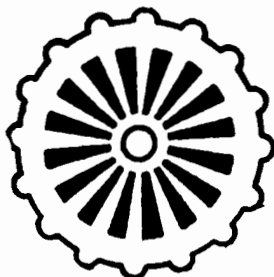

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා: 11

සූත්‍රානතපිටකයෙහි

05 වන ග්‍රන්ථය

මජ්ඣිමනිකාය

අට්ඨක භාගය

මජ්ඣිමපණ්ණාසකය

ලබ්භාණොද්ධිමණ්ඩලයෙහි ආරාමිකයෙහි

පාඨසංස්කරණය :

වාදද්වේ, මොල්ලිගොඩ, පුවවතොදය පිරිවෙන්නි උපද්‍රව්‍යාපායයා,

පණ්ණාසක, ලබ්භාණොද්ධිමණ්ඩලයෙහි

කෝට්ටේ ශ්‍රීකල්‍යාණිකාමස්ත්‍රීධර්මාසනයෙහි
අනුපායක සංවර්ධන වහන්සේ

සම්පාදකයා :

අභංගම, විද්‍යාවන්ත සම්පාදකයා,

පණ්ණාසක, කෝට්ටේ සංඝායාන

දක්ෂිණප්‍රාන්තයෙහි ප්‍රධාන සංඝායක සංවර්ධන වහන්සේ

හා

සිංහල, මාකඩවර විහාරාධිපති

පණ්ණාසක, කෝට්ටේ සංඝායාන සම්පාදකයා

සංවර්ධන වහන්සේ

බු. ව. 2550

ක්‍රි. ව. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 11

The Fifth Book in the
Suttanta-Pitaka

5

MAJJHIMANIKĀYA (II)

MAJJHIMA PANNĀSAKA

Edited by

The Venerable Pandita Labugama Lankānanda Thera

Anunāyaka of the Kōtte Sri Kalyānī Sāmaggrīdharma Mahāsangha Sabha,
Vice Principal, Pravacanōdaya Pirivena, Molligoda, Wādduwa

With the Sinhala translation by

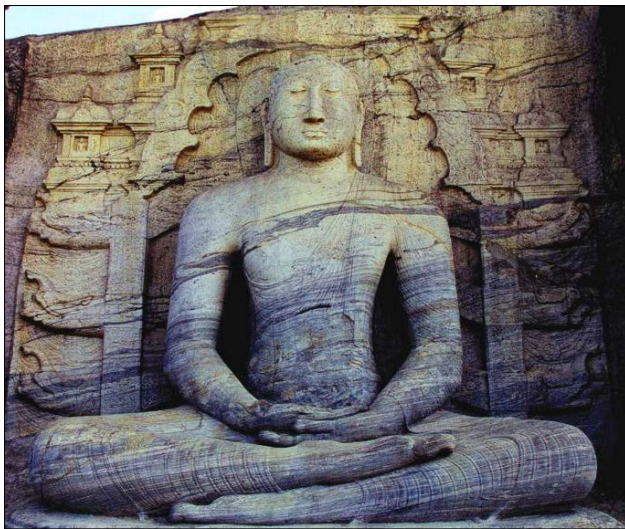
The Venerable Pandita Kodāgoda Nānāloka Thera

Chief High Priest of Southern Ceylon, Principal, Vidyacandra Pirivena, Ahangama

&

The Venerable Pandita Karahampitigoda Sumanasāra Thera

Mākadawara Vihāra, Hingula

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් දායකත්වය දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආතිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට දායකත්වය දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිචුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

| සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතේහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ. නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (14) සටහන් කර යොමු වන්න.

සුභතනපිටක

මජ්ඣිමනිකායො

මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

සුත්තානපිටකයෙහි

මජ්ඣිමනිකාය

මජ්ඣිමපණ්ණාසකය

**“තථාගතප්පච්ඡේදිතො භික්ඛූපෙ ධම්මවිනයො විවචො විශේවහි
නො පටිච්ඡන්තො.”**

**“මහණෙනි, තථාගතයන් මහත්සේ විසින් දෙයනා කරණ
ලද ධර්මය හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වෘජුන් නො ම බබලයි.”**

(අභ්‍යුත්තරනිකාය, තිකතිපාත - හරණ්ඩුවංග, 9 සුත්තය)

පටුන

CONTENTS

සංකාරක නිවේදනය	—	—	—	xxi
ත්‍රිපිටකසම්පාදකමණ්ඩලය	—	—	—	xxiii
සංකේත නිරූපණය - ABBREVIATIONS	—	—	—	xxv
පාලි භේදිය - PALI ALPHABET	—	—	—	xxvi
විසය සූචි	—	—	—	xxvii
පෙළ හා පරිච්ඡේද	—	—	—	2-761
ශාර්ථදිපාදානුකමණිකා	—	—	—	763-766
සඤ්ඤාභාෂානුකමණිකා	—	—	—	769-773
විසේෂපදානුකමණිකා	—	—	—	774-782

සංස්කාරක - නිවේදනය

සර්වදම්භතය විශේෂලක්ෂණ කොට ඇති මණ්ඩිමාගමයට අයත් මණ්ඩිමපණ්ණාසක - පාළියෙහි මේ සිංහල පරිවර්තනය එහි දෙවන කාණ්ඩය වේ. පිටකග්‍රන්ථසඛ්‍යාවයයෙන් සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි පස්වැනිවූ ද, මූද්‍රිතකාණ්ඩසඛ්‍යාවයයෙන් බුද්ධිජයානි ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලායෙහි එකොළොස්වැනි වූ ග්‍රන්ථය ද වේ. ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සර්වදක මණ්ඩලයෙහි සභාපති වූ අභංගමි විද්‍යාවනුපරිවේණාධිපති, ත්‍රිපිටකවාග්ගිග්‍රන්ථවාග්‍ය කෝද්‍රශොධි ශ්‍රී ඥානාලොකාභිධාන දක්ෂිණ ලංකායෙහි ප්‍රධාන සබ්‍යන්‍යායකස්ථිරගන් වහන්සේ හා ත්‍රිපිටක සර්වදකමණ්ඩලයෙහි සාමාජික වූ ගජකියපණ්ඩිත කර්මමිපිට්‍රශොධි සුමනසාරස්ථිරගන් වහන්සේ මේ පරිවර්තනකායෑය මානාවන් තිම කළහ. අප විසින් මෙහි පෙළ සංශෝධනයෙන් සකස් කරන ලදී. මැදුම්ගසිය පිළිබඳ වෑ කියයුතු දෑ ප්‍රථමභාගයෙහි ලා ලිපු සංශුභනයෙහි පළ වෑ ඇතියෙන් මෙහි නැවත සඳහන් කළයුතු නොවේ.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන කමාදකමණ්ඩලයෙහි සාමාජිකයන් වූ ද,
 ශතාලක විද්‍යාල පිරිවෙනෙහි ආචාර්යවරයන් වූ ද, ශාස්ත්‍රපති,
 විද්‍යාචාර්ය, ග්‍රන්ථකරණය, රද්දල්ලේ සිවිලයාලයාලාභාගිභාග
 අනුනායකයන්වරයන් වහන්සේ ද, ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාචාර්ය,
 ග්‍රන්ථකරණය, මහාරාම සිවි අනාමදාස නායකයන්වරයන්-
 වහන්සේ ද මුද්‍රණාලයාලයෙහි සංග්‍රහය කාලීය පිළිගැනීමෙන්
 වෙනස දැරීමට සදහන් කරමහ මුද්‍රණය වහවහා නිම කරවාලීම
 පිළිගැනීම සංග්‍රහයකාලීයයෙහි අධිකාරීන් දැරූ සැලකිල්ල ද
 පාසාසිලයාලය වටිනාකමක් කළ යුතු ද වෙයි. රජයෙහි මුද්‍රණ දෙපාර්-
 මේන්තයෙහි මුද්‍රණාලයාලයකිනිමහ හා අතිරේක මුද්‍රණාලයාලයකිනි
 ක්ෂේත්‍රයන් පමණිමහ මානිමහ හා ත්‍රිපිටක මුද්‍රණකාලීයයෙහි නියුක්ත
 සේවක මහතන් ඉතා සැලකිල්ලෙන් මෙහිලා ක්‍රියා කළ බව විශේෂයෙන්
 සදහන් කළයුතු ද වේ. මේ පින්වතුන්ගේ කාලීයගුණවත් ත්‍රිපිටක
 මණ්ඩලයෙහි සිවුනා ගැමගේ ව්‍යාපාරයකට සමාන ද විය. ත්‍රිපිටක
 කාලීයලය පිහිටි මහානායක වාසිකාග්‍රන්ථයෙහි භාරකාර වන ඇම.
 ජී. ආර්. සමරසිංහ මහතා ඇතුළු සේවක පිරිස ඉතා හිතවත් වැ
 උපකාරයාලයෙන් වහල් වැ සිටි බව ද මෙහිලා කියැවුණු වෙයි.

නව ද ශ්‍රී ලංකා ජනරජයෙහි අමාත්‍යාංශවරිය වන සිවිමාවෝ -
 බණ්ඩාරනායක උපායමාව මේ පරිච්ඡින්නකාංශීච්ඡයෙහි ලා දක්වන
 බලවත් ප්‍රසාදය හා නදනු වැ සංස්කෘතික අමාත්‍ය ඇස්. ඇස්. කුලනිලක
 මැතිතුමාණන් හා අමාත්‍යාංශයෙහි සරිලේකම් වන ගිණිගඩක -
 විජයරත්න මැතිතුමාණන් වෙතින් ලැබුණු වහල ද තිසු පෙරවු කොට
 සඳහන් කළයුතු ද වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

‘ප්‍රදබ්‍රහ්මයන්’ය නිමිති කොට ආරම්භ කළ ත්‍රිපිටකපරිවර්තන-
කාන්තියෙහි දිව්‍යාත්මය වෙහෙස ධර්මින් ක්‍රියා කළ, ශ්‍රීලංකාවේදෙදෙන
විශ්වවිද්‍යාලයෙහි උපකුලපති වූ වැඩසිටි අතිශෝච්චායී ත්‍රිපිටක-
වාග්ගිකවර්තකයෝ, පරමාහාර සිවිවජීරඤ්ඤාභිධාන ඔස්නාතිර
පලාතෙහි ප්‍රධානසංඝනායක මහාඥවරයන් වහන්සේ ඇතුළු
කොට, අපවත් වූ සංඝකාරක සභාවෙන් වහන්සේ හැම හා මේ
කාන්තියෙහි නිපුණත් හැම ප්‍රසිද්ධ ද, ආචාර උපකාර කළ සියලු
හවත්තු ද, මේ ධර්මදනමයකුලයෙන් හවතිඤ්ඤාණය කෙරෙත්වසි
ආශංසනය කරමිහ.

මෙයට

ශාසනසපිතිය පතන,

ලඞ්භම ලංකානායක

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සම්පාදක

මංකුලයෙහි ප්‍රධාන සංකාරක.

ත්‍රිපිටකකාන්තියාලය,
මහානායකවාරිකාර්මය,
අඩක : 115,
විජේරාම මාවත,
කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදකමණ්ඩලය

උපදේශක :

එක්සත් අමරපුරමහානිකායෙහි සභාපති, අඤ්ඤාපණ්ණාසක, බලන්ගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහානායක මහාඤ්චරපාදයන් වහන්සේ

සභාපති :

අභංගම් විද්වත්තුපරිවේණාධිපති, ත්‍රිපිටකවාගීශ්වර්වාය්, කෝදුංගොඩ ශ්‍රීඥාලොක දක්ෂිණලක්ඛායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායකඤ්චරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක :

මොල්ලිගොඩ ප්‍රච්චනොදය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානවාය්, ත්‍රිපිටක වාගීශ්වර, ලබ්බම ශ්‍රීලක්ඛානන්ද - ශ්‍රීකල්‍යාණිකාමත්‍රිධර්මසංඝනායකයෙහි අනුනායකඤ්චරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක :

දෙමටගොඩ ධම්මකාමත්‍රිවිද්වතුරාධිපති, පණ්ණාසක, පරවාහාර සිරිපඤ්ඤාලොක (සී. ඒ. ලක්ෂ්මි) කොළඹ නවකෝරළයෙහි ප්‍රධානසංඝනායක ඤ්චරයන් වහන්සේ.

ශාක්‍රපති, විද්වත්තුරු, පණ්ණාසක, රද්දුල්ලේ සිරිපඤ්ඤාලොක - ශ්‍රී කල්‍යාණිකාමත්‍රිධර්මසංඝනායකයෙහි අනුනායකඤ්චරයන් වහන්සේ.

ශාක්‍රපති, විද්වත්තුරු, පණ්ණාසක, වේඩරුවේ සිරි අනොමදස්සි නායකඤ්චරයන් වහන්සේ.

හිතුල් - මාකඩවර විහාරාධිපති, පණ්ණාසක, කරහම්පිටිගොඩ සිරිසුමනසාර ඤ්චරයන් වහන්සේ.

ලෙඛකාධිකාරී :

කොළඹ බෞද්ධාලොක මාවතෙහි බෞද්ධාලොකවිහාරාධිපති, පණ්ණාසක, දොරගමුවේ සිරිධම්මපාල - කොළඹපළාතේ ප්‍රධානසංඝනායකඤ්චරයන් වහන්සේ.

සංකේත නිරූපණය

ABBREVIATIONS

- සිඳ්ධි — සිහලකර්ම ශ්‍රීදාය, නැදුන්විහාරනිපිටකනන්දමාලායා
මැස්සිමනිකායො: 1959.
- සං: — සංගමකර්ම ශ්‍රීදාය පොතක.
- මජ්ඣ. — මජ්ඣිමනිකායා පොතක.
- PTS — PALI TEXT SOCIETY MAJJHIMANIKAYA

THE PALI ALPHABET

IN SINHALA CHARACTERS.

VOWELS

අා ආඪ් භි ා ඌ ඬ ට් ට්ඪ් ට්ඪ්

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞṅa
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤṇa
ටta	ඨtha	ඳda	ඬdha	ණṇa
තta	ථtha	දda	ධdha	නna
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma
යya	රra	ලla	චva	සsa
හha	ඳ්ja	ආṇa		
කka	කkā	කිki	කිki	කුku
ඛkha	ඛkhā	ඛිkhi	ඛිkhi	ඛුkhu
ගga	ගgā	ගිgi	ගිgi	ගුgu
				ගුḍu
				කෙke
				කෙḱe
				කොka
				කොḱa
				කෙḱe
				කොḱe

Conjunct - Consonants

කකka	කඤṇka	ත්තtra	චම්phā
කඛkha	කණṇha	ද්දdda	ච්ච, ච්චmba
කකya	කඤṇca	ඳ්දddha	ච්චmbha
ත්තිtri	කඡ, ඡඡcha	ද්දdra	ච්චmma
කකva	කඡ, ඡඡja	ඳ්, ඳ්dva	ච්චmha
කකhya	කඣඤṇja	ධ්ධdhva	ච්ච, ච්චyya
චචkhva	ච්ච්ja	නනnta	ච්චyha
නනgga	ච්ච, ච්චṭha	ච්චntha	ච්චlla
නනgggha	ච්ච්ඳda	ච්චnda	ච්චlya
ච්චnka	ච්ච්ඳdha	ච්චndha	ච්චlha
ච්චṇa	ච්ච්ඤṇa	නනnna	ච්චwha
ච්චkha	ච්ච්ඤṇja	නනnha	ච්චssa
ච්චṇa	ච්ච්ඤṇja	ච්චppa	ච්චsma
ච්චṇgha	ච්ච, ච්චṭha	ච්චppha	ච්චsya
ච්චcca	ච්චṇha	ච්චbba	ච්චhma
ච්චccha	නනtta	ච්චbbha	ච්චhva
ච්චjja	ච්චttha	ච්චbra	ච්චlha
ච්චjjha	ච්චtva	ච්චmpa	

ආ භි භි ඬ ඬ ට් ට්

මජ්ඣිමනිකායෙ මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

විසයසූචි

1. ගහපතිවග්ගො

සුත්තසංඛ්‍යා				පිටිපඨකං
1. කඤ්ඤ	සුත්තං	—	—	2 - 18
2. අවික්ඛන්ධාගර	„	—	—	20 - 26
3. සෙඛ	„	—	—	28 - 36
4. පොතලිය	„	—	—	38 - 52
5. ජවක	„	—	—	54 - 58
6. උපාලි	„	—	—	60 - 82
7. කුකුළුවනිය	„	—	—	84 - 90
8. අගගරුපකුමාර	„	—	—	92 - 98
9. ඛත්තවෙදනිය	„	—	—	100 - 106
10. අපණ්ණක	„	—	—	108 - 128

ගහපතිවග්ගො පඨමො

2. භික්ඛුචග්ගො

1. අම්බලවික රුහුණොවාද සුත්තං	—	—	130 - 140
2. මහාරුහුණොවාද	„	—	142 - 150
3. චූළමාළුඛ්‍ය	„	—	152 - 162
4. මහමාළුඛ්‍ය	„	—	164 - 172
5. හඤ්ඤ	„	—	174 - 188
6. රුද්ධිකොපම	„	—	190 - 204
7. වාතුම	„	—	206 - 214
8. නලකපාන	„	—	216 - 226
9. ගුලිඤ්ඤ	„	—	228 - 234
10. කිට්ඨි	„	—	236 - 250

භික්ඛුචග්ගො දුතියො

3. පරිබ්බාජකචග්ගො

1. තෙවිජ්ජවත්තොග්ගා සුත්තං	—	—	252 - 254
2. අග්ගිවත්තොග්ගා	„	—	256 - 264
3. මහාවත්තොග්ගා	„	—	266 - 278
4. දිඝනඛ	„	—	280 - 286
5. මාගඤ්ඤ	„	—	288 - 306
6. කඤ්ඤ	„	—	308 - 330
7. මහාකුලුද්ධි	„	—	332 - 364
8. කමණ්ණිකා	„	—	366 - 374
9. චූළකුලුද්ධි	„	—	376 - 392
10. වේඛනඤ්ඤ	„	—	394 - 402

පරිබ්බාජකචග්ගො තතියො

4. රාජවංශයා

සුභකසංඛ්‍යා				පිටියංඛ්‍යා
1. හරිකාර	සුභකං	—	—	404 - 418
2. රජපාල	„	—	—	420 - 450
3. මධ්‍යදෙව	„	—	—	452 - 464
4. මධුර	„	—	—	466 - 478
5. මොගිරජකුමාර	„	—	—	480 - 514
6. අභ්‍යුලිමාල	„	—	—	516 - 528
7. පියජාතික	„	—	—	530 - 538
8. බාහිතික	„	—	—	540 - 548
9. බර්මවේනිය	„	—	—	550 - 560
10. කණ්ණකන්ද	„	—	—	562 - 574

රාජවංශයා වතුපොත්

5. බ්‍රාහ්මණවංශයා

1. බ්‍රහ්මාසු	සුභකං	—	—	576 - 598
2. සෙල	„	—	—	598 - 608
3. අක්කලායන	„	—	—	610 - 628
4. හොට්ඨව	„	—	—	628 - 644
5. වඩ්ඪ	„	—	—	646 - 668
6. ඵසුකාරි	„	—	—	668 - 678
7. බහස්සජාති	„	—	—	680 - 698
8. වාසෙඨ	„	—	—	700 - 710
9. සුභ	„	—	—	712 - 734
10. සමහාරව	„	—	—	736 - 760

බ්‍රාහ්මණවංශයා පසුපොත්

මජ්ඣිමපණ්ණාසකයා නිවසිතො.

සුභාග්‍යපිටකේ

ම ජනයි ම නිකායෝ

ම ජනයි ම පණ්ණාසකෝ

සුභාග්‍යපිටකයෙහි

මැදුම් සහිත

මධ්‍යම පණ්ණාසකය

සුභතනපිටකේ

ම ජක්ඛිමනිකායෝ

මජ්ඣිමනිකායාසුත්තං

1. ගභපති වග්ගො

නමො තස්ස ගභවතො අරහතො සම්මාසම්මදාසිකං

2. 1. 1

කඤ්ඤක සුභතං

ඵ්ඵං මේ සුභතං එකං සම්මං ගභවං චම්පායං විහරති ගග්ගරාය පොකඛරණියං තිරේ මහතා භික්ඛුසඤ්ඤාන සද්ධිං. අථ ඛො පෙඤ්ඤා ච ගභාරොහපුතො කඤ්ඤකො ච පරිබ්බාජකො යෙන ගභවං තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිඤ්ඤා පෙඤ්ඤා ගභාරොහපුතො ගභවතො අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි. කඤ්ඤකො පන පරිබ්බාජකො ගභවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං^{*} විතිසාරෙතො එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො කඤ්ඤකො පරිබ්බාජකො තුණ්හිගුතං තුණ්හිගුතං භික්ඛුසඤ්ඤා අනුච්ඡොකෙතො ගභවතං එතදවොච: අවුත්ථිං හො ගොතමි, අබ්බුතං හො ගොතමි, යාව්ඤ්ඤිදං හොතා ගොතමෙන සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤා පටිපාදිතො: යෙපි තෙ හො ගොතමි අහෙසුං අනිතමඤ්ඤානං. අරහතො සම්මාසම්මදාසි, තෙපි ගභවතො එතපරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤා පටිපාදෙසුං සෙය්‍යථාපි එතරහි හොතා ගොතමෙන සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤා පටිපාදිතො: යෙපි තෙ හො ගොතමි ගභවතො අනාගතමඤ්ඤානං. අරහතො සම්මාසම්මදාසි, තෙපි ගභවතො එතපරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤා පටිපාදෙසුං සෙය්‍යථාපි එතරහි හොතා ගොතමෙන සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤා පටිපාදිතො: අ.

එවමෙනං කඤ්ඤක, එවමෙනං කඤ්ඤක, යෙපි තෙ කඤ්ඤක අහෙසුං අනිතමඤ්ඤානං. අරහතො සම්මාසම්මදාසි, තෙපි ගභවතො එතපරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤා පටිපාදෙසුං සෙය්‍යථාපි එතරහි මයා සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤා පටිපාදිතො: යෙපි තෙ කඤ්ඤක ගභවතො අනාගත මඤ්ඤානං. අරහතො සම්මාසම්මදාසි, තෙපි ගභවතො එතපරමංයෙව සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤා පටිපාදෙසුං සෙය්‍යථාපි එතරහි මයා සම්මා භික්ඛුසඤ්ඤා පටිපාදිතො.

1. සාරාණියං - මජ්ඣං,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සූත්‍රාන්තරපිටකයෙහි

මැදුම් සහිය

මධ්‍යම පණ්ණාසකය

1. ගහපති වගීය

ඒ හඟවත් අතීත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමසකාර වේවා.

2. 1. 1

කඤ්ඤක සූත්‍රය

ම) විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් භික්ෂුසඬ්ඨයා සමග වම්පා නුවර ගඟ්ගරා නම් පොකුණුතෙර සමීපයෙහි වැඩවාස කරන සේක. එකල්හි පෙස්ස නම් ඇතරුපුත් ද කඤ්ඤක පිරිවැජ්ඣන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ පෙස්ස ඇතරුපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හිනා. කඤ්ඤක පිරිවැජ්ඣන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහිකළයුතු කරුවකොට නිමවා එකත්පස් වැ සිටියේ ය. එකත්පස් වැ සිටි කඤ්ඤක පරිව්‍රාජක භාත්පස නො බැණු වැඩහුන් සතුන් බලා, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී: ආශ්වයා යැ හවත් ගෞතමයෙනි, අදහුත යැ හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයන් විසින් භික්ෂුසඬ්ඨයා මැනවින් යම් පමණ ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද, හවත් ගෞතමයෙනි, අතීතකාලයෙහි යම් අතීත් සමාක්සම්බුද්ධ කෙනෙක් වූවාහු ද, ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැනවින් භික්ෂුසඬ්ඨයා ප්‍රතිපාදනා කළාහ. හවත් ගෞතමයන් විසින් මෙකල යම්සේ භික්ෂු සඬ්ඨයා මැනවින් ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද එමෙනි. හවත් ගෞතමයෙනි, අනාගත කාලයෙහි යම් අතීත් සමාක්සම්බුද්ධ කෙනෙක් පහළවත්තාහු ද ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැ භික්ෂුසඬ්ඨයා මැනවින් ප්‍රතිපාදනා කරන්නාහ. හවත් ගෞතමයන් විසින් මෙකල යම් පරිදි භික්ෂුසඬ්ඨයා මැනවින් ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද එමෙනි'යි.

කඤ්ඤකය, තෙල එසේ මැ ය, කඤ්ඤකය තෙල එසේ මැ ය. කඤ්ඤකය, අතීතයෙහි යම් අතීත් සමාක්සම්බුද්ධ කෙනෙක් වූවාහු ද, ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැ භික්ෂු සඬ්ඨයා මැනවින් ප්‍රතිපාදනා කළාහ. මා විසින් මෙකල යම්සේ භික්ෂුසඬ්ඨයා මැනවින් ප්‍රතිපාදනා කරන ලද ද එමෙනි. කඤ්ඤකය, අනාගතයෙහි යම් අතීත් සමාක්සම්බුද්ධ කෙනෙක් පහළවත්තාහු ද ඒ හඟවත්හු තෙල පරම කොට මැ භික්ෂුසඬ්ඨයා මැනවින් ප්‍රතිපාදනා කරන්නාහ. මා විසින් මෙකල යම්සේ භික්ෂුසඬ්ඨයා මැනවින් ප්‍රතිපාදනා කරනලද ද එමෙනි.

සනති හි කඤ්ඤා භික්ඛු ඉමස්මිං භික්ඛුසංඝෙ කුරුහන්තො ධිණංසවා, චුළිතවන්තො කතකරණියං ඕභිතහාරං අනුපාත්තසද්දායං පරික්ඛණ්හ-වසංයොජනං සම්මද්දාදා විමුත්තා. සනති පන¹ කඤ්ඤා භික්ඛු ඉමස්මිං භික්ඛුසංඝෙ සෙබ්බා² සන්තතසීලා සන්තතචුත්තීනො නිපකා නිපක-චුත්තීනො. තෙ චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිත්තා³ විහරන්ති. කතමෙස්ස චතුස්ස ඉධ කඤ්ඤා භික්ඛු කායෙ කායානුපය්ඨි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදෙමනස්සං, වේදනාස්ස වේදනානුපය්ඨි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදෙමනස්සං, විනේන චිත්තානුපය්ඨි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදෙමනස්සං, ධම්මෙස්ස ධම්මානුපය්ඨි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදෙමනස්සං⁴ නති.

ඵචං චුත්තෙ පෙසො හන්තාරොහස්සන්තො හගවන්තං ඵතදවොච: අච්ඡරියං හන්තො, අබ්බුතං හන්තො, යාව සුපද්දාදානොවිමෙ හන්තො හගවතා චත්තාරො සතිපට්ඨානා සත්තානං විපුල්ලියං සොකපරිද්දව්‍යං⁵ සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ඛමාය⁶ ස්‍යායස්ස අභිගමාය නිබ්බානස්ස සවජ්ඣිතිරියං. මධම්පි හි හන්තො ගිහි ඕද්ධවසනා කාලෙත කාලං ඉමෙස්ස චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිත්තා⁷ විහරම්; ඉධ මයං හන්තො කායෙ කායානුපය්ඨිනො විහරම්, ආනාපිනො සම්පජානා සතිමන්තො විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදෙමනස්සං, වේදනාස්ස වේදනානුපය්ඨිනො විහරම් ආනාපිනො සම්පජානා සතිමන්තො විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදෙමනස්සං, විනේන චිත්තානුපය්ඨිනො විහරම් ආනාපිනො සම්පජානා සතිමන්තො විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදෙමනස්සං, ධම්මෙස්ස ධම්මානුපය්ඨිනො විහරම් ආනාපිනො සම්පජානා සතිමන්තො විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිඤ්ඤාදෙමනස්සං.

අච්ඡරියං හන්තො, අබ්බුතං හන්තො, යාවස්සීදං හන්තො හගවා ඵචං මනුස්සහගතෙ ඵචංමනුස්සකසථෙ ඵචංමනුස්සසාධෙය්‍යෙ චත්තමානෙ සත්තානං හිතාහිතං ජානාති. ගහනං හෙතං හන්තො යද්දිදං මනුස්සා, උත්තානකං හෙතං හන්තො යද්දිදං පසවො. අහං හි හන්තො පභොමි හස්සීදම්මං සාරෙච්ඡං යාවතකෙන අන්තරේන චම්පං ගතාගතං කරිස්සාති සබ්බාති තාති සාධෙය්‍යාති කුචෙය්‍යාති වර්ගෙය්‍යාති ජීවෙය්‍යාති පාතුකරිස්සාති. අමහාකං පන හන්තො දුසාති වා පෙසාති වා කම්ම කරාති වා අඤ්ඤාථා ව කායෙත සමුද්ධරන්ති, අඤ්ඤාථා ව වාචායං සමුද්ධරන්ති, අඤ්ඤාථා ව නෙසං චිත්තං හොති. අච්ඡරියං හන්තො, අබ්බුතං හන්තො, යාවස්සීදං හන්තො හගවා ඵචංමනුස්සහගතෙ ඵචං මනුස්සකසථෙ ඵචංමනුස්සසාධෙය්‍යෙ චත්තමානෙ සත්තානං හිතාහිතං ජානාති. ගහනං හෙතං හන්තො යද්දිදං මනුස්සා, උත්තානකං⁸ හෙතං හන්තො යද්දිදං පසවො ති.

1. සනති හි - මජ්ඣම, 2. සෙබ්බා - මජ්ඣම, 3. සුපට්ඨිතවිත්තා - මජ්ඣම, සුපට්ඨිත... ස්‍යා. 4. සොක පරිද්දව්‍යං - මජ්ඣම, ස්‍යා, 5. අත්ඛමාය - PTS 6. අඤ්ඤාථා ව වාචායං - අඤ්ඤාථා ව නෙසං - PTS 7. උත්තානකද්දොතං - මජ්ඣම.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කඤ්ඤය, මේ බික්සලුන් කෙරෙහි ක්ෂය වූ ආශ්‍රව ඇති වැස නිමවූ මහබ්බසර ඇති සියුමිහින් කළ කරුණි ඇති බහාතැවු ස්කන්ධහාර ඇති පැමිණි සදර්ථ ඇති ක්ෂය කළ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණු රහත්හු ඇත් මැ ය. යළිදු කඤ්ඤය, මේ බික් සලුන් කෙරෙහි නිරතුරු සිල් ඇති නිරතුරු සිලයෙහි සිට දිව්වටන ප්‍රඥ ඇති ප්‍රඥයෙහි සිට දිව්වටන ශෛක්ෂ භික්ෂුහු ඇත. ඔහු සියුසිවටන්හි මැනැවින් තැවූ සිත් ඇති ව වෙසෙත්. කවර සතරෙක යත් : කඤ්ඤය, මෙසස්නෙහි මහණ කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව කාය සභිබ්‍යාත ලොකයෙහි අභිධ්‍යාදොළිතසා දුරු කොට රූපකායයෙහි කය ආනුච්චලමින් වෙසෙයි. සුඛද්‍රුමාදි, වේදනායෙහි වේදනානුදර්ශී වැ වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව වේදනායෙහි අභිධ්‍යා දොළිතසා දුරු කොට රූපකායයෙහි කය ආනුච්චලමින් වෙසෙයි. සුඛද්‍රුමාදි වේදනායෙහි වේදනානුදර්ශී වැ වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව වේදනා ලෝකයෙහි අභිධ්‍යා දොළිතසා දුරු කොට වාස කෙරෙයි. සරාගාදි චිත්තයෙහි චිත්තානුදර්ශී වැ ආකාපන වීර්‍යී ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව ස්මෘතිමත් ව චිත්තලොකයෙහි අභිධ්‍යා දොළිතසා සන්තිද්‍රව්‍ය වාස කෙරෙයි. ස්කන්ධාදි ධර්මයෙහි ධර්මානුදර්ශී වැ ආකාපනවීර්‍යී ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව ස්මෘතිමත් ව ධර්මලොකයෙහි අභිධ්‍යා දොළිතසා සන්තිද්‍රව්‍ය වාස කෙරේ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි පෙස්ස ඇතරුපින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : වහන්ස, ආශ්වයායැ, වහන්ස අද්ද්ද්‍යායැ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ සතරසිවටන්හු සත්ත්වයන්ගේ විභූද්ධිය පිණිස ශෝක-පරිදේවයන් ඉක්මවාලීම පිණිස දුක්ඛදොළිතසුන් නැසීම පිණිස නාභ්‍යසභිබ්‍යාත මාගිය අධිගමය පිණිස නිවන් පසක්කිරීම පිණිස මැනැවින් වදරනලද්දහු මැ ය. වහන්ස, එසේ මැ ය : හෙළ පිළි හදනා ගිහිගේවාසී වූ ඇපිදු කලින් කල මේ සතර සිව්වන්හි මැනැවින් තැවූ සිත් ඇති ව වසමහ. වහන්ස, මෙහි ඇපි රූපසමුහ සධ්‍යාත කයෙහි කෙලෙසුන් තවන වැර ඇති ව සම්ප්‍රජනායෙන් යුක්ත ව කය සිහිකරන සිහි ඇති ව (නැසෙන වැනැසෙන හෙයින්) ලොක නම් වූ රූපරාශියෙහි දඩ් ලොභය හා දොළිතස දුරු කොට අනිත්‍යාදි විසින් කය පුනපුනා බලමින් වාසය කරමහ. සුවිදුක් ආදි වේදනායෙහි කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇත්තමෝ වේදනා ලෝකයෙහි අභිධ්‍යා ව හා දොළිතස දුරු කොට වේදනාවන් පුනපුනා බලමින් වාසය කරමහ. සරාගාදි චිත්තයෙහි කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇත්තමෝ චිත්තලෝකයෙහි අභිධ්‍යා ව හා දොළිතස දුරු කොට සිත විදසුන් නැඟින පුනපුනා බලමින් වාසය කරමහ. ස්කන්ධාදි ධර්මයෙහි කෙලෙසුන් තවන වැර ඇති ව සමාක්ප්‍රඥ ඇති ව ස්මෘතිමත් ව ධර්මසධ්‍යාත ලෝකයෙහි අභිධ්‍යා ව හා දොළිතස දුරු කොට ධර්මානුදර්ශී ව වාසය කරමහ.

වහන්ස, ආශ්වයායැ, වහන්ස අද්ද්ද්‍යායැ. වහන්ස, මෙසේ මිනිසුන්ගේ අධ්‍යායසගතය මෙසේ මිනිසුන්ගේ කෙලෙස් කසට ඇතිබව මෙසේ මිනිසුන්ගේ ශරීරව පවත්නා කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පමණෙකින් සත්ත්වයන්ගේ භික්ෂිත පිළිවෙත් දන්තාසේක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, යම් මිනිස් කෙනෙක් ඇද්ද, තෙල ගහන (මුවහ) මැ ය, වහන්ස, යම් සියුසා කෙනෙක් ඇද්ද, තෙල නො මුවහ මැ යි. එසේ මැ ය; වහන්ස, මම දමා වූ ඇතකු මෙහෙයන්නට පොහොසත්ම, යම් ඇසිල්ලෙකින් වම්පානගර්ථවාරයට ගම්නාගමනය කරන්නේ ද, (ඒ ඇසිල්ලෙහි) එ හැම ශරීරව කුළුබව වක්බව ඇදබව පහළකරන්නේ ය. වහන්ස, එතෙකුළුවත් අපගේ දසයෝ වෙවයි ප්‍රෙෂ්‍යයෝ වෙවයි කම්කරුවෝ වෙවයි ඔහු කයින් අත්පරිදි ක්‍රියා කෙරෙහි, බයින් අත්පරිදි බෙණෙහි, ඔවුන්ගේ සිත වූකලි අත්පරිදි වෙ. වහන්ස, ආශ්වයායැ, වහන්ස, අද්ද්ද්‍යායැ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ මිනිසුන්ගේ අධ්‍යායසගතය මෙසේ මිනිසුන්ගේ කෙලෙස්කසට ඇතිබව මෙසේ මිනිසුන්ගේ ශරීරව පවත්නා කල්හි සත්ත්වයනට භික්ෂිත ප්‍රතිපත් දන්තාසේක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, යම් මිනිස් කෙනෙක් ඇද්ද තෙල (අභ්‍යන්තර වයින්) පිළිසත් මැ ය. වහන්ස, යම් සියුසා කෙනෙක් ඇද්ද තෙල නො පිළිසත් මැ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඵචමේතං පෙසං, ඵචමේතං පෙසං, ගභනං හෙතං පෙසං යදිදං මනුස්සා, උත්තානකං හෙතං පෙසං යදිදං පසචො. චත්තාරොමෙ පෙසං පුග්ගලො සනෙතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං, කතමෙ චත්තාරො : ඉධ පෙසං ඵකචෙවො පුග්ගලො අත්තන්තපො හොති අත්තපරිතාපනානු-යොගමනුසුත්තො. ඉධ පන පෙසං ඵකචෙවො පුග්ගලො පරන්තපො හොති පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො. ඉධ පන පෙසං ඵකචෙවො පුග්ගලො අත්තන්තපො ච හොති අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො. ඉධ පන පෙසං ඵකචෙවො පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො හොති නාත්තපරිතාපනානුයොග-මනුසුත්තො, න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨො ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සීතීභූතො සුඛපට්ඨංවෙදී භුග්ගභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉමෙසං පෙසං චතුත්තං පුග්ගලානං කතමො තෙ පුග්ගලො විත්තං ආරාධෙති*ති.

ඛොයං ගතො පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුයොග-මනුසුත්තො, අයං මෙ පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යොපායං ගතො පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, අයමි මෙ පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යොපායං ගතො පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො පරන්තපො ච පරපරිතාපනානු-යොගමනුසුත්තො, අයමි මෙ පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනු-සුත්තො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨො ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සීතීභූතො සුඛපට්ඨංවෙදී* භුග්ගභූතෙන අත්තනා විහරති. අය මෙ* පුග්ගලො විත්තං ආරාධෙති*ති.

කස්මිං පන තෙ පෙසං ඉමෙ තයො පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙත්ති*ති.

ඛොයං ගතො පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුයොග-මනුසුත්තො, සො අත්තානං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකුලං ආතාපෙති, පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යොපායං ගතො පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො පරං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකුලං ආතාපෙති, පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යොපායං ගතො පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො පරන්තපො ච පරපරිතාප-නානුයොගමනුසුත්තො, සො අත්තානඤ්ච පරඤ්ච සුඛකාමං දුක්ඛ පට්ඨකුලං* ආතාපෙති, පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විත්තං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං ගතො පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො න පරන්තපො න පරපරිතාප-නානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨො ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සීතීභූතො සුඛපට්ඨංවෙදී භුග්ගභූතෙන අත්තනා විහරති. සො අත්තානං ච පරඤ්ච සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකුලං නෙව ආතාපෙති, න පරිතාපෙති. ඉමිනා මෙ අයං පුග්ගලො විත්තං ආරාධෙති. හඤ්ච දුති මයං ගතො ගච්ඡාමි බහුක්ඛො මයං බහු කර්ණියා*ති.

යස්ස දුති ත්වං පෙසං කාලං මඤ්ඤසී*ති. අථ ඛො පෙසො ගඤ්ඤාගපුත්තො ගභවතො ගාසිතං අභිනඤ්ඤො අනුමොදිතො උට්ඨා-යාසිතො ගභවන්තං අභිවාදෙතො පදකඤ්ඤං කතො පකකාමි.

1. සුඛපට්ඨංවෙදි-මජ්ඣං. 2. අයමෙව මෙ - මජ්ඣං.
3. සුඛකාමෙ දුක්ඛපට්ඨකුලෙ-සීලී, PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පෙස්සය, තෙල (කරුණ) එසේ මැ ය. පෙස්සය, තෙල එසේ මැ ය, පෙස්සය, යම් මිනිස් කෙනෙක් ඇද්ද, තෙල භගත මැ ය, පෙස්සය, යම් සිද්ධා කෙනෙක්, ඇද්ද තෙල උත්තාන මැ යි. පෙස්සය, ලොවැ මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් විද්‍යාමාන වුවාහු වෙති, කවර සතරදෙනෙක යත් : පෙස්සය, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්ම ආපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේ වෙයි. තවද පෙස්සය, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේ වෙයි. පෙස්සය, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේත් වෙයි, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේත් වෙයි. තවද පෙස්සය, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මආපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ තමා නො මැ තවනුයේ වෙයි, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ මෙරමා නො තවනුයේ වෙයි. හේ තමා නො තවනුයේ මෙරමා නො තවනුයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂණා රහිත වූයේ කෙලෙස්පිරිනිවර්තීන් නිවූයේ (ඇතුළත තවන කෙලෙස් නැතිබැවින්) සිහිල් වූයේ (ධ්‍යාන මාර්ග ඵල නිව්‍යාණසුවයෙන්) සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත ව වෙසෙයි. පෙස්සය, මේ සතර පුද්ගලයන් අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් තොපගේ සිත පහදවා දු'යි.

වහන්ස, යම් පුග්ගලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේ වේ ද මේ පුග්ගල් මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ, මෙරමා තවන යම් පුග්ගලෙකුත් වේ ද, මේ පුග්ගල් ද මාගේ සිත නො පහදවයි. යම් පුග්ගලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේත්, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේත් වේ ද, මේ පුග්ගල් ද මාගේ සිත නො පහදවයි. තවද වහන්ස යම් පුග්ගලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ තමා නො තවනුයේත්, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ මෙරමා නො තවනුයේත් වේ ද, හේ තමා නො තවනුයේ මෙරමා නො තවනුයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂණා රහිත වූයේ (කෙලෙස් පිරිනිවර්තීන්) නිව්‍යේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මභාවයෙන් යුක්ත ව වෙසේ ද, මේ පුග්ගල් මා ගේ සිත පහදවා යයි.

තවද පෙස්සය, කුමක් හෙයින් මේ තුන් පුග්ගලෝ තොපගේ සිත නො පහදවත් දයි.

වහන්ස, යම් පුග්ගලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේ වේ ද, හේ සුව කැමැති දුකට නො කැමැති තමා ආතාපන පරිත්‍යාපන කෙරෙයි, මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, යම් පුග්ගලෙක් පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනු වේ ද, හේ සුව කැමැති දුකට නො කැමැති මෙරමා ආතාපන පරිත්‍යාපන කෙරෙයි, මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, යම් පුග්ගලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ තමා තවනුයේත් පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි යෙදුණේ මෙරමා තවනුයේත් වේ ද, හේ සුව කැමැති දුකට නො කැමැති තමාත් මෙරමාත් ආතාපන පරිත්‍යාපන කෙරෙයි. මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත නො පහදවයි. වහන්ස, යම් පුග්ගලෙක් ආත්මපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ ආත්මන්තප නො වේ ද, පරපරිත්‍යාපනායෝගයෙහි නො යෙදුණේ පරන්තප නො වේ ද, හේ ආත්මන්තප වූයේ අපරන්තප වූයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂණා රහිත වූයේ (කෙලෙස් ගිහි නිවූ හෙයින්) නිවූයේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි, මේ කරුණෙන් මේ පුද්ගල මාගේ සිත පහදවයි. සොදො! වහන්ස, දන් ඇපි යමිහ. ඇපි බොහෝ කිස ඇතියමිහ, බොහෝ කරණි ඇතියමිහ'යි.

පෙස්සය, දන් තෙපි ගමනට කල් දන්නාව'යි. ඉක්බිති පෙස්ස ඇතරුපින් භාගාවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැගී භාගාවතුන් වැද පැදකුණු කොට නික්මගියේ ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො භගවා අවිරජ්ජානන්තො පෙසෙසො හත්ථාරොහපුත්තො භික්ඛු ආමනේනයි. පණ්ණිතො භික්ඛුවෙ පෙසෙසො හත්ථාරොහපුත්තො, මහා-පඤ්ඤා භික්ඛුවෙ පෙසෙසො හත්ථාරොහපුත්තො, සචෙ භික්ඛුවෙ පෙසෙසො හත්ථාරොහපුත්තො මුහුත්තං තිසිද්දෙය්‍ය යාවස්සාහං ඉමෙ චත්තාරො පුග්ගලෙ විත්ථාරෙන විහජ්ඣිමි. මහතා අත්ථෙන සඤ්ඤානේනා¹ අගමිස්ස. අපි ච භික්ඛුවෙ ඵත්තාවතාපි පෙසෙසො හත්ථාරොහපුත්තො මහතා අත්ථෙන සඤ්ඤානේනා²ති

ඵතස්ස භගවා කාලො, ඵතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා ඉමෙ චත්තාරො පුග්ගලෙ විත්ථාරෙන විහජේය්‍ය, භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු ඛාරෙස්සන්ති³ ති. තෙන හි භික්ඛුවෙ සුඤ්ඤා භික්ඛු මනසිකරොථ භාසිස්සාමි⁴ ති. ඵච භනේන⁵ති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා ඵතද්දෙවොච:

කතමො ච භික්ඛුවෙ පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානු-යොගමනුසුත්තො: ඉධ භික්ඛුවෙ ඵකදෙවො පුග්ගලො අවෙලකො හොති මුත්තාවාරො, හත්ථාරොහපුත්තො⁶, න ඵභිහදන්තිකො, න තිට්ඨහදන්තිකො, නාභිහටං, න උද්දිස්ස කට්ඨං⁷, න තිමත්තනං සාදිසති. සො න කුට්ඨිමුඛා පතිගණ්හාති. න ඛලොපිමුඛා⁸ පතිගණ්හාති⁹. න ඵලකමන්තරං න දණ්ඩ මන්තරං න මුසලමන්තරං, න ද්විත්තං භුක්ඛමානානං, න ගඛිතිතියා, න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සංඛිතිතියා, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මකිකා සංඛිතිකාවාරිති, න මච්ඡං, න මංසං, න සුරං, න මේරයං, න පුසොදකං පිබ්බි¹⁰.

සො ඵකාගාරිකො වා හොති ඵකාලොපිකො, ආගාරිකො වා හොති ආලොපිකො-පෙ-සත්තාගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො. ඵකිස්සාපි දත්තියා යාපෙති, අභිති දත්තියා යාපෙති, පෙ-සත්තාගාරිකො දත්තියා යාපෙති, ඵකාතිකමි අභාරං අභාරෙති, අභිතිකමි¹¹ අභාරං අභාරෙති-පෙ-සත්තාගාරිකමි අභාරං අභාරෙති. ඉති ඵවරුපං අභිමාසිකමි පරියායගත්තහොජනානුයොගමනුසුත්තො විහරති සො සාකහකෙධා වා හොති. සාමාකහකෙධා වා හොති. නිවාරහකෙධා වා හොති. දදුලහකෙධා වා හොති. හටහකෙධා වා හොති. කණ්හකෙධා වා හොති. ආවාමහකෙධා වා හොති. පිඤ්ඤාකහකෙධා වා හොති. තිණ්හකෙධා වා හොති. ගොමයහකෙධා වා හොති. චන්ද්‍රිලථරාභාරො යාපෙති පචත්තථලහොජි.

සො සාණ්ඤාතිපි ඛාරෙති. මසාණ්ඤාතිපි ඛාරෙති. ඡවදුස්සාතිපි ඛාරෙති. පංසුකුලාතිපි ඛාරෙති. තිරිවාතිපි ඛාරෙති. අජිනාතිපි ඛාරෙති. අජිනකපිපමි ඛාරෙති. කුසවිරමි ඛාරෙති. වාකවිරමි ඛාරෙති. ඵලකවිරමි ඛාරෙති. කෙසකමිලමි ඛාරෙති. වාලකමිලමි ඛාරෙති. උලුකපකමි ඛාරෙති. කෙසමිසුලොචකොපි හොති කෙස මිසුලොචනානුයොගමනුසුත්තො. උබ්බට්ඨකොපි¹² හොති අසනපරිකම්-තො. උත්තපිකොපි හොති උත්තපිකප්පමානමනුසුත්තො. කණ්ඩකා-පසාසකොපි හොති කණ්ඩකාපසාසකො සෙය්‍යං කප්පෙති. සායනතිපි-කමි උදකොරොහණානුයොගමනුසුත්තො විහරති. ඉති ඵවරුපං අනෙකවිතිතං කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො විහරති. අයං වුච්ඡති භික්ඛුවෙ පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානු-යොගමනුසුත්තො.

1. සංයුත්තො - මජ්ඣං
2. හත්ථාරොහපුත්තො - ස්‍යා.
3. කතං - මජ්ඣං
4. ඛලොපිමුඛා - සිමු
5. පරිගණ්හාති - මජ්ඣං
6. පිටති - මජ්ඣං
7. ආභිකං - සිමු
8. උබ්බට්ඨකොපි - සිමු
9. උබ්බට්ඨකොපි - මජ්ඣං
10. උබ්බට්ඨකොපි - ස්‍යා

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙස්ස ඇතරුපින් නික්මැගිය නොබොහෝ වෙලෙහි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. 'මහණෙනි, පෙස්ස ඇතරුපින් පණ්ඩිත යැ, මහණෙනි, පෙස්ස ඇතරුපින් මහාප්‍රාඥ යැ, ඉදින් මහණෙනි, පෙස්ස ඇතරුපින් යම්තාක් ඔහුට මම මේ සතර පුද්ගලයන් විස්තර විසින් විභාග කෙරෙමි ද, එතෙක් මොහොතක් කල් හුන්නේ නම්, (සොකාපත්තිඵල සම්බන්ධතා) මහත් අර්ථයෙන් යුක්ත ව ගියේ වන්නේ ය. තවද මහණෙනි පෙස්ස ඇතරුපින් මෙතෙකින්ද මහත් අර්ථයෙන් යුක්ත වූයේ ය'යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මේ ඊට කලැ, සුගතයන් වහන්ස, මේ ඊට කලැ, යම් හෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සතර පුද්ගලයන් විස්තර විසින් විභාග කරනසේක් නම්, භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙන් අසා ධරන්තාහ'යි. එහෙයින් මහණෙනි, අසවු, මනා කොට මෙතෙහි කරවු, කියන්නෙමි'යි. එසේ යැ වහන්සැ යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සුහ. බුදුහු තෙල වදළ සේක.

මහණෙනි, ආත්මන්තප වූ ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පුද්ගල කවරේ ද : මහණෙනි, මේ ලොවැ ඇතැම් පුතුලෙක් හළ ආචාර ඇතියේ අපේලු වෙයි, අහරකිස නිමවා අත ලෝනේ වෙයි, (භික්ෂාව සඳහා) එව වහන්සැයි කියනලද්දේ නො එනු වෙයි, සිට වහන්සැයි කියන ලද්දේ නො සිටිනු වෙයි, පළමු ගෙනඑනලද උදෙසා කරනලද පවරනලද භික්ෂාව නො ඉවසයි, හේ කළමුචින් නඟා දුන් දය නො පිළිගනී, සැළමුචින් නඟා දුන් දය නො පිළිගනී, එළිපත අතර කොට දුන් දය නොගනී, දඩුකඩ අතර කොට දුන් දය නොගනී, මොහොල් අතර කොට දුන් දය නොගනී, වළඳන දෙදෙනකුගෙන් එකකු තැනී දුන් භික්ෂාව නොගනී, ගැබිනිය විසින් දෙනලද්ද නොගනී, කිරි පොවන්නිය විසින් දෙනලද්ද නොගනී, පුරුෂයන් අතරට ගිය තෙතැත්තිය දුන් දය නොගනී, සංකීර්තනය කොට දුන් කල්හි නොගනී, භූතකයකු එළඹ සිටි තැන ඔහුට නොදී දුන් දය නොගනී, මැස්සන් ගොමු ගොමු වැ සිටි තැන දුන් දය නොගනී, (ගොඩ-දිය) මස් නො වළඳයි, රහ-මෙර-සෝචරක පානය නො කෙරෙයි,

හේ එක් මැ ගෙයක භික්ෂාව ලැබ නවත්තේ හෝ එක් ආලෝපයකින් යැපෙනුයේ වෙයි, දෙගෙයක භික්ෂාව ලැබ නවත්තේ හෝ ආලෝප දෙකකින් යැපෙනුයේ වෙයි. . . . සත්ගෙයක භික්ෂාව ලැබ නවත්තේ හෝ සත් ආලෝපයකින් යැපෙනුයේ වෙයි. එක් කුඩා බත්තලියකින්ද යැපෙයි, බත්තලි දෙකකින්ද යැපෙයි. . . . බත්තලි සතකින්ද යැපෙයි, දවසකට වරකුදු ආහාර ගනී, දෙදවසකට වරකුදු ආහාර ගනී, . . . සත්දවසකට වරකුදු ආහාර ගනී, මෙසේ මෙබඳු වූ අඩමසකට වරකුදු පරියායභක්තය වැළඳීමෙහි යෙදුණේ වෙයි. හේ අමුපලා වළඳනුයේ හෝ වෙයි, බොඩහමු වළඳනුයේ හෝ වෙයි, හුරුහැල් වළඳනුයේ හෝ වෙයි, සම්කසට බුදිනුයේ හෝ වෙයි, ලහවු බුදිනුයේ හෝ වෙයි, කුඩු බුදිනුයේ හෝ වෙයි, අඹුබත් බුදිනුයේ හෝ වෙයි, මුරුවට බුදිනුයේ හෝ වෙයි, තණ බුදිනුයේ හෝ වෙයි, ගොම බුදිනුයේ හෝ වෙයි, වනමුල්පල අහර කොට ඇති වැ යැපෙයි, වැලුණු පල බුදිනුයේ වෙයි.

හේ සණුවැහැරිදු දරයි, මුසු රෙදිකඩ ද දරයි, මළසිරුරින් බැහැරකළ වස්ත්‍ර ද දරයි, පාංශකුල ද දරයි, නිහිටිපිළි ද දරයි, අඳුන්දිවසමුදු දරයි, කුරසහිත අඳුන්දිවසමුදු දරයි, කුසවැහැරිදු දරයි, නියදවැහැරිදු දරයි, පුවරුවැහැරිදු දරයි, කෙසෙල්කල ද දරයි, අස්ලොම් ආදියෙන් කළ කම්බල ද දරයි, මහමුහුණු පියාපත් ගොතා කළ වස්ත්‍ර ද දරයි, කෙසෙල්කල-ලෝචිතානුයෝගයෙහි යෙදුණේ කෙහෙ රවුලු උදුරනුයේ ද වෙයි, අසුන් පිළිකෙටි කෙළේ උඩුහුරු ව සිටුනේ ද වෙයි, උත්කුටික ව හිඳ කරන වියායෙහි යෙදුණේ උලුළුයෙන් හිදුනේ ද වෙයි, කටුපුවරුයෙහි හිදීම් ආදිය කරනුයේ ද වෙයි, කටුපුවරුයෙහි ශයනය කෙරෙයි, සවස තුන්වනු කොට දියෙහි ගැලීමෙහි යෙදුණේ ද වෙයි. මෙසේ මෙබඳු අනෙකුත් වූ ශරීරයාගේ ආපාපන පරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණේ වාස කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ තෙමේ ආත්මපරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු ආත්මන්තප පුද්ගල යයි කියනුලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරත්තපො පරපරිතාපනානුයොග-
මනුසුත්තො: ඉධ භික්ඛවෙ එකවෙට්ඨා පුග්ගලො ඔරඛතියො හොති,
සුකරිකො සාකුන්තිකො¹ මාගවිකො එද්දෙ මච්ඡාතකො වොරො:
වොරඝාතකො² ඛකිනාගාරිකො, යෙ වා පනඤ්ඤපි කෙවි කුරුර-
කම්මන්තා, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරත්තපො පරපරිතාපනා-
නුයොගමනුසුත්තො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානු-
යොගමනුසුත්තො පරත්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො: ඉධ
භික්ඛවෙ එකවෙට්ඨා පුග්ගලො රුජා වා හොති ඛත්තියො ඡුඤ්ඤාසිද්ධිත්තො³,
බ්‍රාහ්මණො වා මහාසාලො, සො පුරුෂමනෙ නගරස්ස නවං සත්ථාගාරං
කාරාපෙත්වා කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා ඛරුජනං තිවාසෙත්වා සප්පිතෙලෙන
කායං අබ්භඤ්ජත්වා මගවිසාණෙන⁴ පිටසිං කණ්ඩුවමානො සත්ථාගාරං
පවිසති සද්ධිං මහෙසියා බ්‍රාහ්මණෙන ච පුරුහිතෙන. සො තත්ථ
අනන්තරහිතාය භූමියා හරිතුපත්තාය⁵ සෙය්‍යං කපොති, එකිස්සා
ගාමියා සරුපවච්ඡාය යං එකස්මිං එනෙ ඛිරං හොති, තෙන රුජා
යාපෙති. යං දුතියස්මිං එනෙ ඛිරං හොති, තෙන මහෙසි යාපෙති. යං
තතියස්මිං එනෙ ඛිරං හොති තෙන බ්‍රාහ්මණො පුරුහිතො යාපෙති.
යං චතුස්මිං එනෙ ඛිරං හොති, තෙන අග්ගිං ජුගහති. අවසෙසෙන
චච්ඡකො යාපෙති. සො එවමාහ: එත්තකා උසහා හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤ-
ත්ථාය, එත්තකා චච්ඡන්තරු හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤත්ථාය,⁶ එත්තකා චච්ඡත-
රියො හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤත්ථාය, එත්තකා අජා හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤත්ථාය,
එත්තකා උරඛො හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤත්ථාය, එත්තකා රුක්ඛො ජිජ්ජන්තු
සුපත්ථාය, එත්තකා දඬො ලුයන්තු ඛරිහිසත්ථායාති.⁷ යෙපස්ස තෙ
හොතති දසාති වා පෙස්සාති වා කම්මකරුති වා, තෙපි දණ්ඩනජ්ජනා,
හයනජ්ජනා අස්සුඡුඛා රුදමානා පරිකම්මාති කරොන්ති. අයං වුච්චති
භික්ඛවෙ පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො
පරත්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාප-
නානුයොගමනුසුත්තො න පරත්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනු-
සුත්තො, සො අත්තන්තපො අපරත්තපො දිට්ඨෙව ධම්මෙ නිච්ඡාතො
නිබ්බුතො සිතීභූතො සුඛපටිසංවේදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරති:
ඉධ භික්ඛවෙ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤො
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි
සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා, සො ඉමං ලොකං සදෙවකං
සමාරකං සමුග්ගකං සසාමණ්ඩ්‍රාගමණිං පථං සදෙවමනුස්සං සයං
අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදෙති, සො ධම්මං දෙසෙති: අදිකල්‍යාණං
මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සම්භඤ්ජනං කෙවල-
පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤාං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති

1 සාකුණ්තිකො - මජ්ඣං

2 ගොඝාතකො - මජ්ඣං (අධිකං)

3 ඡුඤ්ඤාසිද්ධිත්තො - මජ්ඣං

4 මගවිසාණෙන - මජ්ඣං

5 හරිතුපත්තාය - මජ්ඣං; ස්‍යා

7 පරිසත්ථායාති - ස්‍යා

6 (එත්තකා අස්සා හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤත්ථාය) මජ්ඣං (අධිකං)

මහණෙනි, පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප පුද්ගල කවරේ ද යත් : මහණෙනි, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයන් එළවන් නසනුයේ වෙයි, හුරන් නසනුයේ ළිහිණිවැදි වූයේ වුවුවැදි වූයේ වෙයි, රෝද වූයේ මසුන් බඳනා කෙවුළු වෙයි, සොරකම් කරනුයේ වොරසාකක වූයේ බන්ධනාගාරයෙහි යෙදුණේ වෙයි. අනා වූත් යම් කුරිරුකම් ඇද්ද ඒ කරනුයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප පුද්ගල යයි කියනුලැබේ.

මහණෙනි, ආත්මපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු ආත්මන්තප වූ ද පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප වූ ද පුද්ගල කවරේ ද යත් : මහණෙනි, මේ ලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වූර්ධාභිෂේක කළ ක්ෂත්‍රීය රජෙක් හෝ වෙයි, මහාසාරකුලයෙහි උපන් බමුණෙක් හෝ වෙයි, හේ නුවරින් පෙරදිග නව යාගභාලාවක් කරවා කෙතෙ රවුලු බහා සරාජික පිරිස් වාස කරවා ගිතෙල් තලතෙලින් කය අභ්‍යාධිග කොට මුවහඟින් පිට කසමින් මෙහෙසිය හා පෙරෙව් බමුණු සමග යාගභාලාවට පිවිසෙයි. හේ එහි අමුගොම තවරගත් නො අතුළු බිමැ හෝනේ වෙයි, සමානාරූප වස්තූ ඇති එක දෙනකගේ එක තනයෙක යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් රජ යැපෙයි. දෙවැනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් මෙහෙසිය යැපෙයි, තෙවෙනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් පෙරෙව් බමුණු යැපෙයි. සිව්වැනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් ගිනි පුද්ධි. සෙසු තනයෙහි කිරෙන් වසු යැපෙයි. හේ මෙසේ කියයි : 'යාග සඳහා මෙතෙක් වෘෂභයෝ නසනුලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් වත්සතරයෝ නසනුලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් වත්සතරිහු නසනු ලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් බැටළුවෝ නසනුලැබෙත්වා, යාග සඳහා මෙතෙක් රළුවෝ නසනුලැබෙත්වා, යාගස්තම්භ සඳහා මෙතෙක් වෘක්ෂයෝ සිඳිනුලැබෙත්වා, පරික්ෂෙප-ආස්තරණ සඳහා මෙතෙක් කුසකණ කපනුලැබෙත්වා'යි. ඔහුගේ යම් දස කෙනෙක් හෝ ප්‍රෞෂා කෙනෙක් හෝ කම්කරු කෙනෙක් හෝ වෙත් ද, ඔහු දඩුවමින් තැබිගත්තාහු හයින් තැබිගත්තාහු කපුළුමුසු මුහුණු ඇත්තාහු හඬමින් පරිකර්ම කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ ආත්මපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු ආත්මන්තප වූ ද පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප වූ ද පුද්ගල යයි කියනුලැබේ.

මහණෙනි, ආත්මපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු ආත්මන්තප නො වූ පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු පරන්තප නො වූ පුද්ගල කවරේ ද යත් : හේ අනාත්මන්තප වූයේ අපරන්තප වූයේ මේ අත්බැව්හි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිවුණේ සිහිල් වූයේ සුව විඳිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මභාවයෙන් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි. මහණෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ විද්‍යාවරණසම්පන්න වූ සුගත වූ ලෝකවිදු අනුත්තර පුරුෂදමසාරථී වූ දේවමනුෂ්‍යයනට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ භාග්‍යවත් වූ තරාගතයන් වහන්සේ මේ ලෝකයෙහි පහළවන සේක. ඒ තරාගතයෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව ඇති මේ ලෝකය තුමුහු තුවණින් දන පසක් කොට දන්නාසේක. ඒ තරාගතයෝ ආදි මධ්‍ය පශ්චාත්තකාලයාණ වූ සාර්ථ සවාසද්දත්ත වූ ධර්මය දේශනා කෙරෙති, කේවලපරිපූර්ණ වූ පරිශුද්ධ වූ මුත්මවයාසීය ප්‍රකාශ කෙරෙති,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගහපති වා, ගහපතිපුත්තො වා, අඤ්ඤාතරස්සම් වා, කුලෙ පච්චාජානො. සො තං ධම්මං සුඤ්ඤා තථාගතෙ සද්ධං පටිලහති. සො තෙන සද්ධා- පටිලාභෙන සමත්තාගතො ඉතිපටිසඤ්චිකති: සම්මාධො ඡර්ඣාසො රජා- පථෝ; අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නයිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපටිපුණ්ණං එකන්තපටිපුඤ්ඤං සංඛිලිඛිතං චුත්ථවරියං වරිතුං, යනත්තාභං කෙසමස්සං ඕභාරෙඤා කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේය්‍යන්ති. සො අපරෙත සමයෙන අපං වා භොගකකුං පහාය මහන්තං වා භොගකකුං පහාය අපං වා ඤාතිපටිවට්ඨං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපටිවට්ඨං පහාය කෙසමස්සං ඕභාරෙඤා කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙඤා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති.

සො එවං පබ්බජිතො සමානො භික්ඛුනං සිකාසාර්ථකමාපන්නො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො භොති, තිභිතදණ්ඩො තිභිතසඤ්ඤා ලජ්ජා දයාපන්නො සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පී විහරති. අදින්නාදනං පහාය අදින්නාදනා පටිවිරතො භොති, දින්නාදයී දින්න- පාටිකභිච්ඡි අපේනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරති. අචුත්ථවරියං පහාය චුත්ථවාරී භොති, ආරුචාරී විරතො මෙට්ඨනා භාමධම්මා. මුසාචාදං පහාය මුසාචාදා පටිවිරතො භොති, සච්චවාරී සච්චසකො ථෙතො පච්චසිකො අවිසංචාදකො ලොකස්ස. පිසුනං වාචං පහාය පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො භොති, ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්ත අකායා ඉමෙසං හෙදාය, අමුත්ත වා සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අකායා අමුසං හෙදාය, ඉති භික්ඛානං වා සකායා සභිකානං වා අනුප්පාදනා, සමග්ගාරාමො සමග්ග- රතො සමග්ගනඤ්ඤි සමග්ගකරණී වාචං භාසිතා භොති. ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො භොති, යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමතීයා හදායකමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා, තථාරූපං වාචං භාසිතා භොති. සමථප්පලාපං පහාය සමථප්පලාපා පටිවිරතො භොති, කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විනයවාදී තිධානවතිං වාචං භාසිතා කාලෙන සාපදෙසං පරියන්තවතිං අත්ථ- සංභිතං.

සො ඤීරගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො භොති. එකභතතිකො භොති රතකුපරතො විරතො විකාලභොජනා. නච්චිතිතවාදිතවිසුක- දස්සනා පටිවිරතො භොති. මාලාගකිවිලෙපනධාරණමණ්ඩන- විභූසනධානා පටිවිරතො භොති. උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො භොති. ජාතරූපරජතපටිග්ගහනා පටිවිරතො භොති. ආමකධඤ්ඤා- පටිග්ගහනා පටිවිරතො භොති. ආමකමංසපටිග්ගහනා පටිවිරතො භොති. ඉත්තිකුමාරිකපටිග්ගහනා පටිවිරතො භොති. දුස්සදාසපටිග්ගහනා පටිවිරතො භොති. අපේළකපටිග්ගහනා පටිවිරතො භොති. කුකකුටි- සුකරපටිග්ගහනා පටිවිරතො භොති. හත්ථිගවාස්සවලවාපටිග්ගහනා පටිවිරතො භොති. බෙත්තවජ්ඣුපටිග්ගහනා පටිවිරතො භොති. දුතෙය්‍ය- පභිනගමනානුයොගා පටිවිරතො භොති. කයවිකකයා පටිවිරතො භොති. කුලාකුටිකංසකුටිමානකුටි පටිවිරතො භොති. උකෙකාටන- වඤ්ඤානතිකතිසාචියොගා පටිවිරතො භොති. ඡේදනවධබ්බිකවිපරා- මොසආලොපසහසාකාරා පටිවිරතො භොති.

ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපතිසූත්‍රයෙක් හෝ අනාගතර කුලයෙක උපන්නෙක් හෝ ඒ ධර්ම අසයි. හේ ඒ ධර්ම අසා තරාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව ලබයි, හේ ඒ ශ්‍රද්ධාප්ති-ලාභයෙන් යුක්ත වූයේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි : ගෘහාවාසය සම්බාධ යැ, කෙලෙස් උපද්‍රව තැනෙක, පැවිද්ද අභාවකාශයැ, ගිහිගෙයි වසන්නහු විසින් එකාන්තපරිපූර්ණ වූ එකාන්තපරිශුද්ධ වූ ලිඛිත ශබ්ධයක් බඳු මේ සසුන්බඹසර වසන්නට පහසු නො වෙයි. මම කෙස් රවුලු බහා කහවත් හැඳපෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම සසුන්හි පැවිදි වෙමි නම් යෙහෙකැ'යි. හේ පසු කලෙක අල්ප වූ භෝගස්කන්ධය හෝ හැරපියා මහත් වූ භෝගස්-කන්ධය හෝ හැරපියා ස්වල්ප වූ නැපිරිස් හෝ හැරපියා මහත් වූ නැපිරිස් හෝ හැරපියා කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම සසුන්හි පැවිදි වෙයි.

හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ භික්ෂුන්ගේ ශික්ෂාසාපීචයට පැමිණියේ ප්‍රාණවධ හැරපියා ප්‍රාණවධයෙන් වැළැකුණේ වෙයි, තැබූ දඬු ඇති ව තැබූ අවි ඇති ව (අකුලෙයෙහි) ලජ්ජා ඇතියේ සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි භික්ෂානුකම්පි ව වාසකෙරෙයි. අධිනාදන් හැරපියා අධිනාදනින් වැළැකුණේ වෙයි, දුන් දය ගන්නේ දුන් දය කැමැතිවනුයේ නො භාර වූ පවිත්‍ර වූ සිත්තේ යුක්ත ව වෙසෙයි. අමුළසර හැරපියා බඹසර ඇතියේ අමුළසරින් දුරුව මෙමුද්‍රිත සධ්‍යාත ශ්‍රාමධර්මයෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වැළැකුණේ වෙයි, සත්‍යවාදී ව සත්‍යසන්ධාන ඇතියේ තීර කපා ඇතියේ හැඳහියයුතු වූයේ ලොකයා නො රවටනුයේ වෙයි, පිසුනුබස් හැරපියා පිසුනුබසින් වැළැකුණේ වෙයි. මෙතැනින් අසා මුත්තේ භේදයට තුලුන් කෙරෙහි නො කියනුයේ නොහොත් එතැනින් අසා තුලුන්ගේ භේදයට මොවුන්ට නො කියනුයේ වෙයි. මෙසේ භින්න වූවන් සමගි කරනුයේ සමග වූවන්ට අනුබල දෙනුයේ සමගියෙහි ඇලුම් ඇතියේ සමගි වූවන් කෙරෙහි ඇලුණේ සමගි වූවන් දක සතුටු වනුයේ සමගි කරන බස් කියනුයේ වෙයි. පරොස්බස් හැරපියා පරොස් බසින් වැළැකුණේ වෙයි. නිදෙස් වූ කතාට සුව වූ පෙම් වඩන නියරි වූ බොහෝ දෙනාට කැමැති වූ බොහෝ දෙනාට මනාප වූ යම් බසක් ඇද්ද, එබඳු බස් කියන්නේ වෙයි. සම්ඵලලාපය හැර පියා සම්ඵලලාපයෙන් වැළැ-කුණේ වෙයි, කාලවාදී භූතවාදී අර්ථවාදී ධර්මවාදී විනයවාදී වූයේ නිසි කාලයෙහි සකාරණ වූ පයඝින්න ඇති අර්ථසම්පන්න වූ සිත්හි ලා ධෑරියයුතු බස් කියන්නේ වෙයි.

හේ බිරුග්‍රාම භූතශ්‍රාමයන්ගේ සිද්ධි ආදී (විකොපන)යෙන් වෙන්වූයේ වෙයි. රාත්‍රි භොජනයෙන් වැළැකුණේ විකල්බොධුනෙන් වෙන්වූයේ එක්වෙලේ වළඳනු වෙයි. නටනු ගයනු වයනු විසුලුදස්නෙන් වැළැකුණේ වෙයි. මල්ගදවිලෙවුන් ධෑරීම් සධ්‍යාත මණ්ඩන විභූෂණකාරණයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. උසසුන් මහඅස්නෙන් වැළැකුණේ වෙයි. රන් රිදී පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අඹු ධාන්‍ය පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අඹු මස් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් කුමාරින් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි, දසිදසුන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. එළුවන් තිරෙළුවන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි, කුකුළන් හුරන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. ඇතුන් ගවයන් අසුන් වෙළඹුන් පිළිගැනුමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. කෙත්වත් පිළිගැනු-මෙන් වැළැකුණේ වෙයි. දුගමන් හා පණ්ඩිත ගමන්හි යෙදීමෙන් වැළැකුණේ වෙයි. ක්‍රියාවික්‍රියයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. කුලාකූට කංසකූට මානකූටයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අත්ලස් වංචා රැවටීම් යන කුටිලප්‍රයෝගයෙන් වැළැකුණේ වෙයි. අත්පාආදිය සිද්ධි වධ බන්ධන මංපැහැරීම ගම්පැහැරීම සාහසක්‍රියා යන මෙයින් වැළැකුණේ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

14 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො - ශතපති වග්ගො [2.1.1 කඤ්ජරක සුත්තං]

සො සන්තුට්ඨො භොති කායපරිහාරිකෙන විවරෙන, කුච්ඡ්පරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. සො යෙන යෙනෙව පක්කමති, සමාදයෙව පක්කමති. සෙය්‍යථාපි නාම පක්ඛිසකුණො යෙන යෙනෙව ඛේති, සපත්තභාරොව ඛේති. ඵවමෙවං භික්ඛු සන්තුට්ඨො භොති කායපරිහාරිකෙන විවරෙන, කුච්ඡ්පරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන. යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදයෙව පක්කමති. සො ඉමිනා අරියෙන සීලක්ඛකේන සමන්තාගතො අජ්ඣත්තං අනවඡ්ඡුඛං පටිසංචෙදෙති.

සො චක්ඛුනා රූපං දික්ඛා න තිමිත්තඤ්ඤාති භොති නානුබ්බාද්ධං නානාති, යත්ථාබ්බකරණමේනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසෙවයස්සං, තස්ස සංවරය පටිපඤ්ඤාති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපඤ්ඤාති. සො තෙන සඤ්ඤා සුඤ්ඤා-පෙ-ඤ්ඤානෙන ගතිං ඤායිතා-පෙ-ඤ්ඤාය රසං සායිතා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨානං ඵුඤ්ඤා-පෙ-මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න තිමිත්තඤ්ඤාති භොති නානුබ්බාද්ධං නානාති. යත්ථාබ්බකරණමේනං මනික්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣා දෙමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අනායාසෙවයස්සං, තස්ස සංවරය පටිපඤ්ඤාති, රක්ඛති මනික්ද්‍රියං, මනික්ද්‍රියෙ සංවරං ආපඤ්ඤාති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො අජ්ඣත්තං අබ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංචෙදෙති.

සො අභික්කන්තෙ පටික්කන්තෙ සමපජානකාරී භොති, ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමපජානකාරී භොති, සම්මඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී භොති, සඛ්ඤාපිපත්තවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී භොති, අයිතෙ පිතෙ බායිතෙ සායිතෙ සමපජානකාරී භොති, උච්චාරපස්සාවකමෙම සමපජානකාරී භොති, ගතෙ සිතෙ නිසිතො සුත්තෙ ජාගරිතෙ භායිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමපජානකාරී භොති.

සො ඉමිනා ච අරියෙන සීලක්ඛකේන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සමන්තාගතො ඉමිනා ච අරියෙන සතිසම්පජ්ඣෙද්දෙන සමන්තාගතො විවිත්තං සෙනාසනං භජති. අරඤ්ඤා රුක්ඛිමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිශූභං සුසානං චිත්තපත්තං අබ්‍යාසාසං පලාලප්පඤ්ජං.

සො පච්ජාගත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො නිසීදති පලලඛකං ආභුජ්ඣා උජ්ජං කායං පතිධාය, පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤ්ඤාති. සො අභිජ්ඣා ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙක වෙතසා විහරති. අභිජ්ඣාය විත්තං පරිසොධෙති. බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපත්තවිත්තො විහරති සබ්බපාණ්ණතභිතානුකම්පි. බ්‍යාපාදපදෙසා විත්තං පරිසොධෙති. පිනම්භං පහාය විගතපිනම්භෙදො විහරති ආලොකසඤ්ඤාදී සතො සම්පජානො. පිනම්භා විත්තං පරිසොධෙති. උඛ්චාවකුක්කුච්චං පහාය අනුඛිතො විහරති අජ්ඣත්තං වූපසත්තවිත්තො. උඛ්චාවකුක්කුච්චා විත්තං පරිසොධෙති. විවිකිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිවිකිච්ඡො විහරති අකථාකම්පි කුසලෙසු ධම්මෙසු. විවිකිච්ඡාය විත්තං පරිසොධෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භේ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ විවරයෙන් කුක්ෂිපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ පිණ්ඩපාතයෙන් සතුටුටුයේ වෙයි. යම් යම් තැනෙක්හි මැ යේ ද පායිවුරු ගෙන මැ යෙයි. යම්ගේ පක්ෂි ඔකුනායෙක් යම් දිගෙන පියාඹායේ ද, පියාපත්බර සහිත ව මැ පියාඹායෙයි. එසෙයින් මැ මහණ කායපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ විවරයෙන් කුක්ෂිපරිහරණයට ප්‍රමාණ වූ පිණ්ඩපාතයෙන් සතුටුටුයේ වෙයි. යම් යම් තැනෙක්හි මැ යේ ද පායිවුරු ගෙන මැ යෙයි. හෙතෙම මේ ආයාධිලක්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අනාවද්‍ය සුඛය විඳී.

භේ ඇයින් රු දක නිමිත්ත විසින් නො ගත්තේ වෙයි, අනුවාඤ්ජන විසින් නො ගත්තේ වෙයි. යම් කරුණෙකින් චක්ෂුරින්ද්‍රිය අසංවාත කොට වාසය කරනුවහු අභිධ්‍යා දොරම්නසා සඨංඛාත ලාමක අකුඤ්ඤාමයෝ අනුබද්ධාහු ද, ඒ චක්ෂුරින්ද්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී, චක්ෂුරින්ද්‍රියය රකී, චක්ෂුරින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ, කනින් ඔබ්ද අසා නැහැයෙන් ගඳ ආශ්‍රාණ කොට දිවින් රස විඳ . . . කයින් පහස් පැහැසැ . . . මනසින් ආමර්ශවුණු දන නිමිති විසින් නො ගත්තේ වෙයි, අනුවාඤ්ජන විසින් නො ගත්තේ වෙයි. යම් කරුණෙකින් මනභ්‍රන්ද්‍රියය අසංවාත කොට වාසය කරනුවහු අභිධ්‍යාදොරම්නසා සඨංඛාත ලාමක අකුඤ්ඤාමයෝ අනුබද්ධාහු ද, ඒ මනභ්‍රන්ද්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදී, මනභ්‍රන්ද්‍රියය රකී. මනභ්‍රන්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණේ. භේ ආයාධි වූ මේ භ්‍රන්ද්‍රියසංවරයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අධ්‍යාසෙකසුඛය විඳී.

භේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරළා ඊමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ (සම්පජානකාරී) වෙයි, අභිමුඛ ව බැලීමෙහි අවට බැලීමෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, (අත්පා) හැකිළීමෙහි දිගු කිරීමෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, සහළ-පා-සිවුරු බැරීමෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, අයිත පිත බායිත සායිතයෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, උච්චාර ප්‍රත්‍යාවකර්මයෙහි සම්පජානකාරී වෙයි, යෑමෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි නිදිවැරීමෙහි බිණීමෙහි නො බිණීමෙහි සම්පජානකාරී වෙයි.

භේ මේ ආයාධි වූ ඤීලක්කන්ධයෙන්ද සමන්වාගත වූයේ මේ ආයාධි භ්‍රන්ද්‍රියසංවරයෙන්ද සමන්වාගත වූයේ මේ ආයාධි වූ භව්‍යානිසම්ප්‍රඥානායෙන්ද සමන්වාගත වූයේ අරණ්‍ය යැ වාක්ෂමුල යැ පර්වත යැ කඤ්ඤා යැ ගිරිගුහා යැ සුසාන යැ වනප්‍රස්ථ යැ අභ්‍යාවකාශ යැ පලාලපුඤ්ජ යැ යන ජන භූතා වූ සෙනසුනක් ඇසුරුකෙරෙයි.

භේ පසුබතැ පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැතුණේ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා සිහිය කර්මසානායට අභිමුඛ කොට එළවා හිඳී. භේ ක්කන්ධලෝකයෙහි දුඛිලෝභය දුරුකොට විගත අභිධ්‍යා ඇති සිහින් යුක්ත ව වාස කෙරෙයි, අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි, ව්‍යාපාද සඨංඛාත ප්‍රද්වේශය දුරුකොට ව්‍යාපාදයට නො පැමිණි සිත් ඇති ව සියලු සත්ත්වයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පි වැ වෙසෙයි, ව්‍යාපාද ප්‍රද්වේශයෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. ථිතම්ඳ්වය දුරු කොට විගත වූ ථිතම්ඳ්ව ඇති වැ වෙසෙයි, ආලෝකසංඥ ඇති ව සිහි ඇති ව සම්ප්‍රඥන ඇති ව ථිතම්ඳ්වයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. උද්ධවචකුච්ච ව ය දුරුකොට අනුද්ධත වැ වෙසෙයි, අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇතිගේ උද්ධවච කුක්කුච්චයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. විචිකිච්ජාව දුරුකොට තුරු සැක ඇති වැ වෙසෙයි, කුඤ්ඤාමර්චිෂයෙහි කරංකරා (සැක) රහිත වූයේ විචිකිච්ජායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො ඉමෙ පඤ්ච නිවර්ණේ පහාය වෙනසො උපක්කිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණේ, විවිධව භාමෙහි විවිධ අක්කසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවේකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ඣ මහරති. විතක්ක- විචාරනං චූපසමා අජිකිත්තං සම්පසාදනං වෙනසො ඵකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාහිජං පිතිසුඛං දුතියං කුතං උපසම්පජ්ඣ මහරති. පිතියා ච විරාගා උපෙක්කකො ච මහරති. සතො ච සම්පජානො සුඛඤ්ඤා කායෙත පටිසංවේදෙති. යත්තං අරියා ආරීක්කන්ති: උපෙක්කකො සතිමා සුඛවිහාරීති තං තතියං කුතං උපසම්පජ්ඣ මහරති. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා, පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථබ්බමා¹ අදුක්ඛං අසුඛං² උපෙක්කාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං කුතං³ උපසම්පජ්ඣ මහරති.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛණේ විගතූපක්කිලෙසෙ ඉද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජනෙන⁴ පුබ්බෙ නිවාසානුස්සකිඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙයාවිදං: ඵකපි ජාතිං දොපි ජාතියො, තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිපි ජාතියො තිංසපි ජාතියො චත්තාරිසපි ජාතියො පඤ්ඤාසපි ජාතියො ජාතිසතපි ජාතිසතස්සපි ජාතිසතස්සපි අනෙකෙපි සංචට්ටකපො අනෙකෙපි විචට්ටකපො අනෙකෙපි සංචට්ටවිචට්ටකපො අභිත්තාසිං ඵවත්තාමො ඵවඤ්ඤාතො ඵවංචණණං ඵවමාභාරො ඵවං- සුඛදුක්ඛපටිසංවේදි ඵවමාසුපරියතො. සො තතො චුතො අභිත්ත උදපාදිං⁵ තත්තාපාසිං ඵවත්තාමො ඵවඤ්ඤාතො ඵවංචණණං ඵවමා- භාරො ඵවංසුඛදුක්ඛපටිසංවේදි ඵවමාසුපරියතො. සො තතො චුතො ඉඬුපපතො⁶ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදනෙ අනඛණේ විගතූපක්කිලෙසෙ ඉද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජනෙන⁴ සත්තානං චුතූපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අභික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ- මානෙ, භිතෙ පණිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මි- පගෙ සතෙත පජානාති. ඉමෙ චත සොනො: සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස ගෙද පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උප පත්තා. ඉමෙ වා පන සොනො: සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චරිතෙන සමන්තාගතා මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස ගෙද පරම්මරණා සුගතිං සංගං ලොකං උපපත්තා⁷ති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අභික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පස්සති වචමානෙ උපපජ්ජ- මානෙ භිතෙ පණිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මිපගෙ සතෙත පජානාති.

1. අත්ථබ්බමා - PTS	2. අදුක්ඛමසුඛං - මජ්ඣ
3. චතුත්ථංකුතං - සිඞ්ඤ	4. ආනෙඤ්ජ්ජනෙන - මජ්ඣ, සිඞ්ඤ
5. උදපාදිං - සිඞ්ඤ	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හේ සිතට උපක්ලේශ වූ ප්‍රඥව දුර්වල කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් දුරුකොට කාමච්ඡද නිවරණයෙන් වෙන් වැ (ගෘහ නිවරණ) අකුලබ්ධර්මයන්ගෙන් වෙන් වැ විතර්කසහිත විචාරසහිත විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. විතර්ක-විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි සම්ප්‍රසාදනය ඇති විත්තයාගේ එකොදිභාවය ඇති අවිතර්ක වූ අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. ප්‍රීතිය ද ඉක්මවීමෙන් උපේක්ෂා ඇතියේ සිහි ඇතියේ සම්ප්‍රඥා ඇති වැ වෙසෙයි. කයින් සුවය ද විඳි, ආයාතියෝ යම් ධ්‍යානයක් (ගෙන) උපෙක්ෂා ඇත, ස්මෘතිමත් යැ, සුවච්ඡාර ඇතැ'යි පවසත් ද, ඒ තෘතීය ධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුෂ්-යාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පෙර වැ සොම්නස් දෙමනසුන් නැතිකිරීමෙන් නො දුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්ෂාස්මෘතීන්ගේ පාරිශුද්ධිය ඇති වතුර්ථධ්‍යානය උපයා වාස කෙරෙයි.

හේ මෙසේ සිත වතුර්ථධ්‍යානයමාපත්තියෙන් සමාහිත කල්හි සමාහිත හෙයින් පරිශුද්ධ කල්හි පරිශුද්ධ හෙයින් ම පයඛිවදන කල්හි එහෙයින් අනාභිගණ කල්හි අනාභිගණ හෙයින් විගතොපක්ලේශ කල්හි එහෙයින් මෘදු වූ කල්හි කර්මක්ෂම කල්හි ස්ථිත කල්හි අවලප්‍රාප්ත කල්හි පුච්චිවාසානුස්මාතිඤ්ජනය පිණිස සිත එළවයි, හේ අනෙකප්‍රකාර වූ පෙර චික්‍ර කදපිළිවෙළ සිහි කරයි. ඒ මෙසේ යැ : එක් ජාතියකු ජාති දෙනෙකු ජාති තුනකු ජාති සතරකු ජාති පසකු ජාති අසයකු ජාති විස්සකු ජාති තිස්සකු ජාති සතළිසකු ජාති පනසකු ජාති සියයකු ජාති අහසකු ජාති සියදහසකු නොයෙක් සංවර්ත (නැසෙන) කල්පයකු නොයෙක් විවර්ත (හටගන්නා) කල්පයකු නොයෙක් සංවර්ත විවර්ත කල්පයකු අසුවල් තැනැ මෙනම් ඇතියෙම් මෙහෙත් ඇතියෙම් මෙ වත් පැහැ ඇතියෙම් මෙ වත් අහර ඇතියෙම් වීම්, මෙසේ සුවදුක් විඳිනු වූයෙම්, මෙසේ ආයුපයාත්ත ඇති වීම්. එ මම එයින් සැවැ අසුවල් තැනැ උපන්වි, එහි දු මෙනම් ඇතියෙම් මෙහෙත් ඇතියෙම් මෙවත් පැහැ ඇතියෙම් මෙ බදු අහර ඇතියෙම් වීම්. මෙසේ සුවදුක් විඳිනු වූයෙම්. මෙසේ ආයුපයාත්ත ඇති වීම්. එ මම ඉන් සැවැ මෙහි උපන්වි'යි. මෙසේ ආකාර සහිත උද්දෙස සහිත අනෙකවිධ වූ පුර්වනිවාස සිහිකරයි.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිශුද්ධ පයඛිවදන අනාභිගණ විගතොපක්ලේශ මෘදුක කර්මණ ස්ථිත කල්හි අනිඤ්ජනභාවයට පත් කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුත්-උපප්‍රාප්ති ඤ්ජනය පිණිස සිත එළවයි. හේ විශුද්ධ වූ මිනිසැක ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යවමාන උපපදා-මාන වූ සත්ත්වයන් බලයි. භීත වූ ප්‍රණීත වූ සුවර්ණ වූ දුර්වර්ණ වූ සුගති ඇති දුර්ගති ඇති යථාකර්මොපග සත්ත්වයන් දනගනී : මේ හවත් සත්ත්වයෝ එකාන්තයෙන් කායදුශ්-වරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු වාක්දුශ්වරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනෝදුශ්වරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයාතියනට උපවාද කළාහු මර්‍යාදාෂ්ටි ඇත්තාහු මර්‍යාදාෂ්ටිකර්ම සමාදාන කළාහු වෙති. ඔහු කායුත් මරණින් මතු අපාය දුර්ගති විනිපාත වූ නරකයට පැමිණියාහු වෙත්. යළි මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායසුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු වාක්සුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු මනස්සුවරිතයෙන් යුක්ත වූවාහු ආයාතියනට උපවාද නො කළාහු සමාග් දාෂ්ටි ඇත්තාහු සමාග්දාෂ්ටිකර්ම සමාදානය කළාහු වෙති, ඔහු කායුත් මරණින් මතු සුගති ස්වර්ග ලෝකයට පැමිණියාහ'යි මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිසැක ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යවමාන උපපදාමාන වූ සත්ත්වයන් බලයි. භීත වූ ප්‍රණීත වූ සුවර්ණ වූ දුර්වර්ණ වූ සුගතිහත වූ දුර්ගතිහත වූ යථාකර්මොපග සත්ත්වයන් දනගනී.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධි පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ආසවානං ඛයඤ්ණං වීතං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛනාති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභුතං පජානාති. අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනිපටිපදාති යථාභුතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවසමුදයොති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධොති යථාභුතං පජානාති. අයං ආසවනිරෝධගාමිනිපටිපදාති යථාභුතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජානතො ඵලං පස්සතො කාමාසවා පි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවා පි විතතං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤ්ණං භොති. ඕණං ජාති, වුසිතං, ඉහමචරිතං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති.

අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාප- නානුයොගමනුසුතො, න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනු- සුතො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨෙව ධම්මෙ නිව්ජානො තිබ්බුතො සිත්භුතො සුඛපටිසංවේදි බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති'ති

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්ඤති.

කඤ්ඤා සුත්තං පඨමං.

භේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිඥාදායක ආනාදායක විගතෝපක්කම මාත්‍රාන කල්හි කල්මත්තම ස්ථිත කල්හි අනික්කතාචාරාදායක කල්හි ආසවස්සයඤ්ඤාන පිණිස සිත ඵලවයි. භේ මේ දුක්ක යැයි තත්ත්ව පරිදි දනගනී, මේ දුක්කසම්මුදය යි යථාභූත වැ දනගනී, මේ දුක්කනිරෝධය යි යථාභූත වැ දනගනී, මේ දුක්කනිරෝධභාවිනී පටිපදා යි යථාභූත වැ දනගනී. මොහු ආසවස්සය යැයි යථාභූත වැ දනගනී, මේ ආසවස්සමුදය යි යථාභූත වැ දනගනී, මේ ආසවනිරෝධය යි යථාභූත වැ දන ගනී, මේ ආසවනිරෝධභාවිනී ප්‍රතිපදායැයි යථාභූත වැ දනගනී, මෙසේ දාන්තා මෙසේ දක්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුචියෙකු ිම්භෙයි, සිත භවාසුචියෙකු ිම්භෙයි, සිත අවිද්‍යාසුචියෙකු ිම්භෙයි, විමුක්ත කල්හි විමුක්ත යැයි ප්‍රත්‍යාවේක්ෂාඤ්ඤාන වේයි, ජාති ක්ෂය වූ යැ, බලසර වැස නිමවන ලද, කරුණි කරනලද, මේ අර්හත්ත්වය සඳහා කටයුතු අනෙකක් නැතැයි දනගනී.

මහණෙනි, මේ ආත්මපරිත්‍යාගයානුශාසනයෙහි නො යෙදුණු අනාත්මත්තව වූ පරපරිත්‍යාගයානුශාසනයෙහි නො යෙදුණු අපරත්තව වූ පුද්ගල යැයි කියනු ලැබේ. භේ අනාත්මත්තව වූයේ අපරත්තව වූයේ මේ අත්තවැට්ඨි මෑ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිවුණේ සිහිල් වූයේ ධ්‍යාන මගපලනිවන්සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මභාවයෙන් යුක්ත ව වෙසේ යයි.

භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මේ වදළසේක, සතුවූ සිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනාදනා කළාහ'යි.

කඤ්ඤානසූත්‍රය පළමුවැනියි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 2.

අවධිකතාගර සුභතං

එවිං මේ සුභතං එකං සමයං අයඝමා අනන්‍යෙ වෙසාලියං විහරති බෙළුවගාමකේ. තෙන ඛො පන සමයෙන දසමො ගහපති අවධික-
තාගරේ පාවලිපුත්තං අනුප්පන්නො හොති කෙනවිදෙව කරණීයෙන.
අථ ඛො දසමො ගහපති අවධිකතාගරේ යෙන කුක්කුචාරාමො යෙන
අඤ්ඤාතරේ හික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා නං හික්ඛුං අභිචා-
දෙතා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො දසමො ගහපති
අවධිකතාගරේ නං හික්ඛුං එතදවොචා කහනනු ඛො හන්තො අයඝමා
අනන්‍යෙ එතරහි විහරති. දස්සනකාමා හි මයං නං අයඝමන්තං
අනන්‍යෙති. එසො ගහපති අයඝමා අනන්‍යෙ වෙසාලියං විහරති
බෙළුවගාමකේ'ති. අථ ඛො දසමො ගහපති අවධිකතාගරේ පාවලි-
පුත්තෙ නං කරණීයං තීරෙතා යෙන වෙසාලි යෙන බෙළුවගාමකො
යෙනායඝමා අනන්‍යෙ තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා අයඝමන්තං
අනන්‍යං අභිචාදෙතා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො
දසමො ගහපති අවධිකතාගරේ අයඝමන්තං අනන්‍යං එතදවොචා:

අථි නු ඛො හන්තො අනන්‍යෙ තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා
අරහතා සමාසමුද්ධොන එකධමෙමා අක්ඛාතො යත් හික්ඛුනො
අප්පමත්තස්ස අතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො අවිශ්චිත්තං වා¹ විත්තං
විශ්චිචති. අපරික්ඛිණා² වා අයචා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පන්නං
වා³ අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාතී'ති. අථි ඛො ගහපති
තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමාසමුද්ධොන එකධමෙමා
අක්ඛාතො, යත් හික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස අතාපිනො පභිත්තත්තස්ස
විහරතො අවිශ්චිත්තඤ්චව විත්තං විශ්චිචති. අපරික්ඛිණා ව අයචා
පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පන්නඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපා-
පුණාතී'ති. කතමො පන හන්තො අනන්‍යෙ තෙන හගචතා ජානතා
පස්සතා අරහතා සමාසමුද්ධොන එකධමෙමා අක්ඛාතො යත් හික්ඛුනො
අප්පමත්තස්ස අතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො අවිශ්චිත්තඤ්චව විත්තං
විශ්චිචති. අපරික්ඛිණා ව අයචා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පන්නඤ්ච
අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාතී'ති.

1. අවිශ්චිත්තං වෙච - මජ්ඣං, ස්ථා.
2. අපරික්ඛිණා වා - ස්ථා
අපරික්ඛිණා ච - මජ්ඣං
3. අනනුප්පන්නං ව - මජ්ඣං, ස්ථා

2. 1. 2

අවධිකතාගර සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදී. එක් කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර ඛෙලුවගාමයෙහි වැඩ වාස කෙරෙති. එකල අවධිකතාගර වැසි දසම ගැහැව් කිසියම් කරුණෙකින් පැළලුප් නුවරට පැමිණියේ වෙයි. අවධිකතාගර වැසි දසම ගැහැව් කුක්කුචාරාමයෙහි එක්තරා මහණක්හු කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹූ ඒ මහණහු සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් අවධිකතාගර වැසි දසම ගැහැව් ඒ 'මහණහට තෙල කී : වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ දන් කොහි වෙසෙත් ද ? අපි ඒ ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ දක්නා කැමැත්තම හ' යි. ගැහැවිය, තෙල ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර ඛෙලුවගාමයෙහි වැඩ වාස කෙරෙති'යි. එසේ අවධිකතාගර වැසි දසම ගැහැව් පැළලුප් නුවර ඒ කරුණ නිමවා විශාලා මහනුවර ඛෙලුවගාමයෙහි ආනන්ද ස්ථවිරයන් වසන්තෙ කරා එළැඹියේ. එළැඹූ ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් අවධිකතාගර වැසි දසම ගැහැව් ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේට තෙල කී :

'වහන්ස, ආනන්දයෙනි, සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අර්භත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ විහරණ කරන මහණක්හුගේ යම් අරමුණෙක ලා නො මිදුණු හෝ සිත මිදේ ද, ක්‍ෂය නො වූ හෝ ආප්‍රවයෝ ක්‍ෂයට යෙත් ද, නො ලැබූ හෝ අනුත්තර යෝග්‍යඝෝෂමය නුවණින් ලබා ද, එබඳු එක් ධර්මයෙක් වදාන ලද්දේ වෙ ද ? ගැහැවිය, සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අර්භත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමත්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ විහරණ කරන මහණක්හුගේ යම් අරමුණෙකින් ලා නො මිදුණු වූ ද සිත මිදේ ද, ක්‍ෂය නො වූ ආප්‍රවයෝ ක්‍ෂයට යෙත් ද, නො ලැබූ අනුත්තර යෝග්‍යඝෝෂමයක් නුවණින් ලබා ද එබඳු එක් ධර්මයෙක් වදාන ලද්දේ වෙයි. වහන්ස, ආනන්දයෙනි, සියල්ල දන්තා වූ සියල්ල දක්තා වූ අර්භත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමත්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ විහරණ කරන මහණක්හු ගේ යම් අරමුණෙක ලා නො මිදුණු වූත් සිත මිදේ ද, ක්‍ෂය නො වූත් ආප්‍රවයෝ ක්‍ෂයට යෙත් ද, නො ලැබූත් අනුත්තර යෝග්‍යඝෝෂමය නුවණින් ලබා ද, එබඳු වූ වදාන ලද එක් ධර්මය කවරේ යැ.

ඉධ ගහපති භික්ඛු විවිධෙව කාමෙහි විවිධ අකුසලෙහි ධමමෙහි සම්පතකං සම්මාරං විවේකජං පිතිසුඛං පඨමං කුතං උපසම්පජ්ඣිමාරති. සො ඉති පටිසංඝුත්තකති. ඉදමපි ඛො පඨමං කුතං අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනසිතං, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනසිතං තදනිවං නිරෝධධම්මනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති; තෙනෙව ධම්මරුගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤා පඤ්චනං ඔරුහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. අයමපි ඛො ගහපති තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන ඵකධම්මො අකබාතො යත්ථ භික්ඛුනො අපමන්නස්ස ආතාපිනො පතිතත්තස්ස විහරතො අවිමුත්තඤ්ඤෙව විතතං විමුච්චති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ඤ අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

සුන ව පරං ගහපති භික්ඛු විතකකම්මාරාදනං චූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං-පෙ-දුතියං කුතං උපසම්පජ්ඣිමාරති. සො ඉති පටිසංඝුත්තකති: ඉදමපි ඛො දුතියං කුතං අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනසිතං යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනසිතං තදනිවං නිරෝධධම්මනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො වෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව ධම්මරුගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤා පඤ්චනං ඔරුහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා. අයමපි ඛො ගහපති තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන ඵකධම්මො අකබාතො යත්ථ භික්ඛුනො අපමන්නස්ස ආතාපිනො පතිතත්තස්ස විහරතො අවිමුත්තඤ්ඤෙව විතතං විමුච්චති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ඤ අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

සුන ව පරං ගහපති භික්ඛු පිතියා ච විරාගා-පෙ-තතියං කුතං උපසම්පජ්ඣිමාරති. සො ඉති පටිසංඝුත්තකති: ඉදමපි ඛො තතියං කුතං අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනසිතං, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනසිතං තදනිවං නිරෝධධම්මනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

සුන ව පරං ගහපති භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා-පෙ-චතුත්ථං කුතං උපසම්පජ්ඣිමාරති. සො ඉති පටිසංඝුත්තකති: ඉදමපි ඛො චතුත්ථං කුතං අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනසිතං, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනසිතං තදනිවං නිරෝධධම්මනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

සුන ව පරං ගහපති භික්ඛු මේත්තාසහගතෙන වෙනසා ඵකං දිසං ඵරිත්ථා විහරති. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථං, ඉති උඤ්ඤාධර්මා තිරියං සබ්බෙ සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවත්තං ලොකං මේත්තාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගතෙන අපමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේකින ඵරිත්ථා විහරති. සො ඉති පටිසංඝුත්තකති: අයමපි ඛො මේත්තාවෙනො-විමුත්තී² අභිසංඛිතා අභිසංඝෙවනසිතා, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඛිතං අභිසංඝෙවනසිතං තදනිවං නිරෝධධම්මනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

1. සබ්බත්තතාය - සිඝු.
2. වෙනසොවිමුත්තී - සිඝු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගැහැටිය, මෙසේනෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ අකුසල දහමින් වෙන් වූ විතර්ක සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීති සුඛ ඇති පළමු වන දහනේ උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ සිතයි : 'මේ ප්‍රථමධ්‍යානය ද උපදවන ලද්දෙකි. සිතින් නිපදවන ලද්දෙකි. යම් කිසිවක් කරන ලද නම් සිතින් නිපදවන ලද නම් ඒ අනිත්‍ය යැ. නිරුද්ධ වන සැහැටි ඇති'යි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ ආසුචියෙන් පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුචියෙන් නො පැමිණේ නම් ඒ ඔමට්ඨදර්ශනාමය ධර්මරාගයෙන් පඤ්ච භිරමාහිය සංයෝජනයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බ්‍රහ්මචාරීන් වටාලා නො එන සැහැටි ඇති වූ, එහි මෑ පිරිනිවෙයි. ගැහැටිය, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමාණ වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වූ වාස කරන මහණක්හුගේ අවිච්ඡික වීක්ෂය විච්ඡික වේ ද, අපරික්ෂිත ආසුචියේ පරික්ෂයට යෙක් ද නො පැමිණි අනුත්තර යෝගසංකමය ලබා ද එබඳු වූ මේ එක් ධර්මයක් වදන ලද්දේ වෙයි.

තවද ගැහැටිය, මහණ විතර්කවිවාරයන්ගේ ව්‍යුපකමයෙන් සිය සතන්හි සම්ප්‍රසාද ඇති කරන දෙවන දහනේ උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි: මේ දෙවන දහන ද උත්පාදිත යැ ප්‍රකල්පිත යැ. යම් කිසිවක් උත්පාදිත වේ නම් ප්‍රකල්පිත වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැටි ඇත්තේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ ආසුචියෙන් ක්‍ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුචියෙන් නො පැමිණේ නම් ඒ ඔමට්ඨදර්ශනා ජන්දරාගයෙන් මෑ පඤ්ච භිරමාහිය සංයෝජනයන් ක්‍ෂය වූ යැමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බ්‍රහ්මචාරීන් වටාලා නො එන සැහැටි ඇති වූ එහි පිරිනිවන් පානේ යැ. ගැහැටිය, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අර්හත් වූ සමාක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අප්‍රමාණ වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වූ විහරණ කරන මහණක්හුගේ යම් අරමුණක්හි ලා අවිච්ඡික වූත් සිත විච්ඡික වේ ද අපරික්ෂිත වූත් ආසුචියේ පරික්ෂයට යෙක් ද අප්‍රාප්ත වූත් අනුත්තර යෝග-සංකමය ලබා ද මේ එබඳු වූ එක් ධර්මයක් ද වදන ලද්දේ වෙයි.

තවද ගැහැටිය, මහණ . . . ප්‍රීතිවිරාගයෙහි තුන්වන දහන උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි: මේ තුන්වන දහන ද සිතින් නිපදවන ලද්දෙකි. සිතින් කරන ලද්දෙකි. යම් මෑ දයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැටි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ . . . අනුත්තර යෝගසංකමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැටිය, මහණ සුඛප්‍රභාණයෙහි . . . සියුම්වන දහන උපයා වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි. මේ සියුම්වන දහන ද කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මෑ දයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැටි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ . . . අනුත්තර යෝගසංකමයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැටිය, මහණ මෙමුත් සහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැය වාස කෙරෙයි. එ සෙයින් මෑ දෙවන දිග ද එසෙයින් මෑ තුන්වන දිග ද එසෙයින් මෑ සතර වන දිග ද සි මෙසේ උඩ, යට සරස හැම තන්හි සර්වත්‍රායෙන් සකල ලෝකය විපුල වූ මහදගත වූ අප්‍රමාණ වූ අපෙචර වූ අවාධාන වූ මෙමුත් සහගත සිතින් පැහැය වාස කෙරෙයි. හේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි: මේ මෙත්තාවේදනාවිච්ඡිකය ද කරන ලද්දකි. සිතින් නිපදවන ලද්දකි. යම් මෑ දයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැටි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. හේ එහි සිටියේ . . . අනුත්තර යෝගසංකමයට පැමිණෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

24 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො-ගහපතිවග්ගො [2.1.2 අට්ඨකනාගර සුත්තං]

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු කරුණාසහගතෙන චේතසා-පෙ-මුදිතා-සහගතෙන චේතසා-පෙ-උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා ඵකං දිසං ඵරික්ඛා විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්තිං, ඉති උඬ්ඨමධො තිරියං සබ්බසි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහඤ්ඤානෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්බාපචේක්ඛිත ඵරික්ඛා විහරති. සො ඉති පටිසංඝුච්ඡිකති අයමපි ඛො උපෙක්ඛාවේතො විමුත්ති². අභිසංඝිතා අභිසංඝෝධායිතා, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඝිතං අභිසංඝෝධායිතං, තදනිච්චං නිරෝධබ්බමනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො රූපසංඝායානං සමතික්ඛමම, පටිසංඝායානං අත්ථබ්ගමා නානත්තසංඝායානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසො ති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසංඝුච්ඡිකති: අයමපි ඛො පන ආකාසානඤ්චායතනසමාපතති අභිසංඝිතා අභිසංඝෝධායිතා, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඝිතං අභිසංඝෝධායිතං තදනිච්චං නිරෝධබ්බමනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්ඛමම අනන්තං විඤ්ඤාණනති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසංඝුච්ඡිකති: අයමපි ඛො විඤ්ඤාණඤ්චායතන සමාපතති අභිසංඝිතා අභිසංඝෝධායිතා, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඝිතං අභිසංඝෝධායිතං තදනිච්චං නිරෝධබ්බමනති පජානාති. සො තත්ථ සීතො-පෙ-අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති.

පුන ච පරං ගහපති භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්ඛමම නත්ථි කිංඤ්චිති ආකිංඤ්චායතනං උපසම්පජ්ඡ විහරති. සො ඉති පටිසංඝුච්ඡිකති: අයමපි ඛො ආකිංඤ්චායතනසමාපතති අභිසංඝිතා අභිසංඝෝධායිතා, යං ඛො පන කිංඤ්චි අභිසංඝිතං අභි-සංඝෝධායිතං තදනිච්චං නිරෝධබ්බමනති පජානාති සො තත්ථ සීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො චේ ආසවානං ඛයං පාපුණාති, තෙනෙව බ්බමරාගෙන තාය බ්බමනඤ්ඤා පඤ්චානං ඔරුමාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිතිබ්බාසී අනාවතතිබ්බමො තස්මා ලොකා අයමපි ඛො³ ගහපති තෙන භගවතා ජාතතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙන ඵකධම්මො අක්ඛාතො යත්ථ භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතො අවිමුත්තඤ්චො විත්තං විමුච්චති. අපරික්ඛිණා ච ආසවා පරික්ඛයං ගච්ඡන්ති. අනනුප්පත්තඤ්ච අනුත්තරං යොගකෙඛමං අනුපාපුණාති' ති.

-
- 1. සබ්බත්තතාය - සිමු.
 - 2. චේතසො-විමුත්ති - සිමු.
 - 3. අයං ඛො - සිමු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මධ්‍යම පණ්ණාසකය - ශතපති වග්ග [2.1.2 අවධානනායර සූත්‍රය] 35

තවද ගැහැවිය, මහණ කරුණ සහගත සිතින්... වූදිනා සහගත සිතින්... උපෙක්ඛා සහගත සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. එසේ මැ දෙවන දිග ද එසෙයින් මැ තුන්වන දිග ද එසෙයින් මැ සතරවන දිග ද යි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තන්හි සර්වාත්මකායෙන් සකල ලෝකය විදුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවේර වූ අව්‍යාධාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. භේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි: මේ උපේක්ෂා වෙතොවිච්ඡක්ඛියද සිතින් කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මැ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. භේ එහි සිටියේ... අනුත්තර යෝග්‍යත්වයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඤ්චන්තේ සමතිත්‍රමණයෙන් ප්‍රතිසසංඤ චන්තේ අක්කධ්‍යමයෙන් නානාත්වසංඤ්චන්තේ අමනසිකාරයෙන් 'අභස අනන්ත යැ' යි ආකාසානඤ්චායතනය උපයා වාස කෙරෙයි. භේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි: මේ ආකාසානඤ්චායතන සමාපත්තිය ද කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මැ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. භේ එහි සිටියේ... අනුත්තර යෝග්‍යත්වයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාසානඤ්චායතනය ඉක්ම 'විඤ්ඤාය අනන්ත යැ' යි විඤ්ඤාණඤ්චායතනය උපයා වාස කෙරෙයි. භේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි: මේ විඤ්ඤාණඤ්චායතන සමාපත්තිය ද කරන ලද වෙයි. සිතින් නිපදවන ලද වෙයි. යම් මැ දූයෙක් කරන ලද වේ නම් සිතින් නිපදවන ලද වේ නම් ඒ අනිත්‍ය වේ යැයි නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇති වේ යැයි නුවණින් දනියි. භේ එහි සිටියේ... අනුත්තර යෝග්‍යත්වයට පැමිණෙයි.

තවද ගැහැවිය, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්චායතනය ඉක්මවා පියා 'ක්ඛිපිත්ත තැතැ' යි ආක්ඛිඤ්චඤ්ඤායතනය උපයා වෙසෙයි. භේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි: "මේ ආක්ඛිඤ්චඤ්ඤායතන සමාපත්තිය ද භේතුයෙන් කරන ලද වෙයි, සිතින් සිතන ලද වෙයි. වැලි යම් මැ දූයෙක් අභිසංඛිත අභිසංඤ්චෙතයින වේ නම්, එය අනිත්‍ය වෙයි, නිරුද්ධ වන සැහැවි ඇතැ' යි දනගනී. භේ ඒ ඔමටවිදර්ශනාධර්මයෙහි සිටියේ ආසුච්ඤායට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුච්ඤායට නො පැමිණේ නම්, එ මැ ඔමට විදර්ශනා ධර්ම රාශියෙන් ඒ ධර්මනන්දියෙන් පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ ක්‍ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වෙයි. ඒ බබ්බලොච්ඡන් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතිසේ එහි මැ පිරිනිවෙයි. ගැහැවිය, (ඒ ඒ සත්ත්වයන්ගේ ආයුක්තය) දත්තා වූ (හැම ඥෙයධර්මය) දත්තා වූ අර්හත් වූ ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් විසින් යම් අරමුණක අප්‍රමත්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වෙසෙන භික්ෂුහු භේ අවිච්ඡික්ත චිත්තයත් මිදේ ද, අපරික්ෂිණ ආසුචියෝ ක්‍ෂයවීමට යෙත් ද, අනානුප්‍රාප්ත අනුත්තර යෝග්‍යත්වයට යත් ප්‍රතිලාභ කෙරේ ද එබඳු වූ මේ ඒකධර්මය වදාරන ලද්දේ යයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

28 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො-ගහපතිවග්ගො [2.1.2 අට්ඨකනාගර සුත්තං]

එවං චුත්තො දසමො ගහපති අට්ඨකනාගරො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච : “සෙය්‍යථාපි හතො ආනන්ද පුරිසො එකං නිබ්බුඛං ගවෙසනො සකිදෙව එකාදස නිබ්බුඛානි අභිගචේජ්ජය, එවමෙව ඛො අහං හතො එකං අමතථාරං ගවෙසනො සකිදෙව එකාදස අමතථාරානි අලුත්ථං සමණාය¹. සෙය්‍යථාපි හතො පුරිසස්ස අගාරං එකාදසථාරං, සො තස්මිං අගාරෙ ආදිත්තො එකමෙකෙනපි ථාරෙන සක්කුණේය්‍ය අත්තානං සොඨිං කාතුං, එවමෙව ඛො අහං හතො ඉමෙසං එකාදසන්තං අමතථාරානං එකමෙකෙනපි අමතථාරෙන සක්කුණීස්සාමි අත්තානං සොඨිං කාතුං. ඉමෙ හි නාම හතො අඤ්ඤාතිත්ඨියා ආචරියස්ස ආචරියධනං පරියෙසිය්‍යන්ති. කිංපනාහං² ආයස්මතො ආනන්දස්ස පූජං න කරිස්සාමි”ති.

අථ ඛො දසමො ගහපති අට්ඨකනාගරො පාටලිපුත්තකඤ්ච වෙසාලිකඤ්ච භික්ඛුසඛ්ඛං සන්තිපාතාපෙත්වා³ පණීතෙන බාදතියෙන ගොජතියෙන සහජා සන්තපෙපසි සමපචාරෙයි. එකමෙකඤ්ච භික්ඛුං පච්චෙකදුස්සප්පගෙන අච්ඡාදෙයි. ආයස්මන්තං ආනන්දං තිච්චරෙන අච්ඡාදෙයි. ආයස්මතො ච ආනන්දස්ස පඤ්චසතං විහාරං⁴ කාරාපෙසි’ති.

අට්ඨකනාගරසුත්තං දුතියං

-
1. භාවනාය - මජ්ඣං.
 2. කිම්බිඛං පනාහං - මජ්ඣං, ස්‍යා
 3. සන්තිපාතෙත්වා - මජ්ඣං, ස්‍යා,
 4. පඤ්චසතවිහාරං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මෙසේ වදළ කල්හි අට්ඨකතාගර වැසි දශම ගෘහපති ආයුෂමත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල සැල කළේ : "වහන්ස, ආනන්දයෙනි, එක නිධානයක් සොයන පුරුෂයෙක් එක් මැ පියොවින් එකොළොස් නිධාන කෙනකුත් යම්සේ ලබා ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මම එක් අමාදෙරක් සොයනුයෙමි එක් මැ පියොවින් එකොළොස් අමාතථාර කෙනකුත් අසන්නට ලත්මි. වහන්ස, යම් පරිදි මිනිසක්හට එකොළොස් දෙරක් ඇති ගෙයක් වෙ ද, ඒ ගෙය ඇවිළැගත් සඳ එක් එක් මැ දෙරෙකින් තමහට සුව කරන්නට හැකි වෙ ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මම මේ එකොළොස් අමාදෙර අතුරෙන් එක් එක් මැ අමාදෙරෙකින් තමහට සුව කරන්නට හැකිවන්නෙමි. වහන්ස, යම්ගෙයෙකින් මේ අනායාර්ථකයෝ ආවායාහි හට ආවායාහිධනය සොයත් නම්, වැලි කුමක්හෙයින් මම ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවනට පූජාවක් නො කෙරෙමි ද"යි.

ඉක්බිති අට්ඨක තාගර වැසි දශම ගෘහපති පැළලුප් නුවර වූ ද විසාලා නුවර වූ ද භික්ෂු සඩ්ධයා රැස්කරවා ප්‍රණීත බාදාභොජායෙන් සියතින් සන්තර්පණ සම්ප්‍රවාරණ කැරැව්. යළි එකෙකි භික්ෂුවට එකෙකි වස්ත්‍ර යුග්මයක් දුන්නේ ය. ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවනට තුන්සිවුරු දුන්නේ ය. තවද ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරුන්ට පඤ්චසතික විහාරයක් කැරැව් යයි.

දෙවැනි අට්ඨකතාගර සූත්‍රය යි.

2.1.3

සෙබ සුභතං

එවං මෙ සුභං එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති කපිලවත්ථියම්. නිග්‍රොධාරාමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන කාපිලවත්ථියානං සත්‍යානං නවං සන්ථාගාරං අවිරකාරිතං හොති අනර්ඛාච්චිත්ථං¹ සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා කෙනවි වා මිත්‍රස්සගුතෙන. අථ ඛො කාපිලවත්ථියා සත්‍යායෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො කාපිලවත්ථියා සත්‍යා භගවන්තං එතදවොචුං: ඉධ භතො කාපිලවත්ථියානං සත්‍යානං නවං සන්ථාගාරං අවිරකාරිතං² අනර්ඛාච්චිත්ථං සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා කෙනවි වා මිත්‍රස්සගුතෙන, තං භතො භගවා පථමං පරිභුඤ්ඤා, භගවතා පථමං පරිභුතං පච්ඡා කාපිලවත්ථියා සත්‍යා පරිභුඤ්ඤාසනති. තදස්ස කාපිලවත්ථියානං සත්‍යානං දීඝරත්තං හිතාය සුඛායා³ති. අභිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො කාපිලවත්ථියා සත්‍යා භගවතො අභිවාසනං විදිත්වා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා යෙන සන්ථාගාරං තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා සබ්බසන්ථරිං සන්ථාගාරං සන්ථරිත්වා ආසනාති පඤ්ඤාපෙත්වා උදකමණිකං පතිට්ඨාපෙත්වා⁴ තෙලපාදිපං ආරොපෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං සිත්වා ඛො කාපිලවත්ථියා සත්‍යා භගවන්තං එතදවොචුං: සබ්බසන්ථරිං සන්ථං භතො සන්ථාගාරං, ආසනාති පඤ්ඤාන්තාති, උදකමණිකො පතිට්ඨාපිතො,⁵ තෙලපාදිපො ආරොපිතො; යස්සදුති භතො භගවා කාලං මඤ්ඤාති⁶ති. අථ ඛො භගවා නිවාසෙත්වා පත්තවිවරං ආදාය සඤ්ඤාං හික්ඛුසඛෙසෙන යෙන සන්ථාගාරං⁷ තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා පාදෙ පක්ඛාලෙත්වා සන්ථාගාරං පවිසිත්වා මණ්ඩිමං එමිං නිස්සාය පුරුන්දාහිඤ්ඤො නිසිදි. හික්ඛු සඛෙසාපි ඛො පාදෙ පක්ඛාලෙත්වා සන්ථාගාරං පවිසිත්වා පච්ඡිමං හිතති. නිස්සාය පුරුන්දාහිඤ්ඤො නිසිදි භගවන්තං යෙව පුරුක්ඛත්වා. කාපිලවත්ථියා පි ඛො සත්‍යා පාදෙ පක්ඛාලෙත්වා සන්ථාගාරං පවිසිත්වා පුරුන්දිමං හිතති. නිස්සාය පච්ඡිඛො⁸ නිසිදිංසු භගවන්තං යෙව පුරුක්ඛත්වා. අථ ඛො භගවා කාපිලවත්ථියෙ සකො ඛුද්දෙවරතති. ඛම්මිංසා කථාය සඤ්ඤාසනා සමාදපෙත්වා සමුත්තෙතරෙත්වා සමපගංසෙත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමනෙතාසි: පටිභාතු තං ආනන්ද කාපිලවත්ථියානං සත්‍යානං සෙඛො පාටිපදෙ⁹ පිට්ඨිමෙම¹⁰ ආග්‍රියායති. තමහං ආයමිස්සාමිති. එවං භතොති ඛො ආයමො ආනන්ද භගවතො පච්චස්සොසි. අථ ඛො භගවා චතුගුණං සඛ්ඛාපිං පඤ්ඤාපෙත්වා දක්ඛිණෙන පස්සෙන සිහසෙය්‍යං කපොසි පාදෙ පාදං අව්වාධාය සතො සමපජානො උට්ඨානඤ්ඤං මතසිකරිත්වා.

- 1 අනර්ඛාච්චිත්ථප්‍රබ්ධං - සත්‍යා අනර්ඛාච්චිත්ථං - මර්ජනං.
- 2 අවිරකාරිතං හොති-සත්‍යා.
- 3 උපට්ඨාපෙත්වා-මර්ජනං.
- 4 උපට්ඨාපිතො-මර්ජනං.
- 5 නවං සන්ථාගාරං-මර්ජනං.
- 6 පච්ඡිමාහිඤ්ඤා - මර්ජනං.
- 7 පටිපදෙ-සත්‍යා
- 8 පිට්ඨි මෙ - මර්ජනං, සත්‍යා

2. 1. 3

සෙබ ස්ත්‍රිය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි කිඹුල්වත්පුර නිග්‍රොධාරාමයෙහි වැඩ වාස කරනසේක. එසමයෙහි කිඹුල්වත්පුර වැසි ශාක්‍යයන් විසින් අභිනව සන්ථාගාරයක් කැඳ වූ නො බොහෝ කල් වෙයි. මහණකු විසින් වෙවයි බමුණකු විසින් වෙවයි යම් මැ මිනිසකු විසින් නො වසනලද වෙයි. එසඳ කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල වැසියෝ බුදුන් කරා එළැඹීයහ. එළැඹි සකසා බුදුන් වැද පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් කිඹුල්වත් වැසි ශාක්‍යයෝ බුදුන්ට තෙල සැල කොළෝ: 'වහන්ස, කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල වැසියන් විසින් අභිනව සන්ථාගාරයක් කැඳ වූ නො බොහෝ කල් වෙයි. මහණකු විසින් වෙවයි බමුණකු විසින් වෙවයි මනුෂ්‍ය වූ යම් මැ කෙනකුත් විසින් වාස නො කරනලදි යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මහභල පළමු වැ ලා වළඳ කරන සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පළමු වැ ලා වළඳ කළ හල පසු වැ ලා කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවෝ වළඳ කෙරෙහි. එය කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවනට හිතසුව පිණිස වැටේ' යයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමහාවයෙන් ඉටුසුසේක.

ඉක්බිති කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවෝ බුදුන්ගේ අධිවාසනා දූත හුනස්නෙන් නැගී බුදුන් සකසා වැද පදාකුණු කොට සන්ථාගාරශාලාව කරා එළැඹීයහ. එළැඹි සන්ථාගාරය හැම තැන් ඇතිරි ලීමෙන් අතුරා අසුන් පන්වා දියසැළ තබා තෙල්පහන් තහා බුදුන් කරා එළැඹීයහ. එළැඹි බුදුන් සකසා වැද එකත්පස් වැ සිටියෝ. එකත්පස් වැ සිටි කිඹුල්වත් වැසි සැහැකුල රජදරුවෝ බුදුන්ට තෙල සැලකොළෝ: 'වහන්ස සන්ථාගාරය සර්වසංස්කරණ කොට අතුරන ලද. ආසනයෝ පනවන ලදහ. දියසැළ එළවා තබන ලදි. තෙල් පහන් නැංවී. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එයට දන් කල් දන්නාසේක්ව'යි. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සංවිධානයෙන් හැද පා සිවුරු ගෙන බික්සඟුන් සමග වැඩවදුළහ. වැඩ වදුරා පා දෙව සන්ථාගාරයට පිවිස මැදුම්වැලි ඇසිරි කොට පෙරදිගට මුහුණ ලා වැඩහුන්හ. බික්සඟහු ද සන්ථාගාරයට වැද පැයිම්බිත් ඇසිරි කොට පෙරදිගට මුහුණ ලා බුදුන් මැ පෙරටු කොටගෙන හුන්හ. කිඹුල්වත් වැසි සැහැරජදරුවෝ ද පා දෙවා සන්ථාගාරයට වැද පෙරදිගබිත් ඇසිරි කොට පැළදික් ලූ මුහුණු ඇති වැ බුදුන් මැ පෙරටු කොට හුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිඹුල්වත් වැසි සැහැරජුන් රැ බොහෝ වෙලෙහි දහැමි කථායෙන් කරුණු දක්වා සමාදාන් කරවා තෙද ගන්වා පහන් කරවා ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ඇමැතු සේක: 'ආනන්දය, කිඹුල්වත් වැසි සැහැ රජුනට පිළිපත් සෙබ මහණ (ගැන දෙසන්නට) කොපට වටහාව'යි. මාගේ පිට මදක් ගිලන් වෙයි. මම ඒ මදක් සන්තිදුවම් යි. වහන්ස, එසේ යයි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. එසඳ බුදුහු සහළ සිවුතුණ කොට පනවා දකුණු පයෙහි වම්පය හයා තබා සිහි ඇති වැ සම්ප්‍රඥන ඇති වැ උත්ථාන සංඥ මෙනෙහි කොට දකුණුපයෙන් සිංහයයා කළහ.

අථ ඛො ආයස්මා ආනඤ්ඤ මහානාමං සත්තං ආමනෙතයි. ඉධ මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො භොති. ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරො භොති. භොජනෙ මත්තඤ්ඤ භොති. ජාගරියං අනුසුත්තො භොති. සත්තති සඤ්චෙති සමත්තාගතො භොති. චතුත්තං කුසානං ආභි-
 චෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං තිකාමලාභී භොති අකිල්ලාභී අකසිරලාභී.

කථංඤ්ඤ මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො භොති: ඉධ මහා-
 නාම අරියසාවකො සීලවා භොති. පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරති
 ආචාරගොචරසම්පන්නො, අණුමනෙතසු චජේසු හයදස්සාපි සමාදාය
 සික්ඛති සික්ඛිතපදෙසු. එවං ඛො මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො
 භොති.

කථංඤ්ඤ මහානාම අරියසාවකො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරො භොති:
 ඉධ මහානාම අරියසාවකො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තභාගී
 භොති නානුබ්බසඤ්ඤානාගී. යඤ්ඤාකරණමෙතං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුත්තං
 විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසවේයස්සං.
 තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං
 ආපජ්ජති. සොනෙන සඤ්ඤං සුඤ්ඤා-පෙ-භානෙන සඤ්ඤං භාසිඤ්ඤා-පෙ-
 ජ්ඣායාය රසං සාසිඤ්ඤා-පෙ-කායෙන ථොට්ඨබ්බං ඵුසිඤ්ඤා-පෙ-මනසා
 ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තභාගී භොති නානුබ්බසඤ්ඤානාගී, යඤ්ඤා-
 කරණමෙතං මනින්ද්‍රියං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා
 අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසවේයස්සං. තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති
 මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං ඛො මහානාම අරියසාවකො
 ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තථාරො භොති.

කථංඤ්ඤ මහානාම අරියසාවකො භොජනෙ මත්තඤ්ඤ භොති:
 ඉධ මහානාම අරියසාවකො පටිසංඛායොතිසො ආහාරං ආහාරෙති,
 නෙව දවාය න මදාය න මණ්ඩනාය න විභූසනාය යාවදෙව ඉමස්ස
 කායස්ස සිතියා යාපනාය, විහිංසුපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහාය. ඉති
 පුරාණඤ්ඤ වේදනං පටිභංගිමි. නවඤ්ඤ වේදනං න උපාදෙස්සාමි.
 යාත්‍රා ව මෙ හවිස්සති අනවජ්ජතා ව එසු විහාරො වා ති. එවං ඛො
 මහානාම අරියසාවකො භොජනෙ මත්තඤ්ඤ භොති.

කථංඤ්ඤ මහානාම අරියසාවකො ජාගරියං අනුසුත්තො භොති:
 ඉධ මහානාම අරියසාවකො දිවසං වහ්නමෙන නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි
 ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙති. රතතියා පඨමං යාමං වහ්නමෙන
 නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං පරිසොධෙති. රතතියා මජ්ඣමං
 යාමං දක්ඛිණෙන පඤ්ඤාන සිහසෙය්‍යං කපොති පාදෙ පාදං අව්වාඩාය
 සතො සම්පජානො උට්ඨානසඤ්ඤං මනසිකරිතො, රතතියා පඨමං
 යාමං පච්චුට්ඨාය වහ්නමෙන නිසජ්ජාය ආචරණීයෙහි ධම්මෙහි විත්තං
 පරිසොධෙති. එවං ඛො මහානාම අරියසාවකො ජාගරියං අනුසුත්තො
 භොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ 'මහානාම' සැඟරුණු ඇමතුන: මහානාමය, මෙ සස්තෙනි ආයුෂි ශ්‍රාවක පිරිසුන් සිල් ඇතියේ වෙයි. ඉදුරන්හි පියු දෙර ඇතියේ වෙයි, බොජුනෙහි පමණ දන්තේ වෙයි, නිදි වැරිමෙහි යෙදුණේ වෙයි, (ග්‍රද්ධාදි) සප්ත සද්ධර්ම යෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි, අධිවිත්තය ඇසිරූ කළ ඉහාත්මයෙහි සුබවිහරණ ඇති සතර ධ්‍යානයන් රිසියේ ලබනුයේ නිද්‍රායේ ලබනුයේ විපුල ව ලබනුයේ වෙයි.

මහානාමය, කිසෙයින් ආයුෂිශ්‍රාවක ශීලසම්පන්න වෙයි යත්: මහානාමය, මෙ සස්තෙනි ආයුෂිශ්‍රාවක සිල්වත් වෙයි, ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරයෙන් සංවෘත වූයේ ආචාර ගෝචර දෙකින් යුක්ත වූයේ අණුමාත්‍ර වදායෙහි බිය දක්නාසුලු ව වෙසෙයි, ශික්ෂා කොටසෙහි ඒ ඒ ශික්ෂාපදය දඩි ව ගෙන හික්මෙයි, මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂිශ්‍රාවක ශීලසම්පන්න වූයේ වේ.

මහානාමය, කිසෙයින් ආයුෂිශ්‍රාවක ඉදුරන්හි පියු දෙර ඇතියේ වෙයි යත් : මහානාමය, මෙ සස්තෙනි ආයුෂිශ්‍රාවක වක්කුර්විඤ්ජනායෙන් රූප දක නිමිත්ත විසින් නො ගත්තේ අනුවාඤ්ජන විසින් නො ගත්තේ වෙයි, යම් කරුණෙකින් වක්කුරින්දිය අසංවෘත කොට වාස කරන තුලුහු අභිධ්‍යා දොර්මනසා සංඛ්‍යාත ලාමක අකුශලධර්මයෝ ලුහුබදනාහු වෙද් ද, ඒ වක්කුරින්දියයා ගේ සංවරය පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. වක්කුරින්දියයා රකියි, වක්කුරින්දියයෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. ශ්‍රොත්‍ර විඤ්ජනායෙන් ශබ්ද අසා..... ස්‍රාණවිඤ්ජනායෙන් ගඳ ආසාණය කොට..... ජීව්වාචිඤ්ජනායෙන් රස විඳ..... කායවිඤ්ජනායෙන් ස්ප්‍රෂටව්‍යය ස්පර්ශ කොට..... මනෝවිඤ්ජනායෙන් ධර්මාලම්බන දන නිමිත්තශ්‍රාහි නො වෙයි, අනුවාඤ්ජනාශ්‍රාහි නො වෙයි, යම් කරුණෙකින් මනින්දිය අසංවෘත කොට වාස කරන තුලුහු ලාමක අකුශලධර්ම වූ අභිධ්‍යා දොර්මනසායෝ ලුහුබදනාහු ද ඒ මනින්දියයා ගේ සංවරයට පිළිපත්තේ වෙයි, මනින්දියයා රකී, මනින්දියයෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂිශ්‍රාවක ඉදුරන්හි පියු දෙර ඇත්තේ වෙයි.

මහානාමය, කිසෙයින් ආයුෂිශ්‍රාවක භොජනයෙහි මාත්‍රඥ වෙයි යත් : මහානාමය, මෙසස්තෙනි ආයුෂිශ්‍රාවක නුවණින් ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කොට ආහාරය ආහරණ කෙරෙයි. කෙළි පිණිස නො මැ වෙයි, මද පිණිස නො වෙයි, සැරැසුම් පිණිස නො වෙයි. විභූෂණ පිණිස නො වෙයි. මේ කය සිටීම පිණිස යැපීම පිණිස වෙහෙස සන්තිදීම පිණිස බබ්බසරට අනුග්‍රහ පිණිස මතුයෙක් මැ වෙයි. මෙසේ පැරැණි බඩගිනි වේදනා නසමි. අලුත් වේදනා නූපදවමි. මා ගේ ජීවිතයාත්‍රා ද අනවදානාවය ද පහසු විහරණ ද වන්නේ යැ යි. මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂිශ්‍රාවක භොජනයෙහි මාත්‍රඥ වූයේ වෙයි.

මහානාමය, ආයුෂිශ්‍රාවක කිසෙයින් නිදිවැරිමෙහි යෙදුණේ වෙයි යත් : මහානාමය, මෙ සස්තෙනි ආයුෂිශ්‍රාවක දවස සක්මනින් නිෂද්‍යායෙන් යෙදී නිවරණධර්මයන් ගෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. රාත්‍රියෙහි ප්‍රථම යාමය සක්මනින් නිෂද්‍යායෙන් යෙදී ආවරණීය ධර්මයන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. රාත්‍රියෙහි මධ්‍යම යාමය දකුණුපයෙහි වම්පය මඳක් ඇඳ තබා සිති නුවණ ඇති ව උත්පානසංඤ මෙනෙහි කොට දකුණුපයෙන් සිංහ ගය්‍යා කෙරෙයි. රාත්‍රියෙහි පශ්චිම යාමය නැගී සිට සක්මනින් නිෂද්‍යායෙන් ආවරණීය ධර්මයන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. මෙසෙයින් මහානාමය, ආයුෂිශ්‍රාවක නිදිවැරි මෙහි යෙදුණේ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථඤ්ච මහානාම අරියසාවකො සත්තති සඤ්චෙවෙති සමන්තාගතො හොති. ඉධ මහානාම අරියසාවකො සඤ්චො හොති. සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං. “ඉතිපී සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපී සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා.”¹ ති. ති. රි. මා. හොති. ති. රි. සති කායදුච්චරිතෙන ච විදුච්චරිතෙන මනෝදුච්චරිතෙන. ති. රි. සති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා. ඕත්තාපී හොති, ඕත්තප්පති² කායදුච්චරිතෙන ච විදුච්චරිතෙන මනෝදුච්චරිතෙන. ඕත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා. ඛත්තසුත්තො හොති සුතධරෙ සුතසන්නිවිසො. යෙ තෙ ධම්මා ආදිකල්‍යාණා මජ්ඣිකල්‍යාණා පරියොසානකල්‍යාණා සාත්ථා සබ්බඤ්ඤා කෙවල-පරපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං බ්‍රහ්මචරියං අභිචදනති. තථාරූපාස්ස ධම්මා ඛත්තසුත්තා හොතති ධනා³ චචසා පරිචිතා මනසානුපෙක්ඛිතා දිව්ඨියා සුප්පරිච්ඡා. ආරුහිමියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය, ථාමවා දළහපරක්කමො අතික්ඛි-ත්තබුරෙ කුසලෙසු ධම්මෙසු. සතිමා හොති පරමෙන සතිනෙපකෙකන සමන්තාගතො. විරකතමපි විරහාසිතමපි සරිතා අනුස්සරිතා පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථාගාමිනියා පඤ්ඤාය සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බේධිකාය සම්මාදුක්ඛක්ඛයගාමිනියා. එවං ඛො මහානාම අරියසාවකො සත්තති සඤ්චෙවෙති සමන්තාගතො හොති.

කථඤ්ච මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචේත-සිකානං⁴ දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිර-ලාභී, ඉධ මහානාම අරියසාවකො විච්චේව කාමෙහි විච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතක්කවිචාරානං චූපසමා අජ්ඣාතනං සම්පසාදනං චේතනො ඵකොද්භාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාසිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්ඛානං-පෙ-තතියං ක්ඛානං-පෙ-චතුත්ථං ක්ඛානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං ඛො මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචේතසිකානං⁴ දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී.

යතො ඛො මහානාම අරියසාවකො එවං සීලසම්පන්නො හොති. එවං ඉඤ්ඤියෙසු ගුත්තඤ්ඤා රො හොති. එවං හොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති, එවං ජාගරියං අනුසුත්තො හොති. එවං සත්තති සඤ්චෙවෙති සමන්තා-ගතො හොති. එවං චතුත්තං ක්ඛානානං ආභිචේතසිකානං දිට්ඨධම්ම සුඛවිහාරානං නිකාමලාභී හොති අකිච්ඡලාභී, අකසිරලාභී. අයං චූචිති මහානාම අරියසාවකො සෙඛො පාටිපදෙ⁴ අපුච්චණ්ඩාය සමාපන්නො හබ්බො අතිතිබ්බිදාය හබ්බො සම්බොධාය හබ්බො අනුත්තරස්ස ගොගකෙඛමස්ස අධිගමාය.

1. ඕත්තපති - සිඬු, සා.
2. ධානා-මජ්ඣ.
3. අභිචේතසිකානං-සිඬු.
4. පටිපදෙ-සා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහානාමය, කිසෙයිත්තං ආයාසිග්‍රාහක සප්ත සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වෙයි යත් : මහානාමය, මෙ සස්තෙනාහි ආයාසිග්‍රාහක ග්‍රද්ධා ඇතියේ වෙයි. ඒ භාග්‍යවත්තු මෙ කරුණෙන් අර්භත් වූහ. සමාක් සම්බුද්ධයහ. අෂ්ටවිද්‍යායෙන් පසළොස් වරණ ධර්මයෙන් සමන්වාගතයහ, සුගත වූහ, ලෝකවිද් වූහ, අනුත්තර වූ පුරුෂදොසාරථි වූහ, දේවමනුෂ්‍යයනට ශාස්තෘ වූහ, බුද්ධ වූහ, හගවත් වූහ යි තරාගතයන් වහන්සේ ගේ බුද්ධත්වය හඳුනයි. පාපයෙහි පුගුල්සා ඇතියේ වෙයි. කායදුෂ්චරිතයෙන් වාග්දුෂ්චරිතයෙන් මනෝදුෂ්චරිතයෙන් ලජ්ජා ඇති වෙයි. ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ පැමිණීමෙන් ලජ්ජා ඇති වෙයි. අපත්‍රපා ඇතියේ වෙයි. කායදුෂ්චරිතයෙන් වාග්දුෂ්චරිතයෙන් මනෝදුෂ්චරිතයෙන් බියපත් වෙයි. ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ පැමිණීමෙන් බියපත් වෙයි. ඔහුග්‍රාත වූයේ ග්‍රාතය ධරතුයේ ග්‍රාත සන්නිවය වූයේ වෙයි. ආදිකල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පයාසිවසාන කල්‍යාණ වූ සාර්ථ වූ සවාසද්දත වූ යම් ධර්ම කෙනෙක් කේවල පරිපූර්ණ වූ පරිශුද්ධ වූ මාර්ග භ්‍රම්මවයාසීය ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද එ බඳු වූ ධර්මයෝ ඔහු විසින් බොහෝ කොට අසන ලද්දහු වෙති. ධර්ත ලද්දහු වචනයෙන් පුරුදු කරන ලද්දහු සිහින් වීමසන ලද්දහු නුවණින් මොනොවට පිළිවිද්‍යා ලද්දහු වෙති. අකුශල ධර්මයන් ගේ ප්‍රත්‍යාණය පිණිස කුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රතිලාභය පිණිස දඩ් වැ ගත් වියාසී ඇත්තේ වෙයි. කුශල ධර්මයන්හි වියාසිස්ථාවයෙන් යුක්ත වූයේ ස්ථිර පරාක්‍රම ඇතියේ නො තැබූ වියාසිධූර ඇතියේ වෙයි. ස්මෘතිමත් වූයේ උතුම් වූ ස්මෘතියෙන් හා ප්‍රඥයෙන් හා සමන්වාගත වෙයි. පෙර කළ ද ද පෙර කිසු ද යි කිසි කරනුයේ පුනපුනා සිහි කරනුයේ වෙයි. උදයවාස ප්‍රතිවේධ කිරීමට සමර්ථ ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූයේ ආයාසී වූ නිර්වේධක වූ මොනොවට දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස පවත්නා ප්‍රඥයෙන් ප්‍රඥ ඇතියේ වෙයි. මහානාමය, මෙසෙයිත්තං ආයාසිග්‍රාහක සප්ත සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වූයේ වෙයි.

මහානාමය, කිසෙයිත්තං ආයාසිග්‍රාහක අභිවේකසික වූ ඉහාත්ම සුඛචිතරණ ඇති සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබනුයේ නිද්දකින් ලබනුයේ විපුල වැ ලබනුයේ වෙයි යත් : මහානාමය, මෙ සස්තෙනාහි ආයාසිග්‍රාහක කාමච්ඡන්දයෙන් වෙන් වැ අකුශල ධර්මයන් ගෙන් වෙන් වැ විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. විතර්ක විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විත්තයාගේ එකඟ බව ඇති අවිතර්ක වූ අවිචාර වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානය . . . තෘතීයධ්‍යානය . . . චතුර්ථධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. මහානාමය, මෙසෙයිත්තං ආයාසිග්‍රාහක අභිවිත්තයෙහි උපන් ඉහාත්ම සුඛ චිතරණ ඇති සතර ධ්‍යානයන් රිසි සේ ලබනුයේ නිද්දකින් ලබනුයේ විපුල වැ ලබනුයේ වෙයි.

මහානාමය, යම් තැනෙක පටන් ආයාසිග්‍රාහක මෙසේ ශීල සම්පන්න වේ ද, මෙසේ ඉත්තියයන්හි ගුප්තද්වාර වේ ද, මෙසේ භෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වේ ද, මෙසේ නිදිවැටීමෙහි යෙදුණේ වේ ද, මෙසේ සප්ත සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වේ ද, මෙසේ අභිවිත්තය ඇසුරු කළ ඉහාත්ම සුඛචිතරණ ඇති සතර ධ්‍යානයන් කැමැති සේ ලබනුයේ නිද්දකින් ලබනුයේ විපුල වැ ලබනුයේ වේ ද, මහානාමය, මෙ ආයාසිග්‍රාහක ඥාණයෙන් ප්‍රතිපත් ඇත්තේ යැ, කුණු නො වූ බිජුවට ඇති බවට පිළිපත්තේ ය. ඥානප්‍රභේදයට හවා යැ ආයාසිමාර්ගයට හවා යැ අර්භත්ත්වප්‍රාප්තියට හවා යැ යි කියනු ලැබේ.

* 4—සං. 13581 (11/73)
මෙම පෙළපත් පිටුව, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථාපි මහානාම කුක්කුටියා අණ්ඩානි අට්ඨ වා දස වා ආදස වා, තානස්ස කුක්කුටියා සම්මා අභිසංඝාතානි සම්මා පරිභෙදිතානි සම්මා පරිභාවිතානි, කිඤ්චාපි තස්සා කුක්කුටියා න ඵලං ඉච්ඡා උපපජ්ජෙය්‍යා අහො වතීමෙ කුක්කුටිපොතකා පාදනබ්බිබ්බාය වා මුඛතුණ්ඩකෙන වා අණ්ඩකොසං පදලෙඤා සොඤ්ඤා අභිනිබ්භිජ්ජෙය්‍යා¹නති. අථ ඛො භබ්බොව තෙ කුක්කුටිපොතකා පාදනබ්බිබ්බාය වා මුඛතුණ්ඩකෙන වා අණ්ඩකොසං පදලෙඤා සොඤ්ඤා අභිනිබ්භිජ්ජෙය්‍යා. ඵලමෙව ඛො මහානාම යතො අරියසාවකො ඵලං සීලසම්පන්නො හොති, ඵලං ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තආරො හොති, ඵලං භොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති, ඵලං ජාගරියං අනුසුත්තො හොති, ඵලං සත්තති සඤ්චම්මති සම්මනාගතො හොති, ඵලං චතුත්තං කුසානං ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං තිකාමලාභී හොති අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. අයං වුවන් මහානාම අරියසාවකො සෙබො පාටිපදො අප්‍රච්චණ්ඩතාය සමාපන්නො භබ්බො අභිනිබ්භිදාය භබ්බො සම්මොධාය භබ්බො අනුත්තරස්ස යොගකෙබ්බස්ස අභිගමාය.

ස ඛො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං ආගම්ම අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යථිදං ඵකම්පි ජාතිං ඥාපි ජාතියො-පෙ-ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. අයමස්ස පථමා²භිනිබ්භිදා හොති කුක්කුටිච්ඡාපකස්සෙව අණ්ඩකොසමා.

ස ඛො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං ආගම්ම දිබ්බිකා චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්ඛන්තමානුසංකෙන සන්නො පස්සති චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ ගීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ-පෙ-ගථාකම්මුපගෙ සන්නො පජානාති. අයමස්ස දුතියා³භිනිබ්භිදා හොති කුක්කුටිච්ඡාපකස්සෙව අණ්ඩකොසමා.

ස ඛො සො මහානාම අරියසාවකො ඉමංයෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං ආගම්ම අසවානං බයා අනාසවං වෙනොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකඤා උපසම්පජ්ජා විහරති අයමස්ස තතියා⁴භිනිබ්භිදා හොති කුක්කුටිච්ඡාපකස්සෙව අණ්ඩකොසමා.

යමපි ඛො¹ මහානාම අරියසාවකො සීලසම්පන්නො හොති, ඉදමපිස්ස හොති චරණස්මිං. යමපි මහානාම අරියසාවකො ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තආරො හොති ඉදමපිස්ස හොති චරණස්මිං. යමපි මහානාම අරියසාවකො භොජනෙ මත්තඤ්ඤා හොති ඉදමපිස්ස හොති චරණස්මිං. යමපි මහානාම අරියසාවකො ජාගරියං අනුසුත්තො හොති ඉදමපිස්ස හොති චරණස්මිං. යමපි මහානාම අරියසාවකො සත්තති සඤ්චම්මති සම්මනාගතො හොති, ඉදමපිස්ස හොති චරණස්මිං. යමපි මහානාම අරියසාවකො චතුත්තං කුසානං ආභිවෙතසිකානං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං තිකාමලාභී හොති අභිච්ඡලාභී අකසිරලාභී, ඉදමපිස්ස හොති චරණස්මිං.

1. යමපි-මජ්ඣං, ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යම්සේ මහානාමය, කිකිළියගේ බිඳුවට අටෙන් හෝ දසයෙන් හෝ දෙළොසක් හෝ වෙද, එ බිඳුවට, කිකිළිය විසින් (අධිශයනගෙන්) මොනොවට රක්තා ලද්දහු, මොනො වට හුණු ගත්වන ලද්දහු, මොනොවට පරිභාවනා කරන ලද්දහු වෙත් ද, එතෙකු වත් එ කිකිළියට මෙවන් ඉච්ඡායෙන් නූපදනේ යැ : ' මේ කුකුළු පොට්ටෝ පානියඅගින් හෝ මුවකුගින් හෝ බිඳුවට පළාගෙන සුවයේ පිටතට නික්මෙන්නාහු නම් මැනැවැ'යි ඉච්ඡායෙන් නූපදනේ යැ. වැළිත් එ කුකුළුපොට්ටෝ පානියඅගින් හෝ මුවකුගින් හෝ බිඳුවට පළාගෙන සුවයේ බැහැර නික්මෙන්නට හව්‍ය මැ වෙති. එසෙයින් මැ මහානාමය, යම් තැනෙක පටන් ආයාශ්‍රාවක මෙසේ සිල්සපත් වෙ ද, මෙසේ ඉදුරන්හි පිණු දෙර ඇති වෙ ද, මෙසේ හෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වෙ ද, මෙසේ නිදිවැරීමෙහි යෙදුණේ වෙ ද, මෙසේ සප්ත සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වෙ ද, මෙසේ අභිවිත්තය අයිරු කළ ඉහාත්මසුඛවිහරණ ඇති වතුර්ථධ්‍යානායත් රිසිසේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විදුල වැ ලබනුයේ වෙ ද, මහානාමය, මේ ආයාශ්‍රාවක මෙකොටසකද ඇත්තේ යැ, අසුතාණ්ඩ භාවයට පැමිණියේ යැ, ඥානප්‍රභේදයට හව්‍ය යැ, ආයාමාර්ගාවබෝධයට හව්‍ය යැ, අනුත්තර යෝගකෝමයා ගේ අධිගමයට හව්‍ය යි කියනු ලැබේ.

මහානාමය, තෙල ආයාශ්‍රාවක මේ මැ අනුත්තර වූ උපෙක්ඝායෙන් උපත් ස්මාණි පාරිඥ්‍යයට පැමිණ අනෙකප්‍රකාර වූ පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙයි. එ මෙසේ යැ : එක් ජාතියකුදු අප්‍රාණියකුදු... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකප්‍රකාර පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙයි. අණ්ඩකෝෂයෙන් කුකුළුපැටව්‍යා ගේ මෙන් මේ ඔහුගේ පළමුවන ඥාන ප්‍රභේදය වෙයි.

මහානාමය, ඒ තෙල ආයාශ්‍රාවක මේ මැ අනුත්තර වූ උපෙක්ඝායෙන් උපත් ස්මාණි පාරිඥ්‍යයට පැමිණ විඥ්දධ වූ මිනිසැක ඉක්මැයිටි දිව්‍ය වක්‍රාසිත් ව්‍යවමාන උපපද්‍යාමාන භීත ප්‍රණීත සුවර්ණ දුර්වර්ණ සුගතිගත දුර්වර්ණ සත්ත්වයන් දකී, ... කම් වූ පරිදි පැමිණි සත්ත්වයන් දනගනී. අණ්ඩකෝෂයෙන් කුකුළුපැටවක්වුගේ සෙයින් මේ ඔහුගේ දෙවැනි ඥානප්‍රභේදය වෙයි.

මහානාමය, ඒ තෙල ආයාශ්‍රාවක මේ මැ අනුත්තර වූ උපෙක්ඝායෙන් උපත් ස්මාණි පාරිඥ්‍යයට පැමිණ ආසුරවයන්ගේ ක්‍ෂයවීමෙන් අනාසුර වූ ඵලසමාධිය ඵලප්‍රඥව ඉහාත් මයෙහි මැ තෙමේ නුවණින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙයි. අණ්ඩකෝෂයෙන් කුකුළු පැටවක්වුගේ (නික්මීම) සෙයින් මේ ඔහුගේ තුන්වැනි ඥානප්‍රභේදය වෙයි.

මහානාමය, යම්හෙයෙකින් ආයාශ්‍රාවක ශීලසම්පන්න වෙ ද, මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙයි. මහානාමය, යම්හෙයෙකින් ආයාශ්‍රාවක ඉන්ද්‍රියයන්හි ගුප්තද්වාර වෙ ද, මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙයි. මහානාමය, යම් හෙයෙකින් ආයාශ්‍රාවක හෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වෙ ද, මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙයි. මහානාමය, යම්හෙයෙකින් ආයාශ්‍රාවක නිදිවැරීමෙහි යෙදුණේ වෙ ද, මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙයි. මහානාමය, යම් හෙයෙකින් ආයාශ්‍රාවක සප්ත සද්ධර්මයෙන් සමන්වාගත වෙ ද, මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙයි. මහානාමය, යම්හෙයෙකින් ආයාශ්‍රාවක ආභිවේතසික වූ දිට්ඨමම්භුට්භාර වූ වතුර්ථධ්‍යානායත් රිසිසේ ලබනුයේ නිදුකින් ලබනුයේ විදුල වැ ලබනුයේ වෙ ද මේ ද ඔහුට වරණ නම් වෙ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යමපි ඛො මහානාම අරියසාවකො අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති. සෙය්‍යපිදං ඵකමපි ජාතිං, ද්‍රෝපි ජාතියො-පෙ-ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරති, ඉදමපියං හොති විජ්ජාය. යමපි මහානාම අරියසාවකො දිබ්බෙන් චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙන පස්සති විචමානෙ උපපජ්ජමානෙ, සීනෙ පණ්ණීනෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ-ගථාකමමුපගෙ සතෙන පජානාති, ඉදමපියං හොති විජ්ජාය. යමපි මහානාම අරියසාවකො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාවිමුත්තං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සචර්කත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදමපියං හොති විජ්ජාය. අයං වුච්චති මහානාම අරියසාවකො විජ්ජාසම්පන්නො ඉතිපි, චරණසම්පන්නො ඉතිපි, විජ්ජාචරණසම්පන්නො ඉතිපි. බ්‍රහ්මිනා ඛො පනෙසා¹ මහානාම සනඬකුමාරෙන ගාථා ගායිතා.

ඛතතියො සෙට්ඨා ජනෙනසමිං යෙ ගොතනපටිසාරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සො සෙට්ඨා දෙවමානුසෙ'ති.

සා ඛො පනෙසා මහානාම බ්‍රහ්මිනා සනඬකුමාරෙන ගාථා සුභිතා න දුග්භිතා, සුභායිතා න දුඛායිතා, අත්ථසංභිතා නො අනත්ථසංභිතා අනුමතා හගවතාති.

අථ ඛො හගවා උට්ඨාහිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමිනෙතසි: සාධු සාධු ආනන්ද, සාධු ඛො තිං ආනන්ද කාපිලවත්ථවානං සක්කානං සෙඛං පාටිපදං අභාසිති.

ඉදමචොවායස්මි ආනන්දෙ. සම්නුඤ්ඤො සත්ථා අහොසි. අත්තමනා කාපිලවත්ථවා සක්කා ආයස්මතො ආනන්දස්ස ගාසිතං අභිනන්දු'නති.

සෙඛසුත්තං තතියං.

මහානාමය, යම්භෙයෙකින් ආයාශ්‍රාවක අන්තර්විධ වූ පූර්වනිවාසය සිහි කෙරේ ද ඒ මෙසේ යැ : එක් ජාතියකු ජාති දෙකකු ... මෙසෙයින් ආකාර සහිත වූ උදෙසා සහිත වූ අන්තර් විධ පූර්වනිවාසය නුවණින් සිහි කෙරෙයි. මෙද ඔහුට විද්‍යා වෙයි. මහානාමය, යම්භෙයෙකින් ආයාශ්‍රාවක විශුද්ධ වූ මිනිසුන් ඉක්මැයිවි දිවැසින් ව්‍යවමාන උපපදාමාන භීත ප්‍රණීත සුවර්ණ දුර්වර්ණ සුගතිගත දුර්ගතිගත වූ ද සත්ත්වයන් දත්තේ වෙ ද, කම් වූ පරිදි මියගිය සත්ත්වයන් දත්තේ වෙ ද, මෙ ද ඔහුට විද්‍යා වෙයි. මහානාමය, යම්භෙයෙකින් ආයාශ්‍රාවක ආප්‍රවක්‍ෂය වීමෙන් අනාප්‍රව වූ වේතෝවිච්ඡික්ති ප්‍රඥ විච්ඡික්ති ඉහාත්මයෙහි මැ තෙමේ මැ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයා විහරණ කෙරේ ද, මෙ ද ඔහුට විද්‍යා වෙයි. මහානාමය, මෙ ආයාශ්‍රාවක විද්‍යා සම්පන්න යයි ද කියනු ලැබේ. මහානාමය, සනත්තමාර මහබ්බු විසින් තෙල ගාරා කියන ලද :

"යම් ජන කෙනෙක් (ජනිත) ප්‍රජායෙහි (කසුබු ආදී) ගොත් සිහිකරනසුලු වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි කෘත්‍රිය ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ යමෙක් ඇද්ද, දේව-මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි හේ ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

මහානාමය, සනත්තමාර මහබ්බු විසින් තෙල ගාරාව මොනවට ගයන ලද, දුර්ගීත නො වෙයි. සුභාෂිත වෙයි, දුර්භාෂිත නො වෙයි, අර්ථ සංහිත වෙයි, අනර්ථ සංහිත නො වෙයි, හගවත්තූ විසිනුදු අනුමත යි.

ඉක්බිති භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හුනස්නෙන් නැගී ආයුෂමත් අනාද තෙරණුවන් ඇමතු සේක : ආනන්දය, මැනව් මැනව්. ආනන්දය, තෙපි කපිලවාස්තු වාසාචාර වූ සැහැකුලනට ගෙයක්‍ෂා ප්‍රතිපදා කීවහු යයි.

ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ මෙ සුත් දෙසූ හ. ශාස්තෘන් වහන්සේ අනුදත් සේක. (ප්‍රිතිසොමනසායන් විසින්) ගත් සිත් ඇති කිබ්බිල්වත් වැසි සැහැකුලයෝ ආයුෂමත් අනාද තෙරණුවන්ගේ භාෂිතය අභිනන්දන කළහ.

තෙවැනි සෙබ සූත්‍ර යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 4

පොතලිය සුඛතං

එවං මෙ සුඛං එකං සමයං භගවා අභිතුහනරාපෙසු විහරති
 ආපණං නාම අභිතුහනරාපානං නිගමො. අථ ඛො භගවා පුබ්බික්ඛසමයං
 නිවාසෙකා පත්තවිවිරං ආදාය ආපණං පිණ්ඩාය පාවිසි. ආපණෙ
 පිණ්ඩාය චරිතා පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාතපටික්ඛනෙනා යෙනඤ්ඤාතරො,
 චනසණ්ඨා තෙනුපඛික්ඛි දිවා විහාරං. තං චනසණ්ඨං අජේඛාගහෙති,¹
 අඤ්ඤාතරසමි රුක්ඛමුලෙ දිවා විහාරං නිසිදි.²

පොතලියොපි ඛො භගපති සමපන්නතිවාසනපාපුරණො³ ඡත්තු-
 පාභනාති ජඤ්ඤා විහාරං අනුච්චරමානො, අනුච්චික්ඛමමානො යෙන සො
 චනසණ්ඨා තෙනුපඛික්ඛි. තං චනසණ්ඨං අජේඛාගහෙති,¹ යෙන
 භගවා තෙනුපඛික්ඛි. උපසඛික්ඛිතා භගවතා සග්ගිං සමෙවාදි. සමෙවාදි-
 නීයං කථං සාරණීයං විනිසාරෙතා එකමන්නං අවසාසි. එකමන්නං සිතං
 ඛො පොතලියං භගපතිං භගවා එතදවොච: ‘සංවිජ්ජනෙත’⁴ ඛො
 භගපති ආසනාති සචෙ ආකඛාසි නිසිදි²ති. එවං චුතෙන පොතලියො
 භගපති ‘භගපතිවාදෙන මං සමණො ගොතමො සමුද්චරති’ති කුපිතො
 අනත්තමනො තුණ්හි අහොසි. දුතියමි ඛො භගවා පොතලියං භගපතිං
 එතදවොච ‘සංවිජ්ජනෙත’ ඛො භගපති ආසනාති, සචෙ ආකඛාසි
 නිසිදි²ති. දුතියමි ඛො පොතලියො භගපති ‘භගපතිවාදෙන මං
 සමණො ගොතමො සමුද්චරති’ති කුපිතො අනත්තමනො තුණ්හි
 අහොසි. තතියමි ඛො භගවා පොතලියං භගපතිං එතදවොච:
 ‘සංවිජ්ජනෙත ඛො භගපති ආසනාති, සචෙ ආකඛාසි නිසිදි²ති. එවං
 චුතෙන පොතලියො භගපති ‘භගපතිවාදෙන මං සමණො ගොතමො
 සමුද්චරති’ති කුපිතො අනත්තමනො භගවන්නං එතදවොච: ‘තසිදං
 හො ගොතම නච්ඡන්නං, තසිදං නප්පතිරූපං, යං මං තිං භගපති
 වාදෙන සමුද්චරයි’ති.

තෙ හි තෙ භගපති ආකාරං තෙ ලිඛිතා තෙ නිමිත්තා යථා තං
 භගපතිස්සාති. තථාහි පන මෙ හො ගොතම සබ්බෙ කම්මන්නා පටික්ඛින්නා,
 සබ්බෙ වොහාරං සමුච්ඡින්නාති. ‘යථා කථං පන තෙ භගපති සබ්බෙ
 කම්මන්නා පටික්ඛින්නා, සබ්බෙ වොහාරං සමුච්ඡින්නා’ති. ‘ඉධ මෙ හො
 ගොතම යං අහොසි ධනං වා ධඤ්ඤං වා රජතං වා ජාතරූපං වා
 සබ්බං තං පුත්තානං දායජං තිස්සානං, තතාහං අනොවාදි අනුපවාදි
 භාසච්ඡාදනපරමො විහරාමි. එවං ඛො මෙ හො ගොතම සබ්බෙ කම්මන්නා
 පටික්ඛින්නා සබ්බෙ වොහාරං සමුච්ඡින්නා’ති.

1. අජේඛාගහෙති - මජ්ඣං.
 අජේඛාගාහිතා - PTS.
2. රුක්ඛමුලෙ නිසිදි - PTS.
3. පාපුරණෙ - ම.
4. සංවිජ්ජනති - මජ්ඣං, සා.

2. 1. 4

පෝතලිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අඛණ්ඩකරාජ ජනපදයෙහි ආපණ නම් අඛණ්ඩකරාජ නිගමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු කාලයෙහි හැඳ පෙරෙව් පාසිවුරු ගෙන ආපණයට පිඬු පිණිස පිවිසිසේක. ආපණයෙහි පිඬු සිඟා වැඩ පසුබත්හි පිණ්ඩපාතයෙන් වැළැකුණාහු දිවා විහරණ සඳහා එක්තරා වන ළඟැබක් කරා එළැඹී සේක. ඒ වන ළඟැබට ඇතුළු වූ අනාගත වෘක්ෂ මූලයෙක්හි දිවා විහරණයට වැඩහුන්සේක.

පෝතලිය නම් ගැහැව් ද පිරිසුන් හඳුනා පොරොනා ඇතියේ සකස් ගෙන වහන් නැගී ජඩ්ඝා විහරණයෙහි ඔබ්බෙන් හැසිරෙනුයේ සක්මන් කරනුයේ ඒ වන ළඟැබ කරා එළැඹියේ යැ. ඒ වන ළඟැබට ඇතුළු වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ සතුටු විය. සතුටු වියැයුතු සිහිකළයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ සිටියේ ය. එකත්පස් වැ සිටි පෝතලිය ගැහැව් හට බුදුහු තෙල වදළහ : “ ගැහැවිය අසුන් ඇත. ඉදින් මිසියෙහි නම් හිඳුව 'යි මෙසේ වදළ කල්හි පෝතලිය ගැහැව් 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මට 'ගහපති' යන බසින් වහරති ' කිසියේ නො සතුටු වූයේ තුෂණිමාන වී. දෙවනවට ද භාග්‍යවත්හු පෝතලිය ගාහපති හට තෙල වදළහ : ‘ ගැහැවිය, අසුන් ඇත. ඉදින් මිසියෙහි නම් හිඳුව 'යි දෙවනවට ද පෝතලිය ගැහැව් ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මා 'ගහපති' යන බසින් වහරති ' කිසියේ නො සතුටු වූයේ තුෂණිමාන වී. තෙවනවට ද භාග්‍යවත්හු පෝතලිය ගාහපති හට තෙල වදළහ : ‘ ගැහැවිය ' අසුන් ඇත, ඉදින් කැමැත හිඳුව 'යි. මෙසේ වදළ කල්හි පෝතලිය ගැහැව් ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මා 'ගහපති' යන බසින් වහරති ' කිසියේ නො සතුටු වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : ‘ හවත් ගෞතමයෙනි, යම් හෙයකින් තෙපි මට 'ගහපති' යන බසින් ව්‍යවහාර කරනු ද, එ බස් නො නිස්ස. එ බස් නො සරුපයැ 'යි

ගැහැවිය, තොපගේ ඒ ආකාරයේ ඒ ලිඛනයේ ඒ නිව්තනයේ ගැහැවියක්හු ගේ යම් සේ ද එමෙනි. එසේ වතුදු හවත් ගෞතමයෙනි, මා විසින් හැම කර්මාන්තයේ ඔහා තබන ලදහ. හැම ව්‍යවහාරයේ සමුවර්තන වූහ 'යි. ගැහැවිය, තොප විසින් කවරපරිද්දෙකින් සියලු කම්මානනයේ ප්‍රතික්ෂිප්ත වූවාහු සියලු ව්‍යවහාරයේ සමුවර්තන වූවාහු ද 'යි. ‘ හවත් ගෞතමයෙනි, මෙහි මට යම් ධනයක් හෝ ධාන්‍යයක් හෝ රජකයක් හෝ ජාත රුපයක් හෝ වී ද, ඒ හැම ධුතුනට දයාදු කොට දෙනලද, එහි මම අවවාද නො කරනුයෙමි උපවාද නො කරනුයෙමි අසන වසන (කැමි හැඳිම්) මතු වක් පරම කොට ඇතියෙමි වෙසෙමි. හවත් ගෞතමයෙනි, මෙසේ මා විසින් සියලු කම්මානනයේ ප්‍රතික්ෂිප්තයහ. සියලු ව්‍යවහාරයේ සමුවර්තන වූහ 'යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අඤ්ඤාථා ඛො තිං ගහපති වොහාරසමුච්ඡේදං වදෙයි¹ අඤ්ඤාථා ච පන අරියස්ස විනයෙ වොහාරසමුච්ඡේදෙ භොති²ති. යථා කථං පන හතොත අරියස්ස විනයෙ වොහාරසමුච්ඡේදෙ භොති. සාධු මෙ හතොත හගවා තථා ධම්මං දෙසෙතු. යථා අරියස්ස විනයෙ වොහාරසමුච්ඡේදෙ භොති³ති. තෙන හි ගහපති පුණ්ණි සාධුකං මනසිකරොති භාසිස්සාමිති. එවං හතොතති ඛො පොතලියො ගහපති හගවතො පච්චස්සොයි. හගවා එතදවොච;

අට්ඨ ඛො ඉමෙ ගහපති ධම්මා අරියස්ස විනයෙ වොහාරසමුච්ඡේදය සංවත්තනති. කතමෙ අට්ඨා අපාණාතිපාතං නිස්සාය පාණාතිපාතො පභාතබ්බො, දින්නාදනං නිස්සාය අදින්නාදනං පභාතබ්බං, සච්චං වාචං^{*} නිස්සාය මුසාවාදෙ පභාතබ්බො, අපිසුනං වාචං නිස්සාය පිසුනා වාචා පභාතබ්බා, අභිඤ්ඤාභං නිස්සාය භිඤ්ඤාභො පභාතබ්බො, අනිඤ්ඤාසං නිස්සාය නිඤ්ඤාසො පභාතබ්බො, අකොච්චායාසං නිස්සාය කොච්චායාසො පභාතබ්බො, අනතිමානං නිස්සාය අතිමානො පභාතබ්බො. ඉමෙ ඛො ගහපති අට්ඨධම්මා සංඛිංතොතන චුත්තා විජාරොත අවිහත්තා අරියස්ස විනයෙ වොහාරසමුච්ඡේදය සංවත්තනති⁴ති.

යෙමෙ⁵ හතොත හගවතා අට්ඨ ධම්මා සංඛිංතොතන චුත්තා විජාරොත අවිහත්තා අරියස්ස විනයෙ වොහාරසමුච්ඡේදය සංවත්තනති. සාධු මෙ හතොත හගවා ඉමෙ අට්ඨ ධම්මෙ විජාරොත විහර්තු අනුකම්පං උපාදයාති. තෙන හි ගහපති පුණ්ණි සාධුකං මනසිකරෙති. භාසිස්සාමිති. එවං හතොතති ඛො පොතලියො ගහපති හගවතො පච්චස්සොයි හගවා එතදවොච;

‘අපාණාතිපාතං නිස්සාය පාණාතිපාතො පභාතබ්බො’ති ඉති ඛො පනෙතං චුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච චුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු පාණාතිපාති අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්ඡේදය පටිපනොතා; අහඤ්ඤෙච ඛො පන පාණාතිපාති අස්සං අත්තාපි මං උපච්චදෙය්‍ය පාණාතිපාතපච්චයා, අනුච්චි වීඤ්ඤා ගරභෙය්‍යං පාණාතිපාතපච්චයා, කායස්ස හෙද පරම්මරණා දුග්ගති පාරිකඛිා පාණාතිපාතපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යදිදං පාණාතිපාතො, යෙ ච පාණාතිපාතපච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඤාතපරිද්‍රාහා, පාණාතිපාතා පටිවිරතස්ස එවංහ තෙ ආසවා විඤාතපරිද්‍රාහා න භොනති. ‘අපාණාතිපාතං නිස්සාය පාණාතිපාතො පභාතබ්බො’ති ඉති යං තං චුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච චුත්තං.

‘දින්නාදනං නිස්සාය අදින්නාදනං පභාතබ්බො’ති ඉති ඛො පනෙතං චුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච චුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යෙසං ඛො අහං සංයොජනානං හෙතු අදින්නාදයි අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්ඡේදය පටිපනොතා අහඤ්ඤෙච ඛො පන අදින්නාදයි අස්සං, අත්තාපි මං උපච්චදෙය්‍ය අදින්නාදනපච්චයා.

1. වදයි - සිමු. 2. සමච්චාචං - මජ්ඣ. 3. යෙමෙ පන - ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

‘ගැහැවිය, තෙපි අත් පරිද්දෙකින් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය කියනු, එතෙකුදු වත් ආයාචිතයෙහි අත් පරිද්දෙකින් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වේ යැ’යි. ‘වහන්ස, ආයාචිතයෙහි කියෙයින් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වේ ද ? මැනැවැ වහන්ස, යම්පරිදි ආයාචිතයෙහි ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය වේ නම්, මට භාග්‍යවත්තූ එපරිදි දහම් දෙසනසේක්ව’යි. එතෙයින් ගැහැවිය, අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව, කියමි’යි. ‘එසේ යැ, වහන්සැ’යි පොතලිය ගඟපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දින. භාග්‍යවත්තූ තෙල වදළසේක.

ගැහැවිය, මේ අට දහම් කෙනෙක් ආයාචිතයෙහි ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහ. කවර අටදෙනෙක යත් : ප්‍රාණවධ නො කරනු නිසා ප්‍රාණඝාතය හළයුතු යැ, දුන් දෑ ගැනීම නිසා අයිනාදත් හළයුතු යැ, සබ්බස නිසා මුසවා හළයුතු යැ, නො පිසුනුබස් නිසා පිසුනු බස් හළයුතු යැ, අභිද්ධිලොභය නිසා ගෙඩසංඛ්‍යාතලොභය හළයුතු යැ, අනින්දරොසය නිසා නින්ද ගැටීම හළයුතු යැ, අකොඬුපායාසය නිසා ක්‍රොධ උපායාස හළයුතු යැ, අනාභිමානාය නිසා අභිමානාය හළයුතු යැ. ගැහැවිය, (මා විසින්) සැකෙවින් කියන ලද විස්තර විසින් විභාග නො කළ මේ අටදහම්හු ආයාචිතයෙහි ව්‍යවහාර-සමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහ’යි.

වහන්ස, හඟවත්තූ විසින් සැකෙවින් වදරනලද විස්තරයෙන් විභාග නො කළ යම් අෂටධම් කෙනෙක් ආයාචිතයෙහි ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහු ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ අෂට ධම් විස්තර විසින් අනුකම්පා පිණිස විභාග කරනසේක්ව’යි. ගැහැවිය, එසේ වී නම් අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව. කියන්නෙමි’යි. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි පොතලිය ගඟපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළසේක.

‘ප්‍රාණවධ නො කරනු නිසා ප්‍රාණඝාතය හළයුතු’ යයි මෙසේ තෙල කියනලද. මේ කුමක් පිණිස කියනලද ද යත් : ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයාචිතවක මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා කෙරෙයි : ‘‘මම් යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට ‘පාණාතිපාති’ වෙම් නම් මම් ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම් වැළිත් පාණාතිපාති වෙම් නම් තෙමේත් මට ප්‍රාණවධ හේතූයෙන් නුගුණ කියන්නේ යැ. නුවණැත්තෑහු දන ප්‍රාණවධ හේතූයෙන් නිශා කරන්නාහු යැ. ප්‍රාණවධ හේතූයෙන් කාඛුන් මරණින් මතු දුගති ය කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් ප්‍රාණවධයෙක් වේ ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙය නිවරණ යි. ප්‍රාණඝාත ප්‍රත්‍යයෙන් දුඛපරිදහ ඇති යම් ආසුර කෙනෙක් උපදානාහු නම් ප්‍රාණඝාතයෙන් වෙන් වූවහුට මෙසේ ඒ විඝාතපරිදහ වූ ආසුරයෝ නො වෙති. ‘ප්‍රාණවධ නො කරනු නිසා ප්‍රාණවධ හළයුතු’ යයි මෙසේ යමක් කියනලද හම් මෙය තෙල සදහා කියනලදි.

‘දුන් දෑ ගනු නිසා අයිනාදත් හළයුතු’ යයි මෙසේ තෙල කියනලද. තෙල කුමක් සදහා කියනලද යැ යත් : ‘ගැහැවිය, මෙ සස්තෙහි ආයාචිතවක මෙසේ සලකයි : මම් යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට ‘අදිනනාදයි’ වෙම් නම් මම් ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම් වැළිත් අදිනනාදයි වෙම් නම් අදිනනාදන

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අනුච්චිව විඤ්ඤා ශරණෙය්‍යං අදින්නාදනපච්චයා. කායස්ස හෙද පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා අදින්නාදනපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයෝජනං එතං නිවරණං යදිදං අදින්නාදනං, යෙ ච අදින්නාදන-පච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඤාතපරිලාභා. අදින්නාදනා පටිවිරතස්ස එවංස තෙ ආසවා විඤාතපරිලාභා න භොනති. 'දින්නාදනං නිස්සාය අදින්නාදනං පභාතබ්බො'ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

'සච්චං වාචං නිස්සාය මුසාවාදෙ පභාතබ්බො'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යෙසං ඛො අහං සංයෝජනානං හෙතු මුසාවාදී අස්සං. තෙසාහං සංයෝජනානං පභානාය සමුච්ඡේදය පටිපනෙතා. අහඤ්ඤෙව ඛො පන මුසාවාදී අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය මුසාවාදපච්චයා, අනුච්චිව විඤ්ඤා ශරණෙය්‍යං මුසාවාදපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා මුසාවාදපච්චයා. එතදෙව ඛො පන සංයෝජනං එතං නිවරණං යදිදං මුසාවාදෙ, යෙ ච මුසාවාදපච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඤාතපරිලාභා. මුසාවාද පටිවිරතස්ස එවංස තෙ ආසවා විඤාතපරිලාභා න භොනති. 'සච්චං වාචං නිස්සාය මුසාවාදෙ පභාතබ්බො'ති ඉති යං තං, වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

'අපිසුනං වාචං නිස්සාය පිසුනා වාචා පභාතබ්බො'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යෙසං ඛො අහං සංයෝජනානං හෙතු පිසුනාවාවො අස්සං, තෙසාහං සංයෝජනානං පභානාය සමුච්ඡේදය පටිපනෙතා. අහඤ්ඤෙව ඛො පන පිසුනාවාවො අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය පිසුනා වාචපච්චයා*, අනුච්චිව විඤ්ඤා ශරණෙය්‍යං පිසුනාවාචපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා පිසුනාවාචපච්චයා*. එතදෙව ඛො පන සංයෝජනං එතං නිවරණං යදිදං පිසුනා වාචා, යෙ ච පිසුනාවාච-පච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඤාතපරිලාභා පිසුනා වාචා* පටිවිරතස්ස එවංස තෙ ආසවා විඤාතපරිලාභා න භොනති. 'අපිසුනං වාචං නිස්සාය පිසුනා වාචා පභාතබ්බො'ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

'අගිඤ්ඤායං නිස්සාය ගිඤ්ඤායො පභාතබ්බො'ති ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්ඤෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යෙසං ඛො අහං සංයෝජනානං හෙතු ගිඤ්ඤායො අස්සං, තෙසාහං සංයෝජනානං පභානාය සමුච්ඡේදය පටිපනෙතා. අහඤ්ඤෙව ඛො පන ගිඤ්ඤායො අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය ගිඤ්ඤා-යොපච්චයා, අනුච්චිව විඤ්ඤා ශරණෙය්‍යං ගිඤ්ඤායොපච්චයා* කායස්ස හෙද පරමමරණා දුග්ගති පාටිකඛ්ඛා ගිඤ්ඤායොපච්චයා එතදෙව ඛො පන සංයෝජනං එතං නිවරණං යදිදං ගිඤ්ඤායො, යෙ ච ගිඤ්ඤායො-පච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං ආසවා විඤාතපරිලාභා. අගිඤ්ඤායො* එවංස තෙ ආසවා විඤාතපරිලාභා න භොනති. 'අගිඤ්ඤායං නිස්සාය ගිඤ්ඤා-යො පභාතබ්බො'ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1. සච්චවාචං - මජ්ඣං 2. පිසුනාවාචා පච්චයා - PTS.
3. පිසුනාය වාචාය - PTS.
4. ගිඤ්ඤායො පටිවිරතස්ස - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ප්‍රත්‍යයෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. නුවණැත්තාහු දන අදින්නාදන ප්‍රත්‍යයෙන් නිශා කරන්නාහ. අදින්නාදන ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුගති ය කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් අදින්නාදනයක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මේ නිවරණ යි. අදින්නාදන ප්‍රත්‍යයෙන් දුක්තැවුලි උපදවන යම් ආසුට කෙනෙක් උපදනාහු නම් අදින්නාදනයෙන් වෙන් වුවහුට මෙසේ ඒ දුක්තැවුලි උපදවන ඒ ආසුටයෝ නො වෙත්, 'දුත් දය ගනු නිසා අයිනාදත් හළයුතු' යයි මෙසේ යමක් කියනලද ද මේ තෙල සඳහා කියනලදි.

'සබ්බස නිසා මුසවා හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය' මේ සස්තෙහි ආයාශ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට 'මුසාවාදි' වෙමි නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රත්‍යණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්වි. මම වැළිත් මුසාවාදි වෙමි නම් මුසවා හේතුවෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. මුසවා හේතුවෙන් විඤයෝ දන නිශා කරන්නාහ. මුසවා හේතුවෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුගති ය කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් මුසවායෙක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මේ නිවරණ යි. මුසාවාද ප්‍රත්‍යයෙන් විසාත පරිදහකර යම් ආසුට කෙනෙක් උපදනාහු නම් මුසාවාදයෙන් වෙන් වුවහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුටයෝ නො වෙත් 'සබ්බස නිසා මුසවා හළයුතු' යයි මෙසේ යම් කරුණක් කියනලද ද මේ තෙල සඳහා කියනලදි.

'නො පිසුනුබස් නිසා පිසුනුබස් හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද. තෙල කුමක් සඳහා කියනලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මේ සස්තෙහි ආයාශ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට පිසුනුබස් ඇතියෙමි වීම් ද මම ඒ සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රත්‍යණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්වි. යළි මම පිසුනුබස් ඇතියෙමි නම් පිසුනුබස් හේතුවෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. විඤයෝ දන පිසුනුබස් හේතුවෙන් ගරහන්නාහු යැ. පිසුනුබස් හේතුවෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුර්ගති කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම්, පිසුනුබසෙක් ඇද්ද. මෙය මැ සංයෝජන යැ. මේ නිවරණ යි. පිසුනුබස් හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුට කෙනෙක් උපදනාහු නම් පිසුනු බසින් වැළකුණුහුට ඒ විසාතපරිදහකර ආසුටයෝ නො වෙත්. 'නො පිසුනුබස් නිසා පිසුනුබස් හළයුතු' යයි යම් කරුණක් කියනලද නම් මේ තෙල කරුණු සඳහා කියනලදි.

'අගිද්ධිලෝභය නිසා ගෙඩ සඛ්ඛාත ලෝභය හළයුතු' යයි මෙසේ තෙල කියනලද ද, තෙල කුමක් සඳහා කියනලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මේ සස්තෙහි ආයාශ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනකුත් හේතු කොට ගෙඩ සඛ්ඛාත ලෝභ ඇති වීම නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රත්‍යණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්වි. යළි මම ගෙඩ ලෝභ ඇති වීම නම් ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් තෙමේත් මට දෙස් කියන්නේ යැ. විඤයෝ දන ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් ගරහන්නාහු යැ. කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් දුර්ගති කැමැති වියයුත්තී යැ. තවද යම් ගිද්ධිලෝභයෙක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ. මේ නිවරණ යි. ගිද්ධිලෝභ හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුට කෙනෙක් උපදනාහු නම් ගිද්ධිලෝභ රහිත වුවහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුටයෝ නො වෙත්. 'අගිද්ධිලෝභය නිසා ගෙඩසංඛ්ඛාතලෝභය හළයුතු' යයි යමක් කියනලද ද, මේ තෙල කරුණ පිණිස කියන ලදි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

‘අනිත්‍යරොසං නික්ඛාය නිත්‍යරොසො පභාතබ්බො’ති ඉති බො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාමකො ඉති පටිසඤ්ඤිකකිති: යෙසං බො අහං සංයොජනානං හෙතු නිත්‍යරොසි අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්ඡේදය පටිපනෙතා. අහඤ්ඤව බො පන නිත්‍යරොසි අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය නිත්‍යරොස පච්චයා, අනුච්චි ව්ඤ්ඤා¹ ගරහෙය්‍යං නිත්‍යරොසපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාරිකඛිං නිත්‍යරොසපච්චයා. එතදෙව බො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යදිදං නිත්‍යරොසො. යෙ ච නිත්‍යරොසපච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං අසචා විභාතපරිලාභා. අනිත්‍යරොසස්ස එවංස තෙ අසචා විභාතපරිලාභා න භොනති. ‘අනිත්‍යරොසං නික්ඛාය නිත්‍යරොසො පභාතබ්බො’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

‘අකොච්චපායාසං නික්ඛාය කොච්චපායාසො පභාතබ්බො’ති ඉති බො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාමකො ඉති පටිසඤ්ඤිකකිති: යෙසං බො අහං සංයොජනානං හෙතු කොච්චපායාසි අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්ඡේදය පටිපනෙතා. අහඤ්ඤව බො පන කොච්චපායාසි අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය කොච්චපායාසපච්චයා, අනුච්චි ව්ඤ්ඤා ගරහෙය්‍යං කොච්චපායාස පච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාරිකඛිං කොච්චපායාසපච්චයා. එතදෙව බො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යදිදං කොච්චපායාසො, යෙ ච කොච්චපායාසපච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං අසචා විභාතපරිලාභා. අකොච්චපායාසස්ස එවංස තෙ අසචා විභාතපරිලාභා න භොනති ‘අකොච්චපායාසං නික්ඛාය කොච්චපායාසො පභාතබ්බො’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

‘අනතිමානං නික්ඛාය අතිමානො පභාතබ්බො’ති ඉති බො පනෙනං වුත්තං, කිඤ්ඤවතං පටිච්ච වුත්තං: ඉධ ගහපති අරියසාමකො ඉති පටිසඤ්ඤිකකිති: යෙසං බො අහං සංයොජනානං හෙතු අනිමානී අස්සං, තෙසාහං සංයොජනානං පභානාය සමුච්ඡේදය පටිපනෙතා. අහඤ්ඤව බො පන අනිමානී අස්සං, අත්තාපි මං උපවදෙය්‍ය අනිමානපච්චයා, අනුච්චි ව්ඤ්ඤා ගරහෙය්‍යං අනිමානපච්චයා, කායස්ස හෙද පරමමරණං දුග්ගති පාරිකඛිං අනිමානපච්චයා. එතදෙව බො පන සංයොජනං එතං නිවරණං යදිදං අනිමානො, යෙව අනිමානපච්චයා උප්පජ්ජෙය්‍යං අසචා විභාතපරිලාභා, අනතිමානස්ස එවංස තෙ අසචා විභාතපරිලාභා න භොනති. ‘අනතිමානං නික්ඛාය අනිමානො පභාතබ්බො’ති ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඉමෙ බො ගහපති අට්ඨ ධම්මා සංඛික්ඛෙතන වුත්තා විජාරෙන විහත්තා^{*} යෙ අරියස්ස විනයෙ වොහාරසමුච්ඡේදය සංවත්තන්ති. න කෙව තාච්ඡ අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං වොහාර-සමුච්ඡේදෙ භොතිති. යථා කථං පන හත්තෙත අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං වොහාරසමුච්ඡේදෙ භොති. සාධු මෙ හත්තෙත හගවා නථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං වොහාරසමුච්ඡේදෙ භොතිති. තෙන හි ගහපති සුණාති. සාධුකං මනසිකරොති. භාසිස්සාමිති. එවං හත්තෙති බො පොතලියො ගහපති හගවතො පච්චස්සොසි. හගවා එතදවොච :

1. අනුච්චි:පි මං ව්ඤ්ඤා-මජ්ඣං.
2. අවිහත්තා-සායා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අනින්දරෝෂය නිසා නින්දගැවුම හළයුතු යයි මෙසේ තෙල කියන ලද ද. මෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙනි ආයාභ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : 'මම යම් සංයෝජන කෙනෙකුත් හේතු කොට නින්දරෝෂ ඇති වීම් නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. යළිදු මම නින්දරෝෂ ඇති වීම් නම් තෙමේත් මට නින්දරෝෂ ප්‍රත්‍යයෙන් උපවාද කරන්නේ යැ. විඥයෝ දන නින්දරෝෂ හේතුවෙන් ගරහන්තාහු යැ. නින්දරෝෂ හේතුවෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුර්ගති කැමැති වියයුත්තී යැ. යළි යම් නින්දරෝෂයෙක් ඇද්ද, මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙ නිවරණ යි. නින්දරෝෂ හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුට කෙනෙක් උපද්‍රාහු ද නින්දරෝෂ නැත්තහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුටයෝ නො වෙත්. 'අනින්දරෝෂය නිසා නින්දරෝෂය හළයුතු යයි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ සඳහා කියන ලද.

'අකෝධුපායාසය නිසා කෝධුපායාස හළයුතු යයි මෙසේ තෙල කරුණ කියනලද. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙනි ආයාභ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනෙකුත් හේතු කොට කෝධුපායාස ඇති වීම් නම් මම ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළිත් කෝධුපායාස ඇති වීම් නම් තෙමේත් මට කෝධුපායාස හේතුවෙන් උපවාද කරන්නේ යැ. විඥයෝ දන කෝධුපායාස හේතුවෙන් නිශා කරන්නාහු යැ. කෝධුපායාස හේතුවෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුර්ගති කැමැති වියයුත්තී යැ. වැළිදු යම් කෝධුපායාසයෙක් ඇද්ද මෙය මැ සංයෝජන යැ මෙ නිවරණ යි. 'කෝධුපායාස හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුට කෙනෙක් උපද්‍රාහු ද කෝධුපායාස රහිත වූවහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුටයෝ නො වෙත්. අකෝධුපායාසය නිසා කෝධුපායාස හළයුතු' යයි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙ කරුණ තෙල සඳහා කියන ලදී.

'අනාතිමානාය නිසා අතිමානාය හළයුතු යයි යමක් මෙසේ කියන ලද ද, තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද යැ යත් : 'ගැහැවිය, මෙ සස්තෙනි ආයාභ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : මම යම් සංයෝජන කෙනෙකුත් හේතු කොට අනිමාන ඇති වීම් නම් ඒ සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස සමුච්ඡේදය පිණිස පිළිපත්මි. මම වැළිත් අනිමාන ඇති වීම් නම් තෙමේත් මට අනිමාන හේතුවෙන් උපවාද කරන්නේ යැ. විඥයෝ දන අනිමාන හේතුවෙන් ගරහන්තාහු, යැ. අනිමාන හේතුවෙන් කාබුත් මරණින් මතු දුර්ගති කැමැති වියයුත්තී යැ. වැළිදු යම් අනිමානයෙක් ඇද්ද, මෙය මැ සංයෝජන යැ. මෙ නිවරණ යි. අනිමාන හේතුවෙන් විසාතපරිදහකර වූ යම් ආසුට කෙනෙක් උපද්‍රාහු ද අනිමාන නැත්තහුට මෙසේ ඒ විසාතපරිදහකර ආසුටයෝ නො වෙත්. අනාතිමානාය නිසා අනිමානාය හළයුතු යයි මෙසේ යමක් කියනලද ද, මෙ තෙල කරුණ සඳහා කියන ලදී.

ගැහැවිය, ආයාභිතයෙහි යම් ධර්ම කෙනෙක් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය පිණිස පවත්නාහු ද මේ අසට ධර්මයෝ සැකෙවින් කියන ලද්දහු විස්තරයෙන් විභක්ත වූවාහු වෙති. එතෙකුදු වත් ආයාභිතයෙහි සියල්ලෙන් සියල්ල සර්වථායෙන් සියල්ල ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය නො මැ වේ යයි. වහන්ස, ආයාභිතයෙහි සියල්ලෙන් සියල්ල සර්වථායෙන් සියල්ල කවර පරිද්දෙකින් ව්‍යවහාරසමුච්ඡේදය වේ ද : මැනව් වහන්ස, මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිදි ආයාභිතයෙහි සියල්ලෙන් සියල්ල සර්වථායෙන් සියල්ල ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වේ ද එපරිද්දෙන් දහම් දෙසනසේක්වා යි, එසේ නම් ගැහැවිය, අසට මොනවට මෙනෙහි කරව. කියන්නෙමි යි, 'එසේ යැ වහන්සැ යි පොතලිය ශතපති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්විය. භාග්‍යවත්තු තෙල වදළ සේක.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථාපි ගභපති කුක්කුරො ජ්ඣව්‍යාදුබ්බලාපරෙතො ගොඤ්ඤානක-
සුණං පච්චුපට්ඨිතො අස්ස. තමේනං දුක්ඛො ගොඤ්ඤානකො වා
ගොඤ්ඤානකනොවාසි වා අවට්ඨිකඛකලං සුත්තිකන්තනිකන්තං¹ නිමමංසං
ලොගිතමක්ඛිතනං උපචජ්ජගෙය්‍ය². තං කිමමඤ්ඤාසි ගභපති: අපි නු සො
කුක්කුරො අශ්‍රීං අවට්ඨිකඛකලං සුත්තිකන්තනිකන්තනං නිමමංසං ලොගිත
මක්ඛිතනං පළිබ්‍දෙදන්තො³ ජ්ඣව්‍යාදුබ්බලාපරිවිනෙය්‍යාති. නො හෙතං
හන්තෙ, තං කිස්ස හෙතු: අදුං හි හන්තෙ අවට්ඨිකඛකලං සුත්තිකන්ත-
නිකන්තං නිමමංසං ලොගිතමක්ඛිතනං, යාවදෙව ච පන සො කුක්කුරො,
කිලමිථස්ස විභාතස්ස භාගි අස්සාති. එවමෙව ඛො ගභපති අරියසාවකො
ඉති පටිසඤ්චිකති. අවට්ඨිකඛකලපමා කාමා වුත්තා හගචතා ඛහුදුකඛා
ඛහුපායාසා, ආදිනවො එත්ථ භියොසා⁴ ති. එවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය
දිස්වා යායං උපෙකඛා නානන්තා නානන්තසිතා, තං අභිතිවජ්ජේති
යායං උපෙකඛා එකන්තා එකන්තසිතා, යත්ථ සබ්බසො ලොකාමිසුපාදනා
අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තමෙවුපෙකඛං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි ගභපති ගිජ්ඣො වා කඛෙකා වා කුලලො වා මංසපෙසිං
ආදය උබ්බිගෙය්‍ය⁵, තමේනං ගිජ්ඣොපි කඛෙකාපි කුලලාපි අනුපතිතිං
අනුපතිතිං විතචේත්ඤ්‍යං විරාජේත්ඤ්‍යං⁶ තං කිමමඤ්ඤාසි ගභපති, සචෙ
සො ගිජ්ඣො වා කඛෙකා වා කුලලො වා තං මංසපෙසිං න ඛිප්පමෙව
පටිතිස්සජ්ජේය්‍ය. සො තතො නිදනං මරණං වා නිගචේත්ඤ්‍යං මරණ-
මත්තං වා දුක්ඛන්ති. එවං හන්තෙ, එවමෙව ඛො ගභපති අරියසාවකො
ඉති පටිසඤ්චිකති: මංසපෙසුපමා කාමා වුත්තා හගචතා ඛහුදුකඛා
ඛහුපායාසා, ආදිනවො එත්ථ භියොසා ති. එවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය
දිස්වා යායං උපෙකඛා නානන්තා නානන්තසිතා, තං අභිතිවජ්ජේති
යායං උපෙකඛා එකන්තා එකන්තසිතා, යත්ථ සබ්බසො ලොකාමිසුපාදනා
අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තමෙවුපෙකඛං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි ගභපති පුරිසො ආදිත්තං තිණ්ණකං ආදය පටිච්චානං
ගචේත්ඤ්‍ය. තං කිමමඤ්ඤාසි ගභපති, සචෙ සො පුරිසො තං ආදිත්තං
තිණ්ණකං න ඛිප්පමෙව පටිතිස්සජ්ජේය්‍ය. තස්ස සා ආදිත්තා තිණ්ණකා
හත්ථං වා දභෙය්‍ය ඛාහං වා දභෙය්‍ය. අඤ්ඤාතරං වා^{*} අභිපච්චඛිතං
දභෙය්‍ය. සො තතො නිදනං මරණං වා නිගචේත්ඤ්‍යං මරණමත්තං වා
දුක්ඛන්ති. එවං හන්තෙ, එවමෙව ඛො ගභපති අරියසාවකො ඉති
පටිසඤ්චිකති: තිණ්ණකපමා කාමා වුත්තා හගචතා ඛහුදුකඛා ඛහුපායාසා,
ආදිනවො එත්ථ භියොසා ති. එවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා
-පෙ-තමෙවුපෙකඛං භාවෙති.

1. සුත්තිකන්තං නිකන්තං-සිඤ්ඤි. 2. උපචජ්ජගෙය්‍ය-සායා.
3. පලෙහන්තො-මර්ඡකං, සායා. 4. උබ්බිගෙය්‍ය-PTS, ගායා.
5. විස්සජ්ජේය්‍ය-මර්ඡකං.
6. අඤ්ඤාතරං වා අඤ්ඤාතරං වා-මර්ඡකං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යම් පරිදි ගැහැවිය, බඩසා දුබල බැවින් පෙළුණු සුනඛයෙක් ගවයන් නසන වධස්ථාන යට පැමිණියේ වෙයි. ඔහුට දක්ෂ වූ ගෝසාතකයෙක් හෝ ගෝසාතක අතැවැසියෙක් හෝ මොනොවට මස් ලියන ලද, මස් රහිත වූ ලෙහෙයින් වැකුණු ඇටසැකිල්ලක් දමන්නේ යැ. ගැහැවිය, ඒ කිමැයි සිතව. ඒ කුක්කුරයා මොනොවට ලියන ලද මස් රහිත වූ ලෙහෙයෙන් වැකුණු තෙල ඇටසැකිල්ල ලෙවකන්නේ බඩසා දුබල බැව් නසන්නේද යි වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යි. එ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, යම් හෙයකින් තෙල ඇටසැකිල්ල මොනොවට මස් ලියන ලද මස් රහිත වූ යේ ද ලෙහෙයෙන් වැකුණේ ද එහෙයිනි. යළි ඒ කුක්කුරයා කලමරයට මැ වෙහෙසට මැ හිමි වන්නේ යයි එසෙයින් මැ ගැහැවිය, ආයාශ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් වසින් කාමයෝ ඇටසැකිල්ලකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, දඩි ආයාස ඇත්තාහ. මෙහි බොහෝ ආදීනව ඇතැ'යි වදරන ලද. මෙසේ තෙල කාමය යථාභූත වැ සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක යම් මේ උපේක්ෂාවක් නානාස්වභාව වූ ද නානා අරමුණු ඇසුරු කළා ද ඒ උපේක්ෂාව දුරු කොට යම් වතුර්ථධ්‍යානෝපෙක්ෂාවක් එකස්වභාව වූ ද එක් අරමුණක් ඇසුරු කොට ඇත්තී ද, යම් ධ්‍යානෝපෙක්ෂායෙක සර්වප්‍රකාරයෙන් පඤ්චකාමගුණාමිසයෝ අපරිශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද ඒ ධ්‍යානෝපෙක්ෂාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, ගිජුළිහිණියෙක් වෙවයි ලොහොතුඩුවෙත් වෙවයි උකුසෙක් වෙවයි මස්වැදුල්ලක් ගෙන අහසට පියාඹා යන්නේ ද, ඔහු ගිජුළිහිණියෝ ද ලොහොතුඩුවෝ ද උකුස්සෝ ද ලුහුබදිමින් කොටන්නාහු ද (මස් වැදුල්ල) හෙළන්නා හු ද, ගැහැවිය, ඒ කුමැයි සිතව. ඉදින් ඒ ගිජුළිහිණියා හෝ ලෝතුඩුවා හෝ උකුස්සා හෝ ඒ මස්වැදුල්ල වහා මැ නො හරන්නේ නම් හේ එ කරුණින් මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර වූ දුකට හෝ පැමිණෙන්නේ යයි. එසේ යැ වහන්ස, එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයාශ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් වසින් කාමයෝ මස්වැදුල්ලකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පිඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදරන ලද. මෙසේ තෙල ඇතිවැටියෙන් සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක යම් උපේක්ෂාවක් නානාස්වභාව ඇද්ද නානාලම්බන ඇසුරු කළා ද ඒ කාමගුණාලම්බන උපේක්ෂාව හැරපියා යම් ධ්‍යානෝපෙක්ෂාවක් එක් අරමුණක් එකාලම්බන වී ද එකත්වය ඇසුරු කළා ද යම් ධ්‍යානෝපෙක්ෂායෙකින් සර්වප්‍රකාරයෙන් ලෝකාමිස සංඛ්‍යාත පඤ්චකාමගුණාපාදනයෝ, අපරිශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද ඒ වතුර්ථධ්‍යානෝපෙක්ෂාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂයෙක් ඇවිළැගත් තණහුලක් ගෙන ප්‍රතිවිතයට යන්නේ යැ, ගැහැවිය, ඒ කිමැයි සිතති ? ඉදින් ඒ පුරුෂ ඒ ඇවිළැගත් තණහුල වහා මැ නො හරන්නේ නම් ඒ ඇවිළැගත් තණහුල ඔහුගේ අත හෝ දවන්නේ යැ. බාහුව හෝ දවන්නේ යැ. අත්තර අහපසහ හෝ දවන්නේ යැ. හේ ඒ හේතුවෙන් මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර වූ දුකට හෝ පැමිණෙන්නේ යැ යි. එසේ යැ වහන්ස, එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයාශ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් වසින් කාමයෝ තණහුලකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පිඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදරන ලද' යි. තෙල මෙසේ සමාග්ඤ්‍යයෙන් යථාභූත කොට දක.....ඒ ධ්‍යානෝපෙක්ෂාව මැ වඩයි.

සෙය්‍යථාපි ගභපති අභිභාරකාසු සාධිකපොරිතා පුරා අභිභාරානං විතච්චිකානං විතඬුමානං, අථ පුරිසො ආගචේත්ථය ජීවිතුකාමො අමරිතුකාමො සුඛිකාමො දුක්ඛපටිකකුලො.² තමෙනං දො ඛලුවනො පුරිසා නානාඛාභාසු ගහෙතො අභිභාරකාසු උපකඝේසයුං. තං කිම්මඤ්ඤයි ගභපති, අපි නු සො පුරිසො ඉතිච්චිවෙච නායං සත්තාමෙය්‍යාති, එවං හනො තං කිසං හෙතු: විදිතං හි හනො තස්ස පුරිසස්ස ඉම්ඤ්ඤවහං අභිභාරකාසු පතිස්සාමි. තතො තිදනං මරණං වා නිගච්ඡාමි මරණමත්තං වා දුක්ඛන්ති. එවමෙව ඛො ගභපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: අභිභාරකාසුපමා කාමා වුත්තා හගචතා ඛුද්දකි: ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො එත්ථ හියොති එවමෙනං යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දික්ඛා-පෙ-තමේවුපෙක්ඛං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි ගභපති පුරිසො සුපිනකං පසෙසය්‍ය ආරාමරාමණෙය්‍යකං චන්රාමණෙය්‍යකං භූමිරාමණෙය්‍යකං පොක්ඛරණිරාමණෙය්‍යකං සො පටිබුද්ධො න කිඤ්ඤි පසෙසය්‍ය,³ එවමෙව ඛො ගභපති අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: සුපිනකුපමා කාමා වුත්තා හගචතා ඛුද්දකි: ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො එත්ථ හියොති. එවමෙනං යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දික්ඛා-පෙ-තමේවුපෙක්ඛං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි ගභපති පුරිසො යාවිතකං භොගං යාවිතා යානං වා,⁴ පොරොසෙය්‍යා⁵ පචරිමණිකුණ්ඩලං. සො තෙහි යාවිතතෙහි භොගෙහි පුරකිනො පරිවුතො අත්තරාපණං පටිපජේත්ථය. තමෙනං ජනො දික්ඛා එවං විදෙය්‍ය: භොගි වත භො පුරිසො, එවං කිර භොගිනො භොගාති භුඤ්ඤන්ති. තමෙනං සාමිකා යත්ථ යත්ථෙව පසෙසයුං. තත්ථ තත්ථෙව සාති හරෙයුං. තං කිම්මඤ්ඤයි ගභපති, අලනනු ඛො තස්ස පුරිසස්ස අඤ්ඤථත්තායාති. එවං හනො, තං කිසං හෙතු: සාමිනො හි හනො සාති අරහන්ති. එවමෙව ඛො ගභපති අරිය-සාවකො ඉති පටිසඤ්චිකති: යාවිතකුපමා කාමා වුත්තා හගචතා ඛුද්දකි: ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො එත්ථ හියොති. එවමෙනං යථාභූතං සම්මපඤ්ඤාය දික්ඛා-පෙ-තමේවුපෙක්ඛං භාවෙති.

සෙය්‍යථාපි ගභපති ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ තිබ්බො චන්සකේනා, තත්තස්ස රුක්ඛා සම්පන්නථලො ච උපන්නථලො ච, න චස්ස කාතිච්චි ඵලාති භූමියං පතිතාති, අථ පුරිසො ආගචේත්ථය ඵලත්ථිකො ඵලගචේසි ඵලපටිසෙසනං චරමානො, සො තං චන්සකේනං අජේක්ඛා-ගහෙතො⁶ තං රුක්ඛං පසෙසය්‍ය සම්පන්නථලඤ්ච උපන්නථලඤ්ච, නත්ථි ච කාතිච්චි ඵලාති භූමියං පතිතාති, ජානාමි ඛො පනාහං රුක්ඛං ආරුහිතුං⁷ යත්තනාහං ඉමං රුක්ඛං ආරුහිතො⁸ යාවදත්ථඤ්ච බාදෙය්‍යං උච්ඡිඛඤ්ච පුරෙය්‍යන්ති. සො තං රුක්ඛං ආරුහිතො⁸ යාවදත්ථඤ්ච

2. දුක්ඛපටිකකුලො-මජ්ඣං. 3. පටිපසෙසය්‍ය-මජ්ඣං.
 4. යානං-සා, PTS. 5. පොරිසෙය්‍ය-මජ්ඣං.
 6. අජේක්ඛාගාහෙතො - මජ්ඣං.
 7. ආරුහිතො - මජ්ඣං, PTS.
 8. අරුහිතො - සා.
 9. ආරුහිතො - මජ්ඣං, PTS.
 10. අරුහිතො - සා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂ ප්‍රමාණයෙන් අධික වූ සිර රහිත දුම් රහිත අතුරු පිරුණු අධිගාරකර්මයක් වෙයි. එකලා පීචත් වතු කැමැති නො මැරෙනු කැමැති සුව කැමැති දුකට ප්‍රතිකූල වූ පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ. බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් වෙත වෙත අත් ගෙන තෙල පුහුල්ලු අධිගාරකර්මයට අදානානු යැ. ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි සිතති. ඒ පුරුෂ ඔබ මොබ කය නමින්තේ නො වේ ද ? එසේ යැ වහන්ස, එ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, යම් හෙයකින් එ පුරුෂයා විසින් 'ඉදින් මම් මේ අධිගාරකර්මයට වැටෙමි නම් එ හෙතෙයෙන් මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර දුකට හෝ පැමිණෙමි'යි දන්නා ලද ද, එහෙයින්. එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයාත්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාගාවතුන් විසින් කාමයෝ අධිගාරකර්මයට වූහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදන ලද්ද'යි. තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක . . . ඒ වතුර්ථධ්‍යානොපෙක්ඝාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂයෙක් ආරාමයෙන් රමණී වූ වනයෙන් රමණී වූ භූමි විසින් රමණී වූ පුෂ්කරණීන් රමණී වූ සිහින දක්නේ යැ. හේ පිබිදියේ කිසිවක් නො දකී. එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයාත්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාගාවතුන් විසින් කාමයෝ ස්වප්නයකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ, මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදන ලද්ද'යි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක . . . එ මැ වතුර්ථධ්‍යානොපෙක්ඝාව වඩා.

යම් පරිදි ගැහැවිය, පුරුෂයෙක් පුරුෂයනට නිසි වූ යානයක් හෝ උතුම් මිණිකොඩොල් හෝ පිරුළු කොටගත් හෝගයක් අයැද ගෙන හේ එ පිරුළු කොටගත් හෝගයන් පෙරවූ කොට ඇතියේ පිරිවරන ලද්දේ අතුරු අවුණට පිළිපදනේ යැ. තෙල පුරුෂයා දක ජනයා මෙසේ කියන්නේ යැ, හවත, හෝග ඇති පුරුෂයෙක් මැ යැ. හෝග ඇත්තානු මෙසේ හෝගයන් වළද කෙරෙති යි. ස්වාමීහු තෙල පුරුෂයා යම් යම් තැනෙක්හි මැ දක්නාහු ද එ එ තැන්හි දී මැ තවත්මේ භාණ්ඩයන් හැරගන්නාහු යැ. ගැහැවිය, එ කිමැ ? යි හඟිති. එ පුරුෂයාගේ අනාථාත්වයට නිසි වූයේ නු ? යි. එසේ යැ වහන්ස, එ කුමක් හෙයින් යත් : වහන්ස, යම් හෙයකින් ස්වාමීහු ස්වකීය භාණ්ඩයන් හැරගනිත් ද එහෙයින්. එ පරිදි මැ ගැහැවිය, ආයාත්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාගාවතුන් විසින් කාමයෝ පිරුළුගත් භාණ්ඩයකට බදු උපමා ඇත්තාහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, බොහෝ පීඩා ඇත්තාහ. මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි වදන ලද්ද. මෙසේ තෙල යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක . . . එ වතුර්ථධ්‍යානොපෙක්ඝාව මැ වඩයි.

යම් පරිදි ගැහැවිය, ගමට හෝ නිගමයට හෝ නුදුරෙහි ගහන වූ වනළැහැබෙක් වෙයි. එහි මඩුර එල ඇති බොහෝ එල ඇති රුකෙක් වන්නේ යැ. බිමැ වැටුණු කිසි එල කෙනෙක් නො ද වූවාහ. එකල්හි එල අර්ථ කොට ඇති එල සොයන එල සෙවීමට හැසිරෙන පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ. හෙ එ වනළැහැබට පිවිස මඩුර වූ එල ඇති බොහෝ හටගත් එල ඇති එ රුක දක්නේ යැ. ඔහුට මෙ බදු සිතෙක් වෙයි. මෙ රුක මඩුර එල ඇත්තේ ද බොහෝ එල ඇත්තේ ද වෙයි. බිමැ වැටුණු කිසි එලයෙක් නැත. මම රුකට නඟින්නට දනිමි. මම මෙ රුකට නැගී යැපෙන පමණ කන්නෙමි නම් හිඟ පුරා ලන්නෙමි නම් මැනැවැ යි. හෙ එ රුකට නැගී යැපෙන පමණ කන්නේ යැ. හිඟ ද

බාදෙය්‍ය උච්ඡිකාදාදි පුරෙය්‍ය. අථ දුතියො පුරිසො ආගචේත්‍ය ඵලත්තිකො ඵලගවේසි ඵලපරිඥෙය්‍යං චරමානො තිණ්ණං කුඨාරිං ආදාය. සො තං විනසණ්ඨං අජේඛාගහෙනා නං රාක්ඛං පසෙය්‍යා සම්පත්තං ඵලාදාදි උප්පත්තං ඵලාදාදි තස්ස ඵම්මස්සා අයං බො රාක්ඛො සම්පත්තං ඵලො ච, උප්පත්තං ඵලො ච, නත්ති ච කානිචි ඵලානි භූමියං පතිතානි න බො පනාහං ජානාමි රාක්ඛං ආරුහිතුං, යනනුනාහං ඉමං රාක්ඛං මූලතො ඡේතො යාචදන්ඤාදි බාදෙය්‍යං උච්ඡිකාදාදි පුරෙය්‍යන්ති. සො තං රාක්ඛං මූලතො ජිඤෙය්‍ය. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගභපනි, අසු යොය සො පුරිසො පථමං රාක්ඛං ආරුළොහා, සචෙ සො න ඩිප්පමේච ඕරෙහෙය්‍ය* තස්ස සො රාක්ඛො පපතනොහො හන්ථං වා හඤ්ඤෙය්‍ය. අඤ්ඤාතරං වා අභිගප්චචිකා හඤ්ඤෙය්‍ය, සො තතො නිදනං මරණං වා නිගචේත්‍ය මරණමිත්තං වා දුක්ඛන්ති. ඵචං හන්තො. ඵම්මේච බො ගභපනි අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්ඤාසි ති: රාක්ඛඵලප්පමා කාමා වුත්තා හගචතා ඛුද්දකා ඛුද්දපායාසා, ආදීනවො ඵන්ථ හියොයාති. ඵම්මේතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා යායං උපෙක්ඛා ඵකතතා ඵකතතසිතා යන්ථ සබ්බසො ලොකාමිදුපාදානා අපරිඥෙය්‍යා නිරුජ්ඣන්ති. තමේවු-පෙක්ඛං භාවෙති.

ස බො සො ගභපනි අරියසාවකො ඉමංගෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං ආගම්ම අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං ඵකමපි ජාතිං ආවෙසි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො-පෙ-ඉති සාකාරං සඋද්දෙය්‍යං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

ස බො සො ගභපනි අරියසාවකො ඉමංගෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං ආගම්ම දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසංකෙත සන්තො පස්සති චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ. සීනෙ පඤ්ඤානෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සන්තො පජානාති.

ස බො සො ගභපනි අරියසාවකො ඉමංගෙව අනුත්තරං උපෙක්ඛා-සතිපාරිසුද්ධිං ආගම්ම අසචානං ඛයා අනාසචාං චෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤා-විමුත්තං දිවේඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඵත්තාවතා බො ගභපනි අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙත සබ්බං සබ්බථා සබ්බං වොහාරසමුච්චේදෙ හොති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගභපනි, යථා අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙත සබ්බං වොහාර සමුච්චේදෙ හොති. අපි නු තං ඵචරුපං වොහාරසමුච්චේදං අත්තති සම්නුපස්සාසිති. කො වාහං හන්තො කො ච අරියස්ස විනයෙ සබ්බෙත සබ්බං සබ්බථා සබ්බං වොහාරසමුච්චේදෙ. මයං හි හන්තො පුබ්බෙ අඤ්ඤානිත්තියෙ පරිබ්බාජකෙ අනාජාතියෙව සමානෙ ආජාතියාති අමඤ්ඤිමා. අනාජාතියෙව සමානෙ ආජාතියහොජනං හොජිමා. අනාජාතියෙව සමානෙ ආජාතියථානෙ ථපිමා. හික්ඛු පන මයං හන්තො ආජාතියෙව සමානෙ අනාජාතියාති අමඤ්ඤිමා. ආජාතියෙව සමානෙ අනාජාතියහොජනං හොජිමා.

1 {අශ්‍රිකො යො — මජ්ඣං.
අශ්‍රිකො — සා.

2. ඕරාහෙය්‍ය — සිඝ්‍ර, සා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුරාලත්තෝ යැ. ඉක්බිති එළාරටී වූ එල ගවේෂණය කරන එල පයෝජනයෙහි හැසිරෙන දෙවැනි පුරුෂයෙක් කිහිණි කෙටෙරියක් ගෙන එන්නේ යැ. හෙ එ වනළැහැබට පිවිස මඩුර එල ඇත්තා වූ ද බොහෝ එල ඇත්තා වූ ද එ රුක දක්වන්නේ යැ. ඔහුට මෙයින් වෙයි. මෙ රුක මඩුර එල ඇත්තේ ද බොහෝ එල ඇත්තේ ද වෙයි. බිමැ වැවුණු කිසි එලයෙක් නැත්තේ ද වෙයි. මම වැළිත් රුකට නඟින්නට නො දනිමි. මම මෙ රුක මුලින් සිඳ යැපෙන පමණ කන්නෙමි නම් හිත ද පුරාලන්නෙමි නම් මැනැවැයි. හෙ එ රුක මුලින් සිඳිනේ යැ. ගැහැවිය, එ කිමැ යි හඟිති ? පළමු රුකට නැඟුණු ඒ පුරුෂයෙක් වෙ ද, ඉදින් හෙතෙම වහා මැ නො බස්නේ නම් වැටෙන එ රුක ඔහුගේ අත හෝ බිඳිනේ යැ. පය හෝ බිඳිනේ යැ. අන්‍යතර අඩ්ඨ ප්‍රත්‍යක්ෂයක් හෝ බිඳිනේ යැ. හේ ඒ හෙතෙමගේ මරණයට හෝ මරණමාත්‍ර දුකට හෝ පැමිණේ යයි ? එසේ යැ වහන්ස, එසෙයින් මැ ගැහැවිය, ආයාශ්‍රාවක මෙසේ සලකයි : භාග්‍යවතුන් විසින් කාමයෝ වෘක්ෂඵලෝපම වූහ, බොහෝ දුක් ඇත්තාහ, දැඩි පීඩා ඇත්තාහ'යි වදන ලද. මෙහි ආදීනව බොහෝ යයි මෙසෙයින් තෙල කරුණ යථාභූත කොට සමාන්තරයෙන් දක නානා ස්වභාව වූ නානාලම්බන ඇසුරු කළ යම් පඤ්චකාමඥාන උපෙක්ෂායෙක් ඇද්ද එය දුරු කොට එක ස්වභාව වූ එකාලම්බන වූ යම් වතුරත්තරාධ්‍යානෝපෙක්ෂායෙක් ඇද්ද, යම් උපෙක්ෂායෙක් සර්වප්‍රකාරයෙන් ලෝකාමිස සංඛ්‍යාත වූ පඤ්චකාම ඥාණාපාදනයෝ අපරිශෙෂ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද, ඒ ධ්‍යානෝපෙක්ෂාව මැ වඩයි.

ගැහැවිය, ඒ ආයාශ්‍රාවක නිරුත්තර වූ මෙ මැ උපෙක්ෂාසමාති පාරිශුද්ධියට නත් වැදෑරුම් වූ පූර්වනිවාසය සිහි කරයි. ඒ මෙසේ යැ : එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුනකුදු... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේස සහිත වූ අනේකවිධ පූර්වනිවාසය සිහි කරයි.

ගැහැවිය, ඒ ආයාශ්‍රාවක මෙ මැ අනුත්තර උපෙක්ෂාසමාතිපාරිශුද්ධියට පැමිණ විශුද්ධ වූ මිනිසැක ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුහ වන උපපදාමාන භීත ප්‍රණීත සුවර්ණ දුර්වණ සුගතිගත දුර්ගතිගත සත්ත්වයන් දකියි. කම වූ පරිදි මියැ පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දකියි. කම වූ පරිදි මියැ පරලොව ගිය සත්ත්වයන් දනගනියි.

ගැහැවිය, ඒ ආයාශ්‍රාවක මෙ මැ අනුත්තර වූ උපෙක්ෂාසමාති පාරිශුද්ධියට පැමිණ ආසුරයන්ගේ ක්‍ෂය වීමෙන් ආහසුර වූ චිත්තවිමුක්තිය ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි මැ තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා වාස කෙරෙයි.

ගැහැවිය, මෙතෙකින් ආයාචිතයෙහි සර්වථායෙන් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වෙයි. ගැහැවිය, ඒ කිමැයි සිතති ? යම් පරිදි ආයාචිතයෙහි සර්වථායෙන් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය වෙ ද, කිම තෙපි මෙබඳු වූ ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය තමා කෙරෙහි ලාභ්‍යතාව ? යි. වහන්ස, මම කවරෙකිමිද ? ආයාචිතයෙහි සර්වථායෙන් ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදය කවරේ ද ? වහන්ස, මම සර්වථායෙන් ආයාචිතයෙහි ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදයෙන් (අහසට පොළොව මෙන්) දුරු වෙමි. වහන්ස, අපි පෙර අත්තොටු පිරිවැජ්ජිත් (ගිහි ව්‍යවහාර සමුච්ඡේදයට කාරණා) නො දන්නාවුන් 'දන්නාහ' යි සිතමි. නො දන්නාවුනට මැ කරුණු දන්නාවුන් විසින් වැළඳියයුතු භෝජනය වැළඳවුමි. කාරණ නො දන්නාවුන් මැ කාරණ දන්නාවුන් ගේ තත්ති තැබුමි. තවද වහන්ස, අපි භික්ෂූන් (ව්‍යවහාර සමුච්ඡේද) කාරණ දන්නාවුන් මැ 'නොදන්නාහ'යි සිතමි. කාරණ දන්නාවුන් මැ කාරණ නො දන්නාවුනට නිසි භොජනය වැළඳ වුමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

82 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො - ගඟපතිවග්ගො [2.1.4 පොතළිය සුත්තං]

ආජාතියෙව සමානෙ අනාජාතියධානෙ ධර්මිණ. ඉද්ධි පන මයං
භනන්ත අඤ්ඤාතිත්ථියෙ පරිබ්බාජකෙ අනාජාතියෙව සමානෙ අනාජා-
තියාති ජාතියාමි. අනාජාතියෙව සමානෙ අනාජාතියභොජනං
භොජෙය්‍යාමි¹ අනාජාතියෙව සමානෙ අනාජාතියධානෙ ධර්මෙය්‍යාමි
භික්ඛු පන මයං භනන්ත ආජාතියෙව සමානෙ ආජාතියාති ජාතියාමි
ආජාතියෙව සමානෙ ආජාතියභොජනං භොජෙය්‍යාමි. ආජාතියෙව
සමානෙ අනාජාතියධානෙ ධර්මෙය්‍යාමි² අජනෙසි වත මෙ භනන්ත භගවා
සම්මේඤ්ඤ සම්මේඤ්ඤ³ සම්මේඤ්ඤ සම්මේඤ්ඤ සම්මේඤ්ඤ සම්මේඤ්ඤ.

අභික්ඛන්තං භනන්ත, අභික්ඛන්තං භනන්ත, සෙය්‍යාපාපි භනන්ත
තික්ඛන්තං⁴ වා උක්ඛන්තං, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලහස්ස වා
මයං ආවික්ඛෙය්‍ය, අක්ඛිකාමෙ වා තෙලපජ්ජාතං ඛාරෙය්‍ය, චක්ඛු-
මනෙතා රූපාති දක්ඛන්තීති, ඵවමෙවං⁵ භගවතා අනෙකපරියායෙන
ධම්මො පකාසිතො. ඵසාහං භනන්ත භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි
ධම්මඤ්ඤ භික්ඛුසංඝඤ්ඤ. උපාසකං මං භගවා ඛාරෙය්‍ය අජන්තස්ස
පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

පොතළිය සුත්තං වතුප්ථං.

1. භොජෙය්‍යාමි - සිඹු, භෟ.	2. ධර්මියාම - සිඹු
3. සම්මේඤ්ඤ - මජ්ඣං	4. තික්ඛන්තං - PTS
5. ඵවමෙවං ඛො භනන්ත - මජ්ඣං.	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කාරණං දන්තාචුත් මැ අනාරානිය ස්ථානයෙහි තැබුමහ. දන් වුකලී වහන්ස, අපි අත්තොචු පිරිවැරියන් කාරණං නොදන්තාචුත් මැ 'නො දන්තාහ'යි දනුමහ. නො දන්තාචුත් මැ නො දන්තාචුතට නිසි භෝජනය වළඳවමහ. අනාරානිය වුවත් මැ අනාරානිය ස්ථානයෙහි තබමහ. යළි වහන්ස, අපි හික්කුන් කාරණං දන්තාචුත් මැ 'අරානිය වුහ' යි දනුමහ. අරානිය වුවත් මැ අරානියතට නිසි භෝජනය වළඳවමහ. අරානිය වුවත් මැ අරානිය ස්ථානයෙහි තබමහ. වහන්ස, බුදුහු ඒකාන්තයෙන් මට ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණ ප්‍රේමය දනවූසේක. ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණ ප්‍රසාදය ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණ ගෞරවය දනවූ සේක.

වහන්ස, ඉතා මැනව. වහන්ස, ඉතා කාන්ත යි. වහන්ස, යම් පරිදි යව්නුරු කරන ලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වෙද පිළිසන් වුවක් විවර කරන්නේ හෝ වෙ ද, මුසා වුවකුට මග පවසන්නේ හෝ වෙ ද, අඳුරෙහි ඇස් ඇත්තාහු රූපයන් දකින්නාහ'යි තෙල් පහනක් ධරන්නේ හෝ වෙ ද, එසෙයින් මැ භාග්‍යාවතුන් විසින් අහම් පවසන ලද්දේ යැ. වහන්ස, තෙල මම් භාග්‍යාවත්තු ද ධර්මය ද හික්කුසබ්බයා ද සරණ කොට යමි. භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ අද්ද අදි කොට දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධරන සේක්ව යි.

සතර වැනි පෝතලිය සූත්‍ර යි.

2. 1. 5

ජීවක සුඛය

එවි. මේ සුඛය එක සමයට ගතවූ රුජගතෙ විහරති ජීවකස්ස කොමාරගව්වස්ස අමබවතෙ. අර්ඛො ජීවකො කොමාරගව්වො යෙන ගතවො තෙනුපබ්බසි. උපසඛක්ඛිති; ගතවන්තං අභිවාදෙති; එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසින්නො; ඛො ජීවකො කොමාරගව්වො ගතවන්තං එතදවොච:

සුඛය මේතං ගන්තො, සමණං ගොතමං උද්දියස්ස පාණං අරහන්ති, තං සමණො ගොතමො ජානං උද්දියස්සකටං මංසං පරිභුඤ්ඤති පටිච්ච-කම්මන්ති. යෙ තෙ ගන්තො එවමාහංසු: සමණං ගොතමං උද්දියස්ස පාණං අරහන්ති. තං සමණො ගොතමො ජානං උද්දියස්සකටං මංසං පරිභුඤ්ඤති පටිච්චකම්මන්ති. කච්චි තෙ ගන්තො ගතවන්තො වුත්තවාදිනො, න ච ගතවන්තං අභුතෙන අභ්‍යාවික්ඛන්ති. ධම්මස්ස වානුධම්මං ඛ්‍යාකරොන්ති. න ච කොචි සහධම්මකො වාදනුවාදෙ ගාරායං ධානං² අගච්ඡති.

යෙ තෙ ජීවක එවමාහංසු: සමණං ගොතමං උද්දියස්ස පාණං අරහන්ති. තං සමණො ගොතමො ජානං උද්දියස්සකටං මංසං පරිභුඤ්ඤති පටිච්ච-කම්මන්ති, න මේ තෙ වුත්තවාදිනො, අභ්‍යාවික්ඛන්ති ච පන³ මන්තො අසත්‍යා අභුතෙන. තිහි ඛො අහං ජීවක ධානෙහි මංසං අපරිභොගන්ති වදාමි: දිට්ඨං සුඛං පරිසම්ඛිති, ඉමෙහි ඛො අහං ජීවක තිහි ධානෙහි මංසං අපරිභොගන්ති වදාමි. තිහි ඛො අහං ජීවක ධානෙහි මංසං පරිභොගන්ති වදාමි: අදිට්ඨං අසුඛං අපරිසම්ඛිති, ඉමෙහි ඛො අහං ජීවක තිහි ධානෙහි මංසං පරිභොගන්ති වදාමි.

ඉධ ජීවක භික්ඛු අඤ්ඤාතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරති, සො මේත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං එරිති; විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුත්ථං. ඉති උඤ්ඤිතො තිරිසං සබ්බධි සබ්බත්තතාය⁴ සබ්බාවන්තං ලොකං මේත්තාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහගතෙන අපාමාණෙන අවෙරෙන අඛ්‍යාපජේඛින එරිති; විහරති. තමේතං ගතපති වා ගතපතිපුත්තො වා උපසඛක්ඛිති; ඥානනාය ගන්තො තිමින්නන්ති. අකඛ්ඛිමානොච⁵ ජීවක භික්ඛු අභිවාදෙති. සො තස්සා රතතියා අවට්ඨෙත පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙති; පත්තච්චරමාදාය යෙන තස්ස ගතපතියා වා ගතපතිපුත්තස්ස වා නිවෙසනං තෙනුපසඛක්ඛිති උපසඛක්ඛිති; පඤ්ඤාතො අසත්‍යෙ නිසිදති. තමේතං සො ගතපති වා ගතපතිපුත්තො වා පඤ්ඤාතො පිණ්ඩපාතො පරිවිසති. තස්ස න එවි. ගොති: සාග්ගි වත මායං ගතපති වා ගතපතිපුත්තො වා පඤ්ඤාතො පිණ්ඩපාතො පරිවිසති. අහො වත මායං ගතපති වා ගතපතිපුත්තො වා අංකච්චි එච්චරුපෙන පඤ්ඤාතො පිණ්ඩපාතො පරිවිසෙය්‍යාති.

1. උද්දියස්සකයං - මජ්ඣං

2. ගාරායාවිධානං - ස්‍යා.

3. අභ්‍යාවික්ඛන්ති ච - මජ්ඣං.

4. සබ්බත්තතාය - සිඝ්ඛු.

5. අකඛ්ඛිමානො - ස්‍යා.

2. 1. 5

ජීවික සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කොමාරභූතා ජීවිකයන්ගේ අභිවන උයන්හි වැඩවසනසේක. එකල්හි කොමාරභූතා ජීවික භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස්වැ හුන් කොමාරභූතා ජීවික භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළෙ :

වහන්ස, මා විසින් තෙල අසන ලද, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් උදෙසා ප්‍රාණවධ කෙරෙයි. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ දැන දැන උදෙසා කරනලද තමන් පිණිස කරනලද මාංසය වළඳන්නාහ' යි. වහන්ස, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද; 'ශ්‍රමණ ගෞතමයන් උදෙසා ප්‍රාණවධ කෙරෙයි. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ උදෙසා කරනලද තමන් පිණිස කරනලද ඒ මාංසය දැන දැන වළඳන්නාහ' යි. කීමෙක වහන්ස, ඔවුහු භාග්‍යවතුන් විසින් වදළ දෑ කියන්නාහු ද ? භාග්‍යවතුන්, අභූතයෙන්, නො ද අභ්‍යාමාන කෙරෙත් ද ? භාග්‍යවතුන් වදළ කාරණයට අනුව ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ? සකාරණ වූ (නුඹ වහන්සේගේ) කිසි වාදානුදයක් හැරියයුතු කරුණකට නො ද පැමිණේ ද ? යි.

ජීවිකය, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු නම් : ශ්‍රමණ ගෞතමයන් උදෙසා ප්‍රාණසාත කෙරෙයි. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ උදෙසා කරනලද තමන් පිණිස කරන ලද ඒ මාංසය දැන දැන වළඳන්නාහ' යි. ඔහු මා විසින් කියන ලද්ද කියන්නාහු නො වෙයි. යළි ඔහු මට අසනා වූ අභූතයෙන් අභ්‍යාමාන කෙරෙයි. ජීවිකය, මම කරුණු තුනෙකින් මාංසය පරිභෝග නො කවුණු යයි කියමි. දක්නාලද්දේ යැ අසනාලද්දේ යැ සැක කරනලද්දේ යැ යනුයි. ජීවිකය, මම මේ කරුණු තුනින් මාංසය පරිභෝග නො කවුණු යයි කියමි. ජීවිකය, මම කරුණු තුනෙකින් (පරිශුද්ධ වූ) මාංසය වැළඳියයුතු යයි කියමි : නො දක්නාලද්දේ යැ නො අසන ලද්දේ යැ සැක නො කරන ලද්දේ යැ යනු යි. ජීවිකය, මම මේ කරුණු තුනින් (පරිශුද්ධ වූ) මාංසය වැළඳියයුතු යයි කියමි.

ජීවිකය, මේ සස්තෙහි මහණෙක් එක්තරා ගමක් හෝ නිශම්භමක් හෝ ඇසිරි කොට වාස කෙරෙයි. හේ මෙක් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පැහැය විහරණ කෙරෙයි. එසෙයින් මැ දෙවැනි දිග ද එසෙයින් මැ තෙවන දිග ද එසෙයින් මැ හතරවන දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස ගැමි තැන සභ්‍යාත්මකයෙන් සකල ලෝකය විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අභේද වූ මෙක් සහගිය සිතින් පැහැහැගෙන විහාර කෙරෙයි. තුලන් කරා ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිදරුවෙක් හෝ එළඹ සෙට බිතින් නිමන්ප්‍රණ කෙරෙයි. ජීවිකය, ඒ මහණ කැමැත්තේ මැ අධිවාසනා කෙරෙයි. හෙ එ රැය ඇවැටෙත් පෙරවරු හැඳපෙරෙට පසිවුරු ගෙන එ ගැහැවියාගේ හෝ ගැහැවි දරුවාගේ හෝ නිවෙස්ත කරා එළඹෙයි. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි හිදියි. එ ගැහැවියා හෝ ගැහැවිදරුවා හෝ තුලන් ප්‍රණිත පිණ්ඩාසකයෙන් වළඳවයි. උහුට මෙවන් සිතෙක් නො වෙයි : 'මේ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ ප්‍රණිත පිණ්ඩාසකයෙන් මා වළඳවා නම් මැනැවැ.' 'මේ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ මතුයෙහි මෙවන් ප්‍රණිත පිණ්ඩාසකයෙන් මා වළඳවන්නේ නම් මනා මැ තු' යි. මෙ බුදු

ඵවමිසං න භොති. සො තං පිණ්ඩපාතං අගපිතො අමුච්ඡිතො අනජේඛාපනො¹ ආදිනවදස්සාපි නිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤා. තං කිම්මඤ්ඤාසි ජීවක, අපි නු සො භික්ඛු තස්මිං සමයෙ අත්තව්‍යාබාධාය වා චෙතෙති, පරව්‍යාබාධාය වා චෙතෙති, උභයව්‍යාබාධාය වා චෙතෙති? නො භෙතං හතෙත. නනු සො ජීවක භික්ඛු තස්මිං සමයෙ අනවච්ඡංසෙව ආහාරං ආහාරෙති. ඵලං හතෙත. සුතං මෙතං හතෙත, බ්‍රහ්මා මෙතතාවිහාරීති. තමෙම ඉදං හතෙත භගවා සක්ඛිදිට්ඨො, භගවා භි හතෙත මෙතතාවිහාරීති. යෙන ඛො ජීවක රුගෙන යෙන දෙසෙන යෙන මොභෙන බ්‍යාපාදවා අස්ස, සො රුගො සො දෙසො සො මොභො තථාගතස්ස පටිනො උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤාතො අනභාවකතො අයතිං අනුපාදාදාමමො. සචෙ ඛො තෙ ජීවක ඉදං සක්ඛාය භාසිතං, අනුජානාමි තෙ ඵතන්ති. ඵතදෙව ඛො පන මෙ හතෙත සක්ඛාය භාසිතං.

ඉධ ජීවක භික්ඛු අඤ්ඤාතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරති. සො කරුණාසහගතෙන චේතසා-පෙ-මුදිතා සහගතෙන චේතසා-පෙ-උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා ඵකං දිසං ඵරිකා විහරති. තථා දුතියං තථා තතියං තථා චතුථිං, ඉති උඤ්ඤාධො තිරියං සබ්බසි සබ්බත්තතාය සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහගතෙන අපාමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන ඵරිකා විහරති තමෙතං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා උපසඛ්ඤමිති, ඥාතනාය හතෙත නිමිත්තෙති. ආකඛමානො ව ජීවක භික්ඛු අධිවාසෙති. සො තස්ස රතතියා අවමයෙන පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති, පත්තවිවරං ආදාය යෙන තස්ස ගහපතියා වා ගහපතිපුත්තියා වා නිවෙසනං තෙනුසඛ්ඤමිති. උපසඛ්ඤමිති, පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසීදති. තමෙතං සො ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා පණීතෙන පිණ්ඩපාතෙන පරිච්ඡති. තස්ස න ඵලං භොති: සාධු වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා පණීතෙන පිණ්ඩපාතෙන පරිච්ඡති. අහො වතමයං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අයතිමි ඵවරුපෙන පණීතෙන පිණ්ඩපාතෙන පරිච්ඡෙය්‍යාති. ඵවමිසං න භොති. සො තං පිණ්ඩපාතං අගපිතො අමුච්ඡිතො අනජේඛාපනො ආදිනවදස්සාපි නිසාරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ඤා. තං කිම්මඤ්ඤාසි ජීවක, අපි නු සො භික්ඛු තස්මිං සමයෙ අත්තව්‍යාබාධාය වා චෙතෙති, පරව්‍යාබාධාය වා චෙතෙති, උභයව්‍යාබාධාය වා චෙතෙති'ති. නො භෙතං හතෙත. නනු සො ජීවක භික්ඛු තස්මිං සමයෙ අනවච්ඡංසෙව ආහාරං ආහාරෙති'ති. ඵවමහතෙත. සුතං මෙතං හතෙත, බ්‍රහ්මා උපෙක්ඛාවිහාරීති. තමෙම ඉදං හතෙත භගවා සක්ඛි දිට්ඨො. භගවා භි හතෙත උපෙක්ඛාවිහාරීති. යෙන ඛො ජීවක රුගෙන යෙන දෙසෙන යෙන මොභෙන විභෙසවා අස්ස, අරතී වා අස්ස, පටිඝවා අස්ස, සො රුගො සො දෙසො සො මොභො තථාගතස්ස පටිනො උච්ඡින්නමුලො තාලාවඤ්ඤාතො අනභාවකතො අයතිං අනුපාදාදාමමො. සචෙ ඛො තෙ ජීවක ඉදං සක්ඛාය භාසිතං, අනුජානාමි තෙ ඵතන්ති. ඵතදෙව ඛො පන මෙ හතෙත සක්ඛාය භාසිතං.

1. අනජේඛාපනො - මිජ්ඣං

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සිතෙත්තු නො වෙයි. හේ ඒ පිණ්ඩපාතය ග්‍රහිත නො වී චූර්ජිත නො වී නො ගිඳු වී ආදිනව දක්නාසුලු වූ නිස්සරණ ප්‍රඥ ඇති වූ වළඳ කෙරෙයි. ජීවකය, එ කිමැ'යි හඟිහි එ මහණ එ සමයෙහි ආත්මව්‍යාඛ්‍යාධර්ම පිණිස හෝ සිතන්නේවේ ද ? පරව්‍යාඛ්‍යාධර්ම පිණිස හෝ සිතන්නේ වේ ද ? (මෙසේ) උභයව්‍යාඛ්‍යාධර්ම පිණිස හෝ සිතන්නේ වේ ද ? වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. ජීවකය, මහණ එ සමයෙහි ආනවදා වූ මැ අහර වළඳන්නේ නො! වහන්ස, එසේ යැ. වහන්ස, බ්‍රහ්ම තෙම මෙමුත්තිහාර ඇතියෙකැ'යි තෙල මා විසින් අසනලදි. වහන්ස, ඒ ශ්‍රාතය නම් මාවිසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාක්ෂ්‍යවශයෙන් දක්නාලදහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි මෙමුත්තිහාරණ ඇතිසේක. ජීවකය, යම් රාගයෙකින් යම් ද්වේෂයෙකින් යම් මෝහයෙකින් ව්‍යාපාද ඇතියෙක් වේ ද එ රාගය එ ද්වේෂය එ මෝහය තරාගතයන්හට පුහුන් වේ, උසුන්මුල් වේ, මුහුන්සුන් තලක් සෙයින් අවස්තුක කරන ලද වේ. කළ අභාව ඇති වේ. මතුයෙහි නුපදනා සැහැවී ඇති වේ. ජීවකය, ඉදින් තා විසින් මේ සඳහා කියනලද නම් තාගේ තෙල බස් අනුදන්මි'යි. වහන්ස, තෙල සඳහා මැ මා විසින් කියනලදි'යි.

ජීවකය, මේ සස්තෙහි මහණෙක් ගමක් හෝ නියමගමක් හෝ ඇසිරි කොට වාස කෙරේ ද, හේ කරුණා සහගත සිතින් . . . මුදිතා සහගත සිතින් . . . උපේක්ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පැහැසැගෙන විහරණ කෙරෙයි. එසෙයින් මැ දෙවන දිග ද එසෙයින් මැ තෙවන දිග ද එසෙයින් මැ සතරවන දිග දැ'යි මෙසේ උඩ යට සරස හැමතැන සඵාත්මකයෙන් සකල ලෝකය විපුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අපේර අව්‍යාඛ්‍යාධර්ම වූ උපෙක්ෂා සහගත සිතින් පැහැසැගෙන විහරණ කෙරෙයි. ගැහැවියෙක් හෝ ගැහැවිදරුවෙක් හෝ තුලුන් කර, එළඹ සෙට බතින් නිමිත්තණ කෙරෙයි. ජීවකය, එ මහණ කැමැතියේ මැ අධිව්‍යාසනා කෙරෙයි. හෙ එ රූ ඇවැටෙත් පෙරවරු හැදපෙරෙව පාසිවුරු ගෙන එ ගැහැවිහුගේ හෝ ගැහැවිදරුහුගේ හෝ නිවේශන කරා එළඹෙයි. එළඹ පැනවූ අස්තෙහි හිඳියි. එ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ තුලුන් ප්‍රණීත පිණ්ඩපාතයෙන් වළඳවයි. එ මහණහට මෙ බදු සිතෙක් නො වෙයි. 'මේ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ ප්‍රණීත පිණ්ඩ-පාතයෙන් මා වළඳවා නම් මැනැවැ' කියායි. 'මේ ගැහැවි හෝ ගැහැවිදරු හෝ මතුයෙහි මෙ බදු ප්‍රණීත පිණ්ඩපාතයෙන් මා වළඳවන්නේ නම් මනා මැ නු'යි. උහුට මෙ බදු සිතෙක් ද නො වෙයි. හෙ එ පිණ්ඩපාතය තෘෂ්ණායෙන් ග්‍රහිත නො වී තෘෂ්ණාමූර්ජායෙන් චූර්ජිත නො වී (එකවට ගලනු කැමැතියක්හු සෙයින්) නො ගිඳු වී දෙස දක්නාසුලු වී (මේ සඳහා යැ ආහාරපරිභෝගය යි ප්‍රඥයෙන් පිරිසිදීමෙන්) නිස්සරණ ප්‍රඥ ඇති වූ වළඳ කෙරෙයි. ජීවකය, එ කිමැ'යි හඟිහි එ මහණ එ සමයෙහි ආත්මව්‍යාඛ්‍යාධර්ම පිණිස හෝ සිතන්නේ වේ ද, පරව්‍යාඛ්‍යාධර්ම පිණිස හෝ සිතන්නේවේ ද, උභයව්‍යාඛ්‍යාධර්ම පිණිස හෝ සිතන්නේ වේ ද'යි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යි. ජීවකය, එ මහණ එ සමයෙහි ආනවදා වූ මැ අහර වළඳන්නේ නො? වහන්ස, එසේ යැ. වහන්ස, තෙල මා විසින් අසන ලදි : 'බ්‍රහ්ම උපෙක්ෂාවිහරණ ඇතියෙකැ'යි. වහන්ස, ඒ ශ්‍රාතය නම් මාවිසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාක්ෂ්‍යවශයෙන් දක්නාලදහ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපෙක්ෂාවිහරණ ඇති සේකැ'යි ජීවකය, යම් රාගයෙකින් යම් ද්වේෂයෙකින් යම් මොහයෙකින් විහෙස ඇති හෝ වේ ද, අරති ඇති හෝ වේ ද, ප්‍රතිස ඇති හෝ වේ ද එ රාගය එ ද්වේෂය එ මොහය තරාගතයන්හට ප්‍රහීණ වෙයි. උසුන්මුල් වෙයි. මුහුන් සුන් තලක් සෙයින් කළ අවස්තුක භාව ඇති වෙයි. කළ අභාව ඇති වෙයි. මතුයෙහි නුපදනා සැහැවී ඇති වේ. ජීවකය, ඉදින් තා විසින් මේ සඳහා කියනලද නම් තාගේ තෙල බස අනුදන්මි'යි. වහන්ස, මා විසින් තෙල සඳහා මැ කියනලදි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො ඛො ජීවක තථාගතං ව; තථාගතසාවකං ව; උද්දිස්ස පාණං ආරහති. සො පඤ්චගි ධානෙගි ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති; යමපි සො ඵවමාහ; ගච්ඡ්ථ අක්කං නාම පාණං ආනෙථාති. ඉමින; පඨමෙන ධානෙන ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති. යමපි සො පාණො; ගලපාවෙධකෙන ආතියමානො දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. ඉමින; දුතියෙන ධානෙන ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති. යමපි සො ඵවමාහ; ගච්ඡ්ථ ඉමං පාණං ආරහථාති. ඉමින; තතියෙන ධානෙන ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති. යමපි සො පාණො; ආරතියමානො දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. ඉමින; චතුස්ථෙන ධානෙන ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති. යමපි සො තථාගතං ව; තථාගත-සාවකං ව; අකප්පියෙන ආසාදෙති. ඉමින; පඤ්චමෙන ධානෙන ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති. සො ඛො ජීවක තථාගතං ව; තථාගතසාවකං ව; උද්දිස්ස පාණං ආරහති. සො ඉමෙගි පඤ්චගි ධානෙගි ඛත්තං අපුඤ්ඤං පසවති'ති.

එවං වුත්තො ජීවකො කොමාරගච්චො; භගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරියමානො, අබ්බුතමානො. කප්පියං චත භන්තො භික්ඛු ආහාරං ආහාරෙත්ති. අනච්ඡරං චත භන්තො භික්ඛු ආහාරං ආහාරෙත්ති. අභික්ඛන්තං භන්තො -පෙ- උපාසකං මං භගව; ධාරෙතු අජ්ඣන්ගො පාණ්ණපෙන සරණං ගන්ත්ති.

ජීවකසුත්තං පඤ්චමං.

ජීවකය, තරාගතයන් වහන්සේ හෝ තරාගත ශ්‍රාවකයකු හෝ උදෙසා පණ නසා ද හේ කරුණු පසෙකින් බොහෝ පරි රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් හේ මෙසේ බෙණේ ද : 'යව්. අපෝ නම් ප්‍රාණියා ගෙනෙව්'යි. මේ (ආණ්ඩු සම්බන්ධ) පළවූවන කරුණින් බොහෝ පරි රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් එ ප්‍රාණියා වෙළුනු ගෙලෙන් ගෙනරිනු ලබනුයේ දුක්දෙමනක් වීදුනේ වේ ද, මේ දෙවන කරුණින් බොහෝ පරි රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් හේ මෙසේ බෙණේ ද : යව් 'මේ ප්‍රාණියා නසව්'යි. මේ තුන්වන කරුණින් බොහෝ පරි රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් එ ප්‍රාණියා මරනු ලබනුයේ දුක්දෙමනක් වීදුනේ වේ ද, මේ සතරවන කරුණින් බොහෝ පරි රැස් කෙරෙයි. යම් භෙයෙකින් හේ තරාගතයන් වහන්සේ හෝ තරාගත ශ්‍රාවකයකු හෝ නො කැප මයින් සවා බෙණේ ද මේ පස්වන කරුණින් බොහෝ පරි රැස් කෙරෙයි. ජීවකය, යමෙක් තරාගතයන් වහන්සේ හෝ තරාගත ශ්‍රාවකයකු හෝ උදෙසා පණ නසා ද හේ මේ පස් කරුණින් බොහෝ පරි රැස් කෙරෙ යයි.

මෙසේ වදන කල්හි කෝමාරගව්ව ජීවක තෙල සැල කෙළෙ : වහන්ස, අයිරි යැ. වහන්ස, අද්දත යැ. වහන්ස, හික්ෂු ඒකාන්තයෙන් කැප අහර වළඳ කෙරෙයි. වහන්ස, හික්ෂු ඒකාන්තයෙන් අනවදා අහර වළඳ කෙරෙයි. වහන්ස, ඉතා මැනවැ භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මා අද පටන් කොට දිව් හිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධර්මයේක්ව'යි.

පස්වැනි ජීවක සූත්‍ර යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 6

උපාලි සූත්‍රය

එවං මේ සුතං එකං සමයං භගවා නාලංකූයං විහරති පාමාරිකමඛ-
වතෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන නිගණේයා¹ නානපුතො² නාලංකූයං
පටිවසති මහතිං නිගණේයපරිසාය සද්ධිං. අථ ඛො දිඝතපසී³ නිගණේයා
නාලංකූයං පිණ්ඩං වරිති; පච්ඡාභතං පිණ්ඩපාතපටිකකතො⁴ යෙන
පාමාරිකමඛවනං, යෙන භගවා තෙත්‍රපසඛිකමි, උපසඛිකමිති; භගවතා
සද්ධිං සමමොදි. සමමොදතිං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙති; එකමන්තං
අරියායි. එකමන්තං සීතං ඛො දිඝතපසී³ නිගණේයං භගවා එතදවොච:
සංවිජ්ජනො⁵ ඛො තපසී අසනාති, සවෙ අකඛිධි නිසීදති. එවං
වුත්තෙ දිඝතපසී නිගණේයා අඤ්ඤාතරං නිවං අසනං භගෙති;
එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො දිඝතපසී³ නිගණේයං
භගවා එතදවොච:

කති පන තපසී නිගණේයා¹ නානපුතො² කම්මානි පඤ්ඤාපෙති⁶
පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පච්චතියාති. න ඛො අවුසො
ගොතමි අච්ඡිණ්ණං නිගණේයස්ස නානපුතස්ස කම්මං කම්මනති පඤ්ඤා-
පෙත්තුං. දණ්ඩං දණ්ඩනති ඛො අවුසො ගොතමි අච්ඡිණ්ණං නිගණේයස්ස
නානපුතස්ස පඤ්ඤාපෙත්තුනති. කති පන තපසී නිගණේයා
නානපුතො දණ්ඩානි පඤ්ඤාපෙති පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස
කම්මස්ස පච්චතියාති. තිණි ඛො අවුසො ගොතමි නිගණේයා නානපුතො
දණ්ඩානි පඤ්ඤාපෙති පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස
පච්චතියා සෙය්‍යපිදං කායදණ්ඩං වච්චදණ්ඩං මනොදණ්ඩනති. කිම්පන
තපසී අඤ්ඤාදෙවි කායදණ්ඩං අඤ්ඤං වච්චදණ්ඩං අඤ්ඤං මනොදණ්ඩනති.
අඤ්ඤාදෙවි අවුසො ගොතමි කායදණ්ඩං අඤ්ඤං වච්චදණ්ඩං අඤ්ඤං
මනොදණ්ඩනති.

ඉමෙයං පන තපසී තිණ්ණං දණ්ඩානං එවං පටිවිහන්තානං එවං
පටිවිසිට්ඨානං කතමිං දණ්ඩං නිගණේයා නානපුතො මහාසංවජ්ජනරං
පඤ්ඤාපෙති පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පච්චතියා
යදි වා කායදණ්ඩං යදි වා වච්චදණ්ඩං යදි වා මනොදණ්ඩනති. ඉමෙයං
ඛො අවුසො ගොතමි තිණ්ණං දණ්ඩානං එවං පටිවිහන්තානං එවං
පටිවිසිට්ඨානං කායදණ්ඩං නිගණේයා නානපුතො මහාසංවජ්ජනරං
පඤ්ඤාපෙති පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පච්චතියා.
නො තථා වච්චදණ්ඩං නො තථා මනොදණ්ඩනති. කායදණ්ඩනති තපසී
වදෙයි. කායදණ්ඩනති අවුසො ගොතමි වදමි. කායදණ්ඩනති තපසී
වදෙයි. කායදණ්ඩනති අවුසො ගොතමි වදමි. කායදණ්ඩනති තපසී
වදෙයි. කායදණ්ඩනති අවුසො ගොතමි වදමිති. ඉතිහ භගවා
දිඝතපසී³ නිගණේයං ඉමස්මිං කථාච්ඡුත්තං යාවතතිසකං පතිට්ඨාපෙයි.

1. නිගණේයා - ස්‍යා.

3. නානපුතො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. සංවිජ්ජනති - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. පඤ්ඤාපෙති - මජ්ඣං.

2. 1. 6

උපාලි සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්දායෙහි පාර්ශ්වික නම් සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි නිගණ්ඨනායකයෙකු මහත් නුවට පිරිස් සමග නාලන්දායෙහි වෙසෙයි. එකල දීඨිතපස්වී නුවට නාලන්දායෙහි පිඬු පිණිස හැසිර සවස්වේලෙහි පිණ්ඩපාතයෙන් වැළැකුණේ පාර්ශ්වික අභි වෙනෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එක් පසෙක සිටියේ යැ. එක් පසෙක හුන් දීඨිතපස්වී නුවටුහට තෙල වදළහ. 'තපස්විය, අසුන් ඇත. ඉදින් රිසියෙහි නම් හිඳුව'යි. මෙසේ වදළ කල්හි දීඨිතපස්වී නුවට එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එක් පසෙක හිත. එක් පසෙක හුන් දීඨිතපස්වී නුවටුහට බුහුනු තෙල වදළහ :

තපස්විය, නිගණ්ඨනායකයෙකු පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙතෙක් කම් පනවා ද? යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, නිගණ්ඨනායකයෙකු හට 'කම් යැ කම් යැ'යි දක්වනු ආච්ඡි යැ. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, නිගණ්ඨනායකයෙකු හට 'දණ්ඩ යැ දණ්ඩ යැ'යි දක්වනු ආච්ඡි යැ යි. තපස්විය, නිගණ්ඨනායකයෙකු පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙතෙක් දණ්ඩ දක්වා ද? යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, නිගණ්ඨනායකයෙකු පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට තුන් දණ්ඩයක් දක්වයි. ඒ මෙසේ යැ : කායදණ්ඩ යැ වාග්දණ්ඩ යැ මනෝදණ්ඩ යි. කීමෙක තපස්විය, කායදණ්ඩය අනෙකෙකු වාග්දණ්ඩය අනෙකෙකු මනෝදණ්ඩය අනෙකෙකු'යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩය අනෙකෙකු වාග්දණ්ඩ අනෙකෙකු මනෝදණ්ඩය අනෙකෙකු'යි.

තවද තපස්විය, මෙසේ බෙදනලද මෙසේ වෙසෙසන ලද තුන් දණ්ඩයන් අතුරෙන් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට නිගණ්ඨනායකයෙකු කවර දණ්ඩයක් මහාසාධ්‍යතර කොට පනවා ද? කායදණ්ඩ හෝ වාග්දණ්ඩ හෝ මනෝදණ්ඩ හෝ යැ'යි. ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, මෙසේ බෙදන ලද මෙසේ වෙසෙසනලද තුන් දණ්ඩයන් අතුරෙන් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට නිගණ්ඨනායකයෙකු කායදණ්ඩය මහාසාධ්‍යතර කොට පනවයි. වාග්දණ්ඩය එසේ නො වෙයි. මනෝදණ්ඩය එසේ නො වෙයි. තපස්විය, කායදණ්ඩය යි කියෙහි ද? ඇවත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩ යයි කියමි. තපස්විය, කායදණ්ඩ යයි කියෙහි ද? ඇවැත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩ යයි කියමි. තපස්විය, කායදණ්ඩ යයි කියෙහි ද? ඇවැත්ති, ගෞතමයෙනි, කායදණ්ඩ යයි කියමි. මෙසේ භාග්‍යවත්තු දීඨිතපස්වී නුවටු මේ කරාවස්තුයෙහි තුන් වර දක්වා පිහිටි වූහ.

එවං චුතො දිඝතපසසී නිගණේයො භගවතො එතදවොච: කිං පනාචුසො ගොතමි කති දණ්ඨානි පඤ්ඤපෙසි පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියාති. න ඛො තපසසී ආචිණ්ණං තථාගතස්ස දණ්ඨං දණ්ඨානානි පඤ්ඤපෙත්තුං, කම්මං කම්මානානි ඛො තපසසී ආචිණ්ණං තථාගතස්ස පඤ්ඤපෙත්තුනාති. කිං පනාචුසො ගොතමි කති කම්මානි පඤ්ඤපෙසි පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියාති. තිණ්ඤි ඛො අහං තපසසී කම්මානි පඤ්ඤපෙමි පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියා. සෙය්‍යපීදං: කායකම්මං චචිකම්මං මනොකම්මානාති. කිං පනාචුසො ගොතමි අඤ්ඤදෙව කායකම්මං අඤ්ඤං චචිකම්මං අඤ්ඤං මනොකම්මානාති. අඤ්ඤදෙව තපසසී කායකම්මං අඤ්ඤං චචිකම්මං අඤ්ඤං මනොකම්මානාති.

ඉමෙසං පනාචුසො ගොතමි තිණ්ණං කම්මානං එවං පටිවිභත්තානං එවං පටිවිසිට්ඨානං කතමිං කම්මං මහාසාවච්ඡතරං පඤ්ඤපෙසි පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියා, යදි වා කායකම්මං යදි වා චචිකම්මං යදි වා මනොකම්මානාති. ඉමෙසං ඛො අහං තපසසී තිණ්ණං කම්මානං එවං පටිවිභත්තානං එවං පටිවිසිට්ඨානං මනොකම්මං මහාසාවච්ඡතරං පඤ්ඤපෙමි පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියා. නො තථා කායකම්මං නො තථා චචිකම්මානාති මනොකම්මානාති ආචුසො ගොතමි වදෙයි. මනොකම්මානාති තපසසී වදුමි. මනොකම්මානාති ආචුසො ගොතමි වදෙයි. මනොකම්මානාති තපසසී වදුමි. මනොකම්මානාති ආචුසො ගොතමි වදෙයි. මනොකම්මානාති තපසසී වදුමිති. ඉතිහ දිඝතපසසී නිගණේයො භගවතො ඉමස්මිං කරාවච්ඡස්මිං යාව-තතිසකං පතිට්ඨපෙත්වා උට්ඨායාසනා යෙන නිගණේයො නාතපුතො තෙත්ථපසිකමි.

තෙන ඛො පන සමයෙන නිගණේයො නාතපුතො මහතියා¹ ගිහි පරිහාය සද්ධිං තිසිනො ගොති බාලකිනියා උපංචි පමුබාය. අග්ගසා ඛො නිගණේයො නාතපුතො දිඝතපසසීං තිගණ්ඨං දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දික්ඛාන දිඝතපසසීං නිගණ්ඨං එතදවොච: හඤ්ඤ කුතො හු කිං තපසසී ආගච්ඡයි දිව්‍යා දිව්‍යානාති. ඉතො හි ඛො අහසුනො ආගච්ඡමි සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකාති. අහු පන තෙ තපසසී සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කරාවච්ඡාපොති. අහු ඛො මෙ හතො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කරාවච්ඡාපොති. යථා කරං පන තෙ තපසසී අහු සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කරාවච්ඡාපොති. අථ ඛො දිඝතපසසී නිගණේයො යාවතකො අහොසි භගවතා සද්ධිං කරාවච්ඡාපො, තං සබ්බං නිගණ්ඨස්ස නාතපුතස්ස ආරොවෙයි. එවං චුතො නිගණේයො නාතපුතො දිඝතපසසීං නිගණ්ඨං එතදවොච: සාධු සාධු තපසසී, යථා තං සුතවතා සාවකෙන සම්මදෙව සත්ථසාසනං ආජානන්තො. එවමෙවං දිඝතපසසීනා නිගණේයන සමණස්ස ගොතමස්ස බ්‍යාකතං, කිං හි සොහති ඡවො මනොදණ්ඨො ඉමස්ස එවං භිලාරිකස්ස කායදණ්ඨස්ස උපතිබාය. අථ ඛො කායදණ්ඨාව මහාසාවච්ඡතරො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතියා නො තථා චචිකම්මං නො තථා මනොදණ්ඨාති.

මෙසේ වදළ කල්හි දීඝතපස්වී නිගණ්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, තෙපි වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙතෙක් දණ්ඩයන් පතවවු ද?යි. තපස්විය, තරාගතයනට දණ්ඩ යැ දණ්ඩ යැ යි දක්වනු අනාවිණි යැ. තපස්විය, තරාගතයනට කර්ම යැ කර්ම යැ යි දක්වනු ආවිණි යැ යි. ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, තෙපි වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කෙතෙක් කම්යන් දක්වවු ද?යි. තපස්විය, මම පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කම් තුනක් දක්වමි. ඒ මෙසේ යැ : කායකම් යැ වාක්කම් යැ මනාකම් යැ යි. ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, කායකම් අනෙකෙක් ද? වාක්කම් අනෙකෙක් ද? මනාකම් අනෙකෙක් ද?යි. තපස්විය, කායකම්ය අනෙකෙකැ, වාක්කම්ය අනෙකෙකැ, මනාකම්ය අනෙකෙකැ'යි.

තවද ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මෙසේ බෙදාලද මෙසේ වෙසෙසනලද මේ තුන් කම්යන් කෙරෙහි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කවර කම්යක් මහාසාවද්‍යතර කොට පතවවු ද? කායකම් හෝ යැ වාක්කම් හෝ යැ මනාකම් හෝ යැ යි. තපස්විය, මම මෙසේ බෙදාලද මෙසේ වෙසෙසන ලද තුන් කම්යන් කෙරෙහි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට මනාකම්ය මහාසාවද්‍යතර යයි දක්වමි. කායකම්ය එසේ නො වෙයි. වාක්කම්ය එසේ නො වේ යයි. ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මනාකම්ය යි කියවු ද? තපස්විය, මනාකම් යයි කියමි. ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මනාකම් යයි කියවු ද? තපස්විය, මනාකම් යයි කියමි. ඇවැත්නි ගෞතමයෙනි, මනාකම් යයි කියවු ද? තපස්විය, මනාකම් යයි කියමි. මෙසේ දීඝතපස්වී නිගණ්ඨ භාග්‍යවතුන් මේ කරාවස්තුයෙහි තුන් යළ දක්වා පිහිටුවා හුනස්නෙන් නැගී නිගණ්ඨනාසුත්‍රයා කරා එළැඹීමේ යි.

එසමයෙහි නිගණ්ඨනාසුත්‍ර උපාලි ශතපති ප්‍රමුඛ කොට ඇති බාලකලොණකාර ගම්වැසි මහත් වූ ගිහිපිරිස් සමග හුන්නේ වෙයි. නිගණ්ඨනාසුත්‍ර දීඝතපස්වී නුවවු දුර දී මැ එන්නාහු දිට. දක දීඝතපස්වී නුවවුහට තෙල කී : තපස්විය, තෙපි දෙවෙන් අභවලා කොහි සිට එවු ද?යි. 'වහන්ස, මම මහණගොයුම්හු සම්පයෙහි සිට එමි'යි කී. තපස්විය, ශ්‍රමණගොතමයන් සමග තොපගේ කිසියම් කරාසල්ලාපයක් වී ද?යි. 'වහන්ස, ශ්‍රමණ ගොතමයන් සමග මාගේ කිසියම් කරාසල්ලාපයක් වී යැ'යි. තපස්විය, ශ්‍රමණ ගොතමයන් සමග තොපගේ කිසි කරාසල්ලාපයක් කිසෙයින් වී ද?යි. ඉක්බිති දීඝතපස්වී නිගණ්ඨ භාග්‍යවතුන් සමග යම් පමණ කරාසල්ලාපයක් වී ද, එහම නිගණ්ඨනාසුත්‍රහට සැල කෙළේ යැ. මෙසේ කී කල්හි නිගණ්ඨනාසුත්‍ර දීඝතපස්වී නුවවුහට තෙල කී : මැනැවැ මැනැවැ තපස්විය, මොනොවට භාක්‍ෂාශාසනය දන්නාවු ශ්‍රැතවත් ශ්‍රාවකයකු යම්සේ ද එසෙයින් දීඝතපස්වී නුවවුහු විසින් ශ්‍රමණ ගොතමයනට ප්‍රකාශ කරනලද. කිම මෙසේ මහත් වූ මේ කායදණ්ඩය සඳහා ලාමක වූ මනොදණ්ඩය හොබොත් ද? වැළි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩය මැ මහාසාවද්‍යතර යැ. වාග්දණ්ඩය එසේ නො වෙයි. මනොදණ්ඩය එසේ නො වේ යයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං වුතෙන උපාලි ගහපති නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: සාධු සාධු හතෙත තපස්සි¹ යථා තං සුතචිතා සාවකෙන සම්මදෙව සන්ඤ්ඤාසාසනං ආජානනෙන, එවමෙවං හදනෙන තපස්සිනා² සමණස්ස ගොතමස්ස බ්‍යාකතං; කිං හි සොභති ඡවො මනොදණ්ඨො ඉමස්ස එවං ඔලාරිකස්ස කායදණ්ඨස්ස උපනිධාය. අථ ඛො කායදණ්ඨොච මහා-සාවඤ්ඤරො, පාපස්ස කම්මස්ස කිරිතාය පාපස්ස කම්මස්ස පචතති. නො තථා චිච්ඤ්ඤො නො තථා මනොදණ්ඨො. හද චාහං හතෙත ගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමස්මිං කථාචන්ද්‍රස්මිං වාදං ආරොපෙස්සාමි. සචෙ මෙ සමණො ගොතමො තථා පතිට්ඨස්සති යථා හදනෙන තපස්සිනා පතිට්ඨාපිතං. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා, පුරිසො දිඝලොමිකං එළකං ලොමෙසු ගහෙත්වා ආකඝේය්‍ය, පරිකඝේය්‍ය, සම්පරිකඝේය්‍ය, එවමෙවං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඝිස්සාමි. පරිකඝිස්සාමි. සම්පරිකඝිස්සාමි. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා, සොණ්ඨිකාකම්මකරො මහත්තං සොණ්ඨිකාකිරුඤ්ජං ගම්භිරො උදකරහදෙ පක්ඛිපිත්වා කණේණ ගහෙත්වා ආකඝේය්‍ය, පරිකඝේය්‍ය, සම්පරිකඝේය්‍ය, එවමෙවං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ආකඝිස්සාමි, පරිකඝිස්සාමි, සම්පරිකඝිස්සාමි. සෙය්‍යථාපි නාම බලවා, සොණ්ඨිකාසුතෙනා වාලං³ කණේණ ගහෙත්වා ඔවුනෙය්‍ය, නිඤ්ඤෙය්‍ය, නිච්ඡාදෙය්‍ය⁴ එවමෙවං සමණං ගොතමං වාදෙන වාදං ඔවුනිස්සාමි, නිඤ්ඤිස්සාමි, නිච්ඡාදෙස්සාමි⁵ සෙය්‍යථාපි නාම කුඤ්ජරො සච්චිතායෙනා ගම්භිරං පොකරිණිං ඕගාහෙත්වා සණ්ඨොවිකං⁶ නාම කීට්‍රිතජාතං කීලති. එවමෙවං සමණං ගොතමං සණ්ඨොවිකං⁶ මඤ්ඤා කීට්‍රිතජාතං කීලිස්සාමි. හද චාහං හතෙත ගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමස්මිං කථාචන්ද්‍රස්මිං වාදං ආරොපෙස්සාමිති. ගච්ඡ කිං ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමස්මිං කථාචන්ද්‍රස්මිං වාදං ආරොපෙති. අහං වා හි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍යං දිඝතපස්සි වා නිගණ්ඨො කිං වාති.

එවං වුතෙන දිඝතපස්සි නිගණ්ඨො නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: 'න ඛො මේතං හතෙත රුච්චති, යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි හතෙත ගොතමො මායාපී, ආචට්ඨනිං මායං ජානාති. යාය අඤ්ඤාතිත්ථිතානං සාවකෙ ආචට්ඨෙති'ති. අට්ඨානං ඛො එතං තපස්සි අනචිකාසො යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ධානඤ්ච ඛො එතං විජ්ජති යං සමණො ගොතමො උපාලිස්ස ගහපතිස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ගච්ඡ කිං ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමස්මිං කථාචන්ද්‍රස්මිං වාදං ආරොපෙති. අහං වා හි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍යං දිඝතපස්සි වා නිගණ්ඨො කිං වාති. දුතියමි ඛො -පෙ- දිඝතපස්සි වා නිගණ්ඨො කිං වාති. තතියමි ඛො දිඝතපස්සි නිගණ්ඨො නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: න ඛො මේතං හතෙත රුච්චති යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි හතෙත ගොතමො මායාපී, ආචට්ඨනිං මායං ජානාති. යාය අඤ්ඤාතිත්ථිතානං සාවකෙ ආචට්ඨෙති'ති. අට්ඨානං ඛො එතං තපස්සි අනචිකාසො යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ධානඤ්ච ඛො එතං විජ්ජති, යං සමණො ගොතමො උපාලිස්ස ගහපතිස්ස සාවකතං උපගච්ඡෙය්‍ය. ගච්ඡ කිං ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස ඉමස්මිං කථාචන්ද්‍රස්මිං වාදං ආරොපෙති. අහං වා හි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍යං දිඝතපස්සි වා නිගණ්ඨො කිං වාති.

1. දිඝතපස්සි - මජ්ඣං.
2. දිඝතපස්සිනා - මජ්ඣං.
3. ථාලං-ස්‍යා.
4. නිච්ඡාදෙය්‍ය - සිඬු. PTS
5. නිච්ඡාදෙස්සාමි - සිඬු. PTS.
6. සාණ්ඨොවිකං - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වෙසේ කී කල්හි උපාලිගහපති නිගණ්ණනාතපුත්‍රයාහට තෙල කී : වහන්ස, තපස්විත්‍ර ඉතා වැනාවැ. මොනොවට ශාස්තෘශාසන දන්තා ග්‍රාහවත් ග්‍රාවකයක්හු විසින් යම්සේ ද එසෙයින් හදන්ත තපස්වීන් විසින් ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට ප්‍රකාශ කරනලද. වෙසේ මහත් වූ කායදණ්ඩය සඳහා ලාමක වූ මනෝදණ්ඩය කීම හොබොත් ද? වැළි පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩය මැ මහාසාවදාතර යැ. වාග්දණ්ඩය එසේ නොවෙයි. මනෝදණ්ඩය එසේ නොවේ. එහෙයින් යම්. වහන්ස, මම මේ කරාවස්තු යෙහි ලා ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට වාදරෝපණ කෙරෙමි. ඉදින් ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ හදන්ත තපස්වීන් විසින් යම් පරිදි පිහිටුවනලද ද, එ පරිදි මාගේ කරායෙහි පිහිටා සිටිත් නම්, යම්සේ බල ඇති පුරුෂයෙක් දික් ලොම් ඇති එඵවකු ලොම් ගෙන ආකම්ණ පරිකම්ණ සම්පරිකම්ණ කරන්නේ ද, එසෙයින් මැ මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වාදයෙන් වාද කොට ආකම්ණ පරිකම්ණ සම්පරිකම්ණ කෙරෙමි. යම්සේ බල ඇති සුරාකරුවෙක් මහත් වූ පිටිපැදුරු ගැඹුරු දියවළෙකැ බහාතබා දෙකණ ගෙන ආකම්ණ පරිකම්ණ සම්පරිකම්ණ කෙරේ ද එ පරිදි මම මහණ ගෝස්මහු වාදයෙන් වාද කොට ආකම්ණ පරිකම්ණ සම්පරිකම්ණ කෙරෙමි. යම්සේ බල ඇති සුරාධුතියෙක් මවුලුකස්ස දෙකණ ගෙන කිබ්බිති කොට පිහිපියා ද උඩුහුරු කොට පිහිපියා ද පුනපුනා ගසාපියා ද එ පරිදි මම මහණ ගෝස්මහු වාදයෙන් වාද කොට අවිධුනන නිර්ධුනන නිෂ්ථොටන කෙරෙමි. යම්සේ සැටහැවිරිදි (රජුගේ) ඇත් ගැඹුරු පොකුණට වැද සණදෙවුන්කෙළි නම් කෙළියක් කෙළි ද, එ පරිදි මම මහණ ගෝස්මහු හා සණදෙවුන්කෙළි බදු වාදකෙළියක් කෙළිමි'යි. වහන්ස, මම යම් මැ යැ, මහණ ගෝස්මහට මේ කරාවස්තුයෙහි වාද නංවමි'යි කී. ගහපතිය, තෙපි යව. මහණ ගෝස්මහට මේ කරාවස්තුයෙහි වාද නංවව. ගහපතිය, මම හෝ මහණ ගෝස්මහට වාද නංවමි. දීඝිතපස්වී නුවට හෝ නංවයි. තෝ හෝ නංවති කී.

වෙසේ කී කලැ දීඝිතපස්වී නුවට නිගණ්ණනාතපුත්‍රයාහට තෙල කී : 'වහන්ස, යම් භෙයෙකින් උපාලි ගහපති මහණ ගෝස්මහට වාදරෝපණය කෙරෙයි, යන තෙල මට නුරුස්නේ යැ. වහන්ස, මහණ ගෝස්මහු මායා ඇත්තාහ. යම් මායාවෙකින් අන්-තොටුවන්ගේ සවිවත් ආවේනිය කොට ගනී ද, එබදු ආවේනියාවක් දන්තාහ'යි. තපස්විය, උපාලි ගහපති මහණ ගෝස්මහුගේ සවු බවට යන්නේ යැ යන යමෙක් ඇද්ද තෙල වන්නට නො නිසි යැ. එයට අවකාශ ද නැත. 'මහණ ගෝස්මහු උපාලි ගහපති-හුගේ සවු බවට යන්නේ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල වන්නට නිසි යැ. ගහපතිය, තෙපි යව. මහණ ගෝස්මහට තෙල කරාවස්තුයෙහි ලා වාදරෝපණ කරව. ගහපතිය, මම හෝ මහණ ගෝස්මහට වාදරෝපණ කෙරෙමි. දීඝිතපස්වී නුවට හෝ කෙරෙයි. තෙපි හෝ කරව'යි කී.

දෙවනවට ද . . . දීඝිතපස්වී නුවට හෝ කෙරෙයි. තෙපි හෝ කරව යි. තුන්වනවට ද දීඝිතපස්වී නුවට නිගණ්ණනාතපුත්‍රයාහට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගහපති මහණ ගෝස්මහට වාදරෝපණ කෙරෙයි' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල මට නුරුස්නේ යැ. වහන්ස, මහණ ගෝස්මහු මායාවීහ. යම් මායායෙකින් අන්තොටුවන්ගේ සවිවත් ආවේන කෙරේ ද, එබදු ආවේනියාවක්, දන්තාහ'යි කී. තපස්විය, 'උපාලි ගහපති මහණ ගෝස්මහුගේ සවු බවට යන්නේ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නො නිසි යැ. අවකාශ ද නැත 'මහණ ගෝස්මහු උපාලිගහපතිහුගේ සවු බවට යන්නේ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නිසි යැ. ගැහැවිය තෙපි යව. මහණ ගෝස්මහට මේ කරාවස්තු-යෙහි ලා වාදරෝපණය කරව. ගැහැවිය, මම හෝ මහණ ගෝස්මහට වාදරෝපණ කරන්නට නිස්සෙම්. දීඝිතපස්වී නුවට හෝ නිස්ස. තෙපි හෝ නිසිව'යි, (නුවට නතසුත් කී.)

* මෙම පොතෙහි පිටු 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං භනෙතති ඛො උපාලි ගහපති තිගණ්ඨස්ස නානපුත්තස්ස පටිසුඤ්ඤා උධ්මායාසනා තිගණ්ඨං නානපුත්තං අභිච්ඡාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා යෙන පාචාරිකම්බවනං, යෙන ගගමා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤ්ඤා ගගවන්තං අභිච්ඡාදෙත්වා එකමන්තං තිසිද්දි. එකමන්තං තිසිත්තො ඛො උපාලි ගහපති ගගවන්තං එතදවොච: අංගමා ණු බ්විධ භනෙත දිඝතපස්සි තිගණ්ඨොති. අංගමා බ්විධ ගහපති දිඝතපස්සි තිගණ්ඨොති. අනු පන තෙ භනෙත දිඝතපස්සිනා තිගණ්ඨෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපොති. අනු ඛො මෙ ගහපති දිඝතපස්සිනා තිගණ්ඨෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපොති. යථා කථං පන තෙ භනෙත අනු දිඝතපස්සිනා තිගණ්ඨෙන සද්ධිං කොච්ඡෙව කථාසල්ලාපොති. අථ ඛො ගගමා යාවතකො අභොසි දිඝතපස්සිනා තිගණ්ඨෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපොතං සබ්බං උපාලිස්ස ගහපතිස්ස අරොවෙසි.

එවං වුත්තෙත උපාලි ගහපති ගගවන්තං එතදවොච: සාධු සාධු භනෙත තපස්සි, යථා තං සුතචිතා සාවකෙන සම්මදෙව සජ්ඣසාසනං ආජානෙතෙත, එවමෙවං දිඝතපස්සිනා තිගණ්ඨෙන ගගවතො ඛ්‍යාකතං, කිං හි සොහති ඡවො මනොදණ්ඨො ඉමස්ස එවං ඔලාරිකස්ස කායදණ්ඨස්ස උපතිධාය. අථ ඛො කායදණ්ඨොව මහාසාවර්ජ්‍යතරෙ පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පච්ඡතියා. නො තථා වච්ඡදණ්ඨො, නො තථා මනොදණ්ඨොති. සචෙ ඛො තිං ගහපති සචෙව පතිධ්මාය මනෙතය්‍යාසි, සියා නො එත්ථ කථාසල්ලාපොති සචෙව අහං භනෙත පතිධ්මාය මනෙතය්‍යාමි. හොතු නො එත්ථ කථාසල්ලාපොති

තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, ඉධස්ස තිගණ්ඨො අංඛාධිකො දුක්ඛිනො ඛාලුහතිලානො සිනොදකපටිකම්මෙතො උණ්භාදකපටිසෙවි. සො සිනොදකං අලහමානො කාලං කරෙය්‍ය. ඉමස්ස පන ගහපති තිගණ්ඨො නානපුත්තො කඤ්ඤාපපතියිං පඤ්ඤාපෙතී'ති. අත්ථ භනෙත මනොසත්තා නාම දෙවා, තත්ථ සො උපපජ්ජති, තං කිස්ස හෙතු: අසු හි භනෙත මනොපටිබ්ඛො කාලං කරොතීති. ගහපති ගහපති, මනසි කරිත්වා ඛො ගහපති ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සක්ඛියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං පච්ඡිමෙන වා පුරිමං. භාසිතා ඛො පන තෙ ගහපති එසා වාචා: සචෙව අහං භනෙත පතිධ්මාය මනෙතය්‍යාමි. හොතු නො එත්ථ කථාසල්ලාපොති. කිඤ්ඤාපි භනෙත ගගමා එවමාහ, අථ ඛො කායදණ්ඨොව මහාසාවර්ජ්‍යතරෙ පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පච්ඡතියා නො තථා වච්ඡදණ්ඨො නො තථා මනොදණ්ඨොති

තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, ඉධස්ස තිගණ්ඨො¹ වාතුයාමසංවරසංවුත්තො සබ්බචාරිචාරිතො සබ්බචාරිසුත්තො² සබ්බචාරිවුත්තො සබ්බචාරිඋපො, සො අතික්කම්මෙතො පටික්කම්මෙතො බහු වුද්දකෙ පාණෙ සඛ්ඤාතං ආපාදෙති. ඉමස්ස පන ගහපති තිගණ්ඨො නානපුත්තො කං විපාකං පඤ්ඤාපෙතීති. අසඤ්ඤාතතිකං භනෙත තිගණ්ඨො නානපුත්තො නො මහාසාවර්ජ්‍ය පඤ්ඤාපෙතීති. සචෙ පන ගහපති, චෙතෙතීති. මහාසාවර්ජ්‍ය භනෙත හොතීති. චෙතනං පන ගහපති තිගණ්ඨො නානපුත්තො

1. තිගණ්ඨො නානපුත්තො - මජ්ඣං.

2. සබ්බචාරිසුත්තො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

'වහන්ස, එසේ යැ'යි උපාලි ගහපති නිගණ්ණානුසාරයට පිළිවෙත් දී හුනස්නෙන් නැගී නිගණ්ණානුසාරය සකසා වැද පැදකුණු කොට පාවාරික අභිවනයට ගොස් බුදුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹී බුදුන් සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් උපාලි ගැහැවි බුදුන්ට තෙල කී : 'වහන්ස, දීඨිතපස්වී නුවට මෙහි ආ යැ හෝ? ගහපතිය, දීඨිතපස්වී නුවට මෙහි ආ යැ. වහන්ස, දීඨිතපස්වී නුවටහු හා කොප වහන්සේගේ කිසියම් කරාසල්ලාපයක් ඇත හෝ'යි. ගහපතිය, දීඨිතපස්වී නුවටහු හා මාගේ කිසියම් කරා සල්ලාපයක් ඇත. වහන්ස, දීඨිතපස්වී නුවටහු හා කොප වහන්සේගේ කිසියම් කරාසල්ලාපය කෙසේ නම් වී ද?යි. එසේද බුදුහු දීඨිතපස්වී නුවටහු හා උපන් කරාසල්ලාපය තාක් එ හැම උපාලි ගහපතිහට වදළහ.

මෙසේ වදළ කල්හි උපාලි ගහපති බුදුන්ට තෙල කී: වහන්ස, තපස්වී සාධුතර යැ. මොණොවට භාණ්ඩාගාරය අවබෝධ කොට ගත් ශ්‍රාතවත් ශ්‍රාවකයක්හු විසින් යම් පරිදි පිළිතුරු දියැහැකු වී නම් එ පරිදි මැ දීඨිතපස්වී නුවටහු විසින් හඟවත්තට ප්‍රකාශ කරන ලද. මෙසේ මහත් වූ කායදණ්ඩය සඳහා ලාමක වූ මනෝදණ්ඩය කෙසේ හොබනේ වේ ද? වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩ මැ මහාසාවද්‍යතර යැ. වාග්දණ්ඩ එසේ නො වෙයි, මනෝදණ්ඩත් එසේ නො වෙයි කී. ගහපතිය, ඉදින් තෙපි සත්‍යයෙහි පිහිටා මත්ත්‍රණය කරන්නාහු වී නම් මෙහි ලා අපගේ කරාසල්ලාප වෙයි වදළේ. වහන්ස, මම සැබැවැ පිහිටා මත්ත්‍රණ කෙරෙමි. මෙහි ලා අපගේ කරාසල්ලාප වේවයි.

ගහපතිය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොව සිහිල්දිය පිළිකෙටි කළ උණුදිය වළඳ කරන නුවටෙක් හටගත් අබාධ ඇත්තේ හටගත් සුත් ඇතිසේ දඩ්ඩිලත් වූයේ වෙයි. හේ සිහිල්දිය නො ලබනුයේ කල්පරිය කෙරෙයි. ගහපතිය, මුහුට නිගණ්ණානුසාර කොකුන ඉපැත්ම පනවන්නේ ද?යි. වහන්ස, මනාසත්ත්ව නම් දෙව් කෙනෙක් ඇත. එහි හේ උපදනේ යැ. ඒ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, තෙල නුවට මනාප්‍රතිබේද වැ කල්පරිය කෙරෙයි. (එහෙයින්'යි කී.) ගැහැවිය, ගැහැවිය, මෙතෙහි කොට කියව, තාගේ පළමු කී බස හා පසු වැ කී බස ද පසු වැ කී බස හා පළමු කී බස ද සටහන නො වෙයි. ගහපතිය, තා විසින් තෙල බස කියන ලදී : 'වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මත්ත්‍රණය කරමි. අපගේ මෙහි කරාසල්ලාප වේවයි' කියා යි. වහන්ස, භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මෙසේ කියනු වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩ මැ මහාසාවද්‍යතර වෙයි. වාග්දණ්ඩ එසේ නො වෙයි. මනෝදණ්ඩත් එසේ නො වෙයි' කී.

ගැහැවිය, ඒ කීමැ'යි හඟිති? මෙලොවහි වාතුයාමසංවරයෙන් සංවෘත වූ සියලු සිහිල් දිය පිළිකෙටි කළ සියලු පටි වැළඹීමෙහි යෙදුණු සියලු පාවාරිකයෙන් වැළඹු පටි ඇති සියලු පාවාරිකයෙන් පහස්නාලද නිගණ්ණයක් වන්නේ යැ. හේ ඉදිරියට යනුයේ පෙරාලා නවත්තේ බොහෝ කුඩා පණුවන් වධයට පමුණුවයි. ගැහැවිය, මොහුට වැළිත් නිගණ්ණානුසාර කවර විපාකයක් පනවා ද?යි. වහන්ස, නිගණ්ණානුසාර අසංවේකනික කම්ම මහාසාවද්‍ය කොට නො පනවා යයි. වැළි හැහැවිය, ඉදින් සිතා නම් (කෙබඳු වේ ද?යි.) වහන්ස, මහාසාවද්‍ය වේ යයි. ගැහැවිය, චේතනාව වැළිත් නිගණ්ණානුසාර

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කිංසම් පඤ්ඤාපෙතිති. මනොදණ්ඩස්මිං හන්තෙති. ගහපති ගහපති, මනසිකරිත්වා ඛො ගහපති බ්‍යාකරෙති. න ඛො තෙ සන්ධිංසු පුරිමෙන වා පච්ඡිමං පච්ඡිමෙන වා පුරිමං. භාසිතා ඛො පන තෙ ගහපති එසා වාචා, සචෙව අභං හන්තෙ පතිට්ඨාය මන්තෙත්තාමි. භොතු නො එත්ත කථා-සලාපොති. කිඤ්චාපි හන්තෙ ගහවා එවම්භ, අථ ඛො කායදණ්ඩොව මහාසාවර්ජනරො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතිංසා, නො තථා වච්ඡදණ්ඩො නො තථා මනොදණ්ඩොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ගහපති, අයං නාලඤ්ඤා ඉද්ධිං චෙව ජිතා ව, ඛුජ්ජනා ආකිණ්ණමනුස්සාති. එවං හන්තෙ, අයං නාලඤ්ඤා ඉද්ධිං චෙව ජිතා ව, ඛුජ්ජනා ආකිණ්ණමනුස්සාති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති: ඉධ පුරිසො ආගචේත්ඨස්ස උක්ඛිත්තාසිකො. සො එවං වදෙය්‍ය: අභං යාවතිකා ඉමිස්සා නාලඤ්ඤා පාණා, තෙ එකෙන ඛණෙන එකෙන මුත්තෙතන එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කරිස්සාමිති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, පභොති නු ඛො සො පුරිසො යාවතිකා ඉමිස්සා නාලඤ්ඤා පාණා තෙ එකෙන ඛණෙන එකෙන මුත්තෙතන එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කාතුන්ති. දසපි හන්තෙ පුරිසා විසමිදි¹ පුරිසා තිංසමිදි² පුරිසා වත්තාරිසමිදි පුරිසා පඤ්ඤාසමිදි පුරිසා නප්පභොන්ති, යාවතිකා ඉමිස්සා නාලඤ්ඤා පාණා, තෙ එකෙන ඛණෙන එකෙන මුත්තෙතන එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කාතුං. කිං හි සොහති එකො ඡවො පුරිසොති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, ඉධාගචේත්ඨස්ස සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉද්ධිමා චෙතොවසිප්පතො. සො එවං වදෙය්‍ය: අභං ඉමං නාලඤ්ඤා එකෙන මනොපදෙසෙන හස්මං කරිස්සාමිති. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, පභොති නු ඛො සො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉද්ධිමා චෙතොව-සිප්පතො ඉමං නාලඤ්ඤා එකෙන මනොපදෙසෙන හස්මං කාතුන්ති. දසපි හන්තෙ නාලඤ්ඤා විසමිදි නාලඤ්ඤා තිංසමිදි නාලඤ්ඤා වත්තාරිසමිදි නාලඤ්ඤා පඤ්ඤාසමිදි නාලඤ්ඤා පභොති සො සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉද්ධිමා චෙතොවසිප්පතො, එකෙන මනොපදෙසෙන හස්මං කාතුං. කිං හි සොහති එකා ඡවා නාලඤ්ඤාති. ගහපති³ ගහපති මනසි කරිත්වා ඛො ගහපති බ්‍යාකරෙති. න ඛො තෙ සන්ධිංසු පුරිමෙන වා පච්ඡිමං පච්ඡිමෙන වා පුරිමං. භාසිතා ඛො පන තෙ ගහපති එසා වාචා: සචෙව අභං හන්තෙ පතිට්ඨාය මන්තෙත්තාමි. භොතු නො එත්ත කථාසලාපොති. කිඤ්චාපි හන්තෙ ගහවා එවම්භ, අථ ඛො කායදණ්ඩොව මහාසාවර්ජ-නරො පාපස්ස කම්මස්ස කිරියාය පාපස්ස කම්මස්ස පවතතිංසා. නො තථා වච්ඡදණ්ඩො නො තථා මනොදණ්ඩොති.

තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති, සුතං තෙ දණ්ඩකාරඤ්ඤාං⁴ කාලිඛාරඤ්ඤාං මේජ්ඣාරඤ්ඤාං⁵ මාතඛාරඤ්ඤාං අරඤ්ඤාං අරඤ්ඤාගුත්තනි. එවම්භන්තෙ. සුතං මේ දණ්ඩකාරඤ්ඤාං කාලිඛාරඤ්ඤාං මේජ්ඣාරඤ්ඤාං මාතඛාරඤ්ඤාං අරඤ්ඤාං අරඤ්ඤාගුත්තනි. තං කිම්මඤ්ඤාසි ගහපති,

1. විසමිදි හන්තෙ-සිමු.
2. හන්තෙ-මඡ්ඡං. (අධිකං)
3. තෙති හි ගහපති-මඡ්ඡං.
4. දණ්ඩකාරඤ්ඤාං-මඡ්ඡං, භ්‍යා.
5. මේජ්ඣාරඤ්ඤාං-මඡ්ඡං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කවර කොටසෙක්හි ලා පතවා ද?යි. 'වහන්ස, මනෝදණ්ඩයෙහි ලා පතවා' යයි. ගැහැවිය, ගැහැවිය, සිහි එළවා කියව. තා පළමු කී බස හා පසු වැ කී බස සවිත නො වෙයි. පසු වැ කී බස හා පළමු කී බස සවිත නො වෙයි. ගැහැවිය, තොප විසින් තෙල බස් කියනලද වෙයි. 'වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මත්ත්‍රණය කරමි. අපගේ මෙහි කරා සල්ලාප වෙවයි! කියා යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කියනු වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩ මැ මහාසාවදාතර වෙයි. වර්දණ්ඩ එසේ නො වෙයි, මනෝදණ්ඩත් එසේ නො වෙ යයි.

ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟනෙහි? මේ නාලඤා නුවර සමාද්ධ වූයේ ඉතා සමාද්ධ වූයේ බොහෝ මිනිසුන් විසින් ගැවැසිගතැ'යි. එසේ යැ වහන්ස, මේ නාලඤානුවර සමාද්ධ වූයේ ඉතා සමාද්ධ වූයේ බොහෝ ජනයන් ඇති වැ මිනිසුන් විසින් ආකීණ වී යයි. ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟිහි? මෙහි ඔසවාගත් කඩු ඇති පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ, හේ මෙසේ කියන්නේ නම් මේ නාලඤායෙහි යම් තාක් සත්ත්වයෝ ඇද්ද, ඔවුන් එකෙකෙහි එක් මොහොතෙහි එක් මස් රසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නෙමි'යි කියා නම් ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟිහි? ඒ පුරුෂ මේ නාලඤායෙහි යම් තාක් ප්‍රාණිහු ඇද්ද, ඔවුන් එක් ඇසිල්ලෙකින් එක් මොහොතෙකින් එක් මස් රසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නට පොහොනේ වේ ද?යි. වහන්ස, පුරුෂයෝ දසදෙනෙකු විසිදෙනෙකු කිසිදෙනෙකු සතලිස්දෙනෙකු පුරුෂයෝ පනස්දෙනෙකු මේ නාලඤායෙහි යම් පමණ සත්ත්වයෝ ඇද්ද, ඔවුන් එක් ඇසිල්ලෙකින් එක් මොහොතෙකින් එක් මස් රසක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නට නො පොහොනාහ. එක් ලාමක පුරුෂයෙක් කිම නිසි වේ ද?යි.

ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟිහි? මෙලොවැ සෘද්ධි ඇති විත්තවශිභාවයට පැමිණි මහණෙක් හෝ බඩුණෙක් හෝ එන්නේ යැ. හේ මෙසේ කියන්නේ නම්, මම මේ නාලඤාව එක් විත්තප්‍රදේශයකින් හර කරන්නෙමි'යි. ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි හඟනෙහි? සෘද්ධි ඇති වේතොවශිප්‍රාජ්ඣ ඒ මහණ හෝ බඩුණු හෝ මේ නාලඤාව එක් විත්තප්‍රදේශයකින් හර කරන්නට පොහොනේ ද?යි. වහන්ස, නාලඤා දසයකු විස්සකු තිසකු සතලිසකු නාලඤා පනසකු සෘද්ධිමත් වේතොවශිප්‍රාජ්ඣ ඒ මහණ හෝ බඩුණු හෝ එක් විත්තප්‍රදේශයකින් හර කරන්නට පොහොනේ යැ. එක් ලාමක වූ නාලඤාව කිම? ගැහැවිය, ගැහැවිය, සිහි එළවා කියව? තාගේ පළමු කී බස හා පසු වැ කී බස ද පසුවැ කී බස හා පළමු කී බස ද නො ගැළපෙයි. ගැහැවිය, තොප විසින් තෙල බස් කියන ලද. වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මත්ත්‍රණය කරන්නෙමි. මෙහි අපගේ කරාසල්ලාප වෙවයි කියා යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ කියනු වැළිත් පටිකම් කිරීමට පටිකම් පැවැත්මට කායදණ්ඩ මැ මහාසාවදාතර යැ. වාග්දණ්ඩ එසේ නො වෙයි. මනෝදණ්ඩත් එසේ නො වෙ යයි.

ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි සිතති? තොප විසින් දණ්ඩකාරණය, කාලිධාරණය, මෙධ්‍යාරණය, මාතධාරණය නො ගම් වැ වල් වූ පරිදි ඇසුවීරු ද?යි. එසේ යැ වහන්ස, දණ්ඩකාරණය, කාලිධාරණය, මෙධ්‍යාරණය, මාතධාරණය නො ගම් වැ වල් වූ පරිදි මා විසින් ඇසුවීරු යයි. ගැහැවිය, ඒ කිමැ'යි සිතති? ඒ දණ්ඩකාරණය,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කිනති තෙ සුතං: තෙන තං දණ්ඩකාරඤ්ඤං කාලිඛාරඤ්ඤං මේඤ්ඤං මානඛාරඤ්ඤං අරඤ්ඤං අරඤ්ඤාභුතනති. සුතං මේතං හතෙත ඉසිනං මනොපද්දෙසෙන තං දණ්ඩකාරඤ්ඤං කාලිඛාරඤ්ඤං මේඤ්ඤං මානඛාරඤ්ඤං අරඤ්ඤං අරඤ්ඤාභුතනති. ගභපති ගභපති, මනසිකරිනිඃ ඛො ගභපති ඛ්‍යාකරොති. න ඛො තෙ සන්ධියති පුරිමෙන වා පච්ඡිමං, පච්ඡිමෙන වා පුරිමං. භාසිනා ඛො පන තෙ ගභපති එසා වාචා: සච්චි අභං හතෙත පතිට්ඨාය මනෙතස්සාමි. හොතු නො එත්ති කථාසල්ලාපොති.

පුරිමෙනෙවාහං හතෙත ඔපමෙමන හගවතො අත්තමනො අභිරඤ්ඤා අපි වාහං ඉමාති හගවතො විචිත්‍රාති පඤ්ඤාපටිභාණ්ණාති සොතුකාමො එවා'හං හගවතනං පච්චිනිකාතබ්බං අමඤ්ඤාදිස්සං. අභිකක්කනං හතෙත, අභිකක්කනං හතෙත, සෙය්‍යථාපි හතෙත තිකකුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය. පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය. මුලභස්ස වා මය්‍යං ආවිසෙබ්බෙය්‍ය. අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ඛාරෙය්‍ය: වක්ඛුමනො රූපාති දක්ඛිනතීති. එවමෙවං හගවතා අනෙකපටියායෙන ඛමෙමා පකාසිතො එසාහං හතෙත හගවතනං සරණං ගච්ඡාමි ඛමමඤ්ඤා භික්ඛුසඛ්ඤාඤ්ඤා. උපාසකං මං හගවා ඛාරෙතු අජ්ජතස්සෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

අනුච්චිකාරං ඛො ගභපති කරෙති. අනුච්චිකාරෙ තුඛ්‍යාදිසානං ඤ්ඤාමත්‍රස්සානං සාධු භොතිති. ඉමිනා'පහං හතෙත හගවතො භියෙය්‍යාසොමත්තාය අත්තමනො අභිරඤ්ඤා, යං මං හගවා එවමාහ: අනුච්චිකාරං ඛො ගභපති කරෙති. අනුච්චිකාරෙ තුඛ්‍යාදිසානං ඤ්ඤාමත්‍රස්සානං සාධු භොතිති. මං හි හතෙත අඤ්ඤාතිථියා සාවකං ලභිනිඃ කෙවලකප්පං නාලද්දං පවාකං පරිගරෙය්‍ය්‍ය: උපාලි අමාකං ගභපති සාවකත්තුපගතොති. අථ ව පන මං හගවා එවමාහ: අනුච්චිකාරං ඛො ගභපති කරෙති, අනුච්චිකාරෙ තුඛ්‍යාදිසානං ඤ්ඤාමත්‍රස්සානං සාධු භොතිති. එසාහමහතෙත දුතියමපි හගවතනං සරණං ගච්ඡාමි ඛමමඤ්ඤා භික්ඛුසඛ්ඤාඤ්ඤා. උපාසකං මං හගවා ඛාරෙතු අජ්ජතස්සෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

දීඝරත්තං ඛො තෙ ගභපති තිගණ්ඨානං ඕපානග්ගං කුලං, තෙන තෙසං උපගතානං පිණ්ඩකං දතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යාසීති. ඉමිනා'පහං හතෙත හගවතො භියෙය්‍යාසොමත්තාය අත්තමනො අභිරඤ්ඤා, යං මං හගවා එවමාහ : දීඝරත්තං ඛො තෙ ගභපති තිගණ්ඨානං ඕපානග්ගං කුලං, තෙන තෙසං උපගතානං පිණ්ඩකං දතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යාසීති- සුතං මේතං හතෙත. සමණො ගොතමො එවමාහ : මය්‍යමෙව දුතං දතබ්බං, තාඤ්ඤෙය්‍යං දුතං දතබ්බං, මය්‍යමෙව සාවකානං දුතං දතබ්බං, තාඤ්ඤෙය්‍යං සාවකානං දුතං දතබ්බං, මය්‍යමෙව දින්නං මහපථලං, තාඤ්ඤෙය්‍යං දින්නං මහපථලං, මය්‍යමෙව සාවකානං දින්නං මහපථලං, තාඤ්ඤෙය්‍යං සාවකානං දින්නං මහපථලනති. අථ ව පන මං හගවා තිගණ්ඨස්සපි දුතෙ සමාදපෙති. අපි ව හතෙත මයමෙත්ථ කාලං ජාතිස්සාම. එසාහමහතෙත තතියමපි හගවතනං සරණං ගච්ඡාමි ඛමමඤ්ඤා භික්ඛුසඛ්ඤාඤ්ඤා. උපාසකං මං හගවා ඛාරෙතු අජ්ජතස්සෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කාලිඨ්‍යාරණය, මෙධ්‍යාරණය, මාතඨ්‍යාරණය තොප විසින් කීමෙකින් නො ගම් වැ වල් වී යයි අසනලද ද? වහන්ස, ඒ දණ්ඩකාරණය, කාලිඨ්‍යාරණය, මෙධ්‍යාරණය, මාතඨ්‍යාරණය ආශීන්ගේ දහවිලින් නො ගම් වැ වල් වී යයි මා විසින් අසනලදැයි. ගැහැවිය, ගැහැවිය, සිහි එළවා කියව. තාගේ පළවූ කී බස හා පසු වැ කී බස ද පසු වැ කී බස හා පළවූ කී බස ද සවිත නො වෙයි. ගැහැවිය, තොප විසින් කෙල බස් කියනලද ; වහන්ස, මම සත්‍යයෙහි පිහිටා මන්ත්‍රණ කරන්නෙමි. මෙහි ලා අපගේ කපාසල්ලාප වෙවයි කියා යි.

වහන්ස, මම පළවූ උපමායෙන් මැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ (ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙහි) සතුටුසිත් ඇතියෙමි ප්‍රසන්න වීමි. එතෙකුදු වත් මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විසිතුරු ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයන් අසනු කැමැති වැ මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට විරුද්ධ බස් කියයුතු යයි සිතීමි. වහන්ස, ඉතා මැනවැ. වහන්ස, ඉතා මැනවැ. වහන්ස, යම් පරිදි යවිත්තුරු කරනලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වෙ ද, පිළිසන්වූවක් විවර කරන්නේ හෝ වෙ ද, මුළා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වෙ ද, අඳුරෙහි ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව යි කෙල්පනනක් දරන්නේ හෝ වෙ ද, එපරිදි මැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් දෙසනලද. වහන්ස, මම බුදුන් සරණ කොට යමි. ධර්මය ද සධ්‍යයා ද සරණ කොට යමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධර්මයේක්වයි.

ගැහැවිය, විමසා කරව. විමසා කිරීම තොප වැනි ප්‍රසිද්ධ පුරුෂයනට සුඤ්ජ වෙ යයි. වහන්ස, මම මෙ කරුණෙකුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වෙසෙසින් සතුටු වූයෙමි ඇලුණෙමි වෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් හෙයෙකින් මට මෙසේ 'ගැහැවිය, විමසා කරව. විමසා කිරීම තොප වැනි ප්‍රසිද්ධ පුරුෂයනට සුඤ්ජ වෙ යයි, වදළුණක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, අන්‍යාකීර්ථකයෝ මා ශ්‍රාවක කොට ලැබ 'උපාලි ගැහැවි අපගේ ශ්‍රාවක බවට පැමිණියේ යැ'යි සියලු නාලඤ්ච වටා දෑ තහා ඇවිදිනි. එතෙකුදු වූවක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙසේ වදළුන : "ගැහැවිය, විමසා කරව. විමසා කිරීම තොප වැනි ප්‍රසිද්ධ පුරුෂයනට සුඤ්ජ වෙ" යයි. වහන්ස, මම දෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසධ්‍යයා ද සරණ කොට යමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධර්මයේක්වයි.

ගැහැවිය, තොපගේ ගෙය බොහෝ දවස් නුවටනට පැත්පොකුණක් මෙන් සිටියේ යැ. එහෙයින් එළැඹියා වූ ඔවුනට පිණ්ඩපාතය දියැයුතු කොට සිතව යි. වහන්ස, මම මෙ කරුණෙකුදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වෙසෙසින් සතුටු වූයෙමි ඇලුණෙමි වෙමි. යම් හෙයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙසේ "ගැහැවිය, තොපගේ ගෙය බොහෝ දවස් නුවටනට පැත්පොකුණක් මෙන් සිටියේ යැ. එහෙයින් උපගත වූ ඔවුනට පිණ්ඩ පාතය දියැයුතු කොට සිතව'යි වදළුණක් ද එහෙයිනි. වහන්ස, මා විසින් කෙල අසනලද: "මහණ ගොයුම්හු මෙසේ කියති : 'මට මැ දන් දියැයුත්තෙ යැ. අන්‍යයනට දන් නො දියැයුත්තෙ යැ, මාගේ සවුචනට මැ දන් දියැයුත්තෙ යැ, අනුන්ගේ සවුචනට දන් නො දියැයුත්තෙ යැ, මට මැ දොලද්ද මහත්ඵල යැ. අනුනට දො ලද්ද මහත්ඵල නො වෙයි, මාගේ සවුචනට මැ දොලද්ද මහත්ඵල යැ. අනුන්ගේ සවුචනට දොලද්ද මහත්ඵල නො වෙ'යි. එතෙකුදු වූවක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුවටුන් කෙරෙහි ද දනගෙහි මා සමාදාන කරවනණේක. තවද වහන්ස, මෙහි ලා අපි මැ කල් දැනුමහ. වහන්ස, මම කෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසධ්‍යයා ද සරණ කොට යමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් දිවි හිම වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධර්මයේක්වයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො භගවා උපාලියං ගභපතියං ආනුප්පබ්බිකථං කථෙයි. සෙය්‍යපීදං: දුකකථං, සීලකථං, සග්ගකථං, කාමානං ආදීනවං, ඕකාරං සඬ්ඛිලෙසං, නෙක්ඛමේම ආනිසංඝං පකාසෙයි. යද්‍ය භගවා අඤ්ඤාසි උපාලිං ගභපතිං කල්ලවිත්තං ඡුද්ධවිත්තං විනිවරණවිත්තං උදග්ගවිත්තං පසන්නවිත්තං, අථ යා බුද්ධානං සාමුක්ඛකංසිකා ඛම්මදෙසනා, තං පකාසෙයි: දුක්ඛං සමුදයං නිරෝධං මග්ගං. සෙය්‍යථාපි නාම සුඛං වත්ථං අපගතකාලකං සම්මදෙව රජනං පතිගණෙය්‍ය. එවමේවං උපාලියං ගභපතියං තස්මිංසෙව ආසනෙ විරජං විතමල්ලං ඛම්මවක්ඛුං උදපාදි: යඬ්ඛිඤ්චි සමුදයඛම්මං සබ්බන්තං නිරෝධඛම්මන්ති. අථ ඛො උපාලි ගභපති දිට්ඨඛම්මො, පත්තඛම්මො, විදිත ඛම්මො, පරියොගාලාභ ඛම්මො, තිණණ්විච්චිකිවේජ, විගතකථඛක්ඛෙථො, වෙසාරජ්ජපනො, අපරපච්චයො සඤ්ඤාසනෙ භගවන්තං එතදවොච: හන්ද වුද්ධති මයං හන්තෙග්ගච්ඡාමි. බහුක්ඛිච්ඡා මයං බහුකරණියාති. යස්සදුති තං ගභපති කාලං මඤ්ඤාසීති.

අථ ඛො උපාලි ගභපති භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතාං අනුමොදිතාං උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙතාං පදක්ඛිණං කතාං යෙන සකං නිවේසනං තෙනුපසඬ්ඛමි. උපසඬ්ඛමිතාං දෙවාරිකං ආමන්තෙයි : අජ්ජතග්ගෙ සම්ම දෙවාරික, ආචරාමි ආරං නිගණ්ඨානං නිගණ්ඨීනං, අනාවටං ආරං භගවතො භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං, සචෙ කොචි නිගණ්ඨො ආගච්ඡති. තමෙනං තං එවං වදෙය්‍යායි : තිට්ඨ හන්තෙ, මා පාචිසි, අජ්ජතග්ගෙ උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතො. ආවටං ආරං නිගණ්ඨානං, නිගණ්ඨීනං, අනාවටං ආරං භගවතො භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං, උපාසකානං උපාසිකානං. සචෙ තෙ හන්තෙ පිණ්ඩකෙන අන්තො එන්තෙව තිට්ඨ එන්තෙව තෙ ආගරියස්සන්ති. එවං හන්තෙති ඛො දෙවාරිකො උපාලියං ගභපතියං පච්චග්ගොයි.

අස්සොයි ඛො දිඝතපස්සි නිගණ්ඨො උපාලි කිර ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතොති. අථ ඛො දිඝතපස්සි නිගණ්ඨො යෙන නිගණ්ඨො නාතපුත්තො තෙනුපසඬ්ඛමි. උපසඬ්ඛමිතාං නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: සුතං මෙනං හන්තෙ උපාලි කිර ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතොති. අට්ඨානං ඛො එතං තපස්සි අනවකාසො යං උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතෙව්‍ය්‍ය. ථානඤ්ච ඛො එතං විජ්ජති යං සමණො ගොතමො උපාලියං ගභපතියං සාවකත්තං උපගතෙව්‍ය්‍යාති. දුතියමි ඛො—පෙ— තතියමි ඛො දිඝතපස්සි නිගණ්ඨො නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොච: සුතං මෙනං හන්තෙ, උපාලි කිර ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතොති. අට්ඨානං ඛො එතං තපස්සි අනවකාසො යං උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතෙව්‍ය්‍ය. ථානඤ්ච ඛො එතං විජ්ජති යං සමණො ගොතමො උපාලියං ගභපතියං සාවකත්තං උපගතෙව්‍ය්‍යාති. හන්ද වාහං හන්තෙග්ගච්ඡාමි යාච ජානාමි යදි වා උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතො යදි වා නොති. ගච්ඡ තං තපස්සි ජානාමි යදි වා උපාලි ගභපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකත්තං උපගතො යදි වා නොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාලි ගැහැව්හට පිළිවෙළ කරා වදළුණේක. ඒ මෙසේ යැ : දනකරා යැ ශීලකරා යැ ස්වර්ගකරා යැ කාමයන්ගේ ආදීනව යැ, ලමු බව යැ, කෙලෙසිලි බව යැ. තෙන්නුම්මයෙහි ආනිසංස යැ යන මේ වදළුණේක. යම් විටෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාලි ගහපතිහු කලා සිත් ඇත්තහු මෘදු සිත් ඇත්තහු විනිවරණ සිත් ඇත්තහු උදුහ සිත් ඇත්තහු ප්‍රසන්න සිත් ඇත්තහු දනගත්තේක් ද එකල්හි බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුක්කංසික දෙග්‍යාවක් ඇද්ද ඒ දූෂකත්‍යය සමුදයසත්‍යය නිරෝධසත්‍යය මාර්ගසත්‍යය වදළුණේක. යම්සේ පහ වූ කිලුටු ඇති ඉද්ධ වස්ත්‍රයෙක් මොනොවට රජන් ගත්තො ද එසෙයින් මැ උපාලි ගහපතිහට එ අස්තෙහි මැ විගතරජස් ඇති විගතමල ඇති ධර්මවක්ෂ්‍යස පහළ විය : 'යම්කිසි සමුදයධර්මයෙක් ඇද්ද එ හැම නිරුද්ධ වන ස්වභාව ඇතැ'යි. ඉක්බිති උපාලි ගහපති දුටු (සිව්සක්) දහම් ඇතිගේ පැමිණි දහම් ඇතිගේ දත් දහම් ඇතිගේ බැසගත් දහම් ඇතිගේ කරණය කළ විවිකිත්සා ඇතිගේ පහවූ සැක ඇතිගේ විශාරද බවට පැමිණිගේ ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : 'වහන්ස, අපි දන් යම්හ. අපි බොහෝ කිස ඇතියම්හ. බොහෝ කරණි ඇතියම්හ'යි. ගැහැවිය, තෙපි දන් එයට කල් දැනුව'යි.

ඉක්බිති උපාලි ගැහැව් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවින් පිළිගෙන හුනස්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට සිය නිවෙස්න කරා එළැඹිගේ යැ. එළැඹ ද්වාරපාලයා කැඳවී යැ. 'සගය, දෙවාරිකය, අද පටන් කොට නුවට නුවටු දෙපසට දෙර වසම්. අප බුද්ධන්ගේ මහණ මෙහෙණ උවසු උවැසියනට දෙර විවෘත වෙයි. ඉදින් යම් මැ නුවටෙක් ආ නම් තුළුන්ට තෙපි මෙසේ කියව. වහන්ස, සිව්නු මැනැවැ, නො පිවිසෙනු මැනැවැ, අද පටන් කොට උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ යැ. නුවට නුවටුනට දෙර ඇවිරිණ. බුද්ධන්ගේ මහණ මෙහෙණ උවසු උවැසියනට දෙර නො ඇවිරිණි. වහන්ස, ඉදින් කොපට පිණ්ඩයෙන් වැඩ වේ නම් මෙහි මැ සිව්නු මැනැවැ. කොපට මෙහි ලා මැ ගෙන එති'යි. (කියා ගෙට වන.) වහන්ස, එසේ යයි දෙරටු ගොටු උපාලි ගැහැව්හට පිළිවදන් දිනි.

දීඝිකපස්ථි නුවට 'උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට පැමිණිගේ යැ'යි ඇයි. එකල්හි දීඝිකපස්ථි නුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා කරා ගියෙ, ගොස් නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියේ ලැ 'යි තෙල මා විසින් අසනලද්'යි. තපස්ථිය, උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නො නිසි යැ. අවකාශ ද නැත. 'මහණ ගොයුම් උපාලි ගැහැව්හුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නිසි යැ යි කී. දෙවනවට ද තෙවනවට ද දීඝිකපස්ථි නුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාහට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවුබවට පැමිණිගේ ලැ'යි තෙල මා විසින් අසනලදි. තපස්ථිය, 'උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නො නිසි යැ. 'මහණ ගොයුම් උපාලි ගැහැව්හුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල කරුණ ඇතැ'යි කී. වහන්ස, දන් මම යම්. උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියෙ හෝ නොහොත් නො ගියෙ හෝ'යි දනිම් මැ යැ. තපස්ථිය තෙපි යව. උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියෙ හෝ නොහොත් නොගියෙ හෝ'යි දන්ව යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ බො දිඝතපසං නිගණ්ඨො යෙන උපාලිස්ස ගහපතිස්ස නිවේසනං
 තෙනුපසඛකම්. අද්දසා බො දෙවාරිකො දිඝතපසං නිගණ්ඨො දුරතොව
 ආගමිත්තං. දිස්වාන දිඝතපසං නිගණ්ඨො එතදවොච: තිට්ඨ හතෙත,
 මා පාවිසි. අජ්ඣතෙය්‍ය උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං
 උපගතො, ආවටං ආරං නිගණ්ඨානං නිගණ්ඨිනං, අනාවටං ආරං
 හගවතො හකුච්ඡනං භික්ඛුතීනං උපාසකානං උපාසිකානං සචේ තෙ
 හතෙත පිණ්ඩකෙන අප්ථො, එත්ථෙව තිට්ඨ. එත්ථෙව තෙ
 ආහරිස්සන්තීති. න මෙ ආටුසො පිණ්ඩකෙන අප්ථොති චත්තා තතො
 පටිනිවත්තියා යෙන නිගණ්ඨො නාතපුත්තො තෙනුපසඛකම්.
 උපසඛකම්භා නිගණ්ඨො නාතපුත්තං එතදවොච: සච්චං යෙව බො
 හතෙත යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං
 උපගතො, එතං බො තෙ අහං හතෙත නාලුඨං: න බො මේතං
 හතෙත රුච්චති යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං
 ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි හතෙත ගොතමො මායාථි, ආවටතිං
 මායං ජානාති, යාය අඤ්ඤාතිත්ථිතානං සාවකෙ ආවටෙතීති. ආවටො
 බො තෙ හතෙත උපාලි ගහපති සමණෙන ගොතමෙන ආවටතිතා
 මායායාති. අට්ඨානං බො එතං තපසි අනවකාසො යං උපාලි ගහපති
 සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං උපගමේත්තං. ධානඤ්ච බො එතං
 විජ්ජති යං සමණො ගොතමො උපාලිස්ස ගහපතිස්ස සාවකතං
 උපගමේත්තං. දුතියමි බො -පෙ- තතියමි බො දිඝතපසං
 නිගණ්ඨො නිගණ්ඨො නාතපුත්තං එතදවොච: සච්චං යෙව බො හතෙත
 යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං උපගතො: එතං
 බො තෙ අහං හතෙත නාලුඨං: න බො මේතං හතෙත රුච්චති,
 යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙය්‍ය. සමණො හි
 හතෙත ගොතමො මායාථි, ආවටතිං මායං ජානාති. යාය අඤ්ඤා-
 තිත්ථිතානං සාවකෙ ආවටෙතීති. ආවටො බො තෙ හතෙත උපාලි
 ගහපති සමණෙන ගොතමෙන ආවටතිතා මායායාති. අට්ඨානං බො
 එතං තපසි අනවකාසො යං උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස
 සාවකතං උපගමේත්තං ධානඤ්ච බො එතං විජ්ජති යං සමණො
 ගොතමො උපාලිස්ස ගහපතිස්ස සාවකතං උපගමේත්තං. හඤ්ච චාහං
 තපසි ගමිත්තං යාය සාමං යෙව ජානාමි. යදි වා උපාලි ගහපති
 සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං උපගතො යදි වා නොති.

අථ බො නිගණ්ඨො නාතපුත්තො මහතිතා නිගණ්ඨපරිසාය සද්ධිං
 යෙන උපාලිස්ස ගහපතිස්ස නිවේසනං තෙනුපසඛකම්. අද්දසා බො
 දෙවාරිකො නිගණ්ඨො නාතපුත්තං දුරතොව ආගමිත්තං, දිස්වාන
 නිගණ්ඨො නාතපුත්තං එතදවොච: තිට්ඨ හතෙත, මා පාවිසි. අජ්ඣතෙය්‍ය
 උපාලි ගහපති සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකතං උපගතො, ආවටං
 ආරං නිගණ්ඨානං නිගණ්ඨිනං, අනාවටං ආරං හගවතො භික්ඛුනං
 භික්ඛුතීනං උපාසකානං උපාසිකානං සචේ තෙ හතෙත පිණ්ඩකෙන
 අප්ථො එත්ථෙව තිට්ඨ. එත්ථෙව තෙ ආහරිස්සන්තීති. තෙන හි සමම
 දෙවාරික, යෙන උපාලි ගහපති තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා උපාලිං
 ගහපතිං එවං වදෙහි: නිගණ්ඨො හතෙත නාතපුත්තො මහතිතා
 නිගණ්ඨපරිසාය සද්ධිං ඛග්ගිආරකොට්ඨකෙ සීතො. සො තෙ දස්සන-
 කාමොති. එවං හතෙතති බො දෙවාරිකො නිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්ස
 පටිත්තො යෙන උපාලි ගහපති තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා උපාලිං

ඉක්කිති දීඝිකපස්ථි නුවට උපාලි ගැහැව්හුගේ නිවෙස්න කරා ගියෙ, දෙරටුගොඩු දීඝිකපස්ථි නුවට එන්නහු දුර ලා මැ දිට. දක දීඝිකපස්ථි නුවටහට තෙල කී : 'වහන්ස, සිටුව. නො වදිනු මැනැවැ. අද පටන් කොට උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියෙ යැ. නුවට නුවටුනට දෙර වැසිණ, බුද්ධන්ගේ මහණ මෙහෙණ උවසු උවැසියනට දෙර නො වැසිණ. වහන්ස, ඉදින් කොපට බකින් අළු ඇත් නම් මෙහි මැ සිටුව. මෙහි ලා මැ කොපට ගෙන එකි'යි කී. 'ඇවත, මට බකින් වැඩෙක් නැතැ'යි කියා එයින් පෙරලා නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා කරා ගියෙ, ගොස් නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, 'උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියෙ යැ' යනු සැබෑ මැ යි. වහන්ස, මම කොපගේ තෙල සවු වළහනු නො ලත්මි. වහන්ස, 'උපාලි ගැහැව් මහණ-ගොයුම්හට වාදරොපණ කරන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද තෙල මට නො රිසුණේ යැ. වහන්ස, මහණ ගොයුම්හු මායා ඇත්තාහ. යම් මායායෙකින් අත්තොටු වන්ගේ සවුවන් ආවකීන කොට ගනිත් ද එබඳු ආවකීනි මායාවක් දන්නාහ. වහන්ස, කොපගේ උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හු විසින් ආවකීනි මායායෙන් ආවර්කිත වැ ඇතැ'යි. තපස්ථිය 'උපාලි ගැහැව් මහණගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියෙ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල වන්නට නො නිසි යැ. අවකාශ ද නැත. 'මහණ ගොයුම් උපාලි ගැහැව්හුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල කරුණ ඇතැ'යි. දෙවනවට දු තුන්වනවට ද දීඝිකපස්ථි නුවට නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියෙ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල සැබෑ මැ යැ. වහන්ස, මම කොපගේ තෙල සවු වළහන්නට නො ලත්මි. වහන්ස, 'උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හට වාදරොපණ කරන්නෙ යැ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල මට නො රිසුණේ යැ. වහන්ස, මහණ ගොයුම්හු මායාවිහ. යම් මායායෙකින් අත්තොටුවන්ගේ සවුවන් ආවකීන කොට ගනිත් ද එබඳු ආවකීනි මායාවක් දන්නාහ. වහන්ස, කොපගේ උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හු විසින් ආවර්කිත වැ ඇතැ'යි කී. තපස්ථිය, 'උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට යන්නෙ යැ' යන යමෙක් ඇද්ද, තෙල වන්නට නො නිසි යැ. 'මහණ ගොයුම්හු උපාලි ගැහැව්හුගේ සවු බවට යන්නාහ' යන යමෙක් වෙ ද තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි. තපස්ථිය, එබැවින් මම යමි. උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියෙ යැ හෝ නොහොත් නො ගියෙ යැ හො'යි මම මැ දනිමි'යි.

ඉක්කිති නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර මහත් නුවට පිරිස් හා සමග උපාලි ගැහැව්හුගේ නිවෙස්න කරා ගියෙ යැ. දෙරටුගොඩු නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයා එන්නහු දුර දී මැ දිටි. දක නිගණ්ඨනාතපුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, සිටුව. නො වදිව, අදපටන් කොට උපාලි ගැහැව් මහණ ගොයුම්හුගේ සවු බවට ගියෙ වෙයි. නුවට-නුවටුනට දෙර ඇවිරිණ. බුද්ධන්ගේ මහණ මෙහෙණ උවසු උවැසියනට දෙර නො ඇවිරිණ. වහන්ස, ඉදින් කොපට බකින් වැඩ ඇත් නම් මෙහි මැ සිටුව. මෙහි ලා මැ කොපට ගෙන එකි'යි කී. සඟය, දෙවාරිකය, එහෙයින් උපාලි ගැහැව්හු කරා එළැබෙව. එළැබූ උපාලි ගැහැව්හට මෙසේ කියව :

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගහපතිං ඵ්ථදවොච: නිගණ්ඨො හතෙත නාතපුතො මහතිංසා නිගණ්ඨපරිසාය සඤ්ඨං ඛිතිආරකොට්ඨකෙ සිතො, සො තෙ දස්සනං කාමොති. තෙන හි සමම දෙවාරික, මජ්ඣිමාය ආරසාලාය ආසනාති පඤ්ඤපෙතිති. ඵ්ථං හතෙතති ඛො දෙවාරිකො උපාලිස්ස ගහපතිස්ස පටිසුත්තො මජ්ඣිමාය ආරසාලාය ආසනාති පඤ්ඤපෙති, යෙන උපාලි ගහපති තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නො උපාලිං ගහපතිං ඵ්ථදවොච: පඤ්ඤතතාති ඛො තෙ හතෙත මජ්ඣිමාය ආරසාලාය ආසනාති. යස්සදති කාලං මඤ්ඤාසීති.

අථ ඛො උපාලි ගහපති යෙන මජ්ඣිමා ආරසාලා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නො යං තත්ථ ආසනං අග්ගඤ්ච සෙට්ඨඤ්ච උත්තමඤ්ච පණ්ණිතඤ්ච තත්ථ නිසිද්දිනො දෙවාරිකං ආමනෙතයි: තෙන හි සමම දෙවාරික යෙන නිගණ්ඨො නාතපුතො තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නො නිගණ්ඨො නාතපුතං ඵ්ථං වදෙහි: උපාලි ගහතෙත ගහපති ඵ්ථමාහ: පටිස කීර හතෙත සචෙ ආකඛාසීති. ඵ්ථං හතෙතති ඛො දෙවාරිකො උපාලිස්ස ගහපතිස්ස පටිසුත්තො යෙන නිගණ්ඨො නාතපුතො තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නො නිගණ්ඨො නාතපුතං ඵ්ථදවොච: උපාලි ගහතෙත ගහපති ඵ්ථමාහ: පටිස කීර හතෙත සචෙ ආකඛාසීති. අථ ඛො නිගණ්ඨො නාතපුතො මහතිංසා නිගණ්ඨපරිසාය සඤ්ඨං යෙන මජ්ඣිමා ආරසාලා තෙනුපසඛිකම්. අථ ඛො උපාලි ගහපති යං සුදං පුබ්බෙව යතො පස්සති නිගණ්ඨො නාතපුතං දුරතොච ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන තතො පච්චුගන්තො යං තත්ථ ආසනං අග්ගඤ්ච සෙට්ඨඤ්ච උත්තමඤ්ච පණ්ණිතඤ්ච, තං උත්තරාසඛෙතන පමජ්ජිනො පරිග්ගහෙති: නිසිද්දපෙති. සොද්දති යං තත්ථ ආසනං අග්ගඤ්ච සෙට්ඨඤ්ච උත්තමඤ්ච පණ්ණිතඤ්ච තත්ථ සාමං නිසිද්දිනො නිගණ්ඨො නාතපුතං ඵ්ථදවොච: සංවිජ්ජන්තො¹ ඛො හතෙත ආසනාති, සචෙ ආකඛාසී නිසිද්දති. ඵ්ථං වුත්තෙත නිගණ්ඨො නාතපුතො උපාලිං ගහපතිං ඵ්ථදවොච: උම්මතොයයි තිං ගහපති, දතොයයි තිං ගහපති. ගච්ඡාමහං හතෙත සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙස්සාමිති ගන්තො මහතාසි වාදසඛිකාටෙන පටික්ඛෙත්තො ආගන්තො. සෙය්‍යථාපි ගහපති පුරිසො අකුභාරකො ගන්තො උඛතොති අකුභාරි ආගච්ඡෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි වා පන ගහපති පුරිසො අකුභාරකො ගන්තො උඛතොති අකුභාරි ආගච්ඡෙය්‍ය. ඵ්ථමෙව ඛො තිං ගහපති ගච්ඡාමහං හතෙත සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙස්සාමිති ගන්තො මහතාසි වාදසඛිකාටෙන පටික්ඛෙත්තො ආගන්තො. අච්චොයයි ඛො තිං ගහපති සමණෙන ගොතමෙන ආච්චොති යා මායායාති.

හද්දිකා හතෙත ආච්චොති මායා, කල්‍යාණී හතෙත ආච්චොති මායා, පියා මෙ හතෙත ඤාතිසාලොභිතා ඉමාය ආච්චොති යා ආච්චෙය්‍යං, පියානම්පි මෙ අස්ස ඤාතිසාලොභිතානං දිඝරන්තං හිතාය සුඛාය. සබ්බෙ චෙපි හතෙත ඛතති යා ඉමාය ආච්චොති යා ආච්චෙය්‍යං. සබ්බසානම්පිස්ස ඛතති යානං දිඝරන්තං හිතාය සුඛාය. සබ්බෙ චෙපි හතෙත මුග්ගණං-පෙ-වෙස්සා-පෙ-සුඤ්ඤ ඉමාය ආච්චොති යා ආච්චෙය්‍යං, සබ්බසානම්පිස්ස සුඤ්ඤං දිඝරන්තං හිතාය සුඛාය. සදෙවකො චෙපි

1. සංවිජ්ජන්තං-මජ්ඣිම. 2. සබ්බසානම්පිස්ස-සිඤ්ඤ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

'වහන්ස, නිගණ්ඨනාහසුත්‍ර මහත් නුවටපිරිස් හා සමග බිහි දෙරකොටුයෙහි සිටිය යැ. හෙ තොප දක්නා කැමැත්තිය යැ'යි. 'වහන්ස, එසේ යැ'යි දෙවාරික නුවටනාහසුත්තට පිළිවදන් දී උපාලි ගැහැවිහු කරා එළැඹිය යැ. එළැඹ උපාලි ගැහැවිහට තෙල කී : 'වහන්ස, නුවටනාහසුත්ත මහත් නුවටපිරිස් හා සමග බිහි දෙරකොටුයෙහි සිටිය යැ. හෙ තොප දක්නා කැමැත්තැ'යි. සඟය දෙවාරිකය, එහෙයින් මධ්‍යම ද්වාරඝාලායෙහි අසුන් පත්වැට ව යි. 'වහන්ස, එසේ යැ'යි දෙවාරිකයා උපාලි ගැහැවිහට පිළිවදන් දී මධ්‍යම ද්වාරඝාලායෙහි අසුන් පත්වැ උපාලි ගැහැවිහු කරා එළැඹිය යැ. එළැඹ උපාලි ගැහැවිහට තෙල කී : 'වහන්ස, මධ්‍යම ද්වාරඝාලායෙහි තොපට අසුන් පනවනලද. දන් එයට කල් දැනුව'යි කී.

ඉක්බිති උපාලි ගැහැවි මධ්‍යම ද්වාරඝාලාව කරා එළැඹිය යැ. එළැඹ එහි අග්‍ර වූත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූත් උත්තම වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් අස්නෙක් වී ද එහි හිඳ දෙවාරිකයා කැඳවී. සඟය, දෙවාරිකය, එහෙයින් නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයා කරා එළැඹිව. එළැඹ නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයාට මෙසේ කියව : 'වහන්ස, උපාලි ගැහැවි මෙසේ කියයි : 'වහන්ස, ඉදින් කැමැත්තෙහි නම් වදුව'යි 'වහන්ස, එසේ යැ'යි දෙවාරිකයා උපාලි ගැහැවිහට පිළිවදන් දී නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයා කරා එළැඹිය යැ. එළැඹ නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, උපාලි ගැහැවි මෙසේ කියයි : 'වහන්ස, ඉදින් කැමැත්තෙහි නම් වදුව'යි. එකල්හි නිගණ්ඨනාහසුත්‍ර මහත් නුවටපිරිස් හා සමග මධ්‍යම ද්වාරඝාලාව කරා එළැඹිය යැ. ඉක්බිති උපාලි ගැහැවි යම් තැනෙකැ සිට පෙර යම් නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයකු එන්නහු දුටු දී මැ දක්නේ ද දක එතැන සිට පෙරගමන් කොට එහි අග්‍ර වූත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූත් උත්තම වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් අස්නෙක් වී නම් එය උත්තරාසනියෙන් පිස පරිග්‍රහ කොට බලා හිඳුවාලයි. හෙ දන් එහි අග්‍ර වූත් ශ්‍රේෂ්ඨ වූත් උත්තම වූත් ප්‍රණීත වූත් යම් අස්නෙක් වී ද එහි තෙමේ හිඳ නිගණ්ඨනාහසුත්‍රයාට තෙල කී : 'වහන්ස, අසුන් ඇත. ඉදින් කැමැත්තහු නම් හිඳුව' යි මෙසේ කී කලා නුවට නාහසුත්ත උපාලි ගැහැවිහට තෙල කී : ගැහැවිය, තෙපි ඇළල ගියහු ? ගැහැවිය තෙපි ජඩ වැ ගියහු ? ' වහන්ස, මම යම්. මහණ ගොයුම්හට වාදරොපණ කෙරෙමි යි ගොස් මහත් වාදබන්ධනයෙන් තීර වැ ආව ? ගැහැවිය, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් අන්ධභාරක වැ ගොස් උපුටා හළ අන්ධයෙක් යුතු වැ එන්නේ වෙ ද, ගැහැවිය, යම්කෙසේ පුරුෂයෙක් අන්ධභාරක වැ ගොස් උපුටාහළ ඇසින් යුතු වැ එන්නේ වෙ ද, ගැහැවිය, එසේ මැ තෙපි ' වහන්ස, මම යම්. මහණ ගොයුම්හට වාදරොපණ කෙරෙමි ' යි ගොස් මහත් වාදබන්ධනයෙන් ප්‍රතිවූක්ක වැ ආව. ගැහැවිය, තෙපි මහණ ගොයම්හු විසින් ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තිත ව ? යි.

වහන්ස, ආවර්තනී මායා හදු යැ. වහන්ස, ආවර්තනී මායා කල්‍යාණි යැ. වහන්ස, මාගේ ප්‍රිය නැයාලේ නැයෝ මෙ ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තිත වෙද්ද මාගේ ප්‍රිය වූ නැයාලේ නැයනට ද බොහෝ කල් හිතයට සුඛයට වැටෙයි. වහන්ස, හැම ක්ෂේත්‍රියයෝ ද මේ ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තිත වෙද්ද, හැම ක්ෂේත්‍රියයනට ද බොහෝ කල් හිතයට සුඛයට වැටෙයි. වහන්ස, හැම බමුණෝ ද . . . හැම වෛශ්‍යයෝ ද . . . හැම, ගුරුයෝ ද මෙ ආවර්තනී මායායෙන් ආවර්තිත වෙද්ද එ හැම ගුරුයනට ද බොහෝ කල් හිතයට සුඛයට

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හනෙත ලොකො සමාරකො සමුග්ගකො සංඝමණ්ඩ්‍රාගමිණී පජා සද්දෙවමිත්‍රස්සා ඉමං ආචරිතියා ආචරෙට්ඨා, සද්දෙවකස්සපිස්සා¹ ලොකස්ස සමාරකස්ස සමුග්ගකස්ස සංඝමණ්ඩ්‍රාගමිණියා පජා සද්දෙව-මිත්‍රස්සාය දීඝරතං භික්ඛාය සුඛං. තෙන හි හනෙත උපමනෙත කරිස්සාමි. උපමායපිඛෙකච්චෙ විඤ්ඤ පුරිසා භාසිතස්ස අන්ධං ආජානන්ති.

භූතපුබ්බං හනෙත අඤ්ඤාදරස්සා මුග්ගමණස්ස ජණණස්ස වුඬ්ඪස්ස මහලුකස්ස දහරා මාණවිකා පජාපති අහොසි ගබ්හිති උපවිජ්ඣායා. අථ ඛො හනෙත සා මාණවිකා තං මුග්ගමණං ඵතදවොච: ගච්ඡ තං මුග්ගමණං, ආපණං මක්ඛට්ඨාපකං කිණ්ණිකා ආනෙති යො මෙ කුමාරකස්ස කීලාපනකො හවිස්සාතීති. ඵලං වුත්තෙත හනෙත සො මුග්ගමණො තං මාණවිකං ඵතදවොච: ආගමෙති තාච්ඡ හොති යාච්ඡ විජායයි. සචෙ තං හොති කුමාරකං විජායස්සයි, තස්සා තෙ අගං ආපණං මක්ඛට්ඨාපකං කිණ්ණිකා ආනෙස්සාමි.* යො තෙ කුමාරකස්ස කීලාපනකො හවිස්සාතීති. සචෙ පන තං හොති කුමාරිකං විජායස්සයි, තස්සා තෙ අගං ආපණං මක්ඛට්ඨාපකං කිණ්ණිකා ආනෙස්සාමි. යා තෙ කුමාරිකාය කීලාපනිකා හවිස්සාතීති. දුතියමපි ඛො හනෙත-පෙ-කීලාපනිකා හවිස්සාතීති. තතියමපි ඛො හනෙත සා මාණවිකා තං මුග්ගමණං ඵතදවොච: ගච්ඡ තං මුග්ගමණං ආපණං මක්ඛට්ඨාපකං කිණ්ණිකා ආනෙති යො මෙ කුමාරකස්ස කීලාපනකො හවිස්සාතීති. අථ ඛො හනෙත සො මුග්ගමණො තස්සා මාණවිකාය සාරතෙතා පටිබ්බාසිත්තො ආපණං මක්ඛට්ඨාපකං කිණ්ණිකා ආනෙති තං මාණවිකං ඵතදවොච: අයං තෙ හොති ආපණං මක්ඛට්ඨාපකො කිණ්ණිකා ආනිත්වා යො තෙ කුමාරකස්ස කීලාපනකො හවිස්සාතීති. ඵලං වුත්තෙත හනෙත සා මාණවිකා තං මුග්ගමණං ඵතදවොච: ගච්ඡ තං මුග්ගමණං, ඉමං මක්ඛට්ඨාපකං ආදාය යෙන රත්තපාණී රජකපුත්තො තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිති රත්තපාණී රජකපුත්තං ඵලං වදෙති: ඉච්ජාමගං සම්ම රත්තපාණී, ඉමං මක්ඛට්ඨාපකං පිතාචලෙපනං නාම රඬ්ඤජාතං රඤ්ජිතං ආකොට්ඨපච්චාකොට්ඨං උග්ගොභාගවිමථිනි. අථ ඛො හනෙත සො මුග්ගමණො තස්සා මාණවිකාය සාරතෙතා පටිබ්බාසිත්තො තං මක්ඛට්ඨාපකං ආදාය යෙන රත්තපාණී රජකපුත්තො තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිති රත්තපාණී රජකපුත්තං ඵතදවොච: ඉච්ජාමගං සම්ම රත්තපාණී, ඉමං මක්ඛට්ඨාපකං පිතාචලෙපනං නාම රඬ්ඤජාතං රඤ්ජිතං ආකොට්ඨපච්චාකොට්ඨං උග්ගොභාගවිමථිනි. ඵලං වුත්තෙත හනෙත රත්තපාණී රජකපුත්තො තං මුග්ගමණං ඵතදවොච: අයං ඛො තෙ හනෙත මක්ඛට්ඨාපකො රඬ්ඤකමිති ඛො, නො ආකොට්ඨකමිති නො විමජ්ජනකමිති. ඵලමෙව ඛො හනෙත බාලානං නිගණ්ඨානං වාදෙ රඬ්ඤකමිති ඛො බාලානං නො පණ්ණිතානං, නො අනුයොගකමිති, නො විමජ්ජනකමිති. අථ ඛො හනෙත සො මුග්ගමණො අපරෙත සම්යෙත නවං දුස්සග්ගං ආදාය යෙන රත්තපාණී රජකපුත්තො තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිති රත්තපාණී රජකපුත්තං ඵතදවොච: ඉච්ජාමගං සම්ම රත්තපාණී, ඉමං නවං දුස්සග්ගං පිතාචලෙපනං නාම රඬ්ඤජාතං රඤ්ජිතං ආකොට්ඨපච්චාකොට්ඨං උග්ගොභාගවිමථිනි. ඵලං වුත්තෙත හනෙත රත්තපාණී රජකපුත්තො තං මුග්ගමණං ඵතදවොච: ඉදං ඛො තෙ හනෙත නවං දුස්සග්ගං රඬ්ඤකමිති ආකොට්ඨකමිති විමජ්ජනකමිති. ඵලමෙව ඛො හනෙත තස්ස භගවතො වාදෙ අර්හතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස රඬ්ඤකමිති චෙව පණ්ණිතානං නො බාලානං, අනු-යොගකමිති ච විමජ්ජනකමිති වාති.

1. සද්දෙවකස්ස පස්ස - සිමු.

2. ආණ්ණාමි - සිමු.

3. රජිතං - මජ්ඣං, සත්ථා.

වැටෙයි. වහන්ස, මරුන් සියො බමුන් සියො සදේවක ලෝකයා ද මහණබමුණන් සියො දෙවි මිනිසුන් සියො ප්‍රජාව ද මේ ආවර්තනි මායායෙන් ආවර්තන වේ ද, මරුන් සියො බමුන් සියො සදේවක ලෝකයාහට ද මහණබමුණන් සියො දෙවිමිනිසුන් සියො ප්‍රජාවට ද බොහෝ කල් හිතයට සුඛයට වැටෙයි. වහන්ස, එ කරුණින් තොපට උපමාවක් කරමි. කිසි විශ්වරූප කෙනෙක්, උපමායෙහුදු භාෂිතයාගේ අර්ථ හුවණ එළවා දැනිත්.

වහන්ස, වුවිටි දයෙකි. ඒණ වූ වෘද්ධ වූ මහලු වූ එක්තරා බමුණක්හට ළදරු මෙණෙවියක් භායා වූ යැ. ගැබ් ඇත්ති වදන වර ළං වැ ඇත්ති වූ යැ. වහන්ස, ඉක්බිති ඒ මෙණෙවි එ බමුණට තෙල කිවු : ' බමුණ, තෙපි යව. යම් වදුරු පැටෙක් මාගේ කුමරහට කෙළි බඩු වේ ද, එ බදු වදුරු පැටකු අඩුණුදෙරින්, මිල දී ගෙන එව ' යි. වහන්ස, මෙසේ කී කලා එ බමුණු එ මෙණෙවියට තෙල කී : ' සොදුර, වදන තාක් බලව. සොදුර ඉදින් තෙපි කුමරකු වදන්නවු නම් තොපට මම අඩුණුදෙරින් තොපගේ ඒ කුමරුට කෙළි බඩු වන වදුරු පැටකු මිල දී ගෙන එමි. ඉදින් තෙපි කුමරියක වදන්නවු නම් තොපගේ එ කුමරියට කෙළි බඩු වන වදුරු පැටියක අඩුණුදෙරින් ගෙන එමි. වහන්ස, දෙවනවට ද තෙවනවට ද වහන්ස, එ මෙණෙවි එ බමුණුහට තෙල කිවු : ' බමුණ තෙපි යව. යම් වදුරුපැටෙක් මාගේ කුමරහට කෙළිබඩු වේ ද, එබදු වදුරුපැටකු මිල දී ගෙන එව ' යි. වහන්ස, ඉක්බිති එ බමුණු එ මෙණෙවිය කෙරෙහි ඇලුණේ, පිළිබඳසින් ඇතිගේ අඩුණු දෙරින් වදුරුපැටකු මිල දී ගෙනවුත් එ මෙණෙවියට තෙල කී : ' හවිතිය, තොපට වදුරුපැටෙක් මිල දී ගෙන එන ලද. එ තොපගේ කුමරහට කෙළනට නිසි වන්නේ යයි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි එ මෙණෙවි එ බමුණුහට තෙල කිවු ය: බමුණ, තෙපි මේ වදුරුපැටහු ගෙන රභ පොවන රද්දරු කරා එළඹ රභ පොවන රද්දරුහට මෙසේ කියව. යහළු රක්තපාණිය, මම මේ වදුරු පැටහු රන්වන් රදනින් රදනලඳු කොළන පිළිකොළන ලඳු දෙපස මට කරනලඳු කැමැත්තෙමි' යි. වහන්ස, එසඳ එ බමුණු එ මෙණෙවිය කෙරෙහි ඇලුණේ පිළිබඳසින් ඇත්තේ එ වදුරුපැටහු ගෙන රක්තපාණි රද්දරු කරා එළැඹියේ. එළැඹ රක්තපාණි රද්දරුහට තෙල කී : ' යහළු රක්තපාණිය, මම මේ වදුරු පැටහු රන්වන් රදනින් රදනලඳු කොළන පිළිකොළන ලඳු දෙපස මට කරනලඳු කැමැත්තෙමි ' යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි රක්තපාණි රද්දරු එ බමුණුහට තෙල කී : හිමි, තොපගෙ මේ වදුරුපොඩු රඳිගක්ෂම මැ වෙයි. ආකොටනක්ෂම නො වෙයි, විමාර්ජනක්ෂම නො ද වේ යයි. වහන්ස, එසෙයින් මැ බාල හුවවුන්ගේ වෘද් පණ්ඩිත යනට නො වැ බාලයනට රඳිගක්ෂම මැ වෙයි. අනුයොගක්ෂම නො වෙයි, විමාර්ජන ක්ෂම නො ද වෙයි. වහන්ස, ඉක්බිති එ බමුණු මැතභාගයෙහි අළුත් පිළිසහලක් ගෙන රක්තපාණි රද්දරු කරා එළැඹියේ. එළැඹ රක්තපාණි රද්දරුහට තෙල කී : යහළු රක්තපාණිය, මම මේ අළුත් පිළිසහල රන්වන් රදනින් රදන ලඳු කොළන පිළිකොළන ලඳු දෙපස මට කරනලඳු කැමැත්තෙමි' යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි රක්තපාණි රජකපුත් එ බමුණුහට තෙල කී : හිමි, තොපගේ මේ අළුත් පිළිසහල රඳිගක්ෂම ද ආකොටනක්ෂම ද විමාර්ජනක්ෂම ද වේ යයි. වහන්ස, එසෙයින් මැ එ හඟවත් අර්භක් සමාක්ෂමවූද්ධයන් වහන්සේගේ කරා බාලයනට නො ව පණ්ඩිතජනයනට රඳිගක්ෂම ද අනුයොගක්ෂම ද විමාර්ජනක්ෂම ද වේ යයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සරාජිකා ඛො තං ගහපති පරිසා එවිං ජානාති: උපාලි ගහපති නිගණ්ඨස්ස නාඨපුත්තස්ස සාවකොති. කස්ස තං ගහපති සාවකං ඛාරොමාති. එවිං වුත්තෙ උපාලි ගහපති උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරා-සබ්බං කරිත්වා යෙන ගභවො තෙනඤ්ඤලිමපනාමෙත්වා නිගණ්ඨං නාඨපුත්තං එඨදවොච : තෙන හි ගත්තෙ සුණංහි යස්සා'හං සාවකො :

1. සිරස්ස විගතමොහස්ස පභින්නඛලස්ස විජ්ඣවිජයස්ස,
අනිඝස්ස සුගම්චිත්තස්ස වුඤ්ඤිත්තස්ස සංඛුපඤ්ඤස්ස,
වෙස්සන්තරස්ස¹ විමලස්ස ගභවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
2. අකථකච්ඡස්ස තුසිතස්ස චන්ද්‍රොකාමිසස්ස මුද්දිතස්ස,
කතසමණස්ස මුඛස්ස අනතිමසාරීරස්ස නරස්ස,
අනොපමස්ස විරජස්ස ගභවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
3. අසංසයස්ස කුලස්ස වෙනසිකස්ස සාරපිචරස්ස,
අනුත්තරස්ස රුචිරධම්මස්ස නික්කඛිස්ස පහාසකරස්ස,
මානවජ්ජස්ස විරස්ස ගභවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
4. නිසහස්ස අපපමෙය්‍යස්ස ගම්භීරස්ස මොනපත්තස්ස,
බෙමඛකරස්ස දෙවස්ස ධම්මවර්ණස්ස සංවුත්තත්තස්ස,
සබ්බාතිගස්ස මුත්තස්ස ගභවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
5. නාගස්ස පන්තසෙනස්ස ඩිණ්ඨංගොජනස්ස මුත්තස්ස,
පටිමන්තකස්ස ඛොනස්ස පන්තඤ්ඤස්ස විහරාගස්ස,
දන්තස්ස නිපාපඤ්ඤස්ස ගභවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
6. ඉසිසත්තමස්ස අකුහස්ස තෙවිජ්ජස්ස ප්‍රහමපත්තස්ස,
නභාතිකස්ස² පදකස්ස පස්සඤ්ඤස්ස විද්දිතවේදස්ස,
පුරිඤ්දස්ස සකකස්ස ගභවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
7. අරියස්ස භාවිතත්තස්ස පතතිපත්තස්ස වෙය්‍යාකරණස්ස,
සත්ථිමතො විපස්සිස්ස අනතිත්තස්ස නො අපනත්තස්ස;
අනෙජස්ස වසිපාත්තස්ස ගභවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
8. සම්මග්ගත්තස්ස ක්කාසිස්ස අනනුගතින්තරස්ස සුඤ්ඤස්ස,
අසිත්තස්ස අපාතිතස්ස³ පටිවිත්තස්ස අග්ගපත්තස්ස ;
තිණ්ණස්ස ධාරයත්තස්ස ගභවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
9. සත්තස්ස භූරිපඤ්ඤස්ස මහාපඤ්ඤස්ස විඨලොහස්ස,
තථාගත්තස්ස සුගත්තස්ස අපාටිපුග්ගලස්ස අසමස්ස;
විසාරදස්ස නිපුණස්ස ගභවතො තස්ස සාවකො'හමස්මි.
10. තණ්හවජ්ජස්ස මුඤ්ඤස්ස විතමුමස්ස අනුපලිත්තස්ස,
ආහුණෙය්‍යස්ස යකඛස්ස උත්තමපුග්ගලස්ස අතුලස්ස;
මහතො යසග්ගපත්තස්ස ගභවතො තස්ස සාවකො'හමස්මිති.

1. වෙසමන්තරස්ස - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. සමුග්ගත්තස්ස - මජ්ඣං

5. අග්ගපත්තස්ස - මජ්ඣං

2. නිභාතිකස්ස - මජ්ඣං.

4. අපාතිතස්ස - මජ්ඣං

ගැහැටිය සරාජිකපමිද් තොප මෙසෙ දනි : ' උපාලි ගැහැටි නිගණ්ඨතාතපුත්‍රයාගේ ශ්‍රාවක යැ ' කියා යි. ගැහැටිය, තොප කවරක්භූතේ ශ්‍රාවක කොට ධරමිහ ? යි. මෙසේ කී කල්හි උපාලි ගැහැටි හුනස්නෙන් නැගී උතුරුසර එකස් කොට බුදුන් වහන්සේට ආදිලි පනවා නිගණ්ඨතාතපුත්‍රයාගේ කෙල කී : ' වහන්ස, එසේ වී නම් මම යම් කෙනෙකුන්ගේ ශ්‍රාවකයෙමි ද උන් වහන්සේගේ ගුණ අසම :

(1) ධීර වූ හෙවත් පාණ්ඩිතායෙන් සමන්විතය වූ, විගත වූ මොහ ඇති, බිදුනා ලද පඤ්චවෙතොටිල ඇති, දිනන ලද මාත්‍රමාරාදි මාරවිජය ඇති, කෙලශදූෂයෙන් හා විපාකදූෂයෙන් නිදුක් වූ, දෙවිමිනිසුන් කෙරෙහි මොනොවට සමමෙන් ඇති, වැඩු ආචාර ශීල ඇති, සුසුරප්‍රභේද ඇති, රාගාදි විෂමය කැරැසිවී, විගත වූ රාගාදි මල ඇති, ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි. (' ඔබ මාගේ ශාස්තෘ වූහ ' යි සු සෙ සේ ය.)

(2) අකරංකටී වූ, තුඩුසිත් ඇති, වමාළ කාමගුණ ඇති, මුදිකාවිහාරවශයෙන් සතුටු වූ, කරනලද මහණදම් ඇති, මනුෂ්‍ය වූ අන්තිමදේහධාරී වූ, උත්තම නර වූ අනුපම වූ, විගත කෙලෙස්සරස් ඇති ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(3) ගංසය රහිත වූ නිපුණ වූ සත්ත්වයන් විනයනාය කරනු වූ උත්තම සාරථී වූ අනුත්තර වූ පටිභුරුම ඇති නිශ්ශබ්ද වූ ඕහාසකර වූ සිද්ධින ලද මාන ඇති වීර වූ ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(4) අප්‍රතිසමාර්ථයෙන් නිසහ වූ අප්‍රමේය වූ ගම්භීර වූ මෝන සංඛ්‍යාත දන්තයට පැමිණි කේශමකර වූ චේද සංඛ්‍යාත දන්තයෙන් සමන්විතය වූ ධර්මයෙහි පිහිටා සිටී සංවෘත වූ සිත් ඇති ක්ලේශසංහිතයන් ඉක්මැ සිටී වීර වූ ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(5) සියුකරුණෙන් නාග වූ ප්‍රාන්තශයනාසන ඇති ක්ෂිණ වූ සංයොජන ඇති කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණු ප්‍රතිමන්ත්‍රණ ප්‍රභේදයෙන් සමන්විතය වූ ධොන සංඛ්‍යාත දන්තයෙන් සමන්විතය වූ පතිත මානධවජ ඇති විකරාග වූ නිර්විශේෂිත වූ ක්ලේශ ප්‍රපඤ්ච රහිත වූ ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(6) සප්තමර්ඡි වූ කුහන නො වූ ත්‍රිවිද්‍යා ඇති ශ්‍රේෂ්ඨස්ථානයට පැමිණි දෙඩු කෙලෙස් ඇති ගාරාපද කරණයෙහි කුශල වූ සන්තූන් කායචිත්ත ඇති විදින වූ දන්ත ඇති හැමට පළවූ කොට ධර්මභූත දයක වූ ශක්‍ය වූ ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(7) ආයා වූ වැඩු සිත් ඇති පැමිණියයුතු ගුණයනට පැමිණි විස්තර කොට අර්ථ දක්වන සමානිමත් වූ විදග්ග වූ අරහත් වූ අදුෂ්ට වූ තෘෂ්ණා රහිත වූ වර්ගපාඨක වූ ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(8) සමාග්ගත වූ ධ්‍යායි වූ කෙලෙසුන් විසින් අනුගත නො වූ සිත් ඇති ශුද්ධ වූ අබද්ධ වූ අප්‍රමේය වූ ප්‍රවිච්ඡෙද ඇති අග්‍රපාඨක වූ තරණය කළ වතුරොස ඇති අනුත්තර තරණය කරවන ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(9) ශාන්ත වූ, පොළොව සෙයින් පතළ ප්‍රභේද ඇති මහාප්‍රභේදයෙන් යුක්ත වූ පහ කළ ලොහ ඇති තරාගත වූ සුගත වූ අප්‍රතිපුද්ගල වූ අසම වූ විශාරද වූ නිපුණ වූ ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

(10) බිඳුළු තෘෂ්ණා ඇති වතුස්සත්‍යාවබෝධ කළ පහ කළ කෙලෙස්සම් ඇති කෙලෙසුන් විසින් උපලිප්ත නො වූ ආනුකි පිළිගන්නට නිසි (අනුභාව වශයෙන්) යක්ෂ වූ උත්තම පුද්ගල වූ අතුල වූ මහත් වූ අගපත් යශස් ඇති ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට මම ශ්‍රාවක වෙමි.

කඳු සකුකුළුහා පන හෙ ගඟපති ඉමේ සමණස්ස ගොතමස්ස වණණාති. සෙය්‍යථාපි භනෙත නානාපුප්ථානං මහාපුප්ථරුසි, තමෙනං දුකො මාලාකායෙ වා මාලාකාරනෙතවාසි වා විවිතං මාලං ගජේය්‍ය. ඵචමේව බො භනෙත සො භගවා අනෙකවණේණ අනෙකසතවණේණ කො හි භනෙත වණණාරහස්ස වණණං න කරිස්සතිති.

අථ බො නිගණ්ඨස්ස භගවතො සක්කාරං අසහමානස්ස තජෙථව උණං ලොභිතං ඉබ්බතො උග්ගස්සීති¹

උපාලිසූත්‍රය. ජප්පං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගෑතුවිය, මහණ ගෙයුම්හුගේ මේ ගුණයෝ තොප විසින් කවර කලෙක එක්දස් කරනලද්දාහු ද ? වහන්ස, යම් පරිදි තානා පුෂ්පයන් පිළිබඳ පුෂ්පරාශියෙන් ඇද්ද තෙල මල්දස දක්ෂ මාලාකාරයෙන් වෙවයි මල්කරු අතුවැසියෙන් වෙවයි විසිතුරු මල්දමක් ගෙතන්නේ වේ ද, වහන්ස, එපරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනේකවණියහ, අනේකශත වණියහ. වහන්ස කවරෙක් නම් වණ්ණාසාගේ ගුණවැනුම් නො කරන්නේ වේ ද ?

එසඳු බුද්ධාට සක්කාර නො සහන නුවටනතපුත්තට එ අසුන්හි දී මැ හුණුලේ මුඛින් නැගිණි.

සචෑති උපාලිසූත්‍ර යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 1. 7.

කුකකුරවතිය* සුඛය.

එවිං මෙ සුඛං එකං සමයං භගවා කොලියෙසු විහරති
 හලිඤ්චසනං නාම කොලියානං නිගමො. අථ ඛො පුණේණං ච
 කොලියපුතො ගොවතීකො, අවෙලො ච සෙනියො කුකකුරවතීකො
 යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිසු. උපසඛිකමිතො පුණේණං කොලියපුතො
 ගොවතීකො භගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදු. අවෙලො පන
 සෙනියො කුකකුරවතීකො භගවතා සද්ධිං සමමොදි, සමමොදනියං
 කථං සාරණියං විනිසාරෙතො කුකකුරෙව පළිකුජ්ජනා¹ එකමන්තං
 නිසීදු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො පුණේණං කොලියපුතො
 ගොවතීකො භගවන්තං එතදවොච; අයං භන්තෙ අවෙලො සෙනියො
 කුකකුරවතීකො දුක්ඛාරකාරකො, ඡමාතිකඛිත්තං² භුඤ්ඤති. තස්ස
 තං කුකකුරවතං දීඝරන්තං සමන්තං සමාදින්නං, තස්ස කා ගති, කො
 අභිසම්පරයොති. අලං පුණේණං, තිට්ඨතෙතං, මා මං එතං පුච්ඡිති.
 දුතියමිට්ඨො-පෙ-තතියමිට්ඨො ඛො පුණේණං කොලියපුතො ගොවතීකො
 භගවන්තං එතදවොච; අයං භන්තෙ අවෙලො සෙනියො කුකකුරවතීකො
 දුක්ඛාරකාරකො, ඡමාතිකඛිත්තං² භුඤ්ඤති. තස්ස තං කුකකුරවතං
 දීඝරන්තං සමන්තං සමාදින්නං, තස්ස කා ගති, කො අභිසම්පරයොති.
 අභිවාදෙතො අහං පුණේණං න ලභාමි; අලං පුණේණං, තිට්ඨතෙතං, මා
 මං එතං පුච්ඡිති. අපි ච ඛො ත්‍යාගං ඛ්‍යාකරිස්සාමි.

ඉධ පුණේණං, එකචො කුකකුරවතං භාවෙති පරිපුණේණං
 අබ්බොකිණේණං, කුකකුරසීලං භාවෙති පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං,
 කුකකුරවතං භාවෙති පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කුකකුරකප්පං භාවෙති
 පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, සො කුකකුරවතං භාවෙතො පරිපුණේණං
 අබ්බොකිණේණං, කුකකුරසීලං භාවෙතො පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං,
 කුකකුරවතං භාවෙතො පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කුකකුරකප්පං
 භාවෙතො පරිපුණේණං අබ්බොකිණේණං, කායස්ස හෙද පරමමරණං
 කුකකුරන්තං සභව්‍යතං උපපජ්ජති, සචෙ ඛො පනස්ස එවිං දිට්ඨි
 ගොති: ඉමිනාහං සීලෙන වා චතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා
 දෙවො වා භවිස්සාමි දෙවඤ්ඤතරෙ වාති. සාස්ස ගොති මිච්ඡාදිට්ඨි,
 මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස³ ඛො අහං පුණේණං දාන්තං ගතීනං අඤ්ඤතරං ගතීං
 වදාමි: තිරසං වා තිරව්ජානගොතිං වා. ඉති ඛො පුණේණං සම්පජ්ජමානං
 කුකකුරවතං කුකකුරන්තං සභව්‍යතං උපනෙති. විපජ්ජමානං⁴ තිරසනති.

* කුකකුරවතිය - මජ්ඣිම, කුකකුරෙවාද - සූරා

1. පළිකුජ්ජනා - සූරා.

2. { ඡමාතිකඛිත්තං ගොජනං - මජ්ඣිම
 { ඡමායං නිකඛිත්තං ගොජනං - සූරා

3. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස - මජ්ඣිම, සූරා, PTS.

4. විපජ්ජමානං - සීල.

2. 1. 7

කුකකුර්වනය සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝලිය ජනපදයෙහි හලිද්දවසන නම් කෝලිය නියමගමිහි වැඩවසනසේක. එකල ගෝවුත සමාදාන කළ කෝලිය පුත්‍ර පුණ්ණ හා ඥානවුත සමාදාන කළ සේනිය නම් තුවට හා දෙදෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹූ ගෝවුත ගත් කෝලියපුත් පුණ්ණ බුදුන් සකසා වැද එකත්පස් වූ හිත. බලුතව ගත් සේනිය තුවට බුදුන් හා සමග සතුටු විය. සමමාදානයට නිසි කලතුරුහි සිහි කළයුතු කරා කොට නිමවා කුකුරකු සෙයින් හැකිළිගෙන එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් ගෝවතික කෝලියපුත් පුණ්ණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ. වහන්ස, බලුතව ගත් මේ සේනිය තුවට දුෂ්කරක්‍රියා කරන්නෙක. බිමලුවක් වළඳ කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ බලුතව දීඨරාත්‍රයෙහි පිරිපුන් කොට ගන්නාලදී. ඔහුගේ ගති කවර ? පරලොව උපත් කවර ? යි. 'පුණ්ණය, කම් නැත, තෙල පැන තිබියේවා. තෙල පැන මා නො පුරවුස යි. දෙවනවට ද . . . , තුන්වනවට ද ගෝවතික කෝලියපුත් පුණ්ණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ : 'වහන්ස, බලුතව ගත් මේ සේනිය තුවට දුෂ්කරක්‍රියා කරන්නෙක, බිම ලුවක් වළඳ කෙරෙයි. ඔහු විසින් ඒ බලුතව දීඨරාත්‍රයෙහි පිරිපුන් කොට සමාදාන කරන ලදී. ඔහු ගේ ගති කවර ? පරලොව කවර ? යි. 'පුණ්ණය, කම් නැත, තෙල තිබියේවා. තෙල පැන මා අතින් නො පුරවුස ' යි, (කිව ද) පුණ්ණය, මම තොප බස් එකැතින් නො ලැබෙමි. වැළින් තොපට මම ප්‍රකාශ කරමි.

පුණ්ණය, මෙලොව එකෙක් බලුතව අනුත කොට නිරතුරු කොට වඩයි. බලුසිල් අනුත කොට නරතුරු කොට වඩයි. බලුසින් අනුත කොට නරතුරු කොට වඩයි. බලු වෙස් අනුත කොට නරතුරු කොට වඩයි. හේ බලුතව අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා බලුසිල් අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා බලුසින් අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා ඥානාකල්ප අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා කායුත් මරණින්මතු ඥානයන්ගේ සහභාවයට පැමිණෙයි. ඉදින් ඔහුට මෙවන් දෘෂ්ටියක් වේ ද : ' මම මේ ධීලයෙන් හෝ වුතයෙන් හෝ තපසින් හෝ ඉම්සරින් හෝ දෙව් හෝ වෙමිවා අනාගත දෙවියෙකිමි හෝ වෙමිවා ' යි. ඒ දෘෂ්ටිය ඔහුගේ මිසදිටු වෙයි. පුණ්ණය, මම මර්‍යාදාක්ෂිකයාගට දෙගහින් අතුරින් එක්තරා ගතියක් කියමි. එනම් : 'නිඳ හෝ තිරිසන් යොන හෝ ' යි. පුණ්ණය, මෙසේ (දෘෂ්ටියෙන් අසම්මිශ්‍ර වූ) සැපයෙන බලුතව බල්ලන්ගේ සහභාවයට එළවයි. වරදවාගත් දිටු නිඳ එළවති වදාළේ.

එවං වුත්තෙ අවෙලො සෙතියො කුක්කුරවතීකො පරොදි, අසුති පවත්තෙයි. අථ ඛො හගවා පුණ්ණං කොලියපුත්තො ගොවතීකං එතද්-
වොච: එතං ඛො තෙ අහං පුණ්ණං නාලස්ස: අලං පුණ්ණං, තිට්ඨතෙතං.
මා මං එතං පුච්ඡිති. නාහං හත්තෙ එතං රොදුමි, යං මං හගවා එවමාහ.
අපි ච මේ ඉදං හත්තෙ කුක්කුරවතං දිඝරතං සමත්තං සමාදිත්තං.
අයඤ්ච හත්තෙ පුණ්ණං කොලියපුත්තො ගොවතීකො තස්ස
තං ගොවතං දිඝරතං සමත්තං සමාදිත්තං. තස්ස කා ගති.
කො අභිසම්පරියොති. අලං සෙතිය, තිට්ඨතෙතං, මා මං එතං පුච්ඡිති.
දුතියමපි ඛො-පෙ-තතියමපි ඛො අවෙලො සෙතියො කුක්කුරවතීකො
හගවත්තං එතද් වොච: අයං හත්තෙ පුණ්ණං කොලියපුත්තො
ගොවතීකො, තස්ස තං ගොවතං දිඝරතං සමත්තං සමාදිත්තං, තස්ස
කා ගති, කො අභිසම්පරියොති. අභි: ඛො තෙ අහං සෙතිය න
ලභාමි: අලං සෙතිය, තිට්ඨතෙතං. මා මං එතං පුච්ඡිති. අපි ච ඛො
තාහං ඛ්‍යාකාරිත්වාමි.

ඉධ සෙතිය, එකච්චො ගොවතං හාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං,
ගොසිලං හාවෙති පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං, ගොවත්තං හාවෙති
පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං. ගවාකපං හාවෙති පරිපුණ්ණං
අබ්බොකිණ්ණං. සො ගොවතං හාවෙතා පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං,
ගොසිලං හාවෙතා පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං, ගොවත්තං හාවෙතා
පරිපුණ්ණං අබ්බොකිණ්ණං, ගවාකපං හාවෙතා පරිපුණ්ණං
අබ්බොකිණ්ණං, කායස්ස හෙද පරමමරණං ගුත්තං සහව්‍යතං උපපජ්ජති.
සචෙ ඛො පතස්ස එවං දිට්ඨි හොති: ඉමිනාභං සිලෙත වා විතෙත වා
තපෙත වා බ්‍රහ්මචරියෙත වා දෙවො වා හවිත්තාමි දෙවඤ්ඤාතරො
වාති. සාස්ස හොති චිත්තදිට්ඨි චිත්තදිට්ඨිකස්සා ඛො අහං සෙතිය
ආත්තං ගතීතං අඤ්ඤාතරං ගතීං වදාමි: තිරයං වා තිරිත්තානෙයොතිං
වා. ඉති ඛො සෙතිය සම්පජ්ජමානං ගොවතං ගුත්තං සහව්‍යතං
උපතෙති විපජ්ජමානං: තිරයන්ති.

එවං වුත්තෙ පුණ්ණං කොලියපුත්තො ගොවතීකො පරොදි, අසුති
පවත්තෙයි. අථ ඛො හගවා අවෙලං සෙතියං කුක්කුරවතීකං එතද්වොච:
එතං ඛො තෙ අහං සෙතිය, නාලස්ස: අලං සෙතිය, තිට්ඨතෙතං, මා
මං එතං පුච්ඡිති. නාහං හත්තෙ එතං රොදුමි, යං මං හගවා එවමාහ.
අපි ච මේ ඉදං හත්තෙ ගොවතං දිඝරතං සමත්තං සමාදිත්තං. එවං
පතත්තො අහං හත්තෙ හගවතී: පහොති හගවා තථා ධම්මං දෙසෙතා
යථා අහඤ්චෙවිමං ගොවතං පජ්ඣෙය්‍යං. අයඤ්ච අවෙලො සෙතියො
කුක්කුරවතීකො තං කුක්කුරවතං පජ්ඣෙය්‍යාති. තෙන හි පුණ්ණ
සුණාති. සාධුකං මහසිකරොති. හාසිත්තාමිති. එවං හත්තෙති ඛො
පුණ්ණං කොලියපුත්තො ගොවතීකො හගවතො පච්චග්ගොයි. හගවා
එතද්වොච:

වත්තාරිමාති පුණ්ණං කම්මාති මියා සයං අභිඤ්ඤා සමුත්තො
පච්චෙදිතාති, කතමාති වත්තාරි: අභි පුණ්ණං කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං,
අභි පුණ්ණං කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං, අභි පුණ්ණං කම්මං කණ්ණසුක්කං
කණ්ණසුක්කවිපාකං, අභි පුණ්ණං කම්මං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණා-
සුක්කවිපාකං කම්මං කම්මකබයාය සංවත්තති.

මෙසේ වදන කල බලවත් හත් සෙනසුනු වට හැඩ. කුසුරු හෙළි. එසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගොවුත හත් කොළිය පුත් පුණ්ණයට තෙල වදනේ : ' පුණ්ණය, කම් නැත, තෙල වැන කිසියෙයා, මා අතින් තෙල වැන නො පුරවුන ' යන තෙල පුණ්ණය, මම නො ලත්මි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ව්‍යාකරණයක් මා ගෙන මෙසේ වදනේක් ද : වහන්ස, මම තෙල ව්‍යාකරණයට නො හබිමි. වහන්ස, වැළිත් මා විසින් මේ බලවත් අනුත කොට සමාදාන වශයෙන් ගන්නා ලදි. වහන්ස, ගොවුත සමාදාන කළ කොළියපුත් මේ පුණ්ණ වේ ද ඔහු විසින් ඒ ගෝවුතය දීර්ඝාත්‍රයෙහි අනුත කොට සමාදාන වශයෙන් ගන්නා ලදි. ඔහුගේ ගති කවර ? පරලෝ කවර ? සේනිය කම් නැත, තෙල කිසියෙයා. තෙල මා නො පුරවුන 'යි. දෙවනවට ද . . . තුන්වන වට ද බලවත් හත් සේනිය වට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ : ' වහන්ස, කොළියපුත් මේ පුණ්ණ ගෝවුත ඇත්තෙක. ඔහු විසින් ඒ ගෝවුතය දීර්ඝාත්‍රයෙහි අනුත කොට මොනොවට ගන්නාලදි. ඔහුගේ ගති කවර ? පරලෝ කවර ? ' සේනිය, කම් නැත, තෙල කිසියෙයා, තෙල මා නො පුරවුන ' (කිව ද) යනු සේනිය මම තොප බස් එකාන්තයෙන් නො ලබමි. වැළිත් මම තොපට ප්‍රකාශ කරමි.

සේනිය, මෙලොව කිසිවෙක් ගෝවුතය අනුත කොට නරතුරු කොට වඩයි. ගෝඨිලය අනුත කොට නරතුරු කොට වඩයි. ගෝචිත්තය අනුත කොට නරතුරු කොට වඩයි. ගොකල්පය අනුත කොට නරතුරු කොට වඩයි. හේ ගෝවුතය අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා ගෝඨිලය අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා ගෝචිත්තය අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා ගොකල්පය අනුත කොට නරතුරු කොට වඩා කායුත් මරණින් මතු ගෙවින්නේ සහභාවයට පැමිණෙයි. ඉදින් වනාහි ඕනට මෙබඳු අභිච්ඡෙද වේ ද : මම මේ ආචාරයෙන් හෝ වුත සමාදානයෙන් හෝ තපසින් හෝ ඩුත්ථව්‍යාසයෙන් හෝ දෙව් හෝ වෙමි, දෙව්‍යානාතර හෝ වෙමි ' යි. ඒ අභිච්ඡෙද ඔහුගේ මාර්ගාදර්ශ වෙයි. සේනිය, මම මාර්ගාදර්ශයානට නිරයගතිය හෝ නිරිසන් යෙහින හෝ දෙගතින් අතුරින් එක්තරා ගතියක් කියමි. සේනිය, මෙසේ සම්පර්ප්‍රාන ගෝවුතය ගවයන්ගේ සහභාවයට එළවයි. විපආලාන ගෝවුතය නිරයට එළවයි.

මෙසේ වදන කල ගොවුත සමාදාන කළ කොළියපුත් පුණ්ණ හැඩ. කුසුරු හෙළි, එසේ සුදුසු බලවත් හත් සෙනසුනු අවෙලකයානට තෙල වදන : ' සෙනසුනු, කම් නැත, තෙල කිසියෙයා, තෙල කරුණ මා නො පුරවුන ' යි සෙනසුනු, මම තෙල කරුණ නා අතින් නො ලත්මි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට යම් කරුණක් මෙසේ වදනේක් ද, මම තෙල ව්‍යාකරණයට නො හබිමි. වැළිත් වහන්ස, මේ ගොවුතය මා විසින් දීර්ඝාත්‍රයෙහි මොනොවට ගන්නා ලදි, මොනවට සමාදාන කරන ලදි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙසේ ප්‍රසන්නයෙමි. යම් පරිදි මමත් මේ ගෝවුතය හරතෙමි ද, කුකුළුවන හත් මේ සේනිය අවෙලකත් ඒ කුකුළුවන හරතේ වේ ද, එසේ ආම් අසන්නට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමත්හ ' යි. පුණ්ණය, එ කරුණින් අතට, මනාකොට මෙනෙහි කරව, කියමි යි. ' වහන්ස, එසේ යැ ' යි ගෝවුත හත් කෝලියපුත් පුණ්ණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදනේක් :

' පුණ්ණය, මේ සතර කර්ම කෙනෙක් මා විසින් තමා මැ විශිෂ්ටතායෙන් දැන ප්‍රකාශක කොට ප්‍රවීදින වැ ඇත. කවර සතර කෙනෙක යත් : පුණ්ණය, කාමණ්ඩු කාමණ්ඩුවාක වූ කර්මයෙක් ඇත. පුණ්ණය, ඥානල වූ ඥානලව්‍යාක ඇති කර්මයෙක් ඇත. පුණ්ණය, කාමණ්ඩුක වූ කාමණ්ඩුක ව්‍යාක ඇති කර්මයෙක් ඇත. පුණ්ණය, අකාමණ්ඩු අභ්‍යන්තර වූ අකාමණ්ඩු ව්‍යාක ඇති කර්මයෙක් වැටෙන කර්මයෙක් ද ඇති ' යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං: ඉධ පුණ්ණ එකච්චො සබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති. සබ්බාපජ්ඣං චිච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරොති. සබ්බාපජ්ඣං මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරොති. සො සබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං චිච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමේන සබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බාපජ්ඣං එඤ්ඤා ඵුසන්ති. සො සබ්බාපජ්ඣෙති එඤ්ඤා ඵුට්ඨො සමානො සබ්බාපජ්ඣං වෙදනං වෙදෙති එකන්තසුඛං. සෙය්‍යථාපි සත්තා තෙරගිකා ඉති ඛො පුණ්ණ භූතා භූතස්ස උපපත්ති භොති, යං කරොති තෙන උපපජ්ජති. උපපන්නමේන එඤ්ඤා ඵුසන්ති. එවංමහං¹ පුණ්ණ කම්මදයාදු සත්තාති වදමි. ඉදං වූච්චති පුණ්ණ කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං: ඉධ පුණ්ණ එකච්චො අබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරොති. අබ්බාපජ්ඣං චිච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරෙති. අබ්බාපජ්ඣං මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරොති. සො අබ්බාපජ්ඣං කායසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං චිච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා අබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමේන අබ්බාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං අබ්බාපජ්ඣං එඤ්ඤා ඵුසන්ති. සො අබ්බාපජ්ඣෙති එඤ්ඤා ඵුට්ඨො සමානො අබ්බාපජ්ඣං වෙදනං වෙදෙති එකන්තසුඛං. සෙය්‍යථාපි දෙවා සුභතිණ්ණා. ඉති ඛො පුණ්ණ භූතා භූතස්ස උපපත්ති භොති. යං කරොති තෙන උපපජ්ජති. උපපන්නමේන එඤ්ඤා ඵුසන්ති. එවංමහං¹ පුණ්ණ කම්මදයාදු සත්තාති වදමි. ඉදං වූච්චති පුණ්ණ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං: ඉධ පුණ්ණ එකච්චො සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි කායසංඛාරං අභිසංඛාරෙති සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි චිච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරෙති. සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරොති. සො සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි කායසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි චිච්ඡංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි මනෝසංඛාරං අභිසංඛාරිත්වා සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි ලොකං උපපජ්ජති. තමේන සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි එඤ්ඤා ඵුසන්ති. සො සබ්බාපජ්ඣෙති අබ්බාපජ්ඣමපි එඤ්ඤා ඵුට්ඨො සමානො සබ්බාපජ්ඣමපි අබ්බාපජ්ඣමපි වෙදනං වෙදෙති භොතිණ්ණසුඛසුඛං, සෙය්‍යථාපි මත්‍රස්ස එකච්චො ච දෙවා එකච්චො ච විතීපාතිකා. ඉති ඛො පුණ්ණ භූතා භූතස්ස උපපත්ති භොති. යං කරොති තෙන උපපජ්ජති. උපපන්නමේන එඤ්ඤා ඵුසන්ති. එවංමහං¹ පුණ්ණ කම්මදයාදු සත්තාති වදමි. ඉදං වූච්චති පුණ්ණ කම්මං කණ්ණසුක්කං කණ්ණසුක්කවිපාකං.

කතමඤ්ච පුණ්ණ කම්මං අකණ්ණං අසුක්කං අකණ්ණසුක්කවිපාකං කම්මකයාය² සංවිත්තති, තත්‍ර පුණ්ණ යමිදං කම්මං කණ්ණං කණ්ණවිපාකං තස්ස පභාභාය යා චේතනා, යමිදං³ කම්මං සුක්කං සුක්කවිපාකං තස්ස පභාභාය යා චේතනා, යමිදං³ කම්මං කණ්ණසුක්කං

1. එවංමහං-මජ්ඣ. සා. 2. කම්මං කම්මකයාය-සිම්බ.
3. යමිදං-මජ්ඣ. සා.

පුස්තකය, කෘෂිකර්මය වූ කෘෂිකර්මයක ඇති කර්ම කවරෙ යැ යත් : පුස්තකය, මෙලොව ඵලකාමය සූත්‍රය වූ කායසංස්කාර අභිසංස්කාරය කෙරෙයි. සූත්‍රය වූ වාක් සංස්කාර අභිසංස්කාරය කෙරෙයි. සූත්‍රය වූ මනාසංස්කාර අභිසංස්කාරය කෙරෙයි. භෞත සූත්‍රය වූ කායසංස්කාර රූප කොට සූත්‍රය වූ වාක් සංස්කාර රූප කොට සූත්‍රය වූ මනාසංස්කාර රූප කොට සූත්‍රය ලෝකයට එළැඹෙයි. සූත්‍රය ලෝකයට එළැඹී තුළුනු සූත්‍රය විසාක ස්වරූපයේ ස්වරූපය කෙරෙත්. භෞත සූත්‍රය විසාක ස්වරූපයෙන් පහස්නාලද්දේ ඵලකාමය සූත්‍රය වූ සූත්‍රය වෙද්දා විඳී. නිශ්චයෙන් සත්ත්වයන් සෙයිනි. පුස්තකය, මෙසේ යථාභූත කර්ම භේදයෙන් සත්ත්වයාගේ උපප්පාදනය වෙයි. යමක් කෙරේ ද ඵයින් පරලොව එළැඹෙයි. එළැඹී තුළුනු ස්වරූපයේ පැහැසැගනිති'යි. පුස්තකය, මම මෙසෙයිනුදු 'සත්ත්වයෝ කර්මය ද්‍රව්‍යය කොට ඇතියහ'යි කියමි. පුස්තකය, මෙය 'කෘෂිකර්මය වූ කෘෂිකර්මය ඇති කර්මය'යි කියනු ලැබේ.

පුස්තකය, 'ඉක්කල වූ ඉක්කලවිසාක ඇති කර්මය' කවරෙ යැ යත් : පුස්තකය, මෙලොව ඵලකාමය නිද්ධාන වූ කායසංස්කාර රූප කෙරෙයි, නිද්ධාන වූ වාක්සංස්කාර රූප කෙරෙයි, නිද්ධාන වූ මනාසංස්කාර රූප කෙරෙයි. භෞත නිද්ධාන වූ කායසංස්කාර රූප කොට නිද්ධාන වූ වාක්සංස්කාර රූප කොට නිද්ධාන වූ මනාසංස්කාර රූප කොට නිද්ධාන වූ ලෝකයට එළැඹෙයි, නිද්ධාන වූ ලෝකයට එළැඹීයා වූ තුළුනු නිද්ධාන විසාක ඇති ස්වරූපයේ පැහැසැගනිති. භෞත නිද්ධාන විසාක ඇති පහසින් පහස්නා ලද්දේ මැ ඵලකාමය සූත්‍රය වූ නිද්ධාන වෙද්දා විඳී. සුභකිණ්ණ දෙවියන් සෙයිනි. පුස්තකය, මෙසේ යථාභූත කර්ම භේදයෙන් සත්ත්වයාගේ උප්පත්ති වෙයි. යමක් කෙරේ ද ඵ කර්ම භේදයෙන් පරලොව එළැඹීම් වෙයි. එළැඹීයා තුළුනු ස්වරූපයේ පැහැසැගනිති. පුස්තකය, මම මෙසෙයිනුදු 'සත්ත්වයෝ කර්මය ද්‍රව්‍යය කොට ඇතියහ'යි කියමි. පුස්තකය, මෙය ඉක්කල වූ ඉක්කලවිසාක ඇති කර්මය'යි කියනු ලැබේ.

පුස්තකය, කෘෂිකර්මය වූ කෘෂිකර්මයක ඇති කර්ම කවරෙ යැ යත් : පුස්තකය, මෙලොව ඵලකාමය සූත්‍රය වූත් අයුත් වූත් කායසංස්කාර රූප කෙරෙයි. සූත්‍රය වූත් අයුත් වූත් වාක්සංස්කාර රූප කෙරෙයි. සූත්‍රය වූත් අයුත් වූත් මනාසංස්කාර රූප කෙරෙයි. භෞත සූත්‍රය වූත් අයුත් වූත් කායසංස්කාර රූප කොට සූත්‍රය වූත් අයුත් වූත් වාක් සංස්කාර රූප කොට සූත්‍රය වූත් අයුත් වූත් මනාසංස්කාර රූප කොට සූත්‍රය වූත් අයුත් වූත් ලෝකයට එළැඹෙයි. සූත්‍රය වූත් අයුත් වූත් ලෝකයට එළැඹීයා වූ තුළුනු සූත්‍රය වූත් අයුත් වූත් ස්වරූපයේ පැහැසැගනිති. භෞත සූත්‍රය වූත් අයුත් වූත් පහසින් පහස්නාලද්දේ මැ සූත්‍රය වූ මිත්‍ර වූ සූත්‍රය වූත් අයුත් වූත් වෙද්දා විඳී. මිනිසුන් සෙයිනි. ඇතැම් දෙවියනුදු සෙයිනි. ඇතැම් විනිසාතිකයනුදු සෙයිනි. පුස්තකය, මෙසේ යථාභූත කර්ම භේදයෙන් සත්ත්වයාගේ උප්පත්ති වෙයි. යමක් කෙරේ ද ඵ කර්ම භේදයෙන් උප්පත්ති වෙයි. උප්පත්ත වූ තුළුනු පහස්නු පැහැසැගනිති. පුස්තකය, මම මෙසෙයිනිදු 'සත්ත්වයෝ කර්මය ද්‍රව්‍යය කොට ඇතියහ'යි කියමි. පුස්තකය, මෙය 'කෘෂිකර්මය වූ කෘෂිකර්මය ඇති කර්මය'යි කියනු ලැබේ.

පුස්තකය, කෘෂිකර්මය වූ අකෘෂිකර්මය විසාක ඇති කර්මයෙහි පිණිස වැටෙන කර්ම කවරෙ යැ යත් : පුස්තකය, ඵ ත්‍රිවිධ කර්මයෙන් කෙරෙහි කෘෂිකර්මය වූ කෘෂිකර්මයක ඇති යම් කර්මයක් ඇද්ද ඵ කර්මයාගේ ප්‍රභාණය සඳහා යම් මාර්ගවේදනයකින් වි නම්, ඉක්කල වූ ඉක්කලවිසාක ඇති යම් කර්මයක් ඇද්ද ඵ කර්මයාගේ ප්‍රභාණය සඳහා යම් මාර්ගවේදනයකින් වි නම්, කෘෂිකර්මය වූ කෘෂිකර්මය විසාක ඇති යම් කර්මයක්

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කණ්ණසුකකවිපාකං තස්ස පභානාය යා වේතනා, ඉදං වුච්චති පුණ්ණ කම්මං. අකණ්ණං අසුකකං අකණ්ණාසුකකවිපාකං කම්මකම්මයං සංවත්තති. ඉමානි ඛො පුණ්ණ වත්තාරි කම්මානි මියා සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චේදිත්වාතිති.

එවං වුත්තො පුණ්ණො කොලියපුත්තො ගොවතීකො හගචන්තං එතදචොච : අභිකකන්තං හන්තො, අභිකකන්තං හන්තො. සෙය්‍යථාපි හන්තො—පෙ—උපාසකං මිං හගචා ඛාරෙතු අජ්ඣතයො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතින්ති. අචෙලො පන සෙනිසො කුකකුරවතීකො හගචන්තං එතදචොච : අභිකකන්තං හන්තො, අභිකකන්තං හන්තො, සෙය්‍යථාපි හන්තො—පෙ—පකාසිත්වා. එතාහං හන්තො හගචන්තං සරණං ගච්ඡාමි ඛම්මඤ්ච භික්ඛුසඤ්ඤා. උභෙය්‍යාහං හන්තො හගචන්තො සන්තිකො පබ්බජ්ඣං. උභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

යො ඛො සෙනිය අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බො ඉමයම් ඛම්මවිනයො ආකඛති පබ්බජ්ඣං, ආකඛති උපසම්පදං. සො වත්තාරො මාසෙ පරිවසති චතුක්කං මාසානං අව්චයෙන ආරභිවත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙත්ති, උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛුභාවාය. අපි ච මේථ පුග්ගලවේමන්තතා විදිත්වා. සචෙ හන්තො අඤ්ඤාතිත්ථියපුබ්බො ඉමයම් ඛම්මවිනයො ආකඛන්තා පබ්බජ්ඣං, ආකඛන්තා උපසම්පදං, වත්තාරො¹ මාසෙ පරිවසති. චතුක්කං මාසානං අව්චයෙන ආරභිවත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙත්ති, උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛුභාවාය. අහං වත්තාරි වසසාති පරිවසිස්සාමි. චතුක්කං මිං වසසානං අව්චයෙන ආරභිවත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙත්ති, උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛුභාවායාති. අලථ ඛො අචෙලො සෙනිසො කුකකුරවතීකො හගචන්තො සන්තිකො පබ්බජ්ඣං, අලථ උපසම්පදං. අපිරුපසම්පත්තො ඛො පනායසමා සෙනිසො එකො මුපකචේයා අපමන්තො ආනාපි පභිතන්තො විහරන්තො න පිරසෙසව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරසමා අනාගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිවේඨව ඛම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ඣ විහාසි. ඕණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තන්තායාති අභිඤ්ඤාසි අඤ්ඤාතරො ඛො පනායසමා සෙනිසො අරහතං අකොසිති.

කුකකුරවනිය² සුත්තං සන්තමං.

1. තෙ වත්තාරො - මිජ්ඣං.
2. කුකකුරවනීක - මිජ්ඣං, PTS

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඇද්ද, ඒ කර්මයාගේ ප්‍රභාණය සඳහා යම් මාර්ගවේදනයකින් වී නම්, පුණ්ණය, මෙය 'කෘෂ්ණගුණ' ල නො වූ අකෘෂ්ණගුණලව්‍යාක ඇති කර්මක්ෂය පිණිස වැටෙන කර්ම යැ'යි කියනු ලැබේ. පුණ්ණය, මේ සතර කර්මයෝ තමා විසින් මැ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට මා විසින් සුවිදිතයහ'යි වදලෝ.

මෙසේ වදල කලා ගෝචක ගත් කෝලියපුත් පුණ්ණ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ : වහන්ස, ඉමැනැව්, වහන්ස, ඉමැනැව්. වහන්ස, යම්සේ ... භාගාවතුන් වහන්සේ අද පටන් ඉදිරියෙහි දිවි හිමි කොට සරණගිය උපාසකයකු කොට මා ධර්මයේ සිටිමි. බලුතව ගත් සේනිය අවෙළක භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ : 'වහන්ස, ඉතා මැනැවැ වහන්ස, ඉතා මැනැවැ, වහන්ස, යම් පරිදි ... දෙසනලද්ද, වහන්ස, තෙල මම භාගාවතුන්වහන්සේ සරණ යෙමි. ධර්මය හා ඛික්ඛගුණ දුරණ යෙමි. වහන්ස, මම භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත පැවිද්ද ලැබෙමිවා. උපසම්පත් ලැබෙමිවා'යි කී.

සේනිය, අනාභිර්ථක වූ යමෙක් මෙ සස්තෙහි පැවිදි උපසම්පත් රැස්තේ නම් හෙ සාරමසක් පුළුල්ලෙහි පිරිවෙස් පුරයි. සාරමසක්හුගේ ඇවැමෙන් කුටුසිත් ඇති හික්කු (ඔහු) හික්කුභාවයට පැවිදි උපසරත් කෙරෙහි. එතෙකු වත් මෙහි ලා මා විසින් පුද්ගලනානාත්වය දන්නා ලද්දි. වහන්ස, ඉදින් අනාභිර්ථක වූවාහු මෙ සස්තෙහි පැවිදි උපසම්පත් කැමැති වැ සාරමසක් කල් පිරිවෙස් පුරත් ද, සාරමසක්හුගේ ඇවැමෙන් සිත්ගත් හික්කු (ඔහු) හික්කුභාව පිණිස පැවිදි උපසරත් කෙරෙත් ද, මම සතර හවුරුද්දක් පිරිවෙස් පුරන්නෙමි. සතර හවුරුද්දක් ඇවැමෙන් සිත්ගත් හික්කු (මා) හික්කුභාවය පිණිස පැවිදි උපසරත් කෙරෙත් වා'යි. කුක්කුරුවක සේනිය නුවට භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත පැවිදි ලද, උපසම්පත් ලදි. උපසම්පත් ලද නොබෝකල් ඇති අයුෂ්මත් සේනිය එකලා වූයේ (වස්තු කාම ක්ලෙශකාමයෙන්) වෙන් වූයේ (කමටහන්හි සිහි එළවමින්) අප්‍රමත් වූයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ (කායච්චික නිරපෙක්ෂ වැ) හරතලද අත්මභාව ඇතිවැ වාස කෙරෙමින් නොබෝකලෙකින්මැ යමක් සඳහා අවාර කුලපුත්‍රයෝ මොනොටට ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, එ අනුත්තර වූ, මාර්ග ඉත්මවයාගේ පයබ්බසානය වූ අර්හත්ථලය ඉහාත්මයෙහි මැ තෙමේ අභිඥයෙන් සාක්ෂාත් කොට උපයා වාස කෙළේ යි. ජාතිය ක්ෂය වූ. බහිරු වැස නිමවන ලදි, කරණි කරන ලද, මෙ අභිත්ථලය පිණිස කළයුතු අත් කිසෙක් නැතැ'යි දත්තේ ය. අයුෂ්මත් සේනිය වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි අනාතරයෙක් වී.

සත්වැනි කුක්කුරුවර්ගය සූත්‍ර යි.

2. 1. 8

අභයරාජකුමාර සුතනං

එවං මේ සුතං, එකං සමයං භගවා රාජභගෙ විහරති වෙළඳවනෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ. අථ ඛො අභයො රාජකුමාරො යෙන නිගණ්ඨො නාඨපුත්තො¹ තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්ඤා නිගණ්ඨං නාඨපුත්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අභයං රාජකුමාරං නිගණ්ඨො නාඨපුත්තො² එතදවොච; එහි තුං රාජකුමාර, සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං ආරොපෙහි. එවං තෙ කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්බුග්ගච්ඡිති³ අභයෙන රාජකුමාරෙන සමණස්ස ගොතමස්ස එවං මහිද්ධිකස්ස එවං මහානුභාවස්ස වාදෙ ආරොපිතොති. යථා කථං පනා'හං භනෙන සමණස්ස ගොතමස්ස එවං මහිද්ධිකස්ස එවං මහානුභාවස්ස වාදං ආරොපෙස්සාමිති.

එහි තුං රාජකුමාර, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්ඤා සමණං ගොතමං එවං වදෙහි: භාසෙය්‍ය නු ඛො භනෙන තථාගතො තං වාචං යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපාති. සචෙ තෙ සමණො ගොතමො එවං පුට්ඨො එවං බ්‍යාකරෙති: භාසෙය්‍ය රාජකුමාර, තථාගතො තං වාචං යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපාති. තමෙනං තුං එවං වදෙය්‍යායි: අථ කිඤ්චරහි තෙ භනෙන පුට්ඨ්ඤෙන නානාකරණං, පුට්ඨ්ඤොපි හි තං වාචං භාසෙය්‍ය, යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපාති. සචෙ පන තෙ සමණො ගොතමො එවං පුට්ඨො එවං බ්‍යාකරෙති: න රාජකුමාර තථාගතො තං වාචං භාසෙය්‍ය යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපාති. තමෙනං තුං එවං වදෙය්‍යායි: අථ කිඤ්චරහි තෙ භනෙන දෙවදත්තො බ්‍යාකරො: ආපාසිකො දෙවදත්තො, තෙරසිකො දෙවදත්තො, කප්පට්ඨො දෙවදත්තො, අතෙකිච්ඡො දෙවදත්තොති. තාය ච පන තෙ වාචාය දෙවදත්තො කුපිතො අභොසි අනත්තමිනොති. ඉමං ඛො තෙ රාජකුමාර, සමණො ගොතමො උභතො කොට්ඨං පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො නෙව සක්ඛිති උග්ගිලිතුං. නෙව සක්ඛිති ඔගිලිතුං⁴. සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසස්ස අයොසිඛ්‍යාටකං⁵ කණ්ඨෙ විලග්ගං, සො නෙව සක්ඛුණෙය්‍ය උග්ගිලිතුං, නෙව සක්ඛුණෙය්‍ය ඔගිලිතුං. එවමෙව ඛො තෙ රාජකුමාර සමණො ගොතමො ඉමං උභතොකොට්ඨං පඤ්ඤං පුට්ඨො සමානො නෙව සක්ඛිති උග්ගිලිතුං, නෙව සක්ඛිති ඔගිලිතුන්ති.

එවං භනෙනති ඛො අභයො රාජකුමාරෙ නිගණ්ඨස්ස නාඨපුත්තස්ස පටිසුඤා උට්ඨායාසනා නිගණ්ඨං නාඨපුත්තං අභිවාදෙඤා පදක්ඛිණං කතා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නස්ස ඛො අභයස්ස රාජකුමාරස්ස සුරියං ඕලොකෙඤා⁶ එතදභොසි. අකාලො ඛො අජ්ඣ භගවතො වාදං ආරොපෙතූං, ස්ථෙදනාහං සකෙ නිවේසනෙ භගවතො වාදං ආරොපෙස්සාමිති භගවන්තං එතදවොච: අභිවාසෙතු මේ භනෙන

1. නාඨපුත්තො - මජ්ඣං.

2. අබ්බුග්ගච්ඡිති - මජ්ඣං.

3. ඔගිලිතුං - ස්‍යා.

4. අයසිඛ්‍යාටකං - ස්‍යා.

5. සුරියං උලොකෙඤා - මජ්ඣං.

2. 1. 8

අභයරාජ කුමාර සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කළන්දකනිවාර නම් වූ වෙළඳව්‍යාපාරයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි (බිම්බිසාර මහරජු පිත්) අභය රාජකුමාර නිගණ්ඨ නාගපුත්‍රයා කරා එළැඹ වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් අභය රාජකුමාරයාගේ නිගණ්ඨ නාගපුත්‍ර කෙල කී : “එව රාජකුමාරය, තෙපි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට වාදරොපණය කරව, අභය රජකුමාරහු විසින් මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට වාදරොපණය කරන ලද්දේ මෙසේ තොප ගේ කල්‍යාණ වූ යසගෝස උස් ව නැගේ” යයි. වහන්ස, මම මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට කිසෙයින් වාදරොපණය කෙරෙමි දැයි.

එව රාජකුමාරය, තෙපි ශ්‍රමණ ගෞතමයා කරා එළැඹ ශ්‍රමණ ගෞතමයන්හට මෙසේ කියව. “වහන්ස, යම් වචනයක් අත්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය කියන්නාහු දැයි, ඉදින් තොප විසින් ශ්‍රමණ ගෞතම මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දේ ‘රාජකුමාරය, යම් වචනයක් අත්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය කියන්නාහු’යි මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ නම් තෙපි ඔහුට මෙසේ කියව, ‘වහන්ස, එකල්හි පුහුණු පුහුල්ල හා තොප ගේ නානාකරණය කීමක් ද? පුහුණු පුහුල් ද යම් වචනයක් අත්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ ද, ඒ වචනය කියන්නේ යැ’යි යළි ඉදින් ශ්‍රමණ ගෞතම තොප විසින් මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ ද, රාජ කුමාරය, යම් වචනයක් අත්‍යයනට අප්‍රිය අමනාප වේ නම්, තරාගතයෝ ඒ වචනය නො කියන්නාහු’යි. තෙපි ඔහුට මෙසේ කියව : “වහන්ස, එකල්හි තොප විසින් ‘දෙව්දත් අපායෙහි උපදිනුයෙක, දෙව්දත් නිරයෙහි උපදිනුයෙක, දෙව්දත් කල්පයක් සිටිනුයෙක, දෙව්දත් (බුද්ධගුණන් විසිනු) පිළියම් නො කළ හෙතෙයකැයි කුමක් හෙයින් දෙව්දත් පවසනලද්දේ ද? තවද තොප ගේ ඒ ඛසින් දෙව්දත් කිසියම් නො සතුටුවුයේවි” යයි. රාජකුමාරය, තොප විසින් ශ්‍රමණ ගෞතම මේ උභයොකොටික ප්‍රශ්නය පුළුවුස්නා ලද්දේ වමාරනට හෝ ගළනට හෝ නො මැ හැකි වෙයි. පුරුෂයකුගේ කණ්ඨයෙහි ලෑගුණු යසහළුවෙක් යම් පරිදි වේ ද හෝ එය වමාරන්නට හෝ ගළනට හෝ නො මැ හැකි වන්නේ යැ. එපරිදි රාජකුමාරය, තොප විසින් ශ්‍රමණ ගෞතම මේ උභයොකොටික ප්‍රශ්න පුළුවුස්නා ලද්දේ වමාරන්නට නො මැ හැකි වෙයි. ගළනට නො මැ හැකි වෙයි.

වහන්ස, එසේ යැ’යි අභයරාජකුමාර නුවට නතපුත්තට පිළිවදන් දී හුනස්නෙන් නැගී නුවට නතපුත්ත සකසා වැද පැදකුණු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙකැ හින. එකත්පසෙක හුන් අභය රාජකුමාරගේ හිරු බලා කෙල සිත් වී : අද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වාදරොපණය පිණිස කල් නො වෙයි. දැන් මම සෙට සිය නිවසෙහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වාදරොපණ කෙරෙමි’යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැල කෙළේ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන්

භගවා සවාතනාය අත්තවතුන්දො හත්තනති. අභිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො අභයො රාජකුමාරො භගවතො අභිවාසනං විදිකා උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙකා පදක්ඛිණං කකා පක්කාමි.

අථ ඛො භගවා නසා රතතියා අච්චයෙන පුබ්බන්තසමයං තිවා-සෙකා පත්තපිවරං අදාය යෙන අභයස්ස රාජකුමාරස්ස නිවෙසනං තෙත්තපසඛිකමි, උපසඛිකමිකා පඤ්ඤාතෙන අාසනෙ නිසිදි. අථ ඛො අභයො රාජකුමාරො භගවන්තං පණීතෙන බාදනීයෙන භොජනීයෙන සහන්දා සන්තපෙසයි, සම්පවාරෙසි. අථ ඛො අභයො රාජකුමාරො භගවන්තං භුත්තාචිං ඕනීතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං අාසනං ගහෙකා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අභයො රාජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච:

‘භාසෙය්‍ය භු ඛො භන්තෙ තථාගතො තං වාචං යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපා’ති. න ඛො’න්ද¹ රාජකුමාර එකංසෙතාති. එන්ද භන්තෙ අනස්සං නිගණ්ඨාති. කිම්පන කිං රාජකුමාර එවං විදෙයි: ‘එන්ද භන්තෙ අනස්සං නිගණ්ඨා’ති. ඉදහං භන්තෙ යෙන නිගණ්ඨො. නාතපුත්තො තෙත්තපසඛිකමි. උපසඛිකමිකා නිගණ්ඨං නාතපුත්තං අභිවාදෙකා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො මං භන්තෙ නිගණ්ඨො නාතපුත්තො එතදවොච: එහි කිං රාජකුමාර, සමණස්ස ගොතමස්ස වාදං අාරොපෙහි එවං තෙ කල්‍යාණො කිත්තිසඤ්ඤා අබ්බුග්ගවජ්ඣති “අභයෙන රාජකුමාරෙන සමණස්ස ගොතමස්ස එවං මහිඤ්ඤාසං එවං මහානුභාවස්ස වාදෙ අාරොපිතො”ති. එවං වුත්තෙ අහං භන්තෙ නිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතදවොචං. යථා කථමපනාහං භන්තෙ සමණස්ස ගොතමස්ස එවං මහිඤ්ඤාසං එවං මහානුභාවස්ස වාදං අාරොපෙසාමහි. එහි කිං රාජකුමාර, යෙන සමණො ගොතමො තෙත්තපසඛිකමි. උපසඛිකමිකා සමණං ගොතමං එවං විදෙයි: ‘භාසෙය්‍ය භු ඛො භන්තෙ තථාගතො තං වාචං, යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපා’ති. සචෙ තෙ සමණො ගොතමො එවං පුට්ඨො එවං බ්‍රාහ්මණොති: භාසෙය්‍ය රාජකුමාර තථාගතො තං වාචං, යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපාති. තමෙනං කිං එවං විදෙය්‍යායි: අථ කිඤ්චරහි තෙ භන්තෙ පුට්ඨජ්ඣෙන නානාකරණං, පුට්ඨජ්ඣනොපි හි තං වාචං භාසෙය්‍ය, යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපාති. සචෙ පන තෙ සමණො ගොතමො එවං පුට්ඨො එවං බ්‍රාහ්මණොති: ‘න රාජකුමාර තථාගතො තං වාචං භාසෙය්‍ය, යා සා වාචා පරෙසං අප්පියා අමනාපා’ති. තමෙනං කිං එවං විදෙය්‍යායි: අථ කිඤ්චරහි තෙ භන්තෙ දෙවදත්තො බ්‍රාහ්මණො: අාපාසිකො දෙවදත්තො, තෙරසිකො දෙවදත්තො, කප්පට්ඨො දෙවදත්තො, අතෙකිවෙජ්ඣ දෙවදත්තොති. තාය ව පන තෙ වාචාය දෙවදත්තො කුපිතො අභොසි අනත්තමනො’ති. ඉමං ඛො තෙ රාජකුමාර සමණො ගොතමො උභතොකොචිකං පඤ්ඤාං පුට්ඨො සමානො තෙව සක්ඛිති උග්ගිලිතුං. තෙව සක්ඛිති ඕගිලිතුං. සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසස්ස අයොසිඛ්ඛාපකං කණ්ඨෙ විලග්ගො, සො තෙව සක්ඛුණ්ණො උග්ගිලිතුං, තෙව සක්ඛුණ්ණො ඕගිලිතුං එවමෙව ඛො තෙ රාජකුමාර සමණො ගොතමො ඉමං උභතොකොචිකං පඤ්ඤාං පුට්ඨො සමානො තෙව සක්ඛිති උග්ගිලිතුං, තෙව සක්ඛිති ඕගිලිතුනති.

1. නඤ්චන්ද-මජ්ඣං. ස්‍රා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහන්සේ සෙට තමා සිටුවූ වැනි වැ මාගේ බත ඉවසන සේක්වා'යි. භාගාවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිභාවයෙන් ඉවසුණේය. එසේ අභයරාජකුමාර භාගාවතුන් වහන්සේගේ ඉවසුම් දැන හුනස්නෙන් නැගී භාගාවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියේ.

ඉක්බිති භාගාවතුන් වහන්සේ එරැය ඇවෑමෙන් පෙරවරු හැදපෙරෙව් පාසිවුරු ගෙන අභයරාජකුමාරයාගේ නිවෙස්ත කරා වැඩියහ. වැඩ, පැන්වූ අස්නෙහි හුන්හ. එසේ අභයරාජකුමාර භාගාවතුන් වහන්සේ ප්‍රණීත බාදාගෝඡාරයෙන් සියතින් සතපාලී යැ. මොනොවට පවරාලී යැ. එසේ අභයරාජකුමාර වළඳා නිමවූ පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත් ඇති භාගාවතුන් වහන්සේ වෙතැ එක්තරා මිථිඅස් නක් ගෙන එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් අභයරාජකුමාර භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ

වහන්ස, තරාගතයන් වහන්සේ යම් බදු වචනයක් මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වේ, නම් ඒ වචන වදරනසේක් ද ? රාජකුමාරය, මේ කරුණෙහි ලා එකාත්තයෙන් විසඳුම් නැති. වහන්ස, මේ කරුණෙහි ලා නුවටහු නටහ යි. රාජ කුමාරය, කවර හෙයෙකින් තෝ මෙසේ කියති ? ' වහන්ස, නුවටහු මෙහි දී නටහ'යි. වහන්ස, මම නුවට නතපුත් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි නුවට නතපුත්හු සකසා වැද එකත්පසෙකැ හිනිමි. වහන්ස, එකත්පසෙකැ හුන් මට නුවට නතපුත් තෙල කී : රාජකුමාරය, තෝ එව්. මහණ ගොයුම් හට වාදරෝපණ කරව්. එසේ කළ කල ' අභයරාජකුමාරයා විසින් මේ බදු මහ ඉහු ඇති මේ බදු මහත් අනුභාව ඇති මහණ ගොයුම්හට වාදරෝපණ කරන ලද'යි තාගේ කලාණ කීර්තිසෝභා උස් වූ නැගී යයි. වහන්ස, මෙසේ කී කල මම නුවට නතපුත්හට තෙල කීම් : ' වහන්ස, මම මේ බදු මහත් සාද්ධි ඇති මේ බදු මහත් අනුභාව ඇති මහණ ගොයුම්හට කියෙයින් නම් වාදරෝපණ කෙරෙමි ද ?'යි රාජකුමාරය, තෝ එව්. මහණ ගොයුම්හු කරා එළැඹිව. එළැඹි මෙසේ කියව : ' වහන්ස, තරාගතයන් වහන්සේ මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වූ යම් වචනයක් වේ නම් ඒ වචන වදරන දෑ ද'යි. ඉදින් තා විසින් මහණ ගොයුම් මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ ද : රාජකුමාරය, මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වූ යම් වචනයක් වේ නම් ඒ වචන තරාගතයන් වහන්සේ වදරන දෑ යයි. ප්‍රකාශ කෙරේ ද, තෝ එ මහණගොයුම්හට මෙසේ කියන්නෙහි : ' වහන්ස, එසේ වී නම් පාරග්ග්‍යයා හා තොප වහන්සේගේ නානාත්ව කීම ? යම් හෙයෙකින් පාරග්ග්‍ය තෙමේත් යම් වචනයක් මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් ඒ වචන කියන්නේ ද' එහෙයිනැයි. ඉදින් වැළින් මහණ ගොයුම් තා විසින් මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරේ ද : ' රාජකුමාරය, යම් වචනයක් මෙරමාහට අප්‍රිය අමනාප වේ නම් තරාගතයන් වහන්සේ ඒ වචන නො වදරන දෑ යැ'යි. එ මහණ ගොයුම්හට තෝ මෙසේ කියන්නෙහි : ' වහන්ස, එසේ වී නම් තොප වහන්සේ විසින් ' දෙවදත් අපායෙහි උපදිනුයෙක, දෙවදත් නිරයෙහි උපදිනුයෙක, දෙවදත් කල්පයක් සිටිනුයෙක, දෙවදත් (අහසක් බුදුන් විසිනු) පිළියම් නො කළ හෙතෙයකැ'යි කුමක් හෙයින් දෙවදත්ත පවසනු ලද්දේ ද ? තවද තොප වහන්සේගේ ඒ බසින් දෙවදත් කිපියේ නො සතුටු වූයේ වී ' ' යයි. රාජකුමාරය, තොප විසින් ශ්‍රමණ ගොතම මේ උගතො කොථික ප්‍රශ්නය පුළුවුස්නා ලද්දේ වමාරන්තට හෝ ගළනට හෝ නො වැ හැකි වෙයි. පුරුෂයකුගේ කණ්ඩයෙහි ලැගුණු අයොසිඛ්‍යාවකයෙක් (යසහච්චෙත්) යම් පරිදි මේ ද හේ එය වමාරන්තට හෝ ගළනට නො මැ හැකි වන්නේ යැ. එපරිදි රාජකුමාරය, තොප විසින් ශ්‍රමණ ගොතම මේ උගතෝකෝථික ප්‍රශ්න පුළුවුස්නා ලද්දේ වමාරන්තට නො මැ හැකි වෙයි, ගළනට නො මැ හැකි වේ ' ' යයි.

තෙන ඛො පන සමයෙන දහරො කුමාරො මිඤ්ඤ උත්තාන-
සෙත්තකො අභයං රාජකුමාරං අඛෙක නිසින්නො භොති. අථ
ඛො භගවා අභයං රාජකුමාරං එතදවොච: තං කිං මඤ්ඤාසි රාජකුමාර,
භ්‍යා'යං කුමාරෙ තුංඤ්ඤාසි පමාදමනාය ඛාතියා වා පමාදමනාය
ඤ්ඤාසි වා කථං වා මුඛෙ ආභරෙත්තං, කිං නං කරෙත්තංසිති.
ආභරෙත්තංභං භන්තො. සචේ අභං භන්තො න සකකුණෙත්තං
ආදිකෙනෙව ආභත්තුං වාමෙන හන්තො සිසං පග්ගහෙත්තා¹ දක්ඛිණෙන
හන්තො වඛ්ඤ්ඤාසි කරිත්තං සලොභිතමිදි ආභරෙත්තං. තං කිංඤ්ඤාසි:
අපි මෙ භන්තො කුමාරෙ අනුකම්පාති. එවමෙව ඛො රාජකුමාර, යං
තථාගතො වාචං ජානාති අභුතං අතච්ඡං අනන්තංභිතං, සා ව පරෙසං
අපිසං අමනාපා, න තං තථාගතො වාචං භාසති. යමිදි තථාගතො
වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනන්තංභිතං. සා ව පරෙසං අපිසං
අමනාපා, තමිදි තථාගතො වාචං න භාසති. යඤ්ඤාසි ඛො තථාගතො
වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනන්තංභිතං සා ව පරෙසං අපිසං
අමනාපා, තත්ත කාලඤ්ඤාසි තථාගතො භොති තස්සා වාචාය
වෙත්තංකරණං. යං තථාගතො වාචං ජානාති අභුතං අතච්ඡං
අනන්තංභිතං සා ව පරෙසං පියා මනාපා, න තං තථාගතො වාචං
භාසති. යමිදි තථාගතො වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනන්තංභිතං.
සා ව පරෙසං පියා මනාපා, තමිදි තථාගතො වාචං න භාසති.
යඤ්ඤාසි ඛො තථාගතො වාචං ජානාති භුතං තච්ඡං අනන්තංභිතං. සා ව
පරෙසං පියා මනාපා, තත්ත කාලඤ්ඤාසි තථාගතො භොති තස්සා
වාචාය වෙත්තංකරණං. තං කිංඤ්ඤාසි: අපි රාජකුමාර තථාගතං
සත්තං අනුකම්පාති.

යෙමෙ භන්තො ඛන්තිපණ්ණිතාපි මුඛමණ්ණිතාපි ගඟපනි
පණ්ණිතාපි සමණපණ්ණිතාපි පඤ්ඤා අභිසංඛාරිත්තං තථාගතං උපසංඛිකම්ඤ්ඤා
පුච්ඡන්ති. පුඤ්ඤාසි භු ඛො එතං භන්තො භගවතො වේතසො
පරිචිතකම්ඤ්ඤා භොති: 'යෙ මං උපසංඛිකම්ඤ්ඤා එවං පුච්ඡස්සන්ති.
තෙසාහං එවං පුඤ්ඤාසි එවං ඛාකරිස්සාමි'ති උද්භු ධානසො එතං
තථාගතං පරිභාසති. තෙන හි රාජකුමාර තඤ්ඤාසි පරිපුච්ඡස්සාමි.
යථා තෙ ඛමෙත්තං. තථා නං ඛාකරෙත්තංසි. තං කිං මඤ්ඤාසි රාජකුමාර:
කුසලො තං රථස්ස අභිසංචාරිත්තං. එවං භන්තො, කුසලො අභං
රථස්ස අභිසංචාරිත්තං, තං කිමඤ්ඤාසි රාජකුමාර: යෙ තං
උපසංඛිකම්ඤ්ඤා එවං පුච්ඡස්සන්ති: කිං නාමිදං රථස්ස අභිසංචාරිත්තං,
පුඤ්ඤාසි භො තෙ එතං වේතසො පරිචිතකම්ඤ්ඤා අස්ස: යෙ මං
උපසංඛිකම්ඤ්ඤා එවං පුච්ඡස්සන්ති තෙසාහං එවං පුඤ්ඤාසි එවං
ඛාකරිස්සාමි. උද්භු ධානසොවෙතං තං පරිභාසෙත්තං. අභං හි
භන්තො රථස්සා සඤ්ඤාසි කුසලො රථස්ස අභිසංචාරිත්තං,
සඤ්ඤාසි මෙ රථස්ස අභිසංචාරිත්තං සුච්ඡිත්තං, ධානසොවෙතං මං
පරිභාසෙත්තං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එසමයෙහි උඩුහුරු වැ හෝනා ළදරු කුමරෙක් අභය රාජකුමාරයාගේ ඇකයෙහි හුන්නේ වෙයි. එසඳු බුදුහු අභය රජකුමරහට තෙල වදන : “ රාජකුමාරයෙනි, ඒ කීමයි හභනාව. ඉදින් මෙ කුමර තොපගේ හෝ ප්‍රමාදය නිසා කිරීමවගේ හෝ ප්‍රමාදය නිසා කාණ්ටයක් හෝ කැබිලිත්තක් හෝ මුවෙහි තබන්නේ නම් ඔහට කුමක් කරන්නෙහි ද ? යි. වහන්ස, ඔහුගේ එය බැහැර ලන්නෙමි. ඉදින් වහන්ස, මම පළමු පියොවින් මැ බැහැර ලන්නට නො හැකි වීම් නම් වමනින් හිස දැඩි කොට ගෙන දකුණින් ඇහිලි වක් කොටගෙන ලෙහෙ සහිත වැ ද බැහැර ලන්නෙමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, මට කුමරු කෙරෙහි අනුකම්පායෙක් ඇත. එහෙයින් මැ රාජකුමාර යෙනි, තරාගතයෝ යම් වචනයක් ‘ අභුත ’ යැ ‘ අතරා ’, ‘ යැ ‘ අනාර්ථසංහිත ’ යැ යි දනින් ද, එ ද මෙරමාහට අප්‍රිය අමතාප වේ ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය නො කියති. තරාගතයෝ යම් වචනයකුත් ‘ භුත ’, ‘ යැ ‘ තරා ’, ‘ යැ ‘ අනාර්ථසංහිත ’ යැ යි දනින් ද, එ ද මෙරමාහට අප්‍රිය අමතාප වේ ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය ද නො කියති. තරාගතයෝ වැළිත් යම් වචනයකුත් ‘ භුත ’ යැ ‘ තරා ’ යැ ‘ අර්ථ සංහිත ’ යැ යි දනින් ද, එ ද මෙරමාහට අප්‍රිය අමතාප වේ ද එහිලා තරාගතයෝ එ වදන් විවරණ කරන්නට කල් දන්නාහු වෙති. තරා ගතයෝ යම් වචනයක් ‘ අභුත ’ යැ ‘ අතරා ’ යැ ‘ අනාර්ථසංහිත ’ යැ යි දනින් ද එ ද මෙරමාහට ප්‍රිය මතාප වී ද තරාගතයෝ ඒ වචනය නො වදාරති. තරාගතයෝ යම් වචනයකුත් ‘ භුත ’ යැ ‘ තරා ’ යැ ‘ අනාර්ථසංහිත ’ යැ යි දනින් ද එ ද මෙරමාහට ප්‍රිය මතාප වී ද, තරාගතයෝ ඒ වචනය ද නො කියති. තවද තරාගතයෝ යම් වචනයකුත් ‘ භුත ’ යැ ‘ තරා ’ යැ ‘ අර්ථසංහිත ’ යැ යි දනින් ද එ ද මෙරමාහට ප්‍රිය මතාප වී ද එහි ලා තරාගතයෝ ඒ වචනය විවරණකරන්නට කල් දන්නාහු වෙති. ඒ කවර හෙයින් යත් : රාජකුමාරය, තරාගතයනට සත්ත්වයන් කෙරෙහි අනුකම්පා ඇති හෙයින්.

වහන්ස, යම් ක්ෂත්‍රිය පණ්ඩිත කෙනෙක් ද බ්‍රාහ්මණ පණ්ඩිත කෙනෙක් ද ගෘහපති පණ්ඩිත කෙනෙක් ද ශ්‍රමණ පණ්ඩිත කෙනෙක් ද ප්‍රශ්න ගොතාගෙන තරාගතයන් කරා එළඹ පුළුවන්නාහු ද, වහන්ස, යම් කෙනෙක් මා කරා එළඹ මෙසේ පුළුවන්නාහු නම් ඔවුනට මම මෙසේ පුළුවන්නා ලද්දෙම් මෙසේ විසඳන්නෙමි’ යි භාග්‍යවතුන් විසින් පෙර මැ තෙල කරුණ සිතින් සලකන ලද්දේ වේ ද නොහොත් තැනට උපන් නුවණින් තෙල තරාගතයනට වටහා ද ? යි : රාජකුමාරය, එසේ වී නම් මෙහි ලා තොප මැ පුළුවන්. තොපට යම්සේ හැගේ නම් එ පරිද්දෙන් එය පවසව. රාජකුමාරය, එ කීමැ’ යි හභනාව. තෙහි රථයාගේ අවයවයන් පිළිබඳ වැ නිපුණ වූවහු නො ? යි. එසේ යැ වහන්ස, මම රථයාගේ අවයව පිළිබඳ වැ නිපුණයෙමි යි. රාජකුමාරය, එ කීමැ’ යි හභනාව. යම් කෙනෙක් තොප කරා එළඹ මෙසේ පුළුවන්නාහු නම් මේ රථයාගේ කිනම් අවයවයෙක් ද ? යි. යම් කෙනෙක් මා කරා එළඹ මෙසේ පුළුවන්නාහු නම් ඔවුනට මම මෙසේ පුළුවන්නා ලද්දෙම් මෙසේ පවසන්නෙමි’ යි තොප විසින් තෙල පෙර මැ සිතින් විමසන ලද වන්නේ ද, නොහොත් තෙල තැනට උපන් නුවණින් මැ එය තොපට වැටහෙන්නේ ද ? යි. වහන්ස, මම වනාහි ‘ රථිකයෙකැ ’ යි ප්‍රකටයෙමි. රථයාගේ අංගප්‍රත්‍යංග පිළිබඳ වැ නිපුණයෙමි. මා විසින් රථයාගේ සියලු අවයව මොනොවට දන්නා ලද. තැනට උපන් නුවණින් මැ තෙල මට වැටහෙන්නේ යයි.

එව්මෙව ඛො රාජකුමාර යෙ තෙ ඛතතිපණ්ණාසි බ්‍රාහ්මණ-
පණ්ණාසි ගහපතිපණ්ණාසි සමණපණ්ණාසි පඤ්ඤාං අභිසංඛාරිත්වා
තථාගතං උපසඛික්ඛන්ති පුච්ඡන්ති. ථානසොචෙනං තථාගතං පටිභාති.
තං කිංකු හෙතු : සාති රාජකුමාර තථාගතස්ස ධම්මධාතු සුඤ්ඤාපිට්ඨා-
යස්ස ධම්මධාතුසා සුඤ්ඤාපිට්ඨාත්තා ථානසොචෙනං තථාගතං පටිභාතිති.

එවං වුතෙන අහසො රාජකුමාරො ගගවන්තං එතදවොච :
අභික්ඛන්තං හතෙන, අභික්ඛන්තං හතෙන. —පෙ—අජ්ජතංගෙ
පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

අහසරාජකුමාරසුතනං අවසංමං.

රාජකුමාරය, එසෙයින් මෑ යම් ක්ෂත්‍රීය පණ්ඩිතයෝ ද බ්‍රාහ්මණ පණ්ඩිතයෝ ද භෞතපති පණ්ඩිතයෝ ද ශ්‍රමණ පණ්ඩිතයෝ ද ප්‍රශ්න ගොතාගෙන තරාගතයන් කරා එළඹ පුළුවන්නාහු නම් තෙල ස්ථානොත්පත්තිඥනයෙන් මෑ තරාගතයනට වටහයි. එ කවර හෙයින් යත් : රාජකුමාරය, යම් ධර්ම ධාතුචක් මොනොවට ප්‍රතිවේධ කළ හෙයින් තෙල එක් ස්ථානොත්පත්තිඥනයෙන් මෑ තරාගතයනට වටහා ද තරාගතයන් වීසින් ඒ ධර්මස්වභාවය මොනොවට ප්‍රතිවේධ කරන ලද්ද යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අභය රාජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ට තෙල කී : ' වහන්ස, ඉතා මැනැවැ ! ' වහන්ස, ඉතා මැනැවැ . . . අද පටන් කොට දිවිහිම වැසරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධර්තෘසේක් ව'යි.

අට වැනි අභයරාජකුමාර සූත්‍රය යි.

2. 1. 9

බහුවේදනීය¹ සුත්තං

එවිං මේ සුත්තං, එකං සමයං භගවා සාවත්ඨියං විහරති ජේතවනේ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. අථ බො පඤ්චකඛේයා ථපති යෙනායස්මි උද්ධං තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්නා ආයස්මන්තං උද්ධං අභිවාදෙතා ඵකමන්තං නිසිදි. ඵකමන්තං නිසින්නො බො පඤ්චකඛේයා ථපති ආයස්මන්තං උද්ධං එතදවොච :

‘කති නු බො හන්තෙ උද්ධං වේදනා වුත්තා භගවතා’ති. තිස්සො බො ථපති.* වේදනා වුත්තා භගවතා සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, අදුක්ඛමසුඛා වේදනා. ඉමා බො ථපති තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතාති. න බො හන්තෙ උද්ධං තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා, ඥේ වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, යායං හන්තෙ අදුක්ඛ මසුඛා වේදනා, සන්තස්මිං එසා පණ්ණිනෙ සුඛෙ වුත්තා භගවතාති.

දුතියමි බො ආයස්මා උද්ධං පඤ්චකඛං ථපතිං එතදවොච: න බො ථපති* ඥේ වේදනා වුත්තා භගවතා, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, අදුක්ඛමසුඛා වේදනා. ඉමා බො ථපති, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතාති. දුතියමි බො පඤ්චකඛේයා ථපති ආයස්මන්තං උද්ධං එතදවොච: න බො හන්තෙ උද්ධං තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා, ඥේ වේදනා වුත්තා භගවතා : සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා. යායං හන්තෙ අදුක්ඛමසුඛා වේදනා, සන්තස්මිං එසා පණ්ණිනෙ සුඛෙ වුත්තා භගවතාති.

තතියමි බො ආයස්මා උද්ධං පඤ්චකඛං ථපතිං එතදවොච: න බො ථපති ඥේ වේදනා වුත්තා භගවතා, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා : සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා, අදුක්ඛමසුඛා වේදනා, ඉමා බො ථපති, තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතාති. තතියමි බො පඤ්චකඛේයා ථපති ආයස්මන්තං උද්ධං එතදවොච : න බො හන්තෙ උද්ධං තිස්සො වේදනා වුත්තා භගවතා, ඥේ වේදනා වුත්තා භගවතා: සුඛා වේදනා, දුක්ඛා වේදනා. යායං හන්තෙ අදුක්ඛමසුඛා වේදනා, සන්තස්මිං එසා පණ්ණිනෙ සුඛෙ වුත්තා භගවතාති. තෙව බො අසකම් ආයස්මා උද්ධං පඤ්චකඛං ථපතිං සඤ්ඤපෙතුං. න පනාසකම් පඤ්චකඛේයා ථපති ආයස්මන්තං උද්ධං සඤ්ඤපෙතුං.

අස්සොසි බො ආයස්මා ආනන්දො ආයස්මතො උද්ධස්ස පඤ්චකඛේයන ථපතිනා සද්ධිං ඉමං කථා සල්ලාපං. අථ බො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්නා භගවන්තං අභිවාදෙතා ඵකමන්තං නිසිදි. ඵකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා ආනන්දො යාවතකො අහොසි. ආයස්මතො උද්ධස්ස පඤ්චකඛේයන ථපතිනා සද්ධිං කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොවෙසි. එවිං වුත්තෙ භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දො එතදවොච :

1. බහුවේදනීය - මජ්ඣං. 2. ගහපති - සතා, PTS

2. 1. 9

බහුවේදනීය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර අන්තේසියු සිටුහුගේ දෙවර්ගී වැඩවසන සේක. එකල්හි පඤ්චකඩග නම් වඩුදෙටු ආයුෂ්මත් (පණ්ඩිත) උදයි තෙරුන් කරා එළැඹ වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පඤ්චකඩග වඩුදෙටු ආයුෂ්මත් උදයි තෙරුන්ට තෙල සැලකළේ :

ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් කෙනෙක් වේදනා වදරනලද්දහු ද'යි. එපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් තුන් වේදනා කෙනෙක් වදරන ලද්දහ : සුඛවේදනා යැ, දුඃඛවේදනා යැ, අසුක්ඛමසුඛවේදනා යි. එපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් මේ තුන් වේදනා වදරන ලද යි. වහන්ස, උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා තුනක් නො වදරනලදයැ. භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් වදරන ලද. සුඛවේදනා යැ, දුක්ඛවේදනා යි. වහන්ස, යම් අසුක්ඛමසුඛවේදනාවක් ඇද්ද, තෙල භාග්‍යවතුන් විසින් ඥාත්ත වූ ප්‍රණීත වූ සුඛයෙහි ලා වදරන ලද්දී යැ.

දෙවනවට ද ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෝ පඤ්චකඩග එපතීහට තෙල කීහ : එපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් නො වදරනලද, භාග්‍යවතුන් විසින් තුන් වේදනා කෙනෙක් වදරන ලදහ : සුඛවේදනා යැ, දුක්ඛවේදනා යැ, අසුක්ඛමසුඛවේදනා යි. එපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් මේ තුන් වේදනාවෝ වදරනලදහ යි. දෙවනවට ද පඤ්චකංග එපති ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවනට තෙල කී : ' වහන්ස, උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා තුනක් නො වදරනලදයැ. භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් වදරන ලදහ : සුඛවේදනා යැ දුක්ඛවේදනා යි. වහන්ස, යම් අසුක්ඛමසුඛ වේදනාවක් ඇද්ද, තෙල භාග්‍යවතුන් විසින් ඥාත්ත වූ ප්‍රණීත වූ සුඛයෙහි ලා වදරන ලද්දී යි.

තෙවනවට ද ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෝ පඤ්චකංග එපතීහට තෙල කීහ : එපතිය, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් නො වදරන ලදයැ, භාග්‍යවතුන් විසින් තුන් වේදනා කෙනෙක් වදරනලදහ : සුඛවේදනා යැ, දුක්ඛවේදනා යැ, අසුක්ඛමසුඛ වේදනා යි. එපතිය භාග්‍යවතුන් විසින් මේ තුන් වේදනාවෝ වදරන ලදහ යි. තෙවනවට ද පඤ්චකංග එපති ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවනට තෙල කී : වහන්ස, උදයි තෙරණුවෙනි, භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා තුනක් නො වදරන ලදයැ. භාග්‍යවතුන් විසින් වේදනා දෙකක් වදරන ලදහ : සුඛ වේදනා යැ දුක්ඛවේදනා යි. වහන්ස, යම් අසුක්ඛමසුඛවේදනාවක් ඇද්ද තෙල භාග්‍යවතුන් විසින් ඥාත්ත වූ ප්‍රණීත වූ සුඛවේදනායෙහි ලා වදරන ලද්දී යි. ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවෝ පඤ්චකංග එපතීහට හඟවාලන්නට නො හැකි වූහ. යළි පඤ්චකංග එපති ආයුෂ්මත් උදයි තෙරණුවනට හඟවාලන්නට නොහැකි වී.

ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ පඤ්චකංග එපති සමඟ ආයුෂ්මත් උදයි තෙරුන්ගේ මේ කපාසල්ලාපය ඇසූහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ පඤ්චකංග එපති සමඟ ආයුෂ්මත් උදයි තෙරුන්ගේ යම් පමණ කපාසල්ලාපයක් වීද එ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකළහ. මෙසේ සැලකළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවනට තෙල වදළහ.

සත්තංයෙව ඛො ආනන්ද පරියායං පඤ්ඤාකම්මො ඵපති උදයස්ස නාබ්බන්තමොදි. සත්තං යෙව ඵ පන පරියායං උදය පඤ්ඤාකම්මො ඵපතිස්ස නාබ්බන්තමොදි. ඥාපානන්ද වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, නිස්සොපි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, පඤ්ඤාපි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, ඡපි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන. අට්ඨාර්හසි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, ඡන්තිංසාපි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, අට්ඨසනම්පි වෙදනා වුත්තා මයා පරියායෙන, එවං පරියාය දෙය්‍යිතො ඛො ආනන්ද මයා ධම්මො. එවං පරියායදෙය්‍යිතෙ ඛො ආනන්ද මයා ධම්මෙ යෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස සුභාසිතං සුලභිතං න සම්නුජානිස්සන්ති, න සම්නුමඤ්ඤාස්සන්ති, න සම්නුමොදිස්සන්ති, තෙසමෙතං පාටිකඛිං : හණ්ඩනජාතා කලගජාතා විවාදපත්තා අඤ්ඤාමඤ්ඤං මුඛසන්තීති විතුදන්තා විහරිස්සන්ති. එවං පරියාය දෙය්‍යිතො ඛො ආනන්ද මයා ධම්මො. එවං පරියාය දෙය්‍යිතෙ ඛො ආනන්ද මයා ධම්මෙ යෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤාස්ස සුභාසිතං සුලභිතං සම්නුජානිස්සන්ති, සම්නුමඤ්ඤාස්සන්ති, සම්නුමොදිස්සන්ති, තෙසමෙතං පාටිකඛිං : සම්මායා සමමොදමානා අවිච්ඡේදානා ඛිරොදකීගුතා අඤ්ඤාමඤ්ඤං පියවක්ඛුති සමපස්සන්තා විහරිස්සන්තිති.

පඤ්ඤා ඛො ඉමෙ ආනන්ද කාමගුණා, කතමෙ පඤ්ඤා : චක්ඛුමඤ්ඤායා රූපා ඉච්ඡා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංගිතා රජනීයා, සොධා-විඤ්ඤායා සද්දා-පෙ-භානවිඤ්ඤායා ගඤ්ඤා-පෙ-ඡ්චිතා විඤ්ඤායා රසා-පෙ-කායවිඤ්ඤායා ඵොට්ඨබ්බා ඉච්ඡා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංගිතා රජනීයා, ඉමෙ ඛො ආනන්ද පඤ්ඤා කාමගුණා. යං ඛො ආනන්ද ඉමෙ පඤ්ඤාකාමගුණ පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං ඉදං වුව්චති කාමසුඛං.

යො ඛො ආනන්ද එවං විදෙය්‍යා : එතපරමං සත්තා සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙන්නීති. ඉදම්මස්ස නානුජානාමි. තං කිස්ස හෙතු : අත්ථානන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛා අභික්ඛන්තතතරඤ්ඤා පඤ්ඤාතතරඤ්ඤා. කතමඤ්ඤානන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛා අභික්ඛන්තතතරඤ්ඤා පඤ්ඤාතතරඤ්ඤා : ඉධානන්ද භික්ඛු විච්චේවමි කාමෙති විච්චමි අකුසලෙති ධම්මෙති සවිතකකං සවිචාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං කුචං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො ආනන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛා අභික්ඛන්තතතරඤ්ඤා පඤ්ඤාතතරඤ්ඤා.

යො ඛො ආනන්ද එවං විදෙය්‍යා : එතපරමං සත්තා සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙන්නීති, ඉදම්මස්ස නානුජානාමි. තං කිස්ස හෙතු : අත්ථානන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛා අභික්ඛන්තතතරඤ්ඤා පඤ්ඤාතතරඤ්ඤා. කතමඤ්ඤානන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛා අභික්ඛන්තතතරඤ්ඤා පඤ්ඤාතතරඤ්ඤා : ඉධානන්ද භික්ඛු විතකකවිචාරානං වූපසමා අජකිතතං සම්පසාදනං වේතසො එකොදිභාලං අවිතකකා අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුචං උපසම්පජ්ජ විහරති, ඉදං ඛො ආනන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛා අභික්ඛන්තතතරඤ්ඤා පඤ්ඤාතතරඤ්ඤා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ආනන්දය, පඤ්චකංග ටපති උදයි මහණහුගේ විද්‍යාමාන වූ මෑ පයඝායදේශනාව සතුවීන් නො පිළිගත්තේ යැ. උදයි මහණ පඤ්චකංග ටපතිහුගේ විද්‍යාමාන වූ මෑ පයඝායදේශනාව සතුවීන් නො පිළිගති. ආනන්දය, මා විසින් පයඝායවශයෙන් වේදනාවෝ දෙදෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඝායවශයෙන් වේදනාවෝ තුන් දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඝායවශයෙන් වේදනාවෝ සතේ දෙදෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඝායවශයෙන් වේදනාවෝ අටළොස් දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඝායවශයෙන් වේදනාවෝ සතිස් දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. මා විසින් පයඝායවශයෙන් වේදනාවෝ එක්සිය අට දෙනෙක් ද දෙසන ලදහ. ආනන්දය, මෙසේ මා විසින් ධර්මය පයඝාය දේශිත වෙයි. ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය මෙසේ පයඝාය දේශිත කල්හි යම් කෙනෙක් උතුන්ගේ සුභාෂිතය මනා වචනය නොආනුදැනිත් ද, මොනොවට නො හඟිත් ද, අනුමෙවෙනි නො කෙරෙත් ද ඔවුනට තෙල කැමැති වියැයුතු ' හටගත් හණ්ඩන ඇති වූ හටගත් කලහ ඇති වූ හටගත් විවාද ඇති වූ උතුන් මුවසැකිත් විද්‍යානු වාස කෙරෙහි ' කියා යි. ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය මෙසේ පයඝායදේශිත වෙයි. ආනන්දය, මා විසින් ධර්මය මෙසේ පයඝාය දේශිත කල්හි යම් කෙනෙක් උතුන්ගේ සුභාෂිතය උතුන්ගේ මනා වචනය මොනොවට ආනුදැනිත් ද මොනොවට හඟිත් ද මොනොවට අනුමෙවෙනි කෙරෙත් ද ඔවුනට තෙල කැමැති වියැයුතු : ' සමහ වූ සම්මොදමාන වූ විවාද රහිත වූ ක්ෂිරොදක වූනි වූ උතුන් ප්‍රිය ඇසින් මොනොවට බලන්නාහු වාස කෙරෙහි ' කියා යි.

ආනන්දය, මේ කාමභූතයෝ පස්දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක යත් : ඉඤ්ච වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රිය ස්වරූප වූ කාමොපසංහිත වූ සිත් ඇලවියැයුතු වූ චක්‍ෂුර්විභේදය රූපයෝ යැ...ශ්‍රොත්‍රවිභේදය වූ ශබ්දයෝ යැ...ස්පර්ශවිභේදය වූ ගන්ධයෝ යැ...ර්ශ්වවිභේදය වූ රසයෝ යැ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රිය ස්වරූප වූ කාමොපසංහිත වූ සිත් ඇලවියැයුතු වූ කායවිභේදය ස්පර්ශයෝ යි. ආනන්දය, මේ පඤ්චකාමභූතයෝ යි. ආනන්දය, මේ පස්කාමභූත පිණිස යම් සුබයෙක් සොමනසයෙක් උපදනේ වේ ද මේ 'කාමසුඛ'යැ යි කියනු ලැබේ.

ආනන්දය, යමෙක් 'සත්ත්වයෝ තෙල පරම කොට සිටුනා සුඛ සොමනසය විදිති'යි මෙසේ බෙණේ ද ඔහුගේ මේ වචනය නො ආනුදැනිමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත. ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ඒ අන්‍ය සුඛය කවරේ යැ යත් : ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මෑ අකුලධර්මයෙන් වෙන් වූ විතර්ක සහිත විවාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරේ. ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද ඒ අන්‍ය සුඛය නම් මේ යැ.

ආනන්දය, යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද 'සත්ත්වයෝ තෙල පරම කොට සිටුනා සුඛ සොමනසය විදිති'යි. ඔහුගේ මේ බස නො ආනුදැනිමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූ ද ප්‍රණීතතර වූ ද අන්‍ය සුඛයෙක් ඇත. ආනන්දය, තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් ඒ අන්‍ය සුඛය කවරේ යැ යත් : ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ විතර්කවිවාරයන්ගේ සංහිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති සිත පිළිබඳ එකඟ බව ඇති විතර්ක රහිත විවාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීති සුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ වනාහි තෙල සුඛයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අන්‍ය සුඛය වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ඤා: ඉධානන්ද භික්ඛු පිතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සමපජානො, සුඛඤ්ඤා කායෙත පටිසංවෙදෙති. යත්තං අරියා ආවික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති. තං^{*} තතියං කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ඤා: ඉධානන්ද භික්ඛු සුඛස්ස ච පභානා දුක්ඛස්ස ච පභානා සුඛෙව සොමනස්සද්දෙමනස්සානං අත්ඛමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ඤා: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්ඛමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ඛමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ‘අනන්තො ආකාසො’ති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ඤා: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම ‘අනන්තං විඤ්ඤාණ’නති විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ඤා: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම ‘නත්ථි කිඤ්චි’ති ආකිඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

යො ඛො ආනන්ද -පෙ- පණීතතරඤ්ඤා, ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො ආකිඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

යො ඛො ආනන්ද එවං චදෙය්‍ය: එතපරමං සත්තා සුඛං සොමනස්සං පටිසංවෙදෙන්නති ඉදමස්ස නානුජානාමි. තං කියස්ස ගෙනු: අත්ථානන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා. කතමඤ්ඤානන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා: ඉධානන්ද භික්ඛු සබ්බසො තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්ඛමම සඤ්ඤාචෙද්ධිතතිරොධං උපසම්පජ්ජි විහරති. ඉදං ඛො ආනන්ද එතමා සුඛා අඤ්ඤං සුඛං අභික්ඛන්තතරඤ්ඤා පණීතතරඤ්ඤා.

1. තතියජ්ඣානං - පිඪි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අත්‍ය සුබයක් ඇත.) ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ ප්‍රිය විරාගයෙකු උපෙක්ෂක වැදගත් ඇති වැදගත් ප්‍රඥා ඇති වැදගත් වාස කෙරෙයි. නාම කයින් සුබය ද වීදි. ආයායෝ යම් ඒ සුබයක් ගෙන 'උපෙක්ෂක යැ ස්මාතිමත්' යැ සුබ විහරණ ඇතියෙකැ'යි කියත් ද ඒ තෘතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුබය තෙල සුබයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අත්‍ය සුබය වේ.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අත්‍ය සුබයක් ඇත.) ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ සුබයාගේ ප්‍රභාණයෙකු දුට්ඨයාගේ ප්‍රභාණයෙකු කැල මැසෙමින් දෙමනසුන්ගේ අස්තඩගමයෙන් අදුබ වූ අසුබ වූ උපෙක්ෂායෙන් ජනිත සිහි පිරිසිදු බව ඇති විතුර්ථධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුබය තෙල කී සුබයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අත්‍ය සුබය වෙයි.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අත්‍ය සුබයක් ඇත.) ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඤ සමතික්‍රම හෙතුවින් ප්‍රතිසංඤ අස්තඩගම හෙතුවින් නානාත්වසංඤ අමනසිකාර හේතුවින් 'ආකාශය අනන්ත යැ' යි ආකාශානුච්ඡායන උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුබය තෙල කී සුබයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අත්‍ය සුබය වෙයි.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අත්‍ය සුබයක් ඇත.) ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශානුච්ඡායන සමතික්‍රමණය කොට 'විඤ්ඤාන අනන්ත යැ' යි විඤ්ඤානුච්ඡායන උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුබය තෙල කී සුබයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අත්‍ය සුබය වෙයි.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අත්‍ය සුබයක් ඇත.) ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤානුච්ඡායන සමතික්‍රමණය කොට 'කිසිත් නැති' යි ආකිඤ්ඤානුච්ඡායන උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුබය තෙල කී සුබයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අත්‍ය සුබය වෙයි.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද ... ප්‍රණීතතර වූත් (අත්‍ය සුබයක් ඇත.) ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ ආකිඤ්ඤානුච්ඡායන සමතික්‍රමණය කොට නේවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤානුච්ඡායන උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුබය තෙල කී සුබයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් සුබය වෙයි.

ආනන්දය, යමක් මෙසේ බෙණේ ද 'සත්ත්වයෝ තෙල නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා යතය සුබ පරම කොට සුබසොමනසා විදිති' යි ඔහුගේ මේ බස නො අනුදාමි. ඒ කවර හෙයින්? ආනන්දය, තෙල කී සුබයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අත්‍ය සුබයක් ඇත. ආනන්දය, තෙල කී සුබයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අත්‍ය සුබය කවරේ යැ යත් : ආනන්දය, මේ සස්තෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤානුච්ඡායන සමතික්‍රමණය කොට සඤ්ඤාවේදයිත නිරෝධය උපයා වාස කෙරෙයි. ආනන්දය, මේ සුබය වනාහි තෙල කී සුබයට වඩා අභිකාන්තතර වූත් ප්‍රණීතතර වූත් අත්‍ය සුබය වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

106 මජ්ඣිමනිකායා-භගවත්වග්ගො [2.1.9 බහුවේදනීය සුත්තං]

ථානං බො පනෙතං ආනන්ද විජ්ජති යං අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං විදේශස්සං සඤ්ඤාවේදසිත්තරොධං සම්මේයො ගොතමො ආහ. තඤ්ඤා සුබ්බසම්මං පඤ්ඤාපෙති. තස්සිදං කිංසු, තස්සිදං කථංසුති. එවං වාදිතො ආනන්ද අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමස්සු වචනීයා: න බො ආවුසො භගවා සුබ්බංයෙව වේදනං සක්කියං සුබ්බසම්මං පඤ්ඤාපෙති. අපි වාටුසො යත්ත යත්ත සුබ්බං උපලබ්භති. යභිං යභිං තං තං තථාගතො සුබ්බසම්මං පඤ්ඤාපෙතිති.

ඉදම්මවොච භගවා. අත්තම්මනො අයස්මා අනන්දෙ භගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

බහුවේදනීය¹සුත්තං නිවමං.

1. බහු වේදනීය-මුර්ථය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ආනන්දය, තෙල කරුණක් ඇත. යම් භෙයකින් අත්තොටු පිරිවැජියෝ මෙසේ බෙණෙත් ද ; 'මහණ ගොයුම් සඤ්ඤාවෙදයිත නිරෝධය කියයි. ඒ ද සුඛයෙහි ලා පනවයි. ඒ මේ කරුණ කිම වේ ද? ඒ මේ කරුණ කෙසේ වේ ද? යි. ආනන්දය, මෙසේ බණන අත්තොටු පිරිවැජියෝ මෙසේ කියැයුතු වෙති : 'ඇවත්ති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුඛවෙද්‍යාවන් සඳහා සුඛයෙහි ලා නො පනවත්. ඇවත්ති, වැළිත් යම් යම් තැනෙක සුඛය ලැබේ ද යම් යම් තැනෙක ඒ ඒ සුඛය වේ ද ඒ ඒ සුඛය තථාගතයන් වහන්සේ නිසුක් සුඛයෙහි ලා පනවති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක. සතුටු සිත් ඇති ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවීත් පිළිගත්හ.

නව වැනි ඛණ්ඩය සූත්‍රය යි.

2. 1. 10

අපර්ණණක සුභතං

එවං මෙ සුභං. එකං සමයං ගඟවා කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙකන සද්ධිං යෙන සාලා නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණභාමෝ තදවසරි. අයොසුං බො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකා: සමණෝ ඛලු හො ගොතමෝ සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛු සංඝෙකන සද්ධිං සාලං¹ අනුප්පත්තො. තං බො පන ගඟවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණෝ කිත්තිසද්දෙ අබ්‍යුත්තතො: ඉතිපි සො ගඟවා අරහා සමවා සමුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්පුස්සානං බුද්ධො ගඟවාති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුගමකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවම්පුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිධොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සම්භරුණං. කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා භව්‍යවර්ගං පකාසෙති. සාධු බො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොති²ති.

අප්ඵ බො සාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන ගඟවා තෙනුප-සංඛකම්පු. උපසංඛකමිත්තා අප්පෙකච්චෙ ගඟවන්තං අභිවාදෙතා එක-මන්තං නිසිදිංසු. අප්පෙකච්චෙ ගඟවතා සද්ධිං සමමොදිංසු. සමමොද-නියං කථං සාරණියං විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසිදිංසු. අප්පෙකච්චෙ යෙන ගඟවා තෙනරුඤ්ඤා පනාමෙතා එකමන්තං නිසිදිංසු. අප්පෙ-කච්චෙ ගඟවතො සන්තිකෙ නාමගොතනං සාවෙතා එකමන්තං නිසිදිංසු. අප්පෙකච්චෙ තුණ්හිභූතා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො බො සාලෙය්‍යකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ ගඟවා එතදවොච: අත්ථි පන වො ගහපතයො කොචි මනාපො සත්ථා යසම්මං වො ආකාරවතී සද්ධා පටිලඤ්ඤාති. නත්ථි බො නො ගන්නෙ කොචි මනාපො සත්ථා, යසම්මං නො ආකාරවතී සද්ධා පටිලඤ්ඤාති. මනාපං වො ගහපතයො සත්ථාරං අලගන්නෙති අයං අපර්ණණකො ධම්මො සමාදාය වත්තිතබ්බො අපර්ණණකො හි ගහපතයො ධම්මො සමන්නො සාමාදින්නො සො වො ගවස්සති දිශරත්තං හිතාය සුඛාය.

කතමො ච ගහපතයො අපර්ණණකො ධම්මො : සන්ති ගහපතයො එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිතො එවංදිට්ඨිතො: නත්ථි දිත්තං නත්ථි සිට්ඨං, නත්ථි සුභං, නත්ථි සුකට්ඨකකථානං³ කමමානං එලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරෙ ලොකො, නත්ථි මාතා, නත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඕපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සමමග්ගතා සමමාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ඤා ලොකං පරඤ්ඤා ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙත්තිති. තෙසංයෙව බො ගහපතයො

1. සාලා-සිඹු.

2. සුකතදුක්කථානං - මජ්ඣං

2. 1. 10

අපර්ණක සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනවියෙහි (අතුරිත වාරිකාවෙන්) සැරිසරන සේක. මහත් ඩික්සඟුන් සමග කොසොල් දනවු වැසියන්ගේ සාලා නම් බමුණුගම කරා වැඩිසේක. සාලා ගම්වැසි බමුණු ගැහැවියෝ (මෙසේ) ඇසුහු මැ යැ : හවත්ති සැහැකුලයෙන් පැවිදි වූ සැහැකුල පුත් මහණ ගොයුම්හු කොසොල් දනවියෙහි සැරිසරන සේක මහත් ඩික් සඟුන් සමග සාලා බමුණුගමට පැමිණියහ. ඒ හඟවත් මහණ ගොයුම්හුගේ මෙසේ කල්‍යාණ වූ කීර්තිගබ්දයක් උස් වැ නැගිණ ; (කෙසේ යැ :) මේ කරුණිනුදු ඒ හඟවත්හු අර්භත්ත, සමාක් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණ සම්පත්තයහ, සුගතයහ, ලෝකච්ඡේද, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථී දෑ යැ, දෙව්ලිනිස්තට ශාස්තෘයහ, බුද්ධයහ, හඟවත්ත'යි. ඒමහණ ගොයුම්හු දෙවියන් සියො මරුන් සියො බමුණ් සියො මෙලොව තදනා දෙව්ලිනිසුන් සියො ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත සත්ත්වාධ්‍යාප්‍රජාව තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දනිත්. ඔබ ආදි කල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පශ්චාත්තාපකල්‍යාණ වූ සාර්ථ වූ සවාක්ෂරන වූ කේවල පරිපූර්ණ වූ චතුස්සත්‍ය ධර්මය දෙසත්. පිරිසිදු බ්‍රහ්මවය්‍යය ප්‍රකාශ කෙරෙත්'යි කියායි. එබඳු රහතුන්ගේ දර්ශනය මැනවැ'යි.

එසේ සාලා ගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හුත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. සම්මෝදනයට නිසි කාලාන්තරයෙහි සිහි කරනට නිසි කරාව කොට නිමවා එකත්පසෙකැ හුත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි නමා එකත්පසෙකැ හුත්ත. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි නම්ගොත් අස්වා එකත් පසෙක හුත්ත. කෙනෙක් කුෂ්ඨිම්භුත වැ එකත් පසෙකැ හුත්ත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකත්පසෙකැ හුත් සාලා ගම්වැසි බමුණුගැහැවියනට තෙල වදළසේක : ගැහැවියෙනි, යම් ශාස්තෘවක්හු කෙරෙහි තොප විසින් ආකාරවත්, (සහෙකුක) ශ්‍රද්ධා ලබන ලද ද එබඳු මනාප වූ යම් මැ ශාස්තෘ කෙනෙක් ඇද්ද'යි වහන්ස, යම් ශාස්තෘ වක්හු කෙරෙහි අප විසින් ආකාරවත් ශ්‍රද්ධා ලබන ලද ද එබඳු මනාවඩන යම් මැ ශාස්තෘ කෙනෙක් අපට නැතැ'යි. ගැහැවියෙනි, මනාවඩන ශාස්තෘ කෙනෙකුන් නො ලබන තොප විසින් මේ අපර්ණක (අවිරුද්ධ) ධර්මය මොනොවට සමාදන් කොටගෙන පැවැතියැ යුතු යැ. ගැහැවියෙනි, අපර්ණක ධර්මය මොනොවට ගන්නා ලද්දේ මොනොවට සමාදන් කරන ලද්දේ වේ ද හේ තොපට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිතසුඛ පිණිස වේ යයි.

ගැහැවියෙනි, අපර්ණක දහම කවරේ යැ යත් : ගැහැවියෙනි, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත : 'දුන් දූයෙහි විපාක නැත. යාග විපාක නැත. භොමයෙහි විපාක නැත. සුක්කාක දුෂ්කාක කර්මයන්ගේ ඵල විපාක නැත, මෙලොවෙක් නැත, පරලොවෙක් නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඔපපාතික සත්ත්වයෝ නැත. යම් කෙනෙක් මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, සමාග්ගත සමාක් ප්‍රතිපත්ත එබඳු මහණ-බමුණු කෙනෙක් නැත කියා යි. ගැහැවියෙනි,

සමණ්‍යාගමිණානං එකෙ සමණ්‍යාගමිණා උජ්ඣිප්පව්වතීකවාදා, තෙ එවමාහංසු: අපි දින්නං, අපි සිට්ඨං, අපි හුතං, අපි සුකච්ඡකකථානං කමානං එලං විපාකො, අපි අයං ලොකො, අපි පරෙ ලොකො, අපි මාතා, අපි පිතා, අපි සත්තා ඔපපාතිකා, අපි ලොකෙ සමණ්‍යාගමිණා සමග්ගතා සමාපට්ඨතා යෙ ඉමිඤ්ච ලොකං පරිඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදන්තීති. තං කිං මිඤ්ඤාථ ගහපතයො නත්තු'මෙ සමණ්‍යාගමිණා අඤ්ඤාමඤ්ඤායා උජ්ඣිප්පව්වතීකවාදාදිති. එවං හන්තො.

තත්‍ර ගහපතයො යෙ තෙ සමණ්‍යාගමිණා එවංවාදිනො එවං දිට්ඨිනො නපි දින්නං, නපි සිට්ඨං, නපි හුතං, නපි සුකච්ඡකකථානං කමානං එලං විපාකො, නපි අයං ලොකො, නපි පරෙ ලොකො, නපි මාතා, නපි පිතා, නපි සත්තා ඔපපාතිකා, නපි ලොකෙ සමණ්‍යාගමිණා සමග්ගතා සමාපට්ඨතා යෙ ඉමිඤ්ච ලොකං පරිඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පච්චෙදන්තීති. තෙසමෙතං පාටිකඛිං: යමිදං කායසුචරිතං චිත්තසුචරිතං මනෝසුචරිතං, ඉමෙ තයො කුසලෙ ධම්මෙ අභිතිවජ්ජත්වා යමිදං කායසුචරිතං චිත්තසුචරිතං මනෝසුචරිතං, ඉමෙ තයො අකුසලෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු: න හි තෙ භොන්තො සමණ්‍යාගමිණා පස්සන්ති අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඕකාරං සඬ්ඛිලෙසං. කුසලානං ධම්මානං නෙකධම්මෙ ආතිසංසං වොදනපක්ඛං. සත්තංයෙව ඛො පන පරං ලොකං නපි පරෙ ලෙකොතිස්ස දිට්ඨි භොති, සාස්ස භොති මිච්ඡාදිට්ඨි, සත්තං යෙව ඛො පන පරං ලොකං නපි පරෙ ලොකොති සඬ්ඛපෙති, සාස්ස භොති මිච්ඡාසඬ්ඛපො. සත්තංයෙව ඛො පන පරං ලොකං නපි පරෙ ලොකොති වාචං භාසති, සාස්ස භොති මිච්ඡාවාචා. සත්තංයෙව ඛො පන පරං ලොකං නපි පරෙ ලොකොති ආහං. යෙ තෙ අරහන්තො පරිලොකවිදුනො තෙසමයං පච්චතීකං කරෙති. සත්තංයෙව ඛො පන පරං ලොකං නපි පරෙ ලොකොති පරං සඤ්ඤාපෙති.¹ සාස්ස භොති අසංගිමසඤ්ඤාති තාය ව පන අසංගිමසඤ්ඤාතිතා අත්තානුක්කංසෙති. පරං වග්ගෙති. ඉති පුබ්බෙව ඛො පනස්ස පුඤ්ජාං පටිතං භොති, දුස්සීලාං පච්චුපට්ඨිතං, අයඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඬ්ඛපො, මිච්ඡාවාචා, අරියානං පච්චතීකතා අසංගිමසඤ්ඤාති අත්තුක්කංසනා පරවග්ගා. එවංසිමේ² අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සමගවන්ති මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා.

තත්‍ර ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති: සචෙ ඛො නපි පරෙ ලොකො එවමයං හවං. පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙද සොත්ථිත්තානං කරිස්සති. සචෙ ඛො අපි පරො ලොකො එවමයං හවං. පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජිස්සති. කාමී ඛො පනමාහු: පරො ලොකො භොතු තෙසං හවතං සමණ්‍යාගමිණානං සචං වචනං. අථ ව පනා'යං හවං. පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨිව ධම්මෙ විඤ්ඤානං ගාරයො: දුස්සීලො පුරිසපුග්ගලො මිච්ඡාදිට්ඨි නපිකවාදෙති. සචෙ ඛො අනෙව පරො ලොකො, එවං ඉමස්ස භොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උග්ගස්ස කට්ඨිග්ගභො: යඤ්ච දිට්ඨිව ධම්මෙ විඤ්ඤානං ගාරයො, යඤ්ච කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපජ්ජිස්සති. එවමස්සා'යං අපණ්ණකො ධම්මො දුස්සමන්තො සමාදින්නො එකංසං ඵරිත්ථා තිට්ඨති. රිඤ්චති කුසලං ථානං.

1. සඤ්ඤාපෙති-සීග්‍රී. ස්‍යා. 2. එවමසිමෙ-මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඒ මහණ-බමුණන් අතුරෙන් ඇතැම් මහණ-බමුණු කෙනෙක් සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු ද ඔහු මෙසේ කියත් : ද්‍රාවිපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත, හොම්විපාක ඇත, සුක්කාද්දුක්කාක කම්පයන්ගේ එල විපාක ඇත, මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, ඔපපාතික සත්ත්වයෝ ඇත, මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරන සමාග්ගත සමාක් ප්‍රතිපත්ත මහණ-බමුණෝ ඇත' කියායි. ගැහැවියෙනි, ඒ කෙසේ හඟනාව ? මේ මහණ-බමුණෝ උනුනට සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො? වහන්ස එසේ යැ.

ගැහැවියෙනි, එහිලා මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති යම් මහණ-බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද (කෙබඳු වාද යැ යත් :) ද්‍රාවිපාක නැත, යාගවිපාක නැත, හෝම විපාක නැත, සුක්කාද්දුක්කාක කර්මයන්ගේ එල විපාක නැත, මෙලෝ නැත, පරලෝ නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඔපපාතික සත්ත්වයෝ නැත, මෙලොව හා පරලොව තමන් විසින් විශිෂ්ට ඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරන සමාග්ගත සමාක් ප්‍රතිපත්ත මහණ-බමුණෝ නැත යන වාද යි. උනට තෙල කැමැති වියයුතු යි: යම් මේ කාය සුවරිතයෙක්, වාක් සුවරිතයෙක් මනාසුවරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් කුසල් දහම් හැරපියා යම් මේ කාය දුශ්චරිතයෙක් වාග්දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් අකුසල් දහම් සමාදාන වශයෙන් ගෙන පවත්නාහ, යනු යි. ඒ කවර හෙයින් යත්: ඒ හවත් මහණ-බමුණෝ අකුසලධර්මයන්ගේ ආදීනව ලවු බව කෙලෙසීම නො දක්නාහ කුසලධර්මයන්ගේ ද අකුසලයෙන් නික්මීමෙහි අනුසස් ද එහි ව්‍යවදාන පක්ෂය ද නො දක්නාහ. විද්‍යාමාන වූ මැ පරලොව ගෙන පරලොව නැති'යි ඔහුට දෘෂ්ටියක් වෙයි. ඒ දෘෂ්ටිය ඔහුගේ මිත්‍යාදෘෂ්ටි වෙයි. විද්‍යාමාන වූ මැ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි සංකල්පනා කෙරෙයි. ඒ ඔහුගේ මිත්‍යා සංකල්පයක. විද්‍යාමාන වූ මැ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි බෙණෙයි. ඒ ඔහුගේ මිත්‍යාවාදය යැ. විද්‍යාමාන වූ මැ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි කියා ද (එහෙයින්) පරලොව දැන්තායම් රහත් කෙනෙක් ඇද්ද උනට මේ තෙම විරුද්ධවාද කෙරෙයි. විද්‍යාමාන වූ මැ පරලොව ගෙන 'පරලොව නැති'යි මෙරමා හඟවා ද, එහෙයින් ඒ මොහුගේ අභූතධර්මසංඥප්ති වෙයි. ඒ අභූත ධර්මසංඥ පතයෙන් තමා ඔසොවයි, මෙරමා හෙලා දකී. මෙසේ කැලෑ මැ ඔහුගේ සුශීලභාවය ප්‍රභීණ වෙයි, දුශ්ශීලභාවය තුළම සිටියේ වෙයි. මේ මිත්‍යාදෘෂ්ටි ද මිත්‍යාසංකල්ප මිත්‍යාවාදා ආශ්‍රිතව ප්‍රත්‍යානික හා අභූතධර්ම සංඥපත ආත්මෝත්කර්ෂණ පරවම්භන ද යි මෙසේ මොහුට මිත්‍යාදෘෂ්ටි හෙතෙයෙන් මේ අනෙක පාපක අකුසලධර්මයෝ පහළ වෙත්.

ගැහැවියෙනි, එහිලා විඤ පුරුෂ තෙමේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි. ඉදින් පරලොව නැත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කායභේදයෙන් මතු තමා ස්වස්ති කෙරෙයි. ඉදින් පරලොව ඇත් නම් මෙසේ මේ පුරුෂ පුද්ගල කායයන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුගති වූ චිතිපාත වූ නිරයට පැමිණෙයි. පරලෝ වෙවයි කීහු නම් ඒ හවත් මහණ බමුණන්ගේ වචන සබා වෙයි. වැළිත් මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල ඉහාත්ම යෙහි මැ ගර්භණිය වෙයි. පුරුෂ පුද්ගල දුශ්ශීල යැ මිත්‍යාදෘෂ්ටික යැ නාස්තිකවාද ඇතියෙක කියා යි. ඉදින් පරලෝ ඇත්තේ මැ නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගලහට දෙලොව මැ පරාජයශ්‍රාහ වෙයි : යම් හෙයෙකින් ඉහාත්මයෙහි මැ විඤයන් විසින් ගර්භණිය වේ ද, යම් හෙයෙකින් කායයන් මරණින් මතු අපාය දුර්ගති චිතිපාත වූ නිරයට පැමිණේ ද එහෙයිනි. මෙසේ ඔහු විසින් මේ අපණ්ණක ධර්මය වරදවා ගත්තා ලද්දේ තප්පරු කොට ගත්තා ලද්දේ සමාදින්න වූයේ එක් කොටසක් සියවාදය බැසගෙන සිටී. කුසල් කරුණ හැරපියා යි.

තත්‍ර ගහපතයො යෙ තෙ සමණව්‍යාගමණා ඵලංවාදිනො ඵලං දිට්ඨිනො: අත්ථි දින්නං, අත්ථි සිට්ඨං, අත්ථි හුතං, අත්ථි සුකච්ඡිකකචානං කමමානං ඵලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො, අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මාතා, අත්ථි පිතා, අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණ-ව්‍යාගමණා සමමග්ගතා සමමාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ඤ ලොකං පරඤ්ඤ ලොකං සගං අභිඤ්ඤ සචරිකකා පච්චෙදෙන්නති. තෙසමෙතං පාරිකභිං: යමිදං කායදුච්චරිතං වච්ඡිදුච්චරිතං මනෝදුච්චරිතං ඉමෙ තයො අකුසලෙ ධම්මෙ අභිතිව්ඤ්ඤා යමිදං කායසුචරිතං. වච්ඡිසුචරිතං මනෝසුචරිතං, ඉමෙ තයො කුසලෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සන්ති තං කිස්ස හෙතු: පස්සන්ති ති තෙ භොනෙතා සමණව්‍යාගමණා අකුසලානං ධම්මානං ආදිනවං ඕකාරං සඛකිලෙසං කුසලානං ධම්මානං නෙක්ඛම්මෙ ආතිසංසං චෝදනපඤ්ඤං. සන්තංගෙව ඛො පන පරං ලොකං ‘අත්ථි පරො ලොකො’ තිස්ස දිට්ඨි භොති. සාස්ස භොති සමමාදිට්ඨි. සන්තංගෙව ඛො පන පරං ලොකං ‘අත්ථි පරො ලොකො’ති සඛකපොති, ඤාස්ස භොති සමමාසඛකපො. සන්තංගෙව ඛො පන පරං ලොකං ‘අත්ථි පරො ලොකො’ති වාචං භාසති, සාස්ස භොති සමමාචාචා. සන්තංගෙව ඛො පන පරං ලොකං ‘අත්ථි පරො ලොකො’ති ආහ. යෙ තෙ අරහත්තො පරලොකවිදුනො තෙසමගං න පච්චතිකං කරොති. සන්තං-ගෙව ඛො පන පරං ලොකං ‘අත්ථි පරො ලොකො’ති පරං සඤ්ඤපෙති, සාස්ස භොති සඤ්ඤමමසඤ්ඤති. තාය ව පන සඤ්ඤමමසඤ්ඤතිතා නෙවත්තානුක්කංසෙති. න පරං වම්භෙති. ඉති පුබ්බෙව ඛො පනස්ස දුස්සිලාං පභිනං භොති. සුසිලාං පච්චුපට්ඨිතං, අයඤ්ඤ සමමාදිට්ඨි සමමාසඛකපො සමමාචාචා අරියානං අපච්චතිකතා සඤ්ඤමමසඤ්ඤති. අනත්තකංසනා අපරවම්භනා. ඵලංසිමේ¹ අනෙකෙ කුසලා ධම්මා සම්භවන්ති සමමාදිට්ඨිපච්චයා.

තත්‍ර ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකකති : සචෙ ඛො අත්ථි පරො ලොකො ඵලිමගං හවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජස්සති කාමං ඛො පනමාහු පරො ලොකො, භොතු තෙසං හවතං සමණව්‍යාගමණානං සචං වචනං. අථ ව පතායං හවං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨෙව ධම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො ‘සිලවං පුරිසපුග්ගලො සමමාදිට්ඨි අත්ථිකචාදෙ’ති. සචෙ ඛො අත්ථෙව පරො ලොකො, ඵලං ඉමස්ස භොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උභයත්ථ කටග්ගභො: යඤ්ඤ දිට්ඨෙව ධම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො, යඤ්ඤ කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජස්සති. ඵලිමග්ගායං අපණ්ණකො ධම්මො සුසමත්තො සමාදින්නො උභයංසං ඵරිකා තිට්ඨති. විඤ්ඤති අකුසලා ථානං.

සන්ති ගහපතයො ඵකෙ සමණව්‍යාගමණා ඵලංවාදිනො ඵලං දිට්ඨිනො: කරොතො² කරතො ජිඤ්ඤො ඡෙදපයතො පච්චො පාචයතො³ සොචයතො සොචාපයතො කිලමිතො කිලමි:පයතො ඵඤ්ඤො ඵඤ්ඤපයතො පාණමතිපාතයතො⁴ අදින්නං ආදියතො සත්ථි ජිඤ්ඤො තිලොපං හරතො ඵකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්චෙ තිට්ඨතො පරදුරං

1. ඵලිමසිමේ - මජ්ඣං.

2. කරතො - සිමු. සතා.

3. { පාචාපයතො - මජ්ඣං.
පචාපයතො - සතා.

4. { පාණමතිපාතයතො - සිමු.
පාණමතිපාතාපයතො - සතා.

ගැහැටියෙහි, ඒ දෘෂ්ටි අතර යම් මැ මහණ-බමුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු නම් : 'දනායෙහි විපාක ඇත, යාගයෙහි විපාක ඇත. හොමයෙහි විපාක ඇත, සුකාන දුෂ්කාන කර්මයන්ගේ ඵලවිපාක ඇත. මෙලෝ ඇත, පරලෝ ඇත, මවු ඇත, පියා ඇත, මැරී උපද්‍රව්‍යා සත්ත්වයෝ ඇත, මෙලෝ පරලෝ තමන් විසින් මොනොවට දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කරන සමාග්ගත සමාක් ප්‍රතිපත්ත මහණ-බමුණෝ ඇතැ'යි. ඔවුන් විසින් තෙලෙ කැමැති වියැයුතු : 'යම් කායදුශ්චරිතයෙක් වාග් දුශ්චරිතයෙක් මනොදුශ්චරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් අකුසල් දහම් හැරපියා යම් කාය සුචරිතයෙක් වාක්සුචරිතයෙක් මනාසුචරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් අකුසල් දහම් සමාදාන වශයෙන් ගෙන වැටෙති' කියා යි. ඒ කවර හෙයින් යත් : ඒ හවත් මහණ බමුණෝ අකුසලධර්මයන්ගේ ආදිනවය ලාමක භාවය සංක්ලෙශය, කුසලධර්මයන්ගේ අකුසලයෙන් නික්මීමෙහි ආතිසංසය ව්‍යවද්‍රව්‍යක්ෂය දකිත් මැ යි, විද්‍යාමාන වූ මැ පරලොව ගෙන පරලෝ ඇති'යි ඔහුට දෘෂ්ටි වෙයි. ඒ දෘෂ්ටිය ඔහුට සමාග්දෘෂ්ටි වෙයි. විද්‍යාමාන වූ මැ පරලොව ගෙන 'පරලෝ ඇති' යි සංකල්පනා කෙරෙයි. ඒ ඔහුට සමාක් සංකල්ප වෙයි. විද්‍යාමාන වූ මැ පරලොව ගෙන 'පරලෝ ඇති' යි බස් බෙණෙ ද ඒ බස් ඔහුට සමාග් වාචා වෙයි. විද්‍යාමාන වූ මැ පරලොව ගෙන 'පරලෝ ඇති'යි කියා ද පරලොව ද්‍රව්‍යා යම් රහත් කෙනෙක් ඇත් නම් ඔවුනට මේ තෙම වීරුද්ධවාද නො කෙරෙයි. විද්‍යාමාන වූ මැ පරලොව ගෙන මෙරමා හඟවා ද ඒ සංඥප්තිය ඔහුට භූතධර්ම සංඥප්තා වෙයි. ඒ භූතධර්මසංඥප්තායෙන් තමා මැ හුවයි. මෙරමා නො හෙළයි. මෙසේ කැලෑ මැ ඔහුගේ දුශ්ශීලභාවය ප්‍රභීණ වෙයි. සුශීලභාවය ඵලැඹි සිටියේ වෙයි. මේ සමාග්දෘෂ්ටිය සමාක් සංකල්පය සමාග් වචනය ආරාධ්‍යන්ගේ අපච්චතීකතා සංඛ්‍යාත භූතධර්ම සංඥප්ති වෙයි, ආත්මොක්කෂිණා නො වෙයි, පරචම්භනා නො වෙයි, මෙසේ ඔහුට සමාග්දෘෂ්ටි පත්තුයෙන් මේ අනේක කුසල ධර්මයෝ පහළ වෙත්.

ගැහැටියෙහි, ඒ ලභිකීන් අකුරෙහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කෙරෙයි. ඉදින් පරලෝ ඇත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂපුද්ගල කාලින් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට එළැඹෙයි, පරලොව වේවයි කියත් නම් ඒ හවත් මහණ බමුණන්ගේ වචන සබ්බ වෙයි. තවද මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල විඤයන් විසින් පැසැයියැයුතු වෙයි : සිල්වත් පුරුෂ පුද්ගලයෙක, සමාග් දෘෂ්ටිකයෙක, ඉදින් පරලෝ ඇත්තේ මැ වේ නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගලයාහට දෙලොව මැ ජයග්‍රාහ වෙයි. යම් හෙයකින් මෙලොව මැ විඤයන් විසින් පැසැයියැයුතු වෙ ද, යම් හෙයකින් කාලින් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට පැමිණේ ද එහෙයිනි. මෙසේ ඔහු විසින් මේ අවිරුද්ධ ධර්මය මොනොවට ගන්නා ලද්දේ මොනොවට සමාදාන කෙළේ (සකවාද පරවාද සංඛ්‍යාත) උභයාත්තය බැසගෙන සිටුනේ යැ අකුසල ස්ථානය හරහේ යි.

ගැහැටියෙහි, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණෝ ඇත : " (සියතින්) කරන්නාහට මෙරමා ලවා කරවන්නාහට මෙරමාගේ අත්පා ආදිය සිද්ධි නාහට සිදුවන්නාහට දඬින් පෙළන්නාහට පෙළවන්නාහට ශොක කරන්නාහට ශෝක කරවන්නාහට ක්ලාන්ත කරන්නාහට ක්ලාන්ත කරවන්නාහට කම්පන කරන්නාහට කම්පන කරවන්නාහට ප්‍රාණවධ කරන්නාහට කරවන්නාහට අයිනාදාන කරන්නාහට ගණසන්ධි සිදුනාහට මහාවිලෝප කරන්නාහට එකාගාරික (එක් ගෙයක් වොලොගන්නා) කම් කරන්නාහට කඩපලා සොරකම් කරන්නාහට වීරශ්‍රීසොරකම් කරන්නාහට වූසවා

ගච්ඡතො මුසා හණතො, කරොතො න කරියති පාපං, බුරපරියනෙතන වෙපි වකෙකන යො ඉමිසා පථවියා¹ පාණේ එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය. නච්ඡි තතො නිදුනං පාපං, නච්ඡි පාපස්ස ආගමො. දක්ඛිණඤ්ඤෙපි ගඛිතාය තීරං ගචේජය්‍ය හනනො ඝාතෙනො ජිහ්‍යෙනො ඡේදපෙනො පචනො පාවෙනො. නච්ඡි තතො නිදුනං පාපං, නච්ඡි පාපස්ස ආගමො, උත්තරඤ්ඤෙපි ගඛිතාය තීරං ගචේජය්‍ය දදනො දූපෙනො යජනො යාජෙනො.² නච්ඡි තතො නිදුනං පුඤ්ඤං, නච්ඡි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දමෙන සංයමෙන සච්චිචජේතන නච්ඡි පුඤ්ඤං, නච්ඡි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තෙසංයෙව ඛො ගහපතයො සමණවුංගමණානං එකෙ සමණවුංගමණා උජ්ඣිපච්චිතිකවාදු. තෙ එවමාගංසු: කරොතො කාරයතො ජිහ්‍යතො ඡේදපයතො පචතො පාවයතො සොචයතො සොවාපයතො කිලමතො කිලමාපයතො එහ්‍යතො එහ්‍යපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදියතො සඤ්ඤා ජිහ්‍යතො තිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්චිතිධිතො පරදුරං ගච්ඡතො මුසා හණතො. කරොතො කරියති පාපං, බුරපරියනෙතන වෙපි වකෙකන යො ඉමිසා පථවියා පාණේ එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, අච්ඡි තතො නිදුනං පාපං, අච්ඡි පාපස්ස ආගමො. දක්ඛිණඤ්ඤෙපි ගඛිතාය තීරං ගචේජය්‍ය හනනො ඝාතෙනො ජිහ්‍යෙනො ඡේදපෙනො පචනො පාවෙනො, අච්ඡි තතො නිදුනං පාපං, අච්ඡි පාපස්ස ආගමො. උත්තරඤ්ඤෙපි ගඛිතාය තීරං ගචේජය්‍ය දදනො දූපෙනො යජනො යාජෙනො. අච්ඡි තතො නිදුනං පුඤ්ඤං, අච්ඡි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දමෙන සංයමෙන සච්චිචජේතන.³ අච්ඡි පුඤ්ඤං, අච්ඡි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තං කිම්මඤ්ඤථ ගහපතයො: නනුමෙ සමණවුංගමණා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස උජ්ඣිපච්චිතිකවාදුති. එවං හනෙතො.

තත්‍ර ගහපතයො යෙ තෙ සමණවුංගමණා එවංවාදිතො එවං දිට්ඨිනො: කරොතො කාරයතො ජිහ්‍යතො ඡේදපයතො පචතො පාවයතො සොචයතො සොවාපයතො කිලමතො කිලමාපයතො එහ්‍යතො එහ්‍යපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදියතො සඤ්ඤා ජිහ්‍යතො තිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්චිතිධිතො පරදුරං ගච්ඡතො මුසා හණතො. කරොතො න කරියති පාපං, බුරපරියනෙතන වෙපි වකෙකන යො ඉමිසා පථවියා පාණේ එකමංසඛලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, නච්ඡි තතො නිදුනං පාපං, නච්ඡි පාපස්ස ආගමො, දක්ඛිණඤ්ඤෙපි ගඛිතාය තීරං ගචේජය්‍ය හනනො ඝාතෙනො ජිහ්‍යෙනො ඡේදපෙනො පචනො පාවෙනො නච්ඡි තතො නිදුනං පාපං, නච්ඡි පාපස්ස ආගමො. උත්තරඤ්ඤෙපි ගඛිතාය තීරං ගචේජය්‍ය, දදනො දූපෙනො යජනො යාජෙනො, නච්ඡි තතො නිදුනං පුඤ්ඤං, නච්ඡි පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතෙන දමෙන සංයමෙන සච්චිචජේතන නච්ඡි පුඤ්ඤං, නච්ඡි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තෙසමෙතං පාරිකඛිං: යමිදං කායසුචරිතං චරිසුචරිතං මනොසුචරිතං, ඉමෙ තයො කුසලෙ ධරෙම අභිතිචජේතො යමිදං කායසුචරිතං චරිසුචරිතං

1. පථවියා - මජ්ඣං.
2. යාජාපෙනො - මජ්ඣං. ස්‍යා.
3. සච්චිචාවෙන - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

බණ්ඩුවහට පාපයෙක් නැත 'පච්ඡිකරමි' යන සංඥ ඇති වූ කරන්නාහට ද පච්ඡිකරමි කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බදු නිව්වෙලු ඇති වක්‍රයෙකින් මෙ පොළොන්නෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස්ථයක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නේ නම් එ භේතුවන් පාපයෙක් නැත. පාපයාගේ ඊමෙක් නැත. ඉදින් මරමින් මරවමින් අත්පාආදිය සිඳිමින් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ගඩගායෙහි දකුණුතෙරට යේ නම් ඒ භේතුවන් පාපයෙක් නැත. පාපයාගේ ඊමෙක් නැත. ඉදින් දන් දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් ගඩගායෙහි උතුරු තෙරට යේ නම් එ භේතුවන් පුණ්ණයෙක් නැත පුණ්ණයාගේ ඊමෙක් නැත. දනායෙන් ඉන්ද්‍රියදමනයෙන් ශීලසංයමයෙන් සත්‍යවචනයෙන් පුණ්ණයෙක් නැත. පුණ්ණයාගේ ඊමෙක් නැත. ගැහැවියෙහි, ඒ මහණබමුණන් අතුරෙහි මැ ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් සෘජු වීරුද්ධවාද ඇත්තාහ. ඔහු මෙසේ කීහ : කරන්නාහට කරවන් නාහට අත්පා ආදිය සිඳින්නාට සිදුවන්නාට පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට ශෝක කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට ක්ලාන්ත කරවන්නාට කම්පන කරන්නාට කම්පන කරවන්නාට ප්‍රාණවධ කරන්නාට අධිනාදන් කරන්නාට ගෘහසන්ධි සිඳින්නාට මහාවිලෝප කරන්නාට ඵකාගාරිකකම් කරන්නාට කඩපලාසොරකම්හි සිටුනාහට වීරශ්‍රීසොරකම් කරන්නාට මුසවා කියන්නාට පච්ඡිකරමි ඇත. කරන්නාට පච්ඡිකරමි කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බදු නිව්වෙලු ඇති වක්‍රයෙකින් මෙ පොළොන්නෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස්ථයක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නේ නම් එ භේතුවන් පච්ඡිකරමි ඇත. පාපයාගේ ඊමෙක් ඇත. ඉදින් ප්‍රාණින් නස්මින් නස්වමින් අත්පා ආදිය සිඳිමින් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ගඩගායෙහි දකුණුතෙරට යේ නම් එ භේතුවන් පච්ඡිකරමි ඇත. පාපයාගේ ඊමෙක් ඇත. ඉදින් දන් දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් ගඩගායෙහි උතුරුතෙරට යේ නම් එ භේතුවන් පින් ඇත. පුණ්ණාගම ඇත. දනායෙන් ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් ශීලසංයමයෙන් සත්‍යවචනයෙන් පින් ඇත. පුණ්ණාගම ඇතැ'යි. ගැහැවියෙහි, ඒ කිමැ'යි හඟනාව ? මෙ මහණබමුණෝ උතුනට සෘජුවීරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො ? යි. එසේ යැ වහන්ස.

ගැහැවියෙහි, එහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් මේබදු වාද ඇත්තාහුද මේබදු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද : " කරන්නාට කරවන්නාට (අත්පා ආදිය) සිඳින්නාට සිදුවන්නාට පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට ශෝක කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට ක්ලාන්ත කරවන්නාට කම්පන කරන්නාට කම්පන කරවන්නාට ප්‍රාණවධ කරන්නාට කරවන්නාට අධිනාදන් කරන්නාට කරවන්නාට ගෘහසන්ධි සිඳින්නාට මහාවිලෝප කරන්නාට ඵකාගාරික කම් කරන්නාට කඩපලාසොරකම්හි සිටුනාහට පරශ්‍රවන් කරා යන්නාට මුසවා බණන්නාට පච්ඡිකරමි නැත. කරන්නාට පච්ඡිකරමි නො කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බදු නිව්වෙලු ඇති වක්‍රයෙකින් මෙ පොළොන්නෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස්ථයක් එක් මාංසපුඤ්ජයක් කරන්නේ නම් එ භේතුවන් පච්ඡිකරමි නැත. පාපාගමයෙක් නැත. ඉදින් ප්‍රාණවධ කරමින් කරවමින් අත්පා සිඳිමින් සිදුවමින් (දඩන්) පෙළමින් පෙළවමින් ගඩගායෙහි දකුණුතෙරට යන්නේ නම් එ භේතුවන් පච්ඡිකරමි නැත. පාපාගම නැත. ඉදින් දන් දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් එ ගඩගායෙහි උතුරුතෙරට යන්නේ නම් එ භේතුවන් පින් නැත. පුණ්ණාගම නැත. දනායෙන් ඉන්ද්‍රියදමනයෙන් ශීල සංයමයෙන් සත්‍යවචනයෙන් පින් නැත. පුණ්ණාගම නැතැ'යි. ඔවුන් විසින් තෙල කැමැති වියැපුතු : " යම් කායසුවරිතයෙක් වාක්සුවරිතයෙක් මනාසුවරිතයෙක් ඇද්ද, මෙ තුන් කුලලධර්මයන් තබා යම් කායද්‍රව්‍යවරිතයෙක් වාග්ද්‍රව්‍යවරිතයෙක් මනා

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

චනෝදුවිරිතං, ඉමෙ තයො අකුසලෙ ධම්මෙ සමාදය වතතිස්සන්ති. තං කිසං හෙතු: න හි තෙ භොගො: සමණ්‍යාභමණ: පසානති අකුසලානං ධම්මානං ආදිනවං ඕකාරං සඬ්ඛිලෙසං. කුසලානං ධම්මානං නෙක්ඛම්මෙ ආතිසංඝං වොදුනපක්ඛං. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං 'නත්ති කිරියා'තිස්ස දිට්ඨි භොති. සාස්ස භොති මිච්ඡාදිට්ඨි. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං නත්ති කිරියා'ති සඬ්ඛප්පෙති, ඥාස්ස භොති මිච්ඡා සඬ්ඛප්පො. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං 'නත්ති කිරියා'ති වාචං භාසති, සාස්ස භොති මිච්ඡාවාචා. සන්තං ගෙව ඛො පන කිරියං 'නත්ති කිරියා'ති ආභ. යෙ තෙ අරහන්තො කිරියවාදු තෙසමයං පච්චන්තිකං කරොති. සන්තංගෙව ඛො පන කිරියං නත්ති කිරියාති පරං සඤ්ඤාපෙති. භාස්ස භොති අසඬ්ඛම්මසඤ්ඤාතති. තාය ච පන අසඬ්ඛම්මසඤ්ඤාතතියා අත්තානුක්කංසෙති. පරං වම්බෙති. ඉති පුඤ්ඤ ඛො පනස්ස සුසිලං පටිභං භොති, දුස්සිලං පච්චුපට්ඨිතං. අයඤ්ඤ මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඬ්ඛප්පො මිච්ඡාවාචා අරියානං පච්චන්තිකතා අසඬ්ඛම්මසඤ්ඤාතති අත්තුක්කංසනා පරවම්බනා එවංසිමෙ අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා.

තත්‍ර ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති: සචෙ ඛො නත්ති කිරියා. එවම්යං භවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙදු සොච්ඡිමත්තානං කරිස්සති. සචෙ සො අත්ති කිරියා. එවම්යං භවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙදු පරමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං තිරං උපපජ්ජිස්සති. කාමිං ඛො පනමාහු කිරියා භොතු තෙසං භවතං සමණ්‍යාභමණානං සච්චං වචනං, අථ ච පනායං භවං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨෙව ධම්මෙ විඤ්ඤානං ගාරග්ගො, දුස්සිලො පුරිසපුග්ගලො මිච්ඡාදිට්ඨි අකිරියවාදෙති. සචෙ ඛො අනෙච්ච කිරියා. එවං ඉමස්ස භොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උභයත්ථ කලිග්ගහො, යඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ විඤ්ඤානං ගාරග්ගො, යඤ්ච කායස්ස හෙදු පරමරණා අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං තිරං උපපජ්ජිස්සති. එවම්යං අපණ්ණකො ධම්මො දුස්සමත්තො සමාදින්නො එකංසං එරිකා තිට්ඨති. රිඤ්චති කුසලං ථානං.

තත්‍ර ගහපතයො යෙ තෙ සමණ්‍යාභමණා එවංවාදිනො එවං දිට්ඨිනො: කරෙතො: කාරගතො: ඡිඤ්ඤො ඡෙදපයතො: පච්චතො: පාචයතො: සොචයතො: සොචාපයතො: කිලම්තො: කිලම්පයතො: එඤ්ඤො: එඤ්ඤපයතො: පාණමතිපාතයතො: අදින්නං ආදිගතො: සන්ති. ඡිඤ්ඤො: නිලොපං හරතො: එකාගාරිකං කරොතො: පරිපච්චෙ තිට්ඨතො: පරදුරං ගච්ඡතො: මුසා හණතො: කරොතො: කරිගති පාපං. බුරපරිගතොන වෙපි වක්කොන යොග්ගස්ස පඨවියා පාණෙ එකමංසබ්බලං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙග්ග. අත්ති තතො: නිදුනං පාපං අත්ති පාපස්ස ආගමො. දක්ඛණ්ණෙව්වි ගම්භාය තීරං ගච්ඡෙග්ග හනන්තො: ඝාතන්තො: ඡිඤ්ඤො: ඡෙදපෙන්නො: පච්චන්තො: පාචෙන්නො, අත්ති තතො: නිදුනං පාපං, අත්ති පාපස්ස ආගමො. උත්තරෙඤ්චෙවි ගම්භාය තීරං ගච්ඡෙග්ග දදන්තො: දුපෙන්නො: යජන්තො: යාජෙන්නො, අත්ති තතො: නිදුනං පුඤ්ඤං, අත්ති පුඤ්ඤස්ස ආගමො. දුතොන දමොන සංගමෙන සච්චවජ්ජෙග්ග අත්ති පුඤ්ඤං, අත්ති පුඤ්ඤස්ස ආගමොති. තෙසමෙතං

දුෂ්චරිතයෙන් ඇද්ද, මෙ තුන් අකුලධර්මයන් සමාදාන වශයෙන් ගෙන වැටෙති' යි කියා යි. කවර හෙයින් යත් : හවත් මහණබඩුණේ අකුලධර්මයන්ගේ ආදිතවය ලවු බව කෙලෙසීම නො දක්නාහ. කුලධර්මයන්ගේ අනුසස්ද අකුලයෙන් නිෂ්ක්‍රමණයෙහි අනුසස්ද ව්‍යවදන පක්ෂය ද, නො දක්නාහ. එහෙයින්, ඇත්තා වූ ම ක්‍රියාව 'ක්‍රියා නැති' යි ඔහුට දෘෂ්ටි වෙයි. ඔහුගේ එ දෘෂ්ටිය මර්‍යාදාෂ්ටි වෙයි. ඇත්තා වූ ම ක්‍රියා 'ක්‍රියා නැති' යි සංකල්පනා කෙරෙයි. හේ ඔහුට මර්‍යාසංකල්ප වෙයි. ඇත්තා වූ ම ක්‍රියාව 'ක්‍රියා නැති' යි තෙසුල් බෙණෙයි. ඒ ඔහුට මර්‍යාවාවා වෙයි. ඇත්තා වූ ම ක්‍රියාව 'ක්‍රියා නැති' යි කියයි. යම් රහත් කෙනෙක් ක්‍රියාවාද ඇති වෙත් ද ඔවුනට මෙ තෙම වරුද්ධකම් කෙරෙයි. ඇත්තා වූ ම ක්‍රියාව 'ක්‍රියා නැති' යි මෙරමා ලවා හඟවයි. හේ, මොහුගේ අසද්ධර්මසංඥාපති වෙයි. එ අසද්ධර්මසංඥාපතියෙන් තමා හුවයි. මෙරමා හෙළයි. මෙසේ කැලෑ ම ඔහුගේ සුභිලභාවය ප්‍රතික්ෂ වෙයි. දුෂ්චිලභාවය එළඹයිවියේ වෙයි. මේ මර්‍යාදාෂ්ටිය ද මර්‍යාසංකල්පය ද මර්‍යාවාවා ද ආයාභිතාට ප්‍රත්‍යානික බව ද අසද්ධර්මසංඥාපති ය ද ආත්මොත්කර්ෂණය ද පරවම්භ නාව ද යි මේ අනෙක පාඨධර්මයෝ මර්‍යාදාෂ්ටි හෙතෙයෙන් ඔහුට පහළ වෙති.

ගැහැටියෙහි, එහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : ඉදින් ක්‍රියා නැත් නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කාබුත් මරණින් මතු තමා ස්වස්ථ කෙරෙයි. ඉදින් ක්‍රියා ඇත් නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කාබුත් මරණින් මතු සැපයෙන්පහ වූ නපුරුගති ඇති නිරයට පැමිණෙයි. ක්‍රියාව නො වූයේ නවුදු එ හවත් මහණ බඩුණන්ගේ වචන සත්‍ය භෝ වෙවා වැළිත් මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල ඉහාත්මයෙහි මැ විඤයන් විසින් ගැඬියැයුතු වෙයි. 'පුරුෂ පුද්ගල දුෂ්චිල යැ මර්‍යාදාෂ්ටික යැ අක්‍රියවාද ඇතියෙකැ යි කියා යි. ඉදින් ක්‍රියා ඇත් නම් මෙසේ මෙ හවත් පුරුෂ පුද්ගලයාහට මෙලෝ පරලෝ දෙක්හි මැ පරාරයග්‍රාහය වෙයි. යම් හෙයෙකින් ඉහාත්මයෙහි මැ විඤයන් විසින් ගැඬියැයු තුවෙද යම් හෙයෙකින් කාබුත් මරණින් මතු අපාය දුර්ගති විනිසාක වූ නිරයට පැමිණියේ ද, එහෙයින්. මෙසේ මොහු විසින් මෙ අපණ්ණක ධර්මය වරදවා ගන්නා ලද්දේ සමාදාන වශයෙන් ගන්නා ලද්දේ එක් කොටසක් පැතිරී ගෙන යිවි. කුලය හැර පියයි.

ගැහැටියෙහි, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණ බඩුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහු ද, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද : " (ප්‍රාණසාධාදිය) කරන්නාට කරවන්නාට (අත්පා ආදිය) සිද්ධින්නාට සිදුවන්නාට පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට ශෝක කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට ක්ලාන්ත කරවන්නාට කම්පන කරන්නාට කම්පන කරවන්නාට ප්‍රාණවධ කරන්නාට කරවන්නාට අධිනාදන් කරන්නාට කරවන්නාට ගෘහසන්ධි සිද්ධින්නාට සිදුවන්නාට මහාවිලෝප කරන්නාට කරවන්නාට ඒකාගාරික කම් කරන්නාට කරවන්නාට කඩපලාසොරකම්හි සිටුනාහට පරවුච්ඡන් කරා යන්නාට මුසවා බණන්නාට පටි ඇත. කරන්නාට පටි කෙරෙයි. ඉදින් යමෙක් කර බඳු නිම්වළලු ඇති වක්‍රයෙකින් මෙ පොළෝතෙලෙහි ප්‍රාණින් එක් මස් රසක් එක් මාංසපුෂ්පයක් කරන්නේ නම් එ හෙතුවන් පටි ඇත. පාපාගම ඇත. ඉදින් මරමින් මරවමින් (අත්පා ආදිය) සිද්ධිමින් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ගඩගායෙහි දකුණු තෙරට යේ නම් එ හේතුවන් පටි ඇත. පාපාගම ඇත. ඉදින් (දත්) දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් යාග කරවමින් ගඩගායෙහි උතුරු තෙරට යේ නම් ඒ හේතුවන් පින් ඇත. පුණ්‍යාගම ඇත. දායෙන් ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් ශීලසංයමෙන් සත්‍යවචනයෙන් පින් ඇත. පුණ්‍යාගම ඇතැ " යි. ඔවුනට

පාරිකඛ්ඨං: යමිදං කායදුච්චරිතං චිච්චුච්චරිතං මනෝදුච්චරිතං, ඉමේ තයො අකුසලේ ධම්මෙ අභිනිවජ්ජේතා යමිදං කායසුචරිතං චිච්චුච්චරිතං මනෝසුචරිතං, ඉමේ තයො කුසලේ ධම්මෙ සමාදාය චතතිස්සානති. තං කිස්ස හෙතු: පස්සානති හි තෙ භොජෙනා සමණ්‍යාභමණා අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඕකාරං සඛකිලෙසං. කුසලානං ධම්මානං නෙකකම්මේ ආනිසංසං වොදානපක්ඛං. සත්තංයෙව ඛො පන කිරියං ‘අපි කිරියා’තිස්ස දිට්ඨි භොති. සාස්ස භොති සම්මාදිට්ඨි. සත්තංයෙව ඛො පන කිරියං ‘අපි කිරියා’ති සඛකපොති. සාස්ස භොති සම්මාදිට්ඨි. සත්තංයෙව ඛො පන කිරියං ‘අපි කිරියා’ති වාචං භාසති. සාස්ස භොති සම්මාචාචා. සත්තංයෙව ඛො පන කිරියං ‘අපි කිරියා’ති ආභ. යෙ තෙ අරහත්තො කිරියවාදා තෙසමිදං න පච්චතිකං කරොති. සත්තං යෙව ඛො පන කිරියං ‘අපි කිරියා’ති පරං සඤ්ඤපෙති. සාස්ස භොති සඤ්ඤාසඤ්ඤානති. තාය ච පන සඤ්ඤාසඤ්ඤානතියා නෙවතතානුක්ඛංසෙති. න පරං වම්භෙති. ඉති පුඤ්ඤව ඛො පනස්ස දුස්සීලාසං පභීතං භොති. සුසීලාසං පච්චුපට්ඨිතං. අයඤ්ඤා සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඛකපො: සම්මාචාචා අරියානං අපච්චතිකතා සඤ්ඤාසඤ්ඤානති අනත්තකායංසනා අපරවම්භනා. එවංසිමේ අනෙකෙ කුසලා ධම්මා සම්භවනති සම්මාදිට්ඨිපච්චයා.

තත්‍ර ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකකති. සචෙ ඛො අපි කිරියා එවමිදං හවං පුරිසපුග්ගලො කයස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සති. කාමං ඛො පනමාහු කිරියා, භොතු නෙසං හවිතං සමණ්‍යාභමණානං සචං වචනං. අථ ච පනා’යං හවං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨිව ධම්මේ විඤ්ඤානං පාසංසො සීලවා පුරිසපුග්ගලො සම්මාදිට්ඨි කිරියවාදෙති. සචෙ ඛො අනෙව කිරියා, එවං ඉමස්ස භොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උගයන්තී කට්ඨග්ගහො, යඤ්ඤා දිට්ඨිව ධම්මේ විඤ්ඤානං පාසංසො, යඤ්ඤා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සති. එවමස්සායං අපණ්ණකො ධම්මො සුසම්මතො සමාදින්නො උගයංසං ඵරිකා: තිට්ඨති. රිඤ්ඤති අකුසලං ථානං.

සනති ගහපතයො එකෙ සමණ්‍යාභමණා එවංවාදිනො එවං දිට්ඨිනො: නච්චි හෙතු නච්චි පච්චයො සත්තානං සඛකිලෙසාය, අහෙතු අපාච්චයා සත්තා සඛකිලිස්සානති නච්චි හෙතු, නච්චි පච්චයො සත්තානං විපුද්ධියා අහෙතු අපාච්චයා සත්තා විසුඤ්ඤානති. නච්චි ඛලං නච්චි විරියං නච්චි පුරිසථාමො නච්චි පුරිසපරිකාමො. සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භූතා සබ්බෙ ජීවා අවසා අඛලා අවිරියා නිසති සඛකතිභාවපරිණතා: ජස්සෙවාහිජාතිසු සුබ්බකං පටිසංවෙදෙන්නති. තෙසං යෙව ඛො ගහපතයො සමණ්‍යාභමණානං එකෙ සමණ්‍යාභමණා උජ්ඣිපච්චතිකවාදා, තෙ එවමාහංසු: අපි හෙතු අපි පච්චයො සත්තානං සඛකිලෙසාය, සහෙතු අපාච්චයා සත්තා සඛකිලිස්සානති. අපි පච්චයො සත්තානං විපුද්ධියා. සහෙතු අපාච්චයා සත්තා විසුඤ්ඤානති. අපි ඛලං අපි විරියං අපි පුරිසථාමො අපි පුරිසපරිකාමො, න සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භූතා සබ්බෙ ජීවා අවසා අඛලා අවිරියා: නිසති සඛකතිභාවපරිණතා: ජස්සෙවාහිජාතිසු සුබ්බකං පටිසංවෙදෙන්නති. තං කිං ඕඤ්ඤාථ ගහපතයො: නත්‍රමේ සමණ්‍යාභමණා අඤ්ඤාඕඤ්ඤාස්ස උජ්ඣිපච්චතිකවාදති. එවං ගතෙත.

1. නිසතිසඛකති සභාවපරිනතා - සිමු 3. { සචසා සඛලා සවිරියා - සාසා
2. සබ්බෙ - සාසා { අවිරියා - මජ්ඣං

තෙල කැමැති වියැයුතු : යම් කායදුශ්චරිතයෙක් වාග්දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් අකුලධර්මයන් හැරපියා යම් කායසුවරිතයෙක් වාක්සුවරිතයෙක් මනාසුවරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් කුලධර්මයන් සමාදාන වැ වැටෙති' යි කියා යි. එකවර හෙයින් යත් : එ හවත් මහණබ්‍රෑණ්ණෝ අකුලධර්මයන්ගේ ආදීනවය ලබුව ඔබ්බෙලෙසිම දක්නාහ. කුලධර්මයන්ගේ අනුසස් ද නෛෂ්ත්‍රමයෙහි අනුසස් ද ව්‍යවදන (විභුද්ධි) පක්ෂය ද දක්නාහ. එහෙයින්. ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි ඔහුට දෘෂ්ටි වෙයි. එ ඔහුගේ සමාග් දෘෂ්ටි වෙයි, ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි සංකල්පනා කෙරෙයි. එ ඔහුගේ සමාග් සංකල්ප වෙයි. ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි තෙපුල් බෙණෙයි. එ ඔහුගේ සමාග්වචන වෙයි. ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි කියයි. යම් රහත් කෙනෙක් ක්‍රියාවාද ඇති වෙත්ද ඔවුනට මේ පුද්ගල විරුද්ධ කම් නො කෙරෙයි. ඇත්තා වූ මැ ක්‍රියාව 'ක්‍රියා ඇති' යි මෙරමා ලවා හඟවයි. එ ඔහුගේ සද්ධර්මසංඥප්ති වෙයි. එ සද්ධර්මසංඥප්තියෙහි තමා නො හුවයි. මෙරමා නො හෙළයි. මෙසෙයින් කැලෑ මැ ඔහුගේ දුසිල්බව ප්‍රතිණ වෙයි. සුසිල් බව එළඹයිවිසේ වෙයි. මේ සමාග්දෘෂ්ටි ද සමාග් සංකල්ප ද සමාග්වචන ද ආයාතනව අවිරුද්ධභාවය ද සද්ධර්මසංඥප්ති ද ආත්මොත්කර්ෂණ රහිත බව ද පරවම්භනා රහිත බව ද යි මෙසේ මේ අනෙක කුලධර්මයෝ සමාග්දෘෂ්ටි හෙතෙසින් ඔහුට පහළ වෙත්.

ගැහැවියෙහි, එහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : ඉදින් ක්‍රියා ඇත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කායුත් මරණින් මතු සුන්දරගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට උපපත්ති වියින් පැමිණෙන්නේ යැ. එකත්තෙන් ක්‍රියා නො වේවා. ඒ හවත් මහණ බ්‍රෑණ්ණන්ගේ වචන සත්‍ය වේවා. එතෙකුදු වත් මේ හවත් පුරුෂපුද්ගල මේ අත්බැවිහි මැ සිල්වත් පුරුෂපුද්ගලයෙකැ සමාග්දෘෂ්ටි ඇතියෙකැ ක්‍රියාවාද ඇතියෙකැ' යි තුවණැතියන් ගේ පැසැසුමට නිසි වෙයි. ඉදින් ක්‍රියා ඇත්තේ මැ වී නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගලහට දෙලොවහි මැ ජයග්‍රාහ වෙයි : 'මෙලෙවිහි මැ තුවණැතියන්ගේ පැසැසුමට නිසි වෙයි' යන යමෙකුත් ඇද්ද, කායුත් මරණින් මතු සුඛ සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට පැමිණෙන්නේ යැ' යන යමෙකුත් ඇද්ද එ දෙකයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ අපණ්ණකධර්මය ගන්නා ලද්දේ සමාදාන කරන ලද්දේ (සකවාද යැ පරවාද යැ යන) උභයාන්තය පැතිරගෙන සිටියි. අකුල කාරණ හැරපියයි.

ගැහැවියෙහි, මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බ්‍රෑණ්ණෝ ඇත : "සත්ත්ව යන්ගේ සංක්ෂේපයට (කෙලෙසිමට) හේතු නැත, ප්‍රත්‍යය නැත. අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන්ගේ විභුද්ධියට හේතු නැත, ප්‍රත්‍යය නැත, අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ විභුද්ධ වෙති. බලයෙක් නැත, වියායෙක් නැත, පුරුෂපරාමයෙක් නැත පුරුෂපරාක්‍රමයෙක් නැත, හැම සත්ත්ව හැම (එකිනිදියාදි) ප්‍රාණිහු හැම (අණ්ඩකෝෂ වස්තිකෝෂගත) භූතයෝ හැම ජීවයෝ අවස වූවාහු අබල වූවාහු වියා නැත්තාහු නියතියෙන් සධගතියෙන් ස්වභාවයෙන් පරිණාමයට පැමිණියාහු අභිජාති සයෙකැ මැ සිටි සුවද්ධත් විදුති" යි. ගැහැවියෙහි, එ මහණබ්‍රෑණ්ණන් අතුරෙහි මැ ඇතැම් මහණබ්‍රෑණ්ණෝ සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහ. ඔහු මෙසේ කීහු : "සත්ත්වයන්ගේ සංකලයට හේතු ඇත, ප්‍රත්‍යය ඇත. හේතු ප්‍රත්‍යය ඇති වැ සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන්ගේ විභුද්ධියට හේතු ඇත, ප්‍රත්‍යය ඇත. හේතු ප්‍රත්‍යය ඇති වැ සත්ත්වයෝ විභුද්ධ වෙති. බල ඇත, වියාය ඇත, පුරුෂ ස්ථාම ඇත, පුරුෂපරාක්‍රම ඇති. හැම සත්ත්ව හැම ප්‍රාණිහු හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ අවස වූවාහු අබල වූවාහු වියා නැතියාහු නියතියෙන් සධගතියෙන් ස්වභාවයෙන් පරිණාමයට පැමිණියාහු අභිජාති සයෙකැ මැ සුවද්ධත් විදුතාහු නො වෙති යි. ගැහැවියෙහි, ඒ කිමැයි හඟනාව : මේ මහණ බ්‍රෑණ්ණෝ උතුනට සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො? යි. එසේ යැ වහන්ස.

නත්‍ර ගහපතයො යෙ තෙ සමණ්‍යාගමණං ඵලංවාදිනො ඵලං දිට්ඨිනො: නත්ති හෙතු නත්ති පච්චයො-පෙ-සුඛදුක්ඛං පටිසංවේදෙනත්ති. තෙසමෙතං පාටිකඛිං: යමිදං කායසුචරිතං ච්චිසුචරිතං මනොසුචරිතං ඉමෙ නයො කුසලෙ ධම්මෙ අභිනිවජ්ජේති. යමිදං කායදුච්චරිතං ච්චිදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. ඉමෙ නයො අකුසලෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු: න හි තෙ භොනෙතා සමණ්‍යාගමණං පස්සන්ති අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඕකාරං සංඛිතිලෙසං කුසලානං ධම්මානං නෙක්ඛම්මෙ ආතිසංසං වොදනපක්ඛං. සන්තංයෙව බො පන හෙතු නත්ති හෙතු'තිස්ස දිට්ඨි භොති. සාස්ස භොති මිච්ඡාදිට්ඨි. සන්තං යෙව බො පන හෙතු නත්ති හෙතු'ති සංඛක්ඛපෙති. සාස්ස භොති මිච්ඡාසංඛක්ඛපෙසා. සන්තංයෙව බො පන හෙතු නත්ති හෙතු'ති වාචං භාසති. සාස්ස භොති මිච්ඡාවාචා. සන්තං යෙව බො පන හෙතු නත්ති හෙතු'ති ආහ. යෙ තෙ අරහතො: හෙතුවාදා නෙසමයං පච්චිකං කරොති. සන්තංයෙව බො පන හෙතු නත්ති හෙතු'ති පරං සඤ්ඤපෙති. සාස්ස භොති අසංඛම්මසඤ්ඤන්ති. තාය ව පන අසංඛම්මසඤ්ඤන්තියා අත්තානුක්ඛංයෙති. පරං වම්බෙති. ඉති පුබ්බෙ ව බො පනස්ස සුසිලාං පභිනං භොති, දුග්ගිලාං පච්චුපට්ඨිතං. අයඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසංඛක්ඛපෙසා මිච්ඡාවාචා අරියානං පච්චිකතා අසංඛම්මසඤ්ඤන්ති අත්තානුක්ඛංයෙති පරවම්බනා: ඵලංසිමෙ අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චයා.

නත්‍ර ගහපතයො විඤ්ඤාපුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකති: සචෙ බො නත්ති හෙතු; ඵලමයං හවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙද සොත්ථිමත්තානං කරිස්සති, සචෙ බො අත්ති හෙතු, ඵලමයං හවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙද පරම්මරණං අපායං දුග්ගතිං චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජිස්සති. කාමං බො පන මාත්‍ර හෙතු. භොතු නෙසං භවිතං සමණ්‍යාගමණං සච්චං වචනං. අථ ව පනායං හවං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨිව ධම්මෙ විඤ්ඤානං ශාරණො දුග්ගිලො පුරිසපුග්ගලො මිච්ඡාදිට්ඨි අහෙතුවාදෙ'ති¹ සචෙ බො අත්ථෙව හෙතු. ඵලං ඉමස්ස භොතො පුරිසපුග්ගලස්ස උග්ගත්ථ කලිග්ගභො: යඤ්ච දිට්ඨිව ධම්මෙ විඤ්ඤානං ශාරණො, යඤ්ච කායස්ස හෙද පරම්මරණං අපායං දුග්ගතිං. චිතිපාතං නිරයං උපපජ්ජිස්සති. ඵලමස්සා'යං අපණ්ණකො ධම්මො දුස්සම්මතො සමාදින්නො ඵකංසං ඵරිතො තිට්ඨති. රිඤ්චිති කුසලං ථානං.²

නත්‍ර ගහපතයො යෙ තෙ සමණ්‍යාගමණං ඵලංවාදිනො ඵලං දිට්ඨිනො: අත්ති හෙතු අත්ති පච්චයො-පෙ-සුඛදුක්ඛං පටිසංවේදෙනත්ති. තෙසමෙතං පාටිකඛිං: යමිදං කායදුච්චරිතං ච්චිදුච්චරිතං මනො-දුච්චරිතං, ඉමෙ නයො අකුසලෙ ධම්මෙ අභිනිවජ්ජේති. යමිදං කාය-සුචරිතං ච්චිසුචරිතං මනොසුචරිතං, ඉමෙ නයො කුසලෙ ධම්මෙ සමාදාය වතතිස්සන්ති තං කිස්ස හෙතු: පස්සන්ති හි තෙ භොනෙතා සමණ්‍යා-ගමණං අකුසලානං ධම්මානං ආදීනවං ඕකාරං සංඛිතිලෙසං කුසලානං ධම්මානං නෙක්ඛම්මෙ ආතිසංසං වොදනපක්ඛං සන්තංයෙව බො පන හෙතු අත්ති හෙතු'තිස්ස දිට්ඨි භොති, සාස්ස භොති සම්මාදිට්ඨි.

1. අහෙතුකවාදෙති - මජ්ඣං, ස්ථා:

2. කුසලට්ඨානං - ස්ථා:

ගැහැවියෙහි, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණ බවුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද, මෙබඳු ආඡරි ඇත්තාහු ද; "(සත්ත්වයන්ගේ කෙලෙසීමට) හෙතු නැත, ප්‍රත්‍යය නැත ... සුවදක් විඳිති" යි. ඔවුනට තෙල කැමැති වියැයුතු; 'යම් කායසුවරිතයෙක් වාත්සුවරිතයෙක් මනාසුවරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් කුශලධර්මයන් හැරපියා යම් කායසුවරිතයෙක් වාත්සුවරිතයෙක් මනෝද්වරිතයෙක් අනුද්වරිතයෙක් ඇද්ද මේ තුන් අකුශලධර්මයන් සමාදාන් වැ ගෙන වැටෙති 'යි. එ කවර හෙයින් යත්: ඒ හවත් මහණබවුණේ අකුශල ධර්මයන්ගේ ආදීනවය ලබුබව කෙලෙසීම කුශලධර්මයන් ගේ අනුසස් ද නොමැත්තමායෙහි අනුසස් ද ව්‍යවදාන පක්ෂය ද නො දක්නාහ. ඇත්තා වූ මැ හෙතුව 'හෙතු නැතැ' යි ඔහුට ආඡරි වෙයි. ඒ ඔහුගේ මිත්‍යාආඡරි වෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව 'හේතු නැතැ' යි යි සංකල්පනා කෙරෙයි. එ ඔහුගේ මිත්‍යාසංකල්ප වෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව 'හේතු නැතැ' යි තෙපුල් බෙණෙයි. එ ඔහුගේ මිත්‍යාවචන වෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව 'හේතු නැතැ' යි කියයි. යම් රහත් කෙනෙක් හේතුවාද ඇති වෙත් ද ඔවුනට මේ පුද්ගල විරුද්ධකම් කෙරෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතුව 'හේතු නැතැ' යි මෙරමා හඟවයි. එ ඔහුගේ අසද්ධර්ම සංඥප්ති වෙයි. එ අසද්ධර්ම සංඥප්තියෙහිද කම් හුවයි, මෙරමා හෙලයි. මෙසෙයින් කැලෑ මැ ඔහුගේ සුභිලභාවය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. දුශ්භිලභාවය එළැඹූ සිටියේ වෙයි. මේ මිත්‍යාආඡරි ද මිත්‍යාසංකල්ප ද මිත්‍යාවචන ද ආයාසනව විරුද්ධභාවය ද අසද්ධර්මසංඥප්ති ද ආත්මොක්ෂකම් ද පරවම්භන ද යි මෙසේ මේ නොයෙක් අකුශලධර්මයෝ මිත්‍යාආඡරි හේතුවෙන් ඔහුට පහළ වෙත්.

ගැහැවියෙහි, එහි ලා විඥ පුරුෂ මෙසේ සලකයි; ඉදින් හේතු නැත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කායභේදයෙන් මතු කමා ස්වස්ථ කෙරෙයි. ඉදින් හෙතු ඇත්නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂපුද්ගල කායාත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවශ වැ පතිත වන නිරයට පැමිණෙයි. වැළිත් එකත්තෙන් හෙතු නො වේවා, එ හවත් මහණබවුණන්ගේ වචන සත්‍ය වේවා, එතෙකුදු වත් මේ හවත් පුරුෂපුද්ගල ඉහාත්මයෙහි මැ නුවණැතියන් විසින් ගර්භාකළයුතුබවට නිසි වෙයි: 'දුශ්භිල පුරුෂපුද්ගලයෙක, මිත්‍යා ආඡරි ඇතියෙක අහෙතුවාද ඇතියෙක' කියා යි. ඉදින් හේතු ඇත්තේ මැ වී නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂපුද්ගලයාහට දෙලොවහි මැ පරාජයාග්‍රාහ වෙයි. 'ඉහාත්මයෙහි මැ නුවණැතියන්ගේ ගර්භාවට නිසි වෙයි' යන යමෙකුත් ඇද්ද, 'කායාත් මරණින් මතු අපාය වූ දුර්ගති වූ විනිපාත වූ නිරයට පැමිණෙයි' යන යමෙකුත් ඇද්ද එ දෙකයි. මෙසේ ඔහුගේ මේ අපක්ෂකධර්මය වරදවා ගන්නා ලද්දේ සමාදාන් කරනලද්දේ එක් දෙසක් පැතිරගෙන සිටියි. කුශල කාරණ හැරපියයි.

ගැහැවියෙහි, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණ බවුණු කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු ආඡරි ඇත්තාහු වෙත් ද; "හේතු ඇත, ප්‍රත්‍යය ඇත... සුවදක් විඳිති" යි ඔවුනට තෙල කැමැති වියැයුතු; 'යම් කායසුවරිතයෙක් වාත්සුවරිතයෙක් මනෝද්වරිතයෙක් ඇද්ද, මේ තුන් අකුශලධර්මයන් හැරපියා යම් කායසුවරිතයෙක් වාත්සුවරිතයෙක් මනා සුවරිතයෙක් ඇද්ද, මේ තුන් කුශලධර්මයන් සමාදාන් කොටගෙන වැටෙති' යි. එ කවර හෙයින් යත්: ඒ හවත් මහණබවුණේ අකුශල ධර්මයන්ගේ ආදීනවය ලබුබව කෙලෙසීම දක්නාහ. කුශලධර්මයන්ගේ අනුසස් ද නොමැත්තමායෙහි අනුසස් ද ව්‍යවදානපක්ෂය ද දක්නාහ. ඇත්තා වූ මැ හෙතු 'හෙතු ඇතැ'යි ඔහුට ආඡරි වෙයි, එ ඔහුට සමාග්ආඡරි

සත්තංයෙව ඛො පන හෙතුං අත්ථි හෙතු'ති සංකප්පෙති. කායං හොති සම්මාසංකප්පො. සත්තංයෙව ඛො පන හෙතුං අත්ථි හෙතු'ති වාචං භාසති, සායං හොති සම්මාචාචා. සත්තංයෙව ඛො පන හෙතුං අත්ථි හෙතු'ති ආභ. යෙ තෙ අරහත්තො හෙතුචාදු තෙසම්'යං න පච්චිතිකං කරොති. සත්තංයෙව ඛො පන හෙතුං අත්ථි හෙතු'ති පරං සඤ්ඤපෙති. සායං හොති සඤ්ඤාසංකප්පො. තාය ව පන සඤ්ඤාසංකප්පො නෙවත්තානුකකංසෙති, න පරං වම්හෙති ඉති පුබ්බෙව ඛො පනස්ස දුස්සීලාං පටිභං හොති. සුසීලං පච්චුපට්ඨිතං අයඤ්ඤාසම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්පො සම්මාචාචා අරියානං අපච්චිතිකතා සඤ්ඤාසංකප්පො අනත්තකකංසනා අපරවම්හනා. එවංසිමේ¹ අනෙකෙ කුසලං ධම්මං සම්භවනති සම්මාදිට්ඨිපච්චයා.

නත්තං ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකති: සචෙ ඛො අත්ථි හෙතු, එවම්යං හවං පුරිසපුග්ගලො කායස්ස හෙදු පරම්මරණං සුගතිං සංගං ලොකං උපපජ්ජියාති. කාමං ඛො පන මාත්‍ර හෙතු, හොතු නෙසං හවතං සම්මාදිට්ඨිකතං සම්මාදිට්ඨිකතං, අච්චි පනායං හවං පුරිසපුග්ගලො දිට්ඨෙව ධම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො: සීලවා පුරිසපුග්ගලො සම්මාදිට්ඨි හෙතුචාදු'ති. සචෙ ඛො අත්ථෙව හෙතු.² එවං ඉමස්ස හොත්තො පුරිසපුග්ගලස්ස උග්ගත්තං කවග්ගහො, යඤ්ඤා දිට්ඨෙව ධම්මෙ විඤ්ඤානං පාසංසො, යඤ්ඤා කායස්ස හෙදු පරම්මරණං සුගතිං සංගං ලොකං උපපජ්ජියාති. එවම්යං අපණ්ණකො ධම්මො සුසංමත්තො සම්මාදිට්ඨිකතං උග්ගත්තං එවම්යං තිට්ඨති. විඤ්ඤාති අකුසලං ධානං.

සත්තං ගහපතයො එකෙ සම්මාදිට්ඨිකතං එවංචාදිනො එවං දිට්ඨිනො: 'නත්ථි සංකප්පො ආරුප්පා'ති. තෙසංයෙව ඛො ගහපතයො සම්මාදිට්ඨිකතං එකෙ සම්මාදිට්ඨිකතං උප්පිපච්චිතිකචාදු. තෙ එව මාහාසු: 'අත්ථි සංකප්පො ආරුප්පා'ති. තං කිං මඤ්ඤාති ගහපතයො නත්තං සම්මාදිට්ඨිකතං අඤ්ඤාසංකප්පො උප්පිපච්චිතිකචාදුති—එවම්හත්තො.

නත්තං ගහපතයො විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤිකති: යෙ ඛො තෙ හොත්තො සම්මාදිට්ඨිකතං එවංචාදිනො එවංදිට්ඨිනො, 'නත්ථි සංකප්පො ආරුප්පා'ති. ඉදම්මෙ අදිට්ඨිං, යෙපි තෙ හොත්තො සම්මාදිට්ඨිකතං එවංචාදිනො එවංදිට්ඨිනො, 'අත්ථි සංකප්පො ආරුප්පා'ති. ඉදම්මෙ අවිදිනො: අභඤ්ඤාව ඛො පන අත්තත්තො අපස්සත්තො එකංසෙත ආදාය වොහරෙයාං: 'ඉදම්මෙ සම්මං මොහමඤ්ඤාති. නමෙතං අස්ස පටිථුපං. යෙ ඛො තෙ හොත්තො සම්මාදිට්ඨිකතං එවං චාදිනො එවංදිට්ඨිනො, 'නත්ථි සංකප්පො ආරුප්පා'ති. සචෙ තෙසං හවතං සම්මාදිට්ඨිකතං සම්මං වචනං. ධානමේතං විජ්ජති. යෙ තෙ දෙවා රූපිනො මනොමයා අපණ්ණකමේ නත්තංගති හවිසති. යෙ පන තෙ හොත්තො සම්මාදිට්ඨිකතං එවං චාදිනො එවං දිට්ඨිනො, 'අත්ථි සංකප්පො ආරුප්පා'ති. සචෙ තෙසං හවතං සම්මාදිට්ඨිකතං සම්මං වචනං. ධානමේතං විජ්ජති යෙ තෙ දෙවා අරූපිනො සඤ්ඤාසංකප්පො, අපණ්ණකමේ නත්තංගති හවිසති. දිස්සත්තො³ ඛො පන රූපාදිකරණං දණ්ඩාදනසත්තංදන - කලහ - විග්ගහ - විවාදානුචතනුචමෙපසුඤ්ඤාසංකප්පො. නත්ථි ඛො පනෙතං සංකප්පො අරුපෙති. සො ඉති පටිසංකප්පො රූපානංයෙව නිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය පටිපත්තො හොති.

1. එවම්යංසිමේ - මජ්ඣං
2. අත්ථි හෙතු - මජ්ඣං.
3. දිස්සත්තං - මජ්ඣං

වෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි සංකල්පනා කෙරෙයි. එ ඔහුට සමාක් සංකල්ප වෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි තෙසුල් බෙණෙයි. එ ඔහුට සමාග් වචන වෙයි, ඇත්තා වූ මැ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි කියයි. යම් රහත් කෙනෙක් හෙතුවාද ඇත්තාහු ද ඔවුනට මෙ පුද්ගල විරුද්ධ කම් නො කෙරෙයි. ඇත්තා වූ මැ හේතු 'හේතු ඇතැ'යි මෙරමා හඟවයි. එ ඔහුට සද්ධර්මසංඝජති වෙයි. එ සද්ධර්ම සංඝජතියෙහි තමා නො මැ හුවයි. මෙරමා නො හෙළයි. මෙසෙයින් කැලෑ මැ ඔහුගේ දුසිල් බව ප්‍රතීණ වූයේ වෙයි. සුසිල්බව එළැඹූ සිටියේ වෙයි. මෙ සමාග් දෘෂ්ටි ද සමාක් සංකල්ප ද සමාග් වචන ද ආයතියනට අවිරුද්ධතාවය ද සද්ධර්මසංඝජතිය ද ආත්මොක්කර්මණ රහිත බව ද පරවච්ඡිත රහිත බව ද යි මෙසේ ඔහුට මෙ නොයෙක් කුසල ධර්මයෝ සමාග්දෘෂ්ටි හෙතුවෙන් පහළ වෙත්.

ගැහැවියෙහි, එහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : ඉදින් හේතු ඇත් නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂ පුද්ගල කායුත් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට පැමිණෙත් නො යැ. වැළිත් එකත්තෙක් හේතු නො වේවා, එ හවත් මහණ බවුණත්ගේ වචන සත්‍ය වේවා, එතෙකු වත් මෙ හවත් පුරුෂපුද්ගල ඉහත්මයෙහි මැ නුවණැතියන්ගේ පැසැසුමට නිසි වෙයි. 'සිල්වත් පුරුෂ පුද්ගලයෙක, සමාග් දෘෂ්ටි ඇතියෙක, හෙතුවාද ඇතියෙක කියා යි. ඉදින් හේතු ඇත්තේ මැ වී නම් මෙසේ මේ හවත් පුරුෂපුද්ගලයට දෙලොවහි මැ ජයග්‍රාහ වෙයි. ඉහත්මයෙහි මැ නුවණැතියන් ගේ පැසැසුමට නිසි වෙයි යන යමෙකුත් ඇද්ද, කායුත් මරණින් මතු සුගති සංඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට පැමිණෙත් ගේ යැ යන යමෙකුත් ඇද්ද එ දෙක යි. මෙසේ ඔහුගේ මෙ අපණ්ණක ධර්මය මොනොවට ගත්තා ලද්දේ සමාදාන් කරන ලද්දේ උභයාත්තය පැතිරූ ගෙන සිටියි. අකුසලකාරණ හැරියියි.

ගැහැවියෙහි, ' අරූප භ්‍රමමලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් නැතැ'යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබවුණෝ ඇත. ගැහැවියෙහි, එ මහණබවුණන් අතුරෙහි මැ ඇතැම් මහණ බවුණෝ සෘජු විරුද්ධවාද ඇත්තාහු වෙති. ඔහු මෙසේ කීහු : ' අරූප භ්‍රමමලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් ඇත ' කියා යි. ගැහැවියෙහි, එ කීමැ යි හඟනාව. මෙ මහණබවුණෝ උනුනට සෘජු විරුද්ධ වාද ඇත්තාහු නො ? යි. එසේ යැ වහන්ස,

ගැහැවියෙහි, එහි ලා නුවණැති පුරුෂ මෙසේ සලකයි : යම් ඒ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙක් ' අරූප භ්‍රමමලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් නැතැ'යි මෙසේ කියන්නාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද මෙ කරුණ මා විසින් නො දක්නා ලද. යම් ඒ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙකුත් ' අරූප භ්‍රමමලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් ඇතැ'යි මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, මෙ කරුණ ද මා විසින් නො දන්නා ලද. වැළිත් මම් වූකලි නො දන්නම් නො දක්නම් ' මෙ මැ සත්‍ය යැ අත්‍යය තුවක් යැ'යි එකාත්ත කොටගෙන ව්‍යවහාර කරන්නෙමි. තෙල මට නො නිස්ස. යම් ඒ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙක් ' අරූප භ්‍රමමලෝකය සර්ව ප්‍රකාරයෙන් නැතැ'යි මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද ඉදින් එ හවත් මහණ බවුණත්ගේ වචන සබා වේ නම් තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි. : රූපි වූ මනෝමය වූ යම් ඒ දෙව් කෙනෙක් ඇද්ද මාගේ එහි ඉපැත්ම නො සිස් වෙයි. යම් එ හවත් මහණ බවුණු කෙනෙක් ' අරූප භ්‍රමමලෝකය සර්වප්‍රකාරයෙන් ඇතැ'යි මෙ බඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද ඉදින් එ හවත් මහණ බවුණත්ගේ වචන සත්‍ය වේ නම් තෙල කරුණ විද්‍යාමාන වෙයි : අරූපි වූ සංඝමය වූ යම් එ දෙව් කෙනෙක් ඇද්ද මාගේ එහි ඉපැත්ම නො සිස් වෙයි. රූපය හෙතු කොට දඩු ගැනුම යැ සැත් ගැනුම යැ කලහ යැ විග්‍රහ යැ විවාද යැ ' තෝ තෝ ' යැ යි බිණුම යැ පිසුනු බස යැ මුසවා යැ යන මොහු දක්නා ලැබෙත් මැ යැ. සර්වප්‍රකාරයෙන් අරූපහවයෙහි තෙල නැත් මැ යයි. හෙ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කොට රූපයන්ගේ මැ නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තො වෙයි.

සනති ගහපතයො එතෙ සමණවුංගමණං එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො : නත්ති සබ්බසො හවතිරොධො'ති. තෙසංයෙව ඛො ගහපතයො සමණවුංගමණං එතෙ සමණවුංගමණං උජ්ඣිපච්චතිකවාදාදි තෙ එවං-මාහංසු : අත්ති සබ්බසො හවතිරොධො'ති. නං කිම්මඤ්ඤථ ගහපතයො නනුමෙ සමණවුංගමණං අඤ්ඤමඤ්ඤං උජ්ඣිපච්චතිකවාදාදි. එවං ගනන්.

තත්තු ගහපතයො විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකකති : යෙ ඛො තෙ භොනො : සමණවුංගමණං එවංවාදිනො : එවංදිට්ඨිනො : නත්ති සබ්බසො හවතිරොධො'ති. ඉදං මෙ අදිට්ඨං, යෙපි තෙ භොනො : සමණවුංගමණං එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො : 'අත්ති සබ්බසො හව-තිරොධො'ති. ඉදමෙම අවිදිතං. අහඤ්ඤව ඛො පන අජානනො අපසානනො එකංගෙන ආදාය වොගරෙයං : 'ඉදමෙව සච්චං මොඝ-මඤ්ඤ'නති. න මේතං අස්ස පඤ්ඤාපං යෙ ඛො තෙ භොනො : සමණවුංගමණං එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො : 'නත්ති සබ්බසො හව-තිරොධො'ති සච්චෙ තෙසං හවතං සමණවුංගමණං සච්චං වචනං. ථානමේතං විජ්ජති. යෙ තෙ දෙව් අරුපිනො සඤ්ඤමය අපණ්ණ-කමෙම තත්තුපාතති හවිස්සති. යෙ පන තෙ භොනො : සමණවුංගමණං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො : 'අත්ති සබ්බසො හවතිරොධො'ති. සච්චෙ තෙසං හවතං සමණවුංගමණං සච්චං වචනං. ථානමේතං විජ්ජති යං දිට්ඨං ව මෙම පරිනිබ්බාසිස්සාමි. යෙ ඛො තෙ භොනො : සමණ-වුංගමණං එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො : 'නත්ති සබ්බසො හවතිරොධො'ති. තෙසමයං දිට්ඨි සාරාගාය සනතිකෙ, සංයොගාය සනතිකෙ, අභිනන්දනාය සනතිකෙ, අජේඛාසානාය සනතිකෙ, උපාදානාය සනතිකෙ. යෙ පන තෙ භොනො : සමණවුංගමණං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො : 'අත්ති සබ්බසො හවතිරොධො'ති. තෙසමයං දිට්ඨි අසාරාගාය සනතිකෙ අසංයොගාය සනතිකෙ අභිනන්දනාය සනතිකෙ අනජේඛාසානාය සනතිකෙ අනුපාදානාය සනතිකෙති. භො ඉතිපටිසබ්බාය හවානංයෙව තිබ්බිදාය විරාගාය තිරොධාය පටිපන්නො භොති.

වත්තාරොමෙ ගහපතයො පුග්ගලො සනො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං, කතමෙ වත්තාරො : ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො අත්තන්තපො භොති අත්තපරිතාපනානුයොගං අනුයුත්තො. ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො පරන්තපො භොති පරපරිතාපනානුයොගං අනුයුත්තො. ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො අත්තන්තපො ච භොති අත්තපරිතාප-නානුයොගං අනුයුත්තො. පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගං අනු-යුත්තො. ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො භොති නාත්තපරිතාපනානුයොගං අනුයුත්තො. න පරන්තපො න පරපරි-තාපනානුයොගං අනුයුත්තො. සො අත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨං ව මෙම තිව්ජාතො තිබ්බුතො සිතිභූතො සුඛපටිසංවෙදී භුග්ග භූතෙන අත්තනා විහරති.

ගැහැටියෙනි, 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධයෙන් නැතැ'යි මෙසේ කියන මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ගැහැටියෙනි, එ මහණ බමුණන්ට මැ සෘජු වීරුද්ධවාද ඇති ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු මෙසේ කීහු : 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධය ඇතැ'යි. ගැහැටියෙනි, එ කීමැ යි භගනාව. මේ මහණ බමුණෝ ඔවුනොවුනට සෘජුවීරුද්ධවාද ඇත්තාහු නො වෙත් ද ? යි. එසේ යැ වහන්ස,

ගැහැටියෙනි, එහි ලා නුවණැති සුරුෂ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කෙරෙයි : 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධයෙන් නැතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද මා විසින් මේ නොදක්නා ලද. 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධය ඇතැ'යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද මේ මා විසින් නො දක්නා ලද, මම වැළික් මෙය මැ සැබව, අත්‍යය තුවස් යැ යි නො දත් නෙමි නො දක්නෙමි එකාන්තයෙන් ගෙන ව්‍යවහාර කෙරෙමි නම් තෙල මට නො නිසි වෙයි. 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධයෙන් නැතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඉදින් එ හවත් මහණබමුණන්ගේ බස සබා වී නම් තෙල කරුණ වන්නේ යැ. අරුපි වූ (අරුපධ්‍යාන සංඥයෙන්) සංඥමය වූ යම් දෙව් කෙනෙක් ඇද්ද මාගේ එහි උපත අවිරුද්ධ වන්නේ යැ. වැළි 'සර්වප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධය ඇතැ'යි මෙසේ කියන මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඉදින් එ හවත් මහණ බමුණන්ගේ බස සැබෑ වී නම්, 'ඉහාත්මයෙහි මැ පිරිනිවෙත් නෙමි ' යන යමක් ඇද්ද තෙල කරුණ වන්නේ යැ. 'සර්ව ප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධයෙන් නැතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ ලබ්ධි ඇති යම් හවත් මහණබමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය රාග වශයෙන් සසර ඇළීමට ළං වෙයි. සංයෝජනයට සමීප වෙයි. (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින්) අභිනන්දනයට සමීප වෙයි. බැසගැනීමට සමීප වෙයි. දාස්‍යග්‍රහණයට සමීප වෙයි, යළි 'සර්වප්‍රකාරයෙන් හවනිරෝධය ඇතැ'යි මෙසේ වාද ඇති මෙසේ දෘෂ්ටි ඇති යම් හවත් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇද්ද ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය සසර නො ඇළීමට සමීප වෙයි. අසංයෝජනයට සමීප වෙයි. අනභිනන්දනයට සමීප වෙයි ' අනාධ්‍යවසානයට සමීප වෙයි, අනුපාදනයට සමීප වේ යයි ' ' හේ මෙසේ ප්‍රත්‍ය-වේක්ෂා කොට භවයන්ගේ මැ නිර්වේද පිණිස වීරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස පිළිපත්තේ වේ.

ගැහැටියෙනි, ලොවැ මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ඇත්තාහු (විද්‍යාමාන) වෙති. කවර සතර දෙනෙක යත් : ගැහැටියෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මය තවතුයේ ආත්මය තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ වෙයි. ගැහැටියෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මෙරමා තවතුයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ වෙයි. ගැහැටියෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා තවතුයේ තමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේත් මෙරමා තවතුයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේත් වෙයි. ගැහැටියෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් තමා නොමැ තවතුයේ තමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ මෙරමා නො තවතුයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ වෙයි. හේ තමා නො තවතුයේ මෙරමා නො තවතුයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිවුණේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනසුලු වූයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමො ච ගහපතයො පුග්ගලො අත්තන්නපො අත්තපරිතාපනානු-
යොගං අනුයුතොතො: ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො අවේලකො
හොති මුත්තාචාරො හත්ථාපලෙබ්භො-පෙ-ඉති එවිරුපං අනෙක-
විහිතං කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානුයොගං අනුයුතොතො විහරති.
අයං වුවිච්ඡි ගහපතයො පුග්ගලො අත්තන්නපො අත්තපරිතාපනානුයොගං
අනුයුතොතො .

කතමො ච ගහපතයො පුග්ගලො පරන්නපො පරපරිතාපනානුයොගං
අනුයුතොතො: ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො ඔරබ්භිකො හොති.
සුකරිකො-පෙ- යෙ වා පනඤ්ඤපි කෙවි කුරුරුකම්මන්තා. අයං
වුවිච්ඡි ගහපතයො පුග්ගලො පරන්නපො පරපරිතාපනානුයොගං
අනුයුතොතො:

කතමො ච ගහපතයො පුග්ගලො අත්තන්නපො ච අත්තපරිතා-
පනානුයොගං අනුයුතොතො, පරන්නපො ච පරපරිතාපනානුයොගං
අනුයුතොතො: ඉධ ගහපතයො එකච්චො පුග්ගලො රාජා වා හොති
බ්බතියො මුත්තාචාරො-පෙ- තෙපි දණ්ඩනජ්ජිතා හයනජ්ජිතා අසුමුඛා
රුදමානා පරිකම්මාති කරොන්ති. අයං වුවිච්ඡි ගහපතයො පුග්ගලො
අත්තන්නපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගං අනුයුතොතො, පරන්නපො ච
පරපරිතාපනානුයොගං අනුයුතොතො.

කතමො ච ගහපතයො පුග්ගලො නෙවත්තන්නපො නාත්තපරිතාප-
නානුයොගං අනුයුතොතො න පරන්නපො න පරපරිතාපනානුයොගං
අනුයුතොතො, සො අත්තන්නපො අපරන්නපො දිට්ඨෙව්ච ධම්මෙ නිවුජා
තො නිබ්බුතො සීඨිගුතො සුබපටිසංචෙදී බ්‍රහ්මගුතෙන අත්තනා
විහරති. ඉධ ගහපතයා තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං
සම්මාසම්මුඤ්ඤො. -පෙ- සො ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණේ පහාය චේතසො
උපකන්තියෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණේ විවිච්චෙව්ච කාමෙහි විවිච්ච
අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං
කානං -පෙ- දුතියං කානං -පෙ- තතියං කානං -පෙ- චතුත්ථං කානං
උපසම්පජ්ජි විහරති.

සො එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණේ
විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතො
පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං
පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමපි ජාතියං ඤෙපි ජාතියො
-පෙ- ඉති සාකාරං ස උදෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

සො එවං සමාහිතෙ විතොන පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණේ
විගතුපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතො
සත්තානං චුතුපපාතඤ්ඤාය විතං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙත
චකුත්තා විසුඤ්ඤාන අභික්කන්තමානුසකෙන සතොන පස්සති වචමානෙ
උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණිතෙ සුවණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ
යථාකම්මිපගෙ සතොන පජානාති.

ගෑහැවියෙනි, තමා තවන තමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණු පුද්ගල කවරෙ යත් : ගෑහැවියෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සෙලු වෙයි, හළ ආචාර ඇති වෙයි, අත ලෝනේ වෙයි . . . මෙසේ මෙබඳු අනේකප්‍රකාර වූ කය තවන භාත්සයින් තවන යෝග යෙහි යෙදුණේ වෙසෙයි. ගෑහැවියෙනි, මේ තෙම ආත්ම පරිත්‍යාගයාගෙයෙහි යෙදුණු 'අත්තන්තප පුද්ගල' යයි කියනු ලැබේ.

ගෑහැවියෙනි, පරපරිත්‍යාගයාගෙයෙහි යෙදුණු 'පරන්තප පුද්ගල' කවරෙ යත් : ගෑහැවියෙනි, මෙලොවැ කිසි පුද්ගලයෙක් එළුවන් නසා ජීවත් වනුයේ හුරන් නසා ජීවත් වනුයේ . . . මෙයින් අනාග වූත් යම්කිසි කැකුළු කම් ඇත්තාහු වෙත්. ගෑහැවියෙනි, මේ පරපරිත්‍යාගයාගෙයෙහි යෙදුණු 'පරන්තප පුද්ගල' යයි කියනු ලැබේ.

ගෑහැවියෙනි, ආත්මපරිත්‍යාගයාගෙයෙහි යෙදුණු 'අත්තන්තප' වූ ද පරපරිත්‍යාග යාගෙයෙහි යෙදුණු 'පරන්තප' වූ ද පුද්ගල කවරෙ යත් : ගෑහැවියෙනි, මෙලොවැ මුහුණ අභිෂේක වූ කැත් රජෙක් හෝ වෙයි . . . ඔහු දඩුවමින් තැනිගත්තාහු හයින් තැනිගත්තාහු කළුළු මුහුණ ඇත්තාහු හඬමින් පරිකර්ම කෙරෙති. ගෑහැවියෙනි, මේ ආත්ම-පරිත්‍යාගයාගෙයෙහි යෙදුණු 'අත්තන්තප' වූ ද පරපරිත්‍යාග යෝගයෙහි යෙදුණු 'පරන්තප' වූ ද පුද්ගල යයි කියනු ලැබේ.

ගෑහැවියෙනි, ආත්මපරිත්‍යාගයාගෙයෙහි නො යෙදුණු නො මැ අත්තන්තප වූ ද පරපරිත්‍යාගයාගෙයෙහි නො යෙදුණු පරන්තප නො වූ ද පුද්ගල කවරෙ යත් : හේ 'අත්තන්තප' නො වූයේ 'පරන්තප' නො වූයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ කෙලෙස් පිරිනිවර්තීන් නිව්වේ එහෙයින් මැ සිහිල් වූයේ මහපල නිවන්සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරෙයි. ගෑහැවියෙනි, අර්හත් වූ සමාන් සම්බුද්ධ වූ . . . තරාගතයන් වහන්සේ මෙලොව උපදනාහ. . . . හේ සිතට උපක්ලේශ වූ, ප්‍රඥව දුර්වල කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශල ධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේතයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය . . . ද්විතීය ධ්‍යානය . . . තෘතීය ධ්‍යානය . . . චතුර්ත්ම ධ්‍යානය උපයා ගෙන වාස කෙරෙයි.

හේ මෙසෙයින් සමාධිගත වූ සිත පිරිසුදු වූ කල්හි පයථිවදන වත් මැ අංගණ රහිත වත් මැ පහවු උපක්ලේශ ඇති වත් මැ මාය වත් මැ කර්මණ්‍ය වත් මැ ස්ථිත වත් මැ නො සැලෙන බවට පත් වත් මැ පූර්වනිවාසානුස්මෘතිඤ්ජාය පිණිස සිත නතු කෙරෙයි. හේ අනෙක ප්‍රකාර පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙයි. ඒ මෙසේ යැ : එක් ජාතියක, ජාති දෙකක . . . මෙසේ ආකාර සහිත උද්දෙය සහිත අනේකවිධ පූර්වනිවාසය නුවණින් සිහි කෙරෙයි.

හේ මෙසේ සමාහිත සිත පිරිසුදු කල්හි පයථිවදන කල්හි අභිගණ රහිත කල්හි පහවහිය උපක්ලේශ ඇති කල්හි මාය වැ සිටි කල්හි කර්මණ්‍ය වැ සිටි කල්හි ස්ථිත කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුති උපප්‍රාප්ති දත්තා ඤ්ජාය පිණිස සිත නතු කෙරෙයි. හේ විභූද්ධ වූ මිනිසැක ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුත වන උපදනා සත්ත්වයන් දකියි. භීත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැසටහන් ඇති නපුරු පැහැසටහන් ඇති සුන්දර ගති ඇති නපුරු ගති ඇති කර්මානුරූප වැ ගිය සත්ත්වයන් නුවණින් දන ගනී.

සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජාපතො ආසවානං ඛගඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපටිපදාති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤ්ඤාං ගොති. ඕණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරළභියං, නාපරං ඉත්තියායාති පජානාති.

අයං වුච්චති ගහපතයො පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්ත-පරිත්තාපනානුයොගං අනුසුතො, න පරත්තපො න පරපරිත්තාපනානු-යොගං අනුසුතො. සො අත්තන්තපො අපරත්තපො දිට්ඨිවි ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභූතො සුඛපටිසංවෙදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරතිති.

එවං වුතො සාලෙයාකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා හගවිත්තං එතදවොචුං: අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි තික්ඛාජ්ජිතං වා උක්ඛාජ්ජියා, පටිච්ජන්තං වා විවරෙයා, මුලාස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙයා, අනික්ඛාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙයා. චක්ඛුමිත්තො රූපාති දක්ඛිත්තිති. එවිමෙවං හොතො ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එතෙ මයං හවිත්තං ගොතමි. සරණං ගච්ජාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඛඤ්ච. උපායකෙ තො හවිං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාඤ්ඤපෙතං සරණං ගතෙති.

අපණ්ණක සුත්තං දසමං.

ගහපති වග්ගො පඨමො

තස්ස වග්ගස්ස උද්දහං.

කඤ්ඤානාගරසෙඛවතො ව පොතලියො පුත ජම්බගවෙහො,
උපාලි දම්මපො කුක්කුර අභයො ඔසුචෙදනියාපණ්ණකතො දසමො.

හේ මෙසේ සමාහිත වීත්තය පරිශුද්ධ වත් මැ පයවිද්‍යා වත් මැ නිර්ධගණ වත් මැ මෘදු වත් මැ කර්මාර්ථ වත් මැ තර වැ සිටුවත් මැ නිසල බවට පත් වත් මැ ආප්‍රවයන්ගේ ක්ෂය ඥානය සඳහා සිත නතු කෙරෙයි. හේ 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි... 'මේ ආප්‍රවතිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපත්ති යයි ඇති සැටියෙන් දනගනි. මෙසේ දත්තා මෙසේ දත්තා ඔහුගේ සිත කාමාප්‍රවයෙහිද, චිත්තෙහිද, භවාප්‍රවයෙහිද, අවිද්‍යාප්‍රවයෙහිද, චිත්තෙහිද, (සිත) මිදුණු කල්හි 'විමුක්ත යැ'යි නුවණ වෙයි. ජාතිය ක්ෂණික විය. මහ බමුණර වැස නිවවන ලදී. කරුණු කරන ලදී. මේ අර්ථස්වරූපය සඳහා කළමනා අත් කිසෙක් නැති' යි නුවණින් දනගනි.

ගැහැටියෙහි, මේ පුද්ගල ආත්මපරිත්‍යාසානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු 'අත්තන්තප' නො වූ පරපරිත්‍යාසානුයෝගයෙහි නො යෙදුණු 'පරන්තප' නො වූ පුද්ගල යයි කියනු ලැබේ. හේ 'අත්තන්තප' නො වූයේ 'පරන්තප' නො වූයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිව්වේ සිහිල් වූයේ සුව විද්‍යා සුප්‍ර වැ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් විහරණ කෙරේ යයි.

මෙසේ වදන කල්හි 'සාලා' ගම්වැසි බමුණු ගැහැටියෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කළහ : ඉතා මැනවැ හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවැ හවත් ගෞතමයෙනි, යම්කලෙක හවත් ගෞතමයෙනි, යටිහුරු කරනලද්දක් හෝ උඩහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ විවෘත කරන්නේ ද, මංමුළා වැ ගිය ඊකකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තෝ රු දකිත්ව'යි අඳුරෙහි හෝ තෙල් පහනක් දරන්නේ ද, ඊසෙයින් මැ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද. තෙල අපි හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යමහ. ධර්මය ද ගික්ෂුසඨසයා ද සරණ කොට යමහ. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයන් කොට අප ධර්මයෙක් ව'යි.

දහ වැනි අපරිමිත සූත්‍රය යි.

2. 2. 1

අමබලවීක්¹ රාහුලොවාද සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං. එකං සමයං හඟවා රාජගහෙ විහරති වෙථවනෙ කලඤ්ඤානිවාසෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා රාහුලො අමබලවීක්කායං විහරති. අප් ඛො හඟවා සායනාසමයං පතිසල්ලානා වූට්ඨිනො යෙන අමබලවීක්කා යෙනායස්මා රුහුලො තෙනුපසංඛම්. අද්දසා ඛො ආයස්මා රුහුලො හඟවන්තං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන ආසනං පඤ්ඤපෙසි² උදකඤ්ච පාදනං. නිසිදි හඟවා පඤ්ඤතෙත ආසනෙ. නිසජ්ජ පාදෙ පක්ඛාලෙසි. ආයස්මාපි ඛො රාහුලො හඟවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි.

අප් ඛො හඟවා පරිත්තං උදකාවසෙසං උදකාධානෙ ධූපෙත්වා ආයස්මන්තං රුහුලං ආමනෙත්ති පස්සාසි නො තිං රුහුල ඉමං පරිත්තං උදකාවසෙසං උදකාධානෙ ධූපිත්තං. එවමානෙත්ති, එවං පරිත්තං³ ඛො රුහුල තෙසං සාමඤ්ඤං යෙසං නත්ති සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

අප් ඛො හඟවා තං පරිත්තං උදකාවසෙසං ඡඛෙඛිත්වා ආයස්මන්තං රුහුලං ආමනෙත්ති පස්සාසි නො තිං රුහුල තං පරිත්තං උදකාවසෙසං ඡඛිත්තං. එවමානෙත්ති. එවං ඡඛිත්තං ඛො රුහුල තෙසං සාමඤ්ඤං යෙසං නත්ති සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

අප් ඛො හඟවා තං උදකාධානං නික්කුජ්ජිත්වා ආයස්මන්තං රුහුලං ආමනෙත්ති පස්සාසි නො තිං රුහුල ඉමං උදකාධානං නික්කුජ්ජිත්තං. එවමානෙත්ති, එවං නික්කුජ්ජිත්තං ඛො රුහුල තෙසං සාමඤ්ඤං, යෙසං නත්ති සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

අප් ඛො හඟවා තං උදකාධානං උක්කුජ්ජිත්වා ආයස්මන්තං රුහුලං ආමනෙත්ති. පස්සාසි නො තිං රුහුල ඉමං උදකාධානං රිත්තං තුවච්ඡති. එවමානෙත්ති. එවං රිත්තං තුවච්ඡං ඛො රුහුල තෙසං සාමඤ්ඤං යෙසං නත්ති සමපජානමුසාවාදෙ ලජ්ජාති.

සෙය්‍යථාපි රුහුල රඤ්ඤාදා නාගො ඊසාදනො උබ්බුලාවා⁴ අභිජානො සංඛාමාවචරෙ. සො⁵ සංඛාමගතො පුරිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පුරමෙනපි කායෙත කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙනපි කායෙත කමමං කරෙති, සිසෙතපි කමමං කරෙති, කණ්ණෙහිපි කමමං කරෙති, දන්තෙහිපි කමමං කරෙති, නඛුදොන්තපි කමමං කරෙති, රක්ඛතෙව සොණං. තත්ථ හත්ථාරෙහස්ස එවං හොති: අයං ඛො රඤ්ඤාදා නාගො ඊසාදනො උබ්බුලාවා⁴ අභිජානො සංඛාමාවචරෙ සංඛාමගතො පුරිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙහිපි පාදෙහි කමමං කරෙති, පුරිමෙනපි කායෙත කමමං කරෙති, පච්ඡිමෙනපි කායෙත කමමං කරෙති, සිසෙතපි කමමං කරෙති, කණ්ණෙහිපි කමමං කරෙති, දන්තෙහිපි කමමං කරෙති, නඛුදොන්තපි කමමං කරෙති, රක්ඛතෙව සොණං, අපරිච්චිත්තං ඛො රඤ්ඤාදා නාගස්ස ජිවිත්තති. යතො ඛො රුහුල

1. අමබලවීක්කා - PTS. 2. පඤ්ඤපෙසි - සිමු. 3. පරිත්තකං - මජ්ඣං.

4. උරුලාවා - මජ්ඣං, ස්‍යා. 5. සො - මජ්ඣං (උතං)

2. 2. 1

අමෙලට්ටිකරාහුලෝවාද සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක්කලෙකැ බුදුහු රජගහනුවර නිසා කලඤ්ඤාවාස නම් වූ චේතවිනාශමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් රාහුලගුරුයෝ අමෙලට්ටිකා නම් පහයෙහි වාසය කෙරෙති. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවිස්වෙලෙහි ඵලසමවතින් නැගී සිටියේක් අමෙලට්ටිකායෙහි ආයුෂ්මත් රාහුලයන් වෙත එළැඹියේක්. රාහුලායුෂ්මත්හු දුරින් මැ වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක අසුන් පතවා පාදෝනා පිණිස දිය ද එළැඹූහ. බුදුහු පැනවූ අස්තෙහි වැඩහිඳ පා දෙවූහ. ආයුෂ්මත් රාහුලගුරුයෝ ද බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්න.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මද වූ ඉතිරි දිය දියබදුනෙහි තබා ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුයේ ක : “රාහුලයෙනි, තෙපි දියබදුනෙහි තුඩු මේ අල්ප වූ උදකශේෂය දක්නවු ද”යි. එසේ යැ වහන්සැ”යි. රාහුලයෙනි, එසෙයින් යම් කෙනෙක්නට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත් ද, ඔවුන්ගේ ශ්‍රමණධර්මය අල්ප වෙයි.

ඉක්බිති බුදුහු ඒ අල්ප වූ උදකශේෂය බැහැර කොට ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුන : “රාහුලයෙනි, තෙපි බැහැර කළ අල්ප වූ උදකශේෂය දක්නවු ද”යි. එසේ යැ වහන්සැයි. රාහුලයෙනි යම් කෙනෙක්නට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත් ද ඔවුන්ගේ ශ්‍රමණධර්මය බැහැර කරනලද වෙයි.

ඉක්බිති බුදුහු ඒ දියබදුන යටිහුරු කොට තබා ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුන : “රාහුලයෙනි, තෙපි යටිහුරු කළ මේ දියබදුන දක්නවු ද”යි. වදළහ. එසේ යැ වහන්සැ, රාහුලයෙනි, එසෙයින් යම් කෙනෙක්නට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත් ද ඔවුන්ගේ ශ්‍රමණධර්මය යටිහුරු කරනලද වෙයි.

ඉක්බිති බුදුහු එදියබදුන උඩුහුරු කොට තබා ආයුෂ්මත් රාහුලයන් ඇමැතුන : “රාහුලයෙනි තෙපි වැගුරුණු සිස් වූ මේ දියබදුන දක්නවු ද”යි වදළහ. එසේ යැ වහන්සැ”යි. එසෙයින් රාහුලයෙනි යම් කෙනෙක්නට දන දන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත් ද ඔවුන් ගේ ශ්‍රමණධර්මය වික්ක යැ තුවර වේ යයි.

යම්සේ රාහුලයෙනි, රජහට රියහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතිසම්පන්න වූ යුද බිම්ට බටවීරු ඇත්තරපෙක් වේ ද, හේ යුදබිම්ට බඩුයේ පෙර දෙපයිනු කම් කෙරෙයි, පසු දෙපයිනු කම් කෙරෙයි, පෙර කයිනු කම් කෙරෙයි, පසුකයිනු කම් කෙරෙයි, හිසිනු කම් කෙරෙයි, දෙකනිනු කම් කෙරෙයි, දෙදළිනු කම් කෙරෙයි, නඟුවිනු කම් කෙරෙයි, සොඩ රක්තේ මැ යැ. එහිලා ඇතරුහට මෙබදු සිතෙක් වෙයි : “රජුගේ මෙඇත්තර රියහිස් වැනි දළ ඇත්තේ වැඩුණු සිරුරු ඇත්තේ ජාතිසම්පන්න වූයේ යුදට ගිවිසීරු වූයේ යුදබිම්ට ගියේ පෙර දෙපයිනු කම් කෙරෙයි, පසු දෙපයිනු කම් කෙරෙයි, හිසිනු කම් කෙරෙයි, දෙකනිනු කම් කෙරෙයි, දෙදළිනු කම් කෙරෙයි, නඟුවිනු කම් කෙරෙයි, සොඩ රක්තේ මැ යැ ඇතුගේ ජීවිතය රජුට නො හරනාලද”යි.

රඤ්ඤා නාගො ඊසාදනො උබ්බුලාවා අභිජානො සඛිතාමාවචරො සඛිතාමගතො-පෙ-නඛිතුට්ඨනපි කමමං කරොති. සොණ්ඩායපි කමමං කරොති. තත්ථ භත්ථාරොහස්ස ඵලං හොති: අයං බො රඤ්ඤා නාගො ඊසාදනො උබ්බුලාවා¹ අභිජානො සඛිතාමාවචරො සඛිතාමගතො-පෙ-නඛිතුට්ඨනපි කමමං කරොති. සොණ්ඩායපි කමමං කරොති. පරිච්ඡන්තං බො රඤ්ඤා නාගස්ස ජීවිතං, නත්ථිදුති කිඤ්චි රඤ්ඤා නාගස්ස කරණීයන්ති. ඵලමෙව බො රාහුල යස්ස කස්සචි සමපජාන මුසාවාදෙ නත්ථි ලජ්ජා, නාහං තස්ස කිඤ්චි පාපං² අකරණීයන්ති වදුමි. තස්මාතිහ රාහුල³ හස්සාපි න මුසා හණ්ණාමෙ'ති ඵලං හි තෙ රාහුල සිකතිතබ්බං.

තං කිමමඤ්ඤාසි රාහුල කිමත්ථියො ආදසොති. පච්චවේක්ඛනතො භනෙතති. ඵලමෙව බො රාහුල පච්චවේක්ඛිත්ථා පච්චවේක්ඛිත්ථා කායෙන කමමං කාතබ්බං, පච්චවේක්ඛිත්ථා පච්චවේක්ඛිත්ථා වාචාය කමමං කාතබ්බං, පච්චවේක්ඛිත්ථා පච්චවේක්ඛිත්ථා මනසා කමමං කාතබ්බං⁴

යදෙව තිං රාහුල කායෙන කමමං කත්තුකාමො අගොය්⁵ තදෙව තෙ කායකමමං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: යනත්තු බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කත්තුකාමො, ඉදං මේ කායකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවි-තෙතය්‍ය, පරව්‍යාඛාධායපි සංවිතෙතය්‍ය, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවිතෙතය්‍ය, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛවිපාකන්ති. සචෙ තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කත්තුකාමො ඉදමෙම කායකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවිතෙතය්‍ය, පරව්‍යාඛාධායපි සංවිතෙතය්‍ය, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවිතෙතය්‍ය, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛවිපාකන්ති. ඵලරූපං තෙ රාහුල කායෙන කමමං සසක්කං න කරණීයං සචෙ පන තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කත්තුකාමො, ඉදං මේ කායකමමං නෙවත්තව්‍යාඛාධාය සංවි-තෙතය්‍ය, න පරව්‍යාඛාධා සංවිතෙතය්‍ය, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවි-තෙතය්‍ය, කුසලං ඉදං කායකමමං සුද්‍රිද්‍රයං සුඛවිපාකන්ති. ඵලරූපං තෙ රාහුල කායෙන කමමං කරණීයං.

කරොනෙතනපි තෙ රාහුල කායෙන කමමං තදෙව තෙ කායකමමං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: යනත්තු බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කරොමි. ඉදමෙම කායකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවිතන්ති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවිතන්ති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවිතන්ති, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛවිපාකන්ති. සචෙ තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කරොමි, ඉදමෙම කායකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවිතන්ති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවිතන්ති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවිතන්ති, අකුසලං ඉදං කායකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛවිපාකන්ති. පරිසංහරෙය්‍යාසි තිං රාහුල ඵලරූපං කායකමමං. සචෙ පන තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙන කමමං කරොමි, ඉදමෙම කායකමමං නෙවත්ත-ව්‍යාඛාධාය සංවිතන්ති, න පරව්‍යාඛාධාය සංවිතන්ති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවිතන්ති, කුසලං ඉදං කායකමමං සුද්‍රිද්‍රයං සුඛවිපාකන්ති. අනුපද-ජේය්‍යාසි තිං රාහුල ඵලරූපං කායකමමං.

1. උරුලාවා - මජ්ඣ, ස්‍යා 2. පාපං කමමං - සිමු, ස්‍යා.

3. තස්මා පන රාහුල - සිමු. 4. කත්තබ්බං - මජ්ඣ 5. හොයි - සිමු

රාහුලයෙනි, රජුගේ ඇත් රියහිස් වැනි දළ ඇත්තේ වැඩිණුසිරුරු ඇත්තේ ජාති-සම්පන්න වූයේ සධ්‍යාමාවචර වූයේ . . . නඟුටිනුදු කම් කෙරෙයි, සොඩිනුදු කම් කෙරෙයි, එහිලා ඇතරුහට මෙබදු සිතෙක් වෙයි : "රජුගේ මෙ ඇත් රියහිස් වැනි දළ ඇත්තේ වැඩිණුසිරුරු ඇත්තේ ජාතිසම්පන්න වූයේ සධ්‍යාමාවචර වූයේ යුදබිමට ගියේ . . නඟුටිනුදු කම් කෙරෙයි, සොඩිනුදු කම් කෙරෙයි, ඇතුගේ ජීවිතය රජහට පරිත්‍යාග කරන ලද්දැ, මෙවිට ඇතු විසින් රජහට කිසි කටයුත්තක් නැතැ"යි. එසෙයින් මැ රාහුලයෙනි, යම් කිසිවකුට දැන දැන මුසවා බිණීමෙහි ලජ්ජා නැත් ද ඔහු විසින් කිසි පවක් නො කටහැකි යයි මම නො කියමි. එහෙයින් මෙහි ලා රාහුලයෙනි. කෙළි පිණිස ද මුසවා නො බෙණෙමි, මෙසේ රාහුලයෙනි, තොප විසින් භික්ෂියයුතු.

රාහුලයෙනි, ඒ කීමැයි සිතවු ද? කැටපත කුමක් ප්‍රයෝජන කොට ඇත්ද?යි. වහන්ස පිරික්සා බැලීම ප්‍රයෝජන කොට ඇතැ"යි. එසෙයින් මැ රාහුලයෙනි, පිරික්ස පිරික්සා කයින් කම් කළයුතු යැ. පිරික්ස පිරික්සා බයින් කම් කළයුතු යැ. පිරික්ස පිරික්සා මනසින් කම් කළයුතු යැ.

රාහුලයෙනි, තෙපි යම් මැ කමක් කරනුකැමැතිවුවහු ද තොප විසින් එ මැ කායකම්ය පිරික්සියයුතු යැ : "මම කයින් යම් කම්යක් කරනු කැමැත්තෙමි ද මාගේ මේ කායකම්ය තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ මේ කායකම්ය අකුසල යැ දුක් වඩනේ යැ දුට්ඨිපාක ඇතැ"යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නවු ද : "මම කයින් යම් කම්යක් කරනු කැමැත්තෙමි ද මාගේ මේ කායකම්ය තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ මේ කායකම්ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුට්ඨිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් කයින් මෙබදු කම්ය එකත්තෙන් නො කටයුතු යැ. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නවු නම් : "මම කයින් යම් කම්යක් කරනු කැමැත්තෙමි ද මාගේ මේ කාය-කම්ය නො මැ තමහට දුක් පිණිස පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස නො පවත්නේ යැ. දෙදෙනාට දුක් පිණිස නො පවත්නේ යැ. මේ කායකම්ය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් කයින් මෙබදු කම්ය කළයුතු.

රාහුලයෙනි, තොප කයින් කම් කරනුවන්විසිනුදු තොපගේ එමැ කායකම්ය ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කළයුතු යැ : "මම කයින් යම් කම්යක් කෙරෙමි ද, මාගේ මේ කායකම්ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති. පරහට දුක් පිණිස ද පවති. දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ කාය-කම්ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුට්ඨිපාක ඇතැ"යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කරන්නහු මෙසේ දන්නහු නම් : මම කයින් යම් කම්යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ කායකම්ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති. පරහට දුක් පිණිස ද පවති. දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ කායකම්ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුට්ඨිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබදු කායකම්ය නො කරව. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු නම් : "මම කයින් යම් කම්යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ කායකම්ය තමහට දුක් පිණිස නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස නො පවති, මේ කායකම්ය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබදු කායකම්ය කරව.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතාපි තෙ රුහුල කායෙහ කම්මං තදෙව තෙ කායකම්මං පච්ච-
වේක්ඛිතබ්බං: යනු බො අහං ඉදං කායෙහ කම්මං අකාසිං, ඉදමෙම
කායකම්මං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති,
උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං කායකම්මං දුක්ඛප්පාකනති.
සචෙ නිං රුහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි:
යං බො අහං ඉදං කායෙහ කම්මං අකාසිං, ඉදමෙම කායකම්මං
අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යා-
ඛාධායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං කායකම්මං දුක්ඛප්පාකනති
ඵවරූපං තෙ රුහුල කායකම්මං සත්ථරි වා විඤ්ඤාසු වා සමුභවාරිසු
දෙසෙතබ්බං, විචරිතබ්බං, උත්තානිකාතබ්බං, දෙසෙතා විචරිතා
උත්තානිකතා ආයතිං සංවරං ආපජ්ජිතබ්බං. සචෙ පන නිං රුහුල
පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං කායෙහ
කම්මං අකාසිං ඉදමෙම කායකම්මං නෙවත්තව්‍යාඛාධාය සංවත්තති,
න පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, කුසලං
ඉදං කායකම්මං සුබ්බප්පාකනති. තෙනෙව නිං රුහුල පීති-
පාමොජ්ජෙන විහරෙය්‍යාසි අභොරත්තානුසික්ඛී කුසලෙසු ධම්මෙසු.

යදෙව නිං රුහුල වාචාය කම්මං කත්තුකාමො අභොසි.¹ තදෙව
තෙ වචිකම්මං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: යනු බො අහං ඉදං වාචාය කම්මං
කත්තුකාමො, ඉදමෙම වචිකම්මං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තෙය්‍ය,
පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තෙය්‍ය, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තෙය්‍ය, අකුසලං
ඉදං වචිකම්මං දුක්ඛප්පාකනති. සචෙ නිං රුහුල පච්ච-
වේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං වාචාය කම්මං
කත්තුකාමො ඉදමෙම වචිකම්මං—පෙ—උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තෙය්‍ය,
අකුසලං ඉදං වචිකම්මං දුක්ඛප්පාකනති. ඵවරූපං තෙ රුහුල
වාචාය කම්මං සසකකං න කරණීයං. සචෙ පන නිං රුහුල පච්ච-
වේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං වාචාය කම්මං
කත්තුකාමො, ඉදමෙම වචිකම්මං නෙවත්තව්‍යාඛාධාය සංවත්තෙය්‍ය,
න පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තෙය්‍ය, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තෙය්‍ය, කුසලං
ඉදං වචිකම්මං සුබ්බප්පාකනති. ඵවරූපං තෙ රුහුල වාචාය
කම්මං කරණීයං.

කරොත්තෙනපි තෙ රුහුල වාචාය කම්මං තදෙව තෙ වචිකම්මං
පච්චවේක්ඛිතබ්බං: යනු බො අහං ඉදං වාචාය කම්මං කරොමි,
ඉදමෙම වචිකම්මං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි
සංවත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං වචිකම්මං
දුක්ඛප්පාකනති. සචෙ නිං රුහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං
ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං වාචාය කම්මං කරොමි, ඉදමෙම
වචිකම්මං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති,² පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති,
උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං වචිකම්මං දුක්ඛ-
ප්පාකනති. පටිසංභරෙය්‍යාසි නිං රුහුල ඵවරූපං වචිකම්මං. සචෙ
පන නිං රුහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං
ඉදං වාචාය කම්මං කරොමි. ඉදමෙම වචිකම්මං නෙවත්තව්‍යාඛාධාය
සංවත්තති, න පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තති,
කුසලං ඉදං වචිකම්මං සුබ්බප්පාකනති. අනුපදජ්ජෙය්‍යාසි නිං
රුහුල ඵවරූපං වචිකම්මං.

1. ගොසි - සිඉ.

2 සංවත්තති - PTS.

රාහුලයෙනි, තෙපි කයින් කම්‍ය කොට ද තොපගේ එ මැ කායකම්‍ය පිරික්සියයුතු යැ :
 "මම යම් කම්‍යක් කයින් කෙළෙමි ද මාගේ මේ කායකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති,
 පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ කායකම්‍ය අකුසල, දුක්
 වඩනේ යැ, දුෂ්ඨවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ
 දන්නහු නම් : "මම කයින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි නම් මාගේ මේ කායකම්‍ය තමහට දුක්
 පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති, මේ කායකම්‍ය
 අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුෂ්ඨවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මෙබඳු කාය-
 කම්‍ය ශාක්‍යාන්තර කෙරෙහි හෝ නුවණැති සමුච්ඡාරුන් කෙරෙහි හෝ දෙසියයුතු යැ,
 විවරණය කළයුතු යැ, හෙළි කළ යුතු යැ, දෙශනා කොට විවරණය කොට හෙළි කොට
 ආයතිංචරයට පැමිණිය යුතු, තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ
 දන්නහු ද : "මම කයින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ කායකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස
 නො මැ පවති. පරහට දුක් පිණිස නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස නො පවති. මේ
 කායකම්‍ය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි එ මැ
 ප්‍රීතිප්‍රමෝදයෙන් කුසල්දහම්‍ය ද්වරය හික්මෙමින් වෙසෙන්නහු යැ.

රාහුලයෙනි, තෙපි ඛයින් යම් මැ කම්‍යක් කරනු කැමැත්තහු ද, තොප විසින් එ මැ
 වාක්කම්‍ය පිරික්සිය යුතු යැ : "මම යම් කම්‍යක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ
 වාක්කම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, දෙදෙනාට
 දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. මේ වාක්කම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුෂ්ඨවිපාක ඇතැ"යි.
 ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම ඛයින් යම් කම්‍යක්
 කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්‍ය දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ,
 මේ වාක්කම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප
 විසින් ඛයින් මෙබඳු කම් එකත්තෙන් නො කළයුතු. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි
 පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු නම් : "මම ඛයින් යම් කම්‍යක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ
 මේ වාක්කම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද නො
 පවත්නේ යැ, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවත්නේ යැ, මේ වාක්කම්‍ය කුසල, සුව
 වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් ඛයින් මෙබඳු කම් කටයුතු.

රාහුලයෙනි, තොප ඛයින් කම් කරනුවන් විසිනුදු තොපගේ එ මැ වාක්කම්‍ය පිරික්සිය
 යුතු යැ : "මම ඛයින් යම් කම්‍යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද
 පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති, මේ වාක්කම්‍ය අකුසල,
 දුක් වඩනේ යැ, දුෂ්ඨවිපාක ඇතැ"යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ
 දන්නහු ද : "මම ඛයින් යම් කම්‍යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද
 පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ වාක්කම්‍ය අකුසල,
 දුක් වඩනේ යැ, දුෂ්ඨවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු වාක්කම්‍ය නො කරව.
 තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම ඛයින් යම් කම්‍යක්
 කෙරෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස ද
 නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවති. මේ වාක්කම්‍ය කුසල, සුව වඩනේ යැ,
 සුඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු වාක්කම්‍ය කරව.

කතාපි තෙ රාහුල වාචාය කමමං තදෙව තෙ වචිකමමං පච්ච-
වේක්ඛිතබ්බං : යනු බො අහං ඉදං වාචාය කමමං අකාසිං, ඉදමෙම
වචිකමමං අත්තව්‍යාඛායායපි සංවත්තති.¹ පරව්‍යාඛායායපි සංවත්තති.
උභයව්‍යාඛායායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං වචිකමමං දුක්ඛදුග්ගං දුක්ඛ-
විපාකනති. සචෙ තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි :
යං බො අහං ඉදං වාචාය කමමං අකාසිං, ඉදමෙම වචිකමමං අත්ත-
ව්‍යාඛායායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛායායපි සංවත්තති, උභයව්‍යාඛායායපි
සංවත්තති, අකුසලං ඉදං වචිකමමං දුක්ඛදුග්ගං දුක්ඛවිපාකනති. ඵවරූපං
තෙ රාහුල වචිකමමං සඤ්චි වා විඤ්ඤසු වා සමුභවමාරිසු දෙසෙතබ්බං,
විචිරිතබ්බං උත්තාතීකාතබ්බං. දෙසෙතා විචිරිතා උත්තාතීකතා
ආයතිං සංවරං ආපජ්ජිතබ්බං. සචෙ පන තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො
ඵලං ජානෙය්‍යාසි : යං බො අහං ඉදං වාචාය කමමං අකාසිං, ඉදමෙම
වචිකමමං නෙවත්තව්‍යාඛායාය සංවත්තති. න පරව්‍යාඛායාය සංවත්තති,
න උභයව්‍යාඛායාය සංවත්තති, කුසලං ඉදං වචිකමමං සුදුදුග්ගං සුඛ-
විපාකනති. තෙනෙව තිං රාහුල පිතිපාමුජ්ජෙන විහරෙය්‍යාසි අහො
රත්තානුසික්ඛී කුසලෙසු ධමමෙසු.

යදෙව තිං රාහුල මනසා කමමං කත්තුකාමො අහොසි.² තදෙව
තෙ මනොකමමං පච්චවේක්ඛිතබ්බං : යනු බො අහං ඉදං මනසා කමමං
කත්තුකාමො, ඉදමෙම මනොකමමං අත්තව්‍යාඛායායපි සංවත්තෙය්‍ය,
පරව්‍යාඛායායපි සංවත්තෙය්‍ය, උභයව්‍යාඛායායපි සංවත්තෙය්‍ය, අකුසලං
ඉදං මනොකමමං දුක්ඛදුග්ගං දුක්ඛවිපාකනති. සචෙ තිං රාහුල පච්ච-
වේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි : යං බො අහං ඉදං මනසා කමමං
කත්තුකාමො, ඉදමෙම මනොකමමං අත්තව්‍යාඛායායපි සංවත්තෙය්‍ය,
පරව්‍යාඛායායපි සංවත්තෙය්‍ය, උභයව්‍යාඛායායපි සංවත්තෙය්‍ය අකුසලං
ඉදං මනොකමමං දුක්ඛදුග්ගං දුක්ඛවිපාකනති. ඵවරූපං තෙ රාහුල
මනසා කමමං සසක්ඛං න කරණීයං. සචෙ පන තිං රාහුල පච්ච-
වේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි : යං බො පන අහං ඉදං මනසා
කමමං කත්තුකාමො, ඉදං මෙ මනොකමමං නෙවත්තව්‍යාඛායාය
සංවත්තෙය්‍ය, න පරව්‍යාඛායාය සංවත්තෙය්‍ය, න උභයව්‍යාඛායාය
සංවත්තෙය්‍ය, කුසලං ඉදං මනොකමමං සුදුදුග්ගං සුඛවිපාකනති. ඵවරූපං
තෙ රාහුල මනසා කමමං කරණීයං.

කරොතෙතනපි තෙ රාහුල මනසා කමමං තදෙව තෙ මනොකමමං
පච්චවේක්ඛිතබ්බං : යනු බො අහං ඉදං මනසා කමමං කරොමි,
ඉදමෙම මනොකමමං අත්තව්‍යාඛායායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛායායපි
සංවත්තති, උභයව්‍යාඛායායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං මනොකමමං
දුක්ඛදුග්ගං දුක්ඛවිපාකනති. සචෙ තිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං
ජානෙය්‍යාසි : යං බො අහං ඉදං මනසා කමමං කරොමි, ඉදමෙම
මනොකමමං අත්තව්‍යාඛායායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛායායපි සංවත්තති,
උභයව්‍යාඛායායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං මනොකමමං දුක්ඛදුග්ගං
දුක්ඛවිපාකනති. පටිසංහරෙය්‍යාසි තිං රාහුල ඵවරූපං මනොකමමං.

රාහුලයෙනි, තොප විසින් බසින් කම්ය කොට ද තොපගේ එ මැ වාක්කම්ය පිරික්සිය යුතු යැ : "මම බසින් යම් කම්යක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ වාක්කම්ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම බසින් යම් කම්යක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ වාක්කම්ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මෙබඳු වාක්කම්ය ඥානාන්තර කෙරෙහි හෝ නුවණැති සමුම්පරුන් කෙරෙහි හෝ දෙසියයුතු යැ, විවරණය කළයුතු යැ, හෙළිකළ යුතු යැ, දේශනා කොට විවරණය කොට හෙළි කොට ආයතිය-වරයට පැමිණියයුතු. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම බසින් යම් කම්යක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ වාක්කම්ය තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවති. මේ වාක්කම්ය කුසල, සුව වඩනේ යැ සුඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි එ මැ ප්‍රීතිප්‍රමෝදායෙන් කුසල්දහමිහි දව්‍යය හික්මෙමින් වාසය කරව.

රාහුලයෙනි, තෙපි මනසින් යම් මැ කම්යක් කරනු කැමැති වවු ද, තොප විසින් එ මැ මනාකම්ය පිරික්සියයුතු යැ : "මම මනසින් යම් කම්යක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ය තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. මේ මනාකම්ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම මනසින් යම් කම්යක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ මනා කම්ය තමහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවත්නේ යැ. මේ මනාකම්ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මනසින් මෙබඳු කම් ඒකාන්තයෙන් නො කටයුතු. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම මනසින් යම් කම්යක් කරනු කැමැතියෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ය තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවත්නේ යැ, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවත්නේ යැ, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවත්නේ යැ, මේ මනාකම්ය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තොප විසින් මනසින් මෙබඳු කම් කටයුතු.

රාහුලයෙනි, තොප මනසින් කම් කරනුවන් විසිනුදු තොපගේ එ මැ මනාකම්ය පිරික්සියයුතු යැ : "මම මනසින් යම් කම්යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ මනාකම්ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : "මම මනසින් යම් කම්යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති, මේ මනාකම්ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, දුක්ඛවිපාක ඇතැ"යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සචෙ පන නිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි : යං බො අහං ඉදං මනසා කමමං කරොමි. ඉදමෙම මනොකමමං නෙවිත්ත- ව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, කුසලං ඉදං මනොකමමං සුමුද්‍රයං සුඛවිපාකනති. අනු- පදජ්ජෙය්‍යාසි නිං රාහුල ඵවරූපං මනොකමමං.

කතාපි තෙ රාහුල මනසා කමමං තදෙව තෙ මනොකමමං පච්චවේක්ඛිතබ්බං: යනනු බො අහං ඉදං මනසා කමමං අකාසිං. ඉදමෙම මනොකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති,¹ අකුසලං ඉදං මනොකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛවිපාකනති. සචෙ නිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං මනසා කමමං අකාසිං. ඉදමෙම මනොකමමං අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යා- ඛාධායපි සංවත්තති, අකුසලං ඉදං මනොකමමං දුක්ඛද්‍රයං දුක්ඛවිපාකනති ඵවරූපෙ² තෙ රාහුල මනොකමමං³ අර්ථසිතබ්බං, හරාසිතබ්බං, ජිගුච්ඡිතබ්බං, අර්ථසිතා හරාසිතා ජිගුච්ඡිතා ආයතීං සංවරං ආපජ්ජිතබ්බං. සචෙ පන නිං රාහුල පච්චවේක්ඛමානො ඵලං ජානෙය්‍යාසි: යං බො අහං ඉදං මනසා කමමං අකාසිං. ඉදමෙම මනොකමමං නෙවිත්තව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න පරව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, න උභයව්‍යාඛාධාය සංවත්තති, කුසලං ඉදං මනොකමමං සුමුද්‍රයං සුඛවිපාකනති. තෙනෙව නිං රාහුල පිතිපාශ්චජ්ජෙන විහරෙය්‍යාසි අගොරත්තානුසික්ඛි කුසලෙසු ධමමෙසු.

යෙ හි කෙච්චි රාහුල අතීතමඤ්චානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායකමමං පරිසොධෙසුං, වච්ඡිකමමං පරිසොධෙසුං, මනොකමමං පරිසොධෙසුං, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙවං පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා කායකමමං පරිසොධෙසුං. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා වච්ඡිකමමං පරිසොධෙසුං. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා මනොකමමං පරිසොධෙසුං.

යෙහිපි කෙච්චි රාහුල අනාගතමඤ්චානං සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායකමමං පරිසොධෙසුං, වච්ඡිකමමං පරිසොධෙසුං, මනොකමමං පරිසොධෙසුං, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙවං පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා කායකමමං පරිසොධෙසුං. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා වච්ඡිකමමං පරිසොධෙසුං. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා මනොකමමං පරිසොධෙසුං.

යෙහිපි කෙච්චි රාහුල ඵතරහි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා කායකමමං පරිසොධෙසුං, වච්ඡිකමමං පරිසොධෙසුං, මනොකමමං පරිසොධෙසුං, සබ්බෙ තෙ ඵලමෙවං පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා කායකමමං පරිසොධෙසුං. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා වච්ඡිකමමං පරිසොධෙසුං. පච්චවේක්ඛිතා පච්චවේක්ඛිතා මනොකමමං පරිසොධෙසුං.

1. සංවත්තතීති - සිමු. සංවත්ති - PTS
2. ඵවරූපං පන - මජ්ඣං. ඵවරූපං පන - ස්‍යා.
3. මනොකමමං - මජ්ඣං.

මනාකම්‍ය නො කරව. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින් තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : “මම මනාසින් යම් කම්‍යක් කෙරෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස නො පවති, මේ මනාකම්‍ය කුසල, සුව වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තෙපි මෙබඳු මනාකම්‍ය කරව.

රාහුලයෙනි, තොප විසින් මනාසින් කම්‍ය කොට ද තොපගේ එ මැ මනාකම්‍ය පිරික්සිය-සුතු යැ : “මම මනාසින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි ද, මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ මනාකම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ”යි. ඉදින් රාහුලයෙනි, තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : මම මනාසින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද පවති, පරහට දුක් පිණිස ද පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද පවති. මේ මනාකම්‍ය අකුසල, දුක් වඩනේ යැ, සුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි තොප විසින් මෙසේ මනාකම්‍යෙහි පිඨිත වියයුතු යැ ලජ්ජා වියයුතු යැ ජුගුප්සා ඉපැදවියයුතු යැ. පිඨිත වැ ලජ්ජිත වැ ජුගුප්සා කොට ආයතිසංවරයට පැමිණියයුතු යැ. තවද රාහුලයෙනි, ඉදින්-තෙපි පිරික්සන්නහු මෙසේ දන්නහු ද : “මම මනාසින් යම් කම්‍යක් කෙළෙමි ද මාගේ මේ මනාකම්‍ය තමහට දුක් පිණිස ද නො මැ පවති, පරහට දුක් පිණිස ද නො පවති, දෙදෙනාට දුක් පිණිස ද නො පවති. මේ මනාකම්‍ය කුසල, සුව වඩනේ යැ සුඛවිපාක ඇතැ”යි. රාහුලයෙනි, තෙපි එ මැ ප්‍රීතිප්‍රමෝදයෙන් කුසල්දහමිති දවැය හික්මෙමින් වාසය කරව.

රාහුලයෙනි, අභිතකාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙවයි ප්‍රාභමණ කෙනෙක් වෙවයි කායකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු නම් වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කළාහු නම් මනාකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු නම් එහැමදෙන මෙසෙයින් මැ පිරික්ස පිරික්සා කායකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කළාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා මනාකම්‍ය පිරිසුදු කළාහු යැ.

රාහුලයෙනි, අනාගතකාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙවයි ප්‍රාභමණ කෙනෙක් වෙවයි කායකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු නම් වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු නම් මනාකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු නම් එහැමදෙන මෙසෙයින් මැ පිරික්ස පිරික්සා කායකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු යැ පිරික්ස පිරික්සා මනාකම්‍ය පිරිසුදු කරන්නාහු යි.

රාහුලයෙනි, මෙකල්හි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙවයි ප්‍රාභමණ කෙනෙක් වෙවයි කායකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත් ද වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත් ද මනාකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත් ද එහැමදෙන මෙසෙයින් මැ පිරික්සපිරික්සා කායකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙති පිරික්ස පිරික්සා වාක්කම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙති, පිරික්සපිරික්සා මනාකම්‍ය පිරිසුදු කෙරෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

140 මජ්ඣිම ප. - ගඟපනි ව. [2.2.1 අමබලවසික රාහුලොවාද සුත්තං]

තස්මාතිහ රුහුල, පච්චචෙක්ඛිනා පච්චචෙක්ඛිනා කායකම්මං
පරිසොධෙස්සාමි¹ පච්චචෙක්ඛිනා පච්චචෙක්ඛිනා වචිකම්මං
පරිසොධෙස්සාමි.¹ පච්චචෙක්ඛිනා පච්චචෙක්ඛිනා මනෝකම්මං
පරිසොධෙස්සාමාති² එවං හි වො³රුහුල සික්ඛිතබ්බතති.

ඉදමමොව හගවා. අත්තමනො ආයස්මා රුහුලො හගවනො භාසිතං
අභිනඤ්ඤිති.

අමබලවසික රාහුලොවාද සුත්තං පඨමං.

-
1. පරිසොධෙස්සාමි - මජ්ඣං. සූ. 1.
 2. පරිසොධෙස්සාමිති - මජ්ඣං. සූ. 1.
 3. එවං හි තෙ - මජ්ඣං. සූ. 1.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එහෙයින් රාහුලයෙනි, මෙහි පිරික්සපිරික්සා කායකම්ය පිරිසුදු කරමහ, පිරික්ස පිරික්සා වාක්කම්ය පිරිසුදු කරමහ. පිරික්ස පිරික්සා මනාකම්ය පිරිසුදු කරමහ'යි රාහුලයෙනි, තොප විසින් මෙසේ මැ භික්ෂියයුතු.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක. සතුටුසිත් ඇති රාහුලායුත්මන්හු භාග්‍යවතුන් ගේ භාෂිතයට සතුටු වූහ'යි.

පළමු වැනි අමතලවිසිකරාහුලොව්දසුත්‍රය යි.

2. 2. 2.

මහාරාහුලෝවාද සුත්තං

එවං මේ සුත්තං. එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජේතවනේ අනාට්ටිකකස්ස ආරාමේ. අථ ඛො හගවා පුබ්බනහසමයං නිවාසෙත්වා පත්තව්වරං ආදාය සාවඤ්ඤං පිණ්ඩය පාවිසි. ආයසමාපි ඛො රාහුලො පුබ්බනහසමයං නිවාසෙත්වා පත්තව්වරං ආදාය හගවන්තං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබ්බි. අථ ඛො හගවා අපලොකෙත්වා ආයසමන්තං රුහුලං ආමනෙත්ති:

යං කිඤ්චි රාහුල රූපං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං අඤ්ඤානං වා ඛණ්ඩා වා ඔලාරිකං වා සුත්තං වා භීතං වා පණීතං වා යං දුරේ සන්තිකෙ වා සබ්බං තං රූපං නෙතං මම නෙසොහමස්මි න මෙසො අත්තා'ති එවමේතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බන්ති. රූපමෙව භු ඛො හගවා, රූපමෙව භු ඛො සුගතාති. රූපමපි රාහුල, වේදනාපි රුහුල, සඤ්ඤාපි රුහුල, සංඛාරාපි රුහුල, විඤ්ඤාණමපි රුහුලාති.

අථ ඛො ආයසමා රුහුලො 'කොත'ඤ්ඤා හගවතා සමමුඛා ඔවාදෙන ඔවදිතො ගාමං පිණ්ඩය පවිසිස්සන්ති'ති තතො පටිතිවතන්ති. අඤ්ඤාතරස්මි රුකඤ්ඤාලෙ නිසිද්ධි පලලඛකං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. අග්ගසා ඛො ආයසමා සාරිපුත්තො ආයසමන්තං රුහුලං අඤ්ඤාතරස්මි රුකඤ්ඤාලෙ නිසින්නං පලලඛකං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. දිස්වාන ආයසමන්තං රුහුලං ආමනෙත්ති: ආනාපානසතිං රුහුල භාවනං භාවෙති. ආනාපානසති රාහුල භාවතා ඔහුලීකතා මහපථලා හොති මහාතිසංසාති.

අථ ඛො ආයසමා රුහුලො සායනහසමයං පතිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිද්ධි, එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයසමා රාහුලො හගවන්තං එතදවොච: කථං භාවිතා භු ඛො හනෙත්ත ආනාපානසති කථං ඔහුලීකතා මහපථලා හොති මහාතිසංසාති.

යං කිඤ්චි රාහුල අඤ්ඤානං පච්චන්තං කක්කලං බරිගතං උපාදින්නං, සෙය්‍යපීදං: කෙසා ලොමා නඛා දන්තා තවො මංසං නහාරු අට්ඨි අට්ඨිමිඤ්ඤා වක්කං හදං යකනං කිලොමකං පිහකං පප්ඨාසං අන්තං අන්තගුණං උදරිකං කර්මකං යං වා පනඤ්ඤාමපි කිඤ්චි අඤ්ඤානං පච්චන්තං කක්කලං බරිගතං උපාදින්නං, අයං වුච්චති රාහුල අඤ්ඤාතරස්මි පථවිධාතු. යා වෙච ඛො පන අඤ්ඤාතරස්මි පථවිධාතු යා ව ඛාතිරා පථවිධාතු පථවිධාතුරෙවෙතා. තං 'නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා'ති එවමේතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දට්ඨබ්බං. එවමේතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය දිස්වා පථවිධාතුයා නිබ්බින්නති. පථවිධාතුයා පිත්තං විරාජෙති.

2. 2. 2

මහාරාහුලෝවාද සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර නිසා ජේතවන නම් අන්තර්විහි සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙවැ සැවැත්තුවරට පිඩු පිණිස වැඩිසේක. ආයුෂ්මත් රාහුලහ්‍රයෝ ද පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙවැ සැවැත්තුවරට පිඩු පිණිස වැඩිසේක. ආයුෂ්මත් පසුපස නුහුබන්හ. එකල්හි බුදුහු පෙරලා බලා ආයුෂ්මත් රාහුලහ්‍රයන් ඇමැතුන: "රාහුලය, ආධ්‍යාත්මික වෙවයි බාහිර වෙවයි භෞමික වෙවයි සුක්ෂ්ම වෙවයි භීත වෙවයි ප්‍රණීත වෙවයි, යම් කිසි අතීතානාගත ප්‍රත්‍යක්ෂන්ත වූ රූපයෙක් ඇද්ද, දුර වූ හෝ ළඟ වූ හෝ යම් රූපයෙක් ඇද්ද එහැම රූපය "තෙලෙ මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම නො වෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වෙ" යයි තෙල මෙසේ තත් වූ පරිදි සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක්කයුතු යයි වදනු. 'රූපය මැ ද භාග්‍යවතුන් වහන්ස, රූපය මැ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සැ'යි. රාහුලය, රූපයත් වේදනාවත් සංඥාවත් සංස්කාරයෝත් විඤ්ඤායත් දක්ක යුතු යැ'යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් රාහුලහ්‍රයෝ කවරෙක් අද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් හමුයෙහි අවවාදයෙන් අවවාද කරන ලද්දේ හමට පිඩු පිණිස පිවිසියේ ඇද්ද'යි එයින් මැ නැවැති එක්තරා රුක්මුලෙකැ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා කම්සානාතිමුට කොට සිහි එළවා හුන්හ. ආයුෂ්මත් ආර්‍යපුත්‍ර සංවරයන් වහන්සේ එක්තරා රුක්මුලෙකැ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා කම්සානාතිමුට කොට සිහි එළවා හුන් ආයුෂ්මත් රාහුලහ්‍රයන් දුටහ. දක ආයුෂ්මත් රාහුලහ්‍රයන් ඇමැතුන: "රාහුලයෙනි, ආනාපානසතිය භාවනාව වඩව. රාහුලයෙනි, වඩනලද සුනප්පනා වඩනලද ආනාපානසතිය මහත්ඵල වෙයි, මහත් අනුසස් වෙ" යයි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රාහුලහ්‍රයෝ සවස් වෙලෙහි සමවසින් නැගී සිටියාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් රාහුලහ්‍රයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ: "වහන්ස, කිසෙයින් වඩනලද, කිසෙයින් බහුල කරනලද ආනාපානසතිය මහත්ඵල වෙ ද, මහත් අනුසස් වෙ ද?යි.

රාහුලයෙනි, තමා පිළිබඳ වූ තමා නිසා හටගත් කකිග වූ තද බවට පැමිණි මහාභූතයන් නිසා හටගත් යම් කිසි රූපයෙක් වෙ ද ඒ මෙසේ යැ: කෙස් ලොම් නිය දත් සිව් මස් තහර ඇට ඇටමිදුර වතුගවු හදමස් අක්මා දලබු බඩදිව පපුමස අතුණු අතුණුබහන් නො පැසුණු අහර පැසුණු අහර යන මේ ද, තවද අනාග වූ ත් තමා පිළිබඳ තමා නිසා හටගත් කකිග වූ තද බවට පැමිණි මහාභූතයන් නිසා හටගත් යම් කිසි රූපයෙකුත් ඇද්ද, රාහුලය, මේ ආධ්‍යාත්මික පෘථිවිධාතූ යයි කියනු ලැබේ. යම් ආධ්‍යාත්මික පෘථිවිධාතුවක් ඇද්ද, යම් බාහිර වූ පෘථිවිධාතුවකුත් ඇද්ද, තෙල පෘථිවි ධාතූ මැ යි. ඒ පෘථිවිධාතුව "තෙල මාගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම නො වෙමි, තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වෙ" යයි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්ඤ්‍යයෙන් දක්කයුතු යැ. තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග් ඤ්ඤායෙන් දක පෘථිවිධාතූයෙහි උකටලි වෙයි, පෘථිවිධාතූයෙහි සිත් නො අලවයි.

කතමා ච රුහුල ආපොඛාතු: ආපොඛාතු සියා අජ්ඣතතිකා සියා ඛාහිරි. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා අපොඛාතු: යං අජ්ඣතතං පච්චතතං ආපො ආපොගතං උපාදින්නං, සෙය්‍යපීදං: පිත්තං සෙච්ඤා පුබ්බො ලොහිතං සෙදෙ මෙදෙ අසුඤ්ඤා වසා බෙලො සිඛ්ඤාතිකා ලසිකා මුත්තං, යං වා පනඤ්ඤාපි කිඤ්ඤි අජ්ඣතතං පච්චතතං ආපො ආපොගතං උපාදින්නං, අයං වුව්චති රුහුල අජ්ඣතතිකා ආපොඛාතු. යා වෙච්ච බො පන අජ්ඣතතිකා ආපොඛාතු, යා ච ඛාහිරි ආපොඛාතු ආපොඛාතුරෙවෙසා. තං නෙතං මම්, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තාති ඵවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤා දුට්ඨබ්බං. ඵවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤා දිස්වා අපොඛාතුයා තිබ්බිඤ්ඤාති. ආපොඛාතුයා විත්තං විරුජෙති.

කතමා රුහුල තෙජෝඛාතු: තෙජෝඛාතු සියා අජ්ඣතතිකා සියා ඛාහිරි. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා තෙජෝඛාතු: යං අජ්ඣතතං පච්චතතං තෙජෝ තෙජෝගතං උපාදින්නං, සෙය්‍යපීදං: යෙන ච සත්තප්පති, යෙන ච ජීරිතති, යෙන ච පරිඛ්‍යාති, යෙන ච අසිත්තපිත්තඛා-සිත්තසාසිතං සමමා පරිණාමිං භවෙති. යං වා පනඤ්ඤාපි කිඤ්ඤි අජ්ඣතතං පච්චතතං තෙජෝ තෙජෝගතං උපාදින්නං, අයං වුව්චති රුහුල අජ්ඣතතිකා තෙජෝඛාතු. යා වෙච්ච බො පන අජ්ඣතතිකා තෙජෝඛාතු, යා ච ඛාහිරි තෙජෝඛාතු, තෙජෝඛාතුරෙවෙසා. තං නෙතං මම්, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තාති ඵවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤා දුට්ඨබ්බං. ඵවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤා දිස්වා තෙජෝඛාතුයා තිබ්බිඤ්ඤාති. තෙජෝඛාතුයා විත්තං විරුජෙති.

කතමා ච රුහුල වායොඛාතු: වායොඛාතු සියා අජ්ඣතතිකා, සියා ඛාහිරි. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා වායොඛාතු: යං අජ්ඣතතං පච්චතතං වායො වායොගතං උපාදින්නං, සෙය්‍යපීදං: උග්ගිඛ්‍යාමා වාතා අධොගමා වාතා කුච්චිතයා වාතා කොට්ඨකයා¹ වාතා අඛ්‍යාමඛාතා-සාරිතො වාතා අත්තාසො පත්තාසො ඉති. යං වා පනඤ්ඤාපි කිඤ්ඤි අජ්ඣතතං පච්චතතං වායො වායොගතං උපාදින්නං, අයං වුව්චති රුහුල අජ්ඣතතිකා වායොඛාතු යා වෙච්ච බො පන අජ්ඣතතිකා වායො-ඛාතු, යා ච ඛාහිරි වායොඛාතු, වායොඛාතුරෙවෙසා. තං නෙතං මම්, නෙසොභමස්මි, න මෙසො අත්තාති ඵවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤා දුට්ඨබ්බං. ඵවමෙතං යථාභුතං සම්මප්පඤ්ඤා දිස්වා වායොඛාතුයා තිබ්බිඤ්ඤාති. වායොඛාතුයා විත්තං විරුජෙති.

කතමා ච රුහුල ආකාශඛාතු: ආකාශඛාතු සියා අජ්ඣතතිකා, සියා ඛාහිරි. කතමා ච රුහුල අජ්ඣතතිකා ආකාශඛාතු: යං අජ්ඣතතං පච්චතතං ආකාශං ආකාශගතං උපාදින්නං, සෙය්‍යපීදං කණ්ණවර්ණං නාසවර්ණං මුඛචාරං, යෙන ච අසිත්තපිත්තඛාසිත්තසාසිතං අජ්ඣතතං යථා ච අසිත්තපිත්තඛාසිත්තසාසිතං සත්තිට්ඨති, යෙන ච අසිත්තපිත්තඛාසිත්තසාසිතං අධොගමා² තිත්තිමිති. යං වා පනඤ්ඤාපි කිඤ්ඤි අජ්ඣතතං පච්චතතං ආකාශං ආකාශගතං උපාදින්නං³ අයං වුව්චති රුහුල

1. කොට්ඨකයා - මජ්ඣං.

2. අධොගමා - මජ්ඣං.

3. අශං අශගතං විවරං විවරගතං අසංචුට්ඨං මංගලොතිගෙති උපාදින්නං - මජ්ඣං. ස්‍යා.

රාහුලය, අපොධාතු කවර යත් "අපොධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්ති යැ බාහිර ද වන්ති යැ. රාහුලය, ආධ්‍යාත්මික අපොධාතු කවර යත් : තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ යම් ආපයෙක් අපොගතයෙක් උපාදින්න වූ යුෂ්භාවලක්ෂණයෙක් ඇද්ද, ඒ කෙසේ යැ යත් : පිත, සෙම, පුයා යැ ලෙහෙ යැ සෝදිය යැ මේදතෙල ,කදුළු යැ වුරුණුතෙල, කෙළ යැ මුතුණු යැ සඳමිදුළු යැ මු යැ යන මේ යි. තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ යම් කිසි අන්‍ය වූත් ආපයෙක් අපොගතයෙක් උපාදින්න වූ යුෂ්භාව ලක්ෂණයෙක් ඇද්ද, රාහුලය, මේ ආධ්‍යාත්මික අපොධාතු යයි කියනු ලැබේ. තවද යම් ආධ්‍යාත්මික අපොධාතු-යෙක් ඇද්ද, යම් බාහිර අපොධාතුවෙකුත් ඇද්ද, තෙලෙ අපොධාතු මැ යි. ඒ අපො-ධාතුව "තෙලෙ මාගේ නො වෙයි තෙලෙ මම නො වෙමි. තෙලෙ මාගේ ආත්මය නො වේ" යයි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්‍යන්‍යයෙන් දක්කයුතු යැ. තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්‍යන්‍යයෙන් දැන අපොධාතුවෙහි උකටලි වෙයි. අපො-ධාතුවෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙහි, තේජෝධාතු කවර යත් : තේජෝධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්ති යැ බාහිර ද වන්ති යැ. රාහුලයෙහි, ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතු කවර යත් : තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ තේජසෙක් තේජෝගතයෙක් උපාදින්න වූ යම් තේජසෙක් වේ ද, ඒ මෙසේ යැ : (කිපුණු) යම් තේජෝගතයෙකින් මෙ කය තැවේ ද, යම් තේජසෙකින් මෙ කය දිරා ද, යම් තේජසෙකින් මෙ කය දූවේ ද, යමෙකින් බුදිනලද පානාය කරනලද, කනලද රසවිදිනලද ආහාරය (රස රක්තාදි විසින්) පරිභෝගයට යේ ද, (එ ද), තවද අන්‍ය වූත් තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් තේජසෙක් තේජෝගතයෙක් උපාදින්න වූ යම් තේජසෙක් වේ ද, රාහුලයෙහි, මේ ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතු යයි කියනු ලැබේ. යම් ආධ්‍යාත්මික තේජෝධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර තේජෝධාතුවකුත් වේ ද, මේ තේජෝධාතු මැ යි. ඒ තේජෝධාතුව 'තෙල මා ගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම නො වෙමි, තෙලෙ මා ගේ ආත්මය නො වේ'. යයි තෙල මෙසේ යථාභූත කොට සමාග්‍යන්‍යයෙන් දැක තේජෝ ධාතුවෙහි උකටලි වෙයි. තේජෝධාතුවෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙහි, වායෝධාතු කවර යත්; වායෝධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්ති යැ බාහිර ද වන්ති යැ, රාහුලයෙහි, ආධ්‍යාත්මික වායෝධාතු කවර යත් : අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ වායුවෙක් වායෝගතයෙක් උපාදින්න වූ වායුවෙක් වේ ද, ඒ කෙසේ යැ යත් : උඩට නැගෙන වාත යැ, යටට බස්නා වාත යැ, අතුරින් බැහැර පවත්නා වාත යැ, අතුරු තුළ පවත්නා වාත යැ, අභපයභ සරනා වාත යැ, ආශ්වාස යැ, ප්‍රශ්වාස යැ යන මොහු යි. යළි අන්‍ය වූත් කිසි අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ වායුවෙක් වායෝගතයෙක් උපාදින්න වායුවෙක් ඇද්ද, රාහුලයෙහි, මේ ආධ්‍යාත්මික වායෝධාතු යයි කියනු ලැබේ. තවද යම් ආධ්‍යාත්මික වායෝධාතුවක් වේ ද, යම් බාහිර වායෝධාතුවකුත් වේ ද, තෙල වායෝධාතු මැ යැ, ඒ වායෝධාතුව 'තෙල මා ගේ නො වෙයි, තෙලෙ මම නො වෙමි. තෙලෙ මා ගේ ආත්මය නො වේ' යයි තෙල මෙසේ ඇති සැටියෙන් සමාග්‍යන්‍යයෙන් දක්ක යුතු යැ තෙල මෙසේ සමාග්‍යන්‍යයෙන් දැක වායෝධාතුවෙහි උකටලි වෙයි, වායෝධාතුවෙහි සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙහි, ආකාශධාතු කවර යත් : ආකාශධාතු ආධ්‍යාත්මික ද වන්ති යැ බාහිර ද වන්ති යැ, රාහුලයෙහි, ආධ්‍යාත්මික ආකාශධාතු කවර යත් : තමා පිළිබඳ වූ තමා අයත් වූ ආකාශයෙක් ආකාශගතයෙක් උපාදින්න වූ ආකාශයෙක් වේ ද, ඒ මෙසේ යැ : කන්සිඳ යැ නැහැසිඳ යැ මුවදෙර යැ යමෙකින් අසිතපිත බාසිතසාසිතය ඇතුළුත ප්‍රවේශ කෙරේ ද, යම් අවකාශයෙකැ අසිතපිතබාසිතසාසිතය පිහිටාසිටි ද යමක් කරණ කොට අසිතපිතබාසිත සාසිතය අධ්‍යාගතයෙන් නික්මේ ද (එතැන් ද), යළි අන්‍ය වූත් යම් කිසි අධ්‍යාත්ම වූ ප්‍රත්‍යාත්ම වූ ආකාශයෙක් ආකාශගතයෙක් උපාදින්නයෙක් වේ ද,

අජ්ඣත්තිකා ආකාශමාදා. යා චෙව ඛො පන අජ්ඣත්තිකා ආකාශමාදා යා ච ඛාතිරා ආකාශමාදා, ආකාශමාදාරෙවෙසා. තං 'නෙතං මම, නෙ'තොහමිත්ථි. න මෙතො අත්තා'ති එවමේතං යථාභුතං සම්මප්පාඤ්ඤා දට්ඨබ්බං. එවමේතං යථාභුතං සම්මප්පාඤ්ඤා දිස්සා ආකාශමාදායා තිස්සිඤ්ඤාති. ආකාශමාදායා විතතං විරාජෙති.

පඨවිසමං රුහුල භාවනං භාවෙති, පඨවිසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එස්සා විතතං න පරියාදය ථස්සන්ති. සෙය්‍යථාපි රුහුල පඨවියා සුච්චිති තික්ඛිපන්ති, අසුච්චිති තික්ඛිපන්ති, ගුඨගතමිති තික්ඛිපන්ති, මුත්තගතමිති තික්ඛිපන්ති, ඛෙලගතමිති තික්ඛිපන්ති, පුබ්බගතමිති තික්ඛිපන්ති, ලොහිතගතමිති තික්ඛිපන්ති. න ච තෙන පඨවි අට්ටියති වා, හරයති වා, ජිගුච්ඡති වා. එවමේව ඛො නිං රුහුල පඨවිසමං භාවනං භාවෙති. පඨවිසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එස්සා විතතං න පරියාදය ථස්සන්ති.

ආපොසමං රුහුල භාවනං භාවෙති, ආපොසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එස්සා විතතං න පරියාදය ථස්සන්ති. සෙය්‍යථාපි රුහුල ආපසමං සුච්චිති ධොවන්ති, අසුච්චිති ධොවන්ති, ගුඨගතමිති ධොවන්ති, මුත්තගතමිති ධොවන්ති, ඛෙලගතමිති ධොවන්ති, පුබ්බගතමිති ධොවන්ති, ලොහිතගතමිති ධොවන්ති. න ච තෙන ආපො අට්ටියති වා, හරයති වා, ජිගුච්ඡති වා. එවමේව ඛො නිං රුහුල ආපොසමං භාවනං භාවෙති. -පෙ- ථස්සන්ති.

තෙජෝසමං රුහුල භාවනං භාවෙති, තෙජෝසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එස්සා විතතං න පරියාදය ථස්සන්ති. සෙය්‍යථාපි රුහුල තෙජෝ සුච්චිති ඛහති¹ අසුච්චිති ඛහති, ගුඨගතමිති ඛහති, මුත්තගතමිති ඛහති, ඛෙලගතමිති ඛහති, පුබ්බගතමිති ඛහති. ලොහිතගතමිති ඛහති. න ච තෙන තෙජෝ අට්ටියති වා, හරයති වා, ජිගුච්ඡති වා. එවමේව ඛො නිං රුහුල තෙජෝසමං භාවනං භාවෙති. -පෙ- ථස්සන්ති.

වායොසමං රුහුල භාවනං භාවෙති, වායොසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො² උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එස්සා විතතං න පරියාදය ථස්සන්ති. සෙය්‍යථාපි රුහුල වායො සුච්චිති උපවායති, අසුච්චිති උපවායති, ගුඨගතමිති උපවායති, මුත්තගතමිති උපවායති, ඛෙලගතමිති උපවායති, පුබ්බගතමිති උපවායති, ලොහිතගතමිති උපවායති. න ච තෙන වායො අට්ටියති වා, හරයති වා, ජිගුච්ඡති වා. එවමේව ඛො නිං රුහුල වායොසමං භාවනං භාවෙති. -පෙ- ථස්සන්ති.

ආකාශසමං රුහුල භාවනං භාවෙති. ආකාශසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එස්සා විතතං න පරියාදය ථස්සන්ති, සෙය්‍යථාපි රුහුල ආකාශො න කන්ථවි පතිට්ඨිතො, එවමේව ඛො නිං රුහුල ආකාශසමං භාවනං භාවෙති. ආකාශසමං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයතො උප්පන්නා මනාපා'මනාපා එස්සා විතතං න පරියාදය ථස්සන්ති.

1. දහති - මජ්ඣං.

2. විතතං භාවයතො - PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

රාහුලයෙහි, මේ ආකාරයෙන්ම ආකාරයකදී යයි කියනු ලැබේ. යම් ආකාරයක ආකාරයකදී වේ ද, යම් බාහිර ආකාරයකදී වේ ද, තෙල ආකාරයකදී මැ යැ. ඒ ආකාරයකදී 'තෙල මා මේ නො වෙයි, තෙල මම නො වෙමි. තෙල මා මේ ආත්මය නො වේ' යයි තෙල මෙසේ යථාර්ථය කොට සමාග්‍යයෙන් දක්ක යුතු යැ. තෙල මෙසේ සමාග්‍යයෙන් දක ආකාරයකදී උකට්ටි වෙයි. ආකාරයකදී සිත් නො අලවයි.

රාහුලයෙහි, පාරිච්ඡය හා සම කොට බවුන් වඩව. රාහුලයෙහි, පාරිච්ඡය සම කොට බවුන් වඩන තොප මේ සිත උපන් ඉස්මතියට වූ ස්වරූපයේ සිත භාත්පසින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙහි, යම්කෙසේ පාරිච්ඡයෙහි පව්ත්‍ර දයක් බහාලක් ද, අපව්ත්‍ර දයක් බහාලක් ද, ගුරුයක් බහාලක් ද, චූත්‍රයක් බහාලක් ද, කෙළක් බහාලක් ද, පුයාක් බහාලක් ද ලොකියයක් බහාලක් ද එයින් පාරිච්ඡය නො ද පෙළෙයි නො ද ලජ්ජිත වෙයි නො ද පිළිකුල් කෙරෙයි. එසෙයින් මැ රාහුලයෙහි, තෙපි පාරිච්ඡය සම කොට බවුන් වඩව, රාහුලයෙහි, යම් ගෙයෙකින් පාරිච්ඡය සම කොට බවුන් වඩන තොප මේ සිත උපන් ඉස්මතියට වූ ස්වරූපයේ භාත්පසින් මැඩගෙන නො සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙහි, ආපය සම කොට බවුන් වඩව. රාහුලයෙහි, ආපය සම කොට බවුන් වඩන තොප ගෙ සිත උපන් ඉස්මතියට වූ ස්වරූපයේ භාත්පසින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙහි, යම්කෙසේ ආපයෙහි පව්ත්‍රයක් අපව්ත්‍රයක් දෙවින් ද ගුරුයක් දෙවින් ද චූත්‍රයක් දෙවින් ද කෙළක් දෙවින් ද පුයාක් දෙවින් ද ලෙයක් දෙවින් ද එයින් ආපය නො ද පෙළේ ද නො ද ලජ්ජිත වේ ද නො ද පිළිකුල් කෙරේ ද එසෙයින් මැ රාහුලයෙහි, තෙපි ආපය සම කොට බවුන් වඩව නො සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙහි, තේජස් සම කොට බවුන් වඩව. තේජස් සම කොට බවුන් වඩන තොප මේ සිත උපන් මනාප වූ ද අමනාප වූ ද ස්වරූපයේ භාත්පසින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙහි, යම්කෙසේ තේජස් පව්ත්‍රයක් දවා ද අපව්ත්‍රයක් දවා ද ගුරුයක් දවා ද චූත්‍රයක් දවා ද කෙළක් දවා ද පුයාක් දවා ද ලෙයක් දවා ද එයින් තේජස් නො ද පෙළේ ද නො ද ලජ්ජිත වේ ද නො ද පිළිකුල් කෙරේ ද එසෙයින් මැ රාහුලයෙහි, තෙපි තේජස් සම කොට බවුන් වඩව නො සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙහි, වායු සම කොට බවුන් වඩව, රාහුලයෙහි, වායුයකදී සම කොට බවුන් වඩන තොප මේ සිත උපන් ඉස්මතියට වූ ස්වරූපයේ භාත්පසින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. යම්කෙසේ වායුව පව්ත්‍රය කරාත් හමා ද අපව්ත්‍රය කරාත් හමා ද ගුරුය කරාත් හමා ද චූත්‍රය කරාත් හමා ද කෙළය කරාත් හමා ද පුයා කරාත් හමා ද ලෙහෙය කරාත් හමා ද එයින් වායුව නො ද පෙළේ ද නො ද ලජ්ජිත වේ ද නො ද පිළිකුල් කෙරේ ද, එසෙයින් මැ රාහුලයෙහි, තෙපි වායු සම කොට බවුන් වඩව. නො සිටිත් ද (එහෙයින්).

රාහුලයෙහි, ආකාශය සම කොට බවුන් වඩව. ආකාශය සම කොට බවුන් වඩන තොප සිත උපන් මනාප වූ ද අමනාප වූ ද ස්වරූපයේ භාත්පසින් මැඩගෙන නො සිටුනාහ. රාහුලයෙහි, යම්කෙසේ අහස කිසි තැනක නො පිහිටියේ වේ ද, එසෙයින් මැ රාහුලයෙහි, තෙපි අහස සම කොට බවුන් වඩව. අහස සම කොට බවුන් වඩන තොප සිත උපන් ඉස්මතියට ස්වරූපයේ භාත්පසින් මැඩගෙන නො සිටිත්,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මේතං රුහුල භාවනං භාවෙහි. මේතං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යො ව්‍යාපාදෙ සො පටිසිංහති. කරුණං රුහුල භාවනං භාවෙහි. කරුණං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යා විහෙසා සා පටිසිංහති. ඉදිතං රුහුල භාවනං භාවෙහි. ඉදිතං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යා අරතී සා පටිසිංහති. උපෙක්ඛං රුහුල භාවනං භාවෙහි. උපෙක්ඛං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යො පටිභො සො පටිසිංහති.

අසුභං රුහුල භාවනං භාවෙහි. අසුභං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යො රාභො සො පටිසිංහති. අනිච්චසඤ්ඤං රුහුල භාවනං භාවෙහි. අනිච්චසඤ්ඤං හි තෙ රුහුල භාවනං භාවයනො යො අභමිභො සො පටිසිංහති.

ආනාපානසති¹ රුහුල භාවනං භාවෙහි. ආනාපානසති රුහුල² භාවනා ඛුද්ධාසනා මහපථො භොති මහානිසංසා. කරුණං භාවනා ව රුහුල ආනාපානසති කරුණං ඛුද්ධාසනා මහපථො භොති මහානිසංසා : ඉධ රුහුල භික්ඛු අරඤ්ඤාගතො වා රුක්ඛමුලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා නිසිදති පලලඛකං ආභුජිතං උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරික්ඛායකං උපට්ඨපෙත්වා. සො සතොව අස්සසති, සතො පස්සසති, දිඝං වා අස්සසතො දිඝං අස්සසාමිති පජානාති, දිඝං වා පස්සසතො දිඝං පස්සසාමිති පජානාති, රසං වා අස්සසතො රසං අස්සසාමිති පජානාති, රසං වා පස්සසතො රසං පස්සසාමිති පජානාති, සබ්බ කායපට්ඨංවෙදි අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, සබ්බකායපට්ඨංවෙදි පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, පස්සමායං කායසංඛාරං අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, පස්සමායං කායසංඛාරං පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, පිතිපට්ඨංවෙදි අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, පිතිපට්ඨංවෙදි පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති. සුඛපට්ඨංවෙදි අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, සුඛපට්ඨංවෙදි පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, විතත සංඛාරපට්ඨංවෙදි අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, විතතසංඛාරපට්ඨංවෙදි පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, පස්සමායං විතතසංඛාරං අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, පස්සමායං විතතසංඛාරං පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, විතතපට්ඨංවෙදි අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, විතතපට්ඨංවෙදි පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, අභිප්පමොදයං විතතං අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, අභිප්පමොදයං විතතං පස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, සමාදහං විතතං අස්සසිස්සාමිති සික්ඛති, සමාදහං

1. ආනාපානසනං - මජ්ඣං.

2. ආනාපානසනං හි තෙ රුහුල - මජ්ඣං.

රාහුලයෙනි, ජෛත්‍රිභාවනා වඩව. රාහුලයෙනි, ජෛත්‍රිභාවනා වඩන තොප හේ යම් ව්‍යාපාදයෙක් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, කරුණාභාවනා වඩව. රාහුලයෙනි, කරුණාභාවනා වඩන තොප හේ යම් විභිංසාවක් වේ ද, එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, මුද්ධාභාවනා වඩව. රාහුලයෙනි, මුද්ධාභාවනා වඩන තොප හේ යම් (ප්‍රාන්තයෙකුගේ සත්ත්ව හා අධිකූල ධර්මයන්හි) උකටලිබවක් වේ ද, එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, උපේක්ෂාභාවනා වඩව. රාහුලයෙනි, උපේක්ෂාභාවනා වඩන තොපට යම් ප්‍රතිසයෙක් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

රාහුලයෙනි, අශ්‍ර්මභාවනා වඩව. රාහුලයෙනි, අශ්‍ර්මභාවනා වඩන තොපට යම් රාගයෙක් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ. රාහුලයෙනි, අතිතාසංඥා වඩව. රාහුලයෙනි, අතිතාසංඥා වඩන තොපට යම් අස්මිමානසෙක් වේ නම් එය ප්‍රභීණ වන්නේ යැ.

රාහුලයෙනි, ආනාපානාසති භාවනා වඩව, රාහුලයෙනි, වඩනලද සුනසුනා වඩනලද ආනාපානාසතිය මහත්ඵල වෙයි. මහත් අනුසස් ඇති වෙයි. රාහුලයෙනි, කිසෙයින් වඩනලද ඔහුල කරන ලද ආනාපානාසතිය මහත්ඵල වේ ද මහත් අනුසස් ඇති වේ ද? රාහුලයෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ ව්‍යාපේතසුතට හිමි හෝ රුක්මුලට හිමි හෝ ඉන්ද්‍රියාකාරයට හිමි හෝ පලක් බැඳ කය සෘජු කොට තබා පිහිය කම්සාරානාහිමුව කොට එළවා හිඳියි. හේ පිහි ඇති වූ ආශ්වාස කෙරෙයි, පිහි ඇති වූ ප්‍රශ්වාස කෙරෙයි, දීඨ කොට හෝ ආශ්වාස කරන්නේ 'දීඨ කොට ආශ්වාස කෙරෙමි' දැනි. දීඨ කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරන්නේ 'දීඨ කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි' දැනි. හ්‍රස්ව කොට හෝ ආශ්වාස කරන්නේ 'හ්‍රස්ව කොට ආශ්වාස කෙරෙමි' දැනි. හ්‍රස්ව කොට හෝ ප්‍රශ්වාස කරන්නේ 'හ්‍රස්ව කොට ප්‍රශ්වාස කෙරෙමි' දැනි. පියලු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. පියලු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය සන්තිද්වලින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කය සන්තිද්වලින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රිතිය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රිතිය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සුඛය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සුඛය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් සන්තිද්වලින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. විත්තසංස්කාරයන් සන්තිද්වලින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ධ්‍යාන විත්තය ප්‍රකට කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ධ්‍යානවිත්තය ප්‍රකට කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. පිත ප්‍රමුද්ධ කෙරෙමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. පිත ප්‍රමුද්ධ කෙරෙමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. පිත මොනොවට

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විතතං පඤ්ඤාසංඝිති සික්ඛති, විමොචයං විතතං අඤ්ඤාසංඝිති සික්ඛති, විමොචයං විතතං පඤ්ඤාසංඝිති සික්ඛති, අනිව්‍යානුපය්‍යී අඤ්ඤාසංඝිති සික්ඛති, අනිව්‍යානුපය්‍යී පඤ්ඤාසංඝිති සික්ඛති, විරාගානුපය්‍යී අඤ්ඤාසංඝිති සික්ඛති, විරාගානුපය්‍යී පඤ්ඤාසංඝිති සික්ඛති, නිරෝධානුපය්‍යී අඤ්ඤාසංඝිති සික්ඛති, නිරෝධානුපය්‍යී පඤ්ඤාසංඝිති සික්ඛති, පටිනිසංගානුපය්‍යී අඤ්ඤාසංඝිති සික්ඛති, පටිනිසංගානුපය්‍යී පඤ්ඤාසංඝිති සික්ඛති. එවං භාවිතා ඛො රුහුල ආනාපානසති එවං ඛුප්පිකතා ඔහප්පලා භොති ඕභාතිසංයා. එවං භාවිතාය ඛො රුහුල ආනාපානසතියා එවං ඛුප්පිකතාය යෙපි තෙ වර්ගිකා අඤ්ඤාසංඝායා* තෙපි විදිතාව තිරුජ්ඣන්ති තො අවිදිතාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො අයස්මි රුහුලො භගවතො භාසිතං අභිනාදිති.

මහාරාහුලොවාදසුත්තං දුතියං.

—————

පිහිටුවමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. සිත මොනොවට පිහිටුවමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. කෙලෙසුන් කෙරෙන් සිත මුදමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි හික්මෙයි. කෙලෙසුන් කෙරෙන් සිත මුදමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. අනිත්‍ය ඥානව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. අනිත්‍ය ඥානව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. වීරාගය ඥානව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. වීරාගය ඥානව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. කෙල්ලනිරෝධය ඥානව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. කෙල්ලනිරෝධය ඥානව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රතිනිස්සරිය (විදුර්ගාව හා මාරිය) ඥානව බලමින් ආශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. ප්‍රතිනිස්සරිය ඥානව බලමින් ප්‍රශ්වාස කරන්නෙමි' හික්මෙයි. රාහුලයෙනි, මෙසේ වඩනලද මෙසේ සුතසුතා වඩනලද ආනාපානාසනය මහත් ඵල වෙයි, මහත් ඥානයක් ඇති වෙයි. රාහුලයෙනි, ආනාපානාසනය මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි යම් පස්විම ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස කෙතෙක් ඇද්ද, ඕහු ද ප්‍රකට වූවාහු මැ නිරුද්ධ වෙයි, අප්‍රකට වූවාහු නිරුද්ධ නො වෙත්.

භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක. සතුටු සිත් ඇති ආපුමත් රාහුලහඳුණේ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හේ භාෂිතය අභිනන්දනා කළහ'යි.

දෙ වැනි මහාඥානලොමාදු සි.

2. 2. 3

මූලමාලුකය සුභය

එවිට මේ සුභය. එකං සමයං භගවා සාවතියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. අථ ඛො ආයස්මතො මාලුඛකපුත්තස්ස රහොගතස්ස පතිසලලීනස්ස එවං වේතසො පරිච්ඡින්නස්සා උදපාදි: යාති'මාති දිට්ඨිගතාති භගවතා අඛ්‍යාතතාති ධර්මතාති පටික්ඛිත්තාති. සස්සතො ලොකො ඉතිපි, අසස්සතො ලොකො ඉතිපි, අනන්තවා ලොකො ඉතිපි, අනන්තවා ලොකො ඉතිපි, තං ජීවං තං සරීරං ඉතිපි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉතිපි, හොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, න හොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, තාති මේ භගවා න ඛ්‍යාතරොති. යාති මේ භගවා න ඛ්‍යාතරොති, තමෙව න රුච්චති, තමෙව න ඛමති, සො'හං භගවන්තං උපසඛක්ඛමි: එතමන්තං පුච්ඡිස්සාමි. සචෙ මේ භගවා ඛ්‍යාතරිස්සාති: සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා, අනන්තවා ලොකොති වා, අනන්තවා ලොකොති වා, තං ජීවං තං සරීරන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා එවා'හං භගවති බුග්ගචරිතං චරිස්සාමි. නො චෙ මේ භගවා ඛ්‍යාතරොති: සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා—පෙ— නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, එවා'හං සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවතතිස්සාමිති.

අථ ඛො ආයස්මා මාලුඛකපුත්තො සායන්තසමයං පතිසලලානා: වුට්ඨිතො යෙන භගවා තෙත්තපසඛක්ඛමි. උපසඛක්ඛමි: භගවන්තං අභිවාදෙති: එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසින්නො ඛො ආයස්මා මාලුඛකපුත්තො භගවන්තං එතදවොච:

ඉධ මග්ගං භන්තෙ රහොගතස්ස පතිසලලීනස්ස එවං වේතසො පරිච්ඡින්නස්සා උදපාදි: යාති'මාති දිට්ඨිගතාති භගවතා අඛ්‍යාතතාති ධර්මතාති පටික්ඛිත්තාති: සස්සතො ලොකො ඉතිපි, අසස්සතො ලොකො ඉතිපි—පෙ—නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණො ඉතිපි, තාති මේ භගවා න ඛ්‍යාතරොති. යාති මේ භගවා න ඛ්‍යාතරොති, තමෙව න රුච්චති, තමෙව න ඛමති. සො'හං භගවන්තං උපසඛක්ඛමි: එතමන්තං පුච්ඡිස්සාමි. සචෙ මේ භගවා ඛ්‍යාතරිස්සාති: සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා—පෙ—නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, එවා'හං භගවති බුග්ගචරිතං චරිස්සාමි. නො චෙ මේ භගවා ඛ්‍යාතරිස්සාති: සස්සතො ලොකොති වා, අසස්සතො ලොකොති වා—පෙ— නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වා, එවා'හං සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවතතිස්සාමිති.

2. 2. 3

මූලමාලුඛකය පුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක්කලෙකු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර නිසා ජෙනවන නම් අතෙපිඩු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසනසේක. එකල්හි එකලා වැ විවෙකයෙන් හුන් ආයුෂ්මත් මාලුඛකයා තෙරුනට මෙසේ සිතට විතකියෙන් උපත. භාග්‍යවතුන් විසින් : "ලෝකය ආශ්වත යයි ද ලෝකය අභාශ්වත යයි ද ලෝකය අත්තවත් යයි ද ලෝකය අනත්තවත් යයි ද එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරිර යයි ද ජීවය අනෙකෙක ඔරිරය අනෙකෙකැ යි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වේ යයි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ යයි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් වෙයි නො වන්නේත් වේ යයි ද සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි. නො වන්නේ නො වේ යයි ද " යි යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙක් ප්‍රකාශ නො කරන ලද්දහු ද තබනලද්දහු ද ප්‍රතික්ෂෙප කරන ලද්දහු ද ඒ දෘෂ්ටිගතයන් බුද්ධ මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙති. යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙකුත් බුද්ධ මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් එය මට නො රිසි වෙයි. එය මට නො කැමැති වෙයි. මම බුද්ධ කර එළැඹ මේ කරුණ පුරවුස්නෙමි. ඉදින් මට බුද්ධ : "ලෝකය ආශ්වත යැ හෝ ලෝකය අභාශ්වත යැ හෝ ලෝකය අත්තවත් යැ හෝ ලෝකය අනත්තවත් යැ හෝ එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරිරයැ යි හෝ ජීවය අනෙකෙක ඔරිරය අනෙකෙකැ යි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වෙයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වෙයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් වෙයි නො වන්නේත් වෙයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වන්නේත් නො ද නො වන්නේත් වෙයි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම බුද්ධ කෙරෙහි බහිසර වෙසෙමි. ඉදින් මට බුද්ධ : "ලෝකය ආශ්වත යැ හෝ ලෝකය අභාශ්වත යැ හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම ශික්ෂාප්‍රත්‍යා-බ්‍යානය කොට ගිහි බවට වැටෙමි"

ඉක්කිති ආයුෂ්මත් මාලුඛකයා පුත්‍ර, සවස් වෙලෙහි විවෙකයෙන් නැඟිසිටියේ බුද්ධ කරා එළැඹ බුද්ධ වැද එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් මාලුඛකයාපුත්‍ර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී යැ :

"වහන්ස, මෙහි එකලා වැ විවෙකයෙන් හුන් මාගේ සිතට මෙබඳු විතකියෙන් උපත. "ලෝකය ආශ්වත යයි ද ලෝකය අභාශ්වත යයි ද . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වේ යයි ද යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ නො කරන ලද්දහු ද තබන ලද්දහු ද ප්‍රතික්ෂෙප කරන ලද්දහු ද ඒ දෘෂ්ටිගතයන් බුද්ධ මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙති. බුද්ධ යම් දෘෂ්ටිගත කෙනෙකුත් මට ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් ද එය මට නො රිසි වෙයි. එය මට නො කැමැති වෙයි. මම බුද්ධ කර එළැඹ මෙකරුණ පුරවුස්නෙමි. ඉදින් මට බුද්ධ : "ලෝකය ආශ්වත යැ යි හෝ ලෝකය අභාශ්වත යයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වේ යයි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම බුද්ධ කෙරෙහි බහිසර වෙසෙමි. ඉදින් මට බුද්ධ : 'ලෝකය ආශ්වත යයි හෝ ලෝකය අභාශ්වත යයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වේ යයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් මෙසෙයින් මම ශික්ෂාප්‍රත්‍යා-බ්‍යානය කොට ගිහි බවට වැටෙමි' යි.

සචෙ භගවා ජානාති, 'සංස්සායො ලොකො'ති, සංස්සායො ලොකොති චෙ භගවා ඛ්‍යාකරොතු. සචෙ භගවා ජානාති, 'අසංස්සායො ලොකො'ති අසංස්සායො ලොකොති චෙ භගවා ඛ්‍යාකරොතු. නො චෙ භගවා ජානාති, 'සංස්සායො ලොකොති වා අසංස්සායො ලොකොති වා, අජානනො ඛො පන අපස්සායො එතදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං, 'න ජානාමි න පස්සාමි'ති.

සචෙ භගවා ජානාති 'අත්තවා ලොකො'ති. අත්තවා ලොකොති චෙ භගවා ඛ්‍යාකරොතු. සචෙ භගවා ජානාති 'අනත්තවා ලොකො'ති. අනත්තවා ලොකොති චෙ භගවා ඛ්‍යාකරොතු. නො චෙ භගවා ජානාති 'අත්ත වා ලොකො'ති වා අනත්ත වා ලොකොති වා. අජානනො ඛො පන අපස්සායො එතදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං 'න ජානාමි න පස්සාමි'ති.

සචෙ භගවා ජානාති 'තං ජිවං තං සරීර'නති. තං ජිවං තං සරීරනති චෙ භගවා ඛ්‍යාකරොතු. සචෙ භගවා ජානාති 'අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීර'නති. අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරනති චෙ භගවා ඛ්‍යාකරොතු. නො චෙ භගවා ජානාති 'තං ජිවං තං සරීරනති වා අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීර'නති වා, අජානනො ඛො පන අපස්සායො එතදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං 'න ජානාමි න පස්සාමි'ති.

සචෙ භගවා ජානාති 'භොති තථාගතො පරමමරණා'ති. භොති තථාගතො පරමමරණාති චෙ භගවා ඛ්‍යාකරොතු. සචෙ භගවා ජානාති 'න භොති තථාගතො පරමමරණා'ති. න භොති තථාගතො පරමමරණාති චෙ භගවා ඛ්‍යාකරොතු. නො චෙ භගවා ජානාති භොති තථාගතො පරමමරණාති වා න භොති තථාගතො පරමමරණාති වා අජානනො ඛො පන අපස්සායො එතදෙව උජ්ඣං භොති යදිදං 'න ජානාමි න පස්සාමි'ති.

සචෙ භගවා ජානාති 'භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණා'ති. භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණාති චෙ භගවා ඛ්‍යාකරොතු. සචෙ භගවා ජානාති 'නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා'ති. නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති චෙ භගවා ඛ්‍යාකරොතු. නො චෙ භගවා ජානාති භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණාති වා, නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති වා, අජානනො ඛො පන අපස්සායො එතදෙව උජ්ඣං භොති, යදිදං න ජානාමි න පස්සාමි'ති.

කිංඤ්ඤා තාභං මාළුඛකාසුත්ත එවං අවචං: එහි නිං මාළුඛකාසුත්ත මහි මුහුමචරිතං වර, අභනෙත ඛ්‍යාකරිකාමි: සංස්සායො ලොකොති වා අසංස්සායො ලොකොති වා —පෙ—නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති වාති. — නො භෙතං භනෙත. නිං වා පන මං එවං අවචං: අභං භනෙත භගවති මුහුමචරිතං වරිකාමි, භගවා චෙ ඛ්‍යාකරිකාමි: සංස්සායො ලොකොති වා අසංස්සායො ලොකොති වා—පෙ—නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති වාති නො භෙතං භනෙත.

1. කිංඤ්ඤා ඛො - සා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉදින් බුදුහු 'ලෝකය ආශ්වාත යැ'යි දැන් නම් 'ලෝකය ආශ්වාත යැ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය අභ්‍යාශ්වාත යැ'යි දැන් නම් 'ලෝකය අභ්‍යාශ්වාත යැ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය ආශ්වාත යැ'යි හෝ 'ලෝකය අභ්‍යාශ්වාත යැ'යි හෝ නො දන්නාහු නම් නො දන්නාහට නො දක්නාහට වැළිත් 'නො දන්නාහු නො දක්නාහු, යන තෙල වදන් මැ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි දැන් නම් 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි දැන් නම් 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි හෝ 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි හෝ නො දන්නාහු නම් නො දන්නාහට නො දක්නාහට වැළිත් 'නො දන්නාහු නො දක්නාහු, යන තෙල වදන් මැ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : ඊ මැ ජීව යැ ඊ මැ ඔරි යැ'යි දැන් නම් බුදුහු මට 'ඊ මැ ජීව යැ ඊ මැ ඔරි යැ'යි ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : ජීවය අනෙකකැ ඔරිය අනෙකකැ'යි දැන් නම් බුදුහු මට : 'ජීවය අනෙකකැ ඔරිය අනෙකකැ'යි ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු 'ඊ මැ ජීව යැ ඊ මැ ඔරි යැ'යි හෝ ජීවය අනෙකකැ ඔරිය අනෙකකැ'යි හෝ නො දන්නාහු නම් නො දන්නාහට නො දක්නාහට වැළිත් 'නො දන්නාහු නො දක්නාහු, යන තෙල වදන් මැ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වේ" යයි දැන් නම් "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වේ" යයි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ" යයි දැන් නම් සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ" යයි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වෙයි හෝ සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වෙයි හෝ නො දන්නාහු නම් නො දන්නාහට නො දක්නාහට වැළිත් 'නො දන්නාහු නො දක්නාහු, යන තෙල වදන් මැ සෘජු වෙයි.

ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වේ" යයි දැන් නම් "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වේ" යයි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ වෙයි නො ද නො වේ" යයි දැන් නම් "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ වෙයි නො ද නො වේ" යයි බුදුහු මට ප්‍රකාශ කෙරෙත්වා. ඉදින් බුදුහු : "සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො ද වන්නේත් වෙයි හෝ 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ නො ද දන්නාහු නම් නො දන්නාහට නො දක්නාහට 'නො දන්නාහු නො දන්නාහු, යන තෙල වදන් මැ සෘජු වේ" යයි.

මාලුඛකාපුත්‍රයෙනි, කිම තට මම මෙසේ කියමි ද : "ඊව මාලුඛකාපුත්‍රයෙනි, තෙපි මා කෙරෙහි බබ්භර වෙසෙව මම තොපට 'ලෝකය ආශ්වාත යැ'යි හෝ 'ලෝකය අභ්‍යාශ්වාත යැ'යි හෝ . . . 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙමි' යයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. තවද තෙපි හෝ මට මෙසේ කීවු ද : "වහන්ස, මම බුදුන් කෙරෙහි බබ්භර වෙසෙමි. බුදුහු මට : 'ලෝකය ආශ්වාත යැ'යි හෝ 'ලෝකය අභ්‍යාශ්වාත යැ'යි හෝ . . . 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ කරන්නේ' යයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ.

ඉති කිර මාළුඛකාපුත්ත නෙවාහන්තං වදාමි : එහි තිං මාළුඛකා-පුත්ත මිසි බුහම්චරියං වර අහං නෙ ඛ්‍යාකරිස්සාමි : සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා -පෙ-නෙවි හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වාති. නපි කිර මං තිං වදෙසි : අහං හන්තෙහි හගච්ඡි බුහම්චරියං චරිස්සාමි හගවා මෙ ඛ්‍යාකරිස්සාමි : සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා -පෙ-නෙවි හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වාති. එවං සන්තෙ මොහ-පුරිස කො සන්තො කං පච්චාපිකංසි.

සො ඛො මාළුඛකාපුත්ත එවං වදෙසා : න තාවාහං හගච්ඡි බුහම්චරියං චරිස්සාමි, යාව මෙ හගවා න ඛ්‍යාකරිස්සාමි : සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා අන්තවා ලොකොති වා -පෙ-නෙවි හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණාති වාති. අඛ්‍යාකත-මෙව නං මාළුඛකාපුත්ත තථාගතෙන අස්ස. අථ සො පුග්ගලො කාලං කරෙසා, සෙසාපාපි මාළුඛකාපුත්ත පුරිසො සලලෙන විඥො අස්ස සවිසෙත ගාලාපලෙපනෙන. තස්ස මිත්තාමච්චා සුඤ්ඤාසංඝාතො සිසකස්ස සලලකතං උපධිපෙසං, සො එවං වදෙසා : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි, යාව න තං පුරිසං ජානාමි, සෙනමහි විඥො : ඛෙතතිසො වා බුහම්භො වා වෙස්සො වා සුඤ්ඤාමාති.

සො එවං වදෙසා : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි. යාව න තං පුරිසං ජානාමි, සෙනමහි විඥො : එවංනාමො එවංගොත්තො ඉතිවාති.

සො එවං වදෙසා : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි. යාව න තං පුරිසං ජානාමි, සෙනමහි විඥො දිසො වා රස්සො වා මජ්ඣමො වාති.

සො එවං වදෙසා : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි යාව න තං පුරිසං ජානාමි සෙනමහි විඥො : කාලො වා සාමො වා මහිඤ්ඤාමාති වාති.

සො එවං වදෙසා : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි, යාව න තං පුරිසං ජානාමි, සෙනමහි විඥො : අසුකස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වාති.

සො එවං වදෙසා : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි යාව න තං ධුතං ජානාමි, සෙනමහි විඥො : යදි වා වාපො යදිවා කොදභෙකාති.

සො එවං වදෙසා : න තාවාහං ඉමං සලලං අභරිස්සාමි, යාව න තං ජයං ජානාමි යාගමහි විඥො : යදි වා අක්කස්ස යදි වා සන්ධස්සා¹ යදි වා නහාරස්ස යදි වා මරාවාස යදි වා කිරපණ්ණිකොති.

මෙසේ මාලුධර්මසූත්‍රය මේ තොරතුරු නො මැ කියෙමි නම් : "එව තෙසි මාලුධර්මසූත්‍ර-
යෙති, මා කෙරෙහි බලිසර වෙසෙව, මේ තොරතුරු 'ලෝකය භාග්‍යවත යැ'යි හෝ 'ලෝකය
අභාග්‍යවත යැ'යි හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වේ
යැ'යි හෝ ප්‍රකාශ කෙරෙමි යයි. තො ද මට නො කියෙමි නම් : "වහන්ස, මේ
බුද්ධා කෙරෙහි බලිසර වෙසෙමි, බුද්ධා මට : "ලෝකය භාග්‍යවත යැ'යි හෝ 'ලෝකය
අභාග්‍යවත යැ'යි හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වේ
යැ'යි හෝ ප්‍රකාශ කරන්නේ යැ'යි. මෙසේ ඇති කල්හි තුව්‍යපුරුෂය, (යාවතක හෝ
යාවක) කවරෙක් වූයෙහි (යාවතක හෝ යාවක වූ) කවරක්කට ප්‍රකාශ කරන්නෙහි ද.

මාලුධර්මසූත්‍රය, යමෙක් මෙසේ කියා නම් : "යම් තාක් බුද්ධා මට "ලෝකය භාග්‍යවත
යැ'යි හෝ 'ලෝකය අභාග්‍යවත යැ'යි හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ
වෙයි නො ද නො වේ" යයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් නම් ඒ තාක් මේ බුද්ධා කෙරෙහි
බලිසර නො වෙසෙමි" කියා නම් මාලුධර්මසූත්‍රය එය තරාගතයන් වියින් ප්‍රකාශ නො
කරනලද මැ වන්නේ යැ. එකල්හි ඒ පුද්ගල කල්‍යාණ කරන්නේ යැ යමෙක් මාලුධර්ම-
සූත්‍රය, පුරුෂයෙක් බොල් කොට තැවැරු වෘත්ත භියෙකින් විද්‍යාලද්දේ වන්නේ ද
ඔහුගේ සමයභවේ නැසභවේදායෝ ඔලාබෙදියකු එළවන්නාහු නම් හේ මෙසේ
කියන්නේ යැ : "ක්ෂත්‍රිය වෙවයි බ්‍රාහ්මණ වෙවයි වෙවයි ඉන්ද්‍ර වෙවයි යමක්හු
වියින් මේ විද්‍යාලයෙහි ද යම්තාක් ඒ පුරුෂයා නො දනිමි ද ඒ තාක් මේ මේ ඔලාය
නො ගනිමි"යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමක්හු වියින් මේ විද්‍යාලයෙහි ද හේ මෙබඳු නම්
ඇත්තේ යැ මෙබඳු හේතු ඇත්තේ යැ'යි යම් තාක් මේ ඒ පුරුෂයා නො දනිමි ද ඒ තාක්
මේ මේ ඔලාය නො ගනිමි"යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමක්හු වියින් මේ විද්‍යාලයෙහි ද හේ දීඨි යැ හෝ
ත්‍රස්ථි යැ හෝ මධ්‍යම යැ හෝ යි ඒ පුරුෂයා යම්තාක් නො දනිමි ද ඒ තාක් මේ මේ ඔලාය
නො ගනිමි"යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමක්හු වියින් මේ විද්‍යාලයෙහි ද හේ කළු යැ හෝ
සම්චන් යැ හෝ කබරයිවි ඇත්තේ යැ හෝ'යි ඒ පුරුෂයා යම්තාක් නො දනිමි ද ඒ තාක්
මේ මේ ඔලාය නො ගනිමි"යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමක්හු වියින් මේ විද්‍යාලයෙහි ද හේ අසුචල්ගමිහි
හෝ යැ නියමිගමිහි හෝ යැ නුවරෙහි හෝ'යි ඒ පුරුෂයා යම්තාක් මේ නො දනිමි ද
ඒ තාක් මේ මේ ඔලා නො ගනිමි" යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මේ විද්‍යාලයෙහි ද ඉදින් වාසයක් වෙවයි
ඉදින් කොදණ්ඩයෙක් වෙවයි යම්තාක් මේ ඒ දුන්න නො දනිමි ද ඒ තාක් මේ මේ ඔලා
නො ගනිමි"යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මේ විද්‍යාලයෙහි ද ඉදින් වරාහයින් කරනලද
වෙවයි ඉදින් හුණුකැනින් කරනලද වෙවයි ඉදින් නහරින් කරනලද වෙවයි ඉදින් මරුවා
(සණ) වැහැරින් කරනලද වෙවයි ඉදින් කිරුපනින් කරනලද වෙවයි යම් තාක් ඒ දුනුදිය
නො දනිමි ද ඒ තාක් මේ මේ ඔලාය නො ගනිමි"යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො ඵලං වදෙය්‍ය : න තාමාහං ඉමං සලලං ආහරිස්සාමි. යාව න තං කණ්ඨං ජානාමි. යෙනමහි විඥො : යදි වා කච්ඡං යදි වා රෙපිමනති.

සො ඵලං වදෙය්‍ය : න තාමාහං ඉමං සලලං ආහරිස්සාමි. යාව න තං කණ්ඨං ජානාමි යෙනමහි විඥො : යස්ස පතෙතති වාජ්‍යං, යදි වා භිජ්ඣස්ස යදි වා කඛ්ඤස්ස යදි වා කුලලස්ස යදි වා මොරස්ස යදි වා සිට්ඨගණ්ඨොති.

සො ඵලං වදෙය්‍ය : න තාමාහං ඉමං සලලං ආහරිස්සාමි. යාව න තං කණ්ඨං ජානාමි. යෙනමහි විඥො : යස්ස නහාරුතො* පරික්ඛිතතං, යදි වා ගම්ඤ්ඤ යදි වා මහිසස්ස* යදි වා රොරුචස්ස. යදි වා සෙමාරස්සාති.

සො ඵලං වදෙය්‍ය : න තාමාහං ඉමං සලලං ආහරිස්සාමි. යාව න තං සලලං ජානාමි. යෙනමහි විඥො : යදි වා සලලං යදි වා බුරස්සං යදි වා වෙකණ්ඨං යදි වා නාරාවං යදි වා වච්ඡදනතං යදි වා කරවීරපතතනති. අඤ්ඤාතමෙව තං මාළුඛකාපුත්ත තෙන පුරිසෙත අස්ස. අථ සො පුරිසො කාලං කරෙය්‍ය.

ඵවමෙව ඛො මාළුඛකාපුත්ත සො ඵලං වදෙය්‍ය : න තාමාහං හභවති බුහමචරිං වරිස්සාමි, යාව මෙ හභවා න ඛ්‍යාකරිස්සාති : සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා -පෙ- නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණොති වාති. අඛ්‍යාකතමෙව තං මාළුඛකාපුත්ත තථාගතෙන අස්ස. අථ සො පුත්තලො කාලං කරෙය්‍ය.

සස්සතො ලොකොති වා මාළුඛකාපුත්ත දිට්ඨියං සති බුහමචරිං-වාසො අභවිස්සාති. ඵලං නො. අසස්සතො ලොකොති මාළුඛකාපුත්ත දිට්ඨියං සති බුහමචරිංවාසො අභවිස්සාති. ඵවමිති නො. සස්සතො ලොකොති මාළුඛකාපුත්ත දිට්ඨියං සති අසස්සතො ලොකොති වා දිට්ඨියං සති අනෙව ජාති, අපි ජරු, අපි මරණං, සත්ති සොක-පරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා යෙසාහං දිට්ඨව ධමෙම නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

අනතවා ලොකොති මාළුඛකාපුත්ත දිට්ඨියං සති බුහමචරිංවාසො අභවිස්සාති. ඵලං නො. අනතවා ලොකොති මාළුඛකාපුත්ත දිට්ඨියං සති බුහමචරිංවාසො අභවිස්සාති. ඵවමිති නො. අනතවා ලොකොති මාළුඛකාපුත්ත දිට්ඨියං සති අනතවා ලොකොති වා දිට්ඨියං සති අනෙව ජාති, අපි ජරු, අපි මරණං, සත්ති සොකපරිදෙවදුක්ඛ-දොමනස්සපායාසා යෙසාහං දිට්ඨව ධමෙම නිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මම විද්‍යාලයෙහි ද ඉදින් කැසෙහි උපන් වෙව් රෝපණය කොට වඩනලද වෙව් යම්කාක් ඒ හිස නො දැනිම ද ඒ තාක් මම මෙ ලොය නො ගනිමි'යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මම විද්‍යාලයෙහි ද ඉදින් හිප්පිලිහියකු හේ වෙව් ඉදින් ලොහොකුඩුවකුගේ වෙව් ඉදින් උකුසකුගේ වෙව් ඉදින් මොනරකුගේ වෙව් ඉදින් සිව්ලහනු ලිහිණියකුගේ වෙව් යමක්කුගේ පතින් වෙග දැනවන ලද ද ඒ හිස යම්කාක් නො දැනිම ද ඒ තාක් මම මෙ ලොය නො ගනිමි'යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මම විද්‍යාලයෙහි ද ඉදින් ගවයකුගේ වෙව් ඉදින් මිහිවකුගේ වෙව් ඉදින් වලසකුගේ වෙව් ඉදින් වදුරකු හේ වෙව් යමකුගේ නහරින් වෙළන ලද නම් ඒ හිස යම් තාක් නො දැනිම ද ඒ තාක් මම මෙ ලොය නො ගනිමි'යි.

හේ මෙසේ කියන්නේ යැ : "යමෙකින් මම විද්‍යාලයෙහි ද ඉදින් ලො වෙව් ඉදින් පුරප්ප වෙව් ඉදින් වෙකණ්ඩ වෙව් ඉදින් නාරාව වෙව් ඉදින් වච්ඡන්ත වෙව් ඉදින් කරවිරපන වෙව් ඒ ලොය යම්කාක් නො දැනිම ද ඒ තාක් මම මෙ ලොය නො ගනිමි'යි කියන්නේ නම්, මාලිගමයෙහි, ඒ පුරුණයා විසින් තෙලෙ නො දන්තලද මැ වන්නේ ද ඉක්බිති ඵලයක් කලුරිය කරන්නේ යැ.

එසෙයින් මැ මාලිගමයෙහි, යමෙක් මෙසේ කියා නම් : "යම්කාක් බුදුහු මට ලොකය ආශ්වත යැ' හෝ 'ලෝකය අභාශ්වත යැ' හෝ . . . සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙයි හෝ ප්‍රකාශ නො කෙරෙත් ද ඒ තාක් මම බුදුන් කෙරෙහි බමසර නො වෙසෙමි'යි. මාලිගමයෙහි, තරාගතයන් විසින් ඒ ප්‍රකාශ නො කරනලද මැ වෙයි. ඉක්බිති ඒ පුද්ගල තෙම කලුරිය කරන්නේ යැ.

මාලිගමයෙහි, 'ලෝකය ආශ්වත යැ'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවර්ගයෙකුගේ වන්නේ ද'යි. එසේ නැත. මාලිගමයෙහි, 'ලෝකය අභාශ්වත යැ'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවර්ගයෙකුගේ වන්නේ ද'යි. එසේත් නැත. මාලිගමයෙහි 'ලෝකය ආශ්වත යැ' හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි 'ලෝකය අභාශ්වත යැ' හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි 'මම යම් ධර්මකතකුන්ගේ ඉහාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවමි ද ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ මරණය ඇත් මැ යැ සොක පරිදෙව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

මාලිගමයෙහි, 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවර්ගයෙකුගේ වන්නේ ද'යි එසේ නැත. 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවර්ගයෙකුගේ වන්නේ ද'යි. එසේත් නැත. මාලිගමයෙහි, 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි හෝ 'ලෝකය අත්තවත් යැ'යි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි මම යම් ධර්ම කතකුන්ගේ ඉහාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවමි නම් ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ. ජරාව ඇත් මැ යැ. මරණය ඇත් මැ යැ, සෝකපරිදෙව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

තං ජීවං තං සරීරන්ති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති භ්‍රහ්මචරියවාසො අභවික්ඛාති. එවං නො. අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති භ්‍රහ්මචරියවාසො අභවික්ඛාති. එවමිති නො. තං ජීවං තං සරීරන්ති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා දිට්ඨියා සති අත්තෙව ජාති, අත්ති ජරා, අත්ති මරණං, සත්ති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපාසාසා යෙසාහං දිට්ඨෙව ධම්මෙ තිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති භ්‍රහ්මචරියවාසො අභවික්ඛාති. එවං නො. න භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති භ්‍රහ්මචරියවාසො අභවික්ඛාති. එවමිති නො. භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති. න භොති තථාගතො පරමමරණාති වා දිට්ඨියා සති අත්තෙව ජාති, අත්ති ජරා, අත්ති මරණං, සත්ති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපාසාසා යෙසාහං දිට්ඨෙව ධම්මෙ තිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති භ්‍රහ්මචරියවාසො අභවික්ඛාති. එවං නො. නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති භ්‍රහ්මචරියවාසො අභවික්ඛාති. එවමිති නො. භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණාති මාලුඛකාපුත්ත දිට්ඨියා සති නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති වා දිට්ඨියා සති අත්තෙව ජාති අත්ති ජරා, අත්ති මරණං, සත්ති සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපාසාසා, යෙසාහං දිට්ඨෙව ධම්මෙ තිඝාතං පඤ්ඤපෙමි.

තස්මාතිහ මාලුඛකාපුත්ත අඛ්‍යාතකතඤ්ච මේ අඛ්‍යාතකතො ධාරෙථ. ඛ්‍යාතකතඤ්ච මේ ඛ්‍යාතකතො ධාරෙථ. කිඤ්ච මාලුඛකාපුත්ත මයා අඛ්‍යාතකතං : සස්සතො ලොකොති මාලුඛකාපුත්ත මයා අඛ්‍යාතකතං, අසස්සතො ලොකොති මයා අඛ්‍යාතකතං, අනන්තවා ලොකොති මයා අඛ්‍යාතකතං, අනන්තවා ලොකොති මයා අඛ්‍යාතකතං, තං ජීවං තං සරීරන්ති මයා අඛ්‍යාතකතං, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති මයා අඛ්‍යාතකතං, භොති තථාගතො පරමමරණාති මයා අඛ්‍යාතකතං, න භොති තථාගතො පරමමරණාති මයා අඛ්‍යාතකතං, භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණාති මයා අඛ්‍යාතකතං, නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති මයා අඛ්‍යාතකතං කස්මා වෙතං මාලුඛකාපුත්ත මයා අඛ්‍යාතකතං : න භෙතං මාලුඛකාපුත්ත අත්ථසංගිතං, නාදිභ්‍රහ්මචරියකං, නෙතං¹ නිබ්බිදය. න විරුගාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්මොඛාය න නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මා තං මයා අඛ්‍යාතකතං.

1. න නිබ්බිදය - PTS මජ්ඣිම.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, එ මැ ජීවයා එ මැ ඔරිය යැ'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවර්ගවාසයෙන් වන්නේ ද'යි, එසේ නැත. මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, 'ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය-අනෙකෙකු'යි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවර්ගවාසයෙන් වන්නේ ද'යි, එසේත් නැත. මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරිය යැ හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය අනෙකෙකු යි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි "මම යම් ධර්ම කෙනකුන්ගේ ඉභාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවමි නම් ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ, මරණය ඇත් මැ යැ, සෝකපරිදේව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වේ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවර්ගවාසයෙන් වන්නේ ද'යි, එසේ නැත. මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වේ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවර්ගවාසයෙන් වන්නේ ද'යි, එසේත් නැත. මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වෙයි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වෙයි හෝ දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි මම යම් ධර්ම කෙනකුන්ගේ ඉභාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවමි නම් ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ, මරණය ඇත් මැ යැ සෝකපරිදේව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො ද වන්නේත් වේ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවර්ගවාසයෙන් වන්නේ ද'යි, එසේ නො වෙයි. මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වේ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි බ්‍රහ්මවර්ගවාසයෙන් වන්නේ ද'යි, එසේ නො වෙයි. මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො ද වන්නේත් වේ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි හෝ සත්ත්ව තෙම නො මැ වෙයි නො ද නො වේ යයි දෘෂ්ටිය ඇති කල්හි හෝ මම යම් කෙනකුන්ගේ ඉභාත්මයෙහි මැ විනාශය පනවමි ද ඒ ජාතිය ඇත් මැ යැ ජරාව ඇත් මැ යැ මරණය ඇත් මැ යැ සෝක පරිදේව දුක්ඛදෙමනස්ස උපායාසයෝ ඇත්තාහු මැ යි.

එහෙයින් මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, මෙහි මා විසින් ප්‍රකාශ නො කරනලද්ද ද ප්‍රකාශ නො කරනලද හෙයින් දරන්නේ යැ. මා විසින් ප්‍රකාශ කරනලද්ද ද ප්‍රකාශ කරනලද හෙයින් දරන්නේ යැ. මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, වැළිත් මා විසින් කුමක් අව්‍යාකෘත ද? මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, 'ලෝකය ශාස්වත යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ලෝකය අශාස්වත යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ලෝකය අනත්තවත් යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ලෝකය අනත්ත-වත් යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරිය යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'ජීවය අනෙකෙකු ඔරිය අනෙකෙකු'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු වන්නේ යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො වන්නේ යැ'යි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. 'සත්ත්ව තෙම මරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වේ' යයි මා විසින් අව්‍යාකෘත යැ. මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, කුමක් හෙයින් තෙල මා විසින් නොපනවන ලද යත් : මාලුභික්‍ෂාසූත්‍රය, තෙල අර්ථසංහිත නො වෙයි. මහබ්බසරව ආදී වූ ශීලමාත්‍ර ද නො වෙයි. මෙසෙයින් ඒ නිර්වේදය පිණිස නො වෙයි විරාගය පිණිස නො වෙයි. නිරෝධය පිණිස නො වෙයි. ව්‍යුපගම පිණිස නො වෙයි. අභිඤ්ඤා පිණිස නො වෙයි. සම්මානායාස පිණිස නො වෙයි. නිර්වාණය පිණිස නො වෙයි, එහෙයින් මා විසින් ඒ අව්‍යාකෘත වේ.

කිඤ්ච මාළුඛක්ඛාසපුත්ත මයා ඛ්‍යාතතං: ඉදං දුක්ඛන්ති මාළුඛක්ඛාසපුත්ත මයා ඛ්‍යාතතං, අයං දුක්ඛසමුදයොති මයා ඛ්‍යාතතං, අයං දුක්ඛනිරෝධොති මයා ඛ්‍යාතතං, අයං දුක්ඛනිරෝධාංගමනිපට්ඨපදාති මයා ඛ්‍යාතතං. කස්මිං චේතං මාළුඛක්ඛාසපුත්ත මයා ඛ්‍යාතතං: එතඤ්ඤි මාළුඛක්ඛාසපුත්ත අත්ථසංභිතං, එතං අද්විට්ඨවර්ගකං එතං නිබ්බිදාය විරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්මොඛාය නිබ්බානාය සංවත්තති. තස්මිං තං මයා ඛ්‍යාතතං. තස්මාතිහ මාළුඛක්ඛාසපුත්ත අඛ්‍යාතතඤ්ච මේ අඛ්‍යාතතතො වාරෙථ. ඛ්‍යාතතඤ්ච මේ ඛ්‍යාතතතො වාරෙථාති.

ඉදමචෝච භගව්‍ය. අත්තමනො අයස්මි මාළුඛක්ඛාසපුත්තො භගවතො භාසිතං අභිනුජ්ඣති.

චූළමාළුඛක්ඛාසපුත්තං තතිසං.

මාලිකාසූත්‍රය, මා වසින් වැළිත් කීමෙන් ව්‍යාකෘත ද යත් : මාලිකාසූත්‍රය, 'මෙ දුක්ඛාදි මා වසින් ව්‍යාකෘත යැ. 'මෙ දුක්ඛසමුදය යැ'යි මා වසින් ව්‍යාකෘත යැ. 'මෙ දුක්ඛනිරෝධ යැ'යි මා වසින් ව්‍යාකෘත යැ. 'මෙ දුක්ඛනිරෝධ භාවිතීයද යැ'යි මා වසින් ව්‍යාකෘත යැ. මාලිකාසූත්‍රය, මා වසින් වැළිත් කුමක් හෙයින් තෙලෙ ව්‍යාකෘත ද යත් : මාලිකාසූත්‍රය යම් හෙයකින් තෙලෙ අර්ථසංහිත ද තෙලෙ මහබ්බසරව ආදිවූ ශීලමාත්‍ර වේද මෙහෙයින් ඒ නිවේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස ව්‍යුපයම පිණිස අභිඤ්ඤා පිණිස සමමොධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවතී ද එහෙයින් ඒ මා වසින් ව්‍යාකෘත යැ. එහෙයින් මාලිකාසූත්‍රය, මෙහි මා වසින් අව්‍යාකෘතය ද අව්‍යාකෘත හෙයින් දරන්නේ යැ. මා වසින් ව්‍යාකෘතය ද ව්‍යාකෘත හෙයින් දරන්නේ යයි.

බ්‍රහ්ම මෙය වදන. සතුවසින් ඇති ආශ්‍රමය මාලිකාසූත්‍ර භාෂාවකුන්ගේ භාෂිතය ව සතුව වී යයි.

කුන් වැනි ව්‍යුහමාලිකාසූත්‍ර යි.

2. 2. 4

මහාමාලුබ්බාසාසනං

එවං මෙ සුතං : එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤා විහරති ජේතවනෙ අනංඨපිණ්ණිකාං අරංගේ, තත්ත ඛො භගවා භික්ඛු අමනෙත්ති භික්ඛවොති, හදනෙත්ති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චිකොසො. භගවා එතදවොච: ඛාරෙථ නො තුමො භික්ඛවෙ මයං දෙසිතාති පඤ්චාරමාගිතාති සංයොජනාතිති.

එවං වුත්තෙ අයංගමා මාලුබ්බාසාසනො භගවන්තං එතදවොච: 'අහං ඛො භනෙත්ති ඛාරෙමි භගවතා දෙසිතාති පඤ්චාරමාගිතාති සංයොජනාති'ති, යථා කථං පන තිං මාලුබ්බාසාසනං ඛාරෙසි මයං දෙසිතාති පඤ්චාරමාගිතාති සංයොජනාති'ති. සක්කායද්විට්ඨිං ඛො අහං භනෙත්ති භගවතා ඔරමාගිතං සංයොජනං දෙසිතං ඛාරෙමි, විචිකිච්ඡං ඛො අහං භනෙත්ති භගවතා ඔරමාගිතං සංයොජනං දෙසිතං ඛාරෙමි, සිලබ්බතපරාමාසං ඛො අහං භනෙත්ති භගවතා ඔරමාගිතං සංයොජනං දෙසිතං ඛාරෙමි, කාමච්ඡදං ඛො අහං භනෙත්ති භගවතා ඔරමාගිතං සංයොජනං දෙසිතං ඛාරෙමි, බ්‍යාපාදං ඛො අහං භනෙත්ති භගවතා ඔරමාගිතං සංයොජනං දෙසිතං ඛාරෙමි. එවං ඛො අහං භනෙත්ති ඛාරෙමි භගවතා දෙසිතාති පඤ්චාරමාගිතාති සංයොජනාතිති.

කසං ඛො නාම තිං මාලුබ්බාසාසනං මයං එවං පඤ්චාරමාගිතාති සංයොජනාති දෙසිතාති ඛාරෙසි. තත්ත මාලුබ්බාසාසනං අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පටිබ්බාජකා ඉමිනා තරුණ්ණපමෙන උපාරමෙන උපාරමිතියානති. දහරස්ස හි මාලුබ්බාසාසනං කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස සක්කායොතිපි න භොති. කුතො පනස්ස උපාජ්ජස්සති සක්කායද්විට්ඨිං අනුසෙතිකෙවස්ස සක්කායද්විට්ඨානුසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බාසාසනං කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස ඛිමාතිපි න භොති. කුතො පනස්ස උපාජ්ජස්සති ඛිමෙසු විචිකිච්ඡං, අනුසෙතිකෙවස්ස විචිකිච්ඡානුසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බාසාසනං කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස සිලාතිපි න භොති. කුතො පනස්ස උපාජ්ජස්සති සිලෙසු සිලබ්බත-පරාමාසො. අනුසෙතිකෙවස්ස සිලබ්බතපරාමාසානුසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බාසාසනං කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස කාමාතිපි න භොති. කුතො පනස්ස උපාජ්ජස්සති කාමෙසු කාමච්ඡදො, අනුසෙතිකෙවස්ස කාමරාගානුසයො.

දහරස්ස හි මාලුබ්බාසාසනං කුමාරස්ස මන්දස්ස උත්තානසෙය්‍යකස්ස සත්තාතිපි න භොති, කුතො පනස්ස උපාජ්ජස්සති සත්තෙසු බ්‍යාපාදො, අනුසෙතිකෙවස්ස බ්‍යාපාදානුසයො. තත්ත මාලුබ්බාසාසනං අඤ්ඤාතිඤ්ඤා පටිබ්බාජකා ඉමිනා තරුණ්ණපමෙන උපාරමෙන උපාරමිතියානති.

2. 2. 4

මහාමාලාධිකාර සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් කලක බුදුහු සැවැත්තුවර නිසා ජෙනවන නම් වූ අනේපිඩු සිටුහුගේ අරමිනි වැඩවසන සේක. එහි දී බුදුහු 'මහණෙනි'යි හිසුනුන් ඇමතුන. ඒ හිසුනු 'වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. බුදුහු මෙසේ වදන : "මහණෙනි, තෙපි මා විසින් දෙසූ පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ධරවු ද?"යි.

මෙසේ වදන කල්හි ආයුෂ්මත් මාලුභික්ෂූහු තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහ : "වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වදන පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජන දරමි"යි. "මාලුභික්ෂූහු, කිසෙයින් තෙපි මා කී පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජන ධරවු ද?"යි. "වහන්ස, මම 'සකකායදිව්ඨිය' බුදුන් වදන ඕරම්භාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස මම 'විච්ඡිව්චාර' බුදුන් වදන ඕරම්භාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, 'මම සිලභික්ෂු පරාමාස'ය බුදුන් වදන ඕරම්භාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, මම 'කාමච්ඡදා' බුදුන් වදන ඕරම්භාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, මම 'ව්‍යාපාදා' බුදුන් වදන ඕරම්භාගිය සංයෝජනයෙකැ'යි දරමි. වහන්ස, මම මෙසෙයින් බුදුන් වදන පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් දරමි'යි කීහ.

මාලුභික්ෂූහු, තෙපි මා විසින් මෙසේ පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් කවරක්වට දෙසනලද'යි ධරවු ද? මාලුභික්ෂූහු, අත්තොටු පිරිවැරියෝ මේ තරුණපමා උපාරම්භ (නිකුද්ධර්මදෙසාරොපණ) යෙන් උපාරම්භ කරන්නාහු නො වෙත් ද? "මාලුභික්ෂූහු, උඩුහුරු වැ හෝනා වූ මුග්ධ වූ ළදරු කමරහට 'සක්කාය'යයි ද දනුමක් නො වෙයි. ඔහුට වැළිත් සක්කායආශ්චියක් කොයින් උපදනේ ද ඔහුට සක්කාය ආශ්චි අනුශය වේ මැ යි.

මාලුභික්ෂූහු, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'ධම්ම'යයි සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහුට වැළිත් ධම්මෙහි විචික්ඛිසායෙක් කොයින් උපදනේ ද? ඔහුට විචික්ඛිසායානුශය තෙමේ අනුශය වේ මැ යි.

මාලුභික්ෂූහු, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'ශීල'යයි සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහුට වැළිත් ශීලයෙහි ශීලව්‍යපරාමභියෙක් කොයින් උපදනේ ද? ඔහුට ශීලව්‍යපරාමභිය තෙමේ අනුශය වේ මැ යි.

මාලුභික්ෂූහු, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'කාම'යයි සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහුට වැළිත් කාමයෙහි කාමච්ඡදා කොයින් උපදනේ ද? ඔහුට කාමරාග්‍යානුශය තෙමේ අනුශය වේ මැ යි.

මාලුභික්ෂූහු, තරුණ වූ මුග්ධ වූ උඩුහුරු වැ හෝනා වූ කුමරහට 'සත්ත'යයි සිතෙකුදු නො වෙයි. ඔහුට වැළිත් සත්තයන් කෙරෙහි ව්‍යාපාදායෙක් කොයින් උපදනේ ද? ඔහුට ව්‍යාපාදානුශය තෙමේ අනුශය වේ මැ යි. මාලුභික්ෂූහු, අනාභිඤ්ඤා පරිව්‍යාපකයෝ මේ තරුණපමා උපාරම්භයෙන් උපාරම්භ කරන්නාහු නො වෙත් ද'යි.

එවං වුත්තෙත ආයස්මි ආනන්දෙ භගවතං එතදවොච: එතස්ස භගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා පඤ්චාරම්භාභිදාති සංයොජනාති දෙසෙය්‍ය. භගවතො සුඤ්ඤා භික්ඛු වාරෙස්සන්තිති, තෙන භානන්ද සුඤ්ඤා සාධුක්ඛං මනසි කරොති භාසිස්සාමිති. එවං භගෙනති. ඛො ආයස්මි ආනන්දෙ භගවතො පච්චස්සොයි. භගවා එතදවොච:

ඉධානන්ද අස්සුතවා පුපුර්ණො අරියානං අදස්සාවි අරියධම්මස්ස අකොවිදෙ අරියධම්මෙ අවිතීනො, සපුරිසානං අදස්සාවි සපුරිසධම්මස්ස අකොවිදෙ සපුරිසධම්මෙ අවිතීනො, සකකායද්විපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා විහරති සකකායද්විපරේතෙන, උපාත්තාය ච සකකායද්විසා නිස්සරණං යථාභූතං නපාජානාති. තස්ස සා සකකායද්විසා එමගතො අපාටිවිතීනා ඔරම්භාභිදං සංයොජනං, විවිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා විහරති විවිකිච්ඡාපරේතෙන, උපාත්තාය ච විවිකිච්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං නපාජානාති, තස්ස සා විවිකිච්ඡා එමගතො අපාටිවිතීනා ඔරම්භාභිදං සඤ්ඤාජනං. සිලබ්බතපරාමාසපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා විහරති සිලබ්බතපරාමාසපරේතෙන, උපාත්තාය ච සිලබ්බතපරාමාසස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නපාජානාති. තස්ස සො සිලබ්බතපරාමාසො එමගතො අපාටිවිතීනො ඔරම්භාභිදං සංයොජනං. කාමරාගපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා විහරති කාමරාගපරේතෙන, උපාත්තාය ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නපාජානාති, තස්ස සො කාමරාගො එමගතො අපාටිවිතීනො ඔරම්භාභිදං සංයොජනං. ඛ්‍යාපාදපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා විහරති ඛ්‍යාපාදපරේතෙන, උපාත්තාය ච ඛ්‍යාපාදස්ස නිස්සරණං යථාභූතං නපාජානාති, තස්ස සො ඛ්‍යාපාදෙ එමගතො අපාටිවිතීනො ඔරම්භාභිදං සංයොජනං.

සුතවා ච ඛො ආනන්ද අරියසාවකො අරියානං දස්සාවි අරියධම්මස්ස කොවිදෙ අරියධම්මෙ සුචිතීනො, සපුරිසානං දස්සාවි සපුරිසධම්මස්ස කොවිදෙ සපුරිසධම්මෙ සුචිතීනො, න සකකායද්විපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා විහරති න සකකායද්විපරේතෙන, උපාත්තාය ච සකකායද්විසා නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති, තස්ස සා සකකායද්විසා සානුසයො පභිසන්ති¹

න විවිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා විහරති න විවිකිච්ඡාපරේතෙන. උපාත්තාය ච විවිකිච්ඡාය නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. තස්ස සා විවිකිච්ඡා සානුසයො පභිසන්ති¹

න සිලබ්බතපරාමාසපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා විහරති න සිලබ්බතපරාමාසපරේතෙන, උපාත්තාය ච සිලබ්බතපරාමාසස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති, තස්ස සො සිලබ්බතපරාමාසො සානුසයො පභිසන්ති¹

න කාමරාගපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා විහරති න කාමරාගපරේතෙන, උපාත්තාය ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති, තස්ස සො කාමරාගො සානුසයො පභිසන්ති¹

න ඛ්‍යාපාදපරිසුට්ඨිතෙන චේතසා විහරති න ඛ්‍යාපාදපරේතෙන, උපාත්තාය ච ඛ්‍යාපාදස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති, තස්ස සො ඛ්‍යාපාදෙ සානුසයො පභිසන්ති¹.

1. පභිසස්සන්ති - සිඬු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී හ :
 "භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් භෙයෙකින් බුදුහු පඤ්චබිරමිහාගියසංයෝජනයන් දෙසනසේක්
 නම් භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එයට කළි. සුගතයන් වහන්ස, එයට කළි. භාග්‍යවතුන්ගේ
 දේහනාව අසා හික්කුහු ධරත්" යයි. එසේ වී නම් ආනන්දයෙනි. අසව, මොනොවට
 වෙනෙහි කරව, වදරම්'යි. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේට පිළිවඳන් ඇස්වූහ. බුදුහු තෙල වදළහ.

ආනන්දයෙනි, මෙලොවැ අග්‍රාභවත් යෘථේජන තෙමේ (බුද්ධාදි) ආයුර්‍යන් නො
 දක්නේ ආයුර්ධම්මයෙහි අදක්ෂ වූයේ ආයුර්ධම්මයෙහි නො හික්වුණේ සත්පුරුෂයන්
 නො දක්නේ සත්පුරුෂධම්මයෙහි අදක්ෂ වූයේ සත්පුරුෂධම්මයෙහි නො හික්වුණේ
 සත්කායදෘෂ්ටියෙන් මධ්‍යාලද සත්කායදෘෂ්ටිය අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි.
 උපත් සත්කාය දෘෂ්ටියගේ ද නිස්සරණය (නිවන) ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහුට
 සත්කායදෘෂ්ටිය ස්ථිර බවට ගියා නො බැහැර කළා ඕරම්භාගිය සංයෝජන වෙයි. විචි-
 කිත්සායෙන් මධ්‍යාලද විචිකිත්සාව අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත්
 විචිකිත්සාවගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහුට ඒ විචිකිත්සාව ස්ථිර
 බවට ගියා නො බැහැර කළා ඕරම්භාගියසංයෝජන වෙයි. ශීලවුතපරාමිඨයෙන්
 මධ්‍යාලද ශීලවුතපරාමිඨය අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් ශීලවුතපරාමිඨයා
 ගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහුට ඒ ශීලවුතපරාමිඨය තෙමේ ස්ථිර
 බවට ගියේ නො බැහැර කෙළේ ඕරම්භාගියසංයෝජන වෙයි. කාමරාගයෙන් මධ්‍යාලද
 කාමරාගය අනුව ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් කාමරාගයාගේ ද නිස්සරණය
 ඇති සැටියෙන් නො දනී. ඔහුට ඒ කාමරාගය ස්ථිර බවට ගියේ නො බැහැර කෙළේ
 ඕරම්භාගියසංයෝජන වෙයි. ව්‍යාපාදයෙන් මධ්‍යාලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිතින්
 යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත් ව්‍යාපාදයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් නො දනී.
 ඔහුට ඒ ව්‍යාපාදය ස්ථිර බවට ගියේ නො බැහැර කෙළේ ඕරම්භාගියසංයෝජන වෙයි.

තවද ආනන්දයෙනි, ග්‍රාහවත් වූ ආයුර්ග්‍රාහක තෙමේ (බුද්ධාදි) ආයුර්‍යන් දක්නේ
 ආයුර්ධම්මයට නිපුණ වූයේ ආයුර්ධම්මයෙහි මොනොවට හික්වුණේ සත්පුරුෂයන් දක්නේ
 සත්පුරුෂධම්මයට නිපුණ වූයේ සත්පුරුෂධම්මයෙහි මොනොවට හික්වුණේ සත්කායදෘෂ්ටි-
 යෙන් නො මධ්‍යාලද සත්කායදෘෂ්ටි අනුගත නො වූ සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි. උපත්
 සත්කායදෘෂ්ටියගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් දනී. ඔහුට ඒ සත්කායදෘෂ්ටිය
 අනුගත සහිත වැ ප්‍රභිණ වන්නේ යැ.

විචිකිත්සායෙන් නො මධ්‍යාලද විචිකිත්සාව අනුව නො ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි.
 උපත් විචිකිත්සාවගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් දකී. ඔහුට ඒ විචිකිත්සාව අනුගත
 සහිත වැ ප්‍රභිණ වන්නේ යැ.

ශීලවුතපරාමිඨයෙන් නො මධ්‍යාලද ශීලවුතපරාමිඨානුගත නො වූ සිතින් යුක්ත වැ
 වෙසෙයි. උපත් ශීලවුතපරාමිඨයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් දනී. ඔහුට ඒ
 ශීලවුතපරාමිඨය අනුගත සහිත වැ ප්‍රභිණ වන්නේ යැ.

කාමරාගයෙන් නො මධ්‍යාලද, කාමරාගානුගත නො වූ සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි.
 උපත් කාමරාගයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් දනී. ඔහුට ඒ කාමරාගය අනුගත
 සහිත වැ ප්‍රභිණ වන්නේ යැ.

ව්‍යාපාදයෙන් නො මධ්‍යාලද ව්‍යාපාදය අනුව නො ගිය සිතින් යුක්ත වැ වෙසෙයි.
 උපත් ව්‍යාපාදයාගේ ද නිස්සරණය ඇති සැටියෙන් දනී. ඔහුට ඒ ව්‍යාපාදය අනුගත
 සහිත වැ ප්‍රභිණ වන්නේ යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යො ආනන්ද මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චත්තං ඕරමාගියානං සඤ්ඤාජනානං පභානායා; තං මග්ගං තං පටිපදං අනාගමම පඤ්ඤා-රමාගියානි සඤ්ඤාජනානි ඤායාති වා දක්කිති¹, වා පජ්ඣිකාති² වාති නෙතං ධානං විජ්ජති. සෙය්‍යථාපි ආනන්ද මහතො රුක්ඛස්ස නිව්ඨතො සාරවතො තචං අවේණි; ඵෙග්ගුං අවේණි; සාරවේණදෙ භවිස්සතිති නෙතං ධානං විජ්ජති. එවමේව ඛො ආනන්ද යො මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චත්තං ඕරමාගියානං සඤ්ඤාජනානං පභානායා තං මග්ගං තං පටිපදං අනාගමම පඤ්ඤා-රමාගියානි සඤ්ඤාජනානි ඤායාති වා දක්කිති¹ වා පජ්ඣිකාති වාති නෙතං ධානං විජ්ජති. යො ව ඛො ආනන්ද මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චත්තං ඕරමාගියානං සංයෝජනානං පභානායා තං මග්ගං තං පටිපදං අනාගමම පඤ්ඤා-රමාගියානි සඤ්ඤාජනානි ඤායාති වා දක්කිති¹ වා පජ්ඣිකාති වාති ධානමේතං විජ්ජති සෙය්‍යථාපි ආනන්ද මහතො රුක්ඛස්ස නිව්ඨතො සාරවතො තචං ඡේණි; ඵෙග්ගුං ඡේණි; සාරවේණදෙ භවිස්සතිති ධානමේතං විජ්ජති එවමේව ඛො ආනන්ද යො මග්ගො යා පටිපදා පඤ්චත්තං ඕරමාගියානං සඤ්ඤාජනානං පභානායා තං මග්ගං තං පටිපදං අනාගමම පඤ්ඤා-රමාගියානි සංයෝජනානි ඤායාති වා දක්කිති වා පජ්ඣිකාති වාති ධානමේතං විජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද ගඛා නදි පුරා උදකස්ස සමතිත්තිකා කාකපෙය්‍යා, අථ දුබ්බලකො පුරිසො ආගවේණ්‍ය අභං ඉමිස්සා ගඛායා නදියා තිරිසං බාහාය සොතං ඡේණි; සොත්ථිනා පාරං ගච්ඡාමි³. යො න සක්කුණ්ණෙය්‍ය ගඛායා නදියා තිරිසං බාහාය සොතං ඡේණි; සොත්ථිනා පාරං ගන්තුං. එවමේව ඛො ආනන්ද යස්ස කස්සචි සක්කාය නිරොධාය ධම්මෙ දෙසියමානෙ චිත්තං න පක්ඛන්දති, නපපිදති, න සන්තිව්ඨති, න විඤ්චවිති. සෙය්‍යථාපි සො දුබ්බලකො පුරිසො එවමේතෙ දට්ඨබ්බො.

සෙය්‍යථාපි ආනන්ද ගඛා නදි පුරා උදකස්ස සමතිත්තිකා කාකපෙය්‍යා. අථ බලවා පුරිසො ආගවේණ්‍ය අභං ඉමිස්සා ගඛායා නදියා තිරිසං බාහාය සොතං ඡේණි; සොත්ථිනා පාරං ගච්ඡාමි³. සො සක්කුණ්ණෙය්‍ය ගඛායා නදියා තිරිසං බාහාය සොතං ඡේණි; සොත්ථිනා පාරං ගන්තුං. එවමේව ඛො ආනන්ද යස්ස කස්සචි සක්කාය නිරොධාය ධම්මෙ දෙසියමානෙ චිත්තං පක්ඛන්දති, පපිදති, සන්තිව්ඨති, විඤ්චවිති. සෙය්‍යථාපි සො බලවා පුරිසො එවමේතෙ දට්ඨබ්බො.

කතමො වානන්ද මග්ගො කතමො පටිපදා පඤ්චත්තං ඕරමාගියානං සඤ්ඤාජනානං පභානායා : ඉධානන්ද හික්කු උපට්ඨිවේකා අකුසලානං ධම්මානං පභානා සබ්බසො කායදුට්ඨල්ලානං පටිපාසාද්ධියා විවිච්චෙවි කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවේකජං පිටිසුඛං පථමං කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. සො යදෙව තත්ථ භොති රුපගතං වේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං.

1. දක්කිති.
2. පජ්ඣිකාති - සිවු.
3. ගච්ඡාමිති - මජ්ඣං, ස්‍යා.

ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණයට යම් මාසයක් ඇද්ද, යම් ප්‍රතිපදාවක් ඇද්ද, ඒ මාසයට ඒ ප්‍රතිපදාවට නො පැමිණ පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්නේ යැ හෝ දක්නේ යැ හෝ දුර්ලභතේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ නො පැනේ. ආනන්දය, යම්සේ ස්ථිර වැ සිටුනා, හර ඇති මහත් රුකක් හුගේ සිව් නො සිදු එළය නො සිදු හර සිදුවෙමක් වන්නේ යැ යන මෙ කරුණ නො වන්නේ ද, එසෙයින් මැ ආනන්දය පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණයට යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතක් වේ ද, එමහට එ පිළිවෙතට නො පැමිණ පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්නේ යැ හෝ දක්නේ යැ හෝ දුර්ලභතේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ නො වෙයි. තවද ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණයට යම් මහෙක් ඇද්ද යම් පිළිවෙතක් ඇද්ද, එමහට එ පිළිවෙතට පැමිණ පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්නේ යැ හෝ දක්නේ යැ හෝ දුර්ලභතේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ පැනෙයි. ආනන්දය, යම්සේ ස්ථිර වැ සිටුනා හර ඇති මහත් රුකකැ සිව් සිදු එළය සිදු හර සිදුව වන්නේ යැ යන තෙල කරුණ පැනේ ද, එසෙයින් මැ ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණයට යම් මහෙක් ඇද්ද, යම් පිළිවෙතක් ඇද්ද, එ මහට ඒ පිළිවෙතට පැමිණ පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් දන්නේ යැ හෝ දක්නේ යැ හෝ දුර්ලභතේ යැ හෝ යන තෙල කරුණ පැනෙයි.

ආනන්දය, යම්සේ ගඟගානදිය දියෙන් පිරුණි ඉවුරු සම වැ සිටියා කවුඩන් විසින් පිය හැකි වන්නී ද, එකල්හි දුර්ලභ පුරුෂයෙක් "මම මේ ගඟගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දිය වතුරු සිදු සුවසේ පරතෙරට යෙමි"යි එන්නේ යැ. හේ ගඟගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දියවතුරු සිදු සුවසේ පරතෙරට යන්නට නො හැකි වන්නේ යැ. ආනන්දය, එපරිද්දෙන් මැ සත්කාය නිරෝධය පිණිස දහම් දෙසනු ලබන කල්හි යම් කිසිවක් හුගේ සිත ((එයට) නො බැස සිටී ද, නො පහදී ද, නො පිහිටාසිටී ද, නො මිදේ ද, ඒ දුර්ලභ පුරුෂයා සෙයින් තෙල මෙබඳු පුද්ගලයෝ දක්ක යුක්තාහ.

ආනන්දය, යම්සේ ගඟගානදිය දියෙන් පිරුණි ඉවුරු සම වැ සිටියා කවුඩන් විසින් පියහැකි වන්නී ද, එකල්හි බලවත් පුරුෂයෙක් "මම මේ ගඟගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දියවතුරු සිදු සුවසේ පරතෙරට යෙමි"යි එන්නේ යැ, හේ ගඟගානදියෙහි සරස බාහුයෙන් දියවතුරු සිදු සුවසේ පරතෙරට යන්නට හැකි වන්නේ යැ. එසෙයින් මැ ආනන්දය, සත්කාය නිරෝධය පිණිස දහම් දෙසනු ලබන කල්හි යම් කිසිවක් හුගේ සිත ((එහි) බැසගනී ද, පහදී ද, පිහිටාසිටී ද, මිදේ ද, ඒ බලවත් පුරුෂයා සෙයින් තෙල මෙ බඳු පුද්ගලයෝ දක්ක යුක්තාහ.

ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ ප්‍රභාණයට මාසය කවරේ ද, ප්‍රතිපදා කවර යත් : ආනන්දය, මෙ සස්තෙහි මහණ උපධි සංඛ්‍යාත කාමගුණයෙන් වෙන් වීමෙන් අකුශලධම්ම සංඛ්‍යාත නිවරණයන්ගේ ප්‍රභාණයෙන් සම්ප්‍රකාරයෙන් කය පිළිබඳ අලසබ්බ සන්තිදීමෙන් කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධම්මයෙන් වෙන් වැ මැ විතකි සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේතයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ එහි ඇතුළුසම්මත්ති යම් රූපගතයෙක් වේද්‍යාගතයෙක් සංඥාගතයෙක්

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තෙ ධම්මෙ අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සලලතො අභතො ආබ්ඛාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො සමනුපස්සති, සො තෙති ධම්මෙති විතතං පටිච්චාපෙති.¹ සො තෙති ධම්මෙති විතතං පටිච්චාපෙති,² අමතාය ඛාතුයා විතතං උපසංහරති. එතං සත්තං එතං පණ්ණිතං යදිදං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බුපධිපටිතිස්සග්ගො තණ්හකඛයො විරාගො නිරෝධො නිබ්බානන්ති. සො තත්ථධීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො චෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති. තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤාය පඤ්චන්තං ඕරමායාසිසානං සඤ්ඤාසුඡන්තං පරික්ඛයා ඕපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාචතතිධම්මො තස්මා ලොකා අයම්පි ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරමායාසිසානං සඤ්ඤාසුඡන්තං පහානාය.

පුත ව පරං ආනන්ද භික්ඛු විතක්ඛවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣාතං සමපසාදනං චෙතසො එකොදිහාවං අවිතක්ඛං අවිචාරං සමාධිපං පිතිසුඛං දුතියං ක්වානං -පෙ- තතියං ක්වානං චතුත්ථං ක්වානං උපසමපථ්ථ විහරති. සො යදෙව තත්ථ හොති රූපගතං චේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං -පෙ- අනාචතතිධම්මො තස්මා ලොකා. අයම්පි ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරමායාසිසානං සංයොජන්තං පහානාය.

පුත ව පරං ආනන්ද භික්ඛු සබ්බසො රූපසඤ්ඤාගතං සමතික්ඛමා පරිඝසඤ්ඤාගතං අත්ථඛමා නානත්තසඤ්ඤාගතං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසමපථ්ථ විහරති. සො යදෙව තත්ථ හොති චේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං -පෙ- අනාචතතිධම්මො තස්මා ලොකා. අයම්පි ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරමායාසිසානං සඤ්ඤාසුඡන්තං පහානාය.

පුත ව පරං ආනන්ද භික්ඛු සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්ඛමම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසමපථ්ථ විහරති -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤානඤ්චායතනං සමතික්ඛමම තත්ථ කිඤ්චිති ආකිඤ්චායතනං උපසමපථ්ථ විහරති. සො යදෙව තත්ථ හොති චේදනාගතං සඤ්ඤාගතං සංඛාරගතං විඤ්ඤාණගතං, තෙ ධම්මෙ අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සලලතො අභතො ආබ්ඛාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො සමනුපස්සති. සො තෙති ධම්මෙති විතතං පටිච්චාපෙති.¹ සො තෙති ධම්මෙති විතතං පටිච්චාපෙති,² අමතාය ඛාතුයා විතතං උපසංහරති : එතං සත්තං එතං පණ්ණිතං යදිදං සබ්බසංඛාරසමථො සබ්බුපධිපටිතිස්සග්ගො තණ්හකඛයො විරාගො නිරෝධො නිබ්බානන්ති. සො තත්ථධීතො ආසවානං ඛයං පාපුණාති. නො චෙ ආසවානං ඛයං පාපුණාති. තෙනෙව ධම්මරාගෙන තාය ධම්මනඤ්ඤාය පඤ්චන්තං ඕරමායාසිසානං සඤ්ඤාසුඡන්තං පරික්ඛයා ඕපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාචතතිධම්මො තස්මා ලොකා. අයං ඛො ආනන්ද මග්ගො අයං පටිපදා පඤ්චන්තං ඕරමායාසිසානං සඤ්ඤාසුඡන්තං පහානායාති.

1. පටිපාපෙති - සා.

2. පටිපාපෙති - සා.

සංස්කාරගතයෙක් විඤ්ඤාගතයෙක් වේ ද ඒ රූපාදි ධර්මයන් අතිත්‍ය වශයෙන් දූෂිත වශයෙන් රෝග වශයෙන් ගණ්ධ වශයෙන් ශල්‍ය වශයෙන් අස(දූෂිතස්වභාව) වශයෙන් ආබාධ වශයෙන් පරායත්ත වශයෙන් නැසෙනපියවි ඇති වශයෙන් ඥාන වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් මනා කොට බලයි. හේ ඒ (තිලකුණට නඟා දක්නාලද ඇතුළුසම්මතවත්ති වූ පඤ්චස්කන්ධ) ධර්මයන්ගෙන් සිත හකුළුවාලයි. (බැහැර කෙරෙයි,) හේ එ දහමින් සිත හකුළුවා "තෙල සියලු සංස්කාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් සියලු උපධීන් ගේ දුර්ලබ්‍යතාවයේ ක්ෂය වීමෙන් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිර්වාණයෙක් වේ ද, තෙල ශාන්ත යැ, තෙල ප්‍රණීත යැ"යි අමාත සධ්ධාර්ම නිර්වාණධාතුයෙහි සිත එළවයි. හේ එහි (මුලක්ෂණ ලම්බනවිද්ධිතායෙහි) සිව්ගේ ආසුරික්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුරික්ෂයට නො පැමිණේ නම් එ මැ (ශබ්දවිද්ධිතා) ධර්මයෙහි ඡන්ද්‍රාගයෙන් එ මැ ධර්මනාමිකයෙන් පඤ්චොරම්භාගීය ධර්මයන් ක්ෂය වීමෙන් ඒ ඉද්ධාචාසලෝකයෙන් (උපප්පාදික වශයෙන්,) පෙරළා නො එනසුලු, එහි මැ පිරිනිවේනසුලු ඕපපාතිකයෙක් වේ. ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක, මෙ ද ප්‍රතිපදවකි.

තවද ආනන්දය, මහණ විතකිවිචාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති වීත්තයාගේ එකඟ බව ඇති, විතකි රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපත් ප්‍රිතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට තෘතීයධ්‍යානයට චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ එහි ඇතුළු සම්මතවත්ති යම් රූපගතයෙක් වේදානගතයෙක් සංඥාගතයෙක් සංස්කාරගතයෙක් විඤ්ඤාගතයෙක් වේ ද . . . ඒ ඉද්ධාචාසලෝකයෙන් උපප්පාදික වශයෙන් පෙරළා නො එනසුලු වූයේ වේ. ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක, මෙ ද ප්‍රතිපදවකි.

තවද ආනන්දය, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන් නැසීමෙන් නානාත්වසංඥාවන් නොමෙනෙහි කිරීමෙන් 'ආකාශය අනාත්ත යැ'යි ආකාශානන්දව්‍යායතනය උපදවා වෙසෙයි. හේ එහි යම් වේදානගතයෙක් සංඥාගතයෙක් සංස්කාර ගතයෙක් විඤ්ඤාගතයෙක් වේ ද ඒ ඉද්ධාචාසලෝකයෙන් පෙරළා නො එනසුලු වූයේ වෙයි. ආනන්දය, පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක මෝ ප්‍රතිපද වයි.

තවද ආනන්දය, මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශානන්දව්‍යායතනය ඉක්මවා 'විඤ්ඤාණය අනාත්ත යැ'යි විඤ්ඤාණන්දව්‍යායතනය උපදවා වෙසෙයි . . . සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණ- නන්දව්‍යායතනය ඉක්මවා 'කිසිවක් නැතැ'යි ආකිඤ්ඤාණායතනය උපදවා වෙසෙයි. හේ එහි යම් වේදානගතයෙක් සංඥාගතයෙක් සංස්කාරගතයෙක් විඤ්ඤාගතයෙක් වේද ඒ ධර්මයන් අතිත්‍ය වශයෙන් දූෂිත වශයෙන් රෝග වශයෙන් ගණ්ධ වශයෙන් ශල්‍ය වශයෙන් අස වශයෙන් ආබාධ වශයෙන් පරායත්ත වශයෙන් නැසෙනසුලු වශයෙන් ඥාන වශයෙන් අනාත්ම වශයෙන් විද්ධිතාඤ්ඤායෙන් බලයි. හේ ඒ ධර්මයන්ගෙන් සිත හකුළුවාගනී. හේ ඒ ධර්මයන්ගෙන් සිත හකුළුවාගෙන තෙල සියලු සංස්කාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් සියලු උපධීන්ගේ දුර්ලබ්‍යතාවයේ ක්ෂය වීමෙන් විරාගයෙක් නිරෝධයෙක් නිර්වාණයෙක් වේ ද 'තෙල ශාන්ත යැ, තෙල ප්‍රණීත යැ'යි නිර්වාණධාතුයෙහි සිත එළවයි, හේ එහි සිව්ගේ ආසුරික්ෂයට පැමිණෙයි. ඉදින් ආසුරික්ෂ යට නො පැමිණේ නම් එ මැ ධර්මාගයෙන් එ මැ ධර්මනාමිකයෙන් පඤ්චොරම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ක්ෂය වීමෙන් ඕපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවේනසුලු වූයේ ඒ ඉද්ධාචාස ලෝකයෙන් (උපප්පාදික විසින්) පෙරළා නො එන සුලු වූයේ වෙයි. ආනන්දය, පඤ්චො- රම්භාගීය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට මෙ ද මාභියෙක, මෝ ප්‍රතිපද වයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එසො වෙ හන්ත මග්ගො එසා පටිපදා පඤ්චත්තං ඔරමාහිතානං සඤ්ඤාජනානං පහානාය අථ කිඤ්චරහි ඉධෙකච්ච හික්කු චෙතො- විඤ්ඤානිතො එකච්ච හික්කු පඤ්ඤා විඤ්ඤානිතොති. එත්ථ ඛො තෙසාහං¹ ආනන්ද ඉන්ද්‍රියවේමනතතං වදාමිති.

ඉදම්චොච ගගවා. අත්තමනො ආයසමා ආනන්ද ගගවනො හාසිතං අභිනන්දිති.

මහාමාළුඛකා සුත්තං වගුණං.

වහන්ස, ඉදින් පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ගේ ප්‍රභාණයට තෙල මාරි වී නම් තෙල ප්‍රතිපත් වී නම් එකල්හි කුමක් හෙයින් මෙසේනෙහි ඇතැම් මහණ කෙනෙක් වෙතෙක්විමුක්ති ඇත්තාහු ඇතැම් මහණ කෙනෙක් ප්‍රඥවිමුක්ති ඇත්තාහු වෙත් ද?යි. ආනන්දය, මම මෙහි ලා ඔවුන් ගේ ඉන්ද්‍රියයන් පිළිබඳ වෙනස් බව කියමි'යි.

භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මෙය වදළු සේක. සතුටුයිත් ඇති ආයුෂ්මත් ආතද තෙරණුවෝ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව සතුටින් පිළිගත්හ'යි.

සතර වැනි මහාමාලුඛකාසුරු යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 2. 5

හඳුලිසුභය

එවිං මේ සුභය එකං සමයං ගඟවා සාවස්ථං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකයා ආරාමේ. තත්‍ර ඛො ගඟවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු ගඟවතො පච්චස්සොසුං. ගඟවා එතදවොච: අහං ඛො භික්ඛවෙ එකාසනගොජනං භුඤ්ජාමි. එකාසන ගොජනං ඛො අහං භික්ඛවෙ භුඤ්ජාමානො අපාඨාධිතඤ්ඤා සඤ්ජානාමි අපාඨාධිතඤ්ඤා ලුහුරිඨානඤ්ඤා ඔලඤ්ඤා එංසුච්චාරඤ්ඤා. එථ තුමේහපි භික්ඛවෙ එකාසනගොජනං භුඤ්ජථ, එකාසනගොජනං ඛො භික්ඛවෙ තුමේහපි භුඤ්ජාමානා අපාඨාධිතඤ්ඤා සඤ්ජානිස්සථ අපාඨාධිතඤ්ඤා ලුහුරිඨානඤ්ඤා ඔලඤ්ඤා එංසුච්චාරඤ්ඤාති.

එවිං වුතෙන ආයස්මි හඳුලි ගඟවන්තං එතදවොච: ‘අහං ඛො ගනෙත න උස්සාහාමි එකාසනගොජනං භුඤ්ජාමි. එකාසනගොජනං හි මේ ගනෙත භුඤ්ජානො සියා ඤාතඤ්ඤාමි, සියා විපාටිසාරොති. තෙන හි තිං හඳුලි යථ නිමිත්තතො අස්සපි තථ එකදෙසං භුඤ්ජාමි. එකදෙසං නිහරිත්වාපි භුඤ්ජාමාසාමි. එවමපි ඛො තිං හඳුලි භුඤ්ජාමානො’ යාපෙස්සාමිති. එවමපි ඛො අහං ගනෙත න උස්සාහාමි භුඤ්ජාමි. එවමපි හි මේ ගනෙත භුඤ්ජානො සියා ඤාතඤ්ඤාමි. සියා විපාටිසාරොති. අථ ඛො ආයස්මි හඳුලි ගඟවතා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපිට්ඨානො භික්ඛුසංඝෙස සික්ඛං සමාදියමානෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙසි. අථ ඛො ආයස්මි හඳුලි සබ්බන්තං තෙමාසං න ගඟවතො සමමුච්චිතාචං අද්දසි යථාතං සඤ්ඤාසංඝෙස සික්ඛාය අපරිපුරකාරි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මහලා භික්ඛු ගඟවතො විවරකම්මං කරොහති, නිවර්තවිවරො ගඟවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්කම්ස්සාති. අථ ඛො ආයස්මි හඳුලි යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නි තෙති භික්ඛුහි සද්ධිං සමෙමාදි, සමෙමාදනිකං කරං සාරාණීකං විභිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං හඳුලිං තෙ භික්ඛු එතදවොචු: ‘ඉදං ඛො ආවුසො හඳුලි ගඟවතො විවරකම්මං කරිසති. නිවර්තවිවරො ගඟවා තෙමාසච්චයෙන වාරිකං පක්කම්ස්සාති’ති. ඉඤ්ජාචුසො හඳුලි එතං දෙසකං’ යාචුකං මනසි කරොති. මා තෙ පච්ඡා දුක්ඛාරතරං අගොසිති.

2. භුඤ්ජාමානො එකාසනො - මජ්ඣං.

3. පඤ්ඤාපිට්ඨානො - සිඬු.

4. දෙසකං - සිඬු, මජ්ඣං. දෙසං - ස්වයං.

2. 2. 5

හදදලි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් කලෙකැ බුදුහු සැවත් තුවර නිසා ජේතවන නම් අන්තර්ගත සිවුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එහි දී බුදුහු 'මහණෙනි'යි භික්ෂූන් ඇමතුහ. ඒ භික්ෂූහු 'පින්වතුන් වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. බුදුහු තෙල වදළ හ. මහණෙනි මම එකාසන (පෙරබත්ති වළඳන) භෝජනය වළඳමි. එකාසනාභෝජනය වළඳන මම අල්පාබාධබව ද නිද්‍රාව බව ද ශරීරයාගේ සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුබවිහරණය ද දැනිමි. 'එව මහණෙනි තෙපි දු එකාසනා භෝජනය වළඳවූ මහණෙනි තෙපි දු එකාසනාභෝජනය වළඳන්නහු අල්පාබාධ බව ද නිද්‍රාව බව ද ශරීරයාගේ සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද පහසු විහරණය ද දන්නහු යැ.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් හදදලි සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී යැ: "වහන්ස මම එකාසනාභෝජනය වළඳන්නට නො හැක්කෙමි. වහන්ස එකාසනා භෝජනය වළඳනා වූ මට (දිව්තෙක් බඹසර හැසිරෙන්නට හැක්කෙමි ද නො හැක්කෙමි ද යි මෙසේ) කුකුසෙක් වන්නේ යැ විපිළිසරයෙක් වන්නේ යැ"යි. එසේ වී නම් හදදලිය තෙපි යම් තැනෙක පවරන ලදහු වළඳවූ ද එහි දී එක් කොටසක් වළඳා එක් කොටසක් බැහැර ගෙන ගොස් ද වළඳවූ. හදදලි මෙසේ වළඳන්නා වූ තෙපි යැපෙන්නාවූ ය. වහන්ස, මම මෙසේ ද වළඳන්නට නො හැකි වෙමි. වහන්ස මෙසේ ද වළඳන්නා වූ මට කුකුස් වන්නේ මැ යැ විපිළිසර වන්නේ මැ යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් හදදලි සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසංඝයා ශික්ෂාපදය සමාදාය වන කල්හි නො හැකි බව ප්‍රකාශ කෙළේය. එකල්හි ආයුෂ්මත්, හදදලි සථවිර තෙමේ ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂා නො පුරන්නකු සෙයින් ඒ සියලු තුන්මස භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුවීමට නො පැමිණියේ යැ.

එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂූහු "කොට නිමවූ සිවුරු ඇති බුදුහු තෙමසක්හුගේ ඇවැමෙන් වාරිකායෙහි වඩනාසේකැ"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරු කෙරෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් හදදලි සථවිර තෙමේ ඒ භික්ෂූන් කරා එළැඹ ඒ භික්ෂූන් සමඟ සතුටු වී යැ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කළාට කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් හදදලි තෙරුන්ට ඒ භික්ෂූහු තෙල කීහු : "ඇවැත්නි, හදදලි, 'කොට නිමවූ සිවුරු ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙමසක් ඇවැමෙන් වාරිකාවෙහි වඩනා සේකැ'යි මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිවුරු කරනුලැබෙයි. ඇවැත්නි හදදලිය, එහෙයින් තෙල අපරාධය මැනැවින් මෙනෙහි කරව. පසුවැ තොපට නහමක් දුෂ්කරතර වෙව'යි. කීහු.

එව්විද්ධොති ඛො ආයස්මා හඤ්ඤි තෙසං භික්ඛුනං පටිස්සුතො යෙන හගවා තෙනුපසංඛම්. උපසංඛම්තො හගවන්තං අභිච්ඡෙදො ඵකම්න්තං තිසිදි. ඵකම්න්තං තිසින්නො ඛො ආයස්මා හඤ්ඤි හගවන්තං ඵකදවොච: අව්විදො මං හන්තො අව්වගමා යථාඛාරො යථාමුත්තං යථා අකුසලං, යොහං හගවතා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපිටමානෙ භික්ඛුසංඝෙ සික්ඛං සමාදිගමානෙ අනුස්සාහං පවෙදෙසිං. තස්ස මෙ හන්තො හගවා අව්වං අව්වගතො පතිගණ්ඨාතු ආයතිං සංවරායාති.

තග්ග නිං හඤ්ඤි අව්විදො අව්වගමා යථාඛාරො යථාමුත්තං යථා අකුසලං, යං නිං මයා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපිටමානෙ භික්ඛුසංඝෙ සික්ඛං සමාදිගමානෙ අනුස්සාහං පවෙදෙසි.

සමයොපි ඛො තෙ හඤ්ඤි අපාරිච්ඤො අහොසි, හගවා ඛො සාවච්ඤං විහරති. හගවාපි මං ජාතිස්සන්ති හඤ්ඤි නාම භික්ඛු සඤ්ඤාසංඝෙන සික්ඛාය අපරිපුරකාරීති. අයමපි ඛො තෙ හඤ්ඤි සමයො අපාරිච්ඤො අහොසි.

සමයොපි ඛො තෙ හඤ්ඤි අපාරිච්ඤො අහොසි. සම්මහුලා ඛො භික්ඛු සාවච්ඤං වස්සං උපගතා, තෙපි මං ජාතිස්සන්ති: ‘හඤ්ඤි නාම භික්ඛු සඤ්ඤාසංඝෙන සික්ඛාය අපරිපුරකාරී’ති. අයමපි ඛො තෙ හඤ්ඤි සමයො අපාරිච්ඤො අහොසි.

සමයොපි ඛො තෙ හඤ්ඤි අපාරිච්ඤො අහොසි: ‘සම්මහුලා ඛො භික්ඛුතියො සාවච්ඤං වස්සං උපගතා, තාපි මං ජාතිස්සන්ති හඤ්ඤි නාම භික්ඛු සඤ්ඤාසංඝෙන සික්ඛාය අපරිපුරකාරී’ති. අයමපි ඛො තෙ හඤ්ඤි සමයො අපාරිච්ඤො අහොසි.

සමයොපි ඛො තෙ හඤ්ඤි අපාරිච්ඤො අහොසි: ‘සම්මහුලා ඛො උපාසකා සාවච්ඤං පටිවසන්ති. තෙපි මං ජාතිස්සන්ති —පෙ— සම්මහුලා ඛො උපාසිකා සාවච්ඤං පටිවසන්ති. තාපි මං ජාතිස්සන්ති: හඤ්ඤි නාම භික්ඛු සඤ්ඤාසංඝෙන සික්ඛාය අපරිපුරකාරී’ති. අයමපි ඛො තෙ හඤ්ඤි සමයො අපාරිච්ඤො අහොසි.

සමයොපි ඛො තෙ හඤ්ඤි අපාරිච්ඤො අහොසි: සම්මහුලා ඛො නානා තිස්සා සමණවුහණා සාවච්ඤං වස්සං උපගතා, තෙපි මං ජාතිස්සන්ති: ‘හඤ්ඤි නාම භික්ඛු සමණස්ස ගොතමස්ස සාවතො ථෙරඤ්ඤාතරො සඤ්ඤාසංඝෙන සික්ඛාය අපරිපුරකාරී’ති. අයමපි ඛො තෙ හඤ්ඤි සමයො අපාරිච්ඤො අහොසිති.

අව්විදො මං හන්තො අව්වගමා යථාඛාරො යථාමුත්තං යථා අකුසලං, යොහං හගවතා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපිටමානෙ භික්ඛුසංඝෙ සික්ඛං සමාදිගමානෙ අනුස්සාහං පවෙදෙසිං. තස්ස මෙ හන්තො හගවා අව්වං අව්වගතො පතිගණ්ඨාතු ආයතිං සංවරායාති, තග්ග නිං හඤ්ඤි අව්විදො අව්වගමා යථාඛාරො යථාමුත්තං යථාඅකුසලං යං නිං මයා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපිටමානෙ භික්ඛුසංඝෙ සික්ඛං සමාදිගමානෙ අනුස්සාහං පවෙදෙසි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ආශ්‍රිතව හදුනා සිටීම තෙමේ 'එසේ යැ ඇවැත්ති'යි ඒ භික්ෂුන්ට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ආශ්‍රිතව හදුනා සිටීම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී යැ : "වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසඨසයා පිකපද සමාදාන වන කල්හි එහි උත්සාහ රහිත බව පැවැසුයෙමි ද වහන්ස, බාලයකු සෙයින් මුළුයකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය මා ඉක්ම ගියේ යැ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයතිසංවරය පිණිස මාගේ ඒ දේශය දේශ විසින් පිළිගන්නා සේක්ව'යි කී යැ.

හදුනා ඒකාන්තයෙන් තෙපි මා විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසඨසයා ශික්ෂාපද සමාදාන වන කල්හි එහි උත්සාහ රහිත බව පැවැසුවහ ද බාලයකු සෙයින් මුළුයකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය තොප ඉක්ම ගියේ යැ.

හදුනා, තා විසින් සමය ද (තා විසින් සැලකිය යුතු කරුණක් ඇත. එද) නොසලකන ලද විය : "බුදුහු සැවැත්තුවර වෙසෙති, 'හදුනා නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙකැ'යි බුදුහු ද මා දන්තාහ'යි හදුනා තා විසින් මෙ කරුණ ද නො සලකන ලද විය.

හදුනා, තා විසින් (අත්) කරුණකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ භික්ෂුහු සැවැත්තුවර වස් එළැඹියහ, හදුනා නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙකැ'යි ඒ භික්ෂුහු ද මා දන්තාහ'යි හදුනා, තා විසින් මෙ කරුණ ද නො සලකන ලද විය.

හදුනා, තා විසින් (අත්) කරුණකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ භික්ෂුණ්ණු ද සැවැත්තුවර වස් එළැඹියහ. හදුනා නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙකැ'යි ඒ භික්ෂුණ්ණු ද මා දන්තාහ'යි හදුනා, තා විසින් මෙ කරුණ ද නො සලකන ලද විය.

හදුනා, තා විසින් (අත්) කරුණකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ උච්ඡවෝ සැවැත්තුවර වෙසෙති, ඔහු ද මා දන්තාහ'යි . . . "බොහෝ උච්ඡවෝ සැවැත්තුවර වෙසෙති. හදුනා නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙකැ'යි ඔහු ද මා දන්තාහ'යි මෙ කරුණ ද හදුනා, තා විසින් නො සලකන ලද විය.

හදුනා, තා විසින් (අත්) කරුණකුද නො සලකන ලද විය : "බොහෝ වූ නානා තීර්ථක ශ්‍රමණශ්‍රාවණයෝ සැවැත්තුවර වස් එළැඹියහ. 'ශ්‍රමණගොතමයන්ගේ ශ්‍රාවක වූ සංවරානාතර වූ හදුනා නම් මහණ බුදුසසුන්හි ශික්ෂාපද සපුරා නො කරන්නෙකැ'යි ඔහු ද මා දන්තාහ'යි මෙ කරුණ ද හදුනා, තා විසින් නො සලකන ලද විය.

වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසඨසයා ශික්ෂාපද සමාදාන වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කෙළෙමි. ඒ මා බාලයකු සෙයින් මුළුයකු සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය තෙමේ ඉක්ම ගියේ යැ. වහන්ස, බුදුහු ඒ මාගේ දේශය දේශ විසින් ආයතිසංවරය පිණිස ඉවසාසේක්වා. හදුනා, තෙත් මා විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසඨසයා ශික්ෂාපද සමාදාන වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කෙළෙමි යැ. හදුනා, එකාන්තයෙන් අපරාධය තෙමේ ඒ තා ඉක්ම ගියේ යැ.

තං කිං මඤ්ඤාසි හඤ්ඤි ඉධස්ස හික්කු උභතොභාගවිච්ඡින්නො, තම්භං ඵලං වදෙය්‍යං: ‘ඵහි මේ නිං හික්කු පඤ්ඤා සංඛ්‍යාමො භොගි’ති. අපිනු සො සංඛ්‍යාමො වා අඤ්ඤාන වා කායං සත්තාමොය, නොති වා වදෙය්‍යාති. නො භෙතං හන්තං. තං කිං මඤ්ඤාසි හඤ්ඤි: ‘ඉධස්ස හික්කු පඤ්ඤාසිනො - පෙ - කායසංකප්පි - පෙ - දිට්ඨස්සන්තො - පෙ - සංඛ්‍යාසිනො - පෙ - ධම්මානුසාරී - පෙ - සංඛ්‍යානුසාරී, තම්භං ඵලං වදෙය්‍යං: ‘ඵහි මේ නිං හික්කු පඤ්ඤා සංඛ්‍යාමො භොගි’ති. අපි නු සො සංඛ්‍යාමො වා අඤ්ඤාන වා කායං සත්තාමොය, නොති වා වදෙය්‍යාති. නො භෙතං හන්තං. තං කිම්මඤ්ඤාසි හඤ්ඤි: ‘අපි නු නිං හඤ්ඤි තස්මිං සම්මෙ උභතො භාගවිච්ඡින්නො වා භොගි, පඤ්ඤාසිනො වා කායසංකප්පි වා දිට්ඨස්සන්තො වා සංඛ්‍යාසිනො වා ධම්මානුසාරී වා සංඛ්‍යානුසාරී වාති. නො භෙතං හන්තං. නනු නිං හඤ්ඤි තස්මිං සම්මෙ රිත්තො තුච්ඡො අපරඤ්ඤාති. ඵලං හන්තං. අව්චයො මං හන්තං අව්චමා යථාඛාරො යථාමුලො යථා අකුසලො, යොහං භගවතා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපිටමානෙ හික්කුසංඛ්‍යා සික්ඛං සමාදිගමානෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙසි. තස්ස මේ හන්තං භගවා අව්චයං අව්චයතො පතිගණ්හාතු ආයතිං සංවර්යාති.

තස්ස නිං හඤ්ඤි අව්චයො අව්චමා යථාඛාරො යථාමුලො යථා අකුසලො යං නිං මයා සික්ඛාපදෙ පඤ්ඤාපිටමානෙ හික්කුසංඛ්‍යා සික්ඛං සමාදිගමානෙ අනුස්සාහං පච්චෙදෙසි. යතො ව ඛො නිං හඤ්ඤි අව්චයං අව්චයතො දික්ඛා යථාධම්මං පටිකරොසි. තං තෙ මයං පතිගණ්හාමි. චුද්ධි භෙසා හඤ්ඤි අරියස්ස මිත්තෙ යො අව්චයං අව්චයතො දික්ඛා යථාධම්මං පටිකරොති, ආයතිං සංවරං ආපජ්ජති.

ඉධ හඤ්ඤි ඵකච්චො හික්කු සඤ්ඤාසංකප්පෙ පික්ඛාය අපරිපුරකාරී¹ භොගි, තස්ස ඵලං භොගි: යනනුභාගං විචිත්තං සෙතාසනං හජ්ජෙය්‍යං, අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පඤ්ඤං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අභ්‍යාකාසං පළාලපුඤ්ඤං. අප්පෙචනාමාහං උත්තරිමනුස්සධම්මො අලම්භිතඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරොය්‍යන්ති. සො විචිත්තං සෙතාසනං හජ්ජෙය්‍යං, අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පඤ්ඤං කඤ්ඤං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අභ්‍යාකාසං පළාලපුඤ්ඤං. තස්ස තථා චූපකට්ඨස්ස විහරතො සන්තාපි උපවදති. අනුච්චි පි විඤ්ඤා සමුග්ගවාරී උපවදති. දෙවතාපි උපවදති. අත්තාපි අත්තානං උපවදති. සො සන්තාරාපි උපවදිතො අනුච්චි විඤ්ඤාහි සමුග්ගවාරීහි උපවදිතො දෙවතාහිපි උපවදිතො අත්තනාපි අත්තානං උපවදිතො න උත්තරිමනුස්සධම්මො² අලම්භිතඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරොති. තං කිස්ස භෙතු: ඵලං භෙතං හඤ්ඤි භොගි, යථා තං සඤ්ඤාසංකප්පෙ පික්ඛාය අපරිපුරකාරියං.

1. සඤ්ඤාසංකප්පෙ අපරිපුරකාරී භොගි - PTS.
2. උත්තරිං මනුස්සධම්මො - ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හද්දලිය, ඒ කුමක්ද? “මෙයින්ම මහණේන් උපතොසාගවිච්ඡිත්ත වූයේ අරුපමාපත්තියෙන් රූප කයින් ද මාර්ගභාවනායෙන් නාම කයින් ද චූළයේ වෙයි. ඔහුට මම මෙසේ කියන්නෙමි : “එව මහණ තෙපි මට මෙබඳි හෙයක් වටු” යයි. කිම එමහණ හෙයක් වන්නේ හෝ වේ ද අත් දසක හෝ කය නමන්නේ ද ‘නො හැක්කෙමි’ හෝ කියන්නේ වේද? යි. වහන්ස, තෙල නොවේ මැ යැ. හද්දලිය එය කුමක්ද? කිම හද්දලිය එය කුමක්ද? කිම හද්දලිය, තෙපි එයමයෙහි උපතොසාග විච්ඡිත්ත හෝ වටු ද ප්‍රඥවිච්ඡිත්ත හෝ කායසාක්ෂි හෝ ආණ්ඩුපාඨක හෝ ශ්‍රද්ධාවිච්ඡිත්ත හෝ ධර්මානුසාරී හෝ ශ්‍රද්ධානුසාරී වේ ද, ඔහුට මම මෙසේ කියන්නෙමි : ‘එව මහණ තෙපි මට මෙබඳි හෙයක් වටු’ යි. කිම එමහණ හෙයක් වන්නේ හෝ කය අත්දසකට නමන්නේ හෝ ‘නො හැක්කෙමි’ හෝ කියන්නේ වේ ද? යි, වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. හද්දලිය, එය කුමක්ද? කිම හද්දලිය, තෙපි එයමයෙහි උපතොසාග විච්ඡිත්ත හෝ වටු ද ප්‍රඥවිච්ඡිත්ත හෝ කායසාක්ෂි හෝ ආණ්ඩුපාඨක හෝ ශ්‍රද්ධාවිච්ඡිත්ත හෝ ධර්මානුසාරී හෝ ශ්‍රද්ධානුසාරී හෝ වටු ද? යි. තෙල නැත් මැ යැ වහන්ස.. හද්දලිය එකල්හි තෙපි වික්ත වූවහු ඔව්හු (සිත්) වූවහු අපරාධ ඇතියහු නො වේ ද? යි එසේ යැ වහන්ස. මම බුද්ධත් වෙමින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසංඝයා ශික්ෂාපද සමාදාය වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කෙළෙමි. වහන්ස, ධාතූන් සෙයින් මුළු සංඝයා සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය මා ඉක්ම ගියේ යැ. වහන්ස, ඒ මට ආයතිසංවරය පිණිස බුද්ධ අපරාධය අපරාධ වෙමින් කම්මානක්කම් වියි.

හද්දලිය, තෙපි මා විසින් ශික්ෂාපද පනවනු ලබන කල්හි භික්ෂුසංඝයා ශික්ෂාපද සමාදාය වන කල්හි උත්සාහ රහිත බව ප්‍රකාශ කළෙමි යැ. හද්දලිය ඒ තොප එකක්කෙන් ධාතූන් සෙයින් මුළු සංඝයා සෙයින් අදක්ෂයකු සෙයින් අපරාධය ඉක්ම ගියේ යැ. යම් හෙයකින් හද්දලිය තෙපි අපරාධය අපරාධ හෙයින් දක දහම නො ඉක්ම පිළියම් කරව. තොපගේ ඒ අපරාධය අපි ඉවසමහ. හද්දලිය, යමෙක් අපරාධය අපරාධ වෙමින් දක දහම නො ඉක්ම පිළියම් කෙරේ ද ආයතිසංවරයට පැමිණේ ද තෙල ආයතිවිනයෙහි වෘද්ධිය මැ වෙයි.

හද්දලිය, මම සස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂායෙහි අපරිපූරකාරී වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ‘ මම අරණ්‍ය යැ, වෘක්ෂමූල යැ පර්වත යැ ගිරිකඳුරු යැ ගිරි ගුහා යැ සොහොන වනපෙත අබවස, පිදුරුකිළි යැ යන විවේක සෙත්තෙන් හපනය කෙරෙමි නම් මනා මැ තු’ යි. මම මිනිස්දහමින් මතුයෙහි ආයතිභාව කරණයට සමර්ථ ඥානදර්ශන විශේෂයක් පසක් කරන්නෙමි නම් මැනැවැ යි කියා යි. හේ අරණ්‍ය රූක් මූල, පවු යැ ගිරිකඳුරු යැ ගිරිගුහා යැ සොහොන, වනපෙත අබවස පිදුරුකිළි යැ යන ජනශූන්‍ය සේනාසන ඇසිරි කෙරෙ යි. එසේ එකලා වැ විහරණ කරන ඔහුට ශාස්තෘන්වහන්සේ ද උපවාද කෙරෙති. විඤ්ඤාන සමුච්ඡේදන භාවයෙන් දනැ අසුඤ්ඤා කියත්. දෙවියෝ ද අසුඤ්ඤා කියත්. තෙමේන් තමහට දොස් කියයි. හේ බුද්ධත් වෙමින් උපවාද කරන ලද්දේ නුවණින් දන විඤ්ඤාන සමුච්ඡේදන භාවයෙන් දන ලද්දේ තමා විසිනු තමා හට දොස් නහනලද්දේ දඬුකලධර්ම සංඛ්‍යාත මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයතිභාවකරණයට සමර්ථ ඥානදර්ශන විශේෂය පසක් නො කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයක යත් : හද්දලිය, ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂායෙහි අපරිපූරකාරී මහණෙක් හට යම්කෙසේ වේද තෙල එසේ මැ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉධ පන හඤ්ඤි එකච්චො හික්කු සඤ්ඤාසංගො සික්ඛාය පරිපුරකාරී හොති. තස්ස එවං හොති: යනුනාහං විවිතං සෙනාසනං හජේය්‍යං. අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පඬ්ඨතං කඤ්ඤං හිරිගුහං සුසානං වනපථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. අපොච්ඡායා'හං උත්තරි මනුස්සධම්මො අලම්භිතඤ්ඤාදස්සනවිසේසං සම්මතරොග්ගනි. සො විවිතං සෙනාසනං හජති. අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පඬ්ඨතං කඤ්ඤං හිරිගුහං සුසානං වනපථං අබ්බොකාසං පලාලපුඤ්ඤං. තස්ස තථා වූපකම්මස්ස විහරතො සන්ථාපි න උපවදති අනුච්චම්චි විඤ්ඤා සමුගම්මාරී න උපවදනති. දෙවතාපි න උපවදනති. අත්තාපි අත්තානං න උපවදති. සො සන්ථාරාපි අනුපවදිතො අනුච්චම්චි විඤ්ඤාහි සමුගම්මාරීහි අනුපවදිතො දෙවතාහිපි අනුපවදිතො අත්තනාපි අත්තානං අනුපවදිතො උත්තරිමනුස්සධම්මො අලම්භිතඤ්ඤාදස්සනවිසේසං සම්මතරොග්ගි.

සො විච්චේව කාමේහි විච්චම්ම අකුසලොති ධම්මෙහි සවිතක්කං සම්මාරං විමෙකරං පිතිසුඛං පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං හඤ්ඤි හොති යථා තං සඤ්ඤාසංගො සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

පුන ච පරං හඤ්ඤි හික්කු විතක්කම්මාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පාදනං චෙතසො එකොදිගාමං අවිතක්කං අවිමාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං හඤ්ඤි හොති යථා තං සඤ්ඤාසංගො සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

පුන ච පරං හඤ්ඤි හික්කු පිතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති. සතො ච සම්පජ්ජනො සුඛඤ්ඤි කායෙන පටිසංචේදෙති. යන්තං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛම්මාරීහි, තතියං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං හඤ්ඤි හොති යථා තං සඤ්ඤාසංගො සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

පුන ච පරං හඤ්ඤි හික්කු සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුඤ්ඤව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථබ්බමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛා සතිපාරිසුද්ධිං චතුර්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජි විහරති. තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං හඤ්ඤි හොති යථා තං සඤ්ඤාසංගො සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අත්ථබ්බණේ විගනුපක්ඛිලොසෙ මුද්දගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජ්ජානෙත පුඤ්ඤතිමාසානුස්සන්දණාය චිත්තං අභිනිත්තාමේති. සො අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤතිමාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපිදං: එකම්ච ජාතියං දොපි ජාතියො —පෙ—ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුඤ්ඤතිමාසං අනුස්සරති. තං කිස්ස හෙතු: එවං හෙතං හඤ්ඤි හොති යථා තං සඤ්ඤාසංගො සික්ඛාය පරිපුරකාරීයං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හද්දලිය, මෙසස්තෙති ඇතැම් මහණෙක් ශාස්තෘශාසනයෙහි ලා ශික්ෂායෙහි පරි
සුරකාරී වෙයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : මම අරණය යැ වක්ෂමුල යැ පර්වත යැ
ගිරිකන්දර යැ ගිරිගුහා යැ සුසානයැ වනපෙත අබවස පිදුරුකිළි යැ යන විවේක සෙතසුන්
හස්තය කෙරෙමි නම් මනා මැ තු යි. මම මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයාච්ඡාදකරණ
යට සමර්ථ ඥාන දර්ශන විශේෂය පසක් කෙරෙමි නම් ඉතා මැනවැ යි. හේ අරන,
රුක්ෂුල, පව් යැ ගිරිකදුරු යැ ගිරිගුහා යැ සොහොන, වනපෙත අබවස, පිදුරුකිළි යැ යන
එකලා සෙතසුන් සෙවුනේ යැ එසේ ගණසංභණිකාදීන් වෙන් වැ වාස කාරන ඕහුට
ශාස්තෘන් වහන්සේ ද උපවාද නො කෙරෙයි. නුවණැති සමුම්සරහු නුවණින් දන උපවාද
නො කෙරෙයි. දෙවියෝ ද උපවාද නො කෙරෙයි. තෙමේත් තමහට උපවාද නො
කෙරෙයි. හේ බුදුන් විසිනුදු දෙස් නො නඟන ලද්දේ නුවණින් දන විඳ සමුම්සරුන්විසින්
දෙස් නො නඟනු ලද්දේ තමා විසිනුදු තමහට දෙස් නො නඟනු ලද්දේ මනුෂ්‍යධර්මයෙන්
මතුයෙහි ආයාච්ඡාදකරණයට සමර්ථ ඥානදර්ශනවිශේෂය ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි.

හෙතෙම කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුසලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ විතර්ක සහිත වූ විචාර
සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙරෙයි.
ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්හට
යම්සේ ද තෙල එසෙයින් මැ වෙයි.

තවද හද්දලිය, මහණ තෙම විතර්කවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි ප්‍රසාදය
ඇති විත්තයාගේ එකඟ බව ඇති විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති
ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වාස කෙරෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ශික්ෂාව
සපුරා කරනුවක්හට යම්සේ ද තෙල එසෙයින් මැ වෙයි.

තවද හද්දලිය, මහණ තෙම ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් උපෙක්ෂා ඇති වැ වෙසෙයි.
(සම්ප්‍රයුක්ත) සුඛය ද (නාම) කයින් වීදියි. ආයාච්ඡාදකරණයට පැමිණ කොට
'උපෙක්ෂා ඇත්තේ යැ සිහි ඇත්තේ යැ සුඛවිහරණ ඇත්තේ යැ'යි, කියත් නම්
ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ශාස්තෘශාසනයෙහි
ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්හට යම්සේ ද තෙල එසෙයින් මැ වෙයි.

තවද හද්දලිය, මහණ තෙම සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් පළමු මැ
සොම්නස්දෙව්නසුන් හේ නැසීමෙන් නිදුක් වූ නො සුව වූ උපෙක්ෂායෙන් උපන් ස්මෘති-
යෙන් පරිභුද්ධ භාවය ඇති චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත් :
හද්දලිය ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්හට යම්සේ ද තෙල එසෙයින් මැ
මැ වෙයි.

හේ මෙසෙයින් සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසිදු වූ කල්හි ප්‍රභාසාර වූ කල්හි අභිගණ
රහිත කල්හි පහවූ උපෙක්ෂෙය ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්මණ වූ කල්හි සිටි කල්හි
නො සැලෙන බවට පැමිණ කල්හි පෙර වසූ කඳ පිළිවෙළ දත්තා පිණිස සිත නමයි.
හේ අනෙකවිධ සුචිතිවාසය සිහි කෙරෙයි. හෙමෙසේ යැ : එක්ජාතියකුදු දෙජාතියකුදු . . .
මෙසෙයින් ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකවිධ සුචිතිවාසය සිහි කෙරෙයි. ඒ
කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ශාස්තෘශාසනයෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්හට යම්සේ ද
තෙල එසෙයින් මැ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්ධෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්කිලෙසෙ ඉද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත සත්තානං චුතුපපානඤ්ඤාය විතතං අභිතිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙන් වක්කුතා විසුද්ධො අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙත පසානති චචම්භෙන උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ —පෙ—යථාකම්මුපගෙ සතෙත පජානාති. තං කිසං හෙතු : ඵලං හෙතං හඳුළි හොති යථා තං සජ්ඣසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරියං.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොද්ධෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්කිලෙසෙ ඉද්දගුතෙ කම්මනියෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජානෙත ආසවානං ඛයඤ්ඤාය විතතං අභිතිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛතිරොධගාමිනිපටිපද්ධති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං ආසවතිරොධගාමිනි පටිපද්ධති යථාභූතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජානතො ඵලං පසානො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුක්තසම්මි විමුක්තමිති ඤ්ඤාං හොති. ඕණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තතායාති පජානාති. තං කිසං හෙතු : ඵලං හෙතං හඳුළි හොති යථා තං සජ්ඣසාසනෙ සික්ඛාය පරිපුරකාරියං.

ඵලං වුතෙත ආයස්මා හඳුළි භගවන්තං එතදවොච : කොනු බො හතෙත හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකච්චං හික්කුං පවය්‍ය පවය්‍ය කාරණං කරොන්ති. කො පන හතෙත හෙතු කො පච්චයො යෙනමිධෙකච්චං හික්කුං නො තථා පවය්‍ය පවය්‍ය¹ කාරණං කරොන්ති.

ඉධ හඳුළි එකච්චො හික්කු අභිණ්භාපත්තිකො හොති ආපත්තිබ්‍රහ්මො. සො හික්කුහි වුච්චමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චති. බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. න සම්මා වත්තති. න ලොමං පාතෙති. න නෙත්ථාරං වත්තති. යෙන සබ්බෙසා අත්තමනො හොති තං කරොමිති නාහ. තත්‍ර හඳුළි හික්කුතං ඵලං හොති : අයං බො ආවුසො හික්කු අභිණ්භාපත්තිකො ආපත්තිබ්‍රහ්මො, සො හික්කුහි වුච්චමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චති. බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. න සම්මා වත්තති. න ලොමං පාතෙති. න නෙත්ථාරං වත්තති. යෙන සබ්බෙසා අත්තමනො හොති තං කරොමිති නාහ. සාධු වතායස්මතො ඉමස්ස හික්කුතො තථා තථා උපපට්ඨකථා යථාසිද්ධං² අධිකරණං න ඩිප්පමෙව වුපසමෙය්‍යාති. තස්ස බො එතං හඳුළි හික්කුතො හික්කු තථා තථා උපපට්ඨකතති යථාසිද්ධං² අධිකරණං න ඩිප්පමෙව වුපසමෙති.

ඉධ පන හඳුළි එකච්චො හික්කු අභිණ්භාපත්තිකො හොති ආපත්ති බ්‍රහ්මො. සො හික්කුහි වුච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චති. න බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. න කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාතුකරොති. සම්මා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. යෙන සබ්බෙසා අත්තමනො හොති තං කරොමිති ආහ. තත්‍ර හඳුළි හික්කුතං ඵලං හොති : ‘අයං බො ආවුසො හික්කු අභිණ්භාපත්තිකො ආපත්තිබ්‍රහ්මො, සො හික්කුහි වුච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පටිච්චති.

1. පසය්‍ය පසය්‍ය - මජ්ඣං.

2. යථාසිද්ධං - සත්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසුදු කල්හි ප්‍රභාසිර කල්හි අධිගණ රහිත කල්හි පහළු උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි භාවනාකම්පය නිසි කල්හි සිටි කල්හි අවල කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුහිඋපප්‍රාප්ති දත්තා පිණිස සිත නමයි. භේ පිරිසුදු වූ මිනිසුන් ඉක්ම වැඩුනි දිවැසින් ව්‍යුහ වන උපද්‍රව හිත වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුචරිත වූ ද සුගතියට ගියා වූ ද සුභීතියට ගියා වූ ද සත්ත්වයන් දකිති කම් වූ පරිදි මෙයහි සත්ත්වයන් දකිති. ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය, ශාස්තෘශාසනශෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්හට යම්සේ ද තෙල රසෙයින් මැ වෙයි.

භේ මෙසේ සිත සමාධිගත කල්හි පිරිසුදු කල්හි ප්‍රභාසිර කල්හි අධිගණ රහිත කල්හි පහළු උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්පා කල්හි සිටි කල්හි අවල කල්හි ආප්‍රව-ක්ෂෙපකරණය පිණිස සිත නමයි. භෙතෙම 'මේ දුකැ'යි ඇතිසැටියෙන් දැනගනිමි : . . . 'මේ දුක් නසන පිළිවෙතැ'යි ඇතිසැටියෙන් දකිමි. 'මොහු ආප්‍රව'යි ඇති සැටියෙන් දැනගනිමි. . . . 'මේ ආප්‍රවයන් නිරුද්ධ කරන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දැනගනිමි. මෙසේ දත්තා මෙසේ දත්තා ඔහු භේ සිත කාමාප්‍රවයෙහි මදෙයි, භවාප්‍රවයෙහි මදෙයි, අවිද්‍යාප්‍රවයෙහි මදෙයි, මිදුණු කල්හි මිදිණැ'යි දෙතය වෙයි. ජාතිය ක්ෂය වූවා යැ ඔහුර වැස නිමිචන ලද, කටයුතු කරන ලද, රහස්ඛව පිණිස දත් කිසෙක් නැතැ යි දැනගනී. ඒ කවර හෙයින් යත් : හද්දලිය ශාස්තෘශාසනශෙහි ශික්ෂාව සපුරා කරනුවක්හට යම්සේ ද තෙල රසෙයින් මැ වේ'යි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් හද්දලි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළෝ : වහන්ස, යම් කරුණෙකින් මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණක්හට අල්පමාත්‍ර දේශයෙහි දු දෙස් දක්ව දක්වා කාරණා කෙරෙත් නම් එයට භේතු කවරේ ද, ප්‍රත්‍යය කවරේ ද, වහන්ස, යම් කරුණෙකින් මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණක්හට (මහත්වූ දේශයෙහි ද) එසේ දෙස් දක්ව දක්වා කාරණා නො කෙරෙත් නම් එයට භේතු කවරේ ද ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යි.

හද්දලිය මෙසස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් නිරතුරු ඇවැත් අවදනේ ආපත්තිබහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් වොද්‍රා වශයෙන් කියනු ලබන්නේ දත් කථායෙකින් අනෙක වසයි. කථාව බැහැරට නමයි. කෝපයක් ද්වේශයක් නොසතුටක් පහළ කෙරෙයි. මැනවින් වතෙහි නො පවතී. අනුලොම වතෙහි නො සිටී. නිස්කරණ වතෙහි නො පවතී. යම් කරුණෙකින් සංඝයා සතුටු වේ ද එය කරම් නො කියයි. හද්දලිය එහිලා භික්ෂුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ඇවැත්නි, මේ මහණ නිරතුරු ඇවැත් අවදනේ ආපත්ති බහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් කියනු ලබනුයේ අනෙකකින් අනෙක වසයි. කථාව බැහැර කරයි. කෝපයක් ද්වේශයක් නොසතුටක් පහළ කෙරෙයි. මොනොවට වතෙහි නො පවතී. අනුලොමවතෙහි නො සිටී. නිස්කරණ වතෙහි නො පවතී. යම් කරුණෙකින් සංඝයා සතුටු වේ නම් එය කරම් නො කියයි. ආයුෂ්මත්නි, මොහුගේ මේ අධි කරණය යම් සේ වහා නො සත්තිදේ නම් මේ මහණහු පිළිබඳ වැ ඒ ඒ පරිද්දෙන් පිරික්සවයි. හද්දලිය, ඒ මහණහුගේ මේ අධිකරණය යම් සේ වහා නො සත්තිදේ නම් භික්ෂුහු ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ මහණුන්ගේ මේ අධිකරණය විමසති.

හද්දලිය, මේ සස්තෙහි ඇතැම් මහණෙක් නිරතුරු ඇවැත් අවදනේ ඇවැත් බහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් කියනු ලබන්නේ අනෙකකින් අනෙකක් නො වසයි. කථාව බැහැර නො නමයි. කෝපයක් ද්වේශයක් නො සතුටක් පහළ නො කෙරෙයි. මොනොවට වතෙහි පවතී. අනුලොම වතෙහි සිටී. නිස්කරණ වතෙහි පවතී. යම් කරුණෙකින් සංඝයා සතුටු වේ නම් එය කරම් කියයි. හද්දලිය එහි ලා භික්ෂුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ' ඇවැත්නි, මේ මහණ නිරතුරු අවදනා ඇවැත් ඇත්තේ ආපත්ති බහුල වෙයි. භේ භික්ෂුන් විසින් වොද්‍රා කරනු ලබනුයේ අනෙකකින් අනෙක නො වසයි.

න ඛිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චාදඤ්ඤා පාතුකරොති. සමමා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. යෙන සංකප්පා අත්තමනො හොති තං කරොමිති අංග. සංඛු වතා-
යසමනො ඉමස්ස හික්කුතො තථා තථා උපපරික්ඛථ යථාසිද්ධං¹
අධිකරණං ඛිප්පමෙව වුපසමෙය්‍යාති. තස්ස ඛො එතං හඳුළි හික්කුතො
හික්කු තථා තථා උපපරික්ඛන්ති යථාසිද්ධං¹ අධිකරණං ඛිප්පමෙව
වුපසමෙති.

ඉධ හඳුළි එකච්චො හික්කු අධිච්චාපතතිකො හොති අනාපතති-
ඛුප්පො. සො හික්කුති වුච්චමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරති. ඛිඤ්ඤා
කථං අපනාමෙති. න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චාදඤ්ඤා පාතුකරොති.
න සමමා වත්තති. න ලොමං පාතෙති. න නෙත්ථාරං වත්තති. යෙන
සංකප්පා අත්තමනො හොති තං කරොමිති නාග. තත්ථ හඳුළි
හික්කුතං එවං හොති: අයං ඛො අච්චසො හික්කු අධිච්චාපතතිකො
අනාපතතිඛුප්පො, සො හික්කුති වුච්චමානො අඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරති.
ඛිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චාදඤ්ඤා පාතු
කරොති. න සමමා වත්තති. න ලොමං පාතෙති. න නෙත්ථාරං වත්තති
යෙන සංකප්පා අත්තමනො හොති තං කරොමිති නාග. සංඛු වතා-
යසමනො ඉමස්ස හික්කුතො තථා තථා උපපරික්ඛථ යථාසිද්ධං
අධිකරණං න ඛිප්පමෙව වුපසමෙය්‍යාති. තස්ස ඛො එතං හඳුළි
හික්කුතො හික්කු තථා තථා උපපරික්ඛන්ති යථාසිද්ධං අධිකරණං
න ඛිප්පමෙව වුපසමෙති.

ඉධ පන හඳුළි එකච්චො හික්කු අධිච්චාපතතිකො හොති අනාපතති
ඛුප්පො. සො හික්කුති වුච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරති. න
ඛිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චාදඤ්ඤා පාතු
කරොති. සමමා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති. යෙන
සංකප්පා අත්තමනො හොති තං කරොමිති අංග. තත්ථ හඳුළි හික්කුතං
එවං හොති: 'අයං ඛො අච්චසො හික්කු අධිච්චාපතතිකො අනාපතති
ඛුප්පො. සො හික්කුති වුච්චමානො නාඤ්ඤානඤ්ඤං පටිවරති. න
ඛිඤ්ඤා කථං අපනාමෙති. න කොපඤ්ඤා දොසඤ්ඤා අපච්චාදඤ්ඤා
පාතුකරොති. සමමා වත්තති. ලොමං පාතෙති. නෙත්ථාරං වත්තති.
යෙන සංකප්පා අත්තමනො හොති තං කරොමිති අංග. සංඛු වතා-
යසමනො ඉමස්ස හික්කුතො තථා තථා උපපරික්ඛථ යථාසිද්ධං අධිකරණං
ඛිප්පමෙව වුපසමෙය්‍යාති. තස්ස ඛො එතං හඳුළි හික්කුතො හික්කු
තථා තථා උපපරික්ඛන්ති යථාසිද්ධං අධිකරණං ඛිප්පමෙව වුපසමෙති.

ඉධ හඳුළි එකච්චො හික්කු සඤ්ඤාමත්තකෙන වහති පෙමමත්තකෙන.
තත්ථ හඳුළි හික්කුතං එවං හොති: 'අයං ඛො අච්චසො හික්කු සඤ්ඤා
මත්තකෙන වහති පෙමමත්තකෙන. සචෙ මයං ඉමං හික්කුං පච්ඤා
පච්ඤා* කරණං කරිස්සාමි. මා'යමපිස්ස තං සඤ්ඤාමත්තකං පෙම
මත්තකං තමාපි පරිභාසිති. සෙය්‍යථාපි හඳුළි පුරිසස්ස එකං චක්ඛුං
තස්ස මිත්තාමච්චො ඤ්ඤාසංලොභිතා තං එකං චක්ඛුං රතෙය්‍යා: මා
යමපිස්ස තං එකං චක්ඛුං තමාපි පරිභාසි'ති. එවමෙව ඛො හඳුළි
ඉධෙකච්චො හික්කු සඤ්ඤාමත්තකෙන වහති පෙමමත්තකෙන. තත්ථ
හඳුළි හික්කුතං එවං හොති: 'අයං ඛො අච්චසො හික්කු සඤ්ඤාමත්තකෙන
වහති පෙමමත්තකෙන. සචෙ මයං ඉමං හික්කුං පච්ඤා පච්ඤා'

1. යථාසිද්ධං - සායා.

2. පච්ඤා පච්ඤා - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කරාව බැහැර නො නමයි. කෝපය ද ද්වේෂය ද නොසතුට ද පහළ නො කෙරෙයි. මො නවට පවතී. අනුලොම වතෙහි යිටි. නිස්තරණ වතෙහි පවතී. යම් කරුණෙකින් සංඝයා සතුටු වේ නම් එය කරම් කියයි. මොහුගේ මේ අධිකරණය යම්සේ වහා සත් හිඳේ නම් ආයුෂ්මත්ති, මේ හික්කුහුගේ අධිකරණ එසේ පරික්ෂා කරවූ නම් ඉතා මැනවැයි. හද්දලිය හික්කුහු ඒ හික්කුහුගේ තෙල අධිකරණය ඒ ඒ පරිදි පරික්ෂා කරත් ඔහුගේ මේ අධිකරණය යම් සේ වහා සත්හිඳේ ද එපරිද්දෙනි.

හද්දලිය, මෙසස්නෙහි ඇතැම් මහණක් කිසි කලෙක අවදානා ඇවැත් ඇත්තේ ආපත්ති බහුල නො වෙයි. හේ හික්කුන් විසින් චෝදනා කරනු ලබන්නේ අනෙකකින් අනෙක වසයි. කරාව බැහැර නතු කෙරෙයි කෝපය ද ද්වේෂය ද නොසතුට ද පහළ කෙරෙයි. මොනවට නො පවතී. අනුලොම වතෙහි නො යිටි. නිස්තරණ වතෙහි නො පවතී. යමෙකින් සංඝයා සතුටු වේ ද එය කරම් නො කියයි. හද්දලිය, එහිලා හික්කුන්ට මෙබඳු සිතක් වෙයි. ඇවැත්නි, මේ මහණ කලෙකැ අවදානා ඇවැත් ඇතිසේ ආපත්ති බහුල නොවූයේ වෙයි. හේ හික්කුන් විසින් චෝදනා කරනු ලබන්නේ අනෙක කින් අනෙක වසයි. කරාව බැහැර නතු කෙරෙයි. කෝපය ද ද්වේෂය ද නො සතුට ද පහළ කෙරෙයි. මොනොවට නො පවතී. අනුලොම වතෙහි නො යිටි. නිස්තරණ වතෙහි නො පවතියි. යමෙකින් සංඝයා කැමැති වේ ද එය කරම් නො කියයි. ඇවැත්නි, යම් පරිදි ඔහුගේ මේ අධිකරණය වහා නො සත්හිඳේ ද මේ මහණහුගේ ඒ අධිකරණය ඒ ඒ පරිදි පරික්ෂා කරවූ නම් මැනවැයි හද්දලිය හික්කුහු ඒ හික්කුහුගේ තෙල අධිකරණය ඒ ඒ පරිදි පරික්ෂා කෙරෙත්. යම් පරිදි ඔහුගේ මේ අධිකරණය වහා නො සත්හිඳේ ද එපරිද්දෙනි.

හද්දලිය, මෙසස්නෙහි කිසි මහණක් කිසි කලෙකැ අවදානා ඇවැත් ඇත්තේ ඇවැත් බහුල නො වූයේ වෙයි. ඒ මහණ හික්කුන් විසින් කියනු ලබන්නේ අනෙක් කරුණෙකින් අනෙක්කරුණක් නො වසයි. කරාව බැහැරට යොමු නො කෙරෙයි. කොපයත් ද්වේෂයත් නො සතුටත් පහළ නො කෙරෙයි. මැනවින් වතෙහි පවතියි. අනුලොම වතෙහි පවතියි. නිස්තරණ වතෙහි පවතියි. යම් කරුණෙකින් සධ්දියා සතුටු වේ ද එය කරම් කියයි. හද්දලිය එහි දී හික්කුන්ට මෙයිත වෙයි : “ඇවැත්නි, මෙමහණ කිසි කලෙකැ අවදානා ඇවැත් ඇත්තේ ඇවැත්බහුල නො වූයේ වෙයි. ඒ මහණ හික්කුන් විසින් කියනු ලබන්නේ අනෙකකින් අනෙකක් නො වසයි. කරාව බැහැරට යොමු නො කෙරෙයි. කොපයත් ද්වේෂයත් නො සතුටත් පහළ නො කෙරෙයි. මැනවින් වතෙහි පවතියි අනුලොම වතෙහි පවතියි. නිස්තරණ වතෙහි පවතියි. යම් කරුණෙකින් සධ්දියා සතුටු වේද එය කරම් කියයි. ආයුෂ්මත්ති, මොහු ගේ මේ අධිකරණය යම්සේ වහා සත්හිඳේ නම් ඉතා මැනවැයි. මේ මහණහු පිළිබඳ වූ ඒ ඒ පරිද්දෙන් විමසව”යි. හද්දලිය, ඒ මහණහුගේ මේ අධිකරණය යම්සේ වහා සත්හිඳේ නම් හික්කුහු ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ මහණහු ගේ මේ අධිකරණය විමසති.

හද්දලිය, මෙ සස්නෙහි කිසි මහණක් ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයෙන් ප්‍රේමමාත්‍රයෙන් යැපෙයි. හද්දලිය, එහි දී හික්කුන්ට මෙයිත වෙයි : “ඇවැත්නි, මෙ මහණ ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයෙන් ප්‍රේම- මාත්‍රයෙන් යැපෙයි. ඉදින් ඇපි මෙමහණහට දෙස් දක්වදක්වා කාරණා කරමෝ නම් මොහුගේ යම් ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයක් ප්‍රේමමාත්‍රයක් වී ද එයිනුදු මේ තෙමේ නහමක් පිරිහේව”යි. හද්දලිය, යම්සේ පුරුෂයක්හට එක් ඇසක් වේ ද ඔහුගේ සහයහඑවෝ ද නැසහලේ නැයෝ ද මොහුට ඒ එක් ඇසක් වී නම් එයිනුදු මේ තෙමේ නහමක් පිරිහේව”යි ඒ එක් ඇස රක්තානුද, හද්දලිය, එපරිද්දෙන් මැ මෙසස්නෙහි කිසි මහණක් ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයෙන් ප්‍රේමමාත්‍රයෙන් යැපෙයි. හද්දලිය, එහි දී හික්කුන්ට මෙයිත වෙයි : “ඇවැත්නි, මෙමහණ සැදහෑ මතුයෙන් ප්‍රේම මතුයෙන් යැපෙයි. ඉදින් මෙමහණහට දෙස් දක්ව දක්වා

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කාරණං කරිත්තං, මියමිට්ඨස්ස නං සඤ්ඤාමත්තකං පෙමමත්තකං නම්හාපි පරිභාසි'ති. අයං ඛො හඤ්ඤි හෙතු අයං පච්චයො යෙනමිධෙකච්චං හික්කුං පච්චයා පච්චයා කාරණං කරොන්ති. අයං පන හඤ්ඤි හෙතු අයං පච්චයො යෙනමිධෙකච්චං හික්කුං නො නර්ථං පච්චයා පච්චයා කාරණං කරොන්ති'ති.

කො භු ඛො හන්තෙ හෙතු, කො පච්චයො, යෙන පුබ්බෙ අප්පතරුති චෙව සික්ඛාපදාති අහෙසුං, ඛෙසුතරු ව හික්කු අඤ්ඤාය සංඝස්ස'සු. කො පන හන්තෙ හෙතු කො පච්චයො, යෙනෙතරුති ඛෙසුතරුති චෙව සික්ඛාපදාති භොන්ති. අප්පතරු ව හික්කු අඤ්ඤාය සංඝස්ස'හන්ති'ති.

ඵචං හෙතං හඤ්ඤි භොති: සත්තෙසු භායමානෙසු සඤ්ඤාමෙව අත්තරධායමානෙ ඛෙසුතරුති චෙව සික්ඛාපදාති භොන්ති. අප්පතරු ව හික්කු අඤ්ඤාය සංඝස්ස'හන්ති.

න තාච්ච හඤ්ඤි සත්ථ: සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති. යාච න ඉධෙකච්චෙව අසච්චායානිකා ධම්මා සංඝෙස පාතුභවන්ති. යතො ච ඛො හඤ්ඤි ඉධෙකච්චෙව අසච්චායානිකා ධම්මා සංඝෙස පාතුභවන්ති, අථ සත්ථ: සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති. තෙසං යෙව අසච්චායානිකානං ධම්මානං පරිභාතාය.

න තාච්ච හඤ්ඤි ඉධෙකච්චෙව අසච්චායානිකා ධම්මා සංඝෙස පාතුභවන්ති, යාච න සංඝෙසා මහත්තං පතොනා භොති. යතො ච ඛො හඤ්ඤි සංඝෙසා මහත්තං පතොනා භොති. අථ ඉධෙකච්චෙව අසච්චායානිකා ධම්මා සංඝෙස පාතුභවන්ති. අථ සත්ථ: සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති තෙසං යෙව අසච්චායානිකානං ධම්මානං පරිභාතාය.

න තාච්ච හඤ්ඤි ඉධෙකච්චෙව අසච්චායානිකා ධම්මා සංඝෙස පාතුභවන්ති යාච න සංඝෙසා ඌහග්ගං පතොනා භොති - පෙ-යසග්ගං පතොනා භොති - පෙ-ඛාසුසච්චං පතොනා භොති - පෙ-රත්තඤ්ඤානං පතොනා භොති. යතො ච ඛො හඤ්ඤි සංඝෙසා රත්තඤ්ඤානං පතොනා භොති. අථ ඉධෙකච්චෙව අසච්චායානිකා ධම්මා සංඝෙස පාතුභවන්ති අථ සත්ථ: සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤාපෙති තෙසං යෙව අසච්චායානිකානං ධම්මානං පරිභාතාය.

අප්පකා ඛො තුමෙහ හඤ්ඤි තෙන සම්යෙක අසුචත්ථ යද වො අහං ආජාතිකසුසුපමං ධම්මපරියායං දෙසිංසං, සරසි කුං¹ හඤ්ඤිති. නො හෙතං හන්තෙ. තත්ථ හඤ්ඤි කං හෙතුං පච්චෙසිති. යො හි නුතාහං හන්තෙ දීඝරත්තං සද්දුසාසනෙ සික්ඛාය අපරිපුරකාරී අභොසි-න්ති. න ඛො හඤ්ඤි ඵසෙව හෙතු ඵස පච්චයො, අපි ච මෙ කුං හඤ්ඤි දීඝරත්තං චෙතසා චෙතො පරිච්ච විදිතො. නවායං² මොඝපුරිසො මයා ධම්මෙ දෙසියමානෙ අට්ඨකකුං³ මනසිකකුං සබ්බචෙතසො සමන්තාහරිකා ඕභිතසොතො ධම්මං සුඤ්ඤාතිති. අපි ච තෙ අහං හඤ්ඤි ආජාතිකසුසුපමං ධම්මපරියායං දෙසියාමි තං සුඤ්ඤාති, සාධුකං මනසිකරොති, භාසියාමිති. ඵචං හන්තෙති ඛො ආයසමා හඤ්ඤි හභවතො පච්චෙස්සාසි. හභවා ඵතදවොච :

1. තං සරසි - මජ්ඣං, සා. 2. න වායං - PTS

3. අට්ඨං කකුං - මජ්ඣං.

කාරණා කරන්නාටත් නම් භිතට යම් ශ්‍රද්ධාමාත්‍රයක් ප්‍රචලිතයක් වී නම් මේ තෙමේ එයින්ම නික්ම පිරිහෙන්නා වේ. හද්දලිය, මෙහි කිසි මහණක්ව යම් කරුණකින් දෙස දක්ව දක්වා කාරණා කෙරෙත් නම් ඊට මේ හේතු යැ ඊට මේ ප්‍රත්‍යය යි. හද්දලිය, මෙහි කිසි මහණක්ව යම් කරුණකින් එසේ දෙස දක්ව දක්වා කාරණා නො කෙරෙත් නම් ඊට මේ හේතු යැ ඊට මේ ප්‍රත්‍යය යි.

වහන්ස, යම් භෙදයකින් පෙර ඉතා අල්ප වූත් ශික්ෂාපදයෝ වූහ නම් ඉතා බොහෝ භික්ෂූහු රහත්පෙළෙහි පිහිටියාහු නම් ඊට හේතු කවර ඊට ප්‍රත්‍යය කවර? තවද වහන්ස, යම් භෙදයකින් මෙකලා ඉතා බොහෝ වූත් ශික්ෂාපදයෝ වෙත් නම් ඉතා අල්ප වූත් භික්ෂූ කෙනෙක් රහත්පෙළෙහි පිහිටත් නම් ඊට හේතු කවර ඊට ප්‍රත්‍යය කවරයි.

හද්දලිය, තෙල මෙසේ මැ වෙයි : සත්ත්වයන් පිළිවෙතින් භෞත කල්හි පිළිවෙත් සඳහා නැසෙන කල්හි ඉතා බොහෝ ශික්ෂාපදයෝත් වෙති. ඉතා අල්ප වූ භික්ෂූ කෙනෙකුත් රහත්පෙළෙහි පිහිටත්.

හද්දලිය, යම් තාක් මෙසේනෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි ආසුරියාව කරුණු වූ ධර්මයෝ පහළ වෙත් ද ඒ තාක් බුදුහු ශ්‍රාවකයාට ශික්ෂාපද නො පතවති. යම් කලෙකැ වැළිත් හද්දලිය, මෙසේනෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි ආසුරියාව කරුණු වූ ධර්මයෝ පහළ වෙත් ද එකල්හි බුදුහු එ මැ ආසුරියාවාදීය ධර්මයන් නසන පිණිස ශ්‍රාවකයාට ශික්ෂාපද පතවත්.

හද්දලිය, යම් තාක් සධ්‍යයා මහත්බවට නො පැමිණියේ වේ ද ඒ තාක් මෙසේනෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආසුරියාවාදීයධර්ම කෙනෙක් පහළ නො වෙති. යම් කලෙකැ වැළිත් හද්දලිය, සධ්‍යයා මහත් බවට පැමිණියේ වේ ද එකල්හි මෙසේනෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආසුරියාවාදීයධර්ම කෙනෙක් පහළ වෙති. එකල්හි එ මැ ආසුරියාවාදීය-ධර්මයන් නසන පිණිස බුදුහු ශ්‍රාවකයාට ශික්ෂාපද පතවත්.

හද්දලිය, යම් තාක් සධ්‍යයා ලාභයෙහි අගතූන් නො පැමිණියේ වේ ද . . . යසස්සි අගතූන් නො පැමිණියේ වේ ද . . . බුදුහු බවට නො පැමිණියේ වේ ද . . . රාත්‍රභූ බවට නො පැමිණියේ වේ ද ඒ තාක් මෙසේනෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආසුරියාවාදීය ධර්මයෝ පහළ නො වෙති. යම් කලෙකැ වැළිත් හද්දලිය, සධ්‍ය තෙමේ රාත්‍රභූ බවට පැමිණියේ වේ ද එකල්හි මෙසේනෙහි සධ්‍යයා කෙරෙහි කිසි ආසුරියාවාදීයධර්ම කෙනෙක් පහළ වෙති. එකල්හි බුදුහු එ මැ ආසුරියාවාදීයධර්මයන් නසන පිණිස ශික්ෂාපද පතවත්.

හද්දලිය, යම් කලෙකැ මම කොපමණ කරුණ ආරාධනාපම ධර්මයාය දෙසුයෙමි ද එසමයෙහි තෙපි අල්ප වූවුහු හද්දලිය, තෝ එය සිහිකරයි ද? යි. වහන්ස තෙල නැත් මැ යැ. හද්දලිය, එහි ලා කවරහේතුවක් සලකයි ද? යි. වහන්ස, එකත්තෙන් ඒ මම දිගුකලක් බුදුසේනෙහි ශික්ෂාපද සපුරා නොකරන්නෙමි වීම් යි. හද්දලිය තෙල මැ හේතු නො වෙයි. තෙල ප්‍රත්‍යය නො වෙයි. එතෙකුදුවත් හද්දලිය, මා විසින් තෝ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි සිතින් සිත වීමයා දන්තා ලද්දෙහි යැ : "මේ තුරපුරුෂ තෙම මා විසින් ආම් දෙසනු ලබන කල්හි අර්ථය කොට මෙනෙහි කොට සියල්ල සිතින් සමනා එළවූ කන් ඇති වැ ආම් නො අසා යයි දන්තා ලද්දෙහි යැ. එතෙකුදුවත් හද්දලිය, මම තව කරුණආරාධනා පම ධර්මයාය දෙසමි. එය අස, මොනවාට මෙනෙහි කර, කියමි වදන. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි ආයුෂමත් හද්දලියාදීර තෙම භාගාවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වි. භාගාවතුන් වහන්සේ තෙල වදනෙක් :

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථාපි හඳුළි දකෙව්‍යා අසාදමකො හදං අසාප්තියං ලභිතී පඨමෙනෙව මුඛාධානෙ කාරණං කාරෙති. තස්ස මුඛාධානෙ කාරණං කාරිමානස්ස භොන්තියෙව විප්පකාසිතාති විසෙවිතාති විට්ඨජිතාති කාතිචි කාතිචි, යථා තං අකාරිතපුබ්බං කාරණං කාරිමානස්ස. සො අභිණ්‍ය කාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ථානෙ පරිතිබ්බායති. යතො ඛො හඳුළි හද්‍යො අසාප්තියො අභිණ්‍යකාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ථානෙ පරිතිබ්බුතො භොති. තමෙනං අසාදමකො උත්තරිං¹ කාරණං කාරෙති සුභාධානෙ. තස්ස සුභාධානෙ කාරණං කාරිමානස්ස භොන්තියෙව විප්පකාසිතාති විසෙවිතාති විට්ඨජිතාති කාතිචි කාතිචි, යථා තං අකාරිතපුබ්බං කාරණං කාරිමානස්ස. සො අභිණ්‍යකාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ථානෙ පරිතිබ්බායති. යතො ඛො හඳුළි හද්‍යො අසාප්තියො අභිණ්‍යකාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ථානෙ පරිතිබ්බුතො භොති. තමෙනං අසාදමකො උත්තරිං¹ කාරණං කාරෙති අනුකක්කමේ මණ්ඩලෙ බුරකාසෙ² ඛාචෙ³ රච්ඤේ⁴ රුජගුණේ රුජවංසෙ උත්තමේ ජ්වෙ උත්තමේ හයෙ උත්තමේ සාඛලො. තස්ස උත්තමේ ජ්වෙ උත්තමේ හයෙ උත්තමේ සාඛලො කාරණං කාරිමානස්ස භොන්තියෙව විප්පකාසිතාති විසෙවිතාති විට්ඨජිතාති කාතිචි කාතිචි, යථා තං අකාරිතපුබ්බං කාරණං කාරිමානස්ස. සො අභිණ්‍යකාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ථානෙ පරිතිබ්බායති. යතො ච ඛො හඳුළි හද්‍යො අසාප්තියො අභිණ්‍යකාරණං අනුපුබ්බකාරණං තස්මිං ථානෙ පරිතිබ්බුතො භොති. තමෙනං අසාදමකො උත්තරිං¹ වණ්ණියඤ්ච වලියඤ්ච⁵. අනුපාචෙච්ඡති ඉමෙහි ඛො හඳුළි දසහඬෙහි සම්මනා-ගතො හද්‍යො අසාප්තියො රුජරහො භොති රුජරහොගො රඤ්ඤො අඛිගතොව සඛිං ගච්ඡති.

ථවමෙව ඛො හඳුළි දසහි ධමෙහි සම්මනාගතො හික්කු ආහුණ්ණොසො භොති පාහුණ්ණොසො දක්ඛණ්ණොසො අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්ස. කතමෙහි දසහි: ඉධ හඳුළි හික්කු අසෙක්කාය සම්මාදිට්ඨියා සම්මනාගතො භොති. අසෙක්කෙඛන සම්මාසඛකපොත සම්මනාගතො භොති. අසෙක්කාය සම්මාචාචාය සම්මනාගතො භොති. අසෙක්කෙඛන සම්මාකම්මනෙතන සම්මනාගතො භොති. අසෙක්කෙඛන සම්මාආජ්වෙන සම්මනාගතො භොති. අසෙක්කෙඛන සම්මාචායාමෙන සම්මනාගතො භොති. අසෙක්කාය සම්මාසතියා සම්මනාගතො භොති. අසෙක්කෙඛන සම්මාසමාසිතා සම්මනාගතො භොති. අසෙක්කෙඛන සම්මාඤ්ඤෙන සම්මනාගතො භොති. අසෙක්කාය සම්මාචිච්ඡතියා සම්මනාගතො භොති. ඉමෙහි ඛො හඳුළි දසහි ධමෙහි සම්මනාගතො හික්කු ආහුණ්ණොසො භොති, පාහුණ්ණොසො දක්ඛණ්ණොසො අඤ්ඤාලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛන්තං ලොකස්සාති.

ඉදමචොව හගචා අත්තමතො ආයස්මා හඳුළි හගවතො හාසිතං අභිනජ්ඣති.

හඳුළි සුභතං පඤ්චමං.

1. උත්තරි - මජ්ඣං.	2. බුරකාසෙ - සිඹු, PTS.
3. ඛාචෙන - පු.	4. රච්ඤේ - සිඹු, මජ්ඣං.
5. පාණියඤ්ච - මජ්ඣං.	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“යම්කෙ හද්දලිය, දක්ෂ වූ අක්දමියෙක් හද වූ ආජාතිය අක්වයකු ලැබ පළමු මැ මුවවළලු ලීමෙහි ක්‍රියා කරවයි. මුවවළලු ලීමෙහි ක්‍රියා කරවනු ලබන ඔහට නො කළවිරු ක්‍රියා කරනු ලබනු වක්භට සෙයින් යම් කිසි විලෝම ආකාර කෙනෙක් විසම හැසිරීම කෙනෙක් විලෝම වලිත කෙනෙක් වෙත් මැ යැ. හේ නිරතුරුකිරීමෙන් පිළිවෙළින් කිරීමෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට යෙයි. යම් කලෙකැ හද්දලිය, හද වූ ආජාතිය අක්ව තෙම නිරතුරු කිරීමෙන් අනුසූරිකාරණයෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට පැමිණියේ වෙ ද ඒ මොහු අක්දමු තෙමේ මත්තෙහි විය තැබීමෙහි ක්‍රියා කරවයි. විය තැබීමෙහි ක්‍රියා කරවනු ලබන ඔහට නො කළ විරු ක්‍රියා කරවන ලබනු වක්භට සෙයින් යම් කිසි විලෝම ආකාරයේ විසමවරිතයේ විලෝමවලිතයේ වෙත් මැ යැ. හේ නිරන්තර කාරණයෙන් අනුසූරිකාරණයෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට යෙයි. යම් කලෙකැ හද්දලිය. හද වූ ආජාතිය අක්ව තෙමේ නිරන්තර කාරණයෙන් අනුසූරිකාරණයෙන් එකරුණෙහි නිෂ්ඨාවට පැමිණියේ වෙ ද ඒ මොහුට අක්දමු තෙමේ මත්තෙහි අනුක්‍රමයෙහි (එක්වට සිව්පා නැඟීමෙහි තැබීමෙහි) ... මණ්ඩලයෙහි-... කුරගින් යැමෙහි ... ශිභ්‍රපවයෙහි ... රවයෙහි නො බා පිවිසීමෙහි ... රජු විසින් දහසුතු ගුණයෙහි ... අක්වරාජවංශයෙහි ... ජවසම්පත්තියෙහි ... උතුම් අස් බැව්හි උත්තම වූ සබ්බලාභයෙහි (සිලිවි වචනයෙහි) ක්‍රියා කරවයි. ඔහට උත්තමජවයෙහි උතුම් අස් බැව්හි උත්තමසබ්බලාභයෙහි ක්‍රියා කරවන ලබනු වාට නො කළවිරු ක්‍රියා කරවන ලබනු වක්භට සෙයින් යම් කිසි විලෝම ආකාරයේ විසමවරිතයේ විලෝමවලිතයේ වෙත් මැ යැ. හේ නිරන්තරයෙන් අනුසූරිකාරණයෙන් එකරුණෙහි නිශ්චාවට යෙයි. යම් කලෙකැ හද්දලිය, හද වූ ආජාතිය අක්ව තෙමේ නිරන්තරකාරණයෙන් අනුසූරිකාරණයෙන් එකරුණෙහි නිශ්චාවට ගියේ වෙ ද ඒ මොහු අක්දමු තෙමේ මත්තෙහි හද්දලිය, මේ දස අභිගයෙන් සමන්වාගත වූ හද වූ ආජාතිය අක්ව තෙමේ රාජාති වෙයි. රාජහෝග්‍ය වූයේ රාජාවයට සම්බන්ධවට යෙයි.

එසෙයින් මැ හද්දලිය, දස ධර්මයකින් සමන්වාගත මහණ දුටු සිට ගෙනවුත් දොන දත් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ අමුතු දත් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ දක්ෂිණාවට නිසි වූයේ ඇඳිලි බඳනට නිසි වූයේ, ලොවට අනුක්තර පින්කෙත් වූයේ වෙයි. කවර දස ධර්මයකින් යත් : හද්දලියැ, මේ සස්තෙහි මහණ අශෙක්ෂ සමාග්දාසිකයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාක්සම්පූර්ණයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාග්වචනයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාක්කම්පාත්තයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාගාචාරියෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාග්ව්‍යායාමයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාක්සම්පාතිකයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාක්සම්පාතිකයෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාග්දාසියෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාග්දාසියෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාග්දාසියෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාග්දාසියෙන් සමන්වාගත වෙයි, අශෙක්ෂ සමාග්දාසියෙන් සමන්වාගත වෙයි. හද්දලිය, මේ දස අභිග්‍යන් යුත් මහණ දුටු දත් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ අමුතු දත් පිළිගැනීමට නිසි වූයේ දක්ෂිණාවට නිසි වූයේ ඇඳිලි බඳනට නිසි වූයේ ලොවට අනුක්තර පින්කෙත් වූයේ වෙ යයි.

භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මේ දෙශනාව වදළ සේක, සතුටු සිත් ඇති ආයුෂ්මත් හද්දලි තෙරණුවෝ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය සතුවින් පිළිගත්හ.

පස්වැනි හද්දලි සූත්‍ර යි.

2. 2. 6

ලිවුකිකොපම සුභතං

එවං මේ සුභතං එකං සමයං හගචා අඛ්‍යාතතරාපෙසු විහරති ආපණං නාම අඛ්‍යාතතරාපානං තිගමො. අථ ඛො හගචා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති පත්තව්විරං ආදාය ආපණං පිණ්ඩාය පාවිසි. ආපණෙ පිණ්ඩාය වරිති පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපානපටික්කන්තො යෙන සො වනසණ්ඩො තෙත්තපසඛික්ඛමි දිවා-විහාරාය, තං වනසණ්ඩො අපේක්ඛාගහෙති;¹ අඤ්ඤාතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවා-විහාරං තිසිදි.

ආයස්මාපි ඛො උදයි පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති පත්තව්විරං ආදාය ආපණං පිණ්ඩාය පාවිසි. ආපණෙ පිණ්ඩාය වරිති පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපානපටික්කන්තො යෙන සො වනසණ්ඩො තෙත්තපසඛික්ඛමි දිවා-විහාරාය, තං වනසණ්ඩො අපේක්ඛාගහෙති;¹ අඤ්ඤාතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවා-විහාරං තිසිදි. අථ ඛො ආයස්මතො උදයස්ස රහොගතස්ස පතිසලලිතස්ස එවං චේතසො පරිචිතස්සෙකා උදපාදි: ‘ඛත්තනං වත නො හගචා දුක්ඛධම්මානං අපහතතා ඛත්තනං වත නො හගචා සුඛධම්මානං උපහතතා, ඛත්තනං² වත නො හගචා අකුසලානං ධම්මානං අපහතතා ඛත්තනං³ වත නො හගචා කුසලානං ධම්මානං උපහතතා’ති.

අථ ඛො ආයස්මා උදයි සායනසමයං පතිසලලානාචුට්ඨිතො යෙන හගචා තෙත්තපසඛික්ඛමි, උපසඛික්ඛමිති හගචන්තං අභිවාදෙති එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසිත්තො ඛො ආයස්මා උදයි හගචන්තං එතදවොච. “ඉධ මග්ගං හන්තො රහොගතස්ස පතිසලලිතස්ස එවං චේතසො පරිචිතස්සෙකා උදපාදි: ‘ඛත්තනං වත නො හගචා-පෙ-කුසලානං ධම්මානං උපහතතා’ති.

මයං හි හන්තො පුබ්බෙ සායනෙව්ච භුඤ්ජාමි පානො ව දිවා ව විකාලෙ. අත්‍ර ඛො සො හන්තො සමයො යං හගචා භික්ඛු ආමිත්තෙහි: ‘ඉඛික තුමෙහ භික්ඛවෙ එතං දිවා-විකාලභොජනං පඡ්ඝථ’ති. තස්ස මග්ගං හන්තො අත්‍රදෙව අඤ්ඤාථන්තං අත්‍ර³ දෙමිතස්සං. යමපි නො සද්ධා ගහපතිකා⁴ දිවා විකාලෙ පණිනං බාදනිකං භොජනිකං දෙනති. තස්සපි නො හගචා පහානමාහ. තස්සපි නො සුගතො පටිතිස්සග්ගමාගාති.

1. අපේක්ඛාගහෙති - මජ්ඣං, PTS.

2. ඛත්තනං - මජ්ඣං.

3. අත්‍රදෙව - මජ්ඣං, සාය.

4. ගහපති - සිඝ්ඛු.

ලබ්‍හිකොපම සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් කලෙකැ භාග්‍යවත් බුදුහු අභිභූත්තරාජපත්‍යපදයෙහි අභිභූත්තරාජවාසීන් ගේ ආපණ නම් නියමගම් වැඩවසනසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ආපණයට පිඩු පිණිස පිවිසියේක. ආපණයෙහි පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත්ති පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැතුණුසේක් දිවාවිහරණය සඳහා එක්තරා වනලැහැබකට පිවිසියේක. ඒ වනලැහැබට පිවිස එක්තරා රුක්වුලෙකැ දිවාවිහරණයට වැඩහුන්සේක.

ආයුෂ්මත් උද්ධි සථවිර තෙමේ ද පෙරවරුයෙහි හැදපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ආපණයට පිඩු පිණිස පිවිසියේ ය. ආපණයෙහි පිඩු පිහි හැසිර පසුබත්ති පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැතුණේ දිවාවිහරණය පිණිස ඒ වනලැහැබට පැමිණියේ ය. ඒ වනලැහැබට පිවිස එක්තරා රුක්වුලෙකැ දිවාවිහරණයට හිඳගත. එකල්හි එකලා වැ විවෙකයෙන් හුන් ආයුෂ්මත් උද්ධි තෙරුන්ට මෙබඳු විත්තපරිවිතර්කයෙක් උපත : “ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපගේ බොහෝ දුක් දුරුකරනුවහ, ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපට බොහෝ සුව ඵළවනුවහ. ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපගේ බොහෝ අකුශලධර්මයන් දුරුකරනුවහ. ඒකාන්තයෙන් බුදුහු අපට බොහෝ කුශලධර්මයන් ඵළවනුවහ”යි.

ඉක්කිති ආයුෂ්මත් උද්ධි සථවිර තෙමේ පස්වරුයෙහි පලසමවතින් නැඟිසිටියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵළගි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් උද්ධි සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී යැ : “වහන්ස, මෙහි එකලා වැ විවෙකයෙන් හුන් මා ගේ විත්තයෙහි මෙබඳු පරිවිතර්කයෙක් උපත : භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒකාන්තයෙන් අපට බොහෝ වූ ... කුශලධර්මයන් ඵළවනසේකැ”යි

වහන්ස, අපි පෙර සවස්තිද උදසන දු දවල්හි දු විකාලයෙහි වැළඳුම්හ. වහන්ස, යම් කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි, තෙපි තෙල දිවා විකල්බොඤ්ඤා හැර පියව”යි භික්ෂුන් ඇතුලුසේක් ද එබඳු කලෙක් විය. වහන්ස, (එකල්හි) මට (සිත්හි) අනාරාධය වී මැ යැ, දෙවනස් වී මැ යැ : “ග්‍රද්ධාවත් ගෘහපතිහු අපට අහවල් විකාලයෙහි යම් ප්‍රණීත වූ කැපුතු බිදියයුතු දය දෙකි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ඒ භොජනාශාගේ ප්‍රනාණය වැළඳේක. සුගතයන් වහන්සේ අපට ඒ භොජනාශාගේ ද දුර්ලබ වැළඳේකැ”යි

තෙ මයං භනෙත භගවති පෙමඤ්ඤා භාරවඤ්ඤා හිරිඤ්ඤා ඕත්තප්පඤ්ඤා සමපසාමානා ඵලිං තං දිවා විකාලභොජනං පඡතිමා. තෙ මයං භනෙත සායඤ්ඤා භුඤ්ජාම පාතො ව. අහු ඛො සො භනෙත සමයො යං භගවා භික්ෂු ආමනෙත්ති: ඉඛිං තුමො භික්ඛවෙ ඵතං රතතිං විකාලභොජනං පඡන්ථා'ති. තස්ස මයං භනෙත අහුදෙව අඤ්ඤාථතං. අහු* දෙමනස්සං යමි පිනො ඉමෙසං දීනතං භත්තානං පණීතසංඛාතතරං තස්සපි නො භගවා පහානමාහ. තස්සපි නො සුගතො පටිතිස්සග්ගමාහ' ති.

භූතපුබ්බං භනෙත අඤ්ඤාතරො පුරිසො දිවා සුපෙය්‍යං ලග්ගිකා ඵලිමාහ: 'භඤ්ඤා ව ඉමං තික්ඛිපථ, සායං සබ්බෙව සමග්ගා භුඤ්ජාමා'ති. යා කාචි භනෙත සංඛිතිකො සබ්බො තා රතතිං, අප්පා දිවා. තෙ මයං භනෙත භගවති පෙමඤ්ඤා භාරවඤ්ඤා හිරිඤ්ඤා ඕත්තප්පඤ්ඤා සමපසාමානා ඵලිං තරෙතතිං, විකාලභොජනං පඡතිමා.

භූතපුබ්බං භනෙත භික්ෂු රත්තකිකාරතිමසායං පිණ්ඩාය වරන්තා වඤ්ඤාකමි පටිසන්ති. ඔලිගලොපි පපතන්ති. කණ්ඩකාචචමි* ආරොහන්ති, සුත්තමි ගාචං ආරොහන්ති. මාණ්ඩෙහිපි සමාගච්ඡන්ති කතකමෙහිපි අකතකමෙහිපි. මාතුගාමොපි තෙ අසඬ්චමෙත තිමනෙතති.

භූතපුබ්බාහං භනෙත රත්තකිකාරතිමසායං පිණ්ඩාය වරුමි අද්දසා ඛො මං භනෙත අඤ්ඤාතරො ඉති විජ්ජන්තරිකාය භාජනං ඛොවන්ති. දිස්වා මං භිතා විසාරමකාසි: 'අඛං මො, පිසාලො වත ම'න්ති. ඵලිං වුත්තො අහං භනෙත තං ඉතිං ඵතදමොචං: නාහං භගිති, පිසාලො, භික්ෂු පිණ්ඩාය සිනො'ති. භික්ෂුස්ස ආතුමාරි, භික්ෂුස්ස මාතුමාරි, වරන්තො භික්ෂු තිණ්ණෙන ගොවිකන්තනෙන කුච්ඡි පරිකන්තො තතෙව* යං රත්තකිකාරතිමසායං කුච්ඡිගෙතු පිණ්ඩාය වරසිති*.

තස්ස මයං භනෙත තදනුස්සරතො ඵලිං හොති: 'ඛහුන්තං වත නො භගවා දුක්ඛධම්මානං අපභත්තා, ඛහුන්තං වත නො භගවා සුඛධම්මානං උපභත්තා, ඛහුන්තං වත නො භගවා අකුසලානං ධම්මානං අපභත්තා. ඛහුන්තං වත නො භගවා කුසලානං ධම්මානං උපභත්තා'ති.

ඵලිමෙව පනුදසි ඉධෙකමෙව මොඝපුරිසා: 'ඉදං පඡන්ථා'ති මයා වුච්චමානා තෙ ඵලිමාහංසු: 'තිව්ච්ඡිකං අපමන්තකස්ස ඔරමන්තකස්ස අධිසල්ලිඛතෙවං සමණො'ති. තෙ තඤ්ඤාච තප්පත්තා. මසි ව අප්පච්චයං උපට්ඨාපෙත්ති. යෙ ව භික්ෂු සික්ඛාකාමා, තෙසං තං උදසි හොති ඛලං ඛකිනං දලං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුතිකං ඛකිනං ථුලො* කලිඛරො.

1. පඡතිමා - සිඹු.
2. කණ්ඩකාචමි - සිඹු, මජ්ඣං. කණ්ඩකරාජමි - ස්‍යා.
3. අහං මො - මජ්ඣං.
4. තතෙවවරං - මජ්ඣං.
5. තතචයා - සිඹු.
6. වරසාති - සිඹු.
7. ථුලො - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS

වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රේමය ද ගෞරවය ද ලජ්ජාව ද ධීය ද දක්නමෝ මෙසේ ඒ දිවාච්ඡාදනාදියෙන් සුරු කළමහ. වහන්ස, අපි සවස ද උද්‍යාන ද වැළැඳුමහ. යම් කලෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ "මහණෙනි, තෙපි තෙල රාත්‍රී විකල් බොසුන හැරපියව"යි හික්මුන් ඇමැතුමක් ද එබඳු කලක් විය. වහන්ස, (එකල්හි) මට (සිත්හි) ආනාපාත්තිය වී මැ යැ, දෙමනක් වීමැ ය : "මේ දෙවැදෑරුම් බත් අතුරෙන් යම් බතක් අතිගයින් ප්‍රණීත යයි කියනලද ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ඒ හෝජනායාගේ ප්‍රභාණය වදළුණේක. සුගතයන් වහන්සේ අපට ඒ හෝජනායාගේ හැරපීම ද වදළුණේකැ"යි

වහන්ස, පෙර එක්තරා පුරුෂයෙක් දහවල්හි සුපයට නිසි (මත්ස්‍යාලාංකාදියක් ලැබ මෙසේ කී යැ : "දන් මෙය තබාපියව, සවස්කලැ හැම දෙනාමෝ එක් වැ පියා වළඳමහ"යි වහන්ස, යම් කිසි සකස් කළ කැපුතු දෑ වේ ද, එ හැම රාත්‍රියෙහි වෙයි. දහවල්හි සවල්පයක් වේ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රේමය ද ගෞරවය ද ලජ්ජාව ද ධීය ද දක්නමෝ මෙසේ තෙල රැ විකල් බොසුන් හැරපීමහ.

වහන්ස, පෙර හික්මුණු රැස ගනනුරෙහි පිඩුසිභා යන්නාහු ඉඳුල්දිය හෙළන තැනට ද පිවිසෙති. ගම්දෙර ගවටවළෙහි ද වැටෙති, කටුවැටට ද නැගෙති, නිදා ගවයන් පිට ද නැගෙති, කළ සොරකම් ඇත්තා වූ ද කළ සොරකම් නැත්තා වූ ද සොරුන්ට ද හවු වෙති, මාගම ද ඔවුන් මෙවුන්දමින් පවරයි.

වහන්ස, මම් පෙර රැස බොල්අඳුරෙහි පිඩු සිභා ගියෙමි. වහන්ස, බදුන් සෝදන එක්තරා භූමියක් විදුලියරලියෙන් මා දුටුවා යැ. මා දක බියපත් වුවා "මට ව්‍යාසෙක, පියාවයෙක් මා කන්නට ආයේ වනැ"යි මහඟව නැඟු යැ. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි මම් ඒ භූමියට තෙල කිමි : "නැහැණිය, මම් පියාව නො වෙමි, පිඩු පිණිස සිටි මහණෙක්මි" කිමි. මහණහුගේ පියා මළේ වන, මහණහුගේ මව වළා වන, මහණ, කිසිණු වූ ගෙවිකපන කැත්තෙන් තාගේ කුස කපනලද්දේ මැනවැ, යම් හෙයකින් මේ රැ බොල්අඳුරෙහි උදර හේතුවෙන් පිඩු පිණිස හැසිරෙයි ද ඒ නො මනා මැ යි.

වහන්ස, එය සිහිකරන මට මේ සිත වෙයි : "ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපගේ බොහෝ දුක් දුරලනාසේක, ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට බොහෝ සුව එළවනාසේක, ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපගේ බොහෝ අකුසල් දුරලනාසේක, ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට කුසල්දහම් එළවනාසේකැ"යි.

උදයිය, ඒ එසේ මැ යැ. ලොවැ ඇතැම් කුට්ඨපුරුෂයෝ 'මෙය හැරපියව'යි මා විසින් කියනුලබන්නාහු ඕහු මෙසේ කියති : "කුමක් හෙයින් මේ මහණහු ඉතා අල්ප වූ මද පමණ වූ මෙකරුණට ඉතා වැයම් කෙරෙත් ද"යි. ඕහු එකරුණ වැලිත් නො හැරපියති. මා කෙරෙහිද නො සතුට උපදවත්. (සාරිපුත්තාදි) යම් හික්මු කෙනෙක් හික්මෙනු කැමැති වෙත් ද, (ඔවුන් කෙරෙහිද නො සතුට) එළවත්. උදයිය, ඔවුන්ට එය බලවත් ඛන්ධනයක් දඩ් ඛන්ධනයක් සරීර ඛන්ධනයක් නො දිරා ඛන්ධනයක් හෙල බැඳි මහාකාෂ්ටයක් වෙයි.

සෙසාපාපි උදසි උට්ඨකිකා සකුණිකා පුත්තිතාය ඛකිනෙන ඛඬා නැන්ව වඩං වා ඛකිං වා මරණං වා ආගමෙති. යො ණු ඛො උදසි ඵලං වදෙය්‍යා: 'යෙන සා උට්ඨකිකා සකුණිකා පුත්තිතාය ඛකිනෙන ඛඬා නැන්ව වඩං වා ඛකිං වා මරණං වා ආගමෙති, තං හි තස්සා අඛලං ඛකිනං දුඛලං ඛකිනං පුත්තිකං ඛකිනං අසාරකං ඛකිනං'න්ති. සමමානු ඛො සො උදසි වදමානො වදෙය්‍යා'ති. නො හෙතං හනෙත. යෙන සා හනෙත උට්ඨකිකා සකුණිකා පුත්තිතාය ඛකිනෙන ඛඬා නැන්ව වඩං වා ඛකිං වා මරණං වා ආගමෙති. තං හි තස්සා ඛලවං ඛකිනං දලහං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුත්තිකං ඛකිනං ථුලො¹ කලිඛාරො'ති.

ඵලමෙව ඛො උදසි ඉධෙකච්ච මොඝපුරිසා: 'ඉදං පජ්ඣාපා'ති මයා වුච්චමානා තෙ ඵලමාහංසු: කිං පතිමස්ස අපාමනකස්ස ඕරමනකස්ස අධිපලිබ්බෙව්‍යායං සමණො'ති. තෙ තඤ්චෙව නපාජ්ඣනති, මසි ච අපාච්චයං උපට්ඨාපෙතති. යෙ ච භික්ඛු සික්ඛා කාමා තෙසං තං උදසි හොති ඛලවං ඛකිනං දලහං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුත්තිකං ඛකිනං ථුලො කලිඛාරො.

ඉධ පනුදසි ඵකච්චෙව කුලපුත්තා: 'ඉදං පජ්ඣාපා'ති මයා වුච්චමානා තෙ ඵලමාහංසු: කිමපතිමස්ස අපාමනකස්ස ඕරමනකස්ස පභාතබ්බස්ස යස්ස නො හගවා පභාතමාහ. යස්ස නො සුගතො පටිත්ඨාග්ගමාහා'ති. තෙ තඤ්චෙව පජ්ඣනති, මසි ච න අපාච්චයං උපට්ඨාපෙතති. යෙ ච භික්ඛු සික්ඛාකාමා. තෙ තං පභාය අපොඤ්ඤාසකා පනතලොමා පරදවුත්තා² මගභුතෙන චෙතසා විහරන්ති. තෙසත්තං උදසි හොති අඛලං ඛකිනං දුඛලං ඛකිනං පුත්තිකං ඛකිනං අසාරකං ඛකිනං. සෙසාපාපි උදසි රඤ්ඤා නාගො ඊසාදනො උබ්බුලාචාභිජානො³ සඛාමාවචරො දලොති වරතොති⁴ ඛකිනෙති ඛඬො ඊසකඤ්ඤෙව කායං සත්තාමෙති: තාති ඛකිනාති සඤ්ඤිඤිති: සමපදලොති: යෙන කාමං පක්කමිති. යො ණු ඛො උදසි ඵලං වදෙය්‍යා: යෙහි සො රඤ්ඤා නාගො ඊසාදනො උබ්බුලාචාභිජානො³ සඛාමාවචරො දලොති වරතොති ඛකිනෙති ඛඬො ඊසකඤ්ඤෙව කායං සත්තාමෙති: තාති ඛකිනාති සඤ්ඤිඤිති: සමපදලොති: යෙන කාමං පක්කමිති. තං හි තස්සා ඛලවං ඛකිනං දලහං ඛකිනං පිරං ඛකිනං අපුත්තිකං ඛකිනං ථුලො¹ කලිඛාරොති. සමමානු ඛො සො උදසි වදමානො වදෙය්‍යාති නො හෙතං හනෙත. යෙහි සො හනෙත රඤ්ඤා නාගො ඊසාදනො උබ්බුලාචාභිජානො³ සඛාමාවචරො දලොති වරතොති ඛකිනෙති ඛඬො ඊසකඤ්ඤෙව කායං සත්තාමෙති: තාති ඛකිනාති සඤ්ඤිඤිති: සමපදලොති: යෙන කාමං පක්කමිති. තං හි තස්සා අඛලං ඛකිනං දුඛලං ඛකිනං පුත්තිකං ඛකිනං අසාරකං ඛකිනන්ති.

1. ථුලො - මජ්ඣං, සා.
2. පරදත්තවුත්තා - මජ්ඣං.
- 3 { උරුලාචාභිජානො - මජ්ඣං.
- { උරුලාචාභිජානො - සා.
4. වාරතොති - සිඝ්ඛු.

උද්‍යය, යම්කිසි ආකාරයකින් කිසිදු බැඳුමක් බැඳුණු එහි මැ වධයට හෝ බන්ධනයට හෝ මරණයට හෝ පැමිණේ ද, උද්‍යය, යමක් ඒ කැටකිරීමේ යම් කිසිදු බැඳුමකින් බන්ධනයට එහි දී මැ වධයට හෝ බන්ධනයට හෝ මරණයට හෝ පැමිණේ ද, එයට ඇට අබල බන්ධනයක් දුබල බන්ධනයක් පුනිබන්ධනයක් අසාර බන්ධනයක් වේ යයි. කියා නම්, උද්‍යය, හේ කියනුයේ සැබවක් මැ කියා දෙයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. වහන්ස, ඒ කැටකිරීමේ යම් කිසිදු බැඳුමකින් බන්ධනයට එහි මැ වධයට හෝ බන්ධනයට හෝ මරණයට හෝ පැමිණේ ද එය ඇට බලවත් බන්ධනයක් දැයි බන්ධනයක් සරීර බන්ධනයක් නො දිරා බන්ධනයක් ස්ථුලකලිඨගරයක් වේද එහෙයිනි.

එසෙයින් මැ උද්‍යය, මේ ඇතැම් තුවර පුරුෂයෝ 'මේය හැරපියව'යි මා විසින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියයි : "මේ ඉතා මද දයකට කුමක් හෙයින් මේ මහණනු ඉතා වැයම් කෙරෙත් ද"යි. ඔහු එය නො ද හැරපියයි. මා කෙරෙහි ද නො සතුට පහළ කෙරෙත් හික්මෙනු කැමැති වූ යම් හික්මු කෙනෙක් වෙත් ද (ඔවුන් කෙරෙහි ද නො සතුට) පහළ කෙරෙත්. උද්‍යය, එය ඔවුන්ට බලවත් බන්ධනයක් දැයි බන්ධනයක් සරීර බන්ධනයක් නො දිරා බන්ධනයක් ගෙල බැඳි මහාකලිඨගරයක් වෙයි.

තවද උද්‍යය, මෙසේනෙහි කිසි කුලපුත්‍ර කෙනෙක් 'මේය හැරපියව'යි මා විසින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියයි : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යමක්හු හේ ප්‍රභාණය වදනනෙක් ද, සුගතයන් වහන්සේ අපට යමක්හු හේ දුර්ලභ වදනනෙක් ද මේ ඉතා අල්ප වූ මද පමණ වූ ප්‍රභාතව්‍යායාගේ (බුද්ධ විසින් වදළුණු) කීමැ"යි ඔහු එ ද හැරපියයි. මා කෙරෙහි ද නො සතුට නො පහළ කෙරෙයි. හික්මෙනු කැමැති වූ (භාරිපුත්‍රාදී) යම් හික්මු කෙනෙක් වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි ද නො සතුට නො පහළ කෙරෙත්. ඔහු එය හැරපියා උත්සාහ රහිත වැ පතිතලොම ඇති වැ මෙරමා දුන් ප්‍රත්‍යයෙන් යැපෙමින් මහසම වූ (බලාපොරොත්තු රහිත) සිතින් යුක්ත වැ වාසය කෙරෙත්. උද්‍යය, එය ඔවුන්ට අබල බන්ධනයකි, දුබල බන්ධනයකි, පුනික (දිරා) බන්ධනයකි, අසාර බන්ධනයකි. උද්‍යය, යම්කිසි රියහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතිසම්පන්න වූ සඨග්‍රාමාවචර වූ රජුගේ ඇත් තෙමේ දැඩි වරපට බැඳුමින් බන්ධනා ලද්දේ මඳක් මැ කය නමා ඒ බැඳුම සිදු බිඳ කැමැති සේ යේ ද උද්‍යය, යමක් මෙසේ කියා නම් : "රියහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතිසම්පන්න වූ සඨග්‍රාමාවචර වූ රජුගේ ඒ ඇත් තෙමේ යම් දැඩි වරපට බැඳුමකින් බන්ධනා ලද්දේ මඳක් මැ කය නමා ඒ බැඳුම සිදු බිඳ කැමැති සේ යෙයි. එය ඔහුට බලවත් බන්ධනයක, දැඩි බන්ධනයක, සරීර බන්ධනයක, අපුනික බන්ධනයක, ස්ථුලකලිඨගරයකැ"යි කියා නම් උද්‍යය, කියන්නා වූ හේ සැබවක් මැ කියා දෙයි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. වහන්ස, රියහිස් වැනි දළ ඇති වැඩුණු සිරුරු ඇති ජාතිසම්පන්න වූ සඨග්‍රාමාවචර වූ රජුගේ ඒ ඇත් තෙමේ යම් දැඩි වූ වරපට බැඳුමකින් බන්ධනා ලද්දේ මඳක් මැ කය නමා ඒ බැඳුම සිදු බිඳ කැමැති සේ යේ ද, එය උහුට අබල බන්ධනයක, දුබල බන්ධනයක, පුනික බන්ධනයක, අසාර බන්ධනයකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවමෙව ඛො උදුසි ඉධෙකච්චි කුලපුත්තා ඉදං පජ්ඣප්පාදි මයා චුළ්චමානා නෙ එවමාහංසු : කිං පතිමස්ස අප්පමත්තකස්ස ඔරමත්තකස්ස පහානබ්බස්ස යස්ස නො හගව්‍යා පහානමාහ. යස්ස නො සුගතො පච්ඡික්ඛානමාහාති. නෙ තඤ්ඤොව පජ්ඣනති. මිසි ව න අප්පච්චියං උපට්ඨාපෙතති. යෙ ව භික්ඛු සිත්ඛාකාමා නෙ තමාහාර අප්පොසුත්තා පත්තලොමා පරදවුත්තා¹ මීගභුතෙන චේතසා විහරන්ති. නෙහං තං උදුසි හොති අබ්ලං ඛක්ඛනං දුබ්බලං ඛක්ඛනං පුත්තිකං ඛක්ඛනං අසාරකං ඛක්ඛනං.

සෙය්‍යපාපි උදුසි පුරිසො දුජ්ඣෙද්දා අස්සකො අනාලුතිගො² තස්සස්ස එකං අසාරකං ඔවුග්ගවිලුග්ගං කාකාතිදුසිං න පරමරූපං. එකං බට්ටොපිකං ඔවුග්ගවිලුග්ගං න පරමරූපා, එකිස්සා කුම්බියා ධඤ්ඤාසම්මාපකං න පරමරූපං, එකා ජායිකා න පරමරූපා. සො අරුමගතං භික්ඛුං පස්සෙය්‍යා සුගොතභත්තපාදං මනුඤ්ඤං ගොජනං භුත්තාචිං සිත්තං ඡායාය නිසිත්තං අධිවිත්තෙය්‍ය සුත්තං. තස්ස එවමස්ස : සුඛං වත හො සාමඤ්ඤං, අරුණං වත හො සමඤ්ඤං, සො වතස්සා³ යොහං කෙසමස්සුං ඕහාරෙකා කාසායාති වත්ථාති අවජ්ඣදෙකා අසාරස්මි අනගාරියං පබ්බජේය්‍යනති. සො න සක්කුණේය්‍ය එකං අසාරකං ඔවුග්ගවිලුග්ගං කාකාතිදුසිං න පරමරූපං පහාය, එකං බට්ටොපිකං ඔවුග්ගවිලුග්ගං න පරමරූපං පහාය, එකිස්සා කුම්බියා ධඤ්ඤාසම්මාපකං න පරමරූපං පහාය, එකා ජායිකා න පරමරූපං පහාය, කෙසමස්සුං ඕහාරෙකා කාසායාති වත්ථාති අවජ්ඣදෙකා අසාරස්මි අනගාරියං පබ්බජේය්‍යං.

යො හු ඛො උදුසි එවං වදෙය්‍යා : යෙහි සො පුරිසො ඛක්ඛනෙහි බඳ්ඛො න සකෙකාති, එකං අසාරකං ඔවුග්ග-විලුග්ගං-පෙ-එකං ජායිකං න පරමරූපං පහාය කෙසමස්සුං ඕහාරෙකා කාසායාති වත්ථාති අවජ්ඣදෙකා අසාරස්මි අනගාරියං පබ්බජේය්‍යං. තං හි තස්ස අබ්ලං ඛක්ඛනං දුබ්බලං ඛක්ඛනං පුත්තිකං ඛක්ඛනං අසාරකං ඛක්ඛනං'නති. සම්මානු⁴ ඛො සො උදුසිවදමිනො වදෙය්‍යාති. නො හෙතං හනෙත. යෙහි සො හනෙත පුරිසො ඛක්ඛනෙහි බඳ්ඛො න සකෙකාති එකං අසාරකං ඔවුග්ගවිලුග්ගං කාකාතිදුසිං න පරමරූපං පහාය, එකං බට්ටොපිකං ඔවුග්ගවිලුග්ගං න පරමරූපං පහාය; එකිස්සා කුම්බියා ධඤ්ඤාසම්මාපකං න පරමරූපං පහාය, එකා ජායිකා න පරමරූපං පහාය කෙසමස්සුං ඕහාරෙකා කාසායාති වත්ථාති අවජ්ඣදෙකා අසාරස්මි අනගාරියං පබ්බජේය්‍යං. තං හි තස්ස බලවං ඛක්ඛනං දලං ඛක්ඛනං පිරං ඛක්ඛනං අපුත්තිකං ඛක්ඛනං ථුලො කල්ඛිතරෙති.

එවමෙව ඛො උදුසි ඉධෙකච්චි මොඝපුරිසා ඉදං පජ්ඣප්පාදි මයා චුළ්චමානා නෙ එවමාහංසු : කිං පතිමස්ස අප්පමත්තකස්ස ඔරමත්තකස්ස. අධිසල්ලිඛනෙවායං සමණො'ති. නෙ තඤ්ඤොව නප්පජ්ඣනති. මිසි ව අප්පච්චියං උපට්ඨාපෙතති යෙ ව භික්ඛු සිත්ඛාකාමා නෙසත්තං උදුසි හොති බලවං ඛක්ඛනං දලං ඛක්ඛනං පිරං ඛක්ඛනං අපුත්තිකං ඛක්ඛනං ථුලො කල්ඛිතරෙති.

1. පරදත්තවුත්තා - මජ්ඣං.

2. අනාලුතිගො - ස්‍යා.

3. වතස්ස - පසු.

4. සම්මනනුඛො - සුසි.

ඊසෙයින් මැ උදයිය, මෙසේනෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෝ 'මෙය දුරු කරව'යි මාවයින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු "භාගාවතුන් වහන්සේ අපට යමක් පිළිබඳ ප්‍රභාණය වදාරණයක් ද, සුභගයන් වහන්සේ අපට යමක්හු හේ දුරලීම වදාරණයක් ද, කුමක් හෙයින් මේ අල්පමාත්‍ර වූ මද පමණ වූ ප්‍රභාණවාය හේතු කොට ගෙන වදාරණයක් ද"යි. ඔහු ඊ ද දුරු කෙරෙහි, මා කෙරෙහි දු නො සතුට නො පහළ කෙරෙහි, හික්මෙනු කැමැති වූ යම් හික්මු කෙනෙක් වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දු නො සතුට හෝ පහළ කෙරෙත්. ඔහු එය හැරපියා උත්සාහ රහිත වැ පතිතලොම ඇති වැ පරා අයත් පැවැතුම් ඇති වැ මාගසදාය (බලාපොරොත්තු රහිත) සිහින් සුක්ක වැ වාසය කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුන්ට අබල බන්ධනයෙක, දුබල බන්ධනයෙක, පුතිකබන්ධනයෙක, අසාරබන්ධනයෙක.

යමෙක් උදයිය ය, තමා සතු කිසිවක් නැති අයා නො වූ දිළිඳු පුරුෂයෙක් වේ ද, ඔහට හිලිහුණු ගොනැස් ඇති කවුඩන් රිසියේ හැසිරිය හැකි උත්තමස්ථිරාප නො වූ එක් ගෙයෙක් වන්නේ යැ. උස්පහත් වූ (වැල් ඇති) නො මනා වූ හුණුදඩුවාව හැඳෙක් වන්නේ යැ, එක් සැළකෑ නො මනා වූ (හවු ආදි ධාන්‍ය හා ලබු ආදි) බිඳුට වෙයි. නො මනා රූ ඇති එක් දුර්වල වන්නී යැ. ගෙතෙම ආරාමයෙහි හුන් මොනොවට දෙවූ අත්පා ඇති මනා බොහුන් වැළැඳු සිහිල් සෙවෙනා හුන් ධාන්‍යාචාරායෙහි යෙදුණු මහණක්හු දක්නේ යැ. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : "හව්ත, ශ්‍රමණභාවය එකාන්තයෙන් සැපයෙක හව්ත, ශ්‍රමණභාවය ඒකාන්තයෙන් ආරොග්‍යයෙකි. යම් බඳු වූ මම් ගිහිගෙන් නික්මැ කෙතෙරවුර බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ සේනෙහි පැවිදි වීම් නම් එකාන්තයෙන් පුරුෂ-යෙක් නම් වන්නේ යයි. හේ හිලිහුණු ගොනැස් ඇති කවුඩන් රිසියේ හැසිරිය හැකි උත්තමස්ථිරාප නො වූ එක් කුඩා ගෙය හැරපියා, උස්පහත් වූ (වැල් ඇති) නො මනා වූ හුණුදඩුවාව එක් හැඳ හැරපියා, එක් සැළකෑ දු (හවු, ලබුබිඳුට ආ) ධාන්‍යාසම්චාරකය හැරපියා පිළිකුල් කටයුතු එක් බිරිඳ හැරපියා ගිහිගෙන් නික්ම කෙතෙරවුර බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ පැවිදි වන්නට නො හැකි වන්නේ යැ.

උදයිය, යමෙක් මෙසේ කියා ද : "ඒ පුරුෂ තෙම යම් බන්ධනයකින් බැඳුණේ හිලිහුණු ගොනැස් ඇති එක් කුඩා ගෙය . . . පිළිකුල් කටයුතු වූ එක් බිරිඳ හැරපියා ගිහිගෙන් නික්මැ කෙතෙරවුර බහා කහවත් හැඳ පැවිදිවන්නට නො හැක්කේ" යයි කියා නම් එය ඔහට අබල බන්ධනයෙක, දුබල බන්ධනයෙක, පුතික බන්ධනයෙක, අසාර වූ බන්ධනයෙකැ"යි. උදයිය, කියන්නා වූ ගෙතෙම සැබැවක් මැ කියන්නේ ද?යි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. වහන්ස, යම් බන්ධනයකින් බැඳුණු ඒ පුරුෂ තෙමේ හිලිහුණු ගොනැස් ඇති කවුඩන් රිසියේ පිවිසිය හැකි නො මනා වූ එක් කුඩා ගෙපැල හැරපියා, උස්මිටි වූ නො මනා වූ එක් හුණුදඩු හැඳ හැරපියා, එක් සැළකෑ දු නො අගනා (හවු, ලබුබිඳු ආ) ධාන්‍යාසම්චාරකය හැරපියා, පිළිකුල් කටයුතු වූ එක් බිරිඳ හැරපියා ගිහිගෙන් නික්මැ කෙතෙරවුර බහා කසවවත් හැඳ පෙරෙවැ සේනෙහි පැවිදි වන්නට නො පොහොසත් වන්නේ යැ. එය ඔහට බලවත් බන්ධනයෙක, දුබ් බන්ධනයෙක, සරීර බන්ධනයෙක, නො දිරු බන්ධනයෙක, ගෙල බැඳි මහදඩුකවෙකි.

උදයිය, ඊසෙයින් මැ මෙලොවැ ඇතැම් කුමරුපුරුෂයෝ මා විසින් 'මෙය හැරපියව'යි කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියති : මේ අල්පමාත්‍ර වූ මදපමණ වූ කරුණක් හේතු කොට කුමක් කියයුතු ද? මේ මහණහු අධික වැ වැයම් කෙරෙත්" යයි. ඔහු ඒ අල්ප-මාත්‍රය ද නොහැරපියති, මා කෙරෙහි දු නො සතුට පහළ කෙරෙහි. හික්මෙනු කැමැති වූ යම් හික්මු කෙනෙක් වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි දු නො සතුට පහළ කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුන්ට බලවත් බන්ධනයෙක, දුබ් බන්ධනයෙක, සරීර බන්ධනයෙක, අපුතික බන්ධනයෙක, ගෙල බැඳි මහා කලිච්ඡරයෙකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථාපි උදුසි ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අසේයා මහභිතො මහාභොගො, නෙකානං තික්ඛගණානං වයො නෙකානං ධිඤ්ඤගණානං වයො නෙකානං ඛේතනගණානං වයො නෙකානං චජ්ඣගණානං වායො නෙකානං භරියාගණානං වයො නෙකානං දසගණානං වයො නෙකානං දුසිගණානං වයො, සො ආරාමිගතිං හික්ඛුං පසෙය්‍යස්‍ය සුඛොත්තභස්‍යපදං මනුඤ්ඤං හොජනං භුත්තාපිං සිත්ථාය ඡායාය තිස්සිත්තං අධිවිත්තෙහ සුත්තං, තස්ස ඵවමස්සා: සුඛං චත්‍රං හො සාමඤ්ඤං, ආරොග්‍යං චත්‍රං හො සාමඤ්ඤං, සො චතස්සං යොගං කෙසමස්සං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අවජ්ජදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේය්‍යා'නති. සො සක්කුණේය්‍ය නෙකාති තික්ඛගණාති පහාය, නෙකාති ධිඤ්ඤගණාති පහාය, නෙකාති ඛේතනගණාති පහාය, නෙකාති චජ්ඣගණාති පහාය, නෙකාති භරියාගණාති පහාය, නෙකාති දසගණාති පහාය, නෙකාති දුසිගණාති පහාය කෙසමස්සං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අවජ්ජදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේය්‍යා.

යො හු ඛො උදුසි ඵවං වදෙය්‍යා: යෙහි සො ගහපති වා ගහපති-පුත්තො වා ඛක්ඛනෙහි ඛද්ධො සකෙකාති-පෙ-නෙකාති දුසිගණාති පහාය කෙසමස්සං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අවජ්ජදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේය්‍යා තං හි තස්ස ඛලුචං ඛක්ඛනං දලුභං ඛක්ඛනං පිරං ඛක්ඛනං අපුත්තිකං ඛක්ඛනං ථුලො කලිඛිතරොති. සම්මා හු¹ ඛො සො උදුසි වදමානෙ වදෙය්‍යා'ති. නො හෙතං හනෙත. යෙහි සො හනෙත ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා ඛක්ඛනෙහි ඛද්ධො සකෙකාති නෙකාති තික්ඛගණාති පහාය, නෙකාති ධිඤ්ඤගණාති පහාය, නෙකාති ඛේතනගණාති පහාය, නෙකාති චජ්ඣගණාති පහාය, නෙකාති භරියාගණාති පහාය, නෙකාති දසගණාති පහාය, නෙකාති දුසිගණාති පහාය කෙසමස්සං ඕභාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අවජ්ජදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේය්‍යා. තං හි තස්ස අඛලං ඛක්ඛනං දුබ්බලං ඛක්ඛනං පුත්තිකං ඛක්ඛනං අසාරකං ඛක්ඛනාති. ඵවමෙව ඛො උදුසි ඉධෙකචෙව කුලපුත්තා, ඉදං පජ්ජථාති මයා චුච්චමානා තෙ ඵවමාහංසු: 'කිං පතිමස්ස අප්‍රමත්තකස්ස ඔර-මත්තකස්ස පහානබ්බස්ස යස්ස නො හගවා පහානමාහ. යස්ස නො සුගතො පටිතිස්සග්ගමාහා'ති තෙ තඤ්ඤෙව පජ්ජන්ති. මයි ච න අප්‍රමිචියං උපධිංසෙත්ති. යෙ ච හික්ඛු සික්ඛාකාමා තෙ තං පහාය අප්‍රොක්ඛකා පනතලොමා පරදවුත්තා මිගභුතෙන චෙත්සා විහරන්ති. තෙසං තං උදුසි හොති අඛලං ඛක්ඛනං දුබ්බලං ඛක්ඛනං පුත්තිකං ඛක්ඛනං අසාරකං ඛක්ඛනං.

චත්තාරො මෙ උදුසි පුග්ගලා සත්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං, කතමෙ චත්තාරො: ඉබ්බදුසි ඵකචෙව්වා පුග්ගලො උපධිපහානාය පටි-පනෙතො හොති උපධිපටිතිස්සග්ගාය. තමෙතං උපධිපහානාය පටිපනං උපධිපටිතිස්සග්ගාය උපධිපටිසඤ්ඤාත්තා සරසඛකපා සමුදවරන්ති. සො තෙ අධිවාසෙති, නප්පජ්ජති, න විනොදෙති, න බ්‍යන්තිකරොති. න අනභාවං ගමෙති. ඉමං ඛො අහං උදුසි පුග්ගලං සඤ්ඤාත්තො'ති වදමි නො විසඤ්ඤාත්තො. තං කිස්ස හෙතු: ඉඤ්ඤවේමිත්තතා හි මෙ උදුසි ඉමස්මිං පුග්ගලෙ විදිතා.

1. සම්මන්ත්‍ර - සිවු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යම්කෙ උදයිය, ධනායෙන් ආඨා වූ මහද්ධන ඇති මහත් උපහේංගපරිහේංග ඇති නොයෙක් සියගණන් සංඝනික ඇති නොයෙක් සියගණන් ධනායකවරායී ඇති නොයෙක් සියගණන් කෙත් සමූහ ඇති නොයෙක් සියගණන් වතුසමූහ ඇති නොයෙක් සියගණන් භායාසමූහ ඇති නොයෙක් සියගණන් දසසමූහයා ඇති නොයෙක් සියගණන් දසිසමූහයා ඇති ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපතිසූත්‍රයෙක් හෝ වෙයි. හේ අරමිති හුන් මොනොවට දෙව් අත්පා ඇති මනහර බොහුන් වැළැදු සිහිල් සෙවණැ හුන් ධාන්‍යා භාවනායෙහි යෙදුණු මහණක්හු දක්නේ යැ. එකල්හි ඔහට මෙයිත වෙයි. "හව්‍ය ඵකත්තොත් ශ්‍රමණභාවය සුවයෙක. හව්‍ය, ඵකත්තොත් ශ්‍රමණ භාවය ආරෝග්‍යයෙකි. මම කෙතෙ දළිඳුටුර බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්තෙහි පැවිදි වෙම නම් මැනැවැ"යි. හේ නොයෙක් සියගණන් සංඝනිකරාශීන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් ධනායකවරාශීන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් කෙත් සමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් වතු සමූහයන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් භායාසමූහයන් හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් දසගණයා හැරපියා, නොයෙක් සියගණන් දසිගණයා හැරපියා, කෙතෙ දළිඳුටුර බහා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්තෙහි පැවිදි වන්නට හැකි වන්නේ යැ.

උදයිය, යමෙක් මෙසේ කියා නම් : "ඒ ගැහැව් හෝ ගැහැව්පුත් හෝ යම් බන්ධන-යෙකින් බැදුණේ . . . නොයෙක් සියගණන් දසිගණයා හැරපියා කෙස් රවුර බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ ගෘහපතියෙහි පැවිදි වන්නට හැකි වේ ද, එය ඔහට බලවත් බන්ධනයෙක, අභ්‍යන්තර බන්ධනයෙක, ස්ථිර බන්ධනයෙක, අසුතික බන්ධනයෙක, (හෙළ බැඳි) ස්ථුල වූ කළිඳිගරයෙකැ"යි කියා නම්, මෙසේ හෙතෙම සැබවක් මැ කියා දෙයි. වහන්ස, කෙළ නො වේ මැ යැ. වහන්ස, යම් බන්ධනයෙකින් බැදුණු ඒ ගැහැව් හෝ ගැහැව්පිත් හෝ නොයෙක් සියගණන් සංඝනිකරාශීන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් ධනායකවරාශීන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් කෙත් සමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් වතු සමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් භායාසමූහයන් හැරපියා නොයෙක් සියගණන් දසගණයා හැරපියා නොයෙක් සියගණන් දසිගණයා හැරපියා කෙතෙ රවුර බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්තෙහි පැවිදි වන්නට පොහොසත් වේ ද, එය ඔහට අබල බන්ධනයෙක, දුබල බන්ධනයෙක, පූතික බන්ධනයෙක, අසාර බන්ධනයෙකැ"යි . එසෙයින් මැ උදයිය, මෙහි කිසි කුලසූත්‍ර කෙතෙක් "මෙය හැරපියව"යි මා විසින් කියනු ලබන්නාහු ඔහු මෙසේ කියයි : "භාග්‍යා-වතුන් වහන්සේ අපට යමක් පිළිබඳ ප්‍රභාණය වදාරණයක් ද සුගතයන් වහන්සේ අපට යමක් පිළිබඳ දුරලිම වදාරණයක් ද, මේ අල්පමාත්‍ර වූ පරිත්තමාත්‍ර වූ ප්‍රත්‍යාවාසයට වදළසුතු කිමැ"යි. ඔහු එ ද හැරපියයි. මා කෙරෙහි දුනො සතුට නො පහළ කෙරෙයි. හික්මෙනු කැමැති යම් හික්මු කෙතෙක් වෙත් නම් ඔවුන් කෙරෙහි දුනො සතුට නො පහළ කෙරෙත්. ඔහු එය හැරපියා උත්සාහ රහිත වැ පතිතලොම ඇති වැ මෙරමා සුත් ප්‍රත්‍යයෙන් යැපෙමින් මෘගසම් වූ (බලාපොරොත්තු රහිත) සිතින් යුක්ත වැ වාසය කෙරෙත්. උදයිය, එය ඔවුනට අබල බන්ධනයෙක, දුබල බන්ධනයෙක, පූතික (දිරු) බන්ධනයෙක, අසාර බන්ධනයෙකැ"යි.

උදයිය, මෙලොවැ විද්‍යාමාන වූ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් වෙත්. කවර සතර දෙනෙකැ යත් : උදයිය, මෙලොවැ එක් පුද්ගලයෙක් (ස්කන්ධාදි) උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරලිම පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුරලිම පිණිස පිළිපත් මොහු උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ (උපධි අනුව දිවෙන) (හී බදු) විතර්කයෝ මැඩලයි. හේ ඔවුන් ඉවසයි, නො හරියි, දුරු නො කෙරෙයි, විගතාත්ත නො කෙරෙයි, අනාභාවයට නො පමුණුවයි, උදයිය, මම මේ පුද්ගලයා 'ක්ලෙශසංයුක්ත' යයි කියමි. 'විසංයුක්ත' යයි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයකින් උදයිය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රියනානාත්වය දත්තාලද ද එහෙයිනි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉධ පනුදයි එකච්චො පුග්ගලො උපධිපභානාය පටිපනේනා හොති උපධිපටිතික්ඛණ්ණාය. තමේනං උපධි පභානාය පටිපනනං උපධිපටිතික්ඛණ්ණාය, උපධිපටිසඤ්ඤානා සරසඛකපා සමුදවරන්ති. සො තෙ නාඛවාසෙති, පඡහති, විනොදෙති, ඛාන්තිකරොති, අනභාවං ගමෙති. ඉමම්පි ඛො අහං උදයි පුග්ගලං සඤ්ඤානොති වදාමි නො විසඤ්ඤානොති. තං කිංහං හෙතු: ඉන්ද්‍රියවේමත්තතා හි මෙ උදයි ඉමත්ථං පුග්ගලෙ විදිතා.

ඉධ පනුදයි එකච්චො පුග්ගලො උපධිපභානාය පටිපනේනා හොති උපධිපටිතික්ඛණ්ණාය. තමේනං උපධිපභානාය පටිපනනං උපධිපටිතික්ඛණ්ණාය කදච්ඡි කරහච්ඡි සතිසමෝසා උපධිපටිසඤ්ඤානා සරසඛකපා සමුදවරන්ති. දෙකො උදයි සතුපාදෙ. අථ ඛො නං ඛිප්පමේව පඡහති, විනොදෙති, ඛාන්තිකරොති, අනභාවං ගමෙති. සෙය්‍යථාපි උදයි පුරිසො දිවසසන්තතො අයොකවාසෙ ආච්ඡි වා තිණ්ණි වා උදකප්පිතිනාති නිපාතෙය්‍ය. දෙකො උදයි උදකප්පිතිනානං නිපාතො. අථ ඛො නං ඛිප්පමේව පටිසකියං පටිසාදනං ගවේජය්‍ය. එවමේව ඛො උදයි ඉධෙකච්චො පුග්ගලො උපධිපභානාය පටිපනේනා හොති උපධිපටිතික්ඛණ්ණාය. තමේනං උපධිපභානාය පටිපනනං උපධිපටිතික්ඛණ්ණාය, කදච්ඡි කරහච්ඡි සතිසමෝසා උපධිපටිසඤ්ඤානා සරසඛකපා සමුදවරන්ති. දෙකො උදයි සතුපාදෙ. අථ ඛො නං ඛිප්පමේව පඡහති, විනොදෙති, ඛාන්තිකරොති, අනභාවං ගමෙති. ඉමම්පි ඛො අහං උදයි පුග්ගලං සඤ්ඤානොති වදාමි නො විසඤ්ඤානොති. තං කිංහං හෙතු: ඉන්ද්‍රියවේමත්තතා හි මෙ උදයි ඉමත්ථං පුග්ගලෙ විදිතා.

ඉධ පනුදයි එකච්චො පුග්ගලො ‘උපධි දුක්ඛස්ස මුල’න්ති ඉති විදිතො නිරුපධි හොති උපධිසංඛිධෙ විමුක්තො. ඉමං ඛො අහං උදයි පුග්ගලං විසඤ්ඤානොති වදාමි නො සඤ්ඤානොති. තං කිංහං හෙතු: ඉන්ද්‍රියවේමත්තතා හි මෙ උදයි ඉමත්ථං පුග්ගලෙ විදිතා.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ උදයි කාමගුණා. කතමේ පඤ්ච: වකුච්චිඤ්ඤායා රූපා ඉරිඨා කන්තා මනාපා පිඨරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා¹. සොත-විඤ්ඤායා සද්ද-පෙ-භානවිඤ්ඤායා ගන්ධා-පෙ-ජීවහාවිඤ්ඤායා රසා-පෙ-කායවිඤ්ඤායා ඓදාංඛිඛො ඉරිඨා කන්තා මනාපා පිඨරූපා කාමුපසංහිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො උදයි පඤ්ච කාමගුණා. යං ඛො උදයි ඉමෙ පඤ්චකාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, ඉදං චුච්චති කාමසුඛං මිත්‍රසුඛං පුත්‍රජනසුඛං අනරියසුඛං න සෙමි-තබ්බං² න භාවෙනබ්බං න ඛෙසුලිකාතබ්බං. භාසිතබ්බං එතස්ස සුඛස්සාති වදාමි.

ඉබුදයි භික්ෂු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සම්මාරං විවේකජං පිතිසුඛං පඨමං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතකකම්මාරානං වූපසමා අජ්ඣන්තං සම්පසාදනං වේතසො එකොදිභාවං අවිතකකං අම්මාරං සමාහිජං පිතිසුඛං දුතියං ක්කානං -පෙ- තතියං ක්කානං -පෙ- චතුත්ථං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං චුච්චති හෙකඛම්මසුඛං පටිවේකසුඛං උපසම්පජ්ජ සමේඛාධිසුඛං අසෙවි තබ්බං භාවෙනබ්බං ඛෙසුලිකාතබ්බං. න භාසිතබ්බං එතස්ස සුඛස්සාති වදාමි.

1. රජනියා - සිමු.

2. අසෙවිතබ්බං - PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද උදයිය, මෙලොවැ එක් පුද්ගලයෙක් උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිප පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිප පිණිස පිළිපත්තේ මොහු උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ ගරසංකල්ප (විතර්ක) යෝ මැඩලති. හේ ඒ විතර්කයන් නො ඉවසයි, හැරපියයි, දුරු කෙරෙයි, විගතාන්ත කෙරෙයි, අනුභාවයට පමුණුවයි. උදයිය, මම මේ පුද්ගල ද 'සංයුක්ත' යයි කියමි. 'විසංයුක්ත' යයි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයෙකින් උදයිය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රිය නානාත්වය දැනාලද ද, එහෙයිනි.

තවද උදයිය, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිප පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිප පිණිස පිළිපත්තේ මොහු කිසි කලෙකැ ස්මාති විප්‍රවාසයෙන් උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ ගරසංකල්පයෝ මැඩලති, උදයිය, ස්මාතිහුගේ උපැත්ම ලස් වෙයි. එතෙකුදුවත් එය යුහුව මැ හැරපියයි, දුරු කෙරෙයි, විගතාන්ත කෙරෙයි, අනු භාවයට පමුණුවයි. යම්සේ උදයිය, දවස වූරළුලෙහි මොනොවට තවනලද යකබලෙක්හි දියබිඳු දෙකක් හෝ තුනක් හෝ හෙළා නම් උදයිය, දියබිඳු හෙළීම ලස් වෙයි, එතෙකුදුවත් එය යුහුව මැ ක්ෂයට විනාශයට යන්නේ ද, එසෙයින් මැ උදයිය, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිප පිණිස පිළිපත්තේ වෙයි. උපධිත්තේ ප්‍රභාණය පිණිස උපධිත්තේ දුර්ලිප පිණිස පිළිපත්තේ මොහු කිසි කලෙකැ ස්මාති විප්‍රවාසයෙන් උපධිප්‍රතිසංයුක්ත වූ ගරසංකල්පයෝ මැඩලති. උදයිය ස්මාතිහුගේ උපැත්ම ලස් වෙයි, එතෙකුදුවත් එය යුහුව මැ හැරපියයි දුරු කෙරෙයි, විගතාන්ත කෙරෙයි, අනුභාවයට පමුණුවයි. උදයිය, මම මේ පුද්ගල ද 'සංයුක්ත' යයි කියමි. 'විසංයුක්ත' යයි නො කියමි, ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයෙකින් උදයිය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රියනානාත්වය දැනාලද ද එහෙයිනි.

උදයිය, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ස්කන්ධොපධිය දුකට මුලැ'යි මෙසේ දන උපධිසතිබය සතිබාහ නිර්වාණයෙහි ආලම්බන හෙයින් මිදුණේ උපධි රහිත වූයේ වෙයි. උදයිය, මේ පුද්ගලයා විසංයුක්ත යැ යි මම කියමි. සංයුක්ත යැ'යි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයකින් උදයිය, මා විසින් මේ පුද්ගලයා කෙරෙහි ඉන්ද්‍රිය- නානාත්වය දැනාලද ද එහෙයිනි. උදයිය, මේ සතර සුභල්හු ලොවැ ඇත්තාහු විද්‍යමාන වෙත්.

උදයිය, මේ කාමගුණයෝ පස් දෙනෙකි : කවර පස් දෙනෙක යත් : ඇසින් දකුණු වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාවඩන්තා වූ ප්‍රියස්වභාවය ඇති කාමනිශ්ශ්‍රිත වූ රාගොත්තත්තියට කරුණු වූ රූපයෝ යැ කනිත් දකුණු වූ ශබ්දයෝ යැ . . . නැහැයෙන් දකුණු වූ ගන්ධයෝ යැ . . . දිවින් දකුණු වූ රසයෝ යැ . . . කයින් දකුණු වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාවඩන්තා වූ ප්‍රියස්වභාවය ඇති කාමනිශ්ශ්‍රිත වූ රාගොත්තත්තියට කරුණු වූ ස්ප්‍රේෂ්ටව්‍යායෝ යි. උදයිය, මොහු පස්කාමගුණයෝ යි. උදයිය, මේ පස්කාමගුණයන් පිණිස යම් සුවයෙක් සොම්- නසෙන් උපදිද මේ කාමසුව යැ අමෙධා (අපවිත්‍ර) සුව යැ පාරග්ගත සුවයැ අනායාසිසුව යැ යි කියනු ලැබෙයි. නො සෙවියයුතු යැ, නො වැඩියයුතු යැ, සුනසුනා නො වැඩියයුතු යැ, තෙල සුවයට බියවියයුතු යැ යි කියමි.

උදයිය, මේ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුසල්භූමින් වෙන් වැ මැ විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපත් ප්‍රිතිය හා සුවය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. විතර්කවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම ඇති විත්තයාගේ එකඟව ඇති විතර්ක රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපත් ප්‍රිතිය හා සුවය ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට . . . තෘතීයධ්‍යානයට . . . චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වාසය කෙරෙයි. මේ නෛෂ්ත්‍රමාසුව යැ, ප්‍රවිවේකසුව යැ, ව්‍යුපගමසුව යැ, සම්මොධසුව යැ යි කියනු ලැබෙයි. සෙවන කටයුතු යැ, භාවනා කටයුතු යැ, බහුල කටයුතු යැ, තෙල සුවයට බිය නො වියයුතු යයි කියමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

උදයිය, මෙ සස්නෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මැ . . . ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. උදයිය, 'මේ ඉඤ්ජිත යැ'යි මම කියමි. එහි ඉඤ්ජිතය (කම්පනය) කිමෙක යත් : එහි යම් මැ විතර්කවිචාර කෙනෙක් නිරුද්ධ නො වූවාහු වෙත් ද, මේ එහි ඉඤ්ජිතය වෙයි.

උදයිය, මෙ සස්නෙහි මහණ විතර්කවිචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. උදයිය, මෙ ද මම 'ඉඤ්ජිත යැ'යි කියමි. එහි 'ඉඤ්ජිත' නම් කිමෙක යත් : එහි යම් මැ ප්‍රතික්ෂේපයක් නිරුද්ධ නො වූයේ වේ ද, මේ එහි 'ඉඤ්ජිත' වෙයි.

උදයිය, මෙ සස්නෙහි මහණ ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් . . . තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි, උදයිය, මෙ ද මම 'ඉඤ්ජිත' යයි කියමි. එහි ඉඤ්ජිත නම් කිමෙක යත් : එහි යම් මැ උපෙක්ෂාසුඛයක් නිරුද්ධ නො වූයේ වේ ද මේ එහි 'ඉඤ්ජිත' වෙයි.

උදයිය, මෙ සස්නෙහි මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් . . . චතුර්ථධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. උදයිය, 'මේ 'අනිඤ්ජිත'යයි මම කියමි.

උදයිය, මෙසස්නෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මැ . . . ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙමි. උදයිය, මම මේ නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ'යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයිය, මෙසස්නෙහි මහණ විතර්ක විචාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. මෙ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයිය මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයිය, මෙසස්නෙහි ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් . . . තෘතීයධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයිය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයිය, මෙසස්නෙහි මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් . . . චතුර්ථධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයිය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයිය, මෙසස්නෙහි මහණ සරිත්‍රකාරයෙන් රූපසංඥවත් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥවත් නැයීමෙන් නානාත්වසංඥවත් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් 'ආකාශය අනන්ත යැ'යි ආකාශානන්දවායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයිය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ යි කියමි. හැරපියව යි කියමි. ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයිය, මෙසස්නෙහි මහණ සරිත්‍රකාරයෙන් ආකාශානන්දවායතනය ඉක්ම 'විඤ්ජන අනන්ත යැ'යි විඤ්ජාණන්දවායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයිය, මෙ ද මම නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ'යි කියමි හැරපියව යි කියමි, ඉක්මව යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයිය, මෙසස්නෙහි මහණ සරිත්‍රකාරයෙන් විඤ්ජාණන්දවායතනය ඉක්ම 'කිසිවක් නැතැ'යි ආකිඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයිය, මෙ ද මම ආලය නො කටයුත්තකැ'යි කියමි, 'හැරපියව'යි කියමි, 'ඉක්මව'යි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙයත් : උදයිය, මෙසස්නෙහි මහණ සරිත්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්ඤායතනය ඉක්ම නොවසඤ්ඤාසංඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. උදයිය, මෙ ද මම 'නො කටයුතු ආලය ඇත්තකැ'යි කියමි, හැරපියව'යි කියමි,

අනලනති වදුමි, පජ්ඣතං වදුමි, සමතිකකමථාති වදුමි. කො ව නසා සමතිකකමො: ඉද්දුසි හිඟවූ සබ්බසො නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤාසතනං සමතිකකමම සඤ්ඤාවෙදසිතතිරොධං උපසම්පජ්ජි විහරති, අයං නසා සමතිකකමො. ඉති ඛො අහං උදසි නෙවසඤ්ඤාතාසඤ්ඤාසතනසාපි පභානං වදුමි. පසාසි නො නිං උදසි තං සංයොජනං අනුං වා දුලං වා, යසාහං නො පභානං වදුමිති. නො හෙතං හතෙනති.

ඉදම්මොව හගව, අතතමනො අයසමි, උදසි හගවනො හාසිතං අභිනඤ්ඤාති.

ලබුණිකොපම සුභතං ජප්පිං.

ඉක්මවයි කියමි. එහි සමතිත්‍රමණ කවරෙ යත් : උදයිය, මෙසස්නෙහි මහණ සච්ඡකාර-
යෙන් නොවසඤ්ඤාතසඤ්ඤායතනය ඉක්ම සංඤ්චෙදධිතතිරෝධය උපදවා වෙසෙයි.
මේ එහි සමතිත්‍රමණ වෙයි. මෙසෙයින් උදයිය, මම නොවසඤ්ඤාතසඤ්ඤායතනයෙන්
ද ප්‍රභාණය කියමි. මෙසෙයින් උදයිය, මම නොවසඤ්ඤාතසඤ්ඤායතනයෙන් ද ප්‍රභාණය
කියමි. උදයිය, මම යම් සංයෝජනයක්හු ගේ ප්‍රභාණය නො කියමි නම් අණුචාත්‍ර වූ හෝ
ස්ථූල වූ හෝ ඒ සංයෝජනයක් තෙපි දක්නවු ද'යි. වහන්ස, තෙලෙ නැත් මැ යි.

බුද්ධ මෙය වදළහ. සතුවුයින් ආති ආශ්‍රමත් උදයී තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේ
ගේ භාෂිතයට සතුවු වූහ යි.

සචෑති ලමුකිකොසම සූත්‍ර යි.

2. 2. 7

වාතුම සුභතං

එවං මේ සුභතං එකං සමයං භගවා වාතුමායං විහරති ආමලක්ඛිතෙ තෙන ඛෙං පන සමයෙන සාරිපුත්තමොඤ්ඤානපඤ්චාති පඤ්චමත්තාති භික්ඛුසත්තාති වාතුමං අනුපාත්තාති භොනති භගවන්තං දසසනායං. තෙ ච ආගන්තුකා භික්ඛු තෙවාසිකෙහි භික්ඛුහි සද්ධිං පටිසම්මොදමානා සෙනාසනාති පඤ්ඤපයමානා පත්තවිවරාති පටිසාමයමානා උච්චාසඤ්ඤා මහාසඤ්ඤා අහෙසුං. අථ ඛෙං භගවා ආයස්මන්තං ආනන්දං ආමනෙතාසි¹: ‘කෙ පනෙනෙ ආනන්ද උච්චාසඤ්ඤා මහාසඤ්ඤා කෙවට්ඨා මඤ්ඤා මච්ඡිවිලොපෙ’ති.

‘එතාති භනෙත සාරිපුත්තමොඤ්ඤානපඤ්චාති පඤ්චමත්තාති භික්ඛුසත්තාති වාතුමං අනුපාත්තාති භගවන්තං දසසනායං. තෙ ආගන්තුකා භික්ඛු තෙවාසිකෙහි භික්ඛුහි සද්ධිං පටිසම්මොදමානා සෙනාසනාති පඤ්ඤපයමානා පත්තවිවරාති පටිසාමයමානා උච්චාසඤ්ඤා මහාසඤ්ඤා’ති. තෙන භානන්ද මම විචිනෙන තෙ භික්ඛු ආමනෙතාසි. සන්ඨායස්මන්තෙ ආමනෙතාසි’ති. එවං භනෙතති ඛෙං ආයස්මා ආනන්ද භගවතො පටිසුඤ්ඤා යෙන තෙ භික්ඛු තෙත්තපසඛිකමි. උපසඛිකමිති; තෙ භික්ඛු එතදවොච: ‘සන්ඨායස්මන්තෙ ආමනෙතාසි’ති. එවමාච්ඡිසොති ඛෙං තෙ භික්ඛු ආයස්මතො ආනන්දස්ස පටිසුඤ්ඤා යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකමිසු. උපසඛිකමිති; භගවන්තං අභිවාදෙති; එකමන්තං තිසිදිංසු. එකමන්තං තිසිනෙත ඛෙං තෙ භික්ඛු භගවා එතදවොච: ‘කිත්තු තුමො භික්ඛවෙ උච්චාසඤ්ඤා මහාසඤ්ඤා කෙවට්ඨා මඤ්ඤා මච්ඡිවිලොපෙ’ති.

ඉමාති භනෙත සාරිපුත්තමොඤ්ඤානපඤ්චාති පඤ්චමත්තාති භික්ඛුසත්තාති වාතුමං අනුපාත්තාති භගවන්තං දසසනායං. තෙමෙ ආගන්තුකා භික්ඛු තෙවාසිකෙහි භික්ඛුහි සද්ධිං පටිසම්මොදමානා සෙනාසනාති පඤ්ඤපයමානා පත්තවිවරාති පටිසාමයමානා උච්චාසඤ්ඤා මහාසඤ්ඤා’ති. ‘භව්ථ භික්ඛවෙ පණ්ණාමෙමි වො, න වො මම සන්තිකෙ වන්ඛෙ’නති. එවං භනෙතති ඛෙං තෙ භික්ඛු භගවතො පටිසුඤ්ඤා උච්චාසාසනා භගවන්තං අභිවාදෙති; පදක්ඛිණං කති; සෙනාසනං සංසාමෙති; පත්තවිවරං ආදාය පක්කමිසු.

තෙන ඛෙං පන සමයෙන වාතුමොසකා සක්ඛා සන්ඨායාරෙ සන්තිපතිතා භොනති කෙනවිදෙව කරණිකෙන, අග්ගාසු¹ ඛෙං වාතුමොසකා සක්ඛා තෙ භික්ඛු දුරතොච භව්ඨන්තෙ, දිස්වාන යෙන තෙ භික්ඛු තෙත්තපසඛිකමිසු, උපසඛිකමිති; තෙ භික්ඛු එතදවොච්ච: ‘භන්ද කභං පන තුමො ආයස්මන්තො භව්ථ ථා’ති. භගවතා ඛෙං ආච්ඡිසොති භික්ඛුසමෙකා පණ්ණාමෙතො’ති. ‘තෙන භායස්මන්තො ඤ්ඤාත්තං තිසිද්ධං, අපොච්චි නාම මයං සකකුණ්ණොසාම භගවන්තං පසාදෙතු’නති. එවමාච්ඡිසොති ඛෙං තෙ භික්ඛු වාතුමොසකානං සක්ඛානං පට්ඨස්සොසු.

1. අග්ගාසු - සිඹු, PTS.

වාතුම සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'වාතුමා' නම් ගමිහි වූ ඇඹුළු වෙනෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි සැරියුත්මුගලන් දෙතෙරණුවන් ප්‍රමුඛ පන්ධියක් පමණ (නව පැවිදි) මහණහු වාතුමාවට භාග්‍යවතුන් දක්නා පිණිස පැමිණියාහු වෙති. ඒ අමුතු මහණහු ද නේවාසික භික්ෂූන් හා සමග පිළිසඳර කරා කරන්නාහු සෙනසුන් පනවන්නාහු පායිවුරු සහවන්නාහු උස්ගඩ මහගඩ ඇති වූහ. එකල්හි බුදුහු ආනාදය, මසුන් වොලොඟැන්මෙහි කෙවුළන් සෙයින් තෙලෙ කවුරු උස්ගඩ මහගඩ ඇත්තාහු ද'යි ආයුෂ්මත් ආදාතෙරුන් ඇමැතුහ.

වහන්ස, තෙල සැරියුත්මුගලන් ප්‍රමුඛ පන්ධියක් පමණ මහණහු භාග්‍යවතුන් දක්නා පිණිස වාතුමාවට පැමිණියාහ. ඒ අමුතු මහණහු නිවැසි මහණුන් හා සමග පිළිසඳර කරා කරන්නාහු සෙනසුන් පනවන්නාහු පායිවුරු සහවන්නාහු උස්ගඩ මහගඩ ඇත්තාහ'' යි කීහ. එසේ වී නම් ආනාදය 'බුදුහු ආයුෂ්මතුන් අමතන්නාහ'යි මාගෙ වචනයෙන් ඒ මහණුන් කැඳව'යි වදළහ. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි ආයුෂ්මත් ආදාතෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ඒ මහණුන් කරා එළැඹ 'බුදුහු ආයුෂ්මතුන් අමතන්නාහ'යි තෙල වදන් කීහ. 'එසේ යැ ඇවැත්නි'යි ආයුෂ්මත් ආදාතෙරුන්ට පිළිවදන් අස්වා බුදුන් කරා එළැඹ වැද එකත්පස් වැ හුන්න. එකත්පස් වැ හුන් ඒ භික්ෂූන්ට බුදුහු මෙය වදළහ : කිම මහණෙනි, තෙපි මසුන් වොලොඟැන්මෙහි කෙවුළන් සෙයින් උස්ගඩ මහගඩ ඇති වූහ ද'යි.

වහන්ස, මේ සැරියුත්මුගලන් දෙතෙරණුවන් ප්‍රමුඛ පන්ධියක් පමණ මහණහු භාග්‍යවතුන් දක්නා පිණිස වාතුමාවට පැමිණියාහ. ඒ අමුතු මහණහු නේවාසික භික්ෂූන් හා සමග පිළිසඳර කරා කරන්නාහු සෙනසුන් පනවන්නාහු පායිවුරු සහවන්නාහු උස්ගඩ මහගඩ ඇත්තාහ'යි. යව මහණෙනි, තොප පණාමන(බැහැර) කෙරෙමි. තොප මා'වෙත නො විසියයුතු'යයි. වදළහ. 'එසේ යැ වහන්සැ'යි ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා අසුනින් නැඟී භාග්‍යවතුන් වැද පැදකුණු කොට සෙනසුන ගොපනය කොට පායිවුරු ගෙන නික්ම ගියහ.

එසමයෙහි වාතුම වැසි ශාක්‍යයෝ කිසි කටයුත්තෙකින් සන්ථාගාරයෙහි රැස්වුවාහු වෙති, වාතුමාවැසි ශාක්‍යයෝ දුරින් මැ යන ඒ භික්ෂූන් දුටුවාහු ය. දැක, ඒ භික්ෂූන් කරා එළඹියාහු ය. එළඹ, ඒ භික්ෂූන්ට මෙපවත් කීහ : "සොදය, ආයුෂ්මත්ති තෙපි (දන්ම අවුත්) කොහි යවු ද''යි. ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් භික්ෂුසඬ්ඨයා පණාමන කරන ලදායි කීහ. එසේ නම් ඇවැත්නි මොහොතක් හුනා මැනව, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පහදවාලන්නව හැකි වන්නමෝ නම් යෙහෙකැ'යි කීහු. 'එසේ යැ ඇවැත්නි, ඒ භික්ෂුහු වාතුමාවැසි සැහැරුණුනට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

අථ ඛො වාතුමේයාකා සකාසා යෙන ගගචා තෙනුපසඛක්ඛමිංසු, උපසඛක්ඛමිති; ගගචන්තං අභිවාදෙති; එකමිත්තං නිසිදිංසු, එකමිත්තං නිසිත්තං ඛො වාතුමේයාකා සකාසා ගගචන්තං එතදවොචු: ‘අභිනන්දතු ගන්තෙ ගගචා හික්කුසඛ්ඛං, අභිවදතු ගන්තෙ ගගචා හික්කුසඛ්ඛං, සෙයාථාපි ගන්තෙ ගගචතා පුබ්බෙ හික්කුසඛ්ඛො අනුක්කාහිතො, එවමෙව ගගචා එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්කුසඛ්ඛං. සන්තෙත්ථ ගන්තෙ හික්කු නචා අචිරපබ්බජිතා අබ්බතාගතා ඉමං ධම්මවිතයං, තෙසං ගගචන්තං දස්සනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිතාමො. සෙයාථාපි ගන්තෙ ඕජානං තරුණානං උදකං අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිතාමො, එවමෙව ඛො ගන්තෙ සන්තෙත්ථ හික්කු නචා අචිරපබ්බජිතා අබ්බතාගතා ඉමං ධම්මවිතයං, තෙසං ගගචන්තං දස්සනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිතාමො.

සෙයාථාපි ගන්තෙ චිච්ඡක්ඛ තරුණක්ඛ මාතරං අපක්ඛන්තස්ස සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිතාමො, එවමෙව ඛො ගන්තෙ සන්තෙත්ථ හික්කු නචා අචිරපබ්බජිතා අබ්බතාගතා ඉමං ධම්මවිතයං, තෙසං ගගචන්තං අපක්ඛන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිතාමො. අභිනන්දතු ගන්තෙ ගගචා හික්කුසඛ්ඛං. අභිවදතු ගන්තෙ ගගචා හික්කුසඛ්ඛං. සෙයාථාපි ගන්තෙ ගගචතා පුබ්බෙ හික්කුසඛ්ඛො අනුක්කාහිතො. එවමෙව ගගචා එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්කුසඛ්ඛං’නති.

අථ ඛො ඩුග්ගො සහම්පති ගගචතො වෙනසා වෙනො පරිවිතක්ඛ- මඤ්ඤාය සෙයාථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙයා, පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙයා. එවමෙව ඩුග්ගොකො අත්තරගිතො ගගචතො පුරතො පාතුරහොසි. අථ ඛො ඩුග්ගො සහම්පති එකංසං උත්තරාසඛ්ඛං කරිති; යෙන ගගචා තෙනඤ්ජලිං පණ්ණමිති; ගගචන්තං එතදවොච: අභිනන්දතු ගන්තෙ ගගචා හික්කුසඛ්ඛං, අභිවදතු ගන්තෙ ගගචා හික්කුසඛ්ඛං. සෙයාථාපි ගන්තෙ ගගචතා පුබ්බෙ හික්කුසඛ්ඛො අනුක්කාහිතො. එවමෙව ගගචා එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්කුසඛ්ඛං. සන්තෙත්ථ ගන්තෙ හික්කු නචා අචිරපබ්බජිතා අබ්බතාගතා ඉමං ධම්ම විතයං. තෙසං ගගචන්තං දස්සනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිතාමො.

සෙයාථාපි ගන්තෙ ඕජානං තරුණානං උදකං අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිතාමො. එවමෙව ඛො ගන්තෙ සන්තෙත්ථ හික්කු නචා අචිරපබ්බජිතා අබ්බතාගතා ඉමං ධම්ම විතයං, තෙසං ගගචන්තං දස්සනාය අලභන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිතාමො.

සෙයාථාපි ගන්තෙ චිච්ඡක්ඛ තරුණක්ඛ මාතරං අපක්ඛන්තස්ස සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිතාමො. එවමෙව ඛො ගන්තෙ සන්තෙත්ථ හික්කු නචා අචිරපබ්බජිතා අබ්බතාගතා ඉමං ධම්මවිතයං, තෙසං ගගචන්තං අපක්ඛන්තානං සියා අඤ්ඤාථන්තං, සියා විපරිතාමො. අභිනන්දතු ගන්තෙ ගගචා හික්කුසඛ්ඛං, අභිවදතු ගන්තෙ ගගචා හික්කුසඛ්ඛං. සෙයාථාපි ගන්තෙ ගගචතා පුබ්බෙ හික්කුසඛ්ඛො අනුක්කාහිතො, එවමෙව ගගචා එතරහි අනුගණ්ඨාතු හික්කු සඛ්ඛං’නති.

1. එවමෙවං - සිද්ධි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්බිති වාතුමාවැසි සැහැරපු භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාගාවතුන් වහන්සේ අභිවාදන කොට එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් වාතුමාවැසි යාකායෝ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැළකළහ : "වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසඨසයා අභිනාදන කෙරෙත්වා (ඊට රුස්මින් තුඩු වෙත්වා) වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසඨසයා ස්වාගත කොට බෙණෙත්වා, වහන්ස භාගාවතුන් විසින් යම්සේ පෙර භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කරනලද නම් එසෙයින් මැ භාගාවත්හු දන් භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කරන සේත්වා. වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නො බෝකල් ඇති මෙසස්නට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. භාගාවතුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට ප්‍රසාද අනාරාථත්වය වන්නේ ය. විපරිණාමානාරාථත්වය වන්නේ ය. වහන්ස, යම්සේ දියවර නො ලැබෙන කරුණකීරයන්ගේ (මිලානායෙන්) අනාරාථත්වය වන්නේ ද විපරිණාමය වන්නේ ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නො බෝකල් ඇති මෙසස්නට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. භාගාවතුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට අනාරාථත්වය වන්නේ යැ විපරිණාමය වන්නේ යැ.

වහන්ස, යම්සේ මව නො දක්නා තුරුණු වස්සාට අනාරාථත්වය වන්නේ ද. විපරිණාමය වන්නේ ද, එසෙයින් මැ වහන්ස මෙහි පැවිදි වූ නො බෝකල් ඇති මෙසස්නට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. භාගාවතුන් නො දක්නා ඔවුනට අනාරාථත්වය වන්නේ යැ, විපරිණාමය වන්නේ යැ. වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසඨසයා අභිනාදන කෙරෙත්වා, වහන්ස, භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසඨසයා ස්වාගත කොට බෙණෙත්වා. වහන්ස, යම්සේ භාගාවතුන් විසින් පෙර භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කරන ලද ද, එසෙයින් මැ භාගාවත්හු දන් භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කෙරෙත්වා"යි කීහ.

එකල්හි සහම්පතිමුත්තම නමාගේ සිතින් භාගාවතුන් වහන්සේගේ චිත්තපරිවිතරකය දන යම්සේ නම් බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් දික් කරන්නේ හෝ වෙ ද දික් කළ අතක් වක් කරන්නේ හෝ වෙ ද, එසෙයින් මැ බමිලොච්ඡි අතුරුදහන් වූයේ බුදුන් හවුයෙහි පාළ වී. එක්බිති සහම්පතිමුත්තම උතුරුසහ එකස් කොට පෙරෙවැ බුදුන්දෙසට ඇදිලි බැඳ මෙපවත් කී : "වහන්ස, භාගාවත්හු භික්ෂුසඨසයා අභිනාදනය කෙරෙත්වා, වහන්ස භාගාවත්හු භික්ෂුසඨසයා ස්වාගත කොට බෙණෙත්වා. වහන්ස, යම්සේ භාගාවතුන් විසින් පෙර භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කරනලද ද, එසෙයින් මැ භාගාවත්හු දන් භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කෙරෙත්වා. වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නොබෝකල් ඇති, මෙසස්නට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. බුදුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට අනාරාථත්වය වන්නේ යැ, විපරිණාමය වන්නේ යි.

වහන්ස, යම්සේ දියවර නො ලැබෙන කරුණකීරයන්ගේ අනාරාථත්වය වන්නේ ද විපරිණාමය වන්නේ ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නොබෝකල් ඇති මෙසස්නට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. බුදුන් දක්නට නො ලැබෙන ඔවුනට අනාරාථත්වය වන්නේ යැ, විපරිණාමය වන්නේ යි.

වහන්ස, යම්සේ මව නො දක්නා තුරුණු වස්සාට අනාරාථත්වය වන්නේ ද විපරිණාමය වන්නේ ද, එසෙයින් මැ වහන්ස, මෙහි පැවිදි වූ නොබෝකල් ඇති මෙසස්නට අරභ පැමිණි නවකභික්ෂුහු ඇත. බුදුන් නො දක්නා ඔවුනට අනාරාථත්වය වන්නේ යැ විපරිණාමය වන්නේ යි. වහන්ස, භාගාවත්හු භික්ෂුසඨසයා අභිනාදන කෙරෙත්වා වහන්ස, භාගාවත්හු භික්ෂුසඨසයා ස්වාගත කොට බෙණෙත්වා. වහන්ස, යම්සේ භාගාවතුන් විසින් පෙර භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කරනලද ද එසෙයින් මැ බුදුහු දන් භික්ෂුසඨසයා අනුග්‍රහ කෙරෙත්වා"යි කී.

අභක්ඛිංසු ඛො වාතුමෙය්‍යකා ච සත්‍යා බ්‍රහ්මා ච සහමාති හගවන්තං පසාදෙනුං ඩිජ්ජපමෙන ච තරුණුපමෙන ච. අථ ඛො අයස්මා මහා මොඤ්ඤානො හික්කු අමනෙත්ති: ‘උට්ඨහථාච්ඡිසො, ගණ්ඨාථ පත්ත ව්චරං, පසාදිතො හගවා වාතුමෙය්‍යකෙති ච සකොති බ්‍රහ්මිකා ච සහමාතිකා ඩිජ්ජපමෙන ච තරුණුපමෙන වා’ති. එවමිච්ඡිසොති ඛො තෙ හික්කු අයස්මිතො මහාමොඤ්ඤානස්ස පටිස්සුතා උට්ඨායාසතා පත්තව්චරං අදාය යෙන හගවා තෙත්‍රපසඛිකමිංසු, උපසඛිකමිතො හගවන්තං අභිවාදෙති: එකමිත්තං තිසිද්ධංසු, එකමිත්තං තිසිත්තං ඛො අයස්මිත්තං සාරිපුත්තං හගවා එතදවොච: කිත්ති තෙ සාරිපුත්ත අහොසි මයා හික්කුසඛෙක්ක පණ්ණමිතො¹ ති. එවං ඛො මෙ හතොන අහොසි හගවතා හික්කුසඛෙක්ක පණ්ණමිතො² අපොසාසුකොද්දාති හගවා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං අනුසුත්තො විහරිස්සති. මධ්විද්දාති අපොසාසුකා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං අනුසුත්තා විහරිස්සාමා’ති. අගමෙති තිං සාරිපුත්ත, අගමෙති තිං සාරිපුත්ත, දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරන්ති න ඛො තෙ සාරිපුත්ත පුනපි එවරුපං වීත්තං උපාදෙතබ්බන්ති³.

අථ ඛො හගවා අයස්මිත්තං මහාමොඤ්ඤානං අමනෙත්ති. ‘කිත්ති තෙ මොඤ්ඤාන අහොසි මයා හික්කුසඛෙක්ක පණ්ණමිතො එවං ඛො මෙ හතොන අහොසි හගවතා හික්කුසඛෙක්ක පණ්ණමිතො අපොසාසුකොද්දාති හගවා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං අනුසුත්තො විහරිස්සති. අභඤ්ඤාදාති අයස්මා ච සාරිපුත්තො හික්කුසඛෙක්ක පටිහරිස්සාමා’ති. සාධු සාධු මොඤ්ඤාන, අහං වා හි මොඤ්ඤාන හික්කුසඛෙක්ක පටිහරෙය්‍යං සාරිපුත්ත මොඤ්ඤානා වාති.

අථ ඛො හගවා හික්කු අමනෙත්ති: වත්තාරිමාති හික්කවෙ හයාති උදකොරොහතොන පාටිකඛිතිතබ්බාති, කතමාති වත්තාරි: උභේතයං කුමභිලහයං අවට්ඨහයං සුසුකාහයං. ඉමාති ඛො හික්කවෙ වත්තාරි හයාති උදකොරොහතොන පාටිකඛිතිතබ්බාති. එවමෙව ඛො හික්කවෙ වත්තාරිමාති හයාති ඉධෙකවෙව පුඤ්ඤාලෙ ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ අයාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජිතෙ පාටිකඛිතිතබ්බාති. කතමාති වත්තාරි: උභේතයං කුමභිලහයං අවට්ඨහයං සුසුකාහයං.

කතමඤ්ඤාති හික්කවෙ උභේතයං: ඉධ හික්කවෙ එකවෙව: කුලපුත්තො සඤ්ඤා අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජිතො හොති, ‘ඔතිණ්ණොච්ඡි ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙති පටිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සෙති උපායාසෙති, දුක්ඛාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අපොච නාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛකිකිස්ස අනතකිරියා පඤ්ඤාසෙථා’ති. තමෙනං තථා පබ්බජිතං සමානං සමුග්ගවාරී ඔවදන්ති අනුසාසන්ති: ‘එවතොන අභික්කමිතබ්බං. එවතොන පටික්කමිතබ්බං. එවතොන අභ්‍යොකිතබ්බං. එවතොන විද්‍රොකිතබ්බං. එවතොන සම්මිඤ්ඤිතබ්බං. එවතොන පසාරෙතබ්බං.⁴ එවතොන සඤ්ඤාපිපත්තව්චරං ධාරෙතබ්බ’න්ති. තස්ස එවං හොති:

1. හික්කුසඛෙක්ක පණ්ණමිතො - මජ්ඣං.

2. න ඛො තෙ - පෙ- උපාදෙතබ්බං - මජ්ඣං භාෂි.

3. පසාරිතබ්බං - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වාතුමවැසි භාෂායෝ ද සහම්පතිත්‍රිම ද ධිජෝපමායෙන් හා තරුණෝපමායෙන් හා භාගාවතුන් පහදවන්නට හැකි වූහ. එකල්හි ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ භික්ෂූන් ඇමැතුන : “ඇවැත්නි නැහෙව, පාසිවුරු හතුව, වාතුමවැසි භාෂායන් විසිතුණු සහම්පතිත්‍රිම විසිතුණු ධිජෝපමායෙන් හා තරුණෝපමායෙන් හා භාගාවත්තු පහදවන ලද්දා”යි. ‘එසේ යැ ඇවැත්නි’යි ඒ භික්ෂූහු ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් දී හුනස්නෙන් නැගී පාසිවුරු ගෙන බුදුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹ බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්නහ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට බුදුහු මෙය වදළහ : “ආරිපුත්‍ර යෙනි, මා විසින් භික්ෂුසඨසයා පණමන(බැහැර) කළ කල්හි තොපට කෙබඳු සිතෙක් වී ද”යි. වහන්ස, මට මෙබඳු සිතෙක් වී : “බුදුහු දන් අල්පොත්සුක වැ ඵලසම්චත්සුච චිතරණයෙහි යෙදී වෙසෙති, ඇපිදු දන් අල්පොත්සුක වැ ඵලසම්චත්සුච චිතරණයෙහි යෙදී වසමහ”යි නවතුව තෙපි ආරිපුත්‍රයෙනි, නවතුව තෙපි ආරිපුත්‍රයෙනි, ආරිපුත්‍රයෙනි, තොප විසින් වටාලා මෙබඳු සිතෙක් නො ඉපැදවියයුතු”යයි. වදළහ.

ඉක්බිති බුදුහු ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවන් ඇමැතුණේ ක : “මොග්ගල්ලානයෙනි, මා විසින් භික්ෂුසඨසයා පණමන කළ කල්හි තොපට කෙබඳු සිතෙක් වී ද”යි. වහන්ස, භාගාවතුන් විසින් භික්ෂුසඨසයා පණමන කළ කල්හි මට මෙබඳු සිතෙක් වී : “බුදුහු දන් අල්පොත්සුක වැ ඵලසම්චත්සුච චිතරණයෙහි යෙදී වෙසෙති, දන් මම ද ආයුෂමත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ද භික්ෂුසඨසයා පරිහරණ කරමහ”යි කීහ. සාධු සාධු මොදගලායන යෙනි, මම හෝ මොදගලායනයෙනි, භික්ෂුසඨසයා පරිහරණ කරන්නෙමි. සැරියුත් මුගලන් දෙදෙන හෝ පරිහරණ කරන්නාහ”යි.

ඉක්බිති භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමැතුණේ ක : “මහණෙනි, දියට බස්නා පුගුල්ලු කෙරෙහි මේ සතර ධිය කෙතෙක් කැමැති වියයුත්තාහ. කවර සතරෙක යත් : උච්චය කුමභීලභය ආවච්චභය සුසුකාභය යයි. මහණෙනි, මෙසතර භය දියට බස්නා පුගුල්ලු කෙරෙහි කැමැති වියයුත්තාහ. එසෙයින් මැ මහණෙනි, ගිහිගෙන් නික්ම ආරායාසී වූ මෙසස්තෙහි පැවිදි වූ ඇතැම් පුගුලක්කු කෙරෙහි මෙසතර ධිය කෙතෙක් කැමැති වියයුත්තාහ. කවර සතරෙක යත් : උච්චය කුමභීලභය ආවච්චභය සුසුකාභය යන මොහු යි.

මහණෙනි, උච්චය කවර යත් : මහණෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි. ජාතිදුකින් ජරායෙන් හා මරණයෙන් ඡොකයෙන් පරිදේවයෙන් කායිකදුකින් චෛතසික දුකින් උපායාසයෙන් දුකට බටුයෙමි දුකින් මධ්‍යාලයෙමි වෙමි. මෙහැට දුඛරාශිහුගේ කෙළවර කිරීමෙන් පැනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ’යි කියා යි. එසේ පැවිදි වූ ඔහුට සමුත්ථවාරිහු : “තොප විසින් මෙසේ ඉදිරියට යායුතු යැ තොප විසින් මෙසේ පෙරළා ඉයයුතු යැ තොප විසින් මෙසේ ඉදිරිය බැලියයුතු යැ තොප විසින් මෙසේ අත්පා හැකිළිය යුතු යැ තොප විසින් මෙසේ අත්පා දිගුකළයුතු යැ, තොප විසින් මෙසේ සහළ පාසිවුරු දරියයුතු යයි අවවාද කෙරෙහි අනුභාසනා කෙරෙත්. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : ඇපි පෙර ගිහිගෙයි

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මයං ඛො පුබ්බෙ අගාරියභුතා සමානා අඤ්ඤා ඔවදුමි¹ අනුසාසාමි² ඉමෙ පඨමාකං පුත්තමත්තා මඤ්ඤා නත්තමත්තා මඤ්ඤා, අමේ ඔවදිතබ්බං අනුසාසිතබ්බං මඤ්ඤානීති. සො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවත්තති. අයං වුව්චති හික්ඛවෙ උභේගයස්ස භිනො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවත්තො උභේගයන්ති ඛො හික්ඛවෙ කොටුපායා-සස්සෙතං අභිවචනං.

කතමඤ්ච හික්ඛවෙ කුමහීලගයං: ඉධ හික්ඛවෙ එකවෙවා කුලපුත්තො සඤ්ඤා අගාරයො අනගාරියං පබ්බජිතො හොති, ඕතිණ්ණොමිති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අප්පෙචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා³ති.

තමෙතං තථා පබ්බජිතං සමානං සමුගමවාරී ඔවදන්ති. අනුසාසන්ති: ඉදං තෙ බාදිතබ්බං, ඉදං තෙ න බාදිතබ්බං, ඉදං තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, ඉදං තෙ න භුඤ්ජිතබ්බං, ඉදං තෙ සාසිතබ්බං, ඉදං තෙ න සාසිතබ්බං, ඉදං තෙ පාතබ්බං, ඉදං තෙ න පාතබ්බං, කප්පියං තෙ බාදිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න බාදිතබ්බං, කප්පියං තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න භුඤ්ජිතබ්බං, කප්පියං තෙ සාසිතබ්බං, අකප්පියං තෙ න සාසිතබ්බං, කප්පියං තෙ පාතබ්බං, අකප්පියං තෙ න පාතබ්බං, කාලෙ තෙ බාදිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න බාදිතබ්බං, කාලෙ තෙ භුඤ්ජිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න භුඤ්ජිතබ්බං, කාලෙ තෙ සාසිතබ්බං, විකාලෙ තෙ න සාසිතබ්බං, කාලෙ තෙ පාතබ්බං, විකාලෙ තෙ න පාතබ්බං⁴න්ති තස්ස එවං හොති: මයං ඛො පුබ්බෙ අගාරියභුතා සමානා යං ඉච්ඡාමි නං බාදමි, යං න ඉච්ඡාමි න නං බාදමි, යං ඉච්ඡාමි නං භුඤ්ජාමි, යං න ඉච්ඡාමි න නං භුඤ්ජාමි, යං ඉච්ඡාමි නං සාසාමි, යං න ඉච්ඡාමි න නං සාසාමි, යං ඉච්ඡාමි නං පිච්චාමි⁵ යං න ඉච්ඡාමි න නං පිච්චාමි. කප්පියමිති බාදමි, අකප්පියමිති බාදමි, කප්පියමිති භුඤ්ජාමි, අකප්පියමිති භුඤ්ජාමි, කප්පියමිති සාසාමි, අකප්පියමිති සාසාමි, කප්පියමිති පිච්චාමි, අකප්පියමිති පිච්චාමි. කාලෙපි බාදමි, විකාලෙපි බාදමි, කාලෙපි භුඤ්ජාමි විකාලෙපි භුඤ්ජාමි, කාලෙපි සාසාමි, විකාලෙපි සාසාමි, කාලෙපි පිච්චාමි, විකාලෙපි පිච්චාමි. යමිති නො සඤ්ඤා ගහපතිකා දිවා විකාලෙ පණීතං බාදතියං භොජනියං දෙනති, තත්ථ මෙ මුඛාවරණං මඤ්ඤා කරොන්ති⁶ති. සො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවත්තති. අයං වුව්චති හික්ඛවෙ කුමහීලගයස්ස භිනො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායාවත්තො. කුමහීලගයන්ති ඛො හික්ඛවෙ ඕදරිකත්තස්සෙතං අභිවචනං

1. ඔවදුම - මජ්ඣං.
2. අනුසාසාම - මජ්ඣං.
3. පිපාම - සිමු, PTS

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වැසි වුවමෝ අන්තට අවවාදක් කරමහ, අනුශාසනාක් කරමහ. මොහු වැලිත් අපගේ පුතුන් වැන්නහ. චුතුචුරන් වැන්නහ. අප අවවාද කටයුතු කොට අනුශාසනා කටයුතු කොට සිත්තන්නා'යි හේ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කොට හීන වූ ගිහි බවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ තෙම උච්චි බිසෝත් බියපත් වූයේ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කොට හීන වූ ගිහි බවට වැටුණේ යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, උච්චය යනු කෝට්ඨිපායායයට තෙල නමෙකි.

මහණෙනි, කුමභිලහය කවරෙ යක් : මහණෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම අනාගායී වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි. ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදේවයෙන් කායිකඝ්‍රාහිත් දෙවනසිත් උපායාසයෙන් ඝ්‍රාම බඩුයෙම ඝ්‍රාහිත් මධිනාලයෙම වෙමි. මේ සියලු දූෂරාශිභූගේ කෙළවර කිරීම පැහේ නම් ඉතා යෙහෙකැ'යි

එසේ පැවිදි වූ ඔහුට සමුච්චරහු : "තොප විසින් මේ නො කැයුතු යැ මේ තොප විසින් බිදියයුතු යැ මේ තොප විසින් නො බිදියයුතු යැ මේ තොප විසින් අභිභිද කටයුතු යැ මේ තොප විසින් අභිභිද නො කටයුතු යැ මේ තොප විසින් පියයුතු යැ මේ තොප විසින් නො පියයුතු යැ කැප දය තොප විසින් කැයුතු යැ නො කැප දය තොප විසින් නො කැයුතු යැ කැප දය තොප විසින් බිදියයුතු යැ නො කැප දය තොප විසින් නො බිදියයුතු යැ කැප දය තොප විසින් අභිභිද කටයුතු යැ නො කැප දය තොප විසින් අභිභිද නො කටයුතු යැ කැප දය තොප විසින් පියයුතු යැ නො කැප දය තොප විසින් නො පියයුතු යැ කාලයෙහි තොප විසින් කැයුතු යැ විකාලයෙහි තොප විසින් නො කැයුතු යැ කාලයෙහි තොප විසින් බිදියයුතු යැ විකාලයෙහි තොප විසින් නො බිදියයුතු යැ කාලයෙහි තොප විසින් අභිභිද කටයුතු යැ විකාලයෙහි තොප විසින් අභිභිද නො කටයුතු යැ. කාලයෙහි තොප විසින් පියයුතු යැ විකාලයෙහි තොප විසින් නො පියයුතු" යයි අවවාද කෙරෙති අනුශාසනා කෙරෙති. ඔහුට මෙබඳු පිතෙක් වෙයි : "ඇපි පෙර ගිහිගෙයි වසන්නමෝ යමක් කැමැතියමෝ නම් එය කමහ, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය නො කමහ, යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය බුද්ධිම, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය නො බුද්ධිම, යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය අභිභිද කරමහ, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය අභිභිද නො කරමහ, යමක් කැමැත්තමෝ නම් එය පානස කරමහ, යමක් නො කැමැත්තමෝ නම් එය පානස නො කරමහ. කැප දය ද කමහ, අකැප දය ද කමහ, කැප දය ද බුද්ධිම, අකැප දය ද බුද්ධිම, කැප දය ද අභිභිද කරමහ, අකැප දය ද අභිභිද කරමහ, කැප දය ද පානස කරමහ, අකැප දය ද පානස කරමහ, කාලයෙහි ද කමහ, විකාලයෙහි ද කමහ, කාලයෙහි ද බුද්ධිම, විකාලයෙහි ද බුද්ධිම, කාලයෙහි ද අභිභිද කරමහ. විකාලයෙහි ද අභිභිද කරමහ, කාලයෙහි ද පානස කරමහ, විකාලයෙහි ද පානස කරමහ, සැදහැති ගැහැවියෝ අහවල් විකාලයෙහි යම් ප්‍රණික බාදායක් හෝජායක් අපට දෙක්ද, එහිද මොවුන් වූවාටරණය කරන්නවුන් මෙතැ"යි. හේ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කොට ගිහිබවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ තෙම කුමභිලහිතියෙන් (කිබ්බුලිබියෙන්) බියපත් වූයේ ශික්ෂාප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කොට ගිහිබවට පැමිණියේ යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, 'කුමභිලහය'යි බාදවික බවට තෙල නමෙකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතම්ඤ්ච හික්ඛවෙ ආවට්ඨයං, ඉධ හික්ඛවෙ එකවේධා කුල-
පුත්තො සඤ්ඤා අභාරමා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති. ඕතිණ්ණොති
ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සෙති
උපායාසෙති, දුක්ඛාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අප්පෙවනාම ඉමිං
කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා'ති. සො එවං
පබ්බජිතො සමානො පුබ්බන්තසමිං නිවාසෙති; පත්තවිවරං ආදාය
ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩං පටිසති අරක්ඛිතෙනෙව කායෙන,
අරක්ඛිතාය වාචාය, අනුපට්ඨිතාය සතියා, අසංවුතෙති ඉන්ද්‍රියෙති.
සො තත් පස්සති ගහපතීං වා ගහපතිපුත්තං වා පඤ්චති කාමගුණෙති
සමප්පිතං සම්ඛිතිභූතං පරිවාරයමානං. තස්ස එවං භොති: මයං ඛො
පුබ්බෙ අභාරියභූතා සමානා පඤ්චති කාමගුණෙති සමප්පිතා සම්ඛිති-
භූතා පරිවාරිමා. සංවිජ්ජන්තා¹ ඛො කුලෙ² භොගා, සක්කා භොගෙ
ච භුඤ්ජාමු පඤ්ඤාති ච කාතු'න්ති. සො සික්ඛං පච්චක්ඛාය භිනායා-
වත්තති. අයං වුච්චති හික්ඛවෙ ආවට්ඨයස්ස භිතො සික්ඛං පච්චක්ඛාය
භිනායාවත්තො. ආවට්ඨයන්ති ඛො හික්ඛවෙ පඤ්චන්තො කාම-
ගුණානං අභිවචනං.

කතම්ඤ්ච හික්ඛවෙ සුසුකාභයං, ඉධ හික්ඛවෙ එකවේධා කුල-
පුත්තො සඤ්ඤා අභාරමා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, ඕතිණ්ණොති
ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙති පරිදෙවෙති දුක්ඛෙති දෙමනස්සෙති
උපායාසෙති, දුක්ඛාතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමිං
කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛක්ඛස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා'ති. සො එවං
පබ්බජිතො සමානො පුබ්බන්තසමිං නිවාසෙති; පත්තවිවරං ආදාය
ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩං පටිසති අරක්ඛිතෙනෙව කායෙන,
අරක්ඛිතාය වාචාය, අනුපට්ඨිතාය සතියා, අසංවුතෙති ඉන්ද්‍රියෙති සො
තත් පස්සති මාතුගාමං දුක්ඛිවත්තං වා දුපාරාතං වා. තස්ස
මාතුගාමං දිස්සා දුක්ඛිවත්තං වා දුපාරාතං වා රුගො විතො
අනුභිංසෙති, සො රුගානුභිංසොන³ විතොත සික්ඛං පච්චක්ඛාය
භිනායාවත්තති. අයං වුච්චති හික්ඛවෙ සුසුකාභයස්ස භිතො සික්ඛං
පච්චක්ඛාය භිනායාවත්තො. සුසුකාභයන්ති ඛො හික්ඛවෙ මාතුගාම-
ස්සෙතං අභිවචනං.

ඉමාති ඛො හික්ඛවෙ චත්තාරි භයාති ඉධෙකවේධි පුග්ගලෙ ඉමිංග්ගිං
ධම්මවිතයෙ අභාරමා අනගාරියං පබ්බජිතො පාටිකඛිතිතඛොතිති.

ඉදමවොච භගවා අත්තමනා තෙ හික්ඛු භගවතො ගාසිතං
අභිනංඤ්ජන්ති.

මාතුම සුත්තං සත්තමං.

1. සංවිජ්ජන්ති - මර්ථං.
2. පත මේ කුලෙ - මර්ථං.
3. රුගානුභිංසෙත - මර්ථං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහණෙනි, 'ආවච්චතය' කවරෙ යත් : "මහණෙනි මෙලොවැ ඇතැම් කුලසුත්‍රයෙක් සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි. "ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදෙවියෙන් දුකින් දෙමනසින් උපායාසයෙන් මඩනාලියෙහි. දුකට බටුවෙහි දුකින් මඩනාලියෙහි වෙමි. මේ අසම්මිශ්‍ර වූ දුඛරාශිහුගේ කෙළවර කිරීමක් පැනේ නම් මැනවැ"යි කියයි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ගමකට හෝ නිගමයකට හෝ නො රක්නාලද කය ඇති වැ නො රක්නාලද වචන ඇති වැ නො එළවූ කාශියාසී ඇති වැ සංවර නො කළ ඉඳුරන් ඇති වැ පිඩුපිහා පිරිසෙයි. හේ එහි දී පස්කම්භණයෙන් යුක්ත වූ සමන්විත වූ ඉඳුරන් පිණවන ගැහැටියකු හෝ ගැහැටිපුතකු හෝ දකියි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : "ඇපි වනාහි පෙර ගිහිගෙයි වසන්තමෝ පස්කම් භණයෙන් යුක්ත වැ සමන්විත වැ ඉඳුරන් පිණවුම්හ. කුලයෙහි භොගයෝ ඇත් මැ යැ. භොගයන් පරිභොග කරන්නට ද පින් කරන්නට ද හැක්කැ"යි. හේ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාඛ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ තෙම 'ආවච්ච (දියසුළු) හයින් බියපත් වූයේ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාඛ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටිණැ'යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, 'ආවච්චතය'යි තෙල පස්කම් භණයනට නමෙකි.

මහණෙනි, 'සුසුකාහය' කවරෙ යත් : "මහණෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් කුලසුත්‍රයෙක් සැදුහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වූයේ වෙයි : "ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් පරිදෙවියෙන් දුකින් දෙමනසින් උපායාසයෙන් මඩනාලියෙහි. දුකට බටුවෙහි දුකින් මඩනාලියෙහි වෙමි. මේ සියලු දුඛරාශිහුගේ කෙළවර කිරීමක් පැනේ නම් මැනවැ"යි කියයි. හේ මෙසේ පැවිදි වූයේ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ගමකට හෝ නිගමයකට හෝ නො රක්නාලද කය ඇති වැ නො රක්නාලද වචන ඇති වැ නො එළවූ කාශියාසී ඇති වැ සංවර නො කළ ඉඳුරන් ඇති වැ පිඩුපිහා පිරිසෙයි. හේ එහි දී මාගමක නපුරු කොට හැදියා හෝ නපුරු කොට පෙරෙවියා දකියි. මාගම නපුරු කොට හැදියා හෝ නපුරු කොට පෙරෙවියා දක රාගය ඔහුගේ සිත ක්ලාන්ත කෙරෙයි. හේ රාගයෙන් කලකුළුපිහින් යුතු වැ ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාඛ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටෙයි. මහණෙනි, මේ තෙම සුසුකා(සැඩමසු) හයෙන් ගිත වැ ශික්ෂාප්‍රත්‍යාඛ්‍යාන කොට ගිහි බවට වැටුණේ" යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, තෙල "සුසුකාහය" යනු මාගමට නමෙකි.

මහණෙනි, මොහු මෙලොවැ ගිහිගෙන් නික්ම අනාගායී වූ මෙ සස්තෙහි පැවිදි වූ ඇතැම් පුතුලන් කෙරෙහි කැමැති වියයුතු සතර බිය වෙත් යයි.

භාගාවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදළසේක. සතුවූ සිත් ඇති ඒ මහණහු භාගාවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට සතුවූ වූහයි.

සත් වැනි වාතුමසූත්‍ර යි.

නිලකපාන සුභතං

එවං මෙ සුභං එකං සම්මං භගවා කොසලෙසු විහරති නිලකපානෙ පලාභවතෙ. තෙන ඛො පන සම්මයෙන සම්බසුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා කුලපුත්තා භගවත්තං උද්දිස්ස සඤ්ඤා අභාරයං අනගාරියං පබ්බජිතා ගොතති. ආයස්මා ච අනුරුද්ධා ආයස්මා ච භද්දියො ආයස්මා ච කිම්බිලෝ ආයස්මා ච භගු ආයස්මා කුණ්ඩානො² ආයස්මා ච රෙවතො ආයස්මා ච ආනන්දො අඤ්ඤා ච අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා කුලපුත්තා.

තෙන ඛො පන සම්මයෙන භගවා භික්ඛුසංඝපරිවුත්තො අබොධානානෙ තිසිත්තො ගොති. අථ ඛො භගවා තෙ කුලපුත්තෙ ආරාමෙ භික්ඛු ආමනෙත්ති, යෙ තෙ භික්ඛුවෙ කුලපුත්තා මම් උද්දිස්ස සඤ්ඤා අභාරයං අනගාරියං පබ්බජිතා, කච්චි තෙ භික්ඛුවෙ භික්ඛු අභාරයා භුග්ගච්චියො³ති. එවං වුත්තෙ තෙ භික්ඛු තුණ්හි අභෙසුං. දුතියමපි-පෙ-තුණ්හි අභෙසුං. තතියමපි ඛො භගවා තෙ කුලපුත්තෙ ආරාමෙ භික්ඛු ආමනෙත්ති, යෙ තෙ භික්ඛුවෙ කුලපුත්තා මම් උද්දිස්ස සඤ්ඤා අභාරයං අනගාරියං පබ්බජිතා, කච්චි තෙ භික්ඛුවෙ භික්ඛු අභාරයා භුග්ගච්චියො⁴ති. තතියමපි ඛො තෙ භික්ඛු තුණ්හි අභෙසුං.

අථ ඛො භගවතො එතදගොසි: යක්ඛුත්තාහං තෙව් කුලපුත්තෙ පුච්ඡෙය්‍යා⁵තති. අථ ඛො භගවා ආයස්මත්තං අනුරුද්ධං ආමනෙත්ති: කච්චි තුමෙහ අනුරුද්ධා අභාරයා භුග්ගච්චියො⁶ති. තස්ස මයං භත්තෙ අභාරයා භුග්ගච්චියෙති. සාඤ්ඤා සාඤ්ඤා අනුරුද්ධා එතං ඛො අනුරුද්ධා තුමානං පඤ්ඤාපං කුලපුත්තානං සඤ්ඤා අභාරයං අනගාරියං පබ්බජිතානං යං තුමෙහ අභාරයොසාථ භුග්ගච්චියො. යෙන තුමෙහ අනුරුද්ධා භද්දෙන යොබ්බතෙන සම්මත්තාගතා පඤ්ඤා වයසා සුසු කාලකෙසා කාමෙ පරිභුඤ්ඤායාථ. තෙන තුමෙහ අනුරුද්ධා භද්දෙන⁷ යොබ්බතෙන සම්මත්තාගතා පඤ්ඤා වයසා සුසු කාලකෙසා අභාරයං අනගාරියං පබ්බජිතා. තෙ ඛො⁸ පන තුමෙහ අනුරුද්ධා තෙව රුජාතිතීතා අභාරයං අනගාරියං පබ්බජිතා, න වොරුජාතිතීතා අභාරයං අනගාරියං පබ්බජිතා, න ඉණ්ඩා අභාරයං අනගාරියං පබ්බජිතා, න භග්ගා අභාරයං අනගාරියං පබ්බජිතා, න අජි-විකාපකතා අභාරයං අනගාරියං පබ්බජිතා. අපි ච ඛොමහි ඕතිණ්ණො ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුකෙහි දෙමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුකෙහි තිණ්ණො දුකපරෙතො අපොචනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුකකිකිකිස්ස අත්තකිරියා පඤ්ඤායොථා⁹ති. නනු තුමෙහ අනුරුද්ධා එවං සඤ්ඤා අභාරයං අනගාරියං පබ්බජිතා¹⁰ති. එවං භත්තෙ. එවං පබ්බජිතෙන ච පන අනුරුද්ධා කුලපුත්තෙන කිමස්ස

1. කිම්බිලෝ - මජ්ඣං.	2. කොණ්ඩඤ්ඤා - මජ්ඣං.
3. තෙ - මජ්ඣං.	4. භද්දෙනපි - මජ්ඣං.
5. තෙ ච ඛො - මජ්ඣං.	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

නිලකපාන සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාගාවතුන් වහන්සේ කොසල ජනපදයෙහි නළකපාන ගමැ කැලවෙතෙහි වැඩවසනසේක. එසමයෙහි ඉතා ප්‍රසිද්ධ වූ බොහෝ කුලපුත්‍රයෝ භාගාවතුන් වහන්සේ උදෙසා සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු වෙති. ආයුෂ්මත් ආරුද්ධ යැ ආයුෂ්මත් හදිදිය යැ ආයුෂ්මත් කිම්බිල යැ ආයුෂ්මත් හගු යැ ආයුෂ්මත් කුන්ධධාන යැ ආයුෂ්මත් රෙවත යැ ආයුෂ්මත් අනතු යැ අතා වූ ද ඉතා ප්‍රසිද්ධ වූ කුලපුත්‍රයෝ යි.

තවද එසමයෙහි භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂුසඨසයා විසින් පිරිවරන ලද්දහු අභාවකාශයෙහි වැඩහුන්සේක. එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේ ඒ කුලපුත්‍රයන් අරභයා භික්ෂුන් ඇමැතුණේක: "මහණෙනි, යම් කුලපුත්‍ර කෙනෙක් මා උදෙසා සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි වූවාහු වෙත් ද, කිමෙක මහණෙනි, ඒ මහණහු බ්‍රහ්මචරිකා අභිරත වූවාහු ද යි විචාළසේක. මෙසේ වදන කල්හි ඒ මහණහු නො බැණ හුන්හු. දෙවනවටද... නො බැණ හුන්හු. තෙවනවටද ප්‍රභූ ඒ කුලපුත්‍රයන් අරභයා මහණුන් ඇමැතුණේක: "මහණෙනි, යම් කුලපුත්‍ර කෙනෙක් මා උදෙසා සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සපුන්හි පැවිදි වූවාහු ද, කිමෙක මහණෙනි, ඒ මහණහු බ්‍රහ්මචරිකා ඇලුම් ඇත්තාහු ද"යි වදනහ. තෙවනවටද ඒ මහණහු නො බැණ හුන්හු.

එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සිත උපන: 'මම එ මැ කුලපුත්‍රයන්. පුළුවන් නොම නම් මැනැවැ'යි, එකල්හි භාගාවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් ආරුද්ධ තෙරුන් ඇමැතුණේක: 'කිමෙක ආරුද්ධයෙනි, තෙපි බ්‍රහ්මචරිකා අභිරත වූහු ද'යි. වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් ඇපි බ්‍රහ්මචරිකා ඇලුණමහ'යි කී. සාධු සාධු ආරුද්ධයෙනි, යම් භෙයෙකින් තෙපි බ්‍රහ්මචරිකා සිත් අලව්ව ද ආරුද්ධයෙනි, සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සපුන්හි පැවිදි වූ කුලපුත්‍ර වූ කොපට තෙල නිසි වෙයි. ආරුද්ධයෙනි, තෙපි යම් හදු යොවනයෙකින් යුක්ත වූවහු ප්‍රථම වයසින් සමන්වාගත වූවහු මනා කථකෙහෙ ඇතිවූහු කාමයන් පරිහේය කරවූ ද, ආරුද්ධයෙනි, තෙපි ඒ හදුයොවනයෙන් යුක්ත වූවහු ප්‍රථම වයසින් සමන්විත වූවහු මනා කථකෙහෙ ඇතිවූහු ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදි වූවහු ය. ආරුද්ධයෙනි, ඒ තෙපි රජුන් විසින් අභිනිත වූවහු (අනාච්චික කොට කැඳවන ලද්දහු) ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි නො මැ පැවිදි වූවහු ය. සොරුන් විසින් අභිනිත වූවහු නො පැවිදි වූවහු ය. ණයින් මධ්‍යාලද වැ ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි නො පැවිදි වූවහු ය. රාජාදි හයින් මධ්‍යාලද වැ නො පැවිදි වූවහු ය. පීඨිකා භෙදයෙන් මධ්‍යාලද වැ නො පැවිදි වූවහු ය. වැලිදු "ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ගොකයෙන් පරිදෙවයෙන් දුක්කින් දෙමනසින් උපායාසයෙන් මධ්‍යාලදයෙම වෙමි දුකට බවුයෙම දුක්කින් මධ්‍යාලදයෙම වෙමි. මේ සියලු දු:ඛරාශිහුගේ කෙළවර කිරීමෙන් පැනේ නම් ඉතා යෙහෙකැ"යි ආරුද්ධයෙනි, තෙපි මෙසේ සැදහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම ශාසනයෙහි පැවිදිවූවහු නො ද'යි. එසේ යැ වහන්ස. තවද ආරුද්ධයෙනි,

කරණීයං: 'විවෙකං අනුරුඤා කාමෙහි විවෙකං අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිත්ථං භාග්ගච්ඡති අඤ්ඤාං වා තතො සත්තතරං. තස්ස අභිජ්ඣාපි චිත්තං පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. ඛ්‍යාපාදෙපි චිත්තං පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. පිනමිඤ්ඤාපි චිත්තං පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. උඤ්ඤාච්ඡාදාපි චිත්තං පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. විචික්ඛිත්ථාපි චිත්තං පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. අරතීපි චිත්තං පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. තඤ්ඤිපි චිත්තං පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. විවෙකං අනුරුඤා කාමෙහි විවෙකං අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිත්ථං භාග්ගච්ඡති අඤ්ඤාං වා තතො සත්තතරං. විවෙකං අනුරුඤා කාමෙහි විවෙකං අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිත්ථං අභිගච්ඡති අඤ්ඤාං වා තතො සත්තතරං. තස්ස අභිජ්ඣාපි චිත්තං භ පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. ඛ්‍යාපාදෙපි චිත්තං භ පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. පිනමිඤ්ඤාපි චිත්තං භ පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. උඤ්ඤාච්ඡාදාපි චිත්තං භ පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. විචික්ඛිත්ථාපි චිත්තං භ පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. අරතීපි චිත්තං භ පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. තඤ්ඤිපි චිත්තං භ පරියාදය නිව්ඤ්ඤා. විවෙකං අනුරුඤා කාමෙහි විවෙකං අකුසලෙහි ධම්මෙහි පිතිත්ථං අභිගච්ඡති අඤ්ඤාං වා තතො සත්තතරං.

කිංතනී චො: අනුරුඤා මිසි භොති: යෙ ආසවා සංඛ්‍යාලොපිකා පොභොගචිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා, අප්පතිනා තෙ තථාගතස්ස. තස්මා තථාගතො සංඛ්‍යායෙකං පටිසෙවති, සංඛ්‍යායෙකං අභිවාසෙති, සංඛ්‍යායෙකං පටිවජ්ජෙති, සංඛ්‍යායෙකං විනොදෙති'ති.

භ ඛො: භො: හත්තෙහි හභවති ඵලං භොති: 'යෙ ආසවා සංඛ්‍යාලොපිකා පොභොගචිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා, අප්පතිනා තෙ තථාගතස්ස. තස්මා තථාගතො සංඛ්‍යායෙකං පටිසෙවති, සංඛ්‍යායෙකං අභිවාසෙති, සංඛ්‍යායෙකං පටිවජ්ජෙති, සංඛ්‍යායෙකං විනොදෙති'ති.

ඵලං ඛො: භො: හත්තෙහි හභවති භොති: යෙ ආසවා සංඛ්‍යාලොපිකා පොභොගචිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා, පතිනා තෙ තථාගතස්ස. තස්මා තථාගතො සංඛ්‍යායෙකං පටිසෙවති, සංඛ්‍යායෙකං අභිවාසෙති, සංඛ්‍යායෙකං පටිවජ්ජෙති, සංඛ්‍යායෙකං විනොදෙති'ති. සංඛ්‍යා සංඛ්‍යා අනුරුඤා, තථාගතස්ස අනුරුඤා, යෙ ආසවා සංඛ්‍යාලොපිකා පොභොගචිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා, පතිනා තෙ උච්ඡින්නමුලා නාලාවඤ්ඤාකතා අභ්‍යවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මා. සෙය්‍යථාපි අනුරුඤා නාලො මත්තච්ඡින්නො අභ්‍යවකතා පුනරුඤ්ඤා ඵලමෙව ඛො අනුරුඤා තථාගතස්ස යෙ ආසවා සංඛ්‍යාලොපිකා පොභොගචිකා සදරා දුක්ඛවිපාකා ආයතීං ජාතිජරාමරණීයා. පතිනා තෙ උච්ඡින්නමුලා නාලාවඤ්ඤාකතා අභ්‍යවකතා ආයතීං අනුප්පාදධම්මා. තස්මා තථාගතො සංඛ්‍යායෙකං පටිසෙවති, සංඛ්‍යායෙකං අභිවාසෙති, සංඛ්‍යායෙකං පටිවජ්ජෙති, සංඛ්‍යායෙකං විනොදෙති'ති

1. අභ්‍යවං කතා - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වෙසේ පැවිදි වූ කුලසුත්ත වසින් කුමක් කටයුතු වේ ද යත් : අනුරුද්ධයෙනි, වස්තුකාම ක්ලෙශකාම (කාමච්ඡදැතිවරුන්)ගෙන් වෙන් වූ අකුලධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූ (පුරමථවිතීයධර්මානුසාරක) ප්‍රීතිය හා සුඛය නො ලබා ද රිටි වඩා ඉතා ඥානාත්මක වූ කෘතියධර්මානුසාරක සුඛය හෝ නො ලබා ද, ඔහුගේ සිත් අභිධර්මය ද මැඩගෙන සිටී, ව්‍යාපාරය ද සිත් මැඩගෙන සිටී, ඵ්ථානීද්ධිය ද සිත් මැඩගෙන සිටී, උද්ධව කුක්කුච්චය ද සිත් මැඩගෙන සිටී, විචිකිච්ඡාව ද සිත් මැඩගෙන සිටී, අසිකුලධර්මයෙහි උකට්ඨි වට (අරතිය) ද සිත් මැඩගෙන සිටී, ආලසාය (තන්දිය) ද සිත් මැඩගෙන සිටී. අනුරුද්ධයෙනි, කාමච්ඡදයෙන් වෙන් වූ අකුලධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූ ප්‍රීතිය හා සුඛය නො ලබයි. රිටි වඩා ඥානාත්මක වූ සුඛයක් හෝ නො ලබයි. අනුරුද්ධයෙනි, කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ අකුලධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූ ප්‍රීතිය හා සුඛය ලබා ද රිටි වඩා ඥානාත්මක වූ සුඛයක් හෝ ලබා ද අභිධර්මය ද ඔහුගේ සිත් මැඩගෙන නො සිටී, ව්‍යාපාරය ද සිත් මැඩගෙන නො සිටී, ඵ්ථානීද්ධිය ද සිත් මැඩගෙන නො සිටී, උද්ධවකුක්කුච්චය ද සිත් මැඩගෙන නො සිටී, විචිකිච්ඡාව ද සිත් මැඩගෙන නො සිටී, අරතිය ද සිත් මැඩගෙන නො සිටී, ආලසාය ද සිත් මැඩගෙන නො සිටී. අනුරුද්ධයෙනි, කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ අකුලධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූ ප්‍රීතිය හා සුඛය ලබයි, රිටි වඩා ඥානාත්මක වූ අත් සුඛයක් හෝ ලබයි.

අනුරුද්ධයෙනි, තොපට මා කෙරෙහි කෙබඳු සිතෙක් වේද? “සංක්ලේශික වූ පුනර්භවය ඇති කරන්නා වූ දුක් සහිත වූ දුෂ්චරිතය වූ මත්තෙහි ජාතිරුමරණ පිණිස පවත්නා වූ යම් ආසුචි කෙතෙක් ඇද්ද ඔහු තරාගතයන්ට අප්‍රීණයන්, ඵලෙයින් තරාගතයන් ඇතැම් ආසුචියක් දනගෙන සෙවුණාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දනගෙන ඉවසන්නාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දනගෙන දුරු කරන්නාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දනගෙන බැහැර කරන්නාහ”යි. සිතේද?

වගන්ත, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි අපට මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි : “සංක්ලේශික වූ පුනර්භවය වූ දුක් සහිත වූ දුෂ්චරිතය වූ මත්තෙහි ජාතිරුමරණ පිණිස පවත්නා වූ යම් ආසුචි කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ ආසුචියේ තරාගතයන්ට අප්‍රීණයන්, ඵලෙයින් තරාගතයන් ඇතැම් ආසුචියක් දනගෙන සෙවුණාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දනගෙන අධිවාසනා කරන්නාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දනගෙන පරිවර්ජන කරන්නාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දනගෙන විනෝදනා කරන්නාහ”යි මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි.

වගන්ත, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි අපට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි : “සංක්ලේශික වූ පුනර්භවය වූ දුක් සහිත වූ දුෂ්චරිතය වූ මත්තෙහි ජාතිරුමරණ පිණිස පවත්නා වූ යම් ආසුචි කෙතෙක් ඇද්ද ඒ ආසුචියේ තරාගතයන්ට අප්‍රීණයන් යැ. ඵලෙයින් තරාගතයන් ඇතැම් ආසුචියක් දන සෙවුණාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දන අධිවාසනා කරන්නාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දන පරිවර්ජන කරන්නාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දන විනෝදනා කරන්නාහ”යි. සාධු සාධු අනුරුද්ධයෙනි. අනුරුද්ධයෙනි, සංක්ලේශික වූ පුනර්භවය වූ දුක් සහිත වූ දුෂ්චරිතය වූ මත්තෙහි ජාතිරුමරණ පිණිස වූ යම් ආසුචි කෙතෙක් අප්‍රීණ වූවාහු උසුන්වුල් ඇත්තාහු වූහුසුත් තාලයක් මෙන් කරන ලද්දහු අනාභාවය කරන ලද්දහු මත්තෙහි නූපදාහ සැහැරී ඇත්තාහු වෙත් ද, යම්සේ අනුරුද්ධයෙනි, වූහුසුත් තල්ලුක නැවත වැඩිවට අභව්‍ය වේ ද ඵලෙයින් මැ අනුරුද්ධයෙනි, තරාගතයන්හට සංක්ලේශික වූ පුනර්භවය වූ දුක් සහිත වූ දුෂ්චරිතය වූ මත්තෙහි ජාතිරු මරණ පිණිස වූ යම් ආසුචි කෙතෙක් අප්‍රීණ වූවාහු ද ඒ ආසුචියේ උසුන්වුල් ඇත්තාහු තාලවස්තුවක් මෙන් කරන ලද්දහු අනාභාවය කරන ලද්දහු මත්තෙහි නූපදාහ සැහැරී ඇත්තාහු වෙති. ඵලෙයින් තරාගතයන් ඇතැම් ආසුචියක් දනගෙන සෙවුණාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දන අධිවාසනා කරන්නාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දන පරිවර්ජන කරන්නාහ, ඇතැම් ආසුචියක් දන විනෝදනා කරන්නාහ”යි.

ඥාරුද්ධයෙනි, ඒ කීමෙකැ'යි සිතවු ද? කවර කරුණක් දක්නා වූ තරාගතයෝ 'අසුවල් අසුවල් තැනැ උපත, අසුවල් අසුවල් තැනැ උපතැ'යි ඉක්මගිය කල්ලරිය කළ ශ්‍රාවකයන් උපප්‍රාප්තියෙහි ලා ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද?යි.

වහන්ස, අපට මේ ධර්මයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොනෑ කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇත්තාහ. වහන්ස, එකාන්තයෙන් තෙල භාෂිතයාගේ අර්ථය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මැ වැටහේවා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි අසා හික්කුහු ධරන්තාහ'යි.

ඥාරුද්ධයෙනි, තරාගතයෝ ජනයා විස්මය කරනු සඳහා නො වැ ජනයා නැළැවීම පිණිස නො වැ ලාභසත්කාර ප්‍රශංසා ඥානයේ පිණිස නො වැ 'මෙසේ මහාජනයා මා දනිව'යි නො වැ 'අසුවල් අසුවල් තැනැ උපත, අසුවල් අසුවල් තැනැ උපතැ'යි ඉක්මගිය කල්ලරිය කළ ශ්‍රාවකයන් උපප්‍රාප්තියෙහි ලා ප්‍රකාශ කරන්තාහ. තවද ඥාරුද්ධයෙනි, සැදහැති මහත් වූ සතුටු ඇති මහත් වූ ප්‍රමොදය ඇති කුලපුත්‍රයෝ වෙති. ඔහු එදහම් අසා එබඳු උපප්‍රාප්තිය පිණිස සිත එළවති. ඥාරුද්ධයෙනි, ඔවුනට ඒ විත්තොපසංභාරය බොහෝ කලක් හිතයට සුවයට වේ.

ඥාරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණෙක් "මෙනම් මහණ කල්ලරිය කෙළේ යැ හේ භාග්‍යවතුන් විසින් අර්හත්ත්වයෙහි පිහිටියේ ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ අසයි. ඒ පිරිනිව් ආයුෂ්මත් මේ ආයුෂ්මත්හු විසින් තමා දක්නාලද හෝ වෙයි. ඥානුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. "එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු (සමාධි පක්ෂයෙහි) දහම් ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු ප්‍රඥ ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සමාපත්තිවිහාර ඇති වී යයි ද එ ආයුෂ්මත් මෙසේ විමුක්ත වී යයි ද අසයි. එ මහණ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව ද ශීලය ද ශ්‍රාතය ද ත්‍යාගය ද ප්‍රඥව ද සිහි කෙරෙමින් එ බව පිණිස සිත එළවයි. මෙසේත් ඥාරුද්ධයෙනි, මහණහට එාසුවිහරණ වෙයි.

ඥාරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණෙක් : "මේ නම් මහණ කල්ලරිය කෙළේ යැ හෙ පස් ඔරම්භාගීය සංයෝජනයන් හේ ක්ෂය වීමෙන් ඔපසාතික වූයේ එහි පිරිනිවේනසුලු වූයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇතියේ භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ"යි අසයි. එ (ඥාගැම්) ආයුෂ්මත් මේ මහණ විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ ඥානුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇත්තේ වී යයි ද මෙ බඳු දහම් ඇතියේ . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇතියේ . . . මෙබඳු විහාර ඇතියේ . . . ඒ ආයුෂ්මත් මෙසේ විමුක්ත වී යයි ද අසයි. එ මහණ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව ද . . . ප්‍රඥව ද සිහි කෙරෙමින් තරාත්වයට සිත එළවයි. මෙසේත් ඥාරුද්ධයෙනි, මහණහට එාසුවිහරණ වෙයි.

ඥාරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණෙක් : "මෙනම් මහණ කල්ලරිය කෙළේ යැ. හේ තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් රාගද්වේෂමොහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සෙදහැවි වූයේ එක් වරක් මැ මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නේ යැ යි භාග්‍යවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දේ"යි අසයි. එ (සෙදහැම්) ආයුෂ්මත් මේ මහණ විසින් තමා මැ දක්නා ලද හෝ ඥානුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, මෙබඳු දහම් ඇතියේ . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇතියේ . . . මෙබඳු විහරණ ඇතියේ . . . ඒ ආයුෂ්මත් මෙසේ විමුක්ත වී යයි ද අසයි. එ මහණ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව ද . . . ප්‍රඥව ද සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මෙසේත් ඥාරුද්ධයෙනි, මහණහට එාසුවිහරණ වෙයි.

ඉධානුරුඤා හික්ඛු සුණාති: ‘ඉත්තනාමො හික්ඛු කාලකතො, සො හභවතා ඛ්‍යාතතො: ‘තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොතාපතො අවිනිපාතධම්මො තියතො සම්මොඛිපරායණො’ති. සො ඛො පනස්ස ආයස්මා සාමං දිට්ඨං වා හොති අනුස්සවස්සතො වා: ‘ඵලංසිලො සො ආයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො-පෙ-ඵලංපඤ්ඤා-පෙ-ඵලං විහාරි-පෙ-ඵලංවිච්ඡිතො සො ආයස්මා අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤා-පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්ති තථත්තාය විතතං උපසංහරති. ඵලම්ච ඛො අනුරුඤා හික්ඛුතො ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඤා හික්ඛුති සුණාති: ‘ඉත්තනාමො හික්ඛුති කාලකතො, සො හභවතා ඛ්‍යාතතො: ‘අඤ්ඤං සණ්ඨති’ති. සා ඛො පනස්ස හභිති සාමං දිට්ඨං වා හොති අනුස්සවස්සතො වා: ‘ඵලංසිලො සා හභිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො සා හභිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංපඤ්ඤා සා හභිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිහාරිති සා හභිති අහොසි ඉතිපි. ඵලංවිච්ඡිතො සා හභිති අහොසි ඉතිපි’ති. සා තස්ස සඤ්ඤා සිලඤ්ඤා සුතඤ්ඤා වාගඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්ති තථත්තාය විතතං උපසංහරති. ඵලම්ච ඛො අනුරුඤා හික්ඛුතිතො ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඤා හික්ඛුති සුණාති: ‘ඉත්තනාමො හික්ඛුති කාලකතො, සො හභවතා ඛ්‍යාතතො පඤ්ඤානං ඕරම්භාගිකානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බාසිති අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා’ති. සා ඛො පනස්ස හභිති සාමං දිට්ඨං වා හොති අනුස්සවස්සතො වා. ඵලංසිලො සා හභිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො-පෙ-ඵලංපඤ්ඤා-පෙ-ඵලංවිහාරිති ඵලංවිච්ඡිතො සා හභිති අහොසි ඉතිපි’ති. සා තස්ස සඤ්ඤා-පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්ති තථත්තාය විතතං උපසංහරති. ඵලම්ච ඛො අනුරුඤා හික්ඛුතිතො ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඤා හික්ඛුති සුණාති: ‘ඉත්තනාමො හික්ඛුති කාලකතො, සො හභවතා ඛ්‍යාතතො: ‘තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදොසමොහානං තනුතො සකද්ධාමිති, සකිද්දෙව ඉමං ලොකං ආහන්ති: දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති’ති. සා ඛො පනස්ස හභිති සාමං දිට්ඨං වා හොති අනුස්සවස්සතො වා: ‘ඵලංසිලො සා හභිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො-පෙ-ඵලංපඤ්ඤා-පෙ-ඵලංවිහාරිති-පෙ-ඵලංවිච්ඡිතො සා හභිති අහොසි ඉතිපි’ති. සා තස්ස සඤ්ඤා-පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්ති තථත්තාය විතතං උපසංහරති. ඵලම්ච ඛො අනුරුඤා හික්ඛුතිතො ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඤා හික්ඛුති සුණාති: ‘ඉත්තනාමො හික්ඛුති කාලකතො, සො හභවතා ඛ්‍යාතතො: ‘තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොතාපතො අවිනිපාතධම්මො තියතො සම්මොඛිපරායණො’ති. සා ඛො පනස්ස හභිති සාමං දිට්ඨං වා හොති අනුස්සවස්සතො වා: ‘ඵලංසිලො සා හභිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො-පෙ-ඵලං පඤ්ඤා-පෙ-ඵලං විහාරිති-පෙ-ඵලං විච්ඡිතො සා හභිති අහොසි ඉතිපි’ති. සා තස්ස සඤ්ඤා-පෙ-පඤ්ඤාඤ්ඤා අනුස්සරන්ති තථත්තාය විතතං උපසංහරති. ඵලම්ච ඛො අනුරුඤා හික්ඛුතිතො ඵාසුච්ඡාරො හොති.

1. කාලංකතා - මජ්ඣං

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අනුරුද්ධයෙනි, මේ සස්තෙනි මහණෙක් : "මේ නම් මහණ කල්‍රිය කළා යැ. හෝ තුන් සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් සෝවාන් වූයේ චිතිසාතධම් (සතරඅවංගතට වැටෙන සැහැවි) නැතිවේ (සම්මත්තනියාමයෙන්) නියත වූයේ (උපරිමාරිත්‍රයසඩ්ධිසාත) සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තේ යැ'යි භාග්‍යාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද"යි අසයි. එ(සෝවාන්) ආයුෂ්මත් මේ මහණු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි. "එ ආයුෂ්මත් මේබදු සිල් ඇති වූ යයි ද මේබදු ආම් ඇතිවේ . . . මේබදු ප්‍රඥ ඇතිවේ . . . මේබදු චිතරණ ඇතිවේ . . . එ ආයුෂ්මත් මේසේ විමුක්ත වී යයි ද අසයි. එ මහණ හිසුගේ ශ්‍රද්ධාව ද . . . ප්‍රඥාව ද සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මේසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මහණහට එසුචිතරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්තෙනි මෙහෙණක් අසයි : "මේ නම් මෙහෙණ කල්‍රිය කළා යැ. හෝ අර්හත්ත්වයෙහි පිහිටියා යැ'යි භාග්‍යාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද"යි. ඒ (රහත්) මෙහෙණ වැළිත් මේ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නා ලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : "ඒ බුහුන මේබදු සිල් ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මේබදු ආම් ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මේබදු ප්‍රඥ ඇති වූ යයි ද ඒ බුහුන මේබදු චිතරණ ඇති වූ යයි ද හෝ බුහුන මේසේ විමුක්ත වූ යයි ද"යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් ධීලයත් ශ්‍රාතයත් ත්‍යාගයත් ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මේසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසුචිතරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්තෙනි මෙහෙණක් අසයි : "මේ නම් මෙහෙණ කල්‍රිය කළා. හෝ ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ප්‍රභීණ කිරීමෙන් ඔපපාතික වූවා එහි පිරිනිවේන්ති එලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවි ඇත්තී යැ'යි භාග්‍යාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද"යි. ඒ (අනාගාමී) බුහුන වැළිත් මේ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : "එ බුහුන මේබදු සිල් ඇති වූ යයි ද මේ බදු ආම් ඇත්තී . . මේබදු ප්‍රඥ ඇත්තී . . මේබදු චිතරණ ඇත්තී ඒ බුහුන මේසේ විමුක්ත වූ යයි ද"යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මේසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසුචිතරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්තෙනි මෙහෙණක් අසයි : "මේ නම් මෙහෙණ කල්‍රිය කළා, හෝ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභීණ කිරීමෙන් රාගද්වේෂමොහයන්ගේ කතුභාවයෙන්සෙදගැමිති වූවා එක් වරක් මැ මේලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නී යැ'යි භාග්‍යාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද"යි. ඒ (සෙදගැමි) බුහුන ඒ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසන ලද හෝ වෙයි : "ඒ බුහුන මේබදු සිල් ඇති වූ යයි ද මේබදු ආම් ඇත්තී . . . මේබදු ප්‍රඥ ඇත්තී . . . මේබදු චිතරණ ඇත්තී . . . ඒ බුහුන මේසේ විමුක්ත වූවා යයි ද"යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් ඒ බවට සිත එළවයි. මේසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසුචිතරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මේ සස්තෙනි මෙහෙණක් අසයි : "මේ නම් මෙහෙණ කල්‍රිය කළා, හෝ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභීණ කිරීමෙන් සෝවාන් වූවා චිතිසාතධම් නැත්තී (සම්මත්තනියාමයෙන්) නියත වූවා සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තී යැ'යි භාග්‍යාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද"යි. ඒ (සෝවාන්) බුහුන වැළිත් එ මෙහෙණ විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : "ඒ බුහුන මේබදු සිල් ඇති වූ යයි ද, මේ බදු ආම් ඇත්තී . . . මේබදු ප්‍රඥ ඇත්තී . . . මේබදු චිතරණ ඇත්තී . . . ඒ බුහුන මේසේ විමුක්ත වූවා යයි ද"යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රඥාවත් . . . සිහි කෙරෙමින් එ බවට සිත එළවයි. මේසේත් අනුරුද්ධයෙනි, මෙහෙණහට එසුචිතරණ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකො සුඤ්ඤානි: ඉත්තනාමො උපාසකො කාලකතො, සො හගවතා ඛ්‍යාතතො: ‘පඤ්ඤානං ඔරමාගිතානං සංයෝජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො තත්ථ පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා’ති. සො ඛො පනස්ස අයස්මා සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සනො වා: ‘ඵලංසිලො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංපඤ්ඤා සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිහාරී සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිමුක්ඛො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤාපිට්ඨො සුඤ්ඤාපිට්ඨො වාගඤ්ඤාපිට්ඨො අනුස්සරතො තථත්තාය චිත්තං උපසංහරති. ඵලම්ඨි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකස්ස ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකො සුඤ්ඤානි: ‘ඉත්තනාමො උපාසකො කාලකතො, සො හගවතා ඛ්‍යාතතො: තිණ්ණං සංයෝජනානං පරික්ඛයා, රාගදෝෂමොහානං තනුත්තා සකදායාමි, සකිද්දෙව ඉමං ලොකං අගන්තො දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සාති’ති. සො ඛො පනස්ස අයස්මා සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සනො වා. ඵලංසිලො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො: -පෙ- ඵලංපඤ්ඤා-පෙ- ඵලංවිහාරී-පෙ-ඵලංවිමුක්ඛො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤාපිට්ඨො -පෙ- පඤ්ඤාපිට්ඨො අනුස්සරතො තථත්තාය චිත්තං උපසංහරති, ඵලම්ඨි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකස්ස ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකො සුඤ්ඤානි: ඉත්තනාමො උපාසකො කාලකතො, සො හගවතා ඛ්‍යාතතො: ‘තිණ්ණං සංයෝජනානං පරික්ඛයා සොවාපනො අවිනිපානධම්මො තිගතො සම්මාදිපරයණො’ති. සො ඛො පනස්ස අයස්මා සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සනො වා: ‘ඵලංසිලො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මො: -පෙ-ඵලංපඤ්ඤා-පෙ-ඵලංවිහාරී-පෙ-ඵලංවිමුක්ඛො සො අයස්මා අහොසි ඉතිපි’ති. සො තස්ස සඤ්ඤාපිට්ඨො -පෙ-පඤ්ඤාපිට්ඨො අනුස්සරතො තථත්තාය චිත්තං උපසංහරති ඵලම්ඨි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකස්ස ඵාසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඤ්ඤා උපාසකා සුඤ්ඤානි: ‘ඉත්තනාමො උපාසකා කාලකතා: සා හගවතා ඛ්‍යාතතා: පඤ්ඤානං ඔරමාගිතානං සංයෝජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තත්ථ පරිනිබ්බාසීති අනාවතතිධම්මො තස්මා ලොකා’ති. සා ඛො පනස්ස හගිති සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සනො වා: ‘ඵලංසිලා සා හගිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංධම්මා සා හගිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංපඤ්ඤා සා හගිති අහොසි ඉතිපි, ඵලංවිහාරිති සා හගිති අහොසි ඉතිපි. ඵලංවිමුක්ඛා සා හගිති අහොසි ඉතිපි’ති. සා තස්සා සඤ්ඤාපිට්ඨො සුඤ්ඤාපිට්ඨො වාගඤ්ඤාපිට්ඨො අනුස්සරන්ති තථත්තාය චිත්තං උපසංහරති. ඵලම්ඨි ඛො අනුරුඤ්ඤා උපාසකාය ඵාසුච්ඡාරො හොති

ආරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්ඡවෙක් අසයි : “මෙ නම් උච්ඡ කල්පය කෙළේ යැ, හේ ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ප්‍රභිණ කිරීමෙන් ඔපපාතික වූයේ එහි පිරිනිවේනසුලු වූයේ එලොවින් පෙරළා නො එන සැඟවී ඇත්තේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරනලද්දී”යි. එ (ආගාමී) උච්ඡ වැළිත් එ උච්ඡුභු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ ආනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : “එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු දහම් ඇති වී යයි ද, එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු ප්‍රඥ ඇති වී යයි ද, එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු විහරණ ඇති වී යයි ද, ඒ ආයුෂ්මත් මෙසේ විමුක්ත වී යයි ද”යි. හෙ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාවත් ශීලයත් ශ්‍රැතයත් ත්‍යාගයත් ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් ආරුද්ධයෙනි, උච්ඡුභව එසුචිහරණ වෙයි.

ආරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්ඡවෙක් අසයි : “මෙ නම් උච්ඡ කල්පය කෙළේ යැ, හේ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභිණ කිරීමෙන් රාගද්වේෂමොහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සෙදඟුම් වූයේ එක් වරක් මැ මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරනලද්දී”යි. ඒ ආයුෂ්මත් වැළිත් මොහු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ ආනුශ්‍රවයෙන් අසන ලද හෝ වෙයි : “එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, මෙබඳු දහම් ඇත්තේ... මෙබඳු ප්‍රඥ ඇත්තේ... මෙබඳු විහරණ ඇත්තේ... එ ආයුෂ්මත් මෙසේ විමුක්ත වී යයි ද”යි. හෙ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාවත්... ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් ආරුද්ධයෙනි, උච්ඡුභව එසුචිහරණ වෙයි.

ආරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්ඡවෙක් අසයි : “මෙ නම් උච්ඡ කල්පය කෙළේ යැ, හේ සංයෝජන තුනක් ප්‍රභිණ කිරීමෙන් සෝචත් වූයේ චිතිපාතබම් නැත්තේ නියත වූයේ සම්මෝධිය පිහිට කොට ඇත්තේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරන ලද්දී”යි. එ ආයුෂ්මත් වැළිත් මොහු විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ ආනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි, “එ ආයුෂ්මත් මෙබඳු සිල් ඇති වී යයි ද, මෙබඳු දහම් ඇත්තේ... මෙබඳු ප්‍රඥ ඇත්තේ... මෙබඳු විහරණ ඇත්තේ... එ ආයුෂ්මත් මෙසේ විමුක්ත වී යයි ද”යි. හෙ ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාවත්... ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් ආරුද්ධයෙනි, උච්ඡුභව එසුචිහරණ වෙයි.

ආරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්චයක් අසයි : “මෙ නම් උච්ච කල්පය කළා, හේ ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ප්‍රභිණ කිරීමෙන් ඔපපාතික වූවා එහි පිරිනිවේනසුලු වූවා එලොවින් පෙරළා නො එන සැඟවී ඇත්තේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රකාශ කරනලද්දී”යි. ඒ (ආගාමී) බුහුන වැළිත් ඇය විසින් තමා මැ දක්නාලද හෝ ආනුශ්‍රවයෙන් අසනලද හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු දහම් ඇති වූ යයි ද ඒ බුහුන මෙබඳු ප්‍රඥ ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු විහරණ ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙසේ විමුක්ත වූ යයි ද”යි. හෝ ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් ශීලයත් ශ්‍රැතයත් ත්‍යාගයත් ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් ආරුද්ධයෙනි, උච්චයභව එසුචිහරණ වෙයි.

ඉධානුරුඬො උපාසිකා සුණාති: ඉක්කන්තාමා උපාසිකා කාලකතා¹, සා හගච්ඡා ඛ්‍යාතතා: 'තිණ්ණං සංඥොජ්ඣානං පරික්ඛයා රාගද්වේශමානං, තනුතතා සකද්දයාමිති සක්ඛිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සාති'ති. සා ඛො පනස්සා හගිති සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සතා වා: එවංසිලා සා හගිති අහොසි ඉතිපි, එවංඛම්මං-පෙ-එවංපඤ්ඤා-පෙ-එවං-විහාරිති-පෙ-එවංවිමුත්තතා සා හගිති අහොසි ඉතිපි'ති. සා තස්සා සඬාඤ්ච-පෙ-පඤ්ඤාඤ්ච අනුස්සරන්ති තථත්තාය විතතං උපසංහරති. එවම්පි ඛො අනුරුඬො උපාසිකාය එසුච්ඡාරො හොති.

ඉධානුරුඬො උපාසිකා සුණාති: 'ඉක්කන්තාමා උපාසිකා කාලකතා සා හගච්ඡා ඛ්‍යාතතා: 'තිණ්ණං සංඥොජ්ඣානං පරික්ඛයා සොවාපත්තා අවිනිපාතඛම්මං තියතා සම්මොඛපරුයණ'ති. සා ඛො පනස්සා හගිති සාමං දිට්ඨා වා හොති අනුස්සවස්සතා වා: එවංසිලා සා හගිති අහොසි ඉතිපි. එවංඛම්මං සා හගිති අහොසි ඉතිපි. එවංපඤ්ඤා සා හගිති අහොසි ඉතිපි. එවංවිහාරිති සා හගිති අහොසි ඉතිපි. එවංවිමුත්තතා සා හගිති අහොසි ඉතිපි'ති. සා තස්සා සඬාඤ්ච සිලඤ්ච සුතඤ්ච වාගඤ්ච පඤ්ඤාඤ්ච අනුස්සරන්ති තථත්තාය විතතං උපසංහරති. එවම්පි ඛො අනුරුඬො උපාසිකාය එසුච්ඡාරො හොති.

ඉති ඛො අනුරුඬො තථාගතො න ජනකුහනන්තං, න ජනලපනන්තං, න ලාභසක්කාරසිලොක්කානිසංසන්තං, න ඉති මං ජනො ජානාතු'ති සාවකෙ අඛිතතීතෙ කාලකතෙ උපපත්තිස්ස ඛ්‍යාතරොති: 'අසු අමුත්‍ර උපපන්නො අසු අමුත්‍ර උපපන්නො'ති. සන්ති ච ඛො අනුරුඬො කුලපුත්තා සඬා උලාරවෙද උලාරපාමොජ්ජා. තෙ තං සුත්තං තථත්තාය විතතං උපසංහරන්ති. තෙසං තං අනුරුඬො හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති.

ඉදම්චොච්ච හගවා. අත්තමනො ආයස්මා අනුරුඬො හගච්ඡො හාසිතං අභිනඤ්ඤිති.

නලකපාන සුත්තං අට්ඨමං.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්චියක් අසයි : “මෙ නම් උච්චිය කල්‍රිය කළා, හො සංයෝජන තුනක් ප්‍රතිණ කිරීමෙන් රාගද්වේෂමෝහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සෙදගැමි වූවා එක් වරක් මැ මෙලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කරන්නී යැ’යි භාගාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද්දකි. ඒ බුහුන වැළිත් ඇය විසින් තමා මැ දක්නාලද්ද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද්ද හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද, මෙබඳු දහම් ඇත්තී . . . මෙබඳු ප්‍රඥ ඇත්තී . . . මෙබඳු විහරණ ඇත්තී . . . ඒ බුහුන මෙසේ විමුක්ත වූවා යයි දැ”යි. හො ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් . . . ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්චිභව එකවිහරණ වෙයි.

අනුරුද්ධයෙනි, මෙසස්නෙහි උච්චියක් අසයි : “මෙ නම් උච්චිය කල්‍රිය කළා, හො සංයෝජන තුනක් ප්‍රතිණ කිරීමෙන් සෝවත් වූවා විනිසාකධම් නැත්තී නියත වූවා සම්බෝධිය පිහිට කොට ඇත්තී යැ’යි. භාගාවතුන් විසින් ප්‍රකාශ කරනලද්දකි. ඒ බුහුන වැළිත් ඇය විසින් තමා මැ දක්නාලද්ද හෝ අනුශ්‍රවයෙන් අසනලද්ද හෝ වෙයි : “ඒ බුහුන මෙබඳු සිල් ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු දහම් ඇති වූ යයි ද ඒ බුහුන මෙබඳු ප්‍රඥ ඇති වූ යයි ද, ඒ බුහුන මෙබඳු විහරණ ඇති වූ යයි ද ඒ බුහුන මෙසේ විමුක්ත වූ යයි දැ”යි. හො ඇයගේ ශ්‍රද්ධාවත් ශීලයත් ශ්‍රාතයත් ත්‍යාගයත් ප්‍රඥාවත් සිහි කෙරෙමින් එබවට සිත එළවයි. මෙසේත් අනුරුද්ධයෙනි, උච්චිභව එකවිහරණ වේ.

මෙසෙයින් අනුරුද්ධයෙනි, තරාගතයෝ ‘ජනයා විස්මය කරනු පිණිස නො වැ ජනයා නළවනු පිණිස නො වැ ලාභ සත්කාර ප්‍රශංසා අනුසන් පිණිස නො වැ මෙසෙයින් මා මහජනයා දැනිව’යි කියා නො වැ’ අසුවල් අසුවල් තැනැ උපත, අසුවල් අසුවල් තැනැ උපතැ’යි ඉකුත් වූ කල්‍රිය කළ ශ්‍රාවකයන් උපද්‍රාප්තියෙහි ලා ප්‍රකාශ කෙරෙති. අනුරුද්ධයෙනි, සැදහැති මහත් වූ තුෂ්ටි ඇති මහත් වූ ප්‍රාමෝදා ඇති කුලපුත්‍රයෝ ඇත. ඔහු එය අසා එබවට සිත එළවති. අනුරුද්ධයෙනි, ඔවුනට ඒ දිගුකලක් හිත පිණිස සුව පිණිස වේ යයි.

බුදුහු මේ සුත්‍රාන්තය වදළහ. සතුවුයින් ඇති අයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ භාගාවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට සතුවූ වූහ’යි.

අට වැනි නළකපාන සූත්‍ර යි.

2. 2. 9

ගුලියිසානි සුතං

එවං මේ සුතං. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙඨවනෙ කලාතුකන්තිවාපෙ. තෙන ඛෙ පන සමයෙන ගුලියිසානි¹ නාම භික්ඛු ආරඤ්ඤකෝ² පදරසමාවාරෝ³ සඛ්ඤාමජ්ඣෙ ඕසංචො හොති කෙනවිදෙව කරණීයෙන. තත්ථ ඛෙ ආයස්මා සාරිපුතො ගුලියිසානිං භික්ඛුං ආරාධන භික්ඛු ආමනෙතයි.

ආරඤ්ඤකෙන'භාච්ඡිසො⁴ භික්ඛුනා සඛ්ඤාගතෙන සඤ්ඤා විහරනොන සමුගමාවාරීපු සගාරවෙන භවිතබ්බං සප්පතිස්සෙත. සචෙ ආච්ඡිසො ආරඤ්ඤකෝ⁵ භික්ඛු සඛ්ඤාගතො සඤ්ඤා විහරනොන සමුගමාවාරීපු අගාරවො හොති අප්පතිස්සො. තස්ස භවන්ති වතතාරො: 'කිම්පතිමස්ස ආයස්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිවිහාරෙන, යො අයමායස්මා සමුගමාවාරීපු අගාරවො⁶ අප්පතිස්සො'තිස්ස⁷ භවන්ති වතතාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන භික්ඛුනා සඛ්ඤාගතෙන සඤ්ඤා විහරනොන සමුගමාවාරීපු සගාරවෙන භවිතබ්බං සප්පතිස්සෙත.

ආරඤ්ඤකෙන'භාච්ඡිසො⁴ භික්ඛුනා සඛ්ඤාගතෙන සඤ්ඤා විහරනොන ආසනකුසලෙන භවිතබ්බං. 'ඉති ථෙරෙ ව භික්ඛු නානුපබ්ඤ් නිසි-දිස්සාමි. නචෙ ව භික්ඛු න ආසනෙන පටිබ්බාතිස්සාමි'ති. සචෙ ආච්ඡිසො ආරඤ්ඤකෝ භික්ඛු සඛ්ඤාගතො සඤ්ඤා විහරනොන න ආසනකුසලො⁸ හොති. තස්ස භවන්ති වතතාරො: කිම්පතිමස්ස ආයස්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිවිහාරෙන, යො අයමායස්මා ආසිසමාවාරිකමපි ධම්මං න ජානාති'තිස්ස භවන්ති වතතාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන භික්ඛුනා සඛ්ඤාගතෙන සඤ්ඤා විහරනොන ආසනකුසලෙන භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙන'භාච්ඡිසො⁴ භික්ඛුනා සඛ්ඤාගතෙන සඤ්ඤා විහරනොන නාතිකාලෙන ගාමො පටිසිතබ්බො. නාති දිවා පටික්ඛමිතබ්බං. සචෙ ආච්ඡිසො ආරඤ්ඤකෝ භික්ඛු සඛ්ඤාගතො සඤ්ඤා විහරනොන අතිකාලෙන ගාමං පටිසති. අතිදිවා⁹ පටික්ඛමති. තස්ස භවන්ති වතතාරො. කිම්පතිමස්ස ආයස්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිවිහාරෙන, යො අයමායස්මා අතිකාලෙන ගාමං පටිසති, අතිදිවා පටික්ඛමති'තිස්ස⁶ භවන්ති වතතාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන භික්ඛුනා සඛ්ඤාගතෙන සඤ්ඤා විහරනොන නාතිකාලෙන ගාමො පටිසිතබ්බො. නාති දිවා පටික්ඛමිතබ්බං.

1. {ගොලියානි - මජ්ඣං.	2. ආරඤ්ඤකෝ - මජ්ඣං.
{ගොලියිසානි - ස්වා.	3. පදරසමාවාරෝ - මජ්ඣං.
4. අරඤ්ඤකොච්ඡිසො - මජ්ඣං, ස්වා.	
5. අගාරවො හොති - මජ්ඣං.	
6. තස්ස - මජ්ඣං, සිමු, ස්වා.	
7. ආසනකුසලො න හොතිති - මජ්ඣං, සිමු.	
8. දිවා - PTS	

2. 2. 9

ගුලියසානි සුත්‍රය

මා වීසින් මෙසේ අසනලද; එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කළඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳවනයෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි ආරණ්‍යක වූ ඖද්දික ආචාර ඇති 'ගුලියසානි' නම් මහණ කිසියම් කටයුත්තෙකින් සහමැදට පැමිණියේ වෙයි. එහි දී ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ ගුලියසානි මහණහු අරභයා හික්කුන් ඇවැතුණේක :

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු සමුම්සරුන් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වූවකු ප්‍රතිෂ්ඨා සහිත වූවකු වියයුතු යි. ඉදින් ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ සමුම්සරුන් කෙරෙහි අගෞරව ඇතිසේ යටත් පැවැතුම් රහිත වූයේ වෙ ද, ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්-හට වෙනෙහි එකලා වැ ඥානවිචාරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් සමුම්සරුන් කෙරෙහි නො ගරු වූයේ යටත් පැවැතුම් නැතිසේ වේ" යයි ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු වීසින් සමුම්සරුන් කෙරෙහි සගරු වූවකු යටත් පැවැතුම් ඇතිසකු වියයුතු යි.

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු වීසින් : "මෙසේ ස්ථවිර හික්කුන් ද නො ගවා හිදින්නොවී, නවකහික්කුන් ද ආසනයෙන් නො නෙරනොවී" යි ආසනකුසල වූවකු වියයුතු යි. ඉදින් ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ ආසනකුසල නො වූයේ වෙ ද, ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්හට එකලා වැ වෙනෙහි ඥානවිචාරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් අභිසමාචාරික වන පවා නො දනී" යයි ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු වීසින් ආසනකුසලයකු වියයුතු යි.

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු ඉතා උදාසන ගම් නො වැදියයුතු යැ. ඉතා දහවල් වැ ගමින් නො නික්මියයුතු යැ. ඉදින් ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ ඉතා උදාසන ගම් වදී ද, ඉතා දහවල් වැ පෙරළා යේ ද, ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්හට එකලා වැ ව්‍යාසනසුත්ති ඥානවිචාරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් ඉතා උදාසන ගම් වදී. ඉතා දහවල් වැ පෙරළා යේ" යයි ඔහුට ක්‍රමය කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු වීසින් ඉතා උදාසන ගම් නො වැදියයුතු යැ. ඉතා දහවල් වැ පෙරළා නො යායුතු.

ආරඤ්ඤකෙන¹භාවිසො තික්ඛුනා සංඝසංගෙහ සංඝෙක විහරතොනන
න පුරෙහත්තං පච්ඡාභත්තං කුලෙසු චාරිත්තං ආපජ්ජිතබ්බං. සචේ
ආවුසො ආරඤ්ඤකො¹ තික්ඛු සංඝසංගෙහ සංඝෙක විහරතොනා පුරෙහත්තං
පච්ඡාභත්තං කුලෙසු චාරිත්තං ආපජ්ජති, තස්ස භවන්ති චත්තාරො:
අයනනුකම්මස්සංයමතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤ සෙරිව්භාරෙන
විහරතො විකාලවරියං බ්‍රහ්මිකතා, තමෙනං සංඝසංගච්ඡි සමුද්ධරති² තිස්සං²
භවන්ති චත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන තික්ඛුනා සංඝසංගෙහ
සංඝෙක විහරතොනන න පුරෙහත්තං පච්ඡාභත්තං කුලෙසු චාරිත්තං
ආපජ්ජිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙන'භාවුසො භික්ඛුනා සංඝගතොන සංඝෙස විහරන්තොන අනුඤ්ඤානෙත භවිතබ්බං අවපලොත. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤාකො භික්ඛු සංඝගතො: සංඝෙස විහරන්තො: උඤ්ඤානො: භොති. වපලො තස්ස භවන්ති චතතාරො: 'ඉදන්තූතිමස්සාසංඝතො: ආරඤ්ඤාකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා ජෙසරිවිහාරෙන විහරන්තො: උඤ්ඤානො: වාපලංඝං බහුජීකං, තමෙනං සංඝගතමපි සමුද්චරති'තිස්සං' භවන්ති චතතාරො. තස්මා ආරඤ්ඤාකෙන භික්ඛුනා සංඝගතොන සංඝෙස විහරන්තොන අනුඤ්ඤානෙත භවිතබ්බං අවපලොත.

ආරඤ්ඤකෙන භාවිසො හික්ඛුනා සංඝගඨෙන සංඝෙස විහරතොන අමුඛරෙන භවිතඛං අවිකිණ්ණවාලෙන. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්ඛු සංඝගඨො සංඝෙස විහරතොනා මුඛරො හොති විකිණ්ණවාලො. තස්ස භවනති චතතාරො: 'කිම්පනිමස්සාසමධො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤ සෙරිච්චාරෙන, යො අයමාසමා: මුඛරො විකිණ්ණවාලො' තිස්ස භවනති චතතාරො. තස්මි ආරඤ්ඤකෙන හික්ඛුනා සංඝගඨෙන සංඝෙස විහරතොන අමුඛරෙන භවිතඛං අවිකිණ්ණවාලෙන.

ආරඤ්ඤාකෙන 'භාට්‍රිසො' හිකුට්‍රිනා සබ්බගතෙන සබ්බෙ විහරතොන සුඛබ්බෙන්' භවිතබ්බං කල්‍යාණමිත්තෙන. සචෙ ආට්‍රිසො ආරඤ්ඤාකො හිකුට්‍රි සබ්බගතො සබ්බෙ විහරතො; දුඛබ්බො; භොති පාපමිත්තො; තස්ස භවනති චතතාරො: 'කිම්පනිමිස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤාකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙට්ඨිභාරෙන. යො අයමායසම්ම දුඛබ්බො; පාපමිත්තො; තිස්ස භවනති චතතාරො. තසම් ආරඤ්ඤාකෙන හිකුට්‍රිනා සබ්බගතෙන සබ්බෙ විහරතොන සුඛබ්බෙන්' භවිතබ්බං කල්‍යාණමිත්තෙන.

ආරඤ්ඤකෙන 'භාට්‍රිසො භික්‍ෂුනා ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථාරෙන භවිතබ්බං. සචෙ ආට්‍රිසො ආරඤ්ඤකො භික්‍ෂු ඉන්ද්‍රියෙසු අගුහනථාරො භොති, තස්ස භවන්ති වතනාරො: කිම්පතිම්සායසම්ප්‍රේ, ආරඤ්ඤකස්ස ඵකස්සාරඤ්ඤ පෙරිච්ඡාරෙන, යො අයම්භයම්භා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුහනථා-රො: 'තිස්ස භවන්ති වතනාරො: තස්මා ආරඤ්ඤකෙන භික්‍ෂුනා ඉන්ද්‍රියෙසු ගුහනථාරෙන භවිතබ්බං.

1. ආරක්ෂකයා - මර්ථය
3. සුවචෙන - මර්ථය, සිත, PTS.

2. **නාසන - මිත්තං. ඩිමු. සප්පා.**

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඇවැත්නි සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් පෙරබත්ති හෝ පසුබත්ති හෝ (නො පැවැරූ) කුලයන්හි හැසිරීමට නො පැමිණිය යුතු යැ. ඉදින් ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ පෙරබත්ති හෝ පසුබත්ති හෝ නො පැවැරූ කුලයන්හි සැරිසරා නම් ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්තු එකලා වැ වෙනෙහි ස්වර්ණජායාසෙන් වාසය කරන්නාහු විසින් එකාන්තයෙන් මේ විකාලවයාචා බහුලකරනලද, සහමැදට ගියා වූ ද කුලුන් (එ විකාල වයාචා) මැඩගෙන සිටී" යයි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට ගියා වූ සහමැද වාසය කරන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් පෙරබත්තිද පසුබත්තිද කුලයන්හි හැසිරීමට නො පැමිණිය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැදවසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් උඩඟු නො වුවකු වපල නො වුවකු වියයුතු යැ. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ සහමැදට පැමිණියේ සහමැද වාසය කරනුයේ උද්ධත වූයේ වපල වූයේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්තු එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වර්ණජායාසෙන් වාසය කරන්නාහු විසින් එකාන්තයෙන් මේ උඩඟු බව වපල බව බහුල කරනලද. සහ මැදට ගියා වූ ද කුලුන් (ඒ උඩඟු බව වපල බව) මැඩගෙන සිටී" යයි ඔහුට නුගුණකියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු අනුද්ධත වුවකු අවපල වුවකු වියයුතු යැ.

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු දෙඩමලු නො වුවකු නො විසිරුණු වචන ඇතියකු විය යුතු ය, ඉදින් ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණ දෙඩමලු වූයේ විසිරුණු වචන ඇතියේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්තුගේ එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වර්ණජායාසෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් ඵ්ඛරයෙක විකීර්ණවන ඇත්තෙකැ" යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු විසින් දෙඩමලු නො වුවකු නො විසිරුණු වචන ඇත්තකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, සහමැදට පැමිණි සහමැද වසන ආරණ්‍යක මහණහු සුවච වුවකු කලණමිතුරන් ඇතියකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ සහමැදට ගියේ සහමැද වසනුයේ දුර්වච වූයේ පාපමිත්‍රයන් ඇත්තේ වේ ද, ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකයෙකු එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වර්ණජායාසෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් දුර්වචයෙක පාපමිත්‍රයන් ඇත්තෙකැ" යි ඔහුට නුගුණකියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු සහමැදට ගියහු සහමැද වසන්නාහු සුවච වුවකු කලණමිතුරන් ඇතියකු වියයුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු ඉදුරන්හි පිසූ දෙර ඇතියකු වියයුතු ය, ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ ඉදුරන්හි නො පිසූ දෙර ඇතියේ වේ ද, ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යක වූවහුට එකලා වැ වෙනෙහි ස්වර්ණජායාසෙන් කීම? මේ ආයුෂ්මත් ඉදුරන්හි නො පිසූ දෙර ඇත්තෙකැ" යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති, එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු ඉදුරන්හි පිසූ දෙර ඇතියකු වියයුතු යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ආරඤ්ඤකෙත'භාවුසො හික්කුතා භොජනෙ මත්තඤ්ඤානා භවිතබ්බං. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්කු භොජනෙ අමත්තඤ්ඤා භොති, තස්ස භවනති වත්තාරො: කිම්පතිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිව්භාරෙත, යො අයමායසම්මා භොජනෙ අමත්තඤ්ඤා'තිස්සා භවනති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙත හික්කුතා භොජනෙ මත්තඤ්ඤානා භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙත'භාවුසො හික්කුතා ජාගරිසං අනුසුත්තෙන භවිතබ්බං. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්කු ජාගරිසං අනුසුත්තෙනා භොති, තස්ස භවනති වත්තාරො: කිම්පතිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිව්භාරෙත, යො අයමායසම්මා ජාගරිසං අනුසුත්තෙනාතිස්සා භවනති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙත හික්කුතා ජාගරිසං අනුසුත්තෙන භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙත'භාවුසො හික්කුතා ආරථවිරියෙන භවිතබ්බං. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්කු කුසිතො භොති. තස්ස භවනති වත්තාරො: කිම්පතිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිව්භාරෙත, යො අයමායසම්මා කුසිතො'තිස්සා භවනති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙත හික්කුතා ආරථවිරියෙන භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙත'භාවුසො හික්කුතා උපට්ඨිතසතිනා* භවිතබ්බං. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්කු මුට්ඨස්සාති භොති, තස්ස භවනති වත්තාරො: කිම්පතිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිව්භාරෙත, යො අයමායසම්මා මුට්ඨස්සාති'තිස්සා භවනති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙත හික්කුතා උපට්ඨිතසතිනා භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙත'භාවුසො හික්කුතා සමාහිතෙන භවිතබ්බං. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්කු අසමාහිතො භොති, තස්ස භවනති වත්තාරො: කිම්පතිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිව්භාරෙත, යො අයමායසම්මා අසමාහිතො'තිස්සා භවනති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙත හික්කුතා සමාහිතෙන භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙත'භාවුසො හික්කුතා පඤ්ඤාචතා භවිතබ්බං. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්කු දුප්පඤ්ඤා භොති, තස්ස භවනති වත්තාරො: කිම්පතිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිව්භාරෙත, යො අයමායසම්මා දුප්පඤ්ඤා'තිස්සා භවනති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙත හික්කුතා පඤ්ඤාචතා භවිතබ්බං.

ආරඤ්ඤකෙත'භාවුසො හික්කුතා අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ යොගො කරණීයො. සත්තාවුසො ආරඤ්ඤකං හික්කුං අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ පඤ්ඤං පුච්ඡිතාරො. සචෙ ආවුසො ආරඤ්ඤකො හික්කු අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ පඤ්ඤං පුච්ඡො: න සම්මායති, තස්ස භවනති වත්තාරො: කිම්පතිමස්සායසම්මතො ආරඤ්ඤකස්ස එකස්සාරඤ්ඤා සෙරිව්භාරෙත, යො අයමායසම්මා අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ පඤ්ඤං පුච්ඡො: න සම්මායති, තිස්සා භවනති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙත හික්කුතා අභිධම්මෙ අභිචිතයෙ යොගො කරණීයො.

1. අමත්තඤ්ඤාති'තස්සා - සිමු, මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. උපට්ඨිතස්සාතිනා - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු හෝජනයෙහි පමණ දන්තකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි ආරණ්‍යක මහණ හෝජනයෙහි මාත්‍රඥ නොවූයේ වේ ද, ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකයෙකුට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වර්ෂජුර්වරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් හෝජනයෙහි මාත්‍රඥ නොවූයේකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු වීසින් හෝජනයෙහි මාත්‍රඥ වූවකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු වීසින් නිදි දුරුකිරීමෙහි යෙදුණකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ නිදි දුරුකිරීමෙහි නො යෙදුණේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකයෙකුට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වර්ෂජුර්වරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් නිදි දුරුකිරීමෙහි නො යෙදුණේකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු නිදි වැරීමෙහි යෙදුණකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු වීසින් ආරබ්ධවියැ ඇතියකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ කුසිතයෙන් වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකයෙකුට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වර්ෂජුර්වරණයෙන් කිම? මේ කුසිතයෙකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු වීසින් ආරබ්ධවියැ ඇතියකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු එළැඹිසිටි සිහි ඇතියකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ මුළු සිහි ඇතියේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකයෙකුට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වර්ෂජුර්වරණයෙන් කිම, මේ ආයුෂ්මත් මුළුසිහි ඇත්තෙකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු එළැඹි සිටි සිහි ඇතියකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු එකඟ කළ සිත් ඇත්තකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ සමාධි රහිත වූයේ වේ ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකයෙකුට එකලාවැ අරණ්‍යයෙහි ස්වර්ෂජුර්වරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් අසමාහිතයෙකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු වීසින් එකඟ කළ සිත් ඇතියකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු කටයුත්තෙහි උපායප්‍රඥයෙන් යුක්ත වූවකු විය යුතු ය. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ දුෂ්ප්‍රඥ වේ ද එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකයෙකුට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වර්ෂජුර්වරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් දුෂ්ප්‍රඥයෙකැ"යි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු උපායප්‍රඥ ඇත්තකු විය යුතු යැ.

ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු වීසින් අභිධම්මපිටකයෙහි ද විනයපිටකයෙහි ද පෙළ වීසින් අටුවා වීසින් යෝග්‍ය කටයුතු ය. ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණහු අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි පැන පුරවුස්නාහු ඇත. ඉදින් ඇවැත්නි, ආරණ්‍යක මහණ අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි පැන පුරවුස්නා ලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කියහෙයි ද, එකල්හි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යකයෙකුට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි ස්වර්ෂජුර්වරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි පැන පුරවුස්නා ලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කිය හේ" යයි ඔහුට නුගුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණහු වීසින් අභිධම්මයෙහි අභිවිතයෙහි යෝග්‍ය කටයුත්තේ යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ආරඤ්ඤකෙන' හාට්ඨො හික්කුනා යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා, තත්ථ යොගො කරඤ්ඤො. සත්තාට්ඨො ආරඤ්ඤකං හික්කුං යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා, තත්ථ පඤ්ඤං පුච්ඡිතාරො. සචෙ ආට්ඨො ආරඤ්ඤකො හික්කු යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා තත්ථ පඤ්ඤං පුච්ඡා න සම්පායති, තස්ස භවන්ති වත්තාරො: කිම්පනිමස්සා-යසමතො ආරඤ්ඤකස්ස ඵකස්සාරඤ්ඤෙ සෙරිවිහාරෙන, යො අයමා-යසමා යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා, තත්ථ පඤ්ඤං පුච්ඡා න සම්පායති'තිස්ස භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්කුනා යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා, තත්ථ යොගො කරඤ්ඤො.

ආරඤ්ඤකෙන හාට්ඨො හික්කුනා උත්තරිමනුස්සධම්මෙ යොගො කරඤ්ඤො. සත්තාට්ඨො ආරඤ්ඤකං හික්කුං උත්තරිමනුස්සධම්මෙ පඤ්ඤං පුච්ඡිතාරො. සචෙ ආට්ඨො ආරඤ්ඤකො හික්කු උත්තරිමනුස්සධම්මෙ පඤ්ඤං පුච්ඡා න සම්පායති, තස්ස භවන්ති වත්තාරො: කිම්පනිමස්සා-යසමතො ආරඤ්ඤකස්ස ඵකස්සාරඤ්ඤෙ සෙරිවිහාරෙන, යො අයමා-යසමා යසස්ථාය පබ්බජිතො තම්ථං න ජානාති'තිස්ස භවන්ති වත්තාරො. තස්මා ආරඤ්ඤකෙන හික්කුනා උත්තරිමනුස්සධම්මෙ යොගො කරඤ්ඤොති.

ඵචං වුත්තෙ ආයසමා මහාමොග්ගලානො ආයසමන්තං සාරිපුත්තං ඵතදවොච: ආරඤ්ඤකෙනෙව නු ඛො ආට්ඨො සාරිපුත්ත හික්කුනා ඉමෙ ධම්මා සමාදාය වතතිතබ්බා උදහු ගාමනනවිහාරිනාපිති. ආරඤ්ඤකෙනාපි ඛො ආට්ඨො මොග්ගලාන හික්කුනා ඉමෙ ධම්මා සමාදාය වතතිතබ්බා. පගෙව ගාමනනවිහාරිනාති.

ගුලියානි සුත්තං නවමං.

ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණු විසින් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා යිටි ආරූපය වූ යම් භාන්තවීමක්ම කෙනෙක් ඇද්ද, එහි යෝග කටයුතු යැ. ඇවැත්ති, රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා යිටි ආරූපය වූ යම් භාන්තවීමක්ම කෙනෙක් ඇද්ද, එහිලා ආරණ්‍යක මහණු පැන පුළුවක්නාහු ඇත. ඉදින් ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණ රූපසමාපත්තීන් ඉක්මයිටි ආරූපය වූ යම් භාන්තවීමක්ම කෙනෙක් ඇද්ද, එහි ලා පැන පුළුවක්නාලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කිය හේ ද, ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති : "මේ ආයුෂ්මත් ආරණ්‍යක මහණට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සෙවිරිච්ඡරණයෙන් කිම? රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා යිටි ආරූපය වූ යම් භාන්තවීමක්ම කෙනෙක් ඇද්ද, මේ ආයුෂ්මත් එහි ලා පැන පුළුවක්නා ලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කියහේ" යයි ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණු විසින් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා යිටි ආරූපය වූ යම් ඒ භාන්තවීමක්ම කෙනෙක් ඇද්ද, එහි යෝග කටයුතු යැ.

ඇවැත්ති ආරණ්‍යක මහණු විසින් උතුරුමිනිස්දම්භි යොග කටයුතු යැ. ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණු උතුරුමිනිස්දම්භි පැන පුළුවක්නාහු ඇත. ඉදින් ඇවැත්ති, ආරණ්‍යක මහණ උතුරුමිනිස්දම්භි පැන පුළුවක්නාලද්දේ සම්පාදනය කොට නො කියහේ ද, එකල්හි ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති : "ආරණ්‍යක වූ මේ ආයුෂ්මත්ට එකලා වැ අරණ්‍යයෙහි සෙවිරිච්ඡරණයෙන් කිම? මේ ආයුෂ්මත් යම් උතුරුමිනිස්දම්භමත් සඳහා පැවිදි වූයේ ද, ඒ අර්ථය නොදනි" යයි ඔහුට නුඟුණ කියන්නාහු වෙති. එහෙයින් ආරණ්‍යක මහණු විසින් උතුරුමිනිස්දම්භි යොග කටයුතු යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි ආයුෂ්මත් මහාමොදගලායන සංවිරයන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරිසුත් තෙරුන්ට තෙල කීහ : "ඇවැත්ති, භාරිපුත්‍රයෙනි, ආරණ්‍යක මහණු විසින් මැ මේ දහම්හු සමාදන් වැ ගෙන පැවැත්ත යුත්තාහු ද, නොහොත් ග්‍රාමාන්ත සෙනසුන්හි වසන මහණු විසිනුදු සමාදන් වැ ගෙන වැටිය යුත්තාහු දැ" යි. ඇවැත්ති මොදගලායන යෙනි, ආරණ්‍යක මහණු විසින් මේ දහම්හු සමාදන් වැ ගෙන වැටිය යුත්තාහ. ග්‍රාමාන්තවිහාරී මහණු විසින් කියනු කිමැ" යි.

තව වැනි ගුලිසාහි සූත්‍ර යි.

2. 2. 10

කිට්‍යාගිරි සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං එකං සමයං භගවා කාසිපු වාරිකං චරති මහතා, හික්කුසබ්බෙක සද්ධිං. තත්‍ර ඛො භගවා හික්කු ආමනෙතයි : අහං ඛො හික්කුවෙ අඤ්ඤානුච්ච රතතිභොජනා භුඤ්ජාමි, අඤ්ඤානු ඛො පනාහං හික්කුවෙ රතතිභොජනා භුඤ්ජාමානො අප්පාඛාධිතඤ්ඤා සඤ්ජානාමි අප්පාතඛිකතඤ්ඤා ලුහුඨානඤ්ඤා බලඤ්ඤා එංසුචිගාරඤ්ඤා. එථ තුමොපි හික්කුවෙ අඤ්ඤානුච්ච රතතිභොජනා භුඤ්ජාමි, අඤ්ඤානු ඛො පන හික්කුවෙ තුමොපි රතතිභොජනා භුඤ්ජාමානා අප්පාඛාධිතඤ්ඤා සඤ්ජානිස්සාමි අප්පාතඛිකතඤ්ඤා ලුහුඨානඤ්ඤා බලඤ්ඤා එංසුචිගාරඤ්ඤා. එවමානෙතති ඛො තෙ හික්කු භගවතො පච්චිකොසාසු. අථ ඛො භගවා කාසිපු අනුප්පබ්බෙන වාරිකං චරමානො යෙන කිට්‍යාගිරි නාම කාසිනං තිගමො තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා කිට්‍යාගිරිසමං විහරති කාසිනං තිගමෙ.

තෙන ඛො පන සමයෙන අස්සජ්ජනබ්බසුකා නාම හික්කු කිට්‍යාගිරිසමං ආවාසිකා ගොතති. අථ ඛො සමබ්‍රහ්මා හික්කු යෙන අස්සජ්ජනබ්බසුකා හික්කු තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිනි, අස්සජ්ජනබ්බසුකෙ හික්කු එතදචොච්චිං : භගවා ඛො ආවුසො අඤ්ඤානුච්ච රතතිභොජනා භුඤ්ජාමි හික්කු-සබ්බෙකා ච, අඤ්ඤානු ඛො පනාවුසො රතතිභොජනා භුඤ්ජාමානා අප්පාඛාධිතඤ්ඤා සඤ්ජානාමි අප්පාතඛිකතඤ්ඤා ලුහුඨානඤ්ඤා බලඤ්ඤා එංසුචිගාරඤ්ඤා. එථ තුමොපි ආවුසො අඤ්ඤානුච්ච රතතිභොජනා භුඤ්ජාමි, අඤ්ඤානු ඛො පනාවුසො තුමොපි රතතිභොජනා භුඤ්ජාමානා අප්පාඛාධිතඤ්ඤා සඤ්ජානිස්සාමි, අප්පාතඛිකතඤ්ඤා ලුහුඨානඤ්ඤා බලඤ්ඤා එංසුචිගාරඤ්ඤා. එවං වුතෙත අස්සජ්ජනබ්බසුකා හික්කු තෙ හික්කු එතදචොච්චිං : ‘මයං ඛො ආවුසො සායඤ්ඤොච භුඤ්ජාම පාතො ච දිවා ච විකාලෙ. තෙ මයං සායඤ්ඤොච භුඤ්ජාමානා පාතො ච දිවා ච විකාලෙ අප්පාඛාධිතඤ්ඤා සඤ්ජානාමි අප්පාතඛිකතඤ්ඤා ලුහුඨානඤ්ඤා බලඤ්ඤා එංසුචිගාරඤ්ඤා, තෙ මයං කිං සන්ධිට්ඨිකං ගිනිතා කාලිකං අනුබාසිකාමි, සායඤ්ඤොච මයං භුඤ්ජාමාම පාතො ච දිවා ච විකාලෙ’ති. යතො ඛො තෙ හික්කු නාසකකිංසු අස්සජ්ජනබ්බසුකෙ හික්කු සඤ්ඤාපෙතං. අථ යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිනි, භගවන්තං අභිවාදෙති, එකමන්තං තිසිදිංසු, එකමන්තං තිසිත්තං ඛො තෙ හික්කු භගවන්තං එතදචොච්චිං.

“ඉධ මයං භනෙත යෙන අස්සජ්ජනබ්බසුකා හික්කු තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිනි, අස්සජ්ජනබ්බසුකෙ හික්කු එතදචොච්චිං : ‘භගවා ඛො ආවුසො අඤ්ඤානුච්ච රතතිභොජනා භුඤ්ජාමි -පෙ- එංසුචිගාරඤ්ඤා’ති. එවං වුතෙත භනෙත අස්සජ්ජනබ්බසුකා හික්කු අලොභ එතදචොච්චිං : ‘මයං ඛො ආවුසො -පෙ- දිවා ච විකාලෙ’ති. තතො ඛො මයං භනෙත නාසකකිංසු අස්සජ්ජනබ්බසුකෙ හික්කු සඤ්ඤාපෙතං. අථ මයං එතමන්තං භගවතො ආරොචෙමි’”ති.

කිට්ටාහිරි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙකැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් වූ සහපිරිස් පිරිවරා කායිජනපදයෙහි සැරි සරනසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමැතුණේක : "මහණෙනි, මම වූකලී රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳමි. මහණෙනි, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන මම නිරෝගි බවද නිද්‍රාව බව ද ශරීරයාගේ සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවවිහරණය ද දනිමි. එව, තෙපිද මහණෙනි, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳවූ, මහණෙනි, තෙපිද රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරෝගි බව ද නිද්‍රාව බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවවිහරණය ද දනගන්නාවූ යැ. ඒ මහණහු 'එසේ යැ වහන්සැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිවෙළින් කපි දානුවෙහි සැරිසරනසේක් කිට්ටාහිරි නම් වූ කපි දානුව වැසියන්ගේ නියමිතමට පිළිපත්සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කපිරටවැසියන්ගේ කිට්ටාහිරි නම් වූ නියමිතමහි වාසය කරනසේක.

එසමයෙහි අස්සරි යැ පුනාඛිබ්බසුක යැ යන නම් ඇති මහණහු කිට්ටාහිරියෙහි ආවාසිකයෝ වෙති. එකල්හි ඔබ්බෝ භික්ෂූහු අස්සරිපුනාඛිබ්බසුක භික්ෂූන් වෙත එළඹියාහු යැ. එළඹ අස්සරිපුනාඛිබ්බසුක භික්ෂූන්ට තෙල පවත් දන්වූහ : "ඇවැත්නි, බුදුහු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳති, භික්ෂුසච්ඡ තෙමේ ද රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳයි. ඇවැත්නි, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරෝගි බව ද නිද්‍රාව බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද සුවවිහරණය ද දනගන්නාහ. එව, ඇවැත්නි, තෙපිද රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳවූ. රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන තෙපිද නිරෝගි බව ද නිද්‍රාව බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවවිහරණය ද දනගන්නාවූ යැ. මෙසේ කී කල්හි අස්සරිපුනාඛිබ්බසුක මහණහු ඒ භික්ෂූන්ට තෙල වදන් කීහු : "ඇවැත්නි, ඇපි සච්ඡෙතිද්ධිමිද්ධි දහවල් විකාලයෙහිද වළඳමහ. එ සච්ඡෙතිද්ධිමිද්ධි දහවල් විකාලයෙහිද වළඳන ඇපි නිරාබාධ බව ද නිද්‍රාව බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවවිහරණය ද දනුමහ. අපි සාංඤ්චික වූ ඥානස් හැරපියා මතුලාඛියයුතු ඥානසංඝට කුමක් හෙයින් දුටමෝ ද ඇපි සච්ඡෙතිද්ධිමිද්ධි දහවල් විකාලයෙහිද වළඳමහ'යි. යම් භෙයකින් ඒ භික්ෂූහු අස්සරිපුනාඛිබ්බසුක මහණුන් ගිවිස්වාලන්නට නො හැකි වූවාහු ද එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැඳ එකත්පස් වැ හුන්නාහු තෙල පවත් දන්වූහ.

"වහන්ස, අපි මේ කිට්ටාහිරියෙහි අස්සරිපුනාඛිබ්බසුක භික්ෂූන් වෙත එළඹ අස්සරි පුනාඛිබ්බසුක භික්ෂූන්ට තෙල පවත් දන්වූමහ: 'ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රාත්‍රි භෝජනය හැරපියා මැ වළඳන සේක . . . සුවවිහරණය ද දන්නාසේකැ'යි. වහන්ස, මෙසේ කීකල්හි අස්සරිපුනාඛිබ්බසුක මහණහු අපට තෙල පවත් කීහ : 'ඇවැත්නි, ඇපි වූකලී . . . දහවල්හිද විකාලයෙහි වළඳමහ'යි. වහන්ස, යම් භෙයකින් අපි අස්සරි පුනාඛිබ්බසුක මහණුන් ගිවිස්වාලන්නට නො හැකි වූවමෝ ද, එකල්හි ඇපි තෙල පවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැලකරමහ'යි.

අප්ඵ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරං හික්කුං අමනෙතයි: ‘ඵහි තිං හික්කු මම් ඵචනෙන අස්සජ්ජනබ්බසුකෙ හික්කු අමනෙතති, සන්ඨායමනෙත අමනෙතති’ති. ඵචච්ඡානෙතති ඛො සො හික්කු භගවතො පටිස්සුති: සෙන අස්සජ්ජනබ්බසුකා හික්කු තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකමිති: අස්සජ්ජනබ්බසුකෙ හික්කු ඵතදවොච: ‘සන්ඨායමනෙත අමනෙතති’ති. ඵචමාච්ඡිසොති ඛො අස්සජ්ජනබ්බසුකා හික්කු තස්ස හික්කුතො පටිස්සුති: සෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිති: භගවන්තං අභිවාදෙති: ඵකමන්තං තිසිදිංසු, ඵකමන්තං තිසික්කො ඛො අස්සජ්ජනබ්බසුකෙ හික්කු භගවා ඵතදවොච,

‘සඵචං කිර හික්කවෙ සමබ්බුලා හික්කු භුමො උපසඛිකමිති: ඵතදවොචු: භගවා ඛො අච්ඡිසො අඤ්ඤාත්‍රෙව රතතිභොජනා භුඤ්ඤති හික්කුසමොච. අඤ්ඤාත්‍ර ඛො පතාච්ඡිසො රතතිභොජනා භුඤ්ඤානා අපාමාධිතඤ්ඤා සඤ්ඤානන්ති අපාතඛිකතඤ්ඤා ලහුඨානඤ්ඤා බලඤ්ඤා ඵාසුචිභාරඤ්ඤා, ඵඵ භුමොපි අච්ඡිසො අඤ්ඤාත්‍රෙව රතතිභොජනා භුඤ්ඤා, අඤ්ඤාත්‍ර ඛො පතාච්ඡිසො භුමොපි රතතිභොජනා භුඤ්ඤානා අපාමාධිතඤ්ඤා සඤ්ඤානන්ති අපාතඛිකතඤ්ඤා ලහුඨානඤ්ඤා බලඤ්ඤා ඵාසුචිභාරඤ්ඤා, තෙ මයං කිර හික්කවෙ භුමො තෙ හික්කු ඵචං අච්චුත්ථ: ‘මයං ඛො අච්ඡිසො සායඤ්ඤාව භුඤ්ඤාම පාතොච දිවාච විකාලෙ, තෙ මයං සායඤ්ඤාව භුඤ්ඤානා පාතොච දිවාච විකාලෙ, අපාමාධිතඤ්ඤා සඤ්ඤානාම අපාතඛිකතඤ්ඤා ලහුඨානඤ්ඤා බලඤ්ඤා ඵාසුචිභාරඤ්ඤා, තෙ මයං කිං සන්දිට්ඨිකං හිති: කාලිකං අනුධාමස්සාම, සායඤ්ඤාව මයං භුඤ්ඤාමාම පාතොච දිවාච විකාලෙ’ති. ඵචච්ඡානෙත.

කිංසු මෙ භුමො හික්කවෙ ඵචං ධම්මං දෙසිතං අභිනාථං. යං කිඤ්ඤායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමිසුඛං වා, තස්ස අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවංශන්ති’ති. නොභෙතං භනෙත. නසු මෙ භුමො හික්කවෙ ඵචං ධම්මං දෙසිතං අභිනාථං, ‘ඉධෙකච්චස්ස ඵචරුපං සුඛං වෙදනං වෙදිසතො අකුසලා ධම්මා අභිවංශන්ති. කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති. ඉධ පනෙකච්චස්ස ඵචරුපං සුඛං වෙදනං වෙදිසතො අකුසලා ධම්මා අභිවංශන්ති. කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති. ඉධ පනෙකච්චස්ස ඵචරුපං දුක්ඛං වෙදනං වෙදිසතො අකුසලා ධම්මා අභිවංශන්ති. කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති. ඉධ පනෙකච්චස්ස ඵචරුපං දුක්ඛං වෙදනං වෙදිසතො අකුසලා ධම්මා අභිවංශන්ති. ඉධෙකච්චස්ස ඵචරුපං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදනං වෙදිසතො අකුසලා ධම්මා අභිවංශන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති. ඉධ පනෙකච්චස්ස ඵචරුපං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදනං වෙදිසතො අකුසලා ධම්මා අභිවංශන්ති. කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති. ඉධ පනෙකච්චස්ස ඵචරුපං අදුක්ඛමිසුඛං වෙදනං වෙදිසතො අකුසලා ධම්මා පරිභායන්ති. කුසලා ධම්මා අභිවංශන්ති ඵචච්ඡානෙත.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා මහණක්හු ඇමැතුණේ ක : “එව මහණ, තෙපි මාගේ බසින් ‘ශාස්තෘහු ආයුෂ්මතුන් කැඳවාලති’ අස්සරි පුනඛිබ්බුක මහණුන් කැඳවාලව” යි වදළුණේ. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි එ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවද්දන් දී අස්සරි පුනඛිබ්බුක මහණුන් කරා එළඹ අස්සරිපුනඛිබ්බුක මහණුන්ට ‘ශාස්තෘන් වහන්සේ ආයුෂ්මතුන් කැඳවනසේකැ’යි මේ පවත් කීහ. ‘එසේ යැ ඇවැත්ති’යි අස්සරි පුනඛිබ්බුක භික්ෂුහු එ මහණහට පිළිවද්දන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් අස්සරිපුනඛිබ්බුක මහණුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළුණේ.

සැබෑ මහණෙනි, බොහෝ භික්ෂුහු තොප කරා එළඹ තෙල කීවාහු ඇපි ද : “ඇවැත්ති, භාග්‍යවත්තු රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා මැ වළඳති, භික්ෂුසංඝයා ද රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳයි. තවද ඇවැත්ති, රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරෝග බව ද නිද්‍රාව්‍යව බව ද සැහැල්ලු පැවැතුම් ද කායබලය ද සුවචිතරණය ද දන්නාහ. එව ඇවැත්ති, තෙපිද රාත්‍රි භෝජනය හැරපියා මැ වළඳව. ඇවැත්ති, තෙපිද රාත්‍රිභෝජනය හැරපියා වළඳන්නාහු නිරෝග බව ද, නිද්‍රාව්‍යව බව ද සැහැල්ලු පැවැත්ම ද කායබලය ද සුවචිතරණය ද දනිවු” යයි. මෙසේ කී කල්හි මහණෙනි, තෙපි ඒ භික්ෂුන්ට ඇවැත්ති, අපි සවස්තිද්‍ර උද්ඝනනි ද්‍ර ධ්වනිල් විකාලයෙහි ද වළඳමහ. ඇපි සවස්තිද්‍ර උද්ඝනනි ද්‍ර ධ්වනිල් විකාලයෙහි ද වළඳන්නාමෝ නිරාබාධ බව ද නිරාතඩක බව ද සැහැල්ලු පැවැතුම් ද කායබලය ද සුවචිතරණය ද දනුමහ. අපි කුමක් හෙයින් සාන්ද්‍රාස්ථික වූ සුවස හැරපියා කාලික වූ සුවස අනුධාවනය කරමෝ ද අපි සවස්ති ද්‍ර උද්ඝනනි ද්‍ර ධ්වනිල් විකාලයෙහි ද වළඳමහ’යි මෙසේ කීවහ ද”යි, එසේ යැ වහන්ස.

කිම මහණෙනි, තෙපි මෙසේ දහම් දෙසනලද විරු දන්නාවු ද? “මේ පුරුෂපුද්ගල යම්කිසි සුවසක් හෝ දුක්කත් හෝ නො දුක් නො සුවසක් හෝ විඳි ද, ඔහුට අකුසල් දහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙති” යයි. වහන්ස, තෙල නැත් මැ යැ. මහණෙනි, තෙපි මා විසින් මෙසේ දහම් දෙසනලද විරු දන්නාහු නො ද? මෙලොවැ මෙබඳු වූ සුබවේද්‍යාව විද්‍යා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසල් දහම්හු වැඩෙති, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත්, තවද මෙලොවැ මෙබඳු වූ සුබවේද්‍යා විද්‍යා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙත්. මෙලොවැ මෙබඳු දුඛවේද්‍යා විද්‍යා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසල්දහම්හු වැඩෙති, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත්. තවද මෙලොවැ මෙබඳු වූ දුඛවේද්‍යා විද්‍යා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙත්. මෙලොවැ මෙබඳු වූ නො දුක් නො සුව වේද්‍යා විද්‍යා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසල්දහම්හු වැඩෙති, කුසල්දහම්හු පිරිහෙත්. තවද මෙලොවැ මෙබඳු වූ නො දුක් නො සුව වේද්‍යා විද්‍යා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසල්දහම්හු පිරිහෙති, කුසල්දහම්හු වැඩෙත්” යයි. එසේ යැ වහන්ස.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සාධු හික්කවෙ මයා වේනං හික්කවෙ අඤ්ඤානං අභවිස්සා අදිට්ඨං අවිදිනං අභවිජ්ඣානං අඵසිනං පඤ්ඤායා ඉධෙකච්චස්ස ඵවරූපං සුඛං වෙදනං වෙදිගතො අකුසලාධම්මා අභිවම්බන්ති. කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති. ඵම්මිහං අජානන්තො ‘ඵවරූපං සුඛං වෙදනං පජ්ඣප්පා’ති විදෙසං, අපි නු මෙ ඵතං හික්කවෙ පඤ්ඤානං අභවිස්සා’ති. නො හෙතෙසෙත්ත, යම්මා ච ඛො ඵතං හික්කවෙ මයා ඤානං දිට්ඨං විදිනං භවිජ්ඣානං ඵසිනං පඤ්ඤායා, ‘ඉධෙකච්චස්ස ඵවරූපං සුඛං වෙදනං වෙදිගතො අකුසලා ධම්මා අභිවම්බන්ති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති’ති. තස්මාහං ‘ඵවරූපං සුඛං වෙදනං පජ්ඣප්පා’ති වදාමි.

මියා 'වෙනං හික්කවෙ අඤ්ඤානං අභවික්ඛං අවිදිනං අසච්ඡිකනං අඵඤ්ඤානං පඤ්ඤාය: 'ඉඛෙකච්චික්ඛං ඵවරුපං සුඛං වෙදනං වෙදිසනො අකුසලා ධම්මා පරිභංගනති, කුසලා ධම්මා අභිවංඤ්නති'ති. ඵවම්හං අජානනො, 'ඵවරුපං සුඛං වෙදනං උපසම්පජ්ජා විහරථා'ති වදෙයාං. අපි නු මෙ ඵතං හික්කවෙ පතිරුපං අභවික්ඛාති. නො හෙතං හනො. 'යඤ්ඤා ව ඛො ඵතං හික්කවෙ මියා ඤ්ඤානං දිට්ඨං විදිනං සච්ඡිකනං ඵඤ්ඤානං පඤ්ඤාය 'ඉඛෙකච්චික්ඛං ඵවරුපං සුඛං වෙදනං වෙදිසනො අකුසලා ධම්මා පරිභංගනති, කුසලා ධම්මා අභිවංඤ්නති'ති. තඤ්ඤානං ඵවරුපං සුඛං වෙදනං උපසම්පජ්ජා විහරථා'ති වදාමි.

මහා'වෙනං භික්ඛවෙ අඤ්ඤානං අභවික්ඛං අවිදිනං අභවිජ්ඣනං
අභික්ඛිතං පඤ්ඤාය 'ඉධෙකම්මස්ස ඵවරුපං දුක්ඛං වෙදනං වෙදිගතො
අකුසලා ධම්මා අභිවංඤ්ඤාති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති'ති. ඵචමහං
අජානනො, 'ඵවරුපං දුක්ඛං වෙදනං පජහථා'ති වදෙංයං, අපි නු මේ
ඵතං භික්ඛවෙ පතිරුපං අභවිස්සා'ති. නො'නෙතං භන්තො. යමාං ච
ඛො ඵතං භික්ඛවෙ මහා ඤානං දිට්ඨං විදිනං භවිජ්ඣනං ඵස්සිතං පඤ්ඤාය
'ඉධෙකම්මස්ස ඵවරුපං දුක්ඛං වෙදනං වෙදිගතො අකුසලා ධම්මා
අභිවංඤ්ඤාති, කුසලා ධම්මා පරිභායන්ති'ති. තමාංහං ඵවරුපං දුක්ඛං
වෙදනං පජහථාති වදමි.

මියැවෙන හික්කවෙ අඤ්ඤානං අභවික්ඛා අදිට්ඨං අවිදිනං අකල්පිතං අඵසිතං පඤ්ඤායා: ‘ඉධෙකල්පිතං ඵවරුපං දුක්ඛං වේදනං වේදිතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසනති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති’ති. ඵවමහං අජානනො: ‘ඵවරුපං දුක්ඛං වේදනං උපසම්පජ්ඣ මහරුපා’ති වදෙසාං ‘අපි නු මෙ ඵනං හික්කවෙ පතිරුපං අභවික්ඛා’ති. නො හෙතමානො, යමා, ච ඛො ඵනං හික්කවෙ මියා ඤානං දිට්ඨං විදිනං කල්පිතං ඵසිතං පඤ්ඤායා: ‘ඉධෙකල්පිතං ඵවරුපං දුක්ඛං වේදනං වේදිතො අකුසලා ධම්මා පරිභාසනති, කුසලා ධම්මා අභිවක්ඛන්ති’ති. තස්මාහං ‘ඵවරුපං දුක්ඛං වේදනං උපසම්පජ්ඣ මහරුපා’ති වදාමි.

මයා වෙනං හික්ඛවෙ අඤ්ඤානං අභවික්ඛං අදිට්ඨං අවිදිතං අසච්ඡිකතං අඵසිතං පඤ්ඤායො ඉධෙකච්චික්ඛං ඵවරුපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිකතො අකුසලා ධම්මා අභිවර්ධන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති'ති. ඵවම්හං අජානන්තො ඵවරුපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං පජ්ඣරා'ති විදෙසාං. අපි නු මෙ ඵතං හික්ඛවෙ පතිරුපං අභවික්ඛා'ති. නො ගතභික්ඛන්තො යසො ච ඛො ඵතං හික්ඛවෙ මයා ඤානං දිට්ඨං විදිතං සච්ඡිකතං ඵසිතං පඤ්ඤායො ඉධෙකච්චික්ඛං ඵවරුපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිකතො අකුසලා ධම්මා අභිවර්ධන්ති. කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති'ති. නුසොභං ඵවරුපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං පජ්ඣරා'ති වදමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මැනවැ මහණෙනි. මහණෙනි, "මෙලොවැ මෙබඳු වූ සුඛවේදනා වීදනා ඇතැම් පුභුලක්කව අකුසලදහම්මු වැඩෙනි, කුසලදහම්මු පිරිහෙනි" යන තෙල කරුණ මා විසිනු ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරනලද නො දක්නාලද නො දන්නාලද නො පසක් කරන ලද නො පහස්නාලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ සුඛවේදනාව හැරපියව'යි කියාම නම්, මහණෙනි, තෙල මට කිම අනුරූප වන්නේ ද'යි? වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. මහණෙනි, යම් හෙයකින් "මෙලොවැ මෙබඳු සුඛවේදනා වීදනා ඇතැම් පුභුලක්කව අකුසලදහම්මු වැඩෙනි, කුසලදහම්මු පිරිහෙනි" යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරන ලද දක්නා ලද දන්නාලද පසක් කරනලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ සුඛවේදනාව හැරපියව'යි කියමි.

මහණෙනි, “මෙලොවැ මෙබඳු වූ සුඛවේද්‍යාව විද්‍යා ඇතැම් පුඤ්ඤත්තට අකුසලදහම්‍යු පිරිහෙති, කුසලදහම්‍යු වැටෙති” යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරනලද නො දක්නාලද නො පසක් කරනලද නො පහස්නාලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ සුඛවේද්‍යාව උපදවා වාස කරව’යි කියමි නම් මහණෙනි, තෙල මට කීම අනුරූප වන්නේ දැ’යි. වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. යම් හෙයකින් මහණෙනි, “මෙලොවැ මෙබඳු වූ සුඛවේද්‍යාව විද්‍යා ඇතැම් පුඤ්ඤත්තට අකුසලදහම්‍යු පිරිහෙති, කුසලදහම්‍යු වැටෙති” යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරනලද දක්නාලද දන්නාලද පසක් කරනලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ සුඛවේද්‍යාව උපදවා වාස කරව’යි කියමි.

තවද මහණෙනි, “මෙලොවැ මෙබඳු වූ දූෛබවේද්‍යාව වීදුනා ඇතැම් පුඟුලක්ඟව අකුසල දහම්ම වැඩෙකි, කුසලදහම්ම පිරිහෙකි” යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරන ලද නො දක්නාලද නො දන්නාලද නො පසක් කරන ලද නො පහස්නා ලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ දූෛබවේද්‍යාව හැරපියවැයි කියම් නම් කීම මහණෙනි, තෙල මට නිසිවන්නේ දැයි? වහන්ස, නො වේ මැ යැ. යම් හෙය කින් මහණෙනි, “මෙලොවැ මෙබඳු දූෛබවේද්‍යාව වීදුනා ඇතැම් පුඟුලක්ඟව අකුසල දහම්ම වැඩෙකි, කුසලදහම්ම පිරිහෙකි” යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරනලද දක්නාලද දන්නාලද පසක් කරන ලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ දූෛබවේද්‍යාව හැරපියවැයි කියම්.

තවද මහණෙනි, "මෙලොවද මෙබඳු වූ දුඃඛවේදනාව විද්‍යා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසල දහම්හු පිරිහෙති කුසලදහම්හු වැඩෙති" යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරනලද නො දක්නාලද නො දන්නාලද නො පසක් කරනලද නො පහස්නාලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ දුඃඛවේදනාව උපදවා වාස කරව'යි කියාම නම්, මහණෙනි, කිම තෙල මට නිසි වන්නේ දැයි? වහන්ස, තෙල, නො වේ මැ යැ. යම් හෙයකින් මහණෙනි, "මෙලොවද මෙබඳු වූ දුඃඛවේදනාව විද්‍යා ඇතැම් පුභුලක්ඛට අකුසලදහම්හු පිරිහෙති, කුසලදහම්හු වැඩෙති" යන මෙ කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරනලද දක්නාලද දන්නාලද පසක් කරනලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ දුඃඛවේදනාව උපදවා වාස කරව'යි කියමි.

තවද මහණෙනි, “මෙලොවැ මෙබඳු වූ නොදුක් නොසුව වේදනා විදුනා ඇතැම් පුභුලක්කට අකුසලදහම්හු වැටෙති, කුසල දහම්හු පිරිහෙති” යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරනලද නො දක්නාලද නො දන්නාලද නො පසක් කරනලද නො පහස්නාලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ අක්කම්මසුඛවේදනාව හැරපියවැයි කියාම නම්, කීම මහණෙනි, තෙල මට නිසි වේ දැයි? වහන්ස, නො වේ මැ යැ. යම් හෙයෙකින් මහණෙනි, “මෙලොවැ මෙබඳු වූ නොදුක් නොසුවවේදනාව විදුනා ඇතැම් පුභුලක්කට අකුසලදහම්හු වැටෙති, කුසලදහම්හු පිරිහෙති” යන මෙ කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරනලද දක්නාලද දන්නාලද පසක් කරනලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ අක්කම්මසුඛවේදනාව හැරපියවැයි කියාම.

මයා චෙතං භික්ඛවෙ අඤ්ඤානං අභවිස්සා අද්දිට්ඨං අවිදිතං අභවිජ්ඣතං අඵසිතං පඤ්ඤාය; ඉධෙකච්චස්ස ඵවරූපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිතො; අකුසලා ධම්මා පරිභායනති, කුසලා ධම්මා අභිවංසිත්ති¹. ඵවමහං අජානන්තො ඵවරූපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං උපසම්පජ්ජි විහරේත්ති වදෙය්‍යං අපි නු මෙ ඵතං භික්ඛවෙ පඤ්ඤායාති. නො හෙතං භන්තො. යස්මිං ච ඛො ඵතං භික්ඛවෙ මයා ඤාතං දිට්ඨං විදිතං භවිජ්ඣතං ඵසිතං පඤ්ඤාය, ඉධෙකච්චස්ස ඵවරූපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං වේදිතො; අකුසලා ධම්මා පරිභායනති, කුසලා ධම්මා අභිවංසිත්ති², නස්මාහං ඵවරූපං අදුක්ඛමසුඛං වේදනං උපසම්පජ්ජි විහරේත්ති වදාමි.

නාහං භික්ඛවෙ සබ්බෙසංයෙව හිතවුතං අප්පමාදෙන කර්ණිතනති වදාමි. න පනාහං භික්ඛවෙ සබ්බෙසංයෙව හිතවුතං නාප්පමාදෙන කර්ණිතනති වදාමි. යෙ තෙ භික්ඛවෙ හිතවු අරහත්තො ඩිණ්ණිකච්චා වුසිතවන්තො කතකර්ණිතං ඕසිතභාරං අනුප්පාදතංදත්ථා පරික්ඛිණ්ණවංසඤ්ඤාජනා සම්මදඤ්ඤා විමුක්තො. තථාරූපානාහං භික්ඛවෙ හිතවුතං නාප්පමාදෙන කර්ණිතනති වදාමි. තං කිස්ස හෙතු; කතං තෙසං අප්පමාදෙන අභබ්බො තෙ පමජ්ජිතුං.

යෙ ච ඛො තෙ භික්ඛවෙ හිතවු සෙක්ඛා අප්පත්තමානසා අනුත්තරං යොගසෙක්ඛමං පඤ්ඤායා විහරන්ති. තථාරූපානාහං භික්ඛවෙ හිතවුතං අප්පමාදෙන කර්ණිත³නති වදාමි. තං කිස්ස හෙතු; අප්පෙවනාමිමෙ අයසම්පන්නො අනුලොමිකාති සෙතාසනාති පටිසෙවමානා කල්‍යාණ-මිත්තෙ භජමානා ඉන්ද්‍රියාති සම්පන්නානමානා යස්සභාස කුලප්පතො සම්මදෙව අභාරස්මි අනභාරිතං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිතං පටියොසානං දිවෙඨව ධම්මෙ සංයං අභිඤ්ඤා සම්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරෙය්‍ය⁴නති. ඉමං ඛො අහං භික්ඛවෙ ඉමෙසං හිතවුතං අප්පමාදඵලං සම්පස්සමානො අප්පමාදෙන කර්ණිතනති වදාමි.

සතතිමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ සතතා: උභයොභාගවිමුක්තො පඤ්ඤා විමුක්තො කායසක්ඛි දුට්ඨප්පත්තො¹ සඤ්ඤා විමුක්තො ධම්මානුසාරී සඤ්ඤානුසාරී.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො උභයොභාගවිමුක්තො: ඉධ භික්ඛවෙ ඵකච්චො පුග්ගලො යෙ තෙ සතතා විමොක්ඛා අතික්කම්ම රූපෙ අරුථා තෙ කායෙත ඵසිත්ති² විහරති, පඤ්ඤාය චස්ස දිස්වා අයසා පරික්ඛිණ්ණං භොගන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො උභයොභාග-විමුක්තො. ඉමස්ස ඛො අහං භික්ඛවෙ හිතවුතො න අප්පමාදෙන කර්ණිතනති වදාමි. තං කිස්ස හෙතු; කතං තස්ස අප්පමාදෙන අභබ්බො යො පමජ්ජිතං.

1. දිට්ඨිප්පත්තො - සිමු, මජ්ඣං, සා. 2.
2. වුසිත්ති - සිමු, මජ්ඣං, සා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද මහණෙනි, “මෙලොවැ මෙ බඳු වූ නොදුක් නොසුව වේදනාව විදුනා ඇතැම් පුද්ගලක්ෂ්‍යට අකුසලදහම්හු පිරිහෙති, කුසලදහම්හු වැඩෙති” යන තෙල කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ නො කරනලද නො දක්නාලද නො දන්නාලද නො පසක් කරනලද නො පහස්නාලද වී නම් මෙසේ නො දන්නා වූ මම මෙබඳු වූ අදුක්ඛමසුබවේදනාව උපදවා වාස කරව’යි කියම් නම් කිම මහණෙනි, තෙල මට නිසි වන්නේ ද? යි? වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යැ. යම් භෙයෙකින් මහණෙනි, “මෙලොවැ මෙබඳු වූ නොදුක් නො සුව වේදනාව විදුනා ඇතැම් පුද්ගලක්ෂ්‍යට අකුසලදහම්හු පිරිහෙති, කුසලදහම්හු වැඩෙති” යන මෙ කරුණ මා විසින් ප්‍රඥයෙන් අවබෝධ කරන ලද දක්නාලද දන්නාලද පසක් කරනලද පහස්නාලද ද, එහෙයින් මම මෙබඳු වූ නොදුක් නොසුව වේදනාව උපදවා වාසය කරව’යි කියමි.

මහණෙනි, මම හැම මහණුන් විසින් මැ අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැයි නො කියමි. එතෙකුදුවත් මහණෙනි, මම හැම මහණුන් විසින් මැ අප්‍රමාදයෙන් නො කටයුතු යැ යි නො කියමි. මහණෙනි, අර්හත් වූ ක්ෂිණාසුව වූ වැස නිම වූ මහබ්බසර ඇති සිවුමහින් කළ කිස ඇති බහා තැබූ ස්කන්ධාදි බර ඇති රහත් බවට පැමිණි ක්ෂය වූ හටසංයෝජන ඇති මොනාවට දුන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණු යම් මහණ කෙනෙක් වෙත් ද මහණෙනි, මම එබඳු මහණුන්ට අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැ යි නො කියමි. ඒ කවරහෙයින් යත් : ඔවුන් විසින් අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කරනලද. ඔහු පමා වන්නට නො නිස්සහ.

තවද මහණෙනි, ජෛක්ෂ වූ අර්හත්වයට නො පැමිණි සිත් ඇති යම් මහණ කෙනෙක් අනුත්තර වූ යොගක්ෂෙමය ප්‍රාර්ථනා කෙරෙමින් වාසය කෙරෙත් ද, මහණෙනි, මම එබඳු මහණුන් විසින් අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැයි කියමි. ඒ කවරහෙයින් යත් : “මේ ආයුෂ්මත්හු අනුලොම වූ සෙනසුන් යෝවනය කරන්නාහු කල්‍යාණමිත්‍රයන් හරනය කරන්නාහු ශ්‍රද්ධාදි ඉන්ද්‍රියයන් සම කෙරෙමින් යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වෙත් ද ඒ අනුත්තර වූ බ්බසරවස් කෙළවර ආයුඵලය ඉහාත්මයෙහි මැ උත්තමප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පැමිණ වාසය කරන්නාහු නම් මැනැවැ”යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණුන්ට මේ අප්‍රමාදඵලය දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘතිය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන වූ මේ පුද්ගලයෝ සත් දෙනෙක් ඇත. කවර සත් දෙනෙක යත් : උභතොභාග විච්ඡික්ක යැ ප්‍රඥවිච්ඡික්ක යැ කායසාක්ෂි යැ දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත යැ ශ්‍රද්ධාවිච්ඡික්ක යැ ධම්මානුසාරි යැ ශ්‍රද්ධානුසාරි යැ යන සත් දෙනා යි.

මහණෙනි, උභතොභාගවිච්ඡික්කපුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙසස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපය වූ යම් ඥාත්තවිමොක්ෂ කෙනෙක් වෙත් නම් ඒ විමොක්ෂයන් නාමකයින් ස්පර්ශ කොට වෙසෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙහුද ආයුඵ-සත්‍යයන් දක ආශ්‍රවයෝ ක්ෂය කරන ලද වෙති. මහණෙනි, මේ පුද්ගල උභතොභාග විච්ඡික්ක යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ මහණෙකට මම අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කටයුතු යැ යි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : ඔහු විසින් අප්‍රමාදයෙන් කෘතිය කරන ලද, භේ පමා වන්නට නො නිස්ස.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමො ච හික්කවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤා විමුක්ඛො : ඉධ හික්කවෙ ඵකචෙට්ඨා පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙන ඵස්සිති¹ විහරති, පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ආසවා පරික්ඛිණා භොනති. අයං වුච්චති හික්කවෙ පුග්ගලො පඤ්ඤා-විමුක්ඛො. ඉමස්ස පි ඛො අහං හික්කවෙ හික්කුනො න අපාමාදෙන කරණීයනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු : කතං තස්ස අපාමාදෙන, අහඤ්ඤා සො පමජ්ජතුං.

කතමො ච හික්කවෙ පුග්ගලො කායසක්ඛී : ඉධ හික්කවෙ ඵකචෙට්ඨා පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙන ඵස්සිති¹ විහරති, පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ඵකචෙට්ඨා ආසවා පරික්ඛිණා භොනති. අයං වුච්චති හික්කවෙ පුග්ගලො කායසක්ඛී. ඉමස්ස ඛො අහං හික්කවෙ හික්කුනො අපාමාදෙන කරණීයනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු : අපොචනාම අයමායස්ම අනුලොමිකාති සෙනා-සනාති පටිසෙවමානො කල්‍යාණමිත්තෙහ භජමානො ඉජ්ජියාති සමන්තා-නායමානො යස්සන්ධාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපටිට්ඨොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාමා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති. ඉමං ඛො අහං හික්කවෙ ඉමස්ස හික්කුනො අපාමාදඵලං සම්පස්සමානො අපාමාදෙන කරණීයනති වදාමි.

කතමො ච හික්කවෙ පුග්ගලො දිට්ඨපොත්තො² ඉධ හික්කවෙ ඵකචෙට්ඨා පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙන ඵස්සිති¹ විහරති, පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ඵකචෙට්ඨා ආසවා පරික්ඛිණා භොනති. තථාගතස්සවෙදිතා වස්ස ධම්මා පඤ්ඤාය චොදිට්ඨා භොනති චොචරිතා. අයං වුච්චති හික්කවෙ පුග්ගලො දිට්ඨපාත්තො² ඉමස්ස පි ඛො අහං හික්කවෙ හික්කුනො අපාමාදෙන කරණීයනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු : අපොචනාම අයමායස්ම අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙවමානො කල්‍යාණමිත්තෙහ භජමානො ඉජ්ජියාති සමන්තානායමානො යස්සන්ධාය කුලපුත්තා සමමදෙව අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජනති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපටිට්ඨොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාමා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති. ඉමං ඛො අහං හික්කවෙ ඉමස්ස හික්කුනො අපාමාදඵලං සම්පස්සමානො අපාමාදෙන කරණීයනති වදාමි.

කතමො ච හික්කවෙ පුග්ගලො සඤ්ඤා විමුක්ඛො : ඉධ හික්කවෙ ඵකචෙට්ඨා පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අතික්කමම රූපෙ ආරූපා තෙ න කායෙන ඵස්සිති¹ විහරති, පඤ්ඤාය වස්ස දිස්වා ඵකචෙට්ඨා ආසවා පරික්ඛිණා භොනති. තථාගතෙ වස්ස සඤ්ඤා නිවිට්ඨා භොති මුලජාතා පතිට්ඨිතා. අයං වුච්චති හික්කවෙ පුග්ගලො සඤ්ඤා-විමුක්ඛො. ඉමස්ස පි ඛො අහං හික්කවෙ හික්කුනො අපාමාදෙන කරණීයනති වදාමි. තං කිස්ස භෙතු : අපොචනාම අයමායස්ම

1. පුසිති - සිමු, මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. දිට්ඨපාත්තො - සිමු, මජ්ඣං, ස්‍යා.

මහණෙනි, ප්‍රඥවිමුක්ත පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගල-යෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපා වූ යම් භාන්තවීමාක්ෂ කෙනෙක් ඇත් ද ඒ සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්පර්ශ කොට නො වෙසෙයි. එතෙකුදු වත් ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙන් ආයාසිතයන් දක ආප්‍රවයෝ ක්ෂය කරන ලද වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල ප්‍රඥවිමුක්ත යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණහට ද මම අප්‍රමාදයෙන් කෘතා කටයුතු යැ යි නො කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : ඔහු විසින් අප්‍රමාදයෙන් කෘතා කරනලද. හේ පමදින්නට අභවා යි.

මහණෙනි, කායසාක්ෂි පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගල-යෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපා වූ යම් යම් භාන්තවීමාක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ සමාපත්තීන් නාමකායයෙන් ස්පර්ශ කොට වෙසෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙනුදු ආයාසිතයන් දක ඇතැම් ආප්‍රවයෝ ක්ෂය කරනලද වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල කායසාක්ෂි යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණහට මම අප්‍රමාදයෙන් කටයුතු කළයුතු යයි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : මෙ ආයුෂ්මත් අනුලොම සෙනසුන් සේවනය කෙරෙමින් කලණමිතුරන් හජනය කෙරෙමින් ශ්‍රද්ධාදිඉන්ද්‍රියයන් සම කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට හිඟගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වෙත් ද, ඒ අනුත්තර වූ මුහුම්වයායාගේ පයාච්ඡායා වූ අභිත්ථලය මෙ අත්බැවිහි මැ උත්තම ප්‍රඥයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ'යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණහට මේ අප්‍රමාද ඵලය දකිමින් අප්‍රමාද වැ කෘතා කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගල-යෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපා වූ යම් භාන්තවීමාක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්පර්ශ කොට නො වෙසෙයි. එතෙකුදු වත් ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙන් ආයාසිතයන් දක ඇතැම් ආප්‍රව කෙනෙක් ක්ෂය කරනලද වෙයි. ඔහු විසින් තරාගත-ප්‍රවේදිත ධර්මයෝ ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද මොනොවට සරනලද වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල දෘෂ්ටිප්‍රාප්ත යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණහට ද මම අප්‍රමාද වැ කෘතා කටයුතු යැ යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : මෙ ආයුෂ්මත් අනුලොම සෙනසුන් සේවනය කෙරෙමින් කල්‍යාණමිත්‍රයන් හජනය කෙරෙමින් ඉන්ද්‍රිය-යන් සම කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට හිඟගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වෙත් ද ඒ අනුත්තර වූ මුහුම්වයායාගේ පයාච්ඡායා වූ අභිත්ථලය මෙ අත්බැවිහි මැ තෙමේ උත්තම ප්‍රඥයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ'යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණහට මේ අප්‍රමාදඵලය දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘතා කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ශ්‍රද්ධාවිමුක්ත පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් රූප සමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූපා වූ යම් භාන්තවීමාක්ෂ කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්පර්ශ කොට වාසය කෙරෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙන් ද සිව්සස් දක ඇතැම් ආප්‍රවයෝ ක්ෂය කරන ලද වෙයි. තරාගතයන් කෙරෙහි ඔහු හේ ශ්‍රද්ධාව ද බැසගත්තී හටගත්මුල් ඇති වැ පිහිටියා වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල ශ්‍රද්ධාවිමුක්ත යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මෙ මහණහට ද මම අප්‍රමාද වැ කෘතා කටයුතු යැ යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් "මෙ ආයුෂ්මත් අනුලොම සෙනසුන් සේවනය කෙරෙමින්

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙවමානො කල්‍යාණමිත්තෙහ භජමානො ඉන්ද්‍රියාති සම්භ්‍යානාසමානො යස්සන්ධාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජන්ති, නදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපටියොසානං දිවේඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සචරිකන්තා උපසම්පජ්ජි විහරෙත්තාති. ඉමං ඛො අහං හික්කවෙ ඉමස්ස හික්කුනො අපාමාදඵලං සම්පක්ඛමානො අපාමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි.

කතමො ච හික්කවෙ පුග්ගලො ධම්මානුසාරී: ඉධ හික්කවෙ ඵකථෙවො පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අභික්කම්ම රූපෙ ආරුප්පා තෙ න කායෙන ඵස්සිත්වා විහරති, පඤ්ඤාය චස්ස දිස්සා ආසවා අපරික්ඛණ්ණා¹ භොන්ති, නථාගතපාවෙදිනා චස්ස ධම්මා පඤ්ඤාය මත්තස්සො නිජ්ඣානං ඛම්හති. අපි චස්ස ඉමෙ ධම්මා භොන්ති, සෙත්තපීදං සඤ්ඤායං විරිසිද්ධියං සතිද්ධියං සමාධිද්ධියං පඤ්ඤාදිද්ධියං. අයං වුච්චති හික්කවෙ පුග්ගලො ධම්මානුසාරී. ඉමස්සපි ඛො අහං හික්කවෙ හික්කුනො අපාමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි. ඛං කිස්ස භෙත්තු: අපොචනාමි අයමායස්මි අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙවමානො කල්‍යාණමිත්තෙහ භජමානො ඉන්ද්‍රියාති සම්භ්‍යානාසමානො යස්සන්ධාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජන්ති, නදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපටියොසානං දිවේඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සචරිකන්තා උපසම්පජ්ජි විහරෙත්තාති. ඉමං ඛො අහං හික්කවෙ ඉමස්ස හික්කුනො අපාමාදඵලං සම්පක්ඛමානො අපාමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි.

කතමො ච හික්කවෙ පුග්ගලො සඤ්ඤානුසාරී: ඉධ හික්කවෙ ඵකථෙවො පුග්ගලො යෙ තෙ සත්තා විමොක්ඛා අභික්කම්ම රූපෙ ආරුප්පා තෙ න කායෙන ඵස්සිත්වා විහරති, පඤ්ඤාය චස්ස දිස්සා ආසවා අපරික්ඛණ්ණා¹ භොන්ති, නථාගතෙ චස්ස සඤ්ඤාමත්තං භොති පෙම්මත්තං. අපි චස්ස ඉමෙ ධම්මා භොන්ති. සෙත්තපීදං සඤ්ඤායං විරිසිද්ධියං සතිද්ධියං සමාධිද්ධියං පඤ්ඤාදිද්ධියං. අයං වුච්චති හික්කවෙ පුග්ගලො සඤ්ඤානුසාරී. ඉමස්සපි ඛො අහං හික්කවෙ හික්කුනො අපාමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි. ඛං කිස්ස භෙත්තු: අපොචනාමි අයමායස්මි අනුලොමිකාති සෙනාසනාති පටිසෙවමානො කල්‍යාණමිත්තෙහ භජමානො ඉන්ද්‍රියාති සම්භ්‍යානාසමානො යස්සන්ධාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජන්ති, නදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපටියොසානං දිවේඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සචරිකන්තා උපසම්පජ්ජි විහරෙත්තාති. ඉමං ඛො අහං හික්කවෙ ඉමස්ස හික්කුනො අපාමාදඵලං සම්පක්ඛමානො අපාමාදෙන කරණීයන්ති වදාමි.

නාහං හික්කවෙ ආදිකෙතෙව අඤ්ඤාරාධනං වදාමි. අපි ච හික්කවෙ අනුපුබ්බසික්ඛා අනුපුබ්බකිරියා අනුපුබ්බපටිපදා අඤ්ඤාරාධනා භොති.

1. ඵකථෙව ආසවා පරික්ඛණ්ණා - මජ්ඣ, සා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කලණචතුරත් හජනය කෙරෙමින් ඉන්ද්‍රියයන් සම කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙත් නික්ම සස්තොගි පැවිදි වෙත් ද, ඒ අනුත්තර වූ මහබ්බසර කෙළවර වූ අභිත්ථලය මෙ අත්බැවිහි මැ තෙමේ උත්තම ප්‍රඥයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ"යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණහට මේ අප්‍රමාද අනුසස් දක්මින් අප්‍රමාදයෙන් කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ධර්මානුසාරී පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තොගි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූප්‍ය වූ යම් ශාන්තවීමොක්ෂ කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ සමාපත්තීන් නාමකයින් ස්පර්ශ කොට වාසය කෙරෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙකු සිටිසස් දූත අනුවයෝ කෘය කරන ලද්දහු වෙති. තරාගතප්‍රවිදික වූ ධර්මයෝ ද ප්‍රඥයෙන් අවසි වශයෙන් වටහත්. තවද ඔහුට මේ ධර්මයෝ වෙති, හෙ මෙසේ යැ : ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය යැ වීර්යෙන්ද්‍රිය යැ ස්මෘතීන්ද්‍රිය යැ සමාධීන්ද්‍රිය යැ ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල ධර්මානුසාරී යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මම මෙ මහණහු විසිනුද අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : "මේ ආයුෂ්මත් අනුලොම සෙනසුන් සෙවන කෙරෙමින් කලණචතුරත් හජනය කෙරෙමින් ඉන්ද්‍රියයන් සම-කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙත් නික්ම සස්තොගි පැවිදි වෙත් ද ඒ අනුත්තර වූ මුත්තමයානුසාරී පයථවසානාය වූ අභිත්ථලය මෙ අත්බැවිහි මැ තෙමේ උත්තමප්‍රඥයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ"යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණහට මේ අප්‍රමාද අනුසස් දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, ශ්‍රද්ධානුසාරී පුද්ගල කවරෙ යත් : මහණෙනි, මෙ සස්තොගි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් රූපසමාපත්තීන් ඉක්මවා ආරූප්‍ය වූ යම් ශාන්තවීමොක්ෂ කෙතෙක් ඇද්ද, ඒ සමාපත්තීන් නාමකයින් අරමුණු කොට හො වෙසෙයි. ඔහු විසින් ප්‍රඥයෙකු සිටිසස් දූත අනුවයෝ කෘය කරන ලද්දහු හො වෙති. තරාගතයන් කෙරෙහිද ඔහු හේ ශ්‍රද්ධා-මාත්‍රයෙක් ප්‍රේමමාත්‍රයෙක් වෙයි. තවද ඔහුට මේ ධර්මයෝ වෙති. හෙ මෙසේ යැ : ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය යැ වීර්යෙන්ද්‍රිය යැ ස්මෘතීන්ද්‍රිය යැ සමාධීන්ද්‍රිය යැ ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය යැ. මේ පුද්ගල ශ්‍රද්ධානුසාරී යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මම මෙ මහණහු විසිනුද අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : "මේ ආයුෂ්මත් අනුලොම සෙනසුන් සෙවනය කෙරෙමින් කලණචතුරත් හජනය කෙරෙමින් ඉන්ද්‍රියන් සම කෙරෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙත් නික්ම සස්තොගි පැවිදි වෙත් ද, ඒ අනුත්තර වූ බ්බසර කෙළවර වූ අභිත්ථලය මෙ අත්බැවිහි මැ තෙමේ උත්තමප්‍රඥයෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාසය කරන්නේ නම් මැනැවැ"යි. මහණෙනි, මම මෙ මහණහට මේ අප්‍රමාද අනුසස් දක්මින් අප්‍රමාද වැ කෘත්‍ය කටයුතු යැ යි කියමි.

මහණෙනි, මම පළමු කොට මැ රහත් බැවිහි පිහිටීම හො කියමි. එතෙකුදු වත් අනුසාරී සිත්තයෙන් අනුසාරීත්‍රියායෙන් අනුසාරීප්‍රතිපදයෙන් අභිත්තවයෙහි පිහිටීම වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථානුච්ඡිද්ධ භික්ඛුවෙ අනුප්පබ්බසික්ඛා අනුප්පබ්බකිරියා අනුප්පබ්බපට්ඨපද අඤ්ඤාදාරාධනා හොති: ඉධ භික්ඛුවෙ සඤ්ඤාපාතො උපසංඝකම්භි, උපසංඝකම්මනො පසිරුපාසති, පසිරුපාසනො සොතං ඔදහති, ඔතිතසොතො¹ ධම්මං සුඤ්ඤාති, සුඤ්ඤාති ධම්මං ධාරෙති, ධනානං ධම්මානං අත්ථං උපපට්ඨකති, අත්ථං උපපට්ඨකතො ධම්මා තිජ්ඣානං බමනති, ධම්මතිජ්ඣානකතනියා සති ඡන්දො ජායති, ඡන්දජාතො උසංඝති, උසංඝතියා² තුලෙති, තුලසිත්තං පදහති, පභිතතො³ සමානො කාශෙන වෙච්ච පරමං සච්චං සච්ඡිකරොති; පඤ්ඤාය ච නං පටිවිජ්ඣා⁴ පසස්සති.

සාපි නාම භික්ඛුවෙ සඤ්ඤා නාහොසි. තමපි නාම භික්ඛුවෙ උපසංඝකම්මනං නාහොසි. සාපි නාම භික්ඛුවෙ පසිරුපාසනා නාහොසි. තමපි නාම භික්ඛුවෙ සොතාචාරානං නාහොසි. තමපි නාම භික්ඛුවෙ ධම්ම-සච්චනං නාහොසි. සාපි නාම⁵ භික්ඛුවෙ ධම්මධාරණං නාහොසි. සාපි නාම භික්ඛුවෙ අනුප්පට්ඨකතා නාහොසි. සාපි නාම භික්ඛුවෙ ධම්මතිජ්ඣා-නකතනියා නාහොසි. සොපි නාම භික්ඛුවෙ ඡන්දො නාහොසි. සොපි නාම භික්ඛුවෙ උසංඝායො නාහොසි. සාපි නාම භික්ඛුවෙ තුලනා නාහොසි. තමපි නාම භික්ඛුවෙ පභිතනං නාහොසි. විපට්ඨපන්නා⁶ත්ථ භික්ඛුවෙ. ඕච්ඡිපට්ඨපන්නා⁷ත්ථ භික්ඛුවෙ. කිව්දුරෙව්මෙ භික්ඛුවෙ මොස පුරිසා අපකකන්තා ඉමංගො ධම්මවිතයා.

අත්ථි භික්ඛුවෙ චතුර්ථං වේයාකරණං යසුද්ධියං විඤ්ඤා පුරිසො න පිරසෙව පඤ්ඤාත්ථං ආජානෙය්‍ය. උද්දිසිත්තාමි වො භික්ඛුවෙ. ආජාතිස්සථ මෙධනති. කෙ ච මයං භනෙත, කෙ ච ධම්මස්ස අඤ්ඤා-නාරොති. යොපි සො භික්ඛුවෙ සත්ථා ආමිසගරු ආමිසදායාදො ආමිසෙහි සංසට්ඨො විහරති, තස්සපසං ඵවරුපි පණොපණ්ණියා න උපෙති. ඵවඤ්ඤා නො අස්ස, අථ නං කරෙය්‍යාමි. න ච නො ඵවමස්ස, න නං කරෙය්‍යාමාති. කිම්පන භික්ඛුවෙ යං තථාගතො සබ්බසො ආමිසෙහි විසංසට්ඨො විහරති. සඤ්ඤා භික්ඛුවෙ සාවකස්ස සන්තිසාසනෙ පරියොගාය⁸ චත්තතො අයමනුධමෙමො හොති: සත්ථා භගවා, සාවකො භමස්මි. ජානාති භගවා, නාහං ජානාමිති. සඤ්ඤා භික්ඛුවෙ සාවකස්ස සන්තිසාසනෙ පරියොගාය චත්තතො රුච්ඡාති⁹ සන්තිසාසනං හොති ඔජ්චිත්තං. සඤ්ඤා භික්ඛුවෙ සාවකස්ස සන්තිසාසනෙ පරියොගාය⁸ චත්තතො අයමනුධමෙමො හොති: 'කාමං තවො ච නභාරු ච අවසී ච අවසිස්සතු උපසුස්සතු සරීරෙ මිංසලොභිතං. යං තං පුරිසත්ථාමෙන පුරිසපිරිසෙන පුරිසපරික්කමෙන පත්තබ්බං, න තං අපාප්‍රණීතො පිරිසස්ස සත්ථානං භවිස්සති'ති. සඤ්ඤා භික්ඛුවෙ සාවකස්ස සන්තිසාසනෙ පරියොගාය චත්තතො දවිත්තං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨො ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනාති.

1. ඔදතිතසොතො - සිමු.
2. උසංඝතියා - මජ්ඣ.
3. පදහිතතො - සිමු.
4. අතිවිජ්ඣා - මජ්ඣ PTS.
5. තමපිනාම - සිමු.
6. {පරියොගාය - මජ්ඣ.
7. {පරියොගස්ස - ස්‍යා.
8. රුච්ඡාති - මජ්ඣ, ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කිසෙයින් මහණෙනි, අනුප්‍රවිණිකයෙක් අනුප්‍රවිණියාගෙන් අනුප්‍රවිණිතයෙක් අභික්ඛ්‍යෙහි පිහිටීම වෙයි යත් : මහණෙනි, මෙලොවහි උපන් සැදහැ ඇත්තේ ගුරුන් කරා එළඹෙයි, ගුරුන් කරා එළඹෙනුයේ උපාසන කෙරෙයි, (සම්පයෙහි හිඳියි.) උපාසන කරනුයේ ඇසීමට කන් නතු කෙරෙයි, නතු කළ කන් ඇත්තේ දහම් අසයි, අසා දහම් ප්‍රගුණ කොට ධරයි, ධාරු ධර්මයන් හේ අර්ථය නුවණින් විමසයි, අරුත් විමසන්නාහට ධර්මයෝ වටහත්, ධර්මයන්ගේ වැටහීම ඇති කල්හි කත්තුකමාකාතුසලච්ඡන්දය උපදී, උපන් කුසලච්ඡන්ද ඇත්තේ වැර වඩයි, වැර වඩා (අනිත්‍යා යැ දුඃඛ යැ අනාත්මය යැ යි) තුලනය කෙරෙයි, (තීරණප්‍රඥයෙන්) තුලනය කරනුයේ ප්‍රධන්විසරිය කෙරෙයි, නිවනට වෙහෙසු සිත් ඇත්තේ නාමකයිත්‍යු පරමසත්‍යය ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, (නාමකායසම්ප්‍රයුක්ත වූ) මාර්ගප්‍රඥයෙහි ඵ නිවන ප්‍රතිවේධ කොට දකී.

මහණෙනි, (තොපට) ඒ ශ්‍රද්ධා නමුණු නො වී. මහණෙනි, ඒ ඵලාභීත නමුණු නො වී. මහණෙනි, ඒ පරිපූර්ණ නමුණු නො වී. මහණෙනි, ඒ කන් නතු කිරීම නමුණු නො වී. මහණෙනි, ඒ ධර්මප්‍රවණ නමුණු නො වී. මහණෙනි, ඒ දහම් ධාරීම නමුණු නො වී. මහණෙනි, ඒ අර්ථ විමසීම නමුණු නො වී. මහණෙනි, ඒ දහම් වැටහීම නමුණු නො වී. මහණෙනි, ඒ කුසලච්ඡන්ද නමුණු නො වී. මහණෙනි, ඒ උත්සාහය නමුණු නො වී. මහණෙනි, ඒ (අනිත්‍යාදි විසින්) තුලනය නමුණු නො වී. මහණෙනි, ඒ ප්‍රධන්විසරී නමුණු නො වී. මහණෙනි, (තෙපි) විප්‍රතිපත්ත වඩු යැ. මහණෙනි, (තෙපි) මිථ්‍යා ප්‍රතිපත්ත වඩු යැ. මහණෙනි, මේ මෝසපුරුෂයෝ මේ සස්තෙන් කෙතෙක් දුර ඉක්ම ගියාහු ද?

මහණෙනි, විඤ්චු පුරුෂ උදෙසනලද යම් වෙය්‍යාකරණයක්හුගේ අර්ථය මඳ කලෙකින් මැ ප්‍රඥයෙන් දැන ගත්තේ ද, එබඳු වූ චතුස්සත්‍ය ව්‍යාකරණයක් ඇත. මහණෙනි, තොපට එය උදෙසන්තෙමි. මා හේ තෙල වෙය්‍යාකරණය දැනගනිමු ද? යි. වහන්ස, ඇපි කවරයමහ, දහම් අවබෝධ කරන්නාහු කවරහු දැයි. මහණෙනි, යම් ශාස්තෘවරයෙක් ආරම්භය ගරු කොට ඇත්තේ ආරම්භය දශාද කොට ඇත්තේ ආරම්භය හා හැනි වෙසේ ද, ඔහුට ද මෙ බඳු වූ අගය වැඩි අඩු කිරීමක් නො පැමිණේ. 'අපට මෙසේ වන්නේ නම් එය කරමහ. අපට මෙසේ නො ද වන්නේ නම් එය නො කරමහ'යි. කිම මහණෙනි, යම් හෙයකින් තරාගතයෝ සම්ප්‍රකාරයෙන් ආරම්භයෙන් විසංසාණ්ට වැ වාස කෙරෙත් ද එකල්හි මහණෙනි, ශාස්තෘශාසනයෙහි භාත්තසින් නභාගෙන සිටුනා ශ්‍රාවකයාගේ මේ අනුධර්මය වෙයි : බුදුහු ශාස්තෘහ. මම ශ්‍රාවකයෙමි. බුදුහු දන්තාසේක. මම නො දනිමි'යි. මහණෙනි, ශාස්තෘශාසනයෙහි භාත්තසින් නභාගෙන වැටෙන සැදහැති ශ්‍රාවකයක්හට ශාස්තෘශාසනය ස්තෝහවත් වැ වැඩෙනුයේ වෙයි, මහණෙනි, ශාස්තෘශාසනයෙහි භාත්තසින් නභාගෙන සිටුනා ශ්‍රාවකයාගේ මේ අනුධර්මය වෙයි : 'එකාත්තයෙන් සම ද නහර ද ඇට ද ජෛන වේවයි සිරුරෙහි මස්ලේ වියළේවයි යම් උත්තමාර්ථයක් පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂ වියරියෙන් පුරුෂ පරාක්‍රමයෙන් ලැබියයුතු ද, ඊට නො පැමිණ වියරියාගේ තැබීමක් නො වන්නේ යයි. මහණෙනි, ශාස්තෘශාසනයෙහි භාත්තසින් නභාගෙන සිටුනා සැදහැති ශ්‍රාවකයක්හට දෙ ඵලයන් අතුරෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමැති වියයුතු යැ. ඉභාත්තයෙහි අභික්ඛ්‍ය හෝ උපාදිගෙහය ඇති කල්හි අනාගාමීත්වය හෝ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

260 මජ්ඣම පණ්ණාසකො - හික්ඛු වග්ගො [2.2.10 කිමාහිති සුත්තං]

ඉදමචොච හගවා. අත්තමිනා තෙ හික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනක්ඛන්ති.

කිමාහිතිසුත්තං දසමං.

—————

**හික්ඛුචග්ගො දුතියො
තස්ස වග්ගස්ස උත්තමං.**

**කුඤ්ඤ රාහුල සංඝත ලොකා මාලුඛකාපුත්තො ච හඤ්චි නාමො.
බුඤ්ඤිරුපං සහමපති යාවං නාලක රඤ්ඤිකිට්ඨාහිරිනාමො.**

බුදුහු මෙය වදාළේය. සතුටුසිත් ඇති මහණුහු භාගාවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව සතුටින් පිළිගත්හ යි.

දස වැනි කීටාගාරී සූත්‍ර යි.

දෙ වැනි වික්ෂිප්වර්ග යි.

එහි උද්දානය :

කුඤ්ජරොපම රාහුලොචාද හෙවත් අම්බලවර්ධක රාහුලොචාද සූත්‍ර යැ, ලොකය ශාස්ත්‍රය යැ ආදී දෘෂ්ටි ගත් මාලුකාකෘත්‍ර උදෙසා වදාළ වූළමාලුකාකෘත්‍ර සූත්‍රය හා මහාමාලුකාකෘත්‍ර සූත්‍ර යැ, එසේ ම හද්දලී සූත්‍ර යැ, ක්ෂුද්ධරීර වූ ලවුකිකොපම සූත්‍ර යැ, සහම්පතිහුගේ ආයාචනා එන වාතුම සූත්‍ර යැ, නළකපාන සූත්‍ර යැ, ආරණ්‍යක වත් සඳහන් ගුලිස්සානී සූත්‍ර යැ, හද්‍ර වූ අනුසුර්ව ප්‍රතිපත්ති සඳහන් කීටාගාරී සූත්‍ර යි.

2. 3. 1

තෙවිජ්චච්ඡගොතන සූතං

එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුටායාරසාලායං. තෙන ඛො පන සමයෙන චච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො එකපුඤ්ඤාපරිබ්බාජකාරුමෙ පටිවසති. අථ ඛො හගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙති, පත්තවිවරං ආදය වෙසාලියං පිණ්ඩාය පාවෙයි. අථ ඛො හගවතො එතදභොසි. අතිපගො ඛො තාව වෙසාලියං පිණ්ඩාය චරිතුං. යනනුතාහං යෙන එකපුඤ්ඤාපරිබ්බාජකාරුමො, යෙන චච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො, තෙනුපසඛකමෙය්‍යනති. අථ ඛො හගවා යෙන එකපුඤ්ඤාපරිබ්බාජකාරුමො යෙන චච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො තෙනුපසඛකමි.

අද්දසා ඛො චච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො හගවතං දුරතොව ආගච්ඡන්තං, දික්ඛාන හගවතං එතදවොච : එතු ඛො හතොන හගවා, ස්වාගතං හතොන හගවතො, පිරසං ඛො හතොන හගවා ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාගමිනාය. නිසිදතු හතොන හගවා ඉදමාසනං පඤ්ඤාත්තනති. නිසිදි හගවා පඤ්ඤාත්තෙ ආසනෙ. චච්ඡගොතොනාපි ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙති, එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො චච්ඡගොතොනා පරිබ්බාජකො හගවතං එතදවොච : සුතං මේතං හතොන, සමණො ගොතමො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති : චරතො ච මෙ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සත්තං සමිතං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතනති. යෙ තෙ හතොන එවමාහංසු : සමණො ගොතමො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති : චරතො ච මෙ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සත්තං සමිතං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතනති. කච්චි තෙ හතොන හගවතො වුත්තවාදිතො, න ච හගවතං අභුතෙන අබ්බාචිකකනති. ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙතති. න ච කොපි සහධම්මකො වාදනුවාදෙ ගාරස්සං ධානං ආගච්ඡති*ති.

යෙ තෙ චච්ඡ, එවමාහංසු : සමණො ගොතමො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤ්ඤාදස්සනං පටිජානාති : චරතො ච මෙ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සත්තං සමිතං ඤ්ඤාදස්සනං පච්චුපට්ඨිතනති. න මෙ තෙ වුත්තවාදිතො, අබ්බාචිකකනති ච පන මං තෙ අසතා අභුතෙනා*ති.

කථං බ්‍යාකරමානා පන මයං හතොන වුත්තවාදිතො වෙව හගවතො අස්සාමි, න ච හගවතං අභුතෙන අබ්බාචිකකය්‍යාමි. ධම්මස්ස වානුධම්මං බ්‍යාකරෙය්‍යාමි. න ච කොපි සහධම්මකො වාදනුවාදෙ ගාරස්සං ධානං ආගච්ඡෙය්‍යා*ති.

2. 3. 1

තෙවිජ්චච්ඡගොතන සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලදි: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා නුවර සමීපයෙහි වූ මහාවිනයෙහි කුටාගාරශාලායෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි වච්ඡගොත්ත පරිව්‍රාජක තෙමේ (එක් හෙළඹ ගසක්) ඇතියෙන් ඒකපුණ්ඩරික නම් පිරිවැරි අරමිහි වෙසෙයි. එකල්හි බුදුහු පෙරබත්ති හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන විශාලා නුවරට පිඩුසිභා වැඩිසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ සිත විය. විශාලා නුවර පිඩු සිභා යන්නට තව උදාසන වෙයි. මම 'එකපුණ්ඩරික' නම් පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වච්ඡගොත්ත පරිව්‍රාජක යම් තැනෙක්හි ද එහි එළැඹෙමි නම් මැනැවැ යි. එකල්හි බුදුහු ඒකපුණ්ඩරික නම් පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වච්ඡගොත්ත පරිව්‍රාජක යම් තැනෙක්හි ද එහි එළැඹිසේක.

වච්ඡගොත්ත පරිව්‍රාජක දුරින් මැ වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කී යැ : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැමිණෙනසේක්වා වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ස්වාගත යැ, වහන්ස, භාග්‍යවත්තු මෙහි පැමිණීමෙන් බොහෝ කලෙකින් මේ පරියාය(කරුණ) කළසේක. වහන්ස, බුදුහු වැඩහිදුනා සේක්වා මේ අස්න පනවනලද්දි. බුදුහු පැනවූ අස්නෙහි වැඩහුන්සේක. වච්ඡගොත්තපරිව්‍රාජක ද එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එක්තරා වැ හුන. එක්තරා වැ හුන් වච්ඡගොත්ත පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී යැ : "වහන්ස, මා විසින් තෙල අසනලදි: 'ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ සච්ඡෙය්‍ය, සච්ඡර්ශිත, නිරවශේෂ වූ ඥානදර්ශනය පිළින කරන්නාහ : ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද භෝනා වූ ද නිදිවැරු ද මට හැම කල්හි ඥානදර්ශනය එළැඹිසිටියේ යැ'යි. වහන්ස, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද : 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ සච්ඡෙය්‍ය, සච්ඡර්ශිත, 'ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද භෝනා වූ ද නිදිවැරු ද මට හැම කල්හි ඥානදර්ශනය එළැඹිසිටියේ වනැ'යි නිරවශේෂ වූ ඥානදර්ශනය ප්‍රතිඥ කෙරෙති'යි කීහු ද කිම වහන්ස, ඔහු භාග්‍යවතුන් විසින් වදළ දය කියනසුලු වෙත් ද, නො ද භාග්‍යවතුන් අභූතයෙන් අභ්‍යාමානා කෙරෙත් ද, සච්ඡෙය්‍යඥාන ධර්මයට අනුරූප වූවක් ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, සකාරණ වූ කිසි වාදනුවාදයක් ගැරහියයුතු කරුණකට නො ද පැමිණේ ද'යි.

වච්ඡය, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද : "ශ්‍රමණගෞතම සච්ඡෙය්‍ය සච්ඡර්ශිත 'ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද භෝනා වූ ද නිදිවැරු ද මට හැම කල්හි ඥානදර්ශනය එළැඹිසිටියේ වනැ'යි. නිරවශේෂ කොට ඥානදර්ශනය ප්‍රතිඥ කෙරේ" යයි කීහු ද, ඔහු මා විසින් කියන ලද්ද කියන්නාහු නො වෙති, වැලි ඔවුහු මට අසත්‍ය වූ අභූතයෙන් අභ්‍යාමානා ද කෙරෙත්" යයි.

වහන්ස, ඇපි කිසෙයින් ප්‍රකාශ කරන්නමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට උක්තවාදීන් වන්නමෝ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභූතයෙන් අභ්‍යාමානා නො කරන්නමෝ ද ධර්මයට අනුබම් වූවක් ප්‍රකාශ කරන්නමෝ ද සකාරණ වූ කිසි වාදනුවාදයක් ගැරහියයුතු කරුණකට නො ද පැමිණේ ද'යි.

‘තෙවිජ්ජො සමණො ගොතමො’ති ඛො වච්ඡ ඛ්‍යාකරමානො චුත්තවාදී වෙව මෙ අස්ස, න ච මං අභුතෙන අඛ්‍යාපිකෙධස්ස, ධම්මස්ස වානුධම්මං ඛ්‍යාකරෙධස්ස, න ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුවාදො¹ ශාරග්ගං ධානං ආගච්ඡෙධස්ස. අහං හි වච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්‍යාමි අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිමාසං අනුස්සාරම් සෙය්‍යපීදං : එකමපි ජාතීං දොපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකච්ඡිතං පුබ්බෙතිමාසං අනුස්සාරම්. අහං හි වච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්‍යාමි දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතීක්ඛකතමානුසකෙන සත්තෙහ පස්සාමි වච්ඡමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිනෙ පණ්ණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ -පෙ-යථාකම්මුපගෙ සත්තෙ පජානාමි. අහං හි වච්ඡ ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිම්බනිං පඤ්ඤාවිම්බනිං දිවෙඨව ධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ධා උපසම්පජ්ජා විහරාමි. ‘තෙවිජ්ජො සමණො ගොතමො’ති ඛො වච්ඡ ඛ්‍යාකරමානො චුත්තවාදී වෙව මෙ අස්ස න ච මං අභුතෙන අඛ්‍යාපිකෙධස්ස, ධම්මස්ස වානුධම්මං ඛ්‍යාකරෙධස්ස, න ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුවාදො¹ ශාරග්ගං ධානං ආගච්ඡෙධස්සා’ති.

එවං චුත්තෙහ වච්ඡගොතනො පරිබ්බාජකො හගවත්තං එතදවොචි: අත්ථි නු ඛො හො ගොතම් කොචි ගිහි ගිහිසඤ්ඤාජනං අප්පභාය කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති². නත්ථි ඛො වච්ඡ කොචි ගිහි ගිහිසඤ්ඤාජනං අප්පභාය කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති³.

අත්ථි පන හො ගොතම් කොචි ගිහි ගිහිසඤ්ඤාජනං අප්පභාය කායස්ස හෙද සගගුපගො’ති. න ඛො වච්ඡ එකඤ්ඤාව සතං න දො සතාති න තිණ්ණි සතාති න මහතාරි සතාති න පඤ්ච සතාති, අථ ඛො හියොවා යෙ ගිහිසඤ්ඤාජනං අප්පභාය කායස්ස හෙද සගගුපගො’ති.

අත්ථි නු ඛො හො ගොතම් කොචි ආර්ථකො කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති. නත්ථි ඛො වච්ඡ කොචි ආර්ථකො කායස්ස හෙද දුක්ඛස්සන්තකරො’ති.

අත්ථි පන හො ගොතම් කොචි ආර්ථකො කායස්ස හෙද සග්ගුපගො’ති. ඉතො ඛො හො වච්ඡ එකනචුතො කප්පො යම්හං අනුස්සාරාමි. නාභිජානාමි කඤ්ච ආර්ථකං සග්ගුපගං අඤ්ඤත්ථ එකෙන, සොපාසි කම්මවාදී කිරියවාදීති.

එවං සත්තෙහ ගො ගොතම් සුඤ්ඤං අදුං තිත්ථායතනං අත්තමසො සගගුපගෙනාපිති. එවං සත්තෙහ වච්ඡ සුඤ්ඤං අදුං තිත්ථායතනං අත්තමසො සගගුපගෙනාපිති.

ඉදම්වොචි හගවා. අත්තමනො වච්ඡගොතනො පරිබ්බාජකො හගවතො භාසිතං අභිනාදීති.

තෙවිජ්ජවච්ඡගොතන සුත්තං පඨමං.*

1. වාදනුවාදො - සිමු.
2. දුක්ඛස්සන්තං කරොති - සිමු.
3. තෙවිජ්ජවච්ඡසුත්තං නිවර්තනං පඨමං - මජ්ඣං.

වච්ඡය, ශ්‍රමණගොතම ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යැ යි ප්‍රකාශ කරනුයේ මා විසින් කියනලද්ද කියන්නේත් වන්නේ යැ, නො ද මා අභ්‍යන්තර අභ්‍යාධ්‍යාත කරන්නේ යැ, ධර්මයට ද අනුබම් වුවක් ප්‍රකාශ කරන්නේ යැ. සකාරණ වූ කිසි වාදනුවාදයක් ඇරඹියයුතු කරුණකට නො ද පැමිණෙන්නේ යැ. වච්ඡය, මම වූකලි යම් පමණ රිසියෙමි නම් අනේකප්‍රකාර වූ පෙරවිසූ කඳු පිළිවෙළ සිහි කරමි. ඒ මෙසේ යැ; එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකප්‍රකාර පූර්විවාස සිහි කරමි. වච්ඡය, මම වූ කලි යම් පමණ රිසියෙමි ද, විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් ව්‍යුහ වන උපද්‍යා භිත වූ ප්‍රණීත වූ සුවණී වූ දුර්ණී වූ ශෝභන හති ඇති දුගති ඇති සත්ත්වයන් අත්මි . . . කම් වූ පරිදි මියැපරලොව ගිය සත්ත්වයන් දනගනමි. වච්ඡය, මම වූකලි ආසුවයන් ගේ ක්ෂය වීමෙන් අනාසුව වූ චිත්තවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමි. වච්ඡය, ශ්‍රමණ ගොතම ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යයි. ප්‍රකාශ කරනුයේ මට උක්තවාදීන් වන්නේ යැ, නො ද මා අභ්‍යන්තර අභ්‍යාධ්‍යාත කරන්නේ යැ, ධර්මයට ද අනුබම් කොට ප්‍රකාශ කරන්නේ යැ. නො ද කිසි සකාරණ වූ වාදනුවාදයක් ඇරඹියයුතු තැනට පැමිණේ" යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි වච්ඡගොත්ත පරිපූරක භාෂාවතූන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකෙළේ ය : "භවත් ගොතමයන් වහන්ස, ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ගිහිගේවැසියෙක් ඇද්ද"යි. "වච්ඡය, ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ගිහිගේ වැසියෙක් නැතැ"යි.

"යළි භවත් ගොතමයන් වහන්ස, ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු ස්වර්ගයට පැමිණි කිසිගිහිගේවැසියෙක් ඇද්ද"යි. "වච්ඡය, යම් ගිහිගේවැසි කෙනෙක් ගිහිබැඳුම් නොපියා කය බිඳීමෙන් පසු ස්වර්ගයට පැමිණියාහු ද, ඔහු, එක් සියෙක් නො මැ වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සිව්සියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි, වැලි බොහෝ වෙත් මැ"යි.

"භවත් ගොතමයන් වහන්ස, කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ආර්ථිකයෙක් ඇද්ද"යි. "වච්ඡය, කය බිඳීමෙන් පසු දුක් කෙළවර කළ කිසි ආර්ථිකයෙක් නැතැ"යි.

"යළි භවත් ගොතමයන් වහන්ස, කිසි ආර්ථිකයෙක් කය බිඳීමෙන් පසු ස්වර්ගයට ගියේ ඇද්ද"යි. "වච්ඡය, මම යම් තැනක් සිහි කෙරෙමි ද, එ මෙයින් එක්අනුවන කල්ප යයි, (එකල් තුළ) එක් ආර්ථිකයක්හු තබා ස්වර්ගයට පැමිණි කිසි ආර්ථිකයකු නො දනමි. හෙ ද කම්මවාදී ක්‍රියාවාදී වී යයි වදළහ.

මෙසේ ඇති කල්හි භවත් ගොතමයන් වහන්ස, තෙල තීර්ණායතනය යටත්පිරිසෙයින් ස්වර්ගයට පැමිණෙනුවක්හුගෙනුදු සිත් වනැ"යි. "මෙසේ කල්හි වච්ඡය, තෙල තීර්ණායතනය යටත්පිරිසෙයින් ස්වර්ගයට පැමිණෙනුවක්හුගෙනුදු සිත් යැ"යි වදළහ.

භාෂාවතූන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදළසේක. සතුවූ සිත්ඇති වත්සගොත්‍ර පරිපූරක භාෂාවතූන් වහන්සේගේ භාෂිතය පිළිගත්තේ යයි.

පළමුවැනි තෙවිජ්චක්ෂණොත්ත සූත්‍ර යි.

2. 3. 2

අගතිවච්ඡගොතන සූතං

ඵචං මෙ සුතං, ඵකං සමීයං භගවා සාවිජ්ජියං ඩිහරති ඡේතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරමේ. අථ ඛො වච්ඡගොතොතො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඬිකමි. උපසඬිකඛිනිඃ භගවතා සද්ධං සමේවාදී. සමේවාදන්තං කථං සාරණීයං විතීසාරෙණිඃ ඵකමන්තං තිසිද්. ඵකමන්තං තිසින්නො ඛො වච්ඡගොතොතො පරිබ්බාජකො භගවන්තං ඵතදවොච:

කිනත්ත ඛො හො ගොතමි 'සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති ඵචංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ ඵචංදිට්ඨි 'සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිම්පන හො ගොතමි 'අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති ඵචංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ ඵචංදිට්ඨි. 'අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිනත්ත ඛො හො ගොතමි, 'අන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති ඵචංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ ඵචංදිට්ඨි, 'අන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිම්පන හො ගොතමි, 'අනන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති ඵචංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ ඵචංදිට්ඨි, අනන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිනත්ත ඛො හො ගොතමි, 'තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති ඵචංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ ඵචංදිට්ඨි, තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිම්පන හො ගොතමි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති ඵචංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ ඵචංදිට්ඨි, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

කිනත්ත ඛො හො ගොතමි, හොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'න්ති ඵචංදිට්ඨි භවං ගොතමො'ති. න ඛො අහං වච්ඡ ඵචංදිට්ඨි, 'හොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'න්ති.

2. 3. 2

අගතිවච්ඡගොතන සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසනසේක. එකල්හි වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ ය. එළැඹි සතුටු විය. සතුටු උපදවන සිහිකටයුතු වූ කථාව කොට නිමවා ,එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී ය :

“කිම හවත් ගොතමයෙනි, හවත් ගොතමයෝ : ‘ලෝකය ඥාණවත් යැ, මේ මැ සත්‍ය ය, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද ?යි. වච්ඡය, මම : ‘ලෝකය ඥාණවත් යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම වැළිත් හවත් ගොතමයෙනි, හවත් ගොතමයෝ ‘ලෝකය අඥාණවත් යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද ?යි. වච්ඡය, මම : ‘ලෝකය, අඥාණවත් යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම හවත් ගොතමයෙනි, හවත් ගොතමයෝ : ‘ලෝකය අත්තවත් යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද ?යි. වච්ඡය, මම : ‘ලෝකය අත්තවත් යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම වැළිත් හවත් ගොතමයෙනි, හවත් ගොතමයෝ : ලෝකය අත්තවත් (අත්ත නැති) යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද ?යි. වච්ඡය, මම : ‘ලෝකය අත්තවත් යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම හවත් ගොතමයෙනි, හවත් ගොතමයෝ : ‘එ මැ ජීව යැ, එ මැ ඔරිර යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද ?යි. වච්ඡය, මම : ‘එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරිර යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම වැළිත් හවත් ගොතමයෙනි, හවත් ගොතමයෝ ‘ජීවය අනෙකකැ, ඔරිරය අනෙකකැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද ?යි. වච්ඡය, මම : ‘ජීවය අනෙකකැ, ඔරිරය අනෙකකැ මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම, හවත් ගොතමයෙනි, හවත් ගොතමයෝ : ‘සත්ථු තෙම මරණින් මතු (උපදනේ) වෙයි, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද ?යි. වච්ඡය, මම : ‘සත්ථු තෙම මරණින් මතු වෙයි, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුවර යැ’ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිමපන හො ගොතම 'න හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති. න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, 'න හොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති.

කිත්තු ඛො හො ගොතම, 'හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති. න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, 'හොති ච න ච හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති.

කිමපන හො ගොතම, 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති. න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, 'නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති.

කිත්තු ඛො හො ගොතම, 'සස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති! ඉති පුට්ඨො සමානො න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, 'සස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන හො ගොතම 'අසස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො, න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි 'අසස්සතො ලොකො, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

කිත්තු ඛො හො ගොතම, 'අත්තචා ලොකො, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, අත්තචා ලොකො ඉදමෙව සච්චං. මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන හො ගොතම 'අත්තචා ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි, අත්තචා ලොකො ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

කිත්තු ඛො හො ගොතම, 'තං ජීවං තං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි 'තං ජීවං තං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන හො ගොතම 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති ඵලංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ ඵලංදිට්ඨි 'අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

1. සමණො ගොතමො PTS.

2. මොඝමඤ්ඤානති වදෙයි - මජ්ඣං. සා.

කිම වැළිත් හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයෝ : 'සත්ථු තෙම මරණින් මතු නො වෙයි, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : 'සත්ථු තෙම මරණින් මතු නො වෙයි, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම, හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයෝ : 'සත්ථු තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : 'සත්ථු තෙම මරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම වැළිත් හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයෝ : සත්ථු තෙම මරණින් මතු නො වැ වෙයි, නො ද නො වෙයි, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි. වච්ඡය, මම : 'සත්ථු තෙම මරණින් මතු නො වැ වෙයි. නො ද නො වෙයි, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි.

කිම, හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයෝ : 'ලෝකය භාග්‍යවත යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි පුරවුස්සාලඤ්ඤ 'වච්ඡය, මම ලෝකය භාග්‍යවත යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි'යි කියව. කිම වැළිත් හවත් ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයෝ : 'ලෝකය අභාග්‍යවත යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ' යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි පුරවුස්සාලඤ්ඤ 'වච්ඡය, මම : ලෝකය අභාග්‍යවත යැ, මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ, යන මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි'යි කියව.

කිම, හවත් ගෞතමයෙනි, 'ලෝකය අත්තවත් යැ, මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ'යි හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි මෙසේ පුරවුස්සාලඤ්ඤ 'වච්ඡය, මම : 'ලෝකය අත්තවත් යැ, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව. කිම වැළිත් හවත් ගෞතමයෙනි, 'ලෝකය අනත්තවත් යැ, මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි පුරවුස්සාලඤ්ඤ 'වච්ඡය මම ලෝකය අනත්තවත් යැ, මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව.

කිම, හවත් ගෞතමයෙනි, 'ඵ මැ ජීව යැ ඵ මැ ඔරි යැ' මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි මෙසේ පුරවුස්සාලඤ්ඤ වච්ඡය, මම : ඵ මැ ජීව යැ ඵ මැ ඔරි යැ, මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව. කිම, වැළිත් හවත් ගෞතමයෙනි, 'ජීවය අනෙකකැ ඔරිය අනෙකකැ මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද?යි මෙසේ පුරවුස්සාලඤ්ඤ වච්ඡය, මම : 'ජීවය අනෙකකැ ඔරිය අනෙකකැ මේ මැ සැබැව, අත්‍යයන්ගේ වචන තුච්ඡ යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කිනත්‍ර ඛො භො ගොතම 'භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති එවංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි 'භොති තථාගතො පරමමරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන භො ගොතම 'න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'ති එවංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි, 'න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි.

කිනත්‍ර ඛො භො ගොතම 'භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති එවංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි, භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන භො ගොතම 'නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'නති එවංදිට්ඨි හවං ගොතමොති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න ඛො අහං චච්ඡ එවංදිට්ඨි, නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණා, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤානති'ති වදෙයි. කිමපන හවං ගොතමො ආදීනවං සමපසාමානො එවං ඉමාති සබ්බසො දිට්ඨිගතාති අනුපගතොති.

සසානො ලොකොති ඛො චච්ඡ දිට්ඨිගතමෙතං දිට්ඨිගතනං දිට්ඨිකන්තාරං දිට්ඨිවිසුකං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤානං, සදුක්ඛං සවිභානං සඋපායාසං සපරිලාහං න තිබ්බිදය න විරාගාය න තිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොධාය න තිබ්බානාය සංවත්තති. අසසානො ලොකොති ඛො චච්ඡ-පෙ-අනත්තවා ලොකොති ඛො චච්ඡ-පෙ-අනත්තවා ලොකොති ඛො චච්ඡ-පෙ-නං ජිවං තං සරීරනති ඛො චච්ඡ-පෙ-අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරීරනති ඛො චච්ඡ-පෙ-භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො චච්ඡ-පෙ-න භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො චච්ඡ-පෙ-භොති ච න ච භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො චච්ඡ-පෙ-නෙව භොති න න භොති තථාගතො පරමමරණාති ඛො චච්ඡ දිට්ඨිගතමෙතං දිට්ඨිගතනං දිට්ඨිකන්තාරං දිට්ඨිවිසුකං දිට්ඨිවිපථඤ්ඤානං, සදුක්ඛං සවිභානං සඋපායාසං සපරිලාහං න තිබ්බිදය න විරාගාය න තිරොධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොධාය න තිබ්බානාය සංවත්තති. ඉමං ඛො අහං චච්ඡ ආදීනවං සමපසාමානො එවං ඉමාති සබ්බසො දිට්ඨිගතාති අනුපගතොති.

'අපි පන භොතො ගොතමස්ස කිඤ්චි දිට්ඨිගත'නති. දිට්ඨිගතනා ඛො චච්ඡ අපතිතමෙතං තථාගතස්ස. දිට්ඨං හෙතං චච්ඡ තථාගතෙන: ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්ථානමො, ඉති වේදනා, ඉති වේදනාය සමුදයො, ඉති වේදනාය අත්ථානමො, ඉති සඤ්ඤා, ඉති සඤ්ඤාය සමුදයො, ඉති සඤ්ඤාය අත්ථානමො, ඉති සංඛාරා, ඉති සංඛාරානං සමුදයො, ඉති සංඛාරානං අත්ථානමො, ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො, ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්ථානමොති. තස්මා තථාගතො සබ්බමඤ්ඤාදිතානං සබ්බමධිතානං සබ්බඅභිකාර-මභිකාරමානානුසයානං¹ ඛයා විරාගා තිරොධා වාගා පටිනිස්සග්ගා අනුපාදා විමුක්තොති වදාමිති.

1. {සබ්බඅභංකාරමමංකාරමානානුසයානං - මජ්ඣං.
{සබ්බාහංකාර... සත්තා:

* මෙම පොතෙහි පිටු, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

'කිම, භවත් ගෞතමයෙනි, සත්ථ චරණින් මතු (උපදන්) වෙයි, මේ මැ සැබැව් අත්‍යයන්ගේ වචන තුර්ක යැ යි භවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුවස්නාලද්‍රහු 'වච්ඡය, මම : සත්ථ චරණින් මතු වෙයි, මේ මැ සැබැව්, අත්‍යයන්ගේ වචන තුර්ක යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව. 'කිම වැළිත් භවත් ගෞතමයෙනි, සත්ථ චරණින් මතු නො වෙයි, මේ මැ සැබැව්, අත්‍යයන්ගේ වචන තුර්ක යැ යි භවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුවස්නාලද්‍රහු : 'වච්ඡය, මම සත්ථ චරණින් මතු නො වෙයි, මේ මැ සැබැව්, අත්‍යයන්ගේ වචන තුර්ක යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව.

කිම, භවත් ගෞතමයෙනි, සත්ථ චරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මැ සැබැව්, අත්‍යයන්ගේ වචන තුර්ක යැ යි භවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුවස්නාලද්‍රහු 'වච්ඡය, මම : 'සත්ථ චරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මැ සැබැව්, අත්‍යයන්ගේ වචන තුර්ක යැ, යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව. 'කිම වැළිත් භවත් ගෞතමයෙනි, සත්ථ චරණින් මතු නො මැ වෙයි නො ද නො වෙයි, මේ මැ සැබැව්, අත්‍යයන්ගේ වචන තුර්ක යැ, යි භවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු ද'යි මෙසේ පුළුවස්නාලද්‍රහු වච්ඡය, මම : සත්ථ චරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි, මේ මැ සැබැව්, අත්‍යයන්ගේ වචන තුර්ක යැ යි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි නො වෙමි' කියව. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කවර ආදිනවයක් දක්මින් මෙසේ සරිප්‍රකාරයෙන් මේ දෘෂ්ටිගතයන්ට නො පැමිණියාහු ද'යි.

වච්ඡය, 'ලෝකය ශාශ්වත යැ යන තෙල දෘෂ්ටිගතයෙකි, දෘෂ්ටිගතනයෙකි, දෘෂ්ටි කාන්තාරයෙකි, දෘෂ්ටිවිසුකයෙකි, දෘෂ්ටිවිෂ්පද්ධියෙකි, දෘෂ්ටිසංයෝජනයෙකි, (කෙලෙස දුඃඛයෙන් හා විපාකදුඃඛයෙන්) දුක් සහිත යැ, (එයින් මැ) පිඩා සහිත යැ, දුඛි ආයාස සහිත යැ, පරිදහ සහිත යැ (වච්චයෙහි) නිරෝධය පිණිස නො වෙයි, විරාගය පිණිස නො වෙයි, (රාගාදීන්ගේ) නිරෝධය පිණිස නො වෙයි, කෙලෙස් සන්තිදිම පිණිස නො වෙයි, (අනිත්‍යාදි වශයෙන්) අභිඤ්ච පිණිස නො වෙයි, සත්‍යාවබෝධය පිණිස නො වෙයි, නිවන් පසක් කිරීම පිණිස නො පවති. වත්සය, 'ලෝකය ශාශ්වත යැ යන . . . ලෝකය අත්තවත් යැ යන . . . ලෝකය අත්තවත් යැ යන . . . එ මැ ජීව යැ එ මැ ඔරිර යැ යන . . . ජීවය අනෙකකැ ඔරිරය අනෙකකැ යන . . . සත්ථ චරණින් මතු වෙයි යන . . . සත්ථ චරණින් මතු නො වෙයි යන . . සත්ථ චරණින් මතු වන්නේත් නො වන්නේත් වෙයි යන . . . වත්සය, සත්ථ චරණින් මතු නො මැ වෙයි, නො ද නො වෙයි යන තෙල දිවයිගතයෙකැ දෘෂ්ටිගතනයෙකැ දෘෂ්ටිකාන්තාරයෙකැ දෘෂ්ටිවිසුකයෙකැ දෘෂ්ටිවිෂ්පද්ධියෙකැ දෘෂ්ටිසංයෝජනයෙකැ (කෙලෙස් විවා දුකින්) දුක් සහිත යැ විසාත සහිත යැ උපායාස සහිත යැ පරිදහ සහිත යැ (වච්චයෙහි) නිරෝධයට නො වැටෙයි, විරාගයට නො වැටෙයි, නිරෝධයට නො වැටෙයි, කෙලෙස් සන්තිදිමට නො වැටෙයි, සත්‍යාවබෝධයට නො වැටෙයි, නිර්වාණය පිණිස නොවැටෙයි; වත්සය, මම මේ ආදිනව දක්නෙමි මෙසේ සරිප්‍රකාරයෙන් මේ දෘෂ්ටිගතයන්ට නො පැමිණියෙමි වෙමි'යි.

වැළිත් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේට කිසි දෘෂ්ටිගතයක් ඇද්ද'යි. වත්සය, 'දෘෂ්ටිගත' යැ යන තෙල කරුණ තරාගතයන් විසින් බැහැර කරන ලද යැ. වත්සය, තරාගතයන් විසින් තෙල දක්නාලද මැ යැ. මෙතෙක් රූප යැ, මෙසේ රූපසමුදය වෙයි, මෙසේ රූපයාගේ අස්තඩගමය වෙයි. මෙතෙක් වේදනාව වෙයි, මෙසේ වේදනාසමුදය වෙයි, මෙසේ වේදනානිරෝධය වෙයි, මෙතෙක් සංඤ්ච යැ, මෙසේ සංඤ්චසමුදය වෙයි, මෙසේ සංඤ්චගේ නිරෝධය වෙයි, මෙතෙක් සංස්කාරයෝ යැ, මෙසේ සංස්කාරසමුදය වෙයි, මෙසේ සංස්කාරනිරෝධය වෙයි, මෙතෙක් විඤ්ඤා යැ, මෙසේ විඤ්ඤාසමුදය වෙයි, මෙසේ විඤ්ඤානිරෝධය වෙ යැ යි. එහෙයින් තරාගතයෝ සියලු දෘෂ්ටි-තෘෂ්ණා-මාන වඤ්ඤිතයන්ගේ සියලු මට්ඨයන්ගේ සියලු දෘෂ්ටිතෘෂ්ණාමානානුසයන්ගේ ක්ෂය වීමෙන් විරාගයෙන් නිරෝධයෙන් ත්‍යාගයෙන් දුර්ලබමෙන් උපාදාන රහිත වැ විවුක්ත චූෂ'යි කියමි.

ඵලං. විමුක්තවිතොතා පන භො ගොතම භික්ඛු කුභිං උපපජ්ඣති? උපපජ්ඣති ඛො වච්ඡ න උපෙති. තෙන හි භො ගොතම න උපපජ්ඣති? න උපපජ්ඣති ඛො වච්ඡ න උපෙති. තෙන හි භො ගොතම උපපජ්ඣති ච න ච උපපජ්ඣති? උපපජ්ඣති ච න ච උපපජ්ඣති ඛො වච්ඡ න උපෙති. තෙන හි භො ගොතම නෙව උපපජ්ඣති න නුපපජ්ඣති? නෙව උපපජ්ඣති න නුපපජ්ඣති ඛො වච්ඡ න උපෙති.

ඵලං. විමුක්තවිතොතා පන භො ගොතම භික්ඛු කුභිං උපපජ්ඣති ඉති පුට්ඨො සමානො 'උපපජ්ඣති ඛො වච්ඡ න උපෙති'ති වදෙයි. තෙන හි භො ගොතම න උපපජ්ඣති ඉති පුට්ඨො සමානො 'න උපපජ්ඣති ඛො වච්ඡ න උපෙති'ති වදෙයි. තෙන හි භො ගොතම උපපජ්ඣති ච න ච උපපජ්ඣති ඉති පුට්ඨො සමානො 'උපපජ්ඣති ච න ච උපපජ්ඣති ඛො වච්ඡ න උපෙති'ති වදෙයි. තෙන හි භො ගොතම නෙව උපපජ්ඣති න නුපපජ්ඣති ඉති පුට්ඨො සමානො 'නෙව උපපජ්ඣති, න නුපපජ්ඣති ඛො වච්ඡ න උපෙති'ති වදෙයි. එත්ථාං භො ගොතම අඤ්ඤාණමාපාදිං, එත්ථ සම්මොහමාපාදිං. යාපි මේ එසා භොතො ගොතමස්ස පුරිමේන කථාසලාපෙන අනු පසාදම්භනා, සාපි මේ එතරහි අනතරහිතාති.

අලං හි තෙ වච්ඡ අඤ්ඤාණං, අලං සම්මොහං. ගම්භිරොහං¹ වච්ඡ ඛම්මො දුග්ගසො දුරනුභොගො සනොතො පඤ්ඤො අතකකාවචරො නිපුණො පඤ්ඤිතවේදනියො. සො තයා දුජ්ජානො අඤ්ඤදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤබන්ධකෙන අඤ්ඤරුචිකෙන අඤ්ඤත්‍රයොගෙන අඤ්ඤත්ථාචරිතංකෙන.² තෙන හි වච්ඡ තඤ්ඤා'වෙත්ථ පටිපුට්ඨිකාමි. යථා තෙ ඛම්මොස තථා නං බ්‍යාකරෙය්‍යාසි.

තං කිං මඤ්ඤයි වච්ඡ, සචෙ තෙ පුරතො අභ්‍ය ජලෙය්‍ය, ජානෙය්‍යාසි තං අයං මේ පුරතො අභ්‍ය ජලනීති? සචෙ මේ භො ගොතම පුරතො අභ්‍ය ජලෙය්‍ය, ජානෙය්‍යාහං 'අයං මේ පුරතො අභ්‍ය ජලනී'ති. සචෙ පන තං වච්ඡ ඵලං පුච්ඡෙය්‍ය, 'යො තෙ අයං පුරතො අභ්‍ය ජලනී, අයං අභ්‍ය කිං පටිච්ච ජලනී'ති. ඵලං පුට්ඨො තං වච්ඡ කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසිති? සචෙ මං භො ගොතම ඵලං පුච්ඡෙය්‍ය 'යො තෙ අයං පුරතො අභ්‍ය ජලනී, අයං අභ්‍ය කිං පටිච්ච ජලනී'ති. ඵලං පුට්ඨො අහං භො ගොතම ඵලං බ්‍යාකරෙය්‍යං. 'යො මේ අයං පුරතො අභ්‍ය ජලනී, අයං අභ්‍ය තිණ්‍හකට්ඨපාදනං පටිච්ච ජලනීති. සචෙ තෙ වච්ඡ පුරතො යො අභ්‍ය තිබ්බායෙය්‍ය, ජානෙය්‍යාසි තං අයං මේ පුරතො අභ්‍ය තිබ්බනොති? සචෙ මේ භො ගොතම පුරතො යො අභ්‍ය තිබ්බායෙය්‍ය, ජානෙය්‍යාහං අයං මේ පුරතො අභ්‍ය තිබ්බනොති. සචෙ පන තං වච්ඡ ඵලං පුච්ඡෙය්‍ය 'යො තෙ අයං පුරතො අභ්‍ය තිබ්බනො යො අභ්‍ය ඉතො කතමං දිසං ගතො, පුරත්තිමං වා පච්ඡිමං වා උත්තරං වා දක්ඛිණං වාති. ඵලං පුට්ඨො තං වච්ඡ කිනති බ්‍යාකරෙය්‍යාසිති? න උපෙති භො ගොතම. යං හි සො ගොතම අභ්‍ය තිණ්‍හකට්ඨපාදනං පටිච්ච අජලි 3 තස්ස ව පටියාදනා අඤ්ඤාසං ව අනුපහාරා අනාහාරො තිබ්බනො'නෙව සඛං ගච්ඡති'ති.

1. ගම්භිරෙ හයං - ස්‍යා.

2. අඤ්ඤත්‍රාචරිතකෙන - මජ්ඣං.

3. ජලනී - ස්‍යා.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ විමුක්ත වූ සිත් ඇති මහණ කොහි උපදනේ වේ ද? යි. වත්සය, 'උපදී' යනු නො යෙදෙයි, එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, නුපදනේ වේ ද? යි. වත්සය, 'නුපදී' යනු නො යෙදෙයි. එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, උපදනේත් නො ද උපදනේත් වේ ද? යි. වත්සය, 'උපදනේත් නුපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි. එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, නො මැ උපදනේ නො ද නුපදනේ වේ ද? යි. වත්සය, 'නො මැ උපදනේ නො ද නුපදනේ වෙයි' යනු නො යෙදේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙසේ විමුක්ත වූ සිත් ඇති මහණ කොහි උපදනේ ද? යි. මෙසේ පුරවුස්නා ලදහු 'වත්සය, උපදී' යනු නො යෙදේ යැ'යි කියව. එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, නුපදනේ ද? යි මෙසේ පුරවුස්නා ලදහු 'වත්සය, නුපදී' යනු නො යෙදේ යැ'යි කියව. එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, 'උපදනේත් නො උපදනේත් වේ ද? යි මෙසේ පුරවුස්නා ලදහු 'වත්සය, උපදනේත් නො ද උපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදේ යැ'යි කියව, එසේ නම් භවත් ගෞතමයෙනි, නො මැ උපදනේ නො ද නුපදනේ වේ ද? යි මෙසේ පුරවුස්නා ලදහු 'වත්සය, නො මැ උපදනේ වෙයි නො ද නුපදනේ වෙයි' යනු නො යෙදේ යැ'යි කියව. භවත් ගෞතමයෙනි, මෙහි ලා මම් නො දැනීමට පැමිණියෙමි, මෙහි ලා සම්මොහයට පැමිණියෙමි . . . භවත් ගෞතමයන්ගේ පූර්වකරා සංලාපයෙන් මා ගේ යම් ප්‍රසාදමාත්‍රයක් වී නම් දැන් එ ද අතුරුදහන් වී යැ'යි.

වත්සය, තොපගේ නො දැනීමට පමණ මැ යි. මුළාවට පමණි. වත්සය, යම් භෙයෙකින් මේ ප්‍රත්‍යයාකාරධර්මය ගම්භීර යැ එහෙයින් මැ දුද්ධි යැ අවබෝධ නොකළ හැක්ක. භාන්ත යැ ප්‍රණීත යැ තක්කයෙන් නො පැමිණිය හැකි යැ සිලිටි යැ (සමාන්තප්‍රතිපත්ත) පණ්ඩිතයන් විසින් දක්ක යුතු යැ. ඒ දහම අන්‍යාදායක වූ අන්‍යාමිතික වූ අන්‍යාරූපික වූ අන් දහමෙකැ යෙදීම ඇති අන්‍ය ආවායායෙන් කෙරෙහි වසන තොප විසින් නො දනහැක්ක, එහෙයින් වත්සය මෙහි ලා තොප මැ පුරවුස්මි. යම්සේ තොපට වැටහේ නම් එසේ එය ප්‍රකාශ කරව.

වත්සය, ඒ කීමැයි සිතව, ඉදින් තොප ඉදිරියෙහි ගින්නක් දිලියේ - නම් 'මා හමුයෙහි මේ ගින්න දිලේ' යැ'යි තෙපි දන්තනු දැයි ඉදින් භවත් ගෞතමයෙනි, ගිනි දිලියේ නම් 'මේ ගින්න මා හමුයෙහි දිලියේ' යයි මම දත හෙමි, ඉදින් වච්ඡය, තොප මෙසේ පුරවුස්නේ නම් : 'තොප ඉදිරියෙහි යම් ගින්නක් දිලියේ ද, මේ ගින්න කුමක් නිසා දිලියේ ද'යි වච්ඡය, මෙසේ පුරවුස්නාලද තෙපි කුමකැ'යි, ප්‍රකාශ කරන්නාහු ද? ඉදින් භවත් ගෞතමයෙනි, මා මෙසේ විචාරා නම් : 'තොප ඉදිරියෙහි යම් ගින්නක් දිලියේ ද, ඒ ගින්න කුමක් නිසා දිලියේ ද'යි. භවත් ගෞතමයෙනි, මම මෙසේ විචාරන ලද්දේ මෙසේ ප්‍රකාශ කරන්නෙමි : 'මා හමුයෙහි යම් ගින්නක් දිලියේ ද, මේ ගින්න තෘණකාශ්ටොපාදානා නිසා දිලේ' යයි. මෙසේ ප්‍රකාශ කරමි. ඉදින් වත්සය, ඒ ගින්න තොප හමුයෙහි නිවේ නම් මේ ගින්න මා හමුවෙහි නිවිණැ'යි දන්තනු ද? ඉදින් භවත් ගෞතමයෙනි, ඒ ගින්න මා හමුවෙහි නිවියේ නම්, මම මේ ගින්න මා හමුවෙහි නිවිණැයි දනගනිමි. යළි වත්සය, ඉදින් තොප පුරවුස්නේ නම්; 'තොප හමුයෙහි යම් ගින්නක් නිවියේ නම් ඒ ගින්න මෙයින් කවර දිගකට ගියේ ද පෙරදිගට හෝ අවරදිගට හෝ උතුරුදිගට හෝ දකුණු දිගට හෝ යැ'යි. වච්ඡය, මෙසේ පුරවුස්නාලද තෙපි කීමැ යි ප්‍රකාශ කරනු දැයි. භවත් ගෞතමයෙනි නො යෙදෙයි. යම් භෙයෙකින් භවත් ගෞතමයෙනි, ඒ ගින්න යම් තෘණකාශ්ටොපාදානා නිසා දිලියේ ද ඒ උපාදානායාගේ ක්ෂය වීමෙන් ද අන්‍ය උපාදානායාගේ නො රළැවීමෙන් ද, අප්‍රත්‍යය වැ නිවිණැ යි කියා මැ ගණනට යේ යැ' යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවමෙව බො වච්ඡ යෙන රූපෙන තථාගතං පඤ්ඤාපයමානො පඤ්ඤාපෙය්‍ය, තං රූපං තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍රාදාමිමං. රූපසංඛ්‍යාවිමුත්තො¹ බො වච්ඡ තථාගතො ගම්හිරෙ අප්‍රමෙය්‍යො දුපාරිඨොගාභො² සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දො, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යාය වේදනාය තථාගතං පඤ්ඤාපයමානො පඤ්ඤාපෙය්‍ය, සා වේදනා තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍රාදාමිමං. වේදනා සංඛ්‍යාවිමුත්තො³ බො වච්ඡ තථාගතො ගම්හිරෙ අප්‍රමෙය්‍යො දුපාරිඨොගාභො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දො, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යාය සඤ්ඤාය තථාගතං පඤ්ඤාපයමානො පඤ්ඤාපෙය්‍ය, සා සඤ්ඤා තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍රාදාමිමං. සඤ්ඤාසංඛ්‍යාවිමුත්තො බො වච්ඡ තථාගතො ගම්හිරෙ අප්‍රමෙය්‍යො දුපාරිඨොගාභො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දො, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යෙන සංඛාරෙහි තථාගතං පඤ්ඤාපයමානො පඤ්ඤාපෙය්‍ය, තෙ සංඛාරා තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍රාදාමිමං. සංඛාරසංඛ්‍යාවිමුත්තො බො වච්ඡ තථාගතො ගම්හිරෙ අප්‍රමෙය්‍යො දුපාරිඨොගාභො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දො, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති. යෙන විඤ්ඤාණෙන තථාගතං පඤ්ඤාපයමානො පඤ්ඤාපෙය්‍ය, තං විඤ්ඤාණං තථාගතස්ස පභිනං උච්ඡින්නමුලං තාලාවඤ්ඤකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්‍රාදාමිමං. විඤ්ඤාණසංඛ්‍යාවිමුත්තො බො වච්ඡ තථාගතො ගම්හිරෙ අප්‍රමෙය්‍යො දුපාරිඨොගාභො සෙය්‍යථාපි මහාසමුද්දො, උපපජ්ජතිති න උපෙති, න උපපජ්ජතිති න උපෙති, උපපජ්ජතිති ච න ච උපපජ්ජතිති න උපෙති, නෙව උපපජ්ජති න නුපපජ්ජතිති න උපෙති.

එවං වුත්තෙ වච්ඡගොත්තො පටිබ්බාසකො භගවන්තං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි භො ගොතමි ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ මහාසාල-රුක්ඛො, තස්ස අතිව්චතා සාධාපලාසං⁴ පලුඤ්ජය්‍ය තචපපටිකං⁵ පලුඤ්ජය්‍ය⁶ ථෙග්ගු පලුඤ්ජය්‍ය. සො අපරෙන සමයෙන අපගතසාධා පලාසො අපගතතචපපටිකො අපගතථෙග්ගුකො සුඤ්ඤා අස්ස සාරෙ පතිට්ඨිතො, එවමෙවිදං භොතො ගොතමස්ස පාවචිතං අපගතසාධා පලාසං අපගත තචපපටිකං අපගතථෙග්ගුකං සුඤ්ඤා සාරෙ පතිට්ඨිතං. අභික්ඛන්තං භො ගොතමි. අභික්ඛන්තං භො ගොතමි -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණංගතානාහි.

අග්ගිවච්ඡගොතන සුත්තං දුතියං.

1. රූපසංඛ්‍යාවිමුත්තො - මජ්ඣං.
2. දුපාරිඨොගාභො - මජ්ඣං.
3. වේදනාසංඛ්‍යාව - මජ්ඣං.
4. සාධාපලාසං - සිමු, මජ්ඣං.
5. තචපපටිකං - සිමු, මජ්ඣං.
6. පලුඤ්ජය්‍යං - සිමු, මජ්ඣං.

එසෙයින් මැ වත්සය, යම් රූපයෙකින් සත්ත්ව සඛිංශාත තරාගත පනවනුයෙක් රූපි යැයි පනවානම් තරාගතයන්හට ඒ රූපය ප්‍රභීණ යැ, උසුන්වුල් ඇත්තෙ යැ, තාලවස්තුවක් මෙන් කරන ලද, අනභාවය කරනලද, මත්තෙහි නූපද්‍රා සැඟවී ඇත්තේ යැ. වත්සය, රූපය නුවණින් දන විවුක්ත වූ තරාගත භූණ හෙයින් ගැඹුරු යැ ප්‍රමාණ කළ නො හැක්ක, නො දත හැක්ක, මහසවුරු මෙනි, 'උපදනේ යැ'යි නො යෙදෙයි, 'නූපදනේ යැ'යි නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් වෙයි නූපදනේත් වෙ යැ'යි නො යෙදෙයි, 'නො මැ උපදි පනවානූපදනේ නො වෙ යැ'යි නොයෙදෙයි. යම් වේද්‍යායෙකින් සත්ත්වයා පනවනුයෙක් පනවානම් ඒ වේද්‍යාව තරාගතයන්හට ප්‍රභීණ යැ උසුන්වුල් ඇත්ති යැ, තාලවස්තුවක් මෙන් කරනලද, අනභාවය කරනලද මත්තෙහි නූපද්‍රා සැඟවී ඇත්ති යැ. වත්සය, වේද්‍යාව නුවණින් දන විවුක්ත වූ තරාගත භූණයෙන් ගැඹුරු යැ ප්‍රමාණ කළ නො හැක්ක, නො දත හැක්ක, මහසවුරු වැන්න, 'උපදි යැ'යි නො යෙදේ, 'නූපදි යැ'යි නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නො ද උපදනේත් වෙ යැ'යි නො යෙදෙයි, 'නො මැ උපදි නූපදනේ නො වෙ යැ'යි නො යෙදෙයි. යම් සංඥවකින් සත්ත්වයා පනවනුයේ පනවානම් ඒ සංඥව තරාගතයන්ට ප්‍රභීණ යැ, උසුන්වුල් ඇත්ති යැ, තාලවස්තුවක් මෙන් කරනලද, අනභාවය කරනලද, මත්තෙහි නූපද්‍රා සැඟවී ඇත්ති යැ. වත්සය, සංඥව නුවණින් දන විවුක්ත වූ තරාගත ගැඹුරු යැ, ප්‍රමාණ නො කට හැක්කේ යැ, නො දත හැක්කේ යැ, මහසවුරු මෙනි 'උපදි යැ' යනු නොයෙදෙයි, 'නූපදි යැ' යනු නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නූපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි, 'නො මැ උපදි නො ද නූපදි' යනු නො යෙදේ. යම් සංස්කාර කොතකුත් කරණ කොට සත්ත්වයා පනවනුයේ පනවානම් ඒ සංස්කාරයෝ තරාගතයන්ට ප්‍රභීණයහ, උසුන්වුල් ඇතියහ, තාලවස්තුවක් මෙන් කරනලදහ, අනභාවය කරනලදහ. මත්තෙහි නූපද්‍රා ස්වභාව ඇතියහ. වත්සය, සංස්කාරයන් නුවණින් දන විවුක්ත වූ තරාගත ගම්භීර යැ, ප්‍රමාණ නො කට හැක්කේ යැ, නො දත හැක්කේ යැ, මහසවුරු වැන්න, 'උපදි' යනු නො යෙදෙයි, 'නූපදි' යනු නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නූපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි, 'නො මැ උපදි නො ද නූපදි' යනු නො යෙදේ. යම් විඤ්ඤායෙකින් සත්ත්වයා පනවනුයේ පනවානම් ඒ විඤ්ඤාය තරාගතයන්ට ප්‍රභීණ යැ, උසුන්වුල් ඇත්තේ යැ, තාලවස්තුවක් මෙන් කරන ලද, අනභාවය කරන ලද, මත්තෙහි නූපද්‍රා සැඟවී ඇත්තේ යැ. වත්සය, විඤ්ඤාය නුවණින් දන විවුක්ත වූ තරාගත ගැඹුරු යැ, ප්‍රමාණ නො කට හැක්කේ යැ, නො දත හැක්කේ යැ, මහසවුරු මෙනි, 'උපදි' යනු නො යෙදෙයි, 'නූපදි' යනු නො යෙදෙයි, 'උපදනේත් නූපදනේත් වෙයි' යනු නො යෙදෙයි, නො මැ උපදි නො ද නූපදි' යනු නො යෙදේ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි වත්සගොත්‍ර පරිපූරක භාෂාවකුත් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ යැ යම්සේ හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ගම්කට හෝ නියමගම්කට හෝ නුදුරෙහි මහසල්-රුකෙක් වෙ ද, අතීතා ඛැවින් එහි අතුකොළ නස්තේ යැ සිව්පතුරු නස්තේ යැ බොරුදු නස්තේ යැ ඵරුක මැතභාගයෙහි පහ වූ අතුකොළ ඇත්තේ පහවූ සිව්පොකු ඇත්තේ පහවූ බොරුදු ඇත්තේ ශුද්ධ වූයේ හර මතුයෙහි සිව්සේ වෙයි. එහෙයින් මැ හවත් ගොතමයන් වහන්සේගේ ප්‍රච්චිනාය අපගත වූ කොළ අතු ඇතියේ අපගත වූ තිත්පට්ඨකා ඇතියේ අපගත වූ එල්ල ඇතියේ ශුද්ධ වූයේ ලෝකොත්තර ධර්ම සාරයෙහි පිහිටියේ වෙ. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ඉතා මනහර යැ, හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ඉතා මනහර යැ . . . හවත් ගොතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවි හිමි වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා ධර්මයෙක්ව'යි.

දෙවැනි අග්ගිවච්ඡංගොපක සූත්‍ර යි.

2. 3. 3

මහාවච්ඡගොතන සූතනං

එවං මෙ සූතං එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති වෙඵච්චනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. අථ ඛො වච්ඡගොතො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤා භගවතා සද්ධිං සමමොද්දි. සමමොද්දතියං කථං සාරණීයං විතීසාරෙතා එකමන්තං තිසිද්දි. එකමන්තං තිසිතො ඛො වච්ඡගොතො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච:

දීඝරත්තාහං ගොතා ගොතමෙන සහකම්, සාධු මෙ භවං ගොතමො සඛිකතොත කුසලාකුසලං දෙසෙතු'ති.

සඛිකතොතපි ඛො තෙ අහං වච්ඡ කුසලාකුසලං දෙසෙය්‍යං, විජාරෙතපි ඛො තෙ අහං වච්ඡ කුසලාකුසලං දෙසෙය්‍යං. අපි ච තෙ අහං වච්ඡ සඛිකතොත කුසලාකුසලං දෙසිස්සාමි. තං පුණාති, සාධුකං මනසි කරෙති භාසිස්සාමිති.

එවං ගොති ඛො වච්ඡගොතො පරිබ්බාජකො භගවතො පච්චස්සාසි. භගවා එතදවොච:

ලොභො ඛො වච්ඡ අකුසලං, අලොභො කුසලං. දෙසො ඛො වච්ඡ අකුසලං, අදෙසො කුසලං. මොහො ඛො වච්ඡ අකුසලං, අමොහො කුසලං. ඉති ඛො වච්ඡ ඉමෙ තයො ධම්මා අකුසලා, තයො ධම්මා කුසලා. පාණාතිපාතො ඛො වච්ඡ අකුසලං, පාණාතිපාතා වෙරමණී කුසලං අදින්නාදනං ඛො වච්ඡ අකුසලං, අදින්නාදනා වෙරමණී කුසලං. කාමෙසුමිත්තාචාරො ඛො වච්ඡ අකුසලං, කාමෙසුමිත්තාචාරා වෙරමණී කුසලං. මුසාවාදො ඛො වච්ඡ අකුසලං, මුසාවාදා වෙරමණී කුසලං. පිසුනා වාචා ඛො වච්ඡ අකුසලං, පිසුනා වාචා වෙරමණී කුසලං. ඵරුසා වාචා ඛො වච්ඡ අකුසලං, ඵරුසා වාචා වෙරමණී කුසලං. සමථ්‍යාපා ඛො වච්ඡ අකුසලං, සමථ්‍යාපා වෙරමණී කුසලං. අභික්ඛා ඛො වච්ඡ අකුසලං, අභික්ඛා කුසලං. බ්‍යාපාදො ඛො වච්ඡ අකුසලං, අබ්‍යාපාදො කුසලං. මිත්තාදිට්ඨි ඛො වච්ඡ අකුසලං, සමමාදිට්ඨි කුසලං. ඉති ඛො වච්ඡ ඉමෙ දස ධම්මා අකුසලා, දස ධම්මා කුසලා.

යතො ඛො වච්ඡ භික්ඛුනො තණ්හා පභිනා ගොති උච්ඡන්තමුලා නාලාවඤ්ඤානා අනභාවකතා* අයතිං අනුපාදධම්මා. සො ගොති භික්ඛු අරහං විණාසවො චුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුපානනසද්ධො පරිකම්භෙහවසඤ්ඤාප්තො සම්මදඤ්ඤවිමුක්තොති.

1. පිසුණාද වාචාය - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

2. ඵරුසාද වාචාය - මජ්ඣං ස්‍යා, PTS.

3. {අනභාවං කතා - මජ්ඣං.

{අනභාවංගතා - ස්‍යා.

2. 3. 3

මහාවච්ඡගොතන සූත්‍රය

මා විසින් වෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කළුතුකනිවාස නම් වූ චේටවනවිහාරයෙහි වැඩ වසනසේක. එකල්හි වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සිහිකළයුතු කරුව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් වත්සගොත්‍ර පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළේ යැ.

මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සමග කරා කෙළෙමි බොහෝ කල් වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මට සැකෙවින් කුසල් අකුසල් දේශනා කරන සේක්ව'යි අයදිමි.

වත්සය, මම තොපට සැකෙවිනුදු කුසල් අකුසල් දෙසිය හෙමි, වත්සය මම තොපට විතරිනුදු කුසල් අකුසල් දෙසිය හෙමි. එතෙකුදු වුවත් වත්සය, මම තොපට සැකෙවින් කුසල් අකුසල් දෙසන්නෙමි, ඒ අසව, මනාකොට වෙනෙහි කරව, කියන්නෙමි'යි.

'එසේ යැ භවත්නි'යි වත්සගොත්‍රපරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දිනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල දේශනාව වදළුසේක :

"වත්සය, ලෝභය අකුශලයෙක, අලෝභය කුශලයෙක. වත්සය, දෝෂය අකුශලයෙක, අදෝෂය කුශලයෙක. වත්සය, මෝහය අකුශලයෙක, අමෝහය කුශලයෙකි. මෙසෙයින් වත්සය, මේ තුන් ධර්මයෝ අකුශලයෝ යැ, තුන් ධර්මයෝ කුශලයෝ යි. වත්සය, ප්‍රාණසාතය අකුශලයෙක, ප්‍රාණසාතයෙන් වෙන් වීම කුශලයෙක. වත්සය, අදක්කාදානය අකුශලයෙක, අදක්කාදානයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, කාමයෙහි මිසභසර අකුශලයෙක, කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, මාෂාවාදය අකුශලයෙක, මාෂාවාදයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, පිග්ගාවචනය අකුශලයෙක, පිග්ගාවචනයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, පරුෂවචනය අකුශලයෙක, පරුෂ වචනයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, සම්ඵප්පාපය අකුශලයෙක, සම්ඵප්පාපයෙන් වෙන්වීම කුශලයෙක. වත්සය, අභිධ්‍යාව අකුශලයෙක, අභිධ්‍යාව කුශලයෙක. වත්සය, ව්‍යාපෘදය අකුශලයෙක, අව්‍යාපෘදය කුශලයෙක. වත්සය, මිට්ඨාදෘෂ්ටිය අකුශලයෙක, සමාග්දෘෂ්ටිය කුශලයෙකි. මෙසෙයින් වත්සය, මේ දශධර්මයෝ අකුශලයෝ යැ, දශධර්මයෝ කුශලයෝ යි."

වත්සය, යම් තැනෙක පටන් මහණහට තෘෂ්ණා ප්‍රභිණ වී ද උසුන්මුල් ඇත්ති කාලවස්-කුවත් මෙන් කරනලද්දී අනාභාවය කරනලද්දී මත්තෙහි නුපදනා ස්වභාව ඇත්ති ද ඒ මහණ අර්හත් වූයේ ක්ෂය වූ අප්‍රභව ඇත්තේ වැස නිම වූ ඛණිකාවක් ඇත්තේ කළ පිටුමහ-කිසිඇතියේ බහා තැබූ ස්කන්ධාදි ඔර ඇතියේ පැමිණි අර්හත්ත්වය ඇතියේ ක්ෂය වූ භවසංයෝජන ඇත්තේ මොනොවට දූත අර්හත්ඵල විඤ්ඤයෙන් විඤ්ඤ වූයේ යයි.

තිට්ඨතු හවං ගොතමො, අපී පන භොතො ගොතමස්ස එකභික්ඛුපි සාවකො¹ ආසවානං ඛයා අනාසවං චේතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨොව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකනා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

න බො වච්ඡ එකංගෙව සතං න දො සතාති න තිණ්ණි සතාති න චතතාරි සතාති න පඤ්ච සතාති, අථ බො භියෙඝාව යෙ භික්ඛු මම සාවකා ආසවානං ඛයා අනාසවං චේතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨොව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකනා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

තිට්ඨතු හවං ගොතමො, තිට්ඨනතු භික්ඛු, අපී පන භොතො ගොතමස්ස එකභික්ඛුනීපි සාවකා ආසවානං ඛයා අනාසවං චේතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨොව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකනා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

න බො වච්ඡ එකංගෙව සතං න දො සතාති න තිණ්ණි සතාති න චතතාරි සතාති න පඤ්ච සතාති, අථ බො භියෙඝාව යා භික්ඛුනියො මම සාවකා ආසවානං ඛයා අනාසවං චේතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨොව ඛමෙම සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකනා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

තිට්ඨතු හවං ගොතමො, තිට්ඨනතු භික්ඛු, තිට්ඨනතු භික්ඛුනියො. අපී පන භොතො ගොතමස්ස එකුපාසකොපි සාවකො ගිහි ඔද්දතව-සනො බ්‍රහ්මචාරී පඤ්චන්තං² ඔර්ථොගිශානං සඤ්ඤාඡනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො තත් පරිනිබ්බාසී අනාවතතිධමො, තස්මා ලොකාති.

න බො වච්ඡ එකංගෙව සතං න දො සතාති න තිණ්ණි සතාති න චතතාරි සතාති න පඤ්ච සතාති, අථ බො භියෙඝාව යෙ උපාසකා මම සාවකා ගිහි ඔද්දතවසනා බ්‍රහ්මචාරිනො පඤ්චන්තං ඔර්ථොගිශානං සඤ්ඤාඡනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා තත් පරිනිබ්බාසිනො අනාවතති ඛමො, තස්මා ලොකාති.

තිට්ඨතු හවං ගොතමො, තිට්ඨනතු භික්ඛු, තිට්ඨනතු භික්ඛුනියො, තිට්ඨනතු උපාසකා ගිහි ඔද්දතවසනා බ්‍රහ්මචාරිනො. අපී පන භොතො ගොතමස්ස එකුපාසකොපි ගිහි ඔද්දතවසනො කාමභොගී සාසනකරො ඔවාදපතිකරො තිණ්ණවිච්ඡිද්ධෝ³ විගතකථංකප්ථො වෙසාරජ්ජපන්නො අපරපච්චයො සඤ්ඤාසාසනෙ විහරන්ති.

න බො වච්ඡ එකංගෙව සතං න දො සතාති න තිණ්ණි සතාති න චතතාරි සතාති න පඤ්ච සතාති, අථ බො භියෙඝාව යෙ උපාසකා මම සාවකා ගිහි ඔද්දතවසනා කාමභොගිනො සසනකර ඔවාදපතිකර තිණ්ණවිච්ඡිද්ධෝ විගතකථංකප්ථො වෙසාරජ්ජපන්නා අපරපච්චයා සඤ්ඤාසාසනෙ විහරන්ති⁴.

1. සාවකො යො - මජ්ඣං.
2. යො පඤ්චන්තං - මජ්ඣං.
3. යො තිණ්ණවිච්ඡිද්ධෝ - මජ්ඣං.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිනසේක්වා. භවත් ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවක වූ එක් මහණෙකුද ආශ්‍රවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ චේතෝවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි තමා විසින් මැදන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසේ ද එබඳු මහණෙක් ඇද්දැයි.

චන්සය, එක් සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි. තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ ශ්‍රාවක වූ යම් මහණ කෙනෙක් ආශ්‍රවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ චේතෝවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි තමන් විසින් මැදන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වෙසෙත් ද එබඳු මහණු බොහෝ වෙත් මැයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිත්වා, මහණු සිටිත්වා. භවත් ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවකා වූ එක් මෙහෙණකුද ආශ්‍රවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ චේතෝවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විසින් අවබෝධ කොට ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පැමිණ වෙසේ ද එබඳු එක් මෙහෙණකුද ඇද්දැයි.

චන්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ සැව් වූ යම් මෙහෙණ කෙනෙක් ආශ්‍රවයන් ක්ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ චේතෝවිමුක්තිය ප්‍රඥවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි මැ තමන් විසින් අවබෝධ කොට ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පැමිණ වෙසෙත් ද, එබඳු මෙහෙණු බොහෝ වෙත් මැයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටින සේක්වා, මහණු සිටිත්වා, මෙහෙණු සිටිත්වා. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ සවු වූ ගිහි වූ හෙළපිළි හඳුනා බඹසර ඇති එක් උච්ඡයෙක් පවා පස් ඔරම්භාගියසංයෝජනයන් ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වූයේ ඒ ඉද්ධාවාසයෙහි පිරිනිවේනසුලු වූයේ ඵලොචිත් පෙරලා නො එනුයේ ඇද්දැයි.

චන්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ සවු වූ ගිහි වූ හෙළපිළි හඳුනා බඹසර ඇති යම් උච්ඡ කෙනෙක් පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වූවාහු එහි පිරිනිවේනසුලු වූවාහු ඵලොචිත් පෙරලා නො එන සැහැවි ඇත්තාහු ද එබඳු උච්ඡවෝ බොහෝ වෙත් මැයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටින සේක්වා, මහණු සිටිත්වා, මෙහෙණු සිටිත්වා, ගිහි වූ හෙළපිළි හඳුනා බඹසර ඇති උච්ඡවෝ සිටිත්වා. භවත් ගෞතමයන්ගේ ගිහිගේ වැසි හෙළපිළි හඳුනා කාමභෝගී වූ සසුන් කරන අවවාද පිළිගෙන කරන තරණය කළ විවික්චිතා ඇති පහ වූ සැක ඇති, විශාරද බවට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ එක් උපාසකයෙක් නමුදු වෙසේ දැයි.

චන්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ ශ්‍රාවක වූ ගිහිගේ වැසි හෙළපිළි හඳුනා කාමභෝගී වූ ශාසනකර වූ අවවාද පිළිගෙන කරන තරණය කළ විවික්චිතා ඇති පහ වූ සැක ඇති විශාරද බවට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ යම් උපාසක කෙනෙක් වෙසෙත් ද, එබඳු උපාසකයෝ බොහෝ වෙත් මැයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තිට්ඨතු හවං ගොතමො, තිට්ඨන්තු භික්ඛු, තිට්ඨන්තු භික්ඛුනියො, තිට්ඨන්තු උපාසකා ගිහි ඔද්දතවසනා බ්‍රහ්මචාරිනො, තිට්ඨන්තු උපාසකා ගිහි ඔද්දතවසනා කාමභොගිනො. අපී පන භොතො ගොතමස්ස එකුපාසිකාපි සාවිකා ගිහිති ඔද්දතවසනා බ්‍රහ්මචාරිණී පඤ්චන්තං¹ ඔරුමාගිගංහං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා නත් පරිනිබ්බාසිති අනාවතතිධම්මා තස්මා ලොකාති.

න ඛො වච්ඡ එකංයෙව සතං න ද්දෙව සතාති න තීණී සතාති න චතාරි සතාති න පඤ්ච සතාති. අප් ඛො භියොගාල යා උපාසිකා මම සාවිකා ගිහිතියො ඔද්දතවසනා බ්‍රහ්මචාරිණියො පඤ්චන්තං ඔරුමාගිගංහං සඤ්ඤාජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකා නත් පරිනිබ්බාසිතියො අනාවතතිධම්මා තස්මා ලොකාති.

තිට්ඨතු හවං ගොතමො, තිට්ඨන්තු භික්ඛු, තිට්ඨන්තු භික්ඛුනියො, තිට්ඨන්තු උපාසකා ගිහි ඔද්දතවසනා බ්‍රහ්මචාරිනො, තිට්ඨන්තු උපාසකා ගිහි ඔද්දතවසනා කාමභොගිනො, තිට්ඨන්තු උපාසිකා ගිහිතියො ඔද්දතවසනා බ්‍රහ්මචාරිණියො. අපී පන භොතො ගොතමස්ස එකුපාසිකාපි සාවිකා ගිහිති ඔද්දතවසනා කාමභොගිනී² සාසනකර් ඕවාදපතිකර් තිණ්ණවිච්ඡිච්ඡා විගතකථබ්බථා වෙසාරජ්ජාත්තා අපරපාවෙයං සද්දු සාසනෙ විහරතිති.

න ඛො වච්ඡ එකංයෙව සතං න ද්දෙව සතාති න තීණී සතාති න චතාරි සතාති න පඤ්චසතාති. අප් ඛො භියොගාල යා උපාසිකා මම සාවිකා ගිහිතියො³ ඔද්දතවසනා කාමභොගිතියො සාසනකර් ඕවාදපතිකර් තිණ්ණවිච්ඡිච්ඡා විගතකථබ්බථා වෙසාරජ්ජාත්තා අපරපාවෙයං සද්දුසාසනෙ විහරන්තිති.

සචෙ හි හො ගොතම ඉමං ධම්මං හවඤ්ඤව ගොතමො ආරාධකො අභවිස්ස. නො ව ඛො භික්ඛු ආරාධකා අභවිංසු. එවමිදං බ්‍රහ්මචරියං අපරිපූරං අභවිස්ස තෙනබ්බත. යස්මා ච ඛො හො ගොතම ඉමං ධම්මං හවඤ්ඤව ගොතමො ආරාධකො භික්ඛු ච ආරාධකා. එවමිදං බ්‍රහ්මචරියං පරිපූරං තෙනබ්බත.

සචෙ හි හො ගොතම ඉමං ධම්මං හවඤ්ඤව ගොතමො ආරාධකො අභවිස්ස, භික්ඛු ච ආරාධකා අභවිංසු, නො ව ඛො භික්ඛුනියො ආරාධකා අභවිංසු, එවමිදං බ්‍රහ්මචරියං අපරිපූරං අභවිස්ස තෙනබ්බත. යස්මා ච ඛො හො ගොතම ඉමං ධම්මං හවඤ්ඤව ගොතමො ආරාධකො භික්ඛු ච ආරාධකා, භික්ඛුනියො ච ආරාධකා, එවමිදං බ්‍රහ්මචරියං පරිපූරං තෙනබ්බත.

1. යා පඤ්චන්තං - මජ්ඣං.
2. කාමභොගිතියො - සිඬු.
3. ගිහි - සිඬු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිනසේක්වා, මහණු සිටිත්වා, මෙහෙණු සිටිත්වා, ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හදනා බ්‍රහ්මචාරී උපාසකයෝ සිටිත්වා, ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හදනා කාමහොඟී වූ උපාසකයෝ සිටිත්වා, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ සැව් වූ හෙළපිළි හදනා බ්‍රහ්මචාරී ඇති පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වූ එහි පිරිනිවේනසුලු ඵලොචිත්තෝ නොනවත්තා සැහැව් ඇති එක් උචුසියකුද ඇද්ද?යි

වත්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ සැව් වූ ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හදනා බ්‍රහ්මචාරී ඇති පඤ්චොරම්භාගිය සංයෝජනයන් ක්ෂය වීමෙන් ඔපපාතික වූ එහි පිරිනිවේනසුලු ඵ් සුදුවැසි බ්‍රහ්මලොචිත්තෝ පෙරලා නො එනසුලු යම් උචුසි කෙනෙක් වෙත් ද එබඳු උචුසියෝ බොහෝ වෙත් මැ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සිටිනසේක්වා, මහණු සිටිත්වා, මෙහෙණු සිටිත්වා, ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හදනා බ්‍රහ්මචාරී ඇති උචුසියෝ සිටිත්වා, ගිහිගේ වැසි හෙළපිළි හදනා කාමහොඟී වූ උචුසියෝ සිටිත්වා, ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හදනා බ්‍රහ්මචාරී ඇති උචුසියෝ සිටිත්වා, යළි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ සැව් වූ ගිහිගේ වැසි හෙළපිළි හදනා කම්මුව විදින සසුන්කරු වූ ඔවා පිළිගෙන කරන තරණය කළ විවිකිත්සා ඇති පහ වූ සැක ඇති විශාරද බවට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ එක් උචුසියකුද වෙසේ ද?යි.

වත්සය, එක්සියෙක් මතු නො වෙයි, දෙසියෙක් නො වෙයි, තුන්සියෙක් නො වෙයි, සාරසියෙක් නො වෙයි, පන්සියෙක් නො වෙයි. වැළි මාගේ ශ්‍රාවකා වූ ගිහිගේවැසි හෙළපිළි හදනා කම්මුව විදින සසුන්කරු වූ ඔවා පිළිගෙන කරන තරණය කළ විවිකිත්සා ඇති විගත කථකතා ඇති චෛශාරද්‍යයට පැමිණි ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූ යම් උපාසිකා කෙනෙක් ඇද්ද, එබඳු උපාසිකාවෝ බොහෝ වෙත් මැ යි.

ඉදින් භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලොවකුරු දහම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මතු සම්පාදනය කළාහු වෙත් නම් මහණු නො ද ආරාධනය කළාහු නම් මෙසෙයින් මේ මහ බ්‍රහ්මචාරී එ අතින් අපරිපූර්ණ විය. තවද යම් හෙයකින් භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලොවකුරු දහම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පාදනය කළාහු මහණු ද ආරාධනය කළාහු වෙත් ද, මෙසෙයින් මේ මහබ්‍රහ්මචාරී එ අතින් පරිපූර්ණ වී.

ඉදින් භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලොවකුරු දහම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. මහණු ද ආරාධනය කළාහු වූහ. එතෙකුදු වත් මෙහෙණු ආරාධනය කළාහු නො වූහ නම්, මෙසෙයින් මේ මහබ්‍රහ්මචාරී එ අතින් අපරිපූර්ණ වූයේ යැ. යම් හෙයකින් වැළිත් භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ දහම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද සම්පාදනය කළාහු මහණු ද සම්පාදනය කළාහු මෙහෙණු ද සම්පාදනය කළාහු වෙත් ද, මෙසෙයින් මේ මහබ්‍රහ්මචාරී එ අතින් පරිපූර්ණ විය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සබෙ හි හොඳ ගොතම ඉමං බමිම හව්දෙව් ගොතමො ආරාධනො අහවිසා, හිකු ව ආරාධනා අහවිසා, හිකුනිසො ව ආරාධනා අහවිසා, නො ව බො උපාසකා හිහි ඔදනවසනා බුහවාරිනො ආරාධනා අහවිසා, එව්ඡදං බුහවාරිසං අපරිපුරං අහවිසා තෙනබෙහන. සසමා ව බො හො ගොතම ඉමං බමිම හව්දෙව් ගොතමො ආරාධනො, හිකු ව ආරාධනා, හිකුනිසො ව ආරාධනා, උපාසකාව හිහි ඔදනවසනා බුහවාරිනො ආරාධනා, එව්ඡදං බුහවාරිසං පරිපුරං තෙනබෙහන.

සබේ හි හොඳතම ඉමංබම්මං හව්ඤ්ඤව ගොතමෝ ආරාධකෝ අභවික්ඛ, හික්ඛු ව ආරාධකා අභවිංසු, හික්ඛුනිඤො ව ආරාධකා අභවිංසු, උපාසකා ව හිති ඔදනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණෝ ආරාධකා අභවිංසු, නො ව බො උපාසකා හිති ඔදනවසනා කාමභොගිණෝ ආරාධකා අභවිංසු, එවම්දං බ්‍රහ්මචරිං අපරිපූරං අභවික්ඛ තෙනබ්බෙන. යස්මා ව බො හො ගොතම ඉමං බම්මං හව්ඤ්ඤව ගොතමෝ ආරාධකෝ, හික්ඛු ව ආරාධකා, හික්ඛුනිඤො ව ආරාධිකා, උපාසකා ව හිති ඔදනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණෝ ආරාධකා උපාසකා ව හිති ඔදනවසනා කාමභොගිණෝ ආරාධකා, එවම්දං බ්‍රහ්මචරිං පරිපූරං තෙනබ්බෙන.

සැවේ හි හො හොනම ඉමිං බමිං හව්දෙව් හොනමො ආරාධනො
අහවිංස, හිකු ව ආරාධනා අහවිංස, හිකුනිංයො ව ආරාධනා අහවිංස,
උපාසකා ව හිහි ඔදනවසනා බුහම්වාරිනො ආරාධනා අහවිංස,
උපාසකා ව හිහි ඔදනවසනා කාමහොගිනො ආරාධනා අහවිංස,
නො ව බො උපාසිකා හිහිනිංයො ඔදනවසනා බුහම්වාරිනිංයො ආරාධනා
අහවිංස, එවමිදං බුහම්වරිංස අපරිපුරං අහවිංස තෙනබෙහන. යමා ව
බො හො හොනම ඉමිං බමිං හව්දෙව් හොනමො ආරාධනො හිකු ව
ආරාධනා හිකුනිංයො ව ආරාධනා උපාසකා ව හිහි ඔදනවසනා
බුහම්වාරිනො ආරාධනා උපාසකා ව හිහි ඔදනවසනා කාමහොගිනො
ආරාධනා උපාසිකා ව හිහිනිංයො ඔදනවසනා බුහම්වාරිනිංයො ආරාධනා,
එවමිදං බුහම්වරිංස පරිපුරං තෙනබෙහන.

සබේ හි හොඳ ගොනම් ඉමං බවම හව්ඤ්ඤව ගොනමො ආරාධනො අහවිසං, හික්ඛු ව ආරාධනා අහවිංසු, හික්ඛුනියො ව ආරාධනා අහවිංසු, උපාසකා ව ගිහි ඔදනවසකා බ්‍රහ්මචාරිනො ආරාධනා අහවිංසු, උපාසකා ව ගිහි ඔදනවසනා කාමභොගිනො ආරාධනා අහවිංසු, උපාසිකා ව ගිහිනියො ඔදනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණියො ආරාධනා අහවිංසු, නො ව බො උපාසිකා ගිහිනියො ඔදනවසනා කාමභොගිනියො ආරාධනා අහවිංසු, එවිමිදං බ්‍රහ්මචරියං අපරිපුරං අහවිසං තෙනබ්බෙන. යමො ව බො හො ගොනම් ඉමං බවම හව්ඤ්ඤව ගොනමො ආරාධනො හික්ඛු ව ආරාධනා හික්ඛුනියො ව ආරාධනා උපාසකා ව ගිහි ඔදනවසනා බ්‍රහ්මචාරිනො ආරාධනා උපාසකා ව ගිහි ඔදනවසනා කාමභොගිනො ආරාධනා උපාසිකා ව ගිහිනියො ඔදනවසනා බ්‍රහ්මචාරිණියො ආරාධනා උපාසිකා ව ගිහිනියො ඔදනවසනා කාමභොගිනියො ආරාධනා. එවිමිදං බ්‍රහ්මචරියං පරිපුරං තෙනබ්බෙන.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉදින් හවින් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලොවුතුරු දහම හවින් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පාදනය කළානු වූහ. මහණනු ද සම්පාදනය කළානු වූහ. මෙහෙණනු ද සම්පාදනය කළානු වූහ. එතෙකුදු වත් ගිහිගෙවැයි හෙළයිළි හදනා බ්‍රහ්මචාරී උපාසකයෝ සම්පාදන නො වූහු නම් මෙසෙයින් මේ මහබ්බසර එ අභිත් අපරිපුණ් විය. යම් හෙයෙකින් වැළිත් හවින් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ දහම හවින් ගෞතමයන් වහන්සේ ද සම්පාදනය කළානු මහණනු ද සම්පාදනය කළානු මෙහෙණනු ද සම්පාදනය කළානු ගිහිගෙවැයි හෙළයිළි හදනා බ්‍රහ්මචාරී උපාසකයෝ ද සම්පාදනය කළානු වෙන් ද, මෙසෙයින් මේ මහබ්බසර එ අභිත් පරිපුණ් විය.

ඉදින් හවිත් ගොතමයන් වහන්ස, මේ ලොවුතුරුදහම හවිත් ගොතමයන් වහන්සේ ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. මහණහු ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. මෙහෙණහු ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා බ්‍රහ්මචාරී උවසුවෝ ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. එතෙකුදු වත් ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා කාමභෝගී උවසුවෝ සම්පාදක නො වූහ නම් මෙසෙයින් මේ බඹසර එ අතින් අපරිපූණ්ණ වූයේ යැ. යම් හෙයෙයකින් වැළිත් හවිත් ගොතමයන් වහන්ස, මේ දහම හවිත් ගොතමයන් වහන්සේ ද සම්පාදනය කළාහු මහණහු ද සම්පාදනය කළාහු මෙහෙණහු ද සම්පාදනය කළාහු ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා බඹසරවස් ඇති උවසුවෝ ද සම්පාදනය කළාහු ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා කාමභෝගී උවසුවෝ ද සම්පාදනය කළාහු වෙත් ද, මේ සෙයින් මේ බඹසර පරිපූණ්ණ විය.

ඉදින් හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මේ ලොවුතුරු දහම හවත් ගොතමයන් වහන්සේ ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. මහණහු ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. මෙහෙණහු ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා බමසර ඇති උවසුවෝ ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා කාමහොඹි උවසුවෝ ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. එතෙකුදු වත් ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා බමසර ඇති උවැයියෝ (මෙදහම) සම්පාදනය කළාහු නො වුහු නම් මෙසෙයින් මෙ බමසර ඒ අතින් අපරිපූර්ණ විය. යම් භෙයෙකින් වැළිත් හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මේ දහම හවත් ගොතමයන් වහන්සේ ද සම්පාදනය කළාහු මහණහු ද සම්පාදනය කළාහු මෙහෙණහු ද සම්පාදනය කළාහු ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා බමසර ඇති උවසුවෝ ද සම්පාදනය කළාහු ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා කාමහොඹි උවසුවෝ ද සම්පාදනය කළාහු ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා බමසර ඇති උවැයියෝ ද සම්පාදනය කළාහු වෙත් ද, මෙසෙයින් මෙ බමසර එ අතින් පරිපූර්ණ වී.

ඉදින් හවින් ගොතමයන් වහන්ස, මෙ ලොවුතුරුදහම හවින් ගොතමයන් වහන්සේ ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. මහණහු ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. මෙහෙණහු ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා බබ්සර ඇති උවසුවෝ ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා කාමභෝගී උවසුවෝ ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා බබ්සර ඇති උවැයියෝ ද සම්පාදනය කළාහු වූහ. එතෙකුදු වත් ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා කාමභෝගී උවැයියෝ මෙදහම සම්පාදනය කළාහු නො වූහු නම් මෙ සෙයින් මෙ මහබබ්සර එ අභිත් අපරිපුණ් විය. යම් හෙයෙයකින් වැළිත් හවින් ගොතමයන් වහන්ස, මෙ දහම හවින් ගොතමයන් වහන්සේ ද සම්පාදනය කළාහු මහණහු ද සම්පාදනය කළාහු මෙහෙණහු ද සම්පාදනය කළාහු ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා බබ්සර ඇති උවසුවෝ ද සම්පාදනය කළාහු ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා කාමභෝගී උවසුවෝ ද සම්පාදනය කළාහු ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා බබ්සර ඇති උවැයියෝ ද සම්පාදනය කළාහු ගිහිගෙවැයි හෙළපිළි හදනා කාමභෝගී උවැයියෝ ද සම්පාදනය කළාහු වෙත් ද, මෙසෙයින් මෙ මහබබ්සර එ අභිත් පරිපුර්ණ වී.

සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි ගඛ්‍යානදී සමුද්දනිත්තා සමුද්දපොණ්‍යා සමුද්දපඛ්‍යාරා සමුද්දං ආභවිව තිට්ඨති. එවමෙවායං හොතො ගොතමස්ස පරිසා සගගට්ඨපඛ්‍යාපිතා තිබ්‍යානනිත්තා තිබ්‍යානපොණ්‍යා තිබ්‍යාන-පඛ්‍යාරා තිබ්‍යානං ආභවිව තිට්ඨති. අභික්‍ෂන්තං—පෙ—එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්‍ෂුසංඝඤ්ච ලභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ පඛ්‍යාපි ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

යො ඛො චච්ඡ අඤ්ඤතිත්ථිපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකඛ්ඛති පඛ්‍යාපි, ආකඛ්ඛති උපසම්පදං. සො චන්තාරො මාසෙ පරිවසති. චතුත්තං මාසානං අවචයෙන ආරභිවිත්තා භික්‍ෂු පඛ්‍යාපිත්ති, උපසම්පාදෙත්ති භික්‍ෂුභාවාය. අපි ච මෙථ පුත්‍යලවෙමන්තවා විදිත්තාති.

සචෙ භන්තො අඤ්ඤතිත්ථිපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකඛ්ඛන්තා පඛ්‍යාපි ආකඛ්ඛන්තා උපසම්පදං චන්තාරො මාසෙ පරිවසන්ති. චතුත්තං මාසානං අවචයෙන ආරභිවිත්තා භික්‍ෂු පඛ්‍යාපිත්ති, උපසම්පාදෙත්ති භික්‍ෂුභාවාය. අහං චන්තාරි වස්සාති පරිවසිය්‍යාමි. චතුත්තං මං වස්සානං අවචයෙන ආරභිවිත්තා භික්‍ෂු පඛ්‍යාපිත්ති, උපසම්පාදෙත්ති භික්‍ෂුභාවායාති. අලුත් ඛො චච්ඡගොත්තො පරිඛ්‍යාපිකො භගවතො සන්තිකෙ පඛ්‍යාපි, අලුත් උපසම්පදං.

අවිරුපසම්පන්නො ඛො පනායස්මා චච්ඡගොත්තො අභිමාසුප-සම්පන්නො යෙන භගවා තෙනුපසංඛ්‍යාමි, උපසංඛ්‍යාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං තිසිදි. එකමන්තං තිසින්නො ඛො ආයස්මා චච්ඡගොත්තො භගවන්තං එතදවොච: ‘යාවතකං භන්තො සෙබ්බෙන ඤ්ඤෙත්ව සෙබ්බාය විජ්ජාය පත්තඛ්ඛං, අනුප්පන්නං තං මයා උත්තරිං¹ මෙ භගවා ධම්මං දෙසෙතු’ති. තෙන හි තං චච්ඡ, දො ධම්මෙ උත්තරිං¹ භාචෙති, සම්ඵඤ්ච විපස්සනඤ්ච. ඉමෙ ඛො තෙ චච්ඡ දො ධම්මා උත්තරිං¹ භාවිත්වා, සම්මෙථා ච විපස්සන්තා ච. අනෙකඛාතුපරිවේධාය සංවත්තිස්සන්ති. සො තං චච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්ඛිය්‍යාසි, අනෙකචිතිතං ඉද්ධිවිධං පච්චන්තුවෙය්‍යං, එකොපි හුත්වා ඛත්‍රධා අස්සං, ඛත්‍රධාපි හුත්වා එකො අස්සං, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඛ්ඛං තිරොපාකාරං තිරො-පඛ්ඛිතං අසර්පමානො ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ පථවියාපි උමමුජ්ජනිමුජ්ජං තරෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අහෙජ්ජමානො² ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පථවියං, ආකාසෙපි පලලඛෙන කමෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පක්ඛි සකුණො, ඉමෙපි චන්දිමසුරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණීනා පරිමසෙය්‍යං, පරිමජ්ජෙය්‍යං, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙත්ව වසං වන්තෙය්‍යන්ති. තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිගඛ්ඛිතං පාපුණීය්‍යාසි සති සති ආයතනෙන.

සො තං චච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්ඛිය්‍යාසි: දිබ්බාය සොනධාතුයා විසුඤ්ඤාය අභික්‍ෂන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුඤ්ඤාය, දිබ්බෙ ව මානුසෙ ව, යෙ දුරෙ සන්තිකෙ වාති තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිගඛ්ඛිතං පාපුණීය්‍යාසි සති සති ආයතනෙන.

1. උත්තරි - මජ්ඣං.
2. අහෙජ්ජමානො - සිමු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යම්කෙසේ හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ගම්ගානදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැමුණු වුවා මුහුදට බර වුවා මුහුදු පැහැර සිටී ද, එසෙයින් මැ හවත් ගොතමයන් වහන්සේගේ මේ පිරිස ගිහිපැවිද්දක් සහිත වුවා නිවනට නම්න වැ නිවනට නැමුණු වැ නිවනට බර වැ නිවන පැහැර සිටී. ඉතා කාන්ත යැ . . . ඒ මම හවත් ගොතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද හික්මුසඬියා ද සරණ කොට යෙමි. මම හවත් ගොතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි පැවිද්ද ලබන්නෙමි මැනවැ, උපසංචුටි ලබන්නෙමි මැනවැ'යි.

වත්සය, අත්තොටුවිරු යමෙක් මෙසේනෙහි පැවිද්ද කැමැති වේ ද මහලුපැවිද්ද කැමැති වේ ද, හෙ සාර මසක් පිරිවෙස් වසයි. සාරමසක්හුගේ ඇවෑමෙන් තුටුසිත් ඇති මහණහු ඔහු පැවිදි කෙරෙහි, හික්මුභාවය පිණිස මහලුපැවිදි කෙරෙහි. එතෙකුදු වත් මෙහි ලා මා විසින් පුද්ගල නානාත්වය දන්තාලද'යි.

ඉදින් වහන්ස, පෙර අනාගතීරීක වුවාහු මේ සේනෙහි පැවිදි කැමැත්තාහු මහලුපැවිදි කැමැත්තාහු සාරමසක් පිරිවෙස් වසත් ද, සාරමසක්හුගේ ඇවෑමෙන් තුටුසිත් ඇති මහණහු ඔවුන් පැවිදි කෙරෙත් ද, හික්මුභාවය පිණිස මහලුපැවිදි කෙරෙත් ද, මම සතර හවුරුද්දක් පිරිවෙස් වසමි, සතර හවුරුද්දක් ඇවෑමෙන් තුටුසිත් ඇති මහණහු (මා) පැවිදි කෙරෙත්වා, හික්මුභාවය පිණිස මහලුපැවිදි කෙරෙත්වා'යි.

වත්සගොත්‍ර පරිව්‍යාජක භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි පැවිදි ලද, මහලුපැවිදි ලත්. යළි උපසංචන් නො බෝකල් ඇති ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර උපසංචන් අධිමස් ඇතිසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙකරුණ කී : "වහන්ස, ඔබගේදෙව්‍යයෙන් ඔබගේභවිද්‍යා යෙන් යම් පමණ ලද්දකු නම් මා විසින් එය ලබන ලද. මත්තෙහි (එලව්‍යාජකය පිණිස) මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසනසේක්ව"යි. එසේ වී නම් වත්සය, තෙපි මත්තෙහි ශමථය ද විදුෂ්ඨාව ද යන දෙ දහම වඩව. වත්සය, කොප විසින් ශමථය ද, විදුෂ්ඨාව ද යන මේ දෙදහමහු වඩනාලද්දහු අන්තර්කාම ප්‍රතිවේදය පිණිස පවතිත්. වත්සය, තෙපි යම්කාක් කැමැත්තහු නම් : "තත්වැදුරුම් සෘද්ධිවිධ ඥානව කරන්නෙමි, එකක් වැ ද බහුප්‍රකාර වන්නෙමි, බහුප්‍රකාර වැ ද එකක් වන්නෙමි. ආචර්භාවයට තිරොභාවයට යන්නෙමි, බිත්තරස පවුරුසරස පරිසර සරස අභස්සි මෙන් නො ගැටෙමින් යන්නෙමි, පොළොවහිදි දියෙහි මෙන් ගැලීම නැඟීම කරන්නෙමි, නො බිඳෙන දියෙහිද පොළොවහි මෙන් යන්නෙමි, අභස්සිද පක්ෂිත් සෙයින් පලගිත් යන්නෙමි, මෙසේ මහත් සෘද්ධි ඇති මෙසේ මහත් ඥානාව ඇති මෙ සඳහිරු දෙදෙන ද අතින් පිරිමසන්නෙමි, පිරිමදින්නෙමි, බිඹලොව හිම කොට කයින් වශයෙහි පවත්වන්නෙමි"යි. කැමැත්තහු නම් ඒ ඒ තත්ති මැ කරුණ ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් හව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

වත්සය, තෙපි කැමැත්තහු නම්: 'මිනිස්බව ඉක්ම සිටි විශුද්ධ වූ දිවාශ්‍රොත්‍රධාතුයෙන් දුර වූ හෝ ළහ වූ හෝ දිවා වූත් මානුෂික වූත් උභය ශබ්දයන් ශ්‍රවණය කරන්නෙමි'යි කැමැත්තහු නම් ඒ ඒ තත්ති මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් හව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො තිං වච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්ඛිස්සයි: පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චේතසා වේතො: පරිච්ච පජානෙය්‍යං. සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, විතරාගං වා චිත්තං විතරාගං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, සද්දෙසං වා චිත්තං සද්දෙසං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, විතද්දෙසං වා චිත්තං විතද්දෙසං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, සමොහං වා චිත්තං සමොහං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, විතමොහං වා චිත්තං විතමොහං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, සඛ්ඛිත්තං වා චිත්තං සඛ්ඛිත්තං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, වික්ඛිත්තං වා චිත්තං වික්ඛිත්තං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, මහග්ගතං වා චිත්තං මහග්ගතං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, අමහග්ගතං වා චිත්තං අමහග්ගතං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, ස උත්තරං වා චිත්තං සඋත්තරං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, අනුත්තරං වා චිත්තං අනුත්තරං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, සමාහිතං වා චිත්තං සමාහිතං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, අසමාහිතං වා චිත්තං අසමාහිතං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, විමුක්තං වා චිත්තං විමුක්තං චිත්තනනි පජානෙය්‍යං, අවිමුක්තං වා චිත්තං අවිමුක්තං චිත්තනනි පජානෙය්‍යනි. තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිගබ්බතං පාපුණ්ණිස්සයි සති සති ආයතනේ.

සො තිං වච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්ඛිස්සයි: අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍යං, සෙය්‍යපිදං: එකමපි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො තියෙසාපි ජාතියො චතියෙසාපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමපි ජාතියො තිංසමපි ජාතියො චත්තාරිසමපි ජාතියො පඤ්ඤසමපි ජාතියො ජාතිසතමපි ජාතිසහස්සමපි ජාතිසතසහස්සමපි අනෙකෙපි සංවට්ටකපො අනෙකෙපි විවට්ටකපො අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකපො, අමුත්‍රායං එවත්තාමො එවරේතානො එවංචණේණ එවමාභාරො එවංසුඛ-දුක්ඛපරිසංවෙදී එවමාසුපරිසරෙය්‍යො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං. තත්‍රාපායං එවත්තාමො එවරේතානො එවංචණේණ එවමාභාරො එවංසුඛදුක්ඛපරිසංවෙදී එවමාසුපරිසරෙය්‍යො. සො තතො චුතො ඉටුපපනො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්ගුසං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍යනි. තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිගබ්බතං පාපුණ්ණිස්සයි සති සති ආයතනේ.

සො තිං වච්ඡ යාවදෙව ආකඛ්ඛිස්සයි: දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුඤ්ඤන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙන පසෙය්‍යං වච්චානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණිතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානෙය්‍යං, ඉමෙ චිත භොතො: සත්තා කායදුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා මනෝදුච්චිරිතෙන සමන්තා-ගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ජාදිට්ඨිකා මිච්ජාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපත්තා. ඉමෙ වා පන¹ භොතො: සත්තා කායසුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා වච්චුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා මනෝසුච්චිරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපවාදකා සමාදිට්ඨිකා සමාදිට්ඨිකමමසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපත්තා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුඤ්ඤන අතික්කන්තමානුසකෙන සතෙන පසෙය්‍යං වච්චානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණිතෙ සුචණේණ දුබ්බණේණ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මුපගෙ සතෙන පජානෙය්‍යනි. තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිගබ්බතං පාපුණ්ණිස්සයි සති සති ආයතනේ.

1. ඉමෙ චිත - සිමු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වත්සය, තෙපි යම් තාක් කැමැත්ත හු නම්: "පරසත්තියන්ගේ පරපුද්ගලයන්ගේ සිත තමාගේ සිතින් පිරිසිදු දනගන්නෙමි, සරාග(රාග සහිත) සිත ද 'සරාග සිතැ'යි දනගන්නෙමි, විතරාග (පහ වූ රාග ඇති) සිත ද 'විතරාග සිතැ'යි දනගන්නෙමි, සදෙස සිත ද 'සදෙස සිතැ'යි දනගන්නෙමි, විතදෙස සිත ද 'විතදෙස සිතැ'යි දනගන්නෙමි, සමෝහ සිත ද 'සමෝහ සිතැ'යි දනගන්නෙමි, විතමෝහ සිත ද 'විතමෝහ සිතැ'යි දනගන්නෙමි, සංක්ෂිප්ත සිත ද 'සංක්ෂිප්ත සිතැ'යි දනගන්නෙමි, වික්ෂිප්ත සිත ද 'වික්ෂිප්ත සිතැ'යි දනගන්නෙමි, මහද්ගත සිත ද 'මහද්ගත සිතැ'යි දනගන්නෙමි, මහද්ගත නො වූ සිත ද 'මහද්ගත නො වූ සිතැ'යි දනගන්නෙමි, සඋත්තර සිත ද 'සඋත්තර සිතැ'යි දනගන්නෙමි, අනුත්තර සිත ද 'අනුත්තර සිතැ'යි දනගන්නෙමි, සමාහිත සිත ද 'සමාහිත සිතැ'යි දනගන්නෙමි, සමාහිත නො වූ සිත ද 'සමාහිත නො වූ සිතැ'යි දනගන්නෙමි, විමුක්ත සිත ද 'විමුක්ත සිතැ'යි දනගන්නෙමි, විමුක්ත නො වූ සිත ද 'විමුක්ත නො වූ සිතැ'යි දනගන්නෙමි'යි කැමැත්ත හු නම් ඒ ඒ තත්ති මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් භව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

වත්සය, තෙපි යම් තාක් කැමැත්ත හු නම්: 'නන්වැඳුරුම වූ පෙරවිසූ කදපිළිවෙළ සිහි කරන්නෙමි, හෙමෙසේ යැ : උත් ජාතියකු ජාති දෙකකු ජාති තුනකු ජාති සතරකු ජාති පසකු ජාති දසකු ජාති විස්සකු ජාති තිස්සකු ජාති සතළිසකු ජාති පනසකු ජාති සියයකු ජාති දහසකු ජාති සුවසකු නොයෙක් සංවතීකල්පයකු නොයෙක් විවතීකල්පයකු නොයෙක් සංවතීවිවතීකල්පයකු අසුවල් තැන මෙබඳු නම් ඇති වීම්, මෙබඳු ගොත්‍ර ඇති වීම්, මෙබඳු පැහැසවහන් ඇති වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්, මෙබඳු සුවස්ක්විද්‍යාසුලු වීම්, මෙබඳු ආයුෂ්පයානිත්ත ඇති වීම්, ඒ මම එයින් සැව අසුවල් තත්ති උපන්මි, එහිදී මෙබඳු නම් ඇති වීම්, මෙබඳු ගොත්‍ර ඇති වීම්, මෙබඳු පැහැසවහන් ඇති වීම්, මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්, මෙබඳු සුවස්ක්විද්‍යාසුලු වීම්, මෙබඳු ආයුෂ්පයානිත්ත ඇති වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපන්මි'යි. මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ නන්වැඳුරුම සුවතීවාසය සිහි කරන්නෙමි'යි කැමැත්ත හු නම් ඒ ඒ තත්ති මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් භව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

වත්සය, තෙපි යම් තාක් මැ කැමැත්ත හු නම් : "මිනිසැස ඉක්ම සිටි විශුද්ධ වූ දිවැසින් සත්ත්වයන් : වසුත වනුවන් උපද්‍යාවන් භිතයන් ප්‍රණිතයන් සුවණියන් දුර්ණියන් සුඤ්ජරගහි ඇතියන් දුර්ගි ඇතියන් දක්නෙමි, කම්භුරුප වැ ගිය සත්ත්වයන් : 'මේ භවත් සත්ත්වයෝ එකක්නෙන් කායදුස්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, වාග්දුස්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, මනෝදුස්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, ආයායනට උපවාද කරනුවහ, මිට්ඨාදෘෂ්ටි ඇතියහ, මිට්ඨාදෘෂ්ටිකම්පමාදන ඇතියහ, ඔහු කායුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවිධ වැ පතිත වන නිරයෙහි උපන්හ. මේ භවත් සත්ත්වයෝ එකක්නෙන් කායසුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, වාක්සුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, මනස්සුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, ආයායනට උපවාද නො කරනුවහ. සමග්දෘෂ්ටි ඇතියහ, සමග්දෘෂ්ටි කම්පමාදන ඇතියහ, ඔහු කායුත් මරණින් මතු සුගති සම්බ්‍යාත සම්මලොකයට පැමිණියහ'යි දනගන්නෙමි, මෙසේ මිනිසැස ඉක්ම සිටි විශුද්ධ වූ දිවැසින් සත්ත්වයන් : වසුත වනුවන් උපද්‍යාවන් භිතයන් ප්‍රණිතයන් සුවණියන් දුර්වණියන් සුඤ්ජරගහි ඇතියන් දුර්ගි ඇතියන් දක්නෙමි, කම්භුරුප වැ ගිය සත්ත්වයන් දනගන්නෙමි'යි කැමැත්ත හු නම් ඒ ඒ තත්ති මැ කරුණු ඇති වත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් භව්‍යතාවට පැමිණෙන්නහු යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො තුං වච්ඡ ධාවදෙව් ආකච්ඡිකාසි ආසවානං බ්බං අනාසවං
වේතොවිඤ්ඤාතිං පඤ්ඤාපිඤ්ඤාතිං දිට්ඨෙව්වධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාසි
උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යන්ති. තත්‍ර තත්‍රෙව් සක්ඛිභබ්බතං පාපුණ්ණියාසි
සති සති ආයතනෙනි.

අථ බො ආයසමා වච්ඡගොතොතා හගවතො හාසිතං අභිනන්දිති
අනුමොදිති උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙති පදක්ඛිණං කතා
පක්කාමි. අථ බො ආයසමා වච්ඡගොතොතා එකො වූපකට්ඨා අත්ත-
මතොතා ආනාපි ජනිතතොතා විහරන්තො න විරසෙව යස්සන්තං
කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්ස අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං
බ්‍රහ්මචරියපට්ටොසාසානං දිට්ඨෙව්වධම්මෙ සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාසි
උපසම්පජ්ජ විහාසි. ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං,
නාපරං ඉත්තතායාති අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ව බො පනායසමා
වච්ඡගොතොතා අරහතං අහොසි.

තෙන බො පන සමයෙන සම්බහුලා භික්ඛු හගවන්තං දස්සනාය
ගච්ඡන්ති අද්දසා බො ආයසමා වච්ඡගොතොතො තෙ භික්ඛු දුරතොව
ගච්ඡන්තො. දිස්වාන යෙන තෙ භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්, උපසඛිකම්ති
තෙ භික්ඛු එතදවොච: හන්ද කහං පන තුලෙහ ආයසමතොතො ගච්ඡ්ථා'ති
හගවන්තං බො මයං ආවුසො දස්සනාය ගච්ඡාමාති. තෙන'හායසමතොතො
මම් වචනෙන හගවතො පාදෙ සිරසා වන්ද්ථ, එවං ව වදෙථ.
'වච්ඡගොතොතො හන්තො භික්ඛු හගවතො පාදෙ සිරසා වන්දති,
එවඤ්ච වදෙති, පරිච්ඡේණො මෙ හගවා, පරිච්ඡේණො මෙ සුගතො'ති.
එවමාවුසොති බො තෙ භික්ඛු ආයසමතො වච්ඡගොත්තස්ස පච්චස්සොත්තං.
අථ බො තෙ භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඛිකම්, උපසඛිකම්ති
හගවන්තං අභිවාදෙති එකමන්තං තිසිදිංසු. එකමන්තං තිසිත්තා බො
තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච්ච: ආයසමා හන්තො වච්ඡගොතොතො
හගවතො පාදෙ සිරසා වන්දති, එවඤ්ච වදෙති: පරිච්ඡේණො මෙ
හගවා, පරිච්ඡේණො මෙ සුගතො'ති.

පුබ්බෙව මෙ භික්ඛුවෙ වච්ඡගොතොතො භික්ඛු වේතසා වේතො
පරිච්ච විදිතො. තෙවිජ්ජො වච්ඡගොතොතො භික්ඛු මහිඤ්ඤා මහානු-
භාවො'ති. දෙවතාපි මෙ එතමන් ආරොවෙත්තං: තෙවිජ්ජො හන්තො
වච්ඡගොතොතො භික්ඛු මහිඤ්ඤා මහානුභාවො'ති.

ඉදමචොව හගවා අත්තමනා තෙ භික්ඛු හගවතො හාසිතං
අභිනන්දන්ති.

මහාවච්ඡංගොත්තසුත්තං නගිසං.

වත්සය, තෙපි යම්කාක් මැ කැමැත්තක් නම් : 'ආසුමයන් ක්ෂය වීමෙන් ආහසුර වූ වික්කවිමුක්තියත් ප්‍රඥවිමුක්තියත් ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විසින් දන පසක් කොට උපදවා වාසය කරන්නෙමි'යි, ඒ ඒ තත්ති මැ කරුණු ඇතිවත් මැ සාක්ෂ්‍ය විසින් භව්‍යතාවට පැමිණෙන්නක්‍රියයි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතයට සකුටු වැ අනුමෝදන් වැ හුනාස්නෙන් නැගී බුදුන් වැඳ පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ යැ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර එකලා වූයේ (වස්තුකාම කෙලකාමයෙන්) වෙන් වූයේ අප්‍රමත්ත (කමටහන්හි සිහි එළවූයේ) වූයේ කෙලෙසුන් තවන වැර ඇතියේ (කායථිවිත නිරපෙක්ෂ-තායෙන්) හළ අත්බැව් ඇති වැ වෙසෙමින් යමක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මනාකොට මැ ගිහිගෙන් නික්මැ සස්නෙහි පැවිදි වෙත් ද ඒ අනුත්තර වූ බ්‍රහ්මරූප කෙළවර වූ අර්හත්ඵලය නො බෝකළකින් මැ ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපදවා විසි. ජාතිය ක්ෂය විය, බ්‍රහ්මරූප වැස නිමවන ලද, (පිටුමහ) කරණි කරන ලද, මෙ බව පිණිස අනෙක් මාග්ගිකත්‍ය කිසෙක් නැතැ'යි දනගනි. තවද ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර රහතුන් අතුරෙහි අනාගතරයෙක් වී.

එසමයෙහි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට යෙහි. ආයුෂ්මත් වත්ස-ගොත්‍ර ඒ භික්ෂූන් යනුවන් දුරින් මැ දක ඒ භික්ෂූන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹී ඒ භික්ෂූන්ට තෙල කරුණ කී : "ආයුෂ්මත්ති, දන් තෙපි කොහි යවු ද"යි. ආයුෂ්මත්ති ඇපි භාග්‍යවතුන් දක්නට යම්හ'යි. එසේ වී නම් ආයුෂ්මත්ති, මාගේ වටිනායෙන් භාග්‍යවතුන්ගේ පාසහළ මුදුනින් වදිවු : "වහන්ස, වත්සගොත්‍ර මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ මුදුනින් වදී, මෙසේත් කියයි : 'මා විසින් බුදුහු (පරිවය්‍යා විසින්) සෙවුනා ලදහ, මා විසින් සුගතයන් වහන්සේ සෙවුනාලදහ'"යි වදිවු. 'එසේ යැ ඇවැත්ති'යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍රයාට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති ඒ මහණහු බුදුන් කරා එළැඹී වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන්ට තෙල කරුණ සැලකළහ : "වහන්ස, ආයුෂ්මත් වත්සගොත්‍ර භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ මුදුනින් වදී. මෙසේත් කියයි : 'මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෙවුනාලදහ, මා විසින් සුගතයන් වහන්සේ සෙවුනාලදහ'"යි.

මහණෙනි, මා විසින් පළමු මැ වත්සගොත්‍ර මහණ සිහින් සිත පිරිසිදු දන්තාලද යැ : "වත්සගොත්‍ර මහණ ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යැ, මහත් සාද්ධි ඇත්තේ යැ, මහත් අනුභාව ඇත්තේ යැ"යි. දෙවියෝ ද මට තෙල කරුණ දන්වූහ : "වහන්ස, වත්සගොත්‍ර මහණ ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ යැ මහත් සාද්ධි ඇත්තේ යැ, මහත් අනුභාව ඇත්තේ යැ"යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. සකුටුසින් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය අභිනාදන කළහ'යි.

තුන් වැනි මහාවජ්ජොත්ත සූත්‍ර යි.

2. 3. 4.

දික්කඩ සුභතං

එවං මේ සුභං එකං සමයං භගවා රුජගහෙ විහරති භිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ සුකරබතායං.¹ අථ ඛො දික්කඩො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙත්තපසඛක්ඛි. උපසඛක්ඛිතා භගවතා සද්ධිං සමමොදි, සමමොදනීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙතා එකමන්තං අවධායි. එකමන්තං සිතො ඛො දික්කඩො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච:

අභං හි හො ගොතමි එවං වාදි එවංදිට්ඨි, සබ්බං මේ න ඛමතීති. යාපි ඛො තෙ එසා අග්ගිවෙස්සන දිට්ඨි සබ්බං මේ න ඛමතීති, එසාපි තෙ දිට්ඨි න ඛමතීති. එසා ටෙ මේ හො ගොතමි දිට්ඨි ඛමෙය්‍ය තමපස්ස තාදිසමෙව, තමපස්ස තාදිසමෙවොති. අතො ඛො තෙ අග්ගිවෙස්සන ඛත්ථි ඛත්ථර ලොකස්මිං යෙ එවමාහංසු: තමපස්ස තාදිසමෙව, තමපස්ස තාදිසමෙවොති. තෙ තඤ්ඤව දිට්ඨිං නස්සජ්ඣනති, අඤ්ඤඤව දිට්ඨිං උපාදියන්ති. අතො ඛො තෙ අග්ගිවෙස්සන තත්ථි තත්ථර ලොකස්මිං යෙ එවමාහංසු: තමපස්ස තාදිසමෙව, තමපස්ස තාදිසමෙවොති. තෙ තඤ්ඤව දිට්ඨිං පජ්ඣන්ති, අඤ්ඤඤව දිට්ඨිං න උපාදියන්ති.

සන්තග්ගිවෙස්සන එකෙ සමණ්‍යාගමණං එවං වාදිනො එවංදිට්ඨිනො සබ්බං මේ ඛමතී'ති. සන්තග්ගිවෙස්සන එකෙ සමණ්‍යාගමණං එවං වාදිනො එවංදිට්ඨිනො සබ්බං මේ න ඛමතී'ති. සන්තග්ගිවෙස්සන එකෙ සමණ්‍යාගමණං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො එකච්චං මේ ඛමති, එකච්චං මේ න ඛමතීති.

තත්තග්ගිවෙස්සන යෙ තෙ සමණ්‍යාගමණං එවං වාදිනො එවංදිට්ඨිනො සබ්බං මේ ඛමතී'ති. තෙසමයං දිට්ඨි සාරගාය සන්තිකෙ සංයොගාය සන්තිකෙ අභිනන්දනාය සන්තිකෙ අරේඛාසානාය සන්තිකෙ උපාදනාය සන්තිකෙ.

තත්තග්ගිවෙස්සන යෙ තෙ සමණ්‍යාගමණං එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො සබ්බං මේ න ඛමතී'ති. තෙසමයං දිට්ඨි අසාරගාය සන්තිකෙ අසං-යොගාය සන්තිකෙ අභිනන්දනාය සන්තිකෙ අනරේඛාසානාය සන්තිකෙ අනුපාදනාය සන්තිකෙති.

එවං වුත්තෙ දික්කඩො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: උක්කංසති මේ භවං ගොතමො දිට්ඨිගතං සමුක්කංසති මේ භවං ගොතමො දිට්ඨිගත'න්ති.

1. භිජ්ඣකුටෙ සුකරබතායං - PTS

2. 3. 4

දීඝනබ සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර නිසා ගිඤ්ඤඵපව්වෙහි සුකරබ්බ ලෙන්හි වැඩ වාසය කරන සේක. එකල්හි දීඝනබ නම් පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකක්පස් වැසිවියේ යැ. එකක්පස් වැසිවි දීඝනබ පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු කී :

හවස් ගෞතමයෙනි, මම වූ කලි 'සියල්ල (උපත්) මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇත්තෙමි, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙමි'යි. ගිහිවෙස්න, තෙල 'සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ' යන තොපගේ යම් දෘෂ්ටියක් ඇද්ද, තෙල දෘෂ්ටියක් කොපට නො රුස්නේ ද? යි. ඉදින් හවස් ගෞතමයෙනි, තෙල දෘෂ්ටිය මට රුස්නේ වී නම් එ (දෘෂ්ටාපීය)ද එසේ මැ වන්නේ යැ, එ ද එසේ මැ වන්නේ යැ. (සච්ඡුතණයෙන් ගන්නා ලද නමුදු දෘෂ්ටිය රුචි වෙයි, එසෙයින් මැ දෘෂ්ටාපීයක් රුචි වේ යන අර්ථ යි.) ගිහිවෙස්න, ලොවැ (දෘෂ්ටි හැර පියන) යම් කෙනෙක් 'එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ, එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ'යි මෙසේ කියත් නම් (දෘෂ්ටි හැරපියන) ඔවුනට වඩා (දෘෂ්ටි නො හරනා) ඔහු මැ බොහෝම, බහුතරයහ. ඔහු ඒ දෘෂ්ටිය ද නො හරිති, අනාදෘෂ්ටියකුදු දඩ් වැ ගනිත්. ගිහිවෙස්න, ලොවැ දෘෂ්ටි නො හරනා යම් කෙනෙක් 'එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ, එ ද එබඳු මැ වන්නේ යැ'යි මෙසේ කියත් නම් (දෘෂ්ටි නො හරනා) ඔවුනට වඩා (දෘෂ්ටි හැරපියන) ඔහු මැ අල්පයහ, අල්පතරයහ. ඔහු ඒ දෘෂ්ටිය ද හැරපියති, අනාදෘෂ්ටියකුදු උපාදාන නො කෙරෙති.

ගිහිවෙස්න, 'සියල්ල මට රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත, ගිහිවෙස්න, 'සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇත. ගිහිවෙස්න, 'ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට රුස්නේ යැ, ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට නො රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති ඇතැම් මහණබමුණෝ ඇති.

ගිහිවෙස්න, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබමුණු කෙනෙක් : 'සියල්ල මට රුස්නේ යැ' යන මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය සංරාගයට ආසන්න යැ, සංයෝජනයට ආසන්න යැ, (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි) අභිනාදනයට ආසන්න යැ, අධ්‍යවසානය (ගිලගැනීම)ට ආසන්න යැ. උපාදානය (දායග්‍රහණ)යට ආසන්න යැ. එහි ලා ගිහිවෙස්න, යම් මහණබමුණු කෙනෙක් "සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ" යන මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුන්ගේ මේ දෘෂ්ටිය අසංරාගයට ආසන්න යැ, අසංයෝජනයට ආසන්න යැ (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින්) අනභිනාදනයට ආසන්න යැ, අනාධ්‍යවසානයට ආසන්න යැ, අනුපාදානයට ආසන්න යැ යි.

මෙසේ වදළ කල්හි දීඝනබ පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු කී :
"හවස් ගෞතමයෝ මාගේ දෘෂ්ටිය උත්කම් කෙරෙහි හවස් ගෞතමයෝ මාගේ දෘෂ්ටිය මැනවින් උත්කම් කෙරෙහි"යි.

නතුරුවේ සහ දෙ තෙ සමණව්‍යායමණ ඵලංචාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො: ඵකච්චං මෙ ඛමති, ඵකච්චං මෙ න ඛමති'ති. යා හි ඛො තෙසං ඛමති සායං දිට්ඨි සාරගාය සනතිකෙ සංයොගාය සනතිකෙ අතිනාදනාය සනතිකෙ අජේඛාසානාය සනතිකෙ උපාදනාය සනතිකෙ. යාහි ඛො තෙසං න ඛමති සායං දිට්ඨි අසාරාගාය සනතිකෙ අසංයොගාය සනතිකෙ අනතිනාදනාය සනතිකෙ අනජේඛාසානාය සනතිකෙ අනුපාදනාය සනතිකෙ.

තනුගතිවේසන යෙතෙ සමිණ්‍යාභිමණා ඵවංචාදිනො ඵවංදිට්ඨිනො සංඛං මෙ ඛම්හි'ති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසංඝවිකති: යං ඛො මෙ අයං දිට්ඨි සංඛං මෙ ඛම්හි'ති. ඉමිඤ්ඤෙ අහං දිට්ඨං ථාමසා පරමිසස අභිතිවිසස වොගරොයා: ඉදමෙව සචිං, මොඝමඤ්ඤා'නති. ද්විති මෙ අසස විග්ගහො. යො වායං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵවංචාදි ඵවංදිට්ඨි: සංඛං මෙ න ඛම්හිති. යො වායං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵවංචාදි ඵවංදිට්ඨි: ඵකචිං මෙ ඛම්හි, ඵකචිං මෙ න ඛම්හි'ති. ඉමෙහි මෙ අසස ද්විති විග්ගහො, ඉති විග්ගහෙ සති විවාදෙ, විවාදෙ සති විඝාතො, විඝාතෙ සති විගෙසා. ඉති සො විග්ගහඤ්ඤා විවාදඤ්ඤා විඝාතඤ්ඤා විගෙසඤ්ඤා අත්තති සමපසාමානො තඤ්ඤෙව දිට්ඨං පජහති. අඤ්ඤාඤ්ඤා දිට්ඨං න උපාදියති. ඵවමෙතාසං දිට්ඨිතං පභානං භොති. ඵවමෙතාසං දිට්ඨිතං පටිත්ඨසග්ගො භොති.

තනුගතිවේසාන යෙ තෙ සමණ්‍යාගමණං ඵලංවාදිනො ඵලංදිට්ඨිනො 'සබ්බං මෙ න ඛමති'ති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසංඤ්ඤිකති: යා බො මෙ අයං දිට්ඨි 'සබ්බං මෙ න ඛමති'ති. ඉමඤ්ඤා අහං දිට්ඨි ථාමසා පරාමසා අභිනිවිසා වොගරොයා: 'ඉදමෙව සචං, මොඝ-මඤ්ඤා'නති. ද්විති මෙ අසා විග්ගහො. යො චායං සමණො වා ප්‍රාග්මණො වා ඵලංවාදි ඵලංදිට්ඨි: 'සබ්බං මෙ ඛමති'ති. යො චායං සමණො වා ප්‍රාග්මණො වා ඵලංවාදි ඵලංදිට්ඨි: 'ඵකචං මෙ ඛමති, ඵකචං මෙ න ඛමති'ති. ඉමෙති මෙ අසා ද්විති විග්ගහො, ඉති විග්ගහෙ සති විවාදෙ, විවාදෙ සති විභානො, විභානෙ සති විග්ගහො. ඉති සො විග්ගහඤ්ච විවාදඤ්ච විභානඤ්ච විග්ගහඤ්ච අතතති සමපසා-මානො තඤ්ඤොව දිට්ඨිං පජ්ඣති. අඤ්ඤාඤ්ච දිට්ඨිං න උපාදිගති. ඵලමෙතාසං දිට්ඨිනං පභානං හොති. ඵලමෙතාසං දිට්ඨිනං පටිතිස්සග්ගො හොති.

තනුගතිවේසන යෙතෙ සමිණ්‍යාභමණා ඵලං වාදිනො ඵලංදිවිනො:
 'ඵකචං මෙ ඛමති, ඵකචං මෙ න ඛමති'ති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො
 ඉති පටිසඤ්ඤිකති. යා ඛො මෙ අයං දිව්සි: ඵකචං මෙ ඛමති,
 ඵකචං මෙ න ඛමතිති. ඉමඤ්ඤෙ අභං දිව්සිං ථාමසා පරාමසා අතිතිවිසා
 වොහරෙත්ථා: 'ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤා'නති. ද්විති මෙ අසා
 විසාහො, යො වායං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵලංවාදි ඵලංදිව්සි:
 'ඝබ්බං මෙ ඛමති'ති. යො වායං සමිණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඵලංවාදි
 ඵලංදිව්සි: 'ඝබ්බං මෙ න ඛමති'ති. ඉමෙහි මෙ අසා ද්විති විසාහො,
 ඉති විසාහෙ සති විවාදෙ, විවාදෙ සති විභානො, විභානෙ සති විගෙසා.
 ඉති සො විසාහඤ්ඤෙ විවාදඤ්ඤෙ විභානඤ්ඤෙ විගෙසඤ්ඤෙ අත්තති සමපසා-
 මානො තඤ්ඤෙව දිව්සිං පර්ගති, අඤ්ඤඤෙ දිව්සිං න උපාදිති. ඵච
 මේවාසං දිව්සිනං පඨානං හොති, ඵචමේවාසං දිව්සිනං පටිතිසායො
 හොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හිතවෙස්න, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබ්බුණු කෙනෙක් : “ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට රුස්නේ යැ, ඇතැම් ප්‍රතිසන්ධියක් මට නො රුස්නේ යැ” යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, යම් දෘෂ්ටියක් ඔවුනට රුස්නේ ද, ඒ මේ දෘෂ්ටිය සංරාගයට ආසන්න යැ, සංශෝර්තයට ආසන්න යැ, අභිනාදනාවට ආසන්න යැ, අධ්‍යාවසානයට ආසන්න යැ, උපාදානයට ආසන්න යි. යම් දෘෂ්ටියක් ඔවුනට නො රුස්නේ නම් ඒ මේ දෘෂ්ටිය අසංරාගයට ආසන්න යැ, අසංශෝර්තයට ආසන්න යැ, අනභිනාදනාවට ආසන්න යැ, අනාධ්‍යාවසානයට ආසන්න යැ, අනුපාදානයට ආසන්න යි.

හිතවෙස්න, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබ්බුණු කෙනෙක් ‘සියල්ල (හැම ප්‍රතිසන්ධිය) මට රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුනතුරෙහි නුවණැති පුරුෂයෙක් මෙසේ නුවණින් සලකයි : “මාගේ මේ ‘සියල්ල මට රුස්නේ යැ’ යන යම් දෘෂ්ටියක් ඇද්ද, ඉදින් මම මේ දෘෂ්ටිය දැඩි වැ පරාමයි කොට ගෙන අභිනිවේශ කොට ගෙන ‘මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යය තුව්ඡ යැ’යි කියන්නෙමි නම් මට දෙදෙනාකුන්ගෙන් කලහ වන්නේ යැ : ‘සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, ‘සමහරක් මට රුස්නේ යැ, සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, මේ දෙදෙනාගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ. මෙසේ කලහ ඇති කල්හි විවාද වෙයි, විවාද ඇති කල්හි දුක් වෙයි, දුක් ඇති කල්හි වේභෙස වේ. මෙසෙයින් හේ කලහයත් විවාදයත් දුක් වේභෙසත් තමා කෙරෙහි දක්මින් ඵ මැ දෘෂ්ටියත් හැරපියයි, අත්‍යදෘෂ්ටියකුදු නො ගනී. මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ ප්‍රභාණය වෙයි, මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ දුර්ලබ් ම වේ.

හිතවෙස්න, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබ්බුණු කෙනෙක් : ‘සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුනතුරෙහි නුවණැති පුරුෂයෙක් මෙසේ නුවණින් සලකයි : “මාගේ මේ ‘සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ’ යන යම් දෘෂ්ටියක් ඇද්ද, ඉදින් මම මේ දෘෂ්ටිය දැඩි වැ පරාමයි කොට ගෙන අභිනිවේශ කොට ගෙන ‘මේ මැ සත්‍ය යැ, අත්‍යය තුව්ඡ යැ’යි කියන්නෙමි නම් මට දෙදෙනාකුන්ගෙන් කලහ වන්නේ යැ : ‘සියල්ල මට රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, ‘සමහරක් මට රුස්නේ යැ, සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් ඇද්ද, මේ දෙදෙනාගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ, මෙසේ කලහ ඇති කල්හි විවාද වෙයි, විවාද ඇති කල්හි දුක් වෙයි, දුක් ඇති කල්හි වේභෙස වේ. මෙසෙයින් හේ කලහයත් විවාදයත් දුක් වේභෙසත් තමා කෙරෙහි දක්මින් ඵ මැ දෘෂ්ටියත් හැරපියයි, අත්‍යදෘෂ්ටියකුත් නො ගනී. මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ ප්‍රභාණය වෙයි, මෙසෙයින් තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ දුර්ලබ් ම වේ.

හිතවෙස්න, ඔවුනතුරෙහි යම් මහණබ්බුණු කෙනෙක් : ‘සමහරක් මට රුස්නේ යැ, සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි නුවණැති පුරුෂයෙක් මෙසේ නුවණින් සලකයි : ‘සමහරක් මට රුස්නේ යැ, සමහරක් මට නො රුස්නේ යැ’ යන මාගේ යම් දෘෂ්ටියක් වේ ද, ඉදින් මම මේ දෘෂ්ටිය දැඩි වැ පරාමයි කොට ගෙන අභිනිවේශ කොට ගෙන ‘මේ මැ සත්‍යයැ, අත්‍යය තුව්ඡ යැ’යි කියන්නෙමි නම්, දෙදෙනාකුන්ගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ : ‘සියල්ල මට රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් වේ ද, ‘සියල්ල මට නො රුස්නේ යැ’ යන මෙවන් වාද ඇති මෙවන් දෘෂ්ටි ඇති යම් ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙකුත් වේ ද, මේ දෙදෙනාගෙන් මට කලහ වන්නේ යැ. මෙසෙයින් කලහ ඇති කල්හි විවාද වෙයි, විවාද ඇති කල්හි දුක් වෙයි, දුක් ඇති කල්හි වේභෙස වේ. මෙසෙයින් හේ කලහයත් විවාදයත් දුක් වේභෙසත් තමා කෙරෙහි දක්මින් ඒ දෘෂ්ටියත් හැරපියයි, අත්‍යදෘෂ්ටියකුදු නො ගනී. මෙසේ තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ ප්‍රභාණය වෙයි, මෙසේ තෙල දෘෂ්ටීන්ගේ දුර්ලබ් ම වේ.

අයං බො පනග්ගිවෙස්සන කායො රූපි වාතූමමහාභුතිකො මානා-
පෙතතිකසමානවො ඕදනකුමාසුපචයො අතිච්චිච්ඡාදනපරිමිඳුනභෙදන
විභංගසංවිමෝ අතිච්චිතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඨතො සලලතො
අභතො ආඛාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො අනත්තතො
සම්නුපස්සිතබ්බො. තස්සිමිං කායං අතිච්චිතො දුක්ඛතො රොගතො
ගණ්ඨතො සලලතො අභතො ආඛාධතො පරතො පලොකතො සුඤ්ඤතො
අනත්තතො සම්නුපස්සතො යො කායස්මිං කායච්ඡ්ඤො කායසෙනහො
කායභිග්ගො සා පතිග්ගති.

තිස්සො බො ඉමා අග්ගිවෙස්සන වෙදනා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා
වෙදනා අදුක්ඛම්ප්ප්ඛා වෙදනා. යස්මිං අග්ගිවෙස්සන සමයෙ සුඛං වෙදනං
වෙදෙති. නෙව තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති. න අදුක්ඛම්ප්ප්ඛං
වෙදනං වෙදෙති, සුඛංගෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. යස්මිං
අග්ගිවෙස්සන සමයෙ දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ
සුඛං වෙදනං වෙදෙති, න අදුක්ඛම්ප්ප්ඛං වෙදනං වෙදෙති, දුක්ඛංගෙව
තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. යස්මිං අග්ගිවෙස්සන සමයෙ අදුක්ඛ-
ම්ප්ප්ඛං වෙදනං වෙදෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ සුඛං වෙදනං වෙදෙති,
න දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති. අදුක්ඛම්ප්ප්ඛංගෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං
වෙදෙති.

සුඛාපි බො අග්ගිවෙස්සන වෙදනා අතිච්චා සංඛතා පටිච්චසංක්ඛපානතා
බ්බංගමා වංගමා විරාගමා නිරෝධමා, දුක්ඛාපි බො අග්ගිවෙස්සන
වෙදනා අතිච්චා සංඛතා පටිච්චසංක්ඛපානතා බ්බංගමා වංගමා විරාග-
මා නිරෝධමා, අදුක්ඛම්ප්ප්ඛාපි බො අග්ගිවෙස්සන වෙදනා
අතිච්චා සංඛතා පටිච්චසංක්ඛපානතා බ්බංගමා වංගමා විරාගමා
නිරෝධමා.

ඵලං පස්සං අග්ගිවෙස්සන සුත්ථා අරිය සාවකො සුඛායපි වෙදනාය
නිබ්බිඤ්ඤති, දුක්ඛායපි වෙදනාය නිබ්බිඤ්ඤති, අදුක්ඛම්ප්ප්ඛායපි වෙදනාය
නිබ්බිඤ්ඤති. නිබ්බිඤ්ඤං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති
ඤ්ඤං හොති, ඛිණං ජාති, වුසිතං භුක්ඛමිති, කතං කරණීයං
නාපරං ඉත්තංගායාති පජානාති. ඵලං විමුත්තමිත්තො බො අග්ගි-
වෙස්සන භික්ඛු න කෙනපි සංවදති. න කෙනපි විවදති. යඤ්ච ලොකෙ
වුත්තං තෙනෙව වොහරති අපරාමසතති.

තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මිං සාරිපුත්තො හගවතො පිට්ඨිතො
සිතො හොති හගවතං විජයමානො.¹ අථ බො ආයස්මතො සාරි-
පුත්තස්ස ඵතදහොසි: තෙසං තෙසං කිරි නො හගවා ධම්මානං
අභිඤ්ඤා පහාණමාග. තෙසං තෙසං කිරි නො සුගතො ධම්මානං
අභිඤ්ඤා පටිච්චස්සායමාගාති. ඉති'හිදං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස
පටිසඤ්චිකිත්තො අනුපාදාය ආයස්මති මිත්තං විමුච්චි. දිගන්ධස්ස පන
පටිබ්බාසකස්ස විරජං විතමිලං ධම්මවක්ඛුං උදපාදි: යං කිඤ්චි සංඝදාය
ධම්මං, සබ්බත්තං නිරෝධධම්මන්ති.

තවද ගිනිවෙස්න, මෙ කය රූපවත් වූයේ සතර මහාභූතයෙන් නිපන්නේ මායිමන්ගේ භූතප්‍රාණිකයෙන් සමගව වූයේ බිත්තේ කොටුයෙන් වැටුණේ අතිත්‍යාගිභාව ඇතිවේ ඉලිම පිරිමැදිම බිඳිම විසිරිම පියවි කොට ඇතිවේ අතිත්‍යා විසින් දූෂ විසින් රෝග විසින් ගණ්ඩ (ගඩු) විසින් ශල්‍ය විසින් අස(දූෂකිභාව) විසින් ආබාධ විසින් පර (තමා අයත් නැති) විසින් නැසෙන විසින් ඉත්‍යා විසින් අනාත්ම විසින් දක්කයුක්තේ යැ. ඔහු මෙ කය අතිත්‍යා විසින් දූෂ විසින් රෝග විසින් ගණ්ඩ විසින් ශල්‍ය විසින් අස විසින් ආබාධ විසින් පර විසින් නැසෙන විසින් ඉත්‍යා විසින් අනාත්ම විසින් දක්කාභව කයෙහි යම් කාය තෘෂ්ණාවක් කායස්තෙහයෙක් කායන්වය (කයඅනුවයන) බවෙන් වෙ ද, ඒ ප්‍රතිණ වෙයි.

ගිනිවෙස්න, මෙ තුන් වේදනායෙක් ඇත : සුඛවේදනා යැ දුඃඛවේදනා යැ උපෙක්ෂා වේදනා යි. ගිනිවෙස්න, යම් කලෙකැ සුඛවේදනාව විඳි ද, එසමයෙහි දුඃඛවේදනාව නො මැ විඳි, උපෙක්ෂාවේදනාව නො මැ විඳි, එසමයෙහි සුඛවේදනාව මැ විඳි. ගිනිවෙස්න, යම් කලෙකැ දුඃඛවේදනාව විඳි ද, එසමයෙහි සුඛවේදනාව නො මැ විඳි, උපෙක්ෂාවේදනාව නො මැ විඳි, එසමයෙහි දුඃඛවේදනාව මැ විඳි. ගිනිවෙස්න, යම් කලෙකැ උපෙක්ෂාවේදනාව විඳි ද, එසමයෙහි සුඛවේදනාව නො මැ විඳි, දුඃඛවේදනාව නො මැ විඳි, එසමයෙහි උපෙක්ෂාවේදනාව මැ විඳි.

ගිනිවෙස්න, සුඛවේදනා ද අතිත්‍යා යැ ප්‍රත්‍යයන් එක් වැ කරනලද යැ, ප්‍රත්‍යයන් නිසා උපන, ක්ෂයසභාව ඇත ව්‍යයසභාව ඇත විරාගසභාව ඇත, නිරෝධසභාව ඇත. ගිනිවෙස්න, දුඃඛවේදනා ද අතිත්‍යා යැ ප්‍රත්‍යයන් එක් වැ කරනලද යැ ප්‍රත්‍යයන් නිසා උපන, ක්ෂයසභාව ඇත, ව්‍යයසභාව ඇත, විරාගසභාව ඇත, නිරෝධසභාව ඇත. උපෙක්ෂාවේදනා ද ගිනිවෙස්න, අතිත්‍යා යැ ප්‍රත්‍යයන් එක් වැ කරන ලද යැ, ප්‍රත්‍යයන් නිසා උපන, ක්ෂයසභාව ඇත. ව්‍යයසභාව ඇත. විරාගසභාව ඇත. නිරෝධ සභාව ඇත.

ගිනිවෙස්න, මෙසේ දක්නා ශ්‍රැතවත් ආයතීශ්‍රාවක සුඛවේදනායෙහි දු කලකිරයි, දුඃඛ වේදනායෙහි දු කලකිරෙයි, උපෙක්ෂාවේදනායෙහි දු කලකිරෙයි. කලකිරුණේ විරක්ත (නො ඇලුණේ) වෙයි, විරාගයෙන් විමුක්ත වෙයි, විමුක්ත කල්හි 'විමුක්තයෙම්' යන ඥාය වෙයි, ජාතිය ගෙවිණ, මහබ්බසර වැස නිමවන ලද, (පිටුමග) කරණි කරනලද, මෙබව පිණිස අත් කියෙක් නැතැ'යි දනගනී. මෙසෙයින් ගිනිවෙස්න, විමුක්තයින් ඇති මහණ කිසිවකු සමග සංවෘද නො කෙරෙයි, කිසිවකු සමග විවාද නො කෙරෙයි, ලොවැ යමක් කියන ලද නම් පරාමයි නැති වැ එයින් මැ ව්‍යවහාර කෙරෙයි.

එසමයෙහි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් පිටිපසැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පවත් සලච්ඡන් සිටියාහු වෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආරිපුත්‍රසංවරයන් වහන්සේට මෙයිත විය : 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට ඒ ඒ ධර්මයන් ප්‍රඥයෙන් දන ප්‍රත්‍යාණය වදළහ, සුගතයන් වහන්සේ අපට ඒ ඒ ධර්මයන් තුවණින් දන දුරුලිම වදළහ'යි. මෙසේ ප්‍රත්‍යාවෙක්ෂා කරන්නා වූ ආයුෂ්මත්ආරිපුත්‍රසංවරයන් වහන්සේගේ සිත උපද්‍යන රහිත කොට ආශ්‍රවයන් කෙරෙන් මිදිණ. දීඝනවපරිව්‍රාජකයන්ට කෙලෙස් රජස් රහිත වූ පහ වූ කෙලෙස්මල ඇති දහම් ඇස උපන : 'යම් කිසි ප්‍රත්‍යායෝග්‍යත්තධර්මයෙක් ඇද්ද, එහැම නිරුද්ධ වන පියවි ඇතැ'යි.

අථ බො දිසනඛො පටිබ්බාසකො දිට්ඨධම්මො පත්තධම්මො
විදිතධම්මො පරියොගාලුඛධම්මො තිණ්ණවිවිකිචේජා විගතකථාඛිකථො
වෙසාරජජපසතො අපරයාව්වයො සඤ්චාසනෙ භගවතං එතදවොච:

අභික්ඛන්තං හො ගොතම්, අභික්ඛන්තං හො ගොතම්. සෙය්ථාපි
හො ගොතම් නික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය,
මුලුහස්ස වා මඟ්ගං ආවිකෙඛය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජේජාතං ධාරෙය්‍ය,
චක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛිනානි. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන
අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භගවතං ගොතම්
සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො
ධාරෙතු අජ්ඣත්තෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනානි.

දිසනම්සුත්තං වග්ගං.

ඉක්බිති දීඝනඛ පරිව්‍රාජක දුටු දහම් ඇතියේ පත් දහම් ඇතියේ පිළිවිදි දහම් ඇතියේ බැසගත් දහම් ඇතියේ තරණය කළ විවිකිත්සා ඇතියේ පහ වූ සැක ඇතියේ විශාරද බවට පැමිණියේ ශාස්තෘශාසනයෙහි පරපුතෘය රහිත වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය :

“ඉතා මැනව් හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනව් හවත් ගෞතමයෙනි, යම්යේ හවත් ගෞතමයෙනි, යවිහුරු කරනලද්දක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, පිළිසන් වූවක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මුළු වූවක්හට මහ පවසන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව’යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දල්වන්නේ ද, එසෙයින් හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසනලද. තෙල මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සඬ්ඝයා ද සරණ කොට යෙමි. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිම වූ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධර්තයේක්ව’යි.

යිව වැනි දීඝනඛ සූත්‍ර යි.

2. 3. 5

මාගැනදිය සුභතං

එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං හගවා කුරුසු විහරති කම්මාසාදමං¹ නාම කුරුසු නිගමො භාරදාජගොතතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අග්‍යාගාරෙ තිණසන්ථරකෙ². අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරං ආදාය කම්මාසාදමං³ පිණ්ඩාය පාවිසි. කම්මාසාදමෙ⁴ පිණ්ඩාය චිරිත්වා පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො යෙනඤ්ඤාතරො චනසඤ්ඤා තෙනුපසඛික්ඛි දිවා විහාරාය. තං චනසඤ්ඤා අජේඛාගගෙත්වා අඤ්ඤාතරස්මි රුක්ඛමුලෙ දිවා විහාරං නිසීදි.

අථ ඛො මාගැනදියො⁵ පරිබ්බාජකො ජඩ්ඝාවිහාරං අනුවඛක්ඛමානො අනුවිවරමානො යෙන භාරදාජගොතතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අග්‍යාගාරෙ තෙනුපසඛික්ඛි. අද්දසා ඛො මාගැනදියො පරිබ්බාජකො භාරදාජගොතතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අග්‍යාගාරෙ තිණසන්ථරකං⁶ පඤ්ඤාතතං, දිස්සාන භාරදාජගොතතං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච : ‘කස්ස නිධං භොතො භාරදාජස්ස අග්‍යාගාරෙ තිණසන්ථරකො පඤ්ඤාතතො. සමණසෙය්‍යා-රූපං මඤ්ඤාති.

අත්ථි භො මාගැනදිය සමණො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො. තං ඛො පන හවිත්තං ගොතමං එවං කලාසාණො කිත්ති සද්දො අබ්බුත්තො: ‘ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුස්සානං බුද්ධො හගවා’ති. තස්සෙසා භොතො ගොතමස්ස සෙය්‍යා පඤ්ඤාතතාති. දුද්දිඨං චන භො භාරදාජ අද්දසාම⁷ යෙ මයං තස්ස භොතො ගොතමස්ස භුනවුනො⁸ සෙය්‍යං අද්දසාමාති. ‘රුක්ඛස්සෙතං මාගැනදිය වාචං, රුක්ඛස්සෙතං මාගැනදිය වාචං, ඛත්ති තස්ස භොතො ගොතමස්ස ඛත්තිපණ්ණිතාපි බ්‍රාහ්මණපණ්ණිතාපි ගහපතිපණ්ණිතාපි සමණපණ්ණිතාපි අභිසංසන්නා විනිතා අරියෙ ඤායෙ ධම්මෙ කුසලෙ’ති. සම්මුඛා වෙපි මයං භො භාරදාජ තං හවිත්තං ගොතමං පස්සෙය්‍යාමි, සම්මුඛාපි තං චදෙය්‍යාමි: ‘භුනවු සමණො ගොතමො’ති. තං කිස්ස හෙතු: එවං හි නො සුත්තෙ ඔවරතිති. සචෙ තං භොතො මාගැනදියස්ස අගරා ආරොචෙය්‍යමෙතං⁹ සමණස්ස ගොතමස්සාති. අපොසස්සකෙකා හවං භාරදාජො වුත්තොච තං චදෙය්‍යාති.

1. කම්මාසාදමං - මජ්ඣං. ස්‍යා.
2. තිණසන්ථරකෙ - මජ්ඣං.
3. මාගැනදියො - ස්‍යා. මජ්ඣං.
4. ආකම්මාසාදමං - මජ්ඣං.
5. භුනවුත්තං - ස්‍යා.
6. {ආරොචෙය්‍යාමි තං - මජ්ඣං.
ආරොචෙය්‍යාමි තස්මිං - ස්‍යා.

2. 3. 5

මාගැනිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරු ජනපදයෙහි කල්මාෂදමා නම් වූ කුරුරටවැසියන්ගේ නියමගම්හි භාරද්වාපගෝත්‍ර ඛමුණුගේ අග්නි ගෝත්‍රශාලායෙහි තණඇතිරියෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරබත් වෙලෙහි හැදපෙරෙවැ පායිවුරු ගෙන කල්මාෂදමානිගමයට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. කල්මාෂදමායෙහි පිඬුසිභා පසුබත් වෙලෙහි පිඬුවායෙන් නැවැතිසේක් එක්තරා වනළාහැබක් කරා දිවාචිභාර පිණිස එළැඹියහ. එ වනළාහැබට වැද එක්තරා රුක්මුලෙකැ දිවාචිභාරයෙන් වැඩහුන් සේක.

එකල්හි මාගැනිය පරිව්‍රාජක ජඩ්ඝාවිහරණයෙහිලා සක්මන් කරනුයේ හැසිරෙනුයේ භාරද්වාපගෝත්‍රයෙහි වූ ඛමුණුගේ ගිනිදෙවොල කරා එළැඹියේ යැ. මාගැනිය පරිව්‍රාජක භාරද්වාපගෝත්‍ර ආත්මණයාගේ ගිනිදෙවොලෙහි පනවනලද තණඇතිරියක් දුටුයේ යැ. දක භාරද්වාපගෝත්‍ර ඛමුණුහට තෙල කී යැ : හවත් භාරද්වාපයන්ගේ ගිනිදෙවොලෙහි මේ තණඇතිරිය කවරක්හට පනවනලද ද? 'ශ්‍රමණයක්හට අනුරූප වූ ශයනයෙකැ'යි සිතමි.

හවත් මාගැනිය, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ ගෞතම නම් ශ්‍රමණ කෙනෙක් ඇත. ඒ භාග්‍යවත් ගෞතමයන්ගේ මෙබඳු කලාසාණ වූ කීර්තිශබ්දය උස් වැ පැනනැගේ යැ : "ඒ භාග්‍යවත්හු මෙකරුණෙන් අභිත් වූහ, සමාක්සම්බුද්ධයහ, විද්‍යා වරණසම්පත්තයහ, සුගතයහ, ලොකවිද්‍යා, අනුත්තර වූ පුරුෂදමාසාරථීහ, දෙවමිනිසුනට ශාස්තෘ වූහ, බුද්ධයහ, හඟවත් වූහ"යි ඒ හවත් ගෞතමයන්ට තෙල යහන පනවනලද්දී. හවත් භාරද්වාපය, ඇපි හතවාද්ධි ඇති ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ යහන දුටුවමෝ ද, එකාන්තයෙන් නො නිසි දක්මක් දුටුවමි"යි. මාගැනිය, තෙල වචනය රකුට, මාගැනිය තෙල වචනය රකුට. ඒ හවත් ගෞතමයන්හට බොහෝ වූ මැ ක්ෂත්‍රියපණ්ඩිතයෝ ද බ්‍රාහ්මණපණ්ඩිතයෝ ද ගෘහපතිපණ්ඩිතයෝ ද ශ්‍රමණපණ්ඩිතයෝ ද අභිගයින් ප්‍රසන්න වූහ. පරිශුද්ධ වූ ආනාදා වූ භේකුඩම්යෙහි විනිතයහ"යි. හවත් භාරද්වාපය, ඇපි ඒ හවත් ගෞතමයන් හමුයෙහි නමුදු දක්නමෝ නම් හමුයෙහි දු මටුන්ට (මෙසේ) කියමිහ : "ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ හතවාද්ධි ඇත්තාහ"යි. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් හෙයෙකින් අපගේ සුත්‍රයෙහි මෙසේ එන්නෝ ද එහෙයිනි. ඉදින් හවත් මාගැනියහට එය බරෙක් නො වේ නම් ශ්‍රමණගෞතමයන්හට තෙල සැල කරන්නෙමි"යි. (මා රක්තට) අනුත්සක වැ හවත් භාරද්වාප මා විසින් කියනලද්දේ මැ කියාව"යි.

අසොකාසි බො හගවා දිඛ්ඛාය සොනධාතුයා විසුඛාය අතික්කන්තා-
මානුසකාය¹ භාරදාජගොත්තකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස මාගද්දියෙන පට්ඨකාපකෙන
සද්ධිං ඉමං කථාසලලාපං. අථ බො හගවා සායනහසමයං පටිසලලානා
වුට්ඨිතො යෙන භාරදාජගොත්තකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අග්‍යාගාරං තෙනුප-
සඛකම්. උපසඛකම්ඤා නිසීදි² පඤ්ඤානෙත³ තිණසජ්ජරකෙ. අථ බො
භාරදාජගොත්තො බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්.
උපසඛකම්ඤා හගවතා සද්ධිං සමොද්දි, සමොද්දතීයං කථං සාරාණීයං
විතිසාරෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං බො භාරදාජ-
ගොත්තං බ්‍රාහ්මණං හගවා එතදවොච : ‘අහු පන තෙ භාරදාජ
මාගද්දියෙන පට්ඨකාපකෙන සද්ධිං ඉමංයෙව තිණසජ්ජරකං අරබ්‍භ
කොච්ඡෙවි කථාසලලාපො’ති. එවං වුත්තෙ භාරදාජගොත්තො⁴
බ්‍රාහ්මණො සංවිග්ගො ලොමහට්ඨජානො හගවන්තං එතදවොච : ‘එතදෙව
බො පන මයං භොතො ගොතමස්ස අාරොචෙතුක්කාමා, අථ ච පන හමං
ගොතමො අනක්ඛාතංයෙව අක්ඛාසීති. අයඤ්ච හිදං⁵ හගවතො භාරදාජ-
ගොත්තෙන බ්‍රාහ්මණෙන සද්ධිං අන්තරා කථා විට්ඨකතා භොති. අථ
මාගද්දියො පට්ඨකාපකො ජඤ්ඤාචාරො අනුචික්කමමානො අනුචිචරමානො
යෙන භාරදාජගොත්තකස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අග්‍යාගාරං, යෙන හගවා
තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්ඤා හගවතා සද්ධිං සමොද්දි, සමොද්දතීයං
කථං සාරාණීයං විතිසාරෙඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං
බො මාගද්දියං පට්ඨකාපකං හගවා එතදවොච.

වක්ඛුං බො මාගද්දිය රූපාරාමං රූපරතං රූපසමමුද්දිතං. තං
තථාගතස්ස දන්තං ගුත්තං රක්ඛිතං සංවුත්තං. තස්ස ච සංචරාය ධම්මං
දෙසෙති. ඉදං හු තෙ එතං මාගද්දිය සකාය හාසිතං : ‘භුතහු සමණො
ගොතමො’ති. එතදෙව බො පන මෙ භො ගොතම සකාය හාසිතං :
‘භුතහු සමණො ගොතමො’ති. තං කිස්ස හෙතු : එවං හි නො සුත්තෙ
ඔචරතීති.

සොතං බො මාගද්දිය සද්දාරාමං-පෙ-ඝානං බො මාගද්දිය
ගකාරාමං-පෙ-ජ්වහා බො මාගද්දිය රසාරාමා රසරතා රසසමමුද්දිතා. සා
තථාගතස්ස දන්තා ගුත්තා රක්ඛිතා සංවුත්තා. තස්ස ච සංචරාය ධම්මං
දෙසෙති. ඉදං හු තෙ එතං මාගද්දිය සකාය හාසිතං : ‘භුතහු සමණො
ගොතමො’ති. එතදෙව බො මෙ භො ගොතම සකාය හාසිතං : ‘භුතහු
සමණො ගොතමො’ති. තං කිස්ස හෙතු : ‘එවං හි නො සුත්තෙ
ඔචරතී’ති.

කාසො බො මාගද්දිය ථොට්ඨකාරාමො-පෙ- මනො බො මාගද්දිය
ධම්මාරාමො ධම්මරතො ධම්මසමමුද්දිතො. සො තථාගතස්ස දන්තා
ගුත්තො රක්ඛිතො සංවුත්තො. තස්ස ච සංචරාය ධම්මං දෙසෙති. ඉදං හු
තෙ එතං මාගද්දිය සකාය හාසිතං : ‘භුතහු සමණො ගොතමො’ති.
එතදෙව බො පන මෙ භො ගොතම සකාය හාසිතං. භුතහු සමණො
ගොතමො’ති. තං කිස්ස හෙතු : එවං හි නො සුත්තෙ ඔචරතී’ති.

1. අතික්කන්තාමානුසිකාය - සිඝ්‍ර. මජ්ඣ.
2. නිසීදිහගවා - මජ්ඣ.
3. පඤ්ඤානෙතව - සිඝ්‍ර.
4. භාරදාජො - සිඝ්‍ර.
5. අයඤ්ච හි - මජ්ඣ.

බුදුහු විගුද්ධ වූ ඉක්මණිය මිනිස්බව ඇති දිවසෝධයින් මාගන්දිය පරිව්‍රාජක සමග (කරනලද) භාරද්වාපගේහු බ්‍රාහ්මණයාගේ මේ කර්මාන්තලාපය ඇසුරේය. ඉක්බිති බුදුහු සවස්කාලයෙහි එලසම්බනින් නැගී සිටි සේක් භාරද්වාපගේහු බ්‍රාහ්මණයාගේ ගිහිදෙවොල කරා එළැඹී සේක. එළැඹී පනවනලද්දු මැ තණඇතිරියෙහි වැඩ හුන් සේක. ඉක්බිති භාරද්වාපගේහු බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පසෙකැ හින. බුදුහු එකත්පස් වැ හුන් භාරද්වාපගේහු බමුණුහට මේ වදළහ. භාරද්වාපය, මාගන්දිය පරිව්‍රාජක සමග මේ තණඇතිරිය මැ අරභයා තොපගේ කිසියම් කර්මාන්තලාපයක් වී ද?යි වදළහ. මෙසේ වදළ කල්හි භාරද්වාප බ්‍රාහ්මණ (ප්‍රීතිසංවේගයෙන්) කම්පිත වූයේ හටගත් ලොමුභ ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙපවත් කී යැ : “ඇපි මෙය මැ හවත් ගොතමයන් වහන්සේට සැලකරන රිසියම්හ. එතෙකුදු වත් ගොතමයන් වහන්සේ නො කියන ලද්ද මැ කීහ’යි. භාරද්වාපගේහු බ්‍රාහ්මණයා සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ අකුරු කරාව කොට අඩාළ විය. එකල්හි මාගන්දිය පරිව්‍රාජක ජඩ්සාවිහරණයෙහි සක්මන් කරනුයේ හැසිරෙනුයේ භාරද්වාප බ්‍රාහ්මණයාගේ ගිහිදෙවොලෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් මාගන්දිය පරිව්‍රාජකයන්හට බුදුහු තෙල වදළ සේක.

“මාගන්දිය, ඇස වැළිත් රූපය ආරාම කොට ඇත. රූපයෙහි ඇලුණේ යැ. රූපයෙන් පිනවනලද. ඒ වක්ෂුස තරාගතයන් විසින් දමනය කරන ලද, ගෝපනය කරන ලද, රක්තාලද, සංවර කරනලද වෙයි. ඒ වක්ෂුස සංවරය පිණිස දහම් දෙසන සේක. මාගන්දිය තොප විසින් මේ සඳහා තෙල ‘ශ්‍රමණ ගොතම වෘද්ධිනාශකයෙකැ’යි කියන ලද්ද?යි. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මා විසින් මේ සඳහා මැ ‘ශ්‍රමණ ගොතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකැ’යි කියනලද. ඊට හේතු කවරැ යත් : යම් භෙයෙකින් අපගේ සූත්‍රයෙහි මෙසේ එයි ද, එහෙයිනැ’යි.

මාගන්දිය, ශ්‍රෝත්‍රය වැළිත් ශබ්දය ආරාම කොට ඇත . . . මාගන්දිය, ස්‍රාණය වූකලී ගන්ධය ආරාම කොට ඇත . . . මාගන්දිය, ජීවිතාව වූකලී රසය ආරාම කොට ඇත. රසයෙහි ඇලුණි යැ, රසයෙන් පිනවනලද, ඒ ජීවිතාව තරාගතයන් විසින් දත්ත යැ ගුර්ත යැ සංවෘත යැ. ඒ ජීවිතා සංවරයට දහම් දෙසති. මාගන්දිය, තොප විසින් තෙල “ශ්‍රමණ ගොතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකැ’යි මේ සඳහා කියනලද ද?යි. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මා විසින් මේ සඳහා මැ “ශ්‍රමණ ගොතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකැ’යි කියනලද. ඒ කවර හෙයින් යත් : යම් භෙයෙකින් අපගේ සූත්‍රයෙහි මෙසේ එයි ද, එහෙයිනැ’යි.

මාගන්දිය, කය වැළිත් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය ආරාම කොට ඇත....මාගන්දිය, මනස වැළිත් ධර්මය ආරාම කොට ඇත, ධර්මයෙහි ඇලුණේ යැ, ධර්මයෙන් පිනවනලද, ඒ මනස තරාගතයන් විසින් දමනය කරනලද, ගෝපනය කරනලද, රක්තාලද, සංවර කරනලද. එ මනස සංවරයට දහම් දෙසති. මාගන්දිය, තොප විසින් තෙල “ශ්‍රමණ ගොතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකැ’යි මේ සඳහා කියනලද ද?යි. හවත් ගොතමයන් වහන්සේ මා විසින් මේ සඳහා මැ “ශ්‍රමණ ගොතම හතවෘද්ධි ඇත්තෙකැ’යි කියනලද. ඒ කවර හෙයින් යත් : අපගේ සූත්‍රයෙහි මෙසේ එන හෙයිනැ’යි.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය ඉධෙකවෙවා චක්ඛුවිඤ්ඤාසොග්ගි රූපෙති පරිවාරිතපුබ්බො අස්ස, ඉධෙකිති කතොග්ගි මනාපෙති පියරූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සො අපරෙන සමයෙන රූපානංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං විදිත්වා රූපතණ්හං පභාය රූපපරිලාභං පටිවිනොදෙත්වා විගතපිපාසො අජ්ඣත්තං චූපසන්නවිතොතා විහරෙය්‍ය. ඉමස්ස පන තෙ මාගන්දිය කිම්ස්ස වචනීයතති: න කිඤ්චි හො ගොතමි.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය: ඉධෙකවෙවා සොතවිඤ්ඤාසොග්ගි සද්දෙති -පෙ- ඝානවිඤ්ඤාසොග්ගි ගඤ්ඤිති -පෙ- ජීව්හාවිඤ්ඤාසොග්ගි රසෙති -පෙ- කායවිඤ්ඤාසොග්ගි ථොට්ඨබ්බෙති පරිවාරිතපුබ්බො අස්ස, ඉධෙකිති කතොග්ගි මනාපෙති පියරූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සො අපරෙන සමයෙන පොට්ඨබ්බානංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං විදිත්වා ථොට්ඨබ්බතණ්හං පභාය ථොට්ඨබ්බපරිලාභං පටිවිනොදෙත්වා විගතපිපාසො අජ්ඣත්තං චූපසන්නවිතොතා විහරෙය්‍ය ඉමස්ස පන තෙ මාගන්දිය කිම්ස්ස වචනීයතති: න කිඤ්චි හො ගොතමි.

අභං බො පන මාගන්දිය පුබ්බෙ අභාරියභූතො සමානො පඤ්චගි කාමගුණෙති සමපපිතො සමඛිගිභූතො පරිවාරෙසිං. චක්ඛුවිඤ්ඤාසොග්ගි රූපෙති ඉධෙකිති කතොග්ගි මනාපෙති පියරූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සොතවිඤ්ඤාසොග්ගි සද්දෙති -පෙ- ඝානවිඤ්ඤාසොග්ගි ගඤ්ඤිති-ජීව්හාවිඤ්ඤාසොග්ගි රසෙති-කායවිඤ්ඤාසොග්ගි ථොට්ඨබ්බෙති ඉධෙකිති කතොග්ගි මනාපෙති පියරූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. තස්ස මඤ්ඤාසොග්ගි මාගන්දිය තයො පාසාද අහෙසු: එකො වසසිකො එකො හෙමනතිකො එකො ගිමිතිකො. සො බො අභං මාගන්දිය වසසිකෙ පාසාදෙ වසසිකෙ චත්තාරෙ මාසෙ නිප්පුරිසෙති තුරියෙති පරිවාරයමානො න හෙට්ඨාපාසාදං ඕරෙහාමි. සො අපරෙන සමයෙන කාමානංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛමඤ්ච අස්සාදඤ්ච ආදීනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභුතං විදිත්වා කාමතණ්හං පභාය කාමපරිලාභං පටිවිනොදෙත්වා විගතපිපාසො අජ්ඣත්තං චූපසන්නවිතොතා විහරෙය්‍ය. සො අඤ්ඤාසොග්ගි සත්තෙ පස්සාමි කාමෙසු අවිතර්කෙ කාමතණ්හාගි ඛජ්ජමානෙ කාමපරිලාභෙන පරිබ්බාසමානෙ කාමෙ පටිසෙවිතොතො. සො තෙසං න පිහෙමි. න තත්ථ අභිරමාමි. තං කිස්ස හෙතු: යා හයං මාගන්දිය රතී අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙති අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙති ධම්මෙති අපි දිබ්බං සුඛං සමබ්බිග්ගා තිට්ඨති, තාය රතියා රමිමානො ගිතස්ස න පිහෙමි. න තත්ථ අභිරමාමි.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අබ්බිකා මහඤ්ඤාසොග්ගි මහාභොගො පඤ්චගි කාමගුණෙති සමපපිතො සමඛිගිභූතො පරිවාරෙය්‍ය. චක්ඛුවිඤ්ඤාසොග්ගි රූපෙති ඉධෙකිති කතොග්ගි මනාපෙති පියරූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සොතවිඤ්ඤාසොග්ගි සද්දෙති -පෙ- ඝානවිඤ්ඤාසොග්ගි ගඤ්ඤිති-පෙ-ජීව්හාවිඤ්ඤාසොග්ගි රසෙති-පෙ-කාය-විඤ්ඤාසොග්ගි ථොට්ඨබ්බෙති ඉධෙකිති කතොග්ගි මනාපෙති පියරූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සො කායෙන සුවරිතං වරිත්වා වාචාය සුවරිතං වරිත්වා මනසා සුවරිතං වරිත්වා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සංඝං ලොකං උපපජේය්‍ය දෙවානං තාවතීංසානං සහව්‍යං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මාගන්දිය, ඒ කිමැ'යි සිතයි ද? මෙලොවැ කිසිවෙක් ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසාභාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ චක්ෂුර්විඤ්ඤායෙන් දහසුතු රූපයන්ගෙන් සිත් අලවා විසුචිරු වෙයි. හේ මැතකාලයෙහි රූපයන්ගේ මැ සමුදය ද අත්ථභිගමය ද ආඥාදය ද ආදිනවය ද නිස්සරණය ද තත් වූ පරිද්දෙන් දන රූපතෘෂ්ණාව හැරපියා රූපය අරහයා උපන් පරිදහය දුරු කොට පහවූ තෘෂ්ණා ඇතියේ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්ත්‍රත් සිත් ඇති වැ වාසය කරන්නේ නම්, මාගන්දිය තොප විසින් මොහුට කුමක් කියයුතු වන්නේ ද?යි. හවත් ගෞතමයෙනි, කිසි කියයුත්තක් නැත.

මාගන්දිය, ඒ කිමැ'යි සිතයි ද? මෙලොවැ කිසිවෙක් ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤය වූ ශබ්දයෙන් ස්‍රාණවිඤ්ඤය වූ ගන්ධයෙන් . . . ජීව්වාචිඤ්ඤය වූ රසයෙන් . . . ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසාභාව ඇති, කාමයන් අරමුණු කොට ඇති, රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ කාය-විඤ්ඤය වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන් අභිරමණය කළ විරු විය. හේ මැතභාගයෙහි ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන්ගේ මැ සමුදය ද විනාශය ද ආඥාදය ද ආදිනවය ද නිස්සරණය ද තත් වූ පරිදි දන ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය තෘෂ්ණාව හැරපියා ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයන් නිසා උපද්‍යා පරිදහය දුරු කොට පහවූ තෘෂ්ණා ඇතියේ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්ත්‍රත් සිත් ඇති වැ වාසය කෙරේ නම්, මාගන්දිය තොප විසින් මේ ක්ෂිණාසුචයන්හට කුමක් කියයුතු වන්නේ ද?යි. හවත් ගෞතමයෙනි, කියයුතු කිසිවක් නැත.

මාගන්දිය, මම වූකලී පෙර ගිහිගේවැසි වූයෙමි පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වූයෙමි සමන්විත වූයෙමි සිත් අලවා විසිමි. චක්ෂුර්විඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසාභාව ඇති කාමුපසංහිත වූ රජනිය වූ රූපයෙන් ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤය වූ ශබ්දයෙන් . . . ස්‍රාණවිඤ්ඤය වූ ගන්ධයෙන් . . . ජීව්වාචිඤ්ඤය වූ රසයෙන් . . . කායවිඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසාභාව වූ කාමුපසංහිත වූ රජනිය වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන් සිත් අලවා විසිමි. මාගන්දිය, ඒ මට තුන් පහයක් විය. එකෙක් වැසිකලට නිසි වෙයි. එකෙක් හිමත්කලට නිසි වෙයි. එකෙක් ගිමත්කලට නිසි වේ. මාගන්දිය, ඒ මම වැසිකලට නිසි වූ පහයෙහි වැසි සාරමස පුරුමයන් රහිත වූ තුය්‍යයෙන් සතුටු වෙමින් යට පහයට නො බස්මි. ඒ මම මැතභාගයෙහි කාමයන්ගේ මැ සමුදය ද නැසීම ද ආඥාදය ද ආදිනවය ද තත් වූ පරිදි දන කාමතෘෂ්ණාව හැරපියා පහවූ තෘෂ්ණා ඇතියෙමි අධ්‍යාත්මයෙහි සන්ත්‍රත් සිත් ඇතියෙමි වාසය කෙරෙමි. ඒ මම කාමයන්හි අවිතරාග වූ කාමතෘෂ්ණා විසින් කරතූලබ්‍ය කාමපරිදහයෙන් දවනුලබ්‍ය කාමයන් සේවනය කරන අන්‍ය සත්ත්වයන් දක්මි. ඒ මම ඔවුනට නො පියියෙමි, එහි නො ඇලෙමි, ඒ කවර හෙයින් යත් : මාගන්දිය, යම් හෙයකින් යම් මේ සමාපත්ති රතියක් වේ ද, එය කාමයන්ගෙන් වෙන් වූයේ මැ යැ, අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූයේ මැ යැ, දිව්‍යසුඛය පවා මැඩැගෙන සිටී, ඒ චතුර්ථධ්‍යානික ඵලසමාපත්තිරතියෙන් සිත් අලවා වසනුයෙමි භීත වූ පඤ්චකාමසුඛයට නො සතුටු වෙමි, එහි සිත් අලවා නො වෙසෙමි.

යම්සේ මාගන්දිය, ආදාය වූ මහත් ධන ඇති මහාභෝග ඇති ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපති පුත්‍රයෙක් හෝ පස්කම්භුණයෙන් යුක්ත වූයේ සමන්විත වූයේ සිත් අලවා වාසය කරන්නේ යැ, චක්ෂුර්විඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසාභාව ඇති කාමුපසංහිත වූ රජනිය වූ රූපයෙන්, ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤය වූ ශබ්දයෙන් . . . ස්‍රාණවිඤ්ඤය වූ ගන්ධයෙන් . . . ජීව්වාචිඤ්ඤය වූ රසයෙන් කායවිඤ්ඤය වූ ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියසාභාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන් (සිත් අලවා වාසය කරන්නේ යැ.) හේ කසින් සුවරිතය කොට වචනයෙන් සුවරිතය කොට මනසින් සුවරිතය කොට කායෙන් මරණින් මතු සුඤ්ජගති ඇති සච්චිලෝක්කයට, තච්චිසාවැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණෙන්නේ යැ. හේ ඒ නැඤ්ඤානව්‍යයෙහි දෙවිභරත් සමුඛයා විසින්

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො තත්ත භාද්දෙන වනෙ අව්ජරුසඛසපරිවුතො දිබ්බෙති පඤ්චති කාමගුණෙති සමපපිතො සමඛගිභුතො පරිචාරෙරය. සො පසෙසයා ගහපතිං වා ගහපතිපුත්තං වා පඤ්චති කාමගුණෙති සමපපිතං සමඛගිභුතං පරිචාරයමානං. තං කිං මඤ්ඤයි මාගන්දිය, අපි නු සො දෙවපුත්තො භාද්දෙන වනෙ අව්ජරුසඛසපරිවුතො දිබ්බෙති පඤ්චති කාමගුණෙති සමපපිතො සමඛගිභුතො පරිචාරයමානො අමුසා ගහපතිසා වා ගහපතිපුත්තසා වා පිභෙසා මානුසකානං වා පඤ්චත්තං කාම- ගුණානං, මානුසකෙති වා කාමෙති ආවට්ඨෙය්‍යාති. නො හිදං භො ගොතම, තං කිසා හෙතු: මානුසකෙති භො ගොතම කාමෙති දිබ්බා කාමා අභික්ඛන්තතරු පණ්ඩතරු වාති.

ඵවමෙව බො අහං මාගන්දිය පුබ්බෙ අගාරියභුතො සමානො පඤ්චති කාමගුණෙති සමපපිතො සමඛගිභුතො පරිචාරෙරසිං: වක්ඛුට්ඨෙසුද්දොසෙති රූපෙති ඉට්ඨෙති කන්තෙති මනාපෙති පියරූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සොතව්ඤ්ඤොසෙති සද්දෙති -පෙ- ඝානව්ඤ්ඤොසෙති ගන්ධෙති-පෙ- ජීව්‍යාව්ඤ්ඤොසෙති රසෙති-පෙ- කායව්ඤ්ඤොසෙති ථොට්ඨබ්බෙති ඉට්ඨෙති කන්තෙති මනාපෙති පිය- රූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සො අපරෙත සමයෙන කාමානංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදිනවඤ්ච තිසා- රණඤ්ච යථාභුතං විදිත්වා කාමධණ්ණං පභාය කාමපරිත්‍රාහං පටිවිනො- දෙත්වා විගතපිපාසො අජ්ඣන්තං වූපසන්තවිත්තො විහරාමි. සො අඤ්ඤ සන්තෙත පසාංඝි කාමෙසු අවිතරුගෙ කාමධණ්ණාති ඛජ්ජමානෙ කාම- පරිත්‍රාහෙන පරිබ්‍රාහමානෙ කාමෙ පටිසෙවන්තෙ. සො තෙසං න පිභෙමි, න තත්ත අභිරමාමි, තං කිසා හෙතු: යා හ'යං මාගන්දිය රති අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙති අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙති ධම්මෙති අපි දිබ්බං සුඛං සමධිගයා තිට්ඨති, තාය රතියා රමමානො සිනසා න පිභෙමි. න තත්ත අභිරමාමි.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය කුට්ඨි පුරිසො අරුගන්තො පක්ඛගන්තො කිම්භි ඛජ්ජමානො නබෙති වණ්ණුබාති විපතවජ්ජමානො අඛ්ඛාරකාසුයා කායං පරිතාපෙය්‍ය, තසා මිත්තාමච්චා ඤ්ඤාතිසාලොතිතා හිසක්කං සලලක්කතං උපට්ඨාපෙය්‍යං, තසා සො හිසක්කො සලලක්කන්තො හෙසජ්ජං කරෙය්‍ය, සො තං හෙසජ්ජං ආගමි කුට්ඨෙති පරිමුච්චෙය්‍ය අරෙගො අසා සුඛි සෙරි සයංවසි යෙන කාමඛගමො. සො අඤ්ඤං කුට්ඨිං පුරිසං පසෙසයා අරුගන්තං පක්ඛගන්තං කිම්භි ඛජ්ජමානං නබෙති වණ්ණුබාති විපතවජ්ජමානං අඛ්ඛාරකාසුයා කායං පරිතාපෙන්නං. තං කිං මඤ්ඤයි මාගන්දිය, 'අපි නු සො පුරිසො අමුසා කුට්ඨිසා පුරිසසා පිභෙසා, අඛ්ඛාරකාසුයා වා හෙසජ්ජපටිසෙවනාය වා'ති. නො හිදං භො ගොතම, තං කිසා හෙතු: රෙගෙ හි භො ගොතම සති හෙසජ්ජෙන කරණීයං භොති, රෙගෙ අසති හෙසජ්ජෙන කරණීයං න භොති'ති. ඵවමෙව බො අහං මාගන්දිය පුබ්බෙ අගාරියභුතො සමානො පඤ්චති කාමගුණෙති සමපපිතො සමඛගිභුතො පරිචාරෙරසිං. වක්ඛු- ට්ඨෙසුද්දොසෙති රූපෙති ඉට්ඨෙති කන්තෙති මනාපෙති පියරූපෙති කාමු- පසංගිතෙති රජනීයෙති. සොතව්ඤ්ඤොසෙති සද්දෙති -පෙ- ඝාන- ව්ඤ්ඤොසෙති ගන්ධෙති —පෙ— ජීව්‍යාව්ඤ්ඤොසෙති රසෙති —පෙ— කායව්ඤ්ඤොසෙති ථොට්ඨබ්බෙති ඉට්ඨෙති කන්තෙති මනාපෙති පියරූපෙති කාමුපසංගිතෙති රජනීයෙති. සො අපරෙත සමයෙන කාමානංයෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛගමඤ්ච අසාදඤ්ච ආදිනවඤ්ච තිසාරණඤ්ච යථාභුතං

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පිරිවරනලද වැ දිව්‍යමය පස්කම්මුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්චිත වැ සිත් අලවන්නේ යැ. පස්කම්මුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්චිත වැ සිත් අලවන ගෘහපතියකු හෝ ගෘහපතිසූත්‍රයකු හෝ දක්නේ යැ. මාගන්දිය, ඒ කිමැ'යි සිතති? කිම ඒ දිව්‍යසූත්‍ර නැද්දාවනායෙහි දෙව්සරත් සමූහයා විසින් පිරිවරන ලද වැ දිව්‍යපඤ්චකාමමුණයෙන් යුක්ත වැ සමන්චිත වැ සිත් අලවනුයේ තෙල ගෘහපතිසූත්‍රයේ හෝ ගෘහපතිසූත්‍රයාගේ හෝ මානුෂපඤ්චකාමමුණයට රුස්නේ ද? මානුෂකාමයන් හේතු කොටගෙන පෙරළා එන්නේ ද?යි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙය නො වේ මැය. ඒ කුමක් හෙයින් යත් : හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මිනිසුන් පිළිබඳ කාමයනට වඩා දිව්‍යකාමයෝ අභිශයින් සුඤ්ජර වූවාහු ද අභිශයින් ප්‍රණීත වූවාහු ද එහෙයින්.

මාගන්දිය, එසෙයින් ම මම පෙර ගිහි වූයෙමි පස්කම්මුණයෙන් යුක්ත වූයෙමි සමන්චිත වූයෙමි සිත් අලවා විසිමි : ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ චක්ඡුර්විඤ්ඤායෙන් දහසුතු රූපයන් ගෙන් . . . ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤායෙන් දහසුතු ශබ්දයන්ගෙන් . . . ස්‍රාණවිඤ්ඤායෙන් දහසුතු ගන්ධයන්ගෙන් . . . ජිත්වාචිඤ්ඤායෙන් දහසුතු රසයන්ගෙන් . . . ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ කායවිඤ්ඤායෙන් දහසුතු ස්ප්‍රෂ්ටවායන්ගෙන් (සිත් අලවා විසිමි.) එ මම පසු කාලයෙහි කාමයන්ගේ මැ සමුදය ද විනාශය ද ආක්ඛාදය ද ආදීනාවය ද නිස්සරණය ද තතුපරිදි දූත කාමතෘෂ්ණාව හැරවියා කාමපරිදහය දුරු කොට පහවූ තෘෂ්ණා ඇතියෙමි අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තූන් සිත් ඇත්තෙමි වෙසෙමි. ඒ මම කාමයන්හි අවිතරාග වූ කාමතෘෂ්ණායෙන් පෙළුනු ලබන කාමපරිදහයෙන් දවනු ලබන කාමයන් සෙවුනා අන්‍ය සත්ත්වයන් දක්මි. ඒ මම ඒ කාමයන් නො පතමි, එහි නො ඇලෙමි. එ කවර හෙයින් යත් : මාගන්දිය, යම්ගෙයෙකින් කාමයන්ගෙන් වෙන් වූ අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් වූ මේ (චතුර්ථධ්‍යානිකඵලසමාපත්ති) රතිය දිව්‍යසුඛය පවා මැඩැගෙන සිටී ද එහෙයින් ඒ සමාපත්තිරතියෙන් සිත් අලවා වසනුයෙමි හීන වූ කාමය නො පතමි, එහි නො ඇලෙමි.

යම්සේ මාගන්දිය, කුෂ්ඨ ඇති වණසිරුරු ඇති පැසුණු සිරුරු ඇති පුරුෂයෙක් කෘමීන් විසින් කනුලබන්නේ නියෙන් වණමුව කසමින් අභුරුකබලෙකින් කය තවන්නේ ද, ඔහුගේ සගයහළුවෝ නැසහළේනැයෝ ශල්‍ය වෛද්‍යයකු එළවන්නාහ, ඔහුට ඒ ශල්‍ය වෛද්‍ය තෙමේ බෙහෙත් කරන්නේ යැ, හේ ඒ බෙහෙත් ලැබ කුෂ්ඨයෙන් මිඳෙන්නේ යැ, අරෝග වූයේ සුවපත් වූයේ සෞඛ්‍යී වූයේ තමනට වසන වූයේ කැමැති තැනෙක යනසුලු වන්නේ යැ. හේ වණසිරුරු ඇති, පැසුණුසිරුරු ඇති, කෘමීන් විසින් කනුලබන, නියෙන් වණමුව කසන, අභුරුකබලින් කය තවන අනෙක් කුෂ්ඨී පුරුෂයකු දක්නේ යැ. මාගන්දිය, ඒ කිමැ'යි හඟනෙහි ද? ඒ පුරුෂ තෙම තෙල කුෂ්ඨීපුරුෂයෙකුට රුස්නේ ද? අභුරුකබලට හෝ බෙහෙත් සෙවුමට හෝ රුස්නේ ද?යි. මේ නො වේ මැ යැ හවත් ගෞතමයෙනි, ඒ කවර හෙයින් යත් : 'හවත් ගෞතමයෙනි, රෝගය ඇති කල්හි මැ බෙහෙදින් කටයුතු වෙයි. රෝගය නැති කල්හි බෙහෙදින් කටයුතු නො වේ යයි. එසෙයින් මැ මාගන්දිය, මම පෙර ගිහිගෙවැසි වූයෙමි පස්කම්මුණයෙන් යුක්ත වූයෙමි සමන්චිත වූයෙමි සිත් ඇලවිමි. ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමයන් අරමුණු කොට ඇති රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ චක්ඡුර්විඤ්ඤායෙන් දහසුතු රූපයන්ගෙන් . . . ශ්‍රෝත්‍රවිඤ්ඤායෙන් දහසුතු ශබ්දයන්ගෙන් . . . ස්‍රාණවිඤ්ඤායෙන් දහසුතු ගන්ධයන්ගෙන් . . . ජිත්වාචිඤ්ඤායෙන් දහසුතු රසයන්ගෙන්, ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කාරණ වූ කායවිඤ්ඤායෙන් දහසුතු ස්ප්‍රෂ්ටවායන්ගෙන් (සිත් ඇලවිමි.) ඒ මම මෑතභාගයෙහි කාමයන්ගේ මැ සමුදය ද විනාශය ද ආක්ඛාදය ද ආදීනාවය ද නිස්සරණය ද තතු සේ දූත කාමතෘෂ්ණාව

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විදිනු කාමභණ්ණං පහාය කාමපරිලාහං පට්ඨිනොදෙනාං විගතපිපාසො අජ්ඣන්තං චූපසන්නවිනේනා විහරාමි. සො අඤ්ඤා සතෙත පසාංගි කාමේසු අවිතරාගෙ කාමභණ්ණාහි ඛජ්ජමානෙ කාමපරිලාහෙන පට්ඨස්සාමානෙ කාමෙ පට්ඨෙවිනේන. සො තෙසං න පිහෙමි. න තත්ථ අභිරමාමි. තං කිස්ස හෙතු: යාග්ගං මාගන්දිය රතී අඤ්ඤත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි වමෙමහි අපි දිබ්බං සුඛං සම්බිගස්සා තිට්ඨතී, තාය රතියා රමමානො හිනස්ස න පිහෙමි. න තත්ථ අභිරමාමි.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය කුට්ඨි පුරිසො අරුගතෙතො පක්කගතෙතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ණුබාති විප්පතච්ඡමානො අභිහාරකාසුයා කායං පට්ඨාපෙය්‍ය. තස්ස මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොගිතා හිසක්කං සලලකත්තං උපට්ඨාපෙය්‍යං. තස්ස සො හිසක්කො සලලකතෙතො හෙසජ්ජං කරෙය්‍ය. සො තං හෙසජ්ජං ආගමම කුට්ඨෙහි පට්ඨුවෙවය්‍ය. අරොගො අස්ස සුඛි සෙරී සයංවසී යෙන කාමබ්බමො. තමෙනං දො බලවතෙතො පුරිසා නානාබාහාසු ගහෙනාං අභිහාරකාසු උපකබ්බිය්‍යං. තං කිං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය, අපි නු සො පුරිසො ඉති විති වෙව කායං සත්තාමෙය්‍යා*ති. එවං හො ගොතමි. තං කිස්ස හෙතු: 'අසු හි හො ගොතමි අග්ගි දුක්ඛසම්පය්‍යො වෙව මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහොවා'ති. තං කිං මඤ්ඤාසි මාගන්දිය, ඉදුනෙව නු බො සො අග්ගි දුක්ඛසම්පය්‍යො වෙව මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ව, උදුහු පුබ්බෙපි සො අග්ගි දුක්ඛසම්පය්‍යො වෙව මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො වාති. ඉදුති වෙවි හො ගොතමි සො අග්ගි දුක්ඛසම්පය්‍යො වෙව මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ව. පුබ්බෙපි සො අග්ගි දුක්ඛසම්පය්‍යො වෙව මහාහිතාපො ච මහාපරිලාහො ව, අසුති ව හො ගොතමි කුට්ඨි පුරිසො අරුගතෙතො පක්කගතෙතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ණුබාති විප්පතච්ඡමානො උපහතින්දියො දුක්ඛසම්පය්‍යෙව අග්ගිසමීං සුඛමිති විපරිතසඤ්ඤං පච්චලන්තී. එවමෙව බො මාගන්දිය අතීතමපි අභානං කාමා දුක්ඛසම්පය්‍යො වෙව මහාහිතාපා ච මහාපරිලාහා ව. අනාගතමපි අභානං කාමා දුක්ඛසම්පය්‍යොවෙව මහාහිතාපා ච මහාපරිලාහා ව, එතරගිපි පච්චුප්පත්තං අභානං කාමා දුක්ඛසම්පය්‍යො වෙව මහාහිතාපා ච මහාපරිලාහා ව. ඉමෙ ව මාගන්දිය සත්තා කාමේසු අවිතරාගා කාමභණ්ණාහි ඛජ්ජමානා කාමපරිලාහෙන පට්ඨස්සාමානා උපහතින්දියා දුක්ඛසම්පය්‍යෙවෙව¹ කාමේසු සුඛමිති විපරිතසඤ්ඤං පච්චලන්තී.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය කුට්ඨි පුරිසො අරුගතෙතො පක්කගතෙතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ණුබාති විප්පතච්ඡමානො අභිහාරකාසුයා කායං පට්ඨාපෙති. යථා යථා බො මාගන්දිය අසු කුට්ඨි පුරිසො අරුගතෙතො පක්කගතෙතො කිම්හි ඛජ්ජමානො නබෙහි වණ්ණුබාති විප්පතච්ඡමානො අභිහාරකාසුයා කායං පට්ඨාපෙති, තථා තථාස්ස තාති වණ්ණුබාති අසුචිතරාති වෙව හොනති දුග්ගකිතරාති ව සුඛිකතරාති ව. හොති වෙව කාචී සාතමත්තා අස්සාදමත්තා යදිදං වණ්ණුබානං කණ්ණුවනහෙතු. එවමෙව බො මාගන්දිය සත්තා කාමේසු අවිතරාගා කාමභණ්ණාහි ඛජ්ජමානා කාමපරිලාහෙන පට්ඨස්සාමානා කාමෙ පට්ඨෙවිනති. යථා යථා බො මාගන්දිය සත්තා කාමේසු අවිතරාගා කාමභණ්ණාහි ඛජ්ජමානා කාමපරිලාහෙන පට්ඨස්සාමානා කාමෙ පට්ඨෙවිනති, තථා තථා තෙසං සත්තානං කාමභණ්ණා වෙව පව්ඨතී, කාමපරිලාහෙන ව පට්ඨස්සාතති. හොති වෙව කාචී සාතමත්තා අස්සාදමත්තා යදිදං පඤ්ච කාමගුණෙ පට්ඨවි.

1. දුක්ඛසම්පය්‍යෙසු යෙව - මජ්ඣං. ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භැරපියා කාමපරිද්‍රව්‍යය දුරු කොට පහ වූ තෘෂ්ණා ඇතිසේම අධ්‍යාත්මයෙහි සන්ත්‍රන්ධිත් ඇති වැ වෙසෙමි. එ මම කාමයෙහි අවිතරාග වූ, කාමතෘෂ්ණා විසින් කනුලබන, කාමපරිද්‍රව්‍යයෙන් දුවෙන කාමයෙන් සෙවුනා අත්‍යාස සත්ත්වයන් දක්මි. ඒ මම ඔවුන් නො පතමි. එහි නො ඇලෙමි. ඒ කවර හෙයින් යත් : මාගන්ධිය, යම් භෙයෙකින් කාමයෙන් වෙන් වූ අකුලෙධම්මයෙන් වෙන් වූ මේ (වතුත්පජ්ඣානික ඵලසමාපත්ති) රතිය දිවාසුඛය පවා මැඩුගෙන සිටී ද, එහෙයින් ඒ සමාපත්තිරතියෙහි සිත් අලවා වසනු-යෙමි හිත වූ කාමය නො පතමි. එහි නො ඇලෙමි.

යම්සේ මාගන්ධිය වණ්ඩරුරු ඇති පැසුණුසිරුරු ඇති කුෂ්ඨිපුරුෂයෙක් කෘමීන් විසින් කනුලබන්නේ නියෙන් වණ්ඩුව කසමින් අඟුරුකබලින් කය තවත්තේ ද, ඔහට සහ යහප්වේ නැසහලේනැයෝ ශල්‍යවෛද්‍යයකු එළවන්නාහ, ඔහට ඒ ශල්‍යවෛද්‍ය තෙමේ බෙහෙත් කරන්නේ යැ, හේ එ බෙහෙත් ලැබ කුෂ්ඨයෙන් මිදෙන්නේ යැ, අරෝග වූයේ සුවපත් වූයේ සෞචරී වැ තමහට වසහ වැ කැමැති කැනෙකැ යනසුලු වන්නේ යැ. ඒ මොහු බලැති පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් වෙත වෙත අත්හි ගෙන අඟුරු කබලක් වෙත අද්‍යාහ. මාගන්ධිය, එය කිමැ 'යි හභිති ද? ඒ පුරුෂ ඔබට මොබට කය නමා දැයි. එසේ යැ හවත් ගොතමයෙනි, ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් ගොතමයෙනි, තෙල ගින්න දුක්පහස් ඇත්තේ ද මහ තැවුලි ඇත්තේ ද මහත් පරිද්‍රව්‍ය ඇත්තේ ද වෙයි. එහෙයින් 'යි. මාගන්ධිය, ඒ කිමැ 'යි හභිති ද? දන් පමණක් ඒ ගින්න දුක්පහස් ඇත්තේත් මහතැවුලි ඇත්තේත් මහත් පරිද්‍රව්‍ය ඇත්තේත් වෙ ද, නොහොත් පෙරත් ඒ ගින්න දුක්පහස් ඇත්තේත් මහතැවුලි ඇත්තේත් මහත් පරිද්‍රව්‍ය ඇත්තේත් වී දැයි. දැනු දු හවත් ගොතම-යෙනි ඒ ගින්න දුක්පහස් ද මහතැවුලි ද මහත් පරිද්‍රව්‍ය ද ඇති වෙයි. පෙරද එ ගිනි දුක් පහස් ද මහතැවුලි ද මහත් පරිද්‍රව්‍ය ද ඇති වී. එතෙකුදුවත් හවත් ගොතමයෙනි, තෙල කුෂ්ඨි පුරුෂ වණ්ඩරුරු ඇත්තේ පැසුණුසිරුරු ඇත්තේ කෘමීන්විසින් කනුලබනුයේ නියෙන් වණ්ඩුව කසනුයේ නට කායප්‍රසාද ඇතිසේ දුක්පහස් මැ ඇති ගින්නෙහි 'සුව' යයි විපරිතසංඥ ලැබී' යයි. එසෙයින් මැ මාගන්ධිය, අතීතකාලයෙහිද කාමයෝ දුක්පහස් ද මහතැවුලි ද මහත් පරිද්‍රව්‍ය ද ඇති වූහ. අනාගතකාලයෙහිද කාමයෝ දුක්පහස් ද මහතැවුලි ද මහත් පරිද්‍රව්‍ය ද ඇති වන්නාහ. මෙ වත්මන්කල්හිද කාමයෝ දුක්පහස් ද මහතැවුලි ද මහත් පරිද්‍රව්‍ය ද ඇත්තාහ. මාගන්ධිය මෙසක්ඛ වැළිත් කාමයෙහි අවිතරාග වූවාහු කාම තෘෂ්ණා විසින් කනු ලබන්නාහු කාමපරිද්‍රව්‍යයෙන් දුවෙන්නාහු නට ඉදුරන් ඇත්තාහු දුක්පහස් මැ ඇති කාමයෙහි 'සුඛ' යන විපරිතසංඥ ලැබූහ.

යම්සේ මාගන්ධිය, වණ්ඩරුරු ඇති, පැසුණුසිරුරු ඇති, කෘමීන් විසින් කනුලබන, නියෙන් වණ්ඩුව කසන කුෂ්ඨි පුරුෂ අඟුරු කබලින් කය තවා ද, යම් යම් සෙයෙකින් තෙල කුෂ්ඨි පුරුෂ වණ්ඩරුරු ඇත්තේ පැසුණු සිරුරු ඇත්තේ කෘමීන් විසින් කනු ලබන්නේ නියෙන් වණ්ඩුව කසනුයේ අඟුරුකබලින් කය තවා ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඔහුගේ ඒ වණ්ඩුව ඉතා අපිරිසුදු ද දුග්ගතතර ද සුඛි (කුණු) තර ද වෙයි. වණ්ඩුව කැසීම් හෙයින් කිසි මිහිරිමතුයෙකුත් ආඤාදමාත්‍රයෙකුත් වෙයි. එසෙයින් මැ මාගන්ධිය, කාමයෙහි අවිතරාග වූ කාමතෘෂ්ණා විසින් කනුලබන කාමපරිද්‍රව්‍යයෙන් දුවෙන සත්ත්වයෝ කාම සේවන කෙරෙති. මාගන්ධිය, කාමයෙහි අවිතරාග වූ කාමතෘෂ්ණා විසින් කනුලබන කාම පරිද්‍රව්‍යයෙන් දුවෙන සත්ත්වයෝ යම් යම් සෙයෙකින් කාම සේවන කෙරෙත් ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ සත්ත්වයන්ගේ කාමතෘෂ්ණාවත් වැටෙයි. (ඔහු) කාමපරිද්‍රව්‍යයෙන් දුවෙනු ද වෙති. පස්කම්මුණ නිසා කිසි යම්තම් මිහිරෙකුත් ආඤාද මාත්‍රයෙකුත් වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තං කිං මඤ්ඤයි මාගන්දිය : අපි නු තෙ දිවෙඨා වා සුතො වා රාජා වා රාජමහාමත්තො වා පඤ්චති කාමගුණෙති සමපට්ඨො සමඛිග්ගුතො පරිවාරයමානො කාමතණ්හං අපභාය කාමපරිලාහං අපච්චිනොදෙත්වා විගතපිපාසො අර්ක්කිතං වූපසන්නවිතො විහාසි වා, විහරති වා, විහරිස්සති වාති. නො හිදං හො ගොතමි. සාග්‍රි මාගන්දිය, මයාපි බො එතං මාගන්දිය නෙව දිවෙඨං න සුතං රාජා වා රාජමහාමත්තො වා පඤ්චති කාමගුණෙති සමපට්ඨො සමඛිග්ගුතො පරිවාරයමානො කාමතණ්හං අපභාය කාමපරිලාහං අපච්චිනොදෙත්වා විගතපිපාසො අර්ක්කිතං වූපසන්නවිතො විහාසි වා, විහරති වා, විහරිස්සති වා. අථ බො මාගන්දිය යෙති කෙච්ඡි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා විගතපිපාසො අර්ක්කිතං වූපසන්නවිතො විහංසු¹ වා, විහරන්ති වා, විහරිස්සන්ති වා. සබ්බෙ තෙ කාමානංගෙව සමුදයඤ්ච අත්ඛ්‍යමඤ්ච අඤ්ඤාදඤ්ච ආදිනවඤ්ච නිස්සරණඤ්ච යථාභූතං විදිත්වා කාමතණ්හං පභාය කාමපරිලාහං පච්චිනොදෙත්වා විගතපිපාසො අර්ක්කිතං වූපසන්නවිතො විහංසු¹ වා, විහරන්ති වා, විහරිස්සන්ති වාති.

අථ බො භගවා තායං වෙලායං ඉමං උදනං උදනෙසි :

ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛං,
අට්ඨමිතිකො ච මග්ගානං බෙමං අමතගාමිතන්ති.

එවං වුත්තො මාගන්දියො පට්ඨකාපකො භගවන්තං එතදවොච :
'අච්ඡරියං හො ගොතම, අබ්බුතං හො ගොතම, යාව සුභාසිතඤ්ඤිදං හොතා ගොතමෙත :

'ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛ'න්ති.

මයාපි බො එතං හො ගොතම සුතං පුබ්බකානං පට්ඨකාපකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං :

'ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛ'න්ති,
තසිදං හො ගොතම සමෙතිති.

යමපන තෙ එතං මාගන්දිය සුතං පුබ්බකානං පට්ඨකාපකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං :

'ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛ'න්ති,

'කතමන්තං ආරොග්‍යං, කතමන්තං නිබ්බාන'න්ති. එවං වුත්තො මාගන්දියො පට්ඨකාපකො සකානෙව සුදං ගතන්තා පාණීනා අනොමජ්ඣති. ඉදන්තං හො ගොතම ආරොග්‍යං, ඉදන්තං නිබ්බානං. අහං හි හො ගොතම එතරති අරොගො සුඛී, න මං කිඤ්චි ආබාධයතී'ති.

1. {විහරිංසු - සිඬු.
විහංසු - මජ්ඣං.

ඒ කීමැයි හඟිති ද මාගන්දිය, පස්කම්භණයෙන් යුක්ත වැ සමන්විත වැ සිත් අලවා වෙසෙන රජෙක් හෝ රජමහ ඇමැත්තෙක් හෝ කාමතෘණාව නො හැරපියා කාමපරි-
ද්‍රව්‍ය දුරු නො කොට පහ වූ තෘණ ඇති වැ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තුන් සිත් ඇති වැ වාසය
කෙළේ යැ හෝ වාසය කෙරෙයි හෝ වාසය කරන්නේ යැ හෝ'යි තොප විසින් දුටුයේ
හෝ ඇසුයේ ඇද්දැයි. මේ නො වේ මැ යැ හවත් ගෞතමයෙනි, මැනැව් මාගන්දිය,
මා විසිනුදු මාගන්දිය, පස්කම්භණයෙන් යුක්ත වැ සමන්විත වැ සිත් අලවා වෙසෙන
රජෙක් හෝ රජමහඇමැත්තෙක් හෝ කාමතෘණාව නො හැරපියා කාමපරිද්‍රව්‍ය දුරු
නො කොට පහ වූ තෘණ ඇති වැ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තුන් සිත් ඇති වැ විසි යැ හෝ
වෙසෙයි හෝ වසන්නේ යැ හෝ'යි. එ තෙල කරුණ නො මැ අත්තා ලද යැ, නො අසනලදී.
මාගන්දිය, වැළිත් යම්කිසි මහණ කෙනෙක් වෙවයි බමුණු කෙනෙක් වෙවයි පහ වූ තෘණ
ඇති වැ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තුන් සිත් ඇති වැ වූසුනු නම් හෝ වෙසෙත් නම් හෝ වසන්නාහු
නම් හෝ එ හැම දෙන කාමයන්ගේ මැ සමුදයත් විනාශයත් ආඝාදයත් ආදිනවයත්
නිස්සරණයත් තතු සේ දැන කාමතෘණාව හැරපියා කාමපරිද්‍රව්‍ය දුරු කොට පහ වූ
තෘණ ඇති වැ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්තුන්සිත් ඇති වැ වාසය කළාහු හෝ වාසය කරන්නාහු
හෝ මත්තෙහි වාසය කරන්නාහු හෝ වෙති'යි.

ඉක්බිති වූසුනු එ වෙලෙහි මේ ප්‍රතිවාක්‍යය ප්‍රකාශ කළහ :

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇත්තේ යැ,
නිවනට යන මාර්ගයන් අතුරෙන්දු අස්වාඩිකමාර්ගය ක්ෂෙම වේ" යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි මාගන්දිය පරිපූරක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු සැල
කෙළේ යැ : "ආශ්වයාඨී යැ හවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූත යැ හවත් ගෞතමයෙනි,
හවත් ගෞතමයන් විසින් :

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇතැ"යි.

මේ වදළකාක් සුභාෂිත වෙයි.

මා විසිනුදු හවත් ගෞතමයෙනි, ආවායාඨීප්‍රාවායාඨී වූ සුචරිප්‍රාප්තයන් කියනුවන් ගේ
තෙල :

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇත්තේ යැ'
යන-බස් අසන ලද.

හවත් ගෞතමයෙනි, ඒ මේ වචනය සම වේ' යයි.

මාගන්දිය, තා විසින් ආවායාඨීප්‍රාවායාඨී වූ සුචරිප්‍රාප්තයන් කියනුවන්ගේ තෙල:

"ලාභයෝ ආරෝග්‍යය පරම කොට ඇත්තාහ, සුවය නිවන පරම කොට ඇත්තේ යැ'
යන-යම් වචනයක් අසනලද ද,

ඒ ආරෝග්‍යය කවරෙ යැ? එ නිවන් කවරෙ යැ?යි. මෙසේ වදළ කල්හි මාගන්දිය
පරිපූරක තමාගේ මැ සිරුරු අවයවයන් අත්ලෙන් පිරිමදී : "හවත් ගෞතමයෙනි,
මේ ඒ ආරෝග්‍ය යැ, මේ ඒ නිවන යි. හවත් ගෞතමයෙනි, මම වූ කළි දන්
අරෝගයෙමි, සුවපත්මි. කිසිවක් (රොවෙක්) මා නොපෙළා" යයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථාපි මාගඤ්ඤ ජච්චකො පුරිසො, සො න පසෙය්‍ය කණ්ණසුක්කානි රූපානි, න පසෙය්‍ය නිලකානි රූපානි, න පසෙය්‍ය පිතකානි රූපානි, න පසෙය්‍ය ලොහිතකානි රූපානි, න පසෙය්‍ය මඤ්ජුරිකානි රූපානි, න පසෙය්‍ය සම්මිසමං, න පසෙය්‍ය තාරක-රූපානි, න පසෙය්‍ය චිඤ්ඤාපුරිසො. සො සුභේයො චක්ඛුමතො භාසමානස්ස : 'ජේකං වත භො ඔදනං වන්ථං අභිරූපං නිමමලං සුවිනති'. සො ඔදනපරිසෙසනං චරෙය්‍ය. තමෙන අඤ්ඤාතරො* පුරිසො තෙලමපිකතෙන¹ සාහුලුවිචරෙන² වඤ්ඤෙය්‍ය : ඉදන්තෙ අමො පුරිස ඔදනං වන්ථං අභිරූපං නිමමලං සුවිනති.³ සො තං පරිගණෙය්‍ය, පරිගණෙය්‍යා පාරාපෙය්‍ය, පාරාපිනා අත්තමනො අත්තමනවාචං නිච්ඡාරෙය්‍ය : 'ජේකං වත භො ඔදනං වන්ථං අභිරූපං නිමමලං සුවි'නති. තං කිං මඤ්ඤාසි මාගඤ්ඤ, අපි නු සො ජච්චකො පුරිසො ජානන්තො පසන්තො අක්ඛං තෙලමපිකතං සාහුලුවිචරං පරිගණෙය්‍ය, පරිගණෙය්‍යා පාරාපෙය්‍ය, පාරාපිනා අත්තමනො අත්තමනවාචං නිච්ඡාරෙය්‍ය : 'ජේකං වත භො ඔදනං වන්ථං අභිරූපං නිමමලං සුවි'නති, උදුහු චක්ඛුමතො සඤ්ඤාසි. අජානන්තො හි භො ගොතම අපසන්තො සො ජච්චකො පුරිසො අක්ඛං තෙලමපිකතං සාහුලුවිචරං පරිගණෙය්‍ය, පරිගණෙය්‍යා පාරාපෙය්‍ය, පාරාපිනා අත්තමනො අත්තමනවාචං නිච්ඡාරෙය්‍ය : ජේකං වත භො ඔදනං වන්ථං අභිරූපං නිමමලං සුවිනති, චක්ඛුමතො සඤ්ඤාසි. එවමෙව ඛො මාගඤ්ඤ අඤ්ඤාතිත්ථං පට්ඨකාපකා අකාං අචක්ඛා, අජානන්තො ආරොග්ගං, අපසන්තො නිබ්බානං. අථ ච පති'මං ගාථං භාසන්ති.

'ආරොග්ගපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛ'නති.

පුබ්බකෙසෙසා මාගඤ්ඤ අරගන්තෙහි සම්මාසම්මුඤ්ඤෙහි ගාථා භාසිතා.

'ආරොග්ගපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛං,
අට්ඨමිතිකො ව මග්ගානං ඛෙමං අමතගාමින'නති.

සා එතර්හි අනුපුබ්බෙන පුථුජ්ඣනගතා. අයං ඛො පන මාගඤ්ඤ කායො රොගභූතො ගණ්ඨභූතො සලලභූතො අඝභූතො ආබාධභූතො. සො තං ඉමං කායං රොගභූතං ගණ්ඨභූතං සලලභූතං අඝභූතං ආබාධභූතං 'ඉදං තං භො ගොතම ආරොග්ගං ඉදං තං නිබ්බාන'නති වදෙයි. තං හි තෙ මාගඤ්ඤ අරියං චක්ඛුං නත්ති යෙන තං අරියෙන චක්ඛුනා ආරොග්ගං ජානෙය්‍යාසි, නිබ්බානං පසෙය්‍යාසිති.

එවං පසන්තො අහං ගොතො ගොතමස්ස, පභොති මෙ භවං ගොතමො නථා ධම්මං දෙසෙතුං, යථාහං ආරොග්ගං ජානෙය්‍යං, නිබ්බානං පසෙය්‍ය'නති.

1. මඤ්ජුරිකානි - මජ්ඣං.
2. සුවිනති - මජ්ඣං.
3. තමෙන අඤ්ඤාතරො - සිමු.
4. තෙලමපිකතෙන - මජ්ඣං.
5. සාහුලුවිචරෙන - මජ්ඣං.

යම්සේ මාගන්ධිය ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් වේ ද, හේ කෘෂ්ණභූක්ඛ රූපයන් නො දක්නේ යැ : නිල්වන් රූ නො දක්නේ යැ, කසාවන් රූ නො දක්නේ යැ, ලේවන් රූ නො දක්නේ යැ, මදටවන් රූ නො දක්නේ යැ, සමවිෂමය නො දක්නේ යැ, තාරකරූපයන් නො දක්නේ යැ, සඳහිරු නො දක්නේ යි. හේ “සුද්ධිත ප්‍රසන්න යැ අභිරූප යැ නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ”යි ඇස් ඇති පුරුෂයකු කියනුවා අසන්නේ යැ, හේ ශ්වේත වස්ත්‍ර පයෝගිභණ්‍ය කරන්නේ යැ. ඒ මොහු එක්තරා පුරුෂයෙක් තෙල්දලි තැවැරුණු දළ කළු එළවලොම් පිටුරින් නුළු කරන්නේ යැ (රවටයි.) : “එම්බා පුරුෂය, තොප හේ මේ ශ්වේතවස්ත්‍රය අභිරූප යැ, නිම්ල යැ, පිරිසුදු යැ”යි. හේ එය පිළිගන්නේ යැ, පිළිගෙන පොරොත්තේ යැ, පෙරෙවැ කුටුසිත් ඇත්තේ සකුටුවදන් පවසන්නේ යැ : “භවත්ති, ශ්වේතවස්ත්‍රය එකාන්තයෙන් ප්‍රසන්න යැ, අභිරූප යැ නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ”යි. මාගන්ධිය, ඒ කිමැයි හභි ද, ඒ දැඳ පුරිස් දනිමින් දක්මින් තෙල තෙල්දලි වැකුණු දළ කළු එළවලොම් පිටුර පිළිගන්නේ ද, පිළිගෙන පොරොත්තේ ද, පෙරෙවැ සකුටුසිත් ඇත්තේ “භවත්ති ශ්වේත වස්ත්‍රය එකාන්තයෙන් ප්‍රසන්න යැ, අභිරූප යැ නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ”යි සකුටුවදන් පවසන්නේ ද, නොහොත් ඇස් ඇතියාගේ බස්හි සැදහැයෙන් පවසන්නේ ද?යි. භවත් ගෞතමයෙනි, තෙල දැඳ පුරිස් නො දන්නේ මැ නො දක්නේ මැ තෙල තෙල්දලි වැකුණු දළ කළු එළවලොම් පිටුර පිළිගන්නේ යැ, පිළිගෙන පෙරොත්තේ යැ පෙරෙව සකුටුසිත් ඇති වැ “භවත්ති සුද්ධිත එකත්තෙන් ප්‍රසන්න යැ, අභිරූප යැ, නිම්ල යැ පිරිසුදු යැ”යි කුටුවදන් පවසන්නේ යැ, ඇස් ඇතියාගේ වදන්හි සැදහැයෙන් පවසන්නේ යැයි. එසෙයින් මැ මාගන්ධිය අන්‍යතීර්ථක පරිව්‍රාජකයෝ අද වුවාහු ඇස් නැතියාහු ආරෝග්‍යය නො දන්නාහු නිර්භණ්‍ය නො දක්නාහු එතෙකුදු වත්-

“ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛං”යි

මේ ගාරාව කියති. මාගන්ධිය; පෙර වීසු අභිත් සමාස් සම්බුද්ධන් විසින් තෙල :

“ආරොග්‍යපරමා ලාභා නිබ්බානං පරමං සුඛං

අට්ඨභිකො ව මග්ගානං ඛෙමං අමතගාමිනං”

යන ගාරාව භාෂිත යැ.

ඒ දැන් අනුක්‍රමයෙන් පෘථග්ජනගත වී. මාගන්ධිය මෙ කය වූකලී රෝගයක් වැනි වූයේ ගණ්ඩයක් වැනි වූයේ ගලායක් වැනි වූයේ අස(දු:ඛ)යක් වැනි වූයේ ආබාධයක් වැනි වූයේ වෙයි. තෙපි රොවක් වැනි වූ ගඩක් වැනි වූ හුලක් වැනි වූ දුකක් වැනි වූ ආබාධයක් වැනි වූ මෙ කය (ගෙන) : “භවත් ගෞතමයෙනි, මේ ඒ ආරෝග්‍යය යැ, මේ ඒ නිර්භණ්‍ය යැ”යි කියෙති. මාගන්ධිය, තෙපි යම් ආයා වූ ඇසෙකින් ආරෝග්‍යය දන්නෙහි නම් නිර්භණ්‍ය දක්නෙහි නම් තොපට ඒ ආයා වක්ෂ්‍ය නැතැ”යි වදළහ.

මෙසෙයින් මම් භවත් ගෞතමයනට ප්‍රසන්නයෙමි. යම්සේ මම් ආරෝග්‍යය දන්නෙමි නම් නිර්භණ්‍ය දක්නෙමි නම් මට එසේ දහම් දෙසන්නට භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පොහොනාසේකැයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය ජව්වකො පුරිසො, සො න පසෙය්‍යස කණ්ණසුක්කාති රූපාති, න පසෙය්‍යස නිලකාති රූපාති, න පසෙය්‍යස පිඨකාති රූපාති, න පසෙය්‍යස ලොහිඨකාති රූපාති, න පසෙය්‍යස මඤ්ඤව්ඨකාති රූපාති, න පසෙය්‍යස සම්මිසමං, න පසෙය්‍යස ධාරකරූපාති, න පසෙය්‍යස චන්දිමසුරිසෙ. තස්ස මිත්තාමච්චා ඤාතිසාමොහිතා හිසකකං සලලකතනං උපට්ඨාපෙය්‍යං. තස්ස සො හිසකෙකා සලලකතො හෙසජ්ජං කරොය්‍ය. සො තං හෙසජ්ජං ආගම්ම න චක්ඛුති උප්පාදෙය්‍ය, න චක්ඛුති විසොඛෙය්‍ය. තං කිං මඤ්ඤයි මාගන්දිය, නනු සො චෙජ්ජා යාවදෙව කිලමථස්ස විභාවස්ස ගාහි අස්සා'ති. ඵලං හො ගොතමි. 'ඵලමෙව ඛො මාගන්දිය අභඤ්ඤව්චි' තෙ ධම්මං දෙසෙය්‍යං ඉදන්තං ආරොග්ගං, ඉදන්තං තිබ්බානන්ති. සො තං ආරොග්ගං න ජානෙය්‍යාසි, තිබ්බානං න පසෙය්‍යාසි. සො මමස්ස කිලමථො, යා මමස්ස විහෙයා'ති.

ඵලං පටන්නො අභං හොතො ගොතමස්ස, පභොති මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙය්‍යං, යථාහං ආරොග්ගං ජානෙය්‍යං තිබ්බානං පසෙය්‍යාසාමි.

සෙය්‍යථාපි මාගන්දිය ජව්වකො පුරිසො, සො න පසෙය්‍යස කණ්ණසුක්කාති රූපාති, න පසෙය්‍යස නිලකාති රූපාති, න පසෙය්‍යස පිඨකාති රූපාති, න පසෙය්‍යස ලොහිඨකාති රූපාති, න පසෙය්‍යස මඤ්ඤව්ඨකාති රූපාති, න පසෙය්‍යස සම්මිසමං, න පසෙය්‍යස ධාරකරූපාති, න පසෙය්‍යස චන්දිමසුරිසෙ. සො සුඤ්ඤෙය්‍ය චක්ඛුමතො භාසමානස්ස 'ජෙකං චිත හො ඔද්ධං චන්ධං අභිරූපං නිම්මලං සුවි'න්ති. සො ඔද්ධපරිසෙසනං චරෙය්‍ය. තමෙනඤ්ඤතරෙ පුරිසො තෙලමසිකතෙන සාහුලුවිචරෙන¹ වඤ්ඤෙය්‍ය, ඉදන්තෙ අමො පුරිස ඔද්ධං චන්ධං අභිරූපං නිම්මලං සුවින්ති. සො තං පටිගණෙය්‍ය, පටිග්ගහෙති පාරාපෙය්‍ය. තස්ස මිත්තාමච්චා ඤාතිසාමොහිතා හිසකකං සලලකතනං උපට්ඨාපෙය්‍යං. තස්ස සො හිසකෙකා සලලකතො හෙසජ්ජං කරොය්‍ය උඤ්චිචරෙවනං² අධොචරෙවනං අඤ්ඤං පච්චඤ්ඤං නන්දිකම්මං. සො තං හෙසජ්ජං ආගම්ම චක්ඛුති උප්පාදෙය්‍ය, චක්ඛුති විසොඛෙය්‍ය. තස්ස සභ චක්ඛුපාදා යො අසුමම් තෙලමසිකතෙ සාහුලුවිචරෙ ජන්දරාගො, සො පභිසෙථ. තඤ්ච නං පුරිසං අමිත්තතොපි දහෙය්‍ය. පච්චන්තිකතොපි දහෙය්‍ය. අපි ච ජිවිතා වොරොපෙතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය, 'දිඝරන්තං චිත හො අභං ඉමිනා පුරිසෙන තෙලමසිකතෙ සාහුලුවිචරෙන තිකතො වඤ්ඤෙය්‍ය පළඤො. 'ඉදන්තෙ අමො පුරිස ඔද්ධං චන්ධං ජෙකං අභිරූපං' නිම්මලං සුවින්ති. ඵලමෙව ඛො මාගන්දිය අභඤ්ඤව්චි තෙ ධම්මං දෙසෙය්‍යං: 'ඉදන්තං ආරොග්ගං, ඉදන්තං තිබ්බානං' න'න්ති. සො තං ආරොග්ගං ජානෙය්‍යාසි, තිබ්බානං පසෙය්‍යාසාසි. තස්ස තෙ සභ චක්ඛුපාදා යො පඤ්ඤප්පාදනකකිකිසු ජන්දරාගො, සො පභිසෙථ, අපි ච තෙ ඵලමස්ස දිඝරන්තං චිත හො අභං ඉමිනා විත්තෙත තිකතො වඤ්ඤෙය්‍ය පළඤො, අභං හි රූපංයෙව උපාදිමානො

1. අභඤ්ඤ - මජ්ඣං.
2. සාහුලුවිචරෙන - මජ්ඣං.
3. උඤ්චි චරෙවනං - මජ්ඣං.
4. චන්ධං අභිරූපං - මජ්ඣං. PTS.

යම්සේ මාගන්ධිය ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් වේ ද, හේ කච්ඡුරු නො දක්නේ යැ. නිල්වන් රු නො දක්නේ යැ, කසාවන් රු නො දක්නේ යැ, ලෙහෙවන් රු නො දක්නේ යැ, මදටවන් රු නො දක්නේ යැ, සමච්ඡමය නො දක්නේ යැ, තාරකරුපයන් නො දක්නේ යැ, සද්ධි රු නො දක්නේ යි. ඔහුට සග්ගභරාවෝ නැසහල්ලෝග්ග්‍රාමෙවද්‍යකු ඵලවන්තාහ. ඔහුට ඒ ග්‍රාමෙවද්‍ය තෙමේ බෙහෙත් කරන්නේ යැ, හේ ඒ බෙහෙත් ලැබ ඇස් නුපදවා නම් ඇස් විභුද්ධ නො කෙරේ නම්, මාගන්ධිය, ඒ කිමැ'යි හඬ ද, ඒ වෙද තෙම ඒකාක් පිඩාවට වෙහෙසට හිමි වන්නේ නො වේ ද? යි. එසේ යැ හවත් ගොතමයන් වහන්ස, එසෙයින් මැ මාගන්ධිය, මමත් කොපට : "මේ ඒ ආරෝග්‍ය යැ, මේ ඒ නිර්ණය යැ" යි දහම දෙසන්නෙමි. තෙපි ආරෝග්‍යය නො දන්නා නිර්ණය නො දක්නා නම්, ඒ මට පිඩා වන්නේ යැ, ඒ මට වෙහෙස වන්නේ යැ'යි.

මෙසෙයින් මම හවත් ගොතමයනට පහන්මි : 'යම්සේ මම ආරෝග්‍යය දන්නෙමි නම් නිර්ණය දක්නෙමි නම් එසේ මට දහම දෙසන්නට හවත් ගොතමයන් වහන්සේ පොහොනා සේකැ' යි.

යම්සේ මාගන්ධිය ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් වේ ද, හේ කාෂ්ණ්‍යභුක් ල රුපයන් නො දක්නේ යැ, නිල්වන් රු නො දක්නේ යැ, කසාවන් රු නො දක්නේ යැ, ලෙහෙවන් රු නො දක්නේ යැ, මදටවන් රු නො දක්නේ යැ, සමච්ඡමය නො දක්නේ යැ තාරකරුපයන් නො දක්නේ යැ, සද්ධි රු නො දක්නේ යි. හේ "හවත්ති, අවද්‍යවස්ත්‍රය පහන් යැ අභිරූප යැ නිම්ල යැ භුද්ධ යැ" යි ඇස් ඇතියකු කියනුවා අසන්නේ යැ. හේ අවද්‍යවස්ත්‍ර පයෝජනය කරන්නේ යැ. ඒ මොහු එක්තරා පුරුෂයෙක් තෙල්දලි වැකි දළ කච්ඡ ඵලොමි සිවුරෙකින් නළවන්නේ යැ : "එමබා පුරුෂය, මේ කොපගේ අවද්‍යවස්ත්‍රය අභිරූප යැ නිම්ල යැ භුද්ධ යැ" යි. හේ එය පිළිගන්නේ යැ. පිළිගෙන පොරොත්තේ යැ. ඔහුට සග්ගභරාවෝ නැසහල්ලෝග්‍රාමෙවද්‍යකු ඵලවන්තාහ. ඔහුට ඒ ග්‍රාමෙවද්‍ය තෙමේ බෙහෙත් කරන්නේ යැ : උර්ධ්වවිරෝචන අධෝවිරෝචන අඤ්ජන ප්‍රකාශ්ජන නග්‍යකම් කරන්නේ යැ. හේ ඒ බෙහෙත් ලැබ ඇස් උපදවන්නේ යැ විභුද්ධ කරන්නේ යැ ඔහුට වක්ඡුරුත්පාදය හා සමග තෙල තෙල්දලි වැකි දළ කච්ඡ ඵලොමි සිවුරෙහි යම් ජන්දරාගයෙක් වේ ද, ඒ පහ වන්නේ යැ. ඒ ජන්දරාගයත් ඒ පුරුෂයාත් අමිත්‍ර වශයෙනුදු තබන්නේ යැ. ඔහු වශයෙනුදු තබන්නේ යැ, තවද (ඔහු) දිවි ගැළවිය යුතු කොට හඟනේ යැ : "හවත, එකත්තෙන් මම බොහෝ කලක් මෙ පුරිස් විසින් "එමබා පුරුෂය, මේ කොපගේ හෙළපිළිය ප්‍රසන්න යැ අභිරූප යැ නිම්ල යැ භුද්ධ යැ" යි තෙල්දලි වැකි දළ කච්ඡ ඵලොමි සිවුරින් රවටනල්‍යයෙමි වඤ්චිතයෙමි පොළොඹනල්‍යයෙමි" යි. එසෙයින් මැ මාගන්ධිය, මමත් කොපට 'මේ ඒ ආරෝග්‍ය යැ, මේ ඒ නිර්ණය යැ' යි දහම දෙසන්නෙමි, තෙපි ආරෝග්‍යය දනගන්නාවු යැ නිර්ණය දක්නාවු යැ. ඒ කොපට ඇස් පහළවීම හා සමග පඤ්චෝපාද්‍යාස්කන්ධයෙහි යම් ජන්දරාගයෙක් වේ නම් ඒ පහවන්නේ යැ. තවද කොපට මෙබඳු සිතෙක් වන්නේ යැ : "හවත, එකත්තෙන් මම දිගුකලක් මෙ සිත විසින් රවටනල්‍යයෙමි වඤ්චිතයෙමි පොළොඹනල්‍යයෙමි. මම වූකලි ද්‍රව් කොට ගනුයෙමි රූපය මැ ද්‍රව් කොට ගනිමි. ද්‍රව් කොට ගනුයෙමි වේදනාව

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

උපාදිසිං, වේදනංගෙව උපාදියමානො උපාදිසිං, සඤ්ඤංගෙව උපාදියමානො උපාදිසිං, සංකාරංගෙව උපාදියමානො උපාදිසිං, විඤ්ඤාණංගෙව උපාදියමානො උපාදිසිං. තස්ස මෙ උපාදනපච්චයා භවො, භව පච්චයා ජාතී, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො භොති'ති.

එවං පසන්නො අහං භොතො ගොතමස්ස : පභොති මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙත්තුං, යථාහං ඉමමාං ආසනා අනුකො වුට්ඨහෙය්‍ය'න්ති.

තෙන හි තිං මාගන්දිය සපුරිසෙ භජේය්‍යාසි, යතො ඛො තිං මාගන්දිය සපුරිසෙ භජේය්‍යාසි, තතො තිං මාගන්දිය සභුමමං සොස්සාසි. යතො ඛො තිං මාගන්දිය සභුමමං සොස්සාසි, තතො තිං මාගන්දිය ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජේය්‍යාසි. යතො ඛො තිං මාගන්දිය ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජේය්‍යාසි, තතො තිං මාගන්දිය සාමිංගෙව ඤාය්‍යාසි, සාමං දක්ඛිසි.¹ ඉමෙ රෙහා ගණ්ඨා සලලා, ඉධ රෙහා ගණ්ඨා සලලා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති, තස්ස මෙ උපාදනනිරේධා භවතිරේධො, භවතිරේධා ජාතිනිරේධො, ජාතිනිරේධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති, එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරේධො භොති'ති.

එවං වුත්තෙ මාගන්දියො පට්ඨපාඨකො භගවන්තං එතදවොච : අභික්ඛන්තං භො ගොතම, අභික්ඛන්තං භො ගොතම, සෙය්‍යථාපි භො ගොතම නික්ඛජ්ජන්තං වා උක්ඛජ්ජේය්‍යාසි, පටිවජ්ජන්තං වා විචරෙය්‍යාසි, මුලභස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛෙය්‍යාසි, අක්ඛිකාරෙ වා නෙලපජේය්‍යාසි ධාරෙය්‍යාසි, චක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛිතන්ති. එවමෙවං භොතො ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. ලහෙය්‍යාහං භොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලහෙය්‍යං උපසම්පද'න්ති.

යො ඛො මාගන්දිය අඤ්ඤාතිත්ථිපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකඛාති පබ්බජ්ජං, ආකඛාති උපසම්පදං, සො චත්තාරෙ මාසෙ පරිවසති, චතුත්තං මාසානං අව්වයෙන ආරභිචිත්තා භික්ඛු පබ්බාජේන්ති, උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය. අපි ච මේඤ්ච පුග්ගලවේමත්තතා විදිතාති.

සථෙ භන්තෙ අඤ්ඤාතිත්ථිපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ ආකඛාන්තා පබ්බජ්ජං ආකඛාන්තා උපසම්පදං, චත්තාරෙ මාසෙ පරිවසන්ති, චතුත්තං මාසානං අව්වයෙන ආරභිචිත්තා භික්ඛු පබ්බාජේන්ති. උපසම්පාදෙනති භික්ඛුභාවාය. අහං චත්තාරි වස්සාති පරිවසිස්සාමි. චතුත්තං මං වස්සානං අව්වයෙන ආරභිචිත්තා භික්ඛු පබ්බාජේන්තු, උපසම්පාදෙනතු භික්ඛුභාවායාති.

1. දක්ඛිස්සාසි - මජ්ඣං, පිඬු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මැ දඩි කොට ගනිමි. දඩි කොට ගනුයෙමි සංඥව මැ දඩි කොට ගනිමි. දඩි කොට ගනුයෙමි සංස්කාරයන් මැ දඩි කොට ගනිමි. දඩි කොට ගනුයෙමි විඤ්ඤාය මැ දඩි කොට ගනිමි. ඒ මට උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් හවය වෙයි. හව ප්‍රත්‍යයෙන් ජාතිය වෙයි, ජාති ප්‍රත්‍යයෙන් ජරාමරණශොකපරිදෙවිදුඃඛදොමීනසා උපායාසයෝ වෙති. මෙසෙයින් තෙල සකල දුඃඛස්කන්ධයාගේ සමුදය වේ" යයි.

මෙසෙයින් මම හවත් ගෞතමයනට ප්‍රසන්නයෙමි : "යමිසේ මම මෙ අස්නෙන් නො අද වැ නැහෙන්නෙමි නම් හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මට එසේ දහම් දෙසන්නට පොහොතා සේකැ" යි.

එසේ වී නම් මාගන්දිය, තෙපි සත්පුරුෂයන් හජනය කරව. යම් කලෙකැ පටන් මාගන්දිය, තෙපි සත්පුරුෂයන් හජනය කරන්නාහු ද, එදවස පටන් මාගන්දිය, තෙපි සදහම් අසන්නාහු යැ. යම් කලෙකැ පටන් මාගන්දිය තෙපි සදහම් අසන්නාහු ද, එදවස පටන් මාගන්දිය තෙපි ධම්මානුධම්මයට (නිසි පිළිවෙතට) බස්නාහු යැ. යම් කලෙකැ පටන් මාගන්දිය තෙපි ධම්මානුධම්මයට බස්නාහු ද, එදවස පටන් මාගන්දිය තෙපි "මොහු රොගයෝ යැ ගණ්ඩයෝ යැ ශල්‍යයෝ යැ, මෙහි (නිවනෙහි) රොගයෝ ගණ්ඩයෝ ශල්‍යයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති, ඒ මට උපාදාන නිරොධයෙන් හවනිරොධය වෙයි, හවනිරොධයෙන් ජාතිනිරොධය වෙයි, ජාතිනිරොධයෙන් ජරාමරණශොකපරිදෙවිදුඃඛදොමීනසා උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙති, මෙසෙයින් මේ සියලු දුඃඛරාශීහුගේ නිරෝධය වේ" යයි කුමු ම දන්නාහු යැ කුමු මැ දන්නාහු යැ.

මෙසේ වදළ කල්හි මාගන්දිය පරිමුචක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණු සැල කෙළේ යැ : "ඉතා මැනවි හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි හවත් ගෞතමයෙනි. යමිසේ හවත් ගෞතමයෙනි, යටිහුරු කරනලද්දක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, ප්‍රතිවජන්ත වූවක් හෝ විවර කරන්නේ ද, මුළා වූවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තෝ රූප දකිත්ව'යි අදුරෙහි හෝ තෙල්පහනක් දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ හවත් ගෞතමයන් විසින් නත් අයුරින් ධම්ම ප්‍රකාශ කරනලද. තෙල මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යෙමි. ධම්මයත් භික්ෂුසභ්භයාත් සරණ කොට යෙමි. මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වෙත පැවිදි ලබන්නෙමි මහලුපැවිදි ලබන්නෙමි මැනවැ" යි.

'මාගන්දිය, අත්තොටුවිරු යමෙක් මෙසස්නෙහි ප්‍රවුජ්‍යා කැමැති වේ ද, උපසම්පත් කැමැති වේ ද, හේ සාරමසක් පිරිවසයි, සාරමසෙකැ ඇවැමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති මහණහු (මහු) පැවිදි කරවති, භික්ෂුභාවයට උපසපත් කරවත්, එතෙකුදුවත් මෙහිලා මා විසින් පුද්ගලනානාත්වය දන්නාලද' යි.

"ඉදින් වහන්ස, අත්තොටුවිරුහු මෙසස්නෙහි ප්‍රවුජ්‍යා කැමැත්තාහු උපසම්පත් කැමැත්තාහු සාරමසක් පරිවාස කෙරෙත් ද, සාරමසෙකැ ඇවැමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති මහණහු භික්ෂුභාවයට පැවිදි කරවත් ද, උපසපත් කරවත් ද, මම සතර හවුරුද්දක් පිරිවසන්නෙමි, සතර හවුරුද්දෙකැ ඇවැමෙන් ආරාධිත සිත් ඇති මහණහු (මා) පැවිදි කරවත්වා, භික්ෂුභාවයට උපසපත් කරවත්වා" යි.

අලුත් බෝ මාගන්දියො පට්ඨකාපකො හගවතො සනතිකෙ පඤ්චරුං,
 අලුත් උපසම්පදං. අවිරුපසම්පන්නො බෝ පනායසමා මාගන්දියො
 එකො වූපකට්ඨො අපමන්නො ආනාපි පභිතන්නො විහරන්නො න
 විරසෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තො සම්මදෙව අගාරසමා අනගාරිතං
 පඤ්චනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපට්ඨොයානං දිට්ඨව ඛමෙම සං
 අභිඤ්ඤා සම්මිකත්වා උපසම්පජ්ජා විහාසි. ඕණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං,
 කතං කරණීයං, නාපරං ඉන්ද්‍රියායාති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤානරො ව
 බෝ පනායසමා මාගන්දියො අරහතං අහොසිති.

මාගන්දියසුත්තං පඤ්චමං.¹

මාගන්දිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ප්‍රවුජ්‍යා ලද, උපසම්පත් ලද, උපසපත් නොබෝකල් ඇති ආයුෂ්මත් මාගන්දිය එකලා වූයේ ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූ නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවනට අළු සිත් ඇති වූ වසන්තයේ : කුලපුත්‍රයෝ යමක් සඳහා මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වදිත් ද, ඒ අනුත්තර වූ බ්‍රහ්මචර්‍යාවසාන සම්බ්‍යාත අභිත්ථය නොබෝ කලෙකින් මැ ඉභාත්මයෙහි මැ තෙමේ වෙසෙසින් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කෙළේ යැ. 'ජාතිය ක්ෂය වූ මහබ්‍රහ්මර වූස නිමවන ලදි, සතරමහ කිස කරන ලද, මෙ බව පිණිස අත් කිසෙක් නැතැ'යි දූතගත්තේ යැ. ආයුෂ්මත් මාගන්දිය තෙරණුවෝ වැළිත් රහතුන් අතුරෙහි එක්තරා කෙනෙක් වූහ'යි.

පස් වැනි වූ මාගන්දිය සූත්‍ර යි.

—————

2. 3. 6

සර්වක සුභතං

එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං භගවා කොසම්බියං විහරති ශොඨි-
තාරුමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන සඤ්ඤා පරිබ්බාජකො පිලකඛ
ගුහායං පටිවසති මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං පඤ්ඤාමනෙතති පරි-
බ්බාජකසතෙති. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සායනසමයං පතිසල්ලානා
වුට්ඨිතො භික්ඛු ආමනෙතයි 'ආයාමාවුසො යෙන දෙවකට්ඨොබ්බො¹
තෙත්ථපසඛකමිත්ඤ්ඤාම ගුහාදස්සනායා'ති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛු
ආයස්මතො ආනන්දස්ස පට්ටස්සොත්ථං, අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ
සම්බහුලෙති භික්ඛුති සද්ධිං යෙන දෙවකට්ඨොබ්බො තෙත්ථපසඛකමි.
තෙන ඛො පන සමයෙන සඤ්ඤා පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බා-
ජකපරිසාය සද්ධිං නිසිනෙතා: හොති උත්තාදිතියා උච්චාසද්දමගාසද්දයා²
අනෙකවිතිතං තීරථ්ඤානකථං කථෙන්නියා. සෙය්‍යපීදං: රුජකථං
චොරකථං මහාමිත්තකථං සෙනාකථං භයකථං සුඤ්ඤකථං අත්තකථං
පානකථං වත්ථකථං යානකථං සයනකථං මාලාකථං ගන්තිකථං ඤාති-
කථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං පුරිස-
කථං³ පූරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්ත-
කථං ලොකකායාසිකං සමුද්දකායාසිකං ඉතිභවාගවකථං ඉති වා.

අද්දසා ඛො සඤ්ඤා පරිබ්බාජකො ආයස්මන්තං ආනන්දං දුරතොව
ආගච්ඡන්තං. දිස්සාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙයි⁴ අපසසද්දා ගොතො
ගොතානු, මා ගොතො: සද්දමකත්ථ, අයං සමණස්ස ගොතමස්ස
සාවකො ආගච්ඡති සමණො ආනන්දෙ. යාවතා ඛො පන සමණස්ස
ගොතමස්ස සාවකා කොම්බියං පටිවසන්ති අයං තෙසං අඤ්ඤාතරො
සමණො ආනන්දෙ. අපසසද්දකාමා ඛො පන තෙ ආයස්මනෙතා
අපසසද්දවිතීනා අපසසද්දස්ස වණ්ණවාදිනො, අපෙචනාම අපසසද්දං
පරිසං විදිත්වා උපසඛකමිත්තබ්බං මඤ්ඤාදයා⁵ති. අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා
තුණ්හි අගෙත්ථං.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන සඤ්ඤා පරිබ්බාජකො තෙත්ථ-
පසඛකමි. අථ ඛො සඤ්ඤා පරිබ්බාජකො ආයස්මන්තං ආනන්දං
එතදවොච: එතු ඛො භවං ආනන්දෙ, ඥාගතං⁶ ගොතො ආනන්දස්ස
විරස්සං ඛො භවං ආනන්දෙ ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය,

1. දෙවකට්ඨොබ්බො - සිඹු, මජ්ඣං, සා:
2. උච්චාසද්දය මහාසද්දය - PTS.
3. පුරිසකථං - මජ්ඣං, සා, PTS, උභං
4. සණ්ඨපෙයි - මජ්ඣං
5. සාගතං සිඹු.

2. 3. 6

සඤ්ඤා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාගාවතුන් වහන්සේ කොසඹැනුවර නිසා සෝඛිතාරාමයෙහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි සඤ්ඤා පරිව්‍රාජක පන්සියක් පමණ වූ මහත් පිරිවැරි පිරිස් හා සමග පුලිල භූතයෙහි වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්දපරියන් වහන්සේ සවස්වේලෙහි පිළිසලනින් නැගී සිටියේක් 'ඇවැත්නි දෙවකටසොබ්භ (වැසිදියෙන් වළඟුන් හෙබ) යම් තැනෙක්හි ද එහි භූතදම්භයට යම්හ'යි හික්ෂුන් ඇමැතුසේක. 'එසේ යැ ඇවැත්නි'යි ඒ මහණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට පිළිවදන් දුන්හ. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්දපරියන් වහන්සේ බොහෝ හික්ෂුන් සමග දෙවකටසොබ්භය කරා එළඹිසේක. එසමයෙහි සඤ්ඤා පිරිවැරි තෙම උද්ගතනාද ඇති උස්භඩ මහභඩ නහන අනෙකප්‍රකාර කිරණ්විත කරා කරන මහත් පිරිවැරිපිරිස් හා සමග හුන්හෝ වෙයි. ඒ කෙබඳු කරා යැ යත් : රජුන් පිළිබඳ කරා යැ සොරුන් පිළිබඳ කරා යැ මහඇමැත්තියන් පිළිබඳ කරා යැ සේනා පිළිබඳ කරා යැ භයකරා යැ යුද්ධකරා යැ ආහාරකරා යැ පානකරා යැ වස්ත්‍රකරා යැ භයනකරා යැ මාලාකරා යැ ගන්ධකරා යැ ඤාතින් පිළිබඳ කරා යැ යානකරා යැ ශ්‍රාමකරා යැ නිගමකරා යැ නගරකරා යැ ජනපදකරා යැ ස්ත්‍රීන් පිළිබඳ කරා යැ ඉරියන් පිළිබඳ කරා යැ වීරිකරා යැ කුම්භසාන (පැන්තොට) කරා යැ (කුම්භදයින් පිළිබඳ හෝ කරා යැ) පූර්විකකරා යැ නන්වැදෑරුම් නිර්විකකරා යැ ලෝකායතකරා යැ සමුද්‍රායානකරා යැ (ශාශ්වත උච්ඡද්දි සවැදෑරුම්) හවාහවකරා යැ යන මේ යි.

සඤ්ඤා පිරිවැරි තෙමේ දුරින් මැ වඩනා ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන් දුටුයේ යැ. දක සියපිරිස සන්හුන් කරවී ය, 'හවත්නි, නිශ්ශබ්ද වෙත්වා, හවත්තු නහමක් ශබ්ද කරවු, ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවක වූ මේ ශ්‍රමණ ආනන්දයෝ පැමිණෙති, කොසඹැනුවර ශ්‍රමණගෞතමයන්ගේ යම් පමණ ශ්‍රාවකයෝ වෙසෙත් ද, මේ ශ්‍රමණ ආනන්දයෝ ඔවුනතර එක්කරා කෙනෙක, ඒ ආයුෂ්මත්හු වැළින් නිහඩ බව කැමැත්තාහ, නිහඩ වූ බුදුරජුන් විසින් විනිශ්චය, නිහඩ තැන්හි ගුණ කියන්නාහ, නිහඩපිරිස දැන එළැඹියයුතු කොට සිතා නම් මැනැවැ'යි. එකල්හි ඒ පරිව්‍රාජකයෝ නිහඩ වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්දපරියන් වහන්සේ සඤ්ඤා පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹියහ. ඉක්බිති සඤ්ඤා පරිව්‍රාජක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරුන්ට තෙල කී : "හවත් ආනන්දයෝ පැමිණෙන සේක්වා, හවත් ආනන්දයනට ස්වාගත යැ, හවත් ආනන්දයෝ මෙහි ඊමෙන් බොහෝ කලෙකින් මේ පරියාය (කරුණ) කළහ, හවත් ආනන්දයෝ වැඩහිඳුනා සේක්වා,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මේ අස්ත පනවනලද්දී. අයුෂ්මත් අනාඤ්ඤාචර්යන් වහන්සේ පනවනලද අස්තෙහි වැඩිහුන්හ. සඤ්ඤා පරිව්‍රාජක ද එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන එක්සේ වැඩිහින. එක්සේ වැඩිහින සඤ්ඤා පරිව්‍රාජකහට අයුෂ්මත් අනාඤ්ඤාචර්යන් කීහ : “සඤ්ඤායෙනි, දන් කවර නම් කථාවෙකින් යුක්ත වැළැක්වුණ ද, කොප වියින් කවර නම් කථාවක් අධ්‍යයන කරනලද ද?”යි. හවත් අනාඤ්ඤායෙනි, තෙල කථාව කීවේ, ඇපි දන් යම් කථාවෙකින් යුක්ත වැළැක්වුණ නම් තෙල කථාව හවත් අනාඤ්ඤායෙනට පසු වත් ඇපිමට දුලබ නොවෙයි. හවත් අනාඤ්ඤායෙනට මැ ස්වකීය අධ්‍යයනවශයෙනි දහම කථා වැළැක්වීම අධ්‍යයන කරමි. “එසේ වී නම් සඤ්ඤායෙනි, අසව, මොනොවට මෙතෙක් කරව, කියමි”යි. “එසේ යැ හවත්”යි සඤ්ඤා පරිව්‍රාජක අයුෂ්මත් අනාඤ්ඤාචර්යන්ට පිළිවදන් ඇස්වී. අයුෂ්මත් අනාඤ්ඤාචර්යන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදන :

“සඤ්ඤායෙනි, සත්ත්වයන්ගේ අධ්‍යයනවශයෙන් දන්තා වූ ඥාණධර්මයන් දන්තා වූ ප්‍රත්‍යයාදීන්ට නිසි ගෙයින් අර්භත් වූ සත්‍යාවබෝධය කළ ගෙයින් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යාවත්ත වියින් සතර අමුම්සරවස් කෙතෙක් වදනලද්දහ, අස්වැසිලි රහිත වූ සතර මුම්සරවස් කෙතෙක් ද වදනලද්දහ : “යම් මුත්තවරිය වාසයෙකැ තුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බහිරවස් නො වසන්නේ ය, වසනුයේ හෝ නායය වූ අනවදාධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යැ”යි.

හවත් අනාඤ්ඤායෙනි, තුවණැති දන්තා වූ ඇපිත් දන්තා වූ අර්භත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යාවත්ත වියින් කවර සතර අමුම්සරවස් කෙතෙක් වදනලද්දහ ද, “යම් තැනෙකැ තුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බහිරවස් නො වසන්නේ යැ වසනුයේ හෝ නායය වූ අනවදාධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ ද”යි:

සඤ්ඤායෙනි, මෙලොවැ ඇතැම් භාස්තව්‍යයන් මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි: “දන් දෙය එල නැත, පුරුෂයෙහි එල නැත, පවුරු කොට අළු දෙයෙහි එල නැත, සුක්කය දුක්කය කම්පයන් ගේ එලයක් විපාකයක් නැත, මෙලොව නැත, පරලොව නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඕපසාතික සත්ත්වයෝ නැත, සමාග්ගහ වූ සමාක් ප්‍රතිපත්ත වූ මහණබවුණු කෙතෙක් නැත, ලොවැ යම් කෙතෙක් මොලොවත් පරලොවත් තුමු මැ දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසත් නම් ඔහු යි. මේ පුරුෂ සතර මහාභූතයෙන් උපත. යම් කලෙක කල්පය කෙරේ ද එකල පෘථිවිධාතුව බාහිර පෘථිවිධාතුවට එක් වෙයි අනුව යෙයි, අධ්‍යාත්මික අබිධාතුව බාහිර අබිධාතුවට එක් වෙයි, අධ්‍යාත්මික තෙජොධාතුව බාහිර තෙජොධාතුවට එක්වෙයි, අධ්‍යාත්මික වායොධාතුව බාහිර වායොධාතුවට එක්වෙයි, ඉන්ද්‍රියයෝ අධ්‍යාධ්‍යාතුවට දිවෙයි, හොත් ඇද පස්වතු කොට ඇති පුරුෂයෝ සිටි දෙනෙක් මළහු ගෙන යෙයි, සොහොන දක්වා ගුණපදයෝ පැනෙයි, පරෙව්පැහැ ඇති ඇට යේෂ වෙයි, ද්‍රෝණි සත්කාරයෝ හස්මය අත්ත කොට ඇත්තාහ, යම් දිමෙන් වේ ද එය බාලයන් වියින් පනවනලද්දෙක, යම් කෙතෙක් අස්තිකවාද පවසත් ද එය උන් ගේ සිස් වූ මාණ්ඩලයක විලාසයක, බාලයෝ ද පණ්ඩිතයෝ ද කය බිඳීමෙන් උච්ඡේදයට විනාශයට පැමිණෙයි, මරණින් මතු නො වෙත්” යයි. සඤ්ඤායෙනි, වඳ වූ පුරුෂ එහිලා මෙසේ තුවණැති සලකයි : “මේ හවත් භාස්තව්‍ය තෙම මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙක : දොළඳ්දෙහි එල නැත, පුද්ගල ද්දෙහි එල නැත, පවුරු කොට අළු දෙයෙහි එල නැත, සුක්කය දුක්කය කම්පයන්ගේ එලවිපාකයක් නැත, මෙලොව නැත, පරලොව නැත, මවු නැත, පියා නැත, ඕපසාතික සත්ත්වයෝ නැත, යම් කෙතෙක් මෙලොවත් පරලොවත් තුමු මැ දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසත් ද එබඳු වූ සමාග්ගහ සමාක්ප්‍රතිපත්ත මහණබවුණු කෙතෙක් නැත, මේ පුරුෂ සතර මහාභූතයෙන් උපත, යම් කලෙක කල්පය කෙරේ ද, එකල පෘථිවිධාතුව පෘතුවිධාතුවට පැමිණෙයි, අබිධාතුව

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වාසො වාසොකායං අනුපෙති අනුපගච්ඡති, ආකාසං ඉන්ද්‍රියානි සඛකමනති, ආසන්දි පඤ්චමා පුරිසා මතං ආදය ගච්ඡන්ති, යාව ආලාහනා පදනි පඤ්ඤානති, කාපොතිකානි අට්ඨති හවන්ති, හස්සන්තාහුති යො, දගත්‍රපඤ්ඤාතනං යදිදං දනං, තෙසං තුව්ඡං මුසා විලාපො යෙ කෙවි අත්තිකවාදං වදන්ති, බාලෙ ච පණ්ණිතෙ ච කායස්ස හෙද උච්ඡිජ්ජන්ති, විනස්සන්ති, න භොනති පරමමරණාති. සචෙ ඉමස්ස භොතො සන්තො සචං වචනං, අකතෙන මෙ එත්ත කතං, අබ්බුසිතෙන¹ මෙ එත්ත වුසිතං, උභොපි මයං එත්ත සමසමා සාමඤ්ඤං පත්තා, යො වාහං න වදමි: ‘උභො කායස්ස හෙද උච්ඡිජ්ජස්සාම විනස්සිස්සාම, න හවිස්සාම පරමමරණා’ති. අතිරෙකං බො පතිමස්ස භොතො සන්තො නග්ගියං මුණ්ඩියං උක්ඛුචිකප්පමානං කෙසමස්සලොචනං, යොහං පුත්තසම්මාධිසයනං අජ්ඣාචසනො කාසිකච්ඡන්තං පච්චන්තො භොතො මාලාගතිවිලෙපනං ධාරෙන්නො ජාතරූපරජනං සාදියන්නො ඉමිනා භොතා සත්ථාදු සමසමගතිකො හවිස්සාමි අතිසම්පරායං, සොහං කිංචානන්නො කිංපස්සන්නො ඉමස්මිං සත්ථරි බුහමවරියං වරිස්සාමි, සො අබුහමවරිය-වාසො අය’නති ඉති විදිත්වා තස්මා බුහමවරියා නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. අයං බො සද්දක තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමාසමුද්ධෙත පථමො අබුහමවරියවාසො අක්ඛාතො යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බුහමවරියං න වසෙය්‍ය, වසන්නො වා නාරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුනචපරං සද්දක ඉධෙකචෙචා සත්ථා එවංවාදි භොති එවංදිට්ඨි: ‘කරතො’² කරයතො ඡිත්තො ඡේදපයතො පචතො පාචයතො³ සොචයතො සොවාපයතො කිලමතො කිලමාපයතො එත්තො එත්තපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදියතො සන්ධිං ඡිත්තො නිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරෙතො පරිපජෙ තිට්ඨතො පරදුරං ගච්ඡතො මුසාහණතො, කරතො⁴ න කරියති පාපං බුරපරියතොන චෙට්ඨි වකෙකන යො ඉමිස්සා පථවියා පාණෙ එකමංසබලං⁵ එකමංසපුඤ්ජං⁶ කරෙය්‍ය, නත්ථි තතො නිදනං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො දක්ඛිණඤ්ඤෙට්ඨි ගඛාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය හනන්නො භාතෙන්නො ඡිත්තො ඡේදපෙන්නො පචන්නො පාචෙන්නො⁷ නත්ථි තතො නිදනං පාපං, නත්ථි පාපස්ස ආගමො, උත්තරඤ්ඤෙට්ඨි ගඛාය තීරං ගච්ඡෙය්‍ය දදන්නො දපෙන්නො යජන්නො යාජෙන්නො⁷ නත්ථි තතො නිදනං පුඤ්ඤං, නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො, දතෙන දමෙන සංයමෙන සච්චවිජේජන නත්ථි පුඤ්ඤං, නත්ථි පුඤ්ඤස්ස ආගමො’ති.

1. අබ්බුසිතෙන - මජ්ඣං. PTS.
2. කරොතො - මජ්ඣං.
3. පචාපයතො - මජ්ඣං. ස්‍යා.
4. එකං මංසබලං - මජ්ඣං. ස්‍යා.
5. එකං පුඤ්ජං - මජ්ඣං. ස්‍යා.
6. පාචාපෙන්නා - මජ්ඣං.
7. සජාපෙන්නා - මජ්ඣං. ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අබ්බාතුවට පැමිණෙයි, වායෝධාතුව වායෝධාතුවට පැමිණෙයි, ඉන්ද්‍රියයෝ ආකාශ ධාතුවට දිවෙති, හොක් ඇද පස්වනු කොට ඇති පුරුෂයෝ මළහු ගෙන යෙති, සොහොන දක්වා ගුණපදයෝ පැනෙති, පරෙව්පැහැ ඇති ඇට ගේෂ වෙයි, දුතාදි සත්කාරයෝ හස්මය ආත්ම කොට ඇත්තෘහ, දුතය බාලයන් විසින් පතවන ලද, යම් කෙනෙක් අස්තික වාදය පවසත් ද එය උන් ගේ සිස් වූ මාෂායෙක, විලාපයෙක, බාලයෝ ද පණ්ඩිතයෝ ද කය බිඳීමෙන් උච්ඡේදයට විනාශයට පැමිණෙති, මරණින් මතු නො වෙත්'' යයි. ඉදින් මේ හවත් ශාස්තෘහු ගේ වචනය සැබැවෙක් නම් මොහු ගේ ශාසනයෙහි මහණදම් නො කළ මා විසින් කරන ලද, මොහු ගේ ශාසනයෙහි බබ්බරවස් නො වීසූ මා විසින් බබ්බරවස් වසන ලද, මේ ශ්‍රමණධර්මයෙහි ඇපි දෙදෙනා මැ සමසම වූමහ, සමාන බවට පැමිණියමහ, මම වූකළී ඇපි දෙදෙනා මැ කය බිඳීමෙන් උච්ඡේදයට පැමිණෙමහ, වැනැසෙමහ, මරණින් මතු නො වමහ'යි නො කියමි. යළි මේ හවත් ශාස්තෘහු ගේ නග්න බව වූවූ බව උච්ඡුපදහන, කෙස්සරවුඵ සිද්ධි අභිච්ඡයෙකි, මම පුත්‍රසම්බාධශයනයෙහි වසන්නෙමි කසිසදුන් වළඳනුයෙමි මල්ගඳ වීලෙවුන් දරනුයෙමි රත්රිදී ඉවසනුයෙමි පරලොව දී මේ හවත් ශාස්තෘහු හා සමානගති ඇති වන්නෙමි, ඒ මම කුමක් දන්නෙමි කුමක් දක්නෙමි මේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි බබ්බර වෙසෙමි ද?යි. ගේ 'මේ අමුත්මවයාඛිවාසයෙකැ'යි මෙසේ දන ඒ මුත්මවයාඛියෙන් කලකිරී නික්ම යෙයි. සඤ්කය, දාන්තා වූ දක්තා වූ අර්හත් සමාස්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් මේ පළමු වන අමුත්මවයාඛිවාසය වදරන ලද්දේ යැ, යම් බබ්බරෙකැ විඤ්චු වූ පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්බර නො වසන්නේ යැ, වසනුයේ ගෝ න්‍යාය වූ අනවදාධර්මය ආරාධනය නො කරන්නේ යි.

තවද සඤ්කයෙහි, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘ කෙනෙක් මෙවන් වාද ඇත්තෘහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තෘහු වෙති : ''(සියතින්) කරන්නාහට (අතින්) කරවන්නාහට සිදින්නාට සිදුවන්නාට (දේවීන්) පෙළන්නාට පෙළවන්නාට ශෝක කරන්නාට කරවන්නාට ක්ලාන්ත කරන්නාට කරවන්නාට එකුතය කරන්නාහට කරවන්නාහට ප්‍රාණවධ කරන්නාහට නුදුන්නදය ගන්නාහට ගෘහසන්ධි සිදින්නාහට ගම් පහරනුවහට එක්ගෙයක් පැහැර ගන්නාහට මංපහරනුවහට පරඹුවන් කරා යන්නහුට මුසඩා කියනුවහුට (පටි කෙරෙමි හැඟ) කරන්නාහට ද පටි නැති. යමෙක් ක්ෂුරධාරා නිම්වලලු කොට ඇති චක්‍රයෙන් මෙ පොළොවහි ප්‍රාණින් එක් මස්ථසක් එක් මාංශපුඤ්ජයක් කරන්නේ නම් එ භේතුචෙන් පටි නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත, තසමින් තස්වමින් සිදුවමින් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ඉදින් ගඩගානදියෙහි දකුණු ඉවුරට යන්නේ නමුදු එ භේතුචෙන් පාපයෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත. දෙමින් දෙවමින් යාග කරමින් කරවමින් ඉදින් ගඩගානදියෙහි උතුරු ඉවුරට යන්නේ නමුදු එ භේතුචෙන් පිනෙක් නැත, පුණ්‍යයාගේ පැමිණීමෙක් නැත, දුතයෙන් ඉන්ද්‍රියදම්තයෙන් කායවාක් සංයමයෙන් සත්‍යවචනයෙන් පිනෙක් නැත, පුණ්‍යයාගේ පැමිණීමෙක් නැතැ''යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තනු සඤ්ඤා විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්ඤාකතී: අයං ඛො භවං සත්ථා එවංවාදී එවංදිට්ඨි: ‘කරතො කාරයතො ජිහ්වතො ඡේදපයතො පචතො පාචයතො සොචයතො කිලමයතො එඤ්ඤා එඤ්ඤාපයතො පාණමතිපාතයතො අදින්නං ආදියතො සන්ධිං ජිහ්වතො නිලොපං හරතො එකාගාරිකං කරොතො පරිපඤ්ඤා තිට්ඨතො පරදුරං ගච්ඡතො මුසාභණ්ණතො කරතො න කරියති පාපං. බුරුපරියතොන වෙපි වකෙකත යො ඉමිස්සා පඨවියා පාණෙ එකමංසඛ්ඛං එකමංසපුඤ්ඤං කරෙය්‍ය, නච්චි තතො නිදනං පාපං, නච්චි පාපස්ස ආගමො. දක්ඛිණ්ණෙකුට්ඨි ගඛිකාය නිරං ගච්ඡෙය්‍ය හතතො කාතොතො ජිහ්වතො ඡේදපෙතො පචතො පාචෙතො නච්චි තතො නිදනං පාපං, නච්චි පාපස්ස ආගමො. උත්තරෙකුට්ඨි ගඛිකාය නිරං ගච්ඡෙය්‍ය දදතො දපෙතො යජ්ජතො යාජ්ජතො නච්චි තතො නිදනං පුඤ්ඤං, නච්චි පුඤ්ඤස්ස ආගමො, දතෙන දමෙන සංයමෙන සම්මං වජ්ජෙන නච්චි පුඤ්ඤං, නච්චි පුඤ්ඤස්ස ආගමොති.

සචෙ ඉමස්ස භොතො සඤ්ඤා සම්මං වට්ඨනං, අකතෙන මෙ එත්ථ කතං, අබ්බුසිතෙන මෙ එත්ථ වුසිතං. උභොපි මයං එත්ථ සමසමා සාමඤ්ඤං පත්තා යො වාහං න වදාමි, ‘උභින්නං කුරුතං න කරියති පාප’නති. අතිරේකං ඛො පතිමස්ස භොතො සඤ්ඤා නග්ගියං මුඤ්ඤියං උකතුරිකපාධානං කෙසමසුලොචනං, යොහං පුත්තසම්මාධිසයනං අජ්ඣාපිසතො කාසිකවඤ්ඤං පච්චිත්තොතො මාලාගකිව්ලෙපනං ධාරෙතො ජාතරූපරජනං සාදියතො ඉමිනා භොතා සත්ථාරා සමසමගතිකො ගවස්සාමි අභිසම්පරායං. සොහං කිංජානතො කිංපස්සතො ඉමස්මිං සත්ථරි බ්‍රහ්මචරියං වරික්ඛාමි, සො ‘අබ්‍රහ්මචරියවාසො අයනති’ ඉති විදිතා තස්මා බ්‍රහ්මචරියා නිබ්බිජ්ජ පක්කමති.¹ අයං ඛො සඤ්ඤා තෙන භගවතා ජාතතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධොන දුතියො අබ්‍රහ්මචරියවාසො අකතාතො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය, විසතො වා න ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුනචපරං සඤ්ඤා ඉධෙකවෙවා සත්ථා එවංවාදී භොති එවංදිට්ඨි: ‘නච්චි හෙතු නච්චි පච්චයො සත්තානං සම්බුද්ධියාය, අහෙතු අපච්චයා සත්තා සම්බුද්ධියානති. නච්චි හෙතු නච්චි පච්චයො සත්තානං විසුද්ධියා, අහෙතු අපච්චයා සත්තා විසුද්ධියානති. නච්චි ඛලං නච්චි විරියං නච්චි පුරිසත්ථාමො නච්චි පුරිසපරක්කමො, සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භුතා සබ්බෙ ජීවි: අවිසා අඛ්‍යා අවිරියා නියතිසම්බන්ධාචපරිණතා ඡක්ඛෙවාභිජාතිසු සුඛදුක්ඛං පටිසංවේදෙතති’ති.

1. නිබ්බිජ්ජාපක්කමති - සිමු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සංකුසු, එතිලා නුවණැති පුරුෂ මෙසේ නුවණින් සලකයි : “මේ භවත් ශාස්තෘ තෙම මෙවන් වාද ඇත්තෙක, මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තෙක : “කරන්තාහට කරවන්තාහට සිදින්නාහට සිදුවන්නාහට වෙහෙසන්නාහට වෙහෙසවන්නාහට ශොක කරවන්නාහට ක්ලාන්ත කරවන්නාහට සලන්නාහට සලවන්නාහට ප්‍රාණවධ කරන්නාහට නුදුන් ද ගන්නාහට ගෘහසන්ධි සිදින්නාහට ගම් පහරන්නාහට එක් ගෙයක් පැහැර ගන්නාහට මං පහරන්නාහට පරමුත් කරා යන්නාහට මුසවා බණන්තනුට දන දන පටි කරන්නාහට පාපයෙක් නැති. ඉදින් යමෙක් ක්ෂුරපයානිත වක්‍රයෙන් මේ පොළොවහි ප්‍රාණින් එක් මස්ථසක් එක් මාංශපුඤ්ජයක් කරන්නේ නමුදු ඒ හේතුවෙන් පාපයෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත, ඉදින් නසමින් නස්වමින් සිදිමින් සිදුවමින් පෙළමින් පෙළවමින් ගඩගානදියෙහි දකුණු ඉවුරට යන්නේ නමුදු ඒ හේතුවෙන් පාපයෙක් නැත, පාපයාගේ පැමිණීමෙක් නැත, ඉදින් දෙමින් දෙවමින් යාග කෙරෙමින් කරවමින් ගඩගානදියෙහි උතුරු ඉවුරට යේ නමුදු එ හේතුවෙන් පිනෙක් නැත, පුණ්‍යයාගේ පැමිණීමෙක් නැත. දනගෙන් ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් සංයමයෙන් සත්‍යවචනයෙන් පිනෙක් නැත, පින් පැමිණීමෙක් නැතැයි.

ඉදින් මේ භවත් ශාස්තෘහුගේ වචනය සැබෑවෙක් වේ නම් මෙහි මහණදම් නො කළ මා විසින් කරන ලද, මෙහි බ්‍රහ්මචරිය නො වීසු මා විසින් වසනලද, තෙල මහණදම්හි ඇපි දෙදෙනා මැ ගුණයෙන් සම්මත වම්හ, සම්මතව පැමිණියම්හ, මම් මුකලි ‘පටි කරන දෙදෙනාහට පාපය නො කැරේ’ යයි නො කියමි. මේ භවත් ශාස්තෘහු ගේ වැළිත් නග්න බව මුළු බව උච්ඡිද්‍රව්‍ය නෙහෙරවුළු සිදිම අතිරේකයෙකි. මම් පුත්‍රසම්බාධයනගෙහි වාසය කරන්නෙමි කපිසදුන් වළදනෙමි මල්ගෙඩිලෙවුන් දරන්නෙමි රන්රිදි ඉවසන්තෙමි මේ භවත් ශාස්තෘහු හා සමග පරලොව දී සමානගති ඇත්තෙකිමි වෙමි. ඒ මම කුමක් දන්නෙමි කුමක් දන්නෙමි මේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි බ්‍රහ්මචරිය වෙසෙමි ද? හෙ තෙම මේ අමුත්තවරියවාසයෙකැයි මෙසේ දන ඒ මුත්තවරියයෙන් නිවේදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සංකුසු, ඒ සියල්ල දන්නා වූ දක්නා වූ අර්හත් වූ සමාසක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් මේ දෙ වැනි අමුත්තවරියවාසය වදනලද්දේ යැ. යම් කැනෙකැ වීඤ්චු පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බ්‍රහ්මචරිය නො වසන්නේ යැ වසනුයේ හෝ නායා වූ අනවදාධම්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යැ.

තවද සංකුසු, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘ කෙනෙක් මෙවන් වාද ඇත්තාහු මෙවන් දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙති : “සත්ත්වයන් ගේ කෙලෙසීමට හේතුවෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති, අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන් ගේ විභූතියට හේතුවෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති, අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ විභූත වෙති. බලයෙක් නැත, වියානියෙක් නැත, පුරුෂඝෝෂියෙක් නැත, පුරුෂපරාක්‍රමයෙක් නැති. හැම සත්තූ හැම ප්‍රාණිහු හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ වසන නො වූවාහු බල රහිත වූවාහු වියානි රහිත වූවාහු නියතිසධගති ස්වභාවයෙන් පරිණත වූවාහු අතිජාති සයෙකැ මැ සිට සුවදුක් විදිත්” යයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තත්‍ර සඤ්ඤා විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති : ‘අයං ඛො භවං සත්ථා ඵචංවාදී ඵචංදිට්ඨි : නත්ථි හෙතු නත්ථි ජච්චයො සත්තානං සංඛිතිලෙසාය. අහෙතු අපච්චයා සත්තා සංඛිතිලෙසානති. නත්ථි හෙතු නත්ථි ජච්චයො සත්තානං විසුද්ධියා. අහෙතු අපච්චයා සත්තා විසුජ්ඣානති. නත්ථි ඛලං නත්ථි විරියං නත්ථි පුරිසත්ථාමො නත්ථි පුරිසපරකකමො, සබ්බෙ සත්තා සබ්බෙ පාණා සබ්බෙ භූතා සබ්බෙ ජීවා අවසා අබලා අවිරියා තිගතිසංඛිතිභාවපරිණතා ඡයෙඤ්ඤාභිජාතිසු සුඛදුක්ඛං පටිසංවේදෙනති’ති. සචෙ ඉමස්ස භොතො සද්දුතො සච්චං වචනං, අකතෙන මෙ ඵත්ථ කතං, අබ්බුධිතෙන මෙ ඵත්ථ වුසිතං. උගොපි මයං ඵත්ථ සමසමා සාමඤ්ඤං පතතා, යොවාහං න වදාමි, උගො අහෙතු අපච්චයා විසුජ්ඣිස්සාමා’ති. අතිරෙකං ඛො පතිමස්ස භොතො සද්දුතො නග්ගියං මුණ්ඩියං උකකුටිකපට්ඨානං කෙසමස්ස ලොචනං. යොහං පුත්තසම්මාධියෙනං අජ්ඣාචසනෙනා කාසිකච්ඡදනං පච්චනුභොතො මාලාගකිවිලෙපනං ධාරෙතො ජාතරූපරජනං සාදියතො ඉමිනා භොතා සත්ථාරා සමසමගතිකො භවිස්සාමි අභිසම්පරායං. සොහං කිංජානතො කිංපස්සතො ඉමස්මිං සත්ථරි බ්‍රහ්මවිරියං වරිස්සාමි. සො අබ්‍රහ්මවිරියවාසො අය’නති ඉති විදිති; තස්මා බ්‍රහ්මවිරියා තිබ්බිජ්ජ පක්කමති. අයං ඛො සඤ්ඤා තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන තතියො අබ්‍රහ්මවිරියවාසො අක්ඛාතො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මවිරියං න වසෙය්‍ය වසනො වා නාරාගෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුනචපරං සඤ්ඤා ඉධෙකච්චො සත්ථා ඵචංවාදී භොති ඵචංදිට්ඨි : ‘සත්තීමෙ කායා අකචා අකච්චිධා අතිමිතා අතිමානා විඤ්ඤා කුට්ඨා ඵසිකච්චාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජනති න විපරිනමනති,¹ නාඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාධෙනති. නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. කතමෙ සත්ත : පඨවිකායො ආපොකායො තෙජෝකායො වායො-කායො සුඛෙ දුක්ඛෙ ජීවෙ සත්තීමෙ. ඉමෙ සත්ත කායා අකචා අකච්චිධා අතිමිතා අතිමානා විඤ්ඤා කුට්ඨා ඵසිකච්චාසිට්ඨිතා. තෙ න ඉඤ්ජනති, න විපරිනමනති,¹ නාඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාඛාධෙනති, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුඛාය වා දුක්ඛාය වා සුඛදුක්ඛාය වා. තත්ථ නත්ථි භන්තා වා ඝාතෙතා වා සොතා වා සාවෙතා වා විඤ්ඤතා වා විඤ්ඤපෙතා වා. යෙපි තිණ්ණෙන සත්ථෙන සිසං ජීඤ්ඤති. න කොචි කඤ්චි ජීවිතා වොරොපෙති. සත්තත්තං තෙවි කායානම්නත්තරෙන සත්ථං විවරමනුපතති.

1. විපරිනාමෙතති - මජ්ඣං. සං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සංකතය, එහි ලා විඤ චූ පුරුෂ මෙසේ නුවණින් සලකයි : මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම මෙබඳු වාද ඇත්තේ මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තේ වෙයි : “සත්ත්වයන්ගේ කෙලෙසීමට භේතුයෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති, අභේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති. සත්ත්වයන්ගේ විභූද්ධියට භේතුයෙක් නැත, ප්‍රත්‍යයෙක් නැති, අභේතු අප්‍රත්‍යයෙන් සත්ත්වයෝ විභූද්ධ වෙති. බලයෙක් නැත, වියඛියෙක් නැත, පුරුෂ ශක්තියෙක් නැත, පුරුෂ පරාක්‍රමයෙක් නැති. හැම සත්ත්‍ව හැම ප්‍රාණිත්‍ව හැම භූතයෝ හැම ජීවයෝ අවශ්‍යත, අබලයත, අවිඛියත. නියතිසම්භවතිස්සම්භාවයෙන් පරිණත වූවාහු අභිජාති සයෙක්කි මැ සුවුණක් විදුති. ඉදින් මේ හවත් ශාස්තෘහු ගේ වචනය සැබැවෙක් වී නම්, මොහුගේ ශාසනයෙහි මහණදම් නො කළ මා විසින් කරන ලද, බබ්බරවස් නො විසූ මා විසින් වසන ලද. මේ ශ්‍රමණධර්මයෙහි ඇපි දෙදෙන මැ සමසම වූමහ, සමාන බවට පැමිණියමහ. මම වූකලි ඇපි දෙදෙන මැ අභේතු අප්‍රත්‍යයෙන් විභූද්ධ වමහ’යි නො කියමි. මේ හවත් ශාස්තෘහුගේ වැළිත් නග්න බව මුඛු බව උච්චුපදනන කෙස්සරවුළු සිද්ධිම අතිරේකයෙකි. ඒ මම පුත්‍රසම්බාධ ශයනයෙහි වසනෙමි කසියෙදුන් වළඳනෙමි මල්ගඳවිලෙචුන් ධරතූයෙමි රත්රිදි ඉවසනුයෙමි මේ හවත් ශාස්තෘහු හා සමග පරලොවහි සමසම ගති ඇත්තෙමි වෙමි. ඒ මම කවර ගුණයක් දන්තෙමි දක්තෙමි මේ ශාස්තෘහු කෙරෙහි බබ්බරවස් වසනෙමි ද? හෙතෙම මේ ‘අමුත්මවරියවාසයෙකැ’යි දන ඒ මුත්මවරියයෙන් නිවේදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සංකතය, ඒ සියල්ල දන්තා වූ දක්තා වූ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ තුන් වැනි අමුත්මවරිය වාසය වදරනලද්දේ යැ. යම් තැනෙකැ නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්බරවස් නො වසන්නේ යැ වසනුයේ හෝ නායය වූ අනවදා ධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි,

තවද සංකතය, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘ කෙනෙක් මෙබඳු වාද ඇත්තාහු මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තාහු වෙති : (කිසිවකු විසින්) නො කරන ලද නො කළ විධාන ඇති (සාද්ධියෙනුදු) නො මවන ලද නො මවවන ලද වද වූ හිරිකුළු මෙන් සිටියා වූ එමිකාසාමිහයක් මෙන් සිටි මේ සත් කාය කෙනෙක් වෙති. ඔහු නො සැලෙති, පියවි නො හරිති, ඔවුනොවුන් නො පෙළෙති, උනුනට සුව පිණිස වේවයි දුක් පිණිස වේවයි සුවදුක් පිණිස වේවයි නො සමත් වෙති. කවර සත් දෙකෙක යත් : පඨවිකාය යැ ආපේකාය යැ තේජෝ කාය යැ වායෝකාය යැ සුඛ යැ දුක්ඛ යැ ජීව යැ යන මේ සත යි. මේ සප්තකායයෝ ආකාශය, අකාශවිධානය, අතිර්මිතය, අතිර්මාතය, අවන්ධාය, කුටසංය, එමිකාසාධිසථිතය, ඔහු නො සැලෙති, නො පෙරළෙති, ඔවුනොවුන් නො පෙළෙති, උනුනට සුව පිණිස වේවයි දුක් පිණිස වේවයි සුවදුක් පිණිස වේවයි නො සමත් වෙත්. ඒ සප්තකායයන් අතුරෙහි නසන්නෙක් හෝ නස්වන්නෙක් හෝ අසන්නෙක් හෝ අස් වන්නෙක් හෝ දන්නෙක් හෝ දන්වන්නෙක් හෝ නැති යමෙක් තියුණු සැතින් හිස සිදි නමුදු කිසිවෙක් කිසිවකු දිවියෙන් තොර නො කෙරෙයි. වැළි සත් වැදෑරුම් කායයන් අතුරෙන් මැ ශක්ත්‍රය විවරයට පිවිසෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

චුද්දස බො පනිමානි යොනිපමුඛසතසහස්සානි සට්ඨිඤ්ච සතානි ඡ ව සතානි. පඤ්ච ව කමමුනො සතානි පඤ්ච ව කමමානි තිණ්ණි ව කමමානි කමෙව ව අඛිකමෙව ව, ආට්ඨිපට්ඨපද, ආට්ඨිකතරකපා, ඡලාභිජාති-යො, අට්ඨපුරිසභූමියො, එකුනපඤ්ඤස ආජිවසනෙ,¹ එකුනපඤ්ඤස පට්ඨකපකසනෙ, එකුනපඤ්ඤස නාගාචාසසනෙ, විසෙ ඉන්ද්‍රියසනෙ, තිංසෙ නිරුපසනෙ, ඡතතිංස රජොධාතුයො, සත්ත සඤ්ඤිගඛො, සත්ත අසඤ්ඤිගඛො, සත්ත නිගණ්ඨිගඛො,² සත්ත දෙවා, සත්ත මානුසා, සත්ත පෙසාචා,³ සත්ත සරා, සත්ත පට්ඨවා,⁴ සත්ත පපානා, සත්ත පපානසතානි, සත්තසුපිනා, සත්තසුපිනසතානි, චුලුපාසිතිමහාකපුපුනො⁵ සතසහස්සානි යානි බාලෙ ව පණ්ණිනෙ ව සකුංචිනො සංසරිනො දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති. තඤ්ඤ නඤ්ඤ ඉමිනාහං සිලෙන වා චතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා අපරිපක්ඛං වා කමිං පරිපාචෙක්ඛාමි, පරිපක්ඛං වා කමිං චුස්ස චුස්ස බ්‍රහ්මකරිස්සාමිති⁶. හෙවං නඤ්ඤ දෙණ්ඨිනෙ සුඛදුක්ඛෙ, පරියන්තකටෙ සංසාරෙ, නඤ්ඤ භාගනවඛිකෙන, නඤ්ඤ උක්ඛංසාවකංසෙ. සෙය්‍යථාපි නාම සුත්තගුලෙ ඛින්නෙ නිබ්බේදිගමානමෙව පලෙහි, එවමෙවං බාලෙ ව පණ්ණිනෙ වා සකුංචිනො සංසරිනො දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති.

තත්‍ර සද්දක විඤ්ඤ පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකඛති: අයං බො හවං සත්ථා එවංවාදී එවන්ද්‍රවි: සත්තිමේ කායා අකටා අකට්ඨිවා අතිමිත්තා අතිමමානා විඤ්ඤා කුට්ඨා එසිකට්ඨාසිට්ඨිනා. තෙ න ඉඤ්ඤන්ති, න විපරිනමන්ති, නාඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාචාධෙන්නි, නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුඛං වා දුක්ඛං වා සුඛදුක්ඛං වා. කතමේ සත්ත: පඨවිකායො ආපොකායො තෙජෝකායො වායොකායො සුඛෙ දුක්ඛෙ ජිවේ සත්තිමේ. ඉමේ සත්ත කායා අකටා අකට්ඨිවා අතිමිත්තා අතිමමානා විඤ්ඤා කුට්ඨා එසිකට්ඨාසිට්ඨිනා. තෙ න ඉඤ්ඤන්ති, න විපරිනමන්ති, නාඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාචාධෙන්නි. නාලං අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස සුඛං වා දුක්ඛං වා සුඛදුක්ඛං වා. තඤ්ඤ නඤ්ඤ හන්තා වා භාතෙනා වා සොනා වා සාවෙනා වා විඤ්ඤනා වා විඤ්ඤපෙනා වා යොපි තිණ්ණහන සන්තෙන සිසං ජිනුති, න කොපි කඤ්ච ජිවිතා වොරොපෙති, සත්තන්තං යෙවි කායානමන්තරෙන සත්ථං විවරමනුපතති.

චුද්දස බො පනිමානි යොනි පමුඛසතසහස්සානි සට්ඨි ව සතානි ඡ ව සතානි පඤ්ච ව කමමුනො සතානි පඤ්ච ව කමමානි තිණ්ණි ව කමමානි කමෙව ව අඛිකමෙව ව ආට්ඨිපට්ඨපද, ආට්ඨිකතරකපා, ඡලාභිජාති-යො අට්ඨ පුරිසභූමියො එකුනපඤ්ඤස ආජිවසනෙ¹ එකුනපඤ්ඤස පට්ඨකපකසනෙ එකුනපඤ්ඤස නාගාචාසසනෙ විසෙ ඉන්ද්‍රියසනෙ තිංසෙ නිරුපසනෙ ඡතතිංස රජොධාතුයො සත්ත සඤ්ඤිගඛො, සත්ත අසඤ්ඤිගඛො සත්ත නිගණ්ඨිගඛො සත්ත දෙවා සත්ත මානුසා සත්ත පෙසාචා සත්ත සරා සත්ත පට්ඨවා සත්ත පපානා සත්ත පපානසතානි සත්ත සුපිනා සුපිනසතානි චුලුපාසිති මහාකපුපුනො සතසහස්සානි. යානි බාලෙ ව

1. ආජිවකසනෙ - සිමු, මජ්ඣ.	2. නිගණ්ඨිගඛො - ස්වා.
3. පිසාචා - මජ්ඣ, ස්වා.	4. පට්ඨවා - සිමු.
5. මහාකපපිනො - මජ්ඣ, ස්වා.	
6. බ්‍රහ්මකරිස්සාමිති - මජ්ඣ.	

තවද මේ උත්තමයෝනිත්‍ර කුසස්සියදහසක් ද සදහසක් ද සසියයක් ද වෙති. කම් පන්සියයක් ද, කම් පසක් ද, කම් තුනක් ද කම්යක් ද අධිකම්යක් ද වෙයි. දෙසැට ප්‍රතිපදයෙක. දෙසැට අත්තරකල්පයෙක. ඔව් අභිජාතියෙක. අෂ්ට පුරුෂගුණියෙක. එකුත් පනස් ආජීවවෘත්තිගතයෝ යැ, එකුත් පනස් පිරිවැපිපැවිදියයෝ යැ, එකුත් පනස් නාමද්‍රිලියයෙක, විසි ඉදුරන්සියයෙක, තිස් නිරයියයෙක, සතිස් රජස්ධාතුහු ය, (ඔටු ආදි සත් වැදෑරුම්) සංඥිගභියෝ ය, (හැල් ආදි) සත් අසංඥි ගභියෝ ය, උග ආදි සත් නිගණ්ඨි ගභියෝ යැ, සත් දෙවියෝ ය, සත් මිනිස්සු ය, සත් පිශාවයෝ ය, සත් මහවිල්ලු ය, සත් ගණ්ඨිකයෝ ය, මහාප්‍රපාත සතෙක, කුඩා ප්‍රපාත සත්සියෙක, මහා සිහින සතෙක, කුඩා සිහින සත්සියයෙක, යම් කල්ප කෙතෙක් බාලයෝ ද පණ්ඨිතයෝ ද සංඛාවිතය කොට සංසරණය කොට දුක් කෙළවර කරන්නාහු ද ඒ මහාකල්පයෝ සුවාසුසියදහසෙකි. එහි මම් මේ ශීලයෙන් වෙවයි වුතයෙන් වෙවයි තපසින් වෙවයි බ්‍රහ්මවයාභියෙන් වෙවයි නො මුහු කළ කම්ය හෝ මුහුකුරු වන්නෙමියි නැත. මුහුකළ කම්ය හෝ පැහැය පැහැය කෙළවර කරන්නෙමි'යි මෙසේ නැත් මැ යි. සුවදුක් ප්‍රේණයෙන් මනනලද වැන්න, (කි පමණ කලෙකින්) සසර පිරියත් කරනලද යැ, වෘද්ධිහානි නැති, (බාලපණ්ඨිතයනට සසර අඩුවැඩි නො වෙයි මෙය) උත්කෂාවකම්යෙන් නැති, යම්සේ හුවට (ගලක් හෝ ගසක් උඩ සිට) දමනලද්දේ (හු පමණින්) වෙළුම් හරිමින් මැ යේ ද එසෙයින් මැ බාලයෝ ද පණ්ඨිතයෝ ද සංඛාවිත සංසරණ කොට දුක් කෙළවර කරන්නාහ'යි.

සංකුසය, එහි ලා විඤ පුරුෂ මෙසේ සලකයි : “මේ හවත් ශාස්තෘ තෙම මෙබඳු වාද ඇත්තෙක, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇත්තෙක : නො කළ, නො කළ විධාන ඇති, නො මැවූ, නො මව්වනලද, වද වූ, ගිරිකුළු මෙන් සිටියා වූ, එළිකායාමභයක් මෙන් සිටී, මේ සත් කාය කෙතෙක් වෙති. ඔහු නො සැලෙති, පියවි නො හරිති, ඔවුනොවුන් නො පෙළති, උනුනට සුව පිණිස වෙවයි දුක් පිණිස වෙවයි සුවදුක් පිණිස වෙවයි නො සමත් වෙති. කවර සත් දෙනෙක යත් : පඨවිකාය යැ ආපෝකාය යැ තේජෝකාය යැ වායෝකාය යැ සුඛ යැ දුක්ඛ යැ ජීව යැ යන මේ සත යි. මේ සප්තකායයෝ අකායසහ, අකාය විධානසහ, අතිර්මිතසහ අතිර්මාතෘසහ, වන්ධාසහ, කුටසාසහ, එමිකාසාධිස්ථිතසහ. ඔහු නො සැලෙති නො පෙරළෙති, ඔවුනොවුන් නො පෙළති, උනුනට සුව පිණිස වෙවයි දුක් පිණිස වෙවයි සුවදුක් පිණිස වෙවයි නො සමත් වෙති, ඒ සප්තකායයන් අතුරෙහි නසන්නෙක් හෝ නස්වන්නෙක් හෝ අසන්නෙක් හෝ අස්වන්නෙක් හෝ දන්නෙක් හෝ දන්වන්නෙක් හෝ නැති. යමෙක් තිහිණි සැතින් භිස සිඳි නවුදු කිසිවෙක් කිසිවකු දිවියෙන් තොර නො කෙරෙයි, වැළි සත්වැදෑරුම් කායයන් අතුරෙන් මැ ශස්ත්‍රය විවරයට පිවිසෙයි.

තවද මේ උත්තමයෝනිත්‍ර කුසස්සියදහසක් ද සදහසක් ද සසියයක් ද වෙති. කම් පන්සියයක් ද කම්පසක් ද කම් තුනක් ද කම්යක් ද අධිකම්යක් ද වෙයි, දෙසැට ප්‍රතිපදයෙක දෙසැට අත්තරකල්පයෙක ඔව් අභිජාතියෙක අෂ්ට පුරුෂගුණියෙක, එකුත් පනස් ආජීව වෘත්තිගතයෝ යැ එකුත් පනස් පරිව්‍රාජකගතයෝ යැ එකුත් පනස් නාමද්‍රිලියයෝ යැ විංශත් ඉන්ද්‍රියගතයෝ යැ ත්‍රිංශත් නිරයගතයෝ යැ ඔව්ත්‍රිංශත් රජස්ධාතුහු යැ සත් වැදෑරුම් සංඥිගභියෝ යැ සත් අසංඥි ගභියෝ යැ සත් නිර්ග්‍රන්ථිගභියෝ යැ සත් දෙවියෝ යැ සත් මිනිස්සු යැ සත් පිශාවයෝ යැ සත් මහවිල්ලු යැ සත් ගණ්ඨිකයෝ යැ මහාප්‍රපාත සතෙක, කුඩා ප්‍රපාත සත්සියයෙක, මහා සිහින සතෙක, කුඩා සිහින සත්සියයෙක, යම් කල්ප කෙතෙක් බාලයෝ ද පණ්ඨිතයෝ ද සංඛාවිත සංසරණ කොට දුක් කෙළවර

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පණ්ණිනෙ ව සන්ධාවිත්ථා සංසරිත්ථා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති. තත්ථ නත්ති ඉමිනාහං සිලෙන වා වතෙන වා තපෙන වා බ්‍රහ්මචරියෙන වා අපරිපක්ඛං වා කමමං පරිපාවෙස්සාමි, පරිපක්ඛං වා පුස්ස පුස්ස ව්‍යන්තිකරිස්සාමිති හෙවං නත්ති දෛණ්ණිකෙ සුඛදුක්ඛෙ, පරිපන්තකපෙ සංසාරෙ, නත්ති භාගනව්ඨිත්ථෙ නත්ති උක්ඛංසාවක්ඛංසෙ. සෙය්‍යථාපි නාම සුත්තගුලේ ඩිත්තො නිබ්බේසීයමානමේව පලෙති. එවමේවං බාලෙ ව පණ්ණිනෙ ව සන්ධාවිත්ථා සංසරිත්ථා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සන්ති'ති.

සචෙ ඉමස්ස භොතො සඤ්ඤො සම්මං වචනං, අකතෙන මෙ එත්ථ කතං අබ්බුසිතෙන මෙ එත්ථ වුසිතං. උභොපි මයං එත්ථ සම්මතො සාම්ඤ්ඤං පත්තා, යො වාහං න වදාමි: උභො සන්ධාවිත්ථා සංසරිත්ථා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සාමා'ති. අතිරෙකං ඛො පතිමස්ස භොතො සඤ්ඤො නග්ගියං මුණ්ඩියං උක්ඛුට්ඨප්පාධානං කෙසමය්‍යුලොචනං, යොහං පුත්තසම්බාධ-සයනං¹ අජ්ඣාවසනො කාසිකච්ඡදනං පච්චන්‍රභොත්තො මාලාගක්ඛ-විලෙපනං ධාරෙත්තො ජාතිරූපරජනං සාදියත්තො ඉමිනා භොතා සත්ථර් සම්මතගතිකො හවිස්සාමි අභිසම්පර්දයං. සොහං කිංජානත්තො කිංපස්සත්තො ඉමිත්ථං සත්ථරි බ්‍රහ්මචරියං චරිස්සාමි. සො අබ්‍රහ්ම-චරියවාසො අයන්ති ඉති විදිත්ථා නසමා බ්‍රහ්මචරියා නිබ්බිජ්ජ පක්ඛමති අයං ඛො සඤ්ඤා තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමා-සම්බුද්ධො චතුර්ථො අබ්‍රහ්මචරියවාසො අක්ඛාතො යත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසත්තො වා නාරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං. ඉමෙ ඛො තෙ සඤ්ඤා තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධො චතුර්ථො අබ්‍රහ්මචරියවාසා අක්ඛාතා යත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසත්තො වා නාරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලන්ති.

අච්ඡරියං භො ආනන්ද, අබ්බුතං භො ආනන්ද, යාවඤ්ඤිදං තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධො චතුර්ථො අබ්‍රහ්ම-චරියවාසා වසමානා අබ්‍රහ්මචරියවාසාති අක්ඛාතා යත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය, වසත්තො වා නාරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලන්ති.

කතමාති පන තාති භො ආනන්ද තෙන හගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධො චතුර්ථො අනස්සාසිකාති බ්‍රහ්මචරියාති අක්ඛාතාති යත්ථ විඤ්ඤ පුරිසො සසක්ඛං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසත්තො වා නාරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලන්ති :

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කෙරෙන් ද ඒ මහා කල්පයෝ සුවාසුසියදහසෙක, එහි මම මේ ශීලයෙන් වේවයි චුතයෙන් වේවයි තපසින් වේවයි බ්‍රහ්මවයායෙන් වේවයි නො මුහුකළ කම්ය හෝ මුහුකුරු වන්නෙමි'යි නැත, මුහුකළ කම්ය හෝ පැහැස පැහැස කෙළවර කරන්නෙමි'යි මෙසේ නැති. සුවසුක් ප්‍රොණයෙන් මනනලද වැන්න, (කී පමණ කලෙකින්) සසර පිරියත් කරනලද යැ අඩුවැඩි නැත, උත්කෂිථකම් නැති. යම්සේ හුවටෙක් (ගලක් හෝ ගසක් මතුයෙහි සිට) දමන ලද්දේ වේඵම් හරිමින් මැ යේ ද එසෙයින් මැ බාලයෝ ද පණ්ඩිතයෝ ද සංඛාවන සංසරණ කොට දුක් කෙළවර කරන්නාහ'යි.

ඉදින් මේ හවත් ශාස්තෘහුගේ වචනය සැබැවෙක් වී නම්, "ඇපි දෙදෙන සංඛාවන කොට සංසරණය කොට දුක් කෙළවර කරමහ"යි මම නො කියමි, නමුදු තෙල සස්තෙහි මහඡුචම් නො කළ මා විසින් මහඡුචම් කරන ලද, තුළුන්ගේ සස්තෙහි බඹසරවස් නො විසූ මා විසින් බඹසර වසන ලද, මෙහි ලා ඇපි දෙදෙන මැ සමසමයම්හ, සම බවට පැමිණියම්හ. මේ හවත් ශාස්තෘහුගේ අතිරේකය වැළිත් නග්න බව මුඩු බව උච්චුපදහන කෙස්සවුට සිද්ධි යි. මම අභිදරුවන් විසින් සම්බාධ වූ ශයනයෙහි වසනුයෙම් කසිසදුන් වළඳනුයෙම් මල්ගඳවිලෙවුන් ධරනුයෙම් රන්රිදි ඉවසනුයෙම් පරලොව දී මේ හවත් ශාස්තෘ සමග සමසමගති ඇති වන්නෙම් ද ඒ මම කුමක් දන්නෙම් කුමක් දන්නෙම් මේ ශාස්තෘ කෙරෙහි බඹසර වෙසෙමි ද? හෙතෙම මේ 'අබ්‍රහ්මචරියවාසයෙකැ'යි මෙසේ දන එ සස්තෙන් කලකිරී නික්ම යෙයි. සඤ්ඤා, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ අර්හත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් මේ සතර වැනි අබ්‍රහ්මචරියවාසය වදරනලද්දේ යැ. යම් අබ්‍රහ්මචරියයෙකැ විඤ්ඤ වූ පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බඹසර නො වෙසේ ද වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධර්මය නො සපයන්නේ ද එය යි. සඤ්ඤා, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් මේ සතර අබ්‍රහ්මචරියවාසයෝ වදරනලද්දහු යැ, මේ සස්තෙහි විඤ්ඤ වූ පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බඹසර නො වසන්නේ යැ වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි.

හවත් ආනාදයෙනි, ආශ්වයායී යැ, හවත් ආනාදයෙනි, අද්දහ යැ, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් යම් තැනෙකැ විඤ්ඤ වූ පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බඹසර නො වසන්නේ ද, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධර්මය ආරාධනය නො කරන්නේ ද (එබඳු වූ) අස්වැසිලි රහිත වූ මැ සිව් වැදූරුම් අබ්‍රහ්මචරිය වාසයෝ වදරනලද්දහු යැ.

හවත් ආනාදයෙනි, සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දන්නා වූ අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් විසින් යම් තැනෙකැ විඤ්ඤ වූ පුරුෂ බ්‍රමසරවස් නො වසන්නේ ද වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ ද එබඳු අස්වැසිලි රහිත වූ කවර සතර බඹසරවස් කෙනෙක් වදරනලද්දහු ද?යි.

ඉධ සංඥක එකච්චො සත්ථා සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාපි අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පටිජානාති: චරතො ච මේ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සත්තං සමිතං ඤාණදස්සනං පච්චුපට්ඨිතන්ති. සො සුඤ්ඤාමපි අගාරං පටිසති, පිණ්ඩමපි න ලගති, කුක්කුරෙපි ඛසති,¹ චණ්ඩෙනපි හන්තිනා සමාගච්ඡති, චණ්ඩෙනපි අස්සෙත සමාගච්ඡති, චණ්ඩෙනපි ගොණෙන සමාගච්ඡති, ඉත්ඨයාපි පුරිසස්සපි නාමමපි ගොත්තමපි පුච්ඡති, ගාමස්සපි නිගමස්සපි නාමමපි මග්ගමපි පුච්ඡති. සො කිමිදන්ති පුට්ඨො සමානො සුඤ්ඤං මෙ අගාරං පටිසිතබ්බං අහොසි, තෙන පාට්ඨිං. පිණ්ඩං මෙ අලුඬබ්බං අහොසි, තෙන නාලන්ථං. කුක්කුරෙන ඛසිතබ්බං අහොසි, තෙනමපි දට්ඨො. චණ්ඩෙන හන්තිනා සමාගන්තබ්බං අහොසි, තෙන සමාගමං.² චණ්ඩෙන අස්සෙත සමාගන්තබ්බං අහොසි, තෙන සමාගමං. ඉත්ඨයාපි පුරිසස්සපි නාමමපි ගොත්තමපි පුච්ඡිතබ්බං අහොසි, තෙන පුච්ඡිං. ගාමස්සපි නිගමස්සපි නාමමපි මග්ගමපි පුච්ඡිතබ්බං අහොසි, තෙනාපුච්ඡන්ති. තත්ථ සංඥක විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති: ‘අයං ඛො හවං සත්ථා සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාපි—පෙ—අහොසි. තෙනා—පුච්ඡිතති. සො අනුස්සාසිකං ඉදං බ්‍රහ්මචරියන්ති, ඉති විදිත්වා තස්මා බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. ඉදං ඛො සංඥක තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධොන පථමං අනස්සාසිකං බ්‍රහ්මචරියං අකඛාතං, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය, වසන්තො වා නාරුධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුන ච පරං සංඥක ඉධෙකච්චො සත්ථා අනුස්සවිකො හොති අනුස්සව සච්චො. සො අනුස්සවෙන ඉතිහිතිහ පරම්පරාය පිටකසම්පදාය ධම්මං දෙසෙති. අනුස්සවිකස්ස ඛො පන සංඥක සඤ්ඤානො අනුස්සවසම්චිකස්ස සුසුත්තමපි හොති, දුසුත්තමපි හොති. තථාපි හොති. අඤ්ඤාථාපි හොති. යත්ථ සංඥක විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති: ‘අයං ඛො හවං සත්ථා අනුස්සවිකො අනුස්සවසච්චො. සො අනුස්සවෙන ඉතිහිතිහ පරම්පරාය පිටකසම්පදාය ධම්මං දෙසෙති, අනුස්සවිකස්ස ඛො පන සඤ්ඤානො අනුස්සවසම්චිකස්ස සුසුත්තමපි හොති, දුසුත්තමපි හොති, තථාපි හොති, අඤ්ඤාථාපි හොති. සො අනස්සාසිකං ඉදං බ්‍රහ්මචරියන්ති ඉති විදිත්වා තස්මා බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. ඉදං ඛො සංඥක තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධොන දුතියං අනස්සාසිකං බ්‍රහ්මචරියං අකඛාතං, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසන්තො වා නාරුධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුන ච පරං සංඥක ඉධෙකච්චො සත්ථා තක්කි හොති විමංසි. සො තක්කපරියාහතං විමංසානුචරිතං සයම්පට්ඨානං ධම්මං දෙසෙති. තක්කිස්ස ඛො පන සංඥක සඤ්ඤානො විමංසිස්ස සුතක්කිතමපි හොති, දුතක්කිතමපි හොති, තථාපි හොති, අඤ්ඤාථාපි හොති. තත්ථ සංඥක විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චිකති: ‘අයං ඛො හවං සත්ථා තක්කි විමංසි. සො තක්කපරියාහතං විමංසානුචරිතං සයම්පට්ඨානං ධම්මං දෙසෙති. තක්කිස්ස ඛො පන සඤ්ඤානො විමංසිස්ස සුතක්කිතමපි හොති, දුතක්කිතමපි හොති, තථාපි හොති, අඤ්ඤාථාපි හොති. සො අනස්සාසිකං ඉදං බ්‍රහ්මචරියන්ති ඉති විදිත්වා තස්මා බ්‍රහ්මචරියං නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. ඉදං ඛො සංඥක තෙන හගචතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධොන තුතියං අනස්සාසිකං බ්‍රහ්මචරියං අකඛාතං යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය. වසන්තො වා නාරුධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

1. ඛංසති - මජ්ඣම.

2. සමාගමං - මජ්ඣම.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සඤ්ඤා, මෙලොවැ සියල්ල දත්තා වූ සියල්ල දත්තා වූ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් “ඇවිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදන්තා වූ ද නිදි වරන්තා වූ ද මට නිරතුරු ඥානදර්ශනය ඵලාභි සිව්වේ යැ”යි නිරවශේෂ ඥානදර්ශනය පිළින කෙරෙයි. භේ ඥානාගාරයට ද පිවිසෙයි, පිඬුවා ද නො ලබයි, භූතක ද ඔහු ධ්වනි, සැබ ඇතකු හා ද එක්වෙයි, සැබ අසකු හා ද එක් වෙයි, සැබ ගොනකු හා ද එක් වෙයි, ස්ත්‍රියක භේත් පුරුෂයකුගේත් නමුදු ගොකුදු විවාරයි, ගම්හිදු නියමගම්හිදු නමුදු මග ද විවාරයි, භේ ‘මේ කිමෙකැ’යි විවාරන ලද්දේ මැ: “මා විසින් ඥානාගාරයට පිවිසියයුතු විය, එයින් පිවිසියෙමි; මා විසින් පිඬුවා නො ලදයුතු විය, එයින් නො ලත්මි; භූතකයා විසින් ධූමිකියයුතු විය, එයින් ධ්වනතලයෙමි; සැබ ඇතකු හා එක්වියයුතු විය, එයින් එක්වීමි; සැබ අසකු හා එක්වියයුතු විය, එයින් එක්වීමි; සැබ ගොනකු හා එක්වියයුතු විය, එයින් එක් වීමි; ස්ත්‍රියගේ ද පුරුෂයාගේ ද නමුදු ගොකුදු විවෘළයුතු විය, එයින් විවෘළෙමි, ගම්හිදු නියමගම්හිදු නමුදු මග ද විවෘළයුතු විය, එයින් විවෘළෙමි”යි. එහි ලා සඤ්ඤා, නුවණැති පුරුෂ මෙසේ සලකයි: “මේ භවත් ශාස්තෘ තෙම සර්ඤ්ඤා යැ සර්ඤ්ඤා යැ නිරවශේෂ ඥානදර්ශනය පිළින කෙරෙයි . . . ගම්හිදු නියමගම්හිදු නමුදු මග ද විවෘළයුතු විය, එයින් විවෘළෙමි”යි යෙයි. භේ “මෙ බඹසර අස්වැසිලි නැතැ”යි මෙසේ දන ඵ බඹසරෙන් කලකිරි නික්ම යෙයි. සඤ්ඤා, මේ වූකලි ඵ සියල්ල දත්තා වූ දත්තා වූ භාගාවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදනලද පළමු වැනි අනස්සාසික ඉෂ්මවරිය වෙයි. එහි නුවණැති පුරුෂ ඵකාන්තයෙන් බඹසර නො වසන්නේ යැ වසනුයේ නමුදු නායා වූ කුලෙඨමිය සම්පාදනා නො කරන්නේ යි.

තවද සඤ්ඤා, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් ශ්‍රැතය ඇසිරි කෙළේ වෙයි, ශ්‍රැතිය සත්‍යය කොට ඇත්තේ වෙයි. භේ අනුශ්‍රවයෙන් මෙසේ මෙසේ යයි පරම්පරායෙන් පිටකසම්පත්තින් දහම් දෙසයි. සඤ්ඤා, අනුශ්‍රවය ඇසිරි කළ ඇසු දය සත්‍යය කොට ගත් ශාස්තෘහට මනා කොට අසනලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට අසනලද්ද ද වෙයි, ඵසෙයිනුදු වෙයි, අත් සෙයිනුදු වෙයි. එහි ලා සඤ්ඤා, නුවණැති පුරුෂ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේෂා කෙරෙයි: “මේ භවත් ශාස්තෘ තෙම අනුශ්‍රවික ය, අනුශ්‍රවය සත්‍ය කොට ගත්තේ ය, භේ ශ්‍රැතියෙන් මෙසේ මෙසේ යයි පරම්පරායෙන් පිටකසම්පදයෙන් දහම් දෙසයි, ශ්‍රැතිය ඇසිරි කළ ශ්‍රැතිය සත්‍යය කොට ගත් ශාස්තෘහට මනා කොට අසන ලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට අසනලද්ද ද වෙයි, ඵසෙයිනුදු වෙයි, අත් සෙයිනුදු වෙයි. භේ “මෙ බඹසර අස්වැසිලි නැතැ”යි මෙසේ දන ඵ බඹසරින් කලකිරි නික්ම යෙයි. සඤ්ඤා, මේ වූකලි ඵ සියල්ල දත්තා වූ දත්තා වූ භාගාවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදනලද දෙ වැනි වූ අනස්සාසිකඉෂ්මවරිය වෙයි. එහි නුවණැති පුරුෂ ඵකාන්තයෙන් බඹසර නො වසන්නේ යැ වසන්නේ භෝ නායා වූ අනවදාධමිය සම්පාදනා නො කරන්නේ යි.

තවද සඤ්ඤා, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් තකියෙන් ගන්නේ වීමංසායෙන් ගන්නේ වෙයි. භේ තකියෙන් ගන්නාලද වීමංසාව අනුබ්ගිය සිය වැටහීම වූ දහම් දෙසයි. සඤ්ඤා, තකියෙන් ගන්නා වීමංසායෙන් ගන්නා ශාස්තෘහට වැළිත් මොනොවට තකි කරනලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට තකි කරන ලද්ද ද වෙයි, ඵසෙයිනුදු වෙයි, අත් සෙයිනුදු වෙයි. එහි ලා සඤ්ඤා, විඤ්ඤා වූ පුරුෂ මෙසේ සලකයි: “මේ භවත් ශාස්තෘ වූකලි තකියෙන් ගන්නේ වෙයි, වීමංසායෙන් ගන්නේ වෙයි, භේ තකියෙන් ගන්නා ලද වීමංසාව අනුබ් ගිය ස්වියම් ප්‍රතිභාතය වූ දහම් දෙසයි. තකියෙන් ගන්නා වීමංසායෙන් ගන්නා ශාස්තෘහට මොනොවට තකි කරනලද්ද ද වෙයි, නො මනා කොට තකි කරන ලද්ද ද වෙයි, ඵසෙයිනුදු වෙයි, අත් සෙයිනුදු වෙයි. භේ ‘මෙ බඹසර අස්වැසිලි නැතැ’යි මෙසේ දන ඵ බඹසරින් නිවේදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සඤ්ඤා, යම් සස්තෙකැ නුවණැති පුරුෂ ඵකාන්තයෙන් බඹසර නො වස නම් වසනුයේ භෝ නායා වූ අනවදාධමිය සම්පාදනා නො කෙරේ නම් මේ වූකලි ඵ සියල්ල දත්තා වූ දත්තා වූ භාගාවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදනලද තුන් වැනි වූ අනස්සාසික ඉෂ්මවරිය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුන ච පරං සංඥාන ඉධෙකවෙවා සත්ථා මනෙදු හොති මොච්ඡිහො. සො මනෙදුතො මොච්ඡිහතො තථා තථා¹ පඤ්ඤානං පුට්ඨො සමානො වාචා විකෙඛපං ආපජ්ජති අමර්විකෙඛපං. ඵවිට්ඨි² මෙ නො, තථාපි³ මෙ නො, අඤ්ඤාථාපි⁴ මෙ නො, නොතිපි මෙ නො, නො නොතිපි මෙ නොති. තත්ථ සංඥාන විඤ්ඤානං පුරිසො ඉති පටිසංඤ්චිකති. අයං ඛො භවං සත්ථා මනෙදු මොච්ඡිහො, සො මනෙදුතො මොච්ඡිහතො තථා තථා පඤ්ඤානං පුට්ඨො සමානො වාචා විකෙඛපං ආපජ්ජති අමර්විකෙඛපං. ඵවිට්ඨි⁵ මෙ නො, තථාපි⁶ මෙ නො, අඤ්ඤාථාපි⁴ මෙ නො, නොතිපි මෙ නො, නො නොතිපි මෙ නොති. සො අනස්සාසිකං ඉදං බ්‍රහ්මචරියානි ඉති විදිති. තස්මා බ්‍රහ්මචරියා නිබ්බිජ්ජ පක්කමති. ඉදං ඛො සංඥාන තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධො චතුස්සං අනස්සාසිකං බ්‍රහ්මචරියං අක්කාතං, යත්ථ විඤ්ඤානං පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය, වසනො වා නාරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

ඉමානි ඛො සංඥාන තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධො චතුස්සං අනස්සාසිකානි බ්‍රහ්මචරියානි අක්කාතානි, යත්ථ විඤ්ඤානං පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය වසනො වා නාරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලානි.

අවජ්ජිතං හො ආනන්ද අබ්බුතං හො ආනන්ද, යාවඤ්ඤිදං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසම්බුද්ධො චතුස්සං අනස්සාසිකානෙව බ්‍රහ්මචරියානි අනස්සාසිකානි බ්‍රහ්මචරියානි අක්කාතානි. යත්ථ විඤ්ඤානං පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං න වසෙය්‍ය, වසනො වා නාරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං. යො පන සො හො ආනන්ද සත්ථා කිංවාදි කිමක්කාසි යත්ථ විඤ්ඤානං පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලානි.

ඉධ සංඥාන තථාගතො ලොකෙ උපපජ්ජති ‘අරහං සමමාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසමානො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං -පෙ- සං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා පච්චෙදෙති -පෙ- මජ්ඣිකාලොකං -පෙ- බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරස්මි වා කුලෙ පච්චාජාතො. -පෙ- සො ඉමෙ පඤ්ඤාතීවරණෙ පහාය වෙතසො උපක්කිලෙසෙ පඤ්ඤාත දුබ්බලිකරණෙ විවිච්චිව කාමෙහි විවිච්චි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සම්මාරං විවෙකජං පිතිසුඛං පථමං කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ගස්මිං ඛො^{*} සංඥාන සත්ථරි සාවකො ඵවරුපං උලාරං විසෙසං¹ අබ්බිච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤානං පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

1. තත්ථ තත්ථ - මජ්ඣං.
2. ඵවනතිපි - මජ්ඣං. සා.
3. තථාතිපි - මජ්ඣං. සා.
4. අඤ්ඤාථාතිපි - මජ්ඣං. සා.
5. ඛො පන - සා.
6. උලාරවිසෙසං - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද සඤ්ඤය, මෙලොවැ ඇතැම් ශාස්තෘවරයෙක් මද නුවණැත්තේ වෙයි, අනිමුඛ වෙයි. හේ මදනුවණැති බැවින් අනිමුඛ බැවින් ඒ ඒ ප්‍රකාරයෙන් පැන පුළුවස්නා ලද්දේ "මෙසේත් මට (ලබ්බි) නැති, එසේත් මට නැති, අන්සේත් මට නැති, 'නැතැ'යිද මට නැති, 'නොනැතැ'යිද මට (ලබ්බි)නැතැ"යි වචනයෙන් වික්ෂේපයට අපයානිත වික්ෂේපයට පැමිණෙයි. එහි ලා සඤ්ඤය, නුවණැති පුරුෂ මෙසේ සලකයි : "මේ හවත් ශාස්තෘ වූකලී මද නුවණැත්තේ යැ ඉතා මුළු යැ. හේ මද නුවණැති බැවින් ඉතා මුළු බැවින් ඒ ඒ ප්‍රකාරයෙන් පැන පුළුවස්නා ලද්දේ "මෙසේත් මට (ලබ්බි)නැති, එසේත් මට නැති, අන්සේත් මට නැති, 'නැතැ'යිද මට නැති, 'නොනැතැ'යිද මට නැතැ"යි වාචාවික්ෂෙපයට අමරාවික්ෂෙපයට පැමිණෙයි. හේ 'මෙ බබ්බර අස්වැසිලි නැතැ'යි මෙසේ දූත එ බබ්බරින් නිවේදයට පැමිණ නික්ම යෙයි. සඤ්ඤය, යම් සස්තොකා නුවණැති පුරුෂ ඵකාන්තයෙන් බබ්බර නො වසා නම් වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවද්‍යා ධර්මය සම්පාදනය නො කෙරේ නම් මේ වූකලී ඒ සියල්ල දන්තා වූ දක්තා වූ භාගාවත් අර්හත් සම්මාසම්බුද්ධත් විසින් වදරනලද සතර වැනි වූ අනස්සාසික භ්‍රමමවරිය යි.

සඤ්ඤය, මොහු වූකලී ඒ සියල්ල දන්තා වූ දක්තා වූ භාගාවත් අර්හත් සම්මාසම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරනලද සතර අනස්සාසික භ්‍රමමවරියයෝ යි. එහි නුවණැති පුරුෂ ඵකාන්තයෙන් බබ්බර නො වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවද්‍යා ධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යයි.

ආශ්වයායැ හවත් ආනාදයෙනි, ආශ්වයා යැ හවත් ආනාදයෙනි, යම් පමණ ඒ සියල්ල දන්තා වූ දක්තා වූ භාගාවත් අර්හත් සම්මාසම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් අනස්සාසික වූ මැ සතර භ්‍රමමවරිය කෙනෙක් 'අනස්සාසික භ්‍රමමවරියයෝ' යයි වදරන ලද්දහු ද, එහි නුවණැති පුරුෂ ඵකාන්තයෙන් බබ්බර නො වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවද්‍යා ධර්මය සම්පාදනය නො කරන්නේ යි. හවත් ආනාදයෙනි, යම් සසුතොකා නුවණැති පුරුෂ ඵකාන්තයෙන් බබ්බර වසා නම්, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවද්‍යා ධර්මය සම්පාදනය කෙරේ නම් ඒ ශාස්තෘ කිබ්බු වාද ඇත්තේ ද, කුමක් කියන්නේ ද? යි.

සඤ්ඤය, තථාගත වූ අර්හත් වූ සම්මාසම්බුද්ධ වූ අෂ්ටවිද්‍යා පසළොස්වරණ ධර්මයෙන් යුක්ත වූ සුඤ්ඤමත් ඇති ලෝක දන්තා වූ අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථි වූ දෙවිච්ඡික්ෂුතා ශාස්තෘ වූ භාගාවත් බුදුහු මෙලොවැ උපදිති. උන් වහන්සේ මේ සද්දේවක ලෝකය. . . . කුමු අභිඤ්ඤයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති. . . . මධ්‍යාකල්‍යාණ වූ . . . භ්‍රමමවයාය පවසති. එ දහම ගෞතමයෙක් හෝ ගෞතම පුත්‍රයෙක් හෝ එක්තරා කුලයෙකැ උපන්නෙක් හෝ අසයි, . . . හෙතෙම වික්තයට උපත් ලේඛ වූ ප්‍රඥව දුර්ල කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ විතකි සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. සඤ්ඤය, යම් ශාස්තෘ කෙනෙකුත් කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම් එ සස්තොති නුවණැති පුරුෂ ඵකාන්තයෙන් බබ්බර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවද්‍යා ධර්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුන ව පරං සංඤ්ඤා භික්ඛු විතකකවිවාදනං වුපසමා -පෙ- දුතියං කුසං උපසමාපජ්ඣ විහරති. යස්මිං බො සංඤ්ඤා සන්ධි සාවකො ඵවරුපං උදාරං විසෙසං¹ අබ්බිච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසකකං බුහුමවරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුන ව පරං සංඤ්ඤා භික්ඛු පිතියා ව විරාගා උපෙක්ඛතො ව විහරති -පෙ- තුතියං කුසං උපසමාපජ්ඣ විහරති. යස්මිං බො සංඤ්ඤා සන්ධි සාවකො ඵවරුපං උදාරං විසෙසං අබ්බිච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසකකං බුහුමවරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

පුන ව පරං සංඤ්ඤා භික්ඛු සුඛස්ස ව පභානා දුක්ඛස්ස ව පභානා -පෙ- චතුත්තං කුසං උපසමාපජ්ඣ විහරති. යස්මිං බො සංඤ්ඤා සන්ධි සාවකො ඵවරුපං උදාරං විසෙසං¹ අබ්බිච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසකකං බුහුමවරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත පුබ්බෙ නිවාසානුස්සන්ධිඤ්ඤාය විතං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: ඵකම්පි ජාතියං දොපි ජාතියො -පෙ-ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙ නිවාසං අනුස්සරති යස්මිං බො සංඤ්ඤා සන්ධි සාවකො ඵවරුපං උදාරං විසෙසං අබ්බිච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසකකං බුහුමවරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

සො ඵවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධො පරියොදුතෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකකිලෙසෙ මුද්දුතෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත සත්තානං වුත්තපපාතඤ්ඤාය විතං අභිනින්නාමෙති සො දිබ්බෙන් චක්ඛුතා විසුද්ධෙන් අතික්කන්තමානුසකෙන් සතෙත පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පණ්ණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මිපගෙ සතෙත පජානාති. යස්මිං බො සංඤ්ඤා සන්ධි සාවකො ඵවරුපං උදාරං විසෙසං අබ්බිච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසකකං බුහුමවරියං වසෙය්‍ය, වසනො වා ආරාධෙය්‍ය ඤායං ධම්මං කුසලං.

1. උදාරවිසෙසං - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද සංඥා, මහණ තෙම විතකිව්වාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් ද්විතියධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. සංඥා, යම් ශාස්තෘ කෙනකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක තෙම මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම්, එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනාවදාධර්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

තවද සංඥා, මහණ තෙම ප්‍රියයගේ ද විරාගයෙන් උපේක්ෂක වැ ද වෙසෙයි, තෘතියධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. සංඥා, යම් ශාස්තෘ කෙනකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම් එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධර්මය ආරාධනය කරන්නේ යි.

තවද සංඥා, මහණ තෙම සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් . . . චතුර්ධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි. සංඥා, යම් ශාස්තෘ කෙනකුන් කෙරෙහි මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම් එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධර්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

භෞතම මෙසෙයින් (විදර්ශනාපාදක චතුර්ධ්‍යාන) සිත පිරිසු වූ කල්හි පයථිවදන කල්හි අභිගණ (කෙලෙස්) රහිත කල්හි පහ වූ උපක්ෂේප ඇති කල්හි මායු වූ කල්හි කම්මණ වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සුචිතිවාසානුස්මාතිඤ්ජනයට සිත එළවයි. භෞතම අන්තකවිධ සුචිතිවාස සිහි කෙරෙයි, භෞමෙස්ස යි : එක් ජාතියකුදු දෙ ජාතියකුදු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකවිධ සුචිතිවාස සිහි කෙරෙයි. සංඥා, යම් ශාස්තෘ කෙනකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා නම් ඒ ශාස්තෘන්ගේ ශාසනයෙහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශලධර්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

භෞ මෙසේ සිත පිරිසු වූ කල්හි පයථිවදන කල්හි අනභිගණ කල්හි පහ වූ උපක්ෂේප ඇති කල්හි මායු වූ කල්හි කම්මණ වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සත්ත්වයන් ගේ චක්‍රිඋපපත්ති දන්තා පිණිස සිත එළවයි. භෞ මිනිසුන් ඉක්මැසිටි විභුද්ධ වූ දිව ඇසින් චක්‍රිත වන උපද්‍රවය හිත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැසටහන් ඇති නො මනා පැහැසටහන් ඇති මනා ගති ඇති නො මනා ගති ඇති සත්ත්වයන් දකියි. කම්මානුරූප වැ ගිය සත්ත්වයන් දනගනියි. සංඥා, යම් ශාස්තෘ කෙනකුන් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙබඳු උදර විශේෂයක් ලබා ද, එහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බලසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ කුශල ධර්මය සම්පාදනය කරන්නේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරියොද්ධෙ අනඛණ්ණෙ විගතුපක්කිලෙසෙ මුද්දානෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජපතෙත ආසවානං ඛසඤ්ඡායා විතතං අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛතිරොධොති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛතිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති අයං ආසව සමුදයොති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවතිරොධොති යථාභූතං පජානාති. අයං ආසවතිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. තස්ස ඵලං ජානතො ඵලං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුක්ඛත්ථං විමුක්ඛමිති ඤ්ඤං හොති. ඩිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්තනායාති පජානාති. යසම්භො සංඝක සත්ථරි සාවකො ඵවරුපං උළාරං විසෙසං අධිගච්ඡති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො සසක්කං බ්‍රහ්මචරියං චසෙය්‍ය, චසනෙතා වා ආරාධෙය්‍ය ඤ්ඤං ධම්මං කුසලානති.

සො පන සො හො ආනන්ද භික්ඛු අරහං ඩිණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේවො පරික්ඛිණ්ණභවසඤ්ඤාප්පනො සම්මදඤ්ඤා විමුක්ඛො. පරිභුඤ්ඤාය සො කාමෙති.

සො සො සංඝක භික්ඛු අරහං ඩිණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේවො පරික්ඛිණ්ණභවසඤ්ඤාප්පනො සම්මදඤ්ඤා විමුක්ඛො. අහබ්බො සො පඤ්චාධානාති අජ්ඣාචරිතුං අහබ්බො ඩිණාසවො භික්ඛු සඤ්චිච පාණං ජීවිතා වොරොපෙතුං, අහබ්බො ඩිණාසවො භික්ඛු අදින්නං ථෙය්‍යසංඛාතං ආදානං, අහබ්බො ඩිණාසවො භික්ඛු මෙජ්ඣං ධම්මං පතිසෙවෙතුං, අහබ්බො ඩිණාසවො භික්ඛු සමපජානමුසා භාසිතුං, අහබ්බො ඩිණාසවො භික්ඛු සන්තිධිකාරකං කාමෙ පරිභුඤ්ඤානං සෙය්‍යථාපි පුබ්බෙ අභාරියභූතො. සො සො සංඝක භික්ඛු අරහං ඩිණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේවො පරික්ඛිණ්ණභවසඤ්ඤාප්පනො සම්මදඤ්ඤා විමුක්ඛො. අහබ්බො සො ඉමාති පඤ්චාධානාති අජ්ඣාචරිතු'නති.

සො පන සො හො ආනන්ද භික්ඛු අරහං ඩිණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේවො පරික්ඛිණ්ණභවසඤ්ඤාප්පනො සම්මදඤ්ඤා විමුක්ඛො. තස්ස වරතො වෙච්චි තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ඤ්ඤානං සද්දස්සනං පච්චපට්ඨිතං: 'ඩිණං මෙ ආසවා'ති.

තෙන හි සංඝක උපමනෙත කරස්සාමි, උපමායපිධෙකවෙච්ච විඤ්ඤා පුරිසා භාසිතස්ස අත්ථං ආජානන්ති. සෙය්‍යථාපි සංඝක පුරිසස්ස හත්ථපාදා ජින්නා, තස්ස වරතො වෙච්චි තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ජින්නා ච හත්ථපාදා. අපි ච බො පන තං පච්චෙකම්මානො ජානාති: ජින්නා මෙ හත්ථපාදාති. ඵලමෙච්ච බො සංඝක සො සො භික්ඛු අරහං ඩිණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔභිතභාරො අනුප්පත්තසද්දේවො පරික්ඛිණ්ණභවසඤ්ඤාප්පනො සම්මදඤ්ඤා විමුක්ඛො. තස්ස වරතො වෙච්චි තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ඩිණාව ආසවා. අපි ච බො නං පච්චෙකම්මානො ජානාති: ඩිණං මෙ ආසවාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හේ මෙසේ සිත පිරිසුදු කල්හි පයඛිච්ඡා කල්හි ක්ලෙශාභිග්න රහිත කල්හි පහ වූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මඤ්ඤා වූ කල්හි කම්මානා වැසිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි ආසුච්ඡාදනයට (විදුර්ග) සිත එළවයි. හෙ 'මෙ දුක්ඛ'යි ඇති සැටියෙන් දැනගනිමි, 'මෙ දුක්ඛසමුදය' යැයි ඇති සැටියෙන් දැනගනිමි, 'මෙ දුක්ඛනිරෝධ' යැයි ඇති සැටියෙන් දැනගනිමි, 'මෙ දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද' යැයි ඇති සැටියෙන් දැනගනිමි, 'මොහු ආසුච්ඡාද' යැයි ඇති සැටියෙන් දැනගනිමි, 'මෙ ආසුච්ඡාදය' යැයි ඇති සැටියෙන් දැනගනිමි, 'මෙ ආසුච්ඡාදනිරෝධ' යැයි ඇති සැටියෙන් දැනගනිමි, 'මෙ ආසුච්ඡාදනිරෝධගාමිනීපද' යැයි ඇති සැටියෙන් දැනගනිමි. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඔහුගේ සිත කාමාසුච්ඡාදනු විමුක්ත වෙයි, භවාසුච්ඡාදනු සිත විමුක්ත වෙයි, අවිද්‍යාසුච්ඡාදනු සිත විමුක්ත වෙයි. විමුක්ත කල්හි (එළක්ෂණයෙහි) 'විමුක්ත' යැ යන (ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා) ඥානය වෙයි. ජාතිය ක්ෂය වූ යැ මහබ්බසර වැස නිමවන ලද, සිවුමහින් කටයුතු කරන ලද. මේ බව පිණිස අනෙක් මාභිභාවනායෙක් නැතැයි දැනගනී. සඤ්ඤා, යම් ශාස්තෘ කෙනකුත් කෙරෙහි ශ්‍රාවක මෙවන් උදර විශේෂයක් ලබා නම් ඒ ශාස්තෘන්ගේ සස්තෙහි නුවණැති පුරුෂ ඒකාන්තයෙන් බබ්බසර වසන්නේ යැ, වසනුයේ හෝ න්‍යාය වූ අනවදාධම්ම සම්පාදනය කරන්නේ යි.

භවත් ආනන්දයෙනි, ක්ෂය වූ ආසුච්ඡාද ඇති වැස නිමවූ බබ්බසර ඇති සියුමහින් කළ කරණි ඇති බහාතැලූ (ස්කන්ධ ක්ලේශ අභිසංස්කාර) බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දැන (කෙලෙසුන්ගෙන්) විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් ඇද්ද, හේ කාමයන් වළඳ දුයි.

සඤ්ඤා, ක්ෂය වූ ආසුච්ඡාද ඇති වැස නිමවූ බබ්බසර ඇති සියුමහින් කළ කරණි ඇති බහාතැලූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය වූ භවසංයෝජන ඇති මැනැවින් දැන විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් ඇද්ද, හේ කරුණු පසක් කරන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ දැන දැන ප්‍රාණියකු දිවියෙන් ගෙවන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ ස්තෙය සධ්‍යාන වූ නුදුන්නදය ගන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ මෙමුද්දනම් සේවන කරන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ දැන දැන මුසවා කියන්නට නො නිස්ස, රහත් මහණ පෙර ගිහි වූ සෙයින් වස්තුකාමයන් සන්තිධිකොට වළඳන්නට නො නිස්ස. සඤ්ඤා, ක්ෂය වූ වැස නිම වූ බබ්බසර ඇති සියුමහින් කළ කිස ඇති බහාතැලූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය කළ භවසංයෝජන ඇති මොනොවට දැන කෙලෙසුන් කෙරෙන් විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් වෙ ද, හේ මෙ පස් කරුණු කරන්නට නො නිසි වේ.

භවත් ආනන්දයෙනි, ක්ෂය වූ වැස නිම වූ බබ්බසර ඇති කළ කරණි ඇති බහාතැලූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය කළ භවසංයෝජන ඇති මැනැවින් දැන කෙලෙසුන් කෙරෙන් විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් වෙ ද ඇවිදිනා වූ ද සිටිනා වූ ද නිදානා වූ ද නිදිවරන්නා වූ ද ඔහට 'මාගේ ආසුච්ඡාද ක්ෂය වූහ'යි හැමද හැම කල්හි ඤානද්වේශ වෙයි.

එසේ වී නම් සඤ්ඤා, කොපට උපමාවක් කරන්නෙමි. මෙලොවැ ඇතැම් විඤ්ජුරුයෝ උපමායෙකු කියන ලද්දෙහි අර්ථ දැනගනිති. යම්සේ සඤ්ඤා, පුරුෂයකු ගේ අත්පා සිද්ධාලද ද ඇවිදිනා වූ ද සිටිනා වූ ද නිදානා වූ ද නිදිවරන්නා වූ ද ඔහුගේ හස්තපාදයෝ හැම කල්හි හැම විට සිද්ධාලද්දහු මැ වෙති. එතෙකුදුවත් එය ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කරනුයේ 'මාගේ හස්තපාදයෝ සුන්හ'යි දැනගනී. එසෙයින් මැ සඤ්ඤා, ක්ෂය වූ වැස නිමවූ මහබ්බසර ඇති කළ කරණි ඇති බහාතැලූ බර ඇති පැමිණි රහත් බව ඇති ක්ෂය කළ භවසංයෝජන ඇති මැනැවින් දැන කෙලෙසුන් කෙරෙන් විමුක්ත වූ යම් රහත් මහණෙක් වෙ ද ඇවිදිනා වූ ද සිටිනා වූ ද නිදානා වූ ද නිදිවරන්නා වූ ද ඔහට හැම කල්හි ආසුච්ඡාද ක්ෂය වූහ'යි දැනගනී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කීචි බහුකා පන හො ආනන්ද ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ නිය්‍යාතාරොති. 'න ඛො සන්දක එකං යෙව සතං න ද්දෙව සතාති න තීණී සතාති න චතතාරි සතාති න පඤ්ච සතාති. අථ ඛො භියොසාව යෙ ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ නිය්‍යාතාරො'ති. අච්ඡරියං හො ආනන්ද, අබ්බුතං හො ආනන්ද, න ච නාම සංඛමොක්ඛාසනා භවිස්සති න පරධම්මාවසාදනා¹ ආයතනෙ ව ධම්මදෙසනා. තාව බහුකා ච නිය්‍යාතාරො පඤ්ඤාසිස්සන්ති. ඉමෙ පනා'ථිවකා - පුත්තම්මාය පුත්තා, අත්තානඤ්චව උක්ඛංසෙත්ති, පරෙ ච වම්හෙත්ති. තයො චෙව නිය්‍යාතාරො පඤ්ඤාපෙත්ති. තෙය්‍යපීදං: 'නන්දං වච්ඡං, කිසං සංඛිව්චං, මක්ඛලීගොසාල'ත්ති.

අථ ඛො සන්දකො පරිබ්බාජකො සකං පරිසං ආමනෙත්ති : 'චරන්තු හොනෙතා සමණේ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො, නදුති සුක්ඛං අමොගි ලාභසක්කාරසිලොකෙ පරිව්ච්ඡතු'ත්ති. ඉතිහිදං සන්දකො පරිබ්බාජකො සකං පරිසං උයොසාජේසි භගවති බ්‍රහ්මචරියෙති.

සංඥානසුත්තං ඡබ්ඪං.

භවත් ආනන්දයෙනි, මෙසස්නෙහි නියතාකාල (සසරින් නික්මගියාහු) කිපමණ බොහෝ වෙත් ද?යි. සඤ්ඤාය, එක් මැ සියක් නො වෙයි, දෙසියක් නො වෙයි, තුන්සියක් නො වෙයි, සාරසියක් නො වෙයි, පන්සියක් නො වෙයි, වැළිත් මෙ සස්නෙහි නියතාකාල බොහෝ මැ යි. ආශ්වයා යැ භවත් ආනන්දයෙනි, අද්භූත යැ භවත් ආනන්දයෙනි, තමාගේ ලබ්ධිය නඟා තැබීමෙන් නම් නො ද වන්නේ යැ මෙරමා ලබ්ධි හෙළා තැබීමෙන් නො වන්නේ යැ, කාරණයෙහි මැ ධර්මදේශනා වෙයි, එපමණ බොහෝ නියතාකාල ද පැනෙති. මෙ ආජීවකයෝ වැළිත් පුතුන් මළ මවගේ පුත්‍රයෝ යි. (ඔහු) තමා මැ උත්තම කෙරෙහි, මෙරමා ද ගරහති, නියතාකාල නිදනාකුන් මැ පනවති. ඡේ මෙසේ යැ: 'නන්දවර්ණ යැ කිසසඬ්ඛිවර්ණ යැ මක්ඛලිගොසාල යැ'යි.

එකල්හි සඤ්ඤා පටිච්චාසක සියපිරිස් ඇමැති යැ : "භවත්ති, ප්‍රමණ ගෞතමයන් කෙරෙහි බහිසරවස් වසව, දන් අප විසින් ලාභසත්කාරශ්ලෝක හැරපියන්නට පහසු නො වේ." යයි. මෙසේ සඤ්ඤාපටිච්චාසක සිය පිරිස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බ්‍රහ්මචරිය වාසයෙහි උදෙසාග කරවී යයි.

සවැනි සඤ්ඤා සූත්‍ර යි.

2. 3. 7

මහාසකුලදාසී සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුච්චෙන කලඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මහුලා අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා මොරනිවාපෙ පරිබ්බාජකාරාමෙ පටිවසන්ති. සෙය්‍යපීදං: අන්තහාරො¹ චිරබරො² සකුලදාසී ච පරිබ්බාජකො අඤ්ඤා ච අභිඤ්ඤානා අභිඤ්ඤානා පරිබ්බාජකා. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති: පත්තවිවිරං ආදාය රාජගහං පිණ්ඩාය පාවිසි. අථ ඛො භගවතො එතදගොසී: 'අතිපාගො ඛො තාව රාජගහෙ පිණ්ඩාය චරිතුං. යනුතාහං යෙන මොරනිවාපො, පරිබ්බාජකාරාමො, යෙන සකුලදාසී පරිබ්බාජකො තෙත්තපසඛකමෙය්‍යන්ති. අථ ඛො භගවා යෙන මොරනිවාපො, පරිබ්බාජකාරාමො, තෙත්තපසඛකමි. තෙන ඛො පන සමයෙන සකුලදාසී පරිබ්බාජකො මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං නිසින්නො ගොති උත්තාදිනියා උච්චාසද්දමහාසද්දං³ අනෙකවිතිතං තිරිච්ඡානකථං කථෙන්නියා. සෙය්‍යපීදං: 'රාජකථං වොරකථං මහා මත්තකථං සෙනාකථං හයකථං සුඤ්ඤාකථං අන්තකථං පානකථං වත්තකථං යානකථං සයනකථං මාලාකථං ගතකථං ඤාතිකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉඤ්ඤාකථං පුරිසකථං සුරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකම්බසිකං සමුද්දකම්බසිකං ඉති හවාහවකථං' ඉති වා.

අද්දසා ඛො සකුලදාසී පරිබ්බාජකො භගවන්තං දුරතොව අගච්ඡන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසී: 'අපසද්දා ගොන්නො ගොනතු මා ගොන්නො සද්දමකත්. අයං සමණො ගොතමො අගච්ඡති. අපසද්දාකාමො ඛො පන සො අයසමා අපසද්දස්ස වණ්ණවාදි, අපෙචනාම අපසද්දං පරිසං විදිති: උපසඛකමිතබ්බං මඤ්ඤාය්‍යා'ති. අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අගෙසුං. අථ ඛො භගවා යෙන සකුලදාසී පරිබ්බාජකො තෙත්තපසඛකමි. අථ ඛො සකුලදාසී පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: එතු ඛො හතෙත භගවා, ස්වාගතං හතෙත භගවතො, විරස්සං ඛො හතෙත භගවා ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. නිසිදතු හතෙත භගවා ඉදමාසනං පඤ්ඤාත්තන්ති. නිසිදි භගවා පඤ්ඤාත්තෙත අසනෙ. සකුලදාසී ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාතරං නිවං අසනං ගගෙති: එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො සකුලදාසී පරිබ්බාජකං භගවා එතදවොච:

1. {අන්තහාරා - මජ්ඣං.
{අනුගාරො - සිඤ්ඤා, PTS.
2. චිරබරො - සිඤ්ඤා, චිරතරො - සත්තං.
3. {උච්චාසද්දමහාසද්දං - සිඤ්ඤා, මජ්ඣං.
{උච්චාසද්දං, මහාසද්දං - PTS.

2. 3. 7

මහා සකුලුදයි සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද, එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කලඤ්ඤතිවාස නම් වූ චේට්ඨනායෙහි වැඩවසනසේක. එසමයෙහි බොහෝ වූ ප්‍රසිද්ධ පරිව්‍රාජකයෝ මොරතිවාස නම් වූ පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වෙසෙති, හේමෙසේ යැ : “අන්තභාර ද වරධර ද සකුලුදයි පරිව්‍රාජක ද අන්‍යවූ ද ප්‍රසිද්ධ ප්‍රසිද්ධ පරිව්‍රාජකයෝ ද”යි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු සමයෙහි හැදපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන රජගහ නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු සිතෙක් විය : “රජගහනුවර පිඬු පිණිස සරනට තව ඉතා අලුයම. මම මොරතිවාස නම් වූ පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි සකුලුදයි පරිව්‍රාජක කරා එළැඹෙන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ”යි. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොරතිවාස නම් පරිව්‍රාජකාරාමය වෙත එළැඹියහ. එසමයෙහි සකුලුදයි පරිව්‍රාජක උද්ගතනාද ඇති උස්හඬ මහඟු නඟන අනේකප්‍රකාර තීරණ්විතකරා කරන මහපිරිවැරිපිරිස් හා සමග හුන්නේ වෙයි. ඒ කෙබඳු කරා යැ යත් : රජුන් පිළිබඳ කරා යැ සොරුන් පිළිබඳ කරා යැ මහඇමැතියන් පිළිබඳ කරා යැ සේනා පිළිබඳ කරා යැ භයකරා යැ යුද්ධකරා යැ ආහාරකරා යැ පානකරා යැ වස්ත්‍රකරා යැ ශයනකරා යැ මාලාකරා යැ ගන්ධකරා යැ ඥාතීන් පිළිබඳ කරා යැ යානකරා යැ ග්‍රාමකරා යැ නිගමකරා යැ නගරකරා යැ ජනපදකරා යැ ස්ත්‍රීන් පිළිබඳකරා යැ භූරයන් පිළිබඳ කරා යැ වීරී පිළිබඳකරා යැ කුමභස්‍යාන(පැන්තොට) කරා යැ සුවච්ඡේත(අතීතඥාති) කරා යැ නන් වැදෑරුම් නිරට්ඨ කරා යැ ලෝකායතකරා යැ සමුද්‍රාබ්‍යානකරා යැ (ශාශ්වත උච්ඡේදි) භවාභවකරා යැ යන මේ කරා යි.

සකුලුදයි පිරිවැරි දුරින් මැ වඩනා භාග්‍යවතුන් දුටුයේ යැ. දක සියපිරිස සන්ත්‍රන් කරවී : “භවත්ති, නිහඬ වෙත්වා, භවත්තු නඟමක් භඩනගවු, මේ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ එහි, ඒ ආයුෂ්මත්තු වූකලි නිහඬ බව කැමැතියහ, නිහඬබැව්හි භූණකියනුවහ. නිහඬ පිරිස දන එළැඹියැයුතු කොට සිතා නම් මැනැවැ”යි. එකල්හි ඒ පිරිවැරියෝ නිහඬ වූහ. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකුලුදයි පිරිවැරි කරා එළැඹියහ. එකල්හි සකුලුදයි පිරිවැරි භාග්‍යවතුන්ට තෙල වදන් කී : සොමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඩනා සේක්වා, සොමීනි, භාග්‍යවතුන්ට සොගත යැ, සොමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙහි ඊමෙන් බොහෝ කලෙකින් මේ පරියාය කළහ, සොමීනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හිදුනාසේක්වා මේ අස්න පනවනලද”යි. බුදුහු පැනවූ අස්නෙහි වැඩහුන්සේක. සකුලුදයි පිරිවැරි එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් සකුලුදයි පිරිවැරිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළහ :

කායනුඤ්ඤා¹ උදය පිතරගි කථාය සනතිසිත්තා? කා ව පන මො අනතරා කථා විපකතාති? තිට්ඨතෙසා හනෙත කථා යාය මයං එතරගි කථාය සනතිසිත්තා, නෙසා හනෙත කථා හභවතො දුලලහා හවිසසති පච්ඡාපි සචණ්දං. පුරිමානි හනෙත දිවසානි පුරිමතරානි නානාතිත්ථිසානං සමණ්ණාගමණානං කුතුහලසාලායං සනතිසිත්තානං සනතිපතිතානං. අසමනතරා කථා උදපාදි: ලාහා වත හො අභිත- මගධානං, සුලඤ්ඤං² වත හො අභිතමගධානං, යතිමෙ සමණ්ණාගමණා සඛිසිනො ගණිනො ගණාචරියා ඤාතා යසස්සිනො තිත්ථකරා සාධු- සම්මතා ඛහුජනස්ස, රාජගහං වසායාසං ඕසවො,³ අයමි ඛො පුරණො කස්සපො සඛිසි වෙච්ඡි ගණි ව ගණාචරියො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස, සොපි රාජගහං වසායාසං ඕසවො. අයමි මකඤ්ජිගොසාලො -පෙ- අජිතො කෙසකමඤ්ජි -පෙ- පකුඛො කථායාසනො -පෙ- සඤ්ජයො ඛෙලලවිසිප්පතො,⁴ -පෙ- නිගණේයා නාත- ප්පතො⁵ සඛිසි වෙච්ඡි ගණි ව ගණාචරියො ව, ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස, සොපි රාජගහං වසායාසං ඕසවො. අයමි ඛො සමණො ගොතමො සඛිසි වෙච්ඡි ගණි ව ගණාචරියො ව, ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස, සොපි රාජගහං වසායාසං ඕසවො. කොනු ඛො ඉමෙසං භවිතං සමණ්ණාගමණානං සඛිසිනං ගණිනං ගණාචරියානං ඤාතානං යසස්සිනං තිත්ථකරානං සාධුසම්මතානං ඛහුජනස්ස. සාවකානං සකකතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො. කථංඤා පන සාවකා සකකතො ගරුකතො⁶ උපනිස්සාය විහරන්ති⁷ ති?

තත්තෙකමෙව එවමාහංසු: 'අයං ඛො පුරණො කස්සපො සඛිසි වෙච්ඡි ගණි ව ගණාචරියො ව ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාධුසම්මතො ඛහුජනස්ස. සො ව ඛො සාවකානං න සකකතො න ගරුකතො න මානිතො න පුජිතො. න ච පන පුරණං කස්සපං සාවකා සකකතො ගරුකතො උපනිස්සාය විහරන්ති. භුතපුබ්බං පුරණො කස්සපො අනෙකකතාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙති. තත්තඤ්ඤාතරො පුරණස්ස කස්සපස්ස සාවකො සද්දමකාසි: මා හොනෙතා පුරණං කස්සපං එතමත්ථං පුච්ඡිත්ථ. නෙසො එතං ජානාති, මයමෙතං ජානාමි, අමෙහ එතමත්ථං පුච්ඡිත්ථ. මයමෙතං භවිත්තානං' බ්‍යාකරිස්සාමාති. භුතපුබ්බං පුරණො කස්සපො බාහා පග්ගස්ස කඤ්ඤෙතො න ලභති: අප්පසද්ද හොනෙතා හොනතු මා හොනෙතා සද්දමකත්ථ. නෙතෙ භවිත්තො පුච්ඡන්ති. අමෙහ එතෙ පුච්ඡන්ති. මයමෙතෙසං බ්‍යාකරිස්සාමාති. ඛහු ඛො පන පුරණස්ස කස්සපස්ස සාවකා වාදං අපරොපෙත්වා අපකකන්තා: 'න තිං ඉමං ධම්මවිතයං අජානාසි. අහං ඉමං ධම්මවිතයං අජානාමි, තිං තිං ඉමං ධම්මවිතයං අජානිස්සාසි? භිච්ඡාපට්ටකෙතො තිමසි,

1. කායනුඤ්ඤා - සා.
2. සුලඤ්ඤාලාහා - සිඹ්ඹ, මජ්ඣං.
3. උපගතා - සා.
4. ඛෙලලවිසිප්පතො - මජ්ඣං.
5. { නාථපුතො - සිඹ්ඹ.
නාථපුතො - මජ්ඣං.
6. ගරුකතො - මජ්ඣං.
7. භවිතං - PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

උද්ධි, දන්තෙපි කවර නම් කරාවෙකින් යුක්ත වැ උන්නු ද? තොප විසින් කවර නම් කරාවක් අඩාළ කරනලද ද?යි. වහන්ස, තෙල කරා තිබියේවා, ඇපි දන් යම් කරා යෙකින් යුක්ත වැ උන්නාමෝ නම් වහන්ස, තෙල කරා පසුවත් භාගාවතුන් වහන්සේට ඇසීමට දුලබ නො වෙයි. වහන්ස, ඊයේ පෙරෙයිද දිනායන්හි කුතුහලශාලායෙහි රැස්වැ හුන් නානාකීර්ති ශ්‍රමණශ්‍රාවණයන් අතුරෙහි මේ අතුරු කරාව උපත : “භවත්ති, අඟුමගද දෙරටවැසියනට ඒකාන්තයෙන් ලාභයෙක. භවත්ති, අඟුමගද දෙරටවැසියනට ඒකාන්තයෙන් මනා ලාභයෙක. යම් තැනෙක ප්‍රමුඛ සමූහ සධ්ධාන සධ්ධයා ඇති ආචාරගණ ඇති ගණ්දුරු වූ ප්‍රසිද්ධ වූ නැඟිසිටි යශස් ඇති ලබ්ධිකර වූ බොහෝ දෙනාට මැනැවැ’යි සම්මත වූ මේ ශ්‍රමණශ්‍රාවණයෝ රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසළේ (රැස්වුහු) ද ඒ අඟුමගද දෙරට යි. මේ සුරණකාශාපද සධ්ධයා ඇත්තේත් ගණ ඇත්තේත් ගණාවාසී වූයේත් ප්‍රසිද්ධ වූ යශස් ඇති කීර්තිකර වූයේත් බොහෝදෙනාට මැනැවැ යි සම්මත වූයේත් වෙයි. හෙ ද රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසළේ යැ. මේ මත්බලි-හෝසාලද අර්ත කේසකම්බලී ද. . . පකුඩ කවචායන ද සඤ්ජය බෙල්ලවිසි-පුත්ත ද . . . නිගණ්ඨ නානපුත්ත ද සධ්ධයා ඇත්තේත් ගණයා ඇත්තේත් ගණ්දුරු වූයේත් ප්‍රසිද්ධ වූ යශස් ඇති කීර්තිකර වූයේත් බොහෝ දෙනාට මැනැවැ’යි සම්මත වූයේත් වෙයි. හේ ද රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසළේ යැ. මේ ශ්‍රමණගෞතම ද සධ්ධයා ඇත්තේත් ගණයා ඇත්තේත් ගණාවාසී වූයේත් ප්‍රකට වූ යශස් ඇති ලබ්ධිකර වූ බොහෝ දෙනාට මැනැවැ’යි සම්මත වූයේත් වෙයි. හේ ද රජගහනුවර වස්සාවාස කොට ඔසළේ යි. මේ සධ්ධයා ඇති ගණයා ඇති ගණ්දුරු වූ ප්‍රකට වූ යශස් ඇති වූ ලබ්ධිකර වූ බොහෝ දෙනාට මැනැවැ’යි සම්මත වූ භවත් මහණබමුණන් අතුරෙහි කවරෙක් ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත ගුරුකෘත මානිත සුර්ත වෙ ද? කෙසේ නම් ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කොට ගරුකාර කොට ඇසිරි කොට වෙසෙත් ද?යි.

එහි ඇතැම් කෙනෙක් මෙසේ කීහ : මේ පුරුණකාශාප සභිකයා ඇත්තේ ද ගණ ඇත්තේ ද ගණාවායා ද වෙයි, ප්‍රසිද්ධ යැ යශෝ ඇත්තේ යැ ලබ්ධිකර යැ බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත යි. එතෙකුදු වත් හේ ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානිත නො වෙයි, පූරිත නො වෙයි. ශ්‍රාවකයෝ, පුරුණකාශාප සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නො ද ඇසිරි කොට වෙසෙත්. පෙර පුරුණකාශාප නොයෙක් සියගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසයි. එහි පුරුණකාශාපගේ එක්තරා ශ්‍රාවකයෙක් “භවත්ති තෙල කරුණ නහමක් පුරුණකාශාප විවාරව, තෙලෙ එය නො දැනී, ඇපි එය දැනුම්හ, තෙල කරුණ අප විවාරව, ඇපි තෙල කරුණ භවත්තව ප්‍රකාශ කරම්හ”යි. හඬ නැගී යැ. පෙර පුරුණකාශාප දෙඅත් බැඳ හඬ නහනුයේ “භවත්තු නිහඬ වෙත්ව භවත්තු නහමක් හඬ නහවු, තුලුහු භවතුන් නො පුළුවස්ති, තුලුහු අප පුළුවස්ති, ඇපි තුලුතව ප්‍රකාශ කරම්හ”යි හඬ නහනුයේ අවකාශ නො ලැබෙයි. පුරුණකාශාපගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ වාද නඟා තික්ම ගියහ : “තෙපි මෙ සස්න නො දන්නහු යැ, මම මෙ සස්න දැනිමි, කිම තෙපි මෙ සස්න දන්නහු ද? තෙපි මිත්‍යාප්‍රතිපත්තවුවු, මම සමාස් ප්‍රතිපත්තයෙමි, මාගේ වචනය අර්ථසංහිත යැ, තොපගේ වචනය අර්ථසංහිත නො වෙයි,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අභමස්මි සම්මාපටිපන්නො. සහිතං මේ, අසහිතං තෙ. පුරේච්චතීයං පච්ඡා අවච්ච, පච්ඡාච්චතීයං පුරේ අවච්ච, ආවිණ්ණං¹ තෙ විපරාචතතං. ආරොපිතො තෙ වාදෙ, තික්ඛාසිනොයි, චර වාදපාමොක්ඛාය, තිබ්බෙඨෙහි වා සචෙ පභොසිති. ඉති පුරණො කස්සපො සාවකානං න සක්කතො න ගරුකතො න මානිතො න පුජිතො. න ච පන පුරණං කස්සපං සාවකා සක්කතා ගරුකතා උපනික්ඛාය විහරන්ති. අකකුට්ඨො² ච පන පුරණො කස්සපො ධම්මකෙකාසෙනාති.

එකච්ච ඵවමාහංසු: අයමිධි ඛො මක්ඛලි ගොසාලො -පෙ- අජිතො කෙසකම්බලී³ -පෙ- පකුඛො කම්මායනො-පෙ- සඤ්ඤො බෙලලුට්ඨි පුත්තො-පෙ-තිගණ්ඨො නාතපුත්තො සබ්බි චෙව ගණ්ඨි ච ගණ්ඨාචරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාබ්බසම්මතො ඛුත්තස්ස. සොච සාවකානං න සක්කතො න ගරුකතො න මානිතො න පුජිතො. න ච පන තිගණ්ඨං නාතපුත්තං සාවකා සක්කතා ගරුකතා උපනික්ඛාය විහරන්ති. භුතපුබ්බං තිගණ්ඨො නාතපුත්තො අනෙකසතාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙති. තනුඤ්ඤතරො තිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්ස සාවකො සද්දමකායි: ‘මා භොනො: තිගණ්ඨං නාතපුත්තං එතමිත්ථං පුච්ඡිත්ථ, නෙසො එතං ජානාති, මියමේතං ජානාමි, අමේත ඵතමිත්ථං පුච්ඡිත්ථ, මියමේතං භවන්තානං බ්‍යාකරික්ඛාමා’ති. භුතපුබ්බං තිගණ්ඨො නාතපුත්තො බාහා පග්ගස්ස කඤ්ඤො න ලග්ගති. අප්පසද්ද භොනො: භොනතු, මා භොනො: සද්දමිකත්ථ, නෙතෙ භවන්තෙ පුච්ඡන්ති, අමේත ඵතෙ පුච්ඡන්ති, මියමේතං බ්‍යාකරික්ඛාමා’ති. ඛුත්ත ඛො පන තිගණ්ඨස්ස නාතපුත්තස්ස සාවකා වාදං ආරොපෙතා අපක්කන්තා: ‘න තිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානායි, අහං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානාමි, තිං තිං ඉමං ධම්මවිනයං ආජානිස්සාමි? මිච්ඡාපටිපන්නො තම්බ්බි, අභමස්මි සම්මාපටි-පන්නො, සහිතං මේ, අසහිතං තෙ, පුරේච්චතීයං පච්ඡා අවච්ච, පච්ඡා ච්චතීයං පුරේ අවච්ච, ආවිණ්ණං තෙ විපරාචතතං, ආරොපිතො තෙ වාදෙ තික්ඛාසිනොයි, චර වාදපාමොක්ඛාය, තිබ්බෙඨෙහි වා සචෙ පභොසිති. ඉති තිගණ්ඨො නාතපුත්තො සාවකානං න සක්කතො න ගරුකතො න මානිතො න පුජිතො න ච පන තිගණ්ඨං නාතපුත්තං සාවකා සක්කතා ගරුකතා උපනික්ඛාය විහරන්ති. අකකුට්ඨො ච පන තිගණ්ඨො නාතපුත්තො ධම්මකෙකාසෙනාති.

එකච්ච ඵවමාහංසු: ‘අයං ඛො සමණො ගොතමො සබ්බි චෙව ගණ්ඨි ච ගණ්ඨාචරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාබ්බසම්මතො ඛුත්තස්ස. සො ච ඛො සාවකානං සක්කතො ගරුකතො මානිතො පුජිතො. සමණඤ්ච පන ගොතමං සාවකා සක්කතා ගරුකතා උපනික්ඛාය විහරන්ති. භුතපුබ්බං සමණො ගොතමො අනෙකසතාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙති. තනුඤ්ඤතරො සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකො උක්කායි. තමේතඤ්ඤතරො සමුගම්මාරි ජණ්ණකෝ ඤට්ඨෙසි⁴ අප්පසද්ද ආයස්මා භොතු, මායස්මා සද්දමකායි, සත්ථා නො භගවා ධම්මං දෙසෙති’ති. යස්මිං සමයෙ සමණො ගොතමො අනෙකසතාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙති.

1. අභිවිණ්ණං - සිඹු, මජ්ඣං.	2. තිබ්බෙඨෙහි - ස්‍යා.
3. අකකුට්ඨො.	4. කෙසකම්බලො - මජ්ඣං.
5. ජනනුකෙත - සිඹු.	
6. ඤට්ඨෙසි - ස්‍යා.	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පළමු කියයුත්ත පසු වැ කීවහ යැ, පසු වැ කියයුත්ත පළමු කීවහ යැ, තොපගේ ආචර්යා (දිගුකලක් ප්‍රගුණ කළ දය) පෙරැළිණ. තොපට වාද නඟන ලද, නිග්‍රහ කරන ලද වටු, වාදයෙන් මිදෙනුවට ඇවිද උගනුව, ඉදින් සමත් වවුනම් නිවේණිවන කරව''යි නික්ම ගියහ. මෙසෙයින් පූරණකාශාප ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානිත නො වෙයි, පූර්ත නො වේ. ශ්‍රාවකයෝ පූරණකාශාප සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නො ඇසීරී කෙරෙත්. පූරණකාශාප සංභාවාත්‍රෝශයෙන් ආත්‍රෝශ කරනලද්දේ ද වේ'' යයි.

ඇතැම් කෙනෙක් මෙසේ කීහ : මේ මක් බලි ගෝසාල ද අර්ත කේසකම්බලි ද . . . පකුඩකවිවාන ද . . . සඤ්ජය බෙල්ලවිච්ඡත්ත ද . . . නිගණ්ඨනාතපුත්ත ද සඨසයා ඇත්තේ ද වෙයි, ගණ ඇත්තේ ද වෙයි, ගණාවායා ද වෙයි, ප්‍රසිද්ධ යැ යශස් ඇත්තේ යැ තීර්ඨකර යැ බොහෝ දෙනා විසින් මැනැවැ යි සම්මත යි. හේ ද ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානිත නො වෙයි, පූර්ත නො වෙයි. ශ්‍රාවකයෝ නිගණ්ඨනාතපුත්ත සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට ඇසුරු කොට නො ද වෙසෙත්. පෙර නිර්ග්‍රන්ථනාතපුත්‍ර නොයෙක් සිය ගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසයි. එහි නිර්ග්‍රන්ථනාතපුත්‍රගේ එක්තරා ශ්‍රාවකයෙක් : ''හවත්තු තෙල කරුණ නිර්ග්‍රන්ථනාතපුත්‍ර නො විවාරවු, තෙලේ එය නො දනී, ඇපි තෙල කරුණ දැනුම, තෙල කරුණ අප විවාරව, ඇපි තෙල කරුණ හවත්තට පවසමහ''යි හඬ නැගී යැ. පෙර නිගණ්ඨනාතපුත්ත දෙඅත් බැඳ හඬ නඟනුයේ : ''හවත්තු නිහඬ වෙත්වා, හවත්තු නඟමක් හඬ නඟවු, තුලුහු හවතූන් නො විවාරති, තුලුහු අප විවාරති, ඇපි තෙල කරුණ පවසමහ''යි කියාත් අවකාශ නො ලැබෙයි. වැළිත් නිගණ්ඨනාතපුත්තගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ වාද නඟා නික්ම ගියහ : ''තෙපි මේ සස්ත නො දන්නහු යැ. මම මේ සස්ත දනිමි, කිම තෙපි මේ සස්ත දන්නහු ද? තෙපි මිථ්‍යාප්‍රතිපත්ත වටු යැ, මම සමාක් ප්‍රතිපත්තයෙමි, මාගේ වචනය අරිසංහිත යැ තොපගේ වචනය අරිසංහිත නො වෙයි, පළමු කියයුත්ත පසු වැ කීවහ යැ, පසු වැ කියයුතු පළමු කීවහ යැ, තොපගේ ආචර්යා පෙරැළිණ, තොපට වාදරොපිත යැ, නිග්‍රහ කරන ලදුවහු යැ, වාදමොක්ෂ පිණිස ඇවිද උගනුව, ඉදින් සමත් වවු නම් නිවේණිවන කරව''යි නික්ම ගියහ. මෙසෙයින් නිගණ්ඨනාතපුත්ත ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත නො වෙයි, ගුරුකෘත නො වෙයි, මානිත නො වෙයි, පූර්ත නො වෙයි, ශ්‍රාවකයෝ නිගණ්ඨනාතපුත්ත සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නොද ඇසුරු කෙරෙති, නිගණ්ඨනාතපුත්ත ධර්මාත්‍රෝශයෙන් ආත්‍රෝශ කරනලද්දේ ද වේ'' යයි .

ඇතැම් කෙනෙක් මෙසේ කීහ : ''මේ ශ්‍රමණ ගෞතම සභූන් ඇත්තේ වෙයි, ගණ ඇත්තේ වෙයි, ගණාවායා වෙයි, ප්‍රසිද්ධ යැ යශස් ඇත්තේ යැ ලඛිකර යැ බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසම්මත යි. හේ වැළිත් ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත යැ ගුරුකෘත යැ මානිත යැ පූර්ත යි. ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් ශ්‍රමණ ගෞතම සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට ඇසුරු කොට වෙසෙත්. පෙර ශ්‍රමණ ගෞතම නොයෙක් සියගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසයි. එහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ එක්තරා ශ්‍රාවකයෙක් කැපි හඬ නැගී. එක්තරා සමුම්සර මහණෙක් ''ආයුෂ්මත් නිහඬ වේවා, ආයුෂ්මත් නඟමක් හඬ නඟව, අපට ශාස්තෘ වූ භාග්‍යාවතූන් වහන්සේ දහම් දෙසති'' හිඟු දණ්ඩලෙහි ගැවී. යම් කලෙකැ ශ්‍රමණ ගෞතම නොයෙක් සියගණන් ඇති පිරිස්හි දහම් දෙසා ද, එකල්හි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ

තෙව තස්මිං සමයෙ සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකානං ඩිට්ඨසද්දෙ වා හොති උක්කාසිතසද්දෙ වා. තමෙතං ජනකායො පච්චාසිංසමානරුපො පච්චුපට්ඨිතො හොති: 'යං නො භගවා ධම්මං භාසිස්සති, තං නො සොය්සාමා'ති. සෙය්‍යථාපි නාම පුරිසො චාතුම්බාපජෙට්ඨුං මුග්ඛං¹ අනෙලකං පපිලෙය්‍ය² තමෙතං මහජනකායො පච්චාසිංසමානරුපො පච්චුපට්ඨිතො අස්ස. එවමෙවං යස්මිං සමයෙ සමණො ගොතමො අනෙකසතාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙති. තෙව තස්මිං සමයෙ සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකානං ඩිට්ඨසද්දෙ වා හොති උක්කාසිතසද්දෙ වා, තමෙතං මහජනකායො පච්චාසිංසමානරුපො පච්චුපට්ඨිතො හොති: යං නො භගවා ධම්මං භාසිස්සති, තං නො සොය්සාමාති. යෙපි සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකා සමුගම්චාරිති සමපයොජෙත්වා සික්ඛං පච්චක්ඛාය ගීනායාවත්තනති, තෙපි සද්දු වණණවාදිනො හොති, ධම්මස්ස වණණවාදිනො හොති, සබ්බස්ස වණණවාදිනො හොති. අත්තගර්හිනො යෙව හොති අනඤ්ඤගර්හිනො: මයමෙවෙත්³ අලක්ඛිකා, මයං අප්පඤ්ඤා යෙ මයං එවං ස්වාක්ඛානෙ ධම්මචිතයෙ පබ්බජිත්වා නාසක්ඛිමය යාවජ්චං පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤං මුගම්චරිතං චරිතුනති. තෙ ආරාමිකභූතා වා උපාසකභූතා වා පඤ්චසු සික්ඛාපදෙසු සමාදාය වත්තනති. ඉති සමණො ගොතමො සාවකානං සක්කතො ගරුකතො මාතිතො පුජිතො, සමණඤ්ඤ පන ගොතමං සාවකා සක්කති: ගරුකති: උපතිස්සාය විහරන්ති.

කති පන නං උදාසී, ධම්මෙ සමනුපස්සාසි යෙහි මම සාවකා සක්කරොති ගරුකරොති මානෙති පුජෙති, සක්කති: ගරුකති: උපතිස්සාය විහරන්ති?

පඤ්ච ඛො අහං භනෙත භගවති ධම්මෙ සමනුපස්සාමි යෙහි භගවත්තං සාවකා සක්කරොති ගරුකරොති මානෙති පුජෙති, සක්කති: ගරුකති: උපතිස්සාය විහරන්ති. කතමෙ පඤ්ච:

භගවා හි භනෙත, අප්පාභාරො අප්පාභාරතාය ච වණණවාදී යමි භනෙත භගවා අප්පාභාරො අප්පාභාරතාය ච වණණවාදී⁴ ඉමං ඛො අහං භනෙත. භගවති පඨමං ධම්මං සමනුපස්සාමි යෙන භගවත්තං සාවකා සක්කරොති ගරුකරොති මානෙති පුජෙති, සක්කති: ගරුකති: උපතිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං භනෙත භගවා සන්තුලෙඤා ඉතරිතරෙන විචරෙන ඉතරිතරවිචරසන්තුලිකා ච වණණවාදී. යමි භනෙත, භගවා සන්තුලෙඤා ඉතරිතරෙන විචරෙන ඉතරිතරවිචරසන්තුලිකා ච වණණවාදී. ඉමං ඛො අහං භනෙත භගවති දුතියං ධම්මං සමනුපස්සාමි යෙන භගවත්තං සාවකා සක්කරොති ගරුකරොති මානෙති පුජෙති, සක්කති: ගරුකති: උපතිස්සාය විහරන්ති.

1. මුග්ගමුග්ගං - මජ්ඣං.
2. { උපිලෙය්‍ය - සිඬු.
{ පිලෙය්‍ය - මජ්ඣං. ස්‍යා. PTS.
3. මයමෙවෙත්තා - ඉ. මජ්ඣං. ස්‍යා.
4. යමි භනෙත භගවා අප්පාභාරො අප්පාභාරතාය වණණවාදී-P.TS. (උභයං)

ශ්‍රාවකයන්ගේ කිරිසි හඬක් වේවයි උකැසි හඬක් වේවයි නො මැ වෙයි. ජනකාය පතාගෙන මෙන් ඔහු වෙත එළැඹිවීමේ වෙයි : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් දහමක් අපට දේශනා කරනසේක් ද, එය අසමිඛ"යි. යම්කලේ නම් පුරුෂයෙක් සතර මං සන්ධි-යෙක්හි නිමැයි දිවුල්ලැ මියක් මිටිකා දොන්තේ ද, මහාජනකාය පතාගෙන මෙන් තුලුහු වෙත එළැඹිවීමේ වේ ද, එසෙයින් මැ යම් කලෙකැ ශ්‍රමණ ගෞතම නොයෙක් සියණන් ඇති පිරිස්හි දහම දෙසා ද, එකල්හි ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ ශ්‍රාවකයන් ගේ කිරිසි හඬක් හෝ උකැසි හඬක් නො මැ වෙයි. මහාජනකාය පතාගෙන මෙන් "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යම් දහමක් දේශනා කරන සේක් ද, එය අසමිඛ"යි තුලුහු වෙත එළැඹිවීමේ වෙයි. ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙකුත් සමුච්ඡාරුන් හා සමග අල්පමාත්‍ර විවාද කොට ගෙන ශික්ෂා ප්‍රකාශනය කොට ගිහි වෙත් ද, ඔහු ද ශාස්තෘන් වහන්සේ ගේ ගුණ කියන්නාහු වෙති, ධම්මයෙහි ගුණ කියන්නාහු වෙති, සම්බයාගේ ගුණ කියන්නාහු වෙති. 'ඇපි මැ මෙහි නිශ්ශ්‍රිකයමිඛ, ඇපි අල්පපුණ්‍ය ඇතියමිඛ, ඇපි මෙවන් ස්වාධ්‍යාත ධම්මිතයෙහි පැවිදි වැ දිවිහිම කොට පිරිසුන් පිරිසුදු බඹසර රක්තට නො හැකි වූමිඛ'යි අනෙකකු නො ගරහන්නාහු තමා මැ ගරහන්නාහු වෙති. ඔහු ආරාමික වූවාහු හෝ උපාසක වූවාහු හෝ පඤ්චශික්ෂාපදයන් සමාදාන් වැ ගෙන දිව් රක්ති. මෙසෙයින් ශ්‍රමණ ගෞතම ශ්‍රාවකයන් විසින් සත්කෘත යැ ගුරුකෘත යැ මානිත යැ පූජිත යි. ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සත්කාර ගරුකාර කොට ඇසුරු කොට වෙසෙත්" යයි.

උදයී, තෙසි 'යම් ධම් කෙනකුන් හේතු කොට ගෙන ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් ද, සත්කාර ගරුකාර කොට මා නිසා වෙසෙත් ද එබඳු වූ කෙනෙක් දහම දක්නාහු ද? යි.

වහන්ස, යම් ධම් කෙනකුන් හේතු කොට ගෙන ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගුරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් ද, සත්කාර ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මම භාග්‍ය-වතුන් කෙරෙහි එබඳු දහම පසක් දක්මි. කවර පසෙක යත් :

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අල්පාභාර ඇතියහ, අල්පාභාරතායෙහි ද ගුණ කියනුවහ. වහන්ස, 'භාග්‍යවත්හු අල්පාභාර ඇතියහ, අල්පාභාරතායෙහි ද ගුණ කියනුවහ' යන යම් කරුණෙක් ඇද්ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගුරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ පළමු වන දහම දක්මි.

තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතිරිතරවිවර ප්‍රකාශයන් සන්තුෂ්ටයහ, ඉතිරිතර විවරසන්තුෂ්ටයෙහි ද ගුණ කියනුවහ. වහන්ස, යම් හෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතිරිතරවිවරප්‍රකාශයන් සන්තුෂ්ට සේක් ද, ඉතිරිතරවිවරසන්තුෂ්ටයෙහි ද ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගුරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි මේ දෙ වන දහම දක්මි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුන ච පරං භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨා ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසන්තුට්ඨායා ච වණ්ණවාදී. යමපි භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨා ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසන්තුට්ඨායා ච වණ්ණවාදී. ඉමං ඛො අහං භනෙත භගවති තතියං ධම්මං සම්නුපඤ්ඤායෙත භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්නි පුජෙන්නි, සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤායා විහරන්ති.

පුන ච පරං භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨා ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන ඉතරීතරසෙනාසනසන්තුට්ඨායා ච වණ්ණවාදී. යමපි භනෙත, භගවා සන්තුට්ඨා ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන ඉතරීතරසෙනාසනසන්තුට්ඨායා ච වණ්ණවාදී. ඉමං ඛො අහං භනෙත. භගවති චතුස්සං ධම්මං සම්නුපඤ්ඤායෙත භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්නි පුජෙන්නි, සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤායා විහරන්ති.

පුන ච පරං භනෙත, භගවා පටිවිනේනා පටිවේකස්ස ච වණ්ණවාදී. යමපි භනෙත, භගවා පටිවිනේනා පටිවේකස්ස ච වණ්ණවාදී. ඉමං ඛො අහං භනෙත භගවති පඤ්චම්මං ධම්මං සම්නුපඤ්ඤායෙත භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්නි පුජෙන්නි සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤායා විහරන්ති. ඉමෙ ඛො අහං භනෙත භගවති පඤ්චධම්මෙ සම්නුපඤ්ඤායෙති භගවන්තං සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්නි පුජෙන්නි සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤායා විහරන්ති.

අප්පාභායෙ සම්මේඤ්ඤායෙත භගවා අප්පාභාරතායා ච වණ්ණවාදීති ඉති චෙ මං උදාසී සාවකා සක්කරොස්සං ගරුකරොස්සං¹ මානෙස්සං පුජෙස්සං, සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤායා විහරෙස්සං. සන්ති ඛො පන මෙ උදාසී, සාවකා කොසකාභාරාපි අභිකොසකාභාරාපි ඛෙළු-වාභාරාපි අභිකොසකාභාරාපි අහං ඛො පනුදාසී, අප්පෙකද ඉමිනා පත්තන සමතිතතිකමපි භුඤ්ජාමි, භිශ්ශාපි භුඤ්ජාමි. අප්පාභායෙ සම්මේඤ්ඤායෙත භගවා අප්පාභාරතායා ච වණ්ණවාදීති ඉති චෙ මං උදාසී සාවකා සක්කරොස්සං ගරුකරොස්සං මානෙස්සං සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤායා විහරෙස්සං. තෙ තෙ උදාසී, මම සාවකා කොසකාභාරාපි අභිකොසකාභාරාපි ඛෙළුවාභාරාපි අභිකොසකාභාරාපි, න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙන සක්කරොස්සං ගරුකරොස්සං මානෙස්සං පුජෙස්සං සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤායා විහරෙස්සං.

සන්තුට්ඨා සම්මේඤ්ඤායෙත භගවා ඉතරීතරෙන විචරෙන ඉතරීතර-විචරසන්තුට්ඨායා ච වණ්ණවාදීති ඉති චෙ මං උදාසී සාවකා සක්කරොස්සං ගරුකරොස්සං මානෙස්සං පුජෙස්සං සක්කන්ති ගරුකන්ති උපනිඤ්ඤායා විහරෙස්සං. සන්ති ඛො පන මෙ උදාසී, සාවකා පංසුකුලිකා ලුඛවිචරධරු තෙ සුසානා වා සඛකාරකුට්ඨා වා පාපණ්ණිකා² වා නන්දකාති උච්චිතියා³ සඛකාපි කරිතා ධාරෙන්නි. අහං ඛො පනුදාසී, අප්පෙකද ගහපති-විචරති⁴ ධාරෙමි දළානාති යත්ත ලුඛාති අලාපුලොමසාති⁵. සන්තුට්ඨා සම්මේඤ්ඤායෙත භගවා ඉතරීතරෙන විචරෙන ඉතරීතර විචර සන්තුට්ඨායා

1. ගරුකරොස්සං - මජ්ඣං.
2. පාපණ්ණිකාති - සිඬු.
3. උච්චිතියා - සිඬු.
4. ගහපතාති විචරති - ස්වා, PTS
5. { යත්තලුඛාති අලාපුලොමසාති - මජ්ඣං.
සුත්තලුඛාති අලාපුලොමසාති - ස්වා.

තවද, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරිතරපිණ්ඩපාත ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ටයහ, ඉතරිතරපිණ්ඩපාතසන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියවනුවහ. වහන්ස, යම් භෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරිතරපිණ්ඩපාතප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට සේක් ද, ඉතරිතරපිණ්ඩපාත සන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගුරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ තුන් වන දහම දක්මි.

තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරිතර සේනාසන ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ටයහ, ඉතරිතරසේනාසන සන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියනුවහ. යම් භෙයකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉතරිතරසේනාසනප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට සේක් ද, ඉතරිතර සේනාසනසන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගුරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් නම්, සත්කාර ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ සතර වන දහම දක්මි.

තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපධි විවේක ඇතියහ, උපධිවිවේකයෙ(නිවනෙ) හි ද ගුණකියනුවහ. යම් භෙයකින් වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපධි විවේක ඇති සේක් ද උපධිවිවේකයෙහි ද ගුණ කියන සේක් ද, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගුරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි ඒ මේ පස් වන දහම දක්මි. වහන්ස, මම 'යම් ධම්ම කෙනතුන් හේතු කොට ගෙන ශ්‍රාවකයෝ භාග්‍යවතුන්ට සත්කාර ගුරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් ද සත්කාර ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද' ඒ මේ දහම්පස භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි දක්මි'යි.

ඉදින් උද්ධි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම අල්පාභාර ඇත්තේ යැ අල්පාභාර බැවිනි ද ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගුරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු ජූරන කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උද්ධි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සරළවත් පමණ අහර වළඳන්නාහු ද අඩ සරළවත් පමණ අහර වළඳන්නාහු ද බෙලිගෙඩියක් පමණ අහර වළඳන්නාහු ද අඩබෙලි ගෙඩියක් පමණ අහර වළඳන්නාහු ද ඇත. උද්ධි, මම වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ මේ පාත්‍රයෙන් මුඛවිට යටහිට දක්වා වූ අහර ද වළඳමි, අධික ව ද වළඳමි. ඉදින් උද්ධි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම අල්පාභාර ඇත්තේ යැ අල්පාභාරතායෙහි ද ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගුරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උද්ධි, සරළවත් පමණ අහර වළඳන්නා වූ ද අඩ සරළවත් පමණ අහර වළඳන්නා වූ ද බෙලිගෙඩියක් පමණ අහර වළඳන්නා වූ ද අඩ බෙලිගෙඩියක් පමණ අහර වළඳන්නා වූ ද යම් මාගේ ශ්‍රාවක කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මට මේ කරුණින් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගුරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පූජා නො කරන්නාහ. සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

ඉදින් උද්ධි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතරථීවර ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතරථීවර-සන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාරකරන්නාහු ගුරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උද්ධි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් පසුල් දරන්නාහු රච්චිවුරු දරන්නාහු ඇත. ඔහු සොහොනින් වෙව්යි කසළගොඩින් වෙව්යි අවුණුදෙරින් වෙව්යි මහලුපිළි අවුලාගෙන සහළසිවුරු කොට ධරති. උද්ධි, මම වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ යම් සිවුරෙකැ රචනු ලබුලොම් බඳු වෙ ද එබඳු වූ, දළ ගැහැටිසිවුරු ධරමි. ඉදින් උද්ධි, ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතරථීවරප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතරථීවරසන්තුෂ්ටියෙහි ද ගුණ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ච වණණවාදිති. ඉති චෙ මං උදාසි සාවකා සකකරෙය්‍යං. ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං සකකාමා ගරුකාමා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. යෙ තෙ උදාසි, මම සාවකා පංසුකුලිකා ලුඛවිවරධර තෙ සුසානා වා සඛකාරකුටා වා පාපණ්ණිකා වා නන්තකානි උච්චිතිකා සඛකාපිං කරිකා ධාරෙතති, න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙහ සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකාමා ගරුකාමා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

සන්තුටෙඨා සමණෝ ගොතමෝ ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසන්තුටධීයා ච වණණවාදිති ඉති චෙ මං උදාසි, සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං සකකාමා ගරුකාමා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. සන්ති ඛො පන මෙ උදාසි සාවකා පිණ්ඩපාතිකා සපදානවාරිනො උඤ්ඤපකෙ¹ වතෙ රතා, තෙ අන්තරාසරං පවිට්ඨා සමානා ආසනෙනපි නිමිනතිමානා න සාදියතති. අහං ඛො පනුදාසි, අපොකදා නිමිනතෙනපි භුඤ්ජාමි සාලිතං ඔදනං විවිතකාලකං අනෙකසුපං අනෙකඛාඤ්ජනං. සන්තුටෙඨා සමණෝ ගොතමෝ ඉතරීතරෙන පිණ්ඩපාතෙන ඉතරීතරපිණ්ඩපාතසන්තුටධීයා ච වණණවාදිති ඉති චෙ මං උදාසි සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකාමා ගරුකාමා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. යෙ තෙ උදාසි මම සාවකා පිණ්ඩපාතිකා සපදානවාරිනො උඤ්ඤපකෙ¹ වතෙ රතා, අන්තරාසරං පවිට්ඨා සමානා ආසනෙනපි නිමිනතිමානා න සාදියතති, න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙහ සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකාමා ගරුකාමා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

සන්තුටෙඨා සමණෝ ගොතමෝ ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන, ඉතරීතරසෙනාසනසන්තුටධීයා ච වණණවාදිති ඉති චෙ මං උදාසි සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකාමා ගරුකාමා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. සන්ති ඛො පන මෙ උදාසි, සාවකා රුක්ඛමුලිකා අභොගාකාසිකා, තෙ අට්ඨමාසෙ ඡන්තං න උපෙතති. අහං ඛො පනුදාසි, අපොකදා කුටාගාරෙසුපි විහරාමි උලලිත්තාවලිතෙතසු නිවාතෙසු චුඤ්ඤිතගලෙසු² පිහිතවාතපාතෙසු. සන්තුටෙඨා සමණෝ ගොතමෝ ඉතරීතරෙන සෙනාසනෙන ඉතරීතරසෙනාසනසන්තුටධීයා ච වණණවාදිති ඉති චෙ මං උදාසි, සාවකා සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං සකකාමා ගරුකාමා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං. යෙ තෙ උදාසි මම සාවකා රුක්ඛමුලිකා අභොගාකාසිකා තෙ අට්ඨමාසෙ ඡන්තං න උපෙතති. න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙහ සකකරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සකකාමා ගරුකාමා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං.

1. උඤ්ඤපකෙ - PTS. උඤ්ජාසකෙ - මජ්ඣං. උච්චාපකෙ වනෙන් - සා.
2. චුඤ්ඤිතගලෙසු - මජ්ඣං.

කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උද්ධි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් පසුල් දරන්නාහු ද රථසිවුරු දරන්නාහු ද, ඔහු සොහොනින් වෙව්යි කසළ ගොඩින් වෙව්යි අවුණුදෙරින් වෙව්යි මහලුපිළි (හිරා) අවුලා ගෙන සහළසිවුරු කොට දරත් ද ඔහු මට මේ කරුණින් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පූජා නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

ඉදින් උද්ධි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතරපිණ්ඩසාත ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතර පිණ්ඩසාතසන්තුෂ්ටියෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උද්ධි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් පිණ්ඩසාති-කඩග ඇත්තාහු ගෙපිළිවෙළින් පිඩුසිභා යන්නාහු ඇවිලිලි අහරෙහි ඇලුණාහු ඇත, ඔහු ඇතුළුගමට පිවිසියාහු අසුනෙහුදු පවරනු ලබන්නාහු නො ඉවසති. උද්ධි, මම වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ නිමිත්තණයෙහි දු නොයෙක් සුභ ඇති නොයෙක් වාසැල්ලා ඇති නිවුඩු හළ හැල් බත් වළඳමි. ඉදින් උද්ධි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතර පිණ්ඩසාත ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතරපිණ්ඩසාතසන්තුෂ්ටියෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උද්ධි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් පිණ්ඩසාතිකඩග ඇත්තාහු ගෙපිළිවෙළින් පිඩු සිභා යන්නාහු ඇවිලිලි අහරෙහි ඇලුණාහු වෙත් ද ,ඇතුළුගමට පිවිසියාහු අසුනෙහුදු පවරනු ලබන්නාහු නො ඉවසත් ද, ඔහු මට මේ කරුණින් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පූජා නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

ඉදින් උද්ධි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතරසේනාසන ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතර සේනාසනසන්තුෂ්ටියෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උද්ධි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් රුක්ම මූලිකඩග ඇත්තාහු අභිභෝකාසිකඩග ඇත්තාහු ඇත. ඔහු අට මසක් කල් සිටත් යටට නො එළැඹෙත්. උද්ධි, මම වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ ඇතුළත පිටත පිරිසම කළ වළහන ලද වාතප්‍රවේග ඇති මොනොවට පැහැසු අඟුළු ඇති පියන ලද වාතවුළු ඇති කුළුගෙහි දු වෙසෙමි. ඉදින් උද්ධි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ඉතරිතර සේනාසන ප්‍රත්‍යයෙන් සන්තුෂ්ට යැ ඉතරිතරසේනාසන සන්තුෂ්ටියෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උද්ධි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් රුක්මමූලිකඩග ඇත්තාහු අභිභෝකාසිකඩග ඇත්තාහු වෙත් ද, ඔහු අටමසක් කල් සිටත් යටට නො එළැඹෙත් ද, ඔහු මට මෙකරුණින් සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පූජා නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වසන්නාහු යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පටිවිතොතො සමණො ගොතමො පටිවේකස්ස ච වණ්ණවාදිති ඉති වෙ මං උද්ධි, සාවකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සක්කාදි ගරුකාදි උපතිස්සාය විහරෙය්‍යං. සතති ඛො පන මෙ උද්ධි සාවකා ආරඤ්ඤාකා පනතසෙනාසනා ආරඤ්ඤා වනපථානි¹ පනතාති සෙනාසනාති අජේඛාගභෙදා විහරන්ති. තෙ අනුභූමාසං² සබ්බමජ්ඣේ ඔසරන්ති පාතිමොක්ඛාද්දොසාය. අහං ඛො පනුද්ධි අපොකද ආකිණේණා විහරාමි භික්ඛුති භික්ඛුතිති උපාසකෙති උපාසිකාති රඤ්ඤා³ රජමහා-මනොති තිථියෙති තිථියසාවකෙති. පටිවිතොතො සමණො ගොතමො පටිවේකස්ස ච වණ්ණවාදිති ඉති වෙ මං උද්ධි, සාවකා සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සක්කාදි ගරුකාදි උපතිස්සාය විහරෙය්‍යං. යෙ තෙ උද්ධි මම සාවකා ආරඤ්ඤාකා පනතසෙනාසනා ආරඤ්ඤා වනපථානි¹ පනතාති සෙනාසනාති අජේඛාගභෙදා⁴ විහරන්ති අනුභූමාසං සබ්බමජ්ඣේ ඔසරන්ති පාතිමොක්ඛාද්දොසාය. න මං තෙ ඉමිනා ධම්මෙන සක්කරෙය්‍යං ගරුකරෙය්‍යං මානෙය්‍යං පුජෙය්‍යං, සක්කාදි ගරුකාදි උපතිස්සාය විහරෙය්‍යන්ති.

ඉති ඛො උද්ධි, න මම සාවකා ඉමෙති පඤ්චාති ධම්මෙති සක්කරෙය්‍යන්ති. ගරුකරෙය්‍යන්ති මානෙය්‍යන්ති පුජෙය්‍යන්ති, සක්කාදි ගරුකාදි උපතිස්සාය විහරන්ති.

අභි ඛො උද්ධි, අඤ්ඤා ච පඤ්ච ධම්මා යෙති⁵ මම සාවකා⁶ සක්කරෙය්‍යන්ති ගරුකරෙය්‍යන්ති මානෙය්‍යන්ති පුජෙය්‍යන්ති, සක්කාදි ගරුකාදි උපතිස්සාය විහරන්ති. කතමෙ පඤ්චා:

ඉච්ඡද්ධි, මම සාවකා අධිසිලෙ සමාචෙතති: සිලවා සමණො ගොතමො පරමෙන සිලකිකේන සමන්තාගතොති යමුද්ධි⁷ මම සාවකා⁸ අධිසිලෙ සමාචෙතති: සිලවා සමණො ගොතමො පරමෙන සිලකිකේන සමන්තාගතොති. අයං ඛො උද්ධි, පථමො ධම්මො යෙන මම සාවකා⁹ සක්කරෙය්‍යන්ති ගරුකරෙය්‍යන්ති. මානෙය්‍යන්ති පුජෙය්‍යන්ති, සක්කාදි ගරුකාදි උපතිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං උද්ධි, මම සාවකා අභිකක්ඛන්ත ඤාණදස්සනෙ සමාචෙතති. ජානංයෙවාහ සමණො ගොතමො ජානාමිති, පස්සංයෙවාහ සමණො ගොතමො පස්සාමිති, අභිඤ්ඤාය සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති නො අනිඤ්ඤාය, සතිදුතං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති නො අනිදුතං, සප්පාට්ඨාරියං සමණො ගොතමො ධම්මං දෙසෙති නො අප්පාට්ඨාරියන්ති. යමුද්ධි මම සාවකා අභිකක්ඛන්ත ඤාණදස්සනෙ සමාචෙතති. ජානංයෙවාහ සමණො ගොතමො

1. {ආරඤ්ඤාවනපථානි - PTS.
{අරඤ්ඤාවනපථානි - මජ්ඣං.
2. අනුභූමාසං - ස්‍යා.
3. රඤ්ඤා - PTS
4. අජේඛාගභෙදා - මජ්ඣං.
5. යෙති පඤ්චාති ධම්මෙති - මජ්ඣං ස්‍යා.
6. මම සාවකා - PTS ස්‍යා.
7. යමුද්ධි - ස්‍යා, යමපනුද්ධි - PTS.
8. මම සාවකා - සිඬු, ස්‍යා, PTS.

ඉදින් උද්ධි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රච්චේක ඇත්තේ යැ ප්‍රච්චේකයෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම් සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උද්ධි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ වැළිත් ආරණ්‍යකාඛිග ඇත්තාහු වනසෙනසුන් ඇසුරු කරන්නාහු ඇත. ඔහු වනසෙනසුනට වනයෙහි දුරසෙනසුනට වනයෙහි ඉතා දුර සෙනසුනට වැද වාසය කෙරෙත්. ඔහු අඛම්බස් පාසා පාමොක් උදෙසුමට සහමැද රැස් වෙති. උද්ධි, මම් වූකලි ඇතැම් දවසෙකැ මහණුන් විසින් මෙහෙණන් විසින් උවසුවන් විසින් උවසියන් විසින් රජු විසින් රජමහඇමැතියන් විසින් කීර්තියන් විසින් කීර්තිශ්‍රාවකයන් විසින් ආකුල වැ වෙසෙමි. ඉදින් උද්ධි, 'ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රච්චේක ඇත්තේ යැ ප්‍රච්චේකයෙහි දු ගුණ කියන්නේ යැ'යි මෙසේ මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර කරන්නාහු ගරුකාර කරන්නාහු මානන කරන්නාහු පූජා කරන්නාහු වෙත් නම්, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම්, උද්ධි, මාගේ යම් ශ්‍රාවක කෙනෙක් ආරණ්‍යකාඛිග ඇත්තාහු වනසෙනසුන් ඇසුරු කරන්නාහු වෙත් ද, වනසෙනසුනට වනයෙහි දුර සෙනසුනට වනයෙහි ඉතා දුර සෙනසුනට වැද වාසය කෙරෙත් ද, අඛම්බස් පාසා පාමොක් උදෙසුමට සහමැද රැස් වෙත් ද, ඔහු මෙකරුණින් මට සත්කාර නො කරන්නාහ, ගරුකාර නො කරන්නාහ, මානන නො කරන්නාහ, පූජා නො කරන්නාහ, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා නො වන්නාහ''යි.

මෙසෙයින් උද්ධි, ශ්‍රාවකයෝ මට මෙ පස් කරුණින් සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා නො කෙරෙති, සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා නො වෙසෙත්.

උද්ධි, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද පූජා කෙරෙත් ද සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද ඵලද්‍ර වූ අනෙකුදු කරුණු පසෙක් ඇති, කවර පසෙක යත් :

උද්ධි, මෙසස්තෙහි ශ්‍රාවකයෝ 'ශ්‍රමණ ගෞතම සිල්වත් යැ උත්තම ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්විතය යැ'යි මා අධිශීලයෙහි සම්භාවන කෙරෙති. උද්ධි, යම්භෙයකින් ශ්‍රාවකයෝ 'ශ්‍රමණ ගෞතම සිල්වත් යැ උත්තම ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්විතය යැ'යි මා අධිශීලයෙහි සම්භාවන කෙරෙත් ද, උද්ධි, 'යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද පූජා කෙරෙත් ද සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මේ වූකලි ඒ පළමු වන කරුණ වෙයි.

තවද උද්ධි, ශ්‍රාවකයෝ සච්ඤ්ඤාදර්ශනයෙහි මා සම්භාවන කෙරෙති : 'ශ්‍රමණ ගෞතම දන්තේ මැ දන්තී කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම දන්තේ මැ දන්තී කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රත්‍යක්ෂ නො කොට නොවැ ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දහම් දෙසයි, ශ්‍රමණ ගෞතම අකාරණ වැ නො වැ සකාරණ වැ දහම් දෙසයි, ශ්‍රමණ ගෞතම අභේතුක වැ නො වැ සභේතුක වැ දහම් දෙසා''යයි. යම් භෙයකින් උද්ධි, ශ්‍රාවකයෝ : 'ශ්‍රමණ ගෞතම දන්තේ මැ දන්තී කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම දන්තේ මැ දන්තී කියයි, ශ්‍රමණ ගෞතම ප්‍රත්‍යක්ෂ නො කොට නො වැ ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දහම් දෙසයි, ශ්‍රමණ ගෞතම අකාරණ වැ නො වැ සකාරණ වැ දහම් දෙසයි, ශ්‍රමණ ගෞතම අභේතුක වැ නො වැ සභේතුක වැ දහම් දෙසා''යයි සච්ඤ්ඤාදර්ශනයෙහි මා සම්භාවන කෙරෙත් ද, උද්ධි, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ ම සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද පූජා කෙරෙත් ද, සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මේ වූකලි ඒ දෙවන කරුණ වෙයි.

ජානාමිති. පස්සංගෙවාහ සමණෝ ගොතමෝ පස්සාමිති. අභිඤ්ඤාය සමණෝ ගොතමෝ ධම්මං දෙසෙති නො අනභිඤ්ඤාය, සතිදුතං සමණෝ ගොතමෝ ධම්මං දෙසෙති නො අනිදුතං, සප්පාටිභාරියං සමණෝ ගොතමෝ ධම්මං දෙසෙති නො අප්පාටිභාරියනි. අයං ඛො උදුසි, දුතිසො ධම්මො, යෙන මම්ම සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්නි පුජෙන්නි, සක්කත්ථා ගරුකත්ථා උපනිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං උදුසි, මම්ම සාවකා¹ අභිපඤ්ඤාය සමාභාවෙන්ති: පඤ්ඤාචා, සමණෝ ගොතමෝ පරමෙන පඤ්ඤාකම්බෙන්ති සමන්තා-ගතො. තං වත අනාගතං වා වාදපථං න දක්කති උප්පන්නං වා පරප්පවාදං න සහධම්මෙන සුතිග්ගහිතං නිග්ගණ්හිස්සාතිති² නෙතං ථානං විජ්ජති. තං කිං මඤ්ඤාසි උදුසි? අපි නු මෙ සාවකා ඵලං ජානන්ත, ඵලං පස්සන්තා අනතරන්තර් කථං ඕපානෙය්‍යන්ති? නො ගෙනං හන්තෙත. න ඛො පනාහං උදුසි සාවකෙසු අනුසාසනිං පච්චාසිංසාමි අඤ්ඤාදාදු මම්මංගෙව සාවකා අනුසාසනිං පච්චාසිංසන්ති. යමුදුසි³ මම්ම සාවකා අභිපඤ්ඤාය සමාභාවෙන්ති පඤ්ඤාචා, සමණෝ ගොතමෝ පරමෙන පඤ්ඤාකම්බෙන්ති සමන්තාගතො. තං වත අනාගතං වා වාදපථං න දක්කති උප්පන්නං වා පරප්පවාදං න සහධම්මෙන සුතිග්ගහිතං නිග්ගණ්හිස්සාතිති² නෙතං ථානං විජ්ජති. අයං ඛො උදුසි, තුතිසො ධම්මො, යෙන මම්ම සාවකා¹ සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්නි පුජෙන්නි, සක්කත්ථා ගරුකත්ථා උපනිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං උදුසි, මම්ම සාවකා යෙන දුක්ඛෙන දුක්ඛාතීණණ්: දුක්ඛපරෙතා තෙ මං උපසංඛ්ඛමිති: දුක්ඛං අරියසම්මං පුච්ඡන්ති. තෙසාහං දුක්ඛං අරියසම්මං පුච්ඡා: ව්‍යාකරොමි, තෙසාහං චිත්තං ආරුධෙමි පඤ්ඤාය වෙය්‍යාකරණෙන. තෙ මං දුක්ඛසමුදයං -පෙ- දුක්ඛ-නිරෝධං -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපදං අරියසම්මං පුච්ඡන්ති. තෙසාහං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපදං අරියසම්මං පුච්ඡා: ව්‍යාකරොමි, තෙසාහං චිත්තං ආරුධෙමි පඤ්ඤාය වෙය්‍යාකරණෙන. යමුදුසි³, මම්ම සාවකා යෙන දුක්ඛෙන දුක්ඛාතීණණ්: දුක්ඛපරෙතා තෙ මං උපසංඛ්ඛමිති: දුක්ඛං අරියසම්මං පුච්ඡන්ති, තෙසාහං දුක්ඛං අරියසම්මං පුච්ඡා: ව්‍යාකරොමි. තෙසාහං චිත්තං ආරුධෙමි පඤ්ඤාය වෙය්‍යාකරණෙන. තෙ මං දුක්ඛසමුදයං -පෙ- දුක්ඛනිරෝධං -පෙ- දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපදං අරියසම්මං පුච්ඡන්ති. තෙසාහං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපට්ඨපදං අරියසම්මං පුච්ඡා: ව්‍යාකරොමි. තෙසාහං චිත්තං ආරුධෙමි පඤ්ඤාය වෙය්‍යාකරණෙන. අයං ඛො උදුසි, චතුස්සො ධම්මො, යෙන මම්ම සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්නි පුජෙන්නි, සක්කත්ථා ගරුකත්ථා උපනිස්සාය විහරන්ති.

පුන ච පරං උදුසි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පට්ඨපදා යථාපට්ඨපන්නා මෙ සාවකා චිත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙන්ති. ඉබ්බදුසි හික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වේදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තත්ථ ච පන මෙ සාවකා ඔහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිත්තතා විහරන්ති.

1. මම්ම සාවකා - සත්‍ය, PTS.
2. නිග්ගණ්හිස්සාති - සත්‍ය, PTS.
3. යමුදුසි - සත්‍ය. යමොදුසි - PTS.

තවද උදයි, ශ්‍රාවකයෝ මා අධිප්‍රඥයෙහි (තත්වැයිනුවණෙහි) සම්භාවන කෙරෙහි "ශ්‍රමණ භෞතම ප්‍රඥ ඇත්තේ යැ, උත්තම ප්‍රඥස්කන්ධයෙන් සමන්විතය යැ, 'ඒ අනාගත වාදපරය භෝ නො දක්නේ යැ උපන්නා වූ භෝ පරවාද සකාරණ වැ මොනොවට නිශ්‍රුත කරන ලද කොට නො නිගන්වේ යැ' යන තෙල කරුණ නො පැනෙයි." උදයි, එය කිමැයි හඬ ද? මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙසේ දන්තාහු මෙසේ දක්තාහු අතූරතුරෙහි කරා ඔව්ත් ද?යි. තෙල කරුණ නො වේ මැ යි වහන්ස, උදයි, මම වැළිත් ශ්‍රාවකයන් කෙරෙහි අනුශාසනාව නො පතමි. ඒකාන්තයෙන් ශ්‍රාවකයෝ මාගෙන් මැ අනුශාසනාව පතති. යම් භෙයකින් උදයි, ශ්‍රාවකයෝ මා අධිප්‍රඥයෙහි සම්භාවන කෙරෙත් ද : "ශ්‍රමණ භෞතම ප්‍රඥවත් යැ, උත්තම වූ ප්‍රඥස්කන්ධයෙන් සමන්විතය යැ, ඒ අනාගත වාදපරය භෝ නො දක්නේ යැ උපන්නා වූ භෝ පරවාද සකාරණ වැ මොනොවට නිශ්‍රුත කරන ලද කොට නො නිගන්වේ යැ' යන තෙල කරුණ නො පැනේ" යයි. උදයි, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර කෙරෙත් ද ගරුකාර කෙරෙත් ද මානන කෙරෙත් ද පූජා කෙරෙත් ද සත්කාර කොට ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මේ වූකලි ඒ තුන්වන කරුණ වෙයි.

තවද උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ යම් දුකෙකින් දුකට බටුවාහු දුකින් මැඩුණාහු ද, ඔහු මා කරා එළැඹ දූඛායාසිසත්‍යය පුරවුස්ති, මම ඔවුන් විසින් දූඛායාසිසත්‍යය පුරවුස්තාලද්දෙමි ප්‍රකාශ කෙරෙමි, මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ගනිමි. ඔහු මා දූඛපවුදය . . . දූඛනිරෝධය . . . දූඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය පුරවුස්ති, මම ඔවුන් විසින් දූඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය පුරවුස්තා ලද්දෙමි ප්‍රකාශ කෙරෙමි, මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ගනිමි. යම් භෙයකින් උදයි, මාගේ ශ්‍රාවකයෝ යම් දුකෙකින් දුකට බටුවාහු දුකින් මැඩුණාහු ද ඔහු මා කරා එළැඹ දූඛායාසිසත්‍යය පුරවුස්ති ද, මම ඔවුන් විසින් දූඛායාසිසත්‍යය පුරවුස්තා ලද්දෙමි ප්‍රකාශ කෙරෙමි ද, මම ප්‍රශ්න ව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන් ගේ සිත් ගනිමි ද ඔහු මා දූඛපවුදය . . . දූඛනිරෝධය . . . දූඛනිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය පුරවුස්ති ද, මම ඔවුන් විසින් දූඛනිරෝධගාමිනීප්‍රතිපද්‍යාසිසත්‍යය පුරවුස්තා ලද්දෙමි ප්‍රකාශ කෙරෙමි ද, මම ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් ඔවුන්ගේ සිත් ගනිමි ද, උදයි, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් නම් සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් නම් මේ වූ කලි ඒ සතර වන කරුණ වෙයි.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද යැ; යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර සිව්වත් වඩති : උදයි, මෙ සක්කෙහි මණ්ඩ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ සමාග්ඥන ඇති වැ සිහි ඇති වැ කාය සඛිඛාත ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදොච්ඡාසයන් දුරු කොට කයෙහි කය අනුව බලමින් වෙසෙයි. චේද්‍යාවන්හි . . . විත්තයෙහි . . . ධර්මයන්හි කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ සමාග්ඥන ඇති වැ සිහි ඇති වැ ධර්ම සඛිඛාත ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදොච්ඡාසයන් දුරු කොට ධර්මයන්හි ධර්මානුදර්ශී වැ වෙසෙයි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චාසන අභිඤ්චාරම් සඛිඛාත අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

පුන ච පරං උදයි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා චත්තාරො සමමපධානෙ භාවෙනති ඉඩ්දසි, භික්ඛු අනුපාත්තානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුපාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං අරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. උපාත්තානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං අරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති. පදහති. අනුපාත්තානං කුසලානං ධම්මානං උපාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං අරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. උපාත්තානං කුසලානං ධම්මානං සීතිසා අසමෝසාය භියෝසාභාවාය චෙජුලාය භාවනාය පාරිජුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං අරහති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවෝසානපාරමිපාත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා චත්තාරො ඉද්ධිපාදො භාවෙනති. ඉඩ්දසි භික්ඛු ඡන්දසමාධි-පධානසංඛාරසමිත්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි —පෙ— චිත්තසමාධි —පෙ— විමංසාසමාධිපධානසංඛාරසමිත්තාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවෝසානපාරමිපාත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා පඤ්චිත්‍යාති භාවෙනති. ඉඩ්දසි භික්ඛු සද්ධිත්‍යයං භාවෙති උපසමගාමිං සමෝධගාමිං. විරියිත්‍යයං භාවෙති —පෙ— සතිත්‍යයං භාවෙති —පෙ— සමාධිත්‍යයං භාවෙති —පෙ— පඤ්ඤිත්‍යයං භාවෙති උපසමගාමිං සමෝධගාමිං. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවෝසාන පාරමිපාත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා පඤ්චබලාති භාවෙනති. ඉඩ්දසි, භික්ඛු සද්ධාබලං භාවෙති උපසමගාමිං සමෝධගාමිං. විරියබලං භාවෙති—පෙ—සතිබලං භාවෙති —පෙ— සමාධිබලං භාවෙති —පෙ— පඤ්ඤාබලං භාවෙති උපසමගාමිං සමෝධගාමිං. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවෝසාන පාරමිපාත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා සත්තබෝජ්ඣකේහ භාවෙනති. ඉඩ්දසි, භික්ඛු සති-සමෝජ්ඣකිං භාවෙති විවේකනිසිත්තං විරාගනිසිත්තං නිරෝධනිසිත්තං වෝසංග්ගපරිණාමිං ධම්මවිපක්ඛොජ්ඣකිං භාවෙති —පෙ— විරිය-සමෝජ්ඣකිං භාවෙති —පෙ— පිතිසමෝජ්ඣකිං භාවෙති —පෙ— පසාදානි සමෝජ්ඣකිං භාවෙති —පෙ— සමාධිසමෝජ්ඣකිං භාවෙති —පෙ— උපෙක්ඛාසමෝජ්ඣකිං භාවෙති විවේකනිසිත්තං විරාගනිසිත්තං නිරෝධනිසිත්තං වෝසංග්ගපරිණාමිං. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවෝසානපාරමිපාත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදයි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා අරියං අව්ඨ්ඛිකං මග්ගං භාවෙනති. ඉඩ්දසි, භික්ඛු සම්මාද්දියිං භාවෙති, සම්මාසකිකපං භාවෙති, සම්මාවාචං භාවෙති, සම්මාකම්මන්තං භාවෙති, සම්මාආජිවං භාවෙති, සම්මාවාසාමිං භාවෙති, සම්මාසතිං භාවෙති, සම්මාසමාධිං භාවෙති. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවෝසානපාරමිපාත්තා විහරන්ති.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර සමායක් ප්‍රධානයන් වෙති. උදයි, මේ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුසල් දහම් තුපදනා පිණිස කත්තුකමාසා කුසලවිජ්‍ජාය උපදවයි, ප්‍රයෝග කෙරෙයි, වියාය කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන්වියාය කෙරේ. උපත් ලමු අකුසල්දහම් දුරු කරන පිණිස ජ්‍යාය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන්වියාය කෙරේ. තුපත් කුසල්දහම් උපදනා පිණිස ජ්‍යාය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වියාය කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන් වියාය කෙරේ. උපත් කුසල් දහම් සිටුනා පිණිස නො නස්නා පිණිස බහුල බව පිණිස විපුලබව පිණිස වඩනා පිණිස පිරිසුන් බව පිණිස ජ්‍යාය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වියාය කෙරෙයි, සිත නහයි, ප්‍රධන් වියාය කෙරේ. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ව්‍යාත රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර සාද්ධිපාදයන් වෙති. උදයි, මේ සස්තෙහි මහණ ජ්‍යාදිපති සමාධියෙන් හා ප්‍රධාන සංස්කාරයන් ගෙන් සමන්වාගත වූ සාද්ධිපාදය වෙයි. වියාදිපති සමාධියෙන්. . . . විත්තාදිපති සමාධියෙන් . . . විමංසාදිපති සමාධියෙන් හා ප්‍රධාන සංස්කාරයන් ගෙන් සමන්වාගත වූ සාද්ධිපාදය වෙයි. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ව්‍යාත රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ පඤ්චේන්ද්‍රියයන් වෙති. උදයි, මේ සස්තෙහි මහණ කෙලෙසුන් සන්තිදුට්ඨාසුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ශ්‍රද්ධේන්ද්‍රිය වෙයි, . . . විමංසේන්ද්‍රිය වෙයි. . . . සමාකීන්ද්‍රිය වෙයි. . . . සමාධිකීන්ද්‍රිය වෙයි, කෙලෙසුන් සන්තිදුට්ඨාසුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ප්‍රඥේන්ද්‍රිය වෙයි. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ව්‍යාත අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ පඤ්චබලයන් වෙති. උදයි, මේ සස්තෙහි මහණ කෙලෙසුන් සන්තිදුට්ඨාසුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ශ්‍රද්ධාබලය වෙයි. . . . විමංසාබලය වෙයි. . . . සමාකීබලය වෙයි. . . . සමාධිබලය වෙයි, කෙලෙසුන් සන්තිදුට්ඨාසුලු සම්බෝධියට පමුණුවනසුලු ප්‍රඥාබලය වෙයි. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් සධ්ව්‍යාත අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සප්ත බෝධාධිගයන් වෙති. උදයි, මේ සස්තෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ කල්ලේභපරිත්තාග හා නිවාණාලම්භන සධ්ව්‍යාත වොස්සග්ගයට පිරිනැමෙනසුලු ස්මෘතිසම්බෝධාධිගය වෙයි. . . . ධම්මිවය සම්බෝධාධිගය වෙයි. . . . විමංසා සම්බෝධාධිගය වෙයි. . . . ප්‍රීතිසම්බෝධාධිගය වෙයි. . . . ප්‍රමුඛසම්බෝධාධිගය වෙයි. . . . සමාධිසම්බෝධාධිගය වෙයි. විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ වොස්සග්ගයට පිරිනැමෙනසුලු උපේක්ෂාසම්බෝධාධිගය වෙයි. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන අභිඤ්චාරම් ද වූ අර්හත්ත්වයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ ආයාදිප්පාදික මාර්ගය වෙති. උදයි, මේ සස්තෙහි මහණ සමාග්දෘෂ්ටිය වෙයි, සමාග් සංකල්පය වෙයි, සමාග්වචනය වෙයි, සමාග්කමාන්තය වෙයි, සමාගාථිවය වෙයි, සමාග්විතායාමය වෙයි, සමාග්ස්මෘතිය වෙයි, සමාග්සමාධිය වෙයි. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන සහ අභිඤ්චාරම් සධ්ව්‍යාත රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සුභ ව පරං උද්ධි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපන්නා මෙ සාවකා අට්ඨ විමොක්ඛෙ භාවෙනති. රූපි රූපානි පස්සති. අයං පඨමො විමොක්ඛො. අජ්ඣතනං අරූපසකුද්දේ ඛග්ගිං රූපානි පස්සති. අයං දුතියො විමොක්ඛො. සුභනෙතව අබිමුනෙතා භොති. අයං තතියො විමොක්ඛො. සබ්බසො රූපසකුද්දනං සමතික්ඛමම පටිඝසකුද්දනං අත්ථගමා නානත්තසකුද්දනං අමනයිකාරා ‘අනනෙතා ආකාසො’ති ආකාසානසුඛායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං චතුත්තො විමොක්ඛො. සබ්බසො ආකාසානසුඛායතනං සමතික්ඛමම ‘අනන්තං විකුද්දණ්’තති විකුද්දණ්සුඛායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං පඤ්චමො විමොක්ඛො. සබ්බසො විකුද්දණ්සුඛායතනං සමතික්ඛමම ‘නච්චි කිසුචි’ති ආකිසුචිසුඛායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං ඡට්ඨො විමොක්ඛො. සබ්බසො ආකිසුචිසුඛායතනං සමතික්ඛමම නෙවසකුද්දනාසකුද්දායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං සත්තමො විමොක්ඛො. සබ්බසො නෙවසකුද්දනාසකුද්දායතනං සමතික්ඛමම සකුද්දවෙදසිතතිරොධං උපසම්පජ්ජි විහරති. අයං අට්ඨමො විමොක්ඛො. තත්ථ ව පන මෙ සාවකා ඛුද්ධි අභිකුද්දවොසානපාරම්පතතා විහරන්ති.

සුභ ව පරං උද්ධි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථා පටිපන්නා මෙ සාවකා අට්ඨ අභිභායතනානි භාවෙනති. අජ්ඣතනං රූපසකුද්දේ ඵකො ඛග්ගිං රූපානි පස්සති පටිත්තානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි. තානි අභිභුග්ග ජානාමි පස්සාමිති ඵලංසකුද්දේ භොති. ඉදං පඨමං අභිභායතනං.

අජ්ඣතනං රූපසකුද්දේ ඵකො ඛග්ගිං රූපානි පස්සති අපමාණානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි. තානි අභිභුග්ග ජානාමි පස්සාමිති ඵලංසකුද්දේ භොති. ඉදං දුතියං අභිභායතනං.

අජ්ඣතනං අරූපසකුද්දේ ඵකො ඛග්ගිං රූපානි පස්සති පටිත්තානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි. තානි අභිභුග්ග ජානාමි පස්සාමිති. ඵලංසකුද්දේ භොති. ඉදං තතියං අභිභායතනං.

අජ්ඣතනං අරූපසකුද්දේ ඵකො ඛග්ගිං රූපානි පස්සති අපමාණානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි. තානි අභිභුග්ග ජානාමි පස්සාමිති ඵලංසකුද්දේ භොති. ඉදං චතුත්තං අභිභායතනං.

අජ්ඣතනං අරූපසකුද්දේ ඵකො ඛග්ගිං රූපානි පස්සති නිලානි නිලවණ්ණානි නිලනිදස්සනානි නිලනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම උමාපුප්ථං නිලං නිලවණ්ණං නිලනිදස්සනං නිලනිභාසං සෙය්‍යථාපි වා පන තං වත්ථං ඛාරණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමට්ටං* නිලං නිලවණ්ණං නිලනිදස්සනං නිලනිභාසං* ඵවමෙවං අජ්ඣතනං අරූපසකුද්දේ ඵකො ඛග්ගිං රූපානි පස්සති නිලානි නිලවණ්ණානි නිලනිදස්සනානි නිලනිභාසානි. තානි අභිභුග්ග ‘ජානාමි පස්සාමි’ති ඵලංසකුද්දේ භොති. ඉදං පඤ්චමං අභිභායතනං.

1. අත්ථගමා - සිමු.
2. උභතොභාගවිමට්ටං - PTS.
3. නිලදස්සනං නිලභාසං - PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද උද්ධි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අෂ්ට විමෝක්ෂයන් වඩති : රූපධ්‍යාන ඇත්තේ (බාහිර) රූපයන් (ධ්‍යාන ඇසින්) දකී. මේ පළමු වන විමෝක්ෂය වෙයි. අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ (තමාගේ කේශාදියෙහි නො ඉපදවූ රූපධ්‍යාන ඇත්තේ) බාහිර රූපයන් දකී. මේ දෙවන විමෝක්ෂය වෙයි. (වණ් කසියෙහි) භූත යයි අධිමුක්ත වූයේ වෙයි, මේ තුන් වන විමෝක්ෂය වෙයි. සච්ඡකාරයෙන් රූපසංඥවත් ඉක්ම ප්‍රතිසංඥවත් ගේ අස්තඩගමයෙන් (නැගීමෙන්) නානාත්වසංඥවත් නො මෙනෙහි කිරීමෙන් 'ආකාශය අනන්ත යැ'යි ආකාසානන්දව්‍යායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ සතර වන විමෝක්ෂය වෙයි. සච්ඡකාරයෙන් ආකාසානන්දව්‍යායතනය ඉක්ම 'විඤ්ඤාන අනන්ත යැ'යි විඤ්ඤාණන්දව්‍යායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ පස් වැනි විමෝක්ෂය වෙයි. සච්ඡකාරයෙන් විඤ්ඤාණන්දව්‍යායතනය ඉක්ම 'කිසිවක් නැතැ'යි ආකිඤ්ඤාණන්දව්‍යායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ ස වැනි විමෝක්ෂය වෙයි. සච්ඡකාරයෙන් ආකිඤ්ඤාණන්දව්‍යායතනය ඉක්ම නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය උපදවා වෙසෙයි. මේ සත් වැනි විමෝක්ෂය වෙයි. සච්ඡකාරයෙන් නේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්ම සංඥවේදයිතනිරෝධය උපදවා වෙසෙයි. මේ අට වැනි විමෝක්ෂය වේ. එහි දු මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාත්‍යය හා අභිඤ්චාරම් සධ්‍යාත රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උද්ධි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අෂ්ට අභිභායතනයන් වඩති : අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇති එකෙක් අල්පමාත්‍ර (නො වැඩු) වූ සුවණ් (පරිභුද්ධ) දුර්ණ (අපරිභුද්ධ) වූ බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූපයන් මැඩගෙන දැනිම් දක්ම යන මෙ බදු සංඥ ඇති වෙයි. මේ පළමු වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇති එකෙක් අප්‍රමාණ (වැඩුණු) වූ සුවණ් දුර්ණ වූ බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනිම් දක්ම යන මෙ බදු සංඥ ඇති වෙයි. මේ දෙ වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් අල්පමාත්‍ර වූ සුවණ් දුර්ණ වූ බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනිම් දක්ම යන මෙ බදු සංඥ ඇති වෙයි. මේ තුන් වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූප සංඥ ඇති එකෙක් අප්‍රමාණ වූ සුවණ් දුර්ණ වූ බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනිම් දක්ම යන මෙ බදු සංඥ ඇති වෙයි. මේ සතර වැනි අභිභායතන යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් නිල් වූ නිල්වත් වූ නිලනිද්ධිත (නො මුසු නිල්වත්) වූ නිලප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. යම්කෙ නම් උමා (දියමෙරළිය) කුසුම නිල් වූයේ නිල්වත් වූයේ නිලනිද්ධිත වූයේ නිලප්‍රභා ඇත්තේ ද, තවද යම්කෙ හෝ කසිරට උපන් දෙපස මට කළ ඒ වස්ත්‍රය නිල් වූයේ නිල්වත් වූයේ නිලනිද්ධිත වූයේ නිලප්‍රභා ඇත්තේ ද, එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් නිල් වූ නිල්වත් වූ නිලනිද්ධිත වූ නිලප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රූ මැඩගෙන දැනිම් දක්ම යන මෙබදු සංඥ ඇති වෙයි. මේ පස් වැනි අභිභායතන යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අජ්ඣත්තං අරුපසඤ්ඤී ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤි රූපානි පස්සති පිතානි පිතවණ්ණානි පිතනිදස්සනානි පිතනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම කණ්ණිකාරපුප්ථං පිතං පිතවණ්ණං පිතනිදස්සනං පිතනිභාසං. සෙය්‍යථාපි වා පන තං වන්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමුච්චං පිතං පිතවණ්ණං පිතනිදස්සනං පිතනිභාසං. එවමෙවං අජ්ඣත්තං අරුපසඤ්ඤී ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤි රූපානි පස්සති පිතානි පිතවණ්ණානි පිතනිදස්සනානි පිතනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවංසඤ්ඤී භොති. ඉදං ඡවංඨං අභිභාසතතං.

අජ්ඣත්තං අරුපසඤ්ඤී ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤි රූපානි පස්සති ලොහිතකානි ලොහිතකවණ්ණානි ලොහිතකනිදස්සනානි ලොහිතකනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම ඛණ්ඩුජීවකපුප්ථං ලොහිතකං ලොහිතකවණ්ණං ලොහිතකනිදස්සනං ලොහිතකනිභාසං. සෙය්‍යථාපි වා පන තං වන්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමුච්චං ලොහිතකං ලොහිතකවණ්ණං ලොහිතකනිදස්සනං ලොහිතකනිභාසං. එවමෙවං අජ්ඣත්තං අරුපසඤ්ඤී ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤි රූපානි පස්සති ලොහිතකානි ලොහිතකවණ්ණානි ලොහිතකනිදස්සනානි ලොහිතකනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ‘ජානාමි පස්සාමි’ති එවංසඤ්ඤී භොති. ඉදං සත්තමං අභිභාසතතං.

අජ්ඣත්තං අරුපසඤ්ඤී ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤි රූපානි පස්සති ඔදුතානි ඔදුතවණ්ණානි ඔදුතනිදස්සනානි ඔදුතනිභාසානි. සෙය්‍යථාපි නාම ඕසධිතාරකා ඔදුතා ඔදුතවණ්ණා ඔදුතනිදස්සනා ඔදුතනිභාසා. සෙය්‍යථාපි වා පන තං වන්ථං බාරාණසෙය්‍යකං උභතොභාගවිමුච්චං ඔදුතං ඔදුතවණ්ණං ඔදුතනිදස්සනං ඔදුතනිභාසං. එවමෙවං අජ්ඣත්තං අරුපසඤ්ඤී ඵකො ඛග්ගිඤ්ඤි රූපානි පස්සති ඔදුතානි ඔදුතවණ්ණානි ඔදුතනිදස්සනානි ඔදුතනිභාසානි. තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමිති එවංසඤ්ඤී භොති. ඉදං අවංඨමං අභිභාසතතං. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිපාත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදුට්ඨි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා දසකසිණාසතතානි භාවෙත්ති. පඨමකසිණං මෙකො සඤ්ඤානාති උඤ්ඤං අබොතිරිදං අඤ්ඤං අපපමාණං. අපොකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-තෙජෝකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-වායොකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-තීර්ථකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-පිතකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-ලොහිතකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-ඔදුතකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-අකාසකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති-පෙ-විඤ්ඤාණකසිණමෙකො සඤ්ඤානාති උඤ්ඤං අබොතිරිදං අඤ්ඤං අපපමාණං. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිපාත්තා විහරන්ති.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් කභපැහැති කසාවන් වූ නුමුසු කභපැහැති කභකැලුම් ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. යම්කෙ නම් කිණිහිරි කුසුම කසාපැ ඇත්තේ කසාවන් වූයේ නුමුසු කභපැහැ ඇත්තේ කසාකැලුම් ඇත්තේ ද, තවද යම්කෙ හෝ කසිරට නිපන් දෙපස මට කළ ඒ වස්ත්‍රය කසාපැ ඇත්තේ කසාවන් වූයේ නුමුසු කසාපැ ඇත්තේ කසාකැලුම් ඇත්තේ වේ ද, එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් කසාපැ ඇති කසාවන් වූ නුමුසු කසාපැ ඇති කසා කැලුම් ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රු මැඩගෙන දැනිමි දකිමි යන සංඥ ඇති වෙයි. මේ ස වැනි අභිභායකතා යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් ලෙහෙපැහැ වූ ලේවන් වූ ලෝභිතනිද්ධන වූ ලෝභිතප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. යම්කෙ නම් බද්ධද කුසුම ලෙහෙපැහැ ඇත්තේ ලේවන් වූයේ ලෝභිතනිද්ධන වූයේ ලෝභිතප්‍රභා ඇත්තේ ද, තවද යම්කෙ හෝ කසිරට නිපන් දෙපස මට කළ ඒ වස්ත්‍රය ලෙහෙපැහැ ඇත්තේ ලේවන් වූයේ ලෝභිතනිද්ධන වූයේ ලෝභිතප්‍රභා ඇත්තේ වේ ද එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් ලෙහෙපැහැති ලේවන් වූ ලෝභිතනිද්ධන වූ ලෝභිතප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රු මැඩගෙන දැනිමි දකිමි යන මෙ බද්ධ සංඥ ඇති වෙයි. මේ සත් වැනි අභිභායකතා යැ.

අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් අවදන(සුදු) වූ අවදනවන් වූ අවදනනිද්ධන වූ අවදනප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. යම්කෙ නම් දවහන් තරුව අවදන වූයේ අවදනවන් වූයේ අවදනනිද්ධන වූයේ අවදනප්‍රභා ඇත්තේ ද, තවද යම්කෙ හෝ කසිරට නිපන් දෙපස මට කළ ඒ වස්ත්‍රය අවදන වූයේ අවදනවණ් ඇත්තේ අවදනනිද්ධන වූයේ අවදනප්‍රභා ඇත්තේ ද, එසෙයින් මැ අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇති එකෙක් අවදන වූ අවදනවණ් ඇති අවදන නිද්ධන වූ අවදනප්‍රභා ඇති බාහ්‍යරූපයන් දකී. එ රු මැඩගෙන දැනිමි දකිමි යන මෙබදු සංඥ ඇති වෙයි. මේ අට වැනි අභිභායකතාය යි. එහිද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සධ්‍යාත විණ්ණවසි බවට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද, යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ දස කයිණ්ණයකනායන් වඩති. ඇතැමෙක් උඩ යට සරස අද්වය වූ අප්‍රමාණ වූ පයථිකයිණ්ණය දනගනි. ඇතැමෙක් ආපොකයිණ්ණය දනගනි ඇතැමෙක් තේජෝ කයිණ්ණය දනගනි . . . ඇතැමෙක් වායෝකයිණ්ණය දනගනි ඇතැමෙක් නිලකයිණ්ණය දනගනි . . . ඇතැමෙක් පිතකයිණ්ණය දනගනි . . . ඇතැමෙක් ලෝභිතකයිණ්ණය දනගනි . . . ඇතැමෙක් ඔදනකයිණ්ණය දනගනි . . . ඇතැමෙක් ආකාශකයිණ්ණය දනගනි . . . ඇතැමෙක් උඩ යට සරස අද්වය වූ අප්‍රමාණ වූ විඤ්ඤාණකයිණ්ණය දනගනි. එහිද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් වූ විණ්ණවශීභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

පුන ච පරං උදයි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා චත්තාරි කුසානාති භාවෙනති. ඉධුදයි, භික්ඛු විවිච්චව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතකකං සම්මාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පථමං කුසානං¹ උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා² පරිපුරෙති පරිථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපචුට්ඨං³ භොති. සෙය්‍යථාපි උදයි, දකෙඛා නභාපකො⁴ වා නභාපකනෙතවාසී වා කංසථාලෙ නභානිඤ්ඤාණානි අකිරිතා උදකෙන පරිථොසකං පරිථොසකං⁵ සංඤ්ඤා⁶ සායං නභානිඤ්ඤා⁷ සෙතභානුගතා සෙතභා-පරෙතා⁸ සත්තරඛාගිරා⁹ පුඨා¹⁰ සෙතභෙන, න ච පග්ගරිණී¹¹ ඵලමෙව ඛො උදයි, භික්ඛු ඉමමෙව කායං විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා, පරිසංඤ්ඤා² පරිපුරෙති පරිථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස විචෙකජෙන පිතිසුඛෙන අපචුට්ඨං³ භොති.

පුන ච පරං උදයි, භික්ඛු විතකකම්මාරානං වූපසමා-පෙ-දුතියං කුසානං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා² පරිපුරෙති පරිථරති, නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපචුට්ඨං භොති. සෙය්‍යථාපි උදයි, උදකරහදෙ¹² උඛිතොදකො¹³ තස්ස නෙවස්ස පුරුෂිමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං, න පඨමිමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං, න උත්තරාය දිසාය උදකස්සායමුඛං, න දකුණිමාය දිසාය උදකස්සායමුඛං. දෙවො ච කාලෙන කාලං න සම්මා ධාරං අනුපාවෙච්ඡන්ත. අථ ඛො තඹා ච උදකරහද සිතා වාරිධාරා උඛිතස්සා තමෙව උදකරහදං සිතෙන වාරිතා අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා² පරිපුරෙත පරිථරෙත. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො උදකරහදස්ස සිතෙන වාරිතා අපචුට්ඨං අස්ස. ඵලමෙව ඛො උදයි, භික්ඛු ඉමමෙව කායං සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා² පරිපුරෙති පරිථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස සමාධිජෙන පිතිසුඛෙන අපචුට්ඨං භොති.

පුන ච පරං උදයි, භික්ඛු පිතියා ච විරාගා-පෙ-තතියං කුසානං උපසම්පජ්ජා විහරති. සො ඉමමෙව කායං නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤා පරිසංඤ්ඤා² පරිපුරෙති පරිථරති. නායං කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිප්පිතිකෙන සුඛෙන අපචුට්ඨං භොති. සෙය්‍යථාපි උදයි, උප්පලිතියං වා පදුමිතියං වා පුඤ්චිකිතියං වා අප්පෙකම්මානි උප්පලානි වා පදුමානි වා පුඤ්චිකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවඨානි උදකානුගතානි අනෙතානිමුග්ගපොසිතී.¹⁴ තානි යථා වග්ගා යථා ච

1. පථමජ්ඣානං - සිමු, PTS.
2. අභිසංඤ්ඤා, පරිසංඤ්ඤා - ස්‍යා.
3. අපචුට්ඨං - සිමු, ස්‍යා, PTS.
4. නභාපකො - මජ්ඣං.
5. පරිථොසකං - ස්‍යා (ඵකං පදං)
6. අභිසංඤ්ඤා - ස්‍යා.
7. සායං, නභානිඤ්ඤා - මජ්ඣං.
8. සුභානුගතා සුභපරෙතා - සිමු.
9. සමනත්තරඛාගිරා - සිමු
10. පුඨා - ස්‍යා
11. { සුභෙන ච පග්ගරිණී - සිමු.
—න ච පග්ගරිණී - PTS. ස්‍යා.
න ච පග්ගරිණී - මජ්ඣං.
12. ගම්භිරො උදකරහදෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා.
13. උඛිතොදකො - ස්‍යා.
14. { නිමුග්ගපොසිතානි - සිමු.
නිමුග්ගපොසිතානි - ස්‍යා.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයාට පිළිවෙත් කියනලද, ඒ වූ පරිදි පිළිපත් මාගේ ශ්‍රාවකයෝ සතර ධ්‍යානයන් වඩති. උදයි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මැ අකුසල්දහමින් වෙන් මැ වූ විතකිසිතික වූ විවාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථම ධ්‍යානය උපදවා වෙසෙයි, හේ මෙ මැ කර්මය විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පයින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පයින් පහසයි. මෙ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි නො පහස්නාලද කිසි තැනෙක් නො වෙයි. යම්කෙසේ උදයි, දක්ෂ වූ නැහැවියෙක් හෝ නැහැවි අතැවැසියෙක් හෝ කස්ලොහොතලියෙකැ නහනුසුනු එව දියෙන් ඉස ඉස තෙමාද, ඒ නහනුපිඩ ස්නෙහය අනුවර්තයේ ස්නෙහයෙන් මැඩුණේ ඇතුළත පිටත ස්නෙහයෙන් පහසනාලද්දේ නො වැගිරෙනසුලු වන්නේ ද, එසෙයින් මැ උදයි, මහණ තෙම මෙ මැ කය විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි භාත්පයින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පයින් පහසයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි විවේකය ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පහස්නාලද කිසි තැනෙක් නො වන්නේ යැ.

තවද උදයි, මහණ තෙම විතකිවිවාරයන්ගේ සන්තිදීමෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මෙ මැ කය සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පයින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පයින් පහසයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි සමාධිජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පහස කිසි තැනෙක් නො වෙයි. යම්කෙසේ උදයි, නැගි උල්පත් ඇති දියවිලෙක් වෙ ද, එ විල්හි පෙරදිග දිය එන මහෙක් නො මැ වෙයි. පැළ දිග දිය එන මහෙක් නො වෙයි, උතුරුදිග දිය එන මහෙක් නො වෙයි, දකුණු දිග දිය එන මහෙක් නො වෙයි, මේසය ද කලින් කල මැනවින් වැසිදහර නො වස්නේ යැ. එතෙකුදු වත් එ මැ දියවිලින් සිහිල් දියදහර නැගී එ මැ දියවිල සිහිල්දියෙන් තෙමා ද භාත්පයින් තෙමා ද පුරවා ද භාත්පයින් පහසා ද එ හැම කොටසින් යුතු දියවිල්හි සිහිල්දියෙන් නො පහස කිසි තැනෙක් නො වන්නේ ද, එසෙයින් මැ උදයි, මහණ තෙම මෙ මැ කය සමාධිජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පයින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පයින් පහසයි. එ මහණහුගේ හැම අවයව ඇති සිරුරෙහි සමාධිජ ප්‍රීතිසුඛයෙන් නො පහස තැනෙක් නො වන්නේ යැ.

තවද උදයි, මහණ තෙම ප්‍රීතියෙන් ද විරාගයෙන් . . . තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. හේ මෙ මැ කය නිෂ්ප්‍රීතිකසුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පයින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පයින් පහසයි, එ මහණහුගේ හැම අවයව ඇති සිරුරෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් නො පහස කිසි තැනෙක් නො වෙයි. යම්කෙසේ උදයි, උපුල්විලෙකැ වෙවයි පියුම් විලෙකැ වෙවයි පබේරවිලෙකැ වෙවයි ඇතැම් උපුල් හෝ පියුම් හෝ පබේර හෝ දියෙහි උපන්නාහු දියෙහි වැඩුණහු දියෙන් නො නැගුණහු ඇතුළත හැලී වැඩුණහු ද, ඔහු අත සිට මුල තෙක්

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මූලා සිතෙන වාරිනා අභිසන්නාති පරිසන්නාති¹ පරිපුරාති පරිපුට්ඨාති.² න නෙසං³ කිඤ්චි සබ්බාවතො උපාලානං වා පදුමානං වා පුණ්ඩරිකානං වා සිතෙන වාරිනා අපුට්ඨං අස්ස. එවමෙව ඛො උදාසී, භික්ඛු ඉමමෙව කායං නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අභිසංඤ්ඤාති පරිසංඤ්ඤාති පරිපුරෙති පරිපුට්ඨෙති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස නිපට්ඨිකෙන සුඛෙන අපුට්ඨං ගොති.

පුන ව පරං උදාසී, භික්ඛු සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ඛ්‍යමා⁴ අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛා සතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ක්කානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්ඤාන චේතසා පරියොදානෙන එරිත්වා නිසිංහො ගොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුඤ්ඤාන චේතසා පරියොදානෙන අපුට්ඨං ගොති. සෙය්‍යථාපි උදාසී, පුරිසො ඕදානෙන වජේන සසිතං පාරාජිත්වා නිසිංහො අස්ස, නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස ඕදානෙන වජේන අපුට්ඨං අස්ස. එවමෙව ඛො උදාසී, භික්ඛු ඉමමෙව කායං පරිසුඤ්ඤාන චේතසා පරියොදානෙන එරිත්වා නිසිංහො ගොති. නාස්ස කිඤ්චි සබ්බාවතො කායස්ස පරිසුඤ්ඤාන චේතසා පරියොදානෙන අපුට්ඨං ගොති. තත්‍ර ව පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාදොසානපාරමිපාත්තා විහරන්ති.

පුන ව පරං උදාසී, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපන්නා මෙ සාවකා එවං පජානන්ති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වායුමහා-භූතිකො⁵ මාතාපෙතතිකසමායො ඕදනකුම්මාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදන-පරිමද්දනභෙදනවිභිංසනධමො, ඉදංකුච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්භිනති. සෙය්‍යථාපි උදාසී මණ්ඨි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අවංසො සුපරිකම්මකතො අචේජා විපසංහො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තත්‍රස්ස සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඕදානං වා පණ්ඩුසුත්තං වා. තමෙනං චක්ඛුමා පුරිසො හත්ථ කරිත්වා පච්චෙකෙඛයා: අයං ඛො මණ්ඨි වෙඵරියො සුභො ජාතිමා අවංසො සුපරිකම්මකතො අචේජා විපසංහො සබ්බාකාරසම්පන්නො, තදිදං සුත්තං ආවුතං නීලං වා පිතං වා ලොහිතං වා ඕදානං වා පණ්ඩුසුත්තං වාති. එවමෙව ඛො උදාසී, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථා පටිපන්නා මෙ සාවකා එවං පජානන්ති: අයං ඛො මෙ කායො රූපි වායුමහාභූතිකො මාතාපෙතතික-සමායො ඕදනකුම්මාසුපචයො අතිච්චුච්ඡාදනපරිමද්දනභෙදනවිභිංසන-ධමො. ඉදංකුච පන මෙ විඤ්ඤාණං එත්ථ සිතං එත්ථ පටිබ්භිනති. තත්‍ර ව පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාදොසානපාරමිපාත්තා විහරන්ති.

1. අභිසංඤ්ඤාති - පරිසංඤ්ඤාති - සිමු, මජ්ඣං.
2. පරිපුට්ඨාති - සිමු.
3. නාස්ස - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
4. අත්ඛ්‍යමා - සිමු.
5. වායුමහාභූතිකො - මජ්ඣං, ස්‍යා.
6. පටිබ්භිනං - ස්‍යා.

සිහිල් දියෙන් තෙවුණානු භාත්පයින් තෙවුණානු පිරුණානු භාත්පයින් පැහැසුණානු වෙන්ද, එ සියලු අවයව ඇති උත්පලයන්ගේ හෝ පද්මයන්ගේ හෝ පුණ්ඩරිකයන්ගේ හෝ සිහිල් දියෙන් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේ යැ. එ සෙයින් මැ උදයි, මහණ තෙම මෙ මැ කය නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් තෙමයි, භාත්පයින් තෙමයි, පුරවයි, භාත්පයින් පහසයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි නිෂ්ප්‍රීතික සුඛයෙන් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේ යැ.

තවද උදයි, මහණ තෙම සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කැලෑ මැ සොම්නස් දෙමනසුන්ගේ නැසීමෙන් උපේක්ෂායෙන් උපත් ස්මාති පාරිශුද්ධිය ඇති වතුරිධ්‍යානායව පැමිණ වෙසෙයි. හේ මෙ මැ කය පරිශුද්ධ වූ පයඝ්‍රීවදන වූ සිතින් ස්පර්ශ කොට හුන්නේ වෙයි. එ මහණහුගේ සකල ශරීරයෙහි පරිශුද්ධ වූ පයඝ්‍රීවදන වූ සිතින් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේ යැ. යම්කෙසේ උදයි, පුරුෂයෙක් හෙළපිළියෙන් තිස සහිත වැ පෙරෙවැ හුන්නේ වෙ ද ඔහුගේ සකල ශරීරයෙහි හෙළපිළියෙන් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වන්නේද එ සෙයින් මැ උදයි මහණ තෙම මෙ මැ කය පරිශුද්ධ වූ පයඝ්‍රීවදන වූ සිතින් ස්පර්ශ කොට හුන්නේ වෙයි. එ මහණහුගේ සියලු අවයව ඇති සිරුරෙහි පරිශුද්ධ වූ පයඝ්‍රීවදන වූ සිතින් නො පහළ කිසි තැනෙක් නො වෙ. එහිදු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සධ්ධාන විණ්ඩගිභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යරාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙසේ දනගතිනි : මාගේ මෙ කය වූකලී රූපවත් වූයේ සතර මහා භූතයෙන් නිපන්නේ මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් භට්ඨත්තේ බතින් කොවුයෙන් වැඩුණේ අතිතාසඛිභාව ඇත්තේ ඉලිම පිරිමැදීම බිඳීම විසිරීම පියවි කොට ඇත්තේ යැ. මා ගේ මේ විඤ්ඤාය වැළිත් මේ වාතුමානුකික කයෙහි නිශ්ශ්‍රිත වූයේ යැ මෙහි ප්‍රතිබද්ධ වූයේ යැ. යම්කෙසේ උදයි වෙරළමිණ සුදුරු වූයේ ජාතිමත් වූයේ අෂ්ටාසු වූයේ මැනැවින් පිරියම් කෙළේ පැහැපත් වූයේ ප්‍රසන්න වූයේ සථාකාරසම්පන්න වූයේ වෙ ද එහි නිල් වෙවයි රත්වත් වෙවයි ලෙහෙවත් වෙවයි සුදු වෙවයි පඬුපැහැ වෙවයි හුයක් අවුණන ලද වන්නේ යැ. එය ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් අත්හි ලා විමසන්නේ යැ : "මෙ වෙරළමිණ වූකලී සුදුරු යැ ජාතිමත් යැ අවැස් ඇත්තේ යැ මොනොවට පිරියම් කෙළේ යැ පැහැපත ප්‍රසන්න යැ සථාකාර සම්පන්න යි. නිල්වත් වෙවයි රත්වත් වෙවයි ලේවත් වෙවයි සුදුපැහැ වෙවයි පඬුපැහැ වෙවයි මෙ හුය අවුණන ලද"යි. එ සෙයින් මැ උදයි මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යරාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙසේ අතිනි : "මා ගේ මෙ කය වූකලී රූපවත් වූයේ සතර මහාභූතයෙන් නිපත, මාපියන්ගේ ශුක්‍රශෝණිතයෙන් භට්ඨත්තේ යැ බත් කොවුයෙන් වැඩුණේ යැ අතිතාසඛිභාව ඇත්තේ ඉලිම පිරිමැදීම බිඳීම විසිරීම සැහැවි ඇත්තේ යැ. යළි මාගේ මේ විඤ්ඤාය මෙ සිරුරෙහි නිශ්ශ්‍රිත යැ. මෙහි බැඳුණේ යැ"යි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සධ්ධාන රහත් බවට පැමිණ වෙසෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුන ච පරං උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා ඉමමානා කායා අඤ්ඤා කායං අභිනිමිනන්ති රූපිං මනෝමයං සබ්බඛාපච්චඛිං අභිනිඤ්ඤං¹ සෙය්‍යථාපි උදුසි, පුරිසො මුඤ්ඤා මා ඊසිකං² පබ්බාභෙය්‍ය. තස්ස ඵලමස්ස: අයං මුඤ්ඤා අයං ඊසිකං³, අඤ්ඤා මුඤ්ඤා අඤ්ඤා ඊසිකං⁴ මුඤ්ඤා තෙව ඊසිකා පබ්බාලොති. සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි පුරිසො අයං කොසියා පබ්බාභෙය්‍ය⁵. තස්ස ඵලමස්ස: අයං අයි, අයං කොසි, අඤ්ඤා අයි, අඤ්ඤා කොසි, කොසියා තෙව අයි පබ්බාලොති. සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි, පුරිසො අභිං කරණ්ඛා උභරෙය්‍ය, තස්ස ඵලමස්ස: අයං අභි, අයං කරණ්ඛා, අඤ්ඤා අභි, අඤ්ඤා කරණ්ඛා, කරණ්ඛා තෙව අභි උබ්බන්තොති. ඵලමෙව ඛො උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා ඉමමානා කායා අඤ්ඤා කායං අභිනිමිනන්ති. රූපිං මනෝමයං සබ්බඛාපච්චඛිං අභිනිඤ්ඤං. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤා වොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා අනෙකවිභිනං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොන්ති: ඵකොපි හුඤා ඛහුධා භොන්ති, ඛහුධාපි හුඤා ඵකො භොන්ති⁶. ආවිභාවං⁷ තිරොභාවං තිරොකුඛං⁸ තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසඤ්ඤානා ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පථවියාපි උමමුඤ්ඤානිමුඤ්ඤා කරොන්ති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභෙඤ්ඤානෙ ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි පථවියං, ආකාසෙපි පලුඛෙකන කමන්ති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො, ඉමෙපි චජ්ඣිමසුරියෙ ඵලං මහිද්ධිකෙ ඵලං මහානුභාවෙ පාතිනා පරිමසන්ති පරිමඤ්ඤාති, යාව චුභමලොකාපි කායෙත වසං වත්තෙත්ති. සෙය්‍යථාපි උදුසි දකෙඛා කුලභාකාරො වා කුලභාකාරන්තොවාසි වා සුපරිකමකතාය මහතිකාය යඤ්ඤාදෙව භාජනවිකතිං ආකඤ්ඤාය තන්තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි දකෙඛා දන්තකාරෙ වා දන්තකාරන්තොවාසි වා සුපරිකමකතසම් දන්තසම් යඤ්ඤාදෙව දන්තවිකතිං ආකඤ්ඤාය තන්තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය, සෙය්‍යථාපි වා පනුදුසි දකෙඛා සුවණ්ණකාරෙ වා සුණ්ණකාරන්තොවාසි වා සුපරිකමකතසම් සුවණ්ණසම් යඤ්ඤාදෙව සුවණ්ණවිකතිං ආකඤ්ඤාය තන්තදෙව කරෙය්‍ය අභිනිප්ථාදෙය්‍ය, ඵලමෙව ඛො උදුසි, අකඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා අනෙකවිභිනං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොන්ති: ඵකොපි හුඤා ඛහුධා භොන්ති, ඛහුධාපි හුඤා ඵකො භොන්ති⁹ ආවිභාවං¹⁰ තිරොභාවං තිරොකුඛං¹¹ තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසඤ්ඤානා ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ, පථවියාපි උමමුඤ්ඤානිමුඤ්ඤා කරොන්ති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභෙඤ්ඤානෙ ගච්ඡන්ති සෙය්‍යථාපි පථවියං, ආකාසෙපි පලුඛෙකන කමන්ති සෙය්‍යථාපි පකඨි සකුණො, ඉමෙපි චජ්ඣිමසුරියෙ ඵලං මහිද්ධිකෙ ඵලං මහානුභාවෙ පාතිනා පරිමසන්ති පරිමඤ්ඤාති, යාව චුභමලොකාපි කායෙත වසං වත්තෙත්ති. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤා වොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

1. අභිනිඤ්ඤං - PTS.

2. ඉසිකං - සිමු. PTS.

3. ඉසිකා - සිමු. PTS.

4. උබ්බාභෙය්‍ය - ස්‍යා.

5. භොති - මජ්ඣ.

6. ආවිභාවං - සිමු, මජ්ඣ, ස්‍යා, PTS

7. තිරොකුඛං - මජ්ඣ.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ කයින් රූපවත් වූ මනෝමය වූ සියලු අභවසහ ඇති නො හුන් ඉදුරන් ඇති අත් කයක් වෙති. යම්සේ උදයි, පුරුෂයෙක් මුද්‍රාණයෙන් ඊසිකාවක් බැහැර කරන්නේ ද ඔහට මෙ සිත් වෙයි : "මෙ මුද්‍රාණය යැ මෝ ඊසිකා යැ මුද්‍රාණය අනෙකක ඊසිකාව අනෙකක මුද්‍රාණයෙන් මැ ඊසිකාව බැහැර කරන ලද"යි. තවද යම්සේ හෝ උදයි, පුරුෂයෙක් කොපුයෙන් කඩුවක් බැහැර කරන්නේ ද ඔහට මෙ සිත් වෙයි : "මෙ කඩුව යැ මෙ කොපුව යැ කඩුව අනෙකක කොපුව අනෙකක කොපුයෙන් මැ කඩුව බැහැර කරන ලද"යි. තවද යම්සේ හෝ උදයි, පුරුෂයෙක් කරඬුයෙකින් සරියකු නඟන්නේ ද ඔහට මෙ සිත් වන්නේ යැ : "මෙ සරිය මෙ කරඬුව යැ සරියා අනෙකක කරඬුව අනෙකක කරඬුයෙන් මැ සරියා නඟනලද"යි. එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මෙ කයින් රූපවත් වූ මනෝමය වූ හැම අභවසහ ඇති නො හුන් ඉදුරන් ඇති අත් කයක් වෙති. එහිද මා ගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසානා හා අභිඤ්ජාරම් සඨට්ඨාන විණි වර්ගාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ නත් වැදෑරුම් වූ සෘද්ධිවිධ අනුභව කරති : තෙමේ එකෙක් වැ ද බහුප්‍රකාරයෙන් වෙති. බහුප්‍රකාර වැ ද එකෙක් වෙති, ආවිච්චාවයට තිරොහාවයට යෙති, බිතු සරස පවුරු සරස ගල් සරස අභස්මි සෙයින් නො ගැටෙමින් යෙති. පොළොවහි දු දියෙහි සෙයින් ගැලීම් නැගීම් කෙරෙති, අභිද්‍යාමාන උදකයෙහි දු පොළොවහි සෙයින් යෙති අභස්මි දු ලිහිණියන් සෙයින් පලගිත් යෙති මෙවන් මහ ඉඳුහ ඇති මෙවන් මහත් අනුභව ඇති මෙ සඳහි රදෙදන ද අත්ලෙන් පිරිමසති පිරිමදිති, බඹලොව පවා කයින් වශයට වැටෙති. යම්සේ උදයි සමත් කුඹල්කරුවෙක් වෙවයි කුඹල්කරුඅභාවැසියෙක් වෙවයි මොනොවට පිරියම් කළ මැටියෙන් යම් මැ බදුන් වෙසෙසක් කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ බදුන් මැ කරන්නේ ද නිපයන්නේ ද, තවද යම්සේ උදයි, සමත් දළකඩකරුවෙක් වෙවයි දළකඩකරු අභාවැසියෙක් වෙවයි මොනොවට පිරියම් කළ දළකඩෙහි යම් යම් මැ දළකඩකම් වෙසෙසක් රුස්නේ නම් ඒ ඒ දය මැ කරන්නේ ද නිපයන්නේ ද, තවද යම්සේ හෝ උදයි, සමත් රත්කරුවෙක් වෙවයි රත්කරුඅභාවැසියෙක් වෙවයි මොනොවට පිරියම් කළ රත්හි යම් යම් මැ සිවණ විකෘතියක් රුස්නේ නම් ඒ ඒ දය මැ කරන්නේ ද නිපයන්නේ ද, එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ නත් වැදෑරුම් වූ සෘද්ධිවිධ අනුභව කරති : තෙමේ එකෙක් වැ ද බහුප්‍රකාරයෙන් වෙති බහුප්‍රකාර වැ ද එකෙක් වෙති. ආවිච්චාවයට තිරොහාවයට යෙති බිතු සරස පවුරු සරස පවු සරස අභස්මි සෙයින් නො ගැටෙමින් යෙති. පොළොවහි දු දියෙහි මෙන් ගැලීම් නැගීම් කෙරෙති අභිද්‍යාමාන උදකයෙහි දු පොළොවහි සෙයින් යෙති අභස්මි දු පක්ෂිත් සෙයින් පලගිත් යෙති මෙවන් මහඉඳුහ ඇති මෙවන් මහත් අනුභව ඇති මෙ සඳහි රදෙදන ද අත්ලෙන් පිරිමසති පිරිමදිති බඹලොව පවා කයින් වශයට පවුණුවත්. එහිද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසානා හා අභිඤ්ජාරම් සඨට්ඨාන විණි වර්ගාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුන ච පරං උද්ග්ගි, අක්කාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා දිබ්බාය සොතඛායායා විසුඛාය අතික්කන්තමානුසිකායා¹ උභො සංග්ගෙ සුඤ්ඤානි දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච, යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ච. සෙය්‍යථාපි උද්ග්ගි, ඔලවා සබ්බධමකො². අප්පකස්සරෙනෙව චතුර්දිසා විඤ්ඤාපෙය්‍ය. එවමෙව ඛො උද්ග්ගි, අක්කාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා දිබ්බාය සොතඛායායා විසුඛාය අතික්කන්තමානුසිකායා උභො සංග්ගෙ සුඤ්ඤානි දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දුරෙ සන්තිකෙ ච. තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඔහු අභිඤ්ඤාචෝසානපාරමිපත්තා විහරන්ති.

පුන ච පරං උද්ග්ගි, අක්කාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානන්ති සරුභං වා විතතං සරුභං විතතන්ති පජානන්ති, විතරුභං වා විතතං විතරුභං විතතන්ති පජානන්ති, සද්දෙසං වා විතතං සද්දෙසං විතතන්ති පජානන්ති, විතද්දෙසං වා විතතං විතද්දෙසං විතතන්ති පජානන්ති, සමොභං වා විතතං සමොභං විතතන්ති පජානන්ති, විතමොභං වා විතතං විතමොභං විතතන්ති පජානන්ති, සඛිබ්බතං වා විතතං සඛිබ්බතං විතතන්ති පජානන්ති, විකඤ්ඤානං වා විතතං විකඤ්ඤානං විතතන්ති පජානන්ති, මහග්ගතං වා විතතං මහග්ගතං විතතන්ති පජානන්ති, අමහග්ගතං වා විතතං අමහග්ගතං විතතන්ති පජානන්ති, සඋත්තරං වා විතතං සඋත්තරං විතතන්ති පජානන්ති, අනුත්තරං වා විතතං අනුත්තරං විතතන්ති පජානන්ති, සමාභිතං වා විතතං සමාභිතං විතතන්ති පජානන්ති, අසමාභිතං වා විතතං අසමාභිතං විතතන්ති පජානන්ති, විමුක්තං වා විතතං විමුක්තං විතතන්ති පජානන්ති, අවිමුක්තං වා විතතං අවිමුක්තං විතතන්ති පජානන්ති. සෙය්‍යථාපි උද්ග්ගි, ඉඤ්ච වා පුරිසො වා දහරෙ යුවා මණ්ඩනකජාතිකො³ අදාසෙ වා පරිසුඤ්ඤා පරියොදායෙ අවේජ වා උදපතෙත⁴ සකං ඉබ්බතිමිත්තං පච්චචේකඛමානො සකඤ්ඤිකං වා සකඤ්ඤිකන්ති⁵ ජානෙය්‍ය. අකඤ්ඤිකං වා අකඤ්ඤිකන්ති⁶ ජානෙය්‍ය එවමෙව ඛො උද්ග්ගි, අක්කාතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මෙ සාවකා පරසත්තානං පරපුඤ්ජානං චේතසා චේතො පරිච්ච පජානන්ති, සරුභං වා විතතං සරුභං විතතන්ති පජානන්ති, විතරුභං වා විතතං විතරුභං විතතන්ති පජානන්ති, සද්දෙසං වා විතතං-පෙ-විතද්දෙසං වා විතතං-පෙ-සමොභං වා විතතං-පෙ-විතමොභං වා විතතං-පෙ-සඛිබ්බතං වා විතතං-පෙ-විකඤ්ඤානං වා විතතං-පෙ-මහග්ගතං වා විතතං-පෙ-අමහග්ගතං වා විතතං-පෙ-සඋත්තරං වා විතතං-පෙ-අනුත්තරං වා විතතං-පෙ-සමාභිතං වා විතතං-පෙ-අසමාභිතං වා විතතං-පෙ-විමුක්තං වා විතතං-පෙ-අවිමුක්තං වා විතතං අවිමුක්තං විතතන්ති පජානන්ති තත්‍ර ච පන මෙ සාවකා ඔහු අභිඤ්ඤාචෝසානපාරමිපත්තා විහරන්ති.

1. අතික්කන්තමානුසිකාය - ස්‍යා.
2. සබ්බධමො - PTS.
3. මණ්ඩනජාතිකො - PTS.
4. උදකපතෙත - සිමු, මජ්ඣ, ස්‍යා, PTS.
5. සකඤ්ඤිකං - සිමු.
6. අකඤ්ඤිකං - සිමු.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිස් කතා ඉක්ම සිටි විගුද්ධ වූ දිව්‍යශ්‍රෝත්‍රධාතුයෙන් දුර වූ ද ළඟ වූ ද දිව්‍ය හා මානුෂ හා දෙවැදෑරුම් ඔබ්බෙන් අසති. යම්කෙසේ උදයි බලඇති සක්පිඹින්නෙක් නිදුකින් මැ සතර දිග හඟවන්නේ ද එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිස් කතා ඉක්ම සිටි විගුද්ධ වූ දිව්‍යශ්‍රෝත්‍ර ධාතුයෙන් දුර වූ ද ළඟ වූ ද දෙවියන් පිළිබඳ වූ ක් මිනිසුන් පිළිබඳ වූ ක් දෙ හඬ අසත්. එහි දු මා ගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්ජාරම් සධ්ධාත විෂ්වශිභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ පරසක්ත්වයන් ගේ පරපුද්ගලයන් ගේ සිත තමන්ගේ සිතින් පිරිසිදු දැනිති : සරාග සිත ද 'සරාග සිතැ'යි දනගනිති, චිතරාග සිත ද 'චිතරාග සිතැ'යි දනගනිති, සදෙස සිත ද 'සදෙස සිතැ'යි දනගනිති, චිතදෙස සිත ද 'චිතදෙස සිතැ'යි දනගනිති, සමොභ සිත ද 'සමොභ සිතැ'යි දනගනිති, චිතමෝභ සිත ද 'චිතමෝභ සිතැ'යි දනගනිති, සංක්ෂිප්ත සිත ද 'සංක්ෂිප්ත සිතැ'යි දනගනිති, වික්ෂිප්ත සිත ද 'වික්ෂිප්ත සිතැ'යි දනගනිති, මහද්ගත සිත ද 'මහද්ගත සිතැ'යි දනගනිති, මහද්ගත නො වූ සිත ද 'මහද්ගත නො වූ සිතැ'යි දනගනිති, සඋත්තර සිත ද 'සඋත්තර සිතැ'යි දනගනිති, අනුත්තර සිත ද 'අනුත්තර සිතැ'යි දනගනිති, සමාහිත සිත ද 'සමාහිත සිතැ'යි දනගනිති, සමාහිත නො වූ සිත ද 'සමාහිත නො වූ සිතැ'යි දනගනිති, විමුක්ත සිත ද 'විමුක්ත සිතැ'යි දනගනිති, විමුක්ත නො වූ සිත ද 'විමුක්ත නො වූ සිතැ'යි දනගනිති. යම්කෙසේ උදයි, තරුණ වූ යොවුන් වූ මණ්ඩනශීල වූ ස්ත්‍රියක් වෙවයි පුරුෂයෙක් වෙවයි නො කිලිටි වූ පැහැපත් වූ කැටපතෙකැ හෝ පහන් දියබඳුනෙකැ හෝ තමා ගේ මුඛනිමිති පිරික්සනුයේ කැලැල් සහිත මුඛාවයව ද 'කැලැල් සහිත මුඛාවයවැ'යි දනගන්නේ ද, කැලැල් රහිත මුඛාවයව ද කැලැල් රහිත මුඛාවයවැ'යි දනගන්නේ ද, එසේ මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ පරසක්ත්වයන් ගේ පරපුද්ගලයන් ගේ සිත තමන් ගේ සිතින් පිරිසිදු දැනිති : සරාග සිත ද 'සරාග සිතැ'යි දනගනිති, චිතරාග සිත ද 'චිතරාග සිතැ'යි දනගනිති, සදෙස සිත ද චිතදෙස සිත ද සමොභ සිත ද චිත මොභ සිත ද සංක්ෂිප්ත සිත ද වික්ෂිප්ත සිත ද මහද්ගත සිත ද අමහද්ගත සිත ද සඋත්තර සිත ද අනුත්තර සිත ද සමාහිත සිත ද අසමාහිත සිත ද විමුක්ත සිත ද අවිමුක්ත සිත ද 'අවිමුක්ත සිතැ'යි දනගනිති. එහි දු මා ගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්ජාරම් සධ්ධාත විෂ්වශිභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුත ව පරං උද්ගමි, අකඛිතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මේ සාවකා අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරන්ති, සෙය්‍යපීදං: එකමි ජාතිං ඥෙපි ජාතියො තියෙසාපි ජාතියො චතසෙසාපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො විසතිමි ජාතියො තිංසමි ජාතියො චතතාරිසමි ජාතියො පඤ්ඤාසමි ජාතියො ජාතිසතමි ජාතිසහසමි ජාතිසතසහසමි අනෙකෙපි සංවට්ඨකපො අනෙකෙපි විවට්ඨකපො අනෙකපි සංවට්ඨවිවට්ඨකපො අමුත්‍රායං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාභාරො එවං සුබද්දකඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියතො. සො තතො වුත්තො අමුත්‍ර උදපාදිං තත්‍රපායං එවංනාමො එවං ගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාභාරො එවංසුබද්දකඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියතො. සො තතො වුත්තො ඉධුපපත්තොති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරන්ති. සෙය්‍යථාපි උද්ගමි, පුරියො සකමායා ගාමි අඤ්ඤාං ගාමි ගච්ඡෙය්‍ය, තමාපි ගාමි අඤ්ඤාං ගාමි ගච්ඡෙය්‍ය. සො තමායා ගාමි අඤ්ඤාං ගාමි පච්චාගච්ඡෙය්‍ය. තස්ස එවමස්ස: අහං ඛො සකමායා ගාමි අමුං ගාමි අගඤ්ඤාං තත්‍ර එවං අවසායං එවං තිසිදිං. එවං අහංයං. එවං තුණ්හි අහොයං තමාපි ගාමි අමුං ගාමි අගඤ්ඤාං. තත්‍රාපි එවං අවසායං එවං තිසිදිං එවං අහංයං එවං තුණ්හි අහොයං. සොමහි තමායා ගාමි සකඤ්ඤාව ගාමි පච්චාගතොති. එවමෙව ඛො උද්ගමි, අකඛිතා මයා සාවකානං පටිපදා යථාපටිපත්තා මේ සාවකා අනෙකවිහිතං පුබ්බෙ තිවාසං අනුසාරන්ති. සෙය්‍යපීදං: එකමි ජාතිං. ඥෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරන්ති. තත්‍ර ව පන මේ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

පුත ව පරං උද්ගමි, අකඛිතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මේ සාවකා දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සන්ති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ සීනෙ පණ්ණිනෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානන්ති: ඉමෙ චත භොත්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචි-පෙ-මනොදුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං උපචාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරං උපපත්තා. ඉමෙ වා පන භොත්තො සත්තා කායසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා වචි-පෙ-මනොසුච්චරිතෙන සමන්තාගතා අරියානං අනුපචාදකා සමමාදිට්ඨිකා සමමාදිට්ඨිකමමසමාදානා. තෙ කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපත්තාති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සන්ති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ සීනෙ පණ්ණිනෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ. යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානන්ති. සෙය්‍යථාපද්දායී ඥෙ අහාරා සඤ්ඤා. තත්ථ චක්ඛුමා පුරියො මජ්ඣෙකී තො, පස්සොය්‍ය මනුස්සෙ ගෙහං* පටිසන්තොපි තික්කමිත්තොපි අනුසකුචරිතොපි* අනුචිචරිතොපි. එව මෙව ඛො උද්ගමි, අකඛිතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථාපටිපත්තා මේ සාවකා දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සන්ති චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ සීනෙ පණ්ණිනෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකමමුපගෙ සතෙත පජානන්ති. තත්‍ර ව පන මේ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාචොසානපාරමිප්පත්තා විහරන්ති.

1. අගච්ඡිං - මජ්ඣං, ස්‍යා. 2. සෙය්‍යථාපි උද්ගමි - මජ්ඣං.
3. මනුස්සෙ ගෙගෙ ස්‍යා, PTS.
4. අනුචික්කමිත්තොපි - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අනේකවිධ වූ පුළුන්විවෘත සිහි කෙරෙහි, හෙ මෙසේ යැ : "එක් ජාතියකු ජාති දෙකකු ජාති තුනකු ජාති සතරකු ජාති පසකු ජාති දසකු ජාති විස්සකු ජාති තිස්සක් ද ජාති සතළිසක් ද ජාති පනසක් ද ජාති සියයක් ද ජාති දහසක් ද ජාති සුවහසක් ද නොයෙක් සංවර්ත කල්පයකු නොයෙක් විවර්තකල්පයකු නොයෙක් සංවර්තවිවර්ත කල්පයකු අසෝ තැන්හි මෙබඳු නම් මෙබඳු ගොත් මෙබඳු පැහැසටහන් මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්. මෙබඳු සුවිද්‍යක් විද්‍යාසුලු වීම්, මෙබඳු ආයුරයානිත ඇති වීම්. එ මම එයින් ව්‍යුත වූ අසෝ තැන උපන්නි. එහිදු මෙබඳු නම් මෙබඳු ගොත් මෙබඳු පැහැසටහන් මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්. මෙබඳු සුවිද්‍යක් විද්‍යාසුලු වීම්. මෙබඳු ආයුරයානිත ඇති වීම්. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපන්නි"යි. මෙසෙයින් ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනෙකවිධ වූ පුළුන්විවෘත සිහි කෙරෙහි. යම්සේ උදයි, පුරුෂයෙක් සිය ගමින් අත් ගමකට යන්නේ ද, එ ගමකු අත් ගමකට යන්නේ ද, හේ ඒ ගමින් සිය ගමට මැ පෙරළා එන්නේ ද, ඔහුට මෙ සිත් වන්නේ යැ : මම වූකලී සියගමින් අසුවල් ගමට ගියෙමි. එහි මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි. මෙසේ කියෙමි. මෙසේ නිහඩ වීම්, එ ගමකු අසුවල් ගමට ගියෙමි. එහි දු මෙසේ සිටියෙමි, මෙසේ හුන්නෙමි, මෙසේ කියෙමි, මෙසේ නිහඩ වීම්. එ මම එගමින් සිය ගමට මැ පෙරළා ආයෙමි"යි. එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියන ලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මාගේ ශ්‍රාවකයෝ අනේකවිධ වූ පුළුන්විවෘත සිහි කෙරෙහි, හෙ මෙසේ යැ : එක් ජාතියකු ජාති දෙකකු මෙසෙයින් ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනේකවිධ වූ පුළුන්විවෘත සිහි කෙරෙහි. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සභිබ්‍යාන විණ්වග්ගිභාවයට පැමිණ වෙසෙත්.

තවද උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිසැය ඉක්ම සිටි විභූද්ධ වූ දිව ඇයින් ව්‍යුත වන උපදානා භීත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැසටහන් ඇති නො මනා පැහැසටහන් ඇති සුඤ්ජර ගති ඇති නපුරු ගති ඇති සත්ත්වයන් දකිති. කම්පානුරූප වූ යන සත්ත්වයන් දනගනිති : "මේ හවත් සත්ත්වයෝ එකත්තයෙන් කායසුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ වාක් මනොසුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ. ආයායනට උපවාද කරනුවහ, මිත්‍යාදෘෂ්ටි ඇතියහ. මිත්‍යාදෘෂ්ටි කම්පමාදන ඇතියහ. ඔහු කායුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවස වූ පතිත වන නිරයට පැමිණියහ. තවද මේ හවත් සත්ත්වයෝ හෝ කායසුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, වාක් මනොසුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ, ආයායනට උපවාද නො කරනුවහ, සමාන්දෘෂ්ටි ඇතියහ, සමාන්දෘෂ්ටිකම්පමාදන ඇතියහ, ඔහු කායුත් මරණින් මතු සුඤ්ජර ගති ඇති ස්වරූපෝක්කයට පැමිණියහ"යි. මෙසෙයින් මිනිසැය ඉක්ම සිටි විභූද්ධ වූ දිව ඇයින් ව්‍යුත වන උපදානා භීත වූ ප්‍රණීත වූ මනා වණ ඇති නො මනා වණ ඇති සුඤ්ජර ගති ඇති නපුරු ගති ඇති සත්ත්වයන් දකිති. යථාකමොපග සත්ත්වයන් දනගනිති. යම්සේ උදයි, දෙර සහිත ගෘහ දෙකක් ඇද්ද එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් මධ්‍යයෙහි සිටියේ ගෙට පිවිසෙන්නා වූ ද ගෙන් නික්මෙන්නා වූ ද හැසිරෙන්නා වූ ද ඇවිදිනා වූ ද මිනිසුන් දක්නේ ද, එසෙයින් මැ උදයි, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ මිනිසැය ඉක්ම සිටි විභූද්ධ වූ දිව ඇයින් ව්‍යුත වන උපදානා භීත ප්‍රණීත සුවණ්ණ දුටුණ්ණ සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දකිති. යථාකමොපග සත්ත්වයන් දනගනිති. එහි දු මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අභිඤ්චසාන හා අභිඤ්චාරම් සභිබ්‍යාන විණ්වග්ගි ධර්මට පැමිණ වෙසෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සුත ව පරං උද්දසි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා, යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා අසවානං ඛයා අනාසවං වෙනොවිඤ්ඤානිං පඤ්ඤාච්ඡිත්තනිං දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. සෙය්‍යථාපි උද්දසි, පට්ඨකාපකොපෙ උදකරහදෙ අවේණි විපසකේතො අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තිරෙ සිතො පසෙය්‍යයා සිප්පිසල්ලකම්පි සක්කරකරුලම්පි මච්ඡගුලම්පි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි. තස්ස ඵ්ඵමස්සා අයං ඛො උදකරහදෙ අවේණි විපසකේතො අනාවිලො. තත්ත්වමෙ සිප්පිසල්ලකාපි සක්කරකරුලාපි මච්ඡගුලාපි චරන්තිපි තිට්ඨන්ති-පිති. ඵ්ඵමෙව ඛො උද්දසි, අක්ඛාතා මයා සාවකානං පටිපදා. යථා පටිපත්තා මෙ සාවකා අසවානං ඛයා අනාසවං වෙනො විඤ්ඤානිං පඤ්ඤාච්ඡිත්තනිං දිවෙඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති. තත්ත්ව පන මෙ සාවකා ඛහු අභිඤ්ඤාවොසානපාරමිපාත්තො විහරන්ති. අයං ඛො උද්දසි, පඤ්චමො ධම්මො යෙන මම සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්නි පුජේන්ති. සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරන්ති.

ඉමෙ ඛො උද්දසි, පඤ්ච ධම්මා යෙති මම¹ සාවකා සක්කරොන්ති ගරුකරොන්ති මානෙන්නි පුජේන්ති. සක්කත්වා ගරුකත්වා උපනිස්සාය විහරන්තිති.

ඉදමවොච හගවා. අත්තමතො සකුලුද්දසි පට්ඨකාපකො හගවතො භාසිතං අභිනන්දීති.

මහාසකුලුද්දසි සුත්තං සත්තමං.

තවද උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ ආශ්‍රවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියක් ඵලප්‍රඥවත් මෙ අත්බැවිහි මැ තුමු විශිෂ්ටඥනයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඵයට පැමිණ වෙසෙත්. යම්සේ උදයී, ගල්මුදුනෙකැ පහන් වූ වෙසෙයින් පහන් වූ නො කැළැඹුණු දියවිලක් ඇද්ද, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ඉඩුරෙහි සිටියේ සරනා වූ ද සිටුනා වූ ද සිප්පිබෙල්ලන් ද සක්බෙල්ලන් ද කැටකැබිලිති ද මත්සාසමුහයා ද දක්නේ යැ. ඔහට මෙ සිත් වන්නේ යැ : “මෙ දියවිල වූකලී ප්‍රසන්න යැ, ඉතා ප්‍රසන්න යැ, නො කැළැඹුණේ යැ, එහි මෙ සිප්පි බෙල්ලෝ ද සක් බෙල්ලෝ ද කැට කැබිලිති ද මත්සා සමුහයා ද සරනාහු ද සිටුනාහු ද වෙත්” යයි. එසෙයින් මැ උදයී, මා විසින් ශ්‍රාවකයනට පිළිවෙත් කියනලද. යථාප්‍රතිපත්ත වූ මා ගේ ශ්‍රාවකයෝ ආශ්‍රවයන් ක්‍ෂය වීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියක් ඵලප්‍රඥවත් මෙ අත්බැවිහි මැ තුමු වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඵයට පැමිණ වෙසෙත්. එහි ද මාගේ බොහෝ ශ්‍රාවකයෝ අර්හත්ඵල සභිබ්‍යාස අභිඥවසානයට හා අභිඥපාරමියට පැමිණ වාසය කෙරෙත්. උදයී, යම් කරුණෙකින් ශ්‍රාවකයෝ මට සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙද්ද, සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙද්ද, මේ වූකලී ඒ පස් වැනි දහම වේ.

උදයී, යම් භෙයෙකින් මට ශ්‍රාවකයෝ සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කෙරෙත් ද, සත්කාර ගරුකාර කොට නිසා වෙසෙත් ද මොහු වූ කලී ඵ පඤ්චධර්මයෝ යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති සකුලයී පරිපාලක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතයට තුටු වූයේ යි.

සත් වැනි මහා සකුලයී සූත්‍ර යි.

2. 3. 8

සමණමණිකා සුත්තං

එවිං මේ සුත්තං : එකං සමයං භගවා සාවච්ඡියං විහරති ජේතවනේ අනාර්පිණීකස්ස ආරාමේ. තෙන ඛො පන සමයෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුත්තො සමයපාවාදකො තිඤ්ඤාචරො එකසාලකො මලලිකාය ආරාමේ පටිවසති මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං සත්තමත්තෙති¹ පරිබ්බාජකසඤ්ඤි.

අථ ඛො පඤ්චකඛේයා එපති සාවච්ඡියා තික්ඛම් දිවා දිවස්ස භගවත්තං දස්සනාය. අථ ඛො පඤ්චකඛස්ස එපතියා එතදගොසි : අකාලො ඛො තාව භගවත්තං දස්සනාය, පටිසලලීනො භගවා, මනොභාවතීයානම්පි තික්ඛුනං අසමයො දස්සනාය, පටිසලලීනා මනොභාවතීයා² තික්ඛු, යනුනාහං යෙන සමයපාවාදකො තිඤ්ඤාචරො³ එකසාලකො මලලිකාය ආරාමො යෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුත්තො තෙත්තපසඛකමෙය්‍යන්ති. අථ ඛො පඤ්චකඛේයා එපති යෙන සමයපාවාදකො තිඤ්ඤාචරො එකසාලකො මලලිකාය ආරාමො යෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුත්තො තෙත්තපසඛකම්.

තෙන ඛො පන සමයෙන උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුත්තො මහතියා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං නිසිත්තො ගොති උත්තාදිතියා උච්චාසද්ධමහාසද්ධං අනෙකවිහිතං තිරච්ඡානකථං කපේන්තියා. සෙය්‍යපීදං : රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං සුඤ්ඤකථං අත්තකථං පානකථං වත්තකථං යානකථං සයනකථං මාලාකථං ගඤ්ඤකථං ඤාතිකථං ගාමකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්තිකථං සූරකථං විසිඛාකථං කුලභව්ඡානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකඩාසිකං සමුද්දකඩාසිකං ඉතිභවාභවකථං ඉති වා.

අද්දසා ඛො උග්ගාභමානො පරිබ්බාජකො සමණමණිකාපුත්තො පඤ්චකඛං එපතිං සූරතොවි ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි : “අපසද්දා ගොතෙතා ගොතතු, මා ගොතෙතා සද්දමකත්ථ. අයං සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකො ආගච්ඡති පඤ්චකඛේයා එපති. යාවතා ඛො පන සමණස්ස ගොතමස්ස සාවකා හිති ඕද්ධවසනා සාවච්ඡියං පටිවසන්ති, අයං තෙසං අඤ්ඤාතරො පඤ්චකඛේයා එපති. අපසද්දා ඛො පන තෙ අයසමත්තො අපසද්දවිනිතා අපසද්දස්ස වණ්ණවාදිනො, අපොච නාම අපසද්දං පරිසං විදිත්වා උපසඛකමිතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යා”ති. අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අගෙසුං.

1. තිමත්තෙති - PTS. පඤ්චමත්තෙති - ස්‍යා, මජ්ඣං.

2. { ... සාවතීයා - සිමු.
 { ... සාවතීයා - මජ්ඣං, PTS.

3. තිඤ්ඤාචරං - සිමු.

2. 3. 8

සමෂමෂධිකා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර රේඛවන නම් වූ අනේපිඬු පිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වාස කරන සේක. එසමයෙහි සමෂමෂධිකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන නම් පරිව්‍රාජක (විවිධ දෘෂ්ටිවාදීන් එක් වූ සමය පවසන හෙයින්) සමයප්පවාදක නම් වූ (නිශීර්ගැස්සින් පිරිකෙව් කරනලද බැවින්) තිත්ඤ්ඤාචාර නම් වූ ඒකසාලක නම් මල්ලිකා දේවියගේ ආරාමයෙහි පරිව්‍රාජකයන් සත්සියක් පමණ වූ මහත් පිරිවැරී පිරිස් හා සමග වෙසෙයි.

එකල්හි පඤ්චකඩග නම් වඩුදෙටු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට දෙවෙන්දවහල්හි සැවැත්තුවරින් නික්මණ. ඉක්බිති පඤ්චකඩග වඩුදෙටු හට මෙ සිත් විය : “තව බුදුන් දක්නට නො කළි, බුදුහු විවික්තයහ. මනවඩනා හික්ෂුන් ද දක්නට නො කළි, මනවඩනා හික්ෂුහු විවික්තයහ. මම සමයප්පවාදක වූ තිත්ඤ්ඤාචාර නම් වූ ඒකසාලක නම් මල්ලිකා දේවියගේ ආරාමයෙහි සමෂමෂධිකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹෙන්නෙමි නම් මැනවැ”යි. ඉක්බිති පඤ්චකඩග වඩුදෙටු සමයප්පවාදක වූ තිත්ඤ්ඤාචාර නම් වූ ඒකසාලක නම් මල්ලිකාදේවිය ගේ ආරාමයෙහි සමෂමෂධිකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක වෙත එළැඹියේ යැ.

එසමයෙහි සමෂමෂධිකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක උද්ගතනාද ඇති උස්හඬින් මහහඬින් නන්වැදූරුම් තිරිසන්කරා කියන මහත් වූ පිරිවැරී පිරිස් හා සමග හුන්නේ වෙයි. කවර තිරිසන් කරා ද යත් : රජුන් පිළිබඳ කරා යැ සොරුන් පිළිබඳ කරා යැ මහඇමැතියන් පිළිබඳ කරා යැ සේනාකරා යැ හයකරා යැ යුද්ධකරා යැ ආහාර පිළිබඳ කරා යැ පාන පිළිබඳ කරා යැ වස්ත්‍ර පිළිබඳ කරා යැ ඥානකරා යැ මාලාකරා යැ ගන්ධ කරා යැ ඥාතිකරා යැ යානකරා යැ ශ්‍රාමකරා යැ නිගමකරා යැ නගරකරා යැ ජනපදකරා යැ ස්ත්‍රීකරා යැ ඉරකරා යැ වීරී පිළිබඳ කරා යැ කුමහසාරානකරා යැ පුරිච්ඡේතකරා යැ සෙසු නන්වැදූරුම් කරා යැ ලෝකායතකරා යැ සමුද්‍රායානකරා යැ හවාහවය මෙසේ යැ යන කරා යැ’යි හෝ යි.

සමෂමෂධිකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිව්‍රාජක පඤ්චකඩග වඩුදෙටු දුරින් මැ එන්නා දුටුයේ යැ. දක පියපිරිස් සන්හුන් කරවී : “හවත්තු නිහඬ වෙත්වා, හවත්ති කෙපි නහමක් හඬ නහවු. මේ ශ්‍රමණගොතමයන් ගේ ශ්‍රාවක පඤ්චකඩගසට්ඨපති එයි. යම් පමණ ශ්‍රමණගොතමයන් ගේ ශ්‍රාවක වූ හෙළපිළි හඳුනා ගැනැවියේ සැවැත්තුවර වෙසෙත් ද මේ පඤ්චකඩගසට්ඨපති ඔවුනතුරෙහි එක්තරයෙක. තවද ඒ ආයුෂ්මත්තු නිහඬයහ, නිහඬ වූ බුදුරජාණන් විසින් විනිතයහ, නිහඬ බැවිහි ඉණකියනුවහ. නිහඬ පිරිස් දන එළැඹියයුතු කොට සිතා නම් ඉතා මැනවැ”යි. එකල්හි ඒ පරිව්‍රාජකයෝ නිහඬ වූහ.

අථ ඛො පඤ්චකඝේහා ථපති යෙන උග්ගාභමානො පට්ඨකප්පකො සමණමණ්ඩකාපුත්තො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිති, උග්ගාභමානෙන පට්ඨකප්පකෙන සමණමණ්ඩකාපුත්තෙන සද්ධිං සමොද්දි. සමොද්දතීං කථං සාරාණීයං¹ විධිසාරොති, එකමන්තං නිසිද්දි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො පඤ්චකඝිං ථපති. උග්ගාභමානො පට්ඨකප්පකො සමණමණ්ඩකා පුත්තො එතදවොච :

“චතුති ඛො අහං ථපති, ධම්මෙහි සමන්නාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙම් සම්පන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජ්ඣං. කතමෙහි චතුති : ඉධ ථපති න කායෙන පාපකං කම්මං කරොති, න පාපිකං වාචං භාසති, න පාපකං සඛකපාං සඛකපොති, න පාපකං ආර්ථං ආර්ථති. ඉමෙහි ඛො අහං ථපති, චතුති ධම්මෙහි සමන්නාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙම් සම්පන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජ්ඣ”න්ති.

අථ ඛො පඤ්චකඝේහා ථපති උග්ගාභමානස්ස පට්ඨකප්පකස්ස සමණ-මණ්ඩකාපුත්තස්ස භාසිතං තෙව අභිනන්දි, නප්පට්ඨකොයි. අනභිනන්දිති, අප්පට්ඨකොයිති, උච්ඡායාසනා පක්කාමි. භගවතො සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආරාතිස්සාමිති. අථ ඛො පඤ්චකඝේහා ථපති යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිති, භගවන්තං අභිවාදෙති, එකමන්තං නිසිද්දි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො පඤ්චකඝේහා ථපති යාවතකො අභොසි උග්ගාභමානෙන පට්ඨකප්පකෙන සමණමණ්ඩකාපුත්තෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො, තං සඛං භගවතො ආරොවෙයි. එවං චුත්තෙ භගවා පඤ්චකඝිං ථපති. එතදවොච : එවං සන්නෙ ඛො ථපති, දහරො කුමාරො, මනෙඤ උත්තානසෙසාකො සම්පන්නකුසලො භවිස්සති පරමකුසලො උත්තමපත්තිපත්තො සමණො අයොජෙයි, යථා උග්ගාභමානස්ස පට්ඨකප්පකස්ස සමණමණ්ඩකාපුත්තස්ස වචනං. දහරස්ස හි ථපති, කුමාරස්ස මනෙඤ උත්තානසෙසාකස්ස කායොතිපි න භොති, කුතො පන කායෙන පාපකං කම්මං කරිස්සති අඤ්ඤත්ථ එන්ද්‍රිමත්තා. දහරස්ස හි ථපති, කුමාරස්ස මනෙඤ උත්තානසෙසාකස්ස වාචාතිපි න භොති. කුතො පන පාපිකං වාචං භාසිස්සති අඤ්ඤත්ථ රොදිතමත්තා. දහරස්ස හි ථපති, කුමාරස්ස මනෙඤ උත්තානසෙසාකස්ස සඛකපොති පි න භොති, කුතො පන පාපිකං සඛකපාං සඛකපටිස්සති අඤ්ඤත්ථ විකුජ්ඣමත්තා². දහරස්ස හි ථපති, කුමාරස්ස මනෙඤ උත්තානසෙසාකස්ස ආර්ථෙව, තිපි න භොති, කුතො පන පාපකං ආර්ථං ආර්ථිස්සති අඤ්ඤත්ථ මාකුථඤ්ඤා. එවං සන්නෙ ඛො ථපති, දහරො කුමාරො මනෙඤ උත්තානසෙසාකො සම්පන්නකුසලො භවිස්සති පරමකුසලො උත්තමපත්තිපත්තො සමණො අයොජෙයි, යථා උග්ගාභමානස්ස පට්ඨකප්පකස්ස සමණමණ්ඩකාපුත්තස්ස වචනං.

චතුති ඛො අහං ථපති, ධම්මෙහි සමන්නාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙම් න චෙව සම්පන්නකුසලං න පරමකුසලං න උත්තමපත්ති-පත්තං සමණං අයොජෙයි. අපිච්ඡං දහරං කුමාරං මනෙඤ උත්තානසෙසාකං සමධිගස්ස තිරිඨති. කතමෙහි චතුති : ඉධ ථපති න කායෙන පාපකං කම්මං කරෙති, න පාපිකං වාචං භාසති, න පාපකං සඛකපාං සඛකපොති. න පාපකං ආර්ථං ආර්ථති. ඉමෙහි ඛො අහං ථපති, චතුති ධම්මෙහි සමන්නාගතං පුරිසපුග්ගලං පඤ්ඤපෙම් න චෙව සම්පන්නකුසලං න පරමකුසලං න උත්තමපත්තිපත්තං සමණං අයොජෙයි. අපිච්ඡං දහරං කුමාරං මනෙඤ උත්තානසෙසාකං සමධිගස්ස තිරිඨති.

1. සාරාණීයං - මජ්ඣං.
2. {විකුජ්ඣන්තමත්තා - සිඬු.
{විකුජ්ඣමත්තා - සා, PTS.

ඉක්බිති පඤ්චකඩග වඩුදෙටු සමානමානකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිවාරක කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි සමානමානකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිවාරක හා සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු කලතුරුහි සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පඤ්චකඩග වඩුදෙටුහට සමානමානකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිවාරක තෙල කරුණ කී යැ :

“සංපතිය, මම සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුරුෂපුද්ගල පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාප්තියට පත් වාදයුද්ධ නො නිසි (වාදයෙන් නො සැලිය හෙත) ශ්‍රමණ යයි දන්වමි (පනවමි). කවර සතර කරුණෙකින් යත් : සංපතිය, මෙලොවැ කිසිවෙක් කයින් පවකම් නො කෙරේ ද, ලාමක වචන නො කියා ද, ලාමක සංකල්ප නො කෙරේ ද, ලාමක ආර්ථ නො කෙරේ ද, සංපතිය, මම මෙ සතර කරුණින් සමන්වාගත පුරුෂපුද්ගල පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තම ප්‍රාප්තියට පත් වාදයුද්ධ නො නිසි ශ්‍රමණ යැ යි පනවමි.

එකල්හි පඤ්චකඩගසංපතිය ශ්‍රමණමානකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිවාරක ගේ භාෂිතයට නො මැ සතුටු විය, නො ද ප්‍රතික්ෂේප කෙළේ යැ. අභිනාදන නො කොට ප්‍රතික්ෂේප නො කොට හුනස්නෙන් නැඟී ‘භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ වෙත තෙල භාෂිතයා ගේ අර්ථය දැනීම නික්ම ගියේ යැ. ඉක්බිති පඤ්චකඩගසංපතිය භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹි භාග්‍යාවතුන් වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පඤ්චකඩගසංපතිය සමානමානකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිවාරක හා සමග යම් පමණ කරා සල්ලාපයෙන් වී ද, එ හැම භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට දන්වී. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ පඤ්චකඩග සංපතියට තෙල කරුණ වදන : යම්සේ සමානමානකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිවාරක ගේ වචනය වේ ද, එසේ ඇති කල්හි සංපතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමර පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තම ප්‍රාප්තියට පත් අයෝධ්‍යාශ්‍රමණ වන්නේ යැ. සංපතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමරුහට (සත්කාය පරකාය විසින්) කායවිඤ්ඤායෙකුදු නො වෙයි, වැළි ස්පන්දනමාත්‍රය හැර කොයින් කයින් පවකම් කරන්නේ ද? සංපතිය, බාල වූ උත්තානසෙය්‍යක වූ ළදරු කුමරුහට (මිරිස සමාක් හෙද) වචන දු නො වෙයි. යළි හැඩිම පමණ මිස කොයින් ලාමක වචන කියන්නේ ද? සංපතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමරුහට (මිරිස සමාක් හෙද) සංකල්ප දු නො වෙයි. වැළි විකුරන (හැඩිම සිනාසීම) මාත්‍රයක් මිස කොයින් ලාමක සංකල්ප කරන්නේ ද? සංපතිය, බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමරුහට (මිරිස සමාක් හෙද ඇති) ආර්ථ ද නො වෙයි. වැළි මව ගේ තනකිරි මිස කොයින් ලාමක ආර්ථ කරන්නේ ද? සංපතිය, සමානමානකාසූත්‍ර උග්ගාභමාන පරිවාරක ගේ වචනය යම්සේද එසේ ඇති කල්හි බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමර පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තම ප්‍රාප්තියට පැමිණි අයෝධ්‍යාශ්‍රමණ වන්නේ යි.

සංපතිය, මම වූකලි සතර කරුණෙකින් සමන්වාගත පුරුෂ පුද්ගල නො ද පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් නැති උත්තම ප්‍රාප්තියට නො පත් අයෝධ්‍යා (වාද යුද්ධයෙන් නො සැලිය හෙත) ශ්‍රමණ යැ යි පනවමි. එතෙකුදු වත් (ගේ මේ බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමරු වෙසෙසා (යට කොට) සිටී. කවර සතර කරුණෙකින් යත් : සංපතිය, මෙලොව (කිසිවෙක්) කයින් පවකම් නො කෙරෙයි, ලවු බස් නො බෙණෙයි, ලාමක සංකල්ප නො කෙරෙයි, ලාමක ආර්ථ නො කෙරෙයි. සංපතිය, මම මෙ සතර කරුණින් සමන්වාගත පුරුෂ පුද්ගල නො ද පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් නැති උත්තම ප්‍රාප්තියට නො පත් අයෝධ්‍යාශ්‍රමණ යැ යි දන්වමි. එතෙකුදු වත් (ගෙ තෙම) මේ බාල වූ උඩුකුරු වැ භෝනා ළදරු කුමරු වෙසෙසා සිටී.

දසග්ගි භො අහං ඵපතී, ධම්මෙති සමන්තාගතං පුරිසපුග්ගං පඤ්ඤාපෙති සමානතකුසලං පරමකුසලං උත්තමපතතිපත්තං සමිණං අයොජ්ඣං.

ඉමෙ අකුසලසීලා¹. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසීලා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ අකුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. එවං පටිපන්නො අකුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

ඉමෙ කුසලසීලා². තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසීලා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ කුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. එවං පටිපන්නො කුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

ඉමෙ අකුසලසංකප්පා³. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසංකප්පා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ අකුසලසංකප්පා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. එවං පටිපන්නො අකුසලානං සංකප්පානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

ඉමෙ කුසලසංකප්පා⁴. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසංකප්පා. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. ඉධ කුසලසංකප්පා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි. එවං පටිපන්නො කුසලානං සංකප්පානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති. තාහං ඵපතී, වෙදිතබ්බන්ති වදාමි.

කතමෙ ච ඵපතී, අකුසලසීලා: අකුසලං කායකම්මං, අකුසලං වච්ඤාමිමං, පාපකො ආච්චො. ඉමෙ චූළිකානි ඵපතී, අකුසලසීලා. ඉමෙ ච ඵපතී, අකුසලසීලා කිංසමුට්ඨානා: සමුට්ඨානම්පි තෙසං චූළිකානි සමුට්ඨානානි වච්ඤාමි. කතමං චූළිකානි: චූළිකානි හි ඛන්ධා⁵ අනෙකම්ඨං නානසංකාරකං. තං චූළිකානි සරුභං සද්දෙසං සමොභං. ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසීලා. ඉමෙ ච ඵපතී, අකුසලසීලා කුඤ්ඤා අපරිසෙසා නිරුජ්ඣන්ති. නිරෝධොපි තෙසං චූළිකානි. ඉධ ඵපතී, භික්ඛු කායදුච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති, වච්ඤාචරිතං පහාය වච්ඤාචරිතං භාවෙති, මහොදුච්චරිතං පහාය මහො සුචරිතං භාවෙති. මිඤ්ජාදාච්චං පහාය

1. අකුසලා සීලා - මජ්ඣං, සා. 1.

2. {කහං - සිමු. තහං - PTS.
තමහං - මජ්ඣං, සා. 1.

3. කුසලා සීලා - මජ්ඣං, සා. 1.

4. අකුසලා සංකප්පා - මජ්ඣං, සා. 1.

5. කුසලා සංකප්පා - මජ්ඣං, සා. 1.

6. වච්ඤානා - සිමු.

7. ඛන්ධා - සා. PTS.

සාපතිය, මම වුකලි දස කරුණෙකින් සමන්විතන පුරුෂ පුද්ගල පිරිසුන් කුසල් ඇති උතුම් කුසල් ඇති උත්තමප්‍රාප්තියට පත් අශෝධාශ්‍රමණ යැ'යි පනවමි.

මොහු අකුසලසීලයෝ (දුශ්ශීලකම්මාවයෝ) යැ. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. අකුසලසීලයෝ මෙයින් (සරාගාදිසිතින්) උපද්‍රව්‍යානු යැ. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි අකුසලසීලයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තේ අකුසලසීලයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

මොහු කුසලසීලයෝ යැ. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. කුසලසීලයෝ මෙයින් උපද්‍රව්‍යානු යැ. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි කුසලසීලයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තේ කුසලසීලයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

මොහු අකුසලසංකල්පයෝ යැ. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. අකුසල සංකල්පයෝ මෙයින් උපත ඇතියහ. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි අකුසලසංකල්පයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තේ අකුසලසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

මොහු කුසලසංකල්පයෝ යැ. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. කුසලසංකල්පයෝ මෙයින් උපත ඇතියහ. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙහි කුසල සංකල්පයෝ නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි. මෙසේ පිළිපත්තේ කුසලසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වෙයි. සාපතිය, මම එය දතයුතු යැ'යි කියමි.

සාපතිය, අකුසලසීලයෝ කවරහ යත් : අකුසල වූ කායකම් යැ, අකුසල වූ වාක්කම් යැ ලාමක වූ ආජීව යි. සාපතිය, මොහු 'අකුසලසීල'යි කියනු ලැබෙත්. සාපතිය, වැළිත් මේ අකුසලසීලයෝ කුමක් සමුත්පන්න කොට ඇත්තානු යත් : උන්ගේ සමුත්පන්න ද කියන ලද. විත්තසමුත්පන්නයෝ යයි කියයුතු වන්නාහ. 'විත්තය' කවරෙ යත් : විත්ත ද බොහෝ යැ නානාවිධ යැ නානාප්‍රකාර යි. එයිත රාග සහිත වූයේ යැ ද්වේෂ සහිත වූයේ යැ මෝහ සහිත වූයේ යැ, අකුසලසීලයෝ මෙයින් උපත් ඇතියහ. තවද සාපතිය, මේ අකුසලසීලයෝ කොහි නිරවශෙෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත් ද? උන්ගේ නිරෝධය ද කියන ලද. සාපතිය, මෙසේකෙහි මහණ කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාක්සුචරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය හැරපියා මනස්සුචරිතය වඩයි. මීර්‍යා ආජීවය හැරපියා සමාග් ආජීවයෙන් ජීවිකාව කෙරෙයි,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සමමුත්තරානා ජීවිතං කතං, එතෙතෙ අකුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුක්ඛන්ති කථං පටිපන්නො ව ඵපති අකුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති: ඉධ ඵපති භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පග්ගණ්හාති ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පග්ගණ්හාති. පදහති, අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පග්ගණ්හාති. පදහති, උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතිසා අසමමාසාය භියෙසාභාවාය වේදුල්ලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පග්ගණ්හාති පදහති. එවං පටිපන්නො ඛො ඵපති අකුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති.

කතමෙ ව ඵපති කුසලසීලා: කුසලං කායකමමං, කුසලං චිත්තමමං. ආර්ථවපාරිසුද්ධියි ඛො අහං ඵපති, සීලසමං වදාමි. ඉමෙ වුච්චන්ති ඵපති කුසලසීලා: ඉමෙ ව ඵපති, කුසලසීලා කිංසමුට්ඨානා, සමුට්ඨානමපි නෙසං වුත්තං. විතනසමුට්ඨානාතිස්ස වචනියා. කතමං විතනං: විතනමපි හි ඔහු අනෙකවිධං භානප්පකාරකං. තං විතනං විතරහං විතදෙසං විතමොහං, ඉතො සමුට්ඨානා කුසලසීලා: ඉමෙ ව ඵපති, කුසලසීලා කුහිං අපරිසෙසා නිරුක්ඛන්ති: නිරෝධොපි නෙසං වුත්තො, ඉධ ඵපති, භික්ඛු සීලවා භොති නො ව සීලමධො, තඤ්ච වෙනොවිමුත්තං පඤ්ඤා විමුත්තං. යථාභූතං පජානාති. යථස්ස තෙ කුසලසීලා අපරිසෙසා නිරුක්ඛන්ති. කථං පටිපන්නො ව ඵපති කුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති: ඉධ ඵපති භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පග්ගණ්හාති. පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතිසා අසමමාසාය භියෙසාභාවාය වේදුල්ලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පග්ගණ්හාති පදහති. එවං පටිපන්නො ඛො ඵපති, කුසලානං සීලානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති.

කතමෙ ව ඵපති, අකුසලසංඛ්ඤා: කාමසංඛ්ඤායො ඛ්‍යාපාද- සංඛ්ඤායො, විහිංසාසංඛ්ඤායො, ඉමෙ වුච්චන්ති ඵපති අකුසලසංඛ්ඤා: ඉමෙ ව ඵපති. අකුසලසංඛ්ඤා කිංසමුට්ඨානා: සමුට්ඨානමපි නෙසං වුත්තං. සඤ්ඤාසමුට්ඨානාතිස්ස වචනියා. කතමා සඤ්ඤා: සඤ්ඤාපි හි ඔහු අනෙකවිධා භානප්පකාරකා: කාමසඤ්ඤා ඛ්‍යාපාදසඤ්ඤා විහිංසා සඤ්ඤා, ඉතො සමුට්ඨානා අකුසලසංඛ්ඤා: ඉමෙ ව ඵපති, අකුසලසංඛ්ඤා කුහිං අපරිසෙසා නිරුක්ඛන්ති: නිරෝධොපි නෙසං වුත්තො. ඉධ ඵපති භික්ඛු විවිච්චිත කාමෙහි-පෙ-පඨමං ක්‍රියානං උපසම්පජ්ඣ විහරති, එතෙතෙ අකුසලසංඛ්ඤා: අපරිසෙසා නිරුක්ඛන්ති. කථං පටිපන්නො ව ඵපති, අකුසලානං සංඛ්ඤායානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති: ඉධ ඵපති, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පග්ගණ්හාති. පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතිසා අසමමාසාය භියෙසාභාවාය වේදුල්ලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති විතනං පග්ගණ්හාති පදහති. එවං පටිපන්නො ඛො ඵපති, අකුසලානං සංඛ්ඤායානං නිරෝධාය පටිපන්නො භොති.

මෙහි තෙල අකුලයෙහි තිරවිච්ඡේදයෙන් නිරුද්ධ වෙයි. තවද සාපරිතය, කෙසේ පිළිපත්තේ අකුලයෙහි තිරවිච්ඡේදයට පිළිපත්තේ වේ ද? සාපරිතය, මෙ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුලයෙහි තුපත් පිණිස කර්මකර්මකාකුලවිච්ඡේදය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වියායාම පවත්වයි, සිත නඟාලයි, ප්‍රධන් වියායාම කෙරේ. උපත් ලාමක අකුලයෙහි දුරු කරන පිණිස ජන්දය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වියායාම පවත්වයි, සිත නඟාලයි, ප්‍රධන් වියායාම කෙරේ. තුපත් කුලයෙහි උපත් පිණිස කුලවිච්ඡේදය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වියායාම පවත්වයි, සිත නඟාලයි, ප්‍රධන් වියායාම කෙරේ. උපත් කුලයෙහි තිරවිච්ඡේදයට නො නැස්මට බහුල බවට විපුලබවට වැඩීමට පරිපූර්ණවයට කුලවිච්ඡේදය උපදවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වියායාම පවත්වයි, සිත නඟාලයි, ප්‍රධන් වියායාම කෙරේ. සාපරිතය, මෙසේ පිළිපත්තේ අකුලයෙහි තිරවිච්ඡේදයට පිළිපත්තේ වෙයි.

සාපරිතය, කුලයෙහි කවරය යත් : කුලය වූ කායකම්භ කුලය වූ වාක්කම්භ යැ. සාපරිතය, මම වූකලි ආර්ථිකවිච්ඡේදයෙහි ලා කියමි. සාපරිතය, මොහු 'කුලයෙහි' කියනු ලැබෙයි. තවද සාපරිතය, මෙ කුලයෙහි කුමක් සමුත්පන්න කොට ඇත්තාහු ද? ඔවුනට සමුත්පන්න දු කියනලද, 'විත්තසමුත්පන්න'යි කියනු වන්නාහ. 'විත්ත' කවර යත් : විත්ත ද බොහෝ යැ නානාවිධ යැ නානාප්‍රකාර යැ. එ සිත විතරාය යැ විතරාය යැ විතරාය යැ. අකුලයෙහි මෙ සිත සමුත්පන්න කොට ඇතිය. සාපරිතය, වැළිත් මෙ කුලයෙහි කොහි තිරවිච්ඡේදය වැ නිරුද්ධ වෙත් ද? ඔවුනට නිරුද්ධ දු කියනලද. සාපරිතය, මෙ සස්තෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. එතෙකු වත් (මෙ මෙ පමණි, මෙයින් මතු කරණි නැතැ'යි) ශීලමය නො වෙයි. යම් තැනෙක ඒ කුලයෙහි තිරවිච්ඡේදය වැ නිරුද්ධ වෙත් නම් ඒ එකමායියන් එලපුභවත් ඇති සැවියෙන් දනගනී. සාපරිතය, වැළිත් කිසෙයින් පිළිපත්තේ අකුලයෙහි තිරවිච්ඡේදයට පිළිපත්තේ වේ ද යත් : සාපරිතය, මෙ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුලයෙහි තුපත් පිණිස කුලවිච්ඡේදය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වියායාම පවත්වයි, සිත නඟාලයි, ප්‍රධන් වියායාම කෙරේ. උපත් ලාමක අකුලයෙහි ප්‍රභාණයට . . . තුපත් කුලයෙහි උපත් පිණිස . . . උපත් කුලයෙහි සිවීමට නො නැස්මට බහුල බවට විපුල බවට භාවනාවට පරිපුර්ණ බවට ජන්දය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වියායාම පවත්වයි, සිත නඟාලයි, ප්‍රධන් වියායාම කෙරේ. සාපරිතය, මෙසේ පිළිපත්තේ කුලයෙහි තිරවිච්ඡේදයට පිළිපත්තේ වෙයි.

සාපරිතය, වැළිත් අකුලසංකල්පයෙහි කවරය යත් : සාමසංකල්ප යැ ව්‍යාපාරසංකල්ප යැ විභිංසංකල්ප යි. සාපරිතය, මොහු 'අකුලසංකල්පයෙහි' කියනු ලැබෙයි. සාපරිතය වැළිත් කුමක් සමුත්පන්න කොට ඇත්තාහු ද? උන්ගේ සමුත්පන්න දු කියන ලද, සංඥා සමුත්පන්න කොට ඇතැයි කියනු වන්නාහ. සංඥා කවර යත් : සංඥා ද බොහෝ යැ නානාවිධ යැ නානාප්‍රකාර යි. සාමසංඥා යැ ව්‍යාපාරසංඥා යැ විභිංසංඥා යි. අකුල සංකල්පයෙහි මෙ සංඥා සමුත්පන්න කොට ඇතිය. සාපරිතය, වැළිත් මෙ අකුලසංකල්පයෙහි කොහි තිරවිච්ඡේදය වැ නිරුද්ධ වෙත් ද? ඔවුන්ගේ තිරවිච්ඡේදය දු කියනලද. සාපරිතය මෙ සස්තෙහි මහණ සාමයෙන් වෙත් වැ මැ . . . ප්‍රචමානායට පැමිණ වාස කෙරෙයි. මෙ (අනග්‍රහිතය)හි තෙල අකුලසංකල්පයෙහි තිරවිච්ඡේදය වැ නිරුද්ධ වෙයි. සාපරිතය වැළිත් කිසෙයින් පිළිපත්තේ අකුලසංකල්පයෙහි තිරවිච්ඡේදයට පිළිපත්තේ වේ ද යත් : සාපරිතය, මෙ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුලයෙහි තුපත් පිණිස ජන්දය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වියායාම පවත්වයි, සිත නඟාලයි, ප්‍රධන් වියායාම කෙරේ. උපත් ලාමක අකුලයෙහි ප්‍රභාණයට . . . තුපත් කුලයෙහි උපත් පිණිස . . . උපත් කුලයෙහි සිවීමට නො නැස්මට බහුලභාවයට විපුල භාවයට පරිපුර්ණ බවට කුලවිච්ඡේදය දනවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වියායාම පවත්වයි, සිත නඟාලයි, ප්‍රධන් වියායාම කෙරේ. සාපරිතය, මෙසේ පිළිපත්තේ අකුලසංකල්පයෙහි තිරවිච්ඡේදයට පිළිපත්තේ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමෙ ව ඵපති, කුසලසංකප්පා: නෙකඛම්මසංකප්පො: අඛ්‍යාපාද-
සංකප්පො: අවිහිංසාසංකප්පො: . ඉමෙ චුච්චන්ති ඵපති, කුසලසංකප්පා:
ඉමෙ ව ඵපති, කුසලසංකප්පා: කිංසම්මධිංතා: සම්මධිංතව්‍යං නෙසං
චුත්තං සඤ්ඤාසම්මධිංතාතිස්ස වචන්තී. කතමා සඤ්ඤා: සඤ්ඤාපි හි
බහු අනෙකවිධා: නානප්පකාරිකා: ¹ නෙකඛම්මසඤ්ඤා අඛ්‍යාපාදසඤ්ඤා:
අවිහිංසාසඤ්ඤා, ඉතො: සම්මධිංතා: කුසලසංකප්පා: . ඉමෙ ව ඵපති
කුසලසංකප්පා: කුහිං අපරිසෙසා: තිරුඤ්ඤිතති: තිරොධොපි නෙසං
චුත්තො: . ඉධ ඵපති, හික්ඛු විතකකවිචාරානං චුපසමා-පෙ-දුතීයං ක්‍යානං
උපසමපඤ්ඤා විහරති ඵසෙතෙ කුසලසංකප්පා: අපරිසෙසා: තිරුඤ්ඤිතති.
කථං පටිපන්නො: ව ඵපති කුසලානං සංකප්පානං තිරොධාය පටිපන්නො:
හොති: ඉධ ඵපති, හික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං
ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං අරහති විත්තං
පග්ගණ්ඨාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං
පහානාය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ-
උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං සීතීයා අසමොඝායා හිසොසාහායාය
වේදුලාය හාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං අරහති
විත්තං පග්ගණ්ඨාති පදහති. ඵචං පටිපන්නො: ඛො: ඵපති, කුසලානං
සංකප්පානං තිරොධාය පටිපන්නො: හොති.

කතමෙහි වාහං ² ඵපති, දසති ධම්මෙහි සමන්නාගතං පුරිසපුග්ගං
පඤ්ඤාපෙම් සම්පන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපතතිපත්තං සමණං
අයොජ්ඣං: ඉධ ඵපති, හික්ඛු අසෙබ්බා ³ සම්මාදිට්ඨියා සමන්නාගතො:
හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාසංකප්පොත සමන්නාගතො: හොති, අසෙබ්බාය
සම්මාචාරාය සමන්නාගතො: හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාකම්මනෙත
සමන්නාගතො: හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාඅර්ථවේත සමන්නාගතො:
හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාචාරායමෙත සමන්නාගතො: හොති, අසෙබ්බාය
සම්මාසතියා සමන්නාගතො: හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාසම්භිතා
සමන්නාගතො: හොති, අසෙබ්බෙත සම්මාඤ්ඤාණෙත සමන්නාගතො:
හොති, අසෙබ්බාය සම්මාචිත්තිතියා සමන්නාගතො: හොති. ඉමෙහි ඛො:
අහං ඵපති, දසති ධම්මෙහි සමන්නාගතං පුරිසපුග්ගං පඤ්ඤාපෙම්
සම්පන්නකුසලං පරමකුසලං උත්තමපතතිපත්තං සමණං අයොජ්ඣන්ති.

ඉදම්චොච හග්ගා. අත්තමනො පඤ්ඤාකඛේතා ඵපති හග්ගතො:
හාසිතං අනිනාදීති.

සමණමණිකා සුත්තං ⁴ අට්ඨමං.

1. නානප්පකාරිකා - PTS.
2. 'වාහං' - ස්‍යාමපොත්තිකෙ නභී.
3. අසෙබ්බාය - සිඤ්ඤා:
4. සමණමණිකාසුත්තං - මජ්ඣ, ස්‍යා.

සාප්තිය, වැළික් කුලලසංකල්පයේ කවර හයක් : නෛෂ්ත්‍රමයසංකල්ප යැ අව්‍යාසාද සංකල්ප යැ අවිතිංසා සංකල්ප යි. සාප්තිය, මොහු කුලලසංකල්ප යයි කියනු ලැබෙත්. සාප්තිය, වැළික් මේ කුලලසංකල්පයේ කුමක් සමුක්රාන්ත කොට ඇත්තාහු ද? උන්ගේ සමුක්රාන්ත දු කියනලද, සංඥව සමුක්රාන්ත කොට ඇතැයි කියයුතු වන්නාහ. සංඥ කවර යත් : සංඥ ද බොහෝ යැ, අනේකවිධ යැ නානාප්‍රකාර යැ : නෛෂ්ත්‍රමයසංඥ යැ අව්‍යාසාද සංඥ යැ අවිතිංසාසංඥ යි. කුලලසංකල්පයේ මේ සංඥව සමුක්රාන්ත කොට ඇතියහ. සාප්තිය, මේ කුලලසංකල්පයේ වැළික් කොයි තිරවගෙණ වැ නිරුද්ධ වෙත් ද? උන්ගේ නිරෝධය දු කියනලද. සාප්තිය, මෙ සස්තෙහි මහණ ව්‍යාකීව්වරයන් ගේ සත්තිදීමෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. මෙහි (අර්හත්ඵලයෙහි) තෙල කුලලසංකල්පයේ නිරවශේෂ වැ නිරුද්ධ වෙති. සාප්තිය, කෙසේ පිළිපත්තේ වැළික් කුලල සංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වේ ද යත් : සාප්තිය, මෙ සස්තෙහි මහණ තුපත් ලාමක අකුලලධර්මයන් තුපදානා පිණිස කුලලච්ඡන්දය දැවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යීය පවත්වයි, සිත නඟාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යීය කෙරේ. උපත් ලාමක අකුලලධර්මයන්ගේ ප්‍රභංගයට . . . තුපත් කුලලධර්මයන් උපදානා පිණිස . . . උපත් කුලලධර්මයන්ගේ සිටීමට නො නැස්මට බහුලභාවයට විපුලභාවයට භාවනාවට පරිපුණී බවට කුලලච්ඡන්දය දැවයි, ව්‍යායාම කෙරෙයි, වීර්‍යීය පවත්වයි, සිත නඟාලයි, ප්‍රධන්වීර්‍යීය කෙරේ. සාප්තිය, මෙසේ පිළිපත්තේ කුලලසංකල්පයන්ගේ නිරෝධයට පිළිපත්තේ වේ.

[illegible]

හාගාවතුන් වහන්සේ මෙය වදන. සතුටුයින් ඇති පසුවකඩව වඩුදෙටු හාගාවතුන් වහන්සේගේ හානිපයෙහි තුටු වූයේ යි.

අප වැනි සමාජයෙහිදී කා සුභ වේ.

2. 3. 9

චූළසක්කුලදාසී සුතතං

එවං මේ සුතං : එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙථවිනෙ කලාඤ්ඤාකම්මාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සක්කුලදාසී පරිබ්බාජකො මොරතිවාපෙ පරිබ්බාජකාරාමේ පටිවසති මහනිසා පරිබ්බාජකපරිසාය සද්ධිං. අථ ඛො භගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙති, පත්තච්චරමාදාය රාජගහං පිණ්ඩාය පාවිසි. අථ ඛො භගවතො එතදභොයාසි අතිපාගො ඛො තාව රාජගහං පිණ්ඩාය චරිතුං. යනුනාහං යෙන මොරතිවාපො පරිබ්බාජකාරාමො යෙන සක්කුලදාසී පරිබ්බාජකො තෙත්තපසඛක්කමේයනති. අථ ඛො භගවා යෙන මොරතිවාපො පරිබ්බාජකාරාමො තෙත්තපසඛක්කමි. තෙන ඛො පන සමයෙන සක්කුලදාසී පරිබ්බාජකො මහනිසා පරිබ්බාජක පරිසාය සද්ධිං නිසින්නො භොති උත්තාදිනියා උච්චාසද්දමාසද්දා^{*} අනෙකවිතිතං තිරච්ඡානකථං කථෙන්නියා, සෙයාපිදං : 'රාජකථං චොරකථං මහාමත්තකථං සෙනාකථං භයකථං සුඤ්ඤකථං අත්තකථං පානකථං වත්තකථං යානකථං සයනකථං මාලාකථං ගතිකථං ඤාතිකථං ගාමිකථං නිගමකථං නගරකථං ජනපදකථං ඉත්ථිකථං පුරිසකථං සුරකථං විසිඛාකථං කුම්භට්ඨානකථං පුබ්බපෙතකථං නානත්තකථං ලොකකායාසිකං සමුද්දායාසිකං ඉති භවාහවිකථං ඉති වා. අද්දසා ඛො සක්කුලදාසී පරිබ්බාජකො භගවන්තං දුරතොච්චි අගච්ඡන්තං. දිස්වාන සකං පරිසං සණ්ඨපෙසි : 'අපාසද්දා භොතොනා භොතතු මා භොතොනා සද්දමකත්ථ අයං සමණො ගොතමො අගච්ඡති, අපාසද්දකාමො ඛො පන සො අයසමා අපාසද්දස්ස වණ්ණවාදි, අපොච්ඡාම අපාසද්දං පරිසං විදිති, උපසඛක්කමිතබ්බං මඤ්ඤායා'ති. අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා තුණ්හි අගෙසුං.

අථ ඛො භගවා යෙන සක්කුලදාසී පරිබ්බාජකො තෙත්තපසඛමි. අථ ඛො සක්කුලදාසී පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදචොච : එතු ඛො භතොන භගවා : 'ඤාගතං භතොන භගවතො. විරස්සං ඛො භතොන භගවා, ඉමං පරියායමකාසි යදිදං ඉධාගමනාය. නිසිදතු භතොන භගවා, ඉදමාසතං පඤ්ඤාතත්'නති. නිසිදි භගවා පඤ්ඤාතො අසනො. සක්කුලදාසී ඛො පරිබ්බාජකො අඤ්ඤාතරං නිචං අසනං ගහෙති, එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො සක්කුලදාසී පරිබ්බාජකො භගවා එතදචොච :

කායනුත්ථ උදාසි, එතරති කථාය සන්තිසින්නා? කා ව පන වො අත්තරා කථා විපාකතාති? තිට්ඨතෙසා භතොන කථා යාය මයං එතරති කථාය සන්තිසින්නා. තෙසා භතොන කථා භගවතො දුලලාහා භවිස්සති පච්ඡාපි සචණාය. යදාහං භතොන ඉමං පරිසං අත්තපසඛක්කතො භොමි. අථායං පරිසං අනෙකවිතිතං තිරච්ඡානකථං කථෙන්නි නිසින්නා

1. උච්චාසද්දාය මහාසද්දාය - සිමු. PTS.

2. 3. 9

මූලසකුලය සිසුත්වය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර නිසා කලතුකනිවාස නම් වූ වෙළුම් විහාරයෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි සකුලයෙහි පරිවාරක මහත් වූ පිරිවැරිපිරිස් හා සමග මොරනිවාස නම් පරිවාරකාරාමයෙහි වෙසෙයි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරබස් වෙලෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාඩුපිරු ගෙන රජගහ නුවරට පිටු පිණිස පිවිසියහ. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත විය : "රජගහ නුවර පිටුපිහා යන්නට තව ඉතා උදෑසන. මම මොරනිවාස නම් පරිවාරකාරාමයෙහි සකුලයෙහි පරිවාරක වෙත එළැඹෙන්නෙමි නම් මැනැවැ"යි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මොරනිවාස නම් පරිවාරකාරාමය කරා එළැඹියහ. එසමයෙහි සකුලයෙහි පරිවාරක උද්ගත නාද ඇති උස්හඬින් මහහඬින් අනේකවිධ තිරිසන් කරා කියන මහත් වූ පරිවාරක පිරිස් හා සමග හුන්තේ වෙයි. ඒ කවර තිරිසන් කරා යෑ යත් : රජුන් පිළිබඳ කරා යෑ සොරුන් පිළිබඳ කරා යෑ මහඇමැත්තියන් පිළිබඳ කරා යෑ සේනාකරා යෑ හයකරා යෑ යුද්ධකරා යෑ අත්තකරා යෑ පානකරා යෑ වස්ත්‍රකරා යෑ ශයනකරා යෑ මාලාකරා යෑ ගන්ධකරා යෑ ඥාතිකරා යෑ යානකරා යෑ ග්‍රාමකරා යෑ නිගමකරා යෑ නගරකරා යෑ ජනපදකරා යෑ ස්ත්‍රීකරා යෑ ගුරුකරා යෑ වීරී පිළිබඳ කරා යෑ කුමහසානකරා යෑ දුර්වලකරා යෑ නානාත්ව කරා යෑ ලෝකාධ්‍යාතකරා යෑ සමුද්‍රාධ්‍යාතකරා යෑ මෙසේ වෘද්ධිහානි වෙයි යන කරා යි. සකුලයෙහි පරිවාරක දුරින් මැ වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේ යැ. දක සිය පිරිස් සන්තූන් කරවී : "හවත්තූ නිහඬ වෙත්වා, හවත්නි, තෙපි නහමක් හඬ නහවු, මේ ශ්‍රමණ ගෞතම එයි, එ අයුෂ්මත් වූකලි නිහඬ බැව් කැමැත්තේ යැ. නිහඬ බැව්හි භූණ කියන්නේ යැ. නිහඬ පිරිස් දන එළැඹියයුතු කොට සිතා නම් මැනැවැ"යි. ඉක්බිති ඒ පිරිවැරිපිරිස් නිහඬ වූහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකුලයෙහි පරිවාරක වෙත එළැඹියහ. ඉක්බිති සකුලයෙහි පරිවාරක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කී : "වහන්ස, භාග්‍යවත්තූ වඩනා සේක්වා, වහන්ස, භාග්‍යවත්තට ස්වාගත යැ. වහන්ස, භාග්‍යවත්තූ මෙහි ඊමෙන් බොහෝ කලෙකින් මෙකරුණ කළසේක. වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩ හිඳුනා සේක්වා, මෙ අස්න පනවන ලද"යි. බුදුහු පැනවූ අස්නෙහි වැඩහුන් සේක. සකුලයෙහි පරිවාරක ද එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් සකුලයෙහි පරිවාරකහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදනු :

"උදයි, තෙපි දන් කවර නම් කරායෙකින් යුක්ත වැ උන්තු ද? තොප විසින් කවර නම් අතුරු කරාවක් අඩාළ කරන ලද ද?"යි. වහන්ස, ඇපි දන් යම් කරායෙකින් යුක්ත වැ උතුමෝ නම් තෙල කරාව තිබියේවා. වහන්ස, තෙල කරා භාග්‍යවතුන්ට පසු වැ ද අසන්නට දුර්ලභ නො වන්නේ යැ. වහන්ස, යම් කලෙකැ මම මෙපිරිසට නො එළැඹෙන්නෙමි වෙමි ද එකල්හි මෙ පිරිස අනේකවිධ තිරිසන් කරා කියමින්

හොති. යද ව ඛො අහං හන්තෙ, ඉමං පරිසං උපසඛකන්තො හොමි. අථාං පරිසං මමංගෙව ඉමං උලොකෙන්නා¹ නිසින්නා හොති: යං නො සමිණො උදුසි ධම්මං භාසිස්සති. තං නො සොස්සාමාති. යද පන හන්තෙ හගවා ඉමං පරිසං උපසඛකන්තො හොති, අථ අහසෙවුච්ච අසෙවු පරිසං හගවතොව² ඉමං උලොකෙන්නා³ නිසින්නා හොමි⁴: යං නො හගවා ධම්මං භාසිස්සති, තං සොස්සාමාති.

තෙනහුදුසි, තසෙකුඳුවෙත් පටිභාතු, යථා මං පටිභාසෙය්‍යාති. පුරිමාති හන්තෙ දිවසාති පුරිමතරාති සබ්බසුඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පටිජානමානො: 'චරතො ව මේ තිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස ව සතතං සමිතං ඤාණදස්සනං පච්චුපට්ඨිත'නති, සො මයා පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤා පුච්චා: සමානො අසෙකුඳුනසුඤ්ඤං පටිචරි. බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙයි. කොපසුච දෙසසුච්ච අපච්චිතසුච්ච පානාකාසි. තස්ස මයං හන්තෙ, හගවන්තංගෙව ආරබ්භ පිති උදපාදි: 'අහො භුතෙ හගවා, අහො භුතෙ සුගතො, සො ඉමෙසං ධම්මානං කුසලො'ති.

කො පනෙසො උදුසි, සබ්බසුඤ්ඤා සබ්බදස්සාවි අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පටිජානමානො: 'චරතො ව මේ තිට්ඨතො ව සුත්තස්ස ව ජාගරස්ස ව සතතං සමිතං ඤාණදස්සනං පච්චුපට්ඨිත'නති, සො තයා⁵ පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤා පුච්චා: සමානො අසෙකුඳුනසුඤ්ඤං පටිචරි, බහිඤ්ඤා කථං අපනාමෙයි. කොපසුච දෙසසුච්ච අපච්චිතසුච්ච පානාකාසි'ති? නිගණ්ඨො හන්තෙ නාතපුත්තො'ති.

යො ඛො උදුසි, අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍ය, සෙය්‍යපිදං: එකමි ජාතිං ආපි ජාතියො, -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකපිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරෙය්‍ය. සො වා මං පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤා පුච්චෙය්‍ය තං වාහං පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤා පුච්චෙය්‍යං. සො වා මේ පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍ය, තස්ස වාහං පුබ්බන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍යං.

යො ඛො⁵ උදුසි, දිබ්බෙත වකචුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසංකෙත සන්තෙ පස්සෙය්‍ය: වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ තිනෙ පණීතෙ සුච්ඡේණෙ දුබ්බඤ්ඤෙ සුගතෙ දුගතෙ -පෙ-. යථාකමුච්ඡිපගෙ සන්තෙ පජානෙය්‍ය. සො වා මං අපරන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤා පුච්චෙය්‍ය. තං වාහං අපරන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤා පුච්චෙය්‍යං. සො වා මේ අපරන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍ය. තස්ස වාහං අපරන්තං ආරබ්භ පඤ්ඤාස්ස වෙය්‍යාකරණෙන චිත්තං ආරාධෙය්‍යං. අවිජ්ජිදුසි, තිට්ඨතු පුබ්බන්තො තිට්ඨතු අපරන්තො, ධම්මං තෙ දෙසෙස්සාමි: 'ඉමිසමිං සති ඉදං හොති, ඉමිසසුප්පාද ඉදං උපපජ්ජති, ඉමිසමිං අසති ඉදං න හොති, ඉමිසං තිරොධා ඉමං තිරුජ්ඣති'ති. අහං හි

1. බලොකෙන්නා - ස්‍යා.
2. හගවතො - මජ්ඣං.
3. හොති - ස්‍යා.
4. සො තයා - ස්‍යා.
5. සො ඛො - සිමු, PTS.

හුන්ති වෙයි. වහන්ස, මම යම් කලෙකු මෙ පිරිසට එළැඹෙන්නෙමි වෙමි ද එකල්හි මෙ පිරිස 'භූමණ උදයි අපට යම් දහමක් දෙසන්නේ ද එ දහම ඇපි අසමි'යි මාගේ මැ චූහුණ බලමින් හුන්ති වෙයි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් කලෙක මෙ පිරිසට පැමිණියේක් ද, එතැන් පටන් මමත් මෙ පිරිසත් 'චූහුණ අපට යම් දහමක් දෙසන්නේක් ද, අපි ඒ දහම අසමි'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ මැ චූහුණ බලමින් හුන්නෙමි වෙමි.

එසේ වී නම් උදයි, යම් කරුණෙකින් මට ධර්මදේශනාව වටහා නම් එ කරුණෙහි ලා තොපට මැ වැටෙන්නේ'යි. වහන්ස, භීෂේ පෙරෙයිද දිනයන්හි සඵදර්ශී වූ සඵඤ 'ඥාපිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදාන්තා වූ ද නිදි වරන්තා වූ ද මට හැමද හැම කල්හි ඥාදශිතය එළැඹි සිටියේ යැ'යි නිරවශේෂ ඥාදශිතය පිළින කරනුයේ, හේ මා විසින් පූර්ණත්වය ඇරඹූ පැන පුරවුස්නා ලද්දේ අනෙකකින් අනෙකක් වසාලී යැ, කරාව බැහැරට නැමී යැ, කෝපයත් ද්වේෂයත් නො සතුවත් පහළ කෙළේ යි. වහන්ස, ඒ මට යමෙක් මෙ දහමහි සමත් වී නම් 'අහො යහහ එ චූහුණ, අහො යහහ එසුගත්තු'යයි භාග්‍යවතුන් මැ ඇරඹූ ප්‍රීති උපතැ'යි.

උදයි, යමෙක් තොප විසින් පූර්ණත්වය ඇරඹූ පැන පුරවුස්නා ලද්දේ අනෙකකින් අනෙකක් වැසී ද කරාව බැහැරට නැමී ද, කෝපයත් ද්වේෂයත් නො සතුවත් පහළ කෙළේ ද, 'ඥාපිදිනා වූ ද සිටුනා වූ ද නිදාන්තා වූ ද නිදිවරන්තා වූ ද මට හැමද හැම කල්හි ඥාදශිතය එළැඹි සිටියේ යැ'යි නිරවශේෂ ඥාදශිතය පිළින කෙරෙන තෙල සඵදර්ශී සඵඤ කවරෙක් ද?යි. වහන්ස, 'නිගණ්ඨනාපසුභු යැ'යි.

උදයි, යමෙක් අන්තකවිධ වූ පූර්ණත්වය සිහි කෙරේ ද, හේ කෙසේ ද යත් : එක් ජාතියකු ජාති දෙකකු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේස සහිත වූ අන්තකවිධ පූර්ණත්වය සිහි කරන්නේ ද, හෙ තෙම හෝ පූර්ණත්වය ඇරඹූ මා පැන පුරවුස්නේ යැ මම හෝ පූර්ණත්වය ඇරඹූ ඔහු පැන පුරවුස්නෙමි. හේ හෝ පූර්ණත්වය ඇරඹූ මා ගේ පැන විසදුමින් සිත් ගන්නේ යැ මම හෝ පූර්ණත්වය ඇරඹූ ඔහු ගේ පැන විසදුමින් සිත් ගන්නෙමි.

උදයි, යමෙක් වනාහි මිනිසැක ඉක්ම සිටි විශුද්ධ වූ දිව ඇසින් වායු පන උපද්‍රව්‍ය හින වූ ප්‍රණිත වූ මනා පැහැසටහන් ඇති නො මනා පැහැසටහන් ඇති සුඤ්ජ ගති ඇති නපුරු ගති ඇති සත්ත්වයන් දක්නේ ද . . . කම්මානුරූප වැ ගිය සත්ත්වයන් දනගන්නේ ද, හෙතෙම හෝ අපරාත්තය ඇරඹූ මා පැන පුරවුස්නේ යැ, මම හෝ අපරාත්තය ඇරඹූ ඔහු පැන පුරවුස්නෙමි. හේ හෝ අපරාත්තය ඇරඹූ මා ගේ පැන විසදුමින් සිත් ගන්නෙයැ, මම හෝ අපරාත්තය ඇරඹූ ඔහුගේ පැන විසදුමින් සිත් ගන්නෙමි. (පහදනෙමි.) එතෙකු වත් උදයි, පූර්ණත්වය සිටිවා, අපරාත්තය සිටිවා. තොපට දහම් දෙසනෙමි. "මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යය) ඇති කල්හි මෙ (සංස්කාරාදි ඵල) වෙයි, මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යයාගේ) උපැත්තෙන් මෙ (සංස්කාරාදි ඵලය) උපදී. මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යය) නැති කල්හි මෙ (සංස්කාරාදි ඵල) නො වෙයි. මෙ (අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යයාගේ) නිරෝධයෙන් මෙ (සංස්කාරාදි ඵල) නිරුද්ධ වෙ'යි. වහන්ස, මම මාගේ මෙ අත්බවින් යම් පමණ (අරමුණු)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භනෙත්ථ¹ යාවතකමපි මේ ඉමිනා අත්තභාවෙන පච්චනුභුතං, තමපි නපාභොමි සාකාරං² සඋද්දෙසං අනුසාරිත්වං. කුතො පනාහං අනෙක-විහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරිත්වාමි, සෙය්‍යථිදං : එකමපි ජාතිං ද්වෙපි ජාතිංයො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුසාරිත්වාමි සෙය්‍යථාපි භගවා. අහං ති භනෙත එතරහි පංසු පිසාවකමපි න පසාමි, කුතො පනාහං දිබ්බෙති චක්ඛුනා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසකෙන සතොත පසසිත්වාමි වචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණිතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ -පෙ- යථා කමමුපගෙ සතොත පජාතිත්වාමි. සෙය්‍යථාපි භගවා. යං පන මං භනෙත භගවා එවමාහ: අපි චූළසි තිට්ඨතු පුබ්බන්තො තිට්ඨතු අපරන්තො, ධම්මං තෙ දෙසෙත්වාමි: ‘ඉමසමිං සති ඉදං භොති, ඉමසුප්පාදා ඉදං උපපජ්ජති, ඉමසමිං අසති ඉදං න භොති, ඉමසා තිරොධා ඉදං තිරුජ්ඣති’ති. තඤ්ච පන මේ හිතොසංසොමන්තාය න පක්ඛායති අපෙපවනාමාහං භනෙත සකෙ අචරියකෙ භගවතො වින්තං අරාධෙය්‍යං පඤ්ඤාසා වෙය්‍යාකරණෙනා’ති.

කිනති පන තෙ උදුසි, සකෙ අචරියකෙ භොතිති?

අමාහං භනෙත, සකෙ අචරියකෙ එවං භොති: ‘අයං පරමො වණ්ණො, අයං පරමො වණ්ණො’ති.

යං පන තෙ එතං උදුසි, සකෙ අචරියකෙ එවං භොති: ‘අයං පරමො වණ්ණො, අයං පරමො වණ්ණො’ති. කතමො සො පරමො වණ්ණො’ති?

යමාහං භනෙත, වණ්ණො අඤ්ඤාදා වණ්ණො උත්තරිතරො වා පණ්ණිතතරො වා නත්ති, සො පරමො වණ්ණොති.

කතමො පන සො උදුසි වණ්ණො,³ යමාහං වණ්ණො අඤ්ඤාදා වණ්ණො උත්තරිතරො වා පණ්ණිතතරො වා නත්තිති?

යමාහං භනෙත වණ්ණො අඤ්ඤාදා වණ්ණො උත්තරිතරො වා පණ්ණිතතරො වා නත්ති, සො පරමො වණ්ණොති.

දිඝාපි ඛො තෙ එසා උදුසි, එරෙය්‍ය. යමාහං භනෙත, වණ්ණො අඤ්ඤාදා වණ්ණො උත්තරිතරො වා පණ්ණිතතරො වා නත්ති, සො පරමො වණ්ණොති වදෙයි. තඤ්ච වණ්ණං න පඤ්ඤාපෙයි. සෙය්‍යථාපි උදුසි පුරිසො එවං වදෙය්‍ය: අහං යා ඉමසමිං ජනපදෙ ජනපදකල්‍යාණී තං ඉච්ඡාමි තං කාමෙමි’ති. තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස, යං තං ජනපදකල්‍යාණී ඉච්ඡාමි කාමෙමි. ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණී ඛතතිසි වා බ්‍රාහ්මණී වා වෙසාසි වා සුඤ්ඤාති? ඉති පුට්ඨො, නොති වදෙය්‍ය. තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස, යං තං ජනපදකල්‍යාණී ඉච්ඡාමි කාමෙමි ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණී එවිත්තාමා එවිඛොත්තා ඉති වාති -පෙ- දිඝා වා රක්ඛා වා මජ්ඣමා වාති -පෙ- කාලි වා සාමා වා මඛුරච්ඡව වාති -පෙ- අභිකසමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වාති ඉති පුට්ඨො, නොති වදෙය්‍ය. තමෙතං එවං වදෙය්‍ය: අමො පුරිස, යං තං ජානාසි න පසාසි, තං තං ඉච්ඡාමි කාමෙමිති ඉති පුට්ඨො අමාහාසි වදෙය්‍ය. තං තං මඤ්ඤාසි උදුසි, නනු එවං සතොත තස්ස පුරිසස්ස අපාථිගිරකං⁴ භාසිතං සමපජ්ජතිති?

1. අහං භනෙත - සිමු, PTS. 4. { අපාථිගිරිකතං - මජ්ඣං, PTS.
2. ඉති සාකාරං - සිමු, PTS. { අපාථිගිරිකතං - සා.
3. සො පරමො වණ්ණො - මජ්ඣං.

විද්‍යාලද ද, එ ද මෙසේ ආකාර සහිත කොට උද්දේස සහිත කොට සමරන්නට නො පොහොනෙමි. වැළිත් කොයින් මම අනේකවිධ පුරේතිවාසයන් සමරන්නෙමි ද? හේ කෙසේ යැ යත් : එක් දයකුදු දෙදයකුදු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේස සහිත වූ අනේකවිධ පුරේතිවාසය භාග්‍යවතුන් සෙයින් සිහි කරන්නෙමි ද? වහන්ස, මම මේ කල්හි පාංශුපිශාවයකුදු නො දක්මි. වැළිත් කොයින් මම මිනිසැය ඉක්ම සිටි විශුද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුත වන උපද්‍යා භීත වූ ප්‍රණීත වූ සුවණ් වූ දුර්ණ වූ සුඤ්ජර හඬ ඇති දුගති ඇති සත්ත්වයන් දක්නෙමි ද, යරාකමොපග සත්ත්වයන් භාග්‍යවතුන් සෙයින් දන්නෙමි ද වහන්ස, වැළිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට මෙසේ : "එතෙකුදු වත් උදයි, පුරාන්තය සිටිවා, අපරාන්තය සිටිවා, කොපට දහමක් දෙසමි : "මේ (ප්‍රත්‍යය) ඇති කල්හි මේ (ඵලය) වෙයි, මේ (ප්‍රත්‍යය) උපැත්තෙන් මේ (ඵලය) උපදි, මේ (ප්‍රත්‍යය) නැති කල්හි මේ (ඵලය) නො වෙයි, මේ (ප්‍රත්‍යයාගේ) නිරෝධයෙන් මේ (ඵලය) නිරුද්ධ වේ" යයි යමක් කියා ද, එ ද මට බෙහෙවින් නො වැටහෙයි. වහන්ස මම සිය ඇදුරොල්ලි ප්‍රශ්න- ව්‍යාකරණයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත පහදනෙමි නම් මැනැවැ"යි.

උදයි, වැළිත් කොපට සිය ඇදුරොල්ලි කෙ සේ වේ ද?යි.

වහන්ස, අපට සිය ඇදුරොල්ලි මෙසේ වෙයි : "මේ පරමවණ්ණ යැ මේ පරමවණ්ණ යැ"යි.

උදයි, වැළිත් කොපට තෙල සිය ඇදුරොල්ලි "මේ පරමවණ්ණ යැ මේ පරමවණ්ණ යැ"යි මෙසේ යමක් වේ ද, ඒ පරමවණ්ණ කවරේ ද?

වහන්ස, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර හෝ ප්‍රණීතතර අනෙක් වණ්ණයක් නැද්ද, 'ඒ පරමවණ්ණ නම් වේ' යයි.

උදයි, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍යවණ්ණයක් නැද්ද, ඒ වණ්ණ කවරේ ද?

වහන්ස, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍ය වණ්ණයක් නැද්ද, ඒ පරමවණ්ණ වේ' යයි.

උදයි (තෙපි) "වහන්ස, යම් වණ්ණකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍ය වණ්ණයක් නැද්ද, 'ඒ පරමවණ්ණ යැ'යි කියව, ඒ වණ්ණ ද නො පතවව, කොපගේ තෙල කථාව දික්වන්නේ යැ. යම්සේ උදයි. පුරුෂයෙක් මෙසේ කියයි : "මම මේ ද්‍රව්‍යයෙහි යම් ද්‍රව්‍යකලණක් ඇත් නම් ඇය රුස්නෙමි, ඇය කැමැත්තෙමි"යි. ඒ මොහුට කිසි කෙනෙක් මෙසේ කියන්නාහ : "එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් ද්‍රව්‍යකලණක රුස්නාහු ද කැමැත්තාහු ද තෙපි ද්‍රව්‍යකලණ ක්ෂේත්‍රියාවක හෝ බ්‍රාහ්මණියක හෝ චෛත්‍යාවක හෝ ශුද්ධක හෝ යි දැනිවු ද?යි. මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දේ නො දැනිමි" කියන්නේ යැ. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් ද්‍රව්‍යකලණක රුස්නාහු ද කැමැත්තාහු ද, තෙපි ද්‍රව්‍යකලණ මේ නම් ඇත මෙවන් ගෝත්‍ර ඇතැ යි හෝ . . . දික් යැ හෝ මිටි යැ හෝ මැදුම් යැ හෝ"යි . . . කැළි යැ හෝ සම්මතා හෝ මහරුසිටි ඇත්තී යැ හෝ"යි, අසුචල් ගම්හි යැ හෝ නියම්ගම්හි යැ හෝ නුවරෙහි යැ හෝ"යි දැනිවු ද?"යි. මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දේ 'නො දැනිමි' කියන්නේ යැ. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : "එම්බා පුරුෂය, තෙපි යම් කැනැත්තියක නො දන්නාහු ද නො දක්නාහු ද, තෙපි ඇය රුස්නාහු ද කැමැත්තාහු ද?"යි. මෙසේ පුළුවස්නාලද්දේ 'එසේ යැ'යි කියන්නේ යැ. උදයි, එය කුමකැයි හඬි ද? මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයාගේ භාෂිතය නිරට්ඨ වන්නේ නො වේ ද?යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අභි: ඛො භනෙන, එවං සනෙත තස්ස පුරිසස්ස අප්පාටිතිරකං භාසිතං සමපජ්ජති.

එවමෙව ඛො උදසි, යස්මා භනෙන, වණණං අඤ්ඤා වණණං උත්තරිතරො වා පඤ්ඤිතරො වා නජී, සො පරමො වණණංති වදෙසි, තඤ්ච වණණං න පඤ්ඤපෙසිති.

සෙය්‍යාපාටි භනෙන, මඤ්ඤි වෙච්චරියො සුභො ජාතිමා අධ්‍යංසො සුපරිකම්මකතො පඤ්ඤකම්මලො නික්ඛිනො භාසති ච තපති ච විරෝ-
චති වා¹. යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං කිම් ඛජ්ජාපණකො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං කතමො වණණං අභික්ඛන්තතරො ච පඤ්ඤිතරො වාති?

තං කිං මඤ්ඤසි උදසි, මඤ්ඤි වෙච්චරියො සුභො ජාතිමා අධ්‍යංසො සුපරිකම්මකතො පඤ්ඤකම්මලො නික්ඛිනො භාසති ච තපති ච විරෝ-
චති වා¹ යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං කිම් ඛජ්ජාපණකො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං කතමො වණණං අභික්ඛන්තතරො ච පඤ්ඤිතරො වාති?

යොයං භනෙන, රත්තකිකාරතිමිසායං කිම් ඛජ්ජාපණකො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං අභික්ඛන්තතරො ච පඤ්ඤිතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤසි උදසි, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං² කිම් ඛජ්ජාපණකො. යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලපාදිපො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං කතමො වණණං අභික්ඛන්තතරො ච පඤ්ඤිතරො වාති?

යොයං භනෙන, රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලපාදිපො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං අභික්ඛන්තතරො ච පඤ්ඤිතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤසි උදසි, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලපාදිපො, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං මහාඅග්ගිකකො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං කතමො වණණං අභික්ඛන්තතරො ච පඤ්ඤිතරො වාති?

යොයං භනෙන, රත්තකිකාරතිමිසායං මහාඅග්ගිකකො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං අභික්ඛන්තතරො ච පඤ්ඤිතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤසි උදසි, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං මහා-
අග්ගිකකො, යා වා රත්තකිකාරතිමිසායං පච්චුසසමයං විද්ධි විගතචලාභකෙ දෙවෙ ඔසධිතාරකා, ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං කතමො වණණං අභික්ඛන්තතරො ච පඤ්ඤිතරො වාති?

යායං භනෙන, රත්තකිකාරතිමිසායං පච්චුසසමයං විද්ධි විගතචලාභකෙ දෙවෙ ඔසධිතාරකා, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං අභික්ඛන්තතරො ච පඤ්ඤිතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤසි උදසි, යා වා රත්තකිකාරතිමිසායං පච්චුසසමයං විද්ධි විගත
චලාභකෙ දෙවෙ ඔසධිතාරකා, යො වා තදනුප්පාදකපථ පණණරසෙ විද්ධි විගතචලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දො³ අධ්‍යරත්තකමයං වන්දො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණංතං කතමො වණණං අභික්ඛන්තතරො ච පඤ්ඤිතරො වාති?

<p>1. { භාසනෙව ච තපනෙව ච - සිමු, මජ්ඣං.
විරෝචනෙව ච සිමු
භාසනෙව ච තපනෙව ච විරෝචනෙව - ස්‍යා.</p> <p>2. රත්තකිකාරතිමිසායං - මජ්ඣං, PTS, ස්‍යා.</p>	3. අභිද්දෙ - සිමු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් මැ මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයා හේ භාෂිතය නිරට්ඨ වන්නේ මැ යි.

එසෙයින් මැ උදයී, තෙසි : “වහන්ස, යම් වණියකට වඩා උත්තරිතර හෝ ප්‍රණීතතර හෝ අන්‍යවණියක් නැද්ද, ඒ පරමවණී යැ යි කියව, ඒ වණිය ද නො පතව”යි.

වහන්ස, යම්සේ සුඤ්ඤ වූ ජාතිමත් වූ අවුස් ඇති චෙරඵමණක් මැනවින් පිරියම් කරන ලද්දේ පඩුඇඹුලෙකැ බහාලන ලද්දේ බිඬුන්ගේත් ත් දීප්ත වන්නේත් වෙසෙයින් දීප්ත වන්නේත් වෙ ද, මෙබඳු වණී ඇති ආත්මය මරණින් මතු ආරොග වෙ යයි.

උදයී, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද? සුඤ්ඤ වූ ජාතිමත් වූ අවුස් ඇති මොනොවට පිරියම් කළ චෙරඵමණක් පඩුඇඹුලෙකැ බහාලන ලද්දේ බිඬුන්ගේත් ත් දීප්ත වන්නේත් වෙසෙයින් දීප්ත වන්නේත් වෙ ද, රාත්‍රි බහලාත්ධිකාරයෙහි යම් කඳෝපැණි කෘමියෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණී දෙක අතුරින් කවර වණියෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් කඳෝපැණි කෘමියෙක් වෙ ද, මේ තෙමේ මේ වණී දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ යයි.

උදයී, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද? රූය බොල් අඳුරෙහි යම් කඳෝපැණි කෘමියෙක් හෝ වෙ ද, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණී දෙක අතුරින් කවර වණියෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල් පහනෙක් වෙ ද, මේ මේ වණී දෙක අතුරින් අතිසුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ යයි.

උදයී, ඒ කිමැ යි හඟිවූ ද? රූය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් හෝ වෙ ද, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකඳෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණී දෙක අතුරින් කවර වණියෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකඳෙක් වෙ ද, මේ මේ වණී දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ යයි.

උදයී, ඒ කිමැ යි හඟිවූ ද? රූය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකඳෙක් හෝ වෙ ද, රූය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි යම් ඕසධිකාරකාවක් හෝ වෙ ද, මේ වණී දෙක අතුරින් කවර වණියෙක් ඉතා සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ දැ?යි.

වහන්ස, රූය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි යම් ඕසධිකාරකාවක් වෙ ද මේ මේ වණී දෙක අතුරින් ඉතා සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ යයි.

උදයී, ඒ කිමැ යි හඟිවූ ද? රූය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි යම් ඕසධිකාරකාවක් හෝ වෙ ද, ඒ පඤ්ඤාපිපාසෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි නුඤ්ඤ අධිරාත්‍රියමයෙහි යම් වන්දුයෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණී දෙක අතුරින් කවර වණියෙක් ඉතා සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ ද?යි

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඥායාං හතෙන, තදනුපොසාසථෙ පණ්ණරසෙ විද්දො විගතවලාගකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ¹ අභිසිරිත්තසමයං වනෙදු, අයං ඉමෙසං උභින්නං වණණානං අභික්ඛන්තතරො ව පණීතතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසි, යොවා තදනුපොසාසථෙ පණ්ණරසෙ විද්දො විගතවලාගකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ අභිසිරිත්තසමයං වනෙදු, යොවා වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විද්දො විගතවලාගකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ මජ්ඣන්තිකං සමයං සුරියො, ඉමෙසං උභින්නං වණණානං කතමො ව වණණානං අභික්ඛන්තතරො ව පණීතතරො වාති.

ඥායාං හතෙන, වස්සානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විද්දො විගතවලාගකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ මජ්ඣන්තිකං සමයං සුරියො, අයං ඉමෙසං උභින්නං වණණානං අභික්ඛන්තතරො ව පණීතතරො වාති.

අනො² ඛො තෙ උදාසි, ඔහු හි ඔහුතරා දෙවා යෙ ඉමෙසං වඤ්ඡිසුරියානං ආභා³ නානුසොන්ති, ත්‍යාහං පජානාමි. අථ ව පනාහං න වදාමි: යඤ්චා වණණා අඤ්ඤා වණණා උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නත්ති⁴ති. අථ ව පන තිං උදාසි: ඥායාං වණණා කිං නා ඛජ්ජාපණකෙන හිතතරො⁴ ව පතික්ඛිතතරො ව, යො පරමො වණණාති වදෙසි, තඤ්ච වණණං න පඤ්ඤාපෙසිති.

අවජිදං හගවා කථං, අවජිදං සුගතො කථන්ති.

කිං පන තිං උදාසි, එවං වදෙසි: අවජිදං හගවා කථං, අවජිදං සුගතො කථන්ති?

අමාකං හතෙන, සකෙ අචරියකෙ එවං භොති: 'අයං පරමො වණණා අයං පරමො වණණා'ති. තෙ මයං හතෙන, හගවතා සකෙ අචරියකෙ සම්නුසුඤ්ඤාමානා සම්නුගාහිගමානා සම්නුගාසිගමානා රිත්තා තුච්ඡා අපරඤා'ති.

කිං පනුදාසි, අත්ථ එකන්තසුඛො ලොකො, අත්ථ අකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?

අමාකං හතෙන, සකෙ අචරියකෙ එවං භොති: අත්ථ එකන්තසුඛො ලොකො, අත්ථ අකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා'ති.

කතමා පන සා උදාසි, අකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?

ඉධ හතෙන, එකච්චො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො භොති, අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො භොති, කාමේසු චේත්ථාචාරං පහාය කාමේසු චේත්ථාචාරා පටිවිරතො භොති, මුතාචාරං පහාය මුතාචාරා පටිවිරතො භොති, අඤ්ඤාතරං වා පන තපොගුණං සමාදාය වත්තති, අයං ඛො සා හතෙන, අකාරවති පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

1. අභිද්දෙ - සිමු.

2. තතො - ස්‍යා.

3. ආභා තෙ - සිමු.

4. නිහිතතරො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහන්ස, ඒ පණ්ණාසිපොතෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අඟස්හි නුබුන් අධිරාත්‍රීසමයෙහි යම් වන්දයෙක් වෙ ද, මෙ මෙ වණ් දෙක අතුරින් ඉතා සුඤ්ජරතර ත් ප්‍රණීතතර ත් වෙ යයි.

උදයී, ඒ කීමැ යි හඟිවු ද? ඒ පණ්ණාසිපොතෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අඟස්හි නුබුන් අධිරාත්‍රීසමයෙහි යම් වන්දයෙක් හෝ වෙ ද, වමාසාතුව පිළිබඳ පශ්චිමාසයෙහි සරත්කාලයෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අඟස්හි නුබුන් මධ්‍යාහ්න සමයෙහි යම් සුයායෙක් හෝ වෙ ද, මෙ වණ් දෙක අතුරින් කවර වණ්දෙක් අතිසුඤ්ජරතර ත් ප්‍රණීතතර ත් වෙ ද?යි.

වහන්ස, වමාසාතුව පිළිබඳ පශ්චිමාසයෙහි සරත්කාලයෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අඟස්හි නුබුන් මධ්‍යාහ්න සමයෙහි යම් සුයායෙක් වෙ ද, මෙ මෙ වණ් දෙක අතුරින් අතිසාන්තතර ත් ප්‍රණීතතර ත් වෙ යයි.

උදයී, යම් කෙනෙක් මෙ සඳහිඳු දෙදෙනා හේ අවහාසය නො විඳිත් ද ඒ දෙවියෝ සඳහිඳු දෙදෙනාහේ අවහාසය විඳිනවුනට වඩා බොහෝ යැ, බහුතරයහ. මම් ඔවුන් දනිමි. එතෙකු වත් මම "යම් වණ්දකට වඩා උත්තරිතර වූ ප්‍රණීතතර වූ අතා වණ්දෙක් නැතැ"යි නො කියමි. එතෙකු වත් උදයී, තෙපි කදේපැණි කිම්යකුවත් වඩා හිතතර වූ ලාමකතර වූ යම් වණ්දෙක් වෙ ද ඒ පරම් වණ් යයි කියව, එ වණ්ද ද නො පනව'යි.

"බුදුහු කරාව සිදලුහ, සුගත්තු කරාව සිදලුහ"යි.

උදයී, තෙපි "බුදුහු කරාව සිදලුහ. සුගත්තු කරාව සිදලුහ"යි මෙසේ කුමට කියව?

වහන්ස, අපට සිය ඇදුරොල්ලි මෙ පරමවණ් යැ, මෙ පරමවණ් යැ'යි මෙසේ වෙයි. වහන්ස, ඒ ඇපි භාග්‍යවතුන් විසින් ස්වකීය ආවාසීසමයෙහි අනුයෝග වතට නගනු ලබන්නමෝ කරුණු ගත්වනු ලබන්නමෝ කරුණු විවාරනු ලබන්නමෝ සිස් වූමහ, තුවජ වූමහ, වැරදුණමහ'යි.

කිමෙක් ද උදයී, ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකයෙක් ඇද්ද?යි. ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපදයෙක් ඇද්ද?යි.

වහන්ස, සිය ඇදුරොල්ලි මෙසේ වෙයි : "ඒකාන්තසුඛ ඇති ලොවෙක් ඇත, ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපදයෙක් ඇතැ"යි.

උදයී, ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස වූ ඒ ආකාරවත් ප්‍රතිපද කවර?යි

වහන්ස, මෙලොව කිසිවෙක් පණිව්‍යා හැරපියා පණිව්‍යායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, අයිනාදත් හැරපියා අයිනාදත්ත වෙන් වූයේ වෙයි, කාමයෙහි මිසභසර හැරපියා කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූයේ වෙයි, මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, එක්තරා තපෝගුණයක් හෝ සමාදත් වැ වැටෙයි. වහන්ස, මේ වූකලි ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකය සාක්ෂාත් කිරීම පිණිස වූ ඒ ආකාරවත් ප්‍රතිපද වෙ යයි.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, යස්මිං සමයෙ පාණ්ණාතිපාතං පහාය පාණ්ණාතිපාතා පටිවිරතො භොති, එකන්තසුඛි වා තස්මිං සමයෙ අත්තා භොති සුඛදුක්ඛි වාති?

සුඛදුක්ඛි භන්තෙ.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, යස්මිං සමයෙ අදින්නාදුතං පහාය අදින්නාදුතා පටිවිරතො භොති, එකන්තසුඛි වා තස්මිං සමයෙ අත්තා භොති සුඛදුක්ඛි වාති?

සුඛදුක්ඛි භන්තෙ.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, යස්මිං සමයෙ කාමේසු මිච්ඡාචාරං පහාය කාමේසු මිච්ඡාචාර පටිවිරතො භොති, එකන්තසුඛි වා තස්මිං සමයෙ අත්තා භොති සුඛදුක්ඛි වාති?

සුඛදුක්ඛි භන්තෙ.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, යස්මිං සමයෙ මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො භොති, එකන්තසුඛි වා තස්මිං සමයෙ අත්තා භොති සුඛදුක්ඛි වාති?

සුඛදුක්ඛි භන්තෙ.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, යස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාතරං තපොගුණං සමාදාය චත්තති, එකන්තසුඛි වා තස්මිං සමයෙ අත්තා භොති සුඛදුක්ඛි වාති?

සුඛදුක්ඛි භන්තෙ.

තං කිං මඤ්ඤාසි උදාසී, අපි භු ඛො වොකිණ්ණසුඛදුක්ඛං පටිපදං අගම්ම එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියා භොතිති?

අච්ඡිදං භගවා කථං, අච්ඡිදං සුගතො කථන්ති.

කිං පන තං උදාසී, එවං වදෙසී: ‘අච්ඡිදං භගවා කථං, අච්ඡිදං සුගතො කථ’න්ති.

අමානං භන්තෙ, සකෙ අචරියකෙ එවං භොති: ‘අපි එකන්තසුඛො ලොකො, අපි අකාරවතී පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායා’ති. තෙ මයං භන්තෙ, භගවතා සකෙ අචරියකෙ සම්නුසුඤ්ඤාමානා සම්නුගාහිමානා සම්නුගාහිමානා රිත්තා තුච්ඡා අපරඤ්ඤාති.

කිං පන භන්තෙ, අපි එකන්තසුඛො ලොකො අපි අකාරවතී පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?

අපි ඛො උදාසී, එකන්තසුඛො ලොකො, අපි අකාරවතී පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

කතමා පන සා භන්තෙ, අකාරවතී පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති?

උදයී, ඒ කිමැ'යි හඟිවු ද? යම් කලෙකැ පණ්ඩා හැරපියා පණ්ඩායෙන් වෙන් වූයේ වේ ද, එකල්හි තෙමේ ඒකාන්තසුඛ ඇත්තේ හෝ වේ ද, සුවිද්වක් වූයේ හෝ වේ ද?යි.

වහන්ස, සුවිද්වක් වූයේ වෙයි.

උදයී, ඒ කිමැ'යි හඟිවු ද? යම් කලෙකැ අධිනාදන් හැරපියා අධිනාදනින් වෙන් වූයේ වේ ද එකල්හි තෙමේ ඒකාන්තසුඛ ඇත්තේ හෝ වේ ද, සුවිද්වක් ඇත්තේ හෝ වේ ද?යි.

වහන්ස, සුවිද්වක් ඇත්තේ වෙයි.

උදයී, ඒ කිමැ'යි හඟිවු ද? යම් කලෙකැ කාමයෙහි මිසභසර හැරපියා කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූයේ වේ ද, එසමයෙහි තෙමේ ඒකාන්තසුඛ ඇත්තේ හෝ වේ ද, සුවිද්වක් ඇත්තේ හෝ වේ ද?යි.

වහන්ස, සුවිද්වක් ඇත්තේ වෙයි.

උදයී, ඒ කිමැ'යි හඟිවු ද? යම් කලෙකැ මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වෙන් වූයේ වේ ද, එකල්හි තෙමේ ඒකාන්තසුඛ ඇත්තේ හෝ වේ ද, සුවිද්වක් ඇත්තේ හෝ වේ ද?යි,

වහන්ස, සුවිද්වක් ඇත්තේ වෙයි.

උදයී, ඒ කිමැ'යි හඟිවු ද? යම් කලෙකැ එක්තරා තපෝගුණයක් සමාදන් වැ වැටේ ද, එකල්හි තෙමේ ඒකාන්තසුඛ ඇත්තේ හෝ වේ ද, සුවිද්වක් ඇත්තේ හෝ වේ ද?යි.

වහන්ස, සුවිද්වක් ඇත්තේ වෙයි.

උදයී, ඒ කිමැ'යි හඟිවු ද? වුසු වූ සුවිද්වක් ඇති පිළිවෙතකට පැමිණ ඒකාන්තසුඛ ඇති ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස වේ යැ නු?යි.

"බුද්ධු කථාව සිද්ධුහ, සුගත්තු කථාව සිද්ධුහ"යි.

උදයී, තෙපි "බුද්ධු කථාව සිද්ධුහ, සුගත්තු කථාව සිද්ධුහ"යි මෙසේ කුමට කියව?

වහන්ස, අපට සිය ඇදුරොල්ලි මෙසේ වෙයි : "ඒකාන්තසුඛ ඇති ලොවෙක් ඇත, ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපද ඇතැ"යි. වහන්ස, එ අපි භාග්‍යාවතුන් විසින් සිය ඇදුරොල්ලි අනුයෝග වතට නගනු ලබන්නමෝ කරුණු ගන්නාවතු ලබන්නමෝ කරුණු විවාරනු ලබන්නමෝ සිස් වූමහ, කුච්ඡ වූමහ, වැරදුණමහ"යි.

කිම වහන්ස, ඒකාන්තසුඛ ඇති ලොවෙක් ඇද්ද, ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපද ඇද්ද?යි.

"උදයී, ඒකාන්තසුඛ ලෝකයෙක් ඇත, ඒකාන්ත සුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපද ඇතැ"යි.

වහන්ස, ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට යම් ආකාරවත් ප්‍රතිපදයක් ඇත් නම් ඒ ප්‍රතිපද කවැ?යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉච්ඡාදි භික්ඛු විවිච්චිම කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුංචං උපසම්පජ්ජි විහරති, විතකකම්මාර්ථං චූළසමා -පෙ- දුතියං කුංචං -පෙ- තතියං කුංචං උපසම්පජ්ජි විහරති. අසං ඛො සං උද්ධං, ආකාරවතී පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

න ඛො¹ සා භන්තෙ, ආකාරවතී පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාය. සච්ඡිකතො භික්ඛා භන්තෙ, එතතාවතා එකන්තසුඛො ලොකො හොතිති.

නච්චාස්ස උද්ධං, එතතාවතා එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකතො හොති, ආකාරවතීකෙව සා පටිපදා එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

එවං චූළන්ත සකුලුද්ධස්ස පරිබ්බාජකස්ස පරිසං උත්තාදිති උච්චාසඤ්ඤා මහාසඤ්ඤා² අහොසි: එත්ථ මයං අනස්සාම සාවරියකා, එත්ථ මයං පනස්සාම³ සාවරියකා, න මයං ඉතො භියො: උත්තරිතරං පජානාමාති.

අථ ඛො සකුලුද්ධං පරිබ්බාජකො තෙ පරිබ්බාජකෙ අප්පසඤ්ඤා කතා භගවතං එතදවොච: 'කිත්තාවතා පනස්ස භන්තෙ, එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකතො හොති'ති.

ඉච්ඡාදි, භික්ඛු සුඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුත්ථං කුංචං උපසම්පජ්ජි විහරති. යාවතා දෙවතා එකන්තසුඛං ලොකං උපපන්නා තාහි දෙවතාහි සඤ්ඤා සන්තිරිඨාති සලලපති සාකම්මං සමාපජ්ජති, එතතාවතා ඛවාස්ස උද්ධං, එකන්තසුඛො ලොකො සච්ඡිකතො හොති'ති.

එතස්ස භුත භන්තෙ, එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු භගවති චූළමචරියං චරන්තිති?

න ඛො උද්ධං, එතස්ස⁴ එකන්තසුඛස්ස ලොකස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මයි චූළමචරියං චරන්ති. අනි ඛො උද්ධං, අඤ්ඤාච⁵ ධම්මො උත්තරිතරං ච පඤ්ඤාතරං ච, යෙසං සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මයි චූළමචරියං චරන්තිති.

කතමෙ පන තෙ භන්තෙ, ධම්මො උත්තරිතරං ච පඤ්ඤාතරං ච, යෙසං සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු භගවති චූළමචරියං චරන්තිති?

ඉච්ඡාදි, තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්මුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවම්භුස්සානං බුද්ධො භගවා -පෙ- සො ඉමෙ පඤ්ඤාචරණෙ පහාය චේතසො උපකක්ඛිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බපිකරණෙ, විවිච්චිම කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුංචං උපසම්පජ්ජි විහරති. අගමි ඛො උද්ධං, ධම්මො උත්තරිතරෙ ච පඤ්ඤාතරෙ ච යස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මයි චූළමචරියං චරන්ති.

1. කිං භු ඛො - සා.
2. උච්චාසඤ්ඤා මහාසඤ්ඤා - සා, මජ්ඣං.
3. අනස්සාම - මජ්ඣං, PTS.
4. එතස්ස - මජ්ඣං (නච්චි)
5. අඤ්ඤාච - මජ්ඣං, PTS.

උද්ධි, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වැ මැ ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, විතකිව්වාරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් ද්විතීයධ්‍යානයට තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, උද්ධි, මෙ වූකලි ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට ඒ කාරණවත් ප්‍රතිපද යි.

“වහන්ස, ඒ ඒකාන්තසුඛලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීමට කාරණාවත් ප්‍රතිපද මතු නො වෙයි, ඔහු විසින් මෙතෙකින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය සාක්ෂාත් කරනලද මැ වෙ” යයි.

උද්ධි, මෙතෙකින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය සාක්ෂාත් කරනලද නො වෙයි. ඒ ඒකාන්තසුඛ ලෝකය සාක්ෂාත් කිරීමට කාරණවත් ප්‍රතිපද මැ වෙ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි සකුලුද්ධි පරිව්‍රාජකගේ පිරිස උද්ගතනාද ඇති උස්හඩ මහහඩ ඇති විය : “මෙ කරුණෙහි ලා අපි ඇදුරන් සහිත වැ නැසෙමහ. මෙ කරුණෙහි ලා අපි ඇදුරන් සහිත වැ වැනැසෙමහ. අපි මෙයින් වැඩියක් නො දනුමහ”යි.

ඉක්බිති සකුලුද්ධි පරිව්‍රාජක ඒ පරිව්‍රාජකයන් නිහඩ කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ පවත් කී : “වහන්ස, වැළිත් කිපමණෙකින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරනලද වෙ ද?යි.

උද්ධි, මෙ සස්තෙහි මහණ සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන්. . . . වතුරිධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, යම් පමණ දෙවියෝ ඒකාන්තසුඛ ලෝකයට පැමිණියාහු නම්, ඒ දෙවියන් හා සමග එක් වැ සිටී ද, සල්ලාප කෙරේ ද, සාකච්ඡාවට පැමිණේ ද, මෙපමණෙකින් උද්ධි, ඔහු විසින් ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන ලද වෙ” යයි.

‘වහන්ස, තෙල ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට හිඤ්ඤ භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බහිසර වසන්තාහු වනැ’යි.

‘උද්ධි, තෙල ඒකාන්තසුඛ ලෝකය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට හිඤ්ඤ මා කෙරෙහි බහිසර නො වෙසෙති. උද්ධි, යම් ධම් කෙනතුන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට හිඤ්ඤ මා කෙරෙහි බහිසර වෙසෙත් නම්, එබඳු උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් අත්‍යාවශ්‍යෝ ඇතැ’යි.

වහන්ස, යම් ධම් කෙනතුන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම කරුණු කොට හිඤ්ඤ භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බහිසර වෙසෙත් නම්, උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් ඒ ධම්යෝ කවරහ?යි.

උද්ධි, මෙලොවැ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ (අෂ්ට) විද්‍යා (පසළොස්) වරණ ධම්යෙන් යුක්ත වූ සුගත වූ ලෝකය දන්තා වූ අනුත්තර සුරුෂදමසාරාථී වූ දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘ වූ (වතුස්සත්‍යාවබෝධයෙන්) බුද්ධ වූ භාග්‍යවත් වූ තරාගත උපදි. . . . හෙ විත්තයට උපක්ලේඛ වූ ප්‍රඥව දුඛිල කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා කාමයෙන් වෙන් වැ මැ . . . ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. උද්ධි, යම් ධම්යක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතු කොට හිඤ්ඤ මා කෙරෙහි බහිසර සරත් නම් මෙ ද උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් ධම්යෙකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුත ව පරං උදසි, භික්ඛු විතකකච්චාරානං වුපසමා -පෙ- දුතියං ක්කානං -පෙ- තතියං ක්කානං -පෙ- චතුස්සං ක්කානං උපසමපජ්ඣ විහරති, අයමපි බො උදසි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච යස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරන්ති.

සො ඵලං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධනෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුගුනෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොනෙ පුබ්බෙ- නිවාසානුස්සානිඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති. සො අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති, සෙය්‍යපිදං: ඵකමපි ජාතිං ඤෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකච්චිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති, අයමපි බො උදසි ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච, යස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරන්ති.

සො ඵලං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධනෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුගුනෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොනෙ සත්තානං වුතුපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති, සො දිබ්බෙත චක්ඛුනා විසුඤ්ඤාන අභිකකන්තමානුසකෙත සතොත පස්සති: චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණීතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ -පෙ- යථාකම්මුපගෙ සතොත පජානාති. අයමපි බො උදසි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච, යස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරන්ති.

සො ඵලං සමාභිනෙ විනෙත පරිසුඤ්ඤා පරියොද්ධනෙ අනඛගණේ විගතුපකකිලෙසෙ මුදුගුනෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතොනෙ ආසවානං බසඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාගුතං පජානාති. අයං දුක්ඛසමුදයොති -පෙ- අයං දුක්ඛතිරොධොති පෙ-අයං දුක්ඛතිරොධගාමිනි පටිපද්ධති යථාගුතං පජානාති, ඉමෙ ආසවාති යථාගුතං පජානාති අයං ආසවසමුදයොති -පෙ- අයං ආසවතිරොධොති -පෙ- අයං ආසවතිරොධගාමිනි පටිපද්ධති යථාගුතං පජානාති. තස්ස ඵලඤ්ජානතො ඵලම්පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චති, භවාසවාපි විතතං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චති. විමුක්තයමං විමුක්තමිති ඤ්ඤාං භොති. ඛිණ්ණ ජාති වුසිතං බුහමචරියං කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තන්තායාති පජානාති. අයං බො උදසි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච, යස්ස සච්ඡිකිරියාභෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරන්ති. ඉමෙ බො උදසි, ධම්මො උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච යෙසං සච්ඡිකිරියා භෙතු භික්ඛු මසි බුහමචරියං වරන්ති.

ඵලං වුතොත සකුලද්දසි පට්ඨකාපකො භගවන්තං ඵතදවොච: අභිකකන්තං භනෙත, අභිකකන්තං භනෙත. සෙය්‍යථාපි භනෙත, තිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විමරෙය්‍ය, මුලාසං වා මග්ගං ආවිකෙය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමනො රූපාති දක්ඛිත්තීති. ඵලමෙමං භගවතා අනෙකපරියොසෙන ධම්මො, පකාසිතො. ඵසාගං භනෙත, භගවන්තං සරණං ගම්මිති ධම්මඤ්ඤා භික්ඛුසඛ්ඤාඤ්ඤා. ලභෙය්‍යාගං භනෙත, භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසමපදන්ති.

තවද උදයි, මහණ විතකිව්වරයන් ගේ සන්තිදීමෙන් . . . ද්විතියධ්‍යානයට . . . තෘතියධ්‍යානයට . . . චතුර්ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ ද, උදයි, යම් ධර්මයක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතු කොට භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙද්ද, මෙ ද එබඳු උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් ධර්මයෙකි.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත (එකඟ) කල්හි පිරිසුදු කල්හි භාත්පයින් පිරිසුදු කල්හි ක්ලේශාධිගණ රහිත කල්හි පහ වැ ගිය උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණ්‍ය වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි පුළුන්විවාසානුස්මිතිඥානයට සිත නමයි. හේ අනේකවිධ පුළුන්විවාස සිහි කෙරෙයි, හෙ මෙසේ යැ : එක් දයකුදු දෙ දයකුදු . . . මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දේස සහිත වූ අනේකවිධ පුළුන්විවාස සිහි කෙරෙයි. උදයි, යම් දහමක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතු කොට භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බලසර සෙරෙත් ද, මෙ ද එබඳු උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් දහමෙකි.

හෙ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිශුද්ධ පයඛිවද්‍යා අනාධිගණ විගතෝපක්ලේශ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණ්‍ය වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පත් කල්හි සත්ත්වයන් ගේ ව්‍යුත් උපප්‍රාප්ති ඥානයට සිත නමයි. හේ මිනිසැක ඉක්ම සිටි විශුද්ධ වූ දිවැසින් ව්‍යුත් වන උපද්‍යා භීත වූ ප්‍රණීත වූ මනා පැහැසටහන් ඇති නොමනා පැහැසටහන් ඇති සුඤ්ජර ගති ඇති දුගති ඇති සත්ත්වයන් දකී. . . . කම්භානුකූල වැ ගිය සත්ත්වයන් දකී. උදයි, යම් දහමක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතු කොට භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙත් ද, මෙ ද එබඳු උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් දහමෙකි.

හෙ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිශුද්ධ පයඛිවද්‍යා අනාධිගණ විගතෝපක්ලේශ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණ්‍ය වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පත් කල්හි ආසුවයන් ගේ ක්ෂයඥානයට සිත නමයි. හෙ මේ (පස්කඳ) දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනී. මෙ (තෘෂ්ණාසමුදය) දුක් උපද්‍යා හේතුව යයි ඇති සැටියෙන් දනගනී, . . . මෙ දුක්ඛනිරෝධ යයි . . . මෙ දුක් නැති කරන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනී. මොහු ආසුවහ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනී. මේ 'ආසුවහසමුදය'යි . . . 'මේ ආසුව නිරෝධය'යි . . . 'මේ ආසුවනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපද'යි ඇති සැටියෙන් දනගනී. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඔහු ගේ සිත කාමාසුවයෙහි විවුක්ත වෙයි, භවාසුවයෙහි සිත විවුක්ත වෙයි, අවිද්‍යාසුවයෙහි සිත විවුක්ත වෙයි. විවුක්ත කල්හි විවුක්ත ය යන ඥානය වෙයි. ජාතිය ක්ෂය වූ යැ, මහබලසර වැස නිමවන ලදී, කරුණි කරනලද, මෙ බව පිණිස අත් කිසෙක් නැතැ'යි දනගනී. උදයි, යම් දහමක් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතුවෙන් භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙත් ද, මේ වූකලී එබඳු උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් දහමෙකි. උදයි, යම් ධර්ම කෙනකුන් ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම හේතුවෙන් භික්ෂුහු මා කෙරෙහි බලසර වෙසෙත් නම් මොහු එ උත්තරිතර වූ ත් ප්‍රණීතතර වූ ත් ධර්මයෝ යයි.

මෙසේ වදළ කල්හි සකුලදාසි පරිපූරක භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කී : ඉතා මැනැව් වහන්ස, ඉතා මැනැවැ වහන්ස. වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු කරන ලද්දක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ විවර කරන්නේ ද, මුළු වූවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, අඳුරෙහි හෝ 'ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව'යි තෙල්පහනක් දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ භාග්‍යාවතුන් විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද. වහන්ස, තෙල මම බුදුහුදු දහමුදු සඟහා සරණ කොට යෙමි. වහන්ස, මම භාග්‍යාවතුන් වෙත පැවිදි ලබන්-තෙම මැනැව්, උපසඤ්ච ලබන්නෙම මැනැවැ'යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං චූතෙන සකුලුද්ධියා පරිබ්බාජකා පරිසා සකුලුද්ධිං පරිබ්බාජකං ඵතදවොච: මා හවං උද්ධි, සමණේ ගොතමේ බ්‍රහ්මචරියං චරි, මා හවං උද්ධි, අචරියො හුනි අනෙතවාසිවාසං වසි. සෙය්ථාපි නාම උදකමණිකො¹ හුනි උදඤ්චනිකො² අය්‍ය. එවං සමපදමිදං³ භොතො උද්ධියා හවිසාති. මා හවං උද්ධි සමණේ ගොතමේ බ්‍රහ්මචරියං චරි. මා හවං උද්ධි අචරියො හුනි අනෙතවාසිවාසං වසිති. ඉති භිදං සකුලුද්ධියා පරිබ්බාජකා පරිසා සකුලුද්ධිං පරිබ්බාජකං අනාරායමකාසි ගගවති බ්‍රහ්මචරියෙති.

චූළසකුලුද්ධිසුත්තං නිවමං.

1. මණිකො - PTS.
2. උදෙකනිකො - සා, PTS
3. සමපදමෙකං - PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මෙසේ කී කල්හි සකුලදාසී පරිව්‍රාජක ගේ පිරිස සකුලදාසී පරිව්‍රාජකහට තෙල වදන් කී :
 හවත් උදයි, ශ්‍රමණ ගෞතම කෙරෙහි නහමක් බලසර වසව, හවත් උදයි ආවායා වැ (සිට)
 අතැවැසිවස් නො වසව, යමෙස් නම් දියසැළක් වැ සිට එවක් වන්නේ ද තෙල හවත්
 උදයිහට මෙබඳු උපමා සම්පත් වන්නේ යැ. හවත් උදයි, ශ්‍රමණ ගෞතම කෙරෙහි
 නහමක් බලසර වසව, හවත් උදයි, ආවායා වැ සිට අතැවැසි වාස නො කරව'යි. මෙසේ
 සකුලදාසී පරිව්‍රාජක ගේ පිරිස සකුලදාසී පරිව්‍රාජක හට භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි බලසරවස්හි
 අන්තරාය කළා.

නව වැනි මූලසකුලදාසි සූත්‍ර යි.

2. 3. 10

වේඩනසස සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං : එකං සමයං භගවා සාවඤ්චිකං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකසා ආරාමෙ. අථ ඛො වේඩනසො¹ පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙත්ථපසඛිකම්. උපසඛිකම්ති භගවතා සද්ධිං සමොද්ධිං සමොදනීයං කථං භාරාණීයං විතීර්ණරෙතා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං තිතො ඛො වේඩනසො¹ පරිබ්බාජකො භගවතො සන්ධිකෙ උදනං උදනෙසි : ‘අයං පරමො වණේණා, අයං පරමො වණේණා’ති.

කිං පන තං කථවාන, එවං වදෙසි : ‘අයං පරමො වණේණා, අයං පරමො වණේණා’ති. කතමො කථවාන, සො පරමො වණේණා’ති?

යසමා හො ගොතම වණේණා අඤ්ඤා වණේණා උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නඤ්චි, සො පරමො වණේණාති.

කතමො පන සො කථවාන, වණේණා යසමා වණේණා අඤ්ඤා වණේණා උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නඤ්චිති?

යසමා හො ගොතම, වණේණා අඤ්ඤා වණේණා උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නඤ්චි, සො පරමො වණේණාති.

දිඝාපි ඛො තෙ එසා කථවාන, එරෙය්‍ය. යසමා හො ගොතම, වණේණා අඤ්ඤා වණේණා උත්තරිතරො වා පණීතතරො වා නඤ්චි. සො පරමො වණේණාති වදෙසි. තඤ්ච වණේණං න පඤ්ඤාපෙසි. සෙය්‍යථාපි කථවාන, පුරිසො එවං වදෙය්‍ය : අහං යා ඉමසමිං ජනපදෙ ජනපද-කල්‍යාණී, තං ඉච්ඡාමි තං කාමෙමි’ති. තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං : අඬො පුරිස, යං තං ජනපදකල්‍යාණීං ඉච්ඡාමි කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපද-කල්‍යාණී ඛතතිසි වා බ්‍රාහ්මණී වා වෙසසි වා පුද්ග්ඛො වා’ති? ඉති පුට්ඨො නොති වදෙය්‍ය. තමෙනං වදෙය්‍යුං : අඬො පුරිස, යං තං ජනපද-කල්‍යාණීං ඉච්ඡාමි කාමෙසි, ජානාසි තං ජනපදකල්‍යාණීං එවන්තාමා එවංගොත්තා ඉති වා’ති. -පෙ- දිඝා වා රසා වා මජ්ඣිමා වා කාලී වා සාමා වා මහිගුරුච්ඡි වා’ති? අමුකසමිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා නගරෙ වා’ති? ඉති පුට්ඨො නොති වදෙය්‍ය. තමෙනං එවං වදෙය්‍යුං : අඬො පුරිස, යං තං න ජානාසි න පසාසි, තං තං ඉච්ඡාමි කාමෙසිති? ඉති පුට්ඨො ආමාති වදෙය්‍ය. තං කිං මඤ්ඤාසි කථවාන, නත්ථ එවං සන්තෙත සසස පුරිසස අප්පාටිගිරිකතං භාසිතං සමපජ්ජති’ති?

අඬා ඛො හො ගොතම, එවං සන්තෙත සසස පුරිසස අප්පාටි-ගිරිකතං භාසිතං සමපජ්ජතිති.

1. වේඩනසො - මජ්ඣිම, වේඩනසො - ස්‍යා,

2. 3. 10

වේදිකාසාසන සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර නිසා ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි වේදිකාසාසන පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹූ භාග්‍යවතුන් හා සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු කාලාන්තරයෙහි සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැසිවියේ යැ. එකත්පස් වැසි වේදිකාසාසන පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ පරම (උත්තම) වණ්ණය යැ මේ පරමවණ්ණය යැ'යි උදනයක් කෙළේ යැ.

කාන්තායනායෙනි, තෙපි 'මේ පරමවණ්ණය යැ මේ පරමවණ්ණය යැ'යි මෙසේ කුමට කියව කාන්තායනායෙනි, ඒ පරමවණ්ණය කවරේ දැයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, යම් වණ්ණයකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයක් නැද්ද, හේ පරමවණ්ණය යැ'යි.

කව්‍යානායෙනි, යම් වණ්ණයකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයක් නැත් නම් ඒ වණ්ණය කවරේ දැයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, යම් වණ්ණයකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයක් නැද්ද, ඒ පරමවණ්ණය යැ'යි.

භවත් කාන්තායනායෙනි, (තෙපි) "භවත් ගෞතමයෙනි යම් වණ්ණයකට වඩා උත්තරිතර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අනෙක් වණ්ණයක් නැද්ද, ඒ 'පරමවණ්ණය යැ'යි කියව, ඒ වණ්ණය ද නො පනව්ව, තොප ගේ තෙල කරාව දික් වැ යන්නේ යැ. යම්සේ කාන්තායනායෙනි, පුරුෂයෙක් මෙසේ කියන්නේ යැ : "මට මෙ දනවියෙහි යම් දනවකලණක් ඇත් නම් ඇය රුස්නෙමි, ඇය කැමැත්තෙමි"යි. ඒ මොහුට කිසි කෙනෙක් මෙසේ කියන්නාහ : "එමිඛා පුරුෂය, තෙපි යම් දනවකලණක් රුස්නවු ද කැමැත්තවු ද, තෙපි දනවකලණ ක්ෂත්‍රියාවක හෝ බ්‍රාහ්මණියක හෝ ඉන්ද්‍රියාවක හෝ ශුද්ධියක හෝ"යි දනිවු දැයි. මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දේ නො දනිමි කියන්නේ යැ. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : "එමිඛා පුරුෂය, තෙපි යම් දනවකලණක් රුස්නවු ද කැමැත්තවු ද, තෙපි දනවකලණ මෙ නම් ඇත, මෙවන් හේත්‍ර ඇතැ යි හෝ . . . දික් යැ හෝ මිටි යැ හෝ මැදුම් යැ හෝ කැළි යැ හෝ සම්වනැ හෝ මහරුසිව් ඇත්තියැ හෝ"යි, අසුවල් ගමිහි යැ හෝ නියම්ගමිහි යැ හෝ නුවරෙහි යැ හෝ"යි දනිවු දැයි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දේ නො දනිමි කියන්නේ යැ. මොහුට මෙසේ කියන්නාහ : එමිඛා පුරුෂය, තෙපි යම් තැනැත්තියක නො දන්නවු නම් නො දන්නවු නම් ඇය තෙපි රුස්නවු ද, කැමැත්තවු දැයි මෙසේ පුළුවස්නා ලද්දේ එසේ යැ'යි කියන්නේ යැ. කාන්තායනායෙනි ඒ කිමැ'යි හඟිවු ද? මෙසේ ඇති කල්හි ඒ පුරුෂයා ගේ භාෂිතය නිරට්ඨ වන්නේ නො වේ දැයි,

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙසේ ඇති කල්හි ඒකාන්තයෙන් මැ ඒ පුරුෂයාගේ භාෂිතය නිරට්ඨ වන්නේ මැ යි.

එවමෙව ඛො, කිං කච්චාන, යස්මා හො ගොතම වණණං අසෙසු වණණං උත්තරිතරො, වා පණීතතරො, වා නඤ්චි, යො පරමො වණණං'ති වදෙයි, තඤ්ච වණණං න පසෙසුපෙයිති.

සෙය්‍යථාපි හො ගොතම, මණ්ඤී වෙච්චරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකමකතො පණ්ඩුකමබ්බෙ නික්ඛිනො භාසති ච තපති ච විරො-වති ච¹ එවංවණණං අත්තා භොති අරොගො පරමමරණාති.

තං කිං මසෙසුසි කච්චාන, යො වා මණ්ඤී වෙච්චරියො සුභො ජාතිමා අට්ඨංසො සුපරිකමකතො පණ්ඩුකමබ්බෙ නික්ඛිනො භාසති ච තපති ච විරොවති ච¹, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං² කිම් ඛජ්ජො-පණකො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණං න කතමො වණණං අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො වාති?

ඥායං හො ගොතම, රත්තකිකාරතිමිසායං² කිම් ඛජ්ජොපණකො අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණං න අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

තං කිං මසෙසුසි කච්චාන, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං කිම් ඛජ්ජොපණකො, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලපදීපො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණං න කතමො වණණං අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො වාති?

ඥායං හො ගොතම, රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලපදීපො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණං න අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

තං කිං මසෙසුසි කච්චාන, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං තෙලපදීපො, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං මහාඅග්ගිකකො, ඉමෙසං උභිත්තං වණණං න කතමො වණණං අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො වාති?

ඥායං හො ගොතම, රත්තකිකාරතිමිසායං මහා අග්ගිකකො, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණං න අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

තං කිං මසෙසුසි කච්චාන, යො වා රත්තකිකාරතිමිසායං මහා-අග්ගිකකො, යා වා රත්තකිකාරතිමිසායං පච්චුසසමයං විද්ධො විගතවලාභකෙ දෙවෙ ඔසධිතාරකා, ඉමෙසං උභිත්තං වණණං න කතමො වණණං අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

ඥායං හො ගොතම, රත්තකිකාරතිමිසායං පච්චුසසමයං විද්ධො විගතවලාභකෙ දෙවෙ ඔසධිතාරකා, අයං ඉමෙසං උභිත්තං වණණං න අභික්ඛන්තතරො ච පණීතතරො වාති.

1. භාසතෙ ච තපතෙ ච - සිමු, මජ්ඣං.
තපතෙ ච - සිමු.
භාසතෙව තපතෙව විරොවතෙව - ස්‍යා.
2. රත්තකිකාරතිමිසායං - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

එසෙයින් මෑ කාන්‍යානයෙනි, තෙව් 'භවත් ගෞතමයෙනි, යම් වණ්‍යකට වඩා උත්තරී-
තර වූ හෝ ප්‍රණීතතර වූ හෝ අන්‍යවණ්‍යයෙක් නැත් ද ඒ 'පරමවණ්‍ය යැ'යි කියව, ඒ වණ්‍ය ද
නො පනවව'යි.

යම්සේ භවත් ගෞතමයෙනි, සුඤ්ඤ වූ ජාතිමත් වූ අටුල් ඇති වෙරළමණක් මැනැවින්
පිරියම් කරන ලද්දේ පඩිඇඹිලෙකු (රත් පලසෙකු) බහාලන ලද්දේ බබළන්නේත්
දීප්ත වන්නේත් වෙසෙයින් දීප්ත වන්නේත් වේ ද, මෙබඳු වණ්‍ය ඇති ආත්මය මරණින්
මතු ආරෝග වේ යයි.

කාන්‍යානයෙනි, ඒ කීමැ'යි හඬවූ ද? සුඤ්ඤ වූ ජාතිමත් වූ අටුල් ඇති මොනොවට
පිරියම් කළ යම් වෙරළමණක් පඩිඇඹිලෙකු බහන ලද්දේ බබළන්නේත් දීප්ත වන්නේත්
වෙසෙයින් දීප්ත වන්නේත් හෝ වේ ද, රාත්‍රි බහලාන්ධකාරයෙහි යම් කදෝපැණි
කාමියෙක් හෝ වේ ද, මේ වණ්‍ය දෙක අතුරින් කවර වණ්‍යයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත්
ප්‍රණීතතරත් වේ ද?යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් කදෝපැණි කාමියෙක් වේ ද, මේ
තෙමේ මේ වණ්‍ය දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ යයි.

කාන්‍යානයෙනි, ඒ කීමැ'යි හඬවූ ද? රූය බොල් අඳුරෙහි යම් කදෝපැණි කාමියෙක්
හෝ වේ ද, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් හෝ වේ ද, මේ වණ්‍ය දෙක අතුරින්
කවර වණ්‍යයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ ද?යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් වේ ද, මේ මේ වණ්‍ය
දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ යයි.

කාන්‍යානයෙනි, ඒ කීමැ'යි හඬවූ ද? රූය බොල් අඳුරෙහි යම් තෙල්පහනෙක් හෝ වේ
ද, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් හෝ වේ ද, මේ වණ්‍ය දෙක අතුරින් කවර
වණ්‍යයෙක් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ ද?යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, රූය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් වේ ද, මේ මේ වණ්‍ය
දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ යයි.

කාන්‍යානයෙනි, ඒ කීමැ'යි හඬවූ ද? රූය බොල් අඳුරෙහි යම් මහගිනිකදෙක් හෝ
වේ ද, රූය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අභස්භි යම් ඕසඩි
(පහන්) තාරකාවක් හෝ වේ ද, මේ වණ්‍ය දෙක අතුරින් කවර වණ්‍යයෙක් අතිශයින්
සුඤ්ඤතරත් ප්‍රණීතතරත් වේ ද?යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, රූය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති
අභස්භි යම් ඕසඩිතාරකාවක් වේ ද, මේ මේ වණ්‍ය දෙක අතුරින් අතිශයින් සුඤ්ඤතරත්
ප්‍රණීතතරත් වේ යයි.

තං කිං මඤ්ඤාසි කච්චාන, යා වා රතතියා පච්චුසසමයං විඥො විගතච්ලාභකෙ දෙවෙ ඕසධිතාරකා, යො වා තදනුපොසාසථෙ පණණ්රසෙ විඥො විගතච්ලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ¹ අධිස්රතතියමයං චන්ද්‍රො, ඉමෙසං උභින්නං වණණානං කතමො වණණා අභිකකන්නතරො ච පණීතතරො වාති?

යායං හො ගොතමො, තදනුපොසාසථෙ පණණ්රසෙ විඥො විගතච්ලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ¹ අධිස්රතතියමයං චන්ද්‍රො, අයං ඉමෙසං උභින්නං වණණානං අභිකකන්නතරො ච පණීතතරො වාති.

තං කිං මඤ්ඤාසි කච්චාන, යො වා තදනුපොසාසථෙ පණණ්රසෙ විඥො විගතච්ලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ අධිස්රතතියමයං චන්ද්‍රො, යො වා වය්‍යානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විඥො විගතච්ලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ මජ්ඣන්තිකසමයං සුරියො, ඉමෙසං උභින්නං වණණානං කතමො වණණා අභිකකන්නතරො ච පණීතතරො වාති?

යායං හො ගොතම, වය්‍යානං පච්ඡිමෙ මාසෙ සරදසමයෙ විඥො විගතච්ලාභකෙ දෙවෙ අභිද්දෙ මජ්ඣන්තිකසමයං සුරියො, අයං ඉමෙසං උභින්නං වණණානං අභිකකන්නතරො ච පණීතතරො වාති.

අතො ඛො² තෙ කච්චාන, බහු භි බහුතරා දෙවා, යෙ ඉමෙසං චන්දිමසුරියානං ආභා නානුගොනති, ත්‍යාහං පජානාමි. අථ ච පනාහං න වදාමි : යස්මා වණණා අඤ්ඤා වණණා උත්තරිතරො ච පණීතතරො ච නතීති. අථ ච පන තං කච්චාන, යායං වණණා කිමිනා ඛජේපණකෙන භින්නතරො³ ච පතිතිට්ඨතරො ච සො පරමො වණණාති වදෙයි, තඤ්ච වණණං න පඤ්ඤපෙයි.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ කච්චාන, කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ච : චකුච්චිඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්නා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. සොතච්ඤ්ඤායා සද්ද-පෙ-භානච්ඤ්ඤායා ගතියා-පෙ-ජිව්‍යාච්ඤ්ඤායා රසා-පෙ-කායච්ඤ්ඤායා ථොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්නා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො කච්චාන, පඤ්ච කාමගුණා. යං ඛො කච්චාන, ඉමෙ පඤ්ච කාමගුණෙ පටිච්ච උපපජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, ඉදං චුච්චති කාමසුඛං. ඉති කාමෙහි කාමසුඛං, කාමසුඛා කාමඤ්ඤාසං තත් අඤ්ඤාසංයතීති.

ඵචං චුතෙන වෙබ්බනස්සො⁴ පරිබ්බාජකො භගවන්තං ඵතදවොච : අචජ්රියං හො ගොතම, අබ්බුතං හො ගොතම, යාවසුභාසිතඤ්චිදං⁵ හොතා ගොතමෙන : කාමෙහි කාමසුඛං, කාමසුඛා කාමඤ්ඤාසං තත් අඤ්ඤාසංයතීති.

1. අභිද්දෙ - සිමු.
2. අථ ඛො - සිමු. තතො ඛො - ස්‍යා.
3. නිතින්නතරො - මජ්ඣං, ස්‍යා.
4. {වෙබ්බනස්සො - මජ්ඣං.
{වෙබ්බණස්සො - ස්‍යා.
5. යාවසුභාසිතමිදං - සිමු.

කාත්‍යානායෙනි, ඒ කිමැ යි හඬවු ද? රැය අලුයම් වෙලෙහි පහ වැ ගිය වලා ඇති බුන් වලා ඇති අහස්හි යම් ඕසධිකාරකාවක් හෝ වෙ ද, ඒ පණ්ණයිපොහෝ දවස්හි පහවැ ගිය වලා ඇති බුන් වලා ඇති අහස්හි නුබුන් අධිරාත්‍රිසමයෙහි යම් වන්දයෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණ් දෙක අතුරින් කවර වණ්දෙක් ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ ද?යි.

හවත් ගෞතමයෙනි, ඒ පණ්ණයිපොහෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි නුබුන් අධිරාත්‍රිසමයෙහි යම් වන්දයෙක් වෙ ද, මේ මේ වණ් දෙක අතුරින් ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ යයි.

කාත්‍යානායෙනි, ඒ කිමැ යි හඬවු ද? ඒ පණ්ණයි පොහෝ දවස්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි නුබුන් අධිරාත්‍රිසමයෙහි යම් වන්දයෙක් හෝ වෙ ද, වණ්දාසානුව පිළිබඳ පස්විමමාසයෙහි සරා කල්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති දුරු වූ වලා ඇති අහස්හි නුබුන් මධ්‍යාහ්නසමයෙහි යම් සුයායෙක් හෝ වෙ ද, මේ වණ් දෙක අතුරින් කවර වණ්දෙක් ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ ද?යි.

හවත් ගෞතමයෙනි, වණ්දාසානුව පිළිබඳ පස්විමමාසයෙහි සරා කල්හි පහ වැ ගිය වලා ඇති බුන් වලා ඇති අහස්හි නුබුන් මධ්‍යාහ්න සමයෙහි යම් සුයායෙක් වෙ ද, මේ තෙමේ මේ වණ් දෙක අතුරින් ඉතා සුඤ්ජරතරත් ප්‍රණීතතරත් වෙ යයි.

කාත්‍යානායෙනි, යම් කෙනෙක් මේ සඳහිරු දෙදෙනාගේ අවහාසය නො විඳිත් ද ඒ දෙවියෝ සඳහිරු දෙදෙනාගේ අවහාසය විඳිනවුනට වඩා බොහෝ යැ බහුතරයහ. මම් ඔවුන් දනිමි. එතෙකුදු වත් මම "යම් වණ්දකට වඩා උත්තරිතර වූ ප්‍රණීතතර වූ අන්‍යා වණ්දෙක් නැතැ"යි නො කියමි. එතෙකුදු වත් කාත්‍යානායෙනි, තෙපි කදෝපැණි කාමියකුටත් වඩා භීතතර වූ ලාමකතර වූ යම් වණ්දෙක් වෙ ද, ඒ 'පරමවණ් යැ'යි කියව, ඒ වණ්ද ද නො පනව'යි.

කාත්‍යානායෙනි, මේ කාමගුණ පසෙක් වෙයි. කවර පසෙක යත් : ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනවධන්තා වූ ප්‍රියස්ත්‍රිභාව ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ ඇසින් දකුණු රූපයෝ යැ කනින් දකුණු ශබ්දයෝ යැ, නැහැයෙන් දකුණු ගන්ධයෝ යැ දිවින් දකුණු රසයෝ යැ . . . කයින් දකුණු ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනවධන්තා වූ ප්‍රියස්ත්‍රිභාවය ඇති කාමෝපසංහිත වූ රාගෝත්පත්තියට කරුණු වූ සප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ යි. කාත්‍යානායෙනි, මොහු පස්කම්මගුණයෝ යි. මේ පස්කම්මගුණ නිසා සුව සොම්නස් උපදී, මේ කාමසුඛ යැ යි කියනු ලැබේ. මෙසේ කාමයෙන් කාමසුඛය වෙයි. එහි කාමසුඛයට වඩා කාමත්භසුඛය(නිවන) අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ.

මෙසේ වදළ කල්හි වෙබ්බසස්ස පරිපූරක භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල කී: අස්වයා යැ හවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූත යැ හවත්, ගෞතමයෙනි, හවත් ගෞතමයන් විසින් 'කාමයෙන් කාමසුඛය වෙයි, එහි කාමසුඛයට වඩා කාමත්භ සුඛය අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යන මේ සුභාෂිත මැ වේ යි.

උජ්ජානං ඛො එතං කච්චාන, තයා අඤ්ඤාදිට්ඨිකෙන අඤ්ඤාඛන්ති - කෙන අඤ්ඤාඋච්චිකෙන අඤ්ඤාත්‍රයොගෙන¹ අඤ්ඤාථාචරියකෙන කාමා වා කාමසුඛං වා කාමඤ්ඤාසුඛං වා. යෙ ඛො තෙ කච්චාන, භික්ඛු අරහන්තො, ඩිණ්ණසථි, වුට්ඨිතවන්තො, කතකරණීයා, ඕභිතභාරා අනුප්පාදනසද්ධා, පටික්ඛණ්ණභවසංයොජනා, සමමදඤ්ඤා, විමුක්ඛතා, තෙ ඛො එතං ජානෙය්‍යං කාමා වා කාමසුඛං වා කාමඤ්ඤාසුඛං වාති.

එවං වුත්තෙ වේඛනස්සො පටිබ්බාජකො කුපිතො අනත්තමනො භගවන්තංයෙව බ්‍රංසෙන්නො භගවන්තංයෙව ව්‍යේහන්නො භගවන්තංයෙව වදමානො සමණො ව ගොතමො පාපිතො² භවිස්සති³ භගවන්තං එතදවොච: එවිමෙව පනීධෙකෙ⁴ සමණත්‍රාගමණා අජානන්තා ප්‍රබ්බන්තො, අපස්සන්තා අපරන්තො, අථ ච පන: ඩිණ්ණ ජාති, වුට්ඨිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තන්තායා⁵ති පජානාමා⁶ති පටිජානන්ති⁷ තෙසමිදං භාසිතං භස්සකංයෙව සමපජ්ජති, ලාමකංයෙව සමපජ්ජති, රිත්තකංයෙව සමපජ්ජති, කුට්ඨකංයෙව සමපජ්ජති⁸.

යෙ ඛො තෙ කච්චාන, සමණත්‍රාගමණා අජානන්තා ප්‍රබ්බන්තො අපස්සන්තා අපරන්තො ඩිණ්ණ ජාති, වුට්ඨිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තන්තායාති පජානාමා⁶ති පටිජානන්ති, තෙසං සොයෙව සහධම්මිකො නිශ්ශයො ගොති. අපි ච කච්චාන, තිට්ඨතු ප්‍රබ්බන්නො, තිට්ඨතු අපරන්නො. එතු විඤ්ඤා පුරිසො අසඬො අමායාචි උජ්ජාතිකො අභම්බුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි, යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො න වීරස්සෙව සාමඤ්ඤාච ඤාස්සති, සාමං දක්ඛිති. එවං කීර සමමා⁹ ඛන්තිනා විප්පමොක්ඛො ගොති යදිදං අවිජ්ජාඛන්තිනා¹⁰. සෙය්‍යථාපි කච්චාන, දහරො කුමාරො මනෙදු උත්තානසෙය්‍යකො කණ්ඨපඤ්ඤාමෙහි ඛන්තිනෙහි ඛණ්ඩො අස්ස සුත්තඛන්තිනෙහි, තස්ස වුට්ඨිමනාය ඉන්ද්‍රියානං පටිපාකමනාය නාති ඛන්තිනාති මුළේවය්‍යං¹¹ සො මොක්ඛොමිතිති ඛො ජානෙය්‍ය නො ච ඛන්තිනං. එවිමෙව ඛො කච්චාන, එතු විඤ්ඤා පුරිසො අසඬො අමායාචි උජ්ජාතිකො. අභම්බුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානො න වීරස්සෙව සාමඤ්ඤාච ඤාස්සති. සාමං දක්ඛිති. එවං කීර සමමා ඛන්තිනා විප්පමොක්ඛො ගොති යදිදං අවිජ්ජාඛන්තිනාති.

1. අඤ්ඤාභයොගෙන ස්‍යා.

2. පාපිකො - සිමු.

3. පනිධෙකමෙව - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. ඉත්තන්තායාති පටිජානන්ති - PTS

5. එවං කීරායමා - ස්‍යා.

6. අවිජ්ජාඛන්තිනං - සිමු.

7. මුඤ්ඤාචය්‍යං - ස්‍යා.

කාන්‍යායනයෙනි, අන්‍යදෘෂ්ටික වූ අන්‍යලබ්ධික වූ අන්‍යරූපික වූ අන්‍යප්‍රතිපත් ඇති අන්‍යක්තීර්වාතනයෙකැ ආවායයි වූ තොප විසින් 'කාමයෝ චන්ද්‍රිකාමස්තය චන්ද්‍රිකාමාශ්‍රය චන්ද්‍රිකා' තෙල කරුණු නො දන හැක්ක කාන්‍යායනයෙනි, අර්භත් වූ ක්ෂිණාශ්‍රව වූ වැස නිමවූ බ්‍රහ්මරවත් ඇති කළ කරණි ඇති බ්‍රහ්ම ධර ඇති පැරණි සර්වථ ඇති ක්ෂය වූ හවසංයෝජන ඇති මොහොතට දන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුණු යම් මහණ කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු මැ කාමයෝ හෝ කාමස්තය හෝ කාමාශ්‍රය හෝ තෙල කරුණු දන්නාහ'යි.

මෙසේ වදළ කල්හි වෙබ්බාසය පරිව්‍රාජක කීපියේ නො සතුටුයිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් මැ ගටමින් භාග්‍යවතුන්ට මැ පරිභව බෙණෙමින් භාග්‍යවතුන්ට මැ කියනුයේ : ශ්‍රමණ ගෞතම ද නො දන්නාබවට පමුණුවනලද වතැ'යි භාග්‍යවතුන්ට තෙල වදන් කී : මෙසෙ යින් මැ මෙලොවැ ඇතැම් මහණබවුණු කෙනෙක් පුරීන්තය නො දන්නාහු අපරාත්තය නො දක්නාහු, එතෙකු වත් ජාතිය ක්ෂය වූ යැ, බමිසර වැස නිව්වනලද, කරණි කරනලද, මෙබවට කළුපුතු අත් කිසෙක් නැතැ'යි දනුම්හ'යි පිළින කෙරෙත්. ඔවුන් ගේ මේ භාෂිතය භාසායක් මැ උපදවයි, ලාමකබවක් මැ උපදවයි, අරිශුන්‍ය බවක් මැ උපදවයි, සිස බවක් මැ උපදවා යයි.

කාතෘයනයෙනි, යම් මහණබ්බුණු කෙනෙක් පුරාණතය නො දන්නාහු අපරාත්තය නො දක්නාහු 'ජාතිය ක්ෂය වූ යැ, බම්බර වැස නිමවන ලද, කරණි කරන ලද, මෙබවට අත් කියෙක් නැතැ'යි අනුමාන පිළින කෙරෙත් ද, ඔවුනට එ මැ සකාරණ නිග්‍රහ වෙයි. එතෙකු වත් කාතෘයනයෙනි, පුරාණතය සිටිවා, අපරාත්තය සිටිවා, ඔය නො වූ මායා නැති සාමුද්‍රයානව ඇති නුවණැති පුරුෂ ඒවා, මම අනුශාසනා කෙරෙමි, මම දහම දෙසමි, අනුශාසනා කළ සේ පිළිපදනේ නොබෝ කලෙකින් මැ 'මේ අවිද්‍යාබන්ධනයෙන් මෙසේ මොනොවට මිඳෙන්තේ වෙ'ල'යි තෙමේ මැ දන්නේ යැ තෙමේ දක්නේ යැ. යම්සේ කාතෘයනයෙනි, බොළඳ වූ උඩුකුරු වැ හෝනා ළදරු කුමරෙක් හුබදනෙන් කණ්ඩය පස්වනු කොට ඇති බැඳුමින් බදනා ලද වෙ ද, වෘද්ධියට පැමිණ ඉන්ද්‍රිය පරිපාකයට පැමිණ ඔහුගේ ඒ බන්ධනයෝ මිඳෙන්නාහු ද, හෝ මිදුණෙමි'යි දන්නේ ද, බන්ධනය නො දන්නේ ද, එසෙයින් මැ කාතෘයනයෙනි, සළ නො වූ මායා නැති ඉදු සැහැපි ඇති නුවණැති පුරුෂ ඒවා, මම අනුසස්මි, මම දහම දෙසමි, අනුශාසිත සේ පිළිපදනේ නොබෝ කලෙකින් මැ 'මෙසේ මේ අවිද්‍යාබන්ධන සංවිධාන බන්ධනයෙන් මොනොවට මිඳෙන්තේ වෙ'ල'යි තෙමේ මැ දන්නේ යැ තෙමේ දක්නේ යැ'යි.

එවං වුතෙන චේඛනස්සො පට්ඨකාපකො භගවතං එතදවොච :
අභික්ඛන්තං හො ගොතම, අභික්ඛන්තං හො ගොතම, -පෙ-උපාසකං
මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතස්සො පාණ්ණපෙතං සරණංගතන්ති.

වෙඩනස්සසුත්තං දසමං.

පට්ඨකාපකවග්ගො තතියො

තස්ස වග්ගස්ස උද්දනං.

පුඤ්ඤී අග්ගි සභා කපිනාමො, දීඝනබ්බො පුන භාරදාජගොතොතො.
සන්දක උද්දමි මුඤ්ඤිකපුතොතො, මණ්ණිකො තථා කච්චානො වරවග්ගො.

*පුඤ්ඤී අග්ගි සමාකපිනාමො දීඝනබ්බො පුන භාරදාජ ගොතොතො.
සන්දක උද්දමි මුඤ්ඤිකපුතොතො මණ්ණිකො තථා කච්චානො වරවග්ගො-
මජ්ඣං.

මෙසේ වදන කල්හි වෙනත්ක පරිපූරක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කී :
'භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත යැ, භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත යැ,
භවත් ගෞතමයෝ මා අද පවත් දිවිහිම කොට සරණගිය උවසුවකු කොට ධරත්ව'යි.

දස වැනි වෙනත්ක සූත්‍ර යි.

තුන් වැනි පරිපූරක වගිය යි.

එහි උඤ්ජය :

සුඤ්චරික (තෙව්ජ්ජවච්චගොත්ත) සූත්‍ර යැ අග්ගිවච්චගොත්ත සූත්‍ර යැ සහකරී (මහා
වච්චගොත්ත) සූත්‍ර යැ දීඝනට්ඨ සූත්‍ර යැ භාරද්වාජගොත්ත (මාගඤ්ඤ) සූත්‍ර යැ සන්දක සූත්‍ර යැ
උද්ධි (මහාසකුලුද්ධි) සූත්‍ර යැ මණ්ඩකාපුත්ත (සමණමණ්ඩකා) සූත්‍ර යැ මණ්ඩක (ධුලි
සකුලුද්ධි) සූත්‍ර යැ කච්චාන (වෙනත්ක) සූත්‍ර යි.

4. රාජවග්ගො

2. 4. 1

සර්වකාරසුත්තං

එවං මේ සුත්තං : එකං සමයං භගවා කොසලෙසු වාරිකං වරති මහතා, භික්ෂුසංඝේසන සද්ධිං. අථ ඛො භගවා මග්ගා ඕක්කමම අඤ්ඤාචරසමීං පදෙසෙ සිත්තං පාඨාකාසි. අථ ඛො අයස්මතො අනන්දස්ස එතදහොසි : 'කො භු ඛො හෙතු, කො පච්චයො භගවතො සිත්තස්ස පාතුකමාය, න අකාරණේ¹ තථාගතා සිත්තං පාතුකරොනතී'ති. අථ ඛො අයස්ම අනන්ද ඵකංසං චිවරං² කතා යෙන භගවා තෙනඤ්ඤාලිමපණ්ණමේනා භගවන්තං එතදවොච : 'කො භු ඛො භනෙන හෙතු, කො පච්චයො භගවතො සිත්තස්ස පාතුකමාය, න අකාරණේ¹ තථාගතා සිත්තං පාතුකරොනතී'ති.

භුත්තසුඛං අනන්ද, ඉමස්මිං පදෙසෙ වෙහලිඛිතං³ නාම ගාමනිගමො අහොසි ඉඤ්ඤා වෙච්ච පීතො ච ඛුප්පනො අකිණ්ණමිත්තස්සා. වෙහලිඛිතං³ ඛො අනන්ද, ගාමනිගමං කස්සපො භගවා අරහං සමමාසවුඤ්ඤා උපනිස්සාය විහාසි. ඉධ සුදං අනන්ද, කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසවුඤ්ඤා අරුමො අහොසි, ඉධ සුදං අනන්ද කස්සපො භගවා අරහං සමමාසවුඤ්ඤා නිසිත්තකො භික්ෂුසංඝං ඕචදතී.

අථ ඛො අයස්මා අනන්ද චතුශ්ඤ්ඤා සංඝාපිං පඤ්ඤාපෙනා භගවන්තං එතදවොච : තෙන හි භනෙන, භගවා නිසිදතු, එවා'යං භුමිපාදෙසො ද්විති අරහතෙනාසි සමමාසවුඤ්ඤාසි පරිභුතො ගවිස්සතී'ති. නිසිදි භගවා පඤ්ඤාතො අයසෙන. නිසල් ඛො භගවා අයස්මතං අනන්දං අමනෙතසි :

'භුත්තසුඛං අනන්ද, ඉමස්මිං පදෙසෙ වෙහලිඛිතං නාම ගාමනිගමො අහොසි ඉඤ්ඤා වෙච්ච පීතො ච ඛුප්පනො අකිණ්ණමිත්තස්සා. වෙහලිඛිතං³ ඛො අනන්ද, ගාමනිගමං කස්සපො භගවා අරහං සමමාසවුඤ්ඤා උපනිස්සාය විහාසි. ඉධ සුදං අනන්ද, කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසවුඤ්ඤා අරුමො අහොසි. ඉධ සුදං අනන්ද, කස්සපො භගවා අරහං සමමාසවුඤ්ඤා නිසිත්තකො භික්ෂුසංඝං ඕචදතී.

වෙහලිඛිත ඛො අනන්ද ගාමනිගමෙ සර්වකාරො නාම කුම්භකාරො කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසවුඤ්ඤා උපනිස්සායො අහොසි අශුප්පනිස්සායො. සර්වකාරස්ස ඛො අනන්ද, කුම්භකාරස්ස ජොතිපාලො නාම මාණ්ඩො සභායො අහොසි පිටසභායො. අථ ඛො අනන්ද, සර්වකාරො කුම්භකාරො ජොතිපාලො මාණ්ඩො අමනෙතසි : 'අයාම සමම

1. න අකාරණෙන - මජ්ඣං, සූරා, PTS.
2. උත්තරාසංඝං - සූරා.
3. { වෙහලිඛිතං - මජ්ඣං.
වෙහලිඛිතං - සූරා, PTS.

4. රාජවර්ගය

2. 4. 1

සර්වකාර සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් වූ සහපිරිස් හා සමග කොසොල් දනවුයෙහි සැරි සරන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගින් බැහැර ව එක්තරා පියෙසෙක්කි දී සිනා පහළ කළ සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන්ට මෙවන් සිතෙක් විය: “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිනා පාළු කිරීමට හේතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? බුදුහු නො කරුණෙහි සිනා පාළු නො කෙරෙහි”යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ උතුරුසහ එකස් කොට බුදුන් දසට ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කීහ: “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිනා පාළු කිරීමට හේතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය? බුදුහු නො කරුණෙහි සිනා පහළ නො කෙරෙත් නු?”යි.

ආනන්දය, යටගිය දවස මෙ පෙදෙස්හි ‘වෙහලිඳිග’ නම් වූ සමෘද්ධ වූ සැපත් පිරුණු බොහෝ ජනයා ඇති මිනිසුන් ගැවැසිගත් නිගමයෙක් වී. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු වෙහලිඳිග නිගමය නිසා වැඩවිසූහ. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු මෙතැන්හි වැඩහිඳ බික්සහනට ගිව්‍ය දෙක සේකැ”යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ සහළ සිවුර සියුගුණ කොට පනවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල වදන් කීහ: “වහන්ස, එසේ වී නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිඳුනා සේක්වා, මෙසෙයින් මෙ බිම්පෙදෙස අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ දෙදෙනාගෙන් විසින් පරිභෝග කරනලද වන්තේ යැ”යි. බුදුහු පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ බුදුහු ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් ඇමැතුසේක:

“ආනන්දය, යටගිය දවස මෙ පෙදෙස්හි ‘වෙහලිඳිග’ නම් වූ සමෘද්ධ වූ ඉතා සමෘද්ධ වූ බොහෝ ජනයා ඇති මිනිසුන්ගෙන් ගැවැසිගත් නිගමයෙක් වී. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු වෙහලිඳිග නිගමය නිසා වීසුසේක. ආනන්දය, මෙතැන්හි අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුන්ට ආරාමයෙක් වී. ආනන්දය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප බුදුහු මෙහි වැඩහිඳ බික්සහනට ගිව්‍ය දෙකි.

ආනන්දය, වෙහලිඳිග නම් නිගම ග්‍රාමයෙහි සර්වකාර නම් කුම්භකාර අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්තට උපසාරයක වී, එ ද අග්‍රොපසාරයක යි. ආනන්දය, සර්වකාර කුම්භකාරයාගට පෝතිපාල නම් මණ්ඩපයකට වැඩ වී, එ ද ප්‍රියසහාය යි. ඉක්බිති ආනන්දය, සර්වකාර කුම්භකාර තෙමේ පෝතිපාල මණ්ඩප ඇමැති: “යම්හ යහට පෝති-පාලයෙනි, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවතුන් වහන්සේ දක්නට එළැඹෙමිහ.

ජෝතිපාල, කසාපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඛං දස්සනාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසම්මතං හි මෙ තස්ස භගවතො දස්සනං අරහතො සම්මාසම්මුඛස්සා'ති. එවං වුත්තෙත ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො ඝට්ඨකාරං කුමහකාරං එතදවොච: 'අලං සම්ම ඝට්ඨකාර, කිං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති? දුතියමි ඛො ආනන්ද - පෙ- තතියමි ඛො ආනන්ද, ඝට්ඨකාරො කුමහකාරො ජෝතිපාලං මාණවං එතදවොච: 'ආයාමි සම්ම ජෝතිපාල, කසාපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඛං දස්සනාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසම්මතං හි මෙ තස්ස භගවතො දස්සනං අරහතො සම්මාසම්මුඛස්සා'ති. තතියමි ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො ඝට්ඨකාරං කුමහකාරං එතදවොච: 'අලං සම්ම ඝට්ඨකාර, කිං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති. තෙන හි සම්ම ජෝතිපාල, සොතතිං සිනාතිං¹ ආදය නදිං ගමිස්සාමි සිනාසිභුතති. එවං සම්මා'ති ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො ඝට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස පච්චස්සොසි. අථ ඛො ආනන්ද, ඝට්ඨකාරො ච කුමහකාරෙ ජෝතිපාලො ච මාණවො සොතතිං සිනාතිං¹ ආදය නදිං අගමංසු සිනාසිභු.

අථ ඛො ආනන්ද, ඝට්ඨකාරෙ කුමහකාරො ජෝතිපාලං මාණවං ආමනෙතසි: අයං සම්ම ජෝතිපාල, කසාපස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුඛස්ස අවිදුරෙ අරාමො, ආයාමි සම්ම ජෝතිපාල, කසාපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඛං දස්සනාය උපසඤ්ඤාමි. සාධු සම්මතං හි මෙ තස්ස භගවතො දස්සනං අරහතො සම්මාසම්මුඛස්සා'ති.

එවං වුත්තෙත ආනන්ද ජෝතිපාලො මාණවො ඝට්ඨකාරං කුමහකාරං එතදවොච: අලං සම්ම ඝට්ඨකාර, කිං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති? දුතියමි ඛො ආනන්ද - පෙ-තතියමි ඛො ආනන්ද ඝට්ඨකාරො කුමහකාරෙ ජෝතිපාලං මාණවං එතදවොච: අයං සම්ම ජෝතිපාල, කසාපස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුඛස්ස අවිදුරෙ අරාමො. ආයාමි සම්ම ජෝතිපාල, කසාපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඛං දස්සනාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසම්මතං හි මෙ තස්ස භගවතො දස්සනං අරහතො සම්මාසම්මුඛස්සා'ති. තතියමි ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො ඝට්ඨකාරං කුමහකාරං එතදවොච: අලං සම්ම ඝට්ඨකාර, කිං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති?

අථ ඛො ආනන්ද, ඝට්ඨකාරෙ කුමහකාරෙ ජෝතිපාලං මාණවං ඔච්චිකාය^{*} පරමසිත්ථි: එතදවොච: අයං සම්ම ජෝතිපාල, කසාපස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුඛස්ස අවිදුරෙ අරාමො, ආයාමි සම්ම ජෝතිපාල, කසාපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඛං දස්සනාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසම්මතං හි මෙ තස්ස භගවතො දස්සනං අරහතො සම්මාසම්මුඛස්සා'ති.

අථ ඛො ආනන්ද, ජෝතිපාලො මාණවො ඔච්චිකාය^{*} විනිවෙරෙතා^{*} ඝට්ඨකාරං කුමහකාරං එතදවොච: අලං සම්ම ඝට්ඨකාර, කිං පන තෙන මුණ්ඩකෙන සමණකෙන දිට්ඨොනා'ති?

1. {සොතතිසිනාතිං - මජ්ඣං 2. ඔච්චිකායං - මජ්ඣං.
 {සොතතිසිනාතං - සා.
 3. විනිවෙරෙතා - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ හඟවත්තුවේ දක්ම මා විසින් සාධු සම්මත වේ" යයි. ආනන්දයෙනි, මෙසේ කී කල ජෝතිපාල මාණවක සටහන කුම්භකාරාහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහන, කම් නැත, දුටු ඒ මුද්‍රිතයෙහි විසින් කිනම් වැඩෙක් වේ ද?" යි. ආනන්දයෙනි, දෙවනවට ද... ආනන්දයෙනි, තුන්වනවට ද සටහන කුම්භකාර ජෝතිපාල මාණවකාහට තෙල බස් කී : "යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නා සඳහා එළැඹෙමිහ. අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් දක්ම මා විසින් සාධුසම්මත වේ" යයි. ආනන්දය, තුන්වනවට ද ජෝතිපාල මණෙටු සටහන කුම්භකාරාහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහන, කම් නැත, දුටු ඒ මුද්‍රිතයෙහි විසින් කිනම් වැඩෙක් වේ ද?" යි. යහළු ජෝතිපාලයෙනි, ඉදින් එසේ වී නම් නහනුවස් කළ කුරුදුවැළ ගෙන නහනු සඳහා භොසට යමිහ. ආනන්දයෙනි, ජෝතිපාල මාණවක 'යහළුව, එසේ මැනවැ'යි සටහන කුම්භකාරාහට පිළිවදන් ඇස්වී. ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, සටහන කුම්භකාර ද ජෝතිපාල මාණවක ද නහන කුරුදුවැළ ගෙන නහනු සඳහා භොසට ගියෝ.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, සටහන කුම්භකාර තෙමේ දෝපල් මණෙටු ඇමැති : "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප හඟවත්තුවේ මේ අරම තුදුරෙහි ඇත. යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්නට එළැඹෙමිහ. අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දක්ම මා විසින් සාධු සම්මත වේ" යයි.

ආනන්දයෙනි, මෙසේ කී කල්හි ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ සටහන කුම්භකාරාහට තෙලබස් කී : "යහළු සටහන, පිළිකෙටි කරමි. දක්නා ලද ඒ මුද්‍රිතයෙහි විසින් කිනම් වැඩ වේ ද?" යි. ආනන්දයෙනි, දෙවනවට ද... ආනන්දයෙනි, තුන්වනවට ද සටහන කුම්භකාර තෙමේ දෝපල් මණෙටු හට තෙල බස් කී : "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුබු බුදුන්ගේ මේ අරම අසල ඇත. යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුබු බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹෙමිහ. අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ හඟවත්තුවේ දක්න මා විසින් සාධුසම්මත යැ" යි. ආනන්දයෙනි, තුන්වනවට ද ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ සටහන කුම්භකාරාහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහන, කම් නැත, දක්නා ලද ඒ මුද්‍රිතයෙහි විසින් කවර වැඩ වේ ද?" යි.

එ සඳ ආනන්දය, සටහන කුම්භකාර තෙමේ හිඟ ඉණකඩ අත්ලා ගෙන තෙල බස් කී : "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ අරම අසලෙහි ඇත, යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුබු බුදුන් දක්නට එළැඹෙමිහ. අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දක්ම මා විසින් සාධු සම්මත ය" යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ හිඟ ඉණකඩ මුද්‍රිත සටහන කුම්භකාරාහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහන, පිළිකෙටි කරමි. දක්නා ලද ඒ මුද්‍රිතයෙහි විසින් කිමැ" යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරෙ කුමානායෙ ජොතිපාලං මාණවං සසිතං නභානං¹ කෙසෙසු පරමසිත්ථා එතදවොච : අයං සමම ජොතිපාල, කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුදායස්ස අවික්ඛරෙ අරාමො. අයංම සමම ජොතිපාල, කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුදායස්සනාය උපසඤ්ඤාමි. සාධුසමමතං හි මෙ තස්ස භගවතො දස්සනං අරහතො සමමාසමුදායස්සාති.

අථ ඛො ආනන්ද, ජොතිපාලස්ස මාණවස්ස එතදභොසි : අච්ඡරිතං වත භො, අබ්බතං වත භො, යනු හි නාමායං හට්ඨකාරෙ කුමානායො ඉත්තරජ්ඣො සමානො අමානං සසිතං නභානං² කෙසෙසු පරමසිත්ථං මඤ්ඤියාති. න චතීදං³ ඔරතං මඤ්ඤා භවිස්සාතිති. හට්ඨකාරං කුමානාරං එතදවොච : යාවෙනදෙහිපි⁴ සමම හට්ඨකාර'ති. යාවෙනදෙහිපි සමම ජොතිපාල, තථා හි පන මෙ සාධුසමමතං තස්ස භගවතො දස්සනං අරහතො සමමාසමුදායස්සාති. තෙන හි සමම හට්ඨකාර, මුඤ්ඤා භවිස්සාමාති.

අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරෙ ච කුමානායෙ ජොතිපාලො ච මාණවො යෙන කස්සපො භගවා අරහං සමමාසමුදො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමි : හට්ඨකාරො කුමානායො කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුදායස්ස අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං නිසිදි. ජොතිපාලො පන මාණවො කස්සපෙන භගවතා අරහතා සමමාසමුදොන සද්ධිං සමොදදි, සමොදදිතං කථං සාරාණිතං විතීතාරෙත්ථා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො කුමානායො කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුදායස්ස එතදවොච : අයං මෙ භනෙත, ජොතිපාලො මාණවො සභායො පිටසභායො, ඉමස්ස භගවා ධම්මං දෙසෙත්තු'ති. අථ ඛො ආනන්ද, කස්සපො භගවා අරහං සමමාසමුදො හට්ඨකාරඤ්ඤා කුමානාරං ජොතිපාලඤ්ඤා මාණවං ධම්මයා කථාය සන්දස්සෙයි, සමාද පෙයි, සමුත්තෙතපෙයි, සමපහංගෙයි. අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො ච කුමානායො ජොතිපාලො ච මාණවො කස්සපෙන භගවතා අරහතා සමමාසමුදොන ධම්මයා කථාය සන්දස්සිතා සමාදපිතා සමුත්තෙතීතා සමපහංගිතා කස්සපස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුදායස්ස භාසිතං අභිනන්දිත්ථා අනුමොදිත්ථා උච්චායාසනා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සමමාසමුදායස්ස අභිවාදෙත්ථා පදකඤ්ඤං කත්ථා පකකම්භෙ.

අථ ඛො ආනන්ද, ජොතිපාලො මාණවො හට්ඨකාරං කුමානාරං එතදවොච : ඉඛං නු තිං⁵ සමම හට්ඨකාර, ධම්මං සුණ්හෙත්තා, අථ ච පන අගාරස්මා න අනගාරිතං⁶ පබ්බජ්ජිති⁷

නනු මං සමම ජොතිපාල, ජානාසි : අකො ඒණෙණ මානාපිතයෙ පොසෙමි'ති?

තෙන හි සමම හට්ඨකාර, අහං අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජ්ජාමිති.

1. { සිතං නභානං - මජ්ඣං.
සිතනභානං - PTS
සිතනභානං - සා.	2. { සිතං නභානං - මජ්ඣං.
සිතනභානං - PTS.
සිතනභානං - සා.
3. න චතීදං තීර - මජ්ඣං.	4. යාවතාදෙහිපි - මජ්ඣං.
5. ඉමං නු තිං - සා, PTS, මජ්ඣං.	
6. අගාරස්මා අනගාරිතං - සිමු, මජ්ඣං.	
7. පබ්බජ්ජාමිති - සිමු, මජ්ඣං. පබ්බජ්ජිති - සා.	

ඉක්බිතිවත්තේ ආනන්දයෙනි, සටහනේ කුමනකාර තෙමේ ඉස්සෙස්ස නහා සිටී ජෝතිපාල මාණවක කෙතෙසෙහි ගෙන තෙල බස් කී : "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ අරම තුදුරෙහි ඇත, යම්හ යහළු ජෝතිපාලයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශ්‍යප භාග්‍යවතුන් දක්නට එළැබෙමහ, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ දක්ම මා විසින් සාධු සම්මත ය"යි.

එකල්හි ආනන්දයෙනි, ජෝතිපාල මාණවකහට තෙල සිත් වී : "හවත්නි, ආස්වයාමි මැ යැ, හවත්නි, අද්භූත මැ යි. යම් හෙයකින් මේ සටහනේ කුමනකාර ලාමකජාති ඇත්තේ මැ ඉස්සෙස්ස නහා සිටී අපගේ කෙස්වැටිය ගතයුතු කොට සිතා ද, ඒකාන්තයෙන් මේ අපගේ ගමන ලාමක නො වනසේ" යයි සටහනේ කුමනකාරහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහනේයෙනි, (මෙතෙක් දැ කෙළේ) තෙල ගමන් සඳහා මැ වෙ ද"යි. "යහළු ජෝතිපාලයෙනි, තෙල ගමන් සඳහා මැ වෙයි. එසේ මැ යැ ඒ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ දක්ම මා විසින් සාධුසම්මත යැ"යි කී. යහළු සටහනේයෙනි, එසේ වී නම් කෙතෙහි ගැනුම් පියව, යම්හ"යි.

එසේ ආනන්දයෙනි, සටහනේකුමනකාර හා ජෝතිපාල මාණවක හා දෙදෙන අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුබු බුදුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹි සටහනේ කුමනකාර තෙමේ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුබු බුදුන් සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. ජෝතිපාල මාණවක වනාහි අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුබු බුදුන් හා සමග සතුටු වී. සම්මොදනායට නිසි සිහි කරනට නිසි කරා කොට නිව්වා එකත්පස් වැ හින. ආනන්දය, එකත්පස් වැ හුන් සටහනේ කුමනකාර තෙමේ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හට තෙල සැල කෙළේ: වහන්ස, මේ ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ මාගේ යහළු යැ, ප්‍රිය යහළු යැ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වුහුට දහම් දෙසන සේක්වා"යි. එසේ ආනන්දයෙනි, අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හු සටහනේ කුමනකාර හා ජෝතිපාල මාණවකහට දහම් කරායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදන් කරවූහ, තෙද ගැන්වූහ, පහවු කරවූහ. ඉක්බිති ආනන්දය, සටහනේ කුමනකාර හා ජෝතිපාල මාණවක හා දෙදෙන අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හු විසින් දහම් කරායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු සමාදන් කරවන ලද්දහු තෙද ගන්වන ලද්දහු පහවු කරවන ලද්දහු අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හු ගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙන අනුමෝදන් වැ හුනස්නෙන් නැඟී අරහත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හගවත්හු සකසා වැද පැදකුණු කොට ගියෝ.

එසේ ආනන්දය, ජෝතිපාල මාණවක තෙමේ සටහනේ කුමනකාරහට තෙල බස් කී : "යහළු සටහනේයෙනි, තෙපි මෙ දහම් අසන්නහු නො ද? එතෙකුදු වත් ගිහිගෙන් නික්ම සස්නෙහි පැවිදි නො වව"යි.

යහළු ජෝතිපාලයෙනි, තෙපි මා "අද වූ මහලු මාපියන් පුස්නෙමි"යි දන්නහු නො ද?

"යහළු සටහනේයෙනි, එසේ වී නම් මම ගිහිගෙන් නික්ම සස්නෙහි පැවිදි වන්නෙමි"යි.

අථ ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො ච කුම්භකාරො, ජොතිපාලො ච මාණවො යෙන කස්සපො හගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිති, කස්සපං හගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුද්ධං අභිවාදෙති; එකමන්තං නිසිද්ධංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආනන්ද, හට්ඨකාරො කුම්භකාරො කස්සපං හගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුද්ධං එතදවොච: අයං මෙ හන්තෙ, ජොතිපාලො මාණවො සභායො පිටසභායො, ඉමං හගවා පඛ්ඛාලේතු'ති. අලන්ථ ඛො ආනන්ද, ජොතිපාලො මාණවො කස්සපස්ස හගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස සන්තිකෙ පඛ්ඛල්යං අලන්ථ උපසම්පදං.

අථ ඛො ආනන්ද, කස්සපො හගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො අචිරුපසම්පන්නො ජොතිපාලො මාණවො අභිමාසුපසම්පන්නො¹ වෙහළිඛෙක යථාභිරන්තං විහරිති; යෙන බාරාණසි තෙන වාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන බාරණසි තදවිහරි.

තත්ථු සුදං ආනන්ද, කස්සපො හගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො බාරණසියං විහරති ඉසිපතනෙ මිගදයෙ. අස්සොසි ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා: කස්සපො කිර හගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො බාරණසියං අනුප්පන්නො, බාරණසියං විහරති ඉසිපතනෙ මිගදයෙති. අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා හද්දාති හද්දාති යානාති යොජාපෙති; හද්දා යානං අභිරුහිති, හද්දෙහි හද්දෙහි යානෙහි බාරාණසියා නිය්‍යාසි මහතා රාජානුභාවෙන කස්සපං හගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුද්ධං දස්සන්තාය. යාවතිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්තවා යානා පව්වොරොහිති; පතතිකොච යෙන කස්සපො හගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති, කස්සපං හගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුද්ධං අභිවාදෙති; එකමන්තං නිසිද්ධං. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආනන්ද කිකි කාසිරාජානං කස්සපො හගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො ධම්මියා කථාය සන්දෙස්සෙසි, සමාදපෙසි, සමුත්තෙතලේසි, සම්පහංගෙසි. අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපෙන හගවතා අරහතා සම්මාසම්මුද්ධෙන ධම්මියා කථාය සන්දෙස්සිතො, සමාදපිතො සමුත්තෙතල්තො සම්පහංගිතො කස්සපං හගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුද්ධං එතදවොච: 'අධිවාසෙතු මෙ හන්තෙ, හගවා සාධනාය හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙනා'ති. අධිවාසෙසි ඛො ආනන්ද, කස්සපො හගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො තුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපස්ස හගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස අධිවාසනං විදිති; උච්ඡායාසනා කස්සපං හගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුද්ධං අභිවාදෙති; පදක්ඛණං කතා පක්කාමි. අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා තස්සා රතතියා අව්වයෙන සකෙ නිවෙසනෙ පණ්ණිං බාදනියං භොජනියං පථියාදපෙති; පණ්ණිමුච්ඡකස්ස² සාලිතො විචිතකාලකං අනෙකසුපං අනෙකබ්බන්දනං, කස්සපස්ස හගවතො අරහතො සම්මාසම්මුද්ධස්ස කාලං ආරොවාපෙසි: 'කාලො හන්තෙ, නිවසිතං හත්ත'න්ති.

අථ ඛො ආනන්ද, කස්සපො හගවා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො පුබ්බකහමයං නිවාසෙති; පත්තව්වරං ආදාය යෙන කිකිස්ස කාසිරස්සෙක නිවෙසනං තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිති; පස්සෙන්නො ආසනෙ නිසිද්ධ සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙන. අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා බුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසංඝං පණ්ණිතෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහස්සං සත්තපොසි, සම්පවාරෙසි.

1. අචිරුපසම්පන්නො ජොතිපාලො මාණවො අභිමාසුපසම්පන්නො-සිඞ්ඛු.
2. පණ්ණිමුච්ඡකස්ස - ස්‍යා.

එසේ අනන්‍යය, සථිකාර කුමහකාර හා ජෝතිපාල මාණවක හා දෙදෙනා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කාශාප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. අනන්‍යය, එකත්පස් වැ හුන් සථිකාර කුමහකාර අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේ : "වහන්ස, මේ ජෝතිපාල මාණවක මා ගේ යහළු යැ ප්‍රිය යහළු යැ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුහු පැවිදි කෙරෙත්ව"යි. අනන්‍යය, ජෝතිපාල මාණවක අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප භාග්‍යවතුන් වෙත පැවිදි ලද, උපසම්පත් ලද.

ඉක්බිති අනන්‍යය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ජෝතිපාල මාණවක උපසපත් නොබෝ කල් වූ උපසපත් අඩමසක් ඇති කල්හි වෙහළුබරයෙහි කැමැති කාක් වාසය කොට බරණැස් නුවර කරා වාරිකායෙහි වැඩියෝ, අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරන සේක් බරණැස්නුවරට බටහ.

අනන්‍යය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුහු එ බරණැස් නුවර ඉසිපතන නම් වූ මුව-ළැව්හි වැඩ වෙසෙති. අනන්‍යය, කිසි නම් කසිරප් "අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කසුප් බුදුහු බරණැස් නුවරට වැඩියාහු බරණැස් නුවර ඉසිපතන නම් මුවළැව්හි වැඩ වෙසෙත් ල" යි ඇයි. එසේ අනන්‍යය, කිසි කසිරප් සුඤ්ඤ සුඤ්ඤ යනායත් යොදවා ගෙන සුඤ්ඤ යනායෙකැ නැති අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන් දක්නට සුඤ්ඤ සුඤ්ඤ යනායෙන් යුතු වැ මහත් වූ රාජානුභාවයෙන් නික්ම ගියේ යැ. යනාහුම් කාක් යනායෙන් ගොස් යනායෙන් බැස පාගමනින් මැ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන් කරා එළැඹ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන් වැද එකත්පස් වැ හින. අනන්‍යය, එකත්පස් වැ හුන් කිසි කසිරපහට අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුහු දහැමි කපායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදන් කරවූහ, තෙද ගැන්වූහ, පහවූ කරවූහ. ඉක්බිති අනන්‍යය, කිසි කසිරප් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන් වීසින් දහැමි කපායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දේ සමාදන් කරවන ලද්දේ තෙද ගන්වන ලද්දේ පහවූ කරවන ලද්දේ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන්ට තෙල බස් සැල කෙළේ : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෙට දවසට හික්ෂුසඨසයා හා සමග මා ගේ බත ඉවසන සේත්ව"යි. අනන්‍යය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුහු කුෂ්ඨිමභාවයෙන් ඉවසූහ. එසේ අනන්‍යය, කිසි කසිරප් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ කසුප් බුදුන්ගේ අධිවාසනය දන හුනස්නෙන් නැති අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන් වැද පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ යැ. ඉක්බිති අනන්‍යය, කිසි කසිරප් එ රැස් පහන් වූ කල්හි සිය නිවෙස්නෙහි තෙවැසි සුවද රත්හැල්හි කුඩු නැති සහල් ගෙන නොයෙක් සුප වාස්දපන ඇති ප්‍රණීත බාදාහෝරායෙන් පිළියෙල කරවා අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන්ට "වහන්ස, වඩනට කලී, බත්කිස නිම වන ලද"යි කල් දන්වී.

එකල්හි අනන්‍යය, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුහු පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙවැ පාඩිවුරු ගෙන කිසි කසිරපහු ගේ නිවෙස්න කරා එළැඹියහ. එළැඹ පැනවූ අස්නෙහි හික්ෂුසඨසයා හා සමග වැඩ හුන්හ. ඉක්බිති අනන්‍යය, කිසි කසිරප් බුදුපාමොක් මහසහන ප්‍රණීත බාදාහෝරායෙන් සියතින් සකැප්වී, පැවැරී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඛං භූතත්ථං ඕණ්ණිකපත්තපාණීං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙනා එකමන්තං නිසිද්දි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඛං එතදවොච: 'අභිවාසෙතු මෙ භනෙන, භගවා බාරාණ්ණසිං වස්සාවාසං, එවරුපං සඛ්ඤ්ඤා උපට්ඨානං භවිස්සාති'ති. 'අලං මහාරාජ, අභිවුත්ථො¹ මෙ වස්සාවාසො'ති. දුතියමපි ඛො ආනන්ද - පෙ - තතියමපි ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඛං එතදවොච: 'අභිවාසෙතු මෙ භනෙන, භගවා බාරාණ්ණසිං වස්සාවාසං, එවරුපං සඛ්ඤ්ඤා උපට්ඨානං භවිස්සාති'ති. 'අලං මහාරාජ, අභිවුත්ථො මෙ වස්සාවාසො'ති. අථ ඛො ආනන්ද, කිකිස්ස කාසිරඤ්ඤා: 'න මෙ කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤො අභිවාසෙති බාරාණ්ණසිං වස්සාවාසා'නති අනුදෙව අඤ්ඤාථන්තං, අනු දෙමනස්සං. අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා කස්සපං භගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුඛං එතදවොච: 'අපි නු තෙ භනෙන, අඤ්ඤා කොච්චි මයං උපට්ඨාක- තරො'ති.

අපි මහාරාජ, වෙගලිඛං නාම ගාමනීගමො. තත්ථ හට්ඨකාරො නාම කුම්භකාරො. සො මෙ උපට්ඨාකො අග්ගුපට්ඨාකො. තුස්සං ඛො පන මහාරාජ: 'න මෙ කස්සපො භගවා අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤො අභිවාසෙති බාරාණ්ණසිං වස්සාවාසා'නති, අපි අඤ්ඤාථන්තං අපි දෙමනස්සං. තසිදං හට්ඨකාරෙ කුම්භකාරෙ නපි ච න ච භවිස්සාති.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො බුද්ධං සරණං ගතො, ඛම්මං සරණං ගතො, සඛ්ඤං සරණං ගතො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො පාණාතිපාතා පටිච්චිතො, අදින්නාදානා පටිච්චිතො, කාමේසු ඕච්ඡාචාරා පටිච්චිතො, මුසාවාදා පටිච්චිතො, සුරාමේරගමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිච්චිතො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො බුද්ධො අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො, ඛම්මෙ - පෙ - සඛ්ඤ අවේච්චපසාදෙන සමන්තාගතො, අරියකතෙතභි පිලෙභි සමන්තාගතො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො දුක්ඛෙ තික්ඛඤ්ඤා, දුක්ඛසමුදයෙ තික්ඛඤ්ඤා, දුක්ඛනිරෝධෙ තික්ඛඤ්ඤා, දුක්ඛනිරෝධ- ගාමිනියා පටිපදාග තික්ඛඤ්ඤා.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො එකභතතිකො බ්‍රහ්මචාරී පිලවා කල්‍යාණධම්මො.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුම්භකාරො තික්ඛිත්තමණිසුචණ්ණො, අපෙතජාතරුපරජතො.

1. අභිවුත්ථො - සා:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්බිති ආනාදය, කිකි කසිරජ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන් වැළඳුවත් පාත්‍රයෙන් බැහැර කළ අත් ඇතියන් දන එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එක්තරා වැසිනි. ආනාදයෙනි, එක්තරා වැසි හුන් කිකි කසිරජ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන්ට තෙල බස් සැල කෙළේ : “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා ගේ බරණැස්පුර වස්විසීම ඉවසන සේක්වා, මහසහනට මෙවන් උවචූන් වන්නේ යැ”යි. “කම් නැත මහරජ, මා විසින් වස්විසීම ඉවසන ලද”යි. දෙවනවට ද ආනාදය, . . . තුන්වනවට ද ආනාදය, කිකි කසිරජ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන්ට තෙල බස් සැල කෙළේ : “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා ගේ බරණැස්පුර වස්විසීම ඉවසන සේක්වා, මහසහනට මෙවන් උවචූන් වන්නේ යැ”යි. “කම් නැත මහරජ, මා විසින් වස්සාවාස ඉවසන ලද”යි. එසේ ආනාදය, කිකි කසිරජහට : “අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හු මා ගේ බරණැස් නුවර වස්විසීම නො ඉවසති” විපරිතසින් වී, දෙමනස් වී. ඉක්බිති ආනාදය, කිකි කසිරජ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුන්ට : “වහන්ස, මට වඩා උපසායකතර වූ අත් කිසිවෙක් මුඛ වහන්සේට ඇද්ද?යි මෙවදන් කී.

මහරජ, වෙහළිඬග නම් නියමගමක් ඇත. එහි සට්ඨකාර නම් කුම්භකාරයෙක් ඇති. හෙ තෙම මා ගේ උපසායක යැ අග්‍රාපසායක යි. මහරජ, තොපට වැළින් “අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කසුප් බුදුහු මා ගේ බරණැස් නුවර වස්සාවාස නො ඉවසති” විපරිත සිතෙක් ඇත, දෙමනසෙක් ඇති. ඒ මෙ දෙමනස සට්ඨකාර කුම්භකාර කෙරෙහි නැත, නො ද වන්නේ යි.

මහරජ, සට්ඨකාර කුම්භකාර වූකලී බුදුන් සරණ කොට ගියේ යැ, දහම් සරණ කොට ගියේ යැ, සභුන් සරණ කොට ගියේ යි.

මහරජ, සට්ඨකාර කුම්භකාර පණ්ණාසයෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, අධිනාදනින් වෙන් වූයේ වෙයි, කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූයේ වෙයි, මුසවායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, මදපමා දෙකට කරුණු වූ රහමෙරින් වෙන් වූයේ වෙයි.

මහරජ, සට්ඨකාර කුම්භකාර බුදුන් කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි, ධම්ම කෙරෙහි සධ්‍යා කෙරෙහි අවේනාප්‍රසාදයෙන් සමන්වාගත වෙයි, ආයාසිකාත්ත ශීලයෙන් සමන්වාගත වෙයි.

මහරජ සට්ඨකාර කුම්භකාර දූෂණයෙහි නිසැක වූයේ දූෂණමුද්‍රාසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ දූෂණමුද්‍රාසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ දූෂණමුද්‍රාසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ දූෂණමුද්‍රාසත්‍යයෙහි නිසැක වූයේ වෙයි.

මහරජ, සට්ඨකාර කුම්භකාර එක්තරා වැසි මුළුසර ඇති වැසි මුළු වැසි කලණදහම් ඇති වැසි මුළු වෙයි.

මහරජ, සට්ඨකාර කුම්භකාර හැරපි මණි ස්වණ ඇතියේ හැරපි රන්විදි ඇතියේ වෙ.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුමාකාරො පනතමුසලො¹. න සහස්සා පඨවිං² ඛණ්ඨි. යං හොති කුලපටුඤ්ඤාං වා යො හොති මුසිකුකකාරො වා³ තං කාජෙන⁴ ආහරිතො භාජනං කරිතො ඵවමාහ: ‘ඵත්ථ යො ඉච්ඡති තඤ්ඤුලපට්ඨිභ්‍යානාති⁵ වා මුඤ්ඤපට්ඨිභ්‍යානාති⁶ වා කලාය⁷ පට්ඨිභ්‍යානාති⁸ වා තික්ඛිපිතො යං ඉච්ඡති තං හරතුති.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුමාකාරො අනෙ ජිණ්ණ මාතාපිතරො පොසෙති.

හට්ඨකාරො ඛො මහාරාජ, කුමාකාරො පඤ්චිත්තං ඕරමායාසිංසං යඤ්ඤාද්දන්තානං පරික්ඛයා ඕපපාඨිකො තත්ථ පරිනිබ්බාසි අනාචතති-ධම්මො තඤ්ඤා ලොකා.

ඵකමි⁹දහං මහාරාජ, සමයං වෙහළුබොහු ගාමනිගමෙ විහරාමි. අථ ඛවාහං මහාරාජ, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතිං පනතව්වරං ආදාය යෙන හට්ඨකාරං කුමාකාරං මාතාපිතරො තෙත්ථපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතිං හට්ඨකාරං කුමාකාරං මාතාපිතරො ඵතදවොචං: හන්ද කො හු ඛො අයං භග්ගවො¹⁰ ගතොති. නික්ඛන්තො ඛො තෙ භන්තෙ උපධාංකො, අන්තො කුමාසා ඕදනං ගහෙතිං පරියොගා සුපං ගහෙතිං පරිභුඤ්ජාති. අථ ඛවාහං මහාරාජ, කුමාසා ඕදනං ගහෙතිං පරියොගා සුපං ගහෙතිං පරිභුඤ්ජාති උධායාසනා පක්කමිං¹¹ අථ ඛො මහාරාජ, හට්ඨකාරො කුමාකාරො යෙන මාතාපිතරො තෙත්ථපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතිං මාතාපිතරො ඵතදවොච: කො කුමාසා ඕදනං ගහෙතිං පරියොගා සුපං ගහෙතිං පරිභුඤ්ජාති උධායාසනා පක්කන්තො¹²ති. කස්සපො තාත, භගව: අරහං සම්මාසම්මුද්ධො කුමාසා ඕදනං ගහෙතිං පරියොගා සුපං ගහෙතිං පරිභුඤ්ජාති උධායාසනා පක්කන්තො¹³ති. අථ ඛො මහාරාජ, හට්ඨකාරං කුමාකාරං අභිමාසං¹⁴ පිටිසුඛං න විජ්ජි¹⁵ සත්තාහං මාතාපිතූතං.

ඵකමි⁹දහං මහාරාජ, සමයං තන්තව වෙහළුබොහු ගාමනිගමෙ විහරාමි. අථ ඛවාහං මහාරාජ, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතිං පනතව්වරං ආදාය යෙන හට්ඨකාරං කුමාකාරං මාතාපිතරො තෙත්ථපසඤ්ඤාමි, උපසඤ්ඤාමිතිං හට්ඨකාරං කුමාකාරං මාතාපිතරො ඵතදවොචං: හන්ද කො හු ඛො අයං භග්ගවො¹⁰ ගතොති. නික්ඛන්තො ඛො තෙ භන්තෙ, උපධාංකො, අන්තො ඛුමාසා කුමාසා ගහෙතිං පරියොගා සුපං ගහෙතිං පරිභුඤ්ජාති. අථ ඛවාහං මහාරාජ, ඛුමාසා කුමාසා ගහෙතිං පරියොගා සුපං ගහෙතිං පරිභුඤ්ජාති උධායාසනා පක්කමිං.

1. න මුසලො - සහ, PTS.	2. පඨවිඤ්ඤා - සහ.
3. {මුසිකුකකාරො - මජ්ඣං.	
{මුසිකුකකාරො - සිමු, සහ, PTS.	4. කාමෙන සිමු, - PTS.
5. {තඤ්ඤුලපට්ඨිභ්‍යානාති - සහ.	
{තඤ්ඤුලපට්ඨිභ්‍යානාති - PTS.	6. මුඤ්ඤපට්ඨිභ්‍යානාති - PTS.
7. කාලාය - සිමු.	8. {කාලායපට්ඨිභ්‍යානාති - සහ.
	{කාලායපට්ඨිභ්‍යානාති - PTS.
10. පක්කමිං - සහ, PTS.	9. භගවො - සහ.
	11. අභිමාසං - සහ.
12. අභිමාසං - සහ.	13. න විජ්ජති - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහරජ, සටහනේ කුමන්තාර බොහෝමයක් ඇතිවේ යි යනින් පොළොන්නරු කඳවුරේ. ඉටුරෙන් ගිලිහුණු යම් මැ මැටියක් වෙවයි මියත් නැහැ යම් මැ මැටියක් වෙවයි ඇද්ද, එය කදින් ගෙනවුත් බදුන් තනා මෙසේ කියයි : “යමෙක් කැමැති වේ නම් සහල්පිහිවා වෙවයි, මුංපිහිවා වෙවයි කඩලපිහිවා වෙවයි මෙහි බහා යම් බදුනක් කැමැති වේ නම් එය ගෙන යේව”යි.

මහරජ, සටහනේ කුමන්තාර අදමහලු මවුපියන් සුළුන් යැ.

මහරජ, සටහනේ කුමන්තාර පඤ්චමරමහාගීය සංයෝජනයන් ක්ෂය කිරීමෙන් ඔපපාතික වැ එ බඹලොවින් වටාලා නො එන සැහැටි ඇති වැ එහි මැ පිරිනිවන් පානාසුලු වෙයි.

මහරජ, මම එක් කලෙක වෙහලිඳිග නියමගම්හි වාස කරමි. ඉක්බිති මහරජ මම පෙරවරු වෙලෙහි හැඳ පෙරෙවැ පායිවුරු ගෙන සටහනේ කුමන්තාරයා ගේ මාපියන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි සටහනේ කුමන්තාරයාගේ මාපියනට තෙල බස් කීම් : “දැන් මේ භාර්ගව කොහි ගියේ වේ දැ”යි. වහන්ස, ඔබ ගේ උපසායක බැහැර ගියේ යැ. තෙල සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳන්නේ යැ”යි. ඉක්බිති මහරජ මම සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳ කොට හුනස්නෙන් නැඟී බැස ගියෙමි. ඉක්බිති මහරජ, සටහනේ කුමන්තාර මාපියන් කරා එළැඹියේ යැ, එළැඹි මවුපියනට තෙලබස් කී : “සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනස්නෙන් නැඟී බැස ගියේ කවරෙකැ”යි. දරුව, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හු සැළියෙන් බත් ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනස්නෙන් නැඟී බැස ගියහ”යි. එසඳ මහරජ, සටහනේ කුමන්තාරහට තෙල සිත් වී : “මට ලාභයක් මැ යැ, මට මනා ලැබීමක් මැ යැ, අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශ්‍යප හඟවත්හු මට මෙසේ ඉතා විස්වාසී වූහ”යි. එසඳ මහරජ, ප්‍රීතිසුබය අභිමසක් සටහනේ කුමන්තාරයා නො හළේ යැ. මාපියන් ගේ ප්‍රීතිසුබය සත්දිනක් නො හළේ යැ.

මහරජ, මම එක් කලෙක ඒ වෙහලිඳිග නියමගම්හි මැ වාස කරමි. එක්බිති මහරජ, මම පෙරවරු වෙලෙහි හැඳපෙරෙව පායිවුරු ගෙන සටහනේ කුමන්තාරයා ගේ මාපියන් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි සටහනේ කුමන්තාරයාගේ මාපියනට තෙල බස් කීම් : “දැන් මේ භාර්ගව කොහි ගියේ වේ දැ”යි. වහන්ස, ඔබ ගේ උපසායක බැහැර ගියේ යැ. තෙල සැළියෙන් කොමු ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳන්නේ යැ”යි. ඉක්බිති මහරජ මම සැළියෙන් කොමු ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳ කොට හුනස්නෙන් නැඟී

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො මහාරාජ, හට්ඨකාරො කුමහකාරො යෙන මානාපිතරෙ තෙත්ථපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා මානාපිතරෙ එතදවොච: කො ඛලොපියා කුමමාසං ගහෙත්වා පරියොගා සුපං ගහෙත්වා පරිභුඤ්ජිත්වා උට්ඨායාසනා පක්කන්තො'ති. කස්සපො තාත, හගවා අරහං සමමාසවුද්ධො ඛලොපියා කුමමාසං ගහෙත්වා පරියොගා සුපං ගහෙත්වා පරිභුඤ්ජිත්වා උට්ඨායාසනා පක්කන්තො'ති. අථ ඛො මහාරාජ, හට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස එතද-
හොසි: ලාභා වත මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ කස්සපො හගවා අරහං සමමාසවුද්ධො එවං අභිවික්ඛන්තො'ති. අථ ඛො මහාරාජ, හට්ඨකාරං කුමහකාරං අභිමාසං පිතිසුඛං න විජ්ඣි,¹ සත්තාහං මානා-
පිතුන්තං.

එකමි'ද්වං මහාරාජ, සමයං තස්සෙව වෙහළිඛෙහ ගාමනිගමෙ විහරාමි. තෙන ඛො පන සමයෙන ගතිකුට්ඨි මවික්ඛාති. අථ ඛවාහං මහාරාජ, භික්ඛු ආමන්තසිං: ගච්ඡ්ථ භික්ඛවෙ, හට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස නිවෙසනෙ තිණං ජානාථා'ති². එවං චුත්තෙ මහාරාජ, භික්ඛු මං එතද-
වොචුං: නත්ථි ඛො හන්තෙ, හට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස නිවෙසනෙ තිණං, අත්ථි ච ඛවාස්ස ආවෙසනං තිණච්ඡදන'නති. ගච්ඡ්ථ භික්ඛවෙ හට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස ආවෙසනං³ උත්තිණං කරොථා'ති. අථ ඛො තෙ මහාරාජ භික්ඛු හට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස ආවෙසනං උත්තිණමකංසු. අථ ඛො මහාරාජ, හට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස මානාපිතරෙ භික්ඛු එතදවොචුං: කෙ ආවෙසනං උත්තිණං කරොන්ති'ති, භික්ඛු හගිති, කස්සපස්ස හගවතො අරහතො සමමාසවුද්ධස්ස ගතිකුට්ඨි මවික්ඛාති'ති හරථ හන්තෙ, හදුමුඛාති. අථ ඛො මහාරාජ, හට්ඨකාරො කුමහකාරො යෙන මානාපිතරෙ තෙත්ථපසඛකමි, උපසඛකමිත්වා මානාපිතරො එතදවොච: කෙ ආවෙසනං උත්තිණමකංසු'ති. භික්ඛු තාත, කස්සපස්ස කිරා⁴ හගවතො අරහතො සමමාසවුද්ධස්ස ගතිකුට්ඨි මවික්ඛාති'ති. අථ ඛො, මහාරාජ, හට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස එතදහොසි: ලාභා වත මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ කස්සපො හගවා අරහං සමමාසවුද්ධො එවං අභිවික්ඛන්තො'ති. අථ ඛො මහාරාජ, හට්ඨකාරං කුමහකාරං අභිමාසං පිතිසුඛං න විජ්ඣි, සත්තාහං මානාපිතුන්තං. අථ ඛො තං මහාරාජ ආවෙසනං සඛං තෙමාසං ආකාසච්ඡදනං අට්ඨාසි, න වානිවස්සි⁵ එවිරුපො ච මහාරාජ, හට්ඨකාරො කුමහකාරොති.

ලාභා හන්තෙ, හට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස, සුලභං⁶. හන්තෙ, හට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස යස්ස හගවා එවං අභිවික්ඛන්තොති.

අථ ඛො ආනන්ද, කිකි කාසිරාජා හට්ඨකාරස්ස කුමහකාරස්ස පඤ්ඤාමත්තාති තණ්හුලවාහසතාති පාහෙසි පණ්ණාසුට්ඨිකස්ස සාලිනො තදුපිසඤ්ඤෙව සුපෙය්‍යං. අථ ඛො තෙ ආනන්ද, රාජපුරිසා හට්ඨකාරං කුමහකාරං උපසඛකමිත්වා එතදවොචුං: ඉමාති තෙ හන්තෙ, පඤ්ඤාමත්තාති තණ්හුලවාහසතාති කිකිනා කාසිරාජේන පභිතාති පණ්ණාසුට්ඨිකස්ස සාලිනො තදුපිසඤ්ඤෙව සුපෙය්‍යං. තාති හන්තෙ, පතිගණ්ඨාතු'ති⁷, රාජා ඛො ඛහුකිවෙට්ඨා ඛහුකරණීයො, අලං මෙ රඤ්ඤෙඤ්ඤෙව හොතුති.

1. න විජ්ඣති - මජ්ඣං.	6. {න දෙවො වානිවස්සි - සිද්ධි
2. කුට්ඨි - මජ්ඣං, ස්‍යා, කුට්ඨි - PTS.	{න දෙවොතිවස්සි - මජ්ඣං.
3. ජානාථා - ස්‍යා, PTS.	7. {සුලභාලාභා - සිද්ධි.
4. ආවෙසනෙ - මජ්ඣං.	{සුලභා - මජ්ඣං.
5. කිර - PTS (නත්ථි).	8. පටික්ඛණ්ඨාථාති - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

නික්ම ගියෙහි. ඉක්බිති මහරජ සට්ඨකාර කුමහකාර මාපියන් කරා ඵළාභියේ යැ, ඵළාභි මවුපියනට තෙල බස් කී : "සැළියෙන් කොටු ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනස්නෙන් නැඟී බැස ගියේ කවරෙකු"යි. දරුව, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප හඟවත්හු සැළියෙන් කොටු ගෙන සුපහාජනයෙන් සුප ගෙන වළඳා හුනස්නෙන් නැඟී බැස ගියහ"යි. එසඳ මහරජ, සට්ඨකාර කුමහකාරහට තෙල සිත් වී : "මට ලාභයෙක් මැ යැ, මට මනා ලැබීමෙක්මැ යැ. අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප හඟවත්හු මාහට මෙසේ ඉතා වීස්වස් ඇතියහ"යි. එසඳ මහරජ, ප්‍රීතිසුඛය අභිමසක් සට්ඨකාර කුමහකාරයා නො හළේ යැ, මා පියන් ගේ ප්‍රීතිසුඛය සත් දිනක් නො හළේ යි.

මහරජ, මම එක් කලෙක ඒ වෙහළුඬු නියමගමි මැ වාස කෙරෙමි. එසමයෙහි ගඳකිළිය තෙමෙයි. ඉක්බිති මහරජ, මම හික්කුන් ඇමැතීම් : "මහණෙනි, යව, සට්ඨකාර කුමහකාරයාගේ නිවෙස්නෙහි තණ ගෙනෙව"යි. මහරජ, මෙසේ වදළ කළ මහණහු මට තෙල සැල කොළෝ, "වහන්ස, සට්ඨකාර කුමහකාරයා ගේ නිවෙස්නෙහි තණ නැත, ඕහු ගේ නවසියන් ඇති ශිල්පශාලායෙක් ඇත"යි. "මහණෙනි යව, සට්ඨකාර කුමහකාරයාගේ ශිල්පශාලාව නිස්තණ කරව"යි. මහරජ, එසඳ මහණහු සට්ඨකාර කුමහකාරයාගේ සිප්හල නිස්තණ කළහ. එසඳ මහරජ, සට්ඨකාර කුමහකාරයාගේ මාපියෝ මහණනුට තෙල කීහු : "කවරහු සිප්හල නිස්තණ කෙරෙද්ද"යි. මහණහු "බුහුනැණියෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ හඟවත්හු ගේ ගන්ධකුටිය තෙමෙයි". වහන්ස, ගෙන යව, හදුමුඛයෙනි, ගෙන යව"යි. ඉක්බිති මහරජ, සට්ඨකාර කුමහකාර මවුපියන් කරා ඵළාභියේ යැ, ඵළාභි මවුපියනට තෙල කී : "කවරහු සිප්හල නිස්තණ කොළෝ ද"යි. දරුව, මහණහු යැ, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප හඟවත්හු ගේ ගඳකිළිය තෙමෙලැ"යි. එසඳ මහරජ, සට්ඨකාර කුමහකාරහට තෙල සිත් වී : "මට ලාභයෙක් මැ යැ, මට මනා ලැබීමෙක් මැ යැ. අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ කාශාප හඟවත්හු මාහට මෙසේ ඉතා වීස්වස් ඇතියහ"යි. ඉක්බිති මහරජ, ප්‍රීතිසුඛය සට්ඨකාර කුමහකාරයා අභිමසක් නො හළේ යැ, මාපියන් ගේ ප්‍රීතිසුඛය සත් දිනක් නො හළේ යැ. ඉක්බිති මහරජ, ඒ සිප්හල මුළු තෙමස අහස්සෙවෙනි ඇති වැ සිටගත, නො තෙමිණ. මහරජ, සට්ඨකාර කුමහකාර තෙමෙ මෙබන්දෙකු"යි.

වහන්ස, යමක්හට හඟවත්හු මෙසේ ඉතා වීස්වස් ඇති වූහු ද, ඒ සට්ඨකාර කුමහකාරයාහට ලාභයෙක, ඒ සට්ඨකාර කුමහකාරයාහට සුලබ්ධ ලාභයෙකු"යි.

ඉක්බිති ආනන්දය, කිකි කසිරජ කලප කොට වියළු රත්හැල් පිළිබඳ සහල්ගැල් පත්සියක් පමණ යැවී, එයට නිසි සුපාර්ථ දය ද යැවී. ඉක්බිති ආනන්දය, ඒ රාජපුරුෂයෝ සට්ඨකාර කුමහකාරයා කරා ඵළාභි තෙල කීහු : "වහන්ස, කිකි කසිරජ වසින් කලප කොට වියළු රත්හැල් පිළිබඳ මේ පත්සියක් පමණ සහල්ගැල් එවනලද, එයට නිසි සුපාර්ථ දය ද එවන ලද්දි. වහන්ස, ඒ දය පිළිගන්නේ යැ"යි. රජ වනාහි බොහෝ කිස ඇත්තෙක, බොහෝ කරණ ඇත්තෙක, මට කම් නැත, රජුට මැ වෙව්"යි.

418 මජ්ඣිම පණ්ණාසකො - රාජවග්ගො [2.4.1 ඝට්ඨකාර සුත්තං]

සීතං ඛො පන තෙ ආනන්ද, එවිමස්ස: අඤ්ඤා භුත තෙන සමයෙන ජොතිපාලො මාණවො අභොසිති. න ඛො පනෙනං ආනන්ද, එවං දට්ඨබ්බං, අහං තෙන සමයෙන ජොතිපාලො මාණවො අභොසිති.

ඉදම්චොචි හගචා අත්තමනො ආයස්මා ආනන්ද හගචනො භාසිතං අභිනන්දීති.

ඝට්ඨකාර සුත්තං පඨමං.

ආනන්දය, තව මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි: "එසමයෙහි රොතිපාල මාණවක නම් අනෙකෙක් වී යැ" කියා යි. ආනන්දය, තෙල මෙසේ නො දක්කයුතු යැ, මම එසමයෙහි රොතිපාල මාණවක වීමි"යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ.

පළමු වැනි සටහන සූත්‍රය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 4. 2

රට්ඨපාලසුභතං

එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං භගවා කුරුසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං යෙන ථුල්ලකොට්ඨිතකා¹ නාම කුරුසු නිගමො: නදවසරි. අසොසුං ඛො ථුල්ලකොට්ඨිතකා² බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: සමණො ඛපු හො ගොතමො සක්කපුත්තො සක්කකුලො පබ්බජිතො කුරුසු වාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං ථුල්ලකොට්ඨිතං අනුප්පත්තො. තං ඛො පන භගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසවුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා'ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුග්ගකං සංසාමණ්ඩ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිකුක්ඛු සචරිකතී: පච්චෙදෙති, සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මර්කේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බස්සුභං, කෙවල පරිපුණ්ණං පරිසුඛං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං ගොති''ති.

අථ ඛො ථුල්ලකොට්ඨිතකා³ බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්මසු, උපසඛකම්මා: අපෙකච්චෙ භගවන්තං අභිවාදෙතී: එකමන්තං නිසිදිංසු. අපෙකච්චෙ භගවතා සද්ධිං සමොදිංසු, සමොදනියං කථං සාරාණීයං⁴ විනිසාරෙතී, එකමන්තං නිසිදිංසු. අපෙකච්චෙ යෙන භගවා තෙනස්සුථිං පණාමෙතී: එකමන්තං නිසිදිංසු අපෙකච්චෙ භගවතො සන්තිකෙ නාමගොත්තං සාවෙතී, එකමන්තං නිසිදිංසු. අපෙකච්චෙ තුණ්හිගුතා: එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ථුල්ලකොට්ඨිතකො⁵ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ භගවා ධම්මයා කථාය සන්දස්සෙසි සමාදපෙසි සමුත්තෙජෙසි සම්පහංසෙසි.

තෙන ඛො පන සමයෙන රට්ඨපාලො නාම කුලපුත්තො තස්මිංයෙව ථුල්ලකොට්ඨිතො⁶ අග්ගකුලිකස්ස⁷ පුත්තො තස්සං පරිසායං නිසින්නො ගොති. අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස එතදගොසි: යථා යථා ඛො භගවා ධම්මං දෙසෙති⁸ නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාච්ඡතා: එකන්තපරි-පුණ්ණං එකන්තපරිසුඛං සඛ්බලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යත්තනාහං කෙසමස්සුං ඕහාරෙතී: කාසායාති වත්ථාති අච්ජාදෙතී: අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'න්ති. අථ ඛො ථුල්ලකොට්ඨිතකා⁹ බ්‍රාහ්මණ-ගහපතිකා භගවතා ධම්මයා කථාය සන්දස්සිතා: සමාදපිතා: සමුත්තෙජිතා: සම්පහංසිතා: භගවතො හාසිතං අභිනන්දිතා: අනුමොදිතා: උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙතී: පදක්ඛිණං කතී: පක්කම්මසු. අථ ඛො රට්ඨපාලො

1. ථුල්ලකොට්ඨිකං - මජ්ඣං.	2. ථුල්ලකොට්ඨිකා - මජ්ඣං.
3. සාරාණීයං - සිමු, මජ්ඣං.	4. ථුල්ලකොට්ඨිතකො - සිමු
5. අග්ගකුලස්ස - මජ්ඣං.	ථුල්ලකොට්ඨිකො - මජ්ඣං
6. ඛවාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.	

2. 4. 2

රට්ඨපාල සූත්‍රය

මා වීසින් මෙසේ අසනලද්ද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුරුපනපදයෙහි සැරි සරන සේක් මහත් වූ භික්ෂුසඨසයා හා සමග යම් තැනෙක්හි ථූල්ලකොට්ඨිත නම් කුරුපනපද වැසියන් ගේ නියමගමෙක් වී ද, එයට වැඩියහ. ථූල්ලකොට්ඨිත නියමගම් වැසි බමුණුගැහැවියෝ මෙ බස් ඇසූහ: "හවත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ භාග්‍යසූත්‍ර වූ සේක් භාග්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ කුරුපනපදයෙහි සැරිසරන සේක් මහත් වූ භික්ෂු සඨසයා හා සමග ථූල්ලකොට්ඨිත නියමගමට පැමිණියහ. ඒ හවත් ගෞතමයන් ගේ මෙවන් කල්‍යාණ කීර්තිසෝමයෙක් උස් වූ නැඟිණ: "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කරුණින්ද අර්හත් වන සේක. සමාක් සමබුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ, සුගතයහ, ලොකවිද්‍යා, අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථීහ, දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, භාග්‍යවත්හ" යි. උන් වහන්සේ මේ මරුන් සහිත බබුන් සහිත සද්දේවක ලෝකය මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව තෙමේ වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති. උන් වහන්සේ ආදිකල්‍යාණ වූ මධ්‍යකල්‍යාණ වූ පශ්චාත්තප්‍රායකල්‍යාණ වූ අර්ථ සහිත වූ වාඤ්ඡන සහිත වූ දහම් දෙසති. සියල්ල පිරිසුන් පිරිසුදු බබ්බසර ප්‍රකාශ කෙරෙති. එබඳු රහතුන් ගේ දූෂිතය මනා වේ" යයි ඇසූහ.

ඉක්බිති ථූල්ලකොට්ඨිත නියමගම් වැසි බමුණු ගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් තැනෙක්හි ද එකැන්හි එළැඹියහ. එළැඹ ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වැද එකත්පස් වූ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් හා සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කපා කොට නිමවා එකත්පස් වූ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් දසට ඇදීලී බැඳ එකත්පස් වූ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් හමුවෙහි (තමන් ගේ) නම් ගොස් අස්වා එකත්පස් වූ හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂ්ණිමග්‍ග වූ එකත්පස් වූ හුන්හ. බුද්ධ එකත්පස් වූ හුන් ථූල්ලකොට්ඨිත නියමගම් වැසි බමුණුගැහැවියන් දහම් කපායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදාන් කරවූහ, තෙද ගැන්වූහ, සම්ප්‍රහර්ෂ කළහ.

එසමයෙහි එ මැ ථූල්ලකොට්ඨිත නියමගම්හි කුලදෙවුසුන් වූ රට්ඨපාල නම් කුලපුත්‍රයෙක් එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි. එකල්හි රට්ඨපාල කුලපුත්‍රහට මෙවන් සිතෙක් වී: "බුද්ධ යම් යම් සෙයෙකින් දහම් දෙසත් ද, ගිහිගෙයි වසන්නාවූ වීසින් එකාන්තපරිපූර්ණ වූ එකාන්ත පරිපූර්ණ වූ මේ සඨබලිවිත (ලියු සකස් වැනි නොහොත් ශබ්ද ලිවිත දෙදෙනා පිළිබඳ වූ) ඉෂ්මවයඤ්ඤා කරන්නට සුකර නො වෙයි. මම කෙස් රවුරු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වන්නෙමි නම් මැනවැ" යි. ඉක්බිති ථූල්ලකොට්ඨිත නියමගම් වැසි බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වීසින් දහම් කපායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු කරුණු ගන්වන ලද්දහු කියුණු කරන ලද්දහු සම්ප්‍රහර්ෂවත් කරන ලද්දහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතයට සතුටු වූ අනුමෝදන් වූ හුන්සෙනෙන් නැඟී භාග්‍යවතුන් වැඳ පැදකුණු කොට පිටත් වූ ගියහ. ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර ථූල්ලකොට්ඨිතක

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කුලපුතො අභිරුපකකතොසු පුලකොට්ඨිතකෙසු බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු යෙන ගහවා තෙනුපසඤ්ඤා, උපසඤ්ඤානා ගහවතං අභිවාදෙතා ඵකමන්තං නිසිදු. ඵකමන්තං නිසින්නො ඛො රට්ඨපාලො කුලපුතො ගහවතං ඵතදවොච: ‘යථා යථාහං ගතො, ගහවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා ඵකන්තපරිපුණ්ණං ඵකන්තපරිපුණ්ණං සඤ්ඤාසිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං,¹ ලභෙය්‍යාහං ගතො ගහවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්‍යං, ලභෙය්‍යං උපසම්පද’නති.

අනුඤ්ඤාතොසි පන නිං රට්ඨපාල, මාතාපිතුති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යායාති?

න ඛො අහං ගතො, අනුඤ්ඤාතො මාතාපිතුති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යායාති.

න ඛො රට්ඨපාල, තථාගතා අනනුඤ්ඤතං මාතාපිතුති පබ්බාජෙත්තති.

ඤ්ඤාහං ගතො තථා කරිස්සාමි යථා මං මාතාපිතරො අනුජානිස්සන්ති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යායාති.

අථ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුතො උට්ඨායාසතා ගහවතං අභිවාදෙතා පදකම්මං කතා යෙන මාතාපිතරො තෙනුපසඤ්ඤා. උපසඤ්ඤානා මාතාපිතරො ඵතදවොච: ‘අම්ම තාත,² යථා යථාහං ගහවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි, නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා ඵකන්තපරිපුණ්ණං ඵකන්තපරිපුණ්ණං සඤ්ඤාසිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, ඉච්ඡාමහං කෙසම්ඤ්ජං ඕහාරෙතා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙතා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතුං, අනුජානාථ මං අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යායා’ති.

ඵචං වුත්තෙ රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතාපිතරො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං ඵතදවොචු: ‘නිං ඛොසි³ තාත රට්ඨපාල, අම්මාකං ඵකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො⁴ සුඛපරිගතො⁵ න නිං තාත රට්ඨපාල, කස්සම්⁶ දුක්ඛස්ස ජානාසි ඵති නිං තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ව පිච ව පරිවාරෙති ව, භුඤ්ඤන්තො පිචන්තො පරිවාරෙන්නො කාමාති⁷ පරිභුඤ්ඤන්තො පුඤ්ඤාති කරොන්නො අභිරුමස්සු. න තං මයං අනුජානාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යාය, මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විතා ගම්මාමි, කිං පන මයං තං ජිවන්තං අනුජානිස්සාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්‍යායාති?

1. ඉච්ඡාමහං ගතො, කෙසම්ඤ්ජං ඕහාරෙතා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙතා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතං (අධිකං.) මජ්ඣං, PTS. ස්‍යා, පොත්තකෙසු
2. අම්මතාතා - මජ්ඣං, PTS
3. නිං ඛො - PTS.
4. සුඛෙ ධිතො - PTS.
5. සුඛපරිගතො - ස්‍යා.
6. කිඤ්ඤි - ස්‍යා
7. කාමෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS

බමුණුගැහැවියන් නික්ම ගිය නොබෝ කල්හි භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වැද එකක්පස් වැ හිත. එකක්පස් වැ හුන් රට්ඨසාල කුලපුත්‍ර භාග්‍යවතුන්ට තෙල බස් කී : "වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වීසින් යම් යම් සෙයෙකින් දෙසු දහම් දැනීම ද, ගිහිගෙයි වසන්තහු වීසින් ඒකාන්ත පරිපූණ් වූ ඒකාන්ත පරිශුද්ධ වූ මේ සධ්ධලිඛිත බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යය කරන්නට සුකර නො වෙයි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් කෙරෙහි පැවිදි ලැබෙමිවා, උපසඤ්ච ලැබෙමිව"යි.

'රට්ඨසාලයෙනි, තෙපි ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිද්දට මාපියන් වීසින් අනුදක්වනු ද? යි.

'වහන්ස, මම ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිද්දට මාපියන් වීසින් නො අනුදක්මි'යි.

'රට්ඨසාලයෙනි, තරාගතයෝ මාපියන් වීසින් නො අනුදක්වනු පැවිදි නො කෙරෙති'යි.

වහන්ස, යම්සේ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට මාපියෝ මා අනුදැනිත් නම් ඒ මම එසේ කරමි'යි.

ඉක්බිති රට්ඨසාල කුලපුත්‍ර හුනස්තෙන් නැගී බුදුන් වැද පැදකුණු කොට මාපියන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ මාපියනට තෙල බස් කී : "මැණියෙනි, පියාණෙනි, යම් යම් සෙයෙකින් මම භාග්‍යවතුන් වීසින් දෙසු දහම් දන්නෙමි ද, ගිහිගෙයි වසන්තහු වීසින් එකාන්ත පරිපූණ් වූ ඒකාන්ත පරිශුද්ධ වූ මේ සධ්ධලිඛිත බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යය කරන්නට සුකර නො වෙයි, මම කෙස්සරවුර බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වන්නට කැමැත්තෙමි. මා ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදි වනු පිණිස අනුදාය මැනවැ"යි.

මෙසේ කී කල්හි රට්ඨසාල කුලපුත්‍රයන් ගේ මාපියෝ රට්ඨසාලකුලපුත්‍රහට තෙල බස් කීහු : "දරුව රට්ඨසාලයෙනි, තෙපි අපහට ප්‍රිය වූ මනවඩන සුවසේ වැඩුණු සුවසේ පෝෂණය කළ එක් මැ පුත් වව, දරුව රට්ඨසාලයෙනි, තෙපි කිසි දුකක් නො දන්නහු යැ. එව දරුව රට්ඨසාලයෙනි, තෙපි කව බොව සිත් අලව. කමින් බොමින් සිත් අලවමින් කාමපරිභෝග කෙරෙමින් පින් කෙරෙමින් රමණය කරව (සිත් අලව). ඇපි තොපට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිද්දට නො අනුදායමහ. තොප ගේ මරණයෙහුදු ඇපි නො කැමැත්තමෝ වෙත් වම්හ. කිම ඇපි තොප ජීවත් වන්නවුන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පිවිසෙනු පිණිස අනුදායමෝ ද?යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

දුතියමපි ඛො-පෙ-තතියමපි ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො මාතාපිතරො එතදවොච: 'අම්ම තාත, යථා යථාහං භගවතා ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි. නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසතා එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිපුඤ්ඤං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං. ඉච්ඡාමහං කෙසමස්සං ඕභාරෙණා කාසායානි චන්දානි අච්ඡාදෙණා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතුං, අනුජානාථ මං අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායාති. තතියමපි ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතාපිතරො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදවොචුං: 'කිං ඛොසි තාත රට්ඨපාල, අමාකං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න කිං තාත රට්ඨපාල, කස්සපි දුක්ඛස්ස ජානාසි. එහි කිං තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ච පිච ච පරිචාරෙහි ච, භුඤ්ඤන්තො පිචන්තො පරිචාරෙන්නො කාමානි පරිභුඤ්ඤන්තො පුඤ්ඤානි කරොන්නො අභිරමස්සු න තං මයං අනුජානාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාය. මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විනා භවිස්සාම, කිං පන මයං තං ජීවන්තං අනුජානිස්සාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායාති?'

අථ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො මාතාපිතාසු පබ්බජ්ජං අලභමානො¹ තත්තෙව අනන්තරාහිතාය භූමියා නිපජ්ජි, ඉධෙව මෙ මරණං භවිස්සාති පබ්බජ්ජා වාති².

අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතාපිතරො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදවොචුං: 'කිං ඛොසි තාත රට්ඨපාල, අමාකං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න කිං තාත රට්ඨපාල, කස්සපි දුක්ඛස්ස ජානාසි, උට්ඨෙහි තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ච පිච ච පරිචාරෙහි ච භුඤ්ඤන්තො පිචන්තො පරිචාරෙන්නො කාමානි පරිභුඤ්ඤන්තො පුඤ්ඤානි කරොන්නො අභිරමස්සු, න තං මයං අනුජානාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විනා භවිස්සාම, කිං පන මයං තං ජීවන්තං අනුජානිස්සාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායාති?'

එවං චුත්තෙ රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්හි අගොසි. දුතියමපි ඛො -පෙ- තතියමපි ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතාපිතරො රට්ඨපාලං කුලපුත්තං එතදවොචුං: 'කිං ඛොසි තාත රට්ඨපාල, අමාකං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න කිං තාත රට්ඨපාල, කස්සපි දුක්ඛස්ස ජානාසි. උට්ඨෙහි තාත රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ච පිච ච පරිචාරෙහි ච, භුඤ්ඤන්තො පිචන්තො පරිචාරෙන්නො කාමානි පරිභුඤ්ඤන්තො පුඤ්ඤානි කරොන්නො අභිරමස්සු. න තං මයං අනුජානාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මයං අකාමකා විනා භවිස්සාම, කිං පන මයං තං ජීවන්තං අනුජානිස්සාම අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායාති? තතියමපි ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්හි අගොසි.

1. න මං මාතාපිතරො අනුජානානති අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ජායාති - මජ්ඣං, සූ. 1.
2. 'අථ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො එකමපි භතතං න භුඤ්ඤ -පෙ- සත්තපි භතතානි න භුඤ්ඤ. ඉති සුදින්නහංණවාරෙ විය - මජ්ඣං, සූ. 1 මො පොඤ්ඤෙසු දිස්සති.

දෙවනවට ද තුන්වනවට ද රට්ඨපාල කුලපුත් මවුපියනට තෙල බස් කී :
 "මැණියෙනි, පියාණෙනි, මම යම් මැ සැටියෙකින් හඟවත්තු වියින් දෙසු දහම් දන
 සිටින්නෙමි වෙ ද, ගිහිගෙයි වසනුවහු වියින් එකාන්ත පරිසුණි වූ එකාන්ත පරිඥද වූ
 ලිඛිත සඨබ්බස් වැනි වූ මේ බ්‍රහ්මවය්‍යාය පුරන්තට නො හැක්ක. මම කෙහෙමස් බහා
 කසාවත් හැදපෙරෙව් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වදන පිණිස කැමැතියෙමි. ගිහිගෙන් නික්ම
 සස්තට වදිනු සඳහා මා අනුදාන්නේ මැනවැ"යි. තුන්වනවට ද රට්ඨපාල කුලපුත්තු ගේ
 මවුපියෝ රට්ඨපාල කුලපුත්තට තෙල බස් කීහු : "දරුව රට්ඨපාලයෙනි, තෝ වනාහි
 සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පෝෂණය කළ, අපගේ ප්‍රිය මනාප එක මැ පුත් වෙහි, දරුව
 රට්ඨපාලයෙනි, තෝ කිසිදු දුකක් නො දන්නෙහි, දරුව රට්ඨපාලයෙනි, තෝ එව,
 වළඳව, බොව, ඉඳුරන් පිනව, වළඳ කෙරෙමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් පස්කම්
 වීදුමින් පින් කරමින් සිත් අලවා වාස කරව. අපි ගෙන් නික්ම සස්තට වදිනු පිණිස තා
 නො අනුදානුමහ, අපි තාගේ මරණයෙනුදු නො කැමැත්තමෝ වියොගයට පැමිණෙමහ.
 කිම, අපි ජීවත්වන තා ගෙන් නික්ම සස්තට වදිනු පිණිස අනුදානුමෝදෑ?"යි.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත් මවුපියන් කෙරෙහි සසුන් වදනු නො ලබනුයේ එහි මැ
 ඇතිරී නො අතුළු බීමෙහි වැදහෙත්තේ යැ. "මෙහි මැ මා ගේ මරණ වන්නේ හෝ
 පැවිද්ද වන්නේ හෝ"යි.

එසඳ රට්ඨපාල කුලපුත්තු ගේ මවුපියෝ රට්ඨපාල කුලපුත්තට තෙල බස් කීහු :
 "පුතැ රට්ඨපාලයෙනි, තෝ වනාහි සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පෝෂණය කළ, අප ගේ ප්‍රිය
 මනාප එක් මැ පුත් ව. පුතැ රට්ඨපාලයෙනි, තෝ කිසිදු දුකක් නො දන්නාව. පුතැ රට්ඨ-
 පාලයෙනි, නැඟී සිටුව, වළඳව, බොව, ඉඳුරන් පිනවව. වළඳ කෙරෙමින් බොමින්
 ඉඳුරන් පිනවමින් පස්කම් වීදුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව. අපි ගෙන්
 නික්ම සස්තට වදිනු පිණිස තා නො අනුදානුමහ, තා ගේ මරණයෙනුදු අපි නො කැමැත්-
 තමෝ වියෝ වමහ. කිම, අපි ජීවත්ව සිටුනා තා ගෙන් නික්ම සස්තට වදිනු පිණිස
 අනුදානුමෝ දෑ?"යි.

මෙසේ කී කල්හි රට්ඨපාල කුලපුත් නිහඬ වී. දෙවනවට ද තුන්වනවට ද
 රට්ඨපාල කුලපුත්තු ගේ මවුපියෝ රට්ඨපාල කුලපුත්තට තෙල බස් කීහු :
 "පුතැ රට්ඨපාල සිරෙහි, තෝ වනාහි සුවසේ වැඩුණු සුවසේ පෝෂිත වූ අපගේ ප්‍රිය මනාප
 එක් මැ පුත් වෙහි. පුතැ රට්ඨපාල සිරෙහි, තෝ කිසිදු දුකක් නො දනිති. පුතැ රට්ඨපාල
 සිරෙහි, නැඟී සිටුව, වළඳ කර, බෝ, ඉඳුරන් පිනවව, වළඳ කෙරෙමින් බොමින් ඉඳුරන්
 පිනවමින් පස්කම්පුව වීදුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කර, අපි ගෙන් නික්ම
 සස්තට වදිනු පිණිස තා නො අනුදානුමහ, තාගේ මරණයෙනුදු අපි නො කැමැතියමෝ
 වියෝග වමහ. කිම, අපි ජීවත්ව සිටුනා තා ගෙන් නික්ම සස්තට වදිනු පිණිස අනුදානු-
 මෝදෑ"යි. තුන් වන වට ද රට්ඨපාල කුලපුත් නිහඬ වී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතෘපිතරො යෙන රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සභායකා තෙනුපසඬකමිංසු, උපසඬකමිත්වා රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සභායකො එතදවොචුං : 'එතො තාතා, රට්ඨපාලො කුලපුත්තො අනන්තරභිතාය භූමියා නිපන්නො : 'ඉධෙව මෙ මරණං භවිස්සති පබ්බජ්ජා වා'ති. එථ¹ තාතා, යෙන රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තෙනුපසඬකමිථ, උපසඬකමිත්වා රට්ඨපාලො කුලපුත්තො එවං විදෙථ : 'කිං ඛො සමම රට්ඨපාල, මාතෘපිතුත්තං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න කිං සමම රට්ඨපාල, කස්සචී දුක්ඛස්ස ජානාසි. උට්ඨෙති සමම රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ව පිච ව පරිවාරෙති ව, භුඤ්ඤතො පිචතො පරිවාරෙනො කාමානි පරිභුඤ්ඤතො පුඤ්ඤති කරොතො අභිරමෙසු. න තං මාතෘපිතරො අනුජානන්ති අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මාතෘපිතරො අකාමකා විනා භවිස්සන්ති, කිං පන තෙ ජීවන්තං අනුජානිස්සන්ති අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජ්ජායා'ති²?

අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සභායකා රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතෘපිතුත්තං පටිසුඤ්ඤා³ යෙන රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තෙනුපසඬකමිංසු, උපසඬකමිත්වා රට්ඨපාලො කුලපුත්තං එතදවොචුං : 'කිං ඛො සමම රට්ඨපාල, මාතෘපිතුත්තං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න කිං සමම රට්ඨපාල, කස්සචී දුක්ඛස්ස ජානාසි. උට්ඨෙති සමම රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ව පිච ව පරිවාරෙති ව, භුඤ්ඤතො පිචතො පරිවාරෙනො කාමානි පරිභුඤ්ඤතො පුඤ්ඤති කරොතො අභිරමෙසු. න තං මාතෘපිතරො අනුජානන්ති අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මාතෘපිතරො අකාමකා විනා භවිස්සන්ති, කිං පන තෙ ජීවන්තං අනුජානිස්සන්ති අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජ්ජායා'ති?

එවං වුත්තෙ රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්හි අහොසි. දුතියමපි ඛො -පෙ- තතියමපි ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සභායකා රට්ඨපාලො කුලපුත්තං එතදවොචුං : කිං ඛො සමම රට්ඨපාල, මාතෘපිතුත්තං එකපුත්තකො පියො මනාපො සුඛෙධිතො සුඛපරිභතො, න කිං සමම රට්ඨපාල, කස්සචී දුක්ඛස්ස ජානාසි. උට්ඨෙති සමම රට්ඨපාල, භුඤ්ඤ ව පිච ව පරිවාරෙති ව, භුඤ්ඤතො පිචතො පරිවාරෙනො කාමානි පරිභුඤ්ඤතො පුඤ්ඤති කරොතො අභිරමෙසු. න තං මාතෘපිතරො අනුජානන්ති අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජ්ජාය, මරණෙනපි තෙ මාතෘපිතරො අකාමකා විනා භවිස්සන්ති, කිං පන තෙ ජීවන්තං අනුජානිස්සන්ති අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජ්ජායා'ති. තතියමපි ඛො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තුණ්හි අහොසි.

අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස සභායකා යෙන රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතෘපිතරො තෙනුපසඬකමිංසු, උපසඬකමිත්වා රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතෘපිතරො එතදවොචුං : 'අමම තාත, එතො රට්ඨපාලො කුලපුත්තො තතෙව අනන්තරභිතාය භූමියා නිපන්නො ඉධෙව මෙ මරණං භවිස්සති පබ්බජ්ජා වා'ති. සචෙ තුමො රට්ඨපාලො කුලපුත්තං

1. එහි - PTS.

2. අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස -පෙ- පබ්බජ්ජායාති. අයං පාඨො මජ්ඣං, ස්වාමිපොඤ්ඤා සු න දිස්සති.

3. 'රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස මාතෘපිතුත්තං පටිසුඤ්ඤා' ඉති මජ්ඣං, ස්වාමි පොඤ්ඤා නපි.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර හේ මවුපියෝ රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර හේ යහළුවන් කරා ඵලැඹියහ. ඵලැඹ රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර හේ යහළුවනට තෙල බස් කීහු : “දරුවෙනි, තෙල රට්ඨපාල කුලපුත් ඇතිරි නො අතුළු බිම්හි වැදහොත්තේ යැ : “මෙහි මැ මා හේ මරණය වන්නේ හෝ පැවිද්ද වන්නේ හෝ”යි. ඵව දරුවෙනි, රට්ඨපාල කුලපුත් කරා ඵලැඹව, ඵලැඹ රට්ඨපාල කුලපුත්හට මෙසේ කියව : “යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි වනාහි මාපියනට ප්‍රිය මනාප වූ සුවසේ වැඩුණු සුවසේ පෝෂණය කළ එක් මැ පුත් වව, යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි කිසිදු දුකක් නො දන්නා යැ” යහළු රට්ඨපාලයෙනි, නැඟී සිටුව, වළඳ කරව, බොව, ඉඳුරන් පිනවව. වළඳ කෙරෙමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් පස්කම් සුව වළඳ කෙරෙමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව, ගෙන් නික්ම සස්නට වදිනු පිණිස මාපියෝ තා නො අනුදනිති”යි. තොපගේ මරණයෙහුද මාපියෝ නො කැමැති වැ වියෝග වන්නාහ. කිම, ඔහු තොප ජීවත් වන්නාවූන් ගෙන් නික්ම සස්නට වදනා පිණිස අනුදනිත් ද”යි.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර හේ යහළුවෝ රට්ඨපාලකුලපුත්‍ර හේ මාපියනට පිළින දී රට්ඨපාල කුලපුත් කරා ඵලැඹියහ. ඵලැඹ රට්ඨපාල කුලපුත්තට තෙල බස් කීහු : “යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි වනාහි මාපියනට ප්‍රිය මනාප වූ සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පෝෂණය කළ එක් මැ පුත් වව, යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි කිසි දුකක් නො දනුව, යහළු රට්ඨපාලයෙනි, නැඟී සිටුව. කව බොව ඉඳුරන් පිනවව, කමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් පස්කම් සුව විඳමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව. ගෙන් නික්ම සසුන් වදනා පිණිස මව්පියෝ තා නො අනුදනිති, තොප ගේ මරණයෙහුද මව්පියෝ නො කැමැති වැ වෙන් වන්නාහ. කිම තොප ජීවත්වන්නාවූන් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදනිත් ද?”යි.

මෙසේ කී කල්හි රට්ඨපාල කුලපුත්‍ර නිහඬ වී. දෙවනවට ද... තුන්වනවට ද රට්ඨපාල කුලපුත් හේ යහළුවෝ රට්ඨපාල කුලපුත්තට තෙල බස් කීහු : “යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි වනාහි මව්පියනට ප්‍රිය මනාප වූ, සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පෝෂණය කළ එක් මැ පුත් වව. යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි කිසි දුකක් නො දනුව. යහළු රට්ඨපාලයෙනි, නැඟී සිටුව. කව බොව ඉඳුරන් පිනවව, කමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් කම්සුව විඳමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කරව. ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට මව්පියෝ තා නො අනුදනිති. තොප ගේ මරණයෙහුද මවුපියෝ නො කැමැති වැ වියෝග වන්නාහ. කිම, ඔහු තොප ජීවත් වන්නාවූන් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදනිත් ද?”යි. තුන්වනවට ද රට්ඨපාල කුලපුත් නිහඬ වී.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත් හේ යහළුවෝ රට්ඨපාල කුලපුත් හේ මවුපියන් කරා ඵලැඹියහ. ඵලැඹ රට්ඨපාල කුලපුත්තේ මවුපියනට තෙල බස් කීහු : දෙමාපියෙනි. “තෙල රට්ඨපාල කුලපුත් එහිම ඇතිරි නො අතුළු බිමැ ‘මෙහිමැ මාගේ මරණය හෝ පැවිද්ද හෝ වන්නේ යැ’යි වැදහොත්තේ යැ. ඉදින් තෙපි ගෙන් නික්ම සසුන් වදනා

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

නානුජාතිස්සථ අගාරස්මි අනගාරිං පබ්බජාය, තජ්ජවස්ස¹ මරණං අගමිස්සති. සචෙ පන තුමො රට්ඨපාලං කුලපුතං අනුජාතිස්සථ අගාරස්මි අනගාරිං පබ්බජාය, පබ්බජිතම්පි නං දක්ඛිස්සථ. සචෙ රට්ඨපාලො කුලපුතො නාභිරමිස්සති අගාරස්මි අනගාරිං පබ්බජාය, කා වස්ස අඤ්ඤා ගති හවිස්සති, ඉධෙව පච්චාගමිස්සති. අනුජානාථ රට්ඨපාලං කුලපුතං අගාරස්මි අනගාරිං පබ්බජායා'ති.

අනුජානාම තාතා, රට්ඨපාලං කුලපුතං අගාරස්මි අනගාරිං පබ්බජාය, පබ්බජිතෙන ව පන මාතාපිතරො උද්දසෙත්ථබ්බා'ති.

අථ ඛො රට්ඨපාලස්ස කුලපුතස්ස සහායකා යෙන රට්ඨපාලො කුලපුතො තෙත්ථපසඛකමිසු. උපසඛකමිති රට්ඨපාලං කුලපුතං එතදවොචුං : තුං ඛො සමම රට්ඨපාල, මාතාපිතුන්තං එකපුතකො පියො මනාපො සුඛෙතිතො සුඛපරිභතො, න තුං සමම රට්ඨපාල, කස්සචි දුක්ඛස්ස ජානාසි, උදොභි සමම රට්ඨපාල, භුඤ්ඤා ව පිච ව පරිවාරෙහි ව. භුඤ්ඤො පිචතො පරිවාරෙනො කාමාති පරි-භුඤ්ඤො පුඤ්ඤාති කරොතො අභිරමස්ස, අනුඤ්ඤාතොසි මාතාපිතුහි අගාරස්මි අනගාරිං පබ්බජාය. පබ්බජිතෙන ව තෙ මාතාපිතරො උද්දසෙත්ථබ්බා'ති.

අථ ඛො රට්ඨපාලො කුලපුතො උද්ධතිති ඛලං ගාහෙති යෙන හගවා තෙත්ථපසඛකමි, උපසඛකමිති හගවන්තං අභිවාදෙති එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො රට්ඨපාලො කුලපුතො හගවන්තං එතදවොච : 'අනුඤ්ඤාතො අහං හන්තො, මාතාපිතුහි අගාරස්මි අනගාරිං පබ්බජාය, පබ්බජෙතු මං හගවා'ති. අලත් ඛො රට්ඨපාලො කුලපුතො හගවතො සන්තිකෙ පබ්බජං, අලත් උපසම්පදං.

අථ ඛො හගවා අභිරුපසම්පන්නො අයස්මන්තො රට්ඨපාලො අධිමාසුපසම්පන්නො, පුලුකොට්ඨිතෙ යථාභිරන්තං විහරිති යෙන සාවතී තෙන වාරිකං පක්කාමි, අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන සාවතී තදවසරි. තත්‍ර සුදං හගවා සාවතියං විහරති ජේතවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස අරාමෙ. අථ ඛො අයස්මා රට්ඨපාලො එකො වුපකට්ඨො අපමන්නො අතාපි පහිත්තො විහරන්තො න ඵරසෙත්ථ යස්සත්ථාය කුලපුතො සමමදෙව අගාරස්මි අනගාරිං පබ්බජනති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සම්පිකති උපසම්පජ්ඡා විහාසි. ඩිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තායා'ති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ඛො පනායස්මා රට්ඨපාලො අරහතං අහොසි.

අථ ඛො අයස්මා රට්ඨපාලො යෙන හගවා තෙත්ථපසඛකමි, උපසඛකමිති හගවන්තං අභිවාදෙති එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අයස්මා රට්ඨපාලො හගවන්තං එතදවොච : 'ඉච්ඡාමහං හන්තො, මාතාපිතරො උද්දසෙත්ථා, සචෙ මං හගවා අනුජානාති'ති.

1. තජ්ජව මරණං - මජ්ඣං, සෘ, PTS.

පිණිස රට්ඨපාල කුලපුතු නො අනුදනවු නම් පැවිදි වුවහු ද නො දක්නහු යැ. ඉදින් රට්ඨපාල කුලපුත් ගෙන් නික්ම සසුන් පැවිද්දට සිත් නො අලවා නම් ඔහට අත් කවර ගතියක් වේ ද, මෙහි මැ වටාලා එන්නේ යැ. රට්ඨපාල කුලපුතු ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදත මැනැවැ"යි.

'දරුවෙනි, රට්ඨපාල කුලපුතු ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදනුම්භ. වැළිත්, පැවිදි වුවහු විසිතුණු මව්පියෝ මතු මත්තෙහි දක්වියයුත්තාහ'යි.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුතු ගේ යහළුවෝ රට්ඨපාල කුලපුත් යම් තැනෙක්හි ද එතැන්හි එළැඹියහ. එළැඹ රට්ඨපාල කුලපුත්හට තෙල බස් කීහු : "යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි වනාහි මාපියනට ප්‍රිය මනාප වූ සුවසේ වැඩුණු, සුවසේ පුස්තාලද, එක් මැ පුත් වව. යහළු රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි කිසිදු දුකක් නො දනුව, යහළු රට්ඨපාලයෙනි, නැඟී සිටුව, වළඳ කරව, බොව, ඉඳුරන් පිනවව. වළඳ කෙරෙමින් බොමින් ඉඳුරන් පිනවමින් කම්සුව විඳුමින් පින් කෙරෙමින් සිත් අලවා වාස කර. මාපියන් විසින් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට අනුදන්තාලද්දෙනු යැ. වැළි එකෙක් ඇත, තොප පැවිදි වුවහු විසින් තොපගේ මව්පියෝ මතු මත්තෙහි දක්වියයුත්තාහ"යි.

ඉක්බිති රට්ඨපාල කුලපුත් නැඟීසිට කායබල ගන්වා ගෙන භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් වැ හිඟ. එකත්පස් වැ හුන් රට්ඨපාල කුලපුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේ යැ : "වහන්ස, මම ගෙන් නික්ම සසුන් වදනට මව්පියන් විසින් අනුදන්තාලද්දෙමි. භාග්‍යවත්තු මා පැවිදි කෙරෙත්ව"යි. රට්ඨපාල කුලපුත් බුදුන් කෙරෙහි පැවිදි ලද, උපසම්පත් ලදි.

ඉක්බිති බුදුහු ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල උපසපත් නොබෝ කල් ඇති කල්හි, උපසපත් අඩමස් ඇති කල්හි, පුල්ලකොට්ඨික නියමගමහි අභිරතී සේ වැස සැවැත්තුවර කරා වාරිකායෙහි වැඩියහ. අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරන සේක් සැවැත්තුවරට පිවිසියහ. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර ජේතවන නම් වූ අනෝපිඬුපිටුහු ගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ එකලා වැ කාය චිත්ත විවේක ඇති වැ (කමටහන්හි නො හළ) සිහි ඇති වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාසය කරන සේක් යමක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, ඒ අනුත්තර වූ මාර්ග බ්‍රහ්මවය්ඨියා ගේ කෙළවර වූ රහත් ඵලය නොබෝ කලෙකින් මැ මෙ අත්බැවහි මැ තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාසය කළහ. 'ජාතිය ක්ෂය වූ යැ, මහබ්බසර වැස නිමවන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ බව පිණිස අත් කියෙක් නැතැ'යි වෙසෙසා දත්හ. ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙහි එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන්හට තෙල බස් කීහු : "වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා අනුදන්තා සේක් නම් මම මවුපියන් දක්නට කැමැත්තෙමි"යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො භගවා ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස වේතසා වෙනො පරිචිතකකං¹ මනසාකාසි. යද්ද භගවා අඤ්ඤාසි : ‘අභබ්බො ඛො රට්ඨපාලො කුලපුතො; සිකඛං පච්චක්ඛාය භීනායාවතතිතු’නති අථ ඛො භගවා ආයස්මනං රට්ඨපාලං එතදවොච : යස්සදාති තං රට්ඨපාල, කාලං මඤ්ඤාසි’ති.

අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො උට්ඨායාසනා භගවිනං අභිවාදෙති, පදකම්ණං කත්වා සෙනාසනං සංසාමෙති, පත්තව්වරං ආදාය යෙන ථුල්ලකොට්ඨිතං තෙන වාරිකං පකකාමි. අනුපුබ්බත වාරිකං වරමානො යෙන ථුල්ලකොට්ඨිතං තදවසරි. තත්ත සුදං ආයස්මා රට්ඨපාලො ථුල්ලකොට්ඨිතෙ විහරති රඤ්ඤා කොරවාස්ස මිභාවිරො. අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො පුබ්බතසමයං තිවාසෙති, පත්තව්වරං ආදාය ථුල්ලකොට්ඨිතං පිණ්ඩාය පාවිසි, ථුල්ලකොට්ඨිතෙ සපදනං පිණ්ඩාය වරමානො යෙන සකපිතුතිවේසනං තෙනුපසඛකමි. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පිතා මජ්ඣිමාය ආරසාලාය උලලිඛාපෙති.² අද්දා ඛො ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පිතා ආයස්මනං රට්ඨපාලං දුරතොච ආභවිජනනං, දිස්වාන එතදවොච : ‘ඉමෙහි මුණ්ඩකෙහි සමණකෙහි අමහාකං එකපුත්තකො; පියො මනාපො පබ්බාජිතො’ති. අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො සකපිතුතිවේසනෙ නෙව දනං අලඪ්ඨ, න පච්චක්ඛානං, අඤ්ඤාදච්ඡු අකෙකාසමෙව අලඪ්ඨ.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස ඤාතිදාසි ආභිදෙසිකං කුමාසං ඡබ්බිතුකාමා; භොති. අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො තං ඤාතිදාසිං එතදවොච : ‘සචෙ තං භගිනී, ඡබ්බිනීයධම්මං³ ඉධ මෙ පතෙන ආකිරා’ති.

අථ ඛො ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස ඤාතිදාසි තං ආභිදෙසිකං කුමාසං ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පතෙන ආකිරනති හත්ථානඤ්ච පාදනඤ්ච සරස්ස ව නිමිත්තං අභ්ගහෙසි. අථ ඛො ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස ඤාතිදාසි යෙනායස්මතො රට්ඨපාලස්ස මාතා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිති; ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස මාතරං එතදවොච : ‘යගෙඤ්ඤො⁴ ජානෙය්‍යාසි. අය්‍යපුතො රට්ඨපාලො අනුප්පතො’ති.

සචෙ ජෙ, සචං වදාසි, අදාසි භවසි’ති.⁵ අථ ඛො ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස මාතා යෙනායස්මතො රට්ඨපාලස්ස පිතා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිති; ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පිතරං එතදවොච : යගෙඤ්ඤො භගපති ජානෙය්‍යාසි, රට්ඨපාලො කිර කුලපුතො; අනුප්පතො’ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා රට්ඨපාලො තං ආභිදෙසිකං කුමාසං අඤ්ඤාතරං කුඛිං⁶ නිස්සාය පරිභුඤ්ඤාති. අථ ඛො ආයස්මතො රට්ඨපාලස්ස පිතා යෙනායස්මා රට්ඨපාලො තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිති; ආයස්මනං රට්ඨපාලං එතදවොච : අතී නාම තාත රට්ඨපාල, ආභිදෙසිකං කුමාසං පරිභුඤ්ඤාසි, නනු තාත රට්ඨපාල, සකං ගෙහං ගත්තබ්බනති.

1. පරිච්ච - මජ්ඣං, ස්‍යා.
2. උලලිකායාපෙති - ස්‍යා.
3. ආභිදෙසිකං කුමාසං ඡබ්බිතුකාමාසි - සිමු.
4. යගෙඤ්ඤො - ස්‍යා.
5. භණ්ඩ අදාසිං තං කරොමිති - සිමු, මජ්ඣං, ස්‍යා.
6. කුච්චුලං - මජ්ඣං.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් සිතින් ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන්ගේ විත්ත-පරිවිතකීය මෙනෙහි කළ සේක. යම් කලෙකු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දනගත්සේක් නම් "රට්ඨපාල කුලපුත් ශික්ෂාප්‍රත්‍යාක්ෂාන කොට ගිහි බවට වැටෙන්නට අභවා යැ"යි එකල්හි බුදුහු ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන්ට තෙල බස් වදළහ : "රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි එයට කල් දැවු"යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ හුනස්නෙන් නැගී බුදුන් වැද පැදකුණු කොට සෙනස්න සභවා තබා පාසිවුරු ගෙන ථුල්ලකොට්ඨික නියමගම කරා වාරිකායෙහි පිටත් ව ගියහ. අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරන්නාහු ථුල්ලකොට්ඨික නියමගම යම් තැනක්හි ද එයට වත්හ. එහි දී ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ ථුල්ලකොට්ඨිකයෙහි කොරවා රජුගේ 'මිඟවිර' නම් උයන්හි වැඩ වෙසෙති. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ පෙරවරු වේලෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ථුල්ලකොට්ඨික නියමගමට පිටු පිණිස පිවිසියහ. ථුල්ලකොට්ඨිකයෙහි ගෙපිළිවෙළින් පිටු සිඟා වඩනාහු සිය පියාගේ නිවෙස්න කරා එළැඹියහ. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පිය තෙමේ මධ්‍යම ද්වාරගාලායෙහි (කපුවා ලවා) කෙහෙ පණ්ණාසවයි. ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පිය තෙමේ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් දුරින් මැ එකුවන් දිට, දක තෙල බස් කී : "මෙ මුඩු මහණුන් වීසින් අප ගේ පිය මනාප එක් මැ පුත් පැවිදි කරවන ලද"යි. එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ සිය පියනිවෙස්නෙහි දන් නො මැ ලද, ප්‍රත්‍යාක්ෂාන නො ලද, ඒකාන්තයෙන් අත්‍රොග මැ ලත්.

එසමයෙහි වනාහි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන්ගේ ඥාතිදිසියක් රැස් ගෙයි ලැගී යව කොටු බැහැර ලකු කැමැති වෙයි. එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ ඒ ඥාති දිසියට තෙල බස් කිහු : "ඉදින් නැගැණියෙනි, ඒ බැහැර ලන දෑ මෙහි මාගේ පාත්‍රයෙහි ඔබ"යි.

එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ ඥාතිදිසි ඒ අභිදෙසික කුම්මාසය ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පාත්‍රයෙහි ඔවුන්හි හස්තපාදයන් ගේ ද ස්වරයා ගේ ද නිමිති ගනු. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ ඥාතිදිසි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ මව කරා එළැඹියා යැ. එළැඹි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ මවට තෙල බස් කියු. "අයඛාවෙනි, දන්නාව ද? අයඛිපුත්‍ර රට්ඨපාල පැමිණේ යැ"යි.

"ඉදින් කොල සැබැවක් කියෙහි නම් නොදෙසි වෙහි" යයි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ මව තොමෝ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පියා වෙත එළැඹියා. එළැඹි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පියහට තෙල බස් කියු : "ගැහැවියෙනි, දනිවු ද? රට්ඨපාල කුලපුත් පැමිණියේ ල"යි.

එසමයෙහි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ ඒ රැස් ලැගී යව කොටු (අසනගාලා-යෙකු) එක්තරා බිත්තක් නිසා වළඳ කෙරෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් ගේ පිය තෙමේ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරුන්ට තෙල බස් කී : "පුත රට්ඨපාලයෙනි, රැලැගී යව කොටු වළඳවු ද? (තොප සත්ත්ව සස්ත නිසා ලත් ගුණවෙසෙසක්) ඇද්ද? පුත රට්ඨපාලයෙනි, සිය ගෙට යායුතු නො ද?"යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කුතො නො ගහපති, අව්‍යාකං ගෙහං අගාරස්මි අනගාරිතං පබ්බජිතානං, අනගාරා මයං ගහපති, අගමිත්තා ඛො තෙ ගහපති ගෙහං, තස්ස නෙව දුතං අලස්මි, න පච්චක්ඛානං අඤ්ඤදච්ඡු¹ අකෙකාසමෙව අලස්මි'ති.

‘එහි තාත රට්ඨපාල, ඝරං ගමිස්සාමා’ති.

‘අලං ගහපති, කතං මෙ අජ්ඣ හත්තකිච්ච’නති.

‘තෙන හි තාත රට්ඨපාල, අධිවාසෙහි ස්වාතනාය හත්ත’නති.

අධිවාසෙසි ඛො ආයස්මි රට්ඨපාලො භුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස පිතා ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස අධිවාසනං විදිත්වා යෙන සකං නිවේසනං තෙත්ථපසංඛිකම්, උපසංඛිකම්ච² මහන්තං භිරඤ්ඤසුවණ්ණස්ස පුඤ්ඤං කාරාපෙනා කිලඤ්ඤෙහි පටිච්ඡාදපෙනා ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස පුරාණදුතිසිකො³ ආමනෙතයි: එථ භූමෙව චට්ඨසො⁴ යෙන අලඛිකාරෙන අලඛිකතා පුබ්බෙ රට්ඨපාලස්ස කුලපුත්තස්ස පියා හොථ මතාපා, තෙන අලඛිකාරෙන අලඛිකරොථා’ති.

අථ ඛො ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස පිතා තස්සා රතතීයා අච්චයෙන සතෙ නිවේසනෙ පඤ්ඤං බාදතීයං හොජතීයං පටියාදපෙනා ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස කාලං ආරොවෙයි: ‘කාලො තාත රට්ඨපාල, නිවසීතං හත්ත’නති. අථ ඛො ආයස්මි රට්ඨපාලො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙනා පත්තච්චිරමාදය යෙන සකපිතුනිවේසනං තෙත්ථපසංඛිකම්, උපසංඛිකම්ච පඤ්ඤතෙත ආසනෙ නිසිදි. අථ ඛො ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස පිතා තං භිරඤ්ඤසුවණ්ණස්ස පුඤ්ඤං විචරාපෙනා ආයස්මිතං රට්ඨපාලං එතදවොච: ‘ඉදං තෙ තාත රට්ඨපාල, මතතීකං ඛනං, අඤ්ඤං පෙතතීකං, අඤ්ඤං පිතාමහං. සකස්සා තාත රට්ඨපාල, හොගෙ ච භුඤ්ජිතුං, පුඤ්ඤති ච කාතුං, එහි ත්වං තාත රට්ඨපාල, සික්ඛං පච්චක්ඛාය හිනායාචතතීතා හොගෙ ච භුඤ්ජස්ස, පුඤ්ඤති ච කරොහිති.

සචෙ ඛො මෙ ත්වං ගහපති චචනං කරෙත්ථායි, ඉමං භිරඤ්ඤසුවණ්ණස්ස පුඤ්ඤං සකචෙපු ආරොපෙනා නිබ්බාභාපෙනා මජ්ඣංගඛාය නදියා සොතෙ ඕපිදපෙත්ථායි.⁵ තං කිස්ස හෙතු: ‘උපපජ්ඣන්ති හි තෙ ගහපති, තතො නිදුතං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සපායාසා’ති.

1. අඤ්ඤදච්ඡු - ස්වා.
2. හරිතෙන ගොමයෙන පථවියා උපලිමෙත්ථා මහන්තං භිරඤ්ඤසුවණ්ණස්ස පුඤ්ඤං කාරාපෙනා, අභි පුඤ්ඤ කාරාපෙනා එකං භිරඤ්ඤස්ස එකං සුවණ්ණස්ස, මහන්තා පුඤ්ඤා අගෙසුං ඕරතො සීතො පුරිසො පාරතො සීතං පුරිසං න පස්සති, තථා පාරතො සීතො පුරිසො ඕරතො සීතං. තෙ පුඤ්ඤ කිලඤ්ඤෙහි පටිච්ඡාදපෙනා මජ්ඣං ආසනං පඤ්ඤපෙනා තිරොකරණීයං පරික්ඛිපිතා ආයස්මිතො රට්ඨපාලස්ස පුරාණදුතිසිකෙ ආමනෙතයි - ස්වාමපොත්තකෙ දිස්සතෙ.
3. පුරාණදුතිසිකෙ - ස්වා, PTS.
4. චට්ඨසො - ස්වා, PTS.
5. ඕපිදාපෙත්ථායි - සිමු.

‘ගැහැටිය, ගෙන් නික්ම සසුන් වත් අපට ගෙයක් කොයින් වේ ද? ගැහැටිය, අපි ගෙ නැතියම්හ. ගැහැටිය, කොප ගේ ගෙට ගියම්හ. එහි දී ණ් නො ලද්දම්හ. ප්‍රත්‍යා-
ධ්‍යාන ද නො ලද්දම්හ. වැළිත් අත්‍රොගමතු ලද්දම්හ’යි.

‘පුත රට්ඨපාලයෙනි, එව, ගෙට යමිහ’යි.

‘ගැහැටිය, කම් නැත, මා විසින් අද බත් කිය කරනලද්’යි.

‘පුත රට්ඨපාලයෙනි, එසේ වී නම් සෙට බත ඉවසව’යි.

අයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ තුෂ්ඨිමිභාවයෙන් ඉවසූහ. එසේ අයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ගේ පිය තෙමේ අයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ගේ ඉවසීම දන සිය නිවෙස්න කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ මහත් රන්සුවන් රැසක් කරවා කලාලීන් සොයවා (වස්වා) අයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ගේ පුරුණුකිසිකාවන් ඇමැතී : “එව වඩුනි, තෙපි යම් අලඬිකාරයෙකින් සැරසුණාහු පෙර රට්ඨපාල කුලපුත්තට ප්‍රිය මනාප වඩු ද, එ අලඬිකාරයෙන් සැරසෙව”යි.

ඉක්බිති අයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ගේ පිය තෙම එරැස ඇවෑමෙන් සිය නිවෙස්නෙහි ප්‍රණීත ධාතූහෝජ්‍යයන් පිළියෙල කරවා අයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණු-
වන්ට කල් දන්වී : “දරුව රට්ඨපාල තෙරණුවනි, බත නිමියේ යැ”යි. ඉක්බිති අයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ පෙරවරු වෙලෙහි හැදපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සිය පියනිවෙස්න කරා එළැඹියහ. එළැඹ පැනවූ අස්නෙහි වැඩහුන්න. ඉක්බිති අයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ගේ පිය තෙම රන්සුවන් රැස විවෘත කරවා අයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවනට හෙල බස් කී : දරුව රට්ඨපාලයෙනි, මේ කොප ගේ මව සතු ධනය වෙයි, අනෙක පියා සතු යැ, අනෙක මුත්තා සතු වෙයි. දරුව රට්ඨපාලයෙනි, භොග ද වළඳ කරන්නට හැකි යැ, පින් ද කළ හැක්ක. එව දරුව රට්ඨපාලයෙනි, තෙපි ශික්ෂා ප්‍රත්‍යාධ්‍යාන කොට ගිහි බවට පෙරැළි භෝග ද වළඳ කරව, පින් ද කරව”යි.

ගැහැටියෙනි, ඉදින් තෙපි මබස් කරවූ නම් මේ හිරණ්‍යාකිණී රාශිය ගැලෙහි නැවා බැහැර කරවා ගහමැද හෝ දියවැළෙහි ගිල්වාලව. ඒ කවර හෙයින් යත් : ගැහැටියෙනි, කොපට ඒ හිරණ්‍යාදි හේතුයෙන් ශෝකපරිදේව දූෂණොච්ඡායාඋපායාසයෝ උපදිති’යි.

අථ ඛො ආයස්මිනො රට්ඨපාලස්ස පුරාණදුතිසික්කායො පච්චෙකං පාදෙසු¹ ගහෙත්වා ආයස්මන්තං රට්ඨපාලං එතදවොචුං : ‘ක්ඛිදිසා නාම නා² අය්‍යපුත්තක, අව්ච්ඡරායො, යාසං කිං හෙතු භුහම්චරිතං චරසි’ති?

‘න ඛො මයං හගිති, අව්ච්ඡරානං හෙතු භුහම්චරිතං චරාමා’ති.

හගිතිවාදෙන නො අය්‍යපුත්තො රට්ඨපාලො කමුද්දචරති’ති තජෙච ඉච්ඡිතා පපතිංසු.

අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො පිතරං එතදවොච : කචෙ ගහපති, හොඡනං දුතඛං දෙථ, මා නො විහෙයෙථා’ති.

භුඤ්ජ තාත රට්ඨපාල, නිට්ඨිතං හත්තනති. අථ ඛො ආයස්මනො රට්ඨපාලස්ස පිතා ආයස්මන්තං රට්ඨපාලං පණ්ණිතෙන බාදනියෙන හොඡනියෙන සහජා සන්තපෙයි සම්පවාරෙයි. අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො භුත්තාචි ඕනීතපත්තපාණ්ණි සීතකොච ඉමා ගාථා අභාසි :

“පස්ස චිත්තකතං සිම්බං අරුකායං කමුසස්සිතං,
ආතුරං ඛහුසඛකපං යස්ස නත්ති ධුම්මං සීති.

පස්ස චිත්තකතං රූපං මණිනා කුණ්ඩලෙන ච,
අට්ඨිත්තචෙන³ ඕනඬං සහ චජෙඨි සොහති.

අලත්තකකතා පාද ඉමං චුණ්ණකමකිත්තං,
අලං බාලස්ස මොහාය නො ච පාරගචෙයිනො.

අට්ඨපාදකතා කෙසා නෙත්තා අඤ්ඤාමකිත්තා,
අලං බාලස්ස මොහාය නො ච පාරගචෙයිනො.

අඤ්ඤාචි චවා චිත්තා පුතික්කායො අලභිකනො,
අලං බාලස්ස මොහාය නො ච පාරගචෙයිනො.

ඕද්ඨි මිගචො පාසං නාසද චාකරං මිගො,
භුක්ඛා නිවාපං ගච්ඡාම⁴ කඤ්ඤො මගඛකිකෙ”ති.

අථ ඛො ආයස්මා රට්ඨපාලො සීතකොච ඉමා ගාථා භාසිත්වා යෙන රඤ්ඤා කොරබ්‍යස්ස මිගාචරං තෙත්ථපසඛකම්, උපසඛකමිත්වා අඤ්ඤාතරගම් රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං තිසිදි.

1. පුරාණදුතිසික්කා පච්චෙකපාදෙසු - PTS.
2. තාත - ස්‍යා.
3. {අට්ඨිත්තචෙන - මජ්ඣං, ස්‍යා.
{අට්ඨිත්තඤ්ඤාචෙන - PTS.
4. ගච්ඡාමි - සිමු, මජ්ඣං.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ගේ පුරාණභාෂාවෝ වෙත වෙත සා ගෙන ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන්ට තෙල බස් කීහු : "භිමියා පුතණුවෙනි, තෙපි යම් අප්පරසුන් පිණිස ඉමසරවස් වසවු නම් ඒ අප්පරස්සු කෙබඳු වෙත් ද?"යි.

බුහුනැණියෙනි, අපි අප්පරාවන් හේතු කොට ඉමසර නො පුරමහ.

භිමියාපුත් රට්ඨපාලයෝ බුහුනැණි බසින් අප බෙණෙති"යි එහි මැ මුසපත් වැ හුණුහු.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ පිය මහසිටාණන්ට තෙල බස් කීහු : "ගැහැව් යෙනි, ඉදින් බොදුන් දියයුතු නම් දෙව්, නහමක් අප පෙළව්"යි.

පුතැ රට්ඨපාලයෙනි, වළඳන්නේ මැනැව්, බත නිමියේ යයි. එසඳ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ගේ පියමහසිටාණෝ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් ප්‍රණිත බාදායෙන් හෝජායෙන් සියතින් සතපාලුහ, මොනවට පවරා ලුහ. ඉක්බිති වළඳා නිමවූ පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත් ඇති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ සිටිවන සිටියාහු මැ මේ ගාරා කීහ :

"යම් ආත්මභාවයක්හු ගේ නිත්‍යස්ථිතියෙන් නැද්ද, ප්‍රණකාය ඇති ඇට නහර මසින් පුරවාල නිත්‍යාතුර වූ (ප්‍රාථනා සංකල්ප වශයෙන්) බහු සංකල්ප ඇති විසිතුරු කළ මේ ආත්මභාවය බලව.

මිණියෙහුදු කොඩොලිනුදු සැරසූ විසිතුරු කළ මේ රූපය බලව. ඇට නහරින් වළඳනා ලද්දේ වස්ත්‍රයන් සහිත වැ මැ බබළයි.

පාදයෝ ලකුයෙන් රදනාලදහ. මුහුණ සුණුබඩින් ගල්වන ලදී. බාලයාගේ මොහයට පමණ වෙයි. සංසාරපාරය සොයනුවහට පමණ නො වෙයි.

කේශයෝ අෂ්ටපදයෙන් රවනා කරනලදහ. නේත්‍රයෝ අදුනින් ගල්වන ලදහ, බාලයාගේ මොහොයට පමණ වෙයි, සංසාරපාරය සොයනුවහට පමණ නො වෙයි.

විසිතුරු කළ අභිනව අදුන්නළ සෙයින් කුණකය සරසන ලදී, බාලයාගේ මොහයට පමණ වෙයි, සංසාරපාරය සොයනුවහට පමණ නො වෙයි.

මුඛවැදි වරදල කැඩී යැ, මුඛ වරදල නො සැටී යැ, මුවන් බඳනුවා හඩමින් සිටිය දී ගොදුරු වළඳා යමහ"යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවෝ සිටිවන සිටියාහු මැ මේ ගාරා කියා කොරවා රජුගේ මිඟාවීර උයන් කරා වැඩියෝ. වැඩ එක්කරා රුකක් මුල දිවා විහාර සඳහා හුන්හු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො රාජා කොරබොසා මිගචං ආමනෙතයි : සොධෙති සමම මිගච, මිගාචීරං, උය්‍යානභූමිං ගච්ඡාම සුභූමිං දස්සනායා'ති. එවං දෙවොති ඛො මිගචො රඤ්ඤා කොරබ්‍යස්ස පටිසුඤ්ඤා මිගාචීරං සොධෙතොතා අද්දස ආයස්මන්තං රට්ඨපාලං අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසින්නං, දික්ඛාන යෙන රාජා කොරබොසා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා රාජානං කොරබ්‍යං එතදවොච : 'සුඤ්ඤං ඛො දෙව මිගාචීරං, අත්ථි ච තත්ථ රට්ඨපාලො නාම කුලපුතොතා ඉමස්මිංයෙව පුලලකොට්ඨිතෙ අග්ගකුලිකස්ස පුතොතා, යස්ස නිං අභිණ්ණං කිත්තයමානො අහොයි, සො අඤ්ඤාතරස්මිං රුක්ඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසින්නොති. තෙන හි සමම මිගච, අලං දහස්ථ උය්‍යානභූමියා, තමෙවදුති මයං භවිත්තං රට්ඨපාලං පසිරුපාසිස්සාමා'ති.

අථ ඛො රාජා කොරබොසා 'යං තත්ථ බාදනීයං හොජනීයං පටියත්තං තං සබ්බං විස්සජ්ජේථා'ති වත්ථා හද්‍රාති හද්‍රාති යානාති යොජාපෙත්වා හද්‍රං යානං අභිරුඤ්ඤාති හද්‍රෙති හද්‍රෙති යානෙති පුලලකොට්ඨිතමා නිශ්‍යාසි මහච්ච රාජානුභාවෙන¹ ආයස්මන්තං රට්ඨපාලං දස්සනාය. යාචිතිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගතත්වා යානා පච්චොරොතිත්වා පතතිකොච උස්සවාය උස්සවාය පරිසාය යෙනායස්මිං රට්ඨපාලො තෙනුපසඬකමි, උපසඬකමිත්වා ආයස්මනා රට්ඨපාලෙන සද්ධිං සමෙමාදි, සමෙමාදනීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං අවඨාසි, එකමන්තං ඩීතො ඛො රාජා කොරබොසා ආයස්මන්තං රට්ඨපාලං එතදවොච :

'ඉධ භවං රට්ඨපාලො හත්ථ්ථරෙ නිසිදතු'ති.

'අලං මහාරාජ, නිසිද නිං, නිසින්නො අහං යකො ආයනෙ'ති.

නිසිදි ඛො රාජා කොරබොසා පඤ්ඤාතො ආයනෙ. නිසස්ථ ඛො රාජා කොරබොසා ආයස්මන්තං රට්ඨපාලං එතදවොච : 'චත්තාරිමාති හො රට්ඨපාල, පාරිජ්ඣ්ඤාති යෙති පාරිජ්ඣ්ඤාති සමන්තාගතො ඉධෙකචෙව කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මිං අනගාරියං පබ්බජනති. කතමාති චත්තාරි : ජරාපාරිජ්ඣ්ඤාං බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤාං ගොගපාරිජ්ඣ්ඤාං ඤාතිපාරිජ්ඣ්ඤාං.

කතමිඤ්ඤ පන හො රට්ඨපාල, ජරාපාරිජ්ඣ්ඤාං : ඉධ හො රට්ඨපාල, එකච්චො ජිණ්ණො හොති වුඤ්ඤා මහලුකො අභිගතො වයො අනුප්පත්තො. සො ඉති පටිසඤ්චිකති : 'අහං ඛොමි එතරති ජිණ්ණො වුඤ්ඤා මහලුකො අභිගතො වයො අනුප්පත්තො, න ඛො පන මයා සුඤ්ඤං අනගිගතං වා හොගං² අබිගතං, අබිගතං වා හොගං එතිකතං, යනනුභාහං කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මිං අනගාරියං පබ්බජේය්‍ය'නති. සො තෙන ජරාපාරිජ්ඣ්ඤාතො සමන්තාගතො කෙසමස්සුං ඕහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මිං අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං වුච්චති හො රට්ඨපාල, ජරා-පාරිජ්ඣ්ඤාං. භවං ඛො පන රට්ඨපාලො එතරති දහරො සුචා සුසුකාලකෙසො හද්‍රෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා, තං හොතො රට්ඨපාලස්ස ජරාපාරිජ්ඣ්ඤාං නත්ථි. කිං භවං රට්ඨපාලො ඤාති වා දික්ඛා වා සුත්ථා වා අගාරස්මිං අනගාරියං පබ්බජිතො?

1. මහච්චා රාජානුභාවෙන - සිමු, මජ්ඣ.

2. අනගිගතා වා හොගා - සිමු, PTS.

එසේ කොරවා රජ මගව නම් උයන්පල්ලා ඇමැති යැ : “සඟය මගවයෙනි, මගාවීර උයන්බිම ඉද්ධ කරව. එ මනා බිම දක්නට යමහ”යි. මගව උයන්පල්ල ‘දේවයිනි, එසේ යැ”යි කෝරවා රජුට පිළිවදන් දී මගාවීර උයන ඉද්ධ කරන්නේ එක්තරා රුකක් මුල දිවාවිහාර පිණිස හුන් රට්ඨපාල තෙරණුවන් දිවි. දක කෝරවා රජු කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ කෝරවා රජුට තෙල කී : “දේවයිනි, මගාවීර උයන පරිඉද්ධ යැ. තුඹ වහන්සේ යම් කුලපුත්තයෙකු හේ ඉඤ්ඤා නිකර කීර්තනය කරන්නෙකු ද, මේ ධුල්ලකොට්ඨික ගමහි මැ අග්‍රකුලිකයෙකු හේ පුත්‍ර වූ රට්ඨපාල නම් කුලපුත්තයා එහි ඇත. හේ එක්තරා රුකක් මුල දිවාවිහාර සඳහා හිතැ”යි. සඟය මගවයිනි, එසේ වී නම් දන් අද උයන්බිමින් කම් නැත, අපි දන් ඒ හවන් රට්ඨපාලයන් මැ උපාසනා කරමහ”යි.

ඉක්බිති කෝරවා රජ එහි යම් බාණභෝජ්‍ය පිළියෙල කරන ලද ද, එහැම නොරවයි කියා හද හද යානයන් යොදවා හදයානයකට නැගී මහත් රාජානුභාවයෙන් ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් දක්නට හද හදයානයෙන් ධුල්ලකොට්ඨික නියමගමින් නික්මගියේ. යම්කාක් සානභූමි වෙ ද, එකක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාමගින් ඇති වැ මැ පතළ පතළ පිරිසෙන් ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවන් හා සතුටු වී. සම්මොදනයට නිසි සිහි කරනුවට නිසි කරා කොට නිමවා එකත්පසෙක සිටියේ යැ. එකත්පස් වැ සිටි කෝරවා රජ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවනට තෙල බස් කී :

“හවන් රට්ඨපාලයෙනි, මෙහි ඇත් ඇතිරියෙහි හිඳිනේ මැනැවැ”යි.

“කම් නැත මහරජ, තෙපි හිඳුව, මම් සිය අස්නෙහි හුන්මි”යි.

කෝරවා රජ පැනවූ අස්නෙහි හුන්නේ යැ. හිඳ කෝරවා රජ ආයුෂ්මත් රට්ඨපාල තෙරණුවනට තෙල බස් කී : “හවන් රට්ඨපාලයෙනි, යම් පිරිහිනෙකින් සමන්වාගත වූ මෙලොව ඇතැම් කෙනෙක් කෙතෙරවුරු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, එබඳු පිරිහීම සතරෙක් වෙයි. කවර සතරෙක යත් : ජරායෙන් පිරිහීම යැ ව්‍යාධියෙන් පිරිහීම යැ භෝගයෙන් පිරිහීම යැ ඥාතියෙන් පිරිහීම යි.

හවන් රට්ඨපාලයෙනි, ජරායෙන් පිරිහීම යනු කවරෙ යත් : හවන් රට්ඨපාලයෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් ජරපත් වූයේ වෘද්ධ වූයේ ජාතියෙන් මහලු වූයේ ආයුෂ්කල්පය ඉක්ම ගියේ පස්විට වයසට පැමිණියේ වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි : “මම දන් දිරාගියෙමි, වෘද්ධයෙමි, මහලුයෙමි, ආයුෂ්කල්පය ඉක්ම සිටියෙමි, පැසුරුවියට පැමිණියෙමි මා විසින් වැළිත් නො ලත් භෝග ලබන්නට හෝ ලබන ලද භෝග වඩන්නට හෝ සුකර නො වෙයි, මම් කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙමි නම් මැනැවැ”යි. හේ ඒ ජරා පිරිහිනෙන් සමන්වාගත වූයේ කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ-පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදී. හවන් රට්ඨපාලයෙනි, මේ වූකලි ජරායෙන් පිරිහීම යයි කියනු ලැබේ. හවන් රට්ඨපාල වනාහි දන් නරුණු යැ, යොවනයෙන් සමන්වාගත යැ, මනා කප්පෙහෙ ඇතියේ ය, හදයොවනයෙන් සමන්වාගත යැ, ප්‍රථම වයසින් සමන්වාගත යැ, හවන් රට්ඨපාලයනට ඒ ජරා පිරිහින නැත. හවන් රට්ඨපාල කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නේ ද?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමඤ්ච පන භො රට්ඨපාල, බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤායො: ඉධ භො රට්ඨපාල එකච්චො: ආබාධිකො භොති දුක්ඛිතො බාලාගිලානො. සො ඉති පටිසංඤ්චිකකති: අහං බොමිති එතරහි ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලාගිලානො න බො පන මයා සුකරං අනගිගතං වා භොගං¹ අධිගනතුං අධිගතං වා භොගං එතීකතතුං. යනත්තනාහං කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤ්චා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙඤ්චා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'නති. සො තෙන බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤායන සමන්තාගතො කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤ්චා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙඤ්චා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං වුච්චති භො රට්ඨපාල, බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤායො. හවං බො පන රට්ඨපාලො එතරහි අප්පාඛාධො අප්පාතඛෙඤ්චා සමච්චෙපාකිනිතා ගහණීයා සමන්තාගතො නාතිසිතාය නාචුඤ්ඤාය. තං භොතො රට්ඨපාලස්ස බ්‍යාධිපාරිජ්ඣ්ඤායො නජී. කිං හවං රට්ඨපාලො ඤාඤා වා දිඤා වා සුඤ්ඤා වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො?

කතමඤ්ච පන භො රට්ඨපාල, භොගපාරිජ්ඣ්ඤායො: ඉධ භො රට්ඨපාල, එකච්චො: අධෙඤ්ඤා භොති මහඥානො මහාභොගො. තස්ස තෙ භොගා අනුප්පබ්බෙන පටිකකියං ගච්ඡන්ති. සො ඉති පටිසංඤ්චිකකති: අහං බො පුබ්බෙ අධෙඤ්ඤා අභොසිං මහඥානො මහාභොගො තස්ස මෙ තෙ භොගා අනුප්පබ්බෙන පටිකකියං ගතා, න බො පන මයා සුකරං අනගිගතං වා භොගං² අධිගනතුං අධිගතං වා භොගං එතීකතතුං. යනත්තනාහං කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤ්චා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙඤ්චා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'නති. සො තෙන භොගපාරිජ්ඣ්ඤායන සමන්තාගතො කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤ්චා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙඤ්චා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං වුච්චති භො රට්ඨපාල භොග-පාරිජ්ඣ්ඤායො. හවං බො පන රට්ඨපාලො ඉමස්මිංසෙව ථුල්ලකොට්ඨිතෙ අග්ගකුලිකස්ස පුකෙතා. තං භොතො රට්ඨපාලස්ස භොගපාරිජ්ඣ්ඤායො නජී. කිං හවං රට්ඨපාලො ඤාඤා වා දිඤා වා සුඤ්ඤා වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො?

කතමඤ්ච පන භො රට්ඨපාල, ඤාතිපාරිජ්ඣ්ඤායො: ඉධ භො රට්ඨපාල, එකච්චස්ස ඛත්ත භොනති මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා. තස්ස තෙ ඤාතකා අනුප්පබ්බෙන පටිකකියං ගච්ඡන්ති. සො ඉති පටිසංඤ්චිකකති: මමං බො පුබ්බෙ ඛත්ත අහෙසුං මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා, තස්ස මෙ තෙ ඤාතකා අනුප්පබ්බෙන පටිකකියං ගතා, න බො පන මයා සුකරං අනගිගතං වා භොගං අධිගනතුං, අධිගතං වා භොගං එතීකතතුං. යනත්තනාහං කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤ්චා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙඤ්චා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය'නති. සො තෙන ඤාතිපාරිජ්ඣ්ඤායන සමන්තාගතො කෙසමස්සුං ඕභාරෙඤ්චා කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙඤ්චා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති. ඉදං වුච්චති භො රට්ඨපාල, ඤාතිපාරි-ජ්ඣ්ඤායො. භොතො බො පන රට්ඨපාලස්ස ඉමස්මිංසෙව ථුල්ලකොට්ඨිතෙ ඛත්ත මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා තං භොතො රට්ඨපාලස්ස ඤාතිපාරිජ්ඣ්ඤායො නජී. කිං හවං රට්ඨපාලො ඤාඤා වා දිඤා වා සුඤ්ඤා වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො?

1. අනගිගතා වා භොගා - සිමු, PTS.

2. {අනගිගතා වා භොගා - සිමු, PTS.
{අනගිගතෙ වා භොගෙ - ස්‍යා.

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, ව්‍යාධියෙන් පිරිහීම යනු කවරෙ යත් : භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් භටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩිගිලන් වෙයි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි : "මම වූකලී දන් ආබාධ ඇත්තෙමි, දුකට පැමිණියෙමි, දැඩිගිලන්මි. මා විසින් වැළික් නො ලත් හෝග ලබන්නට හෝ ලත් හෝග තර කරන්නට හෝ සුකර නො වෙයි. මම කෙහෙරවුර බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙමි නම් යෙහෙකැ"යි. හෙ ඒ ව්‍යාධි පිරිහිනෙන් සමන්වාගත වූයේ කෙහෙ රවුර බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදියි. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මේ වූකලී 'ව්‍යාධි පිරිහිනැ'යි කියනු ලැබේ. භවත් රට්ඨපාල වනාහි දන් නිරෝග යැ, නිසුන් යැ, ඉතා උෂ්ණ නො වූ ඉතා ශීත නො වූ සම වැ (අභර) පැසෙනසුලු ග්‍රහණයෙන් සමන්වාගත වූයේ යි. භවත් රට්ඨපාලහට ඒ ව්‍යාධිපරිහාණි නැත. භවත් රට්ඨපාල කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නේ ද?

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, වැළික් හෝගක්ෂය යනු කවරෙ යත් : භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් ආර්‍ය (රිශ්වර) වූයේ මහත් ධන ඇතියේ (පස්කම්මුණ විසින් ඵළැඹ සිටි) මහත් හෝග ඇත්තේ වෙයි. ඔහු ගේ ඒ හෝගයෝ අනුක්‍රමයෙන් ක්ෂය බවට යෙති. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි : "මම වනාහි පෙර ආර්‍ය වීමි, මහත් ධන ඇති වීමි, මහත් හෝග ඇති වීමි. ඒ මා ගේ ඒ හෝගයෝ අනුක්‍රමයෙන් ක්ෂයභාවයට ගියහ. මා විසින් වැළික් නො ලත් හෝග ලබන්නට හෝ ලත් හෝග වඩන්නට හෝ සුකර නො වෙයි. මම කෙස්මස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙමි නම් මැනැවැ"යි. හෙ ඒ හෝගපරිහාණියෙන් සමන්වාගත වූයේ කෙස්මස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදි. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මේ 'හෝගක්ෂය'යයි කියනු ලැබේ. භවත් රට්ඨපාල වනාහි මෙ මැ ථූල්ලකොට්ඨිත නියම්ගම්හි අග්‍රකූල ඇතියාගේ පුත්‍ර වෙයි. භවත් රට්ඨපාලහට ඒ හෝගපරිහාණි නැත. භවත් රට්ඨපාල කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නේ ද?

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, ඥාතිපරිහානි කවරෙ යත් : භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මෙලොව ඇතැම් කෙනෙකුන්ට මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නැ සහලේ නැයෝ ද බොහෝ වෙති. ඔහු ගේ ඒ නැයෝ ක්‍රමයෙන් පරික්ෂයට යෙත්. හේ මෙසේ සලකයි : "මට වනාහි පෙර සහ-යහරුවෝ ද නැසාලේනැයෝ ද බොහෝ වූහ. මා ගේ ඒ නැයෝ ක්‍රමයෙන් ක්ෂය වූහ. මා විසින් නො ලත් හෝග ලබන්නට වෙවයි ලත් හෝග දියුණු කරන්නට වෙවයි සුකර නො වෙයි. මම කෙහෙමස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වදනෙමි නම් මැනැවැ"යි. හේ ඒ ඥාතිපරිහාණියෙන් සමන්වාගත වැ කෙහෙමස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සස්නට වදනේ යැ. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මේ වනාහි ඥාතිපරිහාණි නමු. භවත් රට්ඨපාලයන්හට මේ ථූල්ලකොට්ඨිත ගම්හි මැ සහයහරුවෝත් නැසහලේනැයෝත් බොහෝ ඇත. භවත් රට්ඨපාලයන්හට ඒ ඥාතිපරිහාණි නැත. භවත් රට්ඨපාලයෝ කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියාහු ද ?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉමානි බො හො රටයිපාල, චන්‍දාරි පාරිජුඤ්ඤානි යෙහි පාරි-
ජුඤ්ඤානි හමනානාගා ඉබෙකවෙව කෙහමසුං ඕහාරෙකා කාසායානි
වන්ති අවන්දෙකා, අහාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තානි හොතො
රටයිපාලස්ස නන්ති. කිං හවං රටයිපාලො ඤානා වා දිස්සා වා සුතා වා
අහාරසමා අනගාරියං පබ්බජිතොති?

අපි බො මහරජ, තෙත හඟවනා ජාතනා පසුතනා අරහතා සමාසඤ්ඤාන චතතාරො ධම්මද්දෙසා උද්ධිඨා යෙ'හං ඤාති ව දිස්සා ව සුඤ්ඤා ව අභාරමා අනගාරියං පබ්බජිතො. කතමෙ චතතාරො:

‘උපනිසති ලොකො අඤ්චො’ති ඛො මහරුප, තෙන භගවතා ජානතා පසානතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන පරිමෙ, ධම්මිඥෙසො උඤ්චො, සං අහං ඤාතො ච දිසා, ච සුතො ච අභාරමා, අනභාරිතං පබ්බජිතො.

‘අත්තාණො ලොකො අනභික්ඛරො’නි බො මහාදර්, තෙන භගවතා ජානතා පසානා අරහතා සම්මාසම්මුඛෙන උඤ්ඤො ධම්මිඤ්ඤො උද්දිට්ඨා, සං අහං ඤාතා ච දිස්වා ච සුත්වා ච අගාරස්මි අනගාරිතං පබ්බජිතො.

‘අසානො ලොකො ධබ්බං පහාය ගමිතිය’නති බො මහාඤජ, තෙනි භගවතා ජානතා පසානා අරහතා සම්මාසම්මුඤ්ඤාන තතියො ධම්මද්දෙසො උද්දිට්ඨො, යං අහං ඤාතා ච දිත්තා ච සුත්තා ච අශාරත්ථා අනගාරියං පබ්බජිතො.

‘උභයෝ ලෝකෝ අතීතෝ තණ්හාදසෝ’ති බො මහාරජ, තෙන භගවතා ජානතා පසාදා අරහතා සම්මාසම්මුඤ්ඤාන චතුෂෝ ධම්ම-
 ඥානෝ උඤ්චෙය්ඨා, යං අහං ඤාතා ච දිසා ච සුතා ච අනාරක්ඛා,
 අනගාරිසං පඨිබ්ථිතෝ.

ඉමේ බො මහාදර්, තෙන හගවතා ජානතා පසුතා අරහතා සමාසමුද්ධෙන චතතායෙ ධම්මදෙසා උද්ධිතා, සෙ'හං¹ ඤාතිා ච දිසා ච සුතා ච අහාරස්මා අනගාරිසං පබ්බතොති.

‘උපනිසති ලොකො අග්ගිවො’ති භවං රට්ඨපාලො ආහ. ඉධ පන
හො රට්ඨපාල, භාසිතස්ස කථං අනෙථ දට්ඨබ්බෙති? තං කිම්මඤ්ඤසි
මහාරුජ්, අහොසි තං වීතති වසුඤ්ඤසිකොපි පඤ්චවීතති? වසුඤ්ඤසිකොපි
හත්ථිසම්මිති කතාචි අස්සසම්මිති කතාචි රථසම්මිති කතාචි ධනුසම්මිති
කතාචි ථරුසම්මිති කතාචි උෞරුබ්ලී බාහුබ්ලී අලමනෙතො සබ්භාමාව-
චිරෙති?

අහොයිං අහං හො රඬිපාල, විහිච්චසුද්දෙයිකොපි පඤ්චිවිහි-
චසුද්දෙයිකොපි හඤ්චිවි කතාච් අසසච්චි කතාච් රඬිසච්චි කතාච්
බහුසච්චි කතාච් ඵරසච්චි කතාච් උරුබෙලී බාහුබෙලී අලමතො
සබ්බාමාවචරො, අපෙකදහං හො රඬිපාල, ඉද්ධිමා ව මඤ්ඤා³ න
අත්තනො බලොන සමසමං⁴ සමනුපසාමිති.

1. සම්භං - ස්වා, සෙ අභං - PTS, මුත්සං.

2. { පණ්ණාසිකනී - මජ්ඣිම, සංයු.
පණ්ණාසිකනී - PTS.

3. { ඉදහි මා ච මඤ්ඤා - සිම්බ.
 { ඉදහි මා මඤ්ඤා - සිතා.

4. අනුගතයා බලලොක සම. - සිඹු.

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මෙලොව යම් පරිභාණියෙකින් සමන්වාගත වූ කිසි කෙනෙක් කෙතෙමස් බහා කභවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සස්නට වදිත් ද (එයට හේතු වූ) මේ සතර පරිභාණිහු යි. භවත් රට්ඨපාලයන්හට ඔහු නැත. භවත් රට්ඨපාලයෝ කුමක් දන හෝ දක හෝ අසා හෝ ගේ පියා සස්නට පැමිණියාහු ද?

භරජ, මම යම් ධර්මනිර්දේශ කෙනකුන් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියෙමි වේ ද භගවත්වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අරභත් වූ ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් දක්වා වදළ ධර්මනිර්දේශයෝ සතර දෙනෙක් ඇත. කවර සතර දෙනෙක යත් :

භරජ, මම යම් ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගේ පියා සස්නට පැමිණියෙමි වේ ද, "ලෝකයා ජරාමරණයන් කරා යෙයි (එයින් ම) 'අබ්බව'යයි. පළවුවන ධර්මනිර්දේශය භගවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අරභත් ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

භරජ, මම යම් (දෙවන) ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගේ පියා සස්නට පැමිණියෙමි වේ ද, "ලෝකයා ප්‍රාණ රහිත යැ වෙත පැමිණ අස්වස් දෙන්නට නිසියෙක් නැති'යි. දෙවන ධර්මනිර්දේශය භගවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අරභත් වූ ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

භරජ, මම යම් (තෙවන) ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගේ පියා සස්නට පැමිණියෙමි ද "ලෝකයා තමා අයත් දය නැත්තේ යැ, හැම හැරපියා යායුතු" යයි. තුන්වන ධර්මනිර්දේශය භගවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අරභත් වූ ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

භරජ, මම යම් (සිවුවන) ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගේ පියා සස්නට පැමිණියෙමි ද, "ලෝකයා උනා යැ තෘප්ති රහිත යැ තෘෂ්ණාවට දසය"යි සතරවන ධර්මනිර්දේශය භගවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අරභත් වූ ඒ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දේ යැ.

භරජ, මම (මෙසේ) යම් ධර්මනිර්දේශ කෙනකුන් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියෙමි ද භගවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දක්තා අරභත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ ධර්මනිර්දේශයෝ සතර දෙනා වදරන ලදහ.

භවත් රට්ඨපාලයෝ "ලෝකයා ජරාමරණයන් කරා යෙයි (එයින් ම) අබ්බව"යි කියත්, භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මෙහි දී තෙල භාෂිතයාගේ අර්ථ කෙසේ දක්කයුතු ද? භරජ, ඒ කෙසේ හෙයින්? කෝ විසිවස් ඇතියෙහිත් වීති ද? පස්විසිවස් ඇතියෙහිත් වීති ද? හස්තිශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි අශ්වශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි රථශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි ධනුශ්ශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි ඛේමිශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙහි උරුබල ඇතියෙහි බාහුබල ඇතියෙහි සමත් අත්බව ඇතියෙහි සභිග්‍රාමාවචර වූයෙහි වීති ද?

භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මම විසිවස් ඇතියෙමි ද පස්විසිවස් ඇතියෙමි ද වීම්. හස්තිශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙමි අශ්වශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙමි රථශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙමි ධනුශ්ශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙමි ඛේමිශීල්පයෙහිත් කළ කරණි ඇතියෙමි උරුබල ඇතියෙමි බාහුබල ඇතියෙමි සමත් අත්බව ඇතියෙමි සභිග්‍රාමාවචර වූයෙමි වීම්. භවත් රට්ඨපාලයෙනි, මම කිසි දිනෙක සෘද්ධි ඇතියෙකිමි සිතමි. සියබලය හා සමසමයකු නො දක්මි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, එව්මෙව තං එතරහි උභරුබ්බි බාහු-
බ්බි අලමතො: සබ්බාමාවචරෙති?*

නොහිදං හො රට්ඨපාල, එතරහි ජිණේණා වුඤ්ඤා මහලලකො
අභිගතො වයො අනුප්පතො, ආසිතිකො මෙ වයො වත්තති.
අපොකද්දං හො රට්ඨපාල, ඉධ පාදං කරිස්සාමිති අඤ්ඤනෙව පාදං
කාරෙමිති.

ඉදං ඛො තං මහාරුජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා
සම්මාසම්මුඤ්ඤෙන සක්කාය භාසිතං ‘උපතීයති ලොකො අඤ්ඤො’ති.
යමහං ඤාතා ව දිස්සා ව සුතා ව අභාරස්මා අනභාරිතං පබ්බජිතොති.

අවජරිතං හො රට්ඨපාල, අබ්බුතං හො රට්ඨපාල, යාවසුභාසිතමිදං
තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්මුඤ්ඤෙන උපතීයති
ලොකො අඤ්ඤොති. උපතීයති හි හො රට්ඨපාල, ලොකො අඤ්ඤො.

සංවිජ්ජනෙත ඛො හො රට්ඨපාල, ඉමස්මිං රුජකුලෙ භජීකායාපි
අස්සකායාපි රථකායාපි පතතිකායාපි, යෙ අමිභාකං ආපදසු පරියොධාය
වත්තිස්සන්ති. ‘අත්තාණො’¹ ලොකො අනභිස්සරෙ’ති භවං රට්ඨපාලො
ආහ. ඉමස්ස පන හො රට්ඨපාල, භාසිතස්ස කථං අත්ථො දට්ඨබ්බොති?

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, අත්ථි තෙ කොචි අනුසාසිකො
ආබාධොති?

අත්ථි මෙ හො රට්ඨපාල, අනුසාසිකො ආබාධො. අපොකද මං
හො රට්ඨපාල, මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා පරිවාරෙනා සීතා හොන්ති
ඉද්දති රුජා කොරබොසා කාලං කරිස්සති, ඉද්දති රුජා කොරබොසා
කාලං කරිස්සති’ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, ලභයි තං තෙ මිත්තාමච්චා ඤාති-
සාලොභිතෙ ‘ආයනතු මෙ හොනො: මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා,
සබ්බෙව සත්තා ඉමං වෙදනං සංවිහර්ථ, යථාහං ලුහුකතරිකං වෙදනං
වෙදිගෙය්ස’න්ති, උදහු තංයෙව තං වෙදනං වෙදිගසිති?

නාහං හො රට්ඨපාල, ලභාමි තෙ මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතෙ
ආයනතු මෙ හොනො: මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා, සබ්බෙව සත්තා
ඉමං වෙදනං සංවිහර්ථ, යථාහං ලුහුකතරිකං වෙදනං වෙදිගෙය්සන්ති.
අථ ඛො අහමෙව තං වෙදනං වෙදිගාමිති.

ඉදං ඛො තං මහාරුජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා
සම්මාසම්මුඤ්ඤෙන සක්කාය භාසිතං ‘අත්තාණො’¹ ලොකො අනභිස්සරෙ’ති
යමහං ඤාතා ව දිස්සා ව සුතා ව අභාරස්මා අනභාරිතං පබ්බජිතොති.

අවජරිතං හො රට්ඨපාල, අබ්බුතං හො රට්ඨපාල, යාවසුභාසිතමිදං
තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්මුඤ්ඤෙන ‘අත්තාණො
ලොකො අනභිස්සරෙ’ති. අත්තාණො හි හො රට්ඨපාල, ලොකො
අනභිස්සරො.

1. අත්තාණෙ - සිඤ්ඤා, මජ්ඣං, ස්ථ.

මහරජ, ඒ කෙසේ හිතේ? එපරිදි මැ තෝ දන් උරුමල ඇතියෙහි බාහුමල ඇතියෙහි සමත් අත්බව ඇතියෙහි සම්ප්‍රාමාවචරයෙහි ද?

හවත් රටවසාලයෙහි, එසේ නො වෙමි. දන් දිරාගියෙහි වෘද්ධ වූයෙහි මහලු වූයෙහි කල් ගැලවූයෙහි පස්විට වයසට පැමිණියෙහි වෙමි. මාගේ අසුවන විය වෙයි. හවත් රටවසාලයෙහි, මම කිසි දිනෙක මෙහි සා තබමිනි අන් තැනෙකැ සා තබමි* කී යැ.

මහරජ, හඟවත් වූ සියල්ල දන්නා සියල්ල දක්නා අර්භත් ඒ සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙ කරුණ සඳහා "ලෝකයා ජරාමරණය කරා යෙයි, අටුව යැ"යි වදන ලදී. මම යම් ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියෙහි ද මෙ එයට හේතු යි.

ආශ්වයානී යැ හවත් රටවසාලයෙහි, අද්භූත යැ හවත් රටවසාලයෙහි, ඒ භාගාවත් වූ සියල්ල දන්නා සියල්ල දක්නා අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් "ලෝකයා ජරාමරණ කරා යෙයි, අටුව යැ"යි වදන මෙය සුභාෂිතයක් මැ යැ, හවත් රටවසාලයෙහි, ලෝකයා ජරාමරණය කරා යේ මැ යැ අටුව යි.

හවත් රටවසාලයෙහි, යම් සියුරු සෙන්හු අප ගේ විපක්ෂී දී උවදුරු මැඩගෙන වැටෙත් ද, එ බඳු වූ හස්තිසමූහයෝ ද අශ්වසමූහයෝ ද රජසමූහයෝ ද පදනි සමූහයෝ ද මෙ රජකුලයෙහි ඇත් මැ යැ. හවත් රටවසාලයෝ "ලෝකයා ප්‍රාණ රහිත යැ, වෙත පැමිණ අස්වසන්නට නිසියෙක් නැත්තේ යැ"යි කියති. හවත් රටවසාලයෙහි, මෙ භාෂිතයාගේ අර්ථ කෙසේ දක්සුතු වෙ ද?

මහරජ, ඒ කෙසේ හිතේ? තට කිසියම් සිරුරෙහි නිධානගත වැ වැටෙන ආබාධයෙක් ඇද්ද?

හවත් රටවසාලයෙහි, මට අනුසයිත වාතාබාධයෙක් ඇත. හවත් රටවසාලයෙහි කිසි දිනෙකැ සගයහරවන් ද නැසහලේනැයෝ ද මා වට කොට ගෙන සිටියාහු වෙති, 'දන් කෝරවා රජ කල්ලිය කෙරෙයි, දන් කෝරවා රජ කල්ලිය කෙරෙයි' කියා යි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හිතේ? "හවත් මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නැසහලේනැයෝ ද එත්වා, මම යම් පරිදි ලඝුතර වේදනාවක් විදින්නෙමි නම් එපරිද්දෙන් හැමදෙන මෙ වේදනාව බෙදගනුව"යි. ඒ සගයහරවන් හා නැසහලේනැයන් ලබාගන්නෙහි ද? නොහොත් තෙපි මැ ඒ වේදනාව විදුනහු ද?යි.

හවත් රටවසාලයෙහි, මා ගේ හවත් මිත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නැසහලේනැයෝ ද එත්වා, "යම් පරිදි මම ලඝුතර වේදනාවක් විදුනෙමි නම් එපරිදි හැම දෙන මෙ වේදනා බෙදගනුව"යි ඒ සගයහරවන් හා නැසහලේනැයන් ලබා නො ගන්නෙමි, වැළිත් මම මැ ඒ වේදනාව විදගනිමි* යි. කී.

මහරජ, "ලෝකයා ප්‍රාණ රහිත යැ, අනාභිස්සර යැ"යි හඟවත් වූ වූ සියල්ල දන්නා සියල්ල දක්නා අර්භත් ඒ සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙ කරුණ සඳහා වදන ලදී. මම යම් ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියෙහි ද මෙ එයට හේතු යි.

හවත් රටවසාලයෙහි, ආශ්වයානී යැ හවත් රටවසාලයෙහි, අද්භූත යැ "ලෝකයා ප්‍රාණ රහිත යැ, අනාභිස්සර යැ"යි හඟවත් වූ සියල්ල දන්නා සියල්ල දක්නා අර්භත් ඒ සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මෙය මොනොවට වදන ලද්දේ මැ යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සංවිජ්ජති ඛො හො රට්ඨපාල, ඉමසමි රුජකුලෙ පහුතං තිරිසුඤ්ඤ-පුච්ඡණං. භූමිගතඤ්ඤෙව වෙහාසගතඤ්ඤ, 'අස්සකො ලොකො සබ්බං පහාය ගමිතීය'නති, භවං රට්ඨපාලො අහ. ඉමස්ස පන හො රට්ඨපාල, භාසිතස්ස කථං අපො දට්ඨබ්බොති?

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, යථා තං ඵතරති පඤ්ඤති කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සමඛිතිගුණො පරිවාරෙයි. ලව්ඨයි තං පරත්තාපි, ඵවමෙවංගං ඉමෙහෙව පඤ්ඤති කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සමඛිතිගුණො පරිවාරෙමිති. උදුහු අඤ්ඤෙ ඉමං හොගං පටිපජ්ජස්සනති, තං පන යථාකමං ගමිස්සාමිති?

යථාගං හො රට්ඨපාල, ඵතරති පඤ්ඤති කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සමඛිතිගුණො පරිවාරෙමි. නාහං ලව්ඨාමි පරත්තාපි ඵවමෙවංගං ඉමෙහෙව පඤ්ඤති කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සමඛිතිගුණො පරිවාරෙමිති. අථ ඛො අඤ්ඤෙ ඉමං හොගං පටිපජ්ජස්සනති. අහං පන යථාකමං ගමිස්සාමිති.

ඉදං ඛො තං මහාරුජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්ධොන සක්ඛාය භාසිතං: 'අස්සකො ලොකො සබ්බං පහාය ගමිතීය'නති. යමහං ඤාතො ව දිස්සා ව සුත්තො ව අගාරස්මා අනගාරිතං පබ්බජිතොති.

අවජ්ජිතං හො රට්ඨපාල, අබහුතං හො රට්ඨපාල, යාව සුභාසිතමිදං තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්ධොන 'අස්සකො ලොකො, සබ්බං පහාය ගමිතීය'නති, අස්සකො හි හො රට්ඨපාල, ලොකො සබ්බං පහාය ගමිතීයං.

'උභෙනා ලොකො අතීතොතා තණ්හා දුගො'ති භවං රට්ඨපාලො අහ. ඉමස්ස පන හො රට්ඨපාල, භාසිතස්ස කථං අපො දට්ඨබ්බොති?

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, පීතං කුරුං අජ්ඣාචසයිති?

ඵවං හො රට්ඨපාල, පීතං කුරුං අජ්ඣාචසාමිති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, ඉධ තෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පුරත්ථිමාය දිසාය සඤ්ඤාසිකො පච්චසිකො. සො තං උපසඛික්ඛිතො ඵවං වදෙය්‍ය: යත්තෙ මහාරුජ, ජානෙය්‍යාසි, අහං ආගච්ඡාමි පුරත්ථිමාය දිසාය, තත්ථඥංගං මගන්තං ජනපදං ඉඤ්ඤෙව පීතඤ්ඤ ඛුර්ජනං ආකිණ්ණ-මනුස්සං, ඛුර්ජනං තත්ථ භජිකායා අස්සකායා රථකායා පඤ්ඤිකායා, ඛුර්ජනං තත්ථ ධනධානුඤ්ඤං¹, ඛුර්ජනං තත්ථ තිරිසුඤ්ඤ පුච්ඡණං අකතඤ්ඤෙව කතඤ්ඤ, ඛුර්ජනං තත්ථ ඉතිපට්ඨිකායො. සත්තං ව තාවතකෙන බලමතොතන² අභිච්ඡිතිකුං, අභිච්ඡිත මහාරුජා'ති. කිනති තං කරෙය්‍යාසිති?

තමපි මයං හො රට්ඨපාල, අභිච්ඡිත³ අජ්ඣාචසෙය්‍යාමාති.

1. ඛුර්ජනං දන්තාජිතං - ස්‍යා, PTS.
2. බලපෙත්ත - PTS.
තාවතකකෙන බලපෙත්ත ස්‍යා.
3. අභිච්ඡිත - ස්‍යා.

භවත් රටපාලයෙහි, මේ රාජකූලයෙහි භූමිගත වූත් ආකාශගත වූත් ප්‍රභූත තිරණාසාරී ඇත. “ලෝකයා තමා අයත් කිසිවක් නැත්තේ යැ” හැම හැරපියා යායුතු යැ”යි. භවත් රටපාලයෝ කියති. භවත් රටපාලයෙහි, වැළිත් මේ භාෂිතයා ගේ අර්ථය කෙසේ දැක්වුණු වේ ද? යි.

මහරජ, ඒ කීමැයි හඟනෙහි ද? යම්කෙසේ දැන් පස්කම්මණයෙන් යුක්ත වැසමත්වාගත වැසුන් පිනවවු ද, තෙහි පරලෙව්විදි “මෙසෙයින් මැ මම මම මැ පස්කම්මණයෙන් යුක්ත වැසමත්වාගත වැසුන් පිනවමි” ලබවු ද? නොහොත් අනායෝ මේ භෝගය පිළිපදනාහු ද, තෙහි වැළිත් කර්මානුරූප වැසන්තහු ද? යි.

භවත් රටපාලයෙහි, යම්කෙසේ මම දැන් පස්කම්මණයෙන් යුක්ත වැසමත්වාගත වැසුන් පිනවමි ද, මම පරලෙව්විදි “මෙසෙයින් මැ මම මැ පස්කම්මණයෙන් යුක්ත වැසමත්වාගත වැසුන් පිනවමි” නොලැබෙමි, වැළිත් අන්ත මේ භෝග ලබන්නාහ. මම වැළිත් කම්මෙය යන්නෙමි”යි.

මහරජ, ඒ හඟවත් වූ සියල්ල දන්නා සියල්ල දක්නා අර්ථය සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් මේ සඳහා “ලෝකයා තමා අයත් කිසිවක් නැත්තේ යැ, සියල්ල හැරපියා යායුතු වන්නේ යැ”යි වදන ලද. මම යම් දහමක් දන ද දක ද අසා ද ගෙන් නික්ම සසුන් වන්නෙමි නම් මේ එය යි.

ආශ්වයා යැ භවත් රටපාලයෙහි, අද්භූත යැ භවත් රටපාලයෙහි, ඒ හඟවත් වූ සියල්ල දන්නා සියල්ල දක්නා අර්ථය සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් “ලෝකයා තමා අයත් කිසිවක් නැත්තේ යැ, සියල්ල හැරපියා යායුතු වන්නේ යැ”යි වදන මේ සුභාෂිත මැ යි. භවත් රටපාලයෙහි, ‘ලෝකයා තමා අයත් කිසිවක් නැත්තේ මැ යැ, සියල්ල හැරපියා යායුතු මැ වන්නේ යි.

“ලෝකයා උන යැ, අතෘප්ත යැ, තෘණාවට දස යැ”යි භවත් රටපාලයෝ කියති. භවත් රටපාලයෙහි, මේ භාෂිතයා ගේ අර්ථ කෙසේ දැක්වුණු වේ ද? යි.

මහරජ, ඒ කීමැයි හඟිති ද? සමෘද්ධ වූ කුරු ජනපදයෙහි ඉසුරු වැවෙසේ ද? යි.

එසේ යැ භවත් රටපාලයෙහි, සමෘද්ධ වූ කුරු ජනපදයෙහි වෙසෙමි”යි.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙහි තොප ගේ හැදෑරිය හැකි වචන ඇති උපාදේශවචන ඇති පුරුෂයෙක් පෙරදිගින් එන්නේ යැ. හෙ තොප කරා එළැඹ මෙසේ කියන්නේ යැ: මහාරාජයෙහි, දන්නේ මැනවි. මම පෙරදිගින් එන්නෙමි. එහි සමෘද්ධ වූත් ඉතා සමෘද්ධ වූත් බොහෝ ජනයා ඇති මිනිසුන් ගැවැසිගත් මහත් ජනපදයක් දිවිමි. එහි භස්තිකායයෝ බොහෝහ, අශ්වකායයෝ බොහෝහ, රථකායයෝ බොහෝහ, පද්ධිකායයෝ බොහෝහ, එහි ධනධාන්‍යා බොහෝ යැ, එහි කළ නොකළ තිරණාසාරී බොහෝ යැ, එහි ස්ත්‍රීපරිග්‍රහ බොහෝ යැ, තාවන්මාත්‍රබලයෙකින් දනන්නට හැකි යැ, මහරජ දිනාගනුව”යි. කිම ඒ කෙරෙහි ද? යි.

‘භවත් රටපාලයෙහි, අපි එ ද දිනාගෙන වසමහ’යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තං කීං මඤ්ඤපි මහාරුජ, ඉධ තෙ පුරිසො ආගච්ඡය්‍ය පච්ඡිමාය
දිසාය-පෙ- උත්තරාය දිසාය-පෙ- දක්ඛිණාය දිසාය-පෙ- පරසමුග්ගතො
සඤ්ඤාසිකො පච්චසිකො. සො තං උපසඤ්ඤාමිති; එවං වදෙය්‍ය: යග්ගෙ
මහාරුජ, ජානෙය්‍යාසි, අහං ආගච්ඡාමි පරසමුග්ගතො, තත්ථගුහං මහත්තං
ජනපදං ඉඤ්ඤෙව ජීවඤ්ඤෙව ඛහුජ්ඣං ආකිණ්ණමනුස්සං, ඛහු තත්ථ හජී-
කායා අස්සකායා රථකායා පතතිකායා, ඛහු තත්ථ ඛනඛඤ්ඤං, ඛහු තත්ථ
භීරඤ්ඤපුට්ඨණ්ණං අකඤ්ඤෙව කතඤ්ඤෙව, ඛහු තත්ථ ඉප්පිපරිග්ගහො.
සකකා ච තාවතකෙන ඛලමතෙතන අභිච්ඡිතිං. අභිච්ඡිත මහාරුජා'ති
කීනති නං කරෙය්‍යාසිති.

තමපි මයං හො රට්ඨපාල, අභිච්ඡිත අජ්ඣාචසෙය්‍යාමාති.

ඉදං ඛො තං මහාරුජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා
සමමාසමුද්ධෙන සකාය හාසිතං: 'උභො ලොකො අතීතො තණ්හා-
දුසො'ති. යමහං ඤාතී ව දිට්ඨා ව සුතී ව අභාරස්මා අනගාරියං
පබ්බජිතොති.

අච්ඡරියං හො රට්ඨපාල, අබ්බුතං හො රට්ඨපාල, යාව සුහාසිතමිදං
තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සමමාසමුද්ධෙන 'උභො
ලොකො අතීතො තණ්හාදුසො'ති. උභො හි හො රට්ඨපාල ලොකො
අතීතො තණ්හාදුසොති.

ඉදම්චොචායස්මා රට්ඨපාලො, ඉදං වතී අරාපරං එතදචොච:

පස්සාමි ලොකෙ සධතෙ මනුස්සෙ
ලභ්භාන විතතං න දදන්ති මොහා,
පුභ්භා ඛනං සන්තිවයං කරොන්ති
හිශෙය්‍යව¹ කාමෙ අභිපත්ථයන්ති.

රාජා පසංගා² පඨවිං විජිත්තා³
සසාගරන්තං මහිමාවසන්තො,⁴
ඔරං සමුග්ගස්ස අතිත්තරුපො,
පාරං සමුග්ගස්ස පත්ථයෙථ.

රාජා ච අඤ්ඤෙ ච ඛහු මනුස්සා
අවිතතණ්හා⁵ මරණං උපෙනති,
උභාවා හුතීන ජහන්ති දෙහං
කාමෙ හි ලොකවති නහජි තිත්ති.

1. හිශෙය්‍ය ව - ස්‍යා.
2. පසංගා - සිමු, මජ්ඣං, PTS.
3. ජිත්තී - සිමු.
4. {මහිං ආවසන්තො - PTS.
මහිමාවසන්තො - සිමු.
5. අතිත්තතණ්හා - මජ්ඣං,

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙහි ශ්‍රාද්ධය වචන ඇති විස්වාසයට වූ තොර හේ පුරුෂයෙක් පැළඳිගිනුයේ එය . . . උතුරුදිගින් එය . . . දකුණුදිගින් එය . . . පරසමුද්‍රයෙන් එය. හේ තොර කරා එළඹ මෙසේ බෙණෙයි : දේවයන් වහන්ස, දන්තාව? මම පරසමුද්‍රයෙන් එමි. එහි සමාද්ධිමත් වූ ද වෘද්ධිමත් වූ ද බොහෝ දෙනා ඇති මනුෂ්‍ය-ගණාකීර්ණ මහත් ජනපදයක් දිවිමි. එහි හස්තිසමූහයෝ බොහෝහ. අශ්වසමූහයෝ බොහෝහ. රජසමූහයෝ බොහෝහ. පදතිසමූහයෝ බොහෝහ. ධනධාන්‍යා බොහෝයැ. එහි කළ නො කළ හිරණාසවණ් බොහෝ යැ. එහි ස්ත්‍රීපරිග්‍රහ බොහෝ යැ. තාවන්මාත්‍ර-බලයෙකින් දන්තවත හැකි යැ. දෙවයිනි, දිනාගනුව'යි. කිම, එය කරන්නාව'යි.

හවත් රජවර්ගයෙහි, අපි එ ද දිනාගෙන වසමි'යි.

මහරජ, හවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දන්තා අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් "ලොකයා උන යැ, තෘප්ති රහිත යැ, තෘෂ්ණාදය යැ යන මෙ බස මෙ කරුණ සඳහා වදන ලද්දේ යැ. මම යම් ධර්මනිර්දේශයක් දන ද දක ද අසා ද හිඟගෙන් නික්ම සස්තව පැමිණියෙමි ද මෙ එයට හෙතු යි.

හවත් රජවර්ගයෙහි, ආශ්වයා යැ, හවත් රජවර්ගයෙහි, අද්භූත යැ. හවත් වූ සියල්ල දන්තා සියල්ල දන්තා අර්හත් ඒ සමාක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් "ලොකයා උන යැ තෘප්ති රහිත යැ තෘෂ්ණාදය යැ යන මෙ බස මොනොවට වදන ලද්දේ මැ යැ. හවත් රජවර්ගයෙහි, ලොකයා උන මැ යැ තෘප්ති රහිත මැ යැ තෘෂ්ණාදය මැ යි.

ආයුෂ්මත් රජවර්ග තෙරණුවෝ මෙ ධර්මනිර්දේශ කීහ. මෙ කියා නැවැත තදන්‍ය තෙල භාෂෙද කීහ :

"ලෝකයෙහි ධනසම්පන්න මිනිසුන් දකිමි. ධන ආබ මෝහ හේතුවෙන් නො දෙති. ලෝකාභිභූත වුවහු ධනය රැස් කෙරෙති, පුතපුතා කාමසම්පත් බෙහෙවින් පතත්.

රජ සතුරුවූ මැඩගෙන සාගරාත්ත සහිත පොළෝ දිනා පොළොව පසස්තෝ සමුද්‍රයා හේ මෙතෙර සියරට ඇත ද (එයින්) අතෘප්තරූප වූ සමුද්‍රයා හේ පරතෙර (ද්විපාත්තරය) ද පතන්නෝ යැ.

රජු හා තදන්‍ය බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ ද අවිගතතෘෂ්ණ වූ මරණයට යෙත්. අපරිපූර්ණ මනෝරථ ඇති වූ මැ දේහය පියත්. මෙලොවැ වස්තුකාමයෙහි තෘප්තියෙක් නම් නැත.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කන්දනති නං ඤාති¹ පකිරිත කෙසෙ
අහො වතා නො² අමරාති වාහු,
වජේන නං පාරුතං නීහරිති,
විතං සමාධාය තතො බහනති.

සො බ්බානති සුලෙභි තුර්ජමානො
එකෙන වජේන පහාය ගොගෙ,
න මිගමානස්ස භවනති තාණං
ඤාතිධි මිත්තා අථ වා සහායා.

දයාදකා තස්ස ධනං හරනති
සතෙතා පන ගච්ඡති යෙන කම්මං,
න මිගමානං ධනමනෙති කිඤ්චි
පුත්තා ව දුරා ව ධනඤ්ච රථිං.

න දීඝමාසුං ලභතෙ ධනෙන
න වාපි විතෙතන ජරං විහනති,
අප්පං හිදං³ ජිවිතමාහු ධිරා
අසක්කන්තං⁴ විපාරිතාමධම්මං.

අබ්බා දුට්ඨො ව පුසනති එස්සං
බාලො ව ධිරො ව තථෙව පුට්ඨො,
බාලො හි බාලාචරිතොව සෙති
ධිරො ව න වෙධති එස්සපුට්ඨො.

තඤ්ඤා හි පඤ්ඤා ව ධනෙන සෙය්‍යො
යාය වොසානං ඉධාසිගච්ඡති,
අබ්බොසිතත්තා⁵ හි හවාහවෙසු
පාපාති කම්මාති කරොනති මොහා.

උපෙති ගබ්බඤ්ච පරඤ්ච ලොකං
සංසාරමාපජ්ජ පරම්පරාය,
තස්සපපඤ්ඤා අභිසංඤ්ඤානො
උපෙති ගබ්බඤ්ච පරඤ්ච ලොකං.

වොරො යථා සංචික්ඛුබ්බෙ ගභීතො
සකම්මනා⁶ හඤ්ඤාති පාපධම්මො,
එවං පජා පෙච්ච පරං හි ලොකෙ
සකම්මනා හඤ්ඤාති පාපධම්මො.⁷

1. තං ඤාති - සිමු.

3. අප්පකඤ්චිදං - ස්‍යා.

5. අසොසිතත්තා - සිමු, PTS.

7. පාපධම්මා - ස්‍යා.

2. නෙ - PTS.

4. අස්සක්කන්තං - ස්‍යා.

6. සකම්මිනා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

ඥාතීන් කෙරෙහි විසුරුවාගෙන ඔහු ආභවාන කෙරෙයි. අහෝ අප හේ නැයෝ එකාන්ත-යෙන් නො මැරෙන්නාහු වෙත්ව'යි ද කියයි. වස්ත්‍රයෙකින් පොරොත්තාලද ඔහු ගෙන් බැහැර කොට විතකයට නඟා ඉක්බිති දවත්.

හේ හෝගයන් හැරපියා එක් මැ වස්ත්‍රයෙකින් යුතු වැ හුලින් පෙළනුලැබෙමින් දුවෙයි. මියනුවහට මෙලොවැ ඥාතීන් මිත්‍රයෝ නොහොත් යහළුවෝ ත්‍රාණ නො වෙත්.

ඔහු හේ ධනය දයාදයෝ ගෙන යයි. සත්තව වැළිත් කර්මානුරූප වැ යෙයි. කිසි ධනයක් මිය යනුවහු පසුපස නො එයි. පුත්‍රයෝ ද භායාබෝ ද ධනය ද රට ද නො එත්.

ධන භේතයෙන් යම් දීර්ඝායුෂ ලබා ද ඒ ධනයෙන් ජරාව නො ද නස්තේ යැ. බුද්ධාදී ධීරයෝ අල්ප වූ තෙල ජීවිතය පෙරළෙන සැහැව් ඇති (එහෙයින් ම) අශාස්වතයක් කොට වදරත්.

ආභායයෝ ද දරිද්‍රයෝ ද අනිෂ්ට මරණස්පඨයට පැමිණෙත්. බාලයා ද ධීරයා ද එසෙයින් මැ පහළේ වෙයි. (වෙසෙස කීමෙක යත් :) බාලයා වනාහි බාලභාවයෙන් භීෂික වැ හෝතේ යැ. අනිෂ්ටස්පර්ශයෙන් ස්පර්ශ කරනලද ධීරයා වනාහි නො සැලෙන්නේ යි.

මෙලොව යම් ප්‍රඥයෙකින් ලෝකාන්ත සම්බ්‍රාහ්ම නිර්වාණය ලබා ද එහෙයින් ධනයට වඩා ප්‍රඥව මැ උතුම් වෙයි. අව්‍යවසිත (අර්හත්ප්‍රාප්තියෙන් සසර අවසන් නො කළ) බැවින් මොහ භේතයෙන් කුදුවහන් හවයෙහි පවතම් කෙරෙත්.

හේ සුනසුනා සසරට පැමිණ මාතෘගර්භය කරා ද පරලොව කරා ද එළැබෙයි. ඔහු හේ ක්‍රියා හඳුනා මදනුවණැත්තේ මාතෘගර්භය කරා ද පරලොව කරා ද එළැබෙයි.

(සන්ධිවිජේද සම්බ්‍රාහ්ම) පාපධර්ම ඇති පොර තෙම යම්සේ සන්ධිමුඛයෙහි දී ගන්නා ලද්දේ සාධක කර්ම භේතයෙන් පෙළනු ලැබේ ද, එසෙයින් මැ පාපසම්භාව ඇති ප්‍රජාව මියැ පරලොවහි දී සියකම් හෙයින් පෙළනු ලැබෙයි.

කාමා හි චිත්තා මවුරා මනොරමා
 විරුපරුපෙන මථෙතති චිත්තං,
 ආදිනවං කාමගුණෙසු දිඤ්ඤා
 තඤ්ඤා අහං පබ්බජිතොමි රාජ.

දුමප්පලානිව්ථ පතනති මානව්ඨා
 දහරා ච වුඤ්ඤා ච සරිරහෙදා,
 එතමපි දිඤ්ඤා* පබ්බජිතොමි රාජ
 අපණ්ණකං සාමඤ්ඤාමෙව සෙසෙයා”ති.

රඬ්ඬපාලසුතං දුතීයං.

—

-
1. දුමප්පලානෙව - සිඹු, මජ්ඣං, සයා.
 2. { එතං විදිතා - සයා.
 { එවමපි දිඤ්ඤා - සිඹු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යම් භෙයකින් වස්තුකාමයෝ විසිතුරු වූවාහු මධුර වූවාහු (පුහුණුව) මනරම් වූවාහු විවිධස්වරූපයෙන් සිත අළලක් ද, එහෙයින් මහරජ මම් කාමඥයෙහි ආදීනව දැක පැවිදි වූයෙමි.

තරුණ වූ ද වෘද්ධ වූ ද සත්ත්වයෝ ශරීරභේදයෙන් වෘක්ෂයන්ගේ එල සෙයින් (දිවියෙන්) ගිළිහෙති. මහරජ, මෙසේත් දැක පැවිදි වීමි. නොයඤ්ඤක වූ ශ්‍රමණභාවය මැ උත්තරිතර වෙමි" යයි.

ඥ වැනි රට්ඨපාල සූත්‍ර යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 4. 3

මබාදෙවසුනතං

එවං මේ සුතං : එකං සමයං භගවා මිටිලායං විහරති මබාදෙ-
වම්බවනෙ.¹ අථ ඛො භගවා අඤ්ඤාතරස්මිං පදෙසෙ සිතං පාඤ්ඤාසි.
අථ ඛො ආයස්මතො ආනන්දස්ස එතදභොසි : කො ණු ඛො හෙතු,
කො පච්චයො භගවතො සිතස්ස පාඤ්ඤාමාය, න අකාරණේ² තථාගතා
සිතං පාඤ්ඤාරොනති³ති. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ එකංසං චිචරං
කඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනඤ්ඤාලිපකාමෙත්වා භගවතං එතදවොච :
කො ණු ඛො හතෙන, හෙතු කො පච්චයො භගවතො සිතස්ස පාඤ්-
ඤාමාය? න අකාරණේ⁴ තථාගතා සිතං පාඤ්ඤාරොනති⁵ති.

භූතපුබ්බං ආනන්ද, ඉමිස්සායෙව මිටිලායං රාජා අභොසි මබාදෙවො⁶
නාම ඛම්මිකො ධම්මරාජා ඛම්මෙ සිතො මහාරාජා ඛම්මං චරති
චූඤ්ඤාමායපතිකෙසු තෙනමෙසු⁷ වෙසි ජානපදෙසු ච. උපොසථස්සාදි
උපවසති චාතුර්ග්ගිං පඤ්ඤාසිං අධිමිඤ්ඤා පකඛස්ස.

අථ ඛො ආනන්ද, රාජා මබාදෙවො ඛහුන්තං⁸ වස්සානං ඛහුන්තං
වස්සාසතානං ඛහුන්තං වස්සාසහස්සානං අවමයෙන කප්පකං ආමනෙතසි :
'යද මෙ සම්ම කප්පක, පසෙය්සාසි සිරස්මිං පලිතාති⁹ ජාතාති, අථ
මෙ ආරොවෙය්සාසි¹⁰ති. එවං දෙවාති ඛො ආනන්ද, කප්පකො රඤ්ඤා
මබාදෙවස්ස පච්චස්සොසි. අද්දසා ඛො ආනන්ද, කප්පකො ඛහුන්තං¹¹
වස්සානං ඛහුන්තං වස්සාසතානං ඛහුන්තං වස්සාසහස්සානං අවමයෙන
රඤ්ඤා මබාදෙවස්ස සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති. දිස්වාන රාජානං මබා-
දෙවං එතදවොච : පාඤ්ඤාතො ඛො දෙවස්ස දෙවස්සා, දිස්වාන සිරස්මිං
පලිතාති¹² ජාතාති¹³ති. තෙන හි සම්ම කප්පක, තාති පලිතාති සාධුකං
සඤ්ඤායෙන උභිධිතො මම¹⁴ අඤ්ඤාලිපමිං පතිට්ඨාපෙහිති. එවං දෙවාති
ඛො ආනන්ද, කප්පකො රඤ්ඤා මබාදෙවස්ස පච්චස්සාතො තාති පලිතාති
සාධුකං සඤ්ඤායෙන උභිධිතො රඤ්ඤා මබාදෙවස්ස අඤ්ඤාලිපමිං
පතිට්ඨාපෙහි.

අථ ඛො ආනන්ද, රාජා මබාදෙවො කප්පකස්ස ගාමවරං දන්තා
ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං ආමනතාපෙතො එතදවොච : පාඤ්ඤාතො ඛො මේ
තාත කුමර දෙවස්සා, දිස්වාන සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, භූතතා
ඛො පන මේ මානුසකා කාමා, සමයො දිබ්බෙ කාමෙ පරියෙසිතුං.
එහි තුං තාත කුමාර, ඉමං රජං පටිපජ්ජ, අහං පන කෙසමස්සං
මහාරෙතො කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙතො අගාරස්මා අනගාරිංසං

1. මහදෙවම්බවනෙ - මජ්ඣිම, සූ. 1.

2. න අකාරණෙන - PTS.

3. මහදෙවො - මජ්ඣිම, සූ. 1.

4. නිගමෙසු - සිමු.

5. ඛහුන්තං - මජ්ඣිම, සූ. 1.

6. එලිතාති - PTS.

7. මම - PTS.

2. 4. 3

මබාදේව සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිහුලුනුවර නිසා මබාදේව නම් අභිඥානීහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එක්තරා පියෙසෙක්හි සිනා පහළ කළ සේක. එසඳ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ට තෙල සිත් වී : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිනා පහළ කිරීමට හේතු කවරෙ යැ, ප්‍රත්‍යය කවරෙ යැ? නො කරුණෙහි තරාගතයෝ සිනා පහළ නො කෙරෙති"යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ සිවුරු එකස් කොට පෙරවැබුණුදෙසට ඇඳිලි බැඳ වැඳ භාග්‍යවත්තට තෙල බස් සැල කොළෝ : "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිනා පහළ කිරීමට හේතු කවරෙ යැ, ප්‍රත්‍යය කවරෙ යැ? අකාරණයෙහි තරාගතයෝ සිනා පාළ නො කෙරෙති"යි.

ආනන්දය, පෙර වූ දයක් කියමි : මෙ මැ මිටීලායෙහි ධාර්මික වූ ධර්මාඡන් වූ මබාදේව නම් රජ කෙනෙක් වූහ. (දශකුශල කම්පට) ධර්මයෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි ද නියමිතවැසියන් කෙරෙහි ද දනවුවැසියන් කෙරෙහි ද සම වැ හැසිරෙයි. තුද්ධත්වය ද පසළොස්වත්තය ද අටවත්තය ද පෙහෙවස් ද එළැබෙයි.

එකල්හි ආනන්දය, මබාදේව රජ බොහෝ වර්ෂගතසහස්‍රයන් ඇවෑමෙන් කපුටා ඇමැති ය : "සඟය කපුට, යම් දිනෙකැ මා හිස නර උපදනේ වේ ද, එසඳ මට සැල කරව"යි කී. ආනන්දයෙහි, ඒ කපු "දේවයෙනි, එසේ යැ"යි මබාදේව රජුට පිළිවදන් දිනි. ආනන්දයෙහි ඒ කපු වර්ෂගතසහස්‍රයන් ඇවෑමෙන් මබාදේව රජුගේ හිසැ උපන් නර දිවි. දක මබාදේව රජුට තෙල කී : "දේවයන්හට දේවදූතයෝ පහළ වූහ, හිසෙහි උපන් පලිතයෝ පැනෙති" යි. "සඟය කපුට, එ කරුණින් ඒ නර මොනොවට හඬුයෙන් උදුරා මා ඇඳිලියෙහි තබව"යි. ආනන්දයෙහි, ඒ කපුටා "දේවයෙනි, එසේ යැ"යි. මබාදේව රජුට පිළිවදන් දී ඒ පලිතයන් මොනොවට අඬුයෙන් උදුරා මබාදේව රජු ගේ ඇඳිලියෙහි තැබී.

ආනන්දය, ඉක්බිති මබාදේව රජ කපුටාට ගම්වර දී දෙවුපුත් කුමරු අමතා තෙල බස් කී : "පුතැ කුමරුවෙනි, මට දේවදූතයෝ පහළ වූහ, හිසෙහි උපන් නර පැනෙයි, මා විසින් මාත්‍රාණ්‍යාමයෝ වළඳනලදහ, දිවාකාම සොයන්නට කල් වෙයි. පුතැ කුමරුවෙනි, තෙපි එව, මේ රජය පිළිපදුව, මම වනාහි කෙහෙමස් බහා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙත් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙමි. පුතැ කුමරුවෙනි, ඒ කරුණින් මැ තෙපි ද යම් දිනෙකැ

පබ්බජ්ඣාමි. තෙන හි තාත කුමාර, යද්ද කම්මි පසෙසය්‍යාසි සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, අථ කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිකා කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්තාති අව්ජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජේය්‍යාසි. යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වටං¹ නිභිතං අනුප්පව්‍යෙතය්‍යාසි. මා බො මෙ තං අනතිමපුරිසො අහොසි. යස්මිං බො තාත කුමාර, පුරිසස්සගෙ වත්තමානෙ එවරුපස්ස කාල්‍යාණස්ස වටස්ස සමුච්ඡේදො හොති, සො තෙසං අනතිමපුරිසො හොති. තං තාහං තාත කුමාර, එවං වද්මි: 'යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වටං නිභිතං අනුප්පව්‍යෙතය්‍යාසි, මා බො මෙ තං අනතිමපුරිසො අහොසි'ති.

අථ බො ආනන්ද, රාජා මබ්බදෙවො කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජෙට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිකා ඉමස්මිංයෙව මබ්බදෙවඔවතෙ කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්තාති අව්ජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජී. සො මේත්තාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං එරිත්වා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං², ඉති උඤ්ඤාධිකාරී තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවත්තං ලොකං මේත්තාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඤ්ඤාන ඵරිත්වා විහාසි, කරුණාසහගතෙන වේතසා -පෙ-ඉද්ධිකාසහගතෙන වේතසා -පෙ-උපෙක්ඛාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං එරිත්වා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං² ඉති උඤ්ඤාධිකාරී තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඤ්ඤාන ඵරිත්වා විහාසි.

රාජා බො පනානන්ද, මබ්බදෙවො චතුර්සීතිවස්සසහස්සාති කුමාර-කිළිතං කිළි, චතුර්සීතිවස්සසහස්සාති ඔපරජ්ජං³ කාරෙසි, චතුර්සීති වස්සසහස්සාති රජ්ජං කාරෙසි, චතුර්සීතිවස්සසහස්සාති ඉමස්මිං යෙව මබ්බදෙවඔවතෙ අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිත්වා බ්‍රහ්මචරියං චරි. සො වත්තාරෙ බ්‍රහ්මචරිභාරෙ භාවෙත්වා කාසස්ස හෙද පරමමරණා බ්‍රහ්මලොකුපගො අහොසි.

අථ බො ආනන්ද, රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස බහුත්තං වස්සානං බහුත්තං වස්සසතානං බහුත්තං වස්සසහස්සානං අච්චයෙන කප්පකං ආමනෙත්වා: 'යද්ද මෙ සම්ම කප්පක, පසෙසය්‍යාසි සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති. අථ මෙ ආරෙවෙය්‍යාසි'ති. එවං දෙවොති බො ආනන්ද, කප්පකො රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස පච්චයෙය්‍යාසි. අද්දසා බො ආනන්ද, කප්පකො බහුත්තං වස්සානං බහුත්තං වස්සසතානං බහුත්තං වස්සසහස්සානං අච්චයෙන රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, දිස්වාන රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තං එතද්දෙවො: 'පාතුග්ගා බො දෙවස්ස දෙවදුතා, දිස්සන්ති සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති'ති. තෙන හි සම්ම කප්පක, තාති පලිතාති සාධුකං සංඝාසෙන උඤ්ඤානා මම අක්ඛ්‍යාපිමිං පතිට්ඨාපෙති'ති. එවං දෙවොති බො ආනන්ද, කප්පකො රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස පටිසුත්වා තාති පලිතාති සාධුකං සංඝාසෙන උඤ්ඤානා රඤ්ඤො මබ්බදෙවස්ස පුත්තස්ස අක්ඛ්‍යාපිමිං පතිට්ඨාපෙසි.

1. වත්තං - මජ්ඣං, ස්‍යා.
2. චතුත්ථිං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. උපරජ්ජං - ස්‍යා

භිසෙති උපන් නර අක්කත්ත ද, එසඳ කප්පවාට ගම්වර දී දෙවුපුත්තු කුමරු මොනොවට රජයෙහි ලා සමනුශාසනා කොට කෙතෙමස් බහා කසාවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙව, මා විසින් මේ කලණ වැටෙක් පිහිටුවන ලද ද, එය පවත්වා ලව. තෙපි මා ගේ අන්තිම පුරුෂ නො වව. පුතැ කුමරුවෙහි, යම් පුරුෂයෙකුගේ ඇති වීට මෙ බඳු කලණ වට සිඳි යේ ද, හේ උන් ගේ අන්තිම පුරුෂ වෙයි. පුතැ කුමරුවෙහි, එතෙයින් මම තොපට මෙසේ කියමි : මා විසින් මේ කලණවැටෙක් පිහිටුවන ලද ද, එය පවත්වා ලව, තෙපි නඟමක් මා ගේ අන්තිම පුරුෂ වව''යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, මධ්‍යදේව රජ කප්පවාට ගම්වර දී දෙවුපුත්තු කුමරු රජයෙහි ලා සමනුශාසනා කොට මේ මුඛදේව අභිවේනෙහි මැ කෙතෙමස් බහා කසාවත් හැඳපෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන. හෙ මෙන්සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා ගෙන වියි. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තුන්වන දිග ද එසේ සතරවන දිග දැයි මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵාත්මකායෙන් හැම ලොවැ විපුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර අව්‍යාබාධ වූ ජෛත්‍රි සහගත චිත්තයෙන් ස්පඨ කොට වියි. කරුණා සහගත සිතින් මඤ්ඤාසහගත සිතින් . . . උපේක්ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් ස්පඨ කොට වියි. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තුන් වන දිග ද එසේ සතර වන දිග දැයි මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵාත්මකායෙන් හැම ලොව විපුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර අව්‍යාබාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් ස්පඨ කොට වියි.

ආනන්දයෙනි, මධ්‍යදේව රජ සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු කුමර කෙළි කෙළියේ. සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු සුවරජය කෙළේ. සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු රජය කෙළේ. සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු මේ මධ්‍යදේව අභිවේනෙහි මැ ගෙන් නික්ම සාමි ප්‍රවුර්‍යාවට පැමිණියේ බබ්බර පිරි. හෙ සතර බබ්බරෙහෙර හවා කායුත් මරණින් මතුයෙහි බබ්බලෝ කරා ගියේ වී.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, මධ්‍යදේව රජු පුත් බොහෝ වම්භතසහස්‍රයන් ඇවැමෙන් කප්පවා ඇමැති : සගය කප්පව, යම් දිනෙක මා ගේ භිසෙති පලිතයෝ උපදිත් ද, එසඳ මට කියව''යි කී. ආනන්දයෙනි, ඒ කප්පවා ''දේවයෙනි එසේ යැ ''යි මධ්‍යදේවසුත්ත රජුට පිළිවඳන් දිනි. ආනන්දයෙනි, එ කප්පවා බොහෝ වම්භතසහස්‍රයන් ඇවැමෙන් මධ්‍යදේවසුත්ත රජුගේ භිසෙති පහළ වූ නරකෙස් දිවි. දැක මධ්‍යදේවසුත්ත රාජයාහට තෙල බස් කී : ''දේවයන්හට දෙවිද්‍රතයෝ පහළ වූහ, භිසෙතිහටගත් පලිතයෝ පැනෙති''යි කී. ''සගය කප්පව, එතෙයින් ඒ පලිත මනාකොට අඩුවෙන් උදුරා මා ගේ කරපුටයෙහි තබව''යි. ආනන්දයෙනි, ''දේව-යෙනි, එසේ යැ''යි කප්පවා මධ්‍යදේවසුත්ත රාජයාහට පිළිවඳන් දී ඒ නර මනාකොට අඩුවෙන් උදුරා මධ්‍යදේවසුත්ත රජුගේ කරපුටයෙහි තැබී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ බො ආනන්ද, රඤ්ඤා මධ්‍යදෙවස්ස පුතොතා කප්පකස්ස ගාමවිරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං ආමන්තාපෙක්ඛා එතදවොච: ‘සාතුභුතා බො මෙ තාත කුමාර, දෙවදුතා දිස්සන්ති, සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, භූතතා බො පන මෙ මානුසකා කාමා, සමයො දිබ්බෙ කාමෙ පරියෙසිතුං, එහි තුං තාත කුමාර, ඉමිං රජං පටිපජ්ජ, අහං පන කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජ්ඣාමි. තෙන හි තාත කුමාර, යදා නිව්ටි පස්සෙය්‍යසි සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, අථ කප්පකස්ස ගාමවිරං දන්වා, ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිත්වා කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජේය්‍යසි. යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිගිතං අනුප්පව්‍යෙතය්‍යසි, මා බො මෙ තුං අනතිමපුරිසො අහොසි. යස්මිං බො තාත කුමාර, පුරිසස්සගෙ වත්තමානෙ එවිරුපස්ස කල්‍යාණස්ස වට්ටස්ස සමුච්ඡේදො හොති, සො තෙසං අනතිමපුරිසො හොති. තං තාහං තාත කුමාර, එවං වදාමි: යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිගිතං අනුප්පව්‍යෙතය්‍යසි, මා බො මෙ තුං අනතිමපුරිසො අහොසි’ති.

අථ බො ආනන්ද, රඤ්ඤා මධ්‍යදෙවස්ස පුතොතා කප්පකස්ස ගාමවිරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිත්වා ඉමස්මිං යෙව මධ්‍යදෙව්ඛවනෙ කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජී. සො මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා එකං දිසං එරිත්වා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන එරිත්වා විහාසි. කරුණාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා එකං දිසං එරිත්වා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති උඤ්ඤාමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛා-සහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන එරිත්වා විහාසි. රඤ්ඤා බො පනානන්ද, මධ්‍යදෙවස්ස පුතොතා චතුරසිතිවස්සසහස්සාති කුමාරකීද්‍රිතං කීද්‍රි, චතුරසිතිවස්ස-සහස්සාති ඔපරජං කාරෙසි, චතුරසිතිවස්සසහස්සාති රජං කාරෙසි, චතුරසිතිවස්සසහස්සාති ඉමස්මිංයෙව මධ්‍යදෙව්ඛවනෙ අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජේතො බ්‍රහ්මවරියං චරි. සො චත්තාරො බ්‍රහ්මවිහාරො භාවෙත්වා කායස්ස හෙද පරමවරණා බ්‍රහ්මලොකුපගො අහොසි.

රඤ්ඤා බො පනානන්ද, මධ්‍යදෙවස්ස පුත්තප්පුත්තකා². තස්ස පරමපරා චතුරසිතිවත්තියසහස්සාති³ ඉමස්මිංයෙව මධ්‍යදෙව්ඛවනෙ කෙසමස්සං ඔහාරෙත්වා කාසායාති වත්ථාති අවජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරිං පබ්බජිංසු. තෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා එකං දිසං එරිත්වා විහරිංසු. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං⁴. ඉති උඤ්ඤාමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන එරිත්වා විහරිංසු. කරුණාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වෙතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙතසා එකං දිසං එරිත්වා විහරිංසු.

1. සබ්බත්තතාය - සිමු.	3. {චතුරසිතිරාජසහස්සාති - මජ්ඣං
චතුරසිතිසහස්සාති - ස්‍යා.
2. පුත්තප්පුත්තකා - සිමු.	
4. චතුත්ථිං - මජ්ඣං, ස්‍යා.	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, මධ්‍යදෙව රජු පුත් කපුටාට ගම්වරයක් දී දෙවුපුත්තුමරු අමතා කෙල බස් කී : “පුතැ කුමරුවෙනි, මට දේවදූතයෝ පහළ වූහ. භිසෙහි උපන් පලිතයෝ පැනෙති. මා විසින් වනාහි මානුෂකාමයෝ වළඳන ලදහ. දිව්‍යකාම යොයන්නට කළි. එව දරුව කුමාරයෙනි, තෙපි මේ රජය පිළිගනුව. මම වැළිත් කෙහෙඳවුළු බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම තවුස් පැවිද්දට වදනෙමි. එසේ වී නම් පුතැ කුමරුවෙනි, යම් කලෙකැ තෙපි දු භිසෙහි පලිතයෝ දක්නවු ද, එකල්හි කපුටාට ගම්වර දී දෙවුපුත්තුමරු මොනොවට රජයෙහි සමනුශාසනා කොට කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිද්දට වදුව. මා විසින් තබන ලද මේ කලණුවැට පවත්වව. තෙපි නහමක් මා ගේ අන්තිමපුරුෂ වව. දරුව කුමාරයෙනි, යම් පුරුෂ යුගයක් පවත්නා කල්හි මෙවන් කලණුවැට සිද්ද් ද, හෙ ඔවුන් ගේ අන්තිමපුරුෂ වෙයි. එහෙයින් පුතැ කුමරුවෙනි, තොපට මම මෙසේ කියමි : “මා විසින් තබන ලද මේ කලණුවැට පවත්වව. තෙපි නහමක් මා ගේ අන්තිමපුරුෂ වව”යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, මධ්‍යදෙව රජු ගේ පුත්‍ර කපුටාට ගම්වර දී දෙවුපුත්තුමරු මොනොවට රාජ්‍යයෙහි සමනුශාසනා කොට මෙ මැ මුඛදෙව අභිවෙනෙහි කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි වන. හේමෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා විසි. එසේ දෙවන දිග යැ එසේ තුන්වන දිග යැ එසේ සතර වන දිග යැ’යි මෙසෙයින් උඩ යට සරස සියලු තැන්හි සඵාත්මතායෙන් සියලු ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙන් සහගිය සිතින් ස්පඨ කොට විසි. කරුණා සහගත සිතින් . . මෘදුතාසහගත සිතින් . . . උපේක්ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් ස්පඨ කොට විසි. එසේ දෙවන දිග යැ එසේ තුන්වන දිග යැ එසේ සතර වන දිග යැ යි මෙසෙයින් උඩ යට සරස සියලු තැන්හි සඵාත්මතායෙන් සියලු ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ අව්‍යාබාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් ස්පඨ කොට විසි. ආනන්දයෙනි, වැළිත් මුඛදෙව රජු පුත් සුවාසුදහසක් හවුරු කුමරකෙළි කෙළියේ යැ, සුවාසුදහසක් හවුරු යුවරජය කෙළේ, සුවාසුදහසක් හවුරු රජය කෙළේ, සුවාසුදහසක් හවුරු මෙ මැ මුඛදෙව අභිවෙනෙහි ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි වන්නේ බඹසර සැරි. හෙ සිවුබඹවෙහෙර වඩා කායුත් මරණින් මතු බඹලොව කරා ගියේ යි.

තවද ආනන්දයෙනි, ඒ මධ්‍යදෙව රජු ගේ දරුවුනුබුරු පරපුරෙහි සුවාසුදහසක් කෘත්‍රියයෝ මෙ මැ මධ්‍යදෙව අභිවෙනයෙහි කෙහෙමස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම තවුස්පැවිදි වන්න. ඔහු මෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් අරමුණු කොට විසූහ. එසේ දෙවන දිග යැ එසේ තුන් වන දිග යැ එසේ සතර වන දිග යැ’යි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන්හි සඵාත්මතායෙන් සියලු ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙවර වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙමුත්‍රී සහගත චිත්තයෙන් අරමුණු කොට විසූහ. කරුණාසහගත සිතින් . . . මෘදුතාසහගත සිතින් . . . උපේක්ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් ස්පඨ කොට විසූහ. එසේ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්තීං. ඉති උඤ්ඤාධිකාරීයං සබ්බසි සබ්බත්තත්තාය සබ්බාවිත්තං ලොකං උපෙක්ඛාසගතෙන චේතසා විපුලෙන මහග්ගෙන අපමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන ඵරිත්ථා විහරිංසු. තෙ චතුර්ධයිතිවය්‍යසගස්සාති කුමාරකිත්‍රිතං කිත්‍රිංසු, චතුර්ධයිතිවය්‍ය-සගස්සාති ඔපරජං¹ කාරෙසුං, චතුර්ධයිතිවය්‍යසගස්සාති රජං කාරෙසුං, චතුර්ධයිතිවය්‍යසගස්සාති ඉමසමිංසෙව මබ්බදෙවඔවනෙ අභාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතා බ්‍රහ්මචරියං චරිංසු. තෙ චත්තාරො බ්‍රහ්මවිහාරෙ භාවේත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණා බ්‍රහ්මලොකුපගා අහෙසුං.

නිමි තෙසං රාජානං² පච්ඡිමකො අහොසි ධම්මකො ධම්මරාජා, ධම්මෙ සීතො මහාරාජා ධම්මං චරති බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු චේව ජානපදෙසු ච, උපොසථස්සථ උපවසති චාතුලුසිං පස්සදසිං අධිමස්සථ පක්ඛස්සාති.

භුතපුබ්බං ආනන්ද, දෙවානං තාවතීංසානං සුඛමායං සභායං සන්තිසිත්තානං සන්තිපතිත්තානං අයමන්තරා කථා උදපාදී: ‘ලාභා වත භො විදෙහානං, සුලභං වත භො විදෙහානං. යෙසං නිමි රාජා ධම්මකො ධම්මරාජා ධම්මෙ සීතො මහාරාජා ධම්මං චරති බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු චේව ජානපදෙසු ච, උපොසථස්සථ උපවසති චාතුලුසිං පස්සදසිං අධිමස්සථ පක්ඛස්සාති.

අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ අමනෙතසි: ‘ඉච්ඡෙය්‍යාථ නො තුමො මාරිසා, නිමි රාජානං දට්ඨු’න්ති. ඉච්ඡාම මයං මාරිස, නිමි රාජානං දට්ඨන්ති. තෙන ඛො පන සමයෙන නිමි රාජා තදනුපෙය්‍යාපථෙ පණ්ණරසෙ සසිසං නභානො⁴ උපොසට්ඨකො උපරි පාසාදවරගතො නිසිත්තො හොති. අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ සෙය්‍යාපි නාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජෙය්‍ය, ඵවමෙවං දෙවෙසු තාවතීංසෙසු අන්තර්ගතො නිමිස්ස රඤ්ඤෙ පමුඛෙ⁵ පාතුරහොසි. අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ නිමි රාජානං ඵතදවොච: ‘ලාභා තෙ මහාරාජ, සුලභං තෙ මහාරාජ, දෙවා තෙ මහාරාජ, තාවතීංසා-සුඛමායං සභායං කිත්තයමානරූපා සන්තිසිත්තා: ‘ලාභා වත භො විදෙහානං, සුලභං වත භො විදෙහානං යෙසං නිමි රාජා ධම්මකො ධම්මරාජා ධම්මෙ සීතො මහාරාජා ධම්මං චරති බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු චේව ජානපදෙසු ච, උපොසථස්සථ උපවසති චාතුලුසිං පස්සදසිං අධිමස්සථ පක්ඛස්සාති. දෙවා තෙ මහාරාජ, තාවතීංසා දස්සනකාමා, තස්ස තෙ අහං මහාරාජ, සගස්සුත්තං ආජ්ඤ්ඤර්ථං පතිණ්ණාමි, අභිරුහෙය්‍යාසි මහාරාජ, දිබ්බං යානං අවිකම්පමානො’ති

අභිවාසෙසි ඛො ආනන්ද, නිමි රාජා තුණ්හිභාවෙන. අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ නිමිස්ස රඤ්ඤෙ අභිවාසනං විදිත්ථා සෙය්‍යාපි නාම බලවා පුරිසො සමම්ඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සමම්ඤ්ජෙය්‍ය. ඵවමෙවං නිමිස්ස රඤ්ඤෙ පමුඛෙ අන්තර්ගතො දෙවෙසු තාවතීංසෙසු පාතුරහොසි.

1. උපරජං - ස්‍යා, මජ්ඣං.	4. { සිසනභානො - ස්‍යා,
2. රාජා - ස්‍යා.	{ සිසං නභානො - PTS
3. සුලභලාභාවත - සිද්ධි.	5. සමමුඛෙ - ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

දෙවන දිග යැ එසේ තුන් වන දිග යැ එසේ සතර වන දිග යැ'යි මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සඵාත්මතායෙන් විසුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අටුවෙර වූ අව්‍යාබාධ වූ උපෙක්ෂා සහගත සිතීන් අරමුණු කොට විසූහ. ඔහු සුවාසුද්ගසක් හවුරුදු කුමරකෙළි කෙළියහ, සුවාසුද්ගසක් හවුරුදු සුවරජය කළහ. සුවාසුද්ගසක් හවුරුදු මහරජය කළහ. සුවාසු ද්ගසක් හවුරුදු මෙ මැ මධ්‍යදෙව අභිවෙනෙහි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියාහු බඹසර සැරූහ. ඔහු සියුබඹවෙහෙර වඩා කාබුන් මරණින් මතු බඹලොව කරා ගියහ.

ධාර්මික වූ ධර්මාඡන් වූ නිමි එ රජුන් ගේ පැසුළුරජ වී. දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණු ගැහැවියන් කෙරෙහි ද නියමගම් වැසියන් කෙරෙහි ද දනවුවැසියන් කෙරෙහි ද සම වැ හැසිරෙයි, තුද්ධවක්ති ද පසළොස්වක්ති ද අටවක්ති ද පෙහෙවසු ද වෙසෙයි.

ආනන්දයෙනි, භූතසුචියක් කියමි : සුදම්සබයෙහි රැස් වූ හුන් තවතිසාවැසි දෙවියන් කෙරෙහි මෙ අතුරු කරාව උපත : "හවන්ති, විදේහයනට එකාන්ත ලාභයෙක, හවන්ති, විදේහයනට එකාන්ත මනා ලාභයෙක. යම් කෙනකුන්ට ධාර්මික වූ ධර්මාඡන් වූ නිමි රජ ඇද්ද, දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි ද නියමගම් වැසියන් කෙරෙහි ද දනවුවැසියන් කෙරෙහි ද සම වැ හැසිරේ ද, තුද්ධවක්ති ද පසළොස්වක්ති ද අටවක්ති ද පෙහෙවසු වෙසේ ද, ඒ විදේහයනට එකාන්ත ලාභයෙකැ"යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්‍ය තවතිසාවැසි දෙවියන් ඇමැති : "නිදුකාණෙනි තෙහි අප ගේ නිමි රජු දක්නට කැමැතියවූ ද"යි. එසමයෙහි වනාහි නිමි රජ එ පණ්ණාසි පොහෝ දවස්හි හිස් සෝධා නභා පෙහෙවස් සමාදාන වූ මතුමහල්තලයට වැද හුන්නේ වෙයි. එසඳ ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්‍ය යම්සේ නම් බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් හෝ දික් කරන්නේ ද, දික් කළ අතක් හෝ වක් කරන්නේ ද, එසෙයින් මැ තවතිසාදෙවියන් කෙරෙහි අතුරුදහන් වූයේ නිමි රජු පෙරට පහළ වී. ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්‍ය නිමි රජහට තෙල බස් කී : "මහරජ, තොපට ලාභයෙක, මහරජ, තොපට මනා ලාභයෙකි මහරජ, තවතිසාවැසි දෙවියෝ සුදම්සබයෙහි තොප ගේ ගුණකීර්තනය කෙරෙමින් හුන්හ : "හවන්ති, විදේහයනට එකාන්ත ලාභයෙක, හවන්ති, විදේහයනට එකාන්ත මනා ලාභයෙක, යම් කෙනකුන්ට ධාර්මික වූ ධර්මාඡන් වූ නිමි රජ ඇද්ද, දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි ද නියමගම් වැසියන් කෙරෙහි ද දනවුවැසියන් කෙරෙහි ද සම වැ හැසිරේ ද, තුද්ධවක්ති ද පසළොස්වක්ති ද අටවක්ති ද පෙහෙවසු වෙසේ ද, ඒ වෙදෙහයනට එකාන්ත ලාභයෙකැ"යි ගුණ කීර්තනය කෙරෙමින් හුන්හ. මහරජ, තවතිසාවැසි දෙවියෝ තොප දක්නා කැමැතියහ. මහරජ, තොපට මම දහසක් අසුන් යෙදු ආර්තය රථයක් එවන්නෙමි. මහරජ, නො බා දිව්‍යයානයට නැහෙව"යි කී.

ආනන්දයෙනි, නිමි රජ තුෂ්ණිමිභාවයෙන් ඉවයි. එසඳ ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්‍ය නිමි රජු ගේ අධිවාසනා දූත යම්සේ නම් බලවත් පුරුෂයෙක් වක් කළ අතක් හෝ දික් කරන්නේ ද දික් කළ අතක් හෝ වක් කරන්නේ ද, එසෙයින් මැ නිමි රජු හමුයෙහි අතුරුදහන් වූයේ තවතිසා දෙවියන් කෙරෙහි පහළ වී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ මාතලීසඛිභාහකං ආමනෙතයි: එහි කුං සමම මාතලී, සහස්සස්සත්තං ආඡඤ්ඤරථං යොජේතා නිමි රාජානං උපසඛික්ඛේතා එවං වදෙයි: ‘අයං තෙ මහාරාජ, සහස්සස්සත්තො ආඡඤ්ඤරථො සකෙකන දෙවානම්ඤ්ඤන පෙසිතො. අභිරුහෙය්‍යාසි මහාරාජ, දිබ්බං යානං අවිකම්පමානො’ති. එවං හඤ්ඤානවාති² ඛො ආනන්ද, මාතලී සඛිභාහකො සක්කස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පටිස්සුතා සහස්සස්සත්තං ආඡඤ්ඤරථං යොජේතා නිමි රාජානං උපසඛික්ඛේතා එතදවොච: ‘අයං තෙ මහාරාජ සහස්සස්සත්තො ආඡඤ්ඤරථො සකෙකන දෙවානම්ඤ්ඤන පෙසිතො, අභිරුහ මහාරාජ, දිබ්බං යානං අවිකම්පමානො. අපි ච මහාරාජ, කතමෙන තං නෙමි, යෙන වා පාපකම්මා පාපකානං කම්මානං විපාකං පටිසංවෙදෙනති, යෙන වා කල්‍යාණකම්මා කල්‍යාණානං කම්මානං විපාකං පටිසං- වෙදෙනති’ති? උභයෙනෙව මං මාතලී නෙහිති. සමාපෙයි³ ඛො ආනන්ද, මාතලීසඛිභාහකො නිමි රාජානං සුඛම්මං සභං⁴. අද්දසා ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ නිමි රාජානං දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දිස්වාන නිමි රාජානං එතදවොච:

එහි ඛො මහාරාජ, ස්වාගතං⁵ මහාරාජ, දෙවා තෙ⁶ මහාරාජ, තාවතීංසා සුඛම්මායං සභායං කිත්තයමානරූපා සන්තිසින්නා, ‘ලාභා වත භො විදෙහානං, සුලඬං වත’ භො විදෙහානං, යෙසං නිමි රාජා ඛම්මිකො ඛම්මරාජා ඛම්මෙ සීතො මහාරාජා ඛම්මං වරති බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු වෙච ජානපදෙසු ව. උපොසථඤ්ඤ උපවිසති වාතුද්දසිං පඤ්චදසිං අට්ඨමිඤ්ඤ පක්කස්සා’ති. දෙවා තෙ මහාරාජ, තාවතීංසා දස්සනකාමා, අභිරම මහාරාජ, දෙවෙසු දෙවානුභාවෙනාති. අලං මාරිස, තතෙච මං මිටිලං පටිනෙතු. තජාහං ඛම්මං චරිස්සාමි බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු වෙච ජානපදෙසු ව, උපොසථඤ්ඤ උපවිසස්සාමි වාතුද්දසිං පඤ්චදසිං අට්ඨමිඤ්ඤ පක්කස්සාති අථ ඛො ආනන්ද, සකෙකා දෙවානම්ඤ්ඤ මාතලී සඛිභාහකං ආමනෙතයි: එහි කුං සමම මාතලී, සහස්සස්සත්තං ආඡඤ්ඤරථං යොජේතා නිමි රාජානං තතෙච මිටිලං ජට්ඨෙනෙහිති. එවං හඤ්ඤානවාති ඛො ආනන්ද, මාතලීසඛිභාහකො සක්කස්ස දෙවානම්ඤ්ඤස්ස පටිස්සුතා සහස්සස්සත්තං ආඡඤ්ඤරථං යොජේතා නිමි රාජානං තතෙච මිටිලං පටිනෙයි.

තත්‍ර සුදං ආනන්ද, නිමිරජා ඛම්මං වරති බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමෙසු වෙච ජානපදෙසු ව, උපොසථඤ්ඤ උපවිසති වාතුද්දසිං පඤ්චදසිං අට්ඨමිඤ්ඤ පක්කස්ස. අථ ඛො ආනන්ද, නිමිරජා බහුත්තං වස්සසභස්සානං අව්වයෙන කප්පකං ආමනෙතයි, ‘යද්‍ය මෙ සමම කප්පක, පස්සෙය්‍යාසි සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, අථ මෙ ආරුච්චෙය්‍යාසි’ති. එවං දෙවාති ඛො ආනන්ද, කප්පකො නිමිස්ස රඤ්ඤෙසු පච්චස්සෙය්‍යාසි. අද්දසා ඛො ආනන්ද, කප්පකො බහුත්තං වස්සානං බහුත්තං වස්සසභානං බහුත්තං වස්සසභස්සානං අව්වයෙන නිමිස්ස රඤ්ඤෙසු සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, දිස්වාන නිමි රාජානං එතදවොච: පාතුභුතා ඛො දෙවස්ස දෙවදුතා, දිස්සන්ති සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති’ති. තෙන හි සමම

1 මාතලීං සඛිභාහකං - මජ්ඣං, ස්‍යා

2 එවං හොතු හඤ්ඤානවාති - PTS.

3 සමපවෙසෙයි - ස්‍යා, මජ්ඣං.

4 සුඛම්මායං සභායං - ස්‍යා.

5 ස්වාගතං - සිඬු. PTS.

6 තෙ දස්සනකාමා - මජ්ඣං.

7 සුලඬලාභා වත - සිඬු.

එසඳ ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්දු මාතලී රියැදුරු ඇමැති : "සගය මතලී, එව තෙපි දහසක් අසුන් යෙදු ආරත්‍ය රථයක් සද ගෙන නිමිරස්ස කරා එළැඹ මෙසේ කියව : "මහරජ, මේ දහසක් අසුන් යෙදු ආරත්‍ය රථය තොපට සක් දෙව්දු විසින් එවන ලද. මහරජ, නො බා දිව්‍යයානායට නැගෙව"යි. ආනන්දයෙනි, මාතලී සඬ්‍රාහක 'තොපට යහපතෙකි දේවයෙනි'යි සක්දෙව්දුහට පිළිවදන් අස්වා දහසක් අසුන් යෙදු ආරත්‍ය රථයක් සද ගෙන නිමිරස්ස කරා එළැඹ තෙල බස් කී : "මහරජ, මේ දහසක් අසුන් යෙදු ආරත්‍ය රථය යනුදෙවෙන්දු විසින් තොපට එවන ලද, මහරජ, නො බා දිව්‍යයානායට නැගෙව. තවද මහරජ, "යම් මහෙකි හෝ පාපකම් ඇත්තාහු පාපකම්යන් ගේ විපාක විදිත් ද, යම් මහෙකි හෝ කල්‍යාණකම් ඇත්තාහු කල්‍යාණකම්යන් ගේ විපාක විදිත් ද, ඒ කවර මහෙකින් තොප ගෙන යෙමි ද?"යි 'මාතලිය, මා දෙමහින් මැ ගෙන යව'යි. ආනන්දයෙනි, මාතලී රියැදුරු නිමිරස්ස සුදම්සබයට පැමිණවී. ආනන්දයෙනි, සක් දෙව්දු නිමිරස්ස දුරින් මැ එන්නා දිටි. දක නිමිරස්සට තෙල බස් කී : "

"එන්නේ යැ මහරජ, ස්වාගත යැ මහරජ, මහරජ තවකියා වැසි දෙවියෝ තොප ගේ ගුණ කීර්තනය කෙරෙමින් සුන්හ : "හවන්ති විදෙහරථවැසියනට එකාන්ත ලාභයෙක, හවන්ති, විදෙහරථවැසියනට එකාන්ත මනා ලාභයෙක, යම් කෙනකුන්ට ධාර්මික වූ ධර්මාරාජන් වූ නිමිරජ ඇද්ද, දහමෙහි සිටි මහරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමිගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරෙර් ද, කුසස්වක්ති දු පසළොස්වක්ති දු අටවක්ති දු පෙහෙවසුදු වෙසෙමි ද, ඒ විදෙහරථවැසියනට ඒකාන්ත ලාභයෙකැ"යි. මහරජ, තවකියා වැසි දෙවියෝ තොප දක්නා කැමැතියහ. මහරජ දෙවියන් කෙරෙහි දේවානුභාවයෙන් සිත් අලව"යි. කම් නැත නිදුකාණෙනි, එහි මිසුලුනුවරට මැ මා පෙරළා පමුණුවාවා. එහි මම බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමිගම් වැසියන් කෙරෙහි දු දනවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරෙන්නෙමි. කුසස්වක්ති හා පසළොස්වක්ති හා අටවක්ති හා පෙහෙවසුදු වෙසෙමි"යි. එසඳ ආනන්දයෙනි, සක්දෙව්දු මාතලී රියැදුරු ඇමැති : "සගය මාතලී එව. තෙපි අසුන්දහසක් යෙදු ආරත්‍ය රථයක් සද ගෙන නිමිරස්ස එ මිනිස්ලොවහි මිසුලුනුවරට මැ ඇරලව"යි. ආනන්දයෙනි, මාතලී සඬ්‍රාහක 'යහපතෙකි තොපට දේවයෙනි'යි සක්දෙව්දුහට පිළිවදන් අස්වා අසුන් දහසක් යෙදු ආරත්‍ය රථයක් යොද ගෙන නිමිරස්ස එ මිනිස්ලොව මිසුලු නුවරට මැ ඇරලී.

ආනන්දයෙනි, එහි වූකලී නිමිරජ බමුණුගැහැවියන් කෙරෙහි දු නියමිගම්වැස්සන් කෙරෙහි දු දනවැසියන් කෙරෙහි දු සම වැ හැසිරෙයි. කුසස්වක්ති හා පසළොස්වක්ති හා අටවක්ති හා පෙහෙවසුදු වෙසෙයි. එසඳ ආනන්දයෙනි, නිමිරජ බොහෝ වම්යන් බොහෝ වම්යනයන් බොහෝ වම්යහසුයන් ඇවැමෙන් කපුවා ඇමැති : "සගය කපුව, යම් කලෙකැ මා ගේ හිසෙහි උපන් පලිතයෝ දක්නෙහි ද, එකල්හි මට සැල කරව"යි. ආනන්දයෙනි, කපු 'එසේ යැ දේවයෙනි'යි නිමිරජහට පිළිවදන් ඇස්වී. ආනන්දයෙනි, කපුවා බොහෝ වම්යන් බොහෝ වම්යනයන් බොහෝ වම්යහසුයන් ඇවැමෙන් නිමිරස්ස ගේ සිරසෙහි උපන් පලිතයන් දිටි, දක නිමිරජහට තෙල බස් කී : "දේවයන්ට දේවිදුතයෝ පහළ වූහ, සිරසෙහි උපන් පලිතයෝ පැනෙහි"යි, 'එසේ වී නම් සගය කපුව, ඒ පලිතයන්

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කප්පක, තාති පලිතාති සාධුකං සණ්ඨාසෙන උඤ්චිතා මම අඤ්ඤාදිසං පතිට්ඨාපෙති'ති. එවං දෙවොති ඛො ආනන්ද, කප්පකො නිමිසං රඤ්ඤා පටිසුඤ්ඤා තාති පලිතාති සාධුකං සණ්ඨාසෙන උඤ්චිතා නිමිසං රඤ්ඤා අඤ්ඤාදිසං පතිට්ඨාපෙයි. අථ ඛො ආනන්ද, නිමි රජා කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං ආමන්තාපෙත්වා එතදවොච: 'පාතුභූතා ඛො මෙ තාත කුමාර, දෙවදුතා, දිස්සන්ති සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, භූතතා ඛො පන මෙ මානුසකා කාමා, සමයො දිබ්බෙ කාමෙ පරියෙසිතූං. එහි තිං තාත කුමාර, ඉමං රජං පටිපජ්ජ, අහං පන කෙසම්ඤ්ඤං ඔභාරෙත්වා කාසායාති වන්තාති අවජාදෙත්වා අභාරස්මා අනභාරිං පබ්බජිස්සාමි. තෙන හි තාත කුමාර, යද්ද නිවසි පණ්ණාසාසි සිරස්මිං පලිතාති ජාතාති, අථ කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිතා කෙසම්ඤ්ඤං ඔභාරෙත්වා කාසායාති වන්තාති අවජාදෙත්වා අභාරස්මා අනභාරිං පබ්බජෙත්වාසි, යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ඨං නිසිතං අනුප්පව්‍යෙත්වාසි, මා ඛො මෙ තිං අනතිමපුරිසො අහොසි. යස්මිං ඛො තාත කුමාර, පුරිසස්සගෙ චත්තමානෙ එවරුපස්ස කල්‍යාණස්ස වට්ඨස්ස සමුච්ඡේදො හොති, සො තෙසං අනතිමපුරිසො හොති. තං තාතං තාත කුමාර, එවං වදාමි: 'යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ඨං නිසිතං අනුප්පව්‍යෙත්වාසි, මා ඛො මෙ තිං අනතිමපුරිසො අහොසි'ති.

අථ ඛො ආනන්ද, නිමි රජා කප්පකස්ස ගාමවරං දන්වා ජේට්ඨපුත්තං කුමාරං සාධුකං රජේ සමනුසාසිතා ඉමස්මිංයෙව මබ්බදෙවච්චවනෙ කෙසම්ඤ්ඤං ඔභාරෙත්වා කාසායාති වන්තාති අවජාදෙත්වා අභාරස්මා අනභාරිං පබ්බජි. සො මෙත්තාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්තිං ඉති උඤ්චිතො තිරිසං සබ්බසි සබ්බත්තත්වාය සබ්බාවන්තං ලොකං මේත්තා-සහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහස්සතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්වා විහාසි. කරුණාසහගතෙන චේතසා -පෙ-මුද්දිතාසහගතෙන චේතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන චේතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහාසි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්තිං. ඉති උඤ්චිතො තිරිසං සබ්බසි සබ්බත්තත්වාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛා-සහගතෙන චේතසා විපුලෙන මහස්සතෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛිත ඵරිත්වා විහාසි.

නිමි ඛො පනානන්ද, රජා චතුරසිතිවස්සසහස්සාති කුමාරක්ඛිත්‍රිං කිත්‍රි, චතුරසිතිවස්සසහස්සාති ඔපරජං කාරෙසි, චතුරසිතිවස්ස-සහස්සාති රජං කාරෙසි, චතුරසිති වස්සසහස්සාති ඉමස්මිංයෙව මබ්බදෙවච්චවනෙ අභාරස්මා අනභාරිං පබ්බජිත්වා චුග්ගවරිසං චරි. සො චත්තාරො චුග්ගවිහාරෙ භාවෙත්වා කායස්ස හෙද පරමමරුණං චුග්ගමිලොකුපගො අහොසි.

නිමිස්ස ඛො පනානන්ද, රඤ්ඤා කල්‍යාණකො නාම පුත්තො අහොසි. සො න අභාරස්මා අනභාරිං පබ්බජි. සො තං කල්‍යාණං වට්ඨං සමුච්ඡේදි. සො තෙසං අනතිමපුරිසො අහොසි. සියා ඛො පන තෙ ආනන්ද, එවමස්ස: අඤ්ඤා නුත තෙන සමයෙන රජා මබ්බදෙවො

මොනොවට හවුයෙන් උදුරා මා ගේ ඇදිලියෙහි තබව'යි. ආනන්දයෙනි, කපු 'එසේ යැ දෙවයෙනි'යි නිමිරජුට පිළිවදන් අස්වා ඒ පලිකයන් මනාකොට හවුයෙන් උදුරාගෙන නිමිරජු ගේ කරපුටයෙහි තැබී. එසේ ආනන්දයෙනි, නිමිරජ කපුවාට ගම්වර දී දෙවුපුත් කුමරු අමතා තෙල බස් කී : "පුතැ කුමරුවෙනි, මට දේවදුතයෝ පහළ වූහ, හිසෙහි උපන් පලිතයෝ පැනෙහි, මා විසින් මානුෂකාමයෝ වළඳන ලදහ. දන් දිවාකාම පිරියෙස්නට කළි. දරුව කුමාරයෙනි, එව තෙපි මේ රජය පිළිගනුව, මම වැළිත් කෙහෙ. මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම ආනාගර තවුස්පැව්දි වදනෙමි. එසේ වී නම් පුතැ කුමරුවෙනි, යම් දවසෙකැ තෙපි දු සිරසෙහි උපන් පලිකයන් දක්නවු නම් එසේ කපුහට ගම්වර දී දෙවුපුත් කුමරු මොනොවට රජයෙහි සමනුශාසනා කොට කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම තවුස්පැව්දි වදුව. මා විසින් තබනලද මේ කලණුවට පවත්වව, තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිම පුරුෂ වව. පුතැ කුමරුවෙනි, යම් පුරුෂයෙකු පවත්නා කල්හි මෙවන් කලණුවට සිද්දේ ද, හෙ උන් ගේ අත්තිම පුරුෂ වෙයි, එහෙයින් පුතැ කුමරුවෙනි, මම තොපට මෙසේ කියමි : "මා විසින් තබන ලද මේ කලණුවට පවත්වව, තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිම පුරුෂ වව"යි.

ඉක්බිති ආනන්දයෙනි, නිමිරජ කපුහට ගම්වර දී දෙවුපුත් කුමරු මොනොවට රජයෙහි සමනුශාසනා කොට මෙමැ මුඛදේව අභිවෙනෙහි කෙහෙඬවුළු බහා කහවත් හැඳපෙරෙව ගෙන් නික්ම තවුස් පැව්දි වී. හෙ මෙන් සහගිය සිතින් එක් දසක් අරමුණු කොට විසි. එසේ දෙවන දස යැ, එසේ තුන් වන දස යැ, එසේ සතර වන දස යැ යි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තත්ති සථාත්මනායෙන් මුළුලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අව්‍යාබාධ වූ මෙන් සහගිය සිතින් අරමුණු කොට විසි. කරුණා සහගත සිතින් . . . මෘදුතා සහගත සිතින් . . . උපේක්ෂා සහගත සිතින් එක් දසක් අරමුණු කොට විසි. එසේ දෙවන දස යැ එසේ තුන් වන දස යැ එසේ සතර වන දස යැ යි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තත්ති සථාත්මනායෙන් මුළුලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අව්‍යාබාධ වූ උපේක්ෂා සහගත සිතින් අරමුණු කොට වාස කෙළේ යි.

ආනන්දයෙනි, නිමිරජ වූකලී සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු කුමර කෙළි කෙළියේ යැ, සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු යුවරජය කෙළේය. සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු මහරජය කෙළේය. සුවාසුද්දහසක් හවුරුදු මෙ මැ මධ්‍යදේව අභිවෙනෙහි ගෙන් නික්ම තවුස්පැව්දි වැ බබ්බසර සැරි. හෙ සිද්ධබ්බසරෙහෙර වඩා කාචුන් මරණින් මතු බබ්බලෝ කරා ගියේ යි.

තවද ආනන්දයෙනි, නිමිරජහට කලාරජනක නම් පුතෙක් වී. ගේ ගිහිගෙන් නික්ම තවුස්පැව්දි නො වී, හෙ එ කලණුවට සින්දේ යැ, හෙ උන් ගේ අත්තිම පුරුෂ වී. ආනන්දයෙනි, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි : "එසමයෙහි යමෙක් එ කලණුවට තැබී ද, එ මධ්‍යදේව රජ අනෙකෙක් වී යැ"යි. ආනන්දයෙනි, තෙල මෙසේ නො දැක්කැ යුතු යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අහොසි යෙන¹ තං කල්‍යාණං වට්ටං නිභින්නති². න ඛො පනෙනං ආනන්ද, එවං දට්ඨබ්බං. අහං තෙන සමයෙන රජා මබ්බදෙවො අහොසිං, අහං තං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිනිං³ මයා තං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං පච්ඡිමා ජනතා අනුප්පව්‍යෙතසි. තං ඛො පනානන්ද, කල්‍යාණං වට්ටං න නිබ්බිදය න විරුහය න නිරෝධය න උපසමය න අභිඤ්ඤය න සම්මොධය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව බ්‍රහ්මලොකුප්පත්තියා.

ඉදං ඛො පනානන්ද, එතරහි මයා කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං එකන්තනිබ්බදය විරුහය නිරෝධය උපසමය අභිඤ්ඤය සම්මොධය නිබ්බානාය සංවත්තති. කතමා වානන්ද, එතරහි මයා කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං එකන්තනිබ්බදය විරුහය නිරෝධය උපසමය අභිඤ්ඤය සම්මොධය නිබ්බානාය සංවත්තති: අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො. සෙය්‍යපීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසංකප්පො සම්මාවාචා සම්මා-කම්මන්තො සම්මාආජිවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. ඉදං ඛො ආනන්ද, එතරහි මයා කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං එකක්කන්ත නිබ්බිදය විරුහය නිරෝධය උපසමය අභිඤ්ඤය සම්මොධය නිබ්බානාය සංවත්තති. තං ඛො අහං ආනන්ද, එවං වදාමි: යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පව්‍යෙතය්‍යාථ. මා ඛො මෙ තුම්හ අනතිමපුරිසා අනුච්ඡා. යසම් ඛො ආනන්ද, පුරිසයුගෙ වත්තමානෙ එවරුපස්ස කල්‍යාණස්ස වට්ටස්ස සමුච්ඡේදො භොති, සො තෙසං අනතිමපුරිසො භොති. තං ඛො අහං ආනන්ද, එවං වදාමි: යෙන මෙ ඉදං කල්‍යාණං වට්ටං නිභිතං අනුප්පව්‍යෙතය්‍යාථ. මා ඛො මෙ තුම්හ අනතිමපුරිසා අනුච්ඡා'ති.

ඉදමචොච ගගවා අත්තමනො ආයස්මා ආනන්දො ගගවතො හායිතං අභිනන්දීති.

මබ්බදෙව⁴ සුත්තං තතීයං.

1. යො - සිඝ්‍ර.
2. නිභිනිති - සිඝ්‍ර.
3. නිභනිං - PTS.
4. මභදෙව - මජ්ඣං, ය්‍යා.

මම එසමයෙහි මබ්බදේව රජ වීමි. මම එ කලණුවැට තැබීමි. මා විසින් තබන ලද එ කලණුවැට පඤ්චම ජනතාව පැවැත්වී. ආනන්දයෙනි, එ කලණුවැට වනාහි නිවේදය පිණිස වීරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස නො පවති, බබ්බලොව උපත පිණිස පමණක් මැ පවති.

ආනන්දයෙනි, මෙ කල මා විසින් තබන ලද මේ කලණුවැට එකාන්ත නිවේදය පිණිස වීරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවති. ආනන්දයෙනි, මෙකල මා විසින් තබන ලද කවර නම් කලණුවැටෙක් ඒකාන්ත නිවේදය පිණිස වීරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවතී ද යත් : මෙ මැ ආයථිඅණ්ටාඨගික-මාරිය යි. එ කිසේ යැ යත් : සමාග්දෘෂ්ටි යැ සමාක්සංකල්ප යැ සමාග්වචන යැ සමාක්කමාන්ත යැ සමාගාථීව යැ සමාග් ව්‍යායාම යැ සමාක්ස්මාති යැ සමාක්සමාධි යි. ආනන්දයෙනි, මෙකල්හි මා විසින් තබන ලද මෙ කලණුවැට එකාන්ත නිවේදය පිණිස වීරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඤ්ච පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවති. එහෙයින් මැ ආනන්දයෙනි, මම මෙසේ කියමි : "මා විසින් තැබූ මේ කලණුවැට පවත්වවු, තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිම පුරුෂයෝ වව. ආනන්දයෙනි, යම් පුරුෂ යුගයක් පවත්නා කල්හි මෙවන් කලණුවැට සිද්දේ ද, හෙ උන් ගේ අත්තිම පුරුෂ වෙයි. එහෙයින් ආනන්දයෙනි, මම නොපට මෙසේ කියමි : "මා විසින් තබන ලද මෙ කලණුවැට පවත්වවු, තෙපි නහමක් මා ගේ අත්තිම පුරුෂයෝ වව" යි.

වුහු මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන්ගේ භාෂිතය අභිනන්දනය කළහ' යි.

තුන් වැනි මබ්බදේව සුත්‍ර යි.

මධුරසුභා.

[illegible]

1. {ගුඤ්චනෙ - සිමු.
{ගුඤ්චනෙ - සසා.
2. මවුරො - මජ්ඣං, සසා, PTS.
3. වුට්ඨො - සසා.
4. මහව්වා රාජානුභාවෙන - සිමු.
5. ඉති - සිමු, ඉදං - සසා.
6. කිමකකාසිති - මජ්ඣං, සසා.
7. ඉච්චෙය්‍ය - සිමු,

මධුර සත්‍රය

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිනි ? කැක්කුල උපන් රජක්කට ද බනගෙන් වෙවයි බානායෙන් වෙවයි පිදියෙන් වෙවයි රනින් වෙවයි සමෘද්ධි වෙ නම් ඒ ඵෙශ්වයාසම්පන්නයාහට කෘත්‍රියයා ද කැලෑ ම නැඟී සිටිනසුලු වූයේ පසු වෑ හෝනාසුලු වූයේ කුම් කෙරෙම් දැ යි පිළිවිස කී සේ අසා කරනුයේ මන වඩන සේ හැසිරෙනුයේ පියබස් බණනුයේ වේ ද? ඵ ඵෙශ්වයා සම්පන්නයාහට බමුණු ද... ප්‍රියවාදී වේ ද? ඵ ඵෙශ්වයාසම්පන්නයාහට වෙඟායා ද... ප්‍රියවාදී වේ ද? ඵ ඵෙශ්වයාසම්පන්නයාහට ශුද්‍රයා ද කැල මෑ නැඟී සිටිනසුලු වූයේ පැසුර හෝනාසුලු වූයේ කුම් කෙරෙම් දැ යි පිළිවිස කී සේ අසා කරනුයේ මනවඩන සේ හැසිරෙනුයේ ප්‍රිය බස් බණනුයේ වේ ද?

බ්‍රහ්මයාණං වෙපි හො කම්මාන, ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, බ්‍රහ්මයොපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාතිපාති කිංකාරපට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදී, බ්‍රාහ්මණොපිසායාණං -පෙ- වෙසායොපිසායාණං -පෙ- සුද්දෙපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාතිපාති කිංකාරපට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදීති.

නං කිං මඤ්ඤයි මහාරාජ, බ්‍රාහ්මණාණං වෙපි ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, බ්‍රාහ්මණොපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාතිපාති කිංකාරපට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදී, වෙසායො-පිසායාණං -පෙ- සුද්දෙපිසායාණං -පෙ- බ්‍රහ්මයොපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාතිපාති කිංකාරපට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදීති?

බ්‍රාහ්මණාණං වෙපි හො කම්මාන, ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, බ්‍රාහ්මණොපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාති-පාති කිංකාරපට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදී, වෙසායොපිසායාණං -පෙ- සුද්දෙපිසායාණං -පෙ- බ්‍රහ්මයොපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාතිපාති කිංකාරපට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදීති.

නං කිං මඤ්ඤයි මහාරාජ, වෙසායාණං වෙපි ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, වෙසායොපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාතිපාති කිංකාරපට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදී, සුද්දෙපිසායාණං -පෙ- බ්‍රහ්මයොපිසායාණං බ්‍රාහ්මණොපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාතිපාති කිංකාරපට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදීති?

වෙසායාණං වෙපි හො කම්මාන, ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා. වෙසායොපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාතිපාති කිංකාරපට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදී, සුද්දෙපිසායාණං -පෙ- බ්‍රහ්මයො-පිසායාණං -පෙ- බ්‍රාහ්මණොපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාතිපාති කිංකාර-පට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදීති.

නං කිං මඤ්ඤයි මහාරාජ, සුද්දායාණං වෙපි ඉජ්ඣෙය්‍ය ධනෙන වා ධඤ්ඤාන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, සුද්දෙපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාතිපාති කිංකාරපට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදී, බ්‍රහ්මයොපිසායාණං -පෙ- බ්‍රාහ්මණොපිසායාණං -පෙ- වෙසායොපිසායාණං පුබ්බුධාසි පච්ඡාතිපාති කිංකාරපට්ඨානාථ මනාපචාරි පියවාදීති?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භවත් කාන්‍යායනගෙනී, ක්ෂත්‍රියයක්භව ද ධනගෙන් වේවයි ධාන්‍යාගෙන් වේවයි රජත-
ගෙන් වේවයි ජාතරූපගෙන් වේවයි සමෘද්ධි වේ නම් ඒ ඉසුරුමක්භව ක්ෂත්‍රියයා ද කැල මැ
නැඟී සිටීනුයේ පැසුර හෝතේ කුම් කෙරෙම් ද යි පිළිවිස කී සේ අයා කරනුයේ මනවධන
සේ හැසිරෙනුයේ පිය බස් බණනුයේ වෙයි. ඒ ඉසුරුමක්භව ප්‍රාඞ්මණ්‍යා ද . . . පිය
බස් බණනුයේ වෙයි. ඒ ඉසුරුමක්භව වෛශ්‍යා ද . . . පිය බස් බණනුයේ වෙයි, ඒ
ඉසුරුමක්භව භූයා ද කැල මැ නැඟී සිටීනුයේ පැසුර හෝතේ කුම් කෙරෙම් ද'යි පිළිවිස
කී සේ අයා කරනුයේ මන වධන සේ හැසිරෙනුයේ පියබස් බණනුයේ වෙයි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හිඟි? බවුණක්හට ද ධනයෙන් වෙවයි ධනයෙන් වෙවයි රජයෙන් වෙවයි ජාතරූපයෙන් වෙවයි සමෘද්ධි වේ නම් ඒ ඉසුරුමක්හට බවුණක් පළවු මැ නැඟී සිටිනුයේ පසු වැ ලා භෝතේ කුම කෙරෙමි ද යි පිළිවිස අසා කී සේ කරනුයේ මන වඩන සේ හැසිරෙනුයේ ප්‍රිය තෙපුල් බණනුයේ වෙ ද? ඒ ඉසුරුමක්හට වෙවඟයා ද . . . ප්‍රියවැදී වෙ ද? ඒ ඉසුරුමක්හට ගුයා ද . . . ප්‍රියවැදී වෙ ද? ඒ ඉසුරුමක්හට කෘත්‍රියයා ද පළවු මැ නැඟී සිටිනුයේ පසු වැ ලා භෝතේ කුම කෙරෙමි ද යි පිළිවිස අසා කී සේ කරනුයේ මන වඩන සේ හැසිරෙනුයේ ප්‍රිය බස් බණනුයේ වෙ ද?

භවත් කාතාසයනායෙනි, ඉදින් බමුණක්භව ද ධනායෙන් වෙවයි ධානායෙන් වෙවයි
 ඊදියෙන් වෙවයි රනින් වෙවයි සමෘද්ධි වෙ නම් එ ඉසුරුමත්භව බමුණු ත් පළව නැගී
 සිටිනුයේ පසු වැ ලා භෝතේ කුම් කෙරෙමි ද දි පිළිවිස අසා කී සේ කරනුයේ මන වධන
 සේ භාසිරෙනුයේ පියබස් බණනුයේ වෙයි. එ ඉසුරුමත්භව වෙවගා ද . . . එ ඉසුරුමත්
 භව ශුද්ධ ද . . . එ ඉසුරුමත්භව කෘත්‍රියයා ද කැල මැ නැගී සිටිනුයේ පැසුරු භෝතේ
 කුම් කෙරෙමි ද දි පිළිවිස අසා කී සේ කරනුයේ මන වධන සේ සරනුයේ ප්‍රියබස්
 බණනුයේ වෙයි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති ද? ටෙටෙයායක්හට ද ඉදින් ධනයෙන් වෙවයි ධනයෙන් වෙවයි රජකයෙන් වෙවයි ජාතරූපයෙන් වෙවයි සමෘද්ධිවේ නම්, එ ඉසුරුමක්හට ටෙටෙයා යක් පළවු නැඟී සිටිනුයේ පසු වැ ලා හෝතේ කුම් කෙරෙම් ද යි පිළිවිස අයා කී සේ කරනුයේ මන වඩන සේ හැසිරෙනුයේ ප්‍රිය බස් බණනුයේ වේ ද? ඒ ඉසුරුමක්හට ඉය ද... එ ඉසුරුමක්හට කෘත්‍රියයා ද... ඒ ඉසුරුමක්හට බ්‍රාමණ ද පළවු නැඟී සිටිනුයේ පසු වැ ලා හෝතේ කුම් කෙරෙම් ද යි පිළිවිස අයා කී සේ කරනුයේ මන වඩන සේ සරනුයේ පියබස් බණනුයේ වේ ද?

[illegible]

මහරජ, ඒ කෙසේ හිතී ද? ශ්‍රද්ධාවත් ඉදින් ධනයෙන් වේවයි ධාන්‍යයෙන් වේවයි රජකයෙන් වේවයි ජාතරූපයෙන් වේවයි සමෘද්ධ වේ නම්, එ ඉසුරුමත්තට ශ්‍රද්ධාත් පළවූ නැඟී සිටිනුයේ පසු වැ ලා හෝතෝ කුම කෙරෙමි ද යි පිළිවිස අසා කී සේ කරනුයේ මන වඩන සේ භාසිරෙනුයේ ප්‍රිය තෙපුල් බණනුයේ වෙයි, එ ඉසුරුමත්තට කෘත්‍රියයාත් . . ඒ ඉසුරුමත්තට ප්‍රාභ්මයාත් . . . එ ඉසුරුමත්තට වෛශ්‍යයා ත් පළවූ නැඟී සිටිනුයේ පසු වැ ලා හෝතෝ කුම කෙරෙමි ද යි පිළිවිස අසා කී සේ කරනුයේ මන වඩන සේ භාසිරෙනුයේ ප්‍රිය තෙපුල් බණනුයේ වේ ද?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සුද්දසා වෙපි ගො කව්වාන, ඉජ්ජෙය්සා බනෙන වා බඤ්ඤෙන වා රජතෙන වා ජාතරූපෙන වා, සුද්දෙපිසාසාසා සුඛුට්ඨාසි පච්ඡන්තිපාති කිඛ්ඤාරපට්ටිසාසා මිනාපචාරි පිටවාදී, බත්තිරොපිසාසාසා -පෙ- ලාභමණොපිසාසාසා -පෙ- වෙසොපිසාසාසා සුඛුට්ඨාසි පච්ඡන්තිපාති කිඛ්ඤාරපට්ටිසාසා මනාපචාරි පිටවාදීති.

තං කිං මිඤ්ඤාසි මහාරාජ, යදි එවං සනෙත ඉමෙ චත්තාරො විණණං සම්පම්ථා භොජති, නො වා, කථං වා තෙ එඤ්ඤා භොජීති?

අඬා බො හො කව්වාන, එවිං සතෙහ ඉමෙ වතතාඳෙ විණණා සමඟමා¹ හොනනි. නෙසං² එසේ කිසිඳු නානාකරණං සමනුපසාංගීති.

ඉමිනාපි බෞ එතං මහාරාජ, පරියායෙන වේදිතිබ්බං: ‘යථා භොගොයෙවෙසො ලොකස්මිං, බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා චණොණා, භිනො අසොකා චණොණා -පෙ- බ්‍රහ්මදයාද්’ති.

නං කී මඤ්ඤයි මහාරාජ, ඉඩායා බතතියෝ පාණතිපාති
 අදිනාදයි කාමෙත්ත චිත්තවාරී ඉසාවාදී පිත්තාවාවෝ ඵරුසාවාවෝ
 සමඵසාලාපි අභිජ්ඣාලු බ්‍යාපනාවිතො චිත්තදිට්ඨි, කායයා හෙද
 පරමෙරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, නො වා,
 කුඨං වා තෙ ඵත්ථ ගොති'ති?

බන්ධයොපි හි හො කම්බාන, පාණාතිපාති අදිත්තාදයි කාමෙසු-
මිව්‍යාචාරී ශ්‍රීකාවාදි පිසුතාවාවෝ ඵරුකාවාවෝ සමාප්තලාපි අභික්ඛාලු
බ්‍යාපනනවිතොනා මිව්‍යාදිට්ඨි, කායසාහ භෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං
විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍යා³. එවං මෙ එතං භොති, එවසුඛ පන
මෙ එතං අරහතං සුතනති.

සාඩු සාඩු මහරාජ, සාඩු බො තෙ එතං මහරාජ, එවිං හොති: සාඩු ච පන තෙ එතං අරහතං සුතං, තං කිංඛණ්ණසි මහරාජ, ඉධාසා ඩ්‍රාහමණො -පෙ- ඉධාසා වේසො -පෙ- ඉධාසා සුඤ්ඤ පාණාතිපාති අදින්නාද්ධි -පෙ- ඡේව්ජාදිධි, කායසා හෙද පරමමරණො අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරිසං උපපජ්ජෙය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එතං හොතිති?

සුද්දෙපි හි හො කඩවාන, පාණ්ඩිපාති අදිනනාදයි -පෙ- මිව්න්දිට්ටි,
කායසා හෙද පරමමරණ, අපායං දුක්ඛානිං විනිපානං නිරයං
උපපජ්ජෙය්‍ය.³ එවිං මෙ එත්ථ හොති, එවිඤ්ඤා පන මෙ එතං අරහතං
සුතනති.

සායු සායු මහරජ, සායු බෝ තෙ එතං මහරජ, එවං තොති, සායු ච පන තෙ එතං අරහතං සුතං. තං කීම්ඤ්ඤයි මහරජ, යදි එවං සනෙත ඉමෙ චත්තාරො වණ්ණො සමසමා ගොනති, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ ගොතිති?

අඬා බො හො කඩවාන, එම සතෙකුගේ චිත්තාරෝ විණණය සමඟම හොනනි, නෙසං එසේ කියනු නොහැකි සමනුපයාණිනි.

1. සම්මාන හිමි - සභා.
2. නාමය - සභා.
3. උපකරණය - PTS.

* මෙම පොතේහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භවත් කාත්‍යායනායෙනි, ඉදින් ඉද්දන් ධනායෙන් වෙවයි ධාත්‍යායෙන් වෙවයි රජත-
යෙන් වෙවයි ජාතරූපයෙන් වෙවයි සමාද්ධ වෙ නම්, එ ඉසුරුමත්තට ඉද්දාත් පළමු
නැති සිටිනුයේ පැසුර හෝතේ කුම් කෙරෙමි දුයි පිළිවිය අසා කී සේ කරනුයේ මන
වඩන සේ හැසිරෙනුයේ ප්‍රිය තෙසුල් බණනුයේ වෙයි, එ ඉසුරුමත්තට කෘත්‍රියයාත් . . .
එ ඉසුරුමත්තට බ්‍රාහ්මණයාත් . . . ඒ ඉසුරුමත්තට ජෙවෙයායාත් පළමු නැති සිටිනුයේ
පැසුර හෝතේ 'කුම් කෙරෙමි දුයි පිළිවිය අසා කී සේ කරනුයේ යි.

මහරජ, ඒ කිමැයි හඟිති ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණයෝ සමසම
වෙති, හෝ නො වෙති හෝ යැ? තොපට මෙහි කෙසේ හෝ වේ ද? යි.

'භවත් කාත්‍යායනායෙනි එකත්තෙන් මැ මෙසේ වත් මෙ සතර වණයෝ සමසම
වෙති. මෙහි ලා මොවුන්ගේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි'යි.

මහරජ, "බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණියැ තද්‍යාය වූයේ භීතවණ්ණියැ . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ"
යන තෙල බස් ලොකයෙහි යම් පරිදි ව්‍යවහාරමාත්‍රයක් මැ වේ ද, තෙල කරුණ මෙ
කරුණිත්‍රුද්දායුතු.

මහරජ, ඒ කිමැයි හඟිති ද? මෙලොවැ කෘත්‍රියයෙක් පණිවා කරනුයේ අධිනාදන්
කරනුයේ කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ මුසවා බණනුයේ පිසුණුබස් ඇතියේ පරොස්බස්
ඇතියේ හිස්බස් තෙපලනුයේ අභිධ්‍යා බහුල වූයේ මෙරමා නසන සිත් ඇතියේ මිසදිටු
ඇතියේ වේ ද, හෙ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවිධ වැ පතිත වන
නිරයෙහි උපදනේ හෝ නුපදනේ හෝ වේ ද? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ හැඟෙනු
වේ ද? යි.

භවත් කාත්‍යායනායෙනි, යම් භෙයෙකින් කෘත්‍රිය තෙමේත් පණිවා කරනුයේ අධිනාදන්
කරනුයේ කාමයෙහි මිසභසර ඇතියේ මුසා බණනුයේ පිසුණුබස් ඇතියේ පරොස්බස්
ඇතියේ සිස්බස් ඇතියේ අභිධ්‍යා බහුල වූයේ ව්‍යාපාදයින් ඇතියේ මිසදිටු ඇතියේ වේ ද,
හේ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවිධ වැ පතිත වන නිරයට
වදනේ යැ මට මෙහි ලා මෙසේ හැඟෙනුයේ වෙයි. තවද තෙල කරුණ මා විසින් මෙසේ
රහතුන් වෙත ද අසන ලදැයි.

සාධු සාධු මහරජ, මහරජාණෙනි, තෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනැවැ.
තෙල කරුණ තොප විසින් රහතුන් වෙත අසන ලද්දේ ද මැනැවැ. මහරජ, එය කිමැයි
හඟනෙහි ද? මෙලොවැ බමුණෙක් . . . මෙලොවැ ජෙවෙයායෙක් මෙලොවැ ඉද්දායෙක්
පණිවා කරනුයේ අධිනාදන් කරනුයේ . . . මිසදිටු ඇතියේ වන්නේ ද, හේ කාබුන් මරණින්
මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවිධ වැ පතිත වන නිරයෙහි උපදනේ හෝ වේ ද?
නුපදනේ හෝ වේ ද? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ හැඟෙනුයේ වේ ද? යි.

භවත් කාත්‍යායනායෙනි, යම් භෙයෙකින් ඉද්ද තෙමේත් පණිවා කරනුයේ පරදවා
ගන්නේ . . . මිට්ඨාදාෂ්ටි ඇතියේ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ
විවිධ වැ පතිත වන නිරයට වදනේ යැ. මට මෙහි ලා මෙසේ සිත් වෙයි, තවද මා විසින්
මෙසේ තෙල කරුණ රහතුන් හමුයෙහි ද අසනලදැයි.

සාධු සාධු! මහරජ, මහරජ, තෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනැවැ. තෙල
කරුණ තොප විසින් රහතුන් වෙත අසන ලද්දේත් මනා මැ යැ. මහරජ, එය කිමැයි
හඟනෙහි ද? මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණයෝ සමසම වෙත් ද? නො වෙති
හෝ'යි? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ වේ ද? යි.

භවත් කාත්‍යායනායෙනි, එකාත්තයෙන් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණයෝ
සමසම වෙති. මෙහි මොවුන් ගේ කිසි නානාකරණයක් (වෙනසක්) නො දක්මි'යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉතොපි ඛො එතං මහාරුජ, පරියායෙන වෙදිතබ්බං : යථා කොසො යෙවෙසො ලොකස්මිං 'බ්‍රාහ්මණොව සෙට්ඨා වණ්ණො, භිනො අඤ්ඤා වණ්ණො -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදුති.

තං කීං මඤ්ඤාසි මහාරුජ, ඉධාස්ස බ්‍රහ්මයො පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො අදින්නාදුතා පටිවිරතො කාමෙසු ඡිව්ජාචාරා පටිවිරතො මුසාවාද පටිවිරතො පිසුනාවාවා¹ පටිවිරතො ඵරුසාවාවා² පටිවිරතො සම්ප්පලාපා පටිවිරතො අනභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපන්නවිතො සම්මාදිට්ඨි කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සංගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ භොතිති?

බ්‍රහ්මයොපි හි භො කච්චාන, පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො අදින්නාදුතා පටිවිරතො කාමෙසු ඡිව්ජාචාරා පටිවිරතො මුසාවාද පටිවිරතො පිසුනාවාවා¹ පටිවිරතො ඵරුසාවාවා² පටිවිරතො සම්ප්පලාපා පටිවිරතො අනභිජ්ඣාලු අබ්‍යාපන්නවිතො සම්මාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සංගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, එවං මෙ එත්ථ භොති, එවඤ්ච පන මෙ එතං අරහතං සුත්තති.

සාධු සාධු මහාරුජ, සාධු ඛො තෙ එතං මහාරුජ, එවං භොති. සාධු ව පන තෙ එතං අරහතං සුතං. තං කීං මඤ්ඤාසි මහාරුජ, ඉධාස්ස බ්‍රාහ්මණො -පෙ- ඉධාස්ස වෙසො -පෙ- ඉධාස්ස සුද්දෙ පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො අදින්නාදුතා පටිවිරතො -පෙ- සම්මාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සංගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ භොතිති?

සුද්දෙපි හි භො කච්චාන, පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො අදින්නාදුතා පටිවිරතො -පෙ- සම්මාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතීං සංගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, එවං මෙ එත්ථ භොති, එවඤ්ච පන මෙ එතං අරහතං සුත්තති.

සාධු සාධු මහාරුජ, සාධු ඛො තෙ එතං මහාරුජ, එවං භොති. සාධු ව පන තෙ එතං අරහතං සුතං. තං කීං මඤ්ඤාසි මහාරුජ, යදි එවං සනෙත ඉමෙ චත්තාරො වණ්ණො සම්මමා භොනති, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ භොතිති?

අඤා බ්‍රො භො කච්චාන, එවං සනෙත ඉමෙ චත්තාරො වණ්ණො සම්මමා භොනති. තෙතං³ එත්ථ කිඤ්චි නානාකරණං සම්පුපසාමීති.

ඉතොපි ඛො එතං මහාරුජ, පරියායෙන වෙදිතබ්බං : යථා කොසො යෙවෙසො ලොකස්මිං, බ්‍රාහ්මණොව සෙට්ඨා වණ්ණො, භිනො අඤ්ඤා වණ්ණො -පෙ- බ්‍රහ්මදයාදුති.

1. {පිසුණාය වාචාය - මජ්ඣං, සූ. 3. නාසං - සිඞ්ඞි. නාසං - සූ. 3.
 {පිසුණාවාචාය - PTS.
2. {ඵරුසාය වාචාය - මජ්ඣං, සූ. 3.
 {ඵරුසාවාචාය - PTS.

මහරජ, 'බ්‍රාහ්මණ මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වණ් යැ, තද්‍රාය වූයේ භීතවණ් යැ . . . බ්‍රහ්මදයාද යැ' යනු ලෝකයෙහි සොෂමාත්‍රයෙක් මැ යැ යන මේ කරුණ මේ පයඛායෙහි දක්වනු ලැබේ.

මහරජ, එය කීමැ'යි හඟනෙහි ද? මෙලොවැ කෘත්‍රියයෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූයේ අධිනාදනින් වෙන් වූයේ කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූයේ මුසවායෙන් වෙන් වූයේ පිසුණුබසින් වෙන් වූයේ පරොස්බසින් වෙන් වූයේ සිස්බසින් වෙන් වූයේ අභිධ්‍යා බහුල නො වූයේ අව්‍යාපාද සිත් ඇතියේ සමාග්දාෂ්ටි ඇත්තේ වන්නේ ද, හේ කායුත් මරණින් මතු සුඤ්ඤාන ඇති සම්මලෝකයෙහි උපදනේ ද? නුපදනේ හෝ වේ ද? මෙහි ලා තොපට කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

හවත් කාතෘයනායෙනි, යම් භෙයෙකින් කෘත්‍රිය තෙමේ ත් ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූයේ පරද්‍රව්‍ය ගැන්වෙන් වෙන් වූයේ කාමමිත්‍රාචාරයෙන් වෙන් වූයේ මාෂාචාරයෙන් වෙන් වූයේ පිශුනවචනයෙන් වෙන් වූයේ පරුෂවචනයෙන් වෙන් වූයේ සම්ඵප්‍රලාපයෙන් වෙන් වූයේ අභිධ්‍යාබහුල නො වූයේ ව්‍යාපාද සිත් නැත්තේ සමාග්දාෂ්ටි ඇත්තේ වේ ද, හේ කායුත් මරණින් මතු සුඤ්ඤාන ඇති සම්මලෝකයට පැමිණෙන්නේ යැ. මට මෙහි මෙසේ සිත් වෙයි. මා විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි ද මෙසේ අසන ලදැ'යි.

සාධු සාධු මහරජ, මහරජ තෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනැවැ, තොප විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි තෙල කරුණ අසන ලද්දේත් මනා මැ යි. මහරජ, එය කීමැ'යි හඟිනෙහි ද? මෙලොවැ බ්‍රාහ්මණයෙක් . . . මෙලොවැ වෛශ්‍යයෙක් . . . මෙලොවැ ශුද්‍රයෙක් ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූයේ අදත්තාදනයෙන් වෙන් වූයේ . . . සමාග්දාෂ්ටි ඇත්තේ වන්නේ ද, හේ කායුත් මරණින් මතු සුඤ්ඤාන සම්මාන සම්මලෝකයට වදනේ ද? නො වදනේ හෝ වේ ද? තොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

හවත් කාතෘයනායෙනි, යම් භෙයෙකින් ශුද්‍ර තෙමේ ත් පණ්ඩායෙන් වෙන් වූයේ අධිනාදනින් වෙන් වූයේ . . . සමාග්දාෂ්ටි ඇති වන්නේ ද, හේ කායුත් මරණින් මතු සුඤ්ඤාන සම්මාන සම්මලෝකයෙහි උපදනේ යැ, මෙහි මට මෙසේ සිත් වෙයි. මා විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි ද තෙල කරුණ මෙසේ අසන ලදැ'යි.

සාධු සාධු මහරජ, මහරජ, තෙල කරුණ තොපට මෙසේ වන්නේ මැනැවැ. තොප විසින් වැළිත් රහතුන් කෙරෙහි තෙල කරුණ අසන ලද්දේත් මනා මැ යි. මහරජ, එය කීමැ'යි හඟිනෙහි ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණ්ණයෝ සමසම වෙති හෝ නො වෙති හෝ යි. තොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

හවත් කාතෘයනායෙනි, ඒකාන්තයෙන් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණ්ණයෝ සමසම වෙති, මෙහි මේ සතර වණ්ණයන් හේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි යි.

මහරජ බ්‍රාහ්මණ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ, තද්‍රාය වූයේ භීතවණ් යැ . . . බ්‍රහ්මදයාද යැ යනු ලෝකයෙහි සොෂමාත්‍රයෙක් මැ යැ යන තෙල කරුණ මේ කරුණින් දක්වනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, ඉධ ඛතතියො සකිං වා ජිනේයස, නිලොපං වා හරෙයස, එකාගාරිකං වා කරෙයස, පරිපඤ්ච වා තිට්ඨෙයස, පරදුරං වා ගචේයස. තං චෙනෙ පුරිසා ගහෙතො දසෙයසං, 'අයං තෙ දෙව, චොරො ආගුචාරී', ඉමස්ස යං ඉච්ඡයි, තං දණ්ඩං පණෙහි'ති කිනති නං කරෙයසාසිති?

භාගෙය්‍යාම වා, භො කච්චාන, ජාපෙය්‍යාම¹ වා, පබ්බාජෙය්‍යාම වා, යථාපච්චයං වා කරෙය්‍යාම. තං කිස්ස හෙතු? යා භික්ඛ භො කච්චාන, පුබ්බෙ ඛතතියොති සමඤ්ඤා, සාස්ස අනතරහිතා, චොරොනෙව සඬං^{*} ගච්ඡති'ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, ඉධ බ්‍රාහ්මණො -පෙ- ඉධ වෙසෙසා -පෙ- ඉධ සුද්දෙ සකිං වා ජිනේයස, නිලොපං වා හරෙයස, එකාගාරිකං වා කරෙයස, පරිපඤ්ච වා තිට්ඨෙයස, පරදුරං වා ගචේයස. තං චෙනෙ පුරිසා ගහෙතො දසෙයසං: 'අයං තෙ දෙව, චොරො ආගුචාරී', ඉමස්ස යං ඉච්ඡයි තං දණ්ඩං පණෙහි'ති. කිනති නං කරෙයසාසිති ?

භාගෙය්‍යාම වා භො කච්චාන, ජාපෙය්‍යාම වා පබ්බාජෙය්‍යාම වා යථාපච්චයං වා කරෙය්‍යාම. තං කිස්ස හෙතු? යා භික්ඛ භො කච්චාන, පුබ්බෙ සුද්දෙති සමඤ්ඤා, සාස්ස අනතරහිතා, චොරොනෙව සඬං^{*} ගච්ඡති'ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, යදි එවං සනෙත, ඉමෙ චත්තාරො වණණං සමසමා ගොනති, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ ගොතීති?

අඬා බො භො කච්චාන, එවං සනෙත ඉමෙ චත්තාරො වණණං සමසමා ගොනති නෙසං එත්ථ කිඤ්චි නානාකරණං සමනුපස්සාමිති.

ඉමිනාපි බො එතං මහාරුජ, පරිසායෙන වෙදිතබ්බං: යථා භොසොයෙවෙසො ලොකස්මිං, බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණණං, හිනො අඤ්ඤා වණණං -පෙ- බ්‍රහ්මදායාදති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරුජ, ඉධ ඛතතියො කෙසමස්සං ඕහාරෙතො කාසායාති වත්ථාති අච්ඡාදෙතො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො අස්ස, විරතො පාණාතිපාතා විරතො අදිත්තාදනා විරතො මුසාවාදා එකභතතිකො බ්‍රහ්මචාරී සීලවා කල්‍යාණධම්මො, කිනති නං කරෙයසාසිති?

අභිවාදෙය්‍යාම වා භො කච්චාන, පච්චුට්ඨෙය්‍යාම වා ආසනෙන වා නිමනෙතය්‍යාම අභිනිමනෙතය්‍යාම වා නං විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන- භිලානපච්චයහෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි, ධම්මිකං වා අස්ස රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිද්ධෙය්‍යාම. තං කිස්ස හෙතු? යා භික්ඛ භො කච්චාන, පුබ්බෙ ඛතතියොති සමඤ්ඤා, සාස්ස අනතරහිතා, සමණොනෙව සඬං^{*} ගච්ඡති'ති.

1. ආගුං චාරී - ස්‍යා.
2. ඵාලෙය්‍යාම - ස්‍යා.
3. සඬං - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙනුවිද ක්‍රියායෙක් ගාභසන්ධි හෝ සිදුනේ යැ ගම් හෝ පහරනේ යැ, එක් ගෙයක් හෝ වොලොගන්තේ යැ, මං හෝ පහරනේ යැ, පරඹුන් කරා හෝ යන්නේ යැ, උහු දු තෙල පුරුෂයෝ අල්වාගෙන “දෙවයිනි, මෙ සොර කොපට අපරාධකාරී යැ. මුහුට යමක් කැමැත්තවු නම් එ දඩුවම කරව”යි දක්වන්නාහු නම්, උහුට කුමක් කෙරෙයි ද?යි.

හවත් කාත්‍යායනායෙනි, ප්‍රාණවධ හෝ කරවම්හ, ධනභානි හෝ කරවම්හ, රටින් හෝ නොරවම්හ, ප්‍රත්‍යය වූ සේ හෝ කරම්හ. ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් කාත්‍යායනායෙනි, යම් හෙයෙකින් පෙර උහුට ‘ක්‍රියා’ යි නමෙක් වී නම් උහු ගේ එ නම අතුරුදහන් වී ද, ‘සොර’ යැ යන සම්බන්ධයට මැ යේ ද, එහෙයින්.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙනුවිද බ්‍රාහ්මණයෙක් . . . මෙනුවිද චෛත්‍යයෙක් . . . මෙනුවිද ශුද්‍රයෙක් ගාභසන්ධි හෝ සිදුනේ යැ ගමක් හෝ වොලොගන්තේ යැ, එක් ගෙයක් හෝ වොලොගන්තේ යැ, කඩපළාසොරකම් හෝ කරන්නේ යැ, පරඹුන් කරා හෝ යන්නේ යැ. උහු දු තෙල පුරුෂයෝ අල්වාගෙන “දෙවියෙනි, මෙ සොර කොපට වහන්සේට අපරාධකාරී යැ මුහුට යමක් කැමැත්තවු නම් එ දඩ පණව”යි දක්වන්නාහු නම් උහුට කුමක් කෙරෙයි ද?යි.

හවත් කාත්‍යායනායෙනි, ප්‍රාණවධ හෝ කරවම්හ, ධනභානි හෝ කරවම්හ, දෙගත්‍යාග හෝ කරවම්හ. ප්‍රත්‍යය වූ සේ හෝ කරම්හ. ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් කාත්‍යායනායෙනි, යම් හෙයෙකින් පෙර උහුට ‘ශුද්‍ර’ යි යම් නමෙක් වී නම් උහු ගේ එ නම අතුරුදහන් වී ද, ‘සොර’ යැ යන සම්බන්ධයට මැ යේ ද, එහෙයින්.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මෙ සතර වර්ණයෝ සමසම වෙති හෝ නො වෙති හෝ’යි. කොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

හවත් කාත්‍යායනායෙනි, ඒකාන්තයෙන් මෙසේ ඇති කල්හි මෙ සතර වර්ණයෝ සමසම වෙති, මෙහි මෙ සතර වර්ණයන් ගේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි’යි.

මහරජ, මෙකරුණිනුදු “බවුණු මැ ග්‍රෙෂ්ඨවර්ණ යැ තදත්‍ය වූයේ භීතවර්ණ යැ . . . බ්‍රම්මද්‍යාද යැ යන තෙල කරුණ ලෝකයෙහි සොෂමාත්‍රයෙකැ’යි දකුණු.

මහරජ, එය කීමැයි හඟනෙහි ද? මෙනුවිද ක්‍රියායෙක් කෙතෙඳවුර බහා කහවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සස්තට වන්නේ පණ්ඩායෙන් වෙන් වූයේ අධිනාදනින් වෙන් වූයේ මුසවායෙන් වෙන් වූයේ එක් වේලේ වළඳනුයේ බබ්බර ඇතියේ සිල්වත් වූයේ කලණ්දහම් ඇති වන්නේ යැ. උහුට කුමක් කරනෙහි ද?යි.

හවත් කාත්‍යායනායෙනි, අභිවාදන හෝ කරම්හ, දක හුනස්නෙන් හෝ නැහෙම්හ, අසුනින් හෝ නිමන්ත්‍රණ කරම්හ, උහු සිවුරු පිටුවා සෙනසුන් ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරින් හෝ එළවා නිමන්ත්‍රණ කරම්හ, ඔහට ධාර්මික රක්ෂාවරණගොපන සංවිධාන හෝ කරවම්හ, ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් කාත්‍යායනායෙනි, යම් හෙයෙකින් පෙර උහුට ‘ක්‍රියා’ යන නමෙක් වී නම් එ නම ඔහට අතුරුදහන් වී ද, ‘ග්‍රමණ’ යන සම්බන්ධයට මැ යේ ද, එහෙයින්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරුජ, ඉධ චූහමිණො-පෙ-ඉධ වෙසො-පෙ-ඉධ සුදො කෙසමස්සං මහාරෙකා කාසායානි වජ්ජානි අවජ්ජෙකා අභාරමා අභාරියං පබ්බජිතො අස්ස, විරතො පාණාතිපාතා විරතො අදික්කාදානා විරතො මුසාවාද ඵකභතතිකො බුහව්වාරි සිලවා කල්‍යාණ-ධම්මො, කිංහි නං කරෙය්‍යාසිති?

අභිවාදෙය්‍යාම වා භො කච්චාන, පච්චුට්ඨෙය්‍යාම වා අයනෙන වා නිමනෙතය්‍යාම අනිතිමනෙතය්‍යාම වා නං විවරපිණිපානසෙනාසන-භිලානපච්චියභෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි, ධම්මිකං වා අස්ස රක්ඛාවරණභූතනිං සංවිද්භෙය්‍යාම. තං කිංහි භෙතු? යා භිංහි භො කච්චාන, පුබ්බෙ සුදොති සමඤ්ඤා, සාස්ස අනතරහිතා, සමිණොනෙව සබ්බං ගවජ්ජිති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරුජ, යදි ඵලං සනෙත ඉමෙ වත්තාඤ්ඤ වණණං සමසමා භොනති, නො වා, කථං වා තෙ ඵථ භොතිති?

අභිං බො භො කච්චාන, ඵලං සනෙත ඉමෙ වත්තාඤ්ඤ වණණං සමසමා භොනති, නෙසං ඵථ කිඤ්චි නානාකරණං සමනුපස්සාමිති.

ඉමිනාපි බො ඵතං මහාරුජ, පරියායෙන වෙදිතබ්බං යථා සොසොසෙවෙසො ලොකස්මි චූහමිණොව තෙට්ඨා වණණං, භිනො අඤ්ඤා වණණං. චූහමිණොව සුකෙකා වණණං, කණ්ණො අඤ්ඤා වණණං. චූහමිණොව සුජ්ඣිනති, නො අචූහමිණො. චූහමිණොව බුහුමො පුත්තා ඕරසා මුඛතො ජාතා බුහමජා බුහමනිමිතා බුහමදාදාති.

ඵලං වුත්තෙ රුජා මාචුරෙ අවනතිපුත්තො අයසමනං මහාකච්චානං ඵතදවොච : අභික්කනතං භො කච්චාන, අභික්කනතං භො කච්චාන, සෙය්‍යථාපි භො කච්චාන, නික්කුජ්ජනං වා උක්කුජ්ජය්‍ය, පච්චිත්තනං වා විවරෙය්‍ය, මුලභස්ස වා මග්ගං අපිකෙය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය වක්ඛුමනො රූපානි දක්ඛිනති. ඵලමෙවං භොතා කච්චානෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, ඵසාහං භවිතං කච්චානං සරණං ගවජ්ජි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසබ්බඤ්ච, උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

මා බො මං නිං මහාරුජ, සරණං අගමාසි, තමෙව නිං භගවිතං සරණං ගවජ් යමහං සරණං ගතොති.

කහං පන භො කච්චාන, ඵතරහි සො භගවා විහරති අරහං සම්මාසම්මුද්ධොති?

පරිනිබ්බුතො බො මහාරුජ, ඵතරහි සො භගවා අරහං සම්මා-සම්මුද්ධොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මහරජ, එය කිමැ'යි හභී ද? මෙ තුව්ඨ ඉත්මයෙක් . . . මෙතුව්ඨ වේශයෙක් . . . මෙතුවර ඉද්‍රයෙක් කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ හෝ නික්ම සස්තව වන්නේ පණ්ඩායෙන් වෙන් වූයේ අධිනාදනින් වෙන් වූයේ මුසවායෙන් වෙන් වූයේ එක් වේලේ වළඳනුයේ බබ්සර ඇතියේ සිල්වත් වූයේ කලණ දහම් ඇතියේ වන්නේ යැ, ඔහට කුමක් කෙරෙහි ද?යි.

හවත් කාත්‍යායනායෙනි, අභිවාදනා හෝ කරමහ, දක හුන්දන්නෝ හෝ නැහෙමහ, අසුනින් හෝ නිමන්ත්‍රණ කරමහ, උහු වීරවර්ණධ්වජාත ගයනායන ග්ලානප්‍රත්‍යය ගෙනසරා පරික්කාරයෙන් හෝ එළවා නිමන්ත්‍රණ කරමහ, උහුට ධාර්මික රක්ෂාවරණ-ගොපන සංවිධාන හෝ කරවමහ. ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් කාත්‍යායනායෙනි, යම් හෙයෙකින් පෙර ඔහට 'ඉද්‍රය' යන යම් සංඥාවක් වූ ද, ඔහුට ඒ සංඥාව අතුරු-දහන් වූ ද, 'ශ්‍රමණ' යන සම්බන්ධයට මැ යේ ද, එහෙයින් නැ යි.'

මහරජ, එය කිමැ'යි හභී ද? ඉදින් මෙසේ ඇති කල්හි මේ සතර වණ්ණයෝ සමසම වෙති හෝ නො වෙති හෝ?යි. තොපට මෙහි ලා කෙසේ හෝ වේ ද?යි.

හවත් කාත්‍යායනායෙනි, මෙසේ ඇති කල්හි එකාන්තයෙන් මේ සතර වණ්ණයෝ සමසම වෙති. මෙහි ලා මොවුන් ගේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි'යි.

මහරජ, මෙ කරුණුන් "ඉත්මය මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ්ණ යැ, තද්‍රාය වූයේ භීතවණ්ණ යි, ඉත්මය මැ ඉක්කවණ්ණ යැ තද්‍රාය වූයේ කෘෂ්ණවණ්ණ යි, ඉත්මයෙහි මැ ඉද්ධ වෙති. අභ්‍රාත්මයෙහි නො වෙත්. ඉත්මයෙහි මැ බබ්හු ගේ භාරසප්පු යැ, මුඛින් උපතුවහ, ඉත්මරයහ, බබ්හු විසින් මවනලදහ, ඉත්මදයාදයහ" යන මෙ කරුණ ලොකයෙහි 'සොෂමාත්‍රයෙකැ'යි දක්වනු.

මෙසේ කී කල්හි අවන්තිපුත්‍ර වූ මධුර පුරාධිප රජ තෙමේ ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන තෙරණුවන්ට තෙල බස් කී : "හවත් කාත්‍යායනායෙනි, ඉතා කාන්ත යැ, හවත් කාත්‍යායන යෙනි, ඉතා කාන්ත යැ, හවත් කාත්‍යායනායෙනි, යම්සේ යටිහුරු වූවක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළියන් වූවක් හෝ වීර කරන්නේ ද, මංමුළා වූවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තෝ රූප දකින්නට'යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ හවත් කාත්‍යායනායන් විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද, තෙල මම් හවත් කාත්‍යායනායන් ද, දහම ද භික්ෂුසම්බ්‍රයා ද සරණ කොට යෙමි, හවත් කාත්‍යායනායෝ මා අද පටන් දිවිහිම කොට සරණගිය උපාසකයකු කොට ධරන්නට'යි.

මහරජ, 'තෙපි මා නහමක් සරණ යව, මම් යමක්හු සරණ කොට ගියෙමි නම් තෙපි එ මැ භාග්‍යවතුන් සරණ යව'යි.

හවත් කාත්‍යායනායෙනි, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවත්තු දැන කොහි වෙසෙත් ද?යි.

මහරජ, අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවත්තු මෙකලැ පිරිනිව්‍යහ'යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සචෙ හි මයං භො කච්චාන, සුඤ්ඤායාම නං භගවතං දසසු යොජ්ඣෙසු, දසපි මයං යොජ්ඣාති ගච්ඡෙය්‍යාම නං භගවතං දසසනාය අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං. සචෙ හි මයං භො කච්චාන, සුඤ්ඤායාම නං භගවතං විසතියා යොජ්ඣෙසු, තිංසතියා යොජ්ඣෙසු, චතතාප්‍රීතියා යොජ්ඣෙසු, පඤ්ඤායාම යොජ්ඣෙසු, පඤ්ඤාසම්මි මයං යොජ්ඣාති ගච්ඡෙය්‍යාම නං භගවතං දසසනාය අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං යොජ්ඣසතෙ චෙපි මයං භො කච්චාන, සුඤ්ඤායාම නං භගවතං, යොජ්ඣසතම්මි මයං ගච්ඡෙය්‍යාම නං භගවතං දසසනාය අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං. යතො ච ඛො භො කච්චාන, පරිතිබ්බතො සො භගවා, පරිතිබ්බතම්මි මයං නං භගවතං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛු-සංඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

මවුර පුතො චතුස්ථං.

භවත් කාන්‍යායනායෙනි, ඉදින් ඇපි දස යොදනෙක්හි ඒ භාග්‍යවතුන් අසමෝ නම් ඇපි අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් කරා දස යොදන මැ යමිහ. ඉදින් භවත් කාන්‍යායනායෙනි, ඇපි විසි යොදනෙක්හි, තිස්සොදනෙක්හි, සතලිස්සොදනෙක්හි, පනස්-යොදනෙක්හි ඒ භාග්‍යවතුන් අසමෝ නම් ඇපි අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් කරා පනස් යොදන මැ යමිහ. ඉදින් භවත් කාන්‍යායනායෙනි, ඇපි යොදුන් සියයෙකැ ඒ භාග්‍යවතුන් අසමෝ නම් ඇපි අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ ඒ භාග්‍යවතුන් කරා යොදුන් සියය මැ යමිහ. භවත් කාන්‍යායනායෙනි, ඒ බුදුහු යම් දවසෙක පිරිනිවිසේක් ද, ඇපි පිරිනිවියා වූ ද ඒ බුදුන් දහම් හා සඟුන් හා සරණ කොට යෙමි. භවත් කාන්‍යායනායෝ මා අද පටන් දිවිහිමි කොට සරණගත උපාසකයකු කොට ධරත්ව'යි.

සතර වැනි මධුරසූත්‍ර යි.

2. 4. 5

බොධිරාජකුමාරස්තනං

එවං මෙ සුතං : එකං සමයං භගවා භග්ගෙසු විහරති සුංසුමාරගිරෙ
 හෙසකලාවතෙ මීගදයෙ. තෙන බො පන සමයෙන බොධිස්ස
 රාජකුමාරස්ස කොකනදෙ¹ නාම පාසාදෙ අවිරකාරිතො හොති
 අනඤ්ඤාච්ඡේදො² සමඤ්ඤෙන වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤෙන වා කෙනචී වා මනුස්සභූතෙන.
 අථ බො බොධි රාජකුමාරෙ සඤ්ජිකාපුත්තං මාණවං අමනෙතසි : එති
 නිං සම්ම සඤ්ජිකාපුත්ත, යෙන භගවා තෙනුපසඛික්ඛමි, උපසඛික්ඛමිනා
 මම චචනෙන භගවතො පාදෙ සිරසා වන්දෙ³, අප්පාඛාධං අප්පාතඛික්ඛං
 ලුහුට්ඨානං බලං එඤ්ඤාචාරං පුට්ඨති, බොධි භනෙන, රාජකුමාරෙ
 භගවතො පාදෙ සිරසා වන්දති, අප්පාඛාධං අප්පාතඛික්ඛං ලුහුට්ඨානං
 බලං එඤ්ඤාචාරං පුට්ඨති⁴ති. එවිඤ්ඤා චදෙති : ‘අභිවාසෙතු කිර
 භනෙන, භගවා බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස ස්වාත්තන්තං භත්තං සද්ධිං
 භික්ඛුසංඝෙසනා’ති එවං හොති බො සඤ්ජිකාපුත්තො මාණවො බොධිස්ස
 රාජකුමාරස්ස පටිසුඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛික්ඛමි, උපසඛික්ඛමිනා
 භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි, සමෙමාදතීයං කථං සාරණීයං විතීතාරෙතා
 එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං නිසීනො බො සඤ්ජිකාපුත්තො මාණවො
 භගවන්තං එතදවොච : බොධි හො ගොතම, රාජකුමාරෙ⁴ හොතො
 ගොතමස්ස පාදෙ සිරසා වන්දති, අප්පාඛාධං අප්පාතඛික්ඛං ලුහුට්ඨානං
 බලං එඤ්ඤාචාරං පුට්ඨති එවිඤ්ඤා චදෙති : අභිවාසෙතු කිර භවං
 ගොතමො බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස ස්වාත්තන්තං භත්තං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙසනා.
 අභිවාසෙසි භගවා තුණ්හිභාවෙන.

අථ බො සඤ්ජිකාපුත්තො මාණවො භගවතො අභිවාසනං විදිතා
 උට්ඨායාසනා යෙන බොධි රාජකුමාරෙ තෙනුපසඛික්ඛමි, උපසඛික්ඛමිනා
 බොධිං රාජකුමාරං එතදවොච : “අවොචුභා බො මයං හොතො
 චචනෙන තං භවන්තං ගොතමං : බොධි හො ගොතම, රාජකුමාරො
 හොතො ගොතමස්ස පාදෙ සිරසා වන්දති, අප්පාඛාධං අප්පාතඛික්ඛං
 ලුහුට්ඨානං බලං එඤ්ඤාචාරං පුට්ඨති. එවිඤ්ඤා චදෙති : ‘අභිවාසෙතු කිර
 භවං ගොතමො බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස ස්වාත්තන්තං භත්තං සද්ධිං
 භික්ඛුසංඝෙසනා’ති. අභිවුත්ථඤ්ඤා පන සමඤ්ඤෙන ගොතමෙනාති.

-
1. කොකනදෙ - ස්‍යා.	2. අනඤ්ඤාච්ඡේදො - මජ්ඣං, ස්‍යා.
3. වන්දති - සිඤ්ඤා.	4. බොධි බො රාජකුමාරො - සිඤ්ඤා, මජ්ඣං.

2. 4. 5.

බෝධිරාජකුමාර සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හඟු රට සුංසුමාර-
ගිරි තුඩර නිසා භේසකලාවන නම් මුවළැවිහි වැඩ වසනාසේක. එසමයෙහි වනාහි
බෝධිරාජකුමාරයාගේ 'කොකනද' නම් පතය අළුතැ කරවනලද්දේ මහණක්හු විසින්
වේවයි බමුණක්හු විසින් වේවයි මිනිස් වූ කිසිවක්හු විසින් වේවයි නො වසන ලද වේයි.
එකල්හි බෝධිරාජ කුමාර තෙම සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණවයා ඇමැකී : "එව යහළු
සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, තෙපි බුදුන් කරා එළැඹෙව්. එළැඹ මාගේ බසින් භාග්‍යවතුන්
ගේ පාසහළ සිරසින් වදුව, අරොග බව නිදුක් බව කයෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය
පහසුවිහරණ පුළුවුව. 'වහන්ස, බෝධිරාජකුමාර බුදුන්ගේ පාසහළ සිරසින් වදිසි,
අරොග බව නිදුක් බව කයෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුළුවුයි" යයි.
මෙසේත් කියව : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෙට බෝධිරාජ කුමරුගේ බත
භික්ෂුසභිසයා හා සමග ඉවසන සේක්ව"යි. 'එසේ යැ හවත්නි'යි සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණව
බෝධිරාජකුමාරහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ හා සමග සතුටු වී. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කපා කොට නිමවා එකත්පස් වැ
හින. එකත්පස් වැ හුන් සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණව භාග්‍යවතුන්ට තෙල බස් සැලකෙළේ :
"හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බෝධිරාජකුමර හවත් ගෞතමයන් ගේ පාසහළුවන්
මුදුනින් වදිසි. ආරෝග්‍යය නිදුක්බව කයෙහි සැහැල්ලුබව කායබල එසුවිහරණ
පුළුවුයි. මෙසේත් කියයි : "හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සෙට බෝධිරාජ කුමරුගේ
බත භික්ෂුසභිසයා හා සමග ඉවසන සේක්ව"යි. බුදුහු තුෂ්ණීභාවයෙන් ඉවසුහ.

එසඳ සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අධිවාසනය දන හුනස්නෙන් නැඟී
බෝධිරාජකුමරු වෙත එළැඹියේ යැ. එළැඹ බෝධිරාජ කුමරුට තෙල බස් කී : "ඇපි
හවතුන් ගේ වචනයෙන් ඒ හවත් ගෞතමයන්ට සැලකළමහ : "හවත් ගෞතමයන්
වහන්ස, බෝධිරාජකුමාර හවත් ගෞතමයන් ගේ පාසහළ සිරසින් වදිසි, ආරෝග්‍යය
නිදුක්බව කායලසුන්වය කායබලය පහසුවිහරණ විවාරයි, මෙසේත් කියයි : "හවත්
ගෞතමයන් වහන්සේ සෙට බෝධිරාජකුමරු ගේ බත බික්සහන හා සමග ඉවසන-
සේක්ව"යි. වැළිත් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් විසින් ඉවසන ලද ද වේ යයි.

අථ ඛො බොධි රාජකුමාරො තස්සා රතතියා අව්වසෙන සකෙ නිවේසනෙ පණ්ණිනං බාදනීයං ගොජනීයං පටිසාදපෙනා කොකනදඤ්ච පාසාදං ඕද්ධෙති දුස්සෙති සන්ථරාපෙනා යාව පච්ඡිමා සොපාණකලෙපරා¹ සඤ්ජිකාපුත්තං මාණවං අමනෙතයි: 'එහි ත්වං සමම් සඤ්ජිකාපුත්ත, යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤම්, උපසඤ්ඤමිත්වා භගවතො කාලං අරොවෙහි: 'කාලො භනෙත, නිව්ඨිතං භතත'න්ති. එවං ගොති ඛො සඤ්ජිකාපුත්තො මාණවො බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස පටිසුත්තා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤම්, උපසඤ්ඤමිත්වා භගවතො කාලං අරොවෙහි: 'කාලො හො ගොතම්', නිව්ඨිතං භතතන්ති.

අථ ඛො භගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්වා පත්තව්වරං අදාය යෙන බොධිස්ස රාජකුමාරස්ස නිවේසනං තෙනුපසඤ්ඤම්, තෙන ඛො පන සමයෙන බොධි රාජකුමාරො බහිද්ධාරකොට්ඨකෙ ධීතො ගොති භගවන්තං අගමයමානො. අදාය ඛො බොධි රාජකුමාරො භගවන්තං දුරතොව අගච්ඡන්තං, දිස්වාන පච්චුක්ඛන්තවා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පුරක්ඛන්තා² යෙන කොකනදෙ පාසාදෙ තෙනුපසඤ්ඤම්.

අථ ඛො භගවා පච්ඡිමං සොපාණකලෙපරං නිස්සාය අට්ඨාසි. අථ ඛො බොධි රාජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච: 'අභිරුහතු භනෙත, භගවා දුස්සාති, අභිරුහතු සුගතො දුස්සාති, යං මම අස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛායා'ති. එවං වුත්තෙ භගවා තුණ්හි අහොසි. දුතියමපි ඛො බොධි රාජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච: 'අභිරුහතු භනෙත, භගවා දුස්සාති, අභිරුහතු සුගතො දුස්සාති, යං මම අස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛායා'ති. දුතියමපි ඛො භගවා තුණ්හි අහොසි. තතියමපි ඛො බොධි රාජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච: 'අභිරුහතු භනෙත, භගවා දුස්සාති, අභිරුහතු සුගතො දුස්සාති, යං මම අස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛායා'ති.

අථ ඛො භගවා අයස්මන්තං අනන්දං අපලොකෙයි. අථ ඛො අයස්මා අනන්දෙ බොධිං රාජකුමාරං එතදවොච: 'සංභරතු³ රාජකුමාර, දුස්සාති. න ඛො භගවා වෙලපතතිකං⁴ අකකමිස්සති. පච්ඡිමං ජනනං තථාගතො අපලොකෙති'ති⁵. අථ ඛො බොධි රාජකුමාරො දුස්සාති සංභරාපෙනා උපරි කොකනදෙ පාසාදෙ⁶ අසනාති පඤ්ඤපෙයි. අථ ඛො භගවා කොකනදං පාසාදං අභිරුහිත්වා පඤ්ඤතෙත අසනෙ නිසිද්දි සද්ධිං හිකුට්ඨෙතෙ. අථ ඛො බොධි රාජකුමාරො බුද්ධිපක්ඛං හිකුට්ඨෙතෙ පණ්ණිතෙන බාදනීයෙන ගොජනීයෙන සගන්ථා සන්තපෙයි, සමපවාරෙයි. අථ ඛො බොධි රාජකුමාරො භගවන්තං භුත්තාවං ඕණ්හිපත්තපාණිං අඤ්ඤතරං නිවං අසනං ගහෙත්වා එකමන්තං නිසිද්දි. එකමන්තං නිසිත්තො බො බොධි රාජකුමාරො භගවන්තං එතදවොච: 'මස්සා ඛො භනෙත, එවං ගොති, 'න ඛො සුබ්බෙත සුඛං අධිගන්තබ්බං, දුක්ඛෙත ඛො සුඛං අධිගන්තබ්බ'න්ති.

1. සොපාණකලෙවරා - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
2. කාලො භනෙත - සිඞ්ගි.
3. පුරක්ඛන්තා - PTS.
4. සංභරන්තු - PTS.
5. තෙලපට්ඨකං - සිඞ්ගි, මජ්ඣං, ස්‍යා.
6. අනුකම්පනීති - මජ්ඣං.
7. කොකනදපාසාදෙ - මජ්ඣං.

එසඳු බෝධිරාජකුමාර එරය ඇවැරෙත් සිය නිවෙස්නෙහි ප්‍රණීත බාඤ්ඤාමාර්ගයෙන් පිළියෙළ කරවා කොකනද පහසත් භික්ෂු (භික්ෂුපාත්‍රික) දක්වා හෙළ පිළි අතුරුවා සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණවයා ඇමැති : "එව යහළු සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, තෙපි භාග්‍යාවතුන් කරා එළඹෙව, එළඹ 'වහන්ස, වඩනට කලි, බත නිමියේ යැ'යි භාග්‍යාවත්තට කල් දන්ව්"යි. 'එසේ යැ හවත්නි'යි සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණව බෝධිරාජකුමාරහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යාවතුන් කරා එළඹියේ යැ. එළඹ 'වහන්ස, වඩනට කලි, බත නිමියේ යැ'යි භාග්‍යාවත්තට කල් දන්ව්.

එසඳු බුදුහු පෙරවරු වෙලෙහි හැඳපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන බෝධිරාජකුමාර හේ නිවෙස්න කරා එළඹියහ. එ වෙලෙහි බෝධිරාජකුමාර බිහිදෙරකොටුවෙහි භාග්‍යාවතුන් එතු බලමින් සිටියේ වෙයි. බෝධිරාජකුමාර වඩනා භාග්‍යාවතුන් දුරදී මැ දිට. දැක පෙරහමන් කොට භාග්‍යාවතුන් වැඳ පෙරවු කොට කොකනද පහස කරා එළඹියේ යැ.

එසඳු බුදුහු භික්ෂුපාත්‍රික නිසා වැඩසිටියහ. ඉක්බිති බෝධිරාජකුමාර භාග්‍යාවත්තට තෙල බස් සැලකෙළේ : "වහන්ස, බුදුහු පියවිල්ලට නැහෙනසේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පියවිල්ලට නැහෙනසේක්වා, යම් හෙයකින් එය මට දිගුකලක් භික්ෂු පිණිස වෙද, එහෙයනැ"යි. මෙසේ කී කල්හි බුදුහු නිහඬ වූහ. දෙවනවට ද බෝධිරාජකුමාර භාග්‍යාවතුන්ට තෙල බස් සැලකෙළේ : "වහන්ස, බුදුහු පියවිලියට නැහෙනසේක්වා, සුගතයන් වහන්සේ පියවිලියට නැහෙනසේක්වා, එය මට දිගුකලක් භික්ෂු පිණිස වුව පිණිස වේ" යයි. දෙවනවට ද බුදුහු නිහඬ වූහ. තුන් වනවට ද බෝධිරාජකුමාර භාග්‍යාවතුන්ට තෙල බස් සැලකෙළේ : "වහන්ස, බුදුහු පියවිලියට නැහෙනසේක්වා, සුගත්හු පියවිලියට නැහෙනසේක්වා, එය මට දිගුකලක් භික්ෂු වුව පිණිස වේ"යි.

එසඳු බුදුහු ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරුන් බැලූහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ බෝධිරාජකුමාරහට තෙල බස් සැලකළහ : "රජකුමාරුවෙනි, පියවිලි හකුළාලව බුදුහු පියවිලි නො ඇත්තෙකි, තපාගතයෝ පස්විම ජනතාව බලති"යි. එසඳු බෝධිරාජකුමාර පියවිලි හකුළුවා කොකනද පහසි මතුමහල්හි අසුන් පැනව්. ඉක්බිති බුදුහු කොකනද පහසට නැඟී පැනවූ අස්නෙහි භික්ෂුසඨසයා හා සමග වැඩ හුන්හ. ඉක්බිති බෝධිරාජකුමාර බුදුපාමොක් මහස්භන ප්‍රණීත බාඤ්ඤාමාර්ගයෙන් සියතින් සැතැපව්, මොනොවට පැවැරී. ඉක්බිති බෝධිරාජකුමාර වළඳා නිමවූ පාත්‍රයෙන් බැහැර කළ අත් ඇති භාග්‍යාවතුන් දැන එක්තරා මිටි අස්නක් ගෙන එක්තරා වැ හින. එක්තරා වැ හුන් බෝධිරාජකුමාර භාග්‍යාවත්තට තෙලබස් සැලකෙළේ : "වහන්ස, මට මෙසේ සිත් වෙයි, 'සුවයෙන් සුවය නො ලද හැක්ක. දුකින් මැ සුවය ලද හැක්කැ"යි,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මඤ්චි බො රාජකුමාර, පුබ්බෙව සම්බොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සත්තො එතදභොසි : “න බො සුඛෙන සුඛං අභිගන්තබ්බං, දුක්ඛෙන බො සුඛං අභිගන්තබ්බං”නති. සො බො අහං රාජකුමාර, අපරෙත සම්මෙත දහරො’ව සමානො සුසු කාලකෙසො හද්දෙන යොබ්බනෙන සම්මන්තාගතො පඨමෙන වයසා, අකාමකානං මාතෘපිතුන්තං¹ අසුප්ප්ඵවානං රුද්ධන්තානං කෙසමස්සං ඕහාරෙත්වා කාසායාති වජ්ජාති අවජ්ජාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිං. සො එවං පබ්බජිතො සමානො කීංකුසලගවේසි අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසංකම්, උපසංකම්නි ආලාරං කාලාමං එතදවොචං : ‘ඉත්ථාමහං ආවුසො කාලාම, ඉමිසම් ධම්මවිනයෙ බුහුවිට්ඨං වරිකු’නති. එවං වුත්තෙත රාජකුමාර, ආලාරො කාලාමො මං එතදවොච : ‘විහරන්තායස්මා, තාදිසො අයං ධම්මො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො න වීරස්සෙ’ව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරෙය්‍යා’ති. සො බො අහං රාජකුමාර, න වීරස්සෙ’ව ඩිට්ඨමෙව නං ධම්මං පරියාපුණිං. සො බො අහං රාජකුමාර, තාවත-කෙනෙව ඔට්ඨප්පහතමත්තෙන ලපිතලාපනමත්තෙන ඤ්ඤාචාදඤ්ච වදාමි. ථෙරවාදඤ්ච, ‘ජානාමි, පස්සාමි’ති ච පටිජානාමි, අහඤ්ඤ ච අඤ්ඤා ච. තස්ස මඤ්ච රාජකුමාර එතදභොසි : “න බො ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සඤ්ඤාමත්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරාමි’ති පවෙදෙති. අඤ්ඤා ආලාරො කාලාමො ඉමං ධම්මං ජානං පස්සං විහරති”ති.

අථ බ්වාහං රාජකුමාර, යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසංකම්. උපසංකම්නි ආලාරං කාලාමං එතදවොචං : “කිත්තාවතා නො ආවුසො කාලාම, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරාමි’ති පවෙදෙති”ති. එවං වුත්තෙත රාජකුමාර, ආලාරො කාලාමො ආකිඤ්චඤ්ඤා-යතනං පවෙදෙති. තස්ස මඤ්ච රාජකුමාර, එතදභොසි : “න බො ආලාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සඤ්ඤා, මඤ්ඤාත්ථි සඤ්ඤා. න බො ආලාරස්සෙ’ව කාලාමස්ස අත්ථි විරියං, මඤ්ඤාත්ථි විරියං, න බො ආලාරස්සෙ’ව කාලාමස්ස අත්ථි සති, මඤ්ඤාත්ථි සති. න බො ආලාරස්සෙ’ව කාලාමස්ස අත්ථි සමාධි, මඤ්ඤාත්ථි සමාධි. න බො ආලාරස්සෙ’ව කාලාමස්ස අත්ථි පඤ්ඤා, මඤ්ඤාත්ථි පඤ්ඤා, යන්තූනාහං යං ධම්මං ආලාරො කාලාමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරාමි’ති පවෙදෙති, තස්ස ධම්මස්ස සච්ඡිකරියාය පදභෙය්‍ය”නති. සො බො අහං රාජකුමාර, න වීරස්සෙ’ව ඩිට්ඨමෙව නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරාමි.

අථ බ්වාහං රාජකුමාර, යෙන ආලාරො කාලාමො තෙනුපසංකම්. උපසංකම්නි ආලාරං කාලාමං එතදවොචං : “එත්තාවතා, නො ආවුසො කාලාම, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරාමි’ති පවෙදෙති”ති. එත්තාවතා බ්වා අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි පවෙදෙමි’ති. අහමි බො ආවුසො එත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජි විහරාමි’ති.

1. මාතෘපිතුන්තං - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

රජකුමර, සම්බෝධයෙන් පෙර මැ ප්‍රතිවේධ නො කළ සිව්සස් ඇති බෝසත් වූ මැ මට ද තෙල සිත් වී : "සුඛයෙන් සුඛය නො ලද හැක්ක, දුඃඛයෙන් මැ සුඛය ලද හැක්කැ"යි. රජකුමර, ඒ මම මැතභාගයෙහි තරුණ මැ වූයෙමි මනා කථකෙහෙ ඇතියෙමි හදුයොවනායෙන් සමන්වාගත වූයෙමි පුරම වයසින් සමන්වාගතයෙමි නො කැමැති මාපියන් කඳුර මුසු මුහුණු ඇති වැ හඬනුවනට අනදර කොට කෙහෙරවූර බහාලා කහවත් හැදපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වත්මි. ඒ මම මෙසේ පැවිදි වූයෙමි කිංකුලගවෙහි වැ උත්තම ඹාන්ති සඬබ්‍යාත වරපදය(නිවන) සොයනුයෙමි ආළාරකාලාම (තවුස්) කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ ආළාරකාලාමහට තෙල බස් කීමි : "ඇවැත්නි, කාලාමයෙනි, මම මෙ සස්තෙහි බඹසර සරනට කැමැත්තෙමි"යි. රජකුමරුවෙනි, මෙසේ කී කල්හි ආළාරකාලාම මට තෙල බස් කී : "ඇවැත්නි, වසව, යම් දහමෙකැ නුවණැති පුරිස් නොබෝකලකින් මැ සිය ඇදුරුසමය තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට පැමිණ වසන්නේ නම් මෙ දහම එබඳු යැ"යි. රජකුමර, එ මම නොබෝකලකින් මැ වහා මැ එ දහම අසා උගත්මි. රජකුමර, එ මම එතෙක් මැ තොල් පහළ පමණින් වදන් පිළිවදන් පමණින් ඥාතවාදයක් සර්වචාදයක් කියමි. 'දනම් දක්මි'යි ද මමත් පිළින කෙරෙමි. සෙස්සෝත් (කියකි.) රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "ආළාර කාලාම මෙ දහම හුදෙක් සැදහැ මතුයෙන් තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි" නො මැ පවසයි. ඒකාන්තයෙන් ආළාර කාලාම මෙ දහම දනිමින් දක්මින් වාස කෙරේ"යි.

රජකුමරුවෙනි, එසේ මම ආළාරකාලාම කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ ආළාරකාලාමහට තෙල බස් කීමි : "ඇවැත්නි කාලාමයෙනි, කිපමණෙකින් අපට මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට ඊට පැමිණ වෙසෙමි' ප්‍රකාශ කරවූ ද"යි. රජකුමාරය, මෙසේ කී කල්හි ආළාරකාලාම ආකිඤ්චඤ්ඤයතනය පැවැසි. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "ආළාරකාලාමහට මැ ශ්‍රද්ධා නො ද ඇති, මාහට ද ශ්‍රද්ධා ඇති. ආළාරකාලාම හට මැ වියා නො ද ඇති, මාහට ද වියා ඇති. ආළාරකාලාමහට මැ නො ද සිහි ඇති, මාහට ද සිහි ඇති, ආළාරකාලාමහට මැ සමාධි නො ද ඇති, මාහට ද සමාධි ඇති. ආළාරකාලාමහට මැ ප්‍රඥ නො ද ඇති, මාහට ද ප්‍රඥ ඇති. ආළාරකාලාම යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන සාක්ෂාත් කොට ඊට පැමිණ වාස කෙරෙමි' පවසා ද මම එ දහම පසක් කරනුවට වියා කෙරෙමි නම් මැනැවැ"යි. රජකුමර, ඒ මම නොබෝ කලකින් මැ වෙලෙව් වැ මැ එ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙළෙමි.

රජකුමර, ඉක්බිති මම ආළාරකාලාම කරා එළැඹියෙමි, එළැඹ ආළාරකාලාමහට තෙල බස් කීමි : "ඇවැත්නි, කාලාමයෙනි, මෙතෙකින් අපට මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරෙමි' පවසවූ ද?"යි. "ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි' පවසමි"යි. 'ඇවැත්නි, මමත් මෙතෙකින් මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි'යි, ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙක, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇපි තොප වැනි සමුම්සර ආයුෂ්මත් කෙනකුත් දක්මහ, මෙසෙයින් මම

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ලාභා නො ආවුසො, සුලභං නො ආවුසො, යෙ මයං ආයසමන්තං
තාදිසං සමුගමාරිං පසාමි. ඉති යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතකතා
උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙති, තං තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතකතා
උපසම්පජ්ජ විහරාමි. යං තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතකතා උපසම්පජ්ජ
විහරාමි. තම්මං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතකතා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙති.
ඉති යාහං ධම්මං ජානාමි. තං තං ධම්මං ජානාමි. යං තං ධම්මං
ජානාමි. තම්මං ධම්මං ජානාමි. ඉති යාදිසො අහං, තාදිසො තං.
යාදිසො තං, තාදිසො අහං. එතිදානි ආවුසො උගො'ව සත්තා
ඉමං ගණං පරිහරාමි'ති. ඉති බො රාජකුමාර ආලාභො කාලාමො
ආචරියො මෙ සමානො අනෙකවාසිං මං සමානං අනෙකෙනා.¹ සමසම්මං
ධපෙසි, උලාරාය වී මං පුජාය පුජෙසි. තස්ස මග්ගො රාජකුමාර,
එතදභොසි : “තායං ධම්මො තිබ්බිදාය න විරාගාය න තිරොධාය න
උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සම්බොධාය න තිබ්බානාය සංවිතතාති. යාවදෙව
ආකිඤ්ඤාදායනානුපපතතියා” ති. සො බො අහං රාජකුමාර, තං
ධම්මං අනුරං කරිතා තස්මිං ධම්මං තිබ්බිජ්ජ අපකක්කමිං.

සො බො අහං රාජකුමාර, කිංකුසලගවෙසි අනුත්තරං සන්තිවරපදං
පරියෙසමානො යෙන උගුකො² රුමපුත්තො තෙනුපසංකමිං.
උපසංකමිතා උගුකං රුමපුත්තං එතදවොචං : “ඉවජාමහං ආවුසො
රාම³ ඉමං ධම්මං ධම්මවිතයෙ මුග්ගවරියං වරිකු”න්ති. එවං වුත්තෙ රුජකුමාර,
උගුකො රුමපුත්තො මං එතදවොච : “විහරතායස්මා, තාදිසො අයං
ධම්මො, යත් විඤ්ඤා පුරිසො න වීරසෙය්ව සකං ආචරියකං සයං
අභිඤ්ඤා සම්මතකතා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්සා”ති සො බො අහං
රාජකුමාර. න වීරසෙය්ව ඩිප්පමෙව තං ධම්මං පරියාපුඤ්ඤං. සො බො
අහං රුජකුමාර, තාවතකෙනෙව ඕට්ඨප්පහතමත්තෙන ලිඛිතලාපන-
මත්තෙන ඤ්ඤාභවාදඤ්ච වදාමි. ථෙරවාදඤ්ච, ‘ජානාමි පසාමි’ති ව
පටිජානාමි අහඤ්ච ව අඤ්ඤා ව. තස්ස මග්ගො රාජකුමාර, එතදභොසි :
“න බො රුමො ඉමං ධම්මං තෙවලං සඤ්ඤාමත්තකෙන ‘සයං අභිඤ්ඤා
සම්මතකතා උපසම්පජ්ජ විහරාමි’ති පච්චෙදෙසි. අඤ්ඤා රුමො ඉමං ධම්මං
ජානං පසාමි විහාසි”ති.

අථ බ්වාහං රාජකුමාර, යෙන උගුකො රුමපුත්තො තෙනුපසංකමිං,
උපසංකමිතා උගුකං රුමපුත්තං එතදවොචං : “කිත්තාවතා නො
ආවුසො රාම³ ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතකතා උපසම්පජ්ජ විහරාමි’ති
පච්චෙදෙසි”ති. එවං වුත්තෙ රුජකුමාර, උගුකො රුමපුත්තො තෙවසඤ්ඤා
නාසඤ්ඤායතනං පච්චෙදෙසි. තස්ස මග්ගො රුජකුමාර එතදභොසි : “න
බො රුමසෙය්ව අහොසි සඤ්ඤා, මග්ගමාත්ති සඤ්ඤා. න බො රුමසෙය්ව
අහොසි විරියං, මග්ගමාත්ති විරියං. න බො රුමසෙය්ව අහොසි සති,
මග්ගමාත්ති සති. න බො රුමසෙය්ව අහොසි සමාධි, මග්ගමාත්ති සමාධි.
න බො රුමසෙය්ව අහොසි පඤ්ඤා, මග්ගමාත්ති පඤ්ඤා. යනානුනාහං
යං ධම්මං රුමො ‘සයං අභිඤ්ඤා සම්මතකතා උපසම්පජ්ජ විහරාමි’ති
පච්චෙදෙසි. තස්ස ධම්මස්ස සම්මතකතාය පදභෙය්සා”න්ති. සො බො අහං
රුජකුමාර, න වීරසෙය්ව ඩිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතකතා
විහාසිං.

1. අනුත්තරං - මජ්ඣං.

2. ආවුසො - මජ්ඣං.

3. උගුකො - මජ්ඣං.

4. රාමො - මජ්ඣං.

යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙයින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා පවසම් ද, තෙපි එ දහම තමන් විසින් වෙසෙයින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරව. තෙපි යම් දහමක් තමන් විසින් වෙසෙයින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරවු ද, මම එ දහම තමා විසින් වෙසෙයින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි. වෙසෙයින් මම යම් දහමක් දැනිමි ද, තෙපි එ දහම දැනිමි. තෙපි යම් දහමක් දැනිමි ද, මම එ දහම දැනිමි. වෙසෙයින් මම යම් බද්ධයෙමි ද, තෙපි එ බද්ධ වෙමි. තෙපි යම් බද්ධවු ද, මම එ බද්ධ වෙමි. එව දන් ඇවැත්නි, දෙදෙනාමේ මෙ ගණය පරිහරණ කරමින්"යි. රජකුමර, වෙසෙයින් වනාහි ආළාරකාලාම මා ගේ ආවායානි වූයේ මැ අතැවැසි වූ මා තමා හා සමසම කොට තැබී. උදර පූජායෙහිද මා පිදී යැ. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "මෙ දහම නිර්වේදයට නොවැටෙයි, විරාගයට නිරොධයට ව්‍යුපගමයට අභිඤ්චට සම්බොධයට නිව්‍රාණයට නොවැටෙයි. ආකිඤ්චඤ්ඤායතනොත්-පත්තිය පිණිස මැ පවතී" යයි. රජකුමර, එ මම එ දහම පිළිකෙව කොට එ දහමින් කලකිරී බැහැර ගියෙමි.

රජකුමර, එ මම 'කුසල් කිමැ'යි සොයනු යෙමි අනුත්තර සන්තිවරපදය (නිව්‍රාණ) පිරියෙස්මින් උද්දක රාමපුත්‍ර කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ උද්දක රාමපුත්‍රහට තෙල බස් කීම් : "ඇවැත්නි රාමයෙනි, මම මෙ සස්තෙනි බබ්බසර සරනු රිපියෙමි"යි. රජකුමර, මෙසේ කී කල්හි රාම පුත් උද කවුස් මට මෙසේ කී : "ඇවැත්නි, වසව. යම් දහමෙක විඤ්ජුරුෂ නොබෝ කලෙකින් මැ සිය ඇදුරුසමය තමා විසින් වෙසෙයින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරේ නම් මේ එබදු දහමෙකි"යි. රජකුමර, එ මම නොබෝ කලෙකින් මැ වෙලෙව් වැ මැ එ දහම පිරිවැහිමි. රජකුමර, එ මම එතෙක් තොල් පහළ පමණින් මැ වදන් පිළිවදන් මතුයෙන් මැ ඥානවාදයත් ස්ථවිරවාදයත් කියමි. 'දැනිමි දක්මි' ද මමත් පිළින කෙරෙමි. තෙසුචෝත් පිළින කෙරෙමි. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "රාම කවුස් මෙ දහම හුදෙක් ශ්‍රද්ධා පමණෙකින් තමා විසින් වෙසෙයින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි" නො ද පැවැසි. ඒකාන්තයෙන් රාම මෙ දහම දැනිමින් දක්මින් වසි"යි.

එසඳ රජකුමරය, මම රාමපුත් උද කවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ රාම පුත් උද කවුස්හට තෙල බස් කීම් : "ඇවැත්නි රාමයෙනි, කිපමණෙකින් අපට මෙ දහම තමා විසින් වෙසෙයින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාස කෙරෙමි" පවසවු ද"යි, රජකුමර, මෙසේ කී කල්හි රාමපුත් උද කවුස් නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනය ප්‍රකාශ කෙළේ යැ. රජකුමර, ඒ මට තෙල සිත් වී : "රාමහට මැ ශ්‍රද්ධා නො ද වූ, මට ද ශ්‍රද්ධා ඇත. රාමහට මැ වියානි නො ද වී, මට ද වියානි ඇත. රාමහට මැ ස්මාති නො ද වූ, මට ද ස්මාති ඇත. රාමහට මැ සමාධි නො ද වී, මට ද සමාධි ඇත. රාමහට මැ ප්‍රඥ නො ද වූ, මට ද ප්‍රඥ ඇති. රාම කවුස් යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙයින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරෙමි ප්‍රකාශ කෙළේ ද, මම එ දහම පසක් කරනුවට ප්‍රධන්වියානි කරනොමි නම් ඉතා මැනැවැ"යි. රජකුමර, ඒ මම නොබෝ කලෙකින් මැ වහා මැ එ දහම තමා විසින් තෙමේ වෙසෙයින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට වාස කෙළෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ බ්ව්භං රුජකුමාර, යෙන උද්දකො රුමපුත්තො තෙනුපසංකම්, උපසංකම්භා උද්දකං රුමපුත්තං එතද්වොචං: “එත්තාවතා නො ආවුසො රුම¹ ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමප්පවෙදෙසි” ති. එත්තාවතා බො අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමප්ප්පවෙදෙසි² ති. ‘අහමි බො අවුසො එත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමප්ප්පවෙදෙසි’ ති. ලාභා නො ආවුසො, සුලභං නො ආවුසො, යෙ මයං ආයස්මත්තං තාදිසං සමුග්ගවාරිං පසාම, ඉති යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමප්ප්පවෙදෙසි, තං නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමප්ප්පවෙදෙසි, තං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමප්ප්පවෙදෙසි, තං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසමප්ප්පවෙදෙසි, ඉති යං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසි, තං නං ධම්මං ජානාසි, යං නං ධම්මං ජානාසි, තං ධම්මං රුමො අඤ්ඤාසි. ඉති යාදිසො රුමො අහොසි, තාදිසො නං, යාදිසො නං තාදිසො රුමො අහොසි. එහිදුතී ආවුසො නං ඉමං ගණං පරිහරු’ ති. ඉති බො රුජකුමාර උද්දකො රුමපුත්තො සමුග්ගවාරි මේ සමානො ආවරිතධානෙ ව³ මං ධපෙසි. උලාරුඨ ව මං පුජාය පුජෙසි. තස්ස මයං රුජකුමාර, එතද්වොචං: “නායං ධම්මො නිබ්බිදාය න විරුගාය න නිරුධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා-යනුපපත්ති” ති. සො බො අහං රුජකුමාර, තං ධම්මං අනුලං කරිත්වා තස්මා ධම්මො නිබ්බිජ් අපකක්ඛිං.

සො බො අහං රුජකුමාර, කිං කුසලගවෙසි අනුත්තරං සත්තිවරපදං පරියෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බෙන වාරිකං චරමානො යෙන උරුචෙලා සෙනානිගමො තදවසරිං. තත්ථද්දං රමණීයං භූමිභාගං පාසාදිකඤ්ච වනසණ්ඩං නදිඤ්ච සන්දනති, සෙතකං සුපතිත්ථං රමණීයං, සමන්තා ව ගොචරගාමිං. තස්ස මයං රුජකුමාර, එතද්වොචං: “රමණීයො වන භූමිභාගො, පාසාදිකො ව වනසණ්ඩො නදි ව සන්දති. සෙතකා සුපතිත්ථා රමණීයා, සමන්තා ව ගොචරගාමො. අලං චතිදං කුලපුත්තස්ස පඩානභිකස්ස පඩානායා” ති. සො බො අහං රුජකුමාර, තත්ථෙ’ ව නිසිදිං අලුමිදං පඩානායා’ ති.

අපිඤ්ඤ මං රුජකුමාර, තිස්සො උපමායො පටිභංසු. අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුතපුබ්බා: “සෙය්‍යථාපි රුජකුමාර, අලං කට්ඨං සසෙතහං⁴ උදකෙ නික්ඛිත්තං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරුරණිං ආදාය ‘අහං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජො පාතුකරිස්සාමි’ ති. තං කිං මඤ්ඤාසි රුජකුමාර, අපිඤ්ඤ සො පුරිසො අශ්‍රිං අලං කට්ඨං සසෙතහං⁴ උදකෙ නික්ඛිත්තං, උත්තරුරණිං ආදාය අභිමුඤ්ඤෙතො⁵ අහං අභිනිබ්බතෙතස්ස, තෙජො පාතුකරෙය්‍යා’ ති. නො හිදං⁶ ගන්තෙ. තං කිස්ස ගෙතු? අදුං හි ගන්තෙ’ අලං කට්ඨං සසෙතහං⁴ තඤ්ච පන උදකෙ නික්ඛිත්තං, යාවදෙව ව පන සො පුරිසො කිලමථස්ස විභාතස්ස ගාහි අස්සා’ ති. එවමෙව බො රුජකුමාර යෙහි කෙවී⁷ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා කායෙත චෙව විත්තෙත ච කාමෙහි⁸ අවුපකට්ඨා විහරන්ති. යො ව නෙසං කාමෙසු කාමච්ඡක්ඛෙ කාමපිනෙහො⁹ කාමච්ඡුච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො, සො ව අජ්ඣන්තං න සුප්පාතිනො හොති. න

1. රුමො - මජ්ඣං.	2. පවෙදෙසි’ ති - මජ්ඣං.
3. ආවරිතධානෙ - මජ්ඣං.	4. සසෙතහං - සිඤ්ඤ.
5. අභිමුඤ්ඤෙතො - සාය.	6. නො ගෙතං - සිඤ්ඤ.
7. ගො ගොතම - සිඤ්ඤ.	8. යෙ කෙවී - සිඤ්ඤ.
9. කායෙත චෙව කාමෙහි - සාය.	10. කාමසෙතහො - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එසේ රාජකුමාරයෙහි, මම් රම්පුත් උද කවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹි රම්පුත් උද කවුස්තට තෙල බස් කීම් : "ඇවැත්නි, රාමයෙහි, මෙතෙකින් අපට මෙ දහම තමා වීයින් වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එය උපදවා ප්‍රකාශ කෙරෙහි ද"යි. ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම් මෙ දහම තමා වීයින් වෙසෙසා දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙරෙමි"යි. "ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මමත් මෙ දහම තමා වීයින් වෙසෙයින් දන පයක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි"යි. ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙක, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇපි තොප වැනි සමුම්සර ආයුෂ්මත් කෙනකුත් දකුමහ. මෙසෙයින් රාම යම් දහමක් තමා වීයින් වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ ද, තෙපි එ දහම තමා වීයින් වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරව්. තෙපි යම් දහමක් තමා වීයින් වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කරවු ද, එ දහම, රාම තමා වීයින් වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට පැමිණ ප්‍රකාශ කෙළේ යැ. මෙසෙයින් රාම යම් දහමක් දත්තේ ද, තෙපි එ දහම දත්තහු යැ. තෙපි යම් දහමක් දත්තහු ද, එ දහම රාම දත්තේ යැ. මෙසේ රාම යම් බදු වී නම් තෙපි එ බදුව. තෙපි යම් බදු වවු නම් රාම එ බදු වී. එව දත් ඇවැත්නි, තෙපි මෙ ගණය පරිහරණ කරව"යි. රජකුමරුවෙහි, මෙසෙයින් රාමපුත්‍ර උද්දක මා ගේ සමුම්සැරි වූයේ මැ මා ඇදුරු තත්ති තැබි. උදර පූජායෙකුදු මා පිදී. රාජකුමාරය, ඒ මට තෙල සිත් වී : "මෙ දහම නිවේදයට නො වැටෙයි. නො ද වීරාගයට නො ද නිරොධයට නො ද කෙලෙස් සන්තිදීමට නො ද අභිඤ්චට නො ද සම්බෝධයට නො ද නිව්භ්‍යාසයට වැටෙයි. නෙවසඤ්ඤාසඤ්ඤාසතයෙහි උපත පිණිස මැ වැටේ"යි. රජකුමර, ඒ මම් එ දහම ප්‍රතික්‍ෂෙප කොට එ දහමින් කලකිරී ඉවත් ව ගියෙමි.

රජකුමර, ඒ මම් 'කිංකුලගවෙෂී වැ අනුත්තර ශාන්තිවරපදය සොයනුයෙමි මගට ද්‍යාවයෙහි පිළිවෙළින් සැරිසරනුයෙමි උරුවෙලායෙහි සේනා නම් නියමිතට (සේනානී නම් සිවුහුගේ ගමට) බටුයෙමි. එහි රමණී භූමිභාගය ද ප්‍රසාද එළවන වන ළැහැබ ද සුදු වැලිතලා ඇති මනා තොට ඇති ගලන රමණී භාගය ද භාත්පසැ පිහිටි ගොදුරුගම ද දිවිමි. රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "භූමිභාගය රමණී මැ යැ වනළැහැබ ප්‍රසාද එළවන්නේ මැ යැ. සුදුවැලිතලා ඇති මනා තොට ඇති රමණී භාගය ද ගලයි. භාත්පසැ ගොදුරුගම ද වෙයි. ප්‍රධන් වීර්‍යය කරනු කැමැති කුලපුත්‍රත්වට ප්‍රධන් පිණිස මෙ තැන සමර්ථ මැ යැ"යි. රජකුමරුවෙහි, මම "මෙතැන ප්‍රධන් පිණිස සමර්ථ වෙති"යි ඒ බෝපලගෙහි මැ නිෂද්‍යා කෙළෙමි.

තවද රජකුමරුවෙහි, මට පුනපුනා අයිරි එළවන පෙර නො ඇසුවීරු උපමාවෝ තුන්දෙනෙක් වැටහුණහ : "රජකුමරුවෙහි, ස්නෙහ සහිත දියෙහි බැහු තෙත් කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරු රිණි ගෙන ගිනි නිපදවමි, තෙද පහළ කෙරෙමි"යි එන්නේ වේ ද, රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හඟිති? ඒ පුරුෂ සනා සහගිය දියෙහි බැහු තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරු රිණි ගෙන අළලන්නේ කිම ගිනි නිපදවන්නේ වේ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වේ ද? යි. වහන්ස, මෙ කරුණ නො වනසුලු මැ යැ, ඒ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, තෙල තෙත් කාෂ්ටය සස්නෙහ වෙයි. එ ද දියෙහි බැහුගේ වෙයි. ඒ පුරුෂ ක්ලමධුවට වෙහෙසට හිමි වන්නේ මැ යැ"යි. රජකුමරුවෙහි, එපරිදි මැ යම් කිසි මහණහු වෙත්වයි බවුණහු වෙත්වයි කයිනුදු සිහිනුදු කාමයෙන් නො වෙන් වූවාහු වෙසෙත් ද ඔවුන් ගේ කාමයෙහි යම් කාමච්ඡදයක් කාමස්නෙහයෙක් කාමච්ඡර්ජායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිදහයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සත්ත්ති සුප්‍රණී නො වේ ද, සත්ත්‍රත් නො වේ ද, ඒ හවත් මහණ බවුණහු කීවු කවුක ඖපක්‍රමික වූ ද දුෂ්ටවෙද්‍යා විදිති. ඔහු

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සුප්පට්ඨස්සාදො, ඔපක්කමිකා වෙපි තෙ හොනෙතා සමණ්‍යාගමණං දුක්ඛා තිප්පා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදියනති. අභබ්බා ව තෙ ඤාණං දස්සනාං අනුත්තරං සමොධාය. නො වෙපි තෙ හොනෙතා සමණ-
 ව්‍යාගමණං ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදියනති. අභබ්බා ව තෙ ඤාණං දස්සනාං අනුත්තරං සමොධාය. අයං බො මං රුජකුමාර, පඨමා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුත්තපුබ්බා.

අපරා පි බො මං රුජකුමාර, දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුත්තපුබ්බා. සෙය්‍යපා² පි රුජකුමාර, අලං කට්ඨං සසෙනහං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණිං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙය්‍යාමි³ තෙජෝ පාතුකරියාමි⁴ ති. තං කිං මඤ්ඤයි රුජකුමාර, අපි නු සො පුරිසො අශ්විං අලං කට්ඨං සසෙනහං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තං උත්තරාරණිං ආදාය අභිමනෙතො අග්ගිං අභිනිබ්බතෙය්‍යා, තෙජෝ පාතුකරෙය්‍යා⁵ ති? නො හිදං හනෙත, තං කිසං ගෙතු? අදුං හි හනෙත අලං කට්ඨං සසෙනහං කිඤ්චා⁶ පි ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තං යාවදෙව ව පන සො පුරිසො කිලුමථස්ස විභාතස්ස හාගි අස්සා⁷ ති. එවමෙව බො රුජකුමාර, යෙහි කෙච්ඡි සමණා වා ව්‍යාගමණා වා කායෙන බො කාමෙහි වූපකට්ඨා විහරන්ති, යො ව තෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙනහො කාමච්ඡිච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො සො ව අජ්ඣන්තං න සුප්පට්ඨන්තො⁸ හොති න සුප්පට්ඨස්සාදො⁹ ඔපක්කමිකා වෙපි තෙ හොනෙතා සමණ්‍යාගමණං දුක්ඛා තිප්පා¹⁰ බරු කට්ඨකා වෙදනා වෙදියනති¹¹ අභබ්බා¹² ව තෙ ඤාණං දස්සනාං අනුත්තරං සමොධාය, නො වෙපි තෙ හොනෙතා සමණ්‍යාගමණං ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා බරු කට්ඨකා වෙදනා වෙදියනති. අභබ්බා¹³ ව තෙ ඤාණං දස්සනාං අනුත්තරං සමොධාය. අයං බො මං රුජකුමාර, දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුත්තපුබ්බා.

අපරා පි බො මං රුජකුමාර, තතියා උපමා පටිභාසි. අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුත්තපුබ්බා. සෙය්‍යපා² පි රුජකුමාර, සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තං. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරාරණිං ආදාය “අග්ගිං අභිනිබ්බතෙය්‍යාමි³ තෙජෝ පාතුකරියාමි⁴ ති. තං කිං මඤ්ඤයි රුජකුමාර, අපි නු සො පුරිසො අශ්විං සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තං උත්තරාරණිං ආදාය අභිමනෙතො අග්ගිං අභිනිබ්බතෙය්‍යා, තෙජෝ පාතු කරෙය්‍යාති. එවමනෙත, තං කිසං ගෙතු, අදුං හි හනෙත සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං, තඤ්ච පන ආරකා උදකා ඵලෙ නික්ඛිත්තන්ති. එවමෙව බො රුජකුමාර, යෙ හි කෙච්ඡි සමණා වා ව්‍යාගමණා වා කායෙන වෙව විතෙතන ව⁶ කාමෙහි වූපකට්ඨා විහරන්ති. යො ව තෙසං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙනහො කාමච්ඡිච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො, සො ව අජ්ඣන්තං සුප්පට්ඨන්තො හොති සුප්පට්ඨස්සාදො ඔපක්කමිකා වෙපි තෙ හොනෙතා සමණ-
 ව්‍යාගමණං දුක්ඛා තිප්පා බරු කට්ඨකා වෙදනා වෙදියනති, භබ්බා¹² ව තෙ ඤාණං දස්සනාං අනුත්තරං සමොධාය. නො වෙපි තෙ හොනෙතා සමණ්‍යාගමණං ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා බරු කට්ඨකා වෙදනා වෙදියනති භබ්බා¹³ ව තෙ ඤාණං දස්සනාං අනුත්තරං සමොධාය. අයං බො මං රුජකුමාර, තතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුත්තපුබ්බා. ඉමා බො මං රුජකුමාර, තියෙය්‍යා උපමා පටිභංසු අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අසුත්තපුබ්බා.

1. තිබ්බා - මජ්ඣං.	2. අග්ගි නිබ්බතෙය්‍යාමි - මජ්ඣං.
3. සුප්පට්ඨන්තො - මජ්ඣං.	4. සුප්පට්ඨස්සාදො - මජ්ඣං.
5. වෙදියනති - මජ්ඣං.	6. කායෙන වෙව - ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදර්ශනයට අභව්‍ය ද වෙයි. ඉදින් ඒ හවත් මහණ බමණහු තීව්‍ර කටුක දුෛවෙද්දානා නො වීද්‍යානු නම් වූහ ද, වැළිත් ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදර්ශනයට අභව්‍ය මැ වෙයි. රජකුමරුවෙහි, මට පුනපුනා ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ පළමු උපමා වැටහිණ.

රජකුමරුවෙහි, මට නැවත නැවත ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු අනෙක් දෙවන උපමායෙක් ද වැටහිණ. රජකුමරුවෙහි, යම් පරිදි දියෙන් බැහැර වැ සිටි ගොඩබිමෙහි ලු ස්නේහ සහිත තෙත් කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරු රිඪ් ගෙන ගිනි නිපදවමි'යි තෙද පහළ කෙරෙමි'යි එන්නේ වෙ ද, රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හසිති? ඒ පුරුෂ ස්නේහ සහිත, දියෙන් බැහැර වැ සිටි, ගොඩබිමැ ලු තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරු රිඪ් ගෙන අළලන්නේ කිම ගිනි උපදවන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද'යි. වහන්ස, මෙ කරුණ නො වනසුලු යැ. ඒ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, තෙල දියෙන් බැහැර වැ සිටියේ නමුදු ගොඩබිමෙහි ලුයේ නමුදු ස්නේහ වූ තෙත් කාෂ්ටයෙකි. ඒ පුරුෂ ක්ලමධුවට වෙහෙසට හිමි වන්නේ මැ යැ. රජකුමරුවෙහි, එ පරිදි මැ යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි. බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි කාමයෙන් කයින් වෙන් වූවාහු වෙසෙත් ද, ඔවුන්ගේ කාමයෙහි යම් කාමච්ඡද්දයක් කාමස්නේහයක් කාමච්ඡර්ජායෙක් කාමපිපාසායෙක් කාමපරිද්දයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සත්ත්ව සුප්‍රභිණ නො වෙ ද, සත්හුන් නො වෙ ද, ඒ හවත් මහණබමුණෝ තීව්‍ර බර කටුක ඖපක්‍රමික වූත් දුෛවෙද්දානා වත් වීදිති. ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදර්ශනයට අභව්‍ය මැ වෙයි. ඉදින් ඒ හවත් මහණබමුණහු තීව්‍ර බර කටුක ඖපක්‍රමික දුෛවෙද්දානා නො වීද්‍යානු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදර්ශනයට අභව්‍ය මැ වෙයි. රජකුමරුවෙහි, මට නැවත නැවත ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ දෙවන උපමා ද වැටහිණ.

රජකුමරුවෙහි, මට නැවත නැවත ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු අනෙක් තුන් වන උපමායෙක් ද වැටහිණ. රජකුමරුවෙහි, යම් පරිදි කොලොසු වූ දියෙන් බැහැර වැ සිටි ගොඩබිමෙහි ලු වියළි කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරු රිඪ් ගෙන ගිනි උපදවමි' තෙද පහළ කෙරෙමි' එන්නේ වෙ ද, රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හසිති? ඒ පුරුෂයා කොලොසු වූ දියෙන් බැහැර වැ සිටි ගොඩබිමෙහි ලු තෙල භෂ්කකාෂ්ටය උතුරු රිඪ් ගෙන මඩනුයේ කිම ගිනි උපදවන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද'යි. වහන්ස, එසේ යැ. ඒ කවර හෙයින් යත් : වහන්ස, තෙල භෂ්කකාෂ්ටය කොලොසු වෙයි, එ ද දියෙන් බැහැර වැ සිටියේ වෙයි, ගොඩබිමිහි ලුයේ වෙයි, රජකුමරුවෙහි, එ පරිදි මැ යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි, බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි' කිසිතුදු සිසිතුදු කාමයෙන් වෙන් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන්ගේ යම් කාමයෙහි කාමච්ඡද්දයක් කාමස්නේහයක් කාමච්ඡර්ජායෙක් කාම පිපාසායෙක් කාමපරිද්දයෙක් ඇද්ද, එ ද සිය සත්ත්ව සුප්‍රභිණ වූයේ වෙ ද, සත්හුන් වෙ ද, ඉදින් ඒ හවත් මහණබමුණෝ තීව්‍ර බර කටුක ඖපක්‍රමික දුෛවෙද්දානා වීද්‍යානු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදර්ශනයට අභව්‍ය මැ වෙයි, ඉදින් ඒ හවත් මහණබමුණෝ තීව්‍ර බර කටුක ඖපක්‍රමික දුෛවෙද්දානා නො වීද්‍යානු නමුදු ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සම්බන්ධ ඥානදර්ශනයට අභව්‍ය මැ වෙයි. රජකුමරුවෙහි, මට පුනපුනා ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ තුන්වන උපමා වැටහිණ. රජකුමරුවෙහි, මට පුනපුනා ආශ්වයා ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ තුන් උපමාවෝ වැටහුණහ'යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තස්ස මය්හං රාජකුමාර එතදහොයි: “යනුනුනාහං දනෙතභි දන්තමාමිය ජිව්හාය තාලුං ආහව්ව වේතසා චිත්තං අභිනික්ඛණ්ණෙය්‍යං අභිනිප්පිලෙය්‍යං අභිසන්තාපෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං රාජකුමාර, දනෙතභිදන්තමාමිය ජිව්හාය තාලුං ආහව්ව වේතසා චිත්තං අභිනික්ඛණ්ණාමි අභිනිප්පිලෙමි අභිසන්තාපෙමි. තස්ස මය්හං රාජකුමාර, දනෙතභිදන්තමාමිය ජිව්හාය තාලුං ආහව්ව වේතසා චිත්තං අභිනික්ඛණ්ණෙය්‍යො අභිනිප්පිලෙය්‍යො අභිසන්තාපෙය්‍යො කචෙජ්ඣි සෙදු මුව්වන්ති. සෙය්‍යථා¹පි රාජකුමාර, ඛලවා පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං සිසෙ වා ගහෙකා ඛකෙ වා ගහෙකා අභිනික්ඛණ්ණෙය්‍ය අභිනිප්පිලෙය්‍ය අභිසන්තාපෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ රාජකුමාර, දනෙතභිදන්තමාමිය ජිව්හාය තාලුං ආහව්ව වේතසා චිත්තං අභිනික්ඛණ්ණෙය්‍යො අභිනිප්පිලෙය්‍යො අභිසන්තාපෙය්‍යො කචෙජ්ඣි සෙදු මුව්වන්ති. ආරඬං ඛො පන මෙ රාජකුමාර, විරිසං හොති අසලථීනං, උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡව්ඨා², සාරඥො ව පන මෙ කායො හොති අපට්ටප්පය්‍යඥො තෙනෙව දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිතුන්නස්ස සතො.

තස්ස මය්හං රාජකුමාර, එතදහොයි: “යනුනුනාහං අප්පාණකං කුානං³ කුායෙය්‍ය”න්ති, සො ඛො අහං රාජකුමාර, මුව්වන්තො ව නාසතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤි, තස්ස මය්හං රාජකුමාර, මුව්වන්තො ව නාසතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඥෙසු කණ්ණසොතෙහි වාතානං නික්ඛම්නන්තානං අධිමත්තො සඤ්ඤා හොති. සෙය්‍යථා⁴පි නාම කම්මාරගග්ගාරියා ධම්මානාය අධිමත්තො සඤ්ඤා හොති එවමෙව ඛො රාජකුමාර, මුව්වන්තො ව නාසතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඥෙසු කණ්ණසොතෙහි වාතානං නික්ඛම්නන්තානං අධිමත්තො සඤ්ඤා හොති. ආරඬං ඛො පන මෙ රාජකුමාර, විරිසං හොති අසලථීනං උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡව්ඨා සාරඥො ව පන මෙ කායො හොති අපට්ටප්පය්‍යඥො තෙනෙව දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිතුන්නස්ස සතො.

තස්ස මය්හං රාජකුමාර, එතදහොයි: “යනුනුනාහං අප්පාණකංගෙව කුානං කුායෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං රාජකුමාර, මුව්වන්තො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙ උපරුඤ්ඤි. තස්ස මය්හං රාජකුමාර, මුව්වන්තො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඥෙසු අධිමත්තො වාතා මුව්චානං⁵ උභයනන්ති⁶ සෙය්‍යථා⁷පි රාජකුමාර, ඛලවා පුරිසො තිණ්ණන සිබරෙන මුව්චානං⁸ අභිමත්තෙය්‍ය, එවමෙව ඛො මෙ රාජකුමාර මුව්වන්තො ව නාසතො ව කණ්ණතො ව අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඥෙසු අධිමත්තො වාතා මුව්චානං උභයනන්ති. ආරඬං ඛො පන මෙ රාජකුමාර විරිසං හොති අසලථීනං උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡව්ඨා සාරඥො ව පන මෙ කායො හොති අපට්ටප්පය්‍යඥො තෙනෙව දුක්ඛපට්ඨානෙන පට්ඨානාභිතුන්නස්ස සතො.

1. අසමච්ඡව්ඨා - මජ්ඣං, අපමච්ඡව්ඨා - ස්‍යා.

2. අප්පාණංගෙව කුානං - මජ්ඣං.

3. මුව්චානි - මජ්ඣං.

4. ධම්මනන්ති - ස්‍යා.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "යථිදන්ති උඩුදත තඬා දිවින් තල්ල පැහැර (කුසල්සිතින්) අකුසල්සිත නිගන්තොමි පෙළෙන්තොමි තවන්තොමි නම මැනාවැ"යි. රජකුමරුවෙහි, මම යථිදන්ති උඩුදත තඬා දිවින් තලු පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්මි, පෙළමි, තපොචියාමි කෙරෙමි. රජකුමරුවෙහි, යථිදන්ති උඩුදත තඬා දිවින් තලු පැහැර ගෙන සිතින් සිත නිගන්තො පෙළන තපොචියාමි කරන මා ගේ කච්ඡයෙන් සොදයෝ මිදෙත්. රජකුමරුවෙහි, බලවත් පුරුෂයෙක් ඉතා දුබල පුරුෂයකු හිසෙහි වෙවයි ස්කන්ධයෙහි වෙවයි ගෙන නිගන්තො වෙ ද, පෙළන්තො වෙ ද, තාප කරන්තො වෙ ද, රජකුමරුවෙහි, එපරිදි මැ යට දන්ති උඩුදත තඬා දිවින් තලු පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්තො පෙළන තවන මා ගේ කැසින් සොදයෝ මිදෙත්, රජකුමරුවෙහි, මා විසින් වැර රුකුළේ වෙයි, සංලිත නො වෙයි, සිහි එළඹියා වෙයි, මුෂිත නො වෙයි. ඒ දුක්සහගිය ප්‍රධනින් මැ ප්‍රධන් වැරින් විත් කැවාඩු මැ මා ගේ කය දරට සහිත වෙයි, නො සන්ත්‍රන්තො වෙයි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "මම අප්‍රාණක (නිරාශ්වාස) ධ්‍යාන කරනෙමි නම මැනාවැ"යි. රජකුමරුවෙහි, ඒ මම මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙකුදු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වැළකිමි. රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙකුදු අසස්පසස් වැළඹු කල්හි මා ගේ කන්සිළින් නික්මෙන වායුහුගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දය වෙයි. යමයේ නම කඹුරුසම පුඹුනා කල්හි අධිමාත්‍ර ශබ්දයෙක් වෙ ද, එසෙයින් මැ රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙකුදු ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වැළඹු කල්හි කන්සිළින් නික්මෙන වායුහුගේ අධිමාත්‍ර ශබ්දය වෙයි. රජකුමරුවෙහි, මා විසින් වැර රුකුළේ සංලිත නො වෙයි, සිහි එළඹ සිටියා මුෂිත නො වෙයි. එතෙකුදු වත් මා ගේ කය එ මැ දුක් සහගිය පදගනින් ප්‍රධන්චියායෙන් විත් කැයේ දරට සහිත වූයේ ත් නො සන්ත්‍රන්තො ත් වෙයි.

රජකුමරුවෙහි, "මට තෙල සිත් වී : "මම නිරස්සාසක වූ මැ ධ්‍යානය වඩමි නම මන මැ තු"යි. රජකුමරුවෙහි, මම මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙකුදු කනිතුදු අසස්පසස් වැළකිමි රජකුමරුවෙහි, මට මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙකුදු කනිතුදු අසස්පසස් වැළඹු කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍රන පෙළත්. රජකුමරුවෙහි යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් තියුණු කඩුසිළෙකින් මුද්‍රන පෙළන්තො ද, එපරිදි මැ රජකුමරුවෙහි, මා ගේ මුච්ඡුද්‍ය නැහැයෙකුදු කනිතුදු ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වැළඹු කල්හි අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍රන පෙළත්. රජකුමරුවෙහි, මා විසින් වැර රුකුළේ අසංලිත වෙයි. සිහි එළඹ සිටියා මුෂිත නො වෙයි. එතෙකුදු වත් මා ගේ කය එ මැ දුක් සහගිය පදගනින් ප්‍රධන් චියායෙන් විත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්ත්‍රන්තො ත් වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තස්ස මග්ගං රාජකුමාර, එතදහොසි: “යනුත්තං අපාණකංගෙව කුංචං කුංගෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං රාජකුමාර, ඉබ්බො ච නාසො ච කණ්ණො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛං. තස්ස මග්ගං රාජකුමාර, ඉබ්බො ච නාසො ච කණ්ණො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤා අභිමත්තා සිසෙ සිසවෙදනා හොන්ති. සෙය්‍යථා’පි රාජකුමාර, බලවා පුරිසො දලොන වරතතකඛකෙහි¹ සිසෙ සිසවෙථං දදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො රාජකුමාර ඉබ්බො ච නාසො ච කණ්ණො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤා අභිමත්තා සිසෙ සිසවෙදනා හොන්ති. ආරුඬං ඛො පන මෙ රාජකුමාර විරිසං හොති අසලීනං, උපට්ඨිතා සති අපමුච්ඡා, සාරඤ්ඤා ච පන මෙ කායො හොති අපට්ඨසංග්ගො තෙනෙ’ව දුක්ඛප්පාදොපාදො පට්ඨානාභිකුත්තස්ස සො.

තස්ස මග්ගං රාජකුමාර, එතදහොසි: යනුත්තං අපාණකංගෙව කුංචං කුංගෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං රාජකුමාර, ඉබ්බො ච නාසො ච කණ්ණො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛං. තස්ස මග්ගං රාජකුමාර, ඉබ්බො ච නාසො ච කණ්ණො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤා අභිමත්තා වාතා කුච්ඡං පරිකන්තන්ති. සෙය්‍යථා’පි රාජකුමාර, දකෙඛා ගොඝාතකො වා ගොඝාතකන්තවාසි වා තිණ්ණන ගොවිකන්තනෙත කුච්ඡං පරිකන්තෙය්‍ය, එවමෙව ඛො රාජකුමාර, ඉබ්බො ච නාසො ච කණ්ණො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤා අභිමත්තා වාතා කුච්ඡං පරිකන්තන්ති. ආරුඬං ඛො පන මෙ රාජකුමාර, විරිසං හොති අසලීනං, උපට්ඨිතා සති අපමුච්ඡා, සාරඤ්ඤා ච පන මෙ කායො හොති අපට්ඨසංග්ගො තෙනෙ’ව දුක්ඛප්පාදොපාදො පට්ඨානාභිකුත්තස්ස සො.

තස්ස මග්ගං රාජකුමාර, එතදහොසි: “යනුත්තං අපාණකංගෙව කුංචං කුංගෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං රාජකුමාර, ඉබ්බො ච නාසො ච කණ්ණො ච අසාසපසාසෙ උපරුක්ඛං. තස්ස මග්ගං රාජකුමාර, ඉබ්බො ච නාසො ච කණ්ණො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤා අභිමත්තො කායසම්ඛාං ඛාගො හොති. සෙය්‍යථා’පි රාජකුමාර, ඤො බලවන්තො පුරිසා දුබ්බතරං පුරිසං නානා ඛාගාසු ගහෙති: අභිකාරකාසුසා සන්තාපෙය්‍යං, සම්පරිතාපෙය්‍යං. එවමෙව ඛො මෙ රුජකුමාර, ඉබ්බො ච නාසො ච කණ්ණො ච අසාසපසාසෙසු උපරුඤ්ඤා අභිමත්තො කායසම්ඛාං ඛාගො හොති. ආරුඬං ඛො පන මෙ රුජකුමාර විරිසං හොති අසලීනං, උපට්ඨිතා සති අපමුච්ඡා, සාරඤ්ඤා ච පන මෙ කායො හොති අපට්ඨසංග්ගො තෙනෙ’ව දුක්ඛප්පාදොපාදො පට්ඨානාභිකුත්තස්ස සො.

අපිසු මං රුජකුමාර, දෙවතා දිසා එවමාහංසු: “කාලකතො² සමණො ගොතමො”ති එකච්චා දෙවතා එවමාහංසු: “න කාලකතො³ සමණො ගොතමො අපිච්ච කාලංකරොති”ති. එකච්චා දෙවතා එවමාහංසු: “න කාලකතො⁴ සමණො ගොතමො න’පි කාලං කරෙති, අරහං සමණො ගොතමො, විහාරො’නෙවෙසො⁵ අරහතො එවරුපො හොති”ති.

1. වරතතකඛකෙහි - මජ්ඣං. වරතතකඛකෙහි - ස්‍යා.
2. කාලංකතො - මජ්ඣං.
3. විහාරො’නෙවෙසො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මැ ධ්‍යාන වඩනෙමි නම් මනා මැ තු”යි. රජකුමරුවෙහි, මම මුච්ඡාසන නැතැයෙහි කතින් අසඬවසප්පඬවස වැළකීම්. රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡාසන නැතැයෙහි කතින් අසඬවස වැළකූ කල්හි මා ගේ ශීතියෙහි අධිමාත්‍ර ශීතවේදනාවෝ වෙති. රජකුමරුවෙහි, යම්ගේ බලවත් පුරුෂයෙක් දැඩි වූ වරබහනින් හිසෙහි හිස්වෙළුම් බඳනේ ද, එසෙයින් මැ රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡාසන නැතැයෙහි කතින් අසඬවස වැළකූ කල්හි ශීතියෙහි අධිමාත්‍ර ශීතවේදනාවෝ වෙති. රජකුමරුවෙහි, මා විසින් රුකුළු වැර සංලින නො වෙයි. සිහි එළඹ සිටියා මුඛිත නො වෙයි. එතෙකු වත් මා ගේ කය එ මැ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන් වියනයෙන් වත් කැයේ දරට සහිත වූයේ ත් නො සන්ත්‍රන්තේ ත් වෙයි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මැ දහන වඩනෙමි නම් මනා මැ තු”යි. රජකුමරුවෙහි, මම මුච්ඡාසන නැතැයෙහි කතින් අසඬවස ප්‍රඬවස වැළකීම්. රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡාසන නැතැයෙහි කතින් අසඬවස ප්‍රඬවස වැළකූ කල්හි මා ගේ කුස අධිමාත්‍ර වාතයෝ සිඳිත්. රජකුමරුවෙහි, යම්ගේ දත්ත ගොසාතකයෙක් හෝ ගොසාතක අතැවැසියෙක් හෝ තිහිණි වූ ගෙරිකපන කැත්තෙකින් කුස කපන්නේ ද, එසෙයින් මැ රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡාසන නැතැයෙහි කතින් අසඬවස ප්‍රඬවස වැළකූ කල්හි අධිමාත්‍ර වාතයෝ කුස කපත්, එතෙකු වත් රජකුමරුවෙහි, මා විසින් වැර රුකුළේ සංලින නො වෙයි. සිහි එළඹ සිටියා මුඛිත නො වෙයි, එතෙකු වත් මා ගේ කය එ මැ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන් වියනයෙන් වත් කැයේ දරට සහිත වූයේ ත් නො සන්ත්‍රන්තේ ත් වෙයි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මැ ධ්‍යාන වඩනෙමි නම් මනා මැ තු”යි. රජකුමරුවෙහි, මම මුච්ඡාසන නැතැයෙහි කතින් අසඬවස වැළකීම්. රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡාසන නැතැයෙහි කතින් අසඬවස වැළකූ කල්හි මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. රජකුමරුවෙහි, යම්ගේ බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් ඉතා දුඹුල් මිනිසක්හු වෙත් වෙත් අත්හි ගෙන අඟුරු වළෙක තවත්තාහු ද මොනොවට තවත්තාහුද, එසෙයින් මැ රජකුමරුවෙහි, මුච්ඡාසන නැතැයෙහි කතින් අසඬවස වැළකූ කල්හි මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. එතෙකු වත් රජකුමරුවෙහි, මා විසින් ආරබ්ධවියනය සංලින නො වෙයි. එළඹ සිටි සිහි මුඛිත නො වෙයි. එතෙකු වත් මා ගේ කය එ මැ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන් වියනයෙන් වත් කැයේ දරට සහිත වූයේ ත් නො සන්ත්‍රන්තේ ත් වෙයි.

තවද රජකුමරුවෙහි, දේවතාවෝ දක මට මෙසේ කීහ : “ග්‍රමණ ගොතම කල්‍රිය කළහ”යි. සමහර දේවතාවෝ මෙසේ කීහ : “ග්‍රමණ ගොතමයෝ කල්‍රිය නො කළහ, එතෙකු වත් කල්‍රිය කෙරෙහි”යි. සමහර දේවතාවෝ මෙසේ කීහ : “ග්‍රමණ ගොතමයෝ කල්‍රිය නො කළහ, නො ද කල්‍රිය කෙරෙහි, ග්‍රමණ ගොතමයෝ රහත්ත, රහතුන්ට තෙල මෙබදු විහාර ඇත්තේ මැ වේ”යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තස්ස මය්හං රුජ්ජුමාර, එතදහොසි : “යනුනුනාහං සබ්බසො ආහාරුපච්ඡේදය පටිපජ්ජෙය්‍ය”නති. අථ ඛො මං රුජ්ජුමාර, දෙවතා උපසංඛ්‍යාමිනා එතදවොද්ධිං : “මා ඛො ත්වං මාරික සබ්බසො ආහාරුපච්ඡේදය පටිපජ්ජි, සචෙ ඛො ත්වං මාරික සබ්බසො ආහාරුපච්ඡේදය පටිපජ්ජි”යයි, තස්ස තෙ මයං දිබ්බං ඕජං ලොමකුපෙති අජේඛාහරිත්තං මා තාය ත්වං යාපෙත්තං”ති තස්ස මය්හං රුජ්ජුමාර, එතදහොසි : “අහඤ්ච ඛො පන සබ්බසො අජ්ඣකං* පටිජානෙය්‍යං ඉමා ච මේ දෙවතා දිබ්බං ඕජං ලොමකුපෙති අජේඛාහරෙය්‍යං* තාය වාහං යාපෙය්‍යං, තං මමාස්ස ඉධා”ති. සො ඛො අහං රුජ්ජුමාර, තා දෙවතා පච්චාරිකාමි හලනති වදාමි.

තස්ස මය්හං රුජ්ජුමාර, එතදහොසි : “යනුනුනාහං ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං පසතං පසතං, යදි වා ඉක්කප්පකං යදි වා කුලප්පකං, යදි වා කලායප්පකං යදි වා හරෙණ්ණකප්පකං. සො ඛො අහං රුජ්ජුමාර ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං පසතං පසතං, යදි වා ඉක්කප්පකං යදි වා කුලප්පකං යදි වා කලායප්පකං යදි වා හරෙණ්ණකප්පකං. තස්ස මය්හං රුජ්ජුමාර, ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං පසතං පසතං, යදි වා ඉක්කප්පකං යදි වා කුලප්පකං යදි වා කලායප්පකං යදි වා හරෙණ්ණකප්පකං, අබ්බිතතකසිමානං පනෙතා කාසො හොති සෙය්‍යථා’පි නාම ආසිතිකපබ්බාති වා කාකපබ්බාති වා. එවමෙවස්ස මේ අභිපච්චානාති හවනති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථා’පි නාම ඔට්ඨපදං එවමෙවස්ස මේ අතිසදං හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථා’පි නාම වට්ඨනාවලී එවමෙවස්ස මේ පිට්ඨිකණ්ටකො උත්තතාවනතො හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථා’පි නාම ජරසාලාය ගොපානසිසො ඔලුග්ගවිලුග්ගා හවනති එවමෙවස්ස මේ එසුලියො ඔලුග්ගවිලුග්ගා හවනති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථා’පි නාම ගම්හිරෙ උදපානෙ උදකතාරකා ගම්හිරගතා ඔක්කාසිකා දිස්සන්ති, එවමෙවස්ස මේ අක්ඛිකුපෙසු අක්ඛිතාරකා ගම්හිරගතා ඔක්කාසිකා දිස්සන්ති තායෙවප්පාහාරතාය. සෙය්‍යථා’පි නාම තිත්තිකාලාබු අමකච්ඡිනො වාතානපෙන සමුත්ථිතො හොති සමමිලානො එවමෙවස්ස මේ සිසච්ඡි සමුත්ථිතා හොති සමමිලානා තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං රුජ්ජුමාර, ‘උදරච්ඡිං පරාමසික්ඛා’මිති පිට්ඨිකණ්ටකං යෙව පරිගණ්හාමි. පිට්ඨිකණ්ටකං පරාමසික්ඛා’මිති උදරච්ඡිං යෙව පරිගණ්හාමි. යාවස්ස මේ රුජ්ජුමාර, උදරච්ඡි පිට්ඨිකණ්ටකං අලලීනා හොති තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං රුජ්ජුමාර, ‘වච්චං වා ඉත්තං වා කරිත්තං’ති, තතෙ’ව අවකුජ්ජො පපතාමි තායෙවප්පාහාරතාය. සො ඛො අහං රුජ්ජුමාර, ඉමමෙව කායං අස්සාසෙතො පාණිනා ගතනාති අනුමජ්ජාමි. තස්ස මය්හං රුජ්ජුමාර, පාණිනා ගතනාති අනුමජ්ජො පුත්ථිලාති ලොමාති කායස්මා පපතනති තායෙවප්පාහාරතාය. අපිස්ස මං රුජ්ජුමාර, මනුස්සා දිස්සා එවමාහංසු : ‘කාලො සමණො ගොතමො’ති. එකච්චෙ මනුස්සා එවමාහංසු : ‘න කාලො සමණො ගොතමො සාමො සමණො ගොතමො’ති. එකච්චෙ මනුස්සා එවමාහංසු : “න කාලො සමණො ගොතමො න’පි සාමො, මඛුරච්ඡි සමණො ගොතමො’ති. යාවස්ස මේ රුජ්ජුමාර, තාව පරිසුඤ්ඤා ඡ්චිවණ්ණො පරිදොදුතො, උපහතො හොති තායෙවප්පාහාරතාය.

1. අජේඛාහාරෙය්‍යං - මජ්ඣං.
2. අජ්ජිතං - මජ්ඣං.
3. අජේඛාහාරෙය්‍යං - මජ්ඣං.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : "මම සථිප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපච්ඡේදයට පිළිපදනෙමි (බස්නෙමි) නම් මනා මැ නු"යි. එකල්හි රජකුමරුවෙනි, දෙවියෝ මා කරා අවුත් තෙල බස් කීහ : "නිද්‍රාකාණෙනි, තෙපි සථිප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපච්ඡේදයට නතමක් පිළිපදුව, ඉදින් නිද්‍රාකාණෙනි, තෙපි සථිප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපච්ඡේදයට බස්නාහු නම් ඇපි කොපණේ රෝමකුපයෙන් දිවාඔරස් ඇතුළු කරමහ, එයින් තෙපි යැපෙන්නාහු යැ"යි. රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : "මම වනාහි සථිප්‍රකාරයෙන් නො වැළඳීම පිළින කරන්නෙමි, මෙ දෙවියෝ ත් මා ගේ රෝමකුපයෙන් දිවා ඔරස් බහාලන්නාහ, එයින් මම යැපෙමි නම් ඒ මා ගේ මෘත වේ" යයි. රජකුමරුවෙනි, මම ඒ දෙවියන් ප්‍රතික්ෂේප කෙරෙමි, 'කම් නැතැ'යි කියමි.

රජකුමරුවෙනි, මට තෙල සිත් වී : "මම මුංශුෂ වේවයි කොල්ලුශුෂ වේවයි කඩල ශුෂ වේවයි මැශුෂ වේවයි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගන්නෙමි නම් මනා මැ නු"යි. රජකුමරුවෙනි, ඒ මම මුංශුෂ වේවයි කොල්ලු ශුෂ වේවයි කඩල ශුෂ වේවයි මැශුෂ වේවයි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගනිමි. රජකුමරුවෙනි, මුංශුෂ වේවයි කොල්ලු ශුෂ වේවයි කඩල ශුෂ වේවයි මැ ශුෂ වේවයි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගන්නා මා ගේ කය අධිමාත්‍ර කෘශත්වයට පැමිණියේ වෙයි. ආසිතික වැල් පුරුක් හෝ කරවැල් පුරුක් යම්යේ ද එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අධිග්‍රහතාඩ්ගයෝ එබඳු වෙති. ඔවුපිය යම්යේ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ නිසිදනාමාසය එබඳු වෙයි. කුරුදුවැළ යම්යේ (උස්මිට්) වෙ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ පිටකවුව (වංශස්ථිය) එසෙයින් මැ උස්මිට් වෙයි. යම්යේ නම් දිරාගිය ශාලායෙකැ ගොනැස්තු එළුණාහු ඇත මැන එළුණාහු වෙත් ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ ඉළඟුට එළුණාහු ඇත මැන එළුණාහු වෙත්. යම්යේ නම් ගැඹුරු දියවළෙකැ දියතරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිරිසියාහු දක්නා ලැබෙත් ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අක්ෂිකුපයන්හි ඇස්තරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිරිසියාහු දක්නා ලැබෙත්. යම්යේ නම් කිත්තලඛුපලයක් තරුණ කල්හි සිදුනා ලද්දේ වා-අවුයෙන් මිලාන වැ හැකුළුණේ වෙ ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ හිසසිව් මිලාන වැ හැකුළුණේ වෙයි. රජකුමරුවෙනි, ඒ මම "කුසැසිව් පරාමභී කෙරෙමි"යි පිටකවුව මැ (උදරසිව් හා සමග) ගනිමි. 'පිටකවුව පිරිමසමි'යි උදරසිව් මැ (පිටකවුව හා සමග) ගනිමි. රජකුමරුවෙනි, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මැ මා ගේ උදරසිව් පිටකවුව තාක් ඇලුණේ වෙයි. රජකුමරුවෙනි, මම එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මල කිස හෝ මු කිස හෝ කෙරෙමි"යි එහි මැ මුහුණින් වැටෙමි. රජකුමරුවෙනි, මම මෙ මැ කය අස්වසමින් අත්ලෙන් සිරුරු අවයව පිරිමදිමි. රජකුමරුවෙනි, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් අතින් ගාත්‍රයන් පිරිමදිනා මාගේ කයින් කුණු වූ මුල් ඇති ලෝමයෝ ගිලිහෙති. තවද රජකුමරුවෙනි, මිනිස්සු මා දක මෙයේ කීහ : "ශ්‍රමණ ගෞතම කරපැහැ ඇතියහ"යි. ඇතුළු මිනිස්සු මෙයේ කීහ : "ශ්‍රමණගෞතමයෝ කරපැහැ නො වෙති. ශ්‍රමණ ගෞතම සම්චන්ත"යි. සමහර මිනිස්සු මෙයේ කීහ : "ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කරපැහැ නො වෙති, නො ද සම්චන්ත, ශ්‍රමණ ගෞතම මහුරුපැහැ ඇතියහ"යි. රජකුමරුවෙනි, මා ගේ පරිඤ්ඤ වූ පයථිවදන වූ සිව්පැහැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් එතෙක් නවුයේ වෙයි.

තස්ස මග්ගං රුජ්ඣුමාර එතදභොසි : “යෙ ඛො කෙච්ඡි අතීත මඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපකක්ඛිකා දුක්ඛා තිප්පා¹ කට්ඨකා වේදනා වේදිසිංසු, එතාවපරමං නසිනො භියෙසා. යෙ’පි හි කෙච්ඡි අනාගතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපකක්ඛිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වේදනා වේදිසිංසුනති, එතාවපරමං නසිනො භියෙසා. යෙ’පි හි කෙච්ඡි ඵතරහි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපකක්ඛිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වේදනා වේදිසිංසුනති, එතාව පරමං නසිනො භියෙසා. න ඛො පනා’හං ඉමාං කට්ඨකාං දුක්ඛකාරිකාං අභිගමිත්ථ උත්තරිමනුස්සං-ධම්මා අලමරිඨස්සදස්සනවිසෙසං. සියා නුඛො අඤ්ඤා මග්ගො බොධායා’ති?

තස්ස මග්ගං රුජ්ඣුමාර, එතදභොසි : “අභිජානාමි, ඛො පනා’හං පිතු සකකස්ස කම්මනො සිතාං ජම්බුමුත්තායං නිසිනො විච්චේව කාමෙහි විච්චා අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්ඛං සච්චාරං විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං කුචං උපසම්පජ්ජි විහරිතා. සියා නු ඛො එයො මග්ගො බොධායා’ති? තස්ස මග්ගං රුජ්ඣුමාර, සතානුසාරී විඤ්ඤාණං අභොසි : “එතො’ව මග්ගො බොධායා”ති. තස්ස මග්ගං රුජ්ඣුමාර, එතදභොසි : “කිංනු ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භායාමි, යං තං සුඛං අඤ්ඤත්‍රෙ’ව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි”ති. තස්ස මග්ගං රුජ්ඣුමාර, එතදභොසි : “න ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භායාමි, යං තං සුඛං අඤ්ඤත්‍රෙ’ව කාමෙහි අඤ්ඤත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි”ති.

තස්ස මග්ගං රුජ්ඣුමාර, එතදභොසි : “න ඛො තං සුකරං සුඛං අභිගන්තුං එවං අධිමත්තකසීමානං පත්තකායෙන. යනනුතාහං ඕළාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඕදනක්ඛමාසනති. යො ඛො අහං රුජ්ඣුමාර, ඕළාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඕදනක්ඛමාසං තෙන ඛො පන මං රුජ්ඣුමාර, සමයෙන පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු පච්චුපට්ඨිතා භොනති : “යං ඛො සමණො ගොතමො ධම්මං අභිගම්ස්සති තං නො ආරො-වෙස්සති”ති. යතො ඛො අහං රුජ්ඣුමාර, ඕළාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඕදනක්ඛමාසං. අථ මෙ තෙ පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු නිබ්බිජ්ජ පක්ඛාපිංසු “බාහුලිකො* සමණො ගොතමො පටිභවිභවනො ආවතො බාහුලායා”ති.

භො ඛො අහං රුජ්ඣුමාර, ඕළාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං බලං ගහෙය්‍යං විච්චේව කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුචං උපසම්පජ්ජි විහාසිං. විතක්ඛවිචාරානං චූපසමා -පෙ- දුතියං කුචං -පෙ- තතියං කුචං -පෙ- චතුත්තං කුචං උපසම්පජ්ජි විහාසිං. යො එවං සමාගිතෙ විතෙ පරිසුඤ්ඤා පරියොදනෙ අනුභවණේ විතප්පකතිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජායතෙ පුබ්බෙතිවාසානුස්සතිඤ්ඤාය විතතං අභිනින්නාමෙයිං. භො අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි, සෙය්‍යපිදං* එකමපි ජාතීං, ද්වෙ’පි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරාමි. අයං ඛො මෙ රුජ්ඣුමාර, රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අභිගතා අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උපත්තා, තමො විහතො, ආලොකො උපත්තො, යථා තං අපමානස්ස ආතාපිනො පතිතත්තස්ස විහරතො.

1. තිබ්බා - මජ්ඣං.

2. බාහුලිකො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. සෙය්‍යපිදං - මජ්ඣං.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “අතීතකාලයෙහි යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි භිෂක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක දූවවෙද්දා වීන්දු නම්, (ඒ වෙද්දා) මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. අනාගත කාලයෙහිද යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ ඛුද්දු කෙනෙක් හෝ භිෂක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක දූවවෙද්දා විදින්නාහු නම්, මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මේ කල්හිද යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ ඛුද්දු කෙනෙක් හෝ භිෂක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක දූවවෙද්දා විදින්නා වේ මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මම වැළිත් මේ කටුක වූ දුෂ්කර ක්‍රියායෙන් මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයාච්ඡායයට සමරි ඥානදර්ශනවිශේෂයක් නො ලබමි. සම්බෝධයට අනෙක් මාර්ගයක් ඇද්ද’යි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “මම වනාහි පිත්තකායයන්ගේ කමත්හි සිහිල් අභිසෙවයෙහි හුන්නෙමි කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ විතකි සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවා වාස කෙළෙමි දැන මැ යැ, තෙල සම්බෝධයට මාරි වන්නේ ද ? යි. රජකුමරුවෙහි, මට සත්‍යානුසාරී (සිහිය අනුව යන) විඤ්ඤාන පහළ විය : තෙල මැ සම්බෝධයට මාරි වේ යැ”යි. රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “කිමෙක් ද මම කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ යම් සුඛයෙක් වේ නම් ඒ සුඛයට බිය වෙමිද”යි. රජකුමරුවෙහි, ඒ මට තෙල සිත් වී : “කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ යම් සුඛයෙක් වේ නම් මම ඒ සුඛයට බිය නො වෙමි මැ”යි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “මෙසේ අධිමාත්‍ර කාශ්‍යාවයට ගිය කයින් ඒ සුඛය ලබන්නට සුකර නො වෙයි. මම භිද්ධාකුල්මාස සධ්ධාත භිද්ධාක අහර වළඳන්නෙමි නම් මනා මැ නු”යි. රජකුමරුවෙහි, මම භක්තකුල්මාස සධ්ධාත භිද්ධාක අහර වළඳුයෙමි. රජකුමරුවෙහි, එසමයෙහි පස්වග මහණහු ‘මහණ ගොයුම්හු යම් දහමක් අධිගම කෙරෙත් ද එ දහම අපට පවසති’යි මට උවච්ඡත් කළාහු වෙති. රජකුමරුවෙහි, යම් දිනෙක මම භක්තකුල්මාස සධ්ධාත භිද්ධාක අහර වළඳුයෙමි ද එකල ඒ පස්වග මහණහු මට කලකිරී නික්ම ගියහ. “මහණ ගොයුම්හු බාහුලිකයහ; ප්‍රධනීන් ගිලිහුණහ, ප්‍රත්‍යයබාහුලයට වැටුණහ”යි කියා යි.

රජකුමරුවෙහි, මම භිද්ධාක අහර වළඳා කායබලය ගෙන කාමයෙන් වෙන් වැ මැ . . . ප්‍රථමධ්‍යාන උපයා විසිමි. විතකිවිචාරයන්ගේ ව්‍යුපගමයෙන් . . . ද්විතීයධ්‍යානය . . . තෘතීයධ්‍යානය . . . චතුර්ධ්‍යානය උපයා ගෙන විසිමි. මම මෙසේ සමාහිත වීත්තය පරිභුද්ධ වැ පයාච්ඡාන වැ අනාගත වැ විගතේපක්ථේය වැ මාද්දුත වැ කම්මය වැ ස්ථිත වැ නිශ්චලප්‍රාප්ත වැ සිටි කල්හි ඒ සිත පුළුන්විචාසානුස්මානිඤ්ඤාන පිණිස නතු කෙළෙමි. මම අනෙකවිධ පුළුන්විචාසය සිහි කරමි. ඒ කෙසේ යැ යත් : එක් ජාතියකුදු දෙජාතියකුදු . . . මෙසේ සාකාර සොද්දෙය අනෙකප්‍රකාර පුළුන්විචාසය සිහි කෙරෙමි. රජකුමරුවෙහි, මා විසින් රූ පළමු යමහි මේ පළමු විද්‍යාව අධිගත යැ, අවිද්‍යා විතත විය විද්‍යා උපත, තමස විතත විය, ආලෝකය උපත, අප්‍රමත්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ කායථිව්‍ය නිරපෙක්ෂක වැ වසන්නක්භට යමසේ වේ ද එසෙයිනි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො ඵලං සමාතිනෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඤ්ඤානෙ අනඛණ්ණෙ විගතපසක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුනෙ කම්මතිසෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත සත්තානං චුතුපපානඤ්ඤායං විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසංකෙත සතෙත පඤ්ඤාමි, චම්මානෙ උපපජ්ජමානෙ භීතෙ පඤ්ඤානෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථා කම්මිපගෙ සතෙත පජානාමි. -පෙ- අයං ඛො මෙ රාජකුමාර, රතතියා මජ්ඣමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අධිගතා අවිජ්ජා විගතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විගතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පම්පන්නං ආනාපිනො පතිත්තං විහරතො.

සො ඵලං සමාතිනෙ විතෙත පරිසුඤ්ඤා පරිඤ්ඤානෙ අනඛණ්ණෙ විගතපසක්ඛිලෙසෙ මුද්දගුනෙ කම්මතිසෙ ධීනෙ ආනෙඤ්ජපාතෙත ආසවානං ඛෙඤ්ඤායං විතතං අභිනින්නාමෙසිං. සො ‘ඉදං දුක්ඛ’න්ති යථාභුතං අබ්බඤ්ඤාසිං. -පෙ- ‘අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද’ති යථාභුතං අබ්බඤ්ඤාසිං. ‘ඉමෙ ආසවා’ති යථාභුතං අබ්බඤ්ඤාසිං. -පෙ- ‘අයං ආසවනිරෝධගාමිනී පටිපද්ද’ති යථාභුතං අබ්බඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ ඵලං ජානතො ඵලං පඤ්ඤානො කාමාසවා’පි විතතං විමුච්චිත්ථ, භවාසවා’පි විතතං විමුච්චිත්ථ, අවිජ්ජාසවා’පි විතතං විමුච්චිත්ථ. විමුක්තස්මිං විමුක්තස්මිං ඤ්ඤායං අහොසි. ඛිණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං ඉත්තන්තායා’ති අබ්බඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ රාජකුමාර, රතතියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අධිගතා, අවිජ්ජා විගතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විගතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පම්පන්නං ආනාපිනො පතිත්තං විහරතො.

තස්ස මග්ගං රුජකුමාර, එතදහොසි : “අධිගතො ඛො මායං ධම්මො ගම්භිරො දුග්ගසො දුරඤ්ඤායො සතො පඤ්ඤානො අතික්කා-චම්මො නිපුණො පඤ්ඤානවේදනීයො, ආලයරාමා ඛො පනා’යං පජා ආලයරතා ආලයසම්මුද්ධා, ආලයරාමාය ඛො පන පජාය ආලයරතාය ආලයසම්මුද්ධාය දුග්ගසං ඉදං ථානං යදිදං ඉදප්පච්චිතං පටිච්චසංක්ඛිප්පාදො ඉදම්ච ඛො ථානං දුග්ගසං යදිදං සබ්බසංඛාරසම්මුච්චිතං සම්මුච්චිතං පටිච්චිකායො තණ්හකකයො විරාගො නිරෝධො තිබ්බානං. අභ්‍යඤ්ඤා’ව ඛො පන ධම්මං දෙසෙය්‍යං පරෙ ව මෙ න ආජානෙය්‍යං, සො මමස්ස කිලම්ථො, යා මමස්ස විගතා”ති. අපිසු මං රුජකුමාර, ඉමා අනච්ඡරියා ගාථා¹ පටිගාසු පුබ්බෙ අසුතපුබ්බො.

“කිච්චෙන මෙ අධිගතං හලං දති පකාසිතුං
රාගදොසපරෙතෙති නා’යං ධම්මො සුභලුඛො
පටිඤ්ඤානගාමිං නිපුණං ගම්භිරං දුග්ගසං අණ්ණං
රාගරතතා න දක්ඛිනති² තමොක්කකෙත ආචරි”³ ති

ඉතිහ මෙ රාජකුමාර, පටිසංචික්ඛතො අප්පොසුක්කතායං විතතං නම්භීනො ධම්මදෙසනායං.

1. ගාථායො - මජ්ඣං.
2. දක්ඛිනති - මජ්ඣං, ස්‍යා.
3. තමොක්කකෙත ආචරි - මජ්ඣං, තමොක්කකෙත ආචරිතා - ස්‍යා.

මම මෙසේ පරිඥාපිත, පයඨවදන, අනාධිගත, විගතෝපක්ඛේය, මාදුග්ග, කම්මකම, ස්ථිත නිශ්චලප්‍රාප්ත සමාධිගත චිත්තය ඇති වත් මැ එ සිත සත්ත්වයන් ගේ චුතුපසාත ඤාණය පිණිස නතු කෙළෙමි. මම පිරිසුදු වූ මිනිසාය ඉක්ම සිටි දිවැසින් වසුත වන උපද්‍යා භීත ප්‍රණීත සුවණ් දුර්ණ සුගත දුර්ගත සත්ත්වයන් දක්මි. කම්ම වූ පරිදි ගිය සතුන් දන්මි . . . රජකුමරුවෙහි, මා විසින් රැය මැදුම් යමැ මේ දෙවන විද්‍යා අධිගත විය, අවිද්‍යා විහත විය, විද්‍යා උපත, තමස විහත විය, ආලෝකය උපත. අප්‍රමත්ත වැ ආසාපන වියා ඇති වැ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාස කරන යොගාවචරයක්හට යමිසේ වෙ ද එසෙයිනි.

මෙසේ මම සමාධිගත සිත පිරිසුදු වැ ප්‍රභාසාර වැ නිරතීගණ වැ පහ වූ උපක්ඛේය ඇති වැ මොළොක් වැ කම්මාන වැ ස්ථිත වැ නිසල බවට පැමිණ සිටි කල්හි ආසුවක්ඛේයභූතය පිණිස සිත නතු කෙළෙමි. මම 'මේ දුක් යැ'යි යථාභූතය දක්මි . . . 'මේ දුක්ඛිතරොධ ගාමිනී ප්‍රතිපත් යැ'යි යථාභූතය දක්මි. 'මොහු ආසුවයහ'යි යථාභූතය දක්මි . . . 'මේ ආසුවනිතරොධගාමිනී ප්‍රතිපත් යැ'යි යථාභූතය දක්මි. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා මා ගේ සිත කාමාසුවයෙහුදු මිදිණි. සිත භවාසුවයෙහුදු මිදිණි. සිත අවිද්‍යාසුවයෙහුදු මිදිණි. මිදුන් මැ 'මිදිණැ'යි නුවණ විය. ජාති ක්ෂිණ විය. බහිරවස් වැසිණ, කරණි කරන ලදි. මේ රහත් බවට කටයුතු අත් කියෙක් නැතැ'යි දනිමි. රජකුමරුවෙහි, මා විසින් රැය පැසුර යමැ මේ තෙවන විද්‍යා අධිගත වූ යැ. අවිද්‍යා විහත වූ යැ, විද්‍යා උපත, තමස විහත වී, ආලෝකය උපත. නො පමා වැ කෙළෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාස කරන යොගාවචරයක්හට යමිසේ වෙ ද එසෙයිනි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : "මා විසින් ගැඹුරු වූ එයින් මැ දුර්දඬු වූ දුකින් අවබෝධ කළයුතු වූ ශාන්ත වූ ප්‍රණීත වූ තක්කාවට නො වූ සියුම් වූ පණ්ඩිතයන් විසින් දතයුතු වූ මේ චතුස්සත්‍ය ධර්මය අවබෝධ කරන ලදි. මේ සත්ත්වාව්‍ය ප්‍රජාව (අණ්ඩගත තෘෂ්ණාවිවරිත සධ්ධාත) ආලයෙන් රමණය කෙරෙහි, ආලයෙහි ඇලුණහ, ආලයෙහි ප්‍රමුද්ධයහ. ආලයෙන් රමණය කරන ආලයෙහි ඇලුණු ආලයෙහි ප්‍රමුද්ධ ප්‍රජාව විසින් මේ කරුණ නො දක්ක හැකි යැ : යම් ඉදම්ප්‍රත්‍යයතාප්‍රතිත්‍යාප්‍රසාදයෙක් ඇද්ද එය යි. තෙල කරුණ ද නො දක්ක හැකි යැ : යම් සථිසංස්කාරයන් සංභිද්ධවන සියලු උපධි නෙරන සියලු තෘෂ්ණා ක්ෂය කරන සියලු ක්ලේශරාගයෙන් මිදී සිටින හැම දුක් නිරුද්ධ කරන සැහැවි ඇති නිවනෙන් ඇද්ද එය යි. මම ද දහම් දෙසම් නම් පරහු එ දහම් නො දන ගන්නාහු නම් ඒ මට කාය ක්ලමථු වෙයි. ඒ මට වෙහෙසෙක් වෙ? යැ කියා යි. තවද රජකුමරුවෙහි, මට සුනසුනා අසිරියට කරුණු වූ පෙර නො ඇසුවීරු මේ ගාරාවෝ වැටහුණහ :

"මා විසින් දුක්ඛයේ අධිගත චතුස්සත්‍ය ධර්මය දන් පවසනුවට කම් නැත. රාදෙස් දෙකින් පහළවුන් විසින් මේ සිව්සස් දහම් මොනොවට අවබෝධ නො කළ හැක්ක. නිත්‍යාදීන්ට පිළිලොම් මහ යන සියුම් ගැඹුරු නො දක්ක හෙත අණුතර වූ මේ දහම් මොහුරුකදින් ආවාත වූ කාමරාගාදීන් රක්ත ජනයෝ නො දක්නාහ"යි.

රජකුමරුවෙහි, මෙසේ සලකන මා ගේ සිත නිරිත බවට නැමෙයි, දහම් දෙසනුවට නො නැමෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ බො රාජකුමාර, බ්‍රහ්මනො සහමපතියා මම වේතසා වේතො-
පරිවිතකකම්ඤ්ඤය ඵතද්ධොසි. “නස්සති වත හො ලොකො, විනස්සති
වත හො ලොකො, යත්‍ර හි නාම තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස
අපොසස්සකකතාය චිත්තං නමති නො ධම්මදෙසනායා”ති. අථ බො
රාජකුමාර, බ්‍රහ්මා සහමපති සෙය්‍යථා’පි නාම බලවා පුරිසො
සම්මිඤ්ජනං¹ වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය²,
ඵවමෙව බ්‍රහ්මලොකෙ අනතරගිතො මම පුරතො පාතුරහොසි. අථ
බො රුක්ඛකුමාර, බ්‍රහ්මා සහමපති ඵකංසං උත්තරුසඛ්ඛං කරිතා
යෙනා’හං තෙනඤ්ජලිං පණ්ණොතිං මං ඵතද්ධොව : දෙසෙතු හතෙන
හගවා ධම්මං, දෙසෙතු සුගතො ධම්මං, සනති සත්තා අපරප්පකප්පාතිකා
අස්සවණතා ධම්මස්ස පරිභායනති. හවිස්සනති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො”ති.
ඉදමධොව රුක්ඛකුමාර, බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං වතා අථාපරං ඵතද්ධොව :

“පාතුරහොසි මගධෙසු පුබ්බෙ ධම්මො අසුඤ්ඤා සම්මලෙහි විනතිතො
අවාපුරෙතං³ අමතස්ස ආරං සුණන්තු ධම්මං විමලෙනානුබුද්ධං.

සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධනිවසීතො
යථා’පි පස්සෙ ජනතං සමන්තතො
තද්වපමං ධම්මමයං සුමෙධ
පාසාදමාරායා සමන්තවකු
සොකාවතීණණං⁴ ජනතමිපෙතසොකො
අවෙකකස්ස ජාතිජරුහිභුතං

උචෙහිහි වීර විජිතසඛ්ඛාම
සත්ථවාහ අනණ්⁵ විවර ලොකෙ
දෙසස්ස⁶ හගවා ධම්මං
අඤ්ඤාතාරො හවිස්සනති”ති.

අථ බවාහං රාජකුමාර, බ්‍රහ්මනො ව අර්ථසත්තං විදිතා සත්තෙසු ව
කාරුඤ්ඤතං පරිච්ච බුද්ධචක්ඛනා ලොකං ඕලොකෙසිං. අද්දං බො
අහං රාජකුමාර, බුද්ධචක්ඛනා ලොකං වොලොකෙතොනා සත්තෙ
අපරප්පකම් මහාරප්පකම් තිකම්ඤ්ජයෙ මුදිඤ්ජයෙ ස්වාකාරෙ
සුච්ඤ්ඤපයෙ⁷ අපෙකවෙව පරලොකවජ්ඣගගදස්සාවිනො⁸ විහරතො.
සෙය්‍යථා’පි නාම උපලිනියං වා පදුමනියං වා පුණ්ඩරීකිනියං වා
අපෙකවිවාති උපලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි
උදකෙ සංවඤ්ඤානි උදකානුගතානි අතො තිශ්ඨාපොසිති⁹
අපෙකවිවාති උපලානි වා පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි
උදකෙ සංවඤ්ඤානි සමොදකං සීතානි. අපෙකවිවාති උපලානි වා
පදුමානි වා පුණ්ඩරීකානි වා උදකෙ ජාතානි උදකෙ සංවඤ්ඤානි උදකා
අවිච්ඡිකම් තිවිච්ඡනති අනුපලිතනානි උදකෙන, ඵවමෙව බො අහං

1. සම්මිඤ්ජනං - මජ්ඣං.	2. සම්මිඤ්ජෙය්‍ය - මජ්ඣං.
3. අවාපුරෙතං - මජ්ඣං, ස්‍යා.	4. සොකාවතීණණං - ස්‍යා.
5. අණණ - මජ්ඣං.	6. දෙසෙතු - ස්‍යා.
7. ස්වාකාරෙ ආකාරෙ සුච්ඤ්ඤපයෙ උච්ඤ්ඤපයෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා.	8. පොසිතානි - ස්‍යා.
8. හගදස්සාවිනො - ස්‍යා.	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එසේ රජකුමරුවෙහි, සහම්පති මහබ්බහු මහු පිණිත් මා ගේ චිත්තපට්ඨිතකිය දන තෙල පිත් පහළ වී : "හවන්ති, ලෝකය තස්තේ මැ යැ හවන්ති, ලෝකය වෙසෙසින් තස්තේ මැ යැ. යම් ලොවෙකු අරහත් සමාස් සම්බුද්ධ කරාගතයත් වහන්සේ ගේ සිත නිරිත බවට නැමේ ද, දහම් දෙසනුවට නො නැමේ ද, එහෙයින්"යි. එසේ රජකුමරුවෙහි, සහම්පති බ්‍රහ්ම යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් වක්කළ අත් දිගු කරන්නේ වේ ද, දිගු කළ අත් හෝ වක් කරන්නේ වේ ද, එ පරිදි මැ බ්‍රහ්මොව අතුරුදහන් කොට මා හමුයෙහි පහළ වී. එසේ රජකුමරුවෙහි, සහම්පති බ්‍රහ්ම උතුරුසහ එකස් කොට මා වෙත ඇදීලී බැඳ මට තෙල බස් කී : "වහන්ස, හගවත්හු දහම් දෙසත්වා, සුගතයෝ දහම් දෙසත්වා, අල්පරජස්ස සැහැවී ඇති සත්ත්වයෝ ඇත. දහම් නො අසන බැවින් පිරිහෙති. දහම් දන හෙත්තාහු ඇතැ"යි. රජකුමරුවෙහි, සහම්පති බ්‍රහ්ම මේ බස් කී. මේ බස් කියා වැළි තෙල අත් ගසකුසු කී යැ :

"පෙර මගධ දනවැඩියන් කෙරෙහි සමල භවිතස්සන් සිතු අග්‍රද්ධ වූ මිරිසාදුස්සව්‍යාධියක් පහළ වී. එහෙයින් අමාත්‍යවර වූ තෙල ආයතීර්ණය වීවර කළ මැනැව. වීමල සමාස් සම්බුද්ධයන් විසින් නුවණින් අවබෝධ කළ වතුස්සත්‍යාධර්මය අසත්වා.

ශ්‍රේෂ්ඨය එකසත පථිතශිවරයෙක්හි සිටියෙක් යථාස්ථිත වූයේ මැ පව්ව වටා සිටි ජනතාව යම්සේ දක්නේ වේ ද, ප්‍රශස්තබුද්ධි ඇති සමතැස් මුනිදුනි, ශ්‍රේෂ්ඨපරිනෙපම වූ ධර්මසම්මාන ප්‍රාසාදයට නැගී ව්‍යග්‍යොක්ත වූ මොඛ ගොකාවතීණ වූ ජාතිජරාහිභුත වූත් ජනතාව බලන සේත්වා.

මහාවීරයාණෙනි, සුඤ්ඤ මාරසඨ්‍යාම ඇතියාණෙනි, සාර්වාභක්‍යාණෙනි, කාමච්ඡද්දා ඝාණ රහිතයාණෙනි, නැගී සිටිනු මැනැව, ලෝකයෙහි සැරිසරනු මැනැව, හගවත් ගොස්මගොකුව, දහම් දෙසන සේත්වා; දහම් දනගත්තාහු ඇතැ"යි.

ඉක්බිති රජකුමරුවෙහි, මම මහබ්බහු ගේ අධ්‍යාපනය පිළිගෙන සතුන් කෙරෙහිදු කරුණාව පිණිස බුදු ඇසින් ලොව බැලූයෙමි. රජකුමරුවෙහි, මම බුදු ඇසින් ලොව බලනුයෙමි අල්ප වූ රාගාදී රජස් ඇති මහත් වූ රාගාදී රජස් ඇති කියුණු වූ ශ්‍රද්ධාදී ඉඳුරන් ඇති මිත්‍ර වූ ශ්‍රද්ධාදී ඉඳුරන් ඇති සුඤ්ඤ වූ ශ්‍රද්ධාදී ආකාර ඇති සුවසේ අවබෝධ කරවැලිය හෙන පරලොව හා වරද හස විසින් දක්නාසුලු වැ වසන කිසි සත්ත්ව කෙනකුත් දිවිමි. යම් පරිදි උපුල් වෙනෙහි වෙවයි පියුම් වෙනෙහි වෙවයි හෙළපියුම් වෙනෙහි වෙවයි ඇතැම් උපුල් හා පියුම්හු හෝ හෙළ පියුම්හු හෝ දියෙහි සඤ්ජාත වැ දියෙහි සංවර්ධිත වැ දියෙන් නො නැගාහු දිය තුළ ගැලී පුස්තාහු ඇද්ද, ඇතැම් උපුල් හා පියුම්හු හෝ හෙළ පියුම්හු හෝ දියෙහි සඤ්ජාත වැ දියෙහි සංවර්ධිත වැ සමෝදක වැ සිටියාහු ඇද්ද, ඇතැම් උපුල් හා පියුම්හු හෝ හෙළ පියුම්හු හෝ දියෙහි සඤ්ජාත වැ දියෙහි සංවර්ධිත වැ දියතෙලෙන් පැන නැගී දියෙන් අනුපලිප්ත වැ සිටිනාහු ඇද්ද, එ පරිදි මැ රජකුමරුවෙහි,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මම බුද්ධාසීත් ලොව බලනුයෙමි අල්පරජස්ස වුත් මහාරජස්ස වුත් තිසෙකණන්ද්‍රිය වුත් මෘද්වීන්ද්‍රිය වුත් ස්වාකාර වුත් සුචිත්තය වුත් පරලොක හා වද්‍ය හය වීසින් දක්නාසුදු වැ වසනා වුත් කිසි සත්ත්ව කෙනෙකුත් දිවිමි. ඉක්බිති රජකුමරුවෙහි, මම සහම්පති බහිෂ්ට ගරායෙන් පිළිවදන් වීසින් කිමි :

“බ්‍රහ්මයෙහි, ඒ අල්පරජස්සාදි සත්ත්වයනට අමෘතද්වාර වූ ආයාමාභියෝ විවෘතයහ, යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ඔහු සැදහැ මුදත්වා කායවාක් ක්ලමටු සංඥ ඇති වැ සියුම් වුත් තෙල උතුම් දහම මිනිසුන් කෙරෙහි නො කිමි”යි.

ඉක්බිති රජකුමරුවෙහි, සහම්පති මහබඹ ‘හගවත්ත වීසින් ධම්මෙයනා පිණිස කළ අවකාශ ඇතියෙමි වෙමි’යි මා සකසා වැද පැදකුණු කොට එහි මැ අතුරුදහන් කෙළේ”යි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “කවරක්හට මම පළවු වැ දහම් දෙසම් ද, කවරෙක් මෙ දහම වෙලෙව් වැ දනගන්නේ ද?”යි. රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : මේ ආළාර කාලාම තවුස් පණ්ඩිත යැ, වාක්ත යැ, නුවණැත්තේ යැ, දිගුකලක් අල්පරජස්ස සැහැවී ඇතියේ යි. මම ආළාරකලම්හට පළවු වැ දහම් දෙසන්නෙමි නම් මැනැව, හෙ දහම වෙලෙව් වැ දනගන්නේ යැ”යි. එසේ රජකුමරුවෙහි, දෙවියෙක් මා කරා එළැඹි තෙල බස් කී : “වහන්ස, ආළාරකාලාම කලුරිය කළ සත්දවස් ඇතියේ යැ”යි. මට වැළිත් “ආළාරකාලාම කලුරිය කළ සත්දවස් ඇතියේ යැ”යි ඥානදම්නය ද උපත. රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “ආළාරකාලාම මහත් හානි ඇතියේ යැ, ඉදින් හේ මෙ දහම අසා නම් වහා මැ දනගන්නේ යැ”යි.

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “මම පළවු මැ කවරක්හට දහම් දෙසම් ද, කවරෙක් මෙ දහම වහා මැ දනගන්නේ වෙ දැ”යි. රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “රාමසුත්‍ර වූ උද්දක තවුස් පාණ්ඩිතායෙන් සමන්වාගත යැ, වාක්තභාවයෙන් සමන්වාගත යැ, ස්වානොත්පත්තික ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත යැ, නිෂ්ක්ලේශප්‍රකාර ඇත්තේ යැ, මම රාමසුත්‍ර උද්දක තවුස්හට පළවු කොට දහම් දෙසම් නම් මැනැව. හේ මෙ දහම වහා මැ දනගන්නේ යැ”යි. රජකුමරුවෙහි, එසේ මා කරා දෙවියෙක් පැමිණ තෙල කී : වහන්ස, උද්දකරාමසුත්‍ර තවුස් අධිරාත්‍රියෙහි කලුරිය කළැ”යි. මට ද සර්ඤ්ඤාභ්‍යාස පහළ විය : “උද්දකරාමසුත්‍ර තවුස් මැදිඳය කලුරිය කළැ”යි කියා යි. රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “උද්දක රාමසුත්‍ර තවුස් මහපිරිහිණක් ඇතියෙක, ඉදින් හේ මෙ දහම අසා නම් වහා මැ දනගන්නේ යැ”යි,

රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “මම කවරක්හට පළවු කොට දහම් දෙසම් ද, කවරෙක් මෙ දහම වහා මැ දනගන්නේ දැ”යි. රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “ප්‍රධන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති මට උච්චත් කළ පස්වග මහණහු මට බොහෝ උපකාර ඇතියහ, මම පස්වග මහණනට පළවු කොට දහම් දෙසම් නම් මනා මැ නු”යි ,රජකුමරුවෙහි, මට තෙල සිත් වී : “පස්වග මහණහු මෙ සඳ කොහි වෙසෙත් ද කියා යි. රජකුමරුවෙහි, මම පිරිසුදු, මිනිසැය ඉක්ම සිටී දිවැසින් පස්වග මහණන් බරණැස ඉසිපතන නම් මුඛවැටි වසනුවන් දිවිමි. රජකුමරුවෙහි, ඉක්බිති මම උරුවෙල් දෘතියෙහි කැමැතිතාක් වාස කොට බරණැස කරා වාරිකාවට නික්මිණිමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

උපකො: ආර්ථකො: අනතරං ච ගතං අනතරං ච බොධිං අභිනිවිසං-
පටිපන්නං. දිස්වාන මං එතදවොච: “විපක්ඛානානි බො තෙ ආවුසො
ඉන්ද්‍රියානි, පරිපුඤ්ඤා ජම්බුකොණ්ඩං පරියොදානො, කංඝි ත්වං ආවුසො
උද්දායං පබ්බජිතො, කො වා තෙ සත්ථා, කස්ස වා ත්වං ධම්මං රෙවෙසි”ති
එවං වුත්තෙ අහං රුක්ඛකො, උපකං ආර්ථකං ගාථාහි අකම්මාසිං:

“සබ්බාහිභු සබ්බවිදුහමසී
සබ්බෙසු ධම්මෙසු අනුපට්ඨිතො
සබ්බඤ්ජො තණ්හකකයෙ විමුක්තො
සතං අභිඤ්ජාය සම්මුද්දායො

න මෙ ආවරිතො අපි සද්දො මෙ න විජ්ජති
සදෙවකසමී ලොකසමී නපි මෙ පටිපුග්ගලො

අහං හි අරහා ලොකෙ අහං සත්ථා අනුත්තරො
එකොවති සම්මාසම්මුද්ධො සිතිභුතොසමී තිබ්බුතො.

ධම්මවක්ඛං පවත්තෙත්තං ගච්ඡාමි කාසිනං පුරං
අකම්මාසමී¹ ලොකසමී² ආහඤ්ජො³ අමතදුක්ඛං”ති.

ගථා බො ත්වං ආවුසො පටිජානාසි අරහසි අනන්තරිකො”ති,

“මාදිසා වෙ ජිනා හොනති යෙ පත්තා ආසවකකයං
ජිනා මෙ පාපකා ධම්මා තස්මාහං උපකා ජිනො”ති.

එවං වුත්තෙ රුක්ඛකො, උපකො: ආර්ථකො: “සුචෙය්‍ය පාවුසො”ති
වතී, සිසං ඕකචෙපතී, උච්චග්ගං ගහෙතී පක්කාමි.

අථ බමාහං රුක්ඛකො, අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන
බාරුණසි ඉසිපතනං මිගදායො යෙන පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු තොනුපසංකමිං.
අද්දසංසු බො මං රුක්ඛකො, පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු දුරතො’ ව ආගච්ඡන්තං
දිස්වාන අඤ්ඤාමඤ්ඤං සණ්ඨපෙසුං: “අයං බො ආවුසො සමණො
ගොතමො ආගච්ඡති බාහුලිකො පටිභවිකොනො ආවත්තො බාහුලායං
සො නෙව අභිවාදෙතබ්බො, න පච්චුට්ඨාතබ්බො, නාස්ස පත්තච්චරං
පටිග්ගහෙතබ්බං, අපි ච බො ආසනං ථපෙතබ්බං සචෙ ආකංඝිස්සති
තිසිද්ධස්සති”ති. ගථා ගථා බො අහං රුක්ඛකො, උපසංකමාමි, තථා
තථා පඤ්චවග්ගියා හික්ඛු නාසකම්මෙසු සකාය කතීකාය සණ්ඨාත්තං
අපොකචෙව මං පච්චුග්ගන්තො පත්තච්චරං පටිග්ගහෙසුං. අපොකචෙව
ආසනං පඤ්ඤාපෙසුං. අපොකචෙව පාදෙදකං උපට්ඨාපෙසුං. අපි ච
බො මං නාමෙන ච ආවුසොවාදෙන ච සමුදවරන්ති. එවං වුත්තෙ අහං
රුක්ඛකො, පඤ්චවග්ගියො හික්ඛු එතදවොචං: ‘මා හික්ඛවෙ තථාගතං
නාමෙන ච ආවුසොවාදෙන ච සමුදවරන්ති’ අරහං හික්ඛවෙ තථාගතො
සම්මාසම්මුද්ධො ඕදහථ හික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං, අහමිත්තසාසමි,
අහං ධම්මං දෙසෙමි, ගථානුසිට්ඨං තථා පටිපජ්ජමානා න වීරකොච
ගස්සන්තාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජන්ති.
තදනුත්තරං මුහම්මරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සතං අභිඤ්ජා
සමිත්තකො උපසමපජ්ජ විහරිස්සන්තා”ති.

1. අකම්මාසමී - මජ්ඣං

2. ආහඤ්ජො - සතා.

3. සම්මුද්ධවර්ථ - මජ්ඣං.

රජකුමරුවෙහි, උපක නම් ආර්ථික ගයාව හා බොධිය හා අතර දී අදන් මහට පිළිපත් මා දිවි. දක මට තෙල කී : “ඇවැත්නි, තොප ගේ ඉඳුරෝ විප්‍රසන්නයහ. ජවිවණය පරිශුද්ධ යැ පයභිද්‍රව්‍ය යැ. ඇවැත්නි, තෙපි කවර ශාස්තෘවක්හු උදෙසා පැවිදි ව? තොප ගේ ශාස්තෘ හෝ කවර? තෙපි කවරක්හුගේ හෝ දහම් රැස්ව? යි. රජකුමරුවෙහි, මෙසේ කී කලා උපක ආර්ථිකහට භාරායෙන් කීම් :

“මම හැම භ්‍රෙහුමක ධර්මය මැඩගෙන සිටියෙමි, හැම වාතුර්හුමක දහම් දක්මි. හැම භ්‍රෙහුමක ධර්මයෙහි ක්ලෙශලෙපනයෙන් උපලිප්ත නො වෙමි, හැම භ්‍රෙහුමක ධර්ම හැරපියා සිටිමි. තෘෂ්ණාකෘය සම්බන්ධ නිවනෙහි අරමුණු වීසින් වීළුක්කයෙමි, මෙසේ කමා වීසින් මැ හැම වාතුර්හුමකධර්ම දනගෙන අත් කවරක්හු නම් ගෙන (‘මේ මා ආවායභීයහ’ යි) උදෙසම් ද?”

(ලොකොත්තර ධර්මයෙහි ලා) මට ඇදුරෙක් නම් නැත, මට සමයෙක් නම් නැත, සදෙවකලොකයෙහි මට සදාශ පුද්ගලයෙක් ද නැත,

මම වනාහි ලොකයෙහි අර්හත්මි, මම අනුත්තර ශාස්තෘයෙමි, එකලා වැ සිව් සමාක් සම්බුද්ධයෙමි, (සම්බලොභානි නිවාපණ හෙතෙසෙන්) ගිහිභූතයෙමි, (එයින් මැ) නිර්වාහයෙමි.

දම්සක් පවත්වනුවට කසිපුර යෙමි. අත්ධහුත ලෝකයෙහි අමා බෙර වයන්නෙමි” යි.

ඇවැත්නි, තෙපි යම්සේ පිළින කරවු ද, එසෙයින් අනන්තර්ත වන්නට නිස්සෙහි” යි.

“යම් කෙනෙක් ආසුරවක්ෂයට පැමිණියාහු ද, මා බදු ඔහු එකාන්තයෙන් ‘ඒන’ වෙති, මා වීසින් පාපධර්මයෝ දිනන ලදහ, එහෙයින් උපකයෙහි, මම ‘ඒන’ වෙමි” යි.

රජකුමරුවෙහි, මෙසේ කී කල්හි උපක ආර්ථික ‘ඇවැත්නි, එසේත් වියැහෙති’” යි කියා භිස සලා සරස්මහක් ගෙන නික්ම ගියේ යි.

එසේ රජකුමරුවෙහි, මම අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරා යන්නෙමි බරණැස ඉසිපතන නම් මුට්ඨලාභී පස්වග මහණුන් කරා එළඹියෙමි. රජකුමරුවෙහි, පස්වග මහණහු දුර දී මැ එන මා දුටහ, දක අනෙකා’නා කතිකාවක් කළහ : “ඇවැත්නි, මේ ශ්‍රමණ ගොතම ප්‍රත්‍යය බහුලායට පැමිණියේ ප්‍රධනින් පිරිහුණේ ප්‍රත්‍යය බාහුලායට පෙරැඑණේ එයි. හේ අභිවාදන නො කටයුත්තේ යැ, දක හුනස්නෙන් නො නැගයුත්තේ යැ, ඔවුන් ගේ පාසිවුරු නො පිළිගතයුත්තේ යැ, එතෙකු වත් අස්නක් තැබියයුත්තේ යි. ඉදින් රැස්නේ නම් හිඳුනේ යැ” යි. රජකුමරුවෙහි, යම් යම් සෙයෙකින් මම එළැඹෙමි ද, ඒ ඒ සෙයින් පස්වග මහණහු සිය කතිකායෙහි තර වැ සිටින්නට නො හැකි වූහ. ඇතැම් කෙනෙක් මට පෙරගමන් කොට පාසිවුරු පිළිගත්හ. ඇතැම් කෙනෙක් අස්නක් පැනවූහ, ඇතැම් කෙනෙක් පා දෝනා දිය එළවා තැබූහ. එතෙකු වත් මා නම්හුදු ආවුසො වාදයෙහුදු අමතත්. මෙසේ කී කල්හි රජකුමරුවෙහි, මම පස්වග මහණුන්ට තෙල බස් කීම් : “මහණෙනි, තරාගතයන් නම්හුදු ආවුසොවාදයෙහුදු නහමක් අමතව. මහණෙනි, තරාගතයෝ රහත්හ, සමාක්සම්බුද්ධයහ. මහණෙනි, කන් නමව, (මා වීසින්) අමාතය ලබන ලද, මම අනුසස්මි, මම දහම් දෙසමි, යම්සේ අනුශාසනා කරනලද නම් එසේ පිළිපදානු නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අරියකට කුල පුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, ඒ අනුත්තර වූ බ්‍රහ්මචරියභිපයභිපාන සම්බන්ධ රහත් බව මෙ අත්බැව්හි මැ කමා වීසින් වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාහ කරව” යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං වුතෙන රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු මං එතදවොචුං : “තාං’පි ඛො කුං ආවුසො ගොතම, ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය නාඤ්ඤාය උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන විසෙසං, කම්පන කුං එතරහි බාහුලිකො පට්ඨානවිබ්ඛනෙනා ආවට්ඨො බාහුලාය අධිගම්ස්සසි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන-විසෙසං”න්ති. එවං වුතෙන අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු එතදවොචුං : “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලිකො න පට්ඨානවිබ්ඛනෙනා න ආවට්ඨො බාහුලාය අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්මුද්ධො ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං අහමනුසාසාමි. අහං ධම්මං දෙසෙමි, යථානුසිඨං තථා පටිපජ්ජමානා න චීරස්සෙ’ව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකානි උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති. දුතියමපි ඛො රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු මං එතදවොචුං : “තාං’පි ඛො කුං ආවුසො ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය නාඤ්ඤාය උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සන විසෙසං. කම්පන කුං එතරහි බාහුලිකො පට්ඨානවිබ්ඛනෙනා ආවට්ඨො බාහුලාය අධිගම්ස්සසි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං”න්ති. දුතියමපි ඛො අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු එතදවොචුං : “න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලිකො න පට්ඨානවිබ්ඛනෙනා න ආවට්ඨො බාහුලාය අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්මුද්ධො ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං, අහමනුසාසාමි අහං ධම්මං දෙසෙමි, යථානුසිඨං තථා පටිපජ්ජමානා න චීරස්සෙ’ව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකානි උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති. තතියමපි ඛො රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු මං එතදවොචුං : “තාං’පි ඛො කුං ආවුසො ඉරියාය තාය පටිපදාය තාය දුක්ඛාරකාරිකාය නාඤ්ඤාය උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං. කම්පන කුං එතරහි බාහුලිකො පට්ඨානවිබ්ඛනෙනා ආවට්ඨො බාහුලාය අධිගම්ස්සසි උත්තරිමනුස්සධම්මා අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිසෙසං”න්ති. එවං වුතෙන අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු එතදවොචුං : අභිජානාථ මෙ නො තුලෙහ භික්ඛවෙ ඉතො පුබ්බෙ ඵ්චරුපං විබ්ඛාවිතමෙත’න්ති¹ නො හෙතං හතෙන න භික්ඛවෙ තථාගතො බාහුලිකො, න පට්ඨානවිබ්ඛනෙනා න ආවට්ඨො බාහුලාය අරහං භික්ඛවෙ තථාගතො සම්මාසම්මුද්ධො, ඕදහථ භික්ඛවෙ සොතං, අමතමධිගතං අහමනුසාසාමි, අහං ධම්මං දෙසෙමි. යථානුසිඨං තථා පටිපජ්ජමානා න චීරස්සෙ’ව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකානි උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

අභක්ඛිං ඛො අහං රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු සඤ්ඤාපෙතුං. ඥො’පි සුදං රුජකුමාර, භික්ඛු ඔවදුමි තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය චරන්ති. යං තයො භික්ඛු පිණ්ඩාය චරිතිා ආහරන්ති, තෙන ජබ්බග්ගියා යාපෙම. තයො’පි සුදං රුජකුමාර, භික්ඛු ඔවදුමි, ඥො භික්ඛු පිණ්ඩාය චරන්ති. යං ඥො භික්ඛු පිණ්ඩාය චරිතිා ආහරන්ති. තෙන ජබ්බග්ගියා යාපෙම අථ ඛො රුජකුමාර, පඤ්චවග්ගියො භික්ඛු මයා එවං ඔවදියමානා එවං අනුසාසිතමානා න චීරස්සෙ’ව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවි ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකානි උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථා”ති.

1. පභාවිතමෙතන්ති - මජ්ඣං, භාසිතමෙතන්ති - ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

රජකුමරුවෙහි, මෙසේ කී කල්හි පස්වග මහණහු මට මෙසේ කීහ : “ඇවැත්නි, ගෞතමයෙනි, තෙපි එවන් (දුෂ්කර) රියාපරයෙකුදු එවන් ප්‍රතිපදයෙකුදු එවන් දුෂ්කර ක්‍රියායෙකුදු මිනිස්දහමින් මතුයෙහි ආයාභාවකරණයට සමරී ඥානදර්ශන විශේෂයකට නොපැමිණියාව, කිම තෙපි දන් බාහුලික වැ පදහනින් ගිලිහුණු බාහුල්‍යාවතී වැ මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතු ආයාභාවයට සමරී ඥානදර්ශන විශේෂයක් අධිගම කරනු ද”යි. මෙසේ කී කල්හි රජකුමරුවෙහි, මම පස්වග මහණුන්ට තෙල බස් කීම් : “මහණෙනි, තරාගතයෝ බාහුලික නො වෙති, නො ද ප්‍රධානවිභ්‍රාන්තයහ, නො ද බාහුල්‍යාවතියහ. මහණෙනි, තරාගතයෝ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධයහ. මහණෙනි, කන් යොමව, අමාතය අධිගත යැ, මම අනුශාසන කෙරෙමි, මම දහම් දෙසමි, යරානුශිෂ්ටය එසේ පිළිපදනාහු නො බෝ කලෙකින් මැ යමකට කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, ඒ අනුත්තර වූ රහත් බව දාමධර්මයෙහි මැ තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට, උපයා වාස කරව”යි. දෙවනවට ද රජකුමරුවෙහි, පස්වග මහණහු මට තෙල බස් කීහ : “ඇවැත්නි, තෙපි එවන් ඉරියවුවෙකුදු, එවන් පිළිවෙතිකුදු එවන් දුෂ්කරක්‍රියා යෙකුදු මිනිස්දහමින් මතු අරි බවට සමත් ලොවුතුරුදහමක් අධිගම නො කළහු යැ. කිම තෙපි දන් බාහුලික වැ ප්‍රධානවිභ්‍රාන්ත වැ බාහුල්‍යාවතී වැ මිනිස්දහමින් මතු අරි බවට සමත් ලොවුතුරුදහමක් අධිගම කරවු ද”යි. දෙවනවට ද රජකුමරුවෙහි, මම පස්වග මහණුන්ට තෙල බස් කීම් : “මහණෙනි, තරාගතයෝ බාහුලික නො වෙති, නො ද ප්‍රධාන විභ්‍රාන්තයහ, නො ද බාහුල්‍යාවතියහ. මහණෙනි, තරාගතයෝ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධයහ, මහණෙනි, කන් නතු කරව, අමාතය ලබන ලද. මම අනුසස්මි. මම දහම් දෙසමි, කුලපුත්‍රයෝ යම් අරහත්වයක් සඳහා නොබෝ කලෙකින් මැ මනා කොට ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණෙත් ද, මාභිබුත්තවයාභාවය කෙළවර කොට ඇති, මාභිබුත්තවයාභාවයෙන් පයාවසානය වූ ඒ අනුත්තර අරහත් ඵලය අනුශාසනා කළ සැටියෙන් පිළිපදනා තෙපි ඉහත්මයෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥානයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙන එයට පැමිණ වාස කරව”යි. රජකුමරුවෙහි, තුන් වන වට ද පස්වග මහණහු මට තෙල කීහු : “ඇවැත්නි, තෙපි ඒ දුෂ්කර රියාපරයෙකුදු ඒ දුෂ්කර ප්‍රතිපදයෙකුදු ඒ දුෂ්කර ක්‍රියාවෙකුදු මනුෂ්‍ය ධර්මයෙන් මතුයෙහි වූ ආයාභාවයට සමරී වූ ඥානදර්ශන විශේෂයක් නො ලද්දව. කිම තෙපි දන් පරික්කාර බාහුල්‍යයට පිළිපත්තාහු ප්‍රධන් වැරෙන් ගිලිහුණාහු ප්‍රත්‍යය බාහුල්‍යය සඳහා වටාලා වැටුණහු මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මතුයෙහි වූ ආයාභාවකරණයට සමරී ඥානදර්ශන විශේෂය ලබන්නාහු ද”යි. රජකුමරුවෙහි, මෙසේ බුණු කල්හි මම පස්වග මහණුන්ට තෙල කීම් : “මහණෙනි, තෙපි මෙයින් පෙර මෙබඳු තෙල වාක්‍යානුදය දන්නාහු ද. (කළ සේ දන්නාහු ද) ? මහණෙනි, තරාගතයන් වහන්සේ බාහුලික නො වෙති, ප්‍රධන් වැරින් ගිලිහුණාහු නො වෙති, ප්‍රත්‍යයබාහුල්‍යයට වටාලා වැටුණාහු නො වෙති. මහණෙනි, තරාගතයන් වහන්සේ අරහත්හ, සමාක් සම්බුද්ධයහ, මහණෙනි, කන් නතු කරව. නිවන් අවබෝධ කරන ලදී. මම අනුශාසනා කරමි. මම දහම් දෙසමි. අනුශාසනා කළ සේ පිළිපදනා තෙපි නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අරහත්වයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වදිත් ද බ්‍රහ්මවයාභාවය පයාවසානය වූ ඒ අනුත්තර අරහත් ඵලය ඉහත්මයෙහි මැ තමන් විසින් මැ විශිෂ්ටඥානයෙන් දන පසක් කොට උපයා වාස කළාහු යැ”යි.

රජකුමරුවෙහි, මම පස්වග මහණුන් හඟවන්නට හැකි වීමි, රජකුමරුවෙහි, මහණුන් දෙදෙනෙකුට අවවාද කරමි. මහණහු තුන් දෙනෙක් පිටු පිණිස හැසිරෙත්. මහණහු තුන් දෙනා පිටු පිණිස හැසිර යම් අතරක් ගෙන එත් ද, එයින් සවග අපි යැපෙමහ. රජ කුමරුවෙහි, මහණුන් තුන් දෙනෙකුට අවවාද කරමි. මහණහු දෙදෙනෙක් පිටු පිණිස හැසිරෙත්. මහණහු දෙදෙනා පිටු පිණිස හැසිර යම් අතරක් ගෙන එත් ද, එයින් සවග අපි යැපෙමහ. එසේ රජකුමරුවෙහි, පස්වග මහණහු මා විසින් මෙසේ අවවාද කරනු ලබන්නාහු මෙසේ අනුශාසනා කරනු ලබන්නාහු නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අරහත්වයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගෙන් නික්ම සස්නට වදිත් ද බ්‍රහ්මවයාභාවය පයාවසානය වූ ඒ අනුත්තර අරහත් ඵලය ඉහත්මයෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥානයෙන් දන පසක් කොට උපයා වාස කළාහු යැ”යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

[illegible][illegible]

නං කිම්මසුද්දසි රුජකුමාර, ඉඬ පුරිසො අංගචේයය 'බොධි
 රුජකුමාරො හජාරායාං' අභිකුසගග්ගං⁴ සිපං ජානාති. තය්‍යාහං
 සන්තිකෙ හජාරායාං අභිකුසගග්ගං සිපං සික්ඛියාමීති. සො චස්ස
 සඤ්ඤා යාවතකං සඤ්ඤා පත්තබ්බං, තං සම්පාපුණේයය. සො චස්ස
 අප්පාඛායො, යාවතකං අප්පාඛායෙන පත්තබ්බං, තං සම්පාපුණේයය.
 සො චස්ස අසඤ්ඤා අමායාචී, යාවතකං අසඤ්ඤා අමායාචිනා පත්තබ්බං,
 තං සම්පාපුණේයය. සො චස්ස අරාධිතිරියො, යාවතකං අරාධි-
 තිරියෙන පත්තබ්බං තං සම්පාපුණේයය. සො චස්ස පඤ්ඤාචා යාවතකං
 පඤ්ඤාචිනා පත්තබ්බං, තං සම්පාපුණේයය. තං කිම්මසුද්දසි රුජකුමාර,
 අපි නු සො පුරිසො තච සන්තිකෙ හජාරායාං අභිකුසගග්ගං සිපං
 සික්ඛෙය්‍යාති? එකමෙකෙනපි හන්තො, අබෙහන සම්මන්තාගන්තො සො
 පුරිසො මම සන්තිකෙ හජාරායාං අභිකුසගග්ගං සිපං සික්ඛෙය්‍ය
 කො පන වාදෙ පඤ්ඤාචගබ්භෙහිති.

1. හඳුරැල්ල - මිජිං, සා. 3. හඳුරැල්ල - මිජිං, සා.
2. අඩකසලක - සා. 4. අඩකසලක - සා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මෙසේ කී කල්හි බෝරජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කී : “වහන්ස ව්‍යායක වූ තරාගත කෙනෙකුන් ලබන මහණ කීපමණ කලෙකින් යම් අර්හත්ත්වයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වදිත් ද, බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යයට ව්‍යායකයා වූ ඒ අනුත්තර අර්හත්ඵලය ඉහාත්මයෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා වාස කරන්නේ ද?”යි.

රජකුමරුවෙහි, එහෙයින් මෙ කරුණෙහි ලා තා මැ පුළුවන්. යම්සේ තට රුස්නේ වේ ද, එසේ එය පවසව. රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හෙිහි? තෝ හස්තයාරොහය නිමිති කොට ඇති අකුසුගැනුම් ශිල්පයෙහි දක්ෂයෙහි? වහන්ස, එසේ යැ. මම හස්තයාරොහය නිමිති කොට සිටුනා අකුසු ගැනුම් ශිල්පයෙහි දක්ෂයෙමි. රජකුමරුවෙහි ඒ කෙසේ හෙිහි? මෙහි පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ : “බොධිරාජ කුමාර හස්තයාරොහය වූ අකුසු ගැනුම් ශිල්පය දන්නේ යැ මම ඔහු හමුයෙහි හස්තයාරොහ වූ අකුසුගැනුම් සිප්පතර හික්මෙමි.” කියා යි. හෙ ද සැදහැ නැති වෙයි, සැදහැතියහු විසින් යම් පමණ සිප් ලැබියයුතු වේ ද, ඒ නො ලබන්නේ යැ, හෙ ද බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යය වෙයි, අල්පාබාධයක්හු විසින් යම් පමණ සිප් ලැබියයුතු වේ ද එ ද නො ලබන්නේ යැ. හෙ ද ශබ්ද මායාව වෙයි. අශබ්ද අමායාවිහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ ද නො ලබන්නේ යැ, හෙ ද කුසිත වෙයි. රුකුළු වැර ඇතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ ද නො ලබන්නේ යැ. හෙ ද දුෂ්ප්‍රභේද වෙයි, පැනැතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ ද නො ලබන්නේ යැ, රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හෙිහි? ඒ පුරුෂ තා හමුයෙහි හස්තයාරොහ වූ අකුසු ගැනුම් සිප්පතර හික්මෙන්නේ ද”යි. වහන්ස, එක එක අහෙකිනුදු සමන්වාගත ඒ පුරුෂ මා හමුයෙහි හස්තයාරොහය පිණිස වූ අකුසු ගැනුම් සිප්පතර නො හික්මෙන්නේ යැ. පඤ්චාභිග්‍රහයකින් සමන්වාගත වූයේ නම් කවර කපා යැ?

රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හෙිහි? මෙහි පුරුෂයෙක් එන්නේ යැ: “බෝධිරාජකුමාර හස්තයාරොහය පිණිස වූ අකුසු ගැනුම් සිප් දන්නේ යැ මම ඔහු හමුයෙහි හස්තයාරොහය පිණිස වූ අකුසු ගැනුම් සිප් උගන්මි”යි. හෙ ද සැදහැති වෙයි, සැදහැතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ. හෙ ද අල්පාබාධ වෙයි, අල්පාබාධයක්හු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ. හෙ ද අශබ්ද අමායාව වෙයි, අමායාවිහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද එ හැම ලබන්නේ යැ. හෙ ද ආරබ්ධචර්‍ය්‍යය වෙයි, ආරබ්ධචර්‍ය්‍යය විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ හෙ ද පැනැතිය වෙයි, පැනැතියහු විසින් යම් තාක් සිප් ලැබියයුතු වේ ද, එ හැම ලබන්නේ යැ. රජකුමරුවෙහි, ඒ කෙසේ හෙිහි? ඒ පුරුෂ තා හමුයෙහි හස්තයාරොහය වූ අකුසු ගන්නා සිප්පතර උගන්න්නේ වේ ද?යි. වහන්ස, එක එක අහෙකිනුදු සමන්වාගත ඒ පුරුෂ මා හමුයෙහි හස්තයාරොහය වූ අකුසු ගන්නා සිප්පතර උගන්න්නේ යැ. පසහෙකින් යුක්ත වූයේ නම් කවර වාදයෙක් ද?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එව මෙව බො රුජකුමාර, පඤ්චමානි පටානියඛානි. කතමානි පඤ්ච? ඉධ රුජකුමාර, භික්ඛු සඤ්ඤාං හොති, සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං 'ඉතිපි සො හගමා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගමා'ති. අප්පාඛාධො හොති අප්පාතඛෙකා සම්මෙවසාසිනියා ගහණියා සම්නනාගතො නාතිසිතාය නාවුණ්හාය මජ්ඣිමාය පටානකම්මාය. අසඬො හොති අමායාපි යථාභුතං අත්තානං ආවිකත්තා¹ සත්ථරි වා, විඤ්ඤාසු වා සමුගමාරිසු. ආරභ්විට්ඨො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාද² ථාමවා දලාපරකකමො අතිකම්මත්තවුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථාමිනියා පඤ්ඤාය සම්නනාගතො අරියාය නිබ්බෙධිකාය සම්මාදුක්ඛකම්මයාමිනියා ඉමානි බො රුජකුමාර, පඤ්ච පටානියඛානි. ඉමෙහි බො රුජකුමාර, පඤ්චහි පටානියඛෙහි සම්නනාගතො භික්ඛු තථාගතං විනායකං ලහමානො යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අශාරඤ්ඤා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය සත්තවස්සානි.

තිට්ඨන්තු³ රුජකුමාර, සත්තවස්සානි. ඉමෙහි පඤ්චහි පටානියඛෙහි සම්නනාගතො භික්ඛු -පෙ- විහරෙය්‍ය ඡ වස්සානි -පෙ- පඤ්ච වස්සානි -පෙ- චත්තාරි වස්සානි -පෙ- තිණ්ණි වස්සානි -පෙ- දො වස්සානි -පෙ- එකං වස්සං. තිට්ඨන්තු රුජකුමාර, එකං වස්සං. ඉමෙහි පඤ්චහි පටානියඛෙහි සම්නනාගතො භික්ඛු -පෙ- විහරෙය්‍ය සත්තමාසානි. තිට්ඨන්තු රුජකුමාර, සත්ත මාසානි ඉමෙහි පඤ්චහි පටානියඛෙහි සම්නනාගතො භික්ඛු -පෙ- විහරෙය්‍ය ඡ මාසානි -පෙ- පඤ්ච මාසානි -පෙ- චත්තාරි මාසානි -පෙ- තිණ්ණි මාසානි -පෙ- දො මාසානි -පෙ- එකං මාසං -පෙ- අභිමාසං.

තිට්ඨන්තු රුජකුමාර, අභිමාසො. ඉමෙහි පඤ්චහි පටානියඛෙහි සම්නනාගතො භික්ඛු තථාගතං විනායකං ලහමානො යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අශාරඤ්ඤා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය සත්ත රතතිඤ්චානි.

තිට්ඨන්තු රුජකුමාර, සත්ත රතතිඤ්චානි. ඉමෙහි පඤ්චහි පටානියඛෙහි සම්නනාගතො භික්ඛු තථාගතං විනායකං ලහමානො යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අශාරඤ්ඤා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨවධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය ඡ රතතිඤ්චානි: -පෙ- පඤ්ච රතතිඤ්චානි-පෙ-චත්තාරි රතතිඤ්චානි-පෙ-තිණ්ණි රතතිඤ්චානි-පෙ-දො රතතිඤ්චානි-පෙ-එකං රතතිඤ්චං.

1. ආවිකත්තා - සිඬු, PTS.
2. උපසම්පදා - මජ්ඣං, සා, PTS.
3. තිට්ඨන්තු - PTS.

එසෙයින් මෑ රජකුමරුවෙහි, ප්‍රධන් වැර ඇති මහණහට අධිග පසෙක් වෙයි. කවර පසෙක යත් : රජකුමරුවෙහි, මෙ සස්තෙහි මහණ සැහැදැති වෙයි. තරාගතයන් වහන්සේගේ මාභිඤ්ජා හඳුනයි : "ඒ භාග්‍යවත්ත මෙ කරුණුන් අර්හත්ත, සමාක් සම්බුද්ධයා, (අෂ්ට) විද්‍යා (පසළොස්)වරණ ධර්මයෙන් සමන්වාගතයා, සුඤ්ජරාගි ඇතියා, ලොක දකුටත, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථි, දෙවිනිස්තට යාස්තාත, සිව්සස් අවබෝධ කළහ. භාග්‍යවත්ත"යි. නිද්ධන් අරොග වෙයි, ඉතා සිහිල් නො වූ ඉතා උණු නො වූ මධ්‍යස්ථ වූ ප්‍රධන් වැරට සමථි වූ සම වැ පැසෙන කම්පතෙරො ධාතුයෙන් සමන්වාගත වෙති. යරාහුත ආත්මය බුද්ධන් කෙරෙහි හෝ විඤ් සමුම්සරුන් කෙරෙහි හෝ පහළ කරන අගය අමායා වී වෙයි. අකුලලධර්මයන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස කුලලධර්මයන් ගේ උත්පාදය පිණිස රුකුළු වැර ඇති වෙයි. කුසල් දහම්හි නො හළ බුර ඇතියේ දළ පැරකුම් ඇතියේ ශක්ති ඇතියේ වෙයි. උදයවාය පිරිසිදුනට සමත් පිරිසුදු ලොභස්සන්ධාදීන් බිදුනට සමත් මොනොවට දුබ්බස්ස කරා යන නුවණින් නුවණැති වෙයි. රජකුමරුවෙහි, ප්‍රධන් වැර වඩන මහණහු ගේ මේ පඤ්චාසීරියෝ වෙති. රජ කුමරුවෙහි, මේ පඤ්චප්‍රකාර පධානියාසීරියෙන් සමන්වාගත මහණ විනයාක වූ තරාගතයන් වහන්සේ ලබමින් යම් අරියක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම භ්‍රමමවයාසී පයාසීවසානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්හත්ඵලය ඉහත්මයෙහි මෑ තමන් විසින් සත්වසෙකින් විශිෂ්ටඤ්ජායෙන් දූත පසක් කොට එයට පැමිණ වාස කරන්නේ යැ.

රජකුමරුවෙහි, සප්තවංශියෝ තිබෙත්වා, මේ පඤ්ච පධානියාසීරියෙන් සමන්වාගත මහණ . . . සවසෙකින් . . . පස් වසෙකින් . . . සතර වසෙකින් . . . තුන් වසෙකින් . . . දෙ වසෙකින් . . . එක් වසෙකින් විශිෂ්ටඤ්ජායෙන් දූත පසක් කොට එයට පැමිණ වාස කරන්නේ යැ.

රජකුමරුවෙහි, එක් වස තිබෙවා, මේ පඤ්ච පධානියාසීරියෙන් සමන්වාගත මහණ සත් මසෙකින් . . . වාස කරන්නේ යැ. රජකුමරුවෙහි, සප්ත මාසයෝ තිබෙත්වා, මේ පඤ්ච පධානියාසීරියෙන් සමන්වාගත මහණ සමසෙකින් . . . පස් මසෙකින් . . . සාර මසෙකින් . . . තුන් මසෙකින් . . . දෙමසෙකින් . . . එක් මසෙකින් . . . අඩ මසෙකින් විශිෂ්ට ඤ්ජායෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එය උපදවා වාස කරන්නේ යැ.

රජකුමරුවෙහි, අඩමස තිබෙවා, මේ පඤ්චපධානියාසීරියෙන් සමන්වාගත මහණ විනයාක වූ තරාගතයන් වහන්සේ ලැබෙමින් යම් අරියක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මනා කොට ගෙන් නික්ම සස්තට වදිත් ද භ්‍රමමවයාසීපයාසීවසානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්හත්ඵලය ඉහත්මයෙහි මෑ සත් දවඳයෙකින් තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ජායෙන් දූත පසක් කොට ඊට පැමිණ වාස කරන්නේ යි.

රජකුමරුවෙහි, සත් රැදවහල්හු තිබෙත්වා, මේ පඤ්චපධානියාසීරියෙන් සමන්වාගත මහණ විනයාක වූ තරාගතයන් වහන්සේ ලැබෙමින් යම් අරියක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වදිත් ද භ්‍රමමවයාසීපයාසීවසානාය වූ ඒ අනුත්තර අර්හත් ඵලය දවඳ සයෙකින් තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ජායෙන් දූත පසක් කොට ඊට පැමිණ වාස කරන්නේ යැ, දවඳ පසෙකින් . . . දවඳ සතරෙකින් . . . දවඳ තුනෙකින් . . . දවඳ දෙකෙකින් . . . එක් දවඳයෙකින් තමන් විසින් විශිෂ්ටඤ්ජායෙන් දූත පසක් කොට ඊට පැමිණ වාස කරන්නේ යි.

තිට්ඨතු රජකුමාර, එකං රතතිඤ්චං,¹ ඉමෙහි පඤ්චගි පටිඤ්ඤානං සමන්තාගතො භික්ඛු තථාගතං විනායකං ලග්ගමානො සායම්පුසිට්ඨො පානො විසෙසං අධිගමිස්සති. පානම්පුසිට්ඨො සායං විසෙසං අධිගමිස්සති.

එවං වුත්තෙ බොධි රජකුමාරෙ හගචන්තං එතදවොච: අහො බුද්ධො, අහො ධම්මො, අහො ධම්මස්ස ඤාතොතො, යත්ත භි නාම සායම්පුසිට්ඨො පානො විසෙසං අධිගමිස්සති, පානම්පුසිට්ඨො සායං විසෙසං අධිගමිස්සති.

එවං වුත්තෙ සඤ්ජාපුත්තො මාණවො බොධිරජකුමාරං එතදවොච: එවමෙව පනායං හවං බොධි අහො බුද්ධො, අහො ධම්මො, අහො ධම්මස්ස ඤාතොතොති ච වදෙති*. අථ ච පන හවං* න තං හචන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡති* ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්චාති.

මා හෙවං සමම සඤ්ජාපුත්ත අචච, මා හෙවං සමම සඤ්ජාපුත්ත අචච, සමුඛාමෙතං සමම සඤ්ජාපුත්ත, අය්‍යාය සුතං සමුඛා පටිග්ගාහිතං එකමිදං සමම සඤ්ජාපුත්ත, සමයං හගවා කොසලිගං විහරති භොසිතාරමෙ. අථ බො මෙ අය්‍යා කුච්ඡමිති* යෙන හගවා තෙත්තපසංඝමි, උපසංඝමිති: හගචන්තං අභිවාදෙති: එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නා බො මෙ අය්‍යා හගචන්තං එතදවොච: යො මෙ අයං හන්තෙ, කුච්ඡගතො කුමාරකොචා කුමාරිකා චා, සො හගචන්තං සරණං ගච්ඡති ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච උපාසකං තං හගවා ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

එකමිදං සමම සඤ්ජාපුත්ත, සමයං හගවා ඉධෙව හග්ගෙසු විහරති සුංසුමාරගිරෙ හෙසකලාවතෙ මිගදයෙ අථ බො මමං ධාති අභිකත වාහිතා* යෙන හගවා තෙත්තපසංඝමි උපසංඝමිති: හගචන්තං අභිවාදෙති: එකමන්තං අධාසි එකමන්තං ඝිතා බො මමං* ධාති හගචන්තං එතදවොච: අයං හන්තෙ, බොධිරජකුමාරෙ හගචන්තං සරණං ගච්ඡති ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච උපාසකං තං හගවා ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

එසා'හං සමම සඤ්ජාපුත්ත, තතියමපි හගචන්තං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං හගවා ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්ණපෙනං සරණං ගතන්ති.

බොධිරාජකුමාරසුත්තං පඤ්ඤමං.

1. එකො රතතිඤ්චො - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
2. වදෙසි - සිඤ්ඤ, පච්චෙදෙති - ස්‍යා.
3. අථ ච පන - මජ්ඣං, සිඤ්ඤ, PTS.
4. ගච්ඡාමි - PTS.
5. කුච්ඡමිති - PTS.
6. පාහිතා - ස්‍යා හරිතා - මජ්ඣං.
7. මං ධාති - මජ්ඣං, PTS.

රජකුමරුවෙහි, එක් දවරය තිබේවා, මේ පඤ්චපධානියකගෙන් සමන්වාගත මහණ විනයක වූ තරාගතයන් වහන්සේ ලැබෙමින් සවස අනුශිෂ්ට වූ උදය විශේෂාධිගමය කරන්නේ යැ, උදය අනුසස්තාලය වූ සවස විශේෂාධිගමය කරන්නේ යි.

මෙසේ වදළ කල්හි බෞද්ධරාජ කුමර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ : "හඟවත්හු ආශ්වයාහ, ධම්‍ය ආශ්වයා යැ, ධම්‍යා ගේ ස්වාඛ්‍යාත භාවය ආශ්වයා යි. විස්මයෙකි. සවස අනුසස්තාලය වූ උදය විශේෂාධිගම කෙරෙයි, උදය අනුසස්තාලය වූ සවස විශේෂාධිගම කෙරේ" යයි.

මෙසේ කී කල්හි සඤ්ජිකාපුත්‍ර මාණවක බෞද්ධරාජ කුමරහට තෙල කී : මෙසෙයින් මැ මේ හවත් බෞද්ධරාජකුමාර තෙමේ "බුදුහු ආශ්වයාහ, ධම්‍ය ආශ්වයා යැ, ධම්‍යා ගේ ස්වාඛ්‍යාතභාවය ආශ්වයා යැ" යි. කියයි. වැළි ඒ හවත් ගොසුමාණන් හා ධම්‍ය ද බික්සහන ද සරණ කොට නො යෙකි" යි.

සගය, සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, මෙසේ නහමක් කියව, සගය, සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, මෙසේ නහමක් කියව. සගය සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, මැණියන් හමුයෙහි දී තෙල අසනලදි. සගය, සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹානුවර සෝමිකාරාමයෙහි වැඩ වාස කෙරෙති. එසඳ ගැබ්විලි වූ සිටි මා ගේ මව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියා. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වූ හුන. එකත්පස්වූ හුන් මා ගේ මව හඟවත්හට තෙල කිවු : "වහන්ස, මා ගේ කුක්ෂිගත යම් කුමරෙක් හෝ කුමරියක් හෝ ඇද්ද, ගේ බුදුන් සරණ කොට යෙයි, දහම් සරණ කොට යෙයි, බික්සහන සරණ කොට යෙයි. හඟවත්හු ඔහු අද පටන් කොට ප්‍රාණොපෙත සරණයගිය, උපාසකයකු කොට ධරන්ව" යි.

සගය සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ හග්ගප්පදයෙහි මැ පුංසුමාරගිර නුවර භෙසකලාවන නම් මුවළුවහි වාස කෙරෙති. එසඳ කිරිමව මා ඇකයෙන් වඩාගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියා. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වූ සිටගතු. එකත්පස් වූ සිටගත් මා ගේ උපමාතාව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිවු යැ : වහන්ස, මේ බෞද්ධරාජකුමාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ කොට යෙයි ධම්‍ය ද සරණ කොට යෙයි, බික්සහන ද සරණ කොට යෙයි. භාග්‍ය වතුන් වහන්සේ අද පටන් ගෙන ඔහු ප්‍රාණෝපේතසරණය ගිය උපාසකයකු කොට ධරන සේක්ව" යි.

සගය සඤ්ජිකාපුත්‍රයෙනි, තෙල මම තුන් වන වට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ කොට යෙමි, ධම්‍ය ද සඨසයා ද සරණ කොට යෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් කොට මා දිවිහිමියෙන් සරණගිය උපාසකයකු කොට ධරන සේක්ව" යි.

පස් වැනි බෞද්ධරාජකුමාරසූත්‍ර යි.

2. 4. 6

අඩුලිමාල සුඛයා

එවිට මේ සුඛයා : එකං සමයං භගවා සාවඤ්ඤං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ තෙන ඛො පන සමයෙන රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස විජ්ඣෙ වොරෙ අඩුලිමාලො නාම හොති ලුදො ලොහිතපාණී භතපහතෙ නිව්චෙය්ඤා අදයාපනො පාණ්ඤානෙසු. තෙන භාමාපි අභාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදපි අජනපද කතා. සො මනුස්සෙ වධිකා වධිකා අඩුලිනං මාලං ධාරෙති. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්ධසමයං නිවාසෙකා පත්තව්වරං ආදය සාවඤ්ඤං¹ පිණ්ඩය පාච්ඤි. සාවඤ්ඤං පිණ්ඩය වරිකා-භත්තං පිණ්ඩපාත්තපටිකකතො සෙනාසනං සංසාමෙකා පත්තව්වරං ආදය යෙන වොරෙ අඩුලිමාලො තෙන'ඤානමයං පටිපජ්ජි.

අද්දසංසු² ඛො ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා පථාවිනො³ භගවන්තං යෙන වොරෙ අඩුලිමාලො තෙනඤානමයං පටිපත්තං දිස්වාන භගවන්තං එතදවොචුං : මා සමණ, එතං මයං පටිපජ්ජි, එතස්මිං සමණ, මයෙක වොරෙ අඩුලිමාලො නාම ලුදො ලොහිතපාණී භතපහතෙ නිව්චෙය්ඤා අදයාපනො පාණ්ඤානෙසු. තෙන භාමාපි අභාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදපි අජනපද කතා. සො මනුස්සෙ වධිකා වධිකා අඩුලිනං මාලං ධාරෙති. එතං හි සමණ, මයං දසපි පුරිසා විසතිමපි පුරිසා තිංසමපි පුරිසා වත්තාරිසමපි පුරිසා පඤ්ඤාසමපි පුරිසා සංහරිකා සංහරිකා⁴ පටිපජ්ජන්ති. තෙපි වොරස්ස අඩුලිමාලස්ස භත්ථඤ්ඤානමයං⁵. එවිට වුත්තෙ භගවා තුණ්හිගුතො අභමාසි.

දුතියමපි ඛො ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා පථාවිනො³ භගවන්තං එතදවොචුං : මා සමණ, එතං මයං පටිපජ්ජි. එතස්මිං සමණ, මයෙක-පෙ-භත්ථඤ්ඤානමයං⁵ දුතියමපි ඛො භගවා තුණ්හි-ගුතො අභමාසි.

තතියමපි ඛො ගොපාලකා පසුපාලකා කස්සකා පථාවිනො³ භගවන්තං එතදවොචුං : මා සමණ, එතං මයං පටිපජ්ජි, එතස්මිං සමණ, මයෙක වොරෙ අඩුලිමාලො නාම ලුදො ලොහිතපාණී භත-පහතෙ නිව්චෙය්ඤා අදයාපනො පාණ්ඤානෙසු. තෙන භාමාපි අභාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදපි අජනපද කතා. සො මනුස්සෙ වධිකා වධිකා අඩුලිනං මාලං ධාරෙති. එතං සමණ, මයං දසපි පුරිසා විසතිමපි පුරිසා තිංසමපි පුරිසා වත්තාරිසමපි පුරිසා පඤ්ඤාසමපි පුරිසා සංහරිකා සංහරිකා⁴ පටිපජ්ජන්ති, තෙපි වොරස්ස අඩුලිමාලස්ස භත්ථඤ්ඤානමයං⁵. තතියමපි ඛො භගවා තුණ්හිගුතො අභමාසි.

1. සාවඤ්ඤං - සිඝ්ඤ

2. අද්දසංසු - මජ්ඣං, සිඝ්ඤ, PTS

3. පථාවිනො - PTS, සා.

4. {සඤ්ඤානමයං සඤ්ඤානමයං - මජ්ඣං.

{සඤ්ඤානමයං සඤ්ඤානමයං - සා.

5. {භත්ථඤ්ඤානමයං භත්ථඤ්ඤානමයං - සිඝ්ඤ.

{භත්ථඤ්ඤානමයං භත්ථඤ්ඤානමයං - මජ්ඣං, සා, PTS.

2. 4. 6

අභිභූතිමාල සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීප-යෙහි ජෙනවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහු ගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල පසේනදී කොසොල් රජහුගේ විජිතයෙහි අභුල්මල් නම් සොරෙක් ඇත. (හේ) දරුණු ය. ලෙහෙ වැතුණු අත් ඇතිසේ ය. මෙරමා පැහැරීමිහි හා මැරීමිහි බැස සිටියේ ය. සතුන් කෙරෙහි කරුණා නැත්තේ ය. උහු විසින් ගමුදු නො ගම් කරන ලද. නියම්ගමුදු නො නියම්ගම් කරන ලද. දනවුදු නො දනවු කරන ලදී. හේ මිනිසුන් මරමරා අභුල්මල් ධරයි. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත් නුවර පිටු පිණිස වැඩිසේක. සැවැතෙහි පිටු පිණිස හැසිර පිණිස පාතකයෙන් වැළකිසේක් සෙනසුන් සහවා තබා අභුල්මල් සොරු බලා අදැන්මහට පිළිපත් සේක.

ගවයන් රක්තාහු සිඤ්ඤාපාචුන් රක්තාහු සිසභන්තාහු ගමන් යන්නාහු අභුල්මල් සොර සිටුනා අදැන්මහට පිළිපත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටහ. දක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහු : “මහණ ඒ මහට නො යා, මහණ එමහ අභුල්මල් නම් සොරෙක, කැකුළු ය. ලෙහෙ මුසු අත් ඇත්තේ ය. පැහැරීම් මැරීම් දෙක්හි බැස සිටියේ ය. සතුන් කෙරෙහි කුළුණු නැතිසේ ය. උහු විසින් ගම්හුදු නො ගම් කරන ලදහ, නියම්ගම්හුදු නො නියම්ගම් කරන ලදහ, දනවුහුදු නො දනවු කරන ලදහ. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇතිලි විද මාලා කොට ධරයි. මහණ, තෙල මහට පුරුෂයෝ දස දෙන දු විසි-තිස්-සතලිස්-පනස් දෙන දු වග වග වැ යෙති. ඔහුද අභුල්මල් සොරහුගේ අතැ නස්ති”යි. මෙසේ කී කල්හි බුදුහු නො බැණ නැඟී වැඩියෝ.

දෙ වන වට ද ගෙරින් රක්තාහු සිඤ්ඤාපාචුන් රක්තාහු සිසභන්තාහු ගමන් යන්නාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහු : “මහණ, තෙල මහට නො යා. මහණ, තෙල මහ . . . අත්හි තිබිති”යි. දෙ වන වට ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො බැණ නැඟී වැඩියෝ.

තුන් වන වට ද ගොන් රක්තාහු සිඤ්ඤාපාචුන් රක්තාහු සභන්තාහු ගමන් යන්නාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහු : “මහණ, තෙල මහට නො යා. මහණ, තෙල මහෙහි අභුල්මල් නම් සොරෙක. කැකුළු ය, ලෙහෙ මුසු අත් ඇත්තේ ය, පැහැරීම් මැරීම් බැස සිටියේ ය, සතුන් කෙරෙහි දයා නැත්තේ ය. උහු විසින් ගම්හු නො ගම් කරන ලදහ, නියම්ගම්හු නො නියම්ගම් කරන ලදහ, දනවුහු නො දනවු කරන ලදහ. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇතිලි විදගෙන මාලා කොට ධරයි, මහණ, තෙල මහට පුරුෂයෝ දස දෙන දු විසි-තිස්-සතලිස්-පනස් දෙන දු වග වග වැ යෙති. ඔහු ද අභුල්මල් සොර අතැ තිබිති”යි.

අද්දා ඛො චොරෙ අඛණ්ඩමාලො භගවතං දුරතොව අභව්තං,
දිස්සානස්ස එතදහොසි: අව්ච්ඡිතං වත හො අඛණ්ඩං වත හො, ඉමං
හි මණ්ණං දසපි පුරිසා, විසතිමපි පුරිසා, තිංසමපි පුරිසා, චතාරිසමපි
පුරිසා, පඤ්ඤාසමපි පුරිසා සංහරිතා සංහරිතා පටිපජ්ජන්ති, තෙපි
මම හත්තඛණ්ඩව්තති. අථ ච පනායං සමණො එතො අදුතියො
පසංයා මඤ්ඤා අභව්තී. යනුනුනාහං ඉමං සමණං ජීවිතා
චොරෙපෙය්‍ය'න්ති.

අථ ඛො චොරෙ අඛණ්ඩමාලො අසිවමමං ගහෙති ධනුකලාපං
සන්නයතිතා භගවතං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුමතී. අථ ඛො භගවා
තථාරූපං ඉඤ්ඤාසමාපාදං අභිකාමාසී. යථා චොරෙ අඛණ්ඩමාලො
භගවතං පකතියා ගව්තන්තං සබ්බජාමෙන ගව්තන්තො න සකෙකාති
සමපාපුණ්ණං. අථ ඛො චොරස්ස අඛණ්ඩමාලස්ස එතදහොසි: අව්ච්ඡිතං
වත හො අඛණ්ඩං වත හො, අහං හි පුබ්බෙ හත්තිමපි ධාවන්තං අනුපතීති
ගණ්ඨාමි, අස්සමපි ධාවන්තං අනුපතීති ගණ්ඨාමි, රථමපි ධාවන්තං
අනුපතීති ගණ්ඨාමි, මිගමපි ධාවන්තං අනුපතීති ගණ්ඨාමි. අථ ච පනාහං
ඉමං සමණං පකතියා ගව්තන්තං සබ්බජාමෙන ගව්තන්තො න සකෙකාමි
සමපාපුණ්ණං'න්ති සීතො භගවතං එතදවොච: තිට්ඨ සමණ, තිට්ඨ
සමණාති. සීතො අහං අඛණ්ඩමාල, තිඤ්ඤා තිට්ඨාති.

අථ ඛො චොරස්ස අඛණ්ඩමාලස්ස එතදහොසි: ඉමෙ ඛො සමණා
සක්කපුත්තියා සච්චවාදිතො සච්චපටිඤ්ඤා, අථ ච පනායං සමණො
ගව්තියෙව සමානො ඵවිමාහ* සීතො අහං අඛණ්ඩමාල, තිඤ්ඤා තිට්ඨා'ති.
යනුනුනාහං ඉමං සමණං පුච්චෙය්‍යන්ති. අථ ඛො චොරෙ අඛණ්ඩමාලො
භගවතං ගාථාය අජ්ඣාමාසි:

ගව්තං වදෙසි සමණ සීතොච්ඡි
මමඤ්ඤා බුද්ධි සීතං අව්ච්ඡිතොති,
පුච්ඡාමි තං සමණ එතමත්තං
කථං සීතො තං අහමට්ඨිතොමිති'ති?

සීතො අහං අඛණ්ඩමාල සබ්බදා
සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං,
තුච්ඤ්ඤා පාණෙසු අසඤ්ඤාතොසි
තස්මා සීතොහං තුච්ඤ්ඤාතොසි'ති.

වීරස්සං වත මෙ මහිතො මහෙසි
මහාවනං සමණොයං පච්චුපාදි*,
කොහං වීරස්සාපි පහස්සං* පාපං
සුත්තං ගාථං තච ධම්මසුත්තං.

ඉතෙව චොරෙ අසිඤ්ඤා
කොඤ්ඤා පපාතෙ තරකෙ අනිකාරි*,
අව්ච්ඡි චොරෙ සුගතස්ස පාදෙ
තත්තෙව නං පබ්බජ්ජං අයාපී.

1. අභිසංඝාතෙරසි - ස්‍යා. 2. ගව්තංගෙවාහ - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

3. { මහාවනං පාපුණ්ණි සච්චවාදි - මජ්ඣං.
මහාවනං සමණ පච්චුපාදි - ස්‍යා.
මහාවනං සමණොයං පච්චවාදි PTS.

4. { පහාය - මජ්ඣං. පජ්ජස්ස - ස්‍යා.
පහස්සං - සිඤ්ඤා, PTS.

5. අනිච්ඡා - මජ්ඣං. මනිකාරි - ස්‍යා.

අභුල්මල් සොර වඩනා බුදුන් දුරදී මැ දුටු, දක උනුට තෙල සිත් වී : “හවත්ති, ආශ්වයායෙක් මැ ය, හවත්ති, අද්භූතයෙක් මැ ය. මේ මහට පුරුෂයෝ දස දෙන දු විසි-තිස්-සතළිස්-පනස් දෙන දු වග වග වැ වදිත්. ඔහු දු මා අතැ තස්නාහ. වැළිත් මේ මහණ එකලා වැ අද්විතීය වැ අභිභවිතීන් මෙන් එයි. මම මේ මහණ දිවියෙන් තොර කෙරෙමි නම් මැනැවැ”යි.

එසඳ අභුල්මල් සොර කඩුපළභ ගෙන දුකුතියවුරු බැඳ බුදුන් පස් පස් ලුහුබැඳ ගියේ. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම්සේ අභුල්මල් සොර පියවී ගමනින් වඩනා බුදුන් බල පමණින් දිවෙනුයේ හඹා නො ගත හේ ද, එබදු අධිෂ්ඨානායක් කළේ. එසඳ අභුල්මල් සොරහට තෙල සිත් වී : “හවත්ති, ආශ්වයා මැ යැ, හවත්ති, අද්භූත මැ යි. මම පෙර දිවෙන ඇතු දු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. දිවෙන අසුදු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. දිවෙන රථ දු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. දිවෙන චූට දු ලුහුබැඳ ගනිමි මැ ය. එතෙකුදු වත් මේ මහණහු පියවීගමනින් යන්නහු බල පමණින් දිවෙනුයෙමි හඹා නො ගත හෙමි”යි සිටියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “සිට මහණ, සිට මහණ”යි. අභුල්මල, මම සිටියෙමි, තො ද සිට’යි වදළහ.

එසඳ අභුල්මල් සොරහට තෙල සිත් වී : “මේ සැහැසුන් මහණහු සත්‍යවාදීහ. සත්‍යප්‍රතිඥ ඇතියහ. වැළිත් මේ මහණ යනුයේ මැ ‘අභුල්මල, මම සිටියෙමි, තො ද සිටැ’යි යෙයි, මම මේ මහණ පුරවුස්නෙමි නම් මනා මැ නු යි. එ සඳ අභුල්මල් සොර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී :

“මහණ, යෙමින් සිටියෙමි”යි කියෙහි, සිටියා වූ මට ද නො සිටියෙහි”යි කියව. මහණ තෙල කරුණ තොප පුරවුස්මි, තෙපි කෙසේ සිටියහු ද? මම නො සිටියෙමි ද?යි.

අභුල්මල, මම හැමද හැම සතුන් කෙරෙහි දඩු බැහැර තබා සිටියෙමි වෙමි. තෝ වනාහි සතුන් කෙරෙහි අසංයතයෙහි, එයින් මම සිටියෙමි වෙමි. තෝ නො සිටියෙහි යි.

දෙව්මිනිසුන් විසින් පූර්ව මෙ මහර්ෂි මහණ බොහෝ කල් ඇවැමෙන් මට වැඩ සඳහා මහවනයට වැඩියේ ය. මම තොප ගේ ධර්ම යුක්ත ගාථා අසා කල් ඇවැමෙනුදු පටි හරනෙමි.

මෙසේ කියා මැ අභුල්මල් සොර බඩග හා තදනා අයුධ අවට බුන් හෙබෙහි එක් පස බුන් ප්‍රපාතයෙහි පැළිගිය බිමෙහි හෙළාපි. (වෙනෙහි බැඟී.) සොර සුගතයන් වහන්සේ ගේ පා වැන්දේ යැ. එහි දී මැ උන් වහන්සේ අතින් පැවිදි යැදී.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

බ්‍රහ්මා ච ඛො කාරුණිකො මහෙසි
 යො සත්ථො ලොකස්ස සදෙවකස්ස,
 තමෙහි භික්ඛුති තද අවොච
 එසොච තස්ස අනු භික්ඛුභාවො'ති.

අථ ඛො භගවා ආයස්මිනා අභ්‍යුත්ථාංගෙන පච්ඡාසමණෙන යෙන සාවඤ්ඤි තෙන චාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන සාවඤ්ඤි තදවසරි. තනු පුදං භගවා සාවඤ්ඤිං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන රඤ්ඤෙ පසෙනදිස්ස කොසලස්ස අනෙතපුරාණාරෙ මහාජනකායො සන්තිපට්ඨානා උච්චාසද්දො මහාසද්දො හොති. චොරො තෙ දෙව, විජ්ඣෙ අභ්‍යුත්ථාංගො නාම උද්දො ලොහිතපාණි හතපහතෙ නිව්ඨො අදයාපනො පාණභුතෙසු. තෙන ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදාපි අජනපදා කතා, සො මනුස්සෙ වඩිති, වඩිති අභ්‍යුත්ථාංගො මාලං ධාරෙති. තං දෙවො පටිසෙධෙතු'ති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො පඤ්චමතොති අස්සසතොති සාවඤ්ඤිං නික්කමි. දිවාදිවස්ස යෙනාරාමො තෙන පායාසි. යාවතිකා¹ යානස්ස භූමි, යානෙන ගතො යානා පච්චොරෙහිති පතතිකොච යෙන භගවා තෙතුවසඛිකමි, උපසඛිකමිති භගවන්තං අභිවාදෙති, එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො රුජානං පසෙනදි කොසලං භගවා එතදවොච: කිනනු තෙ මහරුජ, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරෙ කුපිතො, වෙසාලිකා වා ලිච්ඡි, අඤ්ඤා වා පටිරුජානො'ති. න ඛො මෙ භනෙත, රුජා මාගධො සෙතියො ඛිම්බිසාරෙ කුපිතො, නපි වෙසාලිකා ලිච්ඡි, නපි අඤ්ඤා පටිරුජානො. චොරො මෙ භනෙත, විජ්ඣෙ අභ්‍යුත්ථාංගො නාම උද්දො ලොහිතපාණි හතපහතෙ නිව්ඨො අදයාපනො පාණභුතෙසු. තෙන ගාමාපි අගාමා කතා, නිගමාපි අනිගමා කතා, ජනපදාපි අජනපදා කතා. සො මනුස්සෙ වඩිති, වඩිති අභ්‍යුත්ථාංගො මාලං ධාරෙති. තාහං භනෙත පටිසෙධස්සාමිති.

සචෙ පන තං මහරුජ, අභ්‍යුත්ථාංගං පස්සෙය්‍යාසි කෙසමංසුං ඔහාරෙති කාසායාති වජ්ඣාති අච්ඡාදෙති අගාරස්ම අනගාරියං පබ්බජිතං, විරතං පාණාතිපාතා විරතං අදින්නාදුතා විරතං මුසිචාදු එකභක්ඛිකං බ්‍රහ්මචාරිං සිලවන්තං කල්‍යාණධම්මං, කිනති නං කරෙය්‍යාසිති? අභිවාදෙය්‍යාම වා මයං භනෙත, පච්චුට්ඨෙය්‍යාම වා ආසනෙන වා නිමනෙතය්‍යාම අභිනිමනෙතය්‍යාමපි නං විවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන-
 ධීරුනපච්චයගෙසජ්ජපරික්ඛාරෙහි, ධම්මිකං වා අස්ස රක්ඛාවරණභුතතිං සංවිද්දෙතය්‍යාම කුතො පනස්ස භනෙත, දුස්සිලස්ස පාපධම්මස්ස ඵලරුපො සිලසංයමො හවිස්සාතීති? තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා අභ්‍යුත්ථාංගො භගවතො අවිදුරෙ නිසින්නො හොති. අථ ඛො භගවා දක්ඛිණං බාහුං² පක්කගෙති රුජානං පසෙනදි කොසලං එතදවොච: එසො මහරුජ, අභ්‍යුත්ථාංගො'ති.

1. යාවතිකො - PTS.

2. දක්ඛිණබාහං - PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කාරුණික වූ සදෙවලොකයාගේ ශාස්තෘ වූ මහරජ වූ බුදුහු ද එසේ 'මහණ එ'යි උනුව වදන. තෙල බස් මැ උනුව හික්කුභාව වී."

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හඬාදිගාහක පසුමහණකු වූ ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරුන් හා සැවැත්නුවර කරා වාරිකා කොට වැඩියෝ. පිළිවෙළින් සැරිසරමින් සැවැත් නුවර වැඩියෝ. එකල්හි වනාහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජෙනවන නම් වූ අනේපිඩු පිටුහුගේ අරමිති වැඩ වෙසෙති, එකල පසේනදි කොසොල් රජහුගේ ගෙවත්තේර මහජනයෝ රැස් වූ "දෙවයන් වහන්ස, තොප ගේ රට අභුල්මල් නම් සොරෙක, කැකුළු ය, ලෙහෙ මුසු අත් ඇත්තේ ය. පැහැරීම් මැරීම් බැස සිටියේ ය. සතුන් කෙරෙහි කුරුණු නැත්තේ ය. උහු විසින් ගම්හුදු නො ගම් කරන ලදහ, නියම්ගම්හුදු නො නියම්ගම් කරන ලදහ. දනවුහුදු නො දනවු කරන ලදහ. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇතිලි විද මාලා කොට ධරයි. දෙවයන් වහන්සේ ඒ සොර වළකාලන සේක්ව"යි උස්භඩ මහභඩ ඇති වූ භූමලෝ.

එසේ පසේනදි කොසොල් රජ පත්තියක් මත් අසුන් සදහන සැවැත් නුවරින් නික්මියේ යැ. දෙවෙන්දවාලෙහි දෙවරම කරා ගියේ. යානභූමි තාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමනින් මැ බුදුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ බුදුන් වැද එකත්පසෙක හින. එකත්පස් වූ හුන් පසේනදි කොසොල් රජහට බුදුහු තෙල කරුණ වදන : "කිමෙක් ද මහරජ, තොපට මගධේශ්වර වූ සේනා බල ඇති බිම්සර මහරජ කිසියේ ද? විසල්පුර ලිව්ව්හු හෝ කිසියාහු ද? තද්‍යා වූ හෝ වීරු රජ කෙනෙක් හෝ කිසියාහු ද?"යි. වහන්ස, මට මගධේශ්වර වූ සේනිය බිම්බසාර මහරජ කිසියේ නො වෙයි, විසල්පුර ලිව්ව්හු ද නො ද කිසියාහු යැ. තද්‍යා වීරු රජ කෙනෙක් නො ද කිසියහ. වහන්ස, මාගේ විජිතයෙහි අභුල්මල් නම් සොරෙක, දරුණු යැ, ලෙහෙමුසු අත් ඇත්තේ යැ, පැහැරීම් මැරීම් දෙක්හි බැසගත්තේ යැ, සතුන් කෙරෙහි කුරුණු නැතියේ යි. උහු විසින් ගම්හුදු නො ගම් කරන ලද, නියම්ගම්හුදු නො නියම්ගම් කරනලද. දනවුහුදු නො දනවු කරන ලද. හේ මිනිසුන් මරමරා ඇතිලි විද මාලා කොට ධරයි. වහන්ස, මම උහු වළකාලමි'යි.

"මහරජ, ඉදින් තෙපි අභුල්මල් සොර කෙහෙරවුර බහා කසාවත් හැඳපෙරෙවූ ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වැද පණ්ඩායෙන් වෙන් වූ අයිනාදානින් වෙන් වූ මුසායෙන් වෙන් වූ එක්වෙලේ වළඳනු වූ බබසර ඇති වූ සිල්වත් වූ කලණභූමි ඇති වූ සිටියහු දක්නහු නම් ඔහට කුමක් කරන්නහු ද?"යි. "වහන්ස, අපි අභිවාදන හෝ කරමහ, දක හුනාස්-තෙන් හෝ නැහෙමහ, අසුනින් හෝ පවරමහ, ඔහු සිවුරු-පිටුවා-සෙතසුන්-ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරිනුදු නිමන්ත්‍රණ කරමහ, ඔහට ධාර්මික රක්ෂාවරණගොපන ද සංවිධාන කරමහ. වහන්ස, මේ දුසිල් පරිවුසැහැවි ඇතියහුට මෙබඳු ශීලසංයමයක් කොයින් වන්නේ ද?"යි.

එසමයෙහි වනාහි ආයුෂ්මත් අභුල්මල් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට නුදුරෙහි හුන්නාහු වෙති. එසේ බුදුහු දකුණත නභාගෙන පසේනදි කොසොල් රජහට තෙල බස් වදන : "මහරජ තෙලෙ අභිභූතිමාල යැ"යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස අනුදෙව් හයං අනු ඡවතිතතතං අනු ලොමහංසො. අථ ඛො හගවා රුජානං පසෙනදිං කොසලං සීතං සංවිස්සං ලොමහට්ඨජාතං විදිත්වා රුජානං පසෙනදිං කොසලං එතදවොච: මා හාසි මහාරුජ, මා හාසි මහාරුජ, නඤ්ඤි තෙ අනො හයන්ති. අථ ඛො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස යං අහොසි හයං වා ඡවතිතතතං වා ලොමහංසො වා, සො පටිපසස්සමහි. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙනායස්ම අභිකුලිමාලො තෙනුපසඛක්ඛි. උපසඛක්ඛක්ඛිත්වා ආයස්මන්තං අභිකුලිමාලං එතදවොච: අයෙසා නො හනෙත, අභිකුලිමාලොති? එවං මහාරුජාති. කථංගොතොතා හනෙත, අයසස්ස පිත්තා, කථංගොතොතා මාතාති? ගඤ්ඤා ඛො මහාරුජ, පිත්තා, මන්තාති මාතාති. අභිරමතු හනෙත, අයෙසා ගඤ්ඤා මන්තාතිපුත්තො. අහමයසස්ස ගඤ්ඤා මන්තාතිපුත්තස්ස උපසුක්කං කට්ඨස්සාමි විචර- පිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපට්ඨසහෙසජ්ජපට්ඨකාරුතන්ති¹.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා අභිකුලිමාලො ආරඤ්ඤකො හොති පිණ්ඩපාතිකො පංසුකුලිකො තෙව්වරිකො. අථ ඛො ආයස්මා අභිකුලිමාලො රුජානං පසෙනදිං කොසලං එතදවොච: අලං මහාරුජ, පටිපුණ්ණං මෙ තිව්වරන්ති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙන හගවා, තෙනුපසඛක්ඛි, උපසඛක්ඛක්ඛිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිද්දි. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො හගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරියං හනෙත, අභ්‍යුත්තං හනෙත, යාවඤ්ඤිදං හනෙත, හගවා අදන්තානං දමෙත්වා අසන්තානං² සමෙත්වා අපරිනිබ්බුතානං³ පරිනිබ්බා- පෙත්වා. යං හි මයං හනෙත, නාසකක්ඛිතා දුක්ඛෙනපි සන්තෙතපි දමෙත්වා. සො හගවත්වා අදුක්ඛෙන අසන්තෙතෙව්⁴ දන්තො. හඤ්ඤ ව දුක්ඛි⁵ මයං හනෙත, ගච්ඡාම බහුක්ඛිව්වා, මයං බහුකරණීයාති. යස්සදුක්ඛි තං මහාරුජ, කාලං මඤ්ඤාසීති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො උට්ඨායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා පක්කාමි.

අථ ඛො ආයස්මා අභිකුලිමාලො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තව්වරං ආදාය සාවඤ්ඤිං⁶ පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසං ඛො ආයස්මා අභිකුලිමාලො සාවඤ්ඤියං සපදනං පිණ්ඩාය වරමානො අඤ්ඤතරං ඉඤ්ඤං මුලහගඛං විසාතගඛං⁷ දිස්සානස්ස එතදභොසි: කිලිස්සන්ති වත භො සත්තා, කිලිස්සන්ති වත භො සත්තා'ති. අථ ඛො ආයස්මා අභිකුලිමාලො සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාසනං පිණ්ඩපාත- පටික්කන්තො යෙන හගවා තෙනුපසඛක්ඛි, උපසඛක්ඛක්ඛිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිද්දි, එකමන්තං නිසිත්තො ඛො ආයස්මා අභිකුලිමාලො හගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං හනෙත, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තව්වරං ආදාය සාවඤ්ඤිං⁶ පිණ්ඩාය පාවිසිං, අද්දසං ඛො අහං හනෙත, සාවඤ්ඤියං සපදනං පිණ්ඩාය වරමානො අඤ්ඤතරං ඉඤ්ඤං මුලහගඛං විසාතගඛං⁷ දිස්සාන මෙ එතදභොසි: කිලිස්සන්ති වත භො සත්තා, කිලිස්සන්ති වත භො සත්තා'ති.

1. පටික්කාරෙහිති - සිමු.	2. අසමෙන්නානං - ස්‍යා.
3. අපරිනිබ්බුතානං - ස්‍යා.	4. අසන්තෙත - ස්‍යා.
5. හඤ්ඤති - ස්‍යා, PTS.	6. සාවඤ්ඤියං - සිමු, මජ්ඣ.
7. විසාතගඛං - PTS, ස්‍යා.	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජහට බියෙක් වූයේ මැ යැ තැනිගැන්මෙක් වී. ලොමුදහ වී මැ යි. එසඳ බුදුහු බියපත් තැනිගත් ලොමුදහගත් පසේනදි කොසොල් රජහු දන පසේනදි කොසොල් රජහට තෙල වදළහ : "මහරජ, නහමක් බියව, තොපට උහුගෙන් බියෙක් නැතැ"යි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජහට යම් බියෙක් හෝ තැනිගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහගැන්මෙක් හෝ වී නම් ඒ සත්හින. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ අඟල්මල් තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි ආයුෂ්මත් අඟල්මල් තෙරණුවන්ට තෙල බස් කී : "වහන්ස, අපගේ ආයුෂී වූ අභිභූතිමාල තෙරණුවෝ ද?"යි. 'එසේ යැ මහරජ'යි. වහන්ස, ආයුෂීන්ගේ පිය තෙම කෙබඳු ගෝත්‍ර ඇත්තේ ද? මව කෙබඳු ගෝත්‍ර ඇත්තී ද?"යි. 'මහරජ, පියා ගර්භ නම, මව මන්තානී නමු'යි. වහන්ස, මන්තානී පුත්‍ර ආයුෂීගර්භයෝ සස්තෙහි අභිරමණ කෙරෙත්වා, මම මන්තානීපුත්‍ර ආයුෂීගර්භයනට සිවුරු-පිටුවා-සෙනසුන්-ගිලන්පස බෙහෙසත් පිරිකරින් උත්සුක කරන්නෙමි' යි.

එසමයෙහි ආයුෂ්මත් අභිභූතිමාල තෙරණුවෝ ආරණ්‍යාකාඩග ඇත්තාහු පිණ්ඩ-පාතිකාඩග ඇත්තාහු පාංශුකුලිකාඩග ඇත්තාහු තෙව්වරිකාඩග ඇත්තාහු වෙති. එසඳ අඟල්මල් තෙරණුවෝ පසේනදි කොසොල් රජහට තෙල බස් කීහ : "කම්මාන මහරජ, මට තුන්සිවුරු පරිපූණි යැ"යි.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ බුදුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹි බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැල කෙළේ : "වහන්ස, ආශ්වයාණී යැ, වහන්ස අද්දහන යැ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අදුන්තයන් දමනය කරන සේක් මැ යැ, අයාන්තයන් ශමනය කරන සේක් මැ යැ, නො පිරිනිව්‍යන් පිරිනිවන සේක් මැ යි. වහන්ස, අපි යමක්හු දඬිනුසු සැතිනුසු දමනය කරන්නට නො හැකි වූමෝ ද, හේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දඩ නැති වැ මැ සැත් නැති වැ මැ දමනය කරනලද. වහන්ස, දන් අපි යම්හ, අපි බහුකාන්තා බහු කරණි ඇතියම්හ"යි. 'මහරජ, තෙපි එයට කල් දනැ'යි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ හුනස්නෙන් නැඟී බුදුන් වැඳ පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ යි.

එසඳ ආයුෂ්මත් අභිභූතිමාල තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත් නුවරට පිටු සිභා වැඩියහ. ආයුෂ්මත් අඟල්මල් තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර ගෙපිළිවෙළින් පිටු සිභා වඩනාහු මුළුගර්භ වැ නො වැදිය හෙන එක්තරා මාගමක දුටහ. දක උන් වහන්සේට තෙල සිත් උපත : "හවත්නි, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති, හවත්නි, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති"යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අඟල්මල් තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර පිටු සිභා වැඩ පසුබත්හි පිණ්ඩපාතයෙන් නැවැත්තාහු බුදුන් කරා එළැඹියහ. එළැඹි බුදුන් වැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ, එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් අඟල්මල් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල පවත් සැල කොළෝ : "වහන්ස, මම පෙරවරුයෙහි හැඳපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත්නුවර ගෙපිළිවෙළින් පිටු සිභා යන්නෙමි මුළුගර්භ වැ නො වැදියහෙන එක්තරා මාගමක දිවිමි. දක මට තෙල සිත් උපත : "හවත්නි, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති, හවත්නි, ඒකාන්තයෙන් සත්ත්වයෝ කෙලෙසෙති"යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තෙන හි කිං අඛුලිමාල, යෙන සා ඉත්ථි¹ තෙත්ථපසඛකම, උපසඛකමිතිං තං ඉත්ථිං එවං වදෙහි: යතොහං හගිති ජාතො² නාභිජානාමි සඤ්චිව පාණං ජීවිතා වොරෙපෙතා. තෙන සචේතන සොඤ්චි තෙ හොතු, සොඤ්චි ගබ්බස්සා'ති. සො හි නුත මෙ හතොත, සමපජාන-
 ඉසාවාදෙ හවිස්සති, මයා හි හතොත, ඛුත්ථ සඤ්චිව පාණං ජීවිතා වොරෙපිතාති.

තෙන හි කිං අඛුලිමාල, යෙන සා ඉත්ථි¹ තෙත්ථපසඛකම. උප-
 සඛකමිතිං තං ඉත්ථිං එවං වදෙහි: යතොහං හගිති, අරියාය ජාතියා ජාතො, නාභිජානාමි සඤ්චිව පාණං ජීවිතා වොරෙපෙතා. තෙන සචේතන සොඤ්චි තෙ හොතු සොඤ්චි ගබ්බස්සා'ති. එවං හතොතති
 බො අයස්මා අඛුලිමාලො හගවිතො පටිස්සුතිං යෙන සා ඉත්ථි¹, තෙත්ථපසඛකමි, උපසඛකමිතිං තං ඉත්ථිං එතදවොච: යතොහං හගිති, අරියාය ජාතියා ජාතො, නාභිජානාමි සඤ්චිව පාණං ජීවිතා වොරෙපෙතා, තෙන සචේතන සොඤ්චි තෙ හොතු සොඤ්චි ගබ්බස්සා'ති. අථ බො සොඤ්චි ඉත්ථියා අහොසි³ සොඤ්චි ගබ්බස්සා.

අථ බො අයස්මා අඛුලිමාලො එතො වුපකට්ඨා අපමනො, අතාපි පභිතතො, විහරතො, න විරස්සෙව යස්සජාය කුලපුත්තා, සමථදෙව අභාරමා අනගාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියං-
 පරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාමා උපසම්පජ්ජී වහාසි. ඛිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරෙ ව බො පනායස්මා අඛුලිමාලො අරහතං අහොසි.

අථ බො අයස්මා අඛුලිමාලො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙතිං පත්තව්චරං අදාය සාවඤ්චිං පිණ්ඩාය පාවිසි, තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤානපි ලෙඛ්වු ඩිතො, අයස්මතො අඛුලිමාලස්ස කායෙ නිපතති, අඤ්ඤානපි දණ්ඩා ඩිතො, අයස්මතො අඛුලිමාලස්ස කායෙ නිපතති, අඤ්ඤානපි සකඛර ඩිතො, අයස්මතො අඛුලිමාලස්ස කායෙ නිපතති. අථ බො අයස්මා අඛුලිමාලො භික්කොන සිසෙත ලොභිතෙන ගලනොතන භික්කොන පතොතන විපජාලිතාය⁴ සඛ්ඤාපියා යෙන හගවා තෙත්ථපසඛකමි. අද්දසා බො හගවා අයස්මන්තං අඛුලිමාලං දුරතොව අගච්ඡන්තං, දිස්සාන අයස්මන්තං අඛුලිමාලං එතදවොච: අභිවාසෙහි කිං බ්‍රාහ්මණ, අභිවාසෙහි කිං බ්‍රාහ්මණ, යස්ස බො කිං කම්මස්ස විපාකෙන ඛුත්ථි වස්සාති ඛුත්ථි වස්සසතාති ඛුත්ථි වස්සසහස්සාති තිරසෙ පචේට්ඨාසාසි. තස්ස කිං බ්‍රාහ්මණ, කම්මස්ස විපාකං දිට්ඨව ධම්මෙ පටිසංවෙදෙසි'ති. අථ බො අයස්මා අඛුලිමාලො රහොගතො පටිසල්ලිතො විත්ථිත්ථුඛපටිසංවෙදී තායං වෙලායං ඉමං උදනං උදනෙසි :

යො ව පුබ්බෙ පමජ්ජිතිං පච්ඡා සො නපාමජ්ජති,
 සො ඉමං ලොකං පහාසෙති අබ්බා මුත්තොව වත්ථිමා.

1. සාවඤ්චි - PTS.
2. ජාතියා ජාතො - සිඞ්ඞි.
3. අථ බ්‍රාහ්මණා ඉත්ථියා සොඤ්චි අහොසි - සිඞ්ඞි, මජ්ඣ.
4. විපජාලිතාය - සිඞ්ඞි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අභුල්ල, එසේ වී නම් තෙපි ඒ මාගම කරා එළැඹෙව්, එළැඹ ඒ මාගමට මෙසේ කියව : “නැහැණියෙනි, මම උපන් තැන් පටන් කොට දැනදැන සතක්හු දිවියෙන් ගැළවුයෙමි නො දැනිමි, එසෙයින් කිට සෙත්වෙවා, ගබට සෙත් වෙවා”යි. වහන්ස, හේ මට සම්පරාන මුසවා වෙයි, වහන්ස, මා විසින් බොහෝ සත්හු දැනදැන දිවියෙන් ගැළවනලදහ”යි.

අභුල්ල, එසේ වී නම් තෙපි ඒ මාගම කරා එළැඹෙව්, එළැඹ ඒ මාගමට මෙසේ කියව : නැහැණියෙනි, මම යම් දවසෙකදී ආයාචනායෙහි උපතෙමි ද එතැන් පටන් කොට දැනදැන සතක්හු දිවියෙන් ගැළවුයෙමි නො දැනිමි. එ සෙයින් කිට සෙත් වෙවා ගබට සෙත් වෙව”යි. ‘එසේ යැ වහන්සැ’යි ආයුෂ්මත් අභුල්ල තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා ඒ මාගම කරා එළැඹියහ. එළැඹ ඒ මාගමට තෙල බස් කීහු : “නැහැණියෙනි, යම් දවසෙක මම ආයාචනායෙහි උපතෙමි ද, එතැන් පටන් කොට දැනදැන සතක්හු දිවියෙන් ගැළවුයෙමි නො දැනිමි, එ සෙයින් කිට සෙත් වෙවා ගබට සෙත් වෙව”යි. එසේ මාගමට සෙත් විය, ගබට සෙත් වී.

එසේ ආයුෂ්මත් අභිභූතිමාල තෙරණුවෝ එකලා වැ (වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන් කෙරෙන් කසිත්තුසු සිත්තුසු) වෙන්වැ (කමටහන්ති) සිහි එළවා කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාස කරන්නාහු නොබෝ කලෙකින් මැ යම් අර්හත්වයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට වදිත් ද, එ අනුත්තර වූ බ්‍රහ්මචරියාවට ව්‍යාධිකා සම්බන්ධ අර්හත්ඵලය ඉහත්වයෙහි මැ තමා විසින් වෙසෙයින් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා වාස කළහ, ‘ජාතිය ක්ෂය වූ යැ මහබ්බසර වැස නිමවන ලද. කරුණි කරනලද, මෙ රහත් බවට අන් කිසෙක් නැතැ’යි දැනුවහ. ආයුෂ්මත් අභුල්ල තෙරණුවෝ ද රහතුන් අතුරෙහි එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අභුල්ල තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි හැද පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවැත්තුවර පිඩු සිහා වැඩියහ තවද එසමයෙහි අන් දෙසෙක්කි දු කැටපහණ ආයුෂ්මත් අභුල්ල තෙරුන්ගේ වෙඳ හෙයි. අන් දෙසෙක්කි දු දු ආයුෂ්මත් අභුල්ල තෙරුන්ගේ සිරුරෙහි හෙයි. අන් දෙසෙක්කි දු හතුරු(ගල්කැට) ආයුෂ්මත් අභුල්ල තෙරුන්ගේ කයෙහි හෙයි. එසේ ආයුෂ්මත් අභුල්ල තෙරණුවෝ බුන් හිසින්, ගලන ලෙහෙයෙන් , හත්ත පාත්‍රයෙන්, හිරුණු සහළසිවුරින් යුතු වැ බුද්ධන් කරා එළැඹියහ. බුද්ධ දුරින් මැ එන ආයුෂ්මත් අභුල්ල තෙරුන් දුටහ, දක ආයුෂ්මත් අභුල්ල තෙරුන්ට තෙල බස් වදළහ : “බ්‍රාහ්මණය, තෙපි අධිවාසනා කරව, (ඉවසව) බ්‍රාහ්මණය, තෙපි අධිවාසනා කරව. තෙපි යම් කම්යක්හුගේ විපාකයෙන් නො එක් වම්යන් නො එක් වම්යන් නො එක් වම්සහස්‍රයන් නිශ්චිත පැසෙන්නහු ද, බ්‍රාහ්මණය තෙපි ඒ කම්යාගේ විපාක මෙ අත්බැවිති මැ විද්‍යානු යැ”යි. එසේ ආයුෂ්මත් අභුල්ල තෙරණුවෝ රහොගත වැ විවික්ත වැ වැඩහිදුනාහු එලසමවත් සුව විදුමින් (එයින් නැති) එ වෙලෙහි මෙ උදන් හැනු :

“යමෙක් පළවු පමා වැ සිට පසු වැ හේ නො පමා වෙ ද, හෙතෙමේ අහු හිමාදින් මිදුණු සඳමඬ සෙයින් මෙලොව බබුළුවන්නේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යස්ස පාපං කතං කම්මං කුසලෙන පිට්ඨති,
සො ඉමං ලොකං පභාසෙති අබ්බා මුත්තොව චන්දිමා.

යො හවෙ දහරේ හික්ඛු සුඤ්ඤාති බුද්ධිසංසතො,
සො ඉමං ලොකං පභාසෙති අබ්බා මුත්තොව චන්දිමා.

දිසා හි මෙ ධම්මකථං සුඤ්ඤාතු
දිසා හි මෙ සුඤ්ඤාතු බුද්ධිසංසතො,
දිසා හි මෙ තෙ මනුජෝ¹ හජන්තු
යෙ ධම්මමේවාදපයන්ති සන්නො.

දිසා හි මෙ බන්ධිවාදනං² අවිරේඛපයසංසිතං,³
සුඤ්ඤාතු ධම්මං කාලෙන තඤ්ච අනුපිට්ඨෙතතු.

න හි ජාතු සො මමං හිංසෙ අඤ්ඤං වා පන කඤ්චනං⁴,
පපුසා පරමං සන්තිං රක්ඛෙය්‍ය තසථාවරෙ

උදකං හි නගන්ති නෙතතිකා උසුකාරි නම්මන්ති තෙජනං
දුරං නම්මන්ති තච්ඡකා අත්තානං දම්මන්ති පඤ්ඤිතා.

දණ්ඩෙනෙකෙ දම්මන්ති අභ්‍යුලෙහි කසාහි ව,
අදණ්ඩෙන අසන්තෙ අහං දන්තොවති තාදිතා.

අහිංසකොති මෙ නාමං හිංසකස්ස පුරෙ සන්තො,
අජාතං සච්චිතාමොවති න නං හිංසාමි කඤ්චනං⁵.

චොරේ අහං පුරෙ අංසිං අභ්‍යුලිමාලොති වික්ඛන්තො,
වුක්ඛමානො මහොසෙන බුද්ධිං සරණංගමං.

ලොහිතපාණි පුරෙ අංසිං අභ්‍යුලිමාලොති වික්ඛන්තො,
සරණංගමනං පස්ස හවන්තෙති සමුඛතා.

තාදිසං කම්මං කතානං බහුං⁶ දුක්ඛතීශාමිතං,
චුට්ඨිං කම්මවිපාකෙන අතණො භුඤ්ජාමි හොජනං.

පමාදම්නුසුඤ්ඤාති බාලා දුලම්මසිතො ජනා,
අපමාදඤ්ච මේඛාචි ධනං සෙට්ඨංච රක්ඛති.

මා පමාදම්නුසුඤ්ඤාථ මා කාමරතිසන්තො,
අපමන්තො හි කියාසන්නො පපොති විපුලං සුඛං.

-
1. { මනුස්සා - සිඞ්ඞු. මනුජා - මජ්ඣං, සා.
 2. { මනුස්සා - PTS.
 2. බන්ධිවාදනං - සා.
 3. අවිරේඛපයසංසිතං - සා, සංසිතං - මජ්ඣං.
 4. කඤ්චනං - මජ්ඣං.
 5. { කඤ්චනං - සිඞ්ඞු, PTS, සා.
 6. කඤ්චනං - මජ්ඣං.
 6. බහු - PTS.

යමක්හු විසින් කළ පටිකම් මාරිකුලයෙන් වසාලනු ලැබේ ද, හේ අහු (වලා) හිමාදිත් මිදුණු සදමඛල සෙයින් මෙලොව බබුළුවන්නේ යි.

යම් දහර මහණෙක් බුද්ධශාසනයෙහි ඒකාන්තයෙන් තුන්දෙරිත් යුක්තප්‍රයුක්ත වැ වාස කෙරේ ද, හේ අහු හිමාදියෙන් මිදුණු සදමඛල සෙයින් මෙලොව බබුළුවන්නේ යි.

මා හේ සතුරෝ වතුස්සතාධම්මකරා අසත්වා, මා හේ සතුරෝ බුද්ධශාසනයෙහි යුක්ත-ප්‍රයුක්ත වෙත්වා ,මා හේ සතුරෝ යම් සත්පුරුෂ කෙනෙක් දහම් මැ සමාදන් කරවත් ද, ඒ මනුෂ්‍යයන් හපනය කෙරෙත්වා.

මා හේ සතුරෝ ක්ෂාන්තිවාද ඇති මෙත්ඥාණ පසස්තා බුද්ධාගේ ක්ෂාන්තිමෙත්‍රිධම්මය ක්ෂණ ක්ෂණ සම්මාන කාලයෙහි අසත්වා. ඒ දහම් (අනුක්‍රියා විසින්) පුරත්වා.

මා හේ ඒ සතුරා ඒකාන්තයෙන් මැ මට හිංසා නො කෙරේවා, අන් සතක්හට ද හිංසා නො කෙරේවා, පරමශාන්ති සම්මාන නිවනට පැමිණ සත්‍යාණ නිස්ත්‍යාණ සත්ත්වයන් රකිවා.

දියාවෝ දිය නිසි තැනට ගෙන යත්, ඊවඩුවෝ ඊ කැමැති සේ නමා සෘජු කෙරෙත්, වඩුවෝ දව අහිමිත සේ නමත්, පණ්ඩිතයෝ අත්මය දමනය කෙරෙත්.

සමහර කෙනෙක් දඩිනුදු අකුස්සෙහුදු කසයෙහුදු දමනය කෙරෙති. මම දඩු නැති සැත් නැති තෘදී වූ බුද්ධා විසින් දමනය කරන ලද්දෙමි.

පෙර හිංසක වූ මට 'අභිංසක'යි නම් වී. දන් මම සත්‍ය වූ (අභිංසක) නම් ඇතියෙමි. ඒ කිසිවක්හු නො පෙළුමි.

පෙර මම 'අභිඥාලිමාල'යි ප්‍රසිද්ධ වූ සොර වීමි. අවිදු මහවතුරින් උසුලාගෙනයනු ලබනුයෙමි බුද්ධා සරණ කොට පැමිණියෙමි.

පෙර මම 'අභුල්මලා'යි පසිඳු ලෙහෙ වැකි අත් ඇතියෙමි වීමි. සරණාගමනඵල බලව, (මා විසින්) හවරජ්ජුව (සසරයහැත්) නස්තා ලද.

දුගතියට යනපුදු ඵබ්බු ඛොහෝ පටිකම් කොට (කම් පස්තා හෙයින්) කම්චිපාක සම්මාන මාරිවේතනා විසින් පහස්තා ලද්දෙමි කෙලෙස් ණය නැති වැ බොජුන් වළඳමි.

තීරණප්‍රභූ නැති බාලජනයෝ ප්‍රමාදයෙහි අනුයුක්ත වෙති, ඵතෙකුදු වත් නුවණැති පුරුෂ අප්‍රමාදය ශ්‍රේෂ්ඨධනයක් සෙයින් රකි.

නහමක් ප්‍රමාදයෙහි යෙදෙව, නහමක් කාමරක්සන්ථව කරව, යම් හෙයෙකින් අප්‍රමත්ත වැ ධ්‍යාන කරන්නේ විපුල සුව ලබා ද, ඵහෙයිති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සාගතං¹ නාපගතං නසිදං දුමමනතිතං මම,
සංවිහරෙතස්ස² ධම්මෙසු සං සෙට්ඨං තදුපාගමිං.

සාගතං¹ නාපගතං නසිදං දුමමනතිතං මම,
තිස්සො වීර්ජා අනුපාතතා කතං බුද්ධස්ස සාසනනති.

අභ්‍යුත්තරාලසුත්තං ජට්ඨං.

1. සාගතං - මුල්සං, සා:

2. { සුචරිතෙතස්ස - සා.
පචරිතෙතස්ස - PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මා ගේ මේ සස්තට ඊම සොගත (මනා ඊමෙක්) වෙයි. නො මනා ඊමෙක් නො වෙයි. ('පැවිදිවෙමි'යි) නපුරු කොට සිතනලද නො වෙයි. (ලොව උපන්) සංවිහක්ක (විභාග කළ) දහමහි යම් ශ්‍රේෂ්ඨ නිමාණයෙක් ඇද්ද, එය ලදිමි.

මා ගේ මේ ඊම සොගත යැ, අපගත නො වෙයි. මා වසින් (පැවිදි වෙමි'යි) නො මනා කොට සිතනලද නො වෙයි. මා වසින් ත්‍රිවිද්‍යා ලබනලද. බුද්ධසුත් (සසුන්හි කළයුතු කිසි) කරන ලදි.

සවැනි අභිභූතිමාල සූත්‍ර යි.

—————

2. 4. 7

පියජුනික සුභතං

එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං ගතවා සාවච්ඡයං විහරති ජෙනවනෙ අනාථපිණ්ඩකස්ස ආරුමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරස්ස ගහපතිස්ස එකපුත්තකො පියො මනාපො කාලකතො¹ භොති. තස්ස කාලකිරියාය නෙව කම්මන්තා පටිගන්ති, න ගතනං පටිගාති. සො ආලාභනං² ගන්තො ගන්තො කන්දති කභං එකපුත්තක, කභං එකපුත්තකා'ති. අථ ඛො සො ගහපති යෙන ගතවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා ගතවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තං ඛො තං ගහපතිං ගතවා එතදවොච: න ඛො තෙ ගහපති, සකෙ වීතෙන සීතස්ස ඉඤ්ජියාති, අඤ්ඤාතරස්ස අඤ්ඤාථත්ත'නති.

කිං හි මෙ ගතෙන ඉඤ්ජියානං නාඤ්ඤාථත්තං ගවස්සති? මස්සං හි ගතෙන, එකපුත්තකො පියො මනාපො කාලකතො තස්ස කාලකිරියාය නෙව කම්මන්තා පටිගන්ති, න ගතනං පටිගාති. සොගං ආලාභනං³ ගන්තො ගන්තො කන්දති කභං එකපුත්තක, කභං එකපුත්තකා'ති.

එවමෙව ගහපති, පියජුනිකා හි ගහපති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසං පියප්පහවිකා'ති⁴.

කිස්ස භු ඛො⁵ නාමෙතං ගතෙන, එවං ගවස්සති: පියජුනිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසං පියප්පහවිකා, පියජුනිකා හි ඛො ගතෙන, ආනන්දසොමනස්ස පියප්පහවිකාති. අථ ඛො සො ගහපති ගතවතො ගාසිතං අනගිනන්දිත්වා පටිකෙකාසිත්වා⁶ උඨායාසනා පක්කාමි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මන්ත්රා අක්ඛබ්බන්තා ගතවතො අවිදුරෙ අකෙහි දිබ්බන්ති. අථ ඛො සො ගහපති යෙන තෙ අක්ඛබ්බන්තා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා තෙ අක්ඛබ්බන්තෙ එතදවොච: ඉධාගං ගොන්නො, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා සමණං ගොතමං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තං ඛො මං ගොන්නො, සමණො ගොතමො එතදවොච: න ඛො තෙ ගහපති, සකෙ වීතෙන සීතස්ස ඉඤ්ජියාති අඤ්ඤාතරස්ස අඤ්ඤාථත්ත'නති. එවං වුත්තෙ අභං ගොන්නො, සමණං ගොතමං එතදවොච: කිං හි මෙ ගතෙන, ඉඤ්ජියානං නාඤ්ඤාථත්තං ගවස්සති, මස්සං හි ගතෙන, එකපුත්තකො පියො මනාපො කාලකතො, තස්ස කාලකිරියාය නෙව කම්මන්තා පටිගන්ති, න ගතනං පටිගාති. සොගං ආලාභනං ගන්තො ගන්තො කන්දති: 'කභං එකපුත්තක, කභං එකපුත්තකා'ති. එවමෙතං ගහපති, එවමෙතං ගහපති, පියජුනිකා හි ගහපති, සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසං පියප්පහවිකාති. කිස්සං භු

1. කාලංකතො - මජ්ඣං. 2. ආලාභණං - සිඬු.
3. පියප්පහවිකාති - ස්වා.
4. කස්ස ඛො - මජ්ඣං, PTS. කස්ස ඛො - ස්වා.
5. අප්පහවිකාසිත්වා - ස්වා.

2. 4. 7

පියජාතික සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර නිසා ජෙනවන නම් වූ අන්තෙව්‍යු සිටුහු ගේ ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල එක්තරා ගැහැටියක්හුගේ ප්‍රියමනාප වූ එක් මැ පුත් කලුරිය කෙළේ වෙයි. ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් කම්පාත්තයෝ නො මැ වටහත්. බත ද නො රැස්නේ යැ. හේ සොහොනට පුනපුනා ගොස් හඬයි : "හා එක් මැ පුතැ කොහි යැ, හා එක් මැ පුතැ කොහි යැ"යි. ඉක්බිති ඒ ගැහැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හින. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකත්පස් ව හුන් ඒ ගැහැටිහට තෙල වදළහ : "ගැහැටිය, ස්වකීයචිත්තයෙහි සිටුනා කාගේ ඉඳුරෝ ඇත්තාහු නො වෙති, කාගේ ඉඳුරන්ගේ අන්‍යාරාත්වයෙකි"යි.

වහන්ස, මා ඉඳුරන්ගේ අන්‍යාරාත්වයෙක් කිම නො වේද? වහන්ස, මාගේ ප්‍රියමනාප වූ එක් මැ පුත් කලුරිය කෙළේ යැ. ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් කම්පාත්තයෝ නො මැ වටහත්, බත නුරැස්නේ යැ, මම සොහොනට පුනපුනා ගොස් හඬමි : "කොහි යැ හා! එක් මැ පුතැ, කොහි යැ හා! එක් මැ පුතැ"යි.

ගැහැටිය, එසේ මැ යැ. ගැහැටිය, ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇතියහ.

වහන්ස, කුමට තෙල මෙසේ වේ ද? ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ කුමට ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇති වෙද්ද? කුමට ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇති වෙද්ද? වහන්ස, ආනන්ද-සොමනසායෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇතියහ"යි. ඉක්බිති ඒ ගැහැටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය අභිනන්දනා නො කොට පිළිකෙටි කොට බැස ගියේ.

එසමයෙහි බොහෝ දුකෙළින්තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි පැවිත් කෙළින්. ඉක්බිති ඒ ගැහැටි ඒ අක්ෂධූතියන් කරා එළැඹියේ. එළැඹ ඒ අක්ෂධූතියනට තෙල කී : "හවත්නි, මම මෙහි දී මහණ ගොයුම්හු කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ මහණ ගොයුම්හන් සකසා වැද එකත්පසෙක හිනිමි. හවත්නි, එකත්පස් ව හුන් මට මහණ ගොයුම් තෙල කී : 'ගැහැටිය, ස්වකීය චිත්තයෙහි සිටුනා කාගේ ඉඳුරෝ ඇත්තාහු නො වෙති. කා ඉඳුරන්ගේ අන්‍යාරාත්වයෙකැ'යි. හවත්නි, මම මෙසේ කී කල මහණ ගොයුම්හට තෙල කීමි : 'වහන්ස, මා ඉඳුරන්ගේ අන්‍යාරාත්වයෙක් කිම නො වේ ද? වහන්ස, මා ගේ ප්‍රිය මනාප වූ එක් මැ පුත් කලුරිය කෙළේ. ඔහුගේ කාලක්‍රියායෙන් කම්පාත්තයෝ නො වටහත්, බත නුරැස්නේ යැ. මම සොහොනට පුනපුනා වැද හඬමි : "කොහි යැ හා! එක් මැ පුතැ, කොහි යැ හා! එක් මැ පුතැ"යි. ගැහැටිය, තෙල එසේ මැ යැ. ගැහැටිය, තෙල එසේ මැ යැ. ගැහැටිය, ශෝක-පරිදේව-දු:ඛ-දොම්නසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදනා සැහැටි ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැටි ඇතියහ"යි. වහන්ස, තෙල

බො: නාමේතං හනෙන්, එවං හවික්ඛති: පියජාතිකා: සොකපරිදෙව-
දුක්ඛදෙමනස්සපායාසා: පියපාහවිකා, පියජාතිකා: හි බො හනෙන්,
ආනන්දසොමනස්සා: පියපාහවිකාහි. අර් බ්වාහං¹ හොනෙන්, සමණස්ස
ගොතමස්ස හාසිතං අනභිනන්දිනි: පටිකේකාසිනි: උට්ඨායාසනා:
පක්කමි²නති.

එවමේතං හහපති, එවමේතං හහපති, පියජාතිකා: හි හහපති,
ආනන්දසොමනස්සා: පියපාහවිකා³ති. අර් බො: සො හහපති, සමේති
මේ අක්ඛබ්බුතොතිති පක්කාමි. අර් බො: ඉදං කථාචන්ද්‍රං අනුපුබ්බෙත
රජ්ජෙනෙපුරං පාච්ඡි.

අර් බො: පසෙතදි කොසලො මලලිකං දෙවිං ආමනෙහසි: ඉදනෙහ
මලලිකෙ, සමණෙන ගොතමේත හාසිතං: 'පියජාතිකා: සොකපරිදෙව-
දුක්ඛදෙමනස්සපායාසා: පියපාහවිකා³ති.

සචෙ තං මහාරුජ, හගචතා: හසිතං, එවමේතනති.

එවමේවං පනාසං මලලිකා: යඤ්ඤදෙව සමණො: ගොතමො: හාසති
තංතදෙවස්ස අබ්භනුමොදති. සචෙ තං මහාරුජ, හගචතා: හාසිතං
එවමේත³නති. සෙය්‍යථාපි නාම ආචරියො යඤ්ඤදෙව අනෙතවාසිස්ස⁴
හාසති, තං තදෙවස්ස අනෙතවාසි අබ්භනුමොදති: එවමේතං ආචරිය,
එවමේතං ආචරියාති. එවමේවං බො: නිං මලලිකෙ, යඤ්ඤදෙව
සමණො: ගොතමො: හාසති. තං තදෙවස්ස අබ්භනුමොදති. සචෙ තං
මහාරුජ, හගචතා: හාසිතං එවමේත³නති. වර පරො මලලිකෙ,
විතස්සාති.

අර් බො: මලලිකා: දෙවි නාග්‍රිජ්ඣස්ස ඩ්‍රාහමණං ආමනෙහසි: එහි
නිං ඩ්‍රාහමණ, යෙන හගවා: තෙනුපසඛකම්, උපසඛකමිනි: මම වචනෙන
හගවිතො: පාදෙ සිරසා: වන්දති, අපාඛාධං අපාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං
ඵාසුචිහාරං පුච්ඡ: 'මලලිකා: හනෙන්, දෙවි හගවිතො: පාදෙ සිරසා:
වන්දති, අපාඛාධං අපාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුචිහාරං පුච්ඡති⁵ති.
එවඤ්ඤ වදෙති: "හාසිතා: නු බො හනෙන්, හගචතා: එසා වාචා:
පියජාතිකා: සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා: පියපාහවිකා³ති. යථා
ව තෙ හගවා: ව්‍යාකරොති, තථා තං සාඩුකං උග්ගහෙති: මම
ආරොචෙය්‍යාසි. න හි තථාගතා: විතථං හණන්ති⁶ති. එවං හොතිති බො:
නාග්‍රිජ්ඣස්සා: ඩ්‍රාහමණො: මලලිකා: ය දෙවියා: පටිසුනි: යෙන හගවා:
තෙනුපසඛකම්, උපසඛකමිනි: හගචතා: සද්ධිං සමමොදි, සමමොදතිං
කථං සාරුණිං විතීසාරෙති: එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිතො:
බො: නාග්‍රිජ්ඣස්සා: ඩ්‍රාහමණො: හගචතං එතදවොච: 'මලලිකා: හො
ගොතම, දෙවි හොතො: ගොතමස්ස පාදෙ සිරසා: වන්දති, අපාඛාධං
අපාතඛකං ලහුට්ඨානං බලං ඵාසුචිහාරං පුච්ඡති. එවඤ්ඤ වදෙති:
"හාසිතා: නු බො හනෙන්, හගචතා: එසා වාචා: පියජාතිකා: සොකපරිදෙව-
දුක්ඛදෙමනස්සපායාසා: පියපාහවිකා³ති."

1. අර් බොහං - ස්‍යා.
2. අනෙතවාසිං - සිඤ්ඤ.
3. වර පි රෙ - PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මෙසේ කුමට නම් වේ ද? ශෝක-පරිදේව-දූෂ-දෝමනසා-උපායාසයෝ කුමට ප්‍රිය දැයින් උපද්‍රව සැහැවී ඇති වේදද? කුමට ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇති වේදද? වහන්ස, ආනන්ද-සොමනසායෝ නම් ප්‍රිය දැයින් උපද්‍රව සැහැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇතියහ'යි. හවත්නි, එසේ මම මහණ ගොයුම්හු ගේ භාෂිතය අභිනන්දන නො කොට පිළිකෙටි කොට හුනස්නෙන් නැගී බැස ගියෙමි.

'ගැහැවිය, තෙල එසේ මැ යැ, ගැහැවිය, තෙල එසේ මැ යැ. ගැහැවිය, ආනන්ද-සොම-නසායෝ ප්‍රිය දැයින් උපද්‍රව සැහැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇතියහ'යි. ඉක්බිති ඒ ගැහැවි මා අදහස් අක්ෂේපයන් හා එකතු වෙතී'යි නික්ම ගියේ. එසේ මේ කථාවස්තුව ක්‍රමයෙන් රාජාත්ත:පුරය කරා ගියේ.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල්ලර මල්ලිකා දේවිය ඇමැති : "මල්ලිකාවෙනි, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ වීසින් මේ බස් පැවැසිණ: ශෝක-පරිදේව-දූෂ-දෝමනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපද්‍රව සැහැවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇතියහ"යි

මහරජ, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වීසින් එය වදන ලද නම් තෙල එසේ මැ යැ යි.

මෙසේ මැ මේ මල්ලිකා දේවි මහණ ගොයුම්හු යම් මැ දයක් කියත් නම් එය මැ අනු-මෝඤ්ඤ වෙයි : "ඉදින් මහරජ, ඒ භාග්‍යවතුන් වීසින් වදන ලද නම් තෙල එසේ මැ යැ"යි. යම්සේ ආවායාහි කෙනෙක් අතැවැසියක්හට යම් මැ දයක් කියද්ද, අතැවැසි තෙල එසේ මැ යැ ආවායාහියෙනි, තෙල එසේ මැ යැ ආවායාහියෙනි"යි එය මැ අනුමෝඤ්ඤ වේ ද, එසෙයින් මැ මල්ලිකාවෙනි, තෙපි මහණ ගොයුම්හු යම් මැ දයක් කියද්ද, 'ඉදින් මහරජ, භාග්‍යවතුන් වීසින් ඒ වදන ලද නම් තෙල එසේ මැ යැ'යි එය මැ අනුමෝඤ්ඤ වව්. මල්ලිකා, නො පැනී පහව යා"යි.

එසේ මල්ලිකා දේවි නාළිජබ්බ නම් බමුණු ඇමැතු : "බමුණ, එව් තෙපි භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹිව, එළැඹි මා ගේ බසින් භාග්‍යවතුන්ගේ පාසහළ මුදුනින් වදුව, අරෝග්‍යය නිදුක් බව සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවීහරණ පුරවුස්ව : "වහන්ස, මල්ලිකා දේවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ මුදුනින් වදිසි, අරෝග්‍ය බව නිදුක්බව සිරුරෙහි සැහැල්ලුබව කායබලය පහසුවීහරණ පුරවුසි"යි. මෙසේත් කියව් : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වීසින් 'ශෝක-පරිදේව-දූෂ-දෝමනසා-උපායාසයෝ ප්‍රියදැයින් උපද්‍රව, ප්‍රියදැයින් උපද්‍රව සැහැවී ඇතියහ, යන තෙල බස් වදනලද ද?"යි. බුදුහු යම්සේ තොපට පවසත් ද, එය එසේ මනාකොට උගෙන මට දන්ව, තරාගතයෝ මුසා නො මැ බෙණෙති"යි. 'එසේ යැ හවත්නි'යි නාළිජබ්බ බමුණු මල්ලිකාදේවියට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් කරා එළැඹිසේ. එළැඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු විය, සතුටු විය යුතු කලතුරුහි සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එක්තරාසෙක හිත. එක්තරා වැ හුන් නාළිජබ්බ ශ්‍රාවණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැළ කෙළේ : හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මල්ලිකාදේවි හවත් ගෞතමයන්ගේ පාසහළ සිරසින් වදිසි. අරෝග්‍ය බව නිදුක් බව කයෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවීහරණ පුරවුසි. මෙසේත් කියයි : "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වීසින් 'ශෝක-පරිදේව-දූෂ-දෝමනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපද්‍රව, ප්‍රිය දැයින් උපද්‍රව සැහැවී ඇතියහ' යන තෙල බස් වදන ලද ද?"යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවිමේතං බ්‍රාහ්මණ, එවිමේතං බ්‍රාහ්මණ, පියජාතිකා හි බො බ්‍රාහ්මණ, සොකපරිදෙවද්දක්කදෙමනස්සපායංසං පියප්පහවිකාති.

තද්දමිතාපෙනං බ්‍රාහ්මණ, පරියංගෙන වෙදිතබ්බං: ‘ගථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවද්දක්කදෙමනස්සපායංසං පියප්පහවිකා’ති. භුතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ, ඉමිස්සංගෙව සංවජ්ජියා අඤ්ඤාතරස්සා¹ ඉජ්ජියා මාතා කාලම්කාසි. සං තස්සා කාලකිරියංග උම්මතතිකා ඩිත්තචිත්තො රජියංග² රජියං සිඛ්ඤාපකෙන සිඛ්ඤාපකං උපසඤ්ඤාමිති: එවිමාහ: ‘අපි මෙ මාතරං අද්දගථා³ අපි මෙ මාතරං අද්දගථා’ති?

ඉමිතාපි බො එතං බ්‍රාහ්මණ, පරියංගෙන වෙදිතබ්බං: ගථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවද්දක්කදෙමනස්සපායංසං පියප්පහවිකාති. භුතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ, ඉමිස්සංගෙව සංවජ්ජියා අඤ්ඤාතරස්සා¹ ඉජ්ජියා පිතා කාලම්කාසි -පෙ-භාතා කාලම්කාසි, -පෙ-භගිනී කාලම්කාසි -පෙ-පුත්තො කාලම්කාසි -පෙ-ධිතා කාලම්කාසි -පෙ-සාමිකො කාලම්කාසි. සං තස්සා කාල-කිරියංග උම්මතතිකා ඩිත්තචිත්තො රජියංග² රජියං සිඛ්ඤාපකෙන සිඛ්ඤාපකං උපසඤ්ඤාමිති: එවිමාහ: ‘අපි මෙ සාමිකං අද්දගථා, අපි මෙ සාමිකං අද්දගථා’ති?

ඉමිතාපි බො එතං බ්‍රාහ්මණ, පරියංගෙන වෙදිතබ්බං: ගථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවද්දක්කදෙමනස්සපායංසං පියප්පහවිකා’ති. භුතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ, ඉමිස්සංගෙව සංවජ්ජියා අඤ්ඤාතරස්සා පුරිසස්ස මාතා කාලම්කාසි. සො තස්සා කාලකිරියංග උම්මතතිකො ඩිත්තචිත්තො රජියංග² රජියං සිඛ්ඤාපකෙන සිඛ්ඤාපකං උපසඤ්ඤාමිති: එවිමාහ: ‘අපි මෙ මාතරං අද්දගථා, අපි මෙ මාතරං අද්දගථා’ති?

ඉමිතාපි බො එතං බ්‍රාහ්මණ, පරියංගෙන වෙදිතබ්බං: ගථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවද්දක්කදෙමනස්සපායංසං පියප්පහවිකා’ති. භුතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ, ඉමිස්සංගෙව සංවජ්ජියා අඤ්ඤාතරස්සා පුරිසස්ස පිතා කාලම්කාසි. -පෙ-භාතා කාලම්කාසි-පෙ-භගිනී කාලම්කාසි-පෙ-පුත්තො කාලම්කාසි -පෙ-ධිතා කාලම්කාසි-පෙ-පජාපති කාලම්කාසි. සො තස්සා කාල-කිරියංග උම්මතතිකො ඩිත්තචිත්තො රජියංග² රජියං සිඛ්ඤාපකෙන සිඛ්ඤාපකං උපසඤ්ඤාමිති: එවිමාහ: ‘අපි මෙ පජාපතිං අද්දගථා, අපි මෙ පජාපතිං අද්දගථා’ති?

ඉමිතාපි බො එතං බ්‍රාහ්මණ, පරියංගෙන වෙදිතබ්බං: ‘ගථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවද්දක්කදෙමනස්සපායංසං පියප්පහවිකා’ති. භුතපුබ්බං බ්‍රාහ්මණ, ඉමිස්සංගෙව සංවජ්ජියා අඤ්ඤාතරං ඉජ්ජි ඤාතිභූලං අහමාසි. තස්සා තෙ ඤාතකා සාමිකා⁴ අවජ්ඣිකා⁵ අඤ්ඤාස්ස දාතුකාමා, සං ච තං න ඉවජති. අථ බො සං ඉජ්ජි⁶ සාමිකං එතද්දවොච: ‘ඉමෙ මං⁷ අග්ගපුත්ත, ඤාතකා තයා’ අවජ්ඣිකා⁵ අඤ්ඤාස්ස දාතුකාමා අහඤ්ච

1. අඤ්ඤාතරස්සා - මජ්ඣං.
2. {රජිකාංග රජිකං - මජ්ඣං. 3. {අද්දග්ගථා - සා.
{රජියං රජියං - සිඤ්ඤා. {අද්දග්ගථා - මජ්ඣං.
4. සාමිකං - සිඤ්ඤා, මජ්ඣං, සා, PTS.
5. සංවජ්ජි - PTS. 6. මම - සා, මම - PTS.
7. තං - සිඤ්ඤා, සා, PTS. නිං - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

'ඛුණ, තෙල එසේ යැ, ඛුණ, තෙල එසේ යි. ඛුණ, ගොක-පරිදෙව-දූෂ-දොළිනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදානා, ප්‍රිය දැයින් උපදානා සැහැවී ඇතියහ'යි.

ඛුණ, 'ගොක-පරිදෙව-දූෂ-දොළිනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් මැ උපදානා, ප්‍රිය දැයින් මැ උපදානා සැහැවී ඇතියහ, යන තෙල කාරණය මේ කරුණුද දන යුතු : 'ඛුණ, පෙර මේ මැ සැවැත්තුවර එක්තරා මාගමක්හුගේ මව කලුරිය කළා. හෝ ඇයගේ කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූවා වික්ෂිප්ත සිත් ඇත්තී වීරියෙන් වීරියට වතුෂ්කයෙන් වතුෂ්කයට එළැඹ : "මාගේ මව දුටුහු ද, මා ගේ මව දුටුහු ද?"'යි මෙසේ කියයි.

ඛුණ, 'ගොක-පරිදෙව-දූෂ-දොළිනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් මැ උපදානා, ප්‍රිය දැයින් මැ උපදානා සැහැවී ඇතියහ' යන තෙල කාරණය මේ කරුණුද දන යුතු. "ඛුණ, පෙර මේ මැ සැවැත්තුවර එක්තරා මාගමක ගේ පියා කලුරිය කෙළේ. . . . බැයා කලුරිය කෙළේ. . . . බුණුණයෝ කලුරිය කළ පුත් කලුරිය කෙළේ. . . . දු කලුරිය කළා. . . හිමි කලුරිය කෙළේ. හෝ ඔහු කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූවා වික්ෂිප්ත වූවා වීරියෙන් වීරියට වතුෂ්කයෙන් වතුෂ්කයට එළැඹ 'මා හිමියා දුටුහු ද, මා හිමියා දුටුහු ද?'යි මෙසේ කියයි.

ඛුණ, ගොක-පරිදෙව-දූෂ-දොළිනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදානා ප්‍රිය දැයින් උපදානා සැහැවී ඇති සේ මේ කරුණුද දන යුතු : ඛුණ පෙර මේ මැ සැවැත්තුවර ආනාතර පුරුෂයක්හුගේ මව කලුරිය කළා. හෝ ඇයගේ කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූයේ වික්ෂිප්ත සිත් ඇත්තේ වීරියෙන් වීරියට වතුෂ්කයෙන් වතුෂ්කයට එළැඹ මෙසේ කියයි : "මා ගේ මව දුටුහු ද, මා ගේ මව දුටුහු ද?"යි.

ඛුණ, 'ගොක-පරිදෙව-දූෂ-දොළිනසා-උපායාසයෝ යම් පරිදි, ප්‍රිය දැයින් උපදානා සැහැවී ඇති වේදද, ප්‍රිය දැයින් පහළවන සැහැවී ඇති වේදද' තෙල කරුණ මේ කරුණුද දන යුතු යැ. ඛුණ පෙර වූ දෑයක් කියමි : මේ සැවැත්තී මැ එක්තරා පුරුෂයක්හු ගේ පියෙ කලුරිය කෙළේ යි . . . සෙහොවුරු කලුරිය කෙළේ. . . . බුහුන කලුරිය කළා. . . . පුත් කලුරිය කෙළේ . . . දුව කලුරිය කළා . . . බිරිය කලුරිය කළා. හෝ ඇය කලුරිය කිරීමෙන් උමතු වූ වික්ෂිප්තවිත්ත වූ වීරියෙන් වීරියට මංසන්ධියෙන් මංසන්ධියට එළැඹ මෙසේ කී : 'කිම, මා බිරිය දන්නාව? කිම, මා බිරිය දන්නාව'යි?

ඛුණ, 'යම් පරිදි ගොක-පරිදෙව-දූෂ-දොළිනසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපදානා සැහැවී ඇති වේදද, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැහැවී ඇති වේදද' තෙල මේ කරුණුද දන යුතු යැ. ඛුණ, වූ වීරි දෑයකි : මේ සැවැත්තුවර මැ ආනාතර ස්ත්‍රියක් නැතැත් කරා ගියා. ඇයගේ ඒ නැයෝ හිමියා කෙරෙන් පැහැර ගෙන අනෙකක්හට දෙනු කැමැති වූහු, ඔ ද එ ය තුරුස්තී වෙයි. ඉක්බිති ඒ ස්ත්‍රී හිමියාට තෙල කිවු: හිමියාපුත, මේ නැයෝ තොප කෙරෙන් මා බැහැර කොට අනෙකක්හට දෙනු කැමැතියහ, මම ද එ ය තුරුස්තවු.

තං න ඉච්ඡාමි'ති. අථ ඛො සො පුරිසො තං ඉච්චං ද්විධං ඡෙත්වා අත්තංතං ඔපාදෙයි¹, 'උභො පෙච්ච හවික්ඛාමා'ති. ඉමිනාපි ඛො එතං ප්‍රාග්බණ්, පරියායෙන වේදිතබ්බං: 'යථා පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා, පියපාහවිකා'ති.

අථ ඛො නාමිජ්ඣෙතා ප්‍රාග්බණ් හගවතො හාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා උට්ඨායාසතා යෙන මලලිකා දෙව් තෙත්තපසඛිකමි, උපසඛිකමිතා යාවතතො අහොසි හගවතා සද්ධිං කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං මලලිකාය දෙව්තා අරොවෙයි. අථ ඛො මලලිකා දෙව් යෙන රජා පසෙතදි කොසල්ලො තෙත්තපසඛිකමි, උපසඛිකමිතා රජානං පසෙතදිං කොසල්ලං එතදවොච:

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, පියා තෙ වජිරි කුමාරිති?

එවං මලලිකෙ, පියා මෙ වජිරි කුමාරිති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, වජිරියා තෙ කුමාරියා විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා උපපජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා'ති?

වජිරියා මෙ මලලිකෙ, කුමාරියා විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා ජවිතස්සපි සියා අඤ්ඤථතනං, කිමපන මෙ න උපපජ්ජෙය්‍යනති සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා'ති?

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන හගවතා ජාතනා පස්සනා අරහතා සම්මාසච්ඡුඤ්ඤිත සක්ඛාය හාසිතං: 'පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා පියපාහවිකා'ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, පියා තෙ වාසහා ඛතතියාති?

එවං මලලිකෙ, පියා මෙ වාසහා ඛතතියාති.²

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, වාසහාය තෙ ඛතතියාය විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා උපපජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා'ති?

වාසහාය මෙ මලලිකෙ, ඛතතියාය විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා ජවිතස්සපි සියා අඤ්ඤථතනං, කිං පන මෙ න උපපජ්ජෙය්‍යනති සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා'ති.

ඉදං ඛො තං මහාරජ, තෙන හගවතා ජාතනා පස්සනා අරහතා සම්මාසච්ඡුඤ්ඤිත සක්ඛාය හාසිතං: 'පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා පියපාහවිකා'ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, පියො තෙ විවුඛගො³ සෙනාපතී'ති?

එවං මලලිකෙ, පියො මෙ විවුඛගො සෙනාපතී'ති.

තං කිං මඤ්ඤයි මහාරජ, විවුඛගස්ස තෙ සෙනාපතීස්ස විපරිණාමඤ්ඤථාභාවා උපපජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසා'ති?

1. {උප්පාලෙයි - මජ්ඣං, සා. }
{උප්පාලෙයි - සිඤ්ඤ, PTS.

2. වාසහඛතතියාති - සා.

3. විවුඛගො මජ්ඣං.

ඉක්බිති ඒ පුරුෂයා ඒ ස්ත්‍රිය දෙකඩ කොට සිඳ තමා (කඩුවෙන් පළා) හෙළි. දෙදෙනාමෝ පරලොව එක්වෙමින්'යි. බමුණ, යම් පරිදි ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපද්‍රව සැඟවී ඇති වෙද්ද, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැඟවී ඇති වෙද්ද, තෙල කරුණ මෙ කරුණුද දතයුතු ය.

ඉක්බිති නාළිප්පිය බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස සතුවින් පිළිගෙන අනුමෝදන් වූ හුනස්නෙන් නැගී මල්ලිකාදේවිය කරා එළැඹීයේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග යම් තාක් කරාසල්ලාප වී ද එ හැම මල්ලිකාදේවියට කී : එසඳ මල්ලිකාදේවී පසේනදී කොසොල් රජු කරා එළැඹියා. එළැඹ පසේනදී කොසොල් රජුට තෙල බස් කිවු :

'මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපට වජිරී කුමරිය ප්‍රිය වේ ද? යි.

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ, වජිරී කුමරිය මට ප්‍රිය වෙයි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපගේ වජිරී කුමරියගේ (මරණයෙන්) වන විපරිණාමය හා (පැනැගීම වන) අනාරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, මා ගේ වජිරීකුමරියගේ විපරිණාමය හා අනාරාභාවයෙන් ජීවිතයාගේත් අනාරාභාවයක් වෙයි. කීම, මට ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, 'ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපද්‍රව සැඟවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැඟවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා සියල්ල දන්නා සියල්ල දන්නා ඒ අර්භස් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලදී.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපට වාසභා නම් කැතූ ප්‍රිය වේ ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ. මට වාසභා කැතූව ප්‍රිය යැ.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපගේ වාසභා කැතූව පිළිබඳ විපරිණාමය හා අනාරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද.

මල්ලිකාවෙනි, මා ගේ වාසභා කැතූව පිළිබඳ විපරිණාමය හා අනාරාභාවයෙන් ජීවිතයාගේත් අනාරාභාවයක් වෙයි. කීම, මට ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, සියල්ල දන්නා සියල්ල දන්නා අර්භස් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ ප්‍රිය දැයින් උපද්‍රව සැඟවී ඇතියහ, ප්‍රිය දැයින් පහළ වන සැඟවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදරන ලදී.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපට වීඩුඩහ සෙන්පති ප්‍රිය වේ ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ. මට වීඩුඩහ සෙන්පති ප්‍රිය වෙයි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිහි? තොපගේ වීඩුඩහ සෙන්පතිහු ගේ විපරිණාමය හා අනාරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දුഃඛ-දොළිතසා-උපායාසයෝ උපදිත් ද?

විවුඛහස්ස මෙ මුලිකෙ, සෙනාපතියා විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා ජිව්හස්සපි සියා අඤ්ඤාථත්තං. කිං පන මෙ න උපපජ්ජියානති සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා'ති?

ඉදං ඛො තං මහාරාජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්මුඤ්ඤෙන සක්ඛාය භාසිතං : 'පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා පියපාහවිකා'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, පියා තෙ අභනති?

ඵලං මුලිකෙ, පියා මේසි තිනති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, මග්ගං තෙ විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා උපපජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා'ති?

තුග්ගං හි මෙ මුලිකෙ, විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා ජිව්හස්සපි සියා අඤ්ඤාථත්තං. කිං පන මෙ න උපපජ්ජියානති සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා'ති?

ඉදං ඛො තං මහාරාජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්මුඤ්ඤෙන සක්ඛාය භාසිතං : 'පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා පියපාහවිකා'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, පියා තෙ කාසිකොසලා'ති?

ඵලං මුලිකෙ, පියා මේ කාසිකොසලා. කාසිකොසලානං මුලිකෙ, අනුභාවෙන කාසිකොසලං කාසිකච්ඡදනං පච්චිත්තභොමි, මාරාගති-විලොපනං ඛාරොමා'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරාජ, කාසිකොසලානං තෙ විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා උපපජ්ජෙය්‍යං සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා'ති?

කාසිකොසලානං හි මෙ මුලිකෙ, විපරිණාමඤ්ඤාථාභාවා ජිව්හස්සපි සියා අඤ්ඤාථත්තං. කිං පන මෙ න උපපජ්ජියානති සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා'ති.

ඉදං ඛො තං මහාරාජ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්මුඤ්ඤෙන සක්ඛාය භාසිතං : 'පියජාතිකා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සපායාසා පියපාහවිකා'ති.

අච්ඡරිතං මුලිකෙ, අභ්‍යුතං මුලිකෙ, යාවඤ්ඤා සො භගවා පඤ්ඤාය අතිවිජ්ඣා මඤ්ඤා¹ පස්සති. ඵහි මුලිකෙ, අචාමෙහිති²

අථ ඛො රාජා පසෙතදි කොසලො උට්ඨායානතා ඵකංසං උත්තරාසඛිතං කරිකා යෙන භගවා තෙනඤ්ඤිං පනාමේකා තික්ඛිතං උද්දානං උද්දානෙසි : 'නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුඤ්ඤා, නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුඤ්ඤා, නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්මුඤ්ඤා'ති.

පියජාතිකසුත්තං සත්තමං.

1 අතිවිජ්ඣා පඤ්ඤාය - PTS.

2 අචමෙහිති - මජ්ඣං.

මල්ලිකාවෙනි, මා ගේ විදුහල සෙන්පතිහු ගේ විපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ජීවිතයාගේත් අන්‍යාරාත්වයෙන් වෙයි. කිම, මට ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොළිතසා-ලපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි)

මහරජ, සියල්ල දන්තා සියල්ල දන්තා ඒ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොළිතසා-ලපායාසයෝ ප්‍රිය දෑයින් උපද්‍යා සැඟවී ඇතියහ, ප්‍රිය දෑයින් පහළ වන සැඟවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදරනලදි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? තොපට මා ප්‍රිය වේ ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ. තෝ මට ප්‍රියහු යැ.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? තොප සතු මා ගේ විපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොළිතසා-ලපායාසයෝ උපදිත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, මා සතු තොප ගේ විපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ජීවිතයා ගේත් අන්‍යාරාත්වයෙන් වෙයි. කිම, මට ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොළිතසා-ලපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, සියල්ල දන්තා සියල්ල දන්තා ඒ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොළිතසා-ලපායාසයෝ ප්‍රිය දෑයින් උපද්‍යා සැඟවී ඇතියහ, ප්‍රිය දෑයින් පහළ වන සැඟවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදරනලදි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? තොපට කසිකොසොල් දනවවැස්සෝ ප්‍රිය වෙත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, එසේ යැ, මට කසිකොසොල් දනවවැස්සෝ ප්‍රිය වෙති. මල්ලිකාවෙනි, කසිකොසොල් වැසියන් ගේ අනුභාවයෙන් කසිකොසොල් කාශිකවඤ්ඤා වළඳ කරමිහ, මල්ගඳ වීලෙඩුන් ධරමිහ'යි.

මහරජ, ඒ කෙසේ හඟිති? තොප සතු කාශිකොසොලයන් ගේ විපරිණාමය හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොළිතසා-ලපායාසයෝ උපදිත් ද?

මල්ලිකාවෙනි, මා සතු කාශිකොසොලයන් ගේ විපරිණාමයෙන් හා අන්‍යාරාභාවයෙන් ජීවිතයා ගේත් අන්‍යාරාත්වයෙන් වෙයි. කිම, මට ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොළිතසා-ලපායාසයෝ නූපදිත් ද? (උපදිත් මැ යි.)

මහරජ, සියල්ල දන්තා සියල්ල දන්තා ඒ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් 'ශෝක-පරිදේව-දුඃඛ-දොළිතසා-ලපායාසයෝ ප්‍රිය දෑයින් උපද්‍යා සැඟවී ඇතියහ, ප්‍රිය දෑයින් පහළ වන සැඟවී ඇතියහ' යනු මෙ කරුණ සඳහා වදරනලදි.

මල්ලිකාවෙනි, අසිරි යැ, මල්ලිකාවෙනි, අද්භූත යැ. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රඥයෙන් චිතිවිදගත් සෙයින් දන්තාසේක් මැ යැ. මල්ලිකාව, එව්, (මුව්) දෝතා දිය දෙව්'යි.

එසඳ පසේනදි කොසොල්රජ හුනස්නෙන් නැඟී උත්තරාසඬගය එකස් කොට බහා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ තෙව්ටක් උදන් ඇති : 'ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා!! ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා!!!'යි.

සත් වැනි පියජාතිකසූත්‍ර යි.

2. 4. 8

බාහිනික සුභතං

එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං හඟවා සාවතීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො අයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති: පත්තච්චරං ආදාය සාවතීයං¹ පිණ්ඩාය පාවිසි. සාවතීයං පිණ්ඩාය වරිති: පච්ඡාභතං පිණ්ඩපානපටික්කන්තො, යෙන පුබ්බාරාමො: ඕඨාරමාතු² පාසාදෙ තෙත්තපසඛක්ඛමි දිවාච්ඡාරාය.

තෙන ඛො පන සමයෙන රුජා පසෙනදි කොසලො එකපුණ්ඩරීකං නාගං අභිරුහිති: සාවතීයා නියාසි දිවාදිවස්ස. අද්දසා ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආයස්මන්තං ආනන්දං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දික්ඛාන සිරිවක්ඛං මහාමන්තං ආමන්තෙයි: ‘ආයස්මා නු ඛො එසො සමම සිරිවක්ඛං ආනන්දෙ’ති? එවං මහාරුජ, ආයස්මා එසො ආනන්දෙ’ති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො අඤ්ඤාතරං පුරිසං ආමන්තෙයි: ‘එහි නිං අමොහා පුරිසං යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙත්තපසඛක්ඛමි. උපසඛක්ඛමිති: මම වචනෙන ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දාමි: රුජා හන්තෙ, පසෙනදි කොසලො ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දාමි’ති.³ එවඤ්ඤා වදෙති: ‘භවෙ කිරි හන්තෙ, ආයස්මතො ආනන්දස්ස න කිඤ්චි අවවාසිකං කරණීයං, ආගමෙතු කිරි හන්තෙ, ආයස්මා ආනන්දෙ ඉත්තන්තං අත්තකම්පං උපාදායා’ති. එවං දෙවාති ඛො සො පුරිසො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පටිසුත්තා යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙත්තපසඛක්ඛමි, උපසඛක්ඛමිති: ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙති: එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො සො පුරිසො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: ‘රුජා හන්තෙ, පසෙනදි කොසලො ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දාමි, එවඤ්ඤා වදෙති: ‘භවෙ කිරි හන්තෙ, ආයස්මතො ආනන්දස්ස න කිඤ්චි අවවාසිකං කරණීයං, ආගමෙතු කිරි හන්තෙ, ආයස්මා ආනන්දෙ ඉත්තන්තං අත්තකම්පං උපාදායා’ති. අභිවාසෙසි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යාවතීකා නාගස්ස භූමි, නාගෙන හන්ති: නාගා පච්චාරොහිති: පත්තිකොව යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙත්තපසඛක්ඛමි, උපසඛක්ඛමිති: ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙති: එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: ‘භවෙ කිරි හන්තෙ, ආයස්මතො ආනන්දස්ස න කිඤ්චි අවවාසිකං කරණීයං, සාධු හන්තෙ, ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන අච්චරතීයා නදියා තීරං, තෙත්තපසඛක්ඛමිතු අත්තකම්පං උපාදායා’ති. අභිවාසෙසි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ තුණ්හිභාවෙන.

1. සාවතීයං - සිඹු, මජ්ඣං.

2. ඕඨාරමාතුයා - ස්වා.

3. වන්දාමි - සිඹු.

4. වදෙති - සිඹු.

2. 4. 8

බාහිනික සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර අනේපිඬු මහසිටුහු ගේ ජේතවන නම් අරමිනි වැඩ වසන සේක. එසඳ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ පෙරවරු වෙලෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන සැවතෙහි පිඬු පිණිස පිරිසියහ. සැවතෙහි පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකියාහු පුවරම් නම් මුවරමාපහය කරා දිවාච්ඡාර සඳහා එළැඹියහ.

එසමයෙහි පසේනදි කොසොල් රජ 'එකපුණ්ඩරික' නම් ඇතු නැඟී දෙවෙන් දවලැ සැවැතින් නික්මිණ. පසේනදි කොසොල් රජ වඩනා ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් දුරදී මැ දිට. දක 'සිරිවඩු' මහමැති ඇමැති: "සඟය සිරිවඩුවෙහි, තෙල ආයුෂ්මත් අනඳ තෙර වෙ ද" යි. "මහරජ, එසේ යැ. තෙල ආයුෂ්මත් අනඳ තෙර" යයි, එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ එක්තරා පුරුෂයකු ඇමැති: "එම්බා පුරුෂය, තෝ එව. ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹෙව, එළැඹ මා ගේ වචනයෙන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් ගේ දෙපා සිරසින් වදුව: "වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් ගේ දෙපා හිසින් වදිති කියව." මෙසේත් කියව: "වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට ඉදින් ලාභෙළා කළමනා කරණි නැත් නම් වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස මොහොතක් බලන සේක්ව"යි. දේවයන් වහන්ස, එසේ යැ"යි කියා ඒ පුරුෂයා පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යි, එළැඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් සකසා වැඳ එකත්පස් වැ සිටියේ යි. එකත්පස් වැ සිටි ඒ පුරුෂ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී: "වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් ගේ දෙපා හිසින් වදිති මෙසේත් කියයි: වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට ඉදින් ආත්‍යායික කරණි නැත් නම් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස මොහොතක් බලන්ව"යි. ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝත් තුෂ්ණිමාචයෙන් ඉවසූහ.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ නාගයා (ඇත්තු) යාහෙන භූමිය යම්තාක් ද එතෙක් නාගවාහනයෙන් ගොස් නාගවාහනයෙන් බැස පාගමන් ඇතියේ මැ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ. එළැඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් සකසා වැඳ එකත්පස් වැ සිටියේ යි. එකත්පස් වැ සිටි පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී: "වහන්ස, ඉදින් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට කිසි ආත්‍යායික කරණි නැත් නම්, වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ අචිරවතී නදීතීරය කරා අනුකම්පා පිණිස වඩනා සේක් නම් මැනැවැ"යි. ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ තුෂ්ණිමාචයෙන් ඉවසූහ.

අථ ඛො ආයසමා ආනන්දො යෙන අවිරවතීයා නදිතා තීරං, තෙත්තපසඛකමී, උපසඛකමීති, අඤ්ඤාතරසමිං රුක්ඛමුලෙ පඤ්ඤාතෙන ආයසෙන නිසිදි. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යාවතීකා නාගස්ස භූමි නාගෙන ගන්තා, නාගා පච්චොරොතිනා, පතතිකොච යෙනායසමා ආනන්දො තෙත්තපසඛකමී. උපසඛකමීති, ආයසමනං ආනන්දං අභිවාදෙති, එකමනං අවතීයා, එකමනං තීනො ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආයසමනං ආනන්දං එතදවොච: ඉධ භනෙත, ආයසමා ආනන්දො ගන්තරො නිසිදතු'ති. අලං මහාරුජ, නිසිද තිං, නිසිනො අහං සකෙ ආසනෙ'ති. නිසිදි ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො පඤ්ඤාතෙන ආයසෙන, නිසර්ථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආයසමනං ආනන්දං එතදවොච:

කිනත්ත ඛො භනෙත ආනන්ද, සො භගවා තථාරූපං කායසමාවාරං සමාවරෙය්‍ය යාංස්ස¹ කායසමාවාරෙ ඕපාරලො, සමණෙති වුභමණෙතිති? න ඛො මහාරුජ, සො භගවා තථාරූපං කායසමාවාරං සමාවරෙය්‍ය යාංස්ස කායසමාවාරෙ ඕපාරලො, සමණෙති වුභමණෙති විඤ්ඤාති'ති

කිම්පන භනෙත ආනන්ද, සො භගවා තථාරූපං වචිසමාවාරං-පෙ-මනොසමාවාරං සමාවරෙය්‍ය යාංස්ස¹ මනොසමාවාරෙ ඕපාරලො, සමණෙති වුභමණෙතිති? න ඛො මහාරුජ, සො භගවා තථාරූපං මනොසමාවාරං සමාවරෙය්‍ය යාංස්ස මනොසමාවාරෙ ඕපාරලො, සමණෙති වුභමණෙති විඤ්ඤාතිති.

අවජරිසං භනෙත, අබ්බතං භනෙත, යං හි මයං භනෙත, නාසකතිමා පඤ්ඤාත පරිපුරෙතුං, තං භනෙත, ආයසමනා ආනන්දෙන පඤ්ඤාස්ස වේයාකරණෙන පරිපුරිතං. යෙ තෙ භනෙත, බාලා අබ්‍යතනා අනත්තවිච්චි අපරියොගාගෙනා, පරෙසං වණණං වා අවණණං වා භාසනා, න මයං තං සාරතො පච්චාගච්ඡාමි. යෙ ච ඛො තො² භනෙත, පණ්ණිතා බ්‍යතනා³ මේධාවිනො අත්තවිච්චි පරියොගාගෙනා, පරෙසං වණණං වා අවණණං වා භාසනා, තං මයං සාරතො පච්චාගච්ඡාමි.

කතමො පන භනෙත ආනන්ද, කායසමාවාරෙ ඕපාරලො, සමණෙති වුභමණෙති විඤ්ඤාතිති?.

යො ඛො මහාරුජ, කායසමාවාරෙ අකුසලො.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාරෙ අකුසලො?

යො ඛො මහාරුජ, කායසමාවාරෙ සාවජේයා.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාරෙ සාවජේයා?

යො ඛො මහාරුජ, කායසමාවාරො සබ්‍යාපජේඛා⁴.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාරෙ සබ්‍යාපජේඛා?

යො ඛො මහාරුජ, කායසමාවාරෙ දුක්ඛවිපාකො.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාරෙ දුක්ඛවිපාකො?

1. යාංස්ස - ස්‍යා.

4. වියතනා - මජ්ඣං.

2. වුභමණෙති විඤ්ඤාතිති - සිඤ්ඤා, PTS. 5. සබ්‍යාපජේඛා - මජ්ඣං.

3. යෙ පන තෙ - මජ්ඣං.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ අවිරවති නදීතීරය කරා එළැඹියහ. එළැඹ එක්තරා රුක්වූලෙක පැන්වූ අස්නෙහි වැඩ හුන්හ. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ හස්තියානාය යාහෙන භූමිය යම් තාක් ද එතෙක් හස්තියානායෙන් ගොස් හස්තියානායෙන් බැස පාහමන් ඇතියේ මැ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යි. එළැඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් සකසා වැද එකත්පස් වැ යිවියේ යි. එකත්පස් වැ යිවි පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී : "වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ මේ ඇත්පලසෙහි හිඳුනා සේක්ව" යි. මහරජ, කම් නැත, තෙපි හිඳුව. මම යිය අස්නෙහි හුන්මි. පසේනදි කොසොල් රජ පැන්වූ අස්නෙහි හිත. හිඳ පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී :

"වහන්ස, ආනාදයෙනි, කීමෙක ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් කායසමාචාරයක් මහණබමුණන් විසින් පරිභාෂණ කළයුතු වේ නම්, එබඳු කායසමාචාරයක් කරන සේක් ද? මහරජ, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් කායසමාචාරයක් නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ කළ යුතු වේ නම් එබඳු කායසමාචාරයක් නො කරන සේක් මැ යැ.

වහන්ස, ආනාදයෙනි, කීමෙක ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් වාක්සමාචාරයක් යම් මනාසමාචාරයක් මහණබමුණන් විසින් නිග්‍රහ කළයුතු වේ නම් එබඳු මනාසමාචාරයක් කරන සේක් ද? මහරජ, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් මනාසමාචාරයක් නුවණැති මහණබමුණන් විසින් නිදා කළයුතු වේ නම් එබඳු මනාසමාචාරයක් නො කරන සේක් මැ යැ.

වහන්ස, ආශ්වයායී යැ, වහන්ස, අද්භුත යැ, වහන්ස, අපි මූල කී යම් කරුණක් ප්‍රශ්න කිරීමෙන් සපුරාලන්නට නො හැකි වූමෝ ද, වහන්ස, මූල කී එ කරුණ ආයුෂ්මත් ආනාද යථවිරයන් වහන්සේ විසින් ප්‍රශ්නව්‍යාකරණයෙන් පුරාලන ලද. වහන්ස, යම් බාල අව්‍යක්ත කෙනෙක් නුවණින් නො විමසා නුවණින් බැස නො ගෙන මෙරලා ගේ ගුණ හෝ අගුණ හෝ බෙණෙක් ද, අපි එය සාර විසින් නො පිළිගනුමහ. වහන්ස, යම් ඒ පණ්ඩිත ව්‍යක්ත ප්‍රශස්තවූද්ධි ඇති කෙනෙක් නුවණින් දන නුවණින් බැසගෙන පරාගේ ගුණ හෝ අගුණ හෝ බෙණෙක් ද, අපි එය සාර විසින් පිළිගනුමහ.

වහන්ස, ආනාදයෙනි, නුවණැති මහණබමුණන් විසින් නිග්‍රහ කළයුතු කායසමාචාර නම් කවරේ යැ ?

මහරජ, යම් කායසමාචාරයක් අකුසල් වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අකුසල කායසමාචාර නම් කවරේ යැ ?

මහරජ, යම් කායසමාචාරයක් සාවද්‍ය වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සාවද්‍ය කායසමාචාර නම් කවරේ යැ ?

මහරජ, යම් කායසමාචාරයක් සදුඛ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සදුඛ කායසමාචාර නම් කවරේ යැ ?

මහරජ, යම් කායසමාචාරයක් නිස්සාදු දුඃච්චිපාක වේ ද, එය යි.

වහන්ස, නිස්සාදු දුඃච්චිපාක කායසමාචාර නම් කවරේ යැ ?

යො මහාරජ, කායසමාවාදෙ අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති,
පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති. තස්ස අකුසලා
ධම්මො අභිවංසිනති, කුසලා ධම්මො පරිහායනති. ඵවරුපො ඛො
මහාරජ, කායසමාවාදෙ ඕපාරමො සමණෙති වුභමණෙති විඤ්ඤාහිති.

කතමො පන භනෙත අනන්ද, වජ්‍රසමාවාදෙ-පෙ-මනොසමාවාදෙ
ඕපාරමො සමණෙති වුභමණෙති විඤ්ඤාහිති?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ අකුසලො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාදෙ අකුසලො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ සාවජේයා.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාදෙ සාවජේයා?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ සඛ්‍යාපජේඛා.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාදෙ සඛ්‍යාපජේඛා?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ දුක්ඛවිපාකො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාවාදෙ දුක්ඛවිපාකො?

යො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ අත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති
-පෙ-උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති. තස්ස අකුසලා ධම්මො අභිවංසිනති,
කුසලා ධම්මො පරිහායනති. ඵවරුපො ඛො මහාරජ, මනොසමාවාදෙ
ඕපාරමො සමණෙති වුභමණෙති විඤ්ඤාහිති.

කිනත්ථ ඛො භනෙත අනන්ද, යො භගවා සබ්බසංයෙව අකුසලානං
ධම්මානං පහානං විණෙණෙතිති?

සබ්බා'කුසලධම්මපටිනෝ¹ ඛො මහාරජ, තථාභතො කුසලධම්ම-
සමන්තාභතොති.

කතමො පන භනෙත අනන්ද, කායසමාවාදෙ අනොපාරමො
සමණෙති වුභමණෙති විඤ්ඤාහිති?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාදෙ කුසලො.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාදෙ කුසලො?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාදෙ අනවජේයා.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාදෙ අනවජේයා?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාදො අඛ්‍යාපජේඛා²

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාදෙ අඛ්‍යාපජේඛා?

යො ඛො මහාරජ, කායසමාවාදෙ සුඛවිපාකො.

කතමො පන භනෙත, කායසමාවාදෙ සුඛවිපාකො?

1. සබ්බා අකුසලා ධම්මා පටිනො - සිමු.

2. අඛ්‍යාපජේඛා - මජ්ඣං.

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිස වැටේ ද, පරව්‍යාබාධ පිණිස වැටේ ද, උභය ව්‍යාබාධ පිණිස වැටේ ද, ඔහුට අකුශලධර්මයෝ වැටෙත් ද, කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් ද, මහරජ, මේ බදු කායසමාවාරය නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ (නිෂ්පාදන) කළයුතු වෙයි.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ කළයුතු වාක්සමාවාර . . . මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් අකුසල් වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අකුසල මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් සාවද්‍ය වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සාවද්‍යමනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් සව්‍යාබාධ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, සව්‍යාබාධ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් දුෂ්ටච්ඡාක වේ ද, එය යි.

වහන්ස, දුෂ්ටච්ඡාක වූ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිසත් පවතී ද, . . . උභයව්‍යාබාධ පිණිසත් පවතී ද, ඔහුට අකුශලධර්මයෝ වැටෙති. කුශලධර්මයෝ පිරිහෙති, මහරජ, මේ බදු මනාසමාවාර නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ කටයුතු වෙයි.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, කීම, ඒ භාග්‍යවත්තු හැම අකුශලධර්මයන්ගේ මෑ ප්‍රභාණය වණිනා කෙරෙත් ද? යි.

මහරජ, කර්මාගතයෝ හැම අකුසල්දහම් ප්‍රතීණ කළ කෙනෙක. කුශලධර්ම සමත්වාගත කෙනෙකැ' යි.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, වැළිත් නුවණැති මහණබමුණන් විසින් උපාරම්භ නො කළයුතු කායසමාවාර කවරේ ද? යි.

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් කුසල් වේ ද එය යි.

වහන්ස, කුශලකායසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් අනවද්‍ය වේ ද එය යි.

වහන්ස, අනවද්‍යකායසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් අව්‍යාබාධ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අව්‍යාබාධ කායසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් සුඛච්ඡාක ඇත්තේ ද, එය යි.

වහන්ස, සුඛච්ඡාක ඇති කායසමාවාර කවරේ ද?

යො ඛො මහාරුජ, කායසමාචාරෙ නෙවත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති,
න පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති, න උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති.
තස්ස අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවික්ඛන්ති. එවිරුපො
ඛො මහාරුජ, කායසමාචාරෙ අනොපාරමො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි
විඤ්ඤාතිති.

කතමො පන භනෙත ආනන්ද, වර්ගසමාචාරෙ-පෙ-මනොසමාචාරෙ
අනොපාරමො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාතිති?

යො ඛො මහාරුජ, මනොසමාචාරෙ කුසලො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ කුසලො?

යො ඛො මහාරුජ, මනොසමාචාරෙ අනවජ්ජො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ අනවජ්ජො?

යො ඛො මහාරුජ, මනොසමාචාරෙ අබ්‍යාපජේඛා.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ අබ්‍යාපජේඛා?

යො ඛො මහාරුජ, මනොසමාචාරෙ සුඛවිපාකො.

කතමො පන භනෙත, මනොසමාචාරෙ සුඛවිපාකො?

යො ඛො මහාරුජ, මනොසමාචාරෙ නෙවත්තව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති
න පරව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති න උභයව්‍යාඛාධායපි සංවත්තති.
තස්ස අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවික්ඛන්ති.
එවිරුපො ඛො මහාරුජ, මනොසමාචාරෙ අනොපාරමො සමණෙහි
බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤාතිති.

කිං පන¹ භනෙත ආනන්ද, යො භගවා සබ්බසංයෙව කුසලානං
ධම්මානං උපසම්පදං වණ්ණන්ති?

සබ්බා'කුසලධම්මපටිනො ඛො මහාරුජ, තථාභනො කුසලධම්ම-
සමන්තාභතොති.

අවජ්ජිතං භනෙත, අබ්බුතං භනෙත, සාවස්ථිතඤ්චිදං² භනෙත,
ආයස්මතො ආනන්දෙන. ඉමිනා ච මයං භනෙත, ආයස්මතො ආනන්දස්ස
සුභාසිනෙන අත්තමනාතිරුඤ්ච, එවං අත්තමනාතිරුඤ්ච මයං භනෙත,
ආයස්මතො ආනන්දස්ස සුභාසිනෙන, සචෙ භනෙත, ආයස්මතො
ආනන්දස්ස භජිරතනං කප්පෙය්‍ය, භජිරතනවපි මයං ආයස්මතො
ආනන්දස්ස දදෙය්‍යාමි. සචෙ භනෙත, ආයස්මතො ආනන්දස්ස අස්ස
රතනං කප්පෙය්‍ය, අස්සරතනවපි මයං ආයස්මතො ආනන්දස්ස දදෙය්‍යාමි.
සචෙ භනෙත, ආයස්මතො ආනන්දස්ස ගාමවිරං කප්පෙය්‍ය, ගාමවිරවපි
මයං ආයස්මතො ආනන්දස්ස දදෙය්‍යාමි. අපි ච භනෙත, මයමෙපතං³
ජානාමි: නෙතං ආයස්මතො ආනන්දස්ස කප්පන්ති. අයං මෙ භනෙත,
බාහිනිකා රඤ්ඤා⁴ මාගධෙන අජාතසත්තුනා වෙදෙහිපුත්තෙන
වත්ථනාළියා⁵ පක්ඛිපිනා පතිතා සොලසසමා ආයාමෙන, අව්ඪසමා
විත්ථාරෙන, තං භනෙත, ආයස්මා ආනන්දො පතිගණ්ඨාතු අනුකම්පං
උපදයාති.

1. කිං නුඛො පන - ස්‍යා.

2. සුභාසිතමිදං - සිමු.

3. මයමෙපතං තං - සිමු.

4. රඤ්ඤා - PTS.

5. ජ්‍යෙෂ්ඨාළියා - ස්‍යා, PTS.

මහරජ, යම් කායසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද, පරව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද උභයව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද, ඔහුට අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙති, කුශලධර්මයෝ වැඩෙති. මහරජ, මෙබඳු වූ කායසමාවාරය නුවණැති මහණ බවුණත් විසින් උපාරම්භ කටයුතු නො වේ යයි.

වහන්ස, ආනාදයෙනි, වැළිත් නුවණැති මහණබවුණත් විසින් උපාරම්භ නො කටයුතු වාක්සමාවාර . . . මනාසමාවාර කවරේ ද? යි.

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් කුසල් වේ ද, එය යි.

වහන්ස, කුශල වූ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් අනවද්‍ය වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අනවද්‍ය මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් අව්‍යාබාධ වේ ද, එය යි.

වහන්ස, අව්‍යාබාධ මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් සුඛච්ඡාක ඇත්තේ ද, එය යි.

වහන්ස, සුඛච්ඡාක ඇති මනාසමාවාර කවරේ ද?

මහරජ, යම් මනාසමාවාරයෙක් ආත්මව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද, පරව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද, උභයව්‍යාබාධ පිණිසත් නො වැටේ ද ඔහුට අකුශල ධර්මයෝ පිරිහෙති, කුශලධර්මයෝ වැඩෙති. මහරජ, මෙවන් මනාසමාවාරය නුවණැති මහණ බවුණත් විසින් උපාරම්භ කටයුතු නො වේ යයි.

කීම වහන්ස, ආනාදයෙනි, ඒ බුදුහු හැම කුශලධර්මයන්ගේ මැ රැස් කිරීම පසසත් ද ? යි.

මහරජ, තථාගතයෝ ප්‍රභීණ කළ හැම අකුසල් දහම් ඇතියහ, කුශලධර්මසමන්වාගතයහ'යි.

වහන්ස, ආශ්වයා යැ, වහන්ස, අද්ද්‍රික යි, වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනාදයන් විසින් මේ වදළ තාක් සුභාෂිත මැ යි. වහන්ස, ඇපි ආයුෂ්මත් ආනාදයන් ගේ මේ සුභාෂිතයෙහි සතුටුයිත් ඇතියමෝ ආරාධිතයම්භ. වහන්ස, මෙසෙයින් ආයුෂ්මත් ආනාදයන් ගේ සුභාෂිතයෙන් සතුටු වැ යිත් ඇල වූ ඇපි ඉදින් වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනාදයනට හස්ති රත්තය කැප වේ නම් ආයුෂ්මත් ආනාදයනට හස්තිරත්තය ද දෙම්භ. වහන්ස, ඉදින් ආයුෂ්මත් ආනාදයනට අශ්වරත්තය කැප වේ නම්, ඇපි ආයුෂ්මත් ආනාදයනට අශ්ව රත්තය ද දෙම්භ. වහන්ස, ඉදින් ආයුෂ්මත් ආනාදයනට ගම්වර කැප වේ නම් ඇපි ආයුෂ්මත් ආනාදයනට ගම්වර ද දෙම්භ. එතෙකුළුවත් වහන්ස, තෙලෙ ආයුෂ්මත් ආනාදයනට කැප නො වේ' යන තෙල කරුණ ඇපි ද දනුම්භ. වහන්ස, මා ගේ මේ බාහිනික වස්ත්‍රය මගධෙස්වර වූ වෙදෙහි පුත්‍ර ආජාතසත්තුරජු විසින් වස්ත්‍රනාළියෙහි බහා එවන ලද්දේ අයම්න් සොළොස්හත් විතරින් අටහත් ඇතියේ යැ, වහන්ස, එය ආයුෂ්මත් ආනාදයෝ අනුකම්පා පිණිස පිළිගන්නා සේක්ව'යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අලං මහාරජ, පරිපුණ්ණං මෙ තිව්වරනති.

අයං භනෙන, අවිරවති නදි දිට්ඨා අයස්මතා චෙව් අනන්තෙන අමොහි ව, යද උපරි පබ්බතෙ මහාමෙහෙ අභිප්පව්වෙට්ඨා හොති¹ අථායං අවිරවති නදි උභතො කුලාති සංවික්ඛන්තති ගච්ඡති. එවමෙව ඛො භනෙන, අයස්මා අනන්තෙ ඉමාය බාහිනිකාය අත්තනො තිව්වරං කරිස්සති. යමපනායස්මතො අනන්තස්ස පුරුණං තිව්වරං, තං සමුගමවාට්ඨි සංවිහරිස්සති. එවායං අමාකං දක්ඛිණං සංවික්ඛන්තති මඤ්ඤෙ ගමිස්සති. පඨිගණකාතු භනෙන, අයස්මා අනන්තෙ බාහිනිකනති.

පටිග්ගහෙසි ඛො අයස්මා අනන්ත බාහිනිකං. අථ ඛො රජා පසෙතදි කොසලො අයස්මනතං අනන්තං එතදචොච්චි: 'භන්ද වදනි මයං භනෙන අනන්ත, ගච්ඡාම, ඛත්තිව්වා මයං ඛත්තිකරණීයා'ති. යස්සදනි තං මහාරජ, කාලං මඤ්ඤයිති.

අථ ඛො රජා පසෙතදි කොසලො අයස්මතො අනන්තස්ස භාසිතං අභිනන්දිතා අනුමොදිතා උට්ඨායාසනා අයස්මනතං අනන්තං අභිවාදෙතා පදක්ඛිණං කතා පකකාමි.

අථ ඛො අයස්මා අනන්තෙ අවිරපකකන්තස්ස රඤ්ඤපසෙතදිස්ස කොසලස්ස යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිතා භගවන්තං අභිවාදෙතා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො අයස්මා අනන්තෙ යාවතකො අහොසි රඤ්ඤ පසෙතදිතා කොසලෙන සද්ධීං කරාසලොපො. තං සබ්බං භගවතො අරොචෙයි. තඤ්ච බාහිනිකං භගවතො පාදයි.

අථ ඛො භගවා භික්ඛු අමනෙතසි: 'ලාභා භික්ඛවෙ, රඤ්ඤ පසෙතදිස්ස කොසලස්ස, සුලභලාභා භික්ඛවෙ, රඤ්ඤ පසෙතදිස්ස කොසලස්ස. යං රජා² පසෙතදි කොසලො ලභති අනන්තං දස්සනාය. ලභති පසිරාපාසනායාති.

ඉදමචොච්ච භගවා, අත්තමනා තෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනන්දන්ති.

බාහිනිකසුත්තං අම්බමං.

1. අභිප්පවාහොති - සිඹු.

2. අයං රජා - සිඹු.

මහරජ, කම් නැත. මට තුන්සිවුරු පරිපූර්ණ යැයි.

වහන්ස, මේ අවිරවනී භෝය ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් විසිනුදු අප විසිනුදු දක්නා ලද. යම් කලෙක පරීත මස්තකයෙහි මහාමේඝයෙක් මොනොවට වටුයේ වේ ද, එකල මේ අවිරවනී භෝය දෙපස ඉවුරු ගලමින් යෙයි. වහන්ස, එපරිදි මැ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ මේ බාහිතික වස්ත්‍රයෙන් තමනට තුන් සිවුරු කරන්නාහ. ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් ගේ යම් පැරණි තුන්සිවුරෙක් වී නම් එය සමුම්සරුන් හා බෙදා ගන්නාහ. මෙසේ අප ගේ මේ දක්ෂිණාව ඉතිරි යන්නක් මෙන් යෙයි. වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ බාහිතික වස්ත්‍ර පිළිගන්නා සේක්වා.

ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ බාහිතික වස්ත්‍ර පිළිගත්හ. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවනට තෙල කී : "වහන්ස, ආනන්දයෙනි, අපි දන් යම්හ, අපි බොහෝ කිස ඇතියම්හ, බොහෝ කරණි ඇතියම්හ යි, මහරජ, තෙපි දන් එයට කල් දැනුව.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ගේ බස අභිනන්දනා කොට අනුමෝදනා කොට හුනස්නෙන් නැගී ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් සකසා වැද පැදකුණු කොට බැස ගියේ,

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ පසේනදි කොසොල් රජු බැස ගිය නොබෝ කල් ඇති කල්හි භාග්‍යාවතුන් කරා එළැඹීයහ. එළැඹී බුදුන් වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ පසේනදි කොසොල් රජු හා සමග යම් පමණ කරාසල්ලාපයක් වී ද එ හැම භාග්‍යාවතුන්ට සැලකළහ. එ බාහිතික වස්ත්‍රය ද භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට පිළිගැන්වූහ.

එසඳ බුදුහු භික්ෂූන් ඇමැතුසේක : "මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජහට ලාභයෙක, මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජහට මනා ලාභයෙක. යම් හෙයකින් පසේනදි කොසොල් රජ ආනන්දයන් දක්නට ලැබේ ද පර්යව්‍යසාසනයට ලැබේ ද එහෙයිනැ"යි.

බුදුහු මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති එ මහණහු භාග්‍යාවතුන් ගේ භාෂිතය අනුමෝදන් කළහ'යි.

අට වැනි බාහිතික සූත්‍ර යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 4. 9

බමමවෙතිය සුභං

එවං මේ සුභං: එකං සමයං භගවා සකෙකසු විහරති මෙදතථමං.¹ නාම සක්ඛානං නිගමො. තෙන ඛො පන සමයෙන රුජා පසෙනදි කොසලො නගරකං² අනුප්පත්තො හොති කෙනවිදෙව කරණීයෙන. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො දිඝං කාරුගනං ආමනෙතයි: 'යොජේති සමම කාරුගන, හද්දාති හද්දාති යානාති, උග්ගානගුමිං ගච්ඡාම සුගුමිං දක්ඛනායා'ති. එවා දෙවාති ඛො දිඝො කාරුගනො රඤ්ඤ පසෙනදික්ඛ කොසලං පටිසුභානා හද්දාති හද්දාති යානාති යොජාපෙතා රඤ්ඤ පසෙනදික්ඛ කොසලං පටිවෙදෙයි: 'සුභානාති ඛො දෙව හද්දාති හද්දාති යානාති, යක්ඛදාති කාලං මඤ්ඤාසි'ති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො හද්දං යානං අභිරුහිතා හද්දෙති හද්දෙති යානෙති නගරමකා නිග්ගාසි මහව්වි³ රුජානුභාවෙන යෙන ආරුමො තෙන පායාසි. යාවතීකා යානංගු මි යානෙන ගතවා යානා පච්චොරොහිතා පතතිකොව ආරුමං පාවිසි.

අග්ගා ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො ආරුමෙ ජබ්බාචාරං අනුචබ්බමමානො අනුවිචරමානො රුක්ඛමුලාති පාසාදිකාති පසාදතී යාති අප්පසාදාති අප්පතිග්ගොසාති විජනවාතාති මනුස්සරුහසෙයාකාති පටිසල්ලානසාරුපාති. දික්ඛාන භගවන්තංයෙව ආරබ්භ සති උදපාදි: 'ඉමාති ඛො තාති' රුක්ඛමුලාති පාසාදිකාති පසාදතීයාති අප්පසාදාති අප්පතිග්ගොසාති විජනවාතාති මනුස්සරුහසෙයාකාති පටිසල්ලාන-සාරුපාති, යථ සුදං මයං තං භගවන්තං පසිරුපාසාම අරහන්තං සමමාසමුද්ධාති

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො දිඝං කාරුගනං ආමනෙතයි: ඉමාති ඛො සමම කාරුගන, තාති රුක්ඛමුලාති පාසාදිකාති පසාදතීයාති අප්පසාදාති අප්පතිග්ගොසාති විජනවාතාති මනුස්සරුහසෙයාකාති පටිසල්ලානසාරුපාති. යථ සුදං⁴ මයං තං භගවන්තං පසිරුපාසාම අරහන්තං සමමාසමුද්ධාති. කභං හු ඛො සමම කාරුගන, එතරති සො භගවා විහරති අරහං සමමාසමුද්ධො'ති?

අතී මහාරුජ, මෙදතථමං.¹ නාම සක්ඛානං නිගමො. තථ සො භගවා එතරති අරහං සමමාසමුද්ධො විහරති'ති. කීව දුරො පන සමම කාරුගන, නගරකමකා⁵ මෙදතථමං.¹ නාම සක්ඛානං නිගමො: හොතිති? න දුරෙ මහාරුජ, තීණී යොජනාති. සක්ඛා දිව්සාවසෙසෙත ගතතුනති. තෙන හි සමම කාරුගන, යොජේති හද්දාති හද්දාති යානාති ගමිස්සාම මයං තං භගවන්තං දක්ඛනායා අරහන්තං සමමාසමුද්ධාති.

1. { මෙදථමං - මජ්ඣං, සා.
- { මෙදථමං - PTS.
- { මෙතල්ලං - සිඞ්ගි.
5. යථසුදං - PTS.

2. නඩකරකං - PTS.
3. මහව්වා - සිඞ්ගි, මජ්ඣං.
4. ඉමාති ඛොදාති - සිඞ්ගි.
6. නඩකරමකා - PTS.

2. 4. 9.

ධම්මවේනිය සූත්‍රය

මා වීසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍යජනපදයෙහි මෙදකථම්ප නම් සැහැරපුන්ගේ නියම්ගම්හි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි පසේනදි කොසොල් රජ කිසි කටයුත්තෙකින් නගරක නම් ශාක්‍යනිගමයට පැමිණියේ වෙයි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ දිසකාරායන සෙනෙවි ඇමැති: "සගය කාරායනයෙනි, හද්‍ර හද්‍ර යානයන් යොදව, මනාවිම් වූ උයන්විම් දක්නට යමිහ"යි. 'එසේ යැ දෙවයිනි'යි දිසකාරායන පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිවදන් අස්වා හද්‍ර හද්‍ර යානයන් යොදවා පසේනදි කොසොල් රජහට දන්වී: "දේවයිනි, හද්‍ර හද්‍ර යානයෝ යොදනලදහ, එයට දන් කල් දන්තෝ යැ"යි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ සුඤ්ජර යානයෙක නැගී සුඤ්ජර සුඤ්ජර යානයෙන් යුතු වැ මහත්වූ රාජානුභාවයෙන් නුවරින් නික්මීයේ, ආරාමය කරා ගියේ. යානභූමි කාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමනින් මැ අරමට පිවිසියේ යි.

පසේනදි කොසොල් රජ ආරාමයෙහි ජඩ්ඝාවිහාරයෙහි සක්මන් කරනුයේ ඇවිදිනුයේ දකුම්කලු වූ ප්‍රසාද එළවන්නා වූ නිහඩ වූ නිර්ඝෝෂ රහිත වූ ජනවාත රහිත වූ මිනිසුන්ගේ රහස්කමට නිසි වූ පිළිසලනට නිසි වූ රුක්වුල් සෙනසුන් දිට. දක බුදුන් මැ ඇරබ සිහි උපත: "යම් බදු සෙනසුනෙක අපි ඒ අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පර්යන්තපාසන කරමෝ නම් මේ එ බදු දකුම්කලු වූ ප්‍රසාද එළවන්නා වූ නිහඩ වූ අල්පනිර්ඝෝෂ ඇති ජනවාත රහිත වූ මිනිසුන්ගේ රහස්කමට නිසි වූ පිළිසලනට නිසි වූ රුක්වුල් සෙනසුනැ"යි.

එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ දිසකාරායන සෙනෙවි ඇමැති: "සගය කාරායනයෙනි, යම් බදු සෙනසුනෙකැ අපි ඒ අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පර්යන්තපාසන කරමෝ නම් මේ එ බදු දකුම්කලු වූ ප්‍රසාද එළවන්නා වූ නිහඩ වූ අල්පනිර්ඝෝෂ ඇති ජනවාත රහිත වූ මිනිසුන්ගේ රහස්කමට නිසි වූ පිළිසලනට නිසි වූ රුක්වුල් සෙනසුන. සගය කාරායනයෙනි, දන් ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොහි වැඩ වෙසෙත් ද? යි.

මහරජ, මෙදකථම්ප නම් ශාක්‍යයන්ගේ නිගමයක් ඇත. දන් ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවත්හු එහි වැඩ වෙසෙති'යි. සගය කාරායනයෙනි, නගරක නියම්ගම්හි සිට මෙදකථම්ප නම් සැහැරපුන්ගේ නිගමය කොපමණ දුරකි වෙ ද? යි. මහරජ, දුර නො වෙයි, තුන් යොදුනෙකැ. දිව්‍යාවශේෂයෙන් යන්නට හැක්කැ'යි. එසේ වී නම් සගය කාරායනයෙනි, හද්‍ර හද්‍ර යානයන් යොදව. ඇපි ඒ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යවතුන්

එවං දෙවොති ඛො දිඝො කාරුග්ගො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පටිසසුතො හද්දාති හද්දති යානාති යොජාපෙතො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස පටිවේදෙසි: සුත්තාති ඛො තෙ දෙව, හද්දාති හද්දාති යානාති. යස්සදුති කාරුං මඤ්ඤාසි'ති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො හද්දං යානං අභිරුහිතො හද්දෙති හද්දෙති යානෙති නගරකම්මා තික්කම්මො යෙන මේදතථම්පං නාම සක්කානං නිගමො තෙන පායාසි තෙනෙව දිවසාවසෙසෙන මේදතථම්පං නාම සක්කානං නිගමං සම්පාපුණි යෙන ආරුමො තෙන පායාසි. යාවතිකා යානස්ස භූමි යානෙන ගන්තො යානා පච්චොරෙහිතො පතතිකොව ආරුමං පාවිසි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මසුලා හික්ඛු අබ්බොකාසෙ වඩ්ඤ්මනති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙන තෙ හික්ඛු තෙහුපසඩ්ඤ්මි. උපසඩ්ඤ්මිතො තෙ හික්ඛු එතදවොච: කභං හු ඛො හන්තෙ, එතරති සො හගවා විහරති අරහං සම්මාසම්මුද්ධො, දස්සනකාමා හි මයං තං හගවන්තං අරහන්තං සම්මාසම්මුද්ධා'නති. එසො මහාරුජ විහාරෙ සංවුත්ථායෙ තෙන අප්පසද්දෙ උපසඩ්ඤ්මිතො අතරමානො ආලිඤ්ඤං පටිසිතො උක්කාසිතො අහාරං ආකොටෙසි, විචරිස්සති තෙ හගවා ආරු'නති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො තතෙව ඛග්ගඤ්ච උක්කාසඤ්ච දිස්සස්ස කාරුග්ගස්ස පාදාසි, අථ ඛො දිස්සස්ස කාරුග්ගස්ස එතදභොසි: රහායති ඛොදුති මහාරුජා තෙනිධෙවදුති¹ මයං ධාතබ්බා'නති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙන සො විහාරෙ සංවුත්ථායෙ තෙන අප්පසද්දෙ උපසඩ්ඤ්මිතො අතරමානො ආලිඤ්ඤං පටිසිතො උක්කාසිතො අහාරං ආකොටෙසි. විචරි හගවා ආරං. අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො විහාරං පටිසිතො හගවතො පාදෙ සිරසා නිපතිතො හගවතො පාදාති ඉබ්බෙන ච පරිවුච්ඤ්ති. පාණිති ච පරිතම්බාහති, නාමඤ්ච සාවෙති: රුජාහං හන්තෙ, පසෙනදි කොසලො, රුජාහං හන්තෙ, පසෙනදි කොසලො'ති.

කිං පන තිං මහාරුජ, අත්ථවහං සලපස්සමානො ඉමස්මිං සරිරෙ එවරුපං පරමනිපට්ඨාකාරං කරෙසි විත්තුපහාරං² උපදංසෙසිති?

අපි ඛො මෙ හන්තෙ, හගවති ධම්මනිකො, භොති සම්මාසම්මුද්ධො හගවා, ඤාකාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නා³ හගවතො සාවකසබ්බො'ති. ඉධාහං හන්තෙ, පස්සාමි එතො සමණව්‍යාගමණ පරිගන්තකතං බ්‍රහ්මචරිතං චරන්ති. දසපි වස්සාති, විසතිමපි වස්සාති, තිංසමපි වස්සාති, චත්තාරිසමපි වස්සාති. තෙ අපරෙත ඤායෙන සුත්තාතො සුචිත්තො කප්පිතකෙසම්ඤ්ඤ පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපට්ඨො සම්බිහිගුතො පරිවාරෙතති⁴ ඉධ පනාහං හන්තෙ, හික්ඛු පස්සාමි යාවජ්චං අපාණකොටිකං පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරිතං චරන්තෙ, න ඛො පනාහං හන්තෙ, ඉතො ඛිතිඤ්ඤා අඤ්ඤං එවං පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරිතං සම්පුපස්සාමි. අයමපි ඛො මෙ හන්තෙ, හගවති ධම්මනිකො, භොති සම්මාසම්මුද්ධො හගවා, ඤාකාතො හගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සබ්බො'ති⁵.

1. ඉධෙවදුති - සිඹු, මජ්ඣං, සායා, PTS. 3. සුපටිපන්නො - මජ්ඣං.
 2. විත්තුපහාරං - මජ්ඣං, සායා, PTS. 4. පරිවාරෙතති - PTS
 5. හගවතො සාවකසබ්බොති - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඤ්ඤානං යමිති'යි. 'එසේ යැ දේවයිනි'යි දීඝකාරායන සෙනෙවි පසේනදි කොසොල් රජහට පිළිවඳන් දී හදු වූ හදු වූ යානයන් යොදවා පසේනදි කොසොල් රජහට දන්වා : "දේවයිනි, හදු වූ හදු වූ යානයෝ යොදන ලදහ. එයට දන් කල් දැනැ"යි. එ සඳ පසේනදි කොසොල් රජ සුඤ්ජර යානයෙකැ නැගී සුඤ්ජර සුඤ්ජර යානයෙන් යුතු වැ නගරක නම් නිගමයෙන් නික්ම මෙදනඵලීප නම් නියමිගම කරා පිටත් වැ ගියේ, එමැ දිවසාවශෙෂ-යෙන් මෙදනඵලීප නම් සැහැරුණු නිගමිගමට පැමිණියේ, අරම කරා ගියේ යි. යාන භූමි තාක් යානයෙන් ගොස් යානයෙන් බැස පාගමනින් මැ අරමට පිවිසියේ යි.

එසමයෙහි බොහෝ මහණහු අභ්‍යාවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙති. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ එ මහණුන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ එ මහණුනට තෙල බස් කී : "වහන්ස, දන් ඒ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යාවත්තු කොහි යැ? අපි ඒ අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධ භාග්‍යාවතුන් ඤ්ඤානා රිසියමිති"යි. මහරජ, තෙල වෙහෙර පිණු දොර ඇතිවේ යැ. එහෙයින් නිහඬ වැ එළැඹ වෙලෙව් නො වැ අක්දෙරියට පිවිස උකැයි හඬ කොට කවළියෙහි (කෙසි සිද වෙත) අකොළව (සෙමින් පහරව). බුදුහු තොපට දොර විවර කෙරෙති'යි. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ කඩුවක් නළල්පටත් එහි මැ දීඝකාරා-යනහට දින. ඉක්බිති දීඝකාරායනහට තෙල සිත් වී : "දන් කලි මහරජ රහස් බෙණෙයි, එයින් දන් මා මෙහි මැ සිටියයුතු යැ"යි. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ පිණු දොර ඇති එ වෙහෙර කරා නිශ්ශබ්ද වැ එළැඹ නො වෙලෙව් වැ අක්දෙරියට වැද උකැයි හඬ නඟා කඩුව පහළේ යැ. බුදුහු දොර විවර කොළෝ. එසඳ පසේනදි කොසොල් රජ වෙහෙර වැද බුදුන්ගේ පාමුල හිසින් වැටී බුදුන්ගේ පාසහළ මුඛතුණු සිඹී, දෙඅතිතුණු සම්බාහනා කෙරෙයි, නමුණු අස්වසි : "වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජමි, වහන්ස, මම පසේනදි කොසොල් රජමි"යි.

මහරජ, තෙපි කිනම් කරුණක් ඤ්ඤානා මේ සිරුරෙහි ලා මෙ බදු පරම ගෞරවාකාර කරව. ගෞරවොපහාර ඤ්ඤානා?

වහන්ස, භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ධර්මාන්වයෙක් ඇත : "හගවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ. හගවත්තු වීසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යාතය. හගවත්තුගේ සමුසහගු සුපිළිපත්හ" යි. වහන්ස, මම මෙලොව දසවසෙක වීසිවසෙක තිස්වසෙක සතලිස්වසෙකැ'යි මෙසේ අවධි සහිත කොට බඹසර පුරන ඇතැම් මහණබමුණු කෙනතුන් දක්මි. පසු කලෙක මහු මොනොවට සනඟා සිටියාහු විලෙවුන් ගත්තාහු අත්දම් තැබූ කෙහෙමස් ඇත්තාහු පස්කම් ඉණෙන් සමර්පිත වැ සමභිභිභූත වැ ඉඳුරන් පිණවත්, වහන්ස, මම මෙ සස්තෙහි දිවි ඇති තාක් ප්‍රාණපරිත්‍යාගය ඇතුළු කොට ඇති පිරිසුන් පිරිසුණු බඹසර පුරන මහණුන් දක්මි. වහන්ස, මම මෙ සස්තෙන් බැහැර මෙසේ පිරිසුන් පිරිසුණු අත් බඹසරක් නො දක්මි. වහන්ස, හගවත්තු කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : "හගවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, හගවත්තු වීසින් දහම මොනොවට දෙසන ලද, සහගු සුපිළිපත්හ"යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුන ච පරං හනෙත, රුජානොපි රුජ්ඣි විවදන්ති. ඛන්තියාපි ඛන්තියෙති විවදන්ති. බ්‍රාහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙති විවදන්ති. ගහපතීපි ගහපතීති විවදන්ති. මාතාපි පුතොන විවදති. පුතොතාපි මාතරු විවදති. පිතෘපි පුතොන විවදති. පුතොතාපි පිතරු විවදති. භාතාපි. භාතරු විවදති. භාතාපි භතීතියා විවදති. භතීතියාපි භාතරු විවදති. සභායොපි සභායොන විවදති. ඉධ පනාහං හනෙත, හික්ඛු පසාමි සමයො. සමමොදමානා අවිවදමානා ඛිරෙදක්ඛුතො අඤ්ඤමඤ්ඤං පිය-චක්ඛුති සමපසානනා විහරන්ති¹. න ඛො පනාහං හනෙත, ඉතො ඛතිඤ්ඤං අඤ්ඤං ඵලං සමයො පරිභං සමනුපසාමි. අයමපි ඛො මෙ හනෙත, හගචති ධම්මඤ්ඤො හොති සමමාසවුඤ්ඤො හගචා, සාකකානො හගචතා ධම්මො, සුපට්ඨනො සබ්බොති.

පුන චපරාහං හනෙත, ආරමෙත ආරමං උයානෙන උයානං අනුචක්ඛමාමි අනුවිචරිමි. සොහං තත්ථ පසාමි ඵකෙ සමණබ්‍රාහ්මණෙ කිසෙ පුබ්බෙ දුබ්බණ්ණෙ උපාණුපාණුකථානො² ධම්නිසත්තගතො න විය මඤ්ඤෙ චක්ඛුං ඛක්ඛිනො ජනස්ස දස්සනාය. තස්ස මයං හනෙත ඵලං හොති³ අඤ්ඤං ඉමෙ ආයසමනො අනභිරතා⁴ වා බ්‍රහ්මචරියං චරන්ති. අපි වා නෙසං කිඤ්ඤි පාපං කමමං කතං පට්ඨන්තං තථා ඉමෙ ආයසමනො කිසං දුබ්බෙ දුබ්බණ්ණෙ උපාණුපාණුකථානා ධම්නිසත්තගතො න විය මඤ්ඤෙ චක්ඛුං ඛක්ඛිනති ජනස්ස දස්සනායාති. තසාහං උපසඤ්ඤිතො ඵලං වදමි කිසනු තුලෙහ ආයසමනො කිසං දුබ්බෙ දුබ්බණ්ණෙ උපාණුපාණුකථානා ධම්නිසත්තගතො, න විය මඤ්ඤෙ චක්ඛුං ඛක්ඛිත ජනස්ස දස්සනායාති. තෙ ඵලමාහංසු: ඛක්ඛිකරෙහො නො මහරුජා⁵ති. ඉධ පනාහං හනෙත, හික්ඛු පසාමි හච්චපභව්ඨා උදග්ගදග්ගො අභිරතරුපා පිණ්ඩිඤ්ඤො අපොසාසුකකා පනතලොමා පරදවුතො මිගගුතෙන චෙතසා විහරන්ති⁶ තස්ස මයං හනෙත ඵලං හොති³. අඤ්ඤං ඉමෙ ආයසමනො තස්ස හගචතො සාසනෙ උදාරං පුබ්බිකාපරං විසෙසං සඤ්ඤානන්ති, තථා ඉමෙ ආයසමනො හච්චපභව්ඨා උදග්ගදග්ගො අභිරතරුපා පිණ්ඩිඤ්ඤො අපොසාසුකකා පනතලොමා පරදවුතො මිගගුතෙන චෙතසා විහරන්ති⁶ති. අයමපි ඛො මෙ හනෙත, හගචති ධම්මඤ්ඤො හොති සමමාසවුඤ්ඤො හගචා සාකකානො හගචතා ධම්මො, සුපට්ඨනො සබ්බොති.

පුන චපරාහං හනෙත, රුජා ඛන්තියො ඉඤ්ඤාචක්ඛිනො පඤ්ඤාමි භාතොතායං වා භාතොතො ජාපෙතායං වා ජාපෙතො. පබ්බාජෙතායං වා පබ්බාජෙතො. තස්ස මයං හනෙත, අට්ඨකරණො⁷ තිසින්නස්ස අනතරන්තරු කථං ඔපාතෙතති. සොහං න උහාමි : මාමෙ⁸ හොතොතො අට්ඨකරණො⁷ තිසින්නස්ස මෙ අනතරන්තරු කථං ඔපාතෙතති. කථාපරියොසානං මෙ හවිනොතො ආගමෙතංති. තස්ස මයං හනෙත, අනතරන්තරාව

1. සමයො සමමොදමානො ඛිරෙදක්ඛුතො අඤ්ඤමඤ්ඤං පිය-චක්ඛුති පසානනො විහරන්තො - PTS, මජ්ඣං.
2. උපාණුපාණුකථානො - සා.
3. ඵකෙහොසි - සා.
4. අනභිරතං - සිඞ්ග.
5. හච්චපභව්ඨා උදග්ගදග්ගො අභිරතරුපො පිණ්ඩිඤ්ඤො අපොසාසුකකො පණ්ණලොමො පරදවුතො මිගගුතෙන චෙතසා විහරන්තො - PTS, මජ්ඣං.
6. අට්ඨකරණො - සිඞ්ග, PTS.
7. ඉමෙ - සිඞ්ග.
8. ඔපාතෙතං - සිඞ්ග.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද වහන්ස, රජදරුවෝ ද රජදරුවන් හා විවාද කෙරෙහි, කැත්කුල ඇතියෝ ද කැත්කුලැතියන් හා විවාද කෙරෙහි, බමුණෝ ද බමුණන් හා විවාද කෙරෙහි, ගැහැටියෝ ද ගැහැටියන් හා විවාද කෙරෙහි, මව ද පුතු හා විවාද කෙරෙයි, පුත් ද මව හා විවාද කෙරෙයි, පියා ද පුතු හා විවාද කෙරෙයි, පුත් ද පියා හා විවාද කෙරෙයි, සොහොයුරා ද සොහොයුරු හා විවාද කෙරෙයි, බෑයා ද බුහුන හා විවාද කෙරෙයි, බුහුන ද බෑයා හා විවාද කෙරෙයි, යහළු ද යහළු හා විවාද කෙරේ. වහන්ස, මම මේ සස්තෙහි සමග වූ සතුටු වන විවාද නො කරන කිරි-දිය සේ එක් වූ උතුන් ප්‍රිය ඇසින් දක්මින් වෙසෙන මහණුන් දක්මි. වහන්ස, මම මේ සස්තෙක් බැහැර මෙසේ සමග වූ අන් පිරිසක් නො මැ දක්මි. වහන්ස, හඟවත්තු කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “හඟවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, හඟවත්තු වීසින් සිව්සස් දහම් මොනොවට දෙසන ලද, සහග්‍ර සුපිළිපත්හ”යි.

තවද වහන්ස, මම අරමින් අරමට උයනින් උයනට සක්මන් කරමි, ඇවිදමි. එ මම එහි කෘග වූ රළු වූ දුර්ණ වූ හටගත් පඩුපැහැ ඇති නහර ඉල්පුණු සිරුරු ඇති ඇතැම් මහණබමුණු කෙනකුන් පුනපුනා දක්නට ජනයාගේ නෙත් නො බඳනවුන් මෙන් දක්මි. වහන්ස, එ මට මෙසේ සිත් වෙයි : “එකැතින් මේ ආයුෂ්මත්තු අනභිරත වැ හෝ බමසර සෙරෙහි. ඔවුන් වීසින් පිළිසන් වැ කළ පව්කමක් හෝ ඇත. එසේ මැ යැ මේ ආයුෂ්මත්තු කෘග වූවාහු රුක්ෂ වූවාහු දුර්ණ වූවාහු හටගත් පඩුපැහැ සිරුරු ඇත්තාහු නහර පැතුරුණු සිරුරු ඇත්තාහු වෙති. ජනයාගේ දැනිය පිණිස ඇස් නො බඳනවුන් සෙයින් වෙති”යි. මම ඔවුන් කරා එළැඹ මෙසේ කියමි : “ආයුෂ්මත්ති, තෙපි කවර හෙයකින් කෘග වව, රුක්ෂ වව, දුර්ණ වව. හටගත් පඩුරෝ ඇතියාව. නහර ඉපිළි සිරුරු ඇතියාව, ජනයාගේ දැනියට ඇස් නො බඳනවුන් සෙයින් වව”යි. ඔහු මෙසේ කීහු : “මහරජ අපට බන්ධු(පරපුරින් ආ) රොගයෙකැ”යි. වහන්ස, මම මේ සස්තෙහි තුටු පහටු ඔදවැඩී අභිරත රූප ඇති පිණ්ඩය ඉඳුරන් ඇති අල්පොත්සුක වූ (නිර්භය හෙයින්) හුණුලොම් ඇති පරා දුන් දයින් වැටුම් ඇති නිරාශයිකින් වසන මහණුන් දක්මි. වහන්ස, මට මෙසේ සිත් වෙයි : “මේ ආයුෂ්මත්තු එකැතින් ඒ හඟවත්තූගේ ශාසනයෙහි උදර වූ පළවු ඉපැයු විශේෂයෙන් වැඩි අපර විශේෂයක් දැක් මැ යැ. එසේ මැ යි මේ ආයුෂ්මත්තු තුටු පහටු වැ ඔදවැඩී වැ අභිරතරූප ඇති වැ පිණ්ඩය ඉඳුරන් ඇති වැ ප්‍රකාශයාත්පාදයෙහි අල්පොත්සුක වැ (අත්‍රස්ත) හෙයින් පතිතලොම වැ පරා දුන් දයින් යැපෙත දිව්වැටුම් ඇති වැ නිරාශයිකින් වෙසෙති”යි. වහන්ස, හඟවත්තු කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “හඟවත්තු සමාක් සම්බුද්ධයහ, හඟවත්තු වීසින් ධර්මය මනාකොට දෙසන ලද, සහග්‍ර සුපිළිපත්හ”යි.

තවද වහන්ස, මම මුදුනෙහි බිසෙස් කළ කැත් රජ වූයෙම් නස්නට නිසියහු නසන්නට වෙවයි. නිර්ධන කරන්නට නිසියහු නිර්ධන කරන්නට වෙවයි රටින් තොරනට නිසියහු රටින් තොරන්නට වෙවයි පොහොම්, වහන්ස, අධිකරණවිනිශ්චයෙහි හිඳුනා මට අතරතුර කපා බහන්. මම “මේ හවත්තු අධිකරණයෙහි හිඳුනා මට අතරතුර කපා නහමක් බහන්වා; මේ හවත්තු මා ගේ කරා පයථිවසානාය බලා සිටිත්වා” යනු නො ලබමි. වහන්ස, මට අතරතුර කපා බහන්. වහන්ස, යම් දවසෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනෙකක

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කථං ඕපානෙතති. ඉධ පනාහං හනෙත, හික්ඛු පස්සාමි යස්මිං සමයෙ හගචා අනෙකසත්තාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ හගචතො සාවකානං ඩිට්ඨතසද්දෙ වා හොති උක්කාසිතසද්දෙ වා. භුතපුබ්බං හනෙත, හගචා අනෙකසත්තාය පරිසාය ධම්මං දෙසෙයි. තත්ථුඤ්ඤතරො හගචතො සාවකො උක්කාසි. තමෙනඤ්ඤතරො සමුභවාරි ජණ්ණකෙන හට්ඨෙයි : ‘අප්පසද්දෙ අයසමා හොතු, මායසමා සද්දමකාසි. සත්ථා නො හගචා ධම්මං දෙසෙති’ති, තස්ස මයං හනෙත, එතද්භොසි : අච්ඡරියං වත හො, අබ්භුතං වත හො. අද්දෙතින වත කිරි හො අසසෙන්න එවං සුවිනීතා පරිසා හවිස්සති’ති. න ඛො පනාහං හනෙත, ඉතො ඛහිඬා අඤ්ඤං එවං සුවිනීතං පරිසං සමනුපස්සාමි. අයමපි ඛො මෙ හනෙත, හගචති ධම්මනියො හොති : ‘සමමාසමුඛො හගචා, ස්වාක්ඛාතො හගචතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සඛෙසා’ති.

පුත වපරාහං හනෙත, පස්සාමි ඉධෙකවෙව ඛතතිපණ්ණිතෙ නිපුණෙ කතපරපච්චාදෙ වාළවෙධිරූපෙ වොහිඤ්ඤානා¹ මඤ්ඤෙ වරන්ති පඤ්ඤගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරියාති. තෙ පඤ්ඤං අභිසංඛාරොන්ති. ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසංඛාමිති, පුච්ඡියාම : ‘එවං වෙ නො පුට්ඨා එවං ඛ්‍යාකරියාති, එවමස්ස මයං වාදං අරොපෙස්සාම. එවං වෙපි නො පුට්ඨා එවං ඛ්‍යාකරියාති, එවමපිස්ස මයං වාදං අරොපෙස්සාමා’ති. තෙ සුණන්ති ‘සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසටො’ති. තෙ යෙන හගචා තෙනුපසංඛාමන්ති. තෙ හගචා ධම්මයා කථාය සඤ්ඤෙති සමාදපෙති සමුතෙතරෙති සමපහංසෙති : තෙ හගචතා ධම්මයා කථාය සඤ්ඤසිතා සමාදපිතා සමුතෙතරීතා සමපහංසිතා න වෙව හගචන්තං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති. කුතො² වාදං අරොපෙස්සන්ති. අඤ්ඤදද්දු³ හගචතො සාවකා සමපඤ්ඤන්ති. අයමපි ඛො මෙ හනෙත හගචති ධම්මනියො හොති. ‘සමමාසමුඛො හගචා, ස්වාක්ඛාතො හගචතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සඛෙසා’ති

පුත වපරාහං හනෙත, පස්සාමි ඉධෙකවෙව මුග්ගණ්ණපණ්ණිතෙ -පෙ- ගහපතිපණ්ණිතෙ-පෙ-සමණ්ණපණ්ණිතෙ නිපුණෙ කතපරපච්චාදෙ වාළවෙධිරූපෙ වොහිඤ්ඤානා¹ මඤ්ඤෙ වරන්ති. පඤ්ඤගතෙන දිට්ඨිගතාති. තෙ සුණන්ති ‘සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසරියාති’ති. තෙ පඤ්ඤං අභිසංඛාරොන්ති : ‘ඉමං මයං පඤ්ඤං සමණං ගොතමං උපසංඛාමිති, පුච්ඡියාම. එවං වෙ නො පුට්ඨා එවං ඛ්‍යාකරියාති, එවමස්ස මයං වාදං අරොපෙස්සාම. එවං වෙපි නො පුට්ඨා එවං ඛ්‍යාකරියාති, එවමපිස්ස මයං වාදං අරොපෙස්සාමා’ති. තෙ සුණන්ති ‘සමණො ඛලු හො ගොතමො අමුක්කං නාම ගාමං වා නිගමං වා ඔසටො’ති. තෙ යෙන හගචා තෙනුපසංඛාමන්ති. තෙ හගචා ධම්මයා කථාය සඤ්ඤෙති සමාදපෙති සමුතෙතරෙති සමපහංසෙති. තෙ හගචතා ධම්මයා කථාය සඤ්ඤසිතා සමාදපිතා සමුතෙතරීතා සමපහංසිතා න වෙව හගචන්තං පඤ්ඤං පුච්ඡන්ති. කුතො² වාදං අරොපෙස්සන්ති. අඤ්ඤදද්දු³ හගචන්තාඤ්ඤෙව ඕකාසං යාවන්ති අගාරසමා අනගාරියං පබ්බඤ්ඤාය. තෙ හගචා

1. තෙ හිඤ්ඤානා - ස්වා, මජ්ඣං.

2. කුතස්ස - ස්වා.

3. අඤ්ඤදද්දු - ස්වා.

පමිද්ධි දාම දෙසන සේක් ද, එදවස්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සවිවන් කිවිස්සා ගබ්දෙසක් වෙවයි, උකැයි හබෙක් වෙවයි නැත් ද, එ බුදු මහණුන් මෙ සස්තෙහි දක්මි. වහන්ස, වුවිඊ දුයක් කියමි : භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනේකගතපමිද්ධි දාම දෙසු සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අනාගත ශ්‍රාවකයෙක් උකැයි කෙළේ. එක්තරා සමුථි-සරෙක් දණින් උහු හැවි: “ආයුෂ්මත් නිහඩ වෙවා, ආයුෂ්මත් නහමක් ගබ්ද කරන්නේ යැ. අප ගේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දාම දෙසන සේකැ”යි. වහන්ස, මට තෙල සිත් වී : “හවත්නි, ආශ්වයා මැ යැ හවත්නි, අදණ්ඩයෙන් අගස්ත්‍රයෙන් මෙසේ සුවිනිත පමිද වෙ මැ යයි. වහන්ස, මෙ සස්තෙන් බැහැර මම මෙසේ සුවිනිත අත් පිරිසක් නො දක්මි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “හගවත්ත සමාක් සම්බුද්ධයහ, හගවත්ත වීසින් ධර්මය මොනොවට දෙසන ලද, සහසු සුපිළිපත්හ”යි.

තවද වහන්ස, මම මෙලොව නිපුණ වූ පරාභා කළ වාදපරිවය ඇති වාලවෙයි ධනුර්ධරයන් බුදු ඇතැම් ක්ෂත්‍රිය පණ්ඩිත කෙනෙක් ප්‍රඥයෙන් දෘෂ්ටිගතයන් බිදුනවුන් මෙන් හැසිරෙති. ඔහු ශ්‍රමණහවත් ගොතමයෝ අසුවල් නම් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ පිවිසෙත් ල යි අසති. ඔහු පැන සකස් කෙරෙති : “ඇපි ශ්‍රමණ ගොතමයන් කරා එළැඹ මේ ප්‍රශ්නය පුරවුස්මහ, අප වීසින් මෙසේත් පුරවුස්සා ලද්දහු මෙසේ වීසදන්නාහ. මෙසෙයින් ඇපි ඔවුනට වාදාරොපණ කරමහ. ඉදින් අප වීසින් මෙසේ පුරවුස්සා ලද්දහු මෙසෙයින් වීසදන්නාහු නම් ඇපි මෙසේත් ඔවුනට වාදාරොපණ කරමහ”යි. ඔහු “මහණ හවත් ගොයුම්හු අසෝ නම් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ වැඩිසේකැ”යි අසත්. ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹෙත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන් දහැමි කරායෙන් කරුණු දක්වනසේක. සමාදන් කරවන සේක, තෙද ගන්වන සේක, මොනොවට පහදවන සේක. ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වීසින් දහැමි කරායෙන් කරුණු දක්වන ලද වැ සමාදන් කරවන ලද වැ තෙද ගන්වන ලද වැ සතුටු කරවන ලද වැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් පැන නො පුරවුස්සාහ. කවර හෙයින් නම් වාදාරොපණ කෙරෙත් ද? ඒකාන්ත-යෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සවු වෙත්. වහන්ස, මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “හගවත්ත සමාක් සම්බුද්ධයහ. හගවත්ත වීසින් ධර්මය ස්වාධ්‍යාය යැ. සහසු සුපිළි-පත්හ”යි.

තවද වහන්ස, මම මෙලොව නිපුණ වූ පරාභා කළ වාදපරිවය ඇති වාලවෙයි ධනුර්ධරයන් බුදු ප්‍රඥයෙන් දෘෂ්ටිගතයන් බිදුනවුන් මෙන් හැසිරෙන ප්‍රාභ්මණ පණ්ඩිතයන්ද ගහපති පණ්ඩිතයන්ද ශ්‍රමණපණ්ඩිතයන්ද දක්මි. ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගොයුම්හු අසෝ නම් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ වඩනාසේකැ”යි අසත්. ඔහු ප්‍රශ්න අභිසංස්කරණ කෙරෙති : “අපි මෙ පැන මහණ ගොයුම්හු කරා එළැඹ පුරවුසුමහ. ඉදින් අප වීසින් මෙසේ පුරවුස්සා ලද වැ මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙත් නම් අපි ඔබට මෙසේ වාදාරොපණ කරමහ. අප වීසින් මෙසේත් පුරවුස්සාලද වැ මෙසේ ව්‍යාකරණ කෙරෙත් නම් අපි මෙසේත් ඔබට වාදාරොපණ කරමහ”යි ඔහු ශ්‍රමණ හවත් ගොයුම්හු අසෝ නම් ගමට හෝ නියමිගමට හෝ වැඩිසේකැ”යි අසත්, ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹෙති. භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ ඔවුන් දහැමි කරායෙන් කරුණු දක්වනසේක, සමාදන් කරවනසේක, තෙද ගන්වනසේක, සතුටු කරවනසේක. ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වීසින් දහැමි කරායෙන් කරුණු දක්වනලද වැ සමාදන් කරවන ලද වැ තෙද ගන්වන ලද වැ සතුටු කරවන ලද වැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් පැන නො ද පුරවුස්සාහු මැ යැ. කවර හෙයින් වාදාරොපණ කෙරෙත් ද? ඒකාන්තයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් මැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදානු සදහා අවකාශ යදිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන් පැවිදි

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුලත් කර ඇත.

පබ්බාජෙති. තෙ තථා පබ්බජිතා සමානා එකා වූපකථාං අප්‍රමාදානා
ආනාපිනො පභිත්තනා විහරන්තා න විරක්ඛොව යස්සන්ධො කුලපුත්තා
සම්මදෙව අගාරස්මි අනගාරිතං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිතං
පරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සතං අභිඤ්ඤා සචරිකානා උපසම්පජ්ජ
විහරන්ති. තෙ එවමාහංසු : ‘මහං¹ වත හො අනස්සාමි, මහං¹ වත
හො පනස්සාමි. මහං හි පුබ්බෙ අස්සමාණංව සමානා සමාණමානා
පටිජාතිමානා, අබ්‍රාහ්මණංව සමානා බ්‍රාහ්මණමානා පටිජාතිමානා,
අනරහන්තොව සමානා අරහන්තොමානා පටිජාතිමානා. ඉද්දති ඛොමානා
සමාණා, ඉද්දති ඛොමානා බ්‍රාහ්මණා, ඉද්දති ඛොමානා අරහන්තො’ති. අයමි
ඛො මෙ හන්තෙ, හභවති ධම්මනියො හොති : ‘සම්මාසම්මුද්ධො හභවා,
ස්වාක්ඛාතො හභවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සංඛො’ති.

පුන ව පරං හන්තෙ, ඉමෙ ඉසිදත්තපුරුණා ඵපතයො මම්භත්තා
මම්භානා අහං තෙසං ජීවිතස්ස පද්ධතා² යස්ස ආහත්තා අථ ව පන
නො තථා මසි නිපච්චාකාරං කරොන්ති යථා හභවති. භුත්පුබ්බාහං
හන්තෙ සෙතං අබ්‍රහ්මණානො සමානො ඉමෙව ඉසිදත්තපුරුණා
ඵපතයො විමංසමානො අඤ්ඤාතරස්මි සමාධිං ආවසථෙ වාසං
උපගඤ්ජිං. අථ ඛො හන්තෙ, ඉමෙ ඉසිදත්තපුරුණා ඵපතයො ඛුද්ධෙව
රත්තිං ධම්මො කථාය විනිතාමේති යනො අහොසි හභවා තනො
සිතං කන්ධා මං පාදනො කරිති නිපජ්ජංසු. තස්ස මස්සං හන්තෙ,
එතදහොසි : ‘අච්ඡරිතං වත හො, අබ්‍රහ්මණං වත හො, ඉමෙ ඉසිදත්ත-
පුරුණා ඵපතයො මම්භත්තා මම්භානා, අහං තෙසං ජීවිතස්ස පද්ධතා,
යස්ස ආහත්තා. අථ ව පන නො තථා මසි නිපච්චාකාරං කරොන්ති
යථා හභවති. අභි ඉමෙ ආයස්මන්තො තස්ස හභවතො සාසනෙ
උදාරං පුබ්බෙතාපරං විසෙසං සඤ්ජානන්ති’ති. අයමි ඛො මෙ හන්තෙ,
හභවති ධම්මනියො හොති : ‘සම්මාසම්මුද්ධො හභවා, ස්වාක්ඛාතො
හභවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සංඛො’ති.

පුන ව පරං හන්තෙ, හභවාපි ඛන්තියො, අහමි ඛන්තියො, හභවාපි
කොසලකො, අහමි කොසලකො, හභවාපි ආසිතිකො, අහමි ආසිතිකො
යමි හන්තෙ, හභවාපි ඛන්තියො, අහමි ඛන්තියො, භගවාපි
කොසලකො, අහමි කොසලකො, හභවාපි ආසිතිකො, අහමි
ආසිතිකො. ඉමිනාචාරහාමෙවාහං හන්තෙ, හභවති පරමනිපච්චාකාරං
කතං. විතතුපහාරං උපදංගෙතුං. හන්ත ව දති මහං හන්තෙ, හභවති.
ඛුද්ධෙව මහං ඛුද්ධකරස්මි’ති. යස්සදති නිං මහාරුජ, කාලං මඤ්ඤාසිති.
අථ ඛො රුජ පසෙතදි කොසලො උච්චායාසනා හභවන්තං අභිවාදෙති
පදක්ඛණං කන්ධා පක්ඛාමි.

1. මහං - සහං.
2. {ජීවිතය, ද්‍රව්‍ය - මජ්ඣං.
ජීවිතං ද්‍රව්‍ය - PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කෙරෙත්. ඔහු එසේ පැවිදි වුවාහු එකලා වුවාහු වෙන් වුවාහු අප්‍රමත්ත වුවාහු කෙලෙස් තවන වැර ඇතියාහු ජීවිත නිරපේක්ෂත වැ වසන්තාහු නොබෝ කලෙකින් මැ කුලපුත්‍රයෝ යම් අරියක් සඳහා මොනොවට ගෙන් නික්ම සසුන් වදිත් ද, ප්‍රච්චයාරියවසාරියාන කොට ඇති ඒ අනුත්තරාරිය දුටුදම්මයෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටභූතයෙන් දන පසක් කොට උපයාගෙන විහරණ කෙරෙත්. ඔහු මෙසේ කීහු : “භවත්ති, මදෙකින් තක්කමෝ මැ යැ, භවත්ති, මදෙකින් විතක්කමෝ මැ යැ. අපි පෙර අශ්‍රමණයමෝ ‘ශ්‍රමණයම්භ’යි පිළින කළම්භ, අශ්‍රාච්මණයමෝ ‘ශ්‍රාච්මණයම්භ’යි පිළින කළම්භ, අර්භත් නොවන්නමෝ මැ ‘අර්භත් වම්භ’යි පිළින කළම්භ. දන් කලි ශ්‍රමණයම්භ, දන් කලි ශ්‍රාච්මණයම්භ, දන් කලි අර්භත් වම්භ”යි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “භගවත්තු සමාක් සම්බුද්ධසහ, භගවත්තු විසින් දහම් මොනොවට දෙසන ලද, සහග්‍ර සුපිළිපත්භ”යි.

තවද වහන්ස, ඉයිදත්ත යැ පුරාණ යැ යන මේ දෙවඩුවෝ මා සතු බත් ඇතියාහු මා සතු යාන ඇතියාහු වෙති. මම උන් ගේ ජීවිත දෝනොම් යසස් අරනොම් වෙමි. එසේ වුව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි සෙයින් මා කෙරෙහි ගෞරවාකාර නො කෙරෙති. වහන්ස, පෙර වූ දයක් කියමි : “මම සෙන් මෙහෙයන්නොම් මේ ඉයිදත්තපුරාණ දෙවඩු-වක්‍රුද්‍ර විමසන්නොම් එක්තරා සසම්බාධ ආවස්ථයෙක වාසයට එළැඹියෙමි. වහන්ස, එසඳ මේ ඉයිදත්තපුරාණ දෙවඩුවෝ රැය බොහෝ වෙලාවක් දහැමි කරායෙන් කල් හලවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වසන දසට නිස කොට මා පාදසෙහි කොට වැදගොත්භ. වහන්ස, මට තෙල සිත්චි : “භවත්ති, ආශ්වයාරියෙක් මැ යැ, භවත්ති, අද්භුතයෙක් මැ යැ. මේ ඉයිදත්තපුරාණ දෙවඩුවෝ මා සතු බත් ඇතියාහු මා සතු යාන ඇතියාහු වෙති. මම උන්ට ජීවිතදයක වෙමි. යසස් අරනොම් වෙමි. එතෙකුදු වුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි සෙයින් මා කෙරෙහි නිපතාරාකාර නො කෙරෙති. ඒකාන්තයෙන් මේ ආයුෂ්මත්තු දෙදෙන ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සස්තෙහි උදර වූ කැල මැ ඉපැයූ විශේෂයට වැඩි අපර විශේෂයක් දැන් මැ යැ, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි මා ගේ මේ ධර්මාන්වය ද ඇත : “භගවත්තු සමාක් සම්බුද්ධසහ, භගවත්තු විසින් දහම් මොනොවට දෙසන ලද, සහග්‍ර සුපිළිපත්භ”යි.

තවද වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රියයහ, මම ද ක්ෂත්‍රියයෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද කොසොල් දනවැවැසියහ, මම ද කොසොල්දනව වැසියෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද අසුචයස් ඇතියහ, මම ද අසුචයස් ඇතියෙමි. වහන්ස, “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද ක්ෂත්‍රියයහ, මම ද ක්ෂත්‍රියයෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද කොසොල් දනවැවැසියහ, මම ද කොසොල්දනවැවැසියෙමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද අසුචයස් ඇතියහ, මම ද අසුචයස් ඇතියෙමි” යන යම් කරුණක් ඇත් ද වහන්ස, මම මේ කරුණින් මැ පරමගෞරවාකාර කරන්නට ගෞරවොපහාර දක්වන්නට නිසියෙමි මැ යැ. වහන්ස, එයින් දන් අපි යම්භ. අපි බොහෝ කිස ඇතියමෝ බොහෝ කරුණ ඇතියමෝ යයි. මහරජ, තෙපි දන් එයට කල් දැනැයි වදළේ. එසඳ පස්නදි කොසොල් රජ හුන්කෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට බැස ගියේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අට බො හගව්‍යා අවිරපක්කන්තං රඤ්ඤ පසෙනදිං කොඤ්ඤං
 භික්ඛු ආමිනෙය්‍යසි: 'එසො භික්ඛවෙ, රුජා පසෙනදි කොඤ්ඤො ධම්ම-
 වේනියාති භාසිනො උට්ඨංගංගතො පක්කන්තො. උග්ගණ්ඨාථ¹ භික්ඛවෙ,
 ධම්මවේනියාති. පරියාපුණංථ භික්ඛවෙ, ධම්මවේනියාති. ඩාරෙථ
 භික්ඛවෙ, ධම්මවේනියාති අත්ථංගිතාති භික්ඛවෙ, ධම්මවේනියාති
 ආදිවුභවිරිතොති'ති.

ඉදම්මොච හගව්‍යා අත්තමිනා යෙ භික්ඛු හගවතො භාසිනං
 අභිනෙඤ්ඤති.

ධම්මවේනියසුභං නවමං.

—

1. උග්ගණ්ඨාථ - මජ්ඣං, ස්‍යං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසේනදි කොසොල් රජු නික්ම යන්නා හා මැ මහණුන් ඇමැතුයේක : "මහණෙනි, කෙල පසේනදි කොසොල් රජ ධම්මවේනියයන් කියා හුනස්-තොත් නැඟී නික්ම ගියේ. මහණෙනි, ධම්මවේනියයන් උගනුව, මහණෙනි, ධම්මවේනියයන් සුහුණු කරව, මහණෙනි, ධම්මවේනියයන් ධරව. මහණෙනි, ධම්මවේනියයෝ අරිසංභිතයහ, ආදිත්‍රස්මවයාභිතයහ"යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. සතුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ භාෂිතය අභිනාදනා කළහ"යි.

නව වැනි ධම්මවේනිය සූත්‍ර යි.

2. 4. 10

කණ්ණකපුටු සුඛයා

එවිං මේ සුඛයා: එකං සමයං හඟවා උජ්ජකායං¹ විහරති කණ්ණකපුටු මිහදායෙ. තෙන ඛෙ පන සමයෙන රුජ: පසෙතදි කොසලො: උජ්ජකං අනුපාතො: හොති කෙනවිදෙව කරණියෙන. අථ ඛෙ රුජ: පසෙතදි කොසලො: අඤ්ඤාතරං පුරිසං අමනෙතයි: 'එහි නිං අමො: පුරිසං යෙන හඟවා: තෙනුපසඛකම්, උපසඛකමිනි: මම වචනෙන හඟවතො: පාදෙ සිරසා වන්දාමි. අපා:ඛාධං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිහාරං පුච්ඡ, 'රුජ: හනෙත, පසෙතදි කොසලො: හඟවතො: පාදෙ සිරසා වන්දාමි, අපා:ඛාධං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිහාරං පුච්ඡති'ති. එවඤ්ච වදෙති: 'අජ් කිර හනෙත, රුජ: පසෙතදි කොසලො: පච්ඡාහතං භුත්තපාතරුසො හඟවතං දස්සනාය උපසඛකමිස්සති'ති. එවං දෙවාති ඛෙ: සො: පුරිසො රඤ්ඤා පසෙතදිස්ස කොසලස්ස පටිසංසාදි: යෙන හඟවා: තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිනි: හඟවතං අභිවාදෙති: එකමනතං නිසිදි. එකමනතං නිසිනො: ඛෙ: සො: පුරිසො හඟවතං එතදවොච: 'රුජ: හනෙත, පසෙතදි කොසලො: හඟවතො: පාදෙ සිරසා වන්දාමි. අපා:ඛාධං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිහාරං පුච්ඡති. එවඤ්ච වදෙති: අජ් කිර හනෙත, රුජ: පසෙතදි කොසලො: පච්ඡාහතං භුත්තපාතරුසො හඟවතං දස්සනාය උපසඛකමිස්සති'ති.

අස්සොසුං ඛෙ: සොමා ව හගිති සකුලා ව හගිති 'අජ් කිර රුජ: පසෙතදි. කොසලො: පච්ඡාහතං භුත්තපාතරුසො හඟවතං දස්සනාය උපසඛකමිස්සති'ති. අථ ඛෙ: සොමා ව හගිති සකුලා ව හගිති රුජානං පසෙතදි කොසලං හත්තාභිසාරෙ උපසඛකමිනි: එතදවොචුං: 'තෙන හි මහාරුජ, අමා:කම්පි වචනෙන හඟවතො: පාදෙ සිරසා වන්දාමි. අපා:ඛාධං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිහාරං පුච්ඡ: 'සොමා ව හනෙත, හගිති සකුලා ව හගිති හඟවතො: පාදෙ සිරසා වන්දාමි, අපා:ඛාධං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිහාරං පුච්ඡති'ති.

අථ ඛෙ: රුජ: පසෙතදි කොසලො: පච්ඡාහතං භුත්තපාතරුසො යෙන හඟවා: තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිනි: හඟවතං අභිවාදෙති: එකමනතං නිසිදි. එකමනතං නිසිනො: ඛෙ: රුජ: පසෙතදි කොසලො: හඟවතං එතදවොච: 'සොමා ව හනෙත, හගිති සකුලා ව හගිති හඟවතො: පාදෙ සිරසා වන්දාමි. අපා:ඛාධං අපා:තඛකං ලහුට්ඨානං බලං එාසුචිහාරං පුච්ඡති'ති. කිම්පන මහාරුජ, සොමා ව හගිති සකුලා ව හගිති අඤ්ඤං දුතං නාලඤ්ඤා'නති.

-
1. { උරුඤ්ඤායං - මජ්ඣං.
උදඤ්ඤායං - සංයං.
උද්දඤ්ඤායං - PTS.

2. 4. 10

කණ්ණකන්ථ පුත්‍රයා

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උජුකා රටැ කණ්ණකන්ථල නම් මුවළැවිහි වැඩ වසනසේක. එසමයෙහි පසේනදී කොසොල් රජ කිසි කටයුත්තෙකින් උජුකාවට පැමිණියේ වෙයි. එසඳ පසේනදී කොසොල් රජ එක්තරා පුරුෂයකු ඇමැති: එමඛල පුරුෂය, තෝ එව. බුදුන් කරා එළැඹෙව, එළැඹ මාගේ වචනයෙන් බුදුන්ගේ පාසහළ හිසින් වදි. "වහන්ස, පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදියි. අල්පාබාධ බව නිදුක් බව සිරුරෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුරවුයි" යයි අල්පාබාධත්වය නිදුක් බව ශරීරයෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුරවුයි. මෙසේත් කියව: "වහන්ස, අද පසේනදී කොසොල් රජ පසුබැ. වැළඳු පෙරවරුබත් ඇතිව බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹේ" යයි. 'දේවයිති, එසේ යැ'යි ඒ පුරුෂයා පසේනදී කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ බුදුන් වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ඒ පුරුෂයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ. වහන්ස, පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදියි. අල්පාබාධ බව නිදුක් බව සිරුරෙහි සැහැල්ලු බව කායබලය පහසුවිහරණ පුරවුයි. මෙසේත් කියයි: "වහන්ස, පසේනදී කොසොල් රජ අද වැළඳු පෙරවරුබත් ඇති වැ පසුබත්හි බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹේ" යයි.

සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද "පසේනදී කොසොල් රජ අද වැළඳු පෙරවරුබත් ඇති වැ පසුබත්හි බුදුන් දක්නා සඳහා එළැඹේ" ඇසුහු. එසඳ සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද බත් වඩන තත්හි දී පසේනදී කොසොල් රජු කරා එළැඹ තෙල කීහු: "මහරජ එසේ හෙයින් අප ගේ වචනයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළ හිසින් වදිනු මැනව, අල්පාබාධ නිරාතඩක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසු විහරණ පිළිවිසිනු මැනව: "සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාසහළවත් හිසින් වදිති, අල්පාබාධ නිරාතඩක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුරවුයිත්" යයි..

ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ වැළඳු පෙරවරුබත් ඇති වැ පසුබත්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ: "වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ පාදයන් හිසින් වදිති. නිරාබාධ නිරාතඩක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුරවුයිත්. කීමෙක මහරජ සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද අන්‍යාදිකයකු නො ලද්දු ද? යි.

අසොකාසං ඛො හතෙත, සොමා ච හගිනී සකුලා ච හගිනී. ‘අජ්ඣිකරු රුජ් පසෙතදි කොසලො පච්ඡාහතං භුත්තපාතරුසො හගවිත්තං දක්ඛනං උපසංකප්පිතං’ති. අථ ඛො හතෙත, සොමා ච හගිනී සකුලා ච හගිනී මං හත්තාභිභාසෙ උපසංකප්පිතං එතදවොචුං: තෙන හි මහාරුජ, අමහාකම්පි චචනෙන හගවිත්තො පාදෙ සිරසා විඤ්ඤි, අපාඛාඛං අපාඛකං ලුප්ඵානං ඛලං එසුචිභාරං පුච්ඡ, සොමා ච හතෙත, හගිනී සකුලා ච හගිනී හගවිත්තො පාදෙ සිරසා විඤ්ඤති, අපාඛාඛං අපාඛකං ලුප්ඵානං ඛලං එසුචිභාරං පුච්ඡති’ති.

සුඛිනීයො හොනකු මහාරුජ, සොමා ච හගිනී සකුලා ච හගිනීති.

අථ ඛො රුජ් පසෙතදි කොසලො හගවිත්තං එතදවොචු: ‘සුත්තං මේතං හතෙත, සමණො ගොතමො එවමාහ: ‘නච්ඡි සො සමණො වා ප්‍රාග්මණො වා යො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාපි අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පටිජාතිස්සති, තෙනං ධානං විජ්ජති’ති. යෙ තෙ හතෙත එවමාහංසු: ‘සමණො ගොතමො එවමාහ: නච්ඡි සො සමණො වා ප්‍රාග්මණො වා යො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාපි අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පටිජාතිස්සති. තෙනං ධානං විජ්ජති. කම්පි තෙ හතෙත, හගවිත්තො වුත්තවාදිනො, න ච හගවිත්තං අභුතෙන අඛොචිකකති. ධම්මස්ස වාසුධම්මං ඛ්‍යාතරුකති, න ච කොචි සහධම්මකො වාදනුවාදෙ ගාරග්ගං ධානං ආගමති’ති.

යෙ තෙ මහාරුජ, එවමාහංසු: ‘සමණො ගොතමො එවමාහ: නච්ඡි සො සමණො වා ප්‍රාග්මණො වා යො සබ්බඤ්ඤා සබ්බදස්සාපි අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පටිජාතිස්සති. තෙනං ධානං විජ්ජති. න මෙ තෙ වුත්තවාදිනො අඛොචිකකති ච පන මං තෙ අසතා අභුතෙනා’ති.

අථ ඛො රුජ් පසෙතදි කොසලො විචුච්ඡං¹ සෙනාපතිං ආමනෙතයි: ‘කො හු ඛොජ්ජ² සෙනාපති, ඉමං කථාචජ්ඣං³ රුජනෙතපුරෙ අබ්බද්ධාසිති? ‘සඤ්ජයො මහාරුජ, ප්‍රාග්මණො ආකාසගොතො’ති.

අථ ඛො රුජ් පසෙතදි කොසලො අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමනෙතයි, ‘එහි තිං අමො පුරිස, මම චචනෙන සඤ්ජයං ප්‍රාග්මණං ආකාසගොතං ආමනෙතයි. රුජ් තං⁴ හතෙත, පසෙතදි කොසලො ආමනෙතති’ති. එවං දෙවාති ඛො සො පුරිසො රඤ්ඤෙ පසෙතදිස්ස කොසලස්ස පටිසුත්තං යෙන සඤ්ජයො ප්‍රාග්මණො ආකාසගොතො තෙනුපසංකප්පි, උපසංකප්පිතං සඤ්ජයං ප්‍රාග්මණං ආකාසගොතං එතදවොචු: ‘රුජ් තං හතෙත, පසෙතදි කොසලො ආමනෙතති’ති.

අථ ඛො රුජ් පසෙතදි කොසලො හගවිත්තං එතදවොචු: සිතා හු ඛො හතෙත, හගවිත්තා අඤ්ඤදෙව කිඤ්ඤි සකාය වාචා ගාසිතා⁵, තඤ්ච ජනො අඤ්ඤථා විපච්චාගචේත්ථාති⁶.

අභිජාතාමි මහාරුජ වාචං ගාසිතාති’

1. විචුච්ඡං - මජ්ඣං.	3. කථාචජ්ඣ - සිමු.
2. කො හු ඛො - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.	4. රුජ් තෙ - PTS.
5. සකාය ගාසිතං - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.	
6. විපච්චාගචේත්ථා - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.	
7. අභිජාතාමි මහාරුජ වාචං ගාසිතාති. මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS, උභයං.	

වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද "අද පසේනදි කොසොල් රජ වැළැදු පෙරවරු බත් ඇති වැ පසුබත්ති බුදුන් දක්නට එළැඹේල"යි ඇසූහ. එසේ වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද බත්වඩන තැන්හි මා කරා එළැඹ තෙල කීහු : එසේ වී නම් මහරජ, "වහන්ස, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හේ පාසඟුර හිසින් වදිති, නිරාබාධ නිරාතඩක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුරවුස්ති"යි අපගේ ද බසින් භාග්‍යවතුන්ගේ පාසඟුර වදුව, අල්පාබාධ අල්පාතඩක ලසුසාරාන කායබල එසුවිහරණ පුරවුස්ති"යි කීහ.

මහරජ, සොමා බුහුන ද සකුලා බුහුන ද සුවපත් වෙත්ව"යි.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් සැලකෙළේ : "වහන්ස, මා විසින් තෙල අසන ලද, ශ්‍රමණ ගෞතම මෙසේ කියයි : "යමෙක් සියල්ල දන්තේ සියල්ල දක්තේ නිරවශේෂ දෙතද්ධිතය පිළින කරන්නේ නම් එ බඳු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත. තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ" යයි. වහන්සේ, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු නම් : "මහණ ගොයුම් මෙසේ කියයි : 'යමෙක් සියල්ල දන්තේ සියල්ල දක්තේ නිරවශේෂ දෙතද්ධිතය පිළින කරන්නේ නම් එබඳු ශ්‍රමණයෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණයෙක් හෝ නැත. තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ" යයි කීහු නම්, කිම වහන්ස, ඔහු භාග්‍යවතුන් විසින් කියූ දයක් කියන්නාහු ද, භාග්‍යවත්තට අභුතයෙන් නො ද අභිභවා කියක් ද, වදනු කාරණයට අනුකාරණයක් පවසක් ද, කිසි සකාරණ වාදනු-වාදයක් නො ද ගැරහියයුතු තැනට ඒ ද?යි.

මහරජ, යම් කෙනෙක් මෙසේ කීහු ද : "මහණ ගොයුම් මෙසේ කියයි : 'යමෙක් සියල්ල දන්තේ සියල්ල දක්තේ නිරවශේෂ දෙතද්ධිතය පිළින කරන්නේ නම් එබඳු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත, තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ"යි කීහු නම් ඔහු මට උක්තවාදී නො වෙති, වැළික් ඔහු මට අසත්‍යයෙන් අභුතයෙන් අභිභවා කියති"යි.

එසේ පසේනදි කොසොල් රජ විවුඩ්භ සෙන්පතිහු ඇමැති : "සෙන්පතිය, අද කවරෙක් නම් මේ කථාවස්තුව රාජාන්ත:පුරයෙහි පහළ කොට බිණි ද? මහරජ, ආකාශගෝල සඤ්ජයප්‍රාහ්මණ යි.

එසේ පසේනදි කොසොල් රජ අනාගතර පුරුෂයකු ඇමැති : එම්බා පුරුෂය, තෝ ඒ, මා බසින් අභස්ගොකු සඤ්ජය බමුණු කැඳව. වහන්ස, "පසේනදි කොසොල් රජ මුඛ කැඳවති"යි. 'දෙවයෙනි එසේ යැ'යි ඒ පුරුෂයා පසේනදි කොසොල් රජට පිළිවදන් දී අභස්ගොකු සඤ්ජය බමුණු කරා එළැඹිමේ, එළැඹ අභස්ගොකු සඤ්ජය බමුණුට තෙල කී : "වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජ මුඛ කැඳවති"යි.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ යැ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අත් කිසි දයක් මැ සඳහා වදනු බසක් ඇද්ද, ජනයා එ බස අත් සැටියෙකින් වරදවා ගන්නේ යැ"යි.

මහරජ, බසක් කියෙමි දැනිම මැ යැ.

යථා කථමපන හනෙත,හගවා අභිජානාති වාචං හාසිතාති?¹.

එවං ඛො අහං මහාරුජ, අභිජානාමි වාචං හාසිතා¹ 'නපථි සො සමණො වා ප්‍රාග්‍ගමණො වා, යො සක්ඛදෙව සබ්බං ඤායාති, සබ්බං දක්ඛිති, නෙතං ථානං විජ්ජති'ති.

හෙතුරුපං හනෙත, හගවා අහ සහෙතුරුපං හනෙත හගවා අහ: 'නපථි සො සමණො වා ප්‍රාග්‍ගමණො වා, යො සක්ඛදෙව සබ්බං ඤායාති, සබ්බං දක්ඛිති, නෙතං ථානං විජ්ජති'.. චත්තාරො මෙ හනෙත, වණණා: ඛතතියා ප්‍රාග්‍ගමණා වේයා: සුද්ද. ඉමෙසං භු ඛො හනෙත, චතුත්තං වණණානං සියා විසෙසො, සියා නානාකරණනති?

චත්තාරො 'මෙ මහාරුජ, වණණා. ඛතතියා ප්‍රාග්‍ගමණා වේයා: සුද්ද. ඉමෙසං ඛො මහාරුජ, චතුත්තං වණණානං දො වණණා අකමකකායනති, ඛතතියා ච ප්‍රාග්‍ගමණා ව. යද්දං අභිවාදනපච්චුට්ඨානඅඤ්ඤාලිකමමයාමිච්චකමමානනති².

නාහං හනෙත, හගවනනං දිට්ඨධම්මකං පුච්ඡාමි, සමපරාසිකාහං හනෙත, හගවනනං පුච්ඡාමි. චත්තාරො මෙ හනෙත, වණණා: ඛතතියා ප්‍රාග්‍ගමණා වේයා: සුද්ද. ඉමෙසං භු ඛො හනෙත, චතුත්තං වණණානං සියා විසෙසො, සියා නානාකරණනති?

පඤ්චමාති මහාරුජ, පට්ඨානිගඛානාති. කතමාති පඤ්ච? ඉධ මහාරුජ, හික්ඛු සඤ්ඤා හොති, සද්දහති තථාගතස්ස ඛොධං: 'ඉතිපි සො හගවා අරහං සමාගමවුඤ්ඤා විජ්ජාචරණසමපනො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුඤ්ඤා හගවා'ති. අපාඛාධො හොති අපාතඤ්ඤා සමවෙපාකිනියා ගහණියා සමනනාගතො නාතිසිතාය නාච්චුණ්ඤාය මජ්ඣිමාය පට්ඨානකඛමාය අසථො හොති අමායාපි යථාභූතං අත්තානං අචිකත්තා සත්ථරි වා විඤ්ඤාසු වා සමුග්ගවාරිසු. අරභිවරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය ථාමවා දලාපරකකමො අතිකම්පනවුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤාය සමනනාගතො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමාදුක්ඛකඛයගාමිනියා ඉමාති ඛො මහාරුජ, පඤ්ච පට්ඨානිගඛානාති. චත්තාරොමෙ මහාරුජ, වණණා: ඛතතියා ප්‍රාග්‍ගමණා වේයා: සුද්ද. තෙ චස්ස ඉමෙහි පඤ්චති පට්ඨානිගඛෙහි සමනනාගතා, තං නෙතං³ වස්ස දිඤ්ඤානං හිතාය සුඛායාති.

චත්තාරො මෙ හනෙත වණණා: ඛතතියා ප්‍රාග්‍ගමණා වේයා: සුද්ද, තෙ චස්ස ඉමෙහි පඤ්චති පට්ඨානිගඛෙහි සමනනාගතා එත්ථ පන නෙතං හනෙත, සියා විසෙසො සියා නානාකරණනති?

1. වචා හාසිතා - සිඤ්ඤා.
2. {සාමිච්චිකමමානිති - මජ්ඣං.
{සාමිච්චිකමමනති - සාය, PTS.
3. එත්ථ පන නෙතං - මජ්ඣං.

වහන්ස, බසක් බණන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙබඳු බසක් සිහි කරන සේක් ද?

මහරජ, බසක් බණන මම මෙසේ දනිමි : “යමෙක් එක් වර මැ හැම දන්තේ නම් හැම දක්තේ නම් එබඳු මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත, තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ” යයි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භේතුසව්‍යාවය වදරනී, වහන්ස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකාරණ සව්‍යාවය වදරනී. එක් වර මැ හැම දන්තා හැම දක්තා මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නැත, තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වෙතී”යි. වහන්ස, මේ සතර වර්ණ කෙතෙක් ඇත : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ ය. වෙවෙය්‍යයෝ යැ, ශුද්‍රයෝ යි. වහන්ස, මේ සතර වර්ණයන් ගේ විශේෂයෙක් ඇත නානාත්වයෙක් ඇත?

මහරජ, මේ වර්ණයෝ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෙවෙය්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. මහරජ, මේ සතර වර්ණයන් අතුරින් වර්ණයෝ දෙදෙනෙක් අග්‍රයහ”යි කියනු ලැබෙති. ක්ෂත්‍රියයන් හා බ්‍රාහ්මණයෝ යි. කෙසේ යැ යත් : අභිවාදන උත්තාන අඤ්ජලිකම් සාම්චිකම්යන්ගේ වශයෙනි.

වහන්ස, මම භාග්‍යවත්සු අතින් ඵෙභලොකික වෙනස නො පුළුවුණි. වහන්ස, මම හගවත්සු අතින් පාරලොකිකවෙනස පුළුවුණි. වහන්ස, මේ වර්ණයෝ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෙවෙය්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. වහන්ස, මේ සතර වර්ණයන්ගේ විශේෂයෙක් ඇද්ද, නානාකරණයෙක් ඇද්ද?

මහරජ, මේ ප්‍රධන්වියාඨයට හිත වූ අභිගයෝ පස් දෙනෙකි : කවර පස් දෙනෙක යත් : මහරජ, මේ සස්තෙහි මහණ සැදුහැකි වෙයි, තරාගතයන් වහන්සේගේ සමාක් සම්බෝධිය හදහයි : “මෙ කරුණුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අර්හත්ත, සමාක් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණ සම්පන්නයහ, සුගතයහ; ලොකචිත්ත, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථීහ, දෙවච්ඡින්නට ශාස්තෘහ, සිව්සස් දත්ත, හගවත්ත”යි. අල්පාබාධ වැ අල්පාතඛක වැ නාතිශිත, නාතසුෂ්ණ, මධ්‍යම, ප්‍රධන්වියාඨයට නිසි සම් වැ පස්තා ග්‍රහණයෙන් සමන්වාගත වැ සිටුනේ වෙයි. අශය වෙයි, අමායාව වෙයි. යරාභූත ආත්මය ශාස්තෘවරයා කෙරෙහිය විභේද සමුත්ථවාරින් කෙරෙහි දු හෙළි කරනු වෙයි. අකුලලධම්මයන් ගේ ප්‍රභාණය සදහා කුලලධම්මයන්ගේ උපසම්පත් සදහා බලවත් වැ අභිපරාක්‍රම ඇති වැ කුලල් දහම්හි නො හළ ධුර ඇති වැ රුකුළු වැර ඇති වැ වෙසෙයි. ආයාඨ වූ කෙලෙසුන් බිදුනා මොනොවට දුක් කිය කරනුවට යන උදවිය කරා දිවෙන ප්‍රභේදයෙන් සමන්වාගත වැ ප්‍රභේදවත් වෙයි. මහරජ, මේ පස් පධානියභිගයෝ යි. මහරජ, මේ වර්ණයෝ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෙවෙය්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. ඔහු මෙ පස් වැදෑරුම් ප්‍රධන් වැරට හිත කරුණින් සමන්වාගත වෙත් ද, එය ඔවුනට දීඝිරාත්‍රියෙහි හිතයට සුඛයට වැටෙයි.

වහන්ස, මේ වර්ණයෝ සතර දෙනෙකි : ක්ෂත්‍රියයෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෝ යැ වෙවෙය්‍යයෝ යැ ශුද්‍රයෝ යි. ඔහු මේ පඤ්චප්‍රකාර ප්‍රධන් වැරට හිත වූ කරුණින් සමන්වාගත වෙත් ද, මෙහිය වහන්ස, උන්ගේ විශේෂයෙක් ඇද්ද; නානාකරණයෙක් ඇද්ද? යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඵත්ථ ඛො පන තෙසාහං මහාරුජ, පට්ඨානවේමනතං¹ වදාමි. තෙසාපාටස්ස² මහාරුජ, ඥා භජිදමො වා අස්සදමො වා ගොදමො වා සුදන්තා සුචිතීතා, ඥා භජිදමො වා අස්සදමො වා ගොදමො වා අදන්තා අචිතීතා. තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරුජ, යෙ තෙ ඥා භජිදමො වා අස්සදමො වා ගොදමො වා සුදන්තා සුචිතීතා, අපි නු තෙ දන්තාව දන්තකාරණං ගච්ඡෙය්‍යං. දන්තාව දන්තභූමිං සම්පාපුණෙය්‍යන්ති?

ඵචං භනෙත.

යෙ පන තෙ ඥා භජිදමො වා අස්සදමො වා ගොදමො වා අදන්තා අචිතීතා, අපි නු තෙ අදන්තාව දන්තකාරණං ගච්ඡෙය්‍යං. අදන්තාව දන්තභූමිං සම්පාපුණෙය්‍යං තෙසාපාටී තෙ ඥා භජිදමො වා අස්සදමො වා ගොදමො වා සුදන්තා සුචිතීතාති?

භොභෙතං භනෙත.

ඵචමෙව ඛො මහාරුජ, යං තං සඤ්ඤාන පත්තබ්බං අපාඨාබෙන අතථෙව අමායාචිතා අරඬුවිරියෙන පඤ්ඤාමතා, තං ච ත අස්සඤ්ඤා බව්‍යාඨාබො සථො මායාචි කුසිතො දුප්පඤ්ඤා පාපුණ්ණන්ති³ තෙනං ථානං විජ්ජන්ති.

භෙතුරුපං භනෙත, ගගවා අංග. සභෙතුරුපං භනෙත ගගවා අංග. චත්තාරෙ මේ භනෙත, වණණා: ඛතතියා බ්‍රාහ්මණා වෙස්සා සුද්දා, තෙ වස්ස ඉමෙහි පඤ්ඤාති පට්ඨානියඛෙතති සම්මනාගතා, තෙ වස්ස සම්මප්පාඨානා. ඵත්ථ පන තෙසං භනෙත, සියා විසෙසො, සියා නානාකරණන්ති.

ඵත්ථ ඛො පන තෙසාහං⁴ මහාරුජ, න කිඤ්චි නානාකරණං වදාමි, යදිදං විශ්‍රුතතියා විශ්‍රුතතීං. තෙසාපාටී මහාරුජ, පුරිසො සුක්ඛං සාකකච්ඡං අදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතය්‍ය, තෙජෝ පාතුකරෙය්‍ය. අථ අපරෙ පුරිසො සුක්ඛං සාලකච්ඡං අදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතය්‍ය, තෙජෝ පාතුකරෙය්‍ය. අථ අපරෙ පුරිසො සුක්ඛං අම්බකච්ඡං අදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතය්‍ය. තෙජෝ පාතුකරෙය්‍ය. අථ අපරෙ පුරිසො සුක්ඛං උදුම්බකච්ඡං අදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතය්‍ය තෙජෝ පාතුකරෙය්‍ය. තං කිං මඤ්ඤාසි මහාරුජ, සියා නු ඛො තෙසං අග්ගිනං නානාදුරුතො අභිනිබ්බතානං කිඤ්චි නානාකරණං, අවච්ඡිතා වා අවච්ඡිතා වරණණෙන වා වරණණං, අංගාය වා අංගන්ති?

භො භෙතං භනෙත.

ඵචමෙව ඛො මහාරුජ, යං තං තෙජං විරියං නිප්පරති, තං⁵ පට්ඨානාභිනිබ්බතං⁶ නාහං තත්ථ කිඤ්චි නානාකරණං වදාමි යදිදං විශ්‍රුතතියා විශ්‍රුතතීන්ති.

1. {නානාත්ථං - සිඬු.
{වේමනං - PTS.
2. තෙසාපාටීස්ස - මජ්ඣං, PTS.
3. ඵත්ථ ඛො තෙසාහං - මජ්ඣං, PTS.
4. විරියා නිම්බිතං - මජ්ඣං.
5. පට්ඨානාභිනිබ්බතං - සිඬු.

මහරජ, මෙහිලා උන්ගේ ප්‍රධානි වෙනස් බව කියමි. මහරජ, යම් පරිදි නහබු හස්තිහු දෙදෙනෙක් හෝ නහබු අශ්වයෝ දෙදෙනෙක් හෝ නහබු ගවයෝ දෙදෙනෙක් හෝ සුද්ධත් වැ සුවිනිත් වැ ඇද්ද, නහබු හස්තිහු දෙදෙනෙක් හෝ නහබු අශ්වයෝ දෙදෙනෙක් හෝ නහබු ගවයෝ දෙදෙනෙක් හෝ අද්ධත් වැ අවිනිත් වැ ඇද්ද, මහරජ, ඒ කෙසේ හිතියි? යම් ඒ නහබු හස්තිහු දෙදෙනෙක් හෝ නහබු අශ්වයෝ දෙදෙනෙක් හෝ නහබු ගවයෝ දෙදෙනෙක් හෝ සුද්ධත් වැ සුවිනිත් වැ වැටෙත් ද, කිම ඔහු ද්විතීය වැ ද්විතීයාකාරණයට යෙත් ද, ද්විතීය වැ ද්විතීයාකාරණයට යෙත් ද? යි.

වහන්ස, එසේ යැ.

යම් ඒ නහබු හස්තිහු දෙදෙනා හෝ නහබු අශ්වයෝ දෙදෙනා හෝ නහබු ගවයෝ දෙදෙනා හෝ අද්ධත් වැ මැ යම් පරිදි මුළු කී සුද්ධත් සුවිනිත් ඒ නහබු ඇතුන් දෙදෙනා සෙයින් නහබු අසුන් දෙදෙනා සෙයින් නහබු ගවයන් දෙදෙනා සෙයින් අද්ධත්වුවාහුමැ ද්විතීයාකාරණයට යෙත් ද? අද්ධත් වුවාහු මැ ද්විතීයාකාරණයට යෙත් ද? යි.

වහන්ස, තෙල නො වෙමැ යි.

මහරජ, එ පරිදි මැ සැදහැනි අල්පාබාධ අශ්වය, මායා බහුල නො වන, ආරම්භවීයා ඇති, ප්‍රභූසම්පන්න ශ්‍රාවකයා වියින් යම් ඒ ඵලයක් ලැබියයුතු වෙ නම් සැදහැ නැති ආබාධ බහුල වූ ශ්වය වූ මායා බහුල වූ කුසිත වූ දුෂ්ප්‍රාඥ වූයේ ඒ ඵලය එකාත්තයෙන් ලබන්නේ යැ යන කාරුණ සිද්ධාන්තය වෙයි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භේතුසාරුපයක් වදරනි, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකාරණසාරුපය වදරනි. වහන්ස, මේ වශීයෝ සතර දෙනෙකි : කණ්ණියෝ යැ ප්‍රාණමණයෝ යැ වෛශායෝ යැ ඉන්ද්‍රියෝ යි. ඔහු ද මේ පස් වැදෑරුම් ප්‍රධාන වැට්ට හිත කාරුණික සමන්වාගත වෙත් ද, ඔහු දු සමාසක් ප්‍රධාන වීයා ඇත්තාහු වෙත් ද, වහන්ස, මෙහිලා උන්ගේ විශේෂයෙක් ඇද්ද, නානාත්වයෙක් ඇද්ද? යි.

මහරජ, මම මෙහි ලා උන්ගේ කිසි නානාත්වයක් නො කියමි. එනම් විච්ඡික්කියෙන් විච්ඡික්කිය යි, (එකක්හු ගේ ඵලවිච්ඡික්කියෙන් අනෙකක්හුගේ ඵලවිච්ඡික්කිය ඇරැබූ යැ.) මහරජ, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් වියැළි ශාකකාෂ්ටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම් යළි අන් පුරුෂයෙක් වියැළි ශාකකාෂ්ටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම් යළි අන් පුරුෂයෙක් වියැළි ආශ්‍රිතකාෂ්ටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම් යළි අන් පුරුෂයෙක් වියැළි උද්භිදකාෂ්ටයක් ගෙන ගිනි නිපදවා නම් තෙද පහළ කෙරේ නම්, මහරජ, ඒ කෙසේ හිතියි? නන් දරින් නිපන් ඒ අග්නිත්තේ කිසියම් වෙනසක් වෙ ද : සිඵලෙන් සිඵලෙහි හෝ යැ, පැහැයෙන් පැහැයෙහි හෝ යැ එළියෙන් එළියෙහි හෝ යැ?

වහන්ස, තෙල නො වෙමැ යි.

මහරජ, එපරිදි මැ යම් ඒ තෙදක් වැර අරභයා පැතිර පිටුනේ ද, ඒ ප්‍රධානින් නිපණ. එහිලා මම කිසි නානාත්වයක් නො කියමි. එනම් විච්ඡික්කියෙන් විච්ඡික්කිය ඇරැබූ යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගෙතුරුපං හනෙත, හඟවා අංහ, සගෙතුරුපං හනෙත, හඟවා අංහ කිං පන හනෙත, අපි දෙවොති? කිං පන තිං මහාරුජ? එවං වදෙයි: කිං පන හනෙත, අපි දෙවොති? යදි වා තෙ හනෙත, දෙවො අංගනතා රෙ ඉත්තනං, යදි වා අනංගනතා රෙ ඉත්තනනති. යෙ තෙ මහාරුජ? දෙවො සම්පාපජ්ඣා තෙ දෙවො අංගනතා රෙ ඉත්තනං යෙ තෙ දෙවො අම්පාපජ්ඣා, තෙ දෙවො අනංගනතා රෙ ඉත්තනනති.

එවං වුත්තෙ විච්චිකිභො:¹ සෙතාපති හඟවනං. එතදවොච: 'යෙ තෙ හනෙත දෙවො සම්පාපජ්ඣා අංගනතා රෙ ඉත්තනං, තෙ දෙවො යෙ තෙ දෙවො අම්පාපජ්ඣා අනංගනතා රෙ ඉත්තනං තෙ දෙවෙ තමහා ධානා වාචෙඤ්ඤානති වා පබ්බාජෙඤ්ඤානති වා'ති.

අථ ඛො අංගමනො අනන්දස්ස එතදභොසි: 'අයං ඛො විච්චිකිභො සෙතාපති රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස ජුත්තො. අහං හඟවනො ජුත්තො. අයං ඛො කාලො යං ජුත්තො ජුත්තෙන මනෙතොයා'ති.

අථ ඛො අංගමා අනන්දො විච්චිකිභං සෙතාපතිං අමනෙතයි: 'තෙනති සෙතාපති, තං යෙවෙත්ථ පච්චුච්ඡිකාමි. යථා තෙ ඛමෙය තථා නං ඛ්‍යාකරෙයාසි. තං කිං මඤ්ඤාසි සෙතාපති, යථා තා රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස විජ්ඣං, යත්ථ ච රුජා පසෙනදි කොසලො ඉස්සරියාධිපච්චං රජං කාරෙති. පහොති තත්ථ රුජා පසෙනදි කොසලො සමිණං වා, බ්‍රාහ්මණං වා, පුඤ්ඤවන්තං වා අපුඤ්ඤවන්තං වා, බ්‍රහ්මචරියවන්තං වා, අබ්‍රහ්මචරියවන්තං වා තමහා ධානා වාචෙතුං වා පබ්බාජෙතුං වා'ති?

යථා තා හො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස විජ්ඣං යත්ථ ච රුජා පසෙනදි කොසලො ඉස්සරියාධිපච්චං රජං කාරෙති. පහොති තත්ථ රුජා පසෙනදි කොසලො සමිණං වා, බ්‍රාහ්මණං වා, පුඤ්ඤවන්තං වා, අපුඤ්ඤවන්තං වා, බ්‍රහ්මචරියවන්තං වා, අබ්‍රහ්මචරියවන්තං වා තමහා ධානා වාචෙතුං වා පබ්බාජෙතුං වා'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි සෙතාපති, යථා තා රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස අවිජ්ඣං. යත්ථ ච රුජා පසෙනදි කොසලො ඉස්සරියාධිපච්චං රජං න කාරෙති. පහොති තත්ථ රුජා පසෙනදි කොසලො සමිණං වා, බ්‍රාහ්මණං වා, පුඤ්ඤවන්තං වා, අපුඤ්ඤවන්තං වා, බ්‍රහ්මචරියවන්තං වා, අබ්‍රහ්මචරියවන්තං වා තමහා ධානා වාචෙතුං වා පබ්බාජෙතුං වා'ති.

යථා තා හො රඤ්ඤා පසෙනදිස්ස කොසලස්ස අවිජ්ඣං, යත්ථ ච රුජා පසෙනදිස්ස කොසලො ඉස්සරියාධිපච්චං රජං න කාරෙති. න තත්ථ පහොති රුජා පසෙනදි කොසලො සමිණං වා, බ්‍රාහ්මණං වා, පුඤ්ඤවන්තං වා, අපුඤ්ඤවන්තං වා, බ්‍රහ්මචරියවන්තං වා, අබ්‍රහ්මචරියවන්තං වා තමහා ධානා වාචෙතුං වා පබ්බාජෙතුං වා'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි සෙතාපති, සුතා තෙ දෙවො තාවතිංසාති?

එවං හො, සුතං මේ දෙවො තාවතිංසා. ඉධාපි භොතා රඤ්ඤා පසෙනදිතා කොසලෙත සුතා දෙවො තාවතිංසා'ති.

1. විච්චුභො - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භේදාකාරී වදාළේ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමේකක සාරිපය වදාළේ. වහන්ස, කීම දෙවියෝ ඇද්ද, මහරජ, “වහන්ස, කීම දෙවියෝ ඇද්ද”යි කුමට තෝ මෙසේ කියෙති? වහන්ස, ඒ දෙවියෝ මේ මිනිසක් බවට ඉදින් එනසුලු හෝ වෙත් ද, ඉදින් මිනිසක් බවට නො එනසුලු හෝ වෙත් ද”යි. මහරජ, යම් දෙවි කෙනෙක් භුසුහුන් වෙතසික සුත් ඇත්තාහු ද, ඒ දෙවියෝ මිනිසක් බවට (උපපත්ති වශයෙන්) එන සුලු වෙත්. යම් දෙවි කෙනෙක් භුසුහුන් වෙතසික සුත් ඇත්තාහු ද, ඒ දෙවියෝ මේ මිනිසක් බවට (උපපත්ති වශයෙන්) නො එන සුලු වෙත්.

මෙසේ වදාළ කල විච්චිත සෙන්පති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “වහන්ස, සුත්සහගිය මිනිසක් බවට එනසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ ද, නිසුක් වූ මිනිසක් බවට නො එනසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ ද”යි ඒ දෙ වැදෑරුම් දෙවියන් ඒ දේවසරානායෙන් ව්‍යුහ කරවන්නාහු වෙත් ද තෙරවන්නාහු හෝ වෙත් ද?යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරඥවනට තෙල සිත් වී : “මේ විච්චිත සෙන්පති පසේනදි කොසොල් රජුගේ පුත් යැ, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පුත්මි. පුතෙක් පුතකු හා මත්ත්‍රණ කරන්නේ යැ යන යමෙක් ඇද්ද, මේ එයට කාලය යනු යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරඥවෙල් විච්චිත සෙන්පති ඇමැතුන : සෙන්පතිය, එකරුණින් මෙහි දී තා මැ පුරවුස්මි. යම් පරිදි තට රුස්තේ නම් එපරිදි එය පවසව. සෙන්පතිය ඒ කෙසේ හඟිති? පසේනදි කොසොල් රජු ගේ විජිතය යම් තාක් වේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ යම් විජිතයෙක ඉසුරු බව හා අධිපත්‍යය ඇති රාජ්‍යය කෙරේ ද ඒ විජිතයෙහි දී පසේනදි කොසොල් රජ පුණ්‍යවත් හෝ අපුණ්‍යවත් හෝ භුක්තවය්‍යවත් හෝ අභුක්තවය්‍යවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ව්‍යුහ කරවන්නට නංවන්නට හෝ හැකි වේ ද?

හවත්නි, පසේනදි කොසොල් රජු ගේ විජිතය යම් තාක් වේ ද පසේනදි කොසොල් රජ යම් විජිතයෙක ඉසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රාජ්‍යය කෙරේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ ඒ විජිතයෙහි දී පුණ්‍යවත් හෝ අපුණ්‍යවත් හෝ භුක්තවය්‍යවත් හෝ අභුක්තවය්‍යවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ එකැනින් ව්‍යුහ කරවන්නට හෝ නංවන්නට හෝ හැකි වෙයි.

සෙන්පතිය, ඒ කෙසේ හඟිති? පසේනදි කොසොල් රජුගේ විජිත නො වූ රට යම් තාක් ඇද්ද, පසේනදි කොසොල් රජ තමනට අවිෂය වූ යම් රටෙක ඉසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රාජ්‍යය නො කෙරේ ද, පසේනදි කොසොල් රජ එහි දී පුණ්‍යවත් හෝ අපුණ්‍යවත් හෝ භුක්තවය්‍යවත් හෝ අභුක්තවය්‍යවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ එකැනින් ව්‍යුහ කරවන්නට හෝ නංවන්නට හෝ හැකි වේ ද? යි.

හවත්නි, පසේනදි කොසොල් රජු ගේ විජිත නො වූ රට යම් තාක් ඇද්ද, පසේනදි කොසොල් රජ විෂය නො වූ යම් රටෙක අසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රාජ්‍යය නො කෙරේ ද, එහි දී පසේනදි කොසොල් රජ පුණ්‍යවත් හෝ අපුණ්‍යවත් හෝ භුක්තවය්‍යවත් හෝ අභුක්තවය්‍යවත් හෝ මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ඒ ශ්‍රමණාදී භාවයෙන් ව්‍යුහ කරවන්නට හෝ නංවන්නට හෝ නො හැකි යැ යි.

සෙන්පතිය, ඒ කෙසේ හඟිති? තා විසින් තවතියා වැසි දෙවියෝ අසන ලද්දා ද?

හවත්නි, එසේ යැ. මා විසින් තවතියා වැසි දෙවියෝ අසන ලදහ. මෙහි දී හවත් පසේනදි කොසොල් රජු විසිනුදු තවතියා වැසි දෙවියෝ අසනලදහ”යි.

තං කීං මඤ්ඤාසි සෙනාපතී, පහොති රුජ, පසෙනදි කොසලො දෙවෙ තාවතීංසෙ තමා ධානා වාචෙතුං වා පබ්බාජෙත්තුං වාති?

දස්සනායපි හො රුජ, පසෙනදි කොසලො දෙවෙ තාවතීංසෙ නපාහොති. කුතො පන තමා ධානා වාචෙත්සාති වා පබ්බාජෙත්සාති වා'ති.

එවමෙව ඛො සෙනාපතී. යෙ තෙ දෙවා සබ්බාපජ්ඣා ආගන්තායේ ඉත්තං තෙ දෙවා, යෙ තෙ දෙවා අබ්බාපජ්ඣා ආගන්තායේ ඉත්තං, තෙ දෙවා දස්සනායපි නපාහොති, කුතො පන තමා ධානා වාචෙත්සාති වා පබ්බාජෙත්සාති වා'ති.

අථ ඛො රුජ, පසෙනදි කොසලො හගවන්තං එතදවොච: 'කො නාමො අයං හන්තෙ තික්ඛුති?

ආනන්දෙ නාම මහරුජාති.

ආනන්දෙ වත හො ආනන්දරූපො වත හො. හෙතුරූපං හන්තෙ අයස්මා ආනන්දෙ ආහ. සහෙතුරූපං හන්තෙ, අයස්මා ආනන්දෙ ආහ.

කීං පන හන්තෙ, අපී ඩ්වහමාති?

කීං පන තිං මහරුජ එවං වදෙසි: කීං පන හන්තෙ, අපී ඩ්වහමාති?

යදි වා සො හන්තෙ, ඩ්වහමා ආගන්තා ඉත්තං. යදි වා ආගන්තා ඉත්තං නති.

යො සො මහරුජ ඩ්වහමා සබ්බාපජ්ඣා, සො ඩ්වහමා ආගන්තා ඉත්තං, යො සො ඩ්වහමා අබ්බාපජ්ඣා සො ඩ්වහමා ආගන්තා ඉත්තං නති.

අථ ඛො අඤ්ඤාතරො පුරිසො රුජානං පසෙනදිං කොසලං එතදවොච: 'සඤ්ඤො මහරුජ, ඩ්වහමණො ආකාසගොතො' ආගතො'ති.

අථ ඛො රුජ, පසෙනදි කොසලො සඤ්ඤං ඩ්වහමණ ආකාසගොතං එතදවොච: 'කො හු ඛො ඩ්වහමණ, ඉමං කථාවත්ථුං රුජන්තෙපුරෙ අබ්බද්ධාසිති?

'විච්චිකගො මහරුජ, සෙනාපතී'ති. විච්චිකගො සෙනාපතී එවමාහ: සඤ්ඤො මහරුජ, ඩ්වහමණො ආකාසගොතො'ති.

අථ ඛො අඤ්ඤාතරො පුරිසො රුජානං පසෙනදිං කොසලං එතදවොච. යානකාලො මහරුජාති. අථ ඛො රුජ, පසෙනදි කොසලො හගවන්තං එතදවොච: සබ්බඤ්ඤාතං මයං හන්තෙ හගවන්තං අපුච්ඡිමා සබ්බඤ්ඤාතං හගවා ව්‍යාකාසි. තඤ්ච පනමාකං රුච්චිති වෙච ඛමති ව, තෙන වමා අත්තමනා වාතුච්ඡණිං සුඤ්ඤිං මයං හන්තෙ, හගවන්තං අපුච්ඡිමා වාතුච්ඡණිං සුඤ්ඤිං හගවා ව්‍යාකාසි තඤ්ච පනමාකං රුච්චිති. වෙච ඛමති ව. තෙන වමා අත්තමනා අභිදෙවෙ මයං

සෙන්පතිය, ඒ කෙසේ හඟිති? පසේනදි කොසොල් රජ තවතියා වැසි දෙවියන් ඒ දෙවියානායෙන් ව්‍යුත කරවන්නට හෝ නංවන්නට හෝ හැකි වේ ද?

හවත්ති, පසේනදි කොසොල් රජ තවතියා වැසි දෙවියන් දක්නට ද නො හැකි වෙයි. ඒ දෙවියානායෙන් ව්‍යුත කරවන්නේ හෝ යැ නංවන්නේ හෝ යි යනු කොයින් ලැබේ ද?

සෙන්පතිය, එපරිදි මැ මිනිසත් බවට එනසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ යැ නිර්ද්‍රුම වූ මිනිසත් බවට එනසුලු යම් දෙවි කෙනෙක් ඇද්ද, ඒ දෙවියෝ යයි ඒ දෙවැදූරුම් දෙවියන් දක්නට ද නො හැකි යැ. ඒ දෙවියානායෙන් ව්‍යුත කරවන්නේ හෝ යැ නංවන්නේ හෝ යැ යනු කොයින් ලැබේ ද?

එසඳු පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "වහන්ස, මේ මහණ කවරෙක් නම් වේ ද?

මහරජ, ආනන්ද නම් යි.

හවත්ති, එකැතින් ආනන්ද යැ, හවත්ති, එකැතින් ආනන්ද ස්වභාව යැ. වහන්ස, ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ හේතුසිරුපය කියති. වහන්ස, ආනන්ද තෙරණුවෝ සහේතුකසිරුපය කියත්.

වහන්ස, කිම බ්‍රහ්මයෝ ඇද්ද?

"වහන්ස, කිම බ්‍රහ්ම ඇද්ද? යි තෙපි කුමට මෙසේ අසව.

වහන්ස, ඒ බම් මිනිසත්බවට එනසුලු හෝ වේ ද, මිනිසත් බවට නො එනසුලු හෝ වේ ද?

මහරජ, වෛතසික වීසින් සූරුම වූ යම් බමුණක් ඇද්ද, ඒ බම් මිනිසත් බවට එනසුලු යැ. නිර්ද්‍රුම වූ යම් බමුණක් ඇද්ද, ඒ බම් මිනිසත් බවට නො එනසුලු යැ.

එසඳු එක්තරා පුරුෂයෙක් පසේනදි කොසොල් රජහට තෙල කී : "මහරජාණෙනි, ආකාශගෝත්‍ර සඤ්ජය බ්‍රාහ්මණ ආයෝ යැ"යි.

එසඳු පසේනදි කොසොල් රජ ආකාශගෝත්‍ර සඤ්ජයබ්‍රාහ්මණහට තෙල කී : "බමුණ, කවරෙක් නම් මේ කථාවස්තුව රාජාත්තාපුරයෙහි පහළ කෙළේ ද? යි.

'මහරජාණෙනි, වීඛුධි සෙන්පති යැ'යි. වීඛුධි සෙන්පති මෙසේ කී : "මහරජාණෙනි, ආකාශගෝත්‍ර සඤ්ජය බ්‍රාහ්මණ යැ"යි.

එසඳු එක්තරා පුරුෂයෙක් පසේනදි කොසොල් රජුට තෙල කී : "මහරජාණෙනි, ගමන්කල් එළැඹිණැ"යි. එසඳු පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් සම්මතා පුච්ඡුසුමහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්මතා ප්‍රකාශ කළසේක. එ ද අපට රුක්කෝ ද සහනෝ ද වෙයි. එයිනුදු අපි සතුටුසිත් ඇතියමහ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් වතුම්මයට අයත් ඉද්ධිය පුච්ඡුසුමහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාතුම්ම ඉද්ධිය පැවැසුසේක. එ ද අපට රුක්කෝත් සහනෝත් වෙයි. එයිනුදු අපි සතුටුසිත් ඇතියමහ.

හනෙත, හගවන්තං අපුච්ඡිමා, අභිදෙවෙ හගවා ව්‍යාකාසි. තඤ්ච පනමාකං රුච්චතී වෙව ඛමතී ච. තෙන චමා අත්තමිනා. අභි-
 චුගමානං මයං හනෙත, හගවන්තං අපුච්ඡිමා. අභිචුගමානං හගවා
 ව්‍යාකාසි. තඤ්ච පනමාකං රුච්චතී වෙව ඛමතී ච, තෙන චමා
 අත්තමිනා. යං යදෙව ච පන මයං හනෙත, හගවන්තං අපුච්ඡිමා
 තන්තදෙව හගවා ව්‍යාකාසි. තඤ්ච පනමාකං රුච්චතී වෙව ඛමතී ච,
 තෙන චමා අත්තමිනා හන්ද චද්දතී මයං හනෙත, ගච්ඡාමි බහුකිච්චා
 මයං බහුකරණීයාති.

යස්සද්දතී නිං මහාරාජ, කාලං මඤ්ඤසිති.

අථ ඛො රාජා පසෙනදි කොසලො හගවනො භාසිතං අභිනන්දිතා
 අනුමොදිතා උච්චායාසනා හගවන්තං අභිවාදෙතා පදකණිණං කතා
 පසකාමීති.

කණ්ණකන්ථල සුභතං දසමං.

රාජවග්ගො චතුත්ථො

තස්ස වග්ගස්ස උද්දනං.

භට්ටකාරො රච්චපාලො මබ්බදෙවො මඩ්දිරියං,
 ඛොඨි අබ්බුලිමාලො ච පියජාතං බාහිනිකං;
 ධම්මචේතිය සුත්තං ච දසමං කණ්ණකන්ථලං.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් අධිදේවයන් පුරවුසුම්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිදේවයන් පැවැසුසේක. එ ද අපට රුස්තේ ද සහතේ ද වෙයි. අපි එයින් සතුටු වුම්හ. වහන්ස, අපි භාග්‍යවතුන් අතින් අධිත්‍රිමයා පුරවුසුම්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අධිත්‍රිමයා පැවැසුසේක. එ ද අපට රුස්තේ ද සහතේ ද වෙයි. එයින් අපි සතුටු වුම්හ. වහන්ස, අපි යම් යම් මෑ පැනයක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් පුරවුසුමෝ ද එය මෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැවැසුසේක. එ ද අපට රුස්තේ ද සහතේ ද වෙයි. එයින් අපි සතුටු වුම්හ. වහන්ස, එ බැවින් දන් අපි යම්හ. අපි බොහෝ කිස ඇතියම්හ, බොහෝ කරණ ඇතියම්හ'යි.

මහරජ, තෙපි එයට කල් දැක්'යි වදලේ.

එසේ පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වචනය සතුවින් පිළිගෙන අනුමොදන් වූ හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද පැදකුණු කොට බැස ගියේ.

දස වැනි කණ්ණකන්ද සූත්‍ර යි.

සතර වැනි රාජවර්ගය යි.

ඒ වර්ගයේ උද්දනය :

සට්ඨකාර සූත්‍ර යැ රට්ඨපාල සූත්‍ර යැ මබ්බද්ධ සූත්‍ර යැ මධුර සූත්‍ර යැ බොධිරාජකුමාර සූත්‍ර යැ අභිගුලිමාල සූත්‍ර යැ පියජාතික සූත්‍ර යැ බාහිතික සූත්‍ර යැ ධම්මචේතිය සූත්‍ර යැ දස වැනි කණ්ණකන්ද සූත්‍ර යැ යි මේ වර්ගයෙහි සූත්‍ර දසයෙකි.

5. බ්‍රාහ්මණවග්ගො

2. 5. 1

බ්‍රහ්මායුක්තනං

ඵලං මෙ සුතං: ඵකං සමයං හගවා විදේහෙසු වාරිකං වරති මහතා: හික්කුසංඝෙකන සද්ධිං පඤ්චමතෙතති හික්කුසතෙති. තෙන ඛෙ, පන සමයෙන බ්‍රාහ්මායු නාම බ්‍රාහ්මණො මිට්ඨායං පටිවසති ජණේණ: වුද්ධො මහලුකො අභිගතො වයො අනුපපතො: විසංවය්‍යසතිකො ජාතියා, තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිඝණ්ඤ්ඤෙවුහානං සාකඛරපහෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණේසු අනවයො. අය්‍යොසි ඛෙ බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො: “සමණො ඛපු ගො ගොතමො සත්තපුතො: සත්තකුලා පඛබ්ඪතො විදේහෙසු වාරිකං වරති මහතා: හික්කුසංඝෙකන සද්ධිං පඤ්චමතෙතති හික්කුසතෙති. තං ඛෙ, පන හගවන්තං ගොතමං ඵලං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්‍යුත්තතො ‘ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මා-සම්බුද්ධො විජ්ජාචරණ සම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සංඝමණ්ඩ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සචරිකතී: පච්චෙදති. සො ධම්මං දෙසෙති අදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සම්භස්සන්තං කෙවල-පරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාශෙති. සාධු ඛෙ, පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං භොති’ති.

තෙන ඛෙ, පන සමයෙන බ්‍රහ්මායුක්ත බ්‍රාහ්මණස්ස උත්තරො: නාම මාණවො, අනෙතවාසි භොති තිණ්ණං වෙදනං පාරගු සතිඝණ්ඤ්ඤෙවුහානං සාකඛරපහෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණේසු අනවයො. අථ ඛෙ, බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො උත්තරං මාණවං අමනෙතසී: ‘අයං තාත උත්තර, සමණො ගොතමො සත්තපුතො: සත්තකුලා පඛබ්ඪතො විදේහෙසු වාරිකං වරති මහතා: හික්කුසංඝෙකන සද්ධිං පඤ්චමතෙතති හික්කුසතෙති. තං ඛෙ, පන හගවන්තං ගොතමං ඵලං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්‍යුත්තතො ‘ඉතිපි සො හගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො: -පෙ- සාධු ඛෙ, පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං භොති’ති. ඵහි නිං තාත උත්තර, යෙන සමණො ගොතමො තෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකමිති: සමාණං ගොතමං ජානාති යදි වා තං හවන්තං ගොතමං තථාසත්තං යෙව සද්දෙ අබ්‍යුත්තතො. යදි වා නො තථා, යදි වා සො හවං ගොතමො තාදිසො, යදි වා න තාදිසො, තයං මයං තං හවන්තං ගොතමං වෙදිස්සාමා’ති. යථා කථම්පනාහං ගො තං හවන්තං ගොතමං ජාතියාමි: යදි වා තං හවන්තං ගොතමං තථා සත්තං යෙව සද්දෙ අබ්‍යුත්තතො, යදි වා නො තථා, යදි වා සො හවං ගොතමො තාදිසො යදි වා න තාදිසො’ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5. බ්‍රාහ්මණවර්ගය

2. 5. 1.

බ්‍රහ්මායුක්තය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විදෙහ දනවියෙහි පන්සියක් පමණ (ඉන් විසින්) මහත් බික්සඟුන් හා සමග සැරිසරන සේක. එකල ජරාජීණ, වෘද්ධ, මහලු, කල් ගැලවූ, පශ්චිම වයසට පැමිණි, උපතින් එක්සිය විසිතුැවිරිදි, නිසන්ඩු කෙටුහඟාස්ත්‍ර සහිත, ශික්ෂා නිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස්වතු කොට ඇති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර පත්, පද හදරන, ව්‍යාකරණ හදරන, ලොකායාතික මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වූ බ්‍රහ්මායු නම් බමුණු මිටිලායෙහි වෙසෙයි. "සැහැ-කුලපුත් මහණ හවත් ගොයුමුහු සැහැකුලින් පැවිදි වූ පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සඟුන් හා සමග විදේහජනපදයෙහි සැරිසරනසේක්ල" යනු බ්‍රහ්මායු බමුණු ඇයි. ඒ හවත් ගොයුමාණන් ගේ මෙසේ කලණ යසගී උස් වූ නැඟිණ : "මේ කරුණුහු ඒ හඟවත්තු අර්හත්හ, සමාක් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ, සුගතයහ, ලොකවිත්හ, අනුත්තර පුරුෂදමාසාරථිහ, දෙවිමිනිස්තට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, හඟවත්හ"යි. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මෙලොව හා මහණබමුණන් සහිත දෙවි-මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව තමන් විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දූත පසක් කොට දන්වති. ඔබ ආදිකලාණ කොට මධ්‍යකලාණ කොට පශ්චිමයාන කලාණ කොට සාරි කොට සවාසද්වය කොට දහම් දෙසති, කේවලපරිපූරණ පරිශුද්ධ බ්‍රහ්මවයාස ප්‍රකාශ කෙරෙති. එ බදු රහතුන් දක්ම මනා මැ නු"යි.

එකල උත්තර නම් මාණවකයෙක් බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ ගේ අතැවැයි වෙයි. නිසන්ඩු කේටුහඟාස්ත්‍ර සහිත, ශික්ෂානිරුක්ති සහිත, ඉතිහාසය පස් වතු කොට ඇති, ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර දුටුයේ වෙයි. පදශාස්ත්‍ර හදරනුයේ වෙයි, ව්‍යාකරණ හදරනුයේ වෙයි, ලෝකායාන මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ඉක්බිති බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ උත්තර මාණවකයා ඇමැති : "පුතැ උත්තරයෙනි, මේ ශාක්‍යපුත්‍රයෝ ශ්‍රමණගෞතමයෝ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ විදේහජනපදයෙහි පන්සියක් පමණ මහත් බික්සඟුන් හා සමග සැරිසරන සේක් ල, ඒ හඟවත් ගෞතමයන්ගේ මෙසේ කලණ යසගී උස් වූ නැඟිණ : "මේ කරුණු-හු ඒ හඟවත්තු අර්හත්හ, සමාක් සම්බුද්ධයහ, එ බදු රහතුන් දක්ම වේ නම් මනා මැ නු! පුතැ උත්තරයෙනි, තෝ එව. මහණ ගොයුමන් කරා යා. ගොස් ඒ මහණ ගොයුමන් ගේ ඇති සෙයින් මැ යසගී නැඟිණි ද? ඇති සෙයින් නො නැඟිණි ද? යි ඒ මහණ ගොයුමන් දනගනැ"යි. "ඉදින් ඒ හවත් ගොයුමාණෝ ඒ සැටි මැ වෙත් ද නොහොත් ඒ සැටි මැ නො වෙත් ද? යි තා ගේ වශයෙන් අපි ඒ හවත් ගොයුමාණන් හඳුනාගනුම"යි. හවත්නි, කෙසේ නම් මම ඒ හවත් ගොයුමාණන් හඳුනාගන්නෙමි ද? ඒ හවත් ගොයු-මාණන් ගේ ඇති සැටි මැ යසගී නැඟිණි ද, නොහොත් ඇති සැටි නො නැඟිණි ද, ඒ හවත් ගොයුමාණෝ එ බදු මැ වෙත් ද, නොහොත් එ බදු මැ නො වෙත් ද? යි පිළිවිත්.

ආගතානි ඛො තාන උත්තර, අමානං මනෙත්තු ආතතිංස මහාපුරිසලක්ඛණානි, යෙති සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දොසෙව ගතියො භවන්ති අනඤ්ඤ, සචෙ අගාරං අජ්ඣාචසති, රුජා හොති චක්ඛවන්ති ධම්මකො ධම්මරුජා චාතුරතොනා විජ්ඣාච ජනපදත්ථා-වරියපපතො සත්තරතනසමන්තාගතො. තස්සිමානි සත්තරතනානි භවන්ති, සෙසාපීදං චක්ඛරතනං භජීරතනං අසාරතනං මඤ්ඤරතනං ඉඤ්ඤරතනං ගහපතිරතනං පරිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසහස්සං ඛො පනස්ස සුත්තා භවන්ති සුරු වීරඛරුපා පරසෙනපපමග්ගා. සො ඉමං පථවිං සාගරපරියන්තං අදණ්ඨෙන අසත්ථෙන ධම්මෙන අභිවිජ්ඣ අජ්ඣාචසති: සචෙ ඛො පන අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති, අරහං හොති සම්මාසම්මුද්ධො ලොකෙ විචිත්තව්ජ්ජෙ¹. අහං ඛො පන තෙ තාන උත්තර, මන්තානං දතා, ත්වං මෙ මන්තානං පටිග්ගහෙතාති.

එවං හොති ඛො උත්තරෙ මාණවො බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසුත්තා උට්ඨායාසනා බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං අභිචාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා විදෙහෙත්තු යෙන ගගවා තෙන චරිතං පක්කාමි. අනුපුබ්බෙන චාරිතං චරමානො යෙන ගගවා තෙනුපසඛික්ඛමි. උපසඛික්ඛමිත්වා ගගවතා සද්ධිං සමොද්ධි, සමොද්ධියං කථං සාරණීයං විතීතාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො උත්තරෙ මාණවො ගගවතො කායෙ ආතතිංස මහාපුරිසලක්ඛණානි සම්මනෙත්ති. අග්ගසා ඛො උත්තරෙ මාණවො ගගවතො කායෙ ආතතිංස මහාපුරිසලක්ඛණානි යෙභ්බයොන ථපෙත්වා දො. ද්විසු මහාපුරිසලක්ඛණෙත්තු කඛිති විචිත්තව්ජ්ජි නාගිත්ථිච්චති න සම්පසීදති: ‘කොසොතිතෙ ව චත්ථගුග්ගෙ පහුතජ්චතාය චා’ති. අථ ඛො ගගවතො එතදහොසි: ‘පස්සති ඛො මෙ අයං උත්තරෙ මාණවො ආතතිංස මහාපුරිසලක්ඛණානි යෙභ්බයොන ථපෙත්වා දො. ද්විසු මහාපුරිසලක්ඛණෙත්තු කඛිති විචිත්තව්ජ්ජි නාගිත්ථිච්චති න සම්පසීදති කොසොතිතෙ ව චත්ථගුග්ගෙ පහුතජ්චතාය චා’ති.

අථ ඛො ගගවා තථාරූපං ඉඤ්ඤාභිසංඛාරං අභිසංඛාසී². යථා අග්ගස උත්තරෙ මාණවො ගගවතො නොසොතිතං චත්ථගුග්ගං. අථ ඛො ගගවා ජ්ඣං නිත්තාමෙත්වා උගොපි කණ්ණසොතානි අනුමසි පරිමසී³. උගොපි නාසිකාසොතානි අනුමසි පරිමසි. කෙච්චලපි⁴ ලොචමණ්ඩලං⁵ ජ්ඣාය ඡාදෙසි.

අථ ඛො උත්තරස්ස මාණවස්ස එතදහොසි: සමන්තාගතො ඛො සමණො ගොතමො ආතතිංස මහාපුරිසලක්ඛණෙති. යනුත්තාහං සමණං ගොතමං අනුබ්බෙත්තං ඉරියාපථඤ්චස්ස පග්ගොයා’න්ති. අථ ඛො උත්තරො මාණවො සත්ත මාසානි ගගවන්තං අනුබ්බි ජායාච අනපාසිති අථ ඛො උත්තරෙ මාණවො සත්තන්තං මාසානං අච්චයෙන විදෙහෙත්තු යෙන මිට්ඨා තෙන චාරිතං පක්කාමි. අනුපුබ්බෙන චාරිතං චරමානො යෙන මිට්ඨා යෙන බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛික්ඛමි. උපසඛික්ඛමිත්වා බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං අභිචාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො උත්තරං මාණවං බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො එතදවොච: කච්චි තාන උත්තර, තං ගවන්තං ගොතමං තථා සන්තං යෙව සද්දො අබ්බුග්ගතො නො අඤ්ඤාථා, කච්චි ච පන සො ගවං ගොතමො තාදිසො, නො අඤ්ඤාදිසො’ති.

1. විචිත්තව්ජ්ජෙ - සිඹු. 3. පටිමසි - මජ්ඣං, සා, PTS.
2. අභිසංඛාරෙසි - සා. 4. කෙච්චලකපි - PTS.
5. නලොචමණ්ඩලං - මජ්ඣං, සා, PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුතැ උත්තරයෙනි, යම් ලකුණින් සමන්වාගත මහාපුරුෂයක්හට ගතිහු දෙදෙනෙක් මැ ඇද්ද . . . අන් ගතියක් නැද්ද, එ බදු දෙකිස් මහාපුරුෂලක්ෂණයෝ අපගේ වේදයෙහි ආභ. ඉදින් ගිහිගෙහි වෙසේ නම් දැහැමින් වැටෙන දැහැමින් රජ තන් පත් සතර මුහුදු හිමි කොට ඉසුරු කරන අභ්‍යන්තර බාහිර සතුරන් දිනූ ද්‍යාවියෙහි බුද්ධිභාවය ලත් සථරත්න සමන්වාගත වූ සක්විති රජ වෙයි. ඔබ ගේ මේ සථරත්නයෝ වෙති. ඔහු කවරහ යන් : වසුරත්න යැ හස්තිරත්න යැ අශ්වරත්න යැ මණිරත්න යැ ස්ත්‍රීරත්න යැ ගෘහපතිරත්න යැ සත් වැනි පුත්‍රරත්න යැ යි. ඔබට ඉර වූ වියාමයශරීර ඇති පරසෙන් මඩනා දහසින් වැඩි පුත්‍රයෝ ඇත. ඔබ සාගර පයාන්ත කොට ඇති මේ පොළොව අද්‍රණ්ඩයෙන් අශස්ත්‍රයෙන් පඤ්චශීලධම්මයෙන් දිනා ගෙන වෙසෙති. ඉදින් ගෙන් නික්ම සසුන් වදනේ නම් ලොකයෙහි කෙලෙස් සියන් පෙරළ අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධ වෙති. (එ බදු මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෝ යි.) පුතැ උත්තරයෙනි, මම කලී තට වේද දිත්ථි. තෝ මා ගේ මතුරු පිළිගත්ති”යි.

‘හවත්ති, එසේ යැ’යි උත්තර මණෙවු බ්‍රහ්මායු බමුණුහට පිළිවදන් දී හුනස්නෙන් නැගී බ්‍රහ්මායු බමුණු සකසා වැද විදේහ ද්‍යාවියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා වාරිකා කොට ගියේ. පිළිවෙළින් සැරිසරනුයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සිහි කළයුතු කරා නිව්වා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් උත්තර මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශරීරයෙහි දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණු සමනාගන්නට වී. උත්තර මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණු බෙහෙවින් දිට, දෙකක් තබා යැ. මහාපුරුෂලක්ෂණ දෙකෙකැ පැතුම් කෙරෙයි, සොයමින් වෙහෙසෙයි, සනිටුහනට නො යෙයි, විමසී හෙයින් නො පහදයි. කෝෂාවහිතවස්ත්‍රභාගයෙහි යැ ප්‍රභූතජීව්‍යතායෙහි යැ යි. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත් වී : “මේ උත්තර මාණවක මා ගේ දෙකිස් මහාපුරුෂලක්ෂණ දෙකක් තබා බෙහෙවින් දක්නේ යැ. මහාපුරුෂලක්ෂණ දෙකෙකැ ආකාඩික්ෂා කෙරෙයි, විචිකිච්ඡා කෙරෙයි, අධිමුක්ති නො කෙරෙයි, සම්ප්‍රසාද නො කෙරෙයි. කොෂාවහිත වස්ත්‍රභාගයෙහි යැ. ප්‍රභූතජීව්‍යතායෙහි යැ යි.

එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිදි උත්තර මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කෝෂාවහිතවස්ත්‍රභාගය දිටි ද ඒ පරිදි ඉග්‍රහයක් කළසේක. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවනොද දෙකන්සිදුරු අනුමාර්ජන පරිමාර්ජන කළ සේක. දෙ නැහැසිදුරු දු අනුමාර්ජන පරිමාර්ජන කළ සේක. හැම නළල් මඩල ද දිවින් වැසූ සේකි.

ඉක්බිති උත්තර මාණවකයාහට තෙල සිත් වී : ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ද්වාත්ත්‍රිංශත් මහාපුරුෂලක්ෂණයෙන් සමන්වාගතයහ. මම ශ්‍රමණගෞතමයන් උහුබදනෙම් නම් ඔබගේ ඉරියවු දක්නෙම් නම් මනා මැ නු යි. ඉක්බිති උත්තර මාණවක සත් මසක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙන් වැ නො යන සේයක් සෙයින් උහුබැද ගියේ. ඉක්බිති උත්තර මාණවක සත් මස ඇවැමෙන් විදේහ ද්‍යාවියෙහි මීටීලාව කරා සැරිසරා ගියේ. පිළිවෙළින් සැරිසරමින් මීටීලාව කරා බ්‍රහ්මායු බමුණු කරා එළැඹිණ. එළැඹ බ්‍රහ්මායු බමුණු සකසා වැද එකත්පස් වැ හින. බ්‍රහ්මායු බමුණු එකත්පස් වැ හුන් උත්තර මාණවකයාහට තෙල කී : “කිමෙක දරුව උත්තරයෙනි, ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ එසේ ඇති සැටි වූ මැ යසගී නැඟිණි ද? අන් පරිදි නො නැඟිණි ද? කිමෙක ඒ හවත් ගෞතමයෝ එ බදු මැ වෙත් ද? අන් බදු නො වෙත් ද?”යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තථාසන්නංගෙව හො තං හවින්නං ගොතමං තථා සද්දෙ අබ්බුත්තො, නො අඤ්ඤාථා, නාදිසො ච හො සො හවං ගොතමො, න අඤ්ඤාදිසො. සමන්තාගතො ච සො හො හවං ගොතමො, ආත්මිංස මහාපුරිසලක්ඛණෙති.

සුද්ධතිරිච්ඡිතපාදො ඛො පන සො හවං ගොතමො, ඉදම්පි තස්සා¹ හොතො ගොතමස්ස මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං හවති.

හෙට්ඨා ඛො පනස්ස හොතො ගොතමස්ස පාදතලෙසු චක්කානි ජාතානි සහස්සාරූති සතෙමිකානි සනාභිකානි සබ්බාකාරපරිපූරූණි.

ආයතපණ්ණි ඛො පන සො හවං ගොතමො.

දිඝඛුලී ඛො පන සො හවං ගොතමො.

ශ්ලීදුතථණ්හත්ථපාදො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

ජාලහත්ථපාදො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

උග්ගඛිතපාදො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

ඵණ්ණිජඛෙසා ඛො පන සො හවං ගොතමො.

සීතකොව ඛො පන සො හවං ගොතමො, අනොනමනො, උහොති පාණ්ණිතලෙහි ජණ්ණුකානි පරිමසති පරිමජ්ජති.

කොසොභිතවත්ථගුණො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

සුචණ්ණවණ්ණො ඛො පන සො හවං ගොතමො, කඤ්චන-සන්නිහතවො.

සුමුමිථ්ථි ඛො පන සො හවං ගොතමො, සුමුමිත්තා ජවිසා රජෝජල්ලං කාසෙ න උපලීපති.²

ඵකෙකලොමො ඛො පන සො හවං ගොතමො, ඵකෙකානි ලොමානි ලොමකුපෙසු ජාතානි.

උභික්කලොමො ඛො පන සො හවං ගොතමො, උභික්කානි ලොමානි ජාතානි නීලානි අඤ්ජනවණ්ණානි කුණ්ඩලාවතානි³ පදක්ඛණ-වත්තකජාතානි.

මුහමුජ්ජගතො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

සතකුස්සදො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

සිහසුබ්බභිකාසො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

විතන්නරංසො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

නිග්‍රොධපරිමණ්ඩලො ඛො පන සො හවං ගොතමො, ගාවතකස්ස කාසො තාවතකස්ස ව්‍යාමො ගාවතකස්ස ව්‍යාමො තාවතකස්ස කාසො

1. ඉදම්පිස්ස - සිඬු.
2. උපලීපති - සිඬු, මිජ්ඣං.
3. කුණ්ඩලාවට්ඨානි - මිජ්ඣං, ස්වා.

හවන්ති, ඒ හවන් ගෞතමයන්ගේ එසේ ඇති සැටි වූ මැ එසේ යසගී නැතිණ. අත් පරිදි නො වෙයි. හවන්ති, ඒ හවන් ගොයුමාණේ එ බඳු ද වෙති. අත් බඳු නො වෙති. ඒ හවන් ගොයුමාණේ දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් සමන්වාතක ද වෙත් :

ඒ හවන් ගෞතමයෝ කළි සුප්‍රතිෂ්ඨිතපාද ඇතියහ, ඒ හවන් ගොයුමාණන්ගේ මෙ මහපුරිස්ලකුණ ද වෙයි.

ඒ හවන් ගෞතමයන් ගේ යට පාතෙලෙහි දහස් අර ඇති නිම්වළලු සියෝ නැබ්මඩුලු සියෝ, සථාකාර පරිපූණ වක්‍රයෝ උපන්හ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ දික්විලුම් ඇතියහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ දිගැහිලි ඇතියහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ මෘදු තරුණ හස්තපාද ඇතියහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ ජාලහස්තපාද ඇතියහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ (උඩ පිහිටි ගොප් ඇට ඇතියෙන්) උත්සධිබ්‍යාදයහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ (එණිමාගයන්ට බඳු ජඩ්සා ඇතියෙන්) එණිජඩ්සයහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ සිටි වන සිටි සේක් මැ නො නැමෙන්නාහු දෙ අත්ලෙන් දෙ දණ පිරිමදින්නාහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ (කොෂයෙහි ගිලුණු අභිගජාත ඇතියෙන්) කොෂාවහිතවස්ත්‍ර භූතා ඇතියහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ ස්වණ්වණ්‍යහ. කසුන් වන් සිව්පැහැ ඇතියහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ සිසුම්සිව් ඇතියහ. සිව් සිසුම් වන බැවින් රජස් හා දැලි කයෙහි නො ලැගෙයි.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ එතෙකකලොමයහ, එක් එක් ලොමෙක් ලොමකූපයෙහි උපත.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ උර්ධ්වාග්‍රරොම ඇතියහ. නිල්වන් අඳුන්වන් කුණ්ඩලාවතී ඇති දක්ෂිණාවතී වැ උපන් උඩු අක් ඇති රොමයෝ උපන්හ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ ත්‍රිත්මයාට බඳු සෘජුගාත්‍ර ඇතියහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ සත් තැනෙක පරිපූණ මාංශොත්සද ඇතියහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ සිංහයාට බඳු පූර්ණධ්‍රැවය ඇතියහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ (මාංශයෙන් පරිපූණ අන්තරාංශ ඇතියෙන්) විතාන්තරාංශයහ.

ඒ හවන් ගෞතමයෝ නාග්‍රොධපරිමණ්ඩලයහ. ඔබ ගේ කය යම් තාක් වේ ද, ඔබ ගේ ව්‍යාමය ඒ තාක් වෙයි. ඔබ ගේ ව්‍යාමය යම් තාක් වේ ද, ඔබ ගේ කය ඒ තාක් වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සම්මවත්තකකිකො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
 රතග්ගසග්ගි ඛො පන සො හවං ගොතමො.
 සිහසනු ඛො පන සො හවං ගොතමො.
 චත්තාප්පිකදන්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
 සමදන්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
 අවිචරදන්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
 සුසුක්කදුඨො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
 පහුතජ්චෙතො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
 බ්‍රහ්මස්සරේ ඛො පන සො හවං ගොතමො, කරවිකභාණී.
 අභිනීලනෙත්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො.
 ගොපවුමො ඛො පන සො හවං ගොතමො.

උණ්ණො ඛො පනස්ස භොතො ගොතමස්ස හමුක්කන්තරේ ජාතා ඕදාතා මුදුතුලසනතිතා

උණ්ඨසසිසො ඛො පන සො හවං ගොතමො ඉදමපි තස්ස භොතො ගොතමස්ස මහාපුරිසස්ස මහාපුරිසලක්ඛණං හවිති. ඉමෙහි ඛො සො හවං ගොතමො ආරාධනා මහාපුරිසලක්ඛණෙහි සමන්තාගතො.

ගච්ඡන්තො ඛො පන සො හවං ගොතමො දක්ඛිණේනෙව පාදෙන පඨමං පක්කමති, සො නාතිදුරේ පාදං උභිරති, නාච්චාසන්නෙ පාදං තික්ඛිපති, සො නාතිසිඝං ගච්ඡති, නාතිසනිකං ගච්ඡති, න ච අඤ්චෙන අඤ්චං සබ්බවේනෙතො ගච්ඡති, න ච ගොප්ථකෙන ගොප්ථකං සබ්බවේනෙතො ගච්ඡති, සො ගච්ඡන්තො න සත්ථං උත්තාමෙති, න සත්ථං ඕනාමෙති, න සත්ථං සන්නාමෙති, න සත්ථං විනාමෙති. ගච්ඡන්තො ඛො පනස්ස භොතො ගොතමස්ස අධරකායොව¹ ඉඤ්ඤති. න ච කායබලෙන ගච්ඡති. අවිලෝකෙතො ඛො පන සො හවං ගොතමො සබ්බකායෙනෙව අවිලෝකෙති. සො න උභිං උලෝකෙති. න අධො ඕලෝකෙති. න ච විපෙක්ඛමානො ගච්ඡති. සුගමත්තඤ්ච පෙක්ඛති. තතො චස්ස උත්තරිං අනාවටං ඤාණදස්සනං හවිති.

සො අත්තරඝරං පච්ඡන්තො න කායං උත්තාමෙති. න කායං ඕනාමෙති. න කායං සන්නාමෙති. න කායං විනාමෙති. සො නාතිදුරේ නාච්චාසන්නෙ ආසනස්ස පරිවත්තති. න ච පාණීනා ආලම්බිතා ආසනෙ තිසිදති. න ච ආසනස්මිං කායං පක්ඛිපති. සො අත්තරඝරේ නිසින්නො සමානො න හත්ථකුක්කුච්චං ආපජ්ජති. න පාදකුක්කුච්චං ආපජ්ජති. න ච අඤ්චෙන අඤ්චං² ආරේපෙතො තිසිදති. න ච ගොප්ථකෙන ගොප්ථකං ආරේපෙතො තිසිදති. න ච පාණීනා හත්තං උපාදිසිතා³ තිසිදති. සො අත්තරඝරේ නිසින්නොව සමානො නච්ඡිඤ්ඤති න කම්පති න වේධති න පරිත්ඤ්ඤති. අච්ඡිඤ්ඤති අච්ඡිඤ්ඤති අපරිත්ඤ්ඤති විගතලොමහංසො. විවේකාවත්තො ච⁴ සො හවං ගොතමො අත්තරඝරේ නිසින්නො ගොති.

1. ආරභිකායොව - සා.

2. අභිච්චෙන අභිච්චං - සා.

3. { උපදතිතා - මජ්ඣං.
 උපදහෙතො - සා.

4. විවේකාවත්තො - සිමු.

ඒ හවත් ගොතමයෝ සමවතීස්කන්ධ ඇතියහ.

ඒ හවත් ගොතමයෝ රසග්‍රසාග්‍ර ඇතියහ.

ඒ හවත් ගොතමයෝ සිංහහත්‍ර ඇතියහ.

ඒ හවත් ගොතමයෝ වත්වාරිංගදන්ත ඇතියහ.

ඒ හවත් ගොතමයෝ ගොතමයෝ සමදන්ත ඇතියහ.

ඒ හවත් ගොතමයෝ අවිවරදන්ත ඇතියහ.

ඒ හවත් ගොතමයෝ සුග්‍රක්ලදංශ්ට්‍රා ඇතියහ.

ඒ හවත් ගොතමයෝ ප්‍රභුතජීව්‍යා ඇතියහ.

ඒ හවත් ගොතමයෝ බ්‍රහ්මකිර ඇතියහ. කුරුවිකෙවිල්ලන් සවර වැනි සවර ඇතියහ.

ඒ හවත් ගොතමයෝ අභිනිලනෙත්‍ර ඇතියහ.

ඒ හවත් ගොතමයෝ (ඒ මොහොත උපන් රතුවස්සන් ගේ වක්කුභිශ්ඨ වැනි වක්කුර්-ගණ්ඨ ඇතියෙන්) ගොපක්ෂමයහ.

ඒ හවත් ගොතමයන් ගේ දෙ බැම අතර සුදු මොළොක් පිළින් වැනි උණාරොමධා උපත.

ඒ හවත් ගොතමයෝ උෂ්ණිෂයිඪී ඇතියහ. මෙ ද මහාසුරුෂ වූ ඒ හවත් ගොතමයන් පස් මහාසුරුෂලක්ෂණ වෙයි. ඒ හවත් ගොතමයෝ මෙකී දෙකිස් මහසුරිස් ලකුණින් සමන්වාගතයහ.

තවද ඒ හවත් ගොතමයෝ යන්තාහු දකුණුපසින් මැ පළමු කොට ගමන් අරඹති, ඔබ ඉතා නුදුරෙහි පිය නහති, ඉතා ළඟ පිය නො තබති, ඔබ ඉතා වෙලෙව් වැ නො යෙති, ඉතා ලැයි වැ නො යෙති, නො ද දණින් දණ ගවමීන් යෙති, නො ද ගොප් ඇටයෙන් ගොප් ඇටය ගවමීන් යෙති, ඔබ යන්තාහු (ගැඹුරු දියෙහි යනුවන් සෙයින්) කලවෙ උඩට නො නමති, කලවෙ යටට නො නමති, (තෙවුනු තැන පා තබන සෙයින්) තද කොට නො තබති, (පොතැලිරු කෙළවන සෙයින්) ඔබ මොබ නො කෙළවති, යන්තා වූ හවත් ගොතමයන් ගේ කළි යවිකය මැ සැලෙයි, නො ද කායබලයෙන් යෙති, හවත් ගොතමයෝ කළි බලන්තාහු (ග්‍රීවා නො පෙරළා) හැම කයින් මැ බලති, ඔබ (නකක් ගණන සෙයින්) උඩ නො බලති, යට නො බලති, නො ද අවට බලමින් යෙති, වියදවු පමණ (දුර) බලති, එතෙකුදු වත් එයින් මතු උන් වහන්සේගේ අනාවාස දැනදිනය වෙයි.

ඔබ ඇතුළුගමට පිවිසෙන්නාහු කය උඩට නො නමති, කය යටට නො නමති, කාය සන්නාමන නො කෙරෙති, කය ඔබ මොබ නො නමති, ඔබ ඉතා දුර සිට ඉතා ළඟ සිට අසුනට නො පෙරළෙති, අතින් එල්බගෙන අස්තෙහි නො ද හිඳිති, අස්තෙහි කය නොද බහාලති, ඔබ ඇතුළුගමු හුන්නාහු අත්කුකුසට නො පැමිණෙති, පාකුකුසට නො පැමිණෙති, දණින් දණ නහාලා නො ද හිඳිති, ගොප් ඇටයෙන් ගොප්ඇටය නහාලා නො හිඳිති, අත්ලෙන් හඳුන්ව ගෙන නො ද හිඳිති, ඔබ ඇතුළුගම හුන්නාහු බිය නො වෙති, නො ගැලෙති, නො සැලෙති, නො තැනිගනිති. ඔබ නො බන්නාහු නො ගැලෙන්නාහු නො සැලෙන්නාහු නො තැනිගන්නාහු පහවූ ලොවුදහ ඇත්තාහු වෙති. ඒ හවත් ගොතමයෝ නිරිථාංවතී සිත් ඇති වැ ඇතුළුගම හුන්නාහු වෙත්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො පතොදකං පඨගණනොනො න පතනං උත්තාමෙති. න පතනං ඔනාමෙති. න පතනං සත්තාමෙති. න පතනං විනාමෙති. සො පතොදකං පඨගණනාති නාතිථොකං නාතිබ්‍රහ්මං. සො න බුලුබුලුකාරකං¹ පතනං ධොවති. න සමපරිච්ඡන්තකං පතනං ධොවති. න පතනං භූමියං නික්ඛිපිත්වා හන්තේ ධොවති. හන්තේසු ධොතෙසු පතොතො ධොතො හොති. පතොතො ධොතො හන්තො ධොතො හොතති. සො පතොදකං ඡබ්බිකිති නාතිදුරේ නාච්චාසනොන න ච විච්ඡිකියමානො.

සො ඔදනං පඨගණනොනො² න පතනං උත්තාමෙති. න පතනං ඔනාමෙති. න පතනං සත්තාමෙති න පතනං විනාමෙති. සො ඔදනං පඨගණනාති නාතිථොකං නාතිබ්‍රහ්මං. බ්‍රහ්මාදිකං ධො පන සො හවං ගොතමො බ්‍රහ්මාදිකමත්තාය ආභාරෙති, න ච බ්‍රහ්මාදිකෙහ ආලොපං අතිමානෙති³. ආත්මිකත්තං ධො පන සො හවං ගොතමො ඉබ්බෙ ආලොපං සමපරිච්ඡන්තො අත්මිකාහරති. න ච සො කාපි ඔදනමිඤ්ඤා අසමත්තං කායං පටිසති, න ච සො කාපි ඔදනමිඤ්ඤා ඉබ්බෙ අවසිට්ඨා හොති. අථාපරං ආලොපං උපනාමෙති. රසපටිසංවේදී ධො පන සො හවං ගොතමො ආභාරං ආභාරෙති නො ච රසපටිසංවේදී. අවසිට්ඨසමත්තාය ධො පන සො හවං ගොතමො ආභාරං ආභාරෙති. නෙව දවං න මිදං න මණ්ඩනාය න විභූතනාය යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස සීතියං යාපනාය විනිසුපරතියං බ්‍රහ්මවිට්ඨානුගායාය ඉති පුරුණස්ස වේදනං පටිගඛිතමි. නවස්ස වේදනං න උපාදෙස්සමි. යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති අනවර්තා ච එත්තවිහාරෙ චා⁴ති.

සො භූතනාපි පතොදකං පඨගණනොනො න පතනං උත්තාමෙති න පතනං ඔනාමෙති. න පතනං සත්තාමෙති. න පතනං විනාමෙති. සො පතොදකං පඨගණනාති නාතිථොකං නාතිබ්‍රහ්මං. සො න බුලුබුලුකාරකං¹ පතනං ධොවති න සමපරිච්ඡන්තකං පතනං ධොවති. න පතනං භූමියං නික්ඛිපිත්වා හන්තේ ධොවති. හන්තේසු ධොතෙසු පතොතො ධොතො හොති. පතොතො ධොතො හන්තො ධොතො හොතති. සො පතොදකං ඡබ්බිකිති නාතිදුරේ නාච්චාසනොන න ච විච්ඡිකියමානො. සො භූතනාපි න පතනං⁴ භූමියං නික්ඛිපති නාතිදුරේ නාච්චාසනොන. න ච අනවර්තො පතොතො හොති, න ච අතිවේලානුරක්ඛි පතනස්මි.

සො භූතනාපි ඉත්තන්තං තුණ්ඨි නිසිදති. න ච අනුමොදහස්ස කාලමිතිනාමෙති. සො භූතනාපි අනුමොදති. න තං හත්තං ගරහති. න අඤ්ඤං හත්තං පාටිකඛිති⁵ අඤ්ඤාදන්තං ධම්මියාව කපාය තං පටිසං සඤ්ඤෙත්ති සමාදපෙති සමුත්තෙපෙති සමපහංගෙති. සො තං පටිසං ධම්මියා කපාය සඤ්ඤෙත්ති සමාදපෙති සමුත්තෙපෙති සමපහංගෙති උට්ඨායාසනා පක්කමති.

1. බුලුබුලුකාරකං - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

2. පටිගණනොනො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. අතිනාමෙති - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

4. භූතනාපි පතනං - PTS.

5. පටිකඛිති - සිඤ්ඤා.

ඔබ පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගන්නාහු පාත්‍රය උඩට නො නමති, පාත්‍රය යටට නො නමති, පාත්‍රය තද කොට නො ගනිති, පාත්‍රය ඔබ මොබ නො සලති. ඔබ ඉතා මද නො කොට ඉතා බොහෝ නො කොට පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගනිති, ඔබ 'බුදු බුදු' අනුකරණ කොට පාත්‍රය නො දෙවිති, පාත්‍රය පෙරළා නො දෙවිති, පාත්‍රය බිම බහා අත් නො දෙවිති, දෙ අත් දෙවූ කලා පාත්‍රය දේනාලද වෙයි. පාත්‍රය දෙවූ කලා හස්තයෝ දේනාලද වෙති, ඔබ පාදෙවූ දිය ඉතා දුර නො වැ ඉතා ළඟ නො වැ නො ද වීසුරුවමින් බැහැරලති.

ඔබ බත් පිළිගන්නාහු පාත්‍රය උඩට නො නමති, යටට නො නමති, පාත්‍රය තද කොට නො ගනිති, පාත්‍රය ඔබමොබ නො සලති. ඔබ ඉතා මද නො කොට ඉතා බොහෝ නො කොට බත් පිළිගනිති, යළි ඒ හවත් ගෞතමයෝ වාසුදේවය වාසුදේවය පමණින් වළඳති, වාසුදේවයෙන් ආලොපය (බත්පිඩ) නො ද ඉක්මවති, ඒ හවත් ගෞතමයෝ දෙතුන් වරක් වුවෙහි ආලොපය පෙරළා පරහලා කෙරෙති (ගිලිති) කිසි හක්තමජ්ජාවක් අමිශ්‍ර වැ ඔබ ගේ කයට නො ද වදිති, කිසි හක්තමජ්ජාවක් ඔබ ගේ වුවෙහි නො ද ශේෂ වෙයි. ඉක්බිති අනෙක් ආලොපයක් එළවති. තවද ඒ හවත් ගෞතමයෝ රසවිදුමින් අහර වළඳති, රසරාගවිදුමින් නො ද වළඳති. තවද ඒ හවත් ගෞතමයෝ අෂ්ටාධිග සමත්වාගත ආහාරය වළඳති : 'දඩයට නො වැ මදයට නො වැ මණ්ඩනයට නො වැ භූෂණයට නො වැ මෙ සිරුරෙහි සිව්මට යැපිමට වේගෙස සන්තිදීමට බහිරට අනුග්‍රහයට පමණි. මෙසේ පැරැණි කුසගිනි වේදනාවක් නසමි, අළුත් හක්තසම්මද වේදනාවක් නො උපදවන්නෙමි, මා ගේ ජීවිතයාත්‍රාවත් නිරවද්‍ය භාවයත් පහසුවිභරණයත් වන්නේ යැ''යි.

ඔබ වැළඳු සේක් පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගන්නාහු පාත්‍රය උඩට නො නමති, යටට නො බහති, පාත්‍රය ලාභෙලා නො නමති, පාත්‍රය ඔබ මොබ නො නමති, ඔබ ඉතා මද නො කොට ඉතා බොහෝ නො කොට පාත්‍ර දේනා දිය පිළිගනිති. ඔබ 'බුදු බුදු' අනුකරණ කොට පාත්‍රය නො දෙවිති, පාත්‍රය පෙරළා නො දෙවිති, පාත්‍රය බිම තබාලා දෙ අත් නො දෙවිති, දෙ අත් දෙවූ කල්හි පාත්‍රය දේනාලද වෙයි, පාත්‍රය දෙවූ කල්හි හස්තයෝ දේනාලද වෙති. ඔබ පාත්‍රය දෙවූ දිය නාභිදුරයෙහි හෝ නාභ්‍යාසන්නයෙහි හෝ නො දමති. නො ද වීසුරුවමින් දමති, ඔබ වැළඳු සේක් නාභිදුරයෙහි හෝ නාභ්‍යාසන්නයෙහිහෝ පාත්‍රය බිම නො තබති. පාත්‍රයෙන් අචි නැත්තාහු නො ද වෙති. පාත්‍රය කල් පන්වා රක්තාහු නො ද වෙති.

ඔබ වැළඳුසේක් මොහොතක් තුෂ්ණිමිභූත වැ වැඩහිදිති, අනුමෙවුනියට නො ද කල් ඉක්මවති, ඔබ වැළඳුසේක් අනුමෝදනා කෙරෙති. එ බත නො ගරහති, අත් බතක් නො පතති. එකත්තෙන් දහැමි කරායෙකින් මැ එ පිරිස කරුණු දක්වති, සමාදාන් කරවති, තෙද ගන්වති, සතුටු කරවති. ඔබ එ පිරිස දහැමි කරායෙන් කරුණු දක්වා සමාදාන් කරවා තෙද ගන්වා සතුටු කරවා හුනස්නෙන් නැගී නික්ම යෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෑය: නාභිසිභං ගච්ඡති නාභිසනිකං ගච්ඡති. න ච නිඉව්විතුකාමෝ¹ ගච්ඡති. න ච තස්ස භොදො ගොතමස්ස කායෙ චිවරං අවුක්කකඨං භොති, න ච අවෙච්චාකකඨං, න ච කායභීං අලලීනං, න ච කායභි අපකඨං, න ච තස්ස භොදො ගොතමස්ස කායභිභා වාදො චිවරං අපචහති². න ච තස්ස භොදො ගොතමස්ස කායෙ රජෝජලං උපලීයති³

සෞ ආරම්භයෙන් කිසිදු පසුපසට ඇතුළත් නොවේ. නිසර් පාද පසුපසට. න ට සෞ හට ගොනමේ පාදමකින් නුගොනම නුගොනම වනර්. සෞ පාද පසුපසට කිසිදු පසුපසට ඇතුළත් උප් කාය පසුපසට පරිශ්ලික සර් උපට්ඨපෙන. සෞ නෙව අනන්තරායාය වෙනෙ කිසි පර්වරායාය වෙනෙ. න උගන්වරායාය වෙනෙ. අනන්තරාය පර්වරාය උගන්වරාය සර්වලොකිනමෙව සෞ හට ගොනමේ වෙනෙනෙ කිසි නෙහා සෞ.

සො: ආරම්භනො පරිසතීං ධම්මං දෙසෙති න නං පරිසං උත්තංදෙති. න නං පරිසං අපසාදෙති. අඤ්ඤාදන්ති ධම්මිතාච කථාය නං පරිසං සන්දයොති සමාදපෙති සමුත්තොජෙති සම්පහංසෙති. අට්ඨබ්භංගමනනාහනො, ඛො පනස්ස හොතො හොතමස්ස මුඛනො සොසොතිච්ඡරති. විස්සට්ඨො ච විඤ්ඤායො ච මඤ්ඤ ච සචතීයො ච ඛිත්ඤ ච අවිසාරී ච ගම්මිරො ච තිත්තාදී ච. යථාපරිසං ඛො පන සොහවං ගොතමො සරෙන විඤ්ඤාපෙති. න චස්ස ඛම්භි, පරිසාය සොසොතිච්ඡරති. තෙ තෙන හොතා ගොතමෙන ධම්මිතා කථාය සන්දයන්තා සමාදපිතා සමුත්තොජිතා සම්පහංසිතා උට්ඨායාසනා පක්කමනති අපලොකයමානායෙව අවිජ්ජනනා හාවෙන⁴. අද්දසාම ඛො මයං හොතං හවිත්තං ගොතමං ගච්ඡන්තං. අද්දසාම සීතං. අද්දසාම අත්තරඝරං පච්ඡන්තං⁵ අද්දසාම අත්තරඝරෙ තිසිත්තං තුණ්හිභුතං. අද්දසාම භුත්තාපිං අනුමොදන්තං. අද්දසාම ආරම්භං ගච්ඡන්තං⁶ අද්දසාම ආරම්භනං තිසිත්තං තුණ්හිභුතං. අද්දසාම ආරාමගතං පරිසතීං ධම්මං දෙසෙන්නං. එදිසො ච එදිසො ච හො සො හවං ගොතමො, තනො ච හිසොත්ති⁷.

එවිං වුනෙත බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණෝ උඬායාසනා එකංසං උත්තරාසඛාං
කපිනිඃ යෙන හඟවි තෙනසුඤ්චිං පනාමෙතිඃ තික්කතභුං උදනං
උදනෙසිඃ නමෝ තස්ස හඟවිතො අරහතො සම්මාසම්බ්‍රෙහිස්ස, නමෝ
තස්ස හඟවිතො අරහතො සම්මාසම්බ්‍රෙහිස්ස, නමෝ තස්ස හඟවිතො
අරහතො සම්මාසම්බ්‍රෙහිස්ස. අපොච්ච නාම මයං කදපී කරහපී තෙන
හොති ගොතමෙන සද්ධිං සමාගචෙජ්ජයාම, අපොච්ච නාම සීයං
කොච්චෙව කපාසඤ්ජාපො'ති.

1. { ස්වඵ්‍යානුකූල - මර්කට්, සහ, PTS.

2. අසංවිභවි - සරා.

1. { විද්වත්විද්වතුකාමෝ - සිද්ධ.

4. අවිජ්ජාසංයාමය - මජ්ඣිම. 10. 10.

3. උපලිමයකි - සිමු, සයා, මජ්ඣං.

5. අදායකයාගේ අනන්තරයාගේ පවිසනානං - PTS, උපාංග

6. **ഘോഷവിദ്യകാലം - തുടങ്ങും.**

ඔබ ඉතා වෙලෙච් වූ නො යෙකි, ඉතා ලැසි වූ නො යෙකි, (පිරිසෙන්) නැඟී යනු කැමැති වූ නො ද යෙකි. ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ කයෙහි සිවුර (හනුඇටය දක්වා නඟා පොරෝනාවුන්ගේ සෙයින්) උඩට නැඟුණේ නො වෙයි, (ගොප්ඇටය දක්වා බඟා පොරෝනාවුන් ගේ සෙයින්) නො බැහුණේ වෙයි. නො ද කයෙහි ඇලුණේ වෙයි, නො ද කයින් වෙන් වූයේ වෙයි. ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ කයින් වාතය සිවුර නො නඟයි. ඒ හවත් ගෞතමයන් ගේ කයෙහි නො ද රජස්දල් තැවැරෙයි.

ඔබ අරමට ගීයාහු පැනවූ අස්නෙහි වැඩහිඳිති. හිඳ පාසඟුළුවන් ප්‍රක්ෂාලනා කෙරෙති. ඒ හවත් ගෞතමයෝ නො ද පාද මණ්ඩනයෙහි යෙදී වෙසෙති. ඔබ පාද ප්‍රක්ෂාලනා කොට පලක් අවුරවා (බැඳ) කය සෘජු කොට තබා කම්සාරානාභිවුච්ඡ කොට සිහි එළවා හිඳිති. ඔබ තමහට දුක් පිණිස නො මැ සිතති, පරාහට දුක් පිණිස නො සිතති. තමහට ද පරාහට ද දුක් පිණිස නො සිතති. ඒ හවත් ගෞතමයෝ ආත්මභීතය ද පරභීතය ද උභයභීතය ද යි (මෙසේ) සඵලොකභීතය මැ සිතමින් හුන්නාහු වෙති.

ඔබ අරමට ගීයාහු පිරිස්හි දහම් දෙසති. එ පිරිස නො හුවති, එ පිරිස නො හෙළති, එකත්තෙන් දහම් කපායෙන් මැ එ පිරිස කරුණු දක්වති, සමාදාන් කරවති, තෙද ගන්වති සතුටු කරවති. තවද ඒ හවත් ගෞතමයන්ගේ මුඛින් (ශ්ලේෂ්මාදීන්) බාධිත නො වූ විඤ්ඤය වූ මධුර වූ ශ්‍රවණිය වූ සම්පිණ්ඩිත වූ නො විසරෙනසුලු වූ ගැඹුරු වූ නින්නාද ඇති අෂ්ටාධිගමන්වාගත සොෂය නික්මෙයි. ඒ හවත් ගෞතමයෝ වැළිත් පිරිස් නො ඉක්ම සාරයෙන් හඟවති. ඔබගේ සොෂය පිරිසෙන් බැහැර නො නික්මෙයි. ඔහු ඒ හවත් ගෞතමයන් විසින් දහම්කපායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දහු සමාදාන් කරවන ලද්දහු තෙද ගන්වන ලද්දහු ප්‍රභූ කරවන ලද්දහු හුනස්නෙන් නැඟී අවිජ්ඣත් සංඛාවයෙන් අපලොකනය කරන්නාහු මැ බැස යෙති. "හවත්නි, අපි ඒ හවත් ගෞතමයන් වඩනවුන් දකුම්භ, සිටියවුන් දකුම්භ, ඇත්ගමට වදනවුන් දකුම්භ, ඇත්ගමෙහි නිහඩ වූ හිඳිනවුන්. දකුම්භ, අනුමොදනා කරන වළඳා නිමවුවන් දකුම්භ, අරම්භවදනවුන් දකුම්භ, ආරාමගත වූ නිහඩ වූ හිඳිනවුන් දකුම්භ, ආරාමගත වූ පිරිස්හි දහම් දෙසනවුන් දකුම්භ" කියායි. හවත් ආවායඛියෙනි, ඒ හවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු මෙබඳු ගුණ ඇතියෝ යි. එයින් වැඩි ගුණ ඇතියෝ ද වෙති.

මෙසේ කී කල්හි බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ හුනස්නෙන් නැඟී උත්තරාසභිගය එකස් කොට බඟා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ තෙව්වක් උදුන් ඇති : "ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නාමස්කාර වේවා," ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නාමස්කාර වේවා, ඒ භාග්‍යවත් අර්භත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නාමස්කාර වේවා" කියා යි. අපි කිසියම් දවසෙක ඒ හවත් ගෞතමයන් හා එක්වන්නමෝ නම් මනා මැ හු, කිසියම් කපාසල්ලාපයෙක් වේ නම් මනා මැ හු"යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො භගවා විදෙහෙසු අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන මිටිලා තදවසරි. තනු සුදං භගවා මිටිලායං විහරති මබ්බදෙවම්බවනෙ අස්සොසුං ඛො මේටිලෙයාකා¹ බ්‍රාහ්මණගහපතීකා සමණො ඛපු හො ගොතමො සත්තපුත්තො සත්තාකුලා පබ්බජිතො විදහෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙසන සද්ධිං පඤ්චමත්තොති භික්ඛුසත්තොති මිටිලං අනුපුත්තො මිටිලායං විහරති මබ්බදෙවම්බවනෙ. තං ඛො පන භගවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්බුත්තො: ‘ඉතීපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථ දෙවම්බුත්තානං බුඤ්ඤො භගවා, සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුහමකං සංසාරමණ්ඩ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවම්බුත්තං සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකත්තා පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣේකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සමාසංකරං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොති’ති. අථ ඛො මේටිලෙයාකා¹ බ්‍රාහ්මණගහපතීකා යෙන භගවා තෙනුපසංඛිකම්සු. උපසංඛිකම්සො අපොකළේව භගවන්තං අභිච්ඡෙදො ඵකමන්තං නිසිදිංසු, අපොකළේව භගවතා සද්ධිං සමමාදිංසු, සමමාදනියං කථං සාරණීයං² විනිසාරෙතො ඵකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකළේව යෙන භගවා තෙනසංකල්පිං පණ්ණමෙතො ඵකමන්තං නිසිදිංසු, අපොකළේව භගවතො සන්තතිකො නාමගොත්තං සාවේතො ඵකමන්තං නිසිදිංසු. අපොකළේව තුණ්හිභුතා ඵකමන්තං නිසිදිංසු.

අස්සොසි ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො, ‘සමණො ඛපු හො ගොතමො සත්තපුත්තො සත්තාකුලා පබ්බජිතො මිටිලං අනුපුත්තො, මිටිලායං විහරති මබ්බදෙවම්බවනෙ’ති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො සම්බසුලෙහි මාණවකෙහි සද්ධිං යෙන මබ්බදෙවම්බවනං තෙනුපසංඛිකම්, අථ ඛො බ්‍රහ්මායුනො බ්‍රාහ්මණස්ස අවිදුරෙ අම්බවනස්ස ඵතදහොසි: ‘න ඛො මෙතං පතීරූපං යොහං පුබ්බෙ අප්පට්ඨං විදිතො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසංඛිකමෙයා’න්ති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤාතරං මාණවකං ආමන්තෙයි: ‘එහි ත්වං මාණවක, යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසංඛිකම්, උපසංඛිකම්සො මම වචනෙන සමණං ගොතමං අප්පාඛාධං අප්පාතඛිකං ලුහුරිතානං ඛලං ඵාසුචිතාරං පුච්ඡ, බ්‍රහ්මායු හො ගොතම බ්‍රාහ්මණො භවන්තං ගොතමං අප්පාඛාධං අප්පාතඛිකං ලුහුරිතානං ඛලං ඵාසුචිතාරං පුච්ඡති’ති. එවං ව විදෙහි, බ්‍රහ්මායු හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො ජිණ්ණො වුඤ්ඤො මහලුලකො අභිගතො වයො අනුපුත්තො විසංවයසං සතීකො ජාතියා කිණ්ණං වෙදනං පාරගු සනිසංඝසුකෙට්ඨානං සංකාරපභෙදනං ඉතීහංසපඤ්චමානං පදකො වෙයාකාරණො ලොකායතම්භාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයො. යාවතා ඛො බ්‍රාහ්මණගහපතීකා මිටිලායං පටිවසන්ති බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අග්ගමකඛායති යදිදං හොගෙහි. බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අග්ගමකඛායති යදිදං මන්තෙහි. බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අග්ගමකඛායති යදිදං ආයුනා වෙච යසසා ව. සො හොතො ගොතමස්ස දස්සනකාමො’ති.

1. මිටිලෙයාකා - මජ්ඣං, සා.

2. සාරණීයං - මජ්ඣං.

එකල්හි බුදුහු විදේහජනපදයෙහි අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරන්නාහු මියුලු නුවරට වැඩියහ. එහි දී බුදුහු මියුලු නුවර මුවදෙව් නම් අඹ උයනෙහි වැඩවෙසෙති. මියුලුනුවර වැසි බමුණු ගැහැටියෝ තෙල බස් ඇසූහ : "හවත්නි, ශාක්‍යාපුත්‍ර වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ශාක්‍යාකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වුවාහු පන්සියක් පමණ මහත් භික්ෂුසඬ්ඛයා හා සමග විදේහයෙහි සැරිසරනසේක් මියුලුනුවරට පැමිණියාහු මියුලුනුවර මුවදෙව් නම් අඹඋයනෙහි වැඩ වෙසෙති. ඒ හවත් ගෞතමයන් ගේ මෙබඳු කලණ යසගී උස් වැ නැගිණ : "මෙ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවත්තු අර්හත්හ, සමාක් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පන්නයහ, සුගත්හ, ලොකවිද්හ, අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථිහ, දෙව්මිනිසුනට ශාස්තෘයහ, බුද්ධයහ, භාග්‍යවත්හ" ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත මෙලොව හා දෙව්මිනිසුන් සහිත මහණබමුණන් සහිත ප්‍රජාව තමන් වීසින් වීශිෂ්ටභූතයෙන් දන පසක් කොට දන්වත්. ඔබ ආදී කල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පයඛිවසානකල්‍යාණ කොට සාරී කොට සවාඤ්ජන කොට කෙවල පරිපූණ් කොට දහම් දෙසත්. පිරිසුදු බඹසර පවසත්. එබඳු රහතුන්ගේ දක්මක් වේ නම් මැනවැ"යි. ඉක්බිති මියුලුනුවර වැසි බමුණුගැහැටියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹි කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කළයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ එකත්පස් වැ හුන්හ. කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් හමුවෙහි නම්ගොත් අස්වා එකත්පස් වැ හුන්හ. කෙනෙක් තුෂ්ණිභූත වැ එකත්පස් වැ හුන්හ.

බ්‍රහ්මාණු බමුණු : "සැහැකුලසුන් සැහැකුලින් පැවිදි වූ ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මියුලු නුවරට වැඩිසේක් මියුලුනුවර මුවදෙව් අඹඋයනෙහි වැඩවෙසෙති"යි. ඇසුයේ මැ යි. එසඳ බ්‍රහ්මාණු බමුණු බොහෝ මණෙවුවන් හා සමග මුවදෙව් අඹ උයන් කරා ගියේ. ඉක්බිති බ්‍රහ්මාණු බමුණුහට අඹඋයන්නුදුරෙහි දී තෙල සිත් වී : "මම කැල මැ නො දන්වන ලද්දෙහි මහණ ගොයුමන් දක්නට එළැඹෙමි නම් තෙල මට නො නිසි යැ" යනු යි. එසඳ බ්‍රහ්මාණු බමුණු එක්තරා මාණවයකු ඇමැති : "මාණවකය තෝ එව. මහණ ගොයුමන් කරා එළැඹව. එළැඹි මා බසින් මහණ ගොයුමන්ගේ අතීන් අල්පාබාධ අල්පාතඬක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුචිහරණ පුළුවන් : "හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මාණු බමුණු හවත් ගෞතමයන් අතීන් නිරාබාධ නිරාතඬක සැහැල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුචිහරණ පුළුවනි" කියා යි. මෙසේත් කියව : "හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රහ්මාණු බ්‍රාහ්මණ ජිණ් යැ වෘද්ධ යැ මහලු යැ බොහෝ කල් ගැළව් යැ. පස්වීම වයසට පැමිණියේ යැ, උපතීන් එක්සියව්සිහැවිරිදි යැ, නිසණ්ඩු කෙටුහඟක්නු සහිත ශික්ෂානිරුක්ති සහිත ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර ගියේ යැ-පද හදරන්තේ යැ තදවණේෂ ව්‍යාකරණ හදරන්තේ යැ. ලෝකායතමාපුරුෂලක්ෂණ, යෙහි පරිපූරකාරී යැ. මියුලු නුවර යම් තාක් බමුණුගැහැටියෝ වෙසෙත් ද, ඔවුනතුරින් බ්‍රහ්මාණු බ්‍රාහ්මණ භොගයෙන් අග්‍ර ය'යි කියනු ලැබේ. 'බ්‍රහ්මාණු බ්‍රාහ්මණ ඔවුනතුරින් වෙදයෙන් අග්‍ර යැ'යි කියනු ලැබේ. 'බ්‍රහ්මාණු බ්‍රාහ්මණ ඔවුනතුරින් ආයුෂ හා යසසිනුදු අග්‍ර යැ'යි කියනු ලැබේ. හේ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දක්නා කැමැත්තේ යැ"යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං භොති ඛො සො මාණවකො බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිස්සුතො යෙන හගවා තෙනුපසංඛකම්. උපසංඛකම්භො හගවතා සද්ධිං සලොමදි, සලොමදනිතං කථං සාරුණීයං විතීසාරෙතො එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඩිත්තො ඛො සො මාණවකො හගවන්තං එතදවොච: බ්‍රහ්මායු භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො හවන්තං ගොතමං අප්පාඛාධං අප්පාඛකිතං උහුට්ඨානං ඛලං එයුචිතාරං පුච්ඡති. බ්‍රහ්මායු භො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො ජිණේණො-පෙ-ලොකායතමිහාපුරිසලක්කණේසු අනවයො. යාවතා භො බ්‍රාහ්මණගහපතිකා මිට්ඨායං පටිවසන්ති, බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අග්ගමක්ඛායති යදිදං භොගෙති. බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අග්ගමක්ඛායති යදිදං මනෙතති. බ්‍රහ්මායු තෙසං බ්‍රාහ්මණො අග්ගමක්ඛායති යදිදං අයුතා චෙව යසයා ව. සො භොතො ගොතමස්ස දස්සනකාමො'ති.

‘යස්සදුති මාණවක, බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො කාලං මිඤ්ඤති’ති.

අථ ඛො සො මාණවකො යෙන බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසංඛකම්. උපසංඛකම්භො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: ‘කතාවකාසො ඛො හවං සමණෙන ගොතමෙන, යස්සදුති හවං කාලං මිඤ්ඤති’ති.

අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසංඛකම්. අද්දසා ඛො සා පරිසා බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණං දුරතොච අහච්ඡන්තං, දිස්වාන අථ නං¹ ඕකාසමකාසි යථා තං ඤාතස්ස යසස්සිනො. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො තං පරිසං එතදවොච: අලං භො, නිසිද්දං තුලෙහ සකෙ අසනෙ, ඉධාහං සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ නිසිදිස්සාමිති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසංඛකම්. උපසංඛකම්භො හගවතා සද්ධිං සලොමදි. සලොමදනිතං කථං සාරුණීයං විතීසාරෙතො එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො හගවතො කායෙ ආතනිංස මහාපුරිසලක්කණොති සමනෙතසි. අද්දසා ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො හගවතො කායෙ ආතනිංස මහාපුරිසලක්කණොති, යෙභුගොසං ධපෙතො දො දථිසු මහාපුරිසලක්කණේසු කඛති විචිකිච්ඡති නාඤ්චුවචිති න සමපසිදති, කොසොතිතෙ ව චන්ද්‍රග්ගො පහුතජ්ඣතාය ව. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං ගාථාති අජ්ඣතාසි:

‘යෙ මෙ ආතනිංසාති සුතා මහාපුරිසලක්කණො,
දුචෙ තෙසං න පස්සාමි භොතො කායසමිං ගොතමි.

කච්චි කොසොතිතං භොතො චන්ද්‍රග්ගං නරුතතම,
නාරිසහනාම සමතො² කච්චි ජ්ඣා න රසසිකා³

කච්චි පහුතජ්ඣොසි? යථා තං ජාතියාමසෙ,
නින්නාමසෙතං තනුකං කඛං විතය තො ඉසෙ,

දිට්ඨධම්මතිත්තාය සමපරාය සුඛාය ව,
කතාවකාසා පුච්ඡන්තු⁴ යං කිඤ්චි අභිපස්සිත’නති.

1. { දිස්වාන ඕරමිත - මජ්ඣ.
දිස්වා ඕරමස්ස - සා.
දිස්වාන ඕරමස්ස - PTS.
2. නාරිසමානසමහරා - සිඤ්ඤ, මජ්ඣ.
3. { තදස්සිකා - සිඤ්ඤ.
{ න දස්සකා - මජ්ඣ.

4. { පුච්ඡම - සිඤ්ඤ.
{ පුච්ඡාම - මජ්ඣ., සා., PTS.

'එසේ යැ හවත්නි' යි ඒ මණෙටු බ්‍රහ්මාණු බමුණුහට පිළිවදන් දී භාග්‍යාවතුන් කරා එළැඹීමේ. එළැඹ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු යි කිව යුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් ඒ මණෙටු භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කී : "හවත් ගොයුමාණෙනි, බ්‍රහ්මාණු බ්‍රාහ්මණ හවත් ගොතමයන් අතින් නිරාබාධ නිරාතඩක සැඟල්ලු පැවැතුම් කායබල පහසුවිහරණ පුළුවනි. හවත් ගොතමයෙනි, බ්‍රහ්මාණු බමුණු ඒණ් යැ . . . ලොකායතමහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී යැ. මියුලු නුවර යම් තාක් බමුණුගැහැවියෝ වෙසෙත් ද, ඔවුනතුරෙහි 'බ්‍රහ්මාණු බමුණු භොගයෙන් අග්‍ර යැ' යි කියනු ලැබේ. ඔවුනතුරින් බ්‍රහ්මාණු බමුණු වෙදයෙන් අග්‍ර යැ' යි කියනු ලැබේ. බ්‍රහ්මාණු බමුණු ඔවුනතුරින් ආයුෂ හා යසසිතියු අග්‍ර යැ' යි කියනු ලැබේ. හේ හවත් ගොතමයන් වහන්සේ දක්නා කැමැත්තේ යැ' යි.

මාණවකය, එයට දන් බ්‍රහ්මාණු බමුණු කල් දන්නේ යැ' යි.

එසේ ඒ මණෙටු බ්‍රහ්මාණු බමුණු කරා එළැඹීමේ. එළැඹ බ්‍රහ්මාණු බමුණුහට තෙල කී : "හවත් ශ්‍රමණ ගොතම වීසින් කළ අවකාශ ඇත්තේ යැ, එයට දන් හවත් කල් දන්නේ යැ' යි.

එසේ බ්‍රහ්මාණු බමුණු භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීමේ. එ පිරිස බ්‍රහ්මාණු බමුණු දුර දී මැ එන්නා දුටු. දක ඉක්කිනි යසස්වී භද්‍රපුරුෂයකුට සෙයින් ඔහුට අවකාශ කළා. එසේ බ්‍රහ්මාණු බමුණු එ පිරිසට තෙල කී : "හවත්නි, කම් නැත, තෙපි සිය අස්තෙහි හිඳුව, මෙහි මම් මහණ ගොයුමන් වෙත හිඳිමි" යි. ඉක්කිනි බ්‍රහ්මාණු බමුණු භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීමේ. එළැඹ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සාරාණිය කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් බ්‍රහ්මාණු බමුණු භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ කයෙහි දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණු පිරික්සී. බ්‍රහ්මාණු බමුණු භාග්‍යාවතුන්ගේ කයෙහි දෙලකුණක් තබා දෙකිස් මහපුරිස් ලකුණු බෙහෙවින් දිට. මහපුරිස් ලකුණු දෙකක් (දක්නට) පතයි, සොයමින් වෙහෙසෙයි, සනිටුහනට නො යෙයි, (නො දක්මෙන්) නො පහදී. කෝෂාවහිතවස්ත්‍රභාග්‍යායෙහි ද ප්‍රභූතච්ඡේදවතායෙහි ද යන දෙකිස් යැ. ඉක්කිනි බ්‍රහ්මාණු බමුණු භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට ගාරායෙන් කී :

"ගොයුමාණෙනි, මා වීසින් යම් මහපුරිස් ලකුණු දෙකිසකැ' යි අසනලද ද ඔවුනතුරින් දෙකක් හවතුන්ගේ කයෙහි නො දක්මි.

නරොත්තමයෙනි, කිම හවත්තූගේ කෝෂාවහිතවස්ත්‍රභාග්‍යාය ඇද්ද? කිම ස්ත්‍රීලිංගයෙන් කියයුතු හුස්ව නො වූ චිත්තවා ඇද්ද?

කිම ප්‍රභූතච්ඡේද වෙහි ද? හවත් සංඛිටරයිනි, අපි යම් පරිදි එය දැනුමෝ නම් එ පරිදි තෙල තුනී දිව තෙරුව මැනැවැ. සැක දුරු කළ මැනැවැ.

යම් කිසිවක් පතනලද නම් එය කළ අවකාශ ඇතියමෝ ඵෙහලොකිකසුබය සඳහාත් පාරලොකිකසුබය සඳහාත් පුළුවනුමහ.

අථ ඛො හගච්ඡො ඵතදහොසි : ‘පස්සති ඛො මෙ අයං බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො ආතතීං මහාපුරිසලක්ඛණානි යෙභුසොන ධපෙතිං දො ආසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඛිති විජිත්ච්ඡති නාඨිඉව්චති න සමපසිදති කොසොභිතෙ ව චන්දග්ගා පසුතජ්චතතාය වාති. අථ ඛො හගචා නථාරූපං ඉඤ්ඤාසංකප්පං අභිසංකප්පං. යථා අද්දස බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො හගච්ඡො කොසොභිතං චන්දග්ගං. අථ ඛො හගචා ජිව්හං නිත්තංමෙතිං උභොපි කණ්ණසොතානි අනුමසි පරිමසි¹, උභොපි නාසිකාසොතානි අනුමසි පරිමසි. කෙවලකම්පි² ලලාටමණ්ඩලං³ ජිව්හාය ඡාදෙයි⁴ අථ ඛො හගචා බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං ගාථාහි පච්චහාසි.

යෙ තෙ ආතතීංසානි සුතං මහාපුරිසලක්ඛණං,
ගබ්බෙ තෙ මම් කායසම්මං මා තෙ කඛිතාසු බ්‍රාහ්මණ.

අභිඤ්ඤායං අභිඤ්ඤායං භාවෙතබ්බඤ්ඤා භාවිතං,
පහාතබ්බං පභිතං මෙ තස්මා බුද්ධොස්මි බ්‍රාහ්මණ.

දිව්ඨධම්මනිත්තථාය සමපර්සය සුඛාය ව,
කතාවකාසො පුච්ඡස්ස යං කිඤ්ච අභිපජ්ඣතනති.

අථ ඛො බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ඵතදහොසි : ‘කතාවකාසො ඛොච්ඡි සම්මණෙන ගොතමෙන. කිත්තු ඛො අහං සම්මං ගොතම්. පුච්ඡෙය්‍යං දිව්ඨධම්මිකං වා අන්ධං සමපර්සිකං වාති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස ඵතදහොසි : ‘කුමලො ඛො අහං දිව්ඨධම්මිකානං අන්ධානං අඤ්ඤාපි මං දිව්ඨධම්මිකං අන්ධං පුච්ඡනති. යත්තුතාහං සම්මං ගොතම්. සමපර්සිකඤ්ඤාච අන්ධං පුච්ඡෙය්‍ය’නති. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො හගච්ඡතං ගාථාහි අජ්ඣහාසි.

‘කථං හො⁵ බ්‍රාහ්මණො හොති කථං භවති වෙදගු,
තෙවිජේ⁶ හො කථං හොති සොත්ථිගො⁷ කිත්ති චුච්චති.
අරහං හො කථං හොති කථං භවති කෙවලී,
ඉතිච්චි⁸ හො කථං හොති බුද්ධො කිත්ති පචුච්චති’ති.

අථ ඛො හගචා බ්‍රහ්මායුං බ්‍රාහ්මණං ගාථාහි පච්චහාසි.

‘පුබ්බෙතිව්‍යංගං යො වෙදී සත්ථාපායඤ්ඤා පස්සති,
අපො ජාතිකයං පතොතා අභිඤ්ඤා වොසිතො ඉති.

විත්තං විසුඤ්ඤා ජානාති ඉත්තං රාගෙහි සබ්බසො,
පභිත ජාතිමරණො බ්‍රහ්මචරියස්ස කෙවලී
පාරගු සබ්බධම්මානං බුද්ධො තාදි පචුච්චති’ති.

1. පරිමසි - මර්සන, ස්පර්ශ, PTS.

2. කෙවලකම්පි - PSS. කෙවලකම්ප - ස්පර්ශ.

3. ලලාටමණ්ඩලං - මර්සන, ස්පර්ශ, PTS.

4. පච්ඡාදෙයි - PTS.

5. සොත්ථිගො - සිඤ්ඤා, PTS

6. කථං ඛො - මර්සන.

7. ඉති ව - සිඤ්ඤා, මර්සන, ස්පර්ශ, PTS.

එසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත් වී : “මේ බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ මා ගේ දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු බෙහෙවින් දෙකක් තබා දක්නේ යැ මහපුරිස් ලකුණු දෙකෙක ආකාචිකා කෙරෙයි, විවික්ඛසා කෙරෙයි, සතිවුහන් නො කෙරෙයි, සම්ප්‍රසාද නො කෙරෙයි. කොෂාවතිතවස්ත්‍රග්‍රහායෙහි හා ප්‍රභූතජීවිතායෙහි යි. එසේ බුදුහු යම්සේ බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කොෂාවතිතවස්ත්‍රග්‍රහාය දිව් නම් එබඳු ඉභ්‍රහයක් කොළේ. ඉක්බිති බුදුහු දිව නොද දෙකන්සිද්ධ අනුමඬ පරිමඬ කළහ, දෙනාහැසිද්ධ අනුමඬ පරිමඬ කළහ, සියලු නළල්මඬල ද වැසූහ. ඉක්බිති බුදුහු බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණට භාරායෙන් මෙසේ වදළහ :

“බ්‍රහ්මණ තොප වීසින් දෙතිසකැ”යි යම් මහපුරිස්ලකුණු කෙනෙක් අසනලදහු නම් එහැම මා ගේ කයෙහි වෙයි. තොපට නහමක් සැක වේවා.

බ්‍රහ්මණ මා වීසින් දතයුත්ත දන්තාලද, භාවිතව්‍යය භාවිත යැ, ප්‍රභාතව්‍යය ප්‍රභාණය කරන ලද, එහෙයින් බුද්ධ වෙමි.

ඉහත්මයෙහි භික්‍ෂ්‍යට ද පරලෙව්හි සුඛයට ද කළ අවකාශ ඇතියම්හ, යම් කිසිවක් පතනලද නම් එය පුළුවන්”යි.

එසේ බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණට තෙල සිත් වී : “ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වීසින් කළ අවකාශ ඇතියෙමි. මම කුමක් මහණ ගොයුමන් අතින් පුළුවන්හොම ද? ථෙහලොකික අරිය හෝ යැ පාරලොකික අරිය හෝ යැ”යි. ඉක්බිති බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණට තෙල සිත් වී : “මම වූකලි දාෂටධාර්මිකාරියෙහි කුශලයෙමි, අනායෝ ද මා අතින් දාෂටධාර්මිකාරිය පුළුවසිති. මම මහණ ගොයුමන් අතින් සාම්පරාධිකාරිය පුළුවන්හොම නම් මනා මැ හු”යි. ඉක්බිති බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාරායෙන් තෙල කී :

“හවත්ති, කිසෙයින් ‘බ්‍රාහ්මණ’ වේ ද, කිසෙයින් වෙදගු වේ ද, කිසෙයින් ‘ශ්‍රේෂ්ඨදා වේ ද, කවරෙක් ‘සොත්තිය’යි කියනු ලැබේ ද?”

හවත්ති, කිසෙයින් අරහත් වේ ද, කිසෙයින් ‘කෙවලි’ (සකලගුණසම්පන්න) වේ ද, කිසෙයින් ‘වුත්ති’ වේ ද, කවරෙක් ‘බුද්ධ’යි කියනු ලැබේ ද?” යි.

එකල්හි බුදුහු බ්‍රහ්මායු බ්‍රහ්මණට භාරායෙන් පිළිතුරු වදළහ :

“යමෙක් පුරිතිව්‍යය දන්තේ ද, (දිවැසින්) ස්වරියක් අපායක් දකී ද, යළි ජාතිකයට පැමිණියේ ද, (අර්හදඤ්ඤායෙන්) අභිජානන කොට අවිශ්‍යනයට පැමිණියේ ද, (අර්හත් ඤා සම්බ්‍යාන) වුත්තිභාවයෙන් සමන්වාගත වූයේ ද.

සම්ප්‍රකාරයෙන් රාගයෙන් මිදුණු (එහෙයින් මව) විඤ්ඤ වූ සිත දතී ද, ප්‍රභීණ වූ ජාති හා මරණ ඇත්තේ ද, සියලු සිව්මහබ්බසර ඇත්තේ ද, සියලු (ලොව්ලොවුතුරු) දහවුත්තේ පාරයට ගියේ ද, එ බඳු පුද්ගල ‘බුද්ධ’යයි කියනු ලැබේ” යයි.

එවං වුතෙන බ්‍රහ්මයු බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසඛිතං කරිතා හගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීනා හගවතො පාදානි ඡ්ඛිකේන ච පරිවුඛති. පාණ්ණිති ච පරිසම්බාහති. නාමිඤ්ච සාවේති : බ්‍රහ්මයු චාහං¹ හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණො, බ්‍රහ්මයු චාහං¹ හො ගොතමි බ්‍රාහ්මණො² ති. අථ ඛො සා පරිසා අච්ඡරිසඛිගුහචිත්තා ජාතා අහොසි : ‘අච්ඡරිසං චත හො, අබ්බුතං චත හො, සමණස්ස මිහිඳුකතා මහානුභාවතා.³ යත්‍රාහි නාමාසං බ්‍රහ්මයු බ්‍රාහ්මණො ඤාතො යසස්සි එවරුපං පරම-නිපච්චකාරො⁴ කරිස්සන්ති’ති.

අථ ඛො හගවා බ්‍රහ්මයුං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච : ‘අලං බ්‍රාහ්මණ, උට්ඨාස, නිසිද නිං සකෙ අාසනෙ, යතො තෙ මසි චිත්තං පසන්න’න්ති. අථ ඛො බ්‍රහ්මයු බ්‍රාහ්මණො උට්ඨාසිතා සකෙ අාසනෙ නිසිදි.

අථ ඛො හගවා බ්‍රහ්මයුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස අානුපුබ්බිකථං කථෙසි. සෙය්‍යපීදං : ‘දනකථං සිලකථං සග්ගකථං කාමානං අාදීනවං ඕකාරං සඛිකිලෙසං නෙක්ඛමේම අානිසංසං පකාසෙසි යද්ද හගවා අඤ්ඤාසි බ්‍රහ්මයුං බ්‍රාහ්මණං කල්‍යාණිත්තං ඡුද්ධිත්තං විනිවරණිත්තං උදග්ගාණිත්තං පසන්නාණිත්තං, අථ යා බුද්ධානං සංඡුක්ඛාසිකා ධම්මදෙසනා තං පකාසෙසි දුක්ඛං සඡීදයං නිරෝධං මග්ගං. තෙය්‍යථාපි නාම සුඤ්ඤං වත්ථං අපගතකාලකං සම්මදෙව රජනං පතීගණෙය්‍ය, එවමේවං බ්‍රහ්මයුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තස්මිඤ්ඤෙව අාසනෙ විරජං විතම්භං ධම්මචක්ඛුං උදපාදි, යං කිඤ්චි සඡීදයධම්මං සබ්බං තං නිරෝධධම්මන්ති. අථ ඛො බ්‍රහ්මයු බ්‍රාහ්මණො දිට්ඨධම්මො, පත්තධම්මො, විදිතධම්මො, පරිසොගාලාධම්මො තිණණච්චිකිචේජා විගතකථඛිකථො වෙසාරජ්ජපානෙතා අපරපච්චයො සඤ්ඤාසනෙ හගවන්තං එතදවොච : “අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නික්ඛාජ්ජනං වා උක්ඛාජ්ජෙය්‍ය. පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලාස්ස වා මග්ගං අාපිකේය්‍ය, අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය ‘චක්ඛුමන්තො රුපානි දක්ඛින්ති’ති. එවමේවං හොතා ගොතමේන අනෙකපරිසායෙන ධම්මො පකාසිතො එසාහං හගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඛිකඤ්ච, උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣත්තෙය්‍ය පාණ්ණපෙතං සරණඛතං. අධිවාසෙතු ච මෙ හවං ගොතමො ඥාතතාය හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසඛෙය්‍යා”ති. අධිවාසෙසි හගවා තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො බ්‍රහ්මයු බ්‍රාහ්මණො හගවතො අධිවාසනං විදිති උට්ඨා-යාසනා හගවන්තං අතිවාදෙති පදක්ඛිණං කති පක්ඛාමි. අථ ඛො බ්‍රහ්මයු බ්‍රාහ්මණො තස්සා රතතීයා අච්චයෙන සකෙ නිවේසනෙ පණ්ණිතං ඛාදනීයං භොජනීයං පරියාදපෙති හගවතො කාලං අාරොවාපෙසි : කාලො හො ගොතමි, නිධිතං හත්ත’න්ති. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්ත-සමයං නිවාසෙති පත්තච්චිරං අාදය යෙන බ්‍රහ්මයුස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවේසනං තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිති පඤ්ඤානෙතා අාසනෙ නිසිදි.

1. { බ්‍රහ්මයු අහං - මජ්ඣං,
බ්‍රහ්මයාහං - ස්‍යා, PTS.
2. සමණස්ස මිහිඳුකතා මහානුභාවතා - මජ්ඣං, උභයං.
3. { පරමනිපච්චාකාරං - සිඤ්ඤා,
පරමං නිපච්චාකාරං - ස්‍යා.

මෙසේ වදන කල්හි බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මයක් නැති උතුරුසහ ඵකස් කොට පෙරෙවැ භාගාවතුන් වහන්සේගේ පාසඟුරයෙහි හිසින් වැදවැටී භාගාවතුන් වහන්සේ ගේ පාසඟුරවන් මුළුතුණු සිඹී. අතිතුණු සම්බාහන කෙරෙයි; "හවත් ගොයුමාණෙනි, මම බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මයෙමි, හවත් ගොයුමාණෙනි, මම බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මයෙමි"යි නමුණු අස්වයි. එසඳ එ පිරිස අස්වයා අදහන සිත් ඇති වූ : "හවත්හි අස්වයා යැ, හවත්හි අදහන යි, මහණක්හුගේ මහත් සෘද්ධියක් බලව, මහත් අනුභාවයක් බලව. යම් කරුණෙක්හි ලා ප්‍රකට වූ යසස් ඇති මේ බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මය මේ වත් පරමනිපතාකාරයක් කෙරේ"යි.

එසඳ බුදුහු බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මයට තෙල වදන : බ්‍රහ්ම කම් නැත, නැති සිටුව, තෙපි සිය අස්තෙහි හිඳුව, මා කෙරෙහි තොප ගේ සිත් පහන් හෙයින්"යි. එකල්හි බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මය නැති සිය අස්තෙහි හින.

ඉක්බිති බුදුහු බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මයට අනුපූර්වකරා වදන. ඒ කෙසේ යැ යත් : දනකරා යැ ගීලකරා යැ ස්වර්ගකරා යැ කාමයන් ගේ ආදීනව යැ සංක්ලේශයන්ගේ ලාමක බව හා නෛෂ්ට්‍රමයෙහි අනුසස් ප්‍රකාශ කළහ. යම් කලෙක බුදුහු බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මය අරොග සිත් ඇතියහු මෘදු සිත් ඇතියහු වීගත නිවරණ සිත් ඇතියහු ඔදවැඩි සිත් ඇතියහු පහන්සිත් ඇතියහු බව දන්සේක් ද එකල්හි බුදුවරුන්ගේ යම් සාමුක්කංසික (සිවසස්) ධර්මෝභ්‍යාසවත් වේ ද, එ අනුම ප්‍රකාශ කළහ : දුටු යැ සමුදය යැ නිරෝධ යැ මාරි යැ යි. යම්සේ නම් පහවැ ගිය කරපැහැ ඇති ගුද්ධ වස්ත්‍රයක් මොනොවට රදන් ගන්නේ ද එසෙයින් මැ බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මයට එ අස්තෙහි දී මැ 'යම් කිසි සමුදය ධර්මයක් ඇද්ද, එ හැම නිරොධස්වභාවය ඇතැ'යි පහ වැ ගිය (රාගාදී) රජස් ඇති පහ වැ ගිය (රාගාදී) මල ඇති දහම් ඇස උපත. ඉක්බිති බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මය දක්නාලද (ලොවුතුරු) දහම් ඇති වැ පැමිණි දහම් ඇති වැ දන්නා ලද දහම් ඇති වැ බැසගත් දහම් ඇති වැ තරණය කළ විවිකිත්සා ඇති වැ පහ වැ ගිය සැක ඇති වැ වීරොද බවට පැමිණියේ ශාස්තෘශාසනයෙහි පරප්‍රත්‍යය රහිත වූයේ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "හවත් ගොයුමාණෙනි ඉතා කාන්ත යැ, හවත් ගොතමයෙනි ඉතා කාන්ත යැ. හවත් ගොයුමාණෙනි, යම්සේ යටිහුරු කළ දයක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ වීවර කරන්නේ ද, මුළු වූවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්නා'යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ හවත් ගොයුමාණන් වීසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද. තෙල මම හවත් ගොතමයන් ද දහම් ද බික්සහන ද සරණ කොට යෙමි. හවත් ගොතමයෝ මා අද පටන් කොට දිව් හිම කොට සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරත්වා. හවත් ගොතමයෝ බික්සහන හා සමග සෙට මා ගේ බත ද ඉවසත්ව"යි. බුදුහු තුෂ්ණිමාවයෙන් ඉවැසුහ.

එසඳ බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මය භාගාවතුන් වහන්සේගේ අධිවාසනය දන හුනස්තෙන් නැති භාගාවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට බැස ගියේ. ඉක්බිති බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මය එ රැස ඇවැමෙන් සිය නිවෙස්තෙහි ප්‍රණීත බාදාහොජා පිළියෙල කරවා 'හවත් ගොතමයන් වහන්ස, බත නිමියේ යැ, වඩනට කලැ'යි භාගාවතුන් වහන්සේට කල් දන් වී. එසඳ බුදුහු පෙරවරු සමයෙහි හැදපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන බ්‍රහ්මය බ්‍රහ්මයන් නිවෙස්ත කරා එළැඹියහ. එළැඹි පැනැවූ අස්තෙහි බික්සහුන්

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සඤ්ඤා භික්ඛුසංඝො. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො සත්තාහං බුද්ධිපමුඛං භික්ඛුසංඝං පණ්ණාසො ඛාදායොසො හොජායොසො සහසරං සත්තපොසංඝං සම්පවාරෙයි. අථ ඛො හහවා නංගං සත්තාහංගං අවුච්ඡොසො විදෙහෙසු වාටිකං පක්කාමි. අථ ඛො බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො අවුරපක්කන්තංගං හහවතො කාරම්කාමි.

අථ ඛො සම්බුද්ධො භික්ඛු යොසො හහවා තෙහුපසංඝමිංසු. උපසංඝමිංසො හහවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තං ඛො තෙ භික්ඛු හහවන්තං එතදවොචුං : ‘බ්‍රහ්මායු හන්තො, බ්‍රාහ්මණො කාරුකන්තො, නංගං කා හති, කො අභිසම්පරායො’ති.

පණ්ණාසො භික්ඛුවො, බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණො, පච්චපාදි ධම්මංගානුධම්මං න ව මිථ ධම්මාධිකරණං විහෙසෙයි. බ්‍රහ්මායු භික්ඛුවො, බ්‍රාහ්මණො පණ්ණාසො ඔරුංගාභියානං සංඝොද්දරානං පටික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තථ පටිනිබ්බාසි අනාවන්තිධම්මො, තස්මා ලොකාති.

ඉදම්මොච හහවා. අත්තමන්තො තෙ භික්ඛු හහවතො ගාසිතං අභිනංසුන්ති.

බ්‍රහ්මායුසුතං පඨමං.

හා සමග වැඩහුන්න. ඉක්බිති මුහුමායු බමුණු සත්‍යයක් මුළුල්ලෙහි බුදුසාමොක් ඩික්සතුන් ප්‍රණීත බාදායෙන් හෝරායෙන් සියතීන් සැකැප්වී, පැවැරී. එකල බුදුහු එ සත්‍යවස ඇවැමෙන් විදෙහදනාවියෙහි වාරිකාවට නික්ම වැඩියහ. ඉක්බිති මුහුමායු බමුණු බුදුන් නික්ම ගිය නොබෝ කල්හි කලුරිය කෙළේ.

එසඳු බොහෝ හික්කුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් වැ හුන්න. එකත්පස් වැ හුන් ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීහු : වහන්ස, මුහුමායු බමුණු කලුරිය කෙළේ. ඔහුගේ ගතිය (උපත) කවර? (හේ) පරලෙවිහි කවරෙක් වේද?''යි.

මහණෙනි, මුහුමායු බමුණු පණ්ඩිත යැ, ධම් (අර්හත්මාඛ)යාගේ අනුධම් (යට තුන්මහ පල) යට පිළිපන්නේ යැ. ධම්හෙතුයෙන් මා නො ද වෙහෙයි. මහණෙනි, මුහුමායු බමුණු පඤ්ච ඔරමභාගීය සංයොජනයන් කෘය වීමෙන් ඒ සුදුවස් බම්ලොවැ පිරිනිවේනසුදු වැ එ ලොවින් පෙරළා නො එන සැහැවී ඇති වැ ඔපපාතික වේ''යි.

බුදුහු මෙය වදළහ. සතුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිනන්දනා කළහ''යි.

පළමු වැනි මුහුමායු සුත්‍ර යි.

2. 5. 2

සෙල සුඛය

එවිට මේ සුඛය : එක සමය හඟවා අඛණ්ඩතාවයෙන් වාරික වර මානෝ මහතා භික්ෂුසමයෙහි සද්ධි අඛණ්ඩතාවයෙහි භික්ෂුසමයෙහි, යන අපණ නාම අඛණ්ඩතාවය නිශ්චය වැඩවැටි. අනෙකුත් බොහෝ කෙණියෝ ජරිලෝ සමයේ බල හෝ ගොතමෝ සකෘතයෝ සකෘතයෝ පබ්බතෝ අඛණ්ඩතාවයෙන් වාරික වර මානෝ මහතා භික්ෂුසමයෙහි සද්ධි අඛණ්ඩතාවයෙහි භික්ෂුසමයෙහි අපණ අනුපයනෝ. තම බොහෝ පන හඟවනා ගොතමෝ එවිට කලාණෝ කිසිකිසිදු අඛණ්ඩතාවය : ‘ඉතිපි සො හඟවා අරහං සමාසමයෙහි විජ්ජාචරණ-සමපනෝ සුඛයෝ ලොකවිදු අනුපයනෝ පුරිසදමසාරපි සත්ථ දෙවමනුස්සානං බුද්ධෝ හඟවාති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුගමකං සසාමණ්ඩලයෙහි පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිසංඝ සමුගමකං පවෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකලාණං මජ්ඣිකාකලාණං පරියොසානකලාණං සාත්ථං සමාසංඝං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඛං බුභුච්චියං පකාසෙති. සාධු බොහෝ පන තථාචාර්යානං අරහතං දස්සනං ගොතී’ති.

අප බොහෝ කෙණියෝ ජරිලෝ යන හඟවා තෙත්පසකමි. උපසකමිතිය හඟවනා සද්ධි සමයෙහි. සමයෙහිකම සමාසංඝයෝ විජ්ජාචරණ, එකමනා නිසිදි. එකමනා නිසිනා බොහෝ කෙණියෝ ජරිලෝ හඟවා ධම්මයා කපාය සංඝසංඝ සමාදපෙසි සමුගමකෙසි සමපනංසෙසි. අප බොහෝ කෙණියෝ ජරිලෝ හඟවා ධම්මයා කපාය සංඝසංඝයෝ සමාදපිතෝ සමුගමකෙසි සමපනංසෙසි හඟවනා එතදවොච : ‘අභිවාසෙතු මේ හවං ගොතමෝ සාධනාය හතනං සද්ධි භික්ෂුසමයෙහි’ති.

එවිට වුද්ධෙහි හඟවා කෙණියෝ ජරිලෝ එතදවොච : මහා බොහෝ කෙණියෝ, භික්ෂුසමයෝ අඛණ්ඩතාවයෙහි භික්ෂුසමයෝ. තිසාරු බොහෝ බුද්ධයෝ අභිපාසකෝ’ති. දුතියමි බොහෝ කෙණියෝ ජරිලෝ හඟවනා එතදවොච : ‘තිසාරු හෝ ගොතම, මහා භික්ෂුසමයෝ, අඛණ්ඩතාවයෙහි භික්ෂුසමයෝ, අහසාරු බුද්ධයෝ අභිපාසකෝ, අභිවාසෙතු මේ හවං ගොතමෝ සාධනාය හතනං සද්ධි භික්ෂුසමයෙහි’ති. දුතියමි බොහෝ හඟවා කෙණියෝ ජරිලෝ එතදවොච : ‘මහා බොහෝ කෙණියෝ, භික්ෂුසමයෝ අඛණ්ඩතාවයෙහි භික්ෂුසමයෝ. තිසාරු බොහෝ බුද්ධයෝ අභිපාසකෝ’ති, තුතියමි බොහෝ කෙණියෝ ජරිලෝ හඟවනා එතදවොච : ‘තිසාරු හෝ ගොතම මහා භික්ෂුසමයෝ, අඛණ්ඩතාවයෙහි භික්ෂුසමයෝ. අහසාරු බුද්ධයෝ අභිපාසකෝ, අභිවාසෙතු මේ හවං ගොතමෝ සාධනාය හතනං සද්ධි භික්ෂුසමයෙහි’ති. අභිවාසෙසි හඟවා තුණ්හිතාවෙහි

2. 5. 2

සේල සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ අභිගුත්තරාප නම් ද්‍රාව්‍යෙහි අධිතෙළෙස්සල්පියක් පමණ මහත් වූ ඛික්ඛුන් හා සමග සැරිසරන සේක් අභිගුත්තරාපදනවු වැසියන්ගේ ආපණ නම් නියමිතම කරා වැඩිසේක. කේණිය ජට්‍රිල තෙල යසගී ඇයි : “භවත්ති, සැහැසුන් සැහැසුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ මහණ ගොයුම්හු අධිතෙළෙස්සල්පියක් පමණ මහත් වූ ඛික්ඛුන් හා සමග අභිගුත්තරාප නම් ද්‍රාව්‍යෙහි සැරිසරන සේක් ආපණ නම් නිගමයට පැමිණියහ. ඒ භවත් ගොයුමාණන්ගේ කළු මෙ වත් කලණ යසගී උස් වැ නැඟිණ : “මෙ කරුණුදු ඒ භාග්‍යාවත්තු අර්හත්හ, සමාක් සමබුද්ධයහ, විද්‍යාවරණසම්පත්තයහ, සුගත්හ, ලොකවිද්හ, අනුක්තර පුරුෂදමා සාරට්ඨ, දෙව්චිත්තසුතට ශාස්තෘහ, බුද්ධයහ, භාග්‍යාවත්හ”යි. ඔබ දෙව්ලෝ සහිත මරලෝ සහිත බබ්ලෝ සහිත මෙ ලොව ද, මහණබමුණන් සහිත දෙව්චිත්තසුත් සහිත ප්‍රජාව ද තමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති. ඔබ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චාත්තකල්‍යාණ කොට අර්ථ සහිත වූ ව්‍යාජ්ජන සහිත වූ දහම් දෙසති. සියල්ල පිරිසුන් පිරිසුදු බබ්සර පවසති. එ වත් රහතුන්ගේ දක්ම මනා මැ නු”යි.

එසඳ කේණිය ජට්‍රිල භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණේ. එළැඹ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු කලතුරුහි සිහිකටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. බුදුහු එකත්පස් වැ හුන් කේණිය ජට්‍රිලයාහට දහැමි කරායෙන් කරුණු දක්වූහ, සමාදාන් කරවූහ, තෙද ගැන්වූහ, ප්‍රහම් කරවූහ. ඉක්බිති කේණිය ජට්‍රිල භාග්‍යාවතුන් විසින් දහැමි කරායෙන් කරුණු දක්වන ලද්දේ සමාදාන් කරවන ලද්දේ මොනොවට තෙද ගන්වන ලද්දේ සම්ප්‍රහම් කරවන ලද්දේ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කී : “භවත් ගොතමයෝ ඛික්ඛුන් හා සමග සෙට මා ගේ බත ඉවසන සේක්ව”යි.

මෙසේ කී කල්හි බුදුහු කේණිය ජට්‍රිලහට තෙල වදළහ : “කේණියෙනි, ඛික්ඛහු මහත්හ, අධිතෙළෙස්සල්පියක් මහණහු ය, කොයිත් බමුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්නයෙහි”යි. දෙවනවට ද කේණිය ජට්‍රිල භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “භවත්-ගොයුම් ගොතුව, අධිතෙළෙස්සල්පියක් පමණ ඛික්ඛහන මහත් වුව ද, මයිත් බමුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වුව ද භවත් ගොතමයන් වහන්සේ සෙට මාගේ බත ඛික්ඛහන හා සමග ඉවසන සේක්වා, දෙවනවට ද භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ කේණිය ජට්‍රිලයාහට තෙල වදළ සේක : “කේණියෙනි, ඛික්ඛහු බොහෝහ, අධිතෙළෙස්සල්පියක් මහණහු ය, කොයිත් බමුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්නයෙහි”යි. තෙවනවට ද කේණිය ජට්‍රිල භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “භවත් ගොයුම් ගොතුව, අධිතෙළෙස්සල්පියක් පමණ ඛික්ඛහන බොහෝ වුව ද මයිත් බමුණන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වුව ද භවත් ගොතමයන් වහන්සේ සෙට මා ගේ බත ඛික්ඛහන හා සමග ඉවසන සේක්ව”යි. භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමාචයෙන් ඉවසු සේක.

අථ ඛො කෙණ්ඨො ජරිලො හගවතො අධිවාසනං විදිතො උට්ඨායාසනා යෙන සකො අස්සමො තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතො මිත්තාමච්චි සුද්ධිසාලොගිතො අමනෙතාසි: සුණ්ණානු මෙ භොනෙතා මිත්තාමච්චි: සුද්ධිසාලොගිතා, සමණො මෙ ගොතමො නිමනතිතො ඥානනාය හතතං සද්ධිං හික්ඛුසංඝොන. යෙන මෙ කායවෙය්‍යාවටිකං¹. කරෙය්‍යාථා'ති. එවං භොති ඛො කෙණ්ඨස්ස ජරිලස්ස මිත්තාමච්චි: සුද්ධිසාලොගිතා කෙණ්ඨස්ස ජරිලස්ස පටිග්ගුනි: අපොකච්චෙ උග්ගිනාති ඛණ්ණති, අපොකච්චෙ කට්ඨාති එංලෙනති, අපොකච්චෙ භාජනාති ඛොවනති, අපොකච්චෙ උදකමණ්ණිකං පතිට්ඨාපෙනති, අපොකච්චෙ අංසනාති පඤ්ඤපෙනති, කෙණ්ඨො පන ජරිලො සාමඤ්ඤව මණ්ඩලමාලං පටියාදෙති.

තෙන ඛො පන සමයෙන සෙලො බ්‍රහ්මණො අපණෙ පටිවසති තිණණං වෙදනං පාරගු සතිසංඝසුකෙට්ඨනං සාකාරපාහෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදනො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයො. තිණි ව මාණවකසදාති මනෙත වාචෙති. තෙන ඛො පන සමයෙන කෙණ්ඨො ජරිලො සෙලො බ්‍රහ්මණෙ අභිපාසනො භොති. අථ ඛො සෙලො බ්‍රහ්මණො තිහි මාණවකසතෙහි පරිවුතො ජබ්‍යාවහාරං අනුවඛකමිමානො අනුවචරමානො යෙන කෙණ්ඨස්ස ජරිලස්ස අස්සමො තෙනුපසඛකමි. අද්දසා ඛො සෙලො බ්‍රහ්මණො කෙණ්ඨස්ස ජරිලස්ස අස්සමෙ අපොකච්චෙ උග්ගිනාති ඛණ්ණෙන, අපොකච්චෙ කට්ඨාති එංලෙනෙන, අපොකච්චෙ භාජනාති ඛොවනෙන, අපොකච්චෙ උදකමණ්ණිකං පතිට්ඨාපෙනෙන, අපොකච්චෙ අංසනාති පඤ්ඤපෙනෙන², කෙණ්ඨං පන ජරිලං සාමඤ්ඤව මණ්ඩලමාලං පටියාදෙතං. දිඤ්ඤාන කෙණ්ඨං ජරිලං එතදවොච: කිනතු භොතො කෙණ්ඨස්ස අවාහො වා හවිස්සති, විවාහො වා හවිස්සති, මහායඤ්ඤ වා පච්චුපට්ඨිතො, රුජා වා මාගධො සෙතියො තිමිහිසායෙ නිමිනතිතො ඥානනාය සද්ධිං බලකායෙනා'ති. න මෙ භො සෙල අවාහො හවිස්සති, නපි විවාහො හවිස්සති, නපි රුජා මාගධො සෙතියො තිමිහිසායෙ නිමිනතිතො ඥානනාය සද්ධිං බලකායෙන. අපි ව ඛො මෙ මහායඤ්ඤ පච්චුපට්ඨිතො. අපි භො සමණො ගොතමො සකාපුත්තො සකාකුලා පබ්බජිතො අඛුන්‍යාතරුපෙසු වාරිකං වරමානො මහතා හික්ඛුසංඝොන සද්ධිං අඛිකෙලසෙහි හික්ඛුසතෙහි අපණං අනුපාතො. නං ඛො පන හගවතං³ ගොතමො එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්‍යුක්කතො: 'ඉතිපි සො හගවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණසමාපන්නො සුගතො ලොකවිද්ද අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමිත්‍රස්සානං බුද්ධො හගවා'ති. සො මෙ නිමනතිතො ඥානනාය හතතං සද්ධිං හික්ඛුසංඝොනා'ති. බුද්ධොති භො කෙණ්ඨ වදෙසි, බුද්ධොති භො සෙල වදමි. බුද්ධොති භො කෙණ්ඨ වදෙසි, බුද්ධොති භො සෙල වදමි. බුද්ධොති භො කෙණ්ඨ වදෙසි, බුද්ධොති භො සෙල වදමි'ති.

අථ ඛො සෙලස්ස බ්‍රහ්මණස්ස එතදභොසි: භොසොපි ඛො එසො දුලලභො ලොකස්මිං යද්දං බුද්ධොති. අංගනාති ඛො පනස්සාකං මනෙතසු ආතතීංස මහාපුරිසලක්ඛණාති, යෙහි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දොව⁴ ගතියො හවනති අනඤ්ඤ සචෙ අහාරං අජ්ඣාචසති, රුජා භොති චක්කවත්ති ධම්මකො ධම්මරුජා වාතුරනොතො විජ්ජාච ජනපදථාවරිපපාතො සත්තරතනසමන්තාගතො. තස්සිමාති සත්තරතනාති හවනති. සෙය්‍යපීදං: චක්කරතනං හජීරතනං අස්සරතනං

1. කායවෙය්‍යාවටිකං - ස්‍යා.

2. පඤ්ඤපෙනෙන - මජ්ඣං.

3. හගවතං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. දොවෙව - මජ්ඣං.

එසඳු කේතිය ජට්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අධිවාසනාව ලැබ හුනන්නෙන් නැති සිය අසපුව කරා එළැඹියේ යි. එළැඹි මිත්‍රාමාත්‍යයන් හා නාසාලේන්‍යයන් ඇමැති : "හවත් මිත්‍රාමාත්‍යයන් හා නාසාලේන්‍යයෝ මබ්‍ස අසත්වා! මා වීසින් මහණ ගොයුම්හු සෙට බතට බික්සහන හා සමග නිමන්ත්‍රණ කරන ලදහ. එහෙයින් මට කායවතාවත් කරව"යි. "එසේ යැ හවත්නි"යි කේතිය ජට්ඨයාගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ නාසහලේන්‍යයෝ කේතිය ජට්ඨයාහට පිළිවදන් දී ඇතැම් කෙනෙක් උසුන් කණිනි, ඇතැම් කෙනෙක් දර පලනි, ඇතැම් කෙනෙක් බසුන් දෙවිනි, ඇතැම් කෙනෙක් දියසැළ පිහිටුවනි(තබ්බි) ඇතැම් කෙනෙක් අසුන් පතවනි. කේතිය ජට්ඨ වැළිත් තෙමේ මැ මණ්ඩලමාලය (පිළි මඩුව) පිළියෙල කරයි.

එසඳු සේලබ්‍රාහ්මණ ආපණ නම් නියමගම්හි වෙසෙයි : නිසන්ධුකෙටුහ සහිත ගික්භා නිරුක්ති සහිත ඉතිහාසය පස් වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයෙහි පාරයට ගියේ යැ. පද හා තදනා වාකරණ හදරනුයේ යැ, ලෝකායත මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී යැ' තුන්සියක් මාණවකයනට වේද හදරවයි. එසඳු කේතිය ජට්ඨ සේලබ්‍රාහ්මණ කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වෙයි. ඉක්බිති සේලබ්‍රාහ්මණ තුන්සියක් මණෙටුවන් වීසින් පිරිවරනලද්දේ ජඩ්ඝාචාරයෙහි සක්මන් කරනුයේ ඇවිදුනේ කේතිය ජට්ඨයාගේ අසපුව කරා එළැඹියේ යි. සේලබ්‍රාහ්මණ කේතිය ජට්ඨයාගේ අසපුවෙහි ඇතැම් කෙනෙකුත් උසුන් කණුවන් ඇතැම් කෙනෙකුත් දරපලනුවන් ඇතැම් කෙනෙකුත් බසුන් දේනාටුන් ඇතැම් කෙනෙකුත් දියසැළ තබනුවන් ඇතැම් කෙනෙකුත් අසුන් පතවනුවන්, කේතිය ජට්ඨ වැළිත් තමා මැ මණ්ඩලමාලය පිළියෙළ කරන්නා දුටුයේ යැ. දක කේතිය ජට්ඨයාහට තෙල කී : "කිම? හවත් කේතියහට ආවාහයෙක් හෝ වන්නේ ද, විවාහයෙක් හෝ වන්නේ ද, මහායාගයෙක් හෝ එළැඹිසිටියේ ද, මගධෙස්වර සේනියාබ්බිසාර රජ හෝ සෙට දවසට බලකාය හා සමග නිමන්ත්‍රණ කරන ලද ද?"යි. හවත් සේලයෙනි, මට ආවාහයෙක් නො වෙයි, විවාහයෙක් ද නො වෙයි, මගධෙස්වර සේනියා බ්බිසාර රජ හෝ සෙට දවසට බලකාය හා සමග නිමන්ත්‍රණ නො කරනලද, එතෙකු වත් මට මහායාගයෙක් එළැඹිසිටියේ යැ. හවත්නි, සැහැසුන් සැහැසුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ මහණගොයුම්හු ඇත, අභිකෙළෙස් යල්සියක් පමණ මහත් වූ බික්සහුන් හා සමග අභිගුත්තරාප ජනපදයෙහි සැවිසරන සේක් ආපණ නම් නියමගම්ට වැඩියහ. ඒ භාග්‍යවත් ගොයුම්ගොතුවන්ගේ මෙවන් කලණ යසගී උස් වැ නැඟිණි : මෙ කරුණිනුදු ඒ හගවත්හු අර්හත්හ, සමාක්සම්බුද්ධයහ, විද්‍යා වරණ සම්පන්නයහ, සුගත්හ, ලොකවිද්හ, අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථියහ, දෙවිච්ඡික්ඛනට ශාස්තෘයහ, බුද්ධයහ, හගවත්හ"යි. ඔබ මා වීසින් සෙට බතට බික්සහුන් හා සමග නිමන්ත්‍රණ කරනලදහ"යි. හවත් කේතියෙනි, 'බුද්ධ'යි කියෙහි, හවත් සේලයෙනි, 'බුද්ධ'යි කියමි. හවත් කේතියෙනි, 'බුද්ධ'යි කියෙහි, හවත් සේලයෙනි, 'බුද්ධ'යි කියමි. හවත් කේතියෙනි, 'බුද්ධ'යි කියෙහි, හවත් සේලයෙනි 'බුද්ධ'යි කියමි"යි.

එසඳු සෙල බ්‍රාහ්මණයාහට තෙල සිත් වී : "බුද්ධ" යන තෙල සෝභය පවා ලෝකයෙහි දුර්ලභ ය. අපගේ වේදයෙහි දෙතිස් මහාපුරුෂලක්ෂණයෝ ආවාහු ය. එ ලකුණෙන් සමන්වාගත මහපුරිස්භට ගතිහු දෙදෙනෙක් මැ වෙති. අන් ගතියෙක් නො වෙයි. ඉදින් ගිහිගෙයි වෙසේ නම් දහම් වූ ධර්මාපත් වූ සියුසයුරු හිමි කොට ඇති පෘථිවියට රික්තව වූ පසම්තුරන් දිනූ දහවූ තහවුරු සේ ලත් සත්රුවනින් සමන්වාගත වූ සක්විති රජ වෙයි. ඔහුට මේ සප්තරත්නයෝ පහළ වෙති : ඒ කෙසේ යැ යත් : "වසුරත්ත යැ හස්තිරත්ත යැ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මණ්ඩරතනං ඉඤ්ඤාතනං ගහපතිරතනං පරිනායකරතනමෙව සත්තමං. පරොසග්ගං ඛො පනග්ග පුත්තං හවිනති සුරා වීරඛතරාපා පරසෙනපාමිද්දනා. සො ඉමං පථවිං සාගරපරියන්තං අදණේන අසන්තෙහි ධම්මෙන අභිවිජ්ඣ අප්ඛාටිතති. සචෙ පන අගාරසමා අනගාරියං පඤ්ඤාති, අරහං භොති සම්මාසම්මුද්ධො ලොකෙ විවට්ඨව්ඤ්ඤා¹ කතං පන භො කෙණ්ඤි ඵතරහි සො හවිං ගොතමො විහරති අරහං සම්මාසම්මුද්ධො²ති. ඵචං චුත්තෙ කෙණ්ඤියො ජට්ඨෙය්‍ය දක්ඛිණං ඛාත්‍රං පග්ගහෙති. සෙලං බ්‍රාහ්මණං ඵතදභොච: යෙනෙසං භො සෙල නිලවනරාජ්³ති. අථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො තිති මාණවකසතෙහි සද්ධිං යෙන ගහව: තෙත්‍රපසඛකම්. අථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො තෙ මාණවකෙ අමනෙතයි: අපාසද්ද භොනෙතා අගච්ඡන්තු පාදෙ පාදං⁴ නික්ඛිපන්තා, දුරාසද්ද භි තෙ ගහවනෙතා සිභාව ඵකචරා, යද්ද චාහං භො සම්මණෙන ගොතමෙන සද්ධිං මනෙතය්‍යං, මා මෙ භොනෙතා අනතරතතරා කථං ඕපානෙථ, කථාපරියොසානං මෙ හවනෙතා අගමෙත්තු⁵ති.

අථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො යෙන ගහව: තෙත්‍රපසඛකම්. උපසඛකමිත්තා ගහවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාදතියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙති. ඵකමිත්තං නිසිදි, ඵකමිත්තං නිසිත්තො ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො ගහවතො කායෙ ආත්මිංස මහාපුරිසලක්ඛණාති සම්මනෙතයි⁶ අද්දසං ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො ගහවතො කායෙ ආත්මිංස මහාපුරිස- ලක්ඛණාති යෙභුයෙසන ධපෙති: අඛ, ද්විසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඛඛති විවික්ඛිත්ති නාඛිඤ්චිවති න සමපසිද්ධති, කොසොහිතෙ ව චන්ද්‍රගුණො පසුතජ්ඣතාය වා⁷ති. අථ ඛො ගහවතො ඵතදභොයි: පග්ගති ඛො මෙ අයං සෙලො බ්‍රාහ්මණො ආත්මිංස මහාපුරිසලක්ඛණාති යෙභුයෙසන ධපෙති: අඛ, ද්විසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු [කඛඛති විවික්ඛිත්ති නාඛිඤ්චිවති න සමපසිද්ධති, කොසොහිතෙ ව චන්ද්‍රගුණො පසුතජ්ඣතාය වාති. අථ ඛො ගහව: තථාරූපං ඉභාහිසඛාරං අභිසඛාසි යථා අද්දසං සෙලො බ්‍රාහ්මණො ගහවතො කොසොහිතං චන්ද්‍රගුණං. අථ ඛො ගහව: ජ්ඣං නිත්තාමෙති: උගොපි කණ්ණසොතාති අනුමයි පරිමයි⁸. උගොපි නාසිකාසොතාති⁹ අනුමයි පරිමයි. කෙවලච්චි¹⁰ ලලාටමණ්ඩලං¹¹ ජ්ඣාය ඡාදෙයි.

අථ ඛො සෙලග්ග බ්‍රාහ්මණග්ග ඵතදභොයි: සමන්තාගතො ඛො සම්මණො ගොතමො ආත්මිංස මහාපුරිසලක්ඛණෙහි පරිපුණ්ණෙහි නො අපරිපුණ්ණෙහි, නො ව ඛො නං ජානාමි බුද්ධො වා නො වා. සුතං ඛො පන මෙතං බ්‍රාහ්මණානං චුද්ධානං මහලලකානං අචරියපාචරියානං භාසමානානං. යෙ තෙ හවිනති අරහනෙතා සම්මාසම්මුද්ධා, තෙ සකෙ වණ්ණෙහි හඤ්ඤාමො අත්තානං පාතුකරොතති. යනුත්තාහං සම්මණො ගොතමං සම්මුඛං සාරාපාහි ගාථාහි අභිත්ථවෙය්‍ය¹²ති. අථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො ගහවතං සම්මුඛං සාරාපාහි ගාථාහි අභිත්ථවි.

1 { විවිත්තව්ඤ්ඤා - සිඤ්ඤා	5. නාසිකසොතාති - මජ්ඣං, සෘ.
2. විවට්ඨව්ඤ්ඤා - සෘ.	6. කෙවලකපං - සෘ.
3. පදෙ පදං - මජ්ඣං, සෘ.	7. තලාටමණ්ඩලං - මජ්ඣං, සෘ.
4. සම්මනෙතයි - මජ්ඣං.	
5. පටිමයි - මජ්ඣං.	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අශ්වරත්නයැ මණ්ඩරත්නයැ භූරත්නයැ ගෘහපතිරත්නයැ සත් වතු වූ පරිත්‍යායකරත්නයයි. ඔහුට ගුරු වූ වියාබිය ගරීර බදු වූ පරසෙන් මධ්‍යා පුත්‍රයෝ අහසින් වඩා ඇත. හේ සයුරු හිම කොට ඇති මෙපොළොවදක්කරතිත වැ ගස්තුරතිත වැ දහැමින් දිනා වෙසෙයි යළි ඉදින් සසුන් වදිනම් ලෝකයෙහි පෙරප (තෘෂ්ණා) සියන් ඇති අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වෙයි. හවත් කේශියෙහි, දන් ඒ අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ හවත් ගොයුමාණෝ කොහි වෙසෙත්ද?''යි. මෙසේ කී කල්හි කේශිය ජට්ට දකුණත් පැලා සේල බ්‍රාහ්මණයාහට තෙල කී : ''හවත් සේලයෙහි, තෙල නිල්වනරොදෙහි යැ''යි. එසඳ සේල බ්‍රාහ්මණ තුන්සියක්මණෙටුවන් හා සමග භාග්‍යාවතුන් කරා එළැඹීයේ. ඉක්බිති සේල බ්‍රාහ්මණ ඒ මණෙටුවන් ඇමැති : ''හවත්නි, පියවර පමණෙහි පිය තබමින් නිහඩ වැ එක්වා, ඒ හගවත්හු දුරාසඳ වෙති. ඒකවරසිංහයන් වැන්නහ. හවත්නි යම් කලෙක මම හවත් මහණගොයුම් ගොතුවන් හා සමග මන්ත්‍රණකරනෙමිද, එකල්හි හවත්හු මට අතුරතුරෙහි කරා නහමක් බහාලව. හවත්හු මාගේ කරා පයාබියානාය බලත්ව''යි.

ඉක්බිති සේල බමුණු භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීයේ යැ. එළැඹ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටුවී. සතුටුවියයුතු කලතුරුහි සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිනා. එකත්පස් වැ හුන් සේලබ්‍රාහ්මණ භාග්‍යාවතුන්ගේ කයෙහි දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු පිරික්සී. සේලබ්‍රාහ්මණ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු දෙකක් තබා බෙහෙවින් දිට. දෙමහපුරිස් ලකුණෙකැ කාඨකෘ කෙරෙයි, සොයමින් වෙහෙසෙයි, සනිටුහනට නො යෙයි, (වීමකි හෙයින්) නො පහදීයි. කොෂාවතිතවස්ත්‍රගුහායෙහි යැ ප්‍රභූත ජීව්වකායෙහි යි. එසඳ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල සිත් වී : ''මේ සේල බ්‍රාහ්මණ මාගේ දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණු දෙකක් තබා බෙහෙවින් දක්නේ යැ, මහපුරිස්ලකුණු දෙකෙකැ සැක කෙරෙයි, වීථිකිවරා කෙරෙයි, අධිවුක්ති නො කෙරෙයි, සම්ප්‍රසාද නො කෙරෙයි. කොෂාවතිතවස්ත්‍රගුහායෙහි යැ ප්‍රභූතජීව්වකායෙහි යි. එසඳ බුදුහු යම්සේ සෙලබ්‍රාහ්මණ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ කොෂාවතිත වස්ත්‍රගුහාය දීව් ද එවන් ඉභ්‍රහයක් කළහ. ඉක්බිති බුදුහු දීව් නොද දෙකන්සිදුරු අනුමාදිත පරිමාදිත කළ සේක. දෙතැහැසිදුරු ද අනුමාදිත පරිමාදිත කළ සේක. හැම තළල්මඩල ද දිවින් වැසූ සේක.

එසඳ සේල බ්‍රාහ්මණයාහට තෙල සිත් වී : ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ අපරිපූණි නො වූ පරිපූණි වූ දවාත්ත්‍රිංශදම්මාපුරුෂලක්ෂණයෙන් සමන්වාගතයහ. ඔබ 'බුදුහ'යි හෝ 'නොබුදුහ'යි හෝ නො ද දනිමි, මා විසින් වැඩිහිටි මහලු ආවායාප්‍රවායා බමුණන් කියනුවන්ගේ තෙල බස් අසනලද : ''යම් කෙනෙක් අර්හත් සමාක්සම්බුද්ධ වෙත් ද, ඔහු සිය ගුණකරා කියන කල්හි තමා පහළ කෙරෙයි, මම මහණගොයුම්ගොතුවන් හමුයෙහි සාරුපාගාරා යෙන් ස්තුති කරන්නෙමි නම් මනා මැ තු!''යි. ඉක්බිති සේල බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි සාරුපා ගාරායෙන් ස්තුති කෙළේ :

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පරිපුණ්ණකායො සුරුචි සුජාතො වාරුද්ධකානො,
සුවණ්ණවණ්ණොසි හගවා සුසුක්කදුඨොසි විරියවා,¹

නරස්ස හි සුජාතස්ස යෙ හවනති විග්ග්ඤ්ඤානා²
සබ්බෙ තෙ තථ කායසම්මා මහාසුරිසලුක්කණා.

පසන්නතෙතො සුච්ඡිඛො චූභා³ උජ්ජ පතාපවා,
මජ්ඣෙකි සමණසංඝස්ස අංද්ඨවේවාච විරොචයි.

කල්‍යාණද්ධකානො භික්ඛු කඤ්චිතසන්තිහත්තවො,
ක්කිනෙත සමණසංඝෙත එච්ච උත්තමවණ්ණිකො

රාජා අරහසි හවිතුං චක්කවත්ති රජෙසහො,
වාතුරතොතො විජ්ඣාචි ජම්බුසණ්ඩස්ස⁴ ඉස්සරෙ

බ්‍රහ්මිකා භොගි රජානො⁵ අනුසුත්තා⁶ හවනතු තෙ,
රජාභිරජා මනුජ්ඣො රජා⁷ කාරෙහි ගොතම්.

රජාහමස්මි සෙලා⁸ති ධම්මරජා අනුත්තරෙ,
ධම්මෙත චක්කං චතෙනම් චක්කං අප්පතිවත්තිකං⁹

සමුද්ධො පච්ජානාසි ධම්මරජා අනුත්තරෙ.
ධම්මෙත චක්කං චතෙනම් ඉති භාසයි ගොතම්.

කො නු සෙතාපති භොතො සාවකො සජ්ජරතියො¹⁰,
කො තෙ ඉමං අනුචතෙනති¹¹ ධම්මචක්කං පචත්තතං

මය පචත්තිතං චක්කං (සෙලාති හගවා) ධම්මචක්කං අනුත්තරං,
සාරිපුතො අනුචතෙනති අනුජාතො තථාගතං.

අභිඤ්ඤායාං අභිඤ්ඤාතං භාවෙතබ්බස්ස භාවිතං,
පහාතබ්බං පටිනං මේ තස්මා චූඤ්ඤාසම් චූභණ්.

විතයස්ස මයි කඛං අභිච්චවස්ස චූභණ්,
දුලලහං දස්සනං භොති සමුද්ධාතං අභිණ්ණකො.

යෙසං වෙ දුලලහො ලොකෙ පාතුභාවො අභිණ්ණකො,
සොභං චූභණ් සමුද්ධො සලලකතො අනුත්තරෙ.

චූභමතුතො අභිතුලො මාරසෙනපාමද්දනො,
සබ්බාමිතෙන¹² වසි කතා මොදම් අකුතොගයො.

ඉමං භොතො නිසාමෙථ යථා භාසති චක්ඛුමා,
සලලකතො මහාවිරෙ සිභොච නදති වතෙ.

1. { විරියවා - මජ්ඣං.
සුසුක්කදුඨො සවිරියවා - සා.
2. ව්‍යඤ්ඤානා - සිඬ්ඬි, විඤ්ඤානා - සා.
3. චූභා - සා.
4. ජම්බුසණ්ඩස්ස - සිඬ්ඬි.
5. භොජරජානො - සිඬ්ඬි.
6. අනුගතො - මජ්ඣං.
7. අප්පතිවත්තිකං - මජ්ඣං, සා.
8. සජ්ජරතියො - සා.
9. තමනුචතෙනති - මජ්ඣං.
10. සබ්බෙ මිතෙන - සිඬ්ඬි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ (ලක්ෂණ වීසින්) පිරිසුන් සිරුරු ඇතියවහ. මනා සිරුරුපැහැ ඇතියවහ. සුරාතයහ, මනහර දඬන ඇතියවහ, සංඝයාට බඳු පැහැ ඇතියවහ, සුසුදු දත් ඇතියවහ. වියඞි ඇතියවහ.

සුරාත පුරුෂයක්හට යම් ලක්ෂණ කෙනෙක් වෙත් ද, මුඛ වහන්සේගේ සිරුරෙහි එ හැට මහපුරිස් ලකුණු ඇත.

පස්පැදිස්නා නුවන් ඇතියවහ, සුඤ්ජ වූ මුඛ ඇතියවහ, (ආරොහපරිණාහ සම්පත්තියෙන්) මහත්හ. සෘජුගාත්‍ර ඇතියවහ, ප්‍රකාස ඇතියවහ, මහණගණ මැද හිරුමඩල සෙයින් බබළන්නහු.

කසුන් වන් සිව් ඇති කලණ දසුන් ඇති මහණ කෙනෙක්හ. මෙ වන් උතුම් වණි ඇති මුඛ වහන්සේට ශ්‍රමණ භාවයෙන් කවර අර්ථයක් ද?

උත්තමරට ඇති සියුසයුරු හිමි කොට ඇති පොළොවට අධිපති වූ දිනු පසම්තුරන් ඇති දඹදිවට වීශ්වර වූ සක්විති රජ වන්නට නිසියාව.

(ජාතියෙන්) කෘත්‍රියයෝ ද හෝහිත්‍ර ද රජදරුවෝ ද මුඛ වහන්සේට අනුසුක්ත වෙත්වා. ගොයුම්ගොතුට, රාජාධිරාජ වැ මිනිසුනට පරමෙශ්වර වැ රාජ්‍ය කරව.

සේලයෙහි, මම් රජ වෙමි. අනුත්තර ධම්මරාජයෙමි. යම් අණසකක් අනෙකක්හු විසින් ප්‍රවණිත නො කළ හෙයි ද, එ අණසක දහැමින් පවත්වමි.

ගොයුම් ගොතුට, අනුත්තර ධම්මරාජන් වූ ‘සම්බුද්ධයෙමි’යි පිළින කරව. ‘දහැමින් අණසක් පවත්වමි’යි කියව.

හවත්හුගේ සෙන්පති කවරෙ යැ? ශාස්තෘහුගේ ධර්මාන්වය ඇති කවර ශ්‍රාවකයෙක් මුඛ වහන්සේ විසින් පවත්වනලද මෙ දම්සක් අනුවණිත කෙරේ ද?

(‘සෙලසිති’යි බුදුහු වදළහ :) මා විසින් පවත්වන ලද අනුත්තර ධම්මත්‍රය වූ අණසක තරාගතයනට අනුජාත වූ සැරියුත් අනුවණිත කෙරෙයි.

මා විසින් අභිඤ්ඤා (දහසුතු විද්‍යාවිමුක්ති)ය අභිඤ්ඤා (ඤානාලෝක)යැ. භාවිතවා (මාහිසත්‍ය)ය භාවිත යැ. ප්‍රභාතවා (සමුදයසත්‍ය)ය ප්‍රභිණ යැ. බමුණ, ඊහෙයින් මම බුද්ධයෙමි.

බමුණ, මා කෙරෙහි සැකය දුරු කරව, සනිටුහනට යව. සම්බුද්ධන්ගේ එක්වන් දක්ම දුලබ වෙයි.

බමුණ, ලොවැ යම් කෙනෙකුන් ගේ එක්වන් පහළ වීම ඒකාන්තයෙන් දුර්ලභ වෙ ද, මම් ඒ අනුත්තර ශ්‍රාවණවේද්‍ය (රාහාදි හුල් හරනා) වූ සම්බුද්ධයෙමි.

ශ්‍රේෂ්ඨ වූයෙමි නිරූපම වූයෙමි (කාමාදි මරසෙන් මඬනෙමි) සියලු පසම්තුරන් (පස් මරුන්) වශයෙහි පවත්වා කොඩිහුදු බිය නැත්තෙමි සතුටු වෙමි.

හවත්ති, පසැස් ඇති බුදුහු යම්සේ වදරත් ද, තෙපි මෙය අසව. ශ්‍රාවණවේද්‍ය මහාචරියෝ වනයෙහි සිංහයකු සෙයින් නාද කෙරෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

බ්‍රහ්මභූතං අතිතුලං මාරසෙනපාමගුණං,
කො දිස්සා නපසිදෙය්‍ය අපි කණ්ණාභිජාතිකෝ.

යො මං ඉච්ඡති අනේතු යො වානිච්ඡති ගච්ඡතු,
ඉධාතං පබ්බජිත්තාම වරපඤ්ඤායා සන්තිකේ.

එතඤ්ඤා¹ රැව්වති හොතො සම්මාසම්මුද්ධසාසනං²
මගපි පබ්බජිත්තාම වරපඤ්ඤායා සන්තිකේ.

බ්‍රාහ්මණා තිසතා ඉමෙ යාවන්ති පඤ්ඤාලිකතා,
බ්‍රහ්මචරියං චරිත්තාම හගවා තච සන්තිකේ.

සාංකසාතං බ්‍රහ්මචරියං (සෙලාති හගවා) සන්දිට්ඨිකම්මාලිකං,
යත් අමොහා පබ්බජ්ජා අපාමත්තයා සික්ඛතො'ති.

අලත් ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො සපරිසො හගවතො සන්තිකේ පබ්බජ්ජං, අලත් උපසම්පදං. අථ ඛො කෙණ්ණියො ජරිලො තස්සා රත්තියා අව්වයෙන සකෙ අස්සමේ පණීතං බාදතියං භොජනියං පරියාදපෙනි; හගවතො කාලං ආරොවාපෙයි: 'කාලො භො ගොතම්, නිට්ඨිතං හත්ත'න්ති. අථ ඛො හගවා පුබ්බන්තසම්මං නිවාසෙතියා පත්තචිවරං ආදාය යෙන කෙණ්ණියා ජරිලස්ස අස්සමො තෙත්ථපසඛකම්. උපසඛකමිති; පඤ්ඤාතො ආසනෙ නිසිදි සද්ධිං භික්ඛුසඛෙසන. අථ ඛො කෙණ්ණියො ජරිලො බුද්ධිපමුඛං³ භික්ඛුසඛකං පණීතෙන බාදතියෙන භොජනියෙන සහරාං සන්තපෙසයි සම්පවාරෙයි. අථ ඛො කෙණ්ණියො ජරිලො හගවන්තං භුත්තාවං ඕනිතපත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙතියා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො කෙණ්ණියං ජරිලං හගවා ඉමාහි ශාථාහි අනුමොදි.

'අභිත්තත්තමුඛං යඤ්ඤා සාවිතති ජන්දසො මුඛං,
රාජා මුඛං මත්තස්සානං නදිතං සාගරො මුඛං.

තක්ඛත්තානං මුඛං චන්ද්‍ර ආදිවේවා තපතං මුඛං,
පුඤ්ඤං ආකඛමානානං සඛෙසා වෙ යජතං මුඛ'න්ති.

අථ ඛො හගවා කෙණ්ණියං ජරිලං ඉමාහි ශාථාහි අනුමොදිති; උට්ඨායාසතා පක්කාමි. අථ ඛො ආයස්මා සෙලො සපරිසො එකො වූපකට්ඨා අපාමතො; ආතාපි පභිතතො විහරන්තො න වීරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මද්දෙව අභාරස්මා අනභාරියං පබ්බජන්ති. තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකති; උපසම්පජ් විහාසි. ඛිණ්ණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කර්ණියං, නාපරං ඉත්තත්තායාති අබ්බඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ච ඛො පනායස්මා සෙලො සපරිසො අරහතං අහොසි.

1. එවිඤ්ඤා - මජ්ඣං, සා. 1.

2. සාසනෙ - මජ්ඣං.

3. බුද්ධිපමුඛං - මජ්ඣං.

ශ්‍රේෂ්ඨ වූ නිරූපම වූ මරසෙන් මධ්‍යා බුද්ධ දක කවර නම් කාණ්ණාතිරුති (නිවතුල උපත්) ඇත්තෙක් පවා නො පහදනේ ද?

යමෙක් රුස්සේ ද හේ මා අනුව ඒවා. යමෙක් කුරුස්සේ හෝ වේද හේ යේවා. මම මෙ සස්තෙහි උත්තමප්‍රාඥ බුද්ධ වෙත පැවිදි වන්නෙමි.

ඉදින් හවත්තට තෙල සම්බුද්ධ සස්ත රුස්සේ නම් උත්තමප්‍රාඥ බුද්ධ වෙත අපිදු පැවිදි වම්හ.

මේ තුන්පියක් බමුණෝ මුද්දනෙහි ඇදිලි බැඳ 'භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ වෙත බබ්බර සරම්භ'යි අයදිති.

(‘සේලයෙනි’යි බුද්ධ වදන :) “යම් බබ්බර වසෙත්ති අප්‍රමත්ත වූ භික්ෂෙත්තුවහට පැවිද්ද නො සිස් වේ ද, ඒ බබ්බර මොනොවට පවසන ලද. තමා විසින් (පසක් කොට) දක්කපුතු යැ. කල් නො යවා පල දෙන්නේ යැ”යි.

සේලප්‍රාචිණ පිරිස් සහිත වූ බුද්ධ කෙරෙහි පැවිදි ලද. උපසප්පව ලත්. ඉක්බිති කේණිය ජට්ට ඵය ඇවෑමෙන් සිය අසප්පයෙහි ප්‍රණීත බාදාහෝජායන් පිළියෙල කරවා ‘හවත් ගොසුම්ගොතුට, වඩනට කළි, බත නිමියේ යැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කල් දන්වී. ඵ සඳ බුද්ධ පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවූ පාසිවුරු ගෙන කේණිය ජට්ටයාගේ අසප්පව කරා එළැඹියහ. එළැඹි පැනවූ අස්තෙහි බික්සඟුන් හා සමග වැඩ හුන්හ. ඉක්බිති කේණිය ජට්ට බුද්ධාමොක් මහසහන ප්‍රණීත බාදායෙන් හෝජායෙන් සියතින් සැතැප්වී මොනොවට පැවැරී. ඉක්බිති කේණිය ජට්ට වළඳා නිමවූ, පාත්‍රයෙන් බැහැර කළ අත් ඇති, භාග්‍යවතුන් දක එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන එකත්පස් වූ භිත. එකත්පස් වූ හුන් කේණිය ජට්ටයාහට බුද්ධ මේ ගාථායෙන් අනුමෝදනා කළහ :

“යාගයෝ අත්තිහෝම ශ්‍රේෂ්ඨ කොට ඇතියහ, වේදයට සාවිත්‍රී (පළමු හඳුළ යුතු සූත්‍රය) ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, රජ මිනිසුනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, සාගරය නදීනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

වන්දුයා නක්ඛත්‍රයනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, සුයඨියා දිලියෙනවුනට ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, පින් කැමැති යාග කරනුවනට ඒකාන්තයෙන් සබ්බයා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ” යයි.

එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කේණිය ජට්ටයාහට මේ ගාථායෙන් අනුමෝදනා කොට හුනස්නෙන් නැඟී වැඩියෝ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සේලතෙරණුවෝ පිරිස් සහිත වූ එකලා වූ ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූ අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වූ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වූ වසන්තාහු, යම් අර්හත්ත්වයක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගෙන් නික්ම සස්තට නොබෝ කලෙකින් මැ වදිත් ද, බ්‍රහ්මවයඨිය පයඨිවසාන කොට ඇති ඒ අනුත්තර අර්හත්ඵලය දුටුදම්මියෙහි මැ තමන් විසින් විශිෂ්ටභූතයෙන් දන පසක් කොට උපයාගෙන වීසුහු. ජාතිය ක්ෂීණ විය. බබ්බර වූස නිමවිණ. කරුණි කරනලද මේ අර්හත්ත්වය සඳහා කළමනා අත් දයෙක් නැති’යි වෙසෙසින් දක්හ. පමිත් සහිත ආයුෂ්මත් සේල තෙරණුවෝ රහතුන් කෙරෙහි අනාතර ද වූහ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො ආයස්මා සෙලො සපරිසො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්,
උපසඛකම්නි ඵකංසං විවරං කනි යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිපණ්ණාමේනි
භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣහායි.

යන්තං සරණ්ණාගම්ම ඉතො අට්ඨම් චක්ඛුමා*,
සත්තරතෙතන* භගවා දන්තමා* තථ සාසනෙ.

තුචං බුඳො තුචං සත්ථ තුචං මාරාභිභූ ඡීති,
තුචං අනුසයෙ ඡේති තිණ්ණො තාරෙයිමං පජං.

උපධි තෙ සම්භික්ඛන්තා ආසවා තෙ පදුලිතා,
සිභොව අනුපාදනො පභිනභයගෙරවො.

භික්ඛවො තිසතා ඉමේ තිට්ඨන්ති පඤ්ජලිකතා,
පාදෙ වීර පතාරෙති නාගා ව්‍යදන්තු සඤ්ජනො'ති.

සෙලසුත්තං දුතියං.

1. චක්ඛුම - සත්‍ය.
2. අනුත්තරෙන - මජ්ඣං.
3. දන්තමා - සිඹු, මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සේල තෙරණුවෝ පිරිස් සහිත වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹී යහ. එළැඹ සිටුරු එකස් කොට ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාරායෙන් කීහ :

පසැස් ඇත්තව, මෙයින් අට වැනි දින යම් ඒ සරණක් ලද්දෙමි ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සත් දිනෙකින් තොප සස්තෙහි (පැවිදි ව) දන්ත වූමහ.

මුනින්ද්‍රයාණෙනි, තොප වහන්සේ බුද්ධයහ, තොප වහන්සේ ශාස්තෘයහ, තොප වහන්සේ මරුන් මැඩ සිටියහ. තොප වහන්සේ අනුශයන් සිදු උත්තීණ වූ සේක් මේ ප්‍රජාව තරණය කරවන්නාව.

තොප විසින් උපධිහු සමඛිත්‍රාන්තයහ. තොප විසින් ආප්‍රවයෝ බිදුණාලදහ. සිංහයකු සෙයින් උපාදාන රහිත වූ සිට පැහු හය ගෙරව ඇත්තාහ.

තුන්සියක් මේ මහණහු කළ බද්දිලි ඇති වූ සිටුනාහ. වීරයාණෙනි, දෙපා දිගු කළ මැනැව. ශ්‍රමණ නාගයෝ ශාස්තෘන් වහන්සේට වදිත්වා.

දෙ වැනි සේලසූත්‍ර යි.

2. 5. 3

අයුරායනසුභතං

එවං මෙ සුභතං : එකං සමයං භගවා සාවච්ඡියං විහරති ජේතවනෙ අනාපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන නානාවේරජ්ජකානං බ්‍රාහ්මණානං පඤ්චම්භතාති බ්‍රාහ්මණසත්තාති සාවච්ඡියං පට්ඨසන්ති කෙනව්දෙව කරණීයෙන. අථ ඛො තෙසං බ්‍රාහ්මණානං එතදහොසි : ‘අයං ඛො සමණො ගොතමො වාතුචණ්ණිං සුඤ්ඤිං පඤ්ඤපෙති¹ කො ඤු ඛො පහොති සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අයම් චචනෙ පතිමනෙතතු’නති.

තෙන ඛො පන සමයෙන අයුරායනො නාම මාණවො සාවච්ඡියං පට්ඨසති දහරො චූත්තසිරො සොලසවස්සද්දෙසිකො ජාතියා, තිණ්ණං වේදනං පාරගු සතිඝණාසුකෙටුභානං සාකඛරපභෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වේයාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්කණෙසු අනවයො. අථ ඛො තෙසං බ්‍රාහ්මණානං එතදහොසි : ‘අයං ඛො අයුරායනො මාණවො සාවච්ඡියං පට්ඨසති දහරො චූත්තසිරො සොලසවස්සද්දෙසිකො ජාතියා, තිණ්ණං වේදනං පාරගු සතිඝණාසුකෙටුභානං සාකඛරපභෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං, පදකො වේයාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්කණෙසු අනවයො. සො ඛො පහොති සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අයම් චචනෙ පතිමනෙතතු’නති.

අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා යෙන අයුරායනො මාණවො තෙහුපසබ්බමිංසු, උපසබ්බමිත්වා අයුරායනං මාණවං එතදවොචුං : ‘අයං හො අයුරායන, සමණො ගොතමො වාතුචණ්ණිං සුඤ්ඤිං පඤ්ඤපෙති¹ එතු භවං අයුරායනො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අයම් චචනෙ පතිමනෙතතු’ති. එවං චූත්තෙ අයුරායනො මාණවො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච : ‘සමණො ඛුද්ධො හො ගොතමො ඛුද්ධො, ඛුද්ධො ව පන දුප්පතිමනතියා භවති. නාහං සකෙකාමි සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අයම් චචනෙ පතිමනෙතතු’නති. දුතියමි ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා අයුරායනං මාණවං එතදවොචුං : ‘අයං හො අයුරායන, සමණො ගොතමො වාතුචණ්ණිං සුඤ්ඤිං පඤ්ඤපෙති. එතු භවං අයුරායනො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අයම් චචනෙ පතිමනෙතතු. චරිතං ඛො පන හොතා අයුරායනෙන පරිබ්බාජක’නති. දුතියමි ඛො අයුරායනො මාණවො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච : ‘සමණො ඛුද්ධො හො ගොතමො ඛුද්ධො, ඛුද්ධො ව පන දුප්පතිමනතියා භවති. නාහං සකෙකාමි සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අයම් චචනෙ පතිමනෙතතු’නති. තතියමි ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා අයුරායනං මාණවං එතදවොචුං : ‘අයං හො අයුරායන සමණො ගොතමො වාතුචණ්ණිං සුඤ්ඤිං පඤ්ඤපෙති. එතු භවං අයුරායනො සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අයම් චචනෙ පතිමනෙතතු. චරිතං ඛො පන හොතා අයුරායනෙන පරිබ්බාජකං, මා භවං අයුරායනො අසුඤ්ඤිපරාජිතං පරාජිති’ති.

1. පඤ්ඤපෙති - මිෂ්ඨං.

2. 5. 3

අස්සලායන සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි අනේපිඬු සිටුහුගේ දෙවරම් වෙහෙරෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි (අඩ්ඨමගධාදී) නානාප්‍රකාර වෙන් වෙන් රජයෙන් පැමිණි බමුණුදහන් පිළිබඳ පන්සියක් පමණ බමුණෝ සැවැත්තුවර වෙසෙත්. (යඤ්ජපාසනාදී) කිසියම් කරණි හෙයින්. එසඳ එ බමුණනට තෙල සිත් වී : “මේ මහණ ගොයුම්හු වතුරින් සාධාරණ ඉද්ධි විධියක් පනවති. මේ වචනයෙහි ලා මහණ ගොයුමන් හා සමග ප්‍රතිමන්ත්‍රණය පිණිස කවරෙක් සමත් වේ ද හෝ යි.

එසමයෙහි අස්සලායන නම් මණෙටු සැවැත්ති වෙසෙයි, දහර යැ, අපහානකේශ ඇතියෙ යැ, උපතින් සොළොස් හැවිරිදිද, නිසන්ඬු කේටුභසහිත ඬු අක්ෂරප්‍රභේද සහිත ඬු ඉතිහාසය පස් වතු කොට වැටෙන ත්‍රිවේදයන් ගේ පාරයට ගියේ යැ, පද හදරනු වෙයි, ව්‍යාකරණ හදරනු වෙයි, ලොකීකායකික මහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. එ සඳ එ බමුණනට තෙල සිත් වී : “මේ අස්සලායන මාණවක සැවැත්ති වෙසෙයි, තරුණ යැ, කේසාපහරණ කෙළේ යැ, උපතින් සොළොස් හැවිරිදි යැ, නිසන්ඬු කේටුභසහිත සික්ෂා සහිත ඉතිහාසය පස්වතු කොට වැටෙන ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර දුටුයේ යැ, පද හදරනු වෙයි, ව්‍යාකරණ හදරනු වෙයි, ලොකීක මහා පුරුෂලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ වනාහි මහණ ගොයුමන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කරන්නට පොහොතේ වෙයි.

ඉක්කිති ඒ බමුණු අස්සලායන මණෙටු කරා එළඹියහ. එළඹ අස්සලායන මණෙටුහට තෙල කීහු : “හවත් අස්සලායනයෙනි, මේ මහණ ගොයුම්හු වතුරින් සාධාරණ ඉද්ධි විධියක් පනවති. එව, හවත් අස්සලායනයෝ මහණගොයුමන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කෙරෙත්වා” යි. මෙසේ කී කල අස්සලායන මාණවක ඒ බමුණුහට තෙල කී : “හවත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ධර්මාදී වෙති. ධර්මාදීහු නම් දුක්ඛයේ ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කළයුත්තාහ. මම වනාහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට නො හැක්කෙමි. දෙවනවට ද ඒ බමුණෝ අස්සලායන මාණවකහට තෙල කීහු : “හවත් අස්සලායනයෙනි, මේ මහණ ගොයුම්හු වතුරින් සාධාරණ ඉද්ධි විධියක් පනවති. හවත් අස්සලායනයෝ මහණ ගොයුමන් හා සමග ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට එත්වා, හවත් අස්සලායනයන් විසින් ප්‍රමුච්ඡාච්ඡාන ශික්ෂිත වෙයි. දෙවනවට ද අස්සලායන මාණවක ඒ බමුණනට තෙල කී : “හවත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ධර්මවාදීහ, ධර්මවාදීහු වනාහි දුක්ඛයේ ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කළයුත්තාහ. මම වනාහි ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හා මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට නො හැක්කෙමි. තුන් වන වට ද ඒ බමුණෝ අස්සලායන මාණවකහට තෙල කීහු : “හවත් අස්සලායනයෙනි, මේ මහණ ගොයුම්හු වතුරින් සාධාරණ ඉද්ධියක් පනවති. හවත් අස්සලායනයෝ මහණ ගොයුමන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රතිමන්ත්‍රණය කරන්නට එත්වා. හවත් අස්සලායනයන් විසින් ප්‍රමුච්ඡාච්ඡාන ශික්ෂිත වෙයි. හවත් අස්සලායනයෝ යුද නො කොට පැරදුමක් නහමක් කෙරෙත්වා.

එවිං වුතෙන අස්සලායනො මාණවො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ ඵතදවොච :
'අභිං ඛො අහං භවිතො¹ න ලහාමි. සමණො ඛලු හො ගොතමො
ධම්මවාදී, ධම්මවාදීනො ච පන දුප්පතීම්මනායා භවන්ති. නාහං සකෙකාමි
සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං අහමිං වචනෙ පතීම්මනෙත්තුං. අපි වාහං
භවන්තානං² වචනෙන ගම්ඤ්ඤාමි'ති.

අථ ඛො අස්සලායනො මාණවො මහතා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං
ගෙන භගවා තෙත්තපසංඛිකමි. උපසංඛිකමිතා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදි.
සමෙමාදතීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං
නිසින්නො ඛො අස්සලායනො මාණවො භගවන්තං ඵතදවොච :
'බ්‍රාහ්මණා හො ගොතම, එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණේණ,
භිනො අඤ්ඤා වණේණ. බ්‍රාහ්මණාච සුකෙකා වණේණ, කණො
අඤ්ඤා වණේණ, බ්‍රාහ්මණාච සුඤ්ඤානි නො අබ්‍රාහ්මණා, බ්‍රාහ්මණාච
බ්‍රහ්මනො පුත්තා ඕරසා මුඛතො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මනිම්මිතා බ්‍රහ්මදයාද'ති.
ඉධ භවං ගොතමො කිමාහා'ති?

දිස්සන්තො³ ඛො පන අස්සලායන, බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණීයො
උතුනීයොපි ගමහිනීයොපි විජායමානාපි පායමානාපි තෙ ව බ්‍රාහ්මණා,
යොතිජාච සමානා, එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණේණ, භිනො
අඤ්ඤා වණේණ. බ්‍රාහ්මණාච සුකෙකා වණේණ, කණො අඤ්ඤා
වණේණ. බ්‍රාහ්මණාච සුඤ්ඤානි නො අබ්‍රාහ්මණා, බ්‍රාහ්මණාච
බ්‍රහ්මනො පුත්තා ඕරසා මුඛතො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මනිම්මිතා බ්‍රහ්මදයාද'ති.

කිඤ්ඤාපි භවං ගොතමො එවමාහ. අථ ඛො බ්‍රාහ්මණා එවමෙතං
මඤ්ඤානති. 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණේණ භිනො අඤ්ඤා වණේණ,
-පෙ- බ්‍රහ්මදයාද'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි අස්සලායන, සුතං තෙ : 'ගොතකමොඤ්ජෙසු⁴
අඤ්ඤාසු ච පච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු දොව වණේණ, අයොසා වෙච
දුගො ව. අයොසා හුත්වා දුගො හොති, දුගො හුත්වා අයොසා හොති'ති.

එවිං හො සුතං මෙ ගොතකමොඤ්ජෙසු අඤ්ඤාසු ච පච්චන්තිමෙසු
ජනපදෙසු දොව වණේණ අයොසා වෙච දුගො ව. අයොසා හුත්වා දුගො
හොති, දුගො හුත්වා අයොසා හොති'ති. එත්ථ අස්සලායන බ්‍රාහ්මණානං
කිං ඛලං කො අස්සාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාච
සෙට්ඨා වණේණ, භිනො අඤ්ඤා වණේණ, -පෙ- බ්‍රහ්මදයාද'ති.

කිඤ්ඤාපි භවං ගොතමො එවමාහ. අථ ඛො එත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමෙතං
මඤ්ඤානති : 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණේණ භිනො අඤ්ඤා වණේණ,
-පෙ- බ්‍රහ්මදයාද'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි අස්සලායන, ඛතතියොච නු ඛො පාණාතිපාති
අදිත්තාදාසි කාමෙසු මිච්ඡාචාරී මුඛවාදී පිසුනාචාචො ඵරුකාචාචො
සමථප්පලාපි අභිඤ්ඤා ඛාසානාචිතො මිච්ඡාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද
පරමමරණා, අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපජේය්‍ය, නො
බ්‍රාහ්මණො. වෙසොච නු ඛො -පෙ- සුද්දොච නු ඛො පාණාතිපාති
අදිත්තාදාසි කාමෙසු මිච්ඡාචාරී මුඛවාදී පිසුනාචාචො ඵරුකාචාචො
සමථප්පලාපි අභිඤ්ඤා ඛාසානාචිතො මිච්ඡාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද
පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තීරයං උපපජේය්‍ය, නො
බ්‍රාහ්මණො'ති.

1. භවතො - සාහා භවතො - PTS.

2. භවතං - සාහා.

3. දිස්සන්ති - මජ්ඣ.

4. ගොතකකමොඤ්ජෙසු - සාහා.

මෙසේ කී කල්හි අස්සලායන මාණවක ඒ බමුණනට තෙල කී : “ඒකාන්තයෙන් මම හවතුන් නො ලබමි. හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු ධර්මවාදීහ, ධර්මවාදීහු වනාහි දුකසේ ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කළයුත්තාහ. මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් හා සමග මේ වචනයෙහි ලා ප්‍රති මන්ත්‍රණය කරන්නට නො හැක්කෙමි. වැළිදු මම හවතුන් හේ වචනයෙන් එමි.

ඉක්බිති අස්සලායන මාණවක මහත් බ්‍රාහ්මණ ගණයා හා සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු කලක් සිහි කළයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් අස්සලායන මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “හවත් ගොයුම් ගොතුව බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කියත් : බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යි. අන්‍යවර්ණ භීත යි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඥාණවර්ණ යි. අන්‍යවර්ණ කෘෂ්ණ යි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ පිරිසුදු වෙත්. තදන්‍යයෝ පිරිසුදු නො වෙත්. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ බ්‍රහ්මයාගේ පුත්හ, භාරසයහ, මුඛයෙන් ජාතයහ, එයින් මැ බ්‍රහ්මජයහ, බ්‍රහ්මනිර්මිතයහ, බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මෙහි ලා කුමක් වදනසේක් ද?

අස්සලායනයෙනි, බමුණන්ගේ බැමිණියෝ සෘතුනී වුවාහු ද ගැබ්නී වුවාහු ද වදන්නාහු ද කිරිපොවන්නාහු ද පැනෙත්, එ බමුණෙක් ද යෝනියෙන් උපන්නාහු මැ මෙසේ කීහු : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යි, අන්‍යවර්ණ භීත යි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඥාණවර්ණ යි, අන්‍යවර්ණ කෘෂ්ණ යි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ පිරිසුදු වෙත්. තදන්‍යයෝ පිරිසුදු නො වෙත්. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ බ්‍රහ්මයාගේ පුත්හ, භාරසයහ, මුඛයෙන් ජාතයහ, එයින් මැ බ්‍රහ්මජයහ, බ්‍රහ්මනිර්මිතයහ, බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මෙසේ වදරතුදු බ්‍රාහ්මණයෝ වැළිත් තෙල කරුණ මෙසේ හඟිති : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යැ, අන්‍යවර්ණ භීත යි. බ්‍රහ්ම දයාදයහ”යි.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කිමැ’යි හඟිති? “යෝනකාමිබෝජ දනවිති ද අත් පසල්දනවිති ද වර්ණ (කුල) දෙකෙක් මැ යැ : ස්වාමී ද දස ද යන දෙක යි. ස්වාමී වැ දස වෙයි, දස වැ ස්වාමී වේ” යයි තොප විසින් අසනලද ද?

හවත්නි, මා විසින් මෙසේ අසන ලද : “යෝනකාමිබෝජ දනවිති ද අත් පසල්දනවිති ද ස්වාමී යැ, දස යැ යි වර්ණ දෙකෙක් මැ යැ. ස්වාමී වැ සිට දස වෙයි, දස වැ සිට ස්වාමී වේ” යයි. අස්සලායනයෙනි, යම් භෞයකින් මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කියත් ද : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යැ, අන්‍යවර්ණ භීතවර්ණ යි. බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි, මෙ කරුණෙහි ලා බමුණනට කවර බලයෙක් ද? කවර ආසාදයෙක් ද?

හවත් ගෞතමයෝ මෙසේ වදරතුදු බ්‍රාහ්මණයෝ වැළිත් තෙල කරුණ මෙසේ හඟිති : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යැ, අන්‍යවර්ණ භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කිමැ’යි හඟිති? ප්‍රාණවධ කරන, නුදුන් දය ගන්නා, කාමයෙහි මිසභසර ඇති, මුසා බණන පිසුණුබස් ඇති පරොස්බස් ඇති සිස්බස් බණන, අභිධ්‍යා බහුල, ව්‍යාපන්න සිත් ඇති ,මිසදිවු ඇති කෘත්‍රිය මැ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවිධ වැ පතිත වන නිරයෙහි උපදනේ ද? බ්‍රාහ්මණ නුපදනේ ද? වෛශ්‍ය මැ . . . ප්‍රාණවධ කරන, අධිනාදන් කරන, කාමයෙහි මිසභසර ඇති, මුසා බණන, පිසුණුබස් ඇති, පරොස්බස් ඇති, සිස්බස් තෙපලන, අභිධ්‍යා බහුල, ව්‍යාපන්න සිත් ඇති, මිසදිවු ඇති භූද මැ කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති වූ විවිධ වැ පතිත වන නිරයේ උපදනේ ද? බමුණු නුපදනේ ද? යි.

නො හිදං හො ගොතම, බතතිගොපි හි හො ගොතම, පාණාතිපාතී අදින්නාදාසි කාමෙසු ඡිව්ඡාචාරි ඡුභාචාදි පිසුනාචාචො ඵරුසාචාචො සමථපලාපි අභිඤ්ඤාසු බ්‍යාපනනවිතතො ඡිව්ඡාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, බ්‍රාහ්මණොපි හි හො ගොතම -පෙ- වෙසොසි හි හො ගොතම -පෙ-සුද්දෙපි හි හො ගොතම -පෙ- සබ්බෙපි හි හො ගොතම, චත්තාරෙ වණණං පාණාතිපාතී¹ අදින්නාදාසි කාමෙසු ඡිව්ඡාචාරි ඡුභාචාදි පිසුනාචාචො ඵරුසාචාචො සමථපලාපි අභිඤ්ඤාසු බ්‍යාපනනවිතතො ඡිව්ඡාදිට්ඨි කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය²ති.

ඵත්ථ අස්සලායන, බ්‍රාහ්මණානං කිං බලං කො අස්සාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ ඵවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨො වණණං-පෙ-බ්‍රහ්මදායාද'ති.

කිඤ්චාපි හවං ගොතමො ඵවමාහ, අථ ඛො ඵත්ථ බ්‍රාහ්මණ ඵව මෙනං මඤ්ඤානති : බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨො වණණං, හිනො අඤ්ඤා වණණං -පෙ- බ්‍රහ්මදායාද'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි අස්සලායන, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පාණාතිපාතා පටිවිරතො අදින්නාදානං පටිවිරතො කාමෙසු ඡිව්ඡාචාරි පටිවිරතො ඡුභාචාද පටිවිරතො පිසුනාචාචො පටිවිරතො ඵරුසාචාචො පටිවිරතො සමථපලාපා පටිවිරතො අභිඤ්ඤාසු බ්‍යාපනනවිතතො සමමාදිට්ඨි කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය. නො බතතිගො, නො වෙසො, නො සුද්දෙ'ති.

නො හිදං හො ගොතම, බතතිගොපි හි හො ගොතම, පාණාතිපාතා පටිවිරතො අදින්නාදානං පටිවිරතො කාමෙසු ඡිව්ඡාචාරි පටිවිරතො ඡුභාචාද පටිවිරතො පිසුනාචාචො පටිවිරතො ඵරුසාචාචො පටිවිරතො සමථපලාපා පටිවිරතො අභිඤ්ඤාසු බ්‍යාපනනවිතතො සමමාදිට්ඨි කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය. බ්‍රාහ්මණොපි හි හො ගොතම -පෙ- වෙසොසි හි හො ගොතම -පෙ- සුද්දෙපි හි හො ගොතම -පෙ- සබ්බෙපි හි හො ගොතම, චත්තාරෙ වණණං පාණාතිපාතා පටිවිරතා අදින්නාදානං පටිවිරතා කාමෙසු ඡිව්ඡාචාරි පටිවිරතා ඡුභාචාද පටිවිරතා පිසුනාචාචො පටිවිරතා ඵරුසාචාචො පටිවිරතා සමථපලාපා පටිවිරතා අභිඤ්ඤාසු බ්‍යාපනනවිතතො සමමාදිට්ඨි, කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය³ති.

ඵත්ථ අස්සලායන, බ්‍රාහ්මණානං කිං බලං කො අස්සාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණ ඵවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨො වණණං, හිනො අඤ්ඤා වණණං-පෙ-බ්‍රහ්මදායාද'ති.

කිඤ්චාපි හවං ගොතමො ඵවමාහ, අථ ඛො ඵත්ථ බ්‍රාහ්මණ ඵවමෙවං මඤ්ඤානති : බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨො වණණං, හිනො අඤ්ඤා වණණං -පෙ- බ්‍රහ්මදායාද'ති.

භවත් ගෝෂ්ඨාගොකුටි, මෙ කරුණ නො වේ මැ යි. භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, ප්‍රාණවධ කරන අධිනාදන් කරන කාමයෙහි මිසභසර ඇති මුසා බණන පිසුණු බස් ඇති පරොස්බස් ඇති සිස්බස් තෙපලන අභිධ්‍යා බහුල ව්‍යාපන්න සිත් ඇති මිසද්වු ඇති කෘත්‍රිය තෙමේත් කායුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති ඇති, විවස වැ පතිත වන නිද වදනේ යැ. භවත් ගෝෂ්ඨාගොකුටි, බ්‍රාහ්මණ තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, වෛශ්‍ය තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, ශුද්‍ර තෙමේත් . . . භවත් ගෝෂ්ඨාගොකුටි වහන්ස, ප්‍රාණවධ කරන අධිනාදන් කරන කාමයෙහි මිසභසර ඇති මුසා බණන පිසුණුබස් ඇති පරොස්බස් ඇති සිස්බස් තෙපලන අභිධ්‍යා බහුල ව්‍යාපන්න සිත් ඇති මිසද්වුගත් හැම සතර වණයෝ මැ කායුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති වූ විවස වැ පතිත වන නිරයට වදනාහ"යි.

අස්සලායනගෙනි, යම් භෙයෙකින් මෙ කරුණෙහි ලා "බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ. . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ"යි බමුණෝ මෙසේ කීහු නම් මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයන්ට කවර බලයෙක් ද, කවර ආභ්වාසයෙක් ද?

භවත් ගෝතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියතුදු මෙහි ලා 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අනාචරණයෝ භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ'යි බ්‍රාහ්මණයෝ හඟිති.

අස්සලායනගෙනි, ඒ කිමැයි හඟිති? ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූ අධිනාදනින් වෙන් වූ කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූ මුසවායෙන් වෙන් වූ පිසුණුබසින් වෙන් වූ පරොස්බසින් වෙන් වූ භිස්බසින් වෙන් වූ අභිධ්‍යා බහුල නො වූ ව්‍යාපන්න සිත් නැති සම්දිටු ඇති බ්‍රාහ්මණ තෙමේ මැ කායුත් මරණින් මතු සුඤ්ජරගති ඇති ස්වරූපයෙහි උපදනේ ද? කෘත්‍රිය නුපදනේ ද, වෛශ්‍ය නුපදනේ ද, ශුද්‍ර නුපදනේ ද? යි.

භවත් ගෝෂ්ඨාගොකුටි, මේ නො වේ මැ යි. ප්‍රාණවධයෙන් වෙන් වූ අධිනාදනින් වෙන් වූ කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූ මුසවායෙන් වෙන් වූ පිසුණුබසින් වෙන් වූ පරොස්බසින් වෙන් වූ සිස්බසින් වෙන් වූ අභිධ්‍යා බහුල නො වූ ව්‍යාපන්න සිත් නැති සම්දිටු ඇති කෘත්‍රිය තෙමේත් කායුත් මරණින් මතු සුඤ්ජර ගති ඇති ස්වරූපයෙහි උපදනේ යැ. භවත් ගෝෂ්ඨාගොකුටි, බ්‍රාහ්මණ තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයෙනි, වෛශ්‍ය තෙමේත් . . . භවත් ගෝෂ්ඨාගොකුටි, ශුද්‍ර තෙමේත් . . . භවත් ගෝතමයන් වහන්ස, පඤ්චායෙන් වෙන් වූ අධිනාදනින් වෙන් වූ කාමයෙහි මිසභසරින් වෙන් වූ මුසවායෙන් වෙන් වූ පිසුණුබසින් වෙන් වූ පරොස්බසින් වෙන් වූ සිස්බසින් වෙන් වූ අභිධ්‍යා බහුල නො වූ ව්‍යාපන්න සිත් නැති සම්දිටු ඇති හැම සතර වණයෝ මැ කායුත් මරණින් මතු සුඤ්ජරගති ඇති ස්වරූපයෙහි උපදනාහ"යි.

අස්සලායනගෙනි, යම් භෙයෙකින් මෙ කරුණෙහි ලා "බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අනාචරණය භීතවණ් යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ"යි බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කීහු නම් මෙහි ලා බමුණනට කවර බලයෙක් ද? කවර ආභ්වාසයෙක් ද?

භවත් ගෝතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියතුදු මෙහි ලා 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ තදනාචරණය භීත යි . . . බ්‍රහ්මදයාදයහ'යි බ්‍රාහ්මණයෝ මේ මෙසේ හඟිති'යි.

තං කීං මඤ්ඤාසි අක්ඛලායන, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පභොති අග්ගිං පදෙසෙ අවේරං අබ්‍යාපජ්ඣං මේතනං විතනං භාවෙද්දං නො ඛත්තියො නො වෙසොං නො සුද්දොති.

නො හිදං භො ගොතමි, ඛත්තියොපි හි භො ගොතමි, පභොති අග්ගිං පදෙසෙ අවේරං අබ්‍යාපජ්ඣං මේතනං විතනං භාවෙද්දං, බ්‍රාහ්මණොපි හි භො ගොතමි -පෙ- වෙසොපි හි භො ගොතමි -පෙ- සුද්දොපි හි භො ගොතමි -පෙ- සබ්බෙපි හි භො ගොතමි, චත්තාරො වණ්ණො පභොනති අග්ගිං පදෙසෙ අවේරං අබ්‍යාපජ්ඣං මේතනං විතනං භාවෙද්දංති.

එත්ථ අක්ඛලායන, බ්‍රාහ්මණානං කීං ඛලං කො අක්ඛාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණොච සෙට්ඨා වණ්ණො, හිනො අඤ්ඤා වණ්ණො, -පෙ- බ්‍රහ්මද්‍යාදාති.

කිඤ්චාපි භවං ගොතමො එවමාහ. අථ ඛො එත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමෙතං මඤ්ඤානති : 'බ්‍රාහ්මණොච සෙට්ඨා වණ්ණො, හිනො අඤ්ඤා වණ්ණො, -පෙ- බ්‍රහ්මද්‍යාදාති.

තං කීං මඤ්ඤාසි අක්ඛලායන, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පභොති සොතතිං සිනාතිං¹ ආදාය නදිං ගන්ත්වා රජොජල්ලං පවාහෙද්දං, නො ඛත්තියො, නො වෙසොං නො සුද්දොති.

නො හිදං භො ගොතමි, ඛත්තියොපි හි භො ගොතමි, පභොති සොතතිං සිනාතිං¹ ආදාය නදිං ගන්ත්වා රජොජල්ලං පවාහෙද්දං, බ්‍රාහ්මණොපි හි භො ගොතමි, -පෙ- වෙසොපි හි භො ගොතමි, -පෙ- සුද්දොපි හි භො ගොතමි, -පෙ- සබ්බෙපි හි භො ගොතමි, චත්තාරො වණ්ණො පභොනති සොතතිං සිනාතිං ආදාය නදිං ගන්ත්වා රජොජල්ලං පවාහෙද්දානති. එත්ථ අක්ඛලායන බ්‍රාහ්මණානං කීං ඛලං කො අක්ඛාසො, යදෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමාහංසු : 'බ්‍රාහ්මණොච සෙට්ඨා වණ්ණො, හිනො අඤ්ඤා වණ්ණො, -පෙ- බ්‍රහ්මද්‍යාදාති.

කිඤ්චාපි භවං ගොතමො එවමාහ, අථ ඛො එත්ථ බ්‍රාහ්මණා එවමෙතං මඤ්ඤානති : 'බ්‍රාහ්මණොච සෙට්ඨා වණ්ණො, හිනො අඤ්ඤා වණ්ණො, -පෙ- බ්‍රහ්මද්‍යාදාති.

තං කීං මඤ්ඤාසි අක්ඛලායන, ඉධ රාජා ඛත්තියො මුඛාවසිනො නානාජවමානං පුරිසානං පුරිසසතං සන්තිපානෙය්‍ය : ආයනතු භොනොතා, යෙ තත්ථ ඛත්තියකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රාජඤ්ඤකුලා උප්පන්නා සාලස්ස වා සලලස්ස වා² වෘද්ධස්ස වා පදුමස්ස³ වා උත්තරා රණිං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බන්තොති, තෙජෝ පාතුකරොති, ආයනතු පුන භොනොතා, යෙ තත්ථ වණ්ණාලකුලා නෙසාදකුලා වෙණකුලා⁴ රථකාරකුලා පුකකුසකුලා උප්පන්නා සාපානදෙණියා වා සුකර දෙණියා වා රජකදෙණියා වා එළඤ්ඤකව්ඨස්ස වා උත්තරාරණිං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බන්තොති, තෙජෝ පාතුකරොති.

1. {සොතතිං සිනාතිං - මජ්ඣං. 3. පදුමකස්ස - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
 {සොතතිං සිනාතිං - සිඤ්ඤා. 4. වෙණකුලා - ස්‍යා.
2. සාලස්ස වා සලලස්ස වා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කීමැ'යි හඟිති? මෙ පෙදෙසැ අවෙර වූ නිදුක් වූ මෙත්සිත වඩන්තට බ්‍රාහ්මණ මැ පොහොනේ ද? කෘත්‍රිය නො පොහොනේ ද, වෙව්‍යා නො පොහොනේ ද, ශුද්‍ර නො පොහොනේ ද? යි.

හවත් ගොස්මගොතුව, මෙ කරුණ නො වේ මැ යි. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මෙ පෙදෙස්හි අවෙර වූ නිදුක් වූ මෙත්සිත වඩන්තට කෘත්‍රිය ද පොහොනේ යැ. හවත් ගොස්ම ගොතුව, බ්‍රාහ්මණ ද... හවත් ගොස්මාණෙනි, වෙව්‍යා ද... හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ශුද්‍ර ද... හවත් ගොස්මාණන් වහන්ස, මෙ පෙදෙස්හි අවෙර වූ නිදුක් වූ මෙත්සිත වඩන්තට හැම සතර වර්ණයෝ මැ පොහොනාහ'යි.

අස්සලායනයෙනි, යම් භෙයෙකින් 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යැ තද්‍යාවර්ණය භීත යි... බ්‍රාහ්මද්‍යාදය'යි බ්‍රාහ්මණයෝ මෙසේ කීහු නම් මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයන්ට කවර බලයෙක් ද? කවර ආස්වාසයෙක් ද?

හවත් ගොතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියතුදු මෙහි ලා 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යැ තද්‍යාවර්ණය භීතවර්ණ යි... බ්‍රාහ්මද්‍යාදය'යි මෙ මෙසේ මැ බ්‍රාහ්මණයෝ හඟිති'යි.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කීමැ'යි හඟිති? බ්‍රාහ්මණ මැ නහන කුරුදුවැල ගෙන නදියට ගොස් රජස්දුලි සෝධාලන්තට පොහොනේ ද? කෘත්‍රිය නො පොහොනේ ද? වෙව්‍යා නො පොහොනේ ද? ශුද්‍ර නො පොහොනේ ද? යි.

හවත් ගොස්මගොතුව, මේ නො වේ මැ යි. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, කෘත්‍රිය ද නහන කුරුදුවැල ගෙන නදියට ගොස් රජස්දුලි සෝධා හරතට පොහොනේ යැ. හවත් ගොස්මාණෙනි, බ්‍රාහ්මණ ද... හවත් ගොස්මාණන් වහන්ස, වෙව්‍යා ද... හවත් ගොතමයන් වහන්ස, ශුද්‍ර ද... හවත් ගොතමයන් වහන්ස, හැම සතර වර්ණයෝ මැ නහන කුරුදුවැල ගෙන නදියට ගොස් රජස්දුලි සෝධා හරතට පොහොනාහ'යි. අස්සලායනය, මෙ තත්ති දී බමුණෝ : 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යැ අන්‍යාවර්ණ භීත යි... බ්‍රාහ්මද්‍යාදය'යි. යමක් කියත් ද, මෙහි ලා ඒ බමුණන්ට කවර බලයෙක් වේ ද? කවර ආස්වාසයෙක් වේ ද?

හවත් ගොතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියතුදු වැළිත් මෙ තත්ති දී බමුණෝ තෙල කරුණ මෙසේ සිතත් : 'බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යැ, අන්‍යාවර්ණ භීත යි... බ්‍රාහ්මද්‍යාදය කියා යි.

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ වුදුන්හි බිසෙස් කළ කැත්රජෙත් නත්තුල උපත් පුරුෂයන් අතුරින් පුරුෂයන් සියක් රැස් කරව'යි : 'හවත්ති, එව. එහි කැත්තුලින් හෝ බමුණුකුලින් හෝ රජකුලින් හෝ කෘත්‍රියකුලින් හෝ උපත් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වඤ්ඤමය වූ හෝ ගිනිගානා උතුරුරිඳි ගෙන ගිනි දල්වත්වා, තෙද පහළ කෙරෙත්වා. හවත්ති, දෙවනුව එව. එහි වණ්ඩාලකුලයෙන් හෝ නේසාද කුලයෙන් හෝ වෙණකුලයෙන් හෝ රජකාරකුලයෙන් හෝ පුක්කුස කුලයෙන් හෝ උපත් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, කුකුරුවන් පැත් බොන දෙණියෙහි දවයෙන් කළ හෝ හුරන් බුදුනා දෙණියෙහි දවයෙන් කළ හෝ රජකයන් අයත් දෙණියෙහි දවයෙන් කළ හෝ එරණ්ඩකාෂ්ටයෙන් කළ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන ගිනි දල්වත්වා තෙද පහළ කෙරෙත්වා'යි.

තං කිං මිඤ්ඤයි අය්‍යලායන යො ඵචං නු ඛො සො ඛත්තියකුලා
 බ්‍රාහ්මණකුලා රජඤ්ඤකුලා උප්පන්නෙති සාලස්ස වා සලලස්ස වා
 චන්දනස්ස වා පදුමස්ස වා උත්තරාරණිං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො
 තෙජෝ පාතුකතො, සො ඵචනුබ්බාස්ස අග්ගි අච්චිමා ච වණ්ණවා ච
 පහස්සරො ච. තෙන ච සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුං. යො
 පන සො චණ්ඩාලකුලා නෙසාදකුලා චේණකුලා රජකාරකුලා පුකකුස
 කුලා උප්පන්නෙති සාපානදෙණීයා වා සුකරදෙණීයා වා රජකදෙණීයා
 වා ඵලණ්ඩිකව්ඨස්ස වා උත්තරාරණිං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො
 තෙජෝ පාතුකතො, ස්වාස්ස අග්ගි න චෙව අච්චිමා, න ච වණ්ණවා,
 න ච පහස්සරො, න ච තෙන සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතු'න්ති.

තො හිදං හො ගොතම, යො සො හො ගොතම, ඛත්තියකුලා
 බ්‍රාහ්මණකුලා රජඤ්ඤකුලා උප්පන්නෙති සාලස්ස වා සලලස්ස වා චන්ද
 නස්ස වා පදුමස්ස වා උත්තරාරණිං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො තෙජෝ
 පාතුකතො. ස්වාස්ස අග්ගි අච්චිමා ච වණ්ණවා ච පහස්සරො ච, තෙන ච
 සකකා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුං. යොපි සො චණ්ඩාලකුලා නෙසාද
 කුලා චේණකුලා රජකාරකුලා පුකකුසකුලා උප්පන්නෙති සාපාන
 දෙණීයා වා සුකරදෙණීයා වා රජකදෙණීයා වා ඵලණ්ඩිකව්ඨස්ස වා
 උත්තරාරණිං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බතො තෙජෝ පාතුකතො, සො
 වස්ස අග්ගි අච්චිමා ච වණ්ණවා ච පහස්සරො ච. තෙන ච සකකා
 අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුං සබ්බොපි හි හො ගොතම, අග්ගි අච්චිමා
 ච වණ්ණවා ච පහස්සරො ච, සබ්බෙනපි ච සකකා අග්ගිනා අග්ගිකර
 ණීයං කාතු'න්ති

ඵත්ථ අය්‍යලායන, බ්‍රාහ්මණානං කිං බලං කො අස්සාසො, යදෙත්ථ
 බ්‍රාහ්මණා ඵචමාහංසු: බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණ්ණො, හිනො අඤ්ඤා
 වණ්ණො බ්‍රාහ්මණාච පුත්තො වණ්ණො, කණො අඤ්ඤා වණ්ණො.
 බ්‍රාහ්මණාච පුජ්ඣන්ති නො අබ්‍රාහ්මණා. බ්‍රාහ්මණාච බ්‍රහ්මනො පුත්තා
 ඕරසා මුඛතො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මනිමිතා බ්‍රහ්මදායාදති.

කිඤ්ඤාපි හචං ගොතමො ඵචමාහ, අථ ඛො ඵත්ථ බ්‍රාහ්මණා
 ඵචමෙතං මඤ්ඤන්ති: බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණ්ණො, හිනො අඤ්ඤා
 වණ්ණො-පෙ-බ්‍රහ්මදායාදති.

තං කිං මිඤ්ඤයි අය්‍යලායන, ඉධ ඛත්තියකුමාරො බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය
 සග්ගිං සංවාසං කපොය්‍ය. තෙසං සංවාසමථිතාය පුත්තො ජායෙථ,
 යො සො ඛත්තියකුමාරෙන බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය පුත්තො උප්පන්නො
 සියා, සො මාතුපි සදිසො. පිතුපි සදිසො 'ඛත්තියො' තිපි වත්තබ්බො
 'බ්‍රාහ්මණො' තිපි වත්තබ්බො'ති.

යො සො හො ගොතම, ඛත්තියකුමාරෙන බ්‍රාහ්මණකඤ්ඤාය පුත්තො
 උප්පන්නො සියා, සො මාතුපි සදිසො, පිතුපි සදිසො, 'ඛත්තියො'
 තිපි වත්තබ්බො, බ්‍රාහ්මණො' තිපි වත්තබ්බො'ති.

තං කිං මිඤ්ඤයි අය්‍යලායන, ඉධ බ්‍රාහ්මණකුමාරො ඛත්තියකඤ්ඤාය
 සග්ගිං සංවාසං කපොය්‍ය. තෙසං සංවාසමථිතාය පුත්තො ජායෙථ.
 යො සො බ්‍රාහ්මණකුමාරෙන ඛත්තියකඤ්ඤාය පුත්තො උප්පන්නො
 සියා, සො මාතුපි සදිසො, පිතුපි සදිසො, ඛත්තියොතිපි වත්තබ්බො,
 බ්‍රාහ්මණොතිපි වත්තබ්බො'ති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අස්සලායනයෙනි, ඒ කෙසේ හෙිති? කෘත්‍රියකුලයෙන් හෝ බ්‍රාහ්මණකුලයෙන් හෝ රාජනාකුලයෙන් හෝ උපනුන් වීසින් සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වක්‍රනමය වූ හෝ පද්මමය වූ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන මෙසේ ගිනි දල්වූ තෙද පහළ කළ යම් ඒ ගින්නක් ඇද්ද, මෙසේ ඒ ගින්න සිඵ ඇතියේ වණ් ඇතියේ ප්‍රභාසිර වූයේත් වේ ද, ඒ ගින්නෙහු ගිනියෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට හැකි වේ ද, වණ්ඩාලකුලයෙන් හෝ තේසාදකුලයෙන් හෝ වෙණකුලයෙන් හෝ රජකාරකුලයෙන් හෝ පුක්කුසකුලයෙන් හෝ උපනුන් වීසින් කුකුරුවන් පැන් බොන දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ හුරන් බුදුනා දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ රජකයන් සතු දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ ඵරණ්ඩකාණ්ටමය දවයෙන් කළ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන ගිනි දල්වූ තෙද පහළ කළ යම් ගින්නක් ඇද්ද, ඒ ගින්න සිඵ ඇතියේ නො ද වේ ද? වණ් ඇතියේ නො ද වේ ද? ප්‍රභාසිර නො ද වේ ද? ඒ ගින්නෙන්, ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට නො හැකි වේ ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ වෙනස නො වේ මැ යැ, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කෘත්‍රිය කුලයෙන් හෝ බ්‍රාහ්මණකුලයෙන් හෝ රාජනාකුලයෙන් හෝ උපනුන් වීසින් සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වක්‍රනමය වූ හෝ පද්මමය වූ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන දල්වූ පහළ කළ යම් ඒ ගින්නක් ඇද්ද, ඒ ගින්න සිඵ ඇතියේ ද වණ් ඇතියේ ද ප්‍රභාසිර වූයේ ද වෙයි. ඒ ගින්නෙහු ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට හැකි වෙයි, වණ්ඩාලකුලයෙන් හෝ තේසාද කුලයෙන් හෝ වෙණකුලයෙන් හෝ රජකාර කුලයෙන් හෝ පුක්කුසකුලයෙන් හෝ උපනුන් වීසින් කුකුරුවන් පැන් බොන දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ හුරන් බුදුනා දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ රජකයන් සතු දෙණියට අයත් දවයෙන් කළ හෝ ඵරණ්ඩකාණ්ටයෙන් කළ හෝ උත්තරාරණියක් ගෙන දල්වූ පහළ කළ යම් ඒ ගින්නක් ඇද්ද, ඒ ගින්න ද සිඵ ඇතියේත් වණ් ඇතියේත් ප්‍රභාසිර වූයේත් වෙයි. ඒ ගින්නෙහු ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට හැකි වෙයි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, හැම ගින්න මැ සිඵ ඇතියේත් වණ් ඇතියේත් ප්‍රභාසිර වූයේත් වෙයි. හැම ගින්නෙහු ගින්නෙන් කළයුතු කරණි කරන්නට ද හැකි වෙයි.

අස්සලායනය, මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයෝ යමක් මෙසේ කියත් ද : "බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අනාවණ් යි නින යි, බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඥාතවණ් යැ අනාවණ් කාණ් යි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඥාත වෙති, අබ්‍රාහ්මණයෝ ඥාත නො වෙත්. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ බ්‍රාහ්මණයන් පුත්ත, උරු වෙති, බ්‍රාහ්මණයන් ජාතයත, ඵයින් මැ බ්‍රාහ්මණයත, බ්‍රාහ්මණිච්චිකයත, බ්‍රාහ්මණියාදයත" යි. මෙ කරුණෙහි ඒ බ්‍රාහ්මණයන් කිනම් බලයක් ඇද්ද, කවර ආභාසයක් ඇද්ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මෙසේ කියනු වැළිත් මෙහි ලා බ්‍රාහ්මණයන් තෙල කරුණ මෙසේ හෙිති : "බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවණ් යැ අනාවණ් නින යි බ්‍රාහ්මණියාදයත" යි.

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හෙිති? මෙලොවැ කෘත්‍රිය කුමාරයෙක් බ්‍රාහ්මණකුමාරියක හා සමග සංවාස කරන්නේ යැ, උන්ගේ සංවාසය නිසා පුතෙක් උපදනේ යැ. කෘත්‍රිය කුමාරයකු නිසා බ්‍රාහ්මණකුමාරියකට යම් පුතෙක් උපදනේ වේ ද, හේ මව්ට ද සමාන යැ පියාට ද සමාන යැ. 'කෘත්‍රියත' යි ද කියනු වේ ද? බ්‍රාහ්මණයත' යි ද කියනු වේ ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කෘත්‍රියකුමාරයකු කරණ කොට බ්‍රාහ්මණ කන්‍යාවකට යම් පුතෙක් උපන්නේ වේ ද හේ මව්ට ද සමාන වෙයි. පියාට ද සමාන වෙයි. (ඵයින් 'කෘත්‍රියත' යි ද කියනු වෙයි, 'බ්‍රාහ්මණයත' යි ද කියනු වේ යි.)

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හෙිති? මෙලොවැ බ්‍රාහ්මණකුමාරයෙක් කෘත්‍රියකුමාරියක හා සංවාස කරන්නේ යැ, උන්ගේ සංවාසය නිසා පුතෙක් උපදනේ යැ. බ්‍රාහ්මණ කුමාරයා කරණ කොට කෘත්‍රියකන්‍යාවට යම් පුතෙක් උපන්නේ වේ ද, හේ මව්ට ද සමාන යැ පියාට ද සමාන යැ. 'කෘත්‍රියත' යි ද කියනු වේ ද? 'බ්‍රාහ්මණයත' යි ද කියනු වේ ද? යි.

යො සො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණකුමාරෙන බන්ධිතකඤ්ඤාය පුතොතා උප්පන්නො සියා, සො මාතුපි සද්දිසො, පිතුපි සද්දිසො, බන්ධියො තිපි වත්තබ්බො, බ්‍රාහ්මණොතිපි වත්තබ්බො'ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි අසුලායන, ඉධි වළුවං ගුණෙන සම්පයොජෙය්‍යං. තෙසං සම්පයොගමනාය කිසොරො ජායෙථ. යො සො වළුවාය ගුණෙන කිසොරො උප්පන්නො සියා, සො මාතුපි සද්දිසො, පිතුපි සද්දිසො, අසොති වත්තබ්බො, ගුණොති වත්තබ්බො'ති.

වෙකුරඤ්ජාය හි¹ සො සො ගොතම, අසුතරෙ හොති. ඉදං හිසා හො ගොතම, නානාකරණං පසාමි. අමුත්‍ර ච පනෙසානං² න කිඤ්චි නානාකරණං³ පසාමිති.

තං කිං මඤ්ඤාසි අසුලායන, ඉධිසු දො මාණවකා හාතරෙ සඋදරියා, එකො අඤ්ඤායකො උපතීතො, එකො අනඤ්ඤායකො අනුපතීතො. කමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජෙය්‍යං සද්ධෙව වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤා වා පාහුනෙ⁴ වාති?

යො සො හො ගොතම, මාණවකො අඤ්ඤායකො උපතීතො තමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජෙය්‍යං සද්ධෙව වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤා වා පාහුනෙ වා. කිං හි හො ගොතම, අනඤ්ඤායකො අනුපතීතො දින්නං මහපථලං හවිසාති'ති?

තං කිං මඤ්ඤාසි අසුලායන, ඉධිසු දො මාණවකා හාතරෙ සඋදරියා, එකො අඤ්ඤායකො උපතීතො දුසසිලො පාපධම්මො, එකො අනඤ්ඤායකො අනුපතීතො සීලවා කල්‍යාණධම්මො. කමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජෙය්‍යං සද්ධෙව වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤා වා පාහුනෙ වාති? යො සො හො ගොතම, මාණවකො අනඤ්ඤායකො අනුපතීතො සීලවා කල්‍යාණධම්මො, තමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පරිමං හොජෙය්‍යං සද්ධෙව වා ථාලිපාකෙ වා යඤ්ඤා වා පාහුනෙ වා. කිං හි හො ගොතම, දුසසිලෙ පාපධම්මෙ දින්නං මහපථලං හවිසාති'ති?

පුබ්බෙ ඛො නිං අසුලායන, ජාතීං අගමාසි. ජාතීං ගන්ත්වා මනෙත අගමාසි. මනෙත ගන්ත්වා තපෙ අගමාසි. තපෙ ගන්ත්වා වාතුචණ්ණිං සුද්ධිං පච්චාගතො යමහං පඤ්ඤාපෙමි'ති.

එවං වුත්තො අසුලායනො මාණවො තුණ්හිගුතො මඩකුගුතො පත්තකඛකො අධොමුඛො පඤ්ඤායනො අප්පට්ඨානො⁵ නිසීදි.

අථ ඛො හභවා අසුලායනං මාණවං තුණ්හිගුතං මඩකුගුතං පත්තකඛකං අධොමුඛං පඤ්ඤායනං අප්පට්ඨානං විදිති අසුලායනං මාණවං එතදවොච:

1. { කුණ්ඩංගි - මජ්ඣං.	4. පාහුණෙ - සිමු, PTS
කුමාරඤ්ඤාපිති - සා.	5. අප්පට්ඨානො - PTS.
2. අමුත්‍ර ච පන - සානං, සා.	
3. නානාකරණං - සිමු.	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ප්‍රාග්මණිකවරයකු නිසා කෘත්‍රියකතාථකට යම් පුතෙක් උපන්නේ වේ ද, හේ මවට ද සමාන වෙයි, පියාට ද සමාන වෙයි, හේ 'කෘත්‍රිය'යි ද කියයුතු වන්නේ යැ 'ප්‍රාග්මණික'යි ද කියයුතු වන්නේ යි.

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ වෙළඹක් ගසුවකු හා සමග සම්ප්‍රයෝග කරන්නාහ. උන්ගේ සම්ප්‍රයෝගය නිසා අස්පොට්ටෙක් උපදන්නේ යැ, වෙළඹට ගසුවකු නිසා යම් අස්පොට්ටෙක් උපන්නේ වේ ද, හේ මවට ද සමාන වෙයි, පියාට ද සමාන වෙයි. 'අස්ව'යි කියයුතු වේ ද? 'ගසු'යි කියයුතු වේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, වෙකුරුක්කට (වෙළඹ) ගෙන් උපන් හේ 'අස්වකර' වෙයි. භවත් ගෝසුමගොකුට, උහුගේ මේ වෙනස දක්මි. අසෝ තැන්හි වැළිත් උන් (මාණවකයන්) ගේ කිසි වෙනසක් නො දක්මි'යි.

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ සමාන මාතෘකුක්ෂි ඇති සොහොයුරු මාණවකයෝ දෙදෙනෙක් වෙත්: එකෙක් මත්ත්‍රහදරනුයේ යැ උපනායන කරන ලද්දේ යි. එකෙක් වේද නො හදරනුයේ යැ, උපනායන නො කරන ලද්දේ යි. මෙහි බමුණෝ මතකබන්ධි වේවයි පණ්ණරුබන්ධි වේවයි, යාගබන්ධි වේවයි අමුතුවනට කළ බන්ධි වේවයි කවරක්හු පළමු කොට වළඳවන්නාහු ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මාණවකයෙක් වේද හදරනුයේ ද උපනායන කරන ලද්දේ ද, එ මණෙවු මෙහි බමුණෝ මතකබන්ධි වේවයි පඩුරින් අළ බන්ධි වේවයි යාග බන්ධි වේවයි අමුතුවන්නේ වේවයි පළමු කොට වළඳවන්නාහ. භවත් ගෝසුමාණෙනි, කිම වේද නො හදරනුවා උපනායන නො කළහු කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වන්නේ ද? යි.

අස්සලායනය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ එක් කුසැ ඔත් සොහොයුරු මණෙවුටේ දෙදෙනෙක් වෙති: එකෙක් වේද හදරනුයේ යැ උපනික යැ දුස්සීල යැ පාපධම් ඇත්තේ යි. එකෙක් වේද නො හදරනුයේ යැ උපනික නො වෙයි, සිල්වත, කළණදහම් ඇතියේ යි. මෙහි කවරක්හු බමුණෝ මතකබන්ධි වේවයි පණ්ණරුබන්ධි වේවයි යාගබන්ධි වේවයි අමුතුවන්නේ වේවයි පළමු කොට වළඳවන්නාහු ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මාණවකයෙක් වේද නො හදරනුයේ උපනික නො වූයේ සිල්වත් ද, කළණදහම් ඇතියේ ද, එ මණෙවු මෙහි බමුණෝ මතකබන්ධි වේවයි පණ්ණරුබන්ධි වේවයි යාගබන්ධි වේවයි අමුතුවන්නේ වේවයි පළමු කොට වළඳවන්නාහු යැ. කිම භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, දුස්සීල වූ පාපධම් ඇතියා කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වන්නේ ද? යි.

අස්සලායනයෙනි, පළමු තෙපි ජාතියට ගියාව, ජාතියට ගොස් වේදයට ගියාව, වේදයට ගොස් තපසට ගියාව තපසට ගොස් වාතුර්වර්ණභූද්ධියට පෙරළා අව. මම යම් වාතුර් වර්ණභූද්ධියක් පනවමි ද, එයට යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අස්සලායන මණෙවු නිහඩ වැ මතු වැ කදට බහාගෙන යව්වුව වැ සිතිවිලිපර වැ ප්‍රතිභාන රහිත වැ හුන්නේ ය.

එසඳ බුදුහු නිහඩ වූ මතු වූ භෙළාලු කදට ඇති අධොමුඛ වූ සිතිවිලිපර වූ ප්‍රතිභාන රහිත වූ අස්සලායන මාණවක දක අස්සලායන මාණවකයාට තෙල කරුණ වදළහ :

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භූතපුබ්බං අසුලායන, සත්තත්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං අරඤ්ඤායනනෙ පණණකුට්ඨ සම්මන්ත්තානං ඵවිරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පත්තං හොති: බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා: වණණා, භිනො අඤ්ඤා වණණා, -පෙ- බ්‍රාහ්මදායාදු'ති. අසොයාසි ඛො අසුලායන, අසිනො දෙවලො ඉසි සත්තත්තං කිරි බ්‍රාහ්මණීයීනං අරඤ්ඤායනනෙ පණණකුට්ඨ සම්මන්ත්තානං ඵවිරූපං පාපකං දිට්ඨිගතං උප්පත්තං හොති: බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා: වණණා භිනො අඤ්ඤා වණණා-පෙ-බ්‍රාහ්මදායාදු'ති. අථ ඛො අසුලායන, අසිනො දෙවලො ඉසි කෙසම්ඤ්ඤං කප්පෙති: මඤ්ඤාච්චණණාති දුස්සාති තිවාසෙති: අවලියො¹ උපාහතා: අරාහිනා: ජාතරූපමයං දණ්ඩං ගහෙති: සත්තත්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං පඤ්ඤාලො පාතුරහොසි.

අථ ඛො අසුලායන, අසිනො දෙවලො ඉසි සත්තත්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං පඤ්ඤාලො චික්ඛමිමානො ඵවමාන: හන්ද කු නු ඛො² ඉමෙ හවන්තො: බ්‍රාහ්මණීයයො ගතා: හන්ද කු නු ඛො³ ඉමෙ හවන්තො: බ්‍රාහ්මණීයයො ගතා:ති⁴ අථ ඛො අසුලායන, සත්තත්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං ඵතදහොසි: කොනායං ගාමිණිලරූපො විය සත්තත්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං පඤ්ඤාලො චික්ඛමිමානො ඵවමාන: හන්ද කු නු ඛො ඉමෙ හවන්තො: බ්‍රාහ්මණීයයො ගතා: හන්ද කු නු ඛො ඉමෙ හවන්තො: බ්‍රාහ්මණීයයො ගතා:ති. හන්ද නං අභිසපාමාති⁵. අථ ඛො අසුලායන, සත්තබ්‍රාහ්මණීයයො අසිනං දෙවලං ඉසිං අභිසපිංසු: හඤ්ඤා වසල හොතිති⁶. යථා යථා ඛො අසුලායන, සත්ත බ්‍රාහ්මණීයයො අසිනං දෙවලං ඉසිං අභිසපිංසු. තථා තථා අසිනො දෙවලො ඉසි අභිරූපතරෙ වෙච්චි හොති දුස්සානියතරෙ ච පාසාදිකතරෙ ච.

අථ ඛො අසුලායන, සත්තත්තං බ්‍රාහ්මණීයීනං ඵතදහොසි: මොඝං චත නො තපො, අථලං බ්‍රහ්මචරියං, මයං හි පුබ්බෙ යං අභිසපාම හඤ්ඤා වසල හොති'ති හඤ්ඤාච්ච හවති ඵකවෙච්චා. ඉමං පන මයං යථා යථා අභිසපාම, තථා තථා අභිරූපතරෙ වෙච්චි හොති දුස්සානියතරෙ ච පාසාදිකතරෙ චා'ති.

න හවන්තානං මොඝං තපො, නාථලං⁶ බ්‍රහ්මචරියං. ඉඤ්ඤා හවන්තො යො මසි මනොපදෙසො, තං පජ්ඣතාති.

යො හවති මනොපදෙසො තං පජ්ඣතාමි. කො නු ඛො හවං හොතිති?

සුතො නො හවනං අසිනො දෙවලො ඉසි'ති?

ඵචං හො.

සො ඛවාහං හොමිති.

-
1. { පටලියො - මජ්ඣං. 2. හන්ද කො නු ඛො - මජ්ඣං, සා, PTS.
අගලියො - සා. 3. ගන්තා - සා.
 4. අභිසපිස්සාමාති - සා.
 5. { හඤ්ඤා වසල හොතිති - සිඤ්ඤා.
හඤ්ඤා වසල හොති හඤ්ඤා වසල හොතිති - මජ්ඣං.
හඤ්ඤා වසල හොති හඤ්ඤා වසල හොති හඤ්ඤා වසල හොතිති - සා.
හඤ්ඤා වසල හොතිති - PTS.
 6. න පනාථලං - PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“අක්ෂරායනයෙනි, පෙර වූ දයක් කියමි : අරක්ෂායනයෙනි පන්සල්හි මන්ත්‍රණ කරන බ්‍රාහ්මණර්ෂීහු සත් දෙනෙකුන්ට මෙබඳු ලාමකදායකත්වයක් උපත : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණයැ අන්‍යවර්ණය හීන යි බ්‍රාහ්මදයාදහ” යි. අක්ෂරායනයෙනි, අශ්ව නම් වූ දේවල සෘෂි අරනෙහි පරණකූටින්හි මන්ත්‍රණ කරන බමුණුරුසියන් සත්දෙනෙකුට මෙබඳු ලාමකදායකත්වයක් උපන්නේ වේ ලැ’යි ඇයි : “බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණයැ අන්‍යවර්ණය හීන යි . . . බ්‍රාහ්මදයාදහ” යි. එසේ අක්ෂරායනයෙනි, කාළදේවල සෘෂි කෙස්මස් කපා මදටවන් පිළි හැඳ පෙරෙවැ ගණ්ඩගණු පාහන පයාලා රන්මුඩා සැරයටියක් ගෙන බ්‍රාහ්මණර්ෂීන් සත්දෙනාගේ පන්සල්පිරිවෙන්නි පහළ වී.

එසේ අක්ෂරායනයෙනි, කාළදේවල සෘෂි සත් බමුණුරුසියන්ගේ පන්සල්පිරිවෙන්නි සක්මන් කෙරෙමින් මෙසේ කී : “සොදේ මේ හවත් බ්‍රාහ්මණර්ෂීහු කොහි ගියාහු ද, සොදේ මේ හවත් බ්‍රාහ්මණර්ෂීහු කොහි ගියාහු ද?” යි. එසේ අක්ෂරායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂීන් සත් දෙනෙකුට කෙල සිත් වී : “මේ කවරෙක් ගම්දරුවකු සෙයින් බ්‍රාහ්මණර්ෂීන් සත්දෙනාගේ පන්සල් පිරිවෙන්නි සක්මන් කෙරෙමින් මෙසේ කියා ද : “සොදේ මේ හවත් බ්‍රාහ්මණර්ෂීහු කොහි ගියාහුද, සොදේ මේ හවත් බ්‍රාහ්මණර්ෂීහු කොහි ගියාහු ද?” යි ‘ඔහට ශාප කරමෝ නම් මැනවැ’ යි. ඉක්බිති අක්ෂරායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂීහු සත් දෙනා කාළදේවල සෘෂිහට ‘වසලය හස්ම වව’ යි ශාප කළහ. අක්ෂරායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂීහු සත්දෙනා කාළදේවලහට ශාප කරත් කරත් මැ කාළදේවල සෘෂි අභිරූපතර ද දර්ශනීයතර ද ප්‍රාසාදිකතර ද වෙයි.

එසේ අක්ෂරායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්ෂීන් සත් දෙනෙකුට කෙල සිත් වී : “ඒකාන්තයෙන් අපගේ තපස සිස් යැ, බ්‍රාහ්මවයභාව එල නැත. අපි වනාහි පෙර යමක්හට ‘වසලය හස්මව’ යි හවමෝ නම් කිසිවෙක් හර වේ මැ යි. මොහු වැළිත් අප හවත් හවත් මැ අතිශයින් අභිරූපත් අතිශයින් දර්ශනීයත් අතිශයින් ප්‍රාසාදිකත් වේ’ යයි.

හවතුන්ගේ තපස මෝස නො වෙයි, බ්‍රාහ්මවයභාව වීඑල නො වෙයි, හවත්නි මා කෙරෙහි යම් මනෝපදේශයක් වේ නම් එය දුරලව’ යි.

හවත්හු කෙරෙහි යම් මනෝපදේශයක් වේ නම් එය දුරලම්භ. හවත් කවරෙක් වේ ද? යි.

හවතුන් විසින් ‘කාළදේවල සෘෂි’ අසනලද ද? යි.

එසේ යැ හවත්නි,

හේ මම වෙමි’ යි.

අථ ඛො අංකලායන, සත්ත බ්‍රාහ්මණීයයො අසිතං දෙවලං ඉසිං අභිවාදෙත්තුං උපසංඛසමිංසු.

අථ ඛො අංකලායන, අසිතො දෙවලො ඉසි සත්ත බ්‍රාහ්මණීයයො එතදථොච : ‘සුතං මෙතං හො, සත්තන්තං ඤීර බ්‍රාහ්මණීයීතං අරඤ්ඤායනතො පණණකුටිසු වසන්තානං එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපත්තං : ‘බ්‍රාහ්මණාච සෙට්ඨා වණ්ණො, භීතො අඤ්ඤා වණ්ණො. බ්‍රාහ්මණාච සුකෙකා වණ්ණො, කණ්ණො අඤ්ඤා වණ්ණො. බ්‍රාහ්මණාච සුජ්ඣනති, නො අබ්‍රාහ්මණා. බ්‍රාහ්මණාච බ්‍රහ්මිනො පුත්තා¹ ඕරසා බ්‍රිඛතො ජාතා බ්‍රහ්මජා බ්‍රහ්මභීම්මිතා බ්‍රහ්මදයාදති.

එවණො.

ජානන්ති පන හොතෙතා යා ජනිකා මාතා² බ්‍රාහ්මණං යෙව අගමාසි. නො අබ්‍රාහ්මණන්ති.

නො හිදං හො.

ජානන්ති පන හොතෙතා යා ජනිකාමාතුමාතා යාච සත්තමා මාතාමහසුතා බ්‍රාහ්මණං යෙව අගමාසි, නො අබ්‍රාහ්මණන්ති.

නො හිදං හො.

ජානන්ති පන හොතෙතා යො ජනකො පිතා³ බ්‍රාහ්මණං යෙව අගමාසි නො අබ්‍රාහ්මණීන්ති.

නො හිදං හො.

ජානන්ති පන හොතෙතා යො ජනකපිතුපිතා යාවසන්නමා පිතා-මහසුතා බ්‍රාහ්මණං යෙව අගමාසි, නො අබ්‍රාහ්මණීන්ති.

නො හිදං හො.

ජානන්ති පන හොතෙතා යථා ගබ්භස්ස අවකක්ඛන්ති හොතිති?

ජානාමි මයං හො යථා ගබ්භස්ස අවකක්ඛන්ති හොති. ඉධ මාතා-පිතරො ච සන්තිපතිතා හොන්ති. මාතා ච උතුනී හොති, ගක්ඛබ්බො ච පච්චුපට්ඨිතො හොති. එවං තිණ්ණං සන්තිපාතා ගබ්භස්ස අවකක්ඛන්ති හොතිති.

ජානන්ති පන හොතෙතා යග්ගො⁴ සො ගක්ඛබ්බො ඛතතියො ච, බ්‍රාහ්මණො ච, වෙය්‍යො ච, සුඥො වාති?

හ මයං හො, ජානාමි යග්ගො සො ගක්ඛබ්බො ඛතතියො ච, බ්‍රහ්මණො ච, වෙය්‍යො ච, සුඥො වාති.

1. පුත්තො - PTS.

2. ජනිමාතා - ස්‍යා. ජනිමාතා - PTS.

3. ජනිපිතා - ස්‍යා, PTS.

4. තග්ගො - මජ්ඣං.

එසඳ අස්සලායනයෙනි, බ්‍රාහ්මණර්මිහ සත් දෙන කාළදේවල සෘෂින් වදිනට එළැඹියෝ.

ඉක්කිති අස්සලායනයෙනි, කාළදේවල සෘෂි බවුණු රුසියන් සත්දෙනාහට තෙල කී :
“හවන්ති, මා විසින් තෙල කරුණ අසනලද; අරණ්‍යායනයෙනි පන්සල්හි වසන බ්‍රාහ්මණ
ර්මීන් සත්දෙනාහට මෙ බදු ලාමකදෘෂ්ටියක් උපන්ලැ’යි. කවර දෘෂ්ටියක යන් :
‘බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ශ්‍රේෂ්ඨවර්ණ යැ; අනාවර්ණය හීනයි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඉක්ලවණ යැ,
අනාවර්ණය කෘෂ්ණ යි. බ්‍රාහ්මණයෝ මැ ඉද්ධ වෙති, අබ්‍රාහ්මණයෝ නො වෙත්.
බ්‍රාහ්මණයෝ මැ බ්‍රහ්මයාගේ පුත්හ, උරු වෙති, මුඛයෙන් උපනුවහ, එයින් මැ බ්‍රහ්මජයහ,
බ්‍රහ්මනිර්මිතයහ, බ්‍රහ්මදයාදයහ”යි.

එසේ යැ හවන්ති.

හවන්හු තොප වැදූ යම් මවක් ඇද්ද, හෝ බ්‍රාහ්මණයකු මැ කරා ගියා යැ අබ්‍රාහ්මණයකු
කරා නො ගියා යැ’යි දනිත් ද?යි.

නො දනුම්හ හවන්ති.

හවන්හු, යම් වැදූ මවගේ මවක් සත් වැනි මුත්තාපුතය තෙක් ‘බවුණකු වෙත මැ ගියා යැ
නොබවුණකු වෙත නො ගියා යැ’යි දනිත් ද?

නො දනුම්හ හවන්ති.

හවන්හු තොපගේ ජනක පියෙක් වීද හේ බ්‍රාහ්මණියක වෙත මැ ගියේ යැ, අබ්‍රාහ්මණියක
වෙත නො ගියේ යැ’යි දනිත් ද?

නො දනුම්හ හවන්ති,

හවන්හු යම් ජනක පියාගේ පියෙක් සත් වැනි මුත්තාපුතය තෙක් බැම්මියක වෙත මැ
ගියේ යැ, නො බැම්මියක වෙත නො ගියේ යැ’යි දනිත් ද?

නො දනුම්හ හවන්ති.

හවන්හු ගර්භාවක්‍රාන්ති වන සේ දනිත් ද?

හවන්ති ඇපි ගර්භාවක්‍රාන්ති වන සේ දනුම්හ. මෙහි මාපිය දෙදෙන සඩගම වූවාහු
වෙති. මව ද සෘතුනි වෙයි, ගන්ධර්ව ද එළැඹියිටියේ වෙයි. මෙසෙයින් තුන් දෙනාතුන්
එක් වීමෙන් ගර්භාවක්‍රාන්ති වේ”යයි.

හවන්හු ඒ ගන්ධර්ව කෘත්‍රියයෙක හෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෙක හෝ යැ චෛත්‍යයෙක හෝ යැ
ශුද්‍රයෙක හෝ යි ඒකාන්තයෙන් දනිත් ද?

හවන්ති, ඇපි ඒකාන්තයෙන් ඒ ගන්ධර්ව කෘත්‍රියයෙක හෝ යැ බ්‍රාහ්මණයෙක හෝ යැ
චෛත්‍යයෙක හෝ යැ ශුද්‍රයෙක හෝ යි නො දනුම්හ’යි.

එවිං සන්තෙහ ගො ජානාථ කෙ තුමො හොථාති¹.

එවිං සන්තෙහ ගො, න මයං ජානාම කෙ ව මයං හොමාති.

තෙ හි නාම අක්ඛලායන, සත්ත බ්‍රාහ්මණිකයෝ අසිතෙන දෙවලෙන ඉසිනා සකෙ ජාතිවාදෙ සමනුසුඤ්ඤයමානා සමනුභාසියමානා සමනුභාසියමානා න සමපායිස්සන්ති. කිං පන තිං එතරහි මයා සකස්මිං ජාතිවාදෙ සමනුසුඤ්ඤයමානො සමනුභාසියමානො සමනුභාසියමානො සමපායිස්සයි. යෙසං තිං සාවරියකො න පුණ්ණො දබ්බිභාහොති.

එවිං වුතෙහ අක්ඛලායනො මාණවො භගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං ගො ගොතමි, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ඩාරෙතු අජ්ඣත්තො පාණ්ණපෙතං සරණං ගත'න්ති.

අක්ඛලායනසුත්තං නතිසං.

—————

භවත්ති, මෙසේ ඇති කල්හි තෙපි කවරහු වව'යි දැනිවු ද? යි

භවත්ති, මෙසේ ඇති කල්හි ඇපි කවරහු වමෝ ද'යි ඇපි නො දනුමහ'යි.

අස්සලායනායෙනි, ඒ සප්තප්‍රාණ්මණ්ඩම්හු නමුණු කාළදේවල සෘෂිහු විසින් ස්වකීය ජාතිවාදයෙහි අනුයෝග කරනුලබන්නාහු කරුණු පුළුල්ස්තූලාභන්තාහු ලබ්ධි පිහිටුවනු ලබන්නාහු සපයා කියන්නට නො හැකි වෙති. කිම තෙපි වැළිත් දන් මා විසින් ස්වකීය ජාතිවාදයෙහි අනුයෝග කරනු ලබන්නාහු කරුණු පුළුල්ස්තූලාභන්තාහු ලබ්ධි පිහිටුවනු ලබන්නාහු සපයා කියතෙව්? සාවායාක වූ තෙපි යම් සප්තර්ෂි කෙනකුන්ගේ යාග සැන්ද හන්නා පුණ් ද නො වව! යි.

මෙසේ වදළු කල්හි අස්සලායන මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "ඉතා මැනව භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, . . . භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවිහිම වැ සරණගිය උපාසකයකු කොට ධරත්ව'යි.

තුන් වැනි අස්සලායනසූත්‍ර යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 5. 4

සොටවුබසුන්

එවිං මෙ සුන්: එකං සමයං ආයස්මා උදෙනො බාරණසියං විහරති ඛෙමියමඛවනෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සොටවුබසුන් ප්‍රාග්බණො බාරණසියං අනුප්පන්නො හොති කෙනවිදෙව කරණීයෙන. අථ ඛො සොටවුබසුන් ප්‍රාග්බණො ජබ්බාචාරං අනුච්චිකම්මානො අනුච්චරමානො යෙන ඛෙමියමඛවනං තෙනුපසඛකම්. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා උදෙනො අබ්බොකාසෙ චබ්බකම්.

අථ ඛො සො සොටවුබසුන් ප්‍රාග්බණො යෙනායස්මා උදෙනො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්නි: ආයස්මා උදෙනෙහි සද්ධිං සමොද්දි, සමොද්ධියං කථං සාරණීයං විනිසාරෙනි: ආයස්මානං උදෙනං චබ්බකම්නං¹ අනුච්චිකම්මානො එවමාහ: අමොහං සමණ, නජි ධම්මකො පරිබ්බාජො, එවං මෙ එත්ථ හොති, තඤ්ච ඛො භවන්තරුපානං වා අදස්සනා, යො වා පනෙත්ථ ධම්මො'ති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා උදෙනො චබ්බකමා ඕරෙහිනි: විහාරං පවිසිනි: පඤ්ඤාතෙහි ආසනෙ නිසිදි. සොටවුබසුන් ඛො ප්‍රාග්බණො චබ්බකමා ඕරෙහිනි: විහාරං පවිසිනි: එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං සීතං ඛො සොටවුබසුන් ප්‍රාග්බණො ආයස්මා උදෙනො එතදවොච: සංවිජ්ජනෙහි ඛො ප්‍රාග්බණ, ආසනාති සචෙ ආකඛාසි නිසිද්දි.

එතදෙව ච ඛො පන මයං හොතො උදෙනස්ස ආගමමානා න නිසිද්දම. කථං හි නාම මාදිසො පුබ්බෙ අනිමන්තිතො ආසනෙ නිසිදි තබ්බං මඤ්ඤායා'ති. අථ ඛො සොටවුබසුන් ප්‍රාග්බණො අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙනි: එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිත්තො ඛො සොටවුබසුන් ප්‍රාග්බණො ආයස්මානං උදෙනං එතදවොච: අමොහං සමණ, නජි ධම්මකො පරිබ්බාජො, එවං මෙ එත්ථ හොති, තඤ්ච ඛො භවන්තරුපානං වා අදස්සනා, යො වා පනෙත්ථ ධම්මො'ති.

සචෙ ඛො පන මෙ නිං ප්‍රාග්බණ, අනුඤ්ඤායා² අනුජානෙය්‍යාසි, පරිකෙකාසිතබ්බඤ්ච පරිකෙකාසෙය්‍යාසි, යස්ස ච පන මෙ භාසිතස්ස අත්ථං න ජානෙය්‍යාසි, මමංයෙව තත්ථ උත්තරිං පරිපුච්ඡෙය්‍යාසි: ඉදං හො උදෙන කථං, ඉමස්ස කුත්ථොති? එවං කති: සියා නො එත්ථ කථාසල්ලාපොති.

අනුඤ්ඤායා³ බ්බාහං හොතො උදෙනස්ස අනුජානිත්තාමි, පරිකෙකාසිතබ්බඤ්ච පරිකෙකාසිත්තාමි. යස්ස ච පනාහං හොතො උදෙනස්ස භාසිතස්ස අත්ථං න ජානිත්තාමි, භවන්තංයෙව තත්ථ උදෙනං උත්තරිං පරිපුච්ඡිත්තාමි: ඉදං හො උදෙන කථං, ඉමස්ස කුත්ථොති? එවං කති: හොතු නො එත්ථ කථාසල්ලාපොති.

1. එකමන්තං - PTS.

2. අනුමඤ්ඤායා - PTS.

2. 5. 4

සෞචන්ද්‍රියසූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් උදේන තෙරණුවෝ බරණැස් නුවර සමීපයෙහි ඛේමිය නම් අභිවෙනෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි සෞචන්ද්‍රිය භ්‍රාණ්මණ කිසි කටයුත්තෙකින් බරණැස්නුවරට පැමිණියේ යි. එසඳ සෞචන්ද්‍රිය බමුණු ජඩ්ඝාච්භාර පිණිස සක්මන් කරනුයේ ඇවිදුනේ ඛේමිය අභිඋයන් කරා එළැඹිණේ. ඒ සමයෙහි ආයුෂ්මත් උදේන තෙරණුවෝ අභාවකාශයෙහි සක්මන් කෙරෙති.

ඉක්බිති ඒ සෞචන්ද්‍රිය බමුණු උදේන තෙරුන් කරා එළැඹිණේ. එළැඹි ආයුෂ්මත් උදේන තෙරුන් හා සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සාරාණිය කථාකොට නිමවා සක්මන් කරන ආයුෂ්මත් උදේන තෙරුන් අනුව සක්මන් කෙරෙමින් මෙසේ කී : "එමබා මහණ දහැමි පැවිදි නැති, මට මෙහි ලා මෙසේ සිත් වෙයි, එ ද හවත්තු වැනියන් හෝ නො දක්මන, මෙහි යම් දහමෙක් ඇද්ද, එය හෝ නො දක්මෙනි" යි.

මෙසේ කී කල්හි ආයුෂ්මත් උදේන තෙරණුවෝ සක්මනින් බැස වෙහෙරට පිවිස පැනැවූ අස්තෙහි වැඩහුන්හ. සෞචන්ද්‍රිය බමුණු ද සක්මනින් බැස වෙහෙරට පිවිස එකත්පස් වැ සිටියේ යැ. එකත්පස් වැ සිටි සෞචන්ද්‍රිය භ්‍රාණ්මණයට ආයුෂ්මත් උදේන තෙරණුවෝ තෙල කීහ : 'බමුණ, අසුන් ඇත, කැමැත්තෙහි නම් හිඳුව' යි.

ඇපි හවත් උදේන තෙරුන්ගේ තෙල බස මැ අපේක්ෂා කරමෝ නො හිඳුවහ. කෙසේ නම් මා බදුසෙක් පෙර නිමන්ත්‍රණ නො කරනලද්දේ අසුනෙහි හින්දුසු කොට සිතා ද? යි. ඉක්බිති සෞචන්ද්‍රිය භ්‍රාණ්මණ එක්තරා මිටි අස්තක් ගෙන එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් සෞචන්ද්‍රිය භ්‍රාණ්මණ ආයුෂ්මත් උදේනහට තෙල කී : "එමබා මහණ, දහැමි පැවි නැති, මෙහි ලා මට මෙසේ සිත් වෙයි, එ ද හවත්තු වැනියන් හෝ නො දක්මන, මෙහි යම් දහමෙක් ඇද්ද, එය හෝ නො දක්මෙනි" යි.

බමුණ, ඉදින් තෝ අනුදත්තයුතු මබස අනුදාත්ති නම්, පිළිකෙටි කළයුතු මබස පිළිකෙටි කරන්නෙහි නම් මා බණන යම් බසක්හුගේ අරුත් නො දන්නි ද "හවත් උදයනායෙනි, තෙල කෙසේ යැ? තෙල බස්හුගේ අරුත් කෙසේ යැ?" යි. එහි ලා මා මැ මතු පුරවුස්-නෙහි නම් මෙසේ කොට අපගේ මෙහි ලා කථාසල්ලාප වන්නේ යැ" යි.

මම හවත් උදයනායන්ගේ අනුදත්තයුතු බස් අනුදාත්ති. පිළිකෙටි කළයුතු බස් පිළිකෙටි කරන්නෙමි. මම හවත් උදයනායන්ගේ යම් බසක්හුගේ අරුත් නො දන්නි ද, "හවත් උදයනායෙනි" තෙල කෙසේ යැ? තෙල භාෂිතයාගේ අරුත් කෙසේ යැ?" යි. එහි ලා හවත් උදයනායන් මැ මතු පුරවුස්මි. මෙසේ කොට මම කරුණෙහි අපගේ කථා-සල්ලාපය වෙවා.

චත්තාරොමේ බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලා සත්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමේ චත්තාරො: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුග්ගලො අත්තන්තපො හොති අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුග්ගලො පරන්තපො හොති පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො. ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුග්ගලො අත්තන්තපො ච හොති අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො හොති නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිවෙඨව ධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභූතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරති. ඉමෙසං බ්‍රාහ්මණ, චතුක්කං පුග්ගලානං කතමො තෙ පුග්ගලො චිත්තං ආරාධෙති'ති?

ඤායං හො උදෙන, පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, අයං මේ පුග්ගලො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙන, පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, අයමි මේ පුග්ගලො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙන, පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, අයමි මේ පුග්ගලො චිත්තං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං හො උදෙන, පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිවෙඨවධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභූතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරති. අයං මේ පුග්ගලො චිත්තං ආරාධෙති'ති

කස්මා පන තෙ බ්‍රාහ්මණ, ඉමේ තයො පුග්ගලා චිත්තං නාරාධන්ති'ති? ඤායං හො උදෙන, පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අත්තානං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකුලං ආතාපෙති පරිතාපෙති, ඉමිනා මේ අයං පුග්ගලො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙන, පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො පරං සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකුලං ආතාපෙති පරිතාපෙති, ඉමිනා මේ අයං පුග්ගලො චිත්තං නාරාධෙති. යොපායං හො උදෙන, පුග්ගලො අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අත්තානඤ්ච පරඤ්ච සුඛකාමං දුක්ඛපට්ඨකුලං ආතාපෙති පරිතාපෙති, ඉමිනා මේ අයං පුග්ගලො චිත්තං නාරාධෙති. යො ච ඛො අයං හො උදෙන, පුග්ගලො නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිවෙඨවධම්මෙ නිව්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභූතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරති. සො අත්තානඤ්ච පරඤ්ච සුඛකාමෙ දුක්ඛපට්ඨකුලෙ නෙව ආතාපෙති, න පරිතාපෙති, ඉමිනා මේ අයං පුග්ගලො චිත්තං ආරාධෙති'ති.

බමුණ, මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යාමාන‍යහ. කවර සතර දෙනෙකු යත් : බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු 'අත්තත්තප' වෙයි. බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පරපරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු 'පරත්තප' වෙයි. බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු 'අත්තත්තප' ද වෙයි, පරපරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු 'පරත්තප' ද වෙයි. බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාසයෙහි නො යෙදුණු 'අත්තත්තප' නො මැ වෙයි, පරපරිත්‍යාසයෙහි නො යෙදුණු 'පරත්තප' ද නො මැ වෙයි. හේ 'අත්තත්තප' නො වූයේ 'පරත්තප' ද නො වූයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිවුණේ සිහිල් වූයේ සුව විදුනේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරෙයි. බමුණ, මේ සතර පුභුලන් අතුරින් කවර පුභුලෙක් තාගේ සිත් ගත්තේ වෙ ද?

හවත් උදයන‍යෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු 'අත්තත්තපයෙක්' වෙ ද, මේ පුද්ගල මා සිත් නො ගත්තේ යැ. හවත් උදයන‍යෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් පරපරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු 'පරත්තපයෙක්' වෙ ද, මේ පුද්ගල ද මා සිත් නො ගත්තේ යැ. හවත් උදයන‍යෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්ම පරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු 'අත්තත්තපයෙකුත්' වෙ ද, පරපරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු පරත්තපයෙකුත් වෙ ද, මේ පුද්ගල ද මා සිත් නො ගත්තේ යැ. හවත් උදයන‍යෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාසයෙහි නො යෙදුණු අත්තත්තපයෙකුත් නො වෙ ද, පරපරිත්‍යාසයෙහි නො යෙදුණු පරත්තපයෙකුත් නො වෙ ද, හේ අත්තත්තප නො වූයේ පරත්තප ද නො වූයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වැ නිර්වාස වැ ශීතිභූත වැ සුව විදිනාසුලු වැ මෙසේ ශ්‍රේෂ්ඨ ආත්මයෙන් යුතු වැ වාස කෙරේ ද, මේ පුද්ගල මා සිත් ගත්තේ යැ''යි.

බමුණ, කවර හෙයෙකින් මේ තුන් පුද්ගලයෝ තා සිත් නො ගනිත් ද? හවත් උදයන‍යෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු අත්තත්තපයෙක් වෙ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති ආත්මයා ආසාදන පරිත්‍යාසන කෙරෙයි. මේ කරුණින් මේ පුද්ගල මා සිත් නො ගත්තේ යැ. හවත් උදයන‍යෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් පරපරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු පරත්තපයෙක් වෙ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති මෙරමා ආසාදනපරිත්‍යාසන කෙරෙයි. මේ කරුණින් ඒ පුද්ගල මා සිත් නො ගත්තේ යි. හවත් උදයන‍යෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු අත්තත්තපයෙකුත් වෙ ද, පරපරිත්‍යාසයෙහි යෙදුණු පරත්තපයෙකුත් වෙ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති තමා හා මෙරමා ආසාදනපරිත්‍යාසන කෙරෙයි. මේ කරුණින් මේ පුද්ගල මා සිත් නො ගත්තේ යැ. හවත් උදයන‍යෙනි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාසයෙහි නො යෙදුණු අත්තත්තපයකු හා පරපරිත්‍යාසයෙහි නො යෙදුණු පරත්තපයෙකුත් නො වෙ ද, හේ අත්තත්තප නො වූයේ පරත්තප ද නො වූයේ ඉහාත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වැ නිර්වාස වැ සිහිල් වැ සුව විදිනාසුලු වැ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුක්ත වැ වාස කෙරේ ද, හේ සුව කැමැති දුක් නො කැමැති තමා හා මෙරමා ආසාදනපරිත්‍යාසන නො මැ කෙරෙයි. මේ කරුණින් මේ පුද්ගල මා සිත් ගත්තේ යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

දොමා බ්‍රාහ්මණ පරිසා, කතමා දො: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා පරිසා සාරත්තරත්තා මණ්ඩුණ්ඩලෙසු පුත්තභරියං පරියෙසති, දුසිද්දසං පරියෙසති, ඛෙත්තවච්ඡුං පරියෙසති, ජාතරූපරජතං පරියෙසති. ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චා පරිසා අසාරත්තරත්තා මණ්ඩුණ්ඩලෙසු පුත්තභරියං පභාය දුසිද්දසං පභාය ඛෙත්තවච්ඡුං පභාය ජාතරූපරජතං පභාය අභාරඝමා අනභාරියං පබ්බජිතා. යායං බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලො නෙවත්තනත්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො න පරත්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තනත්තපො අපරත්තපො දිට්ඨෙව්ඛමෙම නිව්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභුතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති. ඉමං ඤං බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලං කතමස්සං පරිසායං බහුලං සමනුපස්සාමි:¹ යා වායං² පරිසා සාරත්තරත්තා මණ්ඩුණ්ඩලෙසු පුත්තභරියං පරියෙසති, දුසිද්දසං පරියෙසති, ඛෙත්තවච්ඡුං පරියෙසති, ජාතරූපරජතං පරියෙසති. යා වායං² පරිසා අසාරත්තරත්තා මණ්ඩුණ්ඩලෙසු පුත්තභරියං පභාය දුසිද්දසං පභාය ඛෙත්තවච්ඡුං පභාය ජාතරූපරජතං පභාය අභාරඝමා අනභාරියං පබ්බජිතා'ති.

යායං හො උදෙන, පුග්ගලො නෙවත්තනත්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, න පරත්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අනත්තනත්තපො අපරත්තපො දිට්ඨෙව්ඛමෙම නිව්ජාතො නිබ්බුතො සිතීභුතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මභුතෙන අත්තනා විහරති. ඉමංහං පුග්ගලං යායං පරිසා අසාරත්තරත්තා මණ්ඩුණ්ඩලෙසු පුත්තභරියං පභාය දුසිද්දසං පභාය ඛෙත්තවච්ඡුං පභාය ජාතරූපරජතං පභාය අභාරඝමා අනභාරියං පබ්බජිතා, ඉමස්සං පරිසායං බහුලං සමනුපස්සාමි'ති.

ඉදුතෙව් ඛො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ, භාසිතා: මයං එවං ආජානාම, අභො: සමණ, නත්ථි ධම්මිකො පරිබ්බාජො, එවං මෙ එත්ථ හොති, තඤ්ච ඛො හවත්තරූපානං වා අදස්සනා, යො වා පනෙත්ථ ධම්මො'ති.

අභාමෙසා හො උදෙන, සානුග්ගහා වාචා භාසිතා, අත්ථි ධම්මිකො පරිබ්බාජො, එවං මෙ එත්ථ හොති, එවඤ්ච පන මං හවං උදෙනො ධාරෙතු. යෙව්මෙම හොතා උදෙනෙන චත්තාරෙ පුග්ගලො සම්ඛින්නෙන චිත්තා විත්ථාරෙන අවිහත්තා, සාධු මෙ හවං උදෙනො ඉමෙ චත්තාරෙ පුග්ගලෙ විත්ථාරෙන විහජතු අනුකම්පං උපාදායාමි

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ, සුණාහි, සාධුකං මනසි කරෙහි, භාසිස්සාමිති.

එවං හොති ඛො ඝොට්ඨුඛො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මතො උදෙනස්ස පච්චස්සාමි. ආයස්මා උදෙනො එතදවොච:

1. ඉධ කතමං ඤං බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලං කතමස්සං පරිසායං බහුලං සමනුපස්සාමි - මජ්ඣං.

2. යා වායං - PTS.

බමුණ, මේ පිරිස්හු දෙදෙනෙකි, කවර දෙදෙනෙක යත් : බමුණ, මෙලොවැ කිසි පිරිසෙක් මිඤ්ඤාදායකයෙකු සංරක්ෂක වූ පුත්‍රභායා පිරිසෙක්ගේ යැ, දසිදස් පිරිසෙක්ගේ යැ, කෙස්වත් පිරිසෙක්ගේ යැ, රත්රිදී පිරිසෙක්ගේ යි. බමුණ, මෙලොවැ කිසි පිරිසෙක් මිඤ්ඤාදායකයෙකු සංරක්ෂක වූ සිට පුත්‍රදරාවත් හැර දසිදස් හැර කෙස්වත් හැර රත්රිදී හැර ගෙන් නික්ම සසුන් වැදුණේ වෙයි, බමුණ, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාගයෙකු යෙහෙයෙහි නො යෙදුණු අත්තන්තපයෙකුක් නො වූ වේ ද, පරපරිත්‍යාගයෙකු යෙහෙයෙහි නො යෙදුණු පරන්තපයෙකුක් නො වූ වේ ද, හේ අත්තන්තප ද නො වී පරන්තප ද නො වී ඉහත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූ නිර්වාන වූ සිහිල වූ සුව විද්‍යාසුලු වූ ශ්‍රේෂ්ඨ ආත්මයෙන් යුක්ත වූ වාස කෙරේ ද, ප්‍රාග්ධනය, තෝ මේ පුද්ගලයා කවර පිරිසෙක්හි ලා බහුල කොට නුවණින් දක්ති? යම් මේ පිරිසෙක් මිඤ්ඤාදායකයෙකු සංරක්ෂක වූ සිට අභිදරු පිරිසෙක්ගේ වේ ද, දසිදස් පිරිසෙක්ගේ වේ ද, කෙස්වත් පිරිසෙක්ගේ වේ ද, රත්රිදී පිරිසෙක්ගේ වේ ද, යම් මේ පිරිසෙක් මිඤ්ඤාදායකයෙකු අසංරක්ෂක වූ සිට අභිදරු හැරපියා දසිදස් හැරපියා කෙස්වත් හැරපියා රත්රිදී හැරපියා ගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියේ වේ ද, (මේ පිරිස් අතුරෙහි) දක්ති?

හවත් උදයනායෙහි, යම් මේ පුද්ගලයෙක් ආත්මපරිත්‍යාගයෙකු යෙහෙයෙහි නො යෙදුණු අත්තන්තපයෙකුක් නො වේ ද, පරපරිත්‍යාගයෙකු යෙහෙයෙහි නො යෙදුණු පරන්තපයෙකුක් නො වේ ද, හේ අත්තන්තප ද නො වී පරන්තප ද නො වී ඉහත්මයෙහි මැ තෘෂ්ණා නැති වූ නිර්වාන වූ සිහිල් වූ සුව විද්‍යාසුලු වූ ශ්‍රේෂ්ඨ ආත්මයෙන් යුතු වූ වාස කෙරේ ද, මම මේ පුගුල් මිඤ්ඤාදායකයෙකු අසංරක්ෂක වූ අභිදරුවන් පියා දසිදස් පියා කෙස්වත් පියා රත්රිදී පියා ගෙන් නික්ම සස්නට වැදුණු යම් පිරිසෙක් ඇද්ද, මේ පිරිස්හි ලා නුවණින් දක්මි.

බමුණ, දන් මේ වෙලෙහි මැ තා විසින් “අපි මෙසේ දන සිටුවමු. ශ්‍රමණයෙහි, දහමි පැවිදි නැත. මෙහි ලා මට මේ බදු සිත් වෙයි. එ සිතූ හටුපයන් නො දක්වෙතැයි හෝ මෙහි යම් ස්වභාවයක් හෝ වේ ද, ඒ නො දක්වෙතැයි හෝ” යයි, පැවැසිණ.

හවත් උදයනායෙහි, මට ඒකාන්තයෙන් සෝපකාරක වූ තෙල බස පැවැසිණ, දහමි පැවිදි ඇත, මෙහි ලා මට මේ බදු සිත් වෙයි. හවත් උදයනායෝ මෙසෙයින් මා ධරන්වා. හවත් උදයනායන් විසින් යම් මේ පුද්ගලයෝ සතර දෙනෙක් සැකෙවින් කියන ලද වූ විස්තර විසින් විභාග නො කරන ලද්දහු ද, යදිමි, හවත් උදයනායෝ මට මේ සතර පුද්ගලයන් අනුකම්පා පිණිස විස්තර විසින් බෙදා පවසන්වා.

‘ප්‍රාග්ධනය, එහෙයින් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, කියමි’යි.

හවත්හි, එසේ යැ’යි සෝටමුට බමුණු ආයුෂ්මත් උදයනායන්හට පිළිවදන් ඇස්වී. ආයුෂ්මත් උදයනායෝ තෙල කීහු :

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමො ච බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලො අත්තන්තපො අත්තපරිතාපනානු-
යොගමනුසුතො: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුග්ගලො අවේලකො
හොති මුත්තාචාරො, ගන්තාවලොබ්‍රුතො න එහිගදනතිකො න තිට්ඨි
ගදනතිකො නාහිගටං න උද්දිය කටං න නිමිත්තනං සාදියති, සො
න කුමසිමුඛං පතීගණ්හාති, න ඛලොපිමුඛං පතීගණ්හාති, න එළක
මන්තරං න දණ්ඩමන්තරං න මුසලමන්තරං න දවිත්තං භුඤ්ජමානානං
න ගබ්භිනියං න පායමානාය න පුරිසන්තරගතාය න සමික්ඛතීසු න
යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සණ්ඨසණ්ඨවාරිනී, න
මට්ඨං න මංසං න සුරං න මෙරයං න ථුසොදකං පිට්ඨි, සො එකා
ගාරිකො වා හොති එකාලොපිකො වා, ආගාරිකො වා හොති
ආලොපිකො වා—පෙ—සත්තාගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො වා,
එක්ඛිකාපි දත්තියා යාපෙති, ද්විතිපි දත්තීහි යාපෙති—පෙ—සත්තතිපි
දත්තීහි යාපෙති. එකාතිකමි ආභාරං ආභාරෙති, ද්විතිකමි ආභාරං
ආභාරෙති—පෙ—සත්තාතිකමි ආභාරං ආභාරෙති. ඉති එවරුපං
අඤ්ඤාසිකමි පරියායගත්තහොජනානුයොගමනුසුතො විහරති. සො
සාකභකෙධා වා හොති, සාමාකභකෙධා වා හොති, නිවාරහකෙධා වා
හොති, දසුලහකෙධා වා හොති, ගටහකෙධා වා හොති, කණ
හකෙධා වා හොති, ආවාමහකෙධා වා හොති, පිඤ්ඤකහකෙධා වා හොති.
තිණහකෙධා වා හොති, ගොමයහකෙධා වා හොති, වනමුලප්‍රාභාරො
යාපෙති පවත්තඵලහොජී. සො සාණානිපි ධාරෙති, මසාණානිපි
ධාරෙති, ඡවදුස්සානිපි ධාරෙති, පංසුකුලානිපි ධාරෙති, තිරිටානිපි
ධාරෙති, අජ්නානිපි ධාරෙති, අජ්නකම්පමි ධාරෙති, කුසවිරමි
ධාරෙති, වාකවිරමි ධාරෙති, ඵලකවිරමි ධාරෙති, කෙසකමුලමි
ධාරෙති, වාළකමුලමි ධාරෙති, උලුකපක්ඛමි ධාරෙති. කෙසමසු-
ලොවකොපි හොති කෙසමසුලොවනානුයොගමනුසුතො, උබ්බට්ඨ-
කොපි¹ හොති ආසනපටිකම්භො, උක්කුපිකොපි හොති උක්කුපිකප-
ඛානමනුසුතො, කණ්ටකාපස්සපිකොපි හොති කණ්ටකාපස්සයෙ
සෙය්‍යං කපෙපති, සායනතීයකමි උදකොරොහණානුයොගමනුසුතො
විහරති. ඉති එවරුපං අනෙකවිහිතං කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානු-
යොගමනුසුතො විහරති. අයං වුට්ඨති බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලො අත්තන්තපො
අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුතො.

කතමො ච බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාපනානුයොග-
මනුසුතො: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුග්ගලො ඔරබ්භිකො හොති,
සුකරිකො සාකුන්තිකො² මාගවිකො එද්දෙ මච්ඡ්ඝාතකො චොරො
චොරඝාතකො ඛනිනාගාරිකො, යෙ වා පනඤ්ඤපි කෙච්ඡි කුරු-
කමිත්තා. අයං වුට්ඨති බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලො පරන්තපො පරපරිතාප-
නානුයොගමනුසුතො.

1. {උබ්බට්ඨකොපි - මජ්ඣං
{උබ්බත්ථකොපි - ස්‍යා.

2. සාකුන්තිකො - මජ්ඣං.

“බ්‍රාහ්මණය, ආත්මපරිත්‍යාපනානුශෝභයෙහි යෙදුණු අත්තන්තප පුද්ගල කවරේ යැ : බ්‍රාහ්මණය මෙලොවැ කිසි පුද්ගලයෙක් සෙලු වෙයි, හළ ආචාර ඇති වෙයි, පිඩු නිඹි කල අත ලෝනේ වෙයි, ‘එව වහන්සැ’යි කී කල නො එනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි, ‘සිටුව වහන්සැ’යි කී කල නො සිටුනාසුලු වෙයි, පළමු එළඬු අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, උදෙසා කළ අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, නිමන්ත්‍රණය නො පිළිගන්නේ වෙයි, හේ කළමුචින් නභා දුන් අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, සැළමුචින් නභා දුන් අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, එළිපත අතුරු කොට දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, දඩු අතුරු කොට දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, මොහොල අතුරු කොට දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, වළඳන දෙදෙනාකුත් අතුරින් එකකු නැති දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, ගැබ්නිය දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, කිරිපොවන්තිය දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, පිරිමිනින් අතරට ගිය ස්ත්‍රිය දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, සමාදන් කොට පිසූයෙහි අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, සුනඛයකු එළැඹිසිටි තැන දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, මැසිමුළු ගළගළ වැ හැසිරෙන තන්හි දෙන අතර නො පිළිගන්නේ වෙයි, මත්සාමාංස නො පිළිගන්නේ වෙයි, රහ නො බොයි, මෙර නො බොයි, සෝවීරකය නො බොයි, හේ එක් ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, එක් ආලෝපයෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, දෙගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, ආලෝප දෙකෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි . . . සත් ගෙයෙකින් පිඩු ලැබ නවත්තේ හෝ වෙයි, ආලෝප සතෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, එක් දත්තියෙකිනුදු (කුඩා තලියෙ-නුදු) යැපෙයි, දෙ දත්තියෙකිනුදු යැපෙයි, . . . සත් දත්තියෙකිනුදු යැපෙයි. එක් දවසක් අතුරු කොට ගන්නා අතර ද වළඳයි, දෙ දවසක් අතුරු කොට ගන්නා අතර ද වළඳයි. . . . සත් දවසක් අතුරු කොට ගන්නා අතර ද වළඳයි. මෙසේ මෙ බ්‍රහ්මයෙක් අතුරු කොට ගන්නා අතර දැයි වාරහක්කභෝජනානුසුක්ක වැ වෙසෙයි. හේ පළා වළඳනුයේ හෝ වෙයි. බඩහමු වළඳනුයේ හෝ වෙයි, හුරුහැල් වළඳනුයේ හෝ වෙයි, සම්කසට වළඳනුයේ හෝ වෙයි, ලහවු වළඳනුයේ හෝ වෙයි, කුඩු වළඳනුයේ හෝ වෙයි, දඬු බත් වළඳනුයේ හෝ වෙයි, මුරුවට වළඳනුයේ හෝ වෙයි, කෘණ වළඳනුයේ හෝ වෙයි, ගොම වළඳනුයේ හෝ වෙයි, වැටුණු එල වළඳනුයේ වනමුල්පල අතර ඇති වැ යැපෙයි. හේ හණ වැහැරී ද දරයි, මුසුහණවැහැරී ද දරයි, මිනියෙන් හළ පිළි ද දරයි, පහුල් ද දරයි, රැක්සුහුලු ද දරයි, අඳුන්මුවසම් ද දරයි, කුර සහිත අඳුන්දිවිසම් ද දරයි, කුසවැහැරී ද දරයි, වාකවීර ද දරයි, එලකවීර ද දරයි, කේශකම්බල ද දරයි, වාලකම්බල ද දරයි, මහමුහුණු පියාපතින් කළ හඳනා ද දරයි. කෙහෙරවුර උදුරාලීමෙහි යෙදුනේ කෙහෙරවුර උදුරනුයේ ද වෙයි, අසුන් පිළිකෙට කෙළේ උඩුහුරු වැ සිටුනේ ද වෙයි, උරළුවර වැඩුමෙහි යෙදුනේ උරළුයෙන් සිටුනේ ද වෙයි, කටු ඇතිරිය ඇක්මෙනුයේ ද වෙයි, කටු ඇතිරියෙහි ශයනය ද කෙරෙයි, සවස තුන් වනු කොට කෙවරක් උදකාවගාහයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. මෙසේ මෙ බ්‍රහ්ම අන්තකවිධ වූ කය පිළිබඳ ආත්‍යාපනපරිත්‍යාපනානුශෝභයෙහි යෙදී වෙසෙයි. බමුණ, මේ පුද්ගල ආත්මපරිත්‍යාපනානුශෝභයෙහි යෙදුණු ‘අත්තන්තප’ යයි කියනු ලැබේ.

බමුණ, මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණු පරන්තප පුද්ගල කවරේ යත් : බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් එරවැදි වෙයි, හුරුවැදි වෙයි, ළිහිණිවැදි වෙයි, මුවවැදි වෙයි, දරුණු වූයේ මස්වැදි (කෙවුර) වෙයි, සොර වෙයි, වෝරසාතක වෙයි, බන්ධනාගාර ගොපක වෙයි, යළි අනා වූ ත් යම්කිසි දරුණුකම් ඇද්ද, එයින් දීර්ඝ රක්තේ වෙයි, බමුණ, මේ පුද්ගල මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණු ‘පරන්තප’ යයි කියනු ලැබේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කතමො ච බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤා අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාප-
නානුයොගමනුසුතෙනා පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතෙනා:
ඉධි බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො පුඤ්ඤා රුජා වා හොති ඛත්තියො ශ්‍රීඛාති-
සිතෙනා¹, බ්‍රාහ්මණො වා මහාසාලො, සො පුරුජමිතෙ නගරස්ස නවං
සන්ථාගාරං කාරාපෙනා කෙසමස්සං ඕහාරෙතො බරුජනං නිවාසෙතො
සප්පිතෙලෙන කායං අබ්භඤ්ජිතො මග්ගිසාණෙන² පිට්ඨං කණ්ඩුවමානො
සන්ථාගාරං පටිසති සඤ්ඤා මහෙසියා බ්‍රාහ්මණෙන ච පුරුරුතිතෙන.
සො තත්ථ අනන්තරගිතාය භූමියා හරිතුපත්තාය³ සෙය්‍යං කප්පෙති,
එකිස්සා ගාවියා සරුපච්චරියාය යං එකස්මිං ඵනෙ ඩීරං හොති, තෙන
රුජා යාපෙති. යං දුතියස්මිං ඵනෙ ඩීරං හොති, තෙන මහෙසි යාපෙති.
යං තතියස්මිං ඵනෙ ඩීරං හොති, තෙන බ්‍රාහ්මණො පුරුරුතිතො
යාපෙති. යං චතුස්මිං ඵනෙ ඩීරං හොති, තෙන අග්ගිං ජුහන්ති.
අවසෙසෙන චච්ඡකො යාපෙති. සො එවමාහ : ‘එත්තකා උසහා
හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤන්ථාය, එත්තකා චච්ඡන්තරු හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤන්ථාය,
එත්තකා චච්ඡන්තරියො හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤන්ථාය, එත්තකා අජා හඤ්ඤන්තු
යඤ්ඤන්ථාය, එත්තකා උරබ්බා හඤ්ඤන්තු යඤ්ඤන්ථාය, එත්තකා රුකඛා
ජිජුන්තු සුපන්ථාය, එත්තකා දබ්බා ලුගන්තු බරිතිසන්ථායා’ති⁴. යෙපිස්ස
තෙ හොන්ති දසාති වා පෙස්සාති වා කමමකරුති වා, තෙපි දණ්ඩනජ්ජිතා
හයනජ්ජිතා අස්සුශ්‍රීඛා රුදමානා පරිකමානී කරුන්ති. අයං වුවච්ඡති
බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤා අත්තන්තපො ච අත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුතෙනා
පරන්තපො ච පරපරිතාපනානුයොගමනුසුතෙනා.

කතමො ච බ්‍රාහ්මණ, පුඤ්ඤා නෙවත්තන්තපො නාත්තපරිතාප-
නානුයොගමනුසුතෙනා, න පරන්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනු-
සුතෙනා, සො අනත්තන්තපො අපරන්තපො දිට්ඨෙව්ච්චිමෙ නිව්ජානො
නිබ්බුතො සිතීගුතො සුඛපට්ඨංවෙදී බ්‍රහ්මගුතෙන අත්තනා විහරති :
‘ඉධි බ්‍රාහ්මණ, තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සමාසමවුඤ්ඤා
විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි
සන්ථා දෙවමනුස්සානං වුඤ්ඤා හගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං
සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණීං පජං සදෙවමනුස්සං සයං
අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්තො පච්චෙදෙති. සො ධම්මං දෙසෙති අදිකල්‍යාණං
මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාන්ථං සබ්‍රහ්මණං කෙවල-
පරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤා බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. තං ධම්මං සුණාති
ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා අඤ්ඤාතරස්මිං කුලෙ පච්චාජානො, සො
තං ධම්මං සුන්තො තථාගතෙ සඤ්ඤා පටිලභති. සො තෙන සඤ්ඤා
පටිලාභෙන සමන්තාගතො ඉති පරිසඤ්ඤිකති : ‘සම්මාධො ඤරවාසො
රජාපථො, අබ්බොකාසො පබ්බජ්ජා, නසිදං සුකරං අගාරං අජ්ඣාචසනා
එකන්තපරිපුණ්ණං එකන්තපරිසුඤ්ඤා සම්බලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං,
යනනුතාහං කෙසමස්සං ඕහාරෙතො කාසායාති වන්ථාති අච්ඡාදෙතො
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය’න්ති. සො අපරෙත සම්මෙත අපං වා
හොගකඛකං පහාය මහන්තං වා හොගකඛකං පහාය අපං වා ඤාති
පරිච්චං පහාය මහන්තං වා ඤාතිපරිච්චං පහාය කෙසමස්සං ඕහාරෙතො
කාසායාති වන්ථාති අච්ඡාදෙතො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති.

1. ශ්‍රීඛාතිසිතෙනා - මජ්ඣං.

2. මග්ගිසාණෙන - මජ්ඣං.

3. හරිතුපට්ඨතාය - මජ්ඣං, ස්‍යං.

4. පරිසන්ථායාති - ස්‍යං.

බමුණ, තමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ 'අත්තත්තප' ද මෙරමා තවන යෝගයෙහි යෙදුණේ 'පරත්තප' ද වෙයි යත් : බමුණ, මෙලොවැ ඇතැම් පුද්ගලයෙක් මුද්‍රානෙහි බිසෙස් කළ කෘත්‍රිය රජ හෝ වෙයි, බමුණු මහසල් හෝ වෙයි, හේ තුවරට පැදුන්දිග නව යාගහලක් කරවා කෙස්මස් බහා කුර සහිත අයුත්තේවිසමක් හැඳ ගියෙන් හා තෙලින් සිරුරු තවරා මුවහසින් පිට කසමින් මෙහෙසිය ද පෙරෙව්බමුණු ද සමග යාගශාලාවට පිවිසෙයි. හේ එහි නො අතුළ ගොමපිරිබඩගත් බිමැ ගයනය කෙරෙයි. සමාන වස්සකු ඇති එක් දෙනකගේ එක් තනයෙකැ යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් රජ යැපෙයි. දෙ වැනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් මෙහෙසිය යැපෙයි. තුන් වැනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් පෙරෙව්බමුණු යැපෙයි. සතර වැනි තනයෙහි යම් කිරෙක් වේ ද, එයින් ගිනි පුද්ධි. අවශේෂයෙන් වස්සා යැපෙයි. හේ මෙසේ කියයි : "යාගයට මෙතෙක් වෘෂභයෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් නභමුවස්සෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් නැහැඹිවස්සෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් තිරෙඵවෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගයට මෙතෙක් එඵවෝ මරනුලැබෙත්වා, යාගස්තම්භයට මෙතෙක් වෘක්ෂයෝ සිදිනුලැබෙත්වා, පිරිකෙව් කරනු පිණිසත් යාගභූමියෙහි අතුරනු පිණිසත් මෙතෙක් කුසතණ කපනුලැබෙත්වා" යි. ඔහට යම් දස් කෙනෙක් හෝ මෙහෙකරු කෙනෙක් හෝ කම්කරු කෙනෙක් හෝ ඇද්ද, ඔහු දු දඩින් තෙදන ලද්දහු හයින් තර්ජන කරනලද්දහු කදුරුගලනමුහුණු ඇතියාහු හඩමින් පිරියම් කෙරෙති. බමුණ, මේ පුද්ගල ආත්මපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු අත්තත්තප ද පරපරිත්‍යාපනානුයෝගයෙහි යෙදුණු පරත්තප ද වේ යැ යි කියනුලැබේ.

බමුණ, තමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ අත්තත්තප නො වූ මෙරමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ පරත්තප නො වූ පුද්ගල කවරෙ යත් : හේ අත්තත්තප නො වූයේ පරත්තප නො වූයේ මේ අත්බැවිහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිව්යේ සිහිල් වූයේ සුව චිත්තේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුතු වැ වාස කෙරෙයි. 'බමුණ, මේ ලොවැ අර්භත් වූ සමාක්සම්බුද්ධ වූ විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ සුගත් වූ ලොකවිද් වූ අනුත්තර පුරුෂදමා සාරථී වූ දෙවිමිනිසුන්ට ශාස්තෘ වූ බුද්ධ වූ හගවත් වූ තථාගත උපදි. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මේ ලොව මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව තමා විසින් විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති. ඔබ ආදිකල්‍යාණ කොට මධ්‍යකල්‍යාණ කොට පශ්චාත්තකල්‍යාණ කොට දහම් දෙසති. සියල්ල පිරිසුන් පිරිසුදු බඹසර පවසති. එ දහම ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයෙක් හෝ එක්තරා කුලයෙකැ උපන්නෙක් හෝ අසයි. හෙ ඒ දහම අසා තථාගතයන් කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව ලබයි. හෙ ඒ ශ්‍රද්ධාලාභයෙන් සමන්වාගත වූයේ මෙසේ ප්‍රත්‍යාවේක්ෂා කෙරෙයි; ගෘහ වාසය සම්බාධයෙක, (රාහාදි) රජසට මාරියෙක, පැවිද්ද අභාවකාශයෙක, ගිහිගෙයි වසනුවහු විසින් එකාන්තපරිපූර්ණ වූ එකාන්තපරිපූර්ණ වූ ධොතසඩ්ධසදාශ මේ බඹසර පුරත්තට සුකර නො වෙයි. මම කෙහෙරවුර බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදනෙම් නම් මනා මැ නු"යි. හේ මැන භාගයෙහි අල්ප වූ හෝ හෝගස්කන්ධය හැරපියා මහත් වූ හෝ හෝගස්කන්ධය හැරපියා අල්ප වූ හෝ නැපිරිවට හැරපියා මහත් වූ හෝ නැපිරිවට හැරපියා කෙස්මස් බහා කහවත් හැඳපෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වදි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො ඵලං පබ්බජිතො සමානො භික්ඛුනං සික්ඛාසංජවසමාපන්නො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති නිශ්චිතදණ්ඩො නිශ්චිතසන්ධො උප්පි දයාපන්නො සබ්බපාණභූතභිතානුකම්පි විහරති, අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානං පටිවිරතො හොති දින්නාදාසි දින්නපාටිකඛිති අපේනෙන සුචිගුතෙන අත්තනා විහරති, අමුභමචරිතං පහාය මුභමචාරි හොති ආරුචාරි විරතො මේථුනා ගාමධම්මා, මුසාවාදං පහාය මුසාවාද පටිවිරතො හොති සච්චවාදී සච්චසන්ධො පේතො පච්චසිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස, පිසුනං වාචං පහාය පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති ඉතො සුඤ්ඤාන අමුත්ත අක්කාතා ඉමෙසං හෙදාය අමුත්ත වා සුඤ්ඤාන ඉමෙසං අක්කාතා අමුසං හෙදාය, ඉති භික්ඛානං වා සන්ධානා සභිතානං වා අනුප්පාදානා සම්භාරාදමො සම්භාරතො සම්භාරනඤ්ඤි සම්භාරකරණිං වාචං භාසිතා හොති, ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමතිසා හදායඛිතමා පොරි ඛහුජනකන්තා ඛහුජනමනාපා, තථාරුපිං වාචං භාසිතා හොති, සම්ප්පලාපං පහාය සම්ප්පලාපා පටිවිරතො හොති, කාලවාදී භූතවාදී අත්ථවාදී ධම්මවාදී විතඤ්ඤි නිධානවතීං වාචං භාසිතා කාලෙත සාපදෙසං පරියන්තවතීං අත්ථසංගිතං.

සො ඛිජගාමභූතගාමසමාරම්භා පටිවිරතො හොති, එකභත්තිකො හොති රත්තූපරතො විරතො විකාලභොජනා, නච්චගිතවාදිතවිසුකදස්සනා පටිවිරතො හොති, මාලාගනිවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූතනවතීනා පටිවිරතො හොති, උච්චාසගනමහාසගනා පටිවිරතො හොති, ජාතරූපරජතපටිග්ගහනා පටිවිරතො හොති, අමකධඤ්ඤාපටිග්ගහනා පටිවිරතො හොති, අමකමංසපටිග්ගහනා පටිවිරතො හොති, ඉන්ද්‍රියමාරිකපටිග්ගහනා පටිවිරතො හොති, දුසිද්ධසපටිග්ගහනා පටිවිරතො හොති, අපේළකපටිග්ගහනා පටිවිරතො හොති, කුකුලාසුකපටිග්ගහනා පටිවිරතො හොති, හප්පිච්චාසායවළවාපටිග්ගහනා පටිවිරතො හොති, බෙත්තවඤ්ඤිපටිග්ගහනා පටිවිරතො හොති, දුතෙසාපභිතගමනානුගොගා පටිවිරතො හොති, කඨවික්කයා පටිවිරතො හොති, කුලාකුටිකංසකුටිමානකුටිපටිවිරතො හොති, උකෙකාටනවඤ්ඤනනිකතිසාවිශොගා පටිවිරතො හොති, ජේදනවධබකිනවිපරුමොසආලොපසහසාකාරං පටිවිරතො හොති, සො සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන, සො යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති, සෙයාපාපි නාම පක්ඛි සකුණො යෙන යෙනෙව ඛෙති, සපත්තභාගෙව ඛෙති. එවමෙවං භික්ඛු සන්තුට්ඨො හොති කායපරිහාරිකෙන විචරෙන කුච්ඡිපරිහාරිකෙන පිණ්ඩපාතෙන, යෙන යෙනෙව පක්කමති සමාදායෙව පක්කමති. සො ඉමිනා අරියෙන සිලකඛකින සමන්තාගතො අඤ්ඤානං අනවජ්ජසුඛං පටිසංවෙදෙති.

සො චක්ඛුනා රූපං දිස්සා න නිමිත්තඤ්ඤාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානඤ්ඤාති යත්ථාසිකරණමේතං චක්ඛුඤ්ඤායං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසාවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති රක්ඛති චක්ඛුඤ්ඤායං චක්ඛුඤ්ඤායෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සඤ්ඤා සුඤ්ඤා -පෙ- භාගෙන ගතං භාගිනා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාගිනා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං පුසිනා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තඤ්ඤාති හොති නානුඛ්‍යඤ්ඤානඤ්ඤාති, යත්ථාසිකරණමේතං මනිඤ්ඤායං අසංවුත්තං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අභ්‍යාසාවෙය්‍යං, තස්ස සංවරය පටිපජ්ජති, රක්ඛති මනිඤ්ඤායං, මනිඤ්ඤායෙ සංවරං ආපජ්ජති. සො ඉමිනා අරියෙන ඉඤ්ඤාසංවරෙන සමන්තාගතො අඤ්ඤානං අභ්‍යාසෙකසුඛං පටිසංවෙදෙති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හෙ මෙසෙයින් පැවිදි වූයේ මැ හික්ෂුන්ගේ ශික්ෂාසාප්තියට පැමිණියේ ප්‍රාණවධ හැරපියා පණ්ඩයාගෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, බහා තබනලද දඩු ඇති වැ බහා තබනලද ආයුධ ඇති වැ ලජ්ජා ඇති වැ මෙන්සිතට පැමිණ හැම සත්තට හිතානුකම්පා ඇති වැ වාස කෙරෙයි. නුදුන් අත් සතු දය හැරපියා අයිනාදනින් වෙන් වූයේ වෙයි, දුන් දය ගනුයේ දුන් දය කැමැති වනුයේ නො සොර වූ පිරිසුදු වූ ආත්මයෙන් යුතු වැ වාස කෙරෙයි. අමුම්සර හැරපියා බමසර (ශ්‍රේෂ්ඨ ආචාර) ඇතියේ වෙයි, අමුම්සරින් දුරු වූ ආචාර ඇතියේ ග්‍රාමාධම් වූ මෙමුත්තයෙන් වෙන් වූයේ වෙයි. මුසවා හැරපියා මුසවායෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, සත්‍යය කියනුයේ සත්‍යය ගළපනුයේ ස්ථිරකරා ඇතියේ හැදෑරියයුතු කරා ඇතියේ ලෝකයා විසංවාද නො කරනුයේ වෙයි. පිසුණුබස් හැරපියා පිසුණුබසින් වෙන් වූයේ වෙයි, මෙතැනින් අසා මුත් බිදුනට එ තැන නො කියන්නේ යැ, එ තැන හෝ අසා උන් බිදුනට මුත්තට නො කියන්නේ යැ, මෙසෙයින් බිදුණුවත් හෝ ගළපනුයේ සමගවුවත් හෝ දඩ් කරනුයේ සමග වුවත් කෙරෙහි සිත් අළුවනුයේ සමගයන් කෙරෙහි ඇලුණේ සමගයනට තුටු වූයේ සමග කරන බස් බණනුයේ වෙයි. පරොස්බස් හැරපියා පරොස්බසින් වෙන් වූයේ වෙයි, යම් බසෙක් කෙලතොලු නො වේ ද, කනට සුව එළවනුයේ ද, ප්‍රේමනීය ද, හෘදයධගම ද, නාගරික ද, බොහෝදෙතාට කාන්ත ද, බොහෝදෙතාගේ මන වඩනුයේ ද, එ බදු බස් බණනුයේ වෙයි. සිස්බස් හැරපියා සිස්බසින් වෙන් වූයේ වෙයි, නිසි කල්හි කියනුයේ තරාය කියනුයේ අත්ථිසංහිතය කියනුයේ ධම්මානුසාරීය කියනුයේ (සංවර ප්‍රභාණ) විනයනිශ්චිතය කියනුයේ නිසි කල්හි සකාරණ වූ පිරිසිදුම් ඇති අත්ථිසංහිත වූ (හදවත්හි) නිධන් කළයුතු බස් බණනුයේ යි.

හේ ධීරගාමිකගාමි විකෝපනයෙන් වෙන් වූයේ වෙයි, රාත්‍රිහෝපනයෙන් වැළකියේ විකල්බොජුනෙන් වැළකියේ ඒකභක්තික වෙයි. නටනු ගනු වියනු විසුළුදස්නෙන් දුරු වෙයි. මල් ගඳ විලෙවුන් දුර්ම හා මණ්ඩන විභූෂණ යන කරුණින් වැළකියේ වෙයි. උසසුන් මහඅස්නෙන් වැළකියේ වෙයි. රන්රිදි පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, (සත්වැදෑරුම්) ආමකධාන්‍ය පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, අමුමස් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි. ස්ත්‍රීන් හා කුමරියන් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, දූෂිතයින් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, එච්චරෙච්චන් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, කුකුළුහුරන් පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, ඇත්-ගව-අස්-වෙලඹ පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, කෙත්වතු පිළිගැන්මෙන් වැළකියේ වෙයි, දුක්කම් යැ පණ්ණගමන යැ යන මෙහි යෙදීමෙන් වැළකියේ වෙයි, ගනුදෙනුයෙන් වැළකියේ වෙයි, තුලාකුට කංසකුට මානකුට යන මෙයින් වැළකියේ වෙයි, අල්ලස් ගැනීම යැ නුළු කිරීම යැ මායා යැ යන සාවිශේෂ (ධර්මවිලි)යෙන් වැළකියේ වෙයි, (අත්පා ආදිය) සිද්ධි යැ මැරීම යැ බන්ධන යැ සැහැවී සිට සර්ඨාපහරණ යැ ගම් වෙලොගැන්ම යැ සැහැසිකම් යැ යන මෙයින් වැළකියේ වෙයි. හේ කය පරිහරණයට පමණ වූ සිවුරින් කුස පරිහරණයට පමණ වූ පිටුවායෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. හේ යම් මැ තැනෙක යේ ද, මහණ පිරිකර (කායපට්ඨද්ධ කොට) ගෙන මැ යෙයි. යම්යේ පියාපත් ඇති ශ්‍රීහිණියෙක් යම් යම් තැනෙක ඉඟිල යේ නම් සිය පියාපත්බර ඇති වැ මැ ඉඟිල යෙයි. එසෙයින් මැ මහණ කායපරිහාරික සිවුරින් කුළුච්චපරිහාරික පිණ්ඩපාතයෙන් සතුටු වූයේ වෙයි. යම් මැ තැනෙක යේ ද, මහණ පිරිකර ගෙන මැ යෙයි. හේ මේ ආයුධ වූ ශීලස්කන්ධයෙන් සමන්වාගත වූයේ අධ්‍යාත්මයෙහි අනවදාසුබය විඳියි.

හේ ඇයින් රූපයක් දක නිමිති ගන්නේ නො වෙයි, අනුබ්‍යාඤ්ජන ගන්නේ නො වෙයි, යම් කරුණෙකින් වක්ෂුරිතර්‍යය අසංවාත වැ වාස කරන මොහු අභිධ්‍යාදොච්ඡාසා සධ්ධාත ලාමක අකුශලධම්මයේ ලුහුබදනාහු නම් ඒ වක්ෂුරිතර්‍යය සංවරයට පැමිණෙයි. කකින් හඬක් අසා . . . නැහැයෙන් ගඳක් ආශ්‍රාණය කොට . . . දිවන් රසක් විඳ කකින් පහසක් පැහැය . . . මනසින් දහමක් දැන නිමිති ගන්නේ නො වෙයි, අනුබ්‍යාඤ්ජන ගන්නේ නො වෙයි, යම් කරුණෙකින් මනින්ර්‍යය අසංවාත වැ වාස කරන මොහු අභිධ්‍යාදොච්ඡාසා සධ්ධාත ලාමක අකුශලධම්මයේ ලුහුබදනාහු නම් ඒ මනින්ර්‍යයාගේ සංවරයට පැමිණෙයි, මනින්ර්‍යය රකියි, මනින්ර්‍යයෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. හේ මේ ආයුධගුන්ර්‍යසංවරයෙන් යුක්ත වැ අධ්‍යාත්මයෙහි ක්ලේශාභිෂේක රහිත සුවය විඳි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො අභික්ඛන්තෙහ පටික්ඛන්තෙහ සමපජානකාරී හොති, ආලෝකිතෙ විලෝකිතෙ සමපජානකාරී හොති, සම්මිඤ්ජිතෙ පසාරිතෙ සමපජානකාරී හොති, සංඛ්‍යාපිපත්තවිවරධාරණෙ සමපජානකාරී හොති, අසිතෙ පිතෙ ඛායිතෙ සායිතෙ සමපජානකාරී හොති, උච්චාරපස්ඤාචක්ඛමෙ සමපජානකාරී හොති, ගතෙ සීතෙ නිසින්නෙ සුත්තෙ ජාගරිතෙ භායිතෙ භුණ්ඨිභාවෙ සමපජානකාරී හොති.

සො ඉමිනා ච අරියෙහ සිලකඛ්ඤෙන සම්මත්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙහ ඉන්ද්‍රියසංවරෙන සම්මත්තාගතො, ඉමිනා ච අරියෙහ සති-සමපජඤ්ඤාන සම්මත්තාගතො, විවිත්තං සෙතාසනං භජති: අරඤ්ඤං රුක්ඛමුලං පබ්බතං කන්දරං ගිරිගුහං සුසානං වනපඤ්ඤං අබොධාසං පලාලපුඤ්ඤං. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්ඛන්තො නිසිද්ධි පලලබ්භං ආභුජ්ඣා උජුං කායං පතිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨි පෙත්වා, සො අභිජ්ඣං ලොකෙ පහාය විගතාභිජ්ඣෙන වේතසා විහරති අභිජ්ඣාය චිත්තං පරිසොධෙති, බ්‍යාපාදපදෙසං පහාය අබ්‍යාපත්තවිත්තො විහරති සබ්බපාණභුතානුකම්පි, බ්‍යාපාදපදෙසා චිත්තං පරිසොධෙති, චිත්තමුද්ධං පහාය විගතචිත්තමුද්ධො විහරති ආලෝකසඤ්ඤි සතො සමපජානො චිත්තමුද්ධා චිත්තං පරිසොධෙති, උද්ධච්චකුක්ඛච්චං පහාය අනුභවතො විහරති අජ්ඣන්තං චූපසත්තවිත්තො, උද්ධච්චකුක්ඛච්චා චිත්තං පරිසොධෙති, විවික්ඛිච්ඡං පහාය තිණ්ණවිවික්ඛිච්ඡා විහරති අකථංකපී කුසලෙසු ධම්මෙසු, විවික්ඛිච්ඡාය චිත්තං පරිසොධෙති.

සො ඉමෙ පඤ්චනීවරණෙ පහාය වේතසො උපකක්ඛිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ විවිච්චෙවි අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්ඛං සවිචාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුංචං උපසම්පජ්ඣ විහරති, විතක්ඛවිචාරනං චූපසමා අජ්ඣන්තං සමපසාදනං වේතසො එකොදි-භාවං අවිතක්ඛං අවිචාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං කුංචං උපසම්පජ්ඣ විහරති, පිතිතා ච විරහා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සමපජානො සුඛඤ්ඤා කායෙහ පටිසංවේදෙති යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිභාරීති තං තතියං කුංචං උපසම්පජ්ඣ විහරති, සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්ස දෙමනස්සානං අත්ථංගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛා සතිපරිසුද්ධිං චතුත්ථං කුංචං උපසම්පජ්ඣ විහරති.

සො එවං සමාගිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධි පරියොදායෙ අනංගණෙ විගතපකක්ඛිලෙසෙ මුද්දායෙ කම්මනියෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙතිවාසානුස්සාතිඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිත්තාමෙති, සො අනෙක-විනිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යපීදං: එකමි ජාතිං, දොපි ජාතියො, තිස්සොපි -පෙ- අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පො, අමුත්‍රාසිං එවංතාමො එවංගොත්තො එවංවණණා එවමාභායෙ එවංසුඛදුක්ඛ-පටිසංවේදී එවමාසුපරියන්තො, සො තතො චුතො අමුත්‍ර උදපාදිං, තත්‍රාපාසිං එවංතාමො එවංගොත්තො එවංවණණා එවමාභායෙ එවං-සුඛදුක්ඛපටිසංවේදී එවමාසුපරියන්තො, සො තතො චුතො ඉධුප-පත්තො'ති. ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිනිතං පුබ්බෙතිවාසං අනුස්සරති.

හේ ඉදිරියට යෑමෙහි පෙරලා ඊමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ වෙයි, ඉදිරිය බැලීමෙහි අවට බැලීමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ වෙයි, අත්පා හැකිළීමෙහි දිගු කිරීමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ වෙයි, සහළපාසිවුරු දැරීමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ වෙයි, බිදීමෙහි පිමෙහි කැමෙහි ලෙවීමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ වෙයි, මලවූ පහ කිරීමෙහි නුවණින් දන කරනුයේ වෙයි, යෑමෙහි සිටීමෙහි හිඳීමෙහි නිදීමෙහි නිදිවැරීමෙහි සිනාසීමෙහි තුෂ්ණිභාවයෙහි නුවණින් දන කරනුයේ වෙයි.

හේ මේ ආයාසීලස්කන්ධයෙහි සමන්වාගත වැ මේ ආයාසිඉන්ද්‍රියසංවරයෙහි සමන්වාගත වැ මේ ආයාසිමානිසම්ප්‍රජනායෙහි සමන්වාගත වැ අරණ්‍ය යැ වෘක්කමූල යැ පච්ඡායැ කදුරු යැ ගිරිභාව යැ සොහොන යැ වනයෙහි දුර සෙනසුන යැ අභාවකාය යැ පලාල(පිදුරු) පුඤ්ජයැ යන විවික්ත සෙනසුන හජනය කෙරෙයි. හේ පසුබත්ති පිණ්ඩපාතයෙන් පෙරලා ආයේ පලක් අවුරවා කය සෘජු කොට තබා කම්භානාතිමුඛ කොට සිහි එළවා හිඳියි. හේ (කායාදි) ලොකයෙහි අභිධ්‍යාව හැරපියා පහවූ අභිධ්‍යා ඇති සිතින් යුතු වැ වාස කෙරෙයි, අභිධ්‍යායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. ව්‍යාපාදදෙසය හැරපියා අව්‍යාපන්න සිත් ඇති වැ සියලු ප්‍රාණභූතයන් කෙරෙහි අනුකම්පා ඇති වැ වාස කෙරෙයි, ව්‍යාපාදදෙසයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. ථිනාමිද්ධය හැරපියා පහවූ ථිනාමිද්ධයෙන් යුතු වැ ආලොක සංඥ ඇති වැ සිහි ඇති වැ සමාග්ඥන ඇති වැ වාස කෙරෙයි. ථිනාමිද්ධයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි. උද්ධවචකුක්කුචවය හැරපියා අනුද්ධන වැ අධ්‍යාත්මයෙහි සන්ත්‍රන් සිත් ඇති වැ වාස කෙරෙයි, උද්ධවචකුක්කුචවයෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි, විචිකිත්සා හැරපියා තරණය කළ විචිකිත්සා ඇති වැ කුසල්භූමි කටඬකටා (සැක) නැති වැ වාස කෙරෙයි, විචිකිත්සායෙන් සිත පිරිසුදු කෙරෙයි.

හේ සිතට උපක්ලේශ වූ ප්‍රඥව දුර්ල කරන මේ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා අකුසල් භූමීන් වෙන් වැ මැ විතකි සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. විතකිවිචාරයන් හේ සන්තිදීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි ප්‍රසාදය ඇති විත්තයාගේ එකඟ බව වූ විතකි රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. ප්‍රීතියගේ ද විරාගයෙන් උපේක්ෂා ඇති වැ ද වාස කෙරෙයි. යළි සිහි ඇති වැ සමාග්ඥන ඇති වැ කයින් සුව ද විඳියි, ආයාසයේ යම් ධ්‍යානයක් සඳහා උපේක්ෂා ඇත්තේ යැ, සිහි ඇත්තේ යැ, සුඛවිහාර ඇත්තේ යැ'යි කියත් ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානය උපයාගෙන වාස කෙරෙයි. සුඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රභාණයෙන් කැල මැ සොමනස්දෙමනසුන් හේ අස්තභිගමයෙන් දුක් නැති සුව ඇති උපේක්ෂායෙන් උපන් ස්මෘතිපාරිශුද්ධිය ඇති චතුත්ථ ධ්‍යානය උපයා ගෙන වාස කෙරෙයි.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත පරිශුද්ධ පයාචදන අනාගත චිතතොපක්ලේශ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්ණා වැ සිටි කල්හි තහවුරු බවට පත් කල්හි පුරේනිවාසානුස්මෘතිඥනයට සිත නමයි. හේ අනේකවිධ සුචිතීවාසය සිහි කෙරෙයි. හේ කෙසේ යැ යත් : “එක් ජාතියකුදු දෙ ජාතියකුදු තුන් ජාතියකුදු . . . නොයෙක් සංවත්ථිවිච්ඡිකල්පයකුදු අසෝ තැන්හි මේ නම් ඇති වීම්, මෙවන් ගෝත්‍ර මෙබඳු පැහැටහන් මෙබඳු ආහාර ඇති වීම්, මෙබඳු සුවදුක් විදුනොම් වීම්, මෙබඳු ආයුෂපයාචිත්ත ඇති වීම්. ඒ මම එයින් වූහ වූයෙම් මෙහි උපන්මි”යි මෙසේ ආකාර සහිත කොට උද්දේස සහිත කොට නන් වැදෑරුම් සුචිතීවාසය සිහි කෙරේ.

සො එවං සමාසිතො චිත්තො පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකක්ඛිලොසෙ මුද්දභූතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො සත්තානං චුතූපපාතඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිත්තාමෙති. සො දිබ්බෙත චක්ඛුනා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසංකොත සත්තො පස්සති: චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤානෙ සුච්ඤ්ඤානෙ දුබ්බඤ්ඤානෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථා-කම්මප්පගෙ සත්තො පජානාති: ඉමෙ චිත භොනොතා සත්තා කාය-දුච්චිරිතො සම්මන්තාගතා: -පෙ- මිච්ජාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙද පරම්මරණ අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං තිරයං උපපන්නා, ඉමෙ වා පන භොනොතා සත්තා කායසුචිරිතො සම්මන්තාගතා: -පෙ- සම්මා-දිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙද පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙත චක්ඛුනා විසුඤ්ඤාන අතික්කන්තමානුසංකොත සත්තො පස්සති: චචමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පඤ්ඤානෙ සුච්ඤ්ඤානෙ දුබ්බඤ්ඤානෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මප්පගෙ සත්තො පජානාති.

සො එවං සමාසිතො චිත්තො පරිසුඤ්ඤා පරියොදානෙ අනඛණ්ණෙ විගතූපකක්ඛිලොසෙ මුද්දභූතෙ කම්මතිසෙ සීතෙ ආනෙඤ්ජප්පතො ආසවානං ඛයඤ්ඤාය චිත්තං අභිනිත්තාමෙති, සො ඉදං දුක්ඛතති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛ-තිරේඛොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛතිරොධිගාමිනීපට්ඨපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවතිරේඛොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවතිරොධිගාමිනීපට්ඨපදාති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානො: එවං පස්සො: කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤ්ඤාණං භොති: ඩිණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කර්මිණිං නාපරං ඉත්තොයාති පජානාති. අයං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ, පුග්ගලො නෙවත්තත්තපො නාත්තපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, න පරත්තපො න පරපරිතාපනානුයොගමනුසුත්තො, සො අත්තත්තත්තපො අපරත්තපො දිට්ඨෙවධම්මෙ තිත්තො: තිබ්බුතො සිතිභූතො සුඛපට්ඨංචෙදි බ්‍රහ්මභූතො අත්තතා විහරති'ති.

එවං වුත්තො කොට්ඨුඛො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං උදෙතං එතදවොච: අභික්කන්තං භො උදෙත, අභික්කන්තං භො උදෙත, සෙය්‍යථාපි භො උදෙත, තික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජිතං, පට්ඨන්තං වා විවරෙය්‍ය, මුලුක්ක වා මග්ගං ආචික්කෙය්‍ය, අක්කිකාරෙ වා කෙල-පජේය්‍යං ඛාරෙය්‍ය චක්ඛුමිත්තො රූපානි දක්ඛිත්තීති. එවමෙවං භොතා උදෙතො අනෙකපරියොගොධම්මො පකාසිතො එසාහං භවිත්තං උදෙතං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤාතික්කසම්මාදානං, උපාසකං මං භවං උදෙතො ඛාරෙය්‍ය අජ්ජතග්ගො පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගත'නාති.

මා ඛො මං කං බ්‍රාහ්මණ, සරණං අගමාසි, තමෙව කිං භගවන්තං සරණං ගච්ඡ යම්හං සරණං ගතොති.

කහං පන භො උදෙත, එතරහි සො භවං භොතමො විහරති අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤාති?

පරිනිබ්බුතො ඛො බ්‍රාහ්මණ, එතරහි සොභගවා අරහං සම්මා-සම්මුඤ්ඤාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හේ මෙසෙයින් සිත සමාහිත කල්හි පරිශුද්ධ පයඝ්ථිත අනාභිගණ වීගතොපක්ෂේප කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්මාන වැ සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි සත්ත්වයන් ගේ ව්‍යුතිඋපප්‍රාප්ති ඥානයට සිත නමයි. හේ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම ගිය දිව ඇසින් ව්‍යුත වන උපද්‍රා භීත ප්‍රණීත සුවණ් දුර්ණ සුගත දුග්ග සත්ත්වයන් දකියි, කම්මානුරූප වැ යන සත්ත්වයන් දනගනි: "මෙ හවත් සත්ත්වයෝ ඒකාන්තයෙන් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්වාගතයහ . . . මිට්ඨාදාෂ්ටිකම්මසමාදාන ඇතියහ. ඔහු කායුත් මරණින් මතු සැපයෙන් පහවූ දුකට ගති වූ විවිධ වැ පතිත වන නිරයට පැමිණියහ. යළි මේ හවත් සත්ත්වයෝ කායසුචරිතයෙන් සමන්වාගතයහ . . . සමාග් දාෂ්ටිකම්මසමාදාන ඇතියහ. ඔහු කායුත් මරණින් මතු සුඤ්ජරගති ඇති සංඛිලෝකයට පැමිණියහ"යි මෙසේ විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්මගිය දිවැසින් මියන උපද්‍රා භීත ප්‍රණීත සුවණ් දුර්ණ සුගත දුග්ග සත්ත්වයන් දකී, යථාකමොපග සත්ත්වයන් දනගනි.

හේ මෙසේ සිත සමාහිත කල්හි පරිශුද්ධ පයඝ්ථිත අනාභිගණ වීගතොපක්ෂේප කල්හි මෘදු වූ කල්හි කම්මාන වැ සිටි කල්හි අකම්මපාභාවයට පැමිණි කල්හි ආප්‍රවක්ඛයඥානයට සිත නමයි. හෙ 'මෙ (පඤ්චස්කන්ධය) දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි, 'මෙ (තෘෂ්ණාසමුදය) දුක් උපද්‍රා කාරණයැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි, 'මෙ දුක් නැති කිරීම යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි, 'මේ දුක් නැති කිරීමට යන පිළිවෙතැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි. 'මොහු ආප්‍රවයහ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි, 'මෙ ආප්‍රවසමුදය'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි, 'මේ ආප්‍රවතිරෝධ යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි, 'මේ ආප්‍රවතිරෝධගාමීනීප්‍රතිපද යැ'යි ඇති සැටියෙන් දනගනි. මෙසේ දන්තා මෙසේ දක්තා ඔහුගේ සිත කාමාප්‍රවයෙහුද මිදෙයි, හවාප්‍රවයෙහුද සිත මිදෙයි, අවිද්‍යාප්‍රවයෙහුද සිත මිදෙයි. මිදුණ කල්හි 'මිදිණැ'යි ඥානය වෙයි. ජාතිය ක්ෂිණ වූ, බබ්බර වැස නිමවන ලදී, කරණි කරනලද, මේ බවට (කළයුතු) අත් කිසෙක් නැතැ'යි දනගනි. බමුණ, මේ පුද්ගල නො මැ තමා තවතූයේ තමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ මෙරමා නො තවතූයේ මෙරමා තවන යෝගයෙහි නො යෙදුණේ යයි කියනුලැබේ. හේ තමා නො තවතූයේ පරා නො තවතූයේ මෙ අත්බැවිහි මැ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ නිව්වේ සිහිල් වූයේ සුව විදිනුයේ ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් යුතු වැ වාස කෙරේ"යි.

මෙසේ කී කල්හි භෞමව්‍රිධ බ්‍රාහ්මණ ආයුෂ්මත් උදේනභට තෙල කී : "හවත් උදේන යෙනි, ඉතා කාන්ත යැ, හවත් උදේන යෙනි, ඉතා කාන්ත යි. හවත් උදේන යෙනි, යම්සේ යටිහුරු කරනලද්දක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ ද, පිළිසත් දයක් හෝ වීර කරන්නේ ද, මුළු වූවකුට හෝ මහ කියන්නේ ද, 'ඇස් ඇත්තෝ රූප දකිත්ව'යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ හවත් උදේන යන් විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පැවැසිණ. තෙල මම හවත් උදේන යන් දහම් හා ඩික්ඝහන හා සරණ කොට යෙමි, හවත් උදේන යෝ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරන සේක්ව"යි.

බමුණ, තෙපි මා නභමක් සරණ යව්, මම යම් කෙනකුත් සරණ ගියෙමි ද, තෙපි එ මැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ යව්යි.

හවත් උදේන යෙනි, වැළිත් ඒ අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ හවත් ගොයුම් ගොතුචෝ දත් කොහි වැඩවෙසෙත් ද? යි.

බමුණ, ඒ අර්භත් සමාක්සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ කල්හි පිරිනිව්යහ'යි,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සචෙ හි මයං භො උදෙන, සුඤ්ඤායාමි තං භවන්තං ගොතමිං දසසු යොජ්ඣෙසු, දසපි මයං යොජ්ඣාති ගචේත්ඤායාමි තං භවන්තං ගොතමිං දසසුනාය අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං. සචෙ මයං භො උදෙන, සුඤ්ඤායාමි තං භවන්තං ගොතමිං විසතිං යොජ්ඣෙසු—පෙ—තිංසාය යොජ්ඣෙසු—පෙ—වත්තාරිසාය යොජ්ඣෙසු—පෙ—පඤ්ඤාසාය යොජ්ඣෙසු, පඤ්ඤාසම්පි මයං යොජ්ඣාති ගචේත්ඤායාමි තං භවන්තං ගොතමිං දසසුනාය අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං. යොජ්ඣසතෙපි මයං භො උදෙන, සුඤ්ඤායාමි තං භවන්තං ගොතමිං, යොජ්ඣසතම්පි මයං ගචේත්ඤායාමි තං භවන්තං ගොතමිං දසසුනාය අරහන්තං සම්මාසම්බුද්ධං. යතො ච ඛො භො උදෙන, පරිනිබ්බුතො සො භවං ගොතමො, පරිනිබ්බුතම්පි මයං තං භවන්තං ගොතමිං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං උදෙතො ධාරෙතු අජ්ඣත්තො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතං. අජ්ච ච මෙ භො උදෙන, අඛරුජා දෙවසිකං නිව්ච්ඡිකං දදාති. තතොහං භොතො උදෙනස්ස එකං නිව්ච්ඡිකං දදාමිති.

කිං පන තෙ බ්‍රාහ්මණ, අඛරුජා දෙවසිකං නිව්ච්ඡිකං දදාති? පඤ්ච භො උදෙන, කභාපණ්ණසායාතිති න ඛො තො බ්‍රාහ්මණ, කප්පති ජාතරූපරජතං පටිග්ගහෙතුනති.

සචෙ තං භොතො උදෙනස්ස න කප්පති, විහාරං භොතො උදෙනස්ස කාරුපෙස්සාමිති.

සචෙ ඛො මෙ තං බ්‍රාහ්මණ, විහාරං කාරුපෙතුකාමො, පාටලිපුත්තෙ සංඝස්ස උපට්ඨානසාරං කාරුපෙතිති.

ඉමිනාපහං¹ භොතො උදෙනස්ස භියොසාසොමන්තාය අත්තමනො අභිරඤ්ඤා, යං මං භවං උදෙතො සංඝෙ දුතෙ² සමාදපෙති, එසාහං³ භො උදෙන, එතිස්සා ච නිව්ච්ඡිකාය අපරාය ච නිව්ච්ඡිකාය පාටලිපුත්තෙ සංඝස්ස උපට්ඨානසාරං කාරුපෙස්සාමිති.

අථ ඛො කොට්ඨකො බ්‍රාහ්මණො එතිස්සා ච නිව්ච්ඡිකාය අපරාය ච නිව්ච්ඡිකාය පාටලිපුත්තෙ සංඝස්ස උපට්ඨානසාරං කාරුපෙසි. සා එතරහි කොට්ඨකිති වුච්චතිති.

කොට්ඨකසුත්තං වතුඤ්ඤං.

1. ඉමිනාපහං - ස්‍යා, ඉමිනාපහං - PTS.
2. දුතං - PTS.
3. සොහං - සිච්ඡි.

භවත් උදේනායෙනි, ඉදින් අපි ඒ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දසයොදනෙක්හි අසන්-
නාමෝ නම් අපි ඒ අර්භත් සමාක් සමබුද්ධ භවත් ගෞතමයන් දක්නට දසයොදුන් දුර ද
යම්හ. භවත් උදේනායෙනි, ඉදින් අපි ඒ භවත් ගෞතමයන් විසියොදනෙක්හි . . . තිස්
යොදනෙක්හි සතළිස්යොදනෙක්හි . . . පනස්යොදනෙක්හි අසන්නාමෝ නම් අපි
ඒ අර්භත් සමාක් සමබුද්ධ භවත් ගෞතමයන් දක්නට පනස්යොදුන් දුර ද යම්හ. භවත්
උදේනායෙනි, අපි යොදුන් සියයෙක්හිදී ඒ භවත් ගෞතමයන් අසන්නාමෝ නම් අපි ඒ
අර්භත් සමාක් සමබුද්ධ භවත් ගෞතමයන් දක්නට සියක් යොදුන් දුර ද යම්හ. භවත්
උදේනායෙනි, යම් දවසක ඒ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිරිනිවිසේක් ද, අපි පිරිනිවියා
වූ ද ඒ භවත් ගෞතමයන් ධම්ම හා භික්ෂුසඨසයා හා සරණ යම්හ, භවත් උදේනායෝ මා
අද පටන් කොට දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධර්ම සේක්වා. භවත්
උදේනායෙනි, මට දවස් පතා නිත්‍යභික්ෂා දෙන අභිගරු ඇත. මම භවත් උදේනාහට
රයිත් රක් නිත්‍යභික්ෂාවක් දෙමි'යි.

බමුණ කොපට අභරුර දිනපතා කිනම් නිත්‍ය භික්ෂාවක් දේ ද? භවත් උදයනායෙනි,
පන්සියක් කභවණු යැ. බමුණ, අපට රන්රිදී පිළිගන්නට කැප නො වෙයි.

ඉදින් භවත් උදයනායන්හට ඒ රන්රිදී නොකැප වේ නම් භවත් උදයනායන්හට
වෙහෙරක් කරවමි'යි.

බමුණ, ඉදින් තෙපි මට වෙහෙරක් කරවනු කැමැත්තක් නම් පැළලුප්තුවර සහනට
උපසානශාලාවක් කරවමි'යි.

මම මෙයින් භවත් උදයනායන්හට බෙහෙවින් සතුටු වීම්. සිත් ඇලවීම්. භවත්
උදයනායෝ යම් හෙයකින් මා සතුන් විෂයෙහි දෙන දන්හි සමාදන් කරවත් ද,
එහෙයිනි. භවත් උදයනායෙනි, තෙල මම තෙල නිත්‍යභික්ෂායෙකු අපර නිත්‍යභික්ෂා-
යෙකිනු පාටලීපුත්‍රයෙහි සහනට උපසානශාලාවක් කරවමි'යි.

ඉක්බිති සොටමුඛ බමුණු තෙල නිත්‍යභික්ෂායෙකු අන්‍ය නිත්‍යභික්ෂායෙකිනු පාටලී-
පුත්‍රයෙහි සහනට උපසාන ශාලාවක් කරවී. ඒ ශාලාව දන් 'සොටමුඛ' යයි කියනු ලැබේ.

සතර වැනි සොටමුඛ සූත්‍ර යි.

2. 5. 5

විවිධත්වය

එවිට මේ සුභ : එක සමය හඟවා කොසලෙසු වාරික වරමානෝ මහතා හික්මුවෙහි සිටිය යන ඔපසාදා¹ නාම කොසලානං ව්‍යාභිමානෝ තදවසරි. තනු සුදු හඟවා ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙන ඔපසාදා² දෙවවනෙ සාලවනෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන විවිධ ව්‍යාභිමානෝ ඔපසාදා අඤ්ඤාපිසති සත්තුසාදා සතිමානවෙසාදකං සබ්බද්දං රජතොග්ගං රඤ්ඤා පසෙතදිනා කොසලෙන දින්නං රජදායං වුභමදෙයාං.

අසොසුං ඛො ඔපසාදකා ව්‍යාභිමානහපතිකා : 'සමණො ඛලු හො ගොතමො සකාසපුතො සකාසකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානෝ මහතා හික්මුවෙහි සිටිය ඔපසාදා අනුප්පතො ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙන ඔපසාදා දෙවවනෙ සාලවනෙ

තං ඛො පන හඟවන්තං ගොතමං එවිට කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්බුත්තො : 'ඉතිපි සො හඟවා අරහං සමාසමුද්දො විජ්ජාචරණං සමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හඟවා'ති. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සමුභමකං සසාමණව්‍යාභිමානං පථං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සම්මිකත්වා පච්චෙදති, සො ඛම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරිසොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්බද්දං කෙවලපරිපුර්ණං පරිසුඤ්ඤා වුභමවරිතං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොති'ති.

අථ ඛො ඔපසාදකා³ ව්‍යාභිමානහපතිකා ඔපසාදා නික්මිත්වා සබ්බසම්මානං ගණිතො උත්තරෙන මුඛං⁴ ගච්ඡන්ති යෙන දෙවවනං සාලවනං. තෙන ඛො පන සමයෙන විවිධ ව්‍යාභිමානෝ උපරි පාසාදෙ දිවාසෙයාං උපගතො හොති. අද්දසා ඛො විවිධ ව්‍යාභිමානෝ ඔපසාදකෙ ව්‍යාභිමානහපතිකෙ, ඔපසාදා නික්මිත්වා සබ්බසම්මානං ගණිතො උත්තරෙන මුඛෙ ගච්ඡන්ත යෙන දෙවවනං සාලවනං⁵, දිස්සාන ඛතං ආමනෙයසි : කිත්තු ඛො හො ඛතො, ඔපසාදකා ව්‍යාභිමානහපතිකා ඔපසාදා නික්මිත්වා සබ්බසම්මානං ගණිතො උත්තරෙන මුඛං⁶ ගච්ඡන්ති යෙන දෙවවනං සාලවනන්ති.

අපි හො විවිධ, සමණො හො ගොතමො සකාසපුතො සකාසකුලා පබ්බජිතො කොසලෙසු වාරිකං වරමානෝ මහතා හික්මුවෙහි සිටිය ඔපසාදා අනුප්පතො ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙන ඔපසාදා දෙවවනෙ සාලවනෙ. තං ඛො පන හඟවන්තං ගොතමං එවිට කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්බුත්තො : ඉතිපි සො හඟවා අරහං සමාසමුද්දො විජ්ජාචරණං සමපන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො හඟවා'ති. තමෙතෙ හවන්තං ගොතමං දස්සනාය උපසම්මානන්ති'ති.

1. ඔපසාදා - මජ්ඣං, සා.

2. ඔපසාදකා - මජ්ඣං, සා.

3. සබ්බසම්මානං - සා, මජ්ඣං.

4. උත්තරෙන මුඛෙ - PTS.

5. උත්තරෙන මුඛං යෙන දෙවවනං සාලවනං තෙත්තසම්මානෙ - මජ්ඣං.

2. 5. 5

චෛත්‍යත්වය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් වූ ඛේමසභන හා සමග කොසොල් ද්‍යාවියෙහි සැරිසරා වඩනාසේක් ඔපසාද නම් කොසොල්ද්‍යාවූවැසි ඉන්මණයන්ගේ ගම කරා වැඩිසේකි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ඔපසාද බමුණුගමහි ඔපසාදයට උතුරුදිග දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවාස කෙරෙති. එසමයෙහි වඩකී ඉන්මණ බහුරනාකීර්ණ වූ තෘණකාෂ්ටොදක සහිත වැ ධාන්‍ය සහිත වැ ඉන්මදෙය කොට පසේනදි කොසොල්රජු විසින් දෙන ලද රාජදයාදා වූ රාජභෝග්‍ය වූ ඔපසාද නම් ගමෙහි රීශ්වර වැ වෙසෙයි.

ඔපසාද ගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ : “හවන්ති, සැහැකුලපුත් මහණ ගොස්මගොතුටෝ සැහැකුලින් නික්ම පැවිදිවැ මහත් වූ ඛේමසභන හා සමග කොසොල් ද්‍යාවියෙහි සැරිසරා වඩනාසේක් ඔපසාදයට පැමිණියාහු ඔපසාදබමුණු ගමහි ඔපසාදයට උතුරුදිග දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවෙසෙති”යි ඇසූහ.

ඒ හවන් ගොස්මගොතුටන්ගේ වූ කලී මෙබඳු කලණ යසගීහඬෙක් උස් වැ නැඟිණ : “ඒ භාග්‍යවත්හු මෙ කරුණුදු අර්හත්හ සමාක්සම්බුද්ධයහ විද්‍යාවරණ සම්පන්නයහ සුගත්හ ලෝකවිද්ධ අනුත්තරපුරුෂදමා සාරථිහ දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘහ බුද්ධයහ භාග්‍යවත්හ”යි. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත මෙ ලොව මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව තුළු විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දුන ප්‍රකාශ කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති, ඔබ ආදිකලාණ වූ මධ්‍යකලාණ වූ පයථිවසාන කලාණ වූ දහම අර්ථ සහිත වැ ව්‍යාඤ්ජන සහිත වැ දෙසති, කේවලපරිපූර්ණ වූ පරිපූර්ණ ඉන්මවිසාය ප්‍රකාශ කෙරෙති. එ බඳු රහතුන්ගේ දක්ම මනා මැ නු”යි.

එසඳ ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ ඔපසාදයෙන් නික්ම මුළුමුළු වැ ගොස් ගණ වැ උතුරු දිගට මුහුණලා දේවවන නම් සල්උයන් කරා යෙති. එසමයෙහි වඩකී ඉන්මණ මතු මහල්හි දිවාශයාවට එළැඹිසේ වෙයි. වඩකී ඉන්මණ වැළිත් ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ ඔපසාදයෙන් නික්ම මුළුමුළු වැ ගොස් ගණ වැ උතුරුදස බලා දේවවන නම් සල්උයන් කරා යනුවන් දිට. දක කතු (බත්ත) මහඇමැති ඇමැති : “හවන් බත්තයෙනි, ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියෝ ඔපසාදයෙන් නික්ම මුළුමුළු වැ ගණබැඳි උතුරුදිග බලා දේවවන නම් සල්වනයට කුමට යෙත් ද?”යි.

හවන් වඩකියෙනි, සැහැකුලපුත් සැහැකුලෙන් නික්ම පැවිදි වූ මහණ ගොස්මගොතුටෝ ඇත. ඔබ මහත් වූ ඛේමසභන හා සමග කොසොල් ද්‍යාවියෙහි සැරිසරනසේක් ඔපසාද නම් බමුණුගමට පැමිණියාහු ඔපසාද බමුණුගමහි ඔපසාදයට උතුරුදිග දේවවන නම් සල්වෙනෙහි වැඩවෙසෙති. ඒ හවන් ගොස්ම ගොතුටන්ගේ මෙවන් කලණ යසගීහඬෙක් උස් වැ නැඟිණ : “මෙ කරුණුදු ඒ භාග්‍යවත්හු අර්හත්හ සමාක්සම්බුද්ධයහ විද්‍යාවරණ සම්පන්නයහ සුගත්හ ලෝකවිද්ධ අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථිහ දෙවිමිනිසුනට ශාස්තෘහ බුද්ධයහ භාග්‍යවත්හ”යි. තුළුහු ඒ හවන් ගොස්මගොතුටන් දක්නට එළැඹෙති”යි.

තෙන හි හො ඛතෙත, යෙන ඔපසාදකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙත්‍රපසඛකම්, උපසඛකමිනි, ඔපසාදකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එවං වදෙති: වඩ්ඪි හො බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ආගමෙනතු කිර හවනො, වඩ්ඪිපි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිස්සති'ති. එවං හොති ඛො සො ඛතො¹ වඩ්ඪිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසුත්තා යෙන ඔපසාදකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා තෙත්‍රපසඛකම්, උපසඛකමිනි, ඔපසාදකෙ බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙ එතදවොච: වඩ්ඪි හො බ්‍රාහ්මණො එවමාහ: ආගමෙනතු කිර හවනො, වඩ්ඪිපි බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිස්සති'ති.

තෙන ඛො පන සමයෙන නානාවේරජ්ජානං බ්‍රාහ්මණානං පඤ්චමත්තාති බ්‍රාහ්මණසත්තාති ඔපසාදෙ පටිවසනති කෙතව්දෙව කර්ණියෙන. අස්සොසුං ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා වඩ්ඪි කිර බ්‍රාහ්මණො සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිස්සති'ති. අථ ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණො යෙන වඩ්ඪි බ්‍රාහ්මණො තෙත්‍රපසඛකමිසු, උපසඛකමිනි වඩ්ඪිං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචු: සච්චං කිර හවං වඩ්ඪි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිස්සති'ති.

එවං ඛො මෙ හො හොති, අහව්ඨි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිස්සමිති.

මා හවං වඩ්ඪි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමි. න අරහති හවං වඩ්ඪි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිතුං, සමණොකෙච ගොතමො අරහති හවනං වඩ්ඪිං දස්සනාය උපසඛකමිතුං. හවං හි වඩ්ඪි උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිනිතො ච, සංසුඤ්ඤාණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා අකඛිතො අනුපක්කුට්ඨො ජාතිවාදෙන, යථෙව හවං වඩ්ඪි උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිනිතො ච, සංසුඤ්ඤාණිකො යාච සත්තමා පිතාමහසුගා අකඛිතො අනුපක්කුට්ඨො ජාතිවාදෙන. ඉමිනාපඛෙතන න අරහති හවං වඩ්ඪි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිතුං, සමණොකෙච ගොතමො අරහති හවනං වඩ්ඪිං දස්සනාය උපසඛකමිතුං. හවං හි වඩ්ඪි අඩොසො මහඤ්ඤාණිකො මහාගොගො-පෙ-හවං හි වඩ්ඪි තිණණං වෙදනං පාරගු සතිසංඤ්ඤාකෙට්ඨානං සාකාරපභෙදනං ඉතිහාස-පඤ්චමානං, පදකො වෙසාකරණො ලොකායතමහාසුරිසලකණෙසු අනවයො-පෙ-හවං හි වඩ්ඪි අතිරූපො දස්සනියො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකරිතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණි බ්‍රහ්මවච්ඡයි* අනුද්‍රැ-වකාසො දස්සනාය-පෙ-හවං හි වඩ්ඪි සිලව: වුඤ්ඤි වුඤ්ඤිත සමන්තාගතො-පෙ-හවං හි වඩ්ඪි කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාසකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විස්සට්ඨාය අනෙළගළාය අත්ඪස්ස විඤ්ඤපතියා-පෙ-හවං හි වඩ්ඪි බහුත්තං අවරියපාවරියො තිණි මාණවකසත්තාති මනෙත වාචෙති-පෙ-හවං හි වඩ්ඪි රඤ්ඤෙසු පසෙත-දිස්ස කොසලස්ස සත්තතො ගරුකතො මාතිතො සුජාතො අපචිතො-පෙ-හවං හි වඩ්ඪි බ්‍රාහ්මණස්ස පොකරිතාය සත්තතො ගරුකතො මාතිතො සුජාතො අපචිතො-පෙ-හවං හි වඩ්ඪි ඔපසාදං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණකට්ඨාදකං සධ්දෙසු රුජගොභං රඤ්ඤං පසෙතදිනා කොසලෙන දිත්තං රුජදයං බ්‍රහ්මදෙයං. යථෙව හවං වඩ්ඪි ඔපසාදං අජ්ඣාචසති සත්තුස්සදං සතිණකට්ඨාදකං සධ්දෙසු රුජගොභං රඤ්ඤං පසෙතදිනා කොසලෙන දිත්තං රුජදයං බ්‍රහ්මදෙයං ඉමිනාපඛෙතන න අරහති හවං වඩ්ඪි සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසඛකමිතුං. සමණොකෙච ගොතමො අරහති හවනං වඩ්ඪිං දස්සනාය උපසඛකමිතු'නති.

1. ඛතො - PTS. 2. බ්‍රහ්මවච්ඡයි - සිමු, මජ්ඣං, සා. 3. රඤ්ඤෙසු - PTS.

එසේ වී නම් හවත් කතුවෙහි, ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියන් කරා එළැඹෙව, එළැඹූ ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියනට මෙසේ කියව : “හවත්නි, වඩකිත්‍රාත්මණ මෙසේ කියයි : ‘හවත්හු මොහොතක් බලත්වා, වඩකිත්‍රාත්මණ ද මහණ ගොයුම් ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙන්නේ උ’”යි. එසේ යැ හවත්නි, යි ඒ කතූ මහඥානී වඩකිත්‍රාත්මණහට පිළිවදන් දී ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියන් කරා එළැඹියේ. එළැඹූ ඔපසාද බමුණුගම්වැසි බමුණුගැහැවියනට තෙල කී : “හවත්නි වඩකිත්‍රාත්මණ මෙසේ කියයි : හවත්හු මොහොතක් බලත්වා, වඩකිත්‍රාත්මණ ද මහණ ගොයුම්ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙත් උ”යි.

එසමයෙහි වනාහි නොයෙක් වෙන් වෙන් රාජ්‍ය සම්බන්ධී බමුණන් අතුරෙහි පන්සියක් පමණ බමුණෝ ඔපසාද බමුණුගම්හි කිසි කටයුත්තෙකින් වෙසෙති, ඒ බමුණෝ “වඩකිත්‍රාත්මණ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නේ උ”යි ඇසුහු. එ සද එ බමුණෝ වඩකිත්‍රාත්මණ කරා එළැඹීහ. එළැඹූ වඩකිත්‍රාත්මණහට තෙල කීහු : “සැබැවෙක් ද, හවත් වඩකිත්‍රාත්මණ මහණ ගොයුම් ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙන්නේ උ?”යි.

හවත්නි, මට මෙසේ සිත් වෙයි : “මම ද මහණ ගොයුම් ගොතුවන් දක්නට එළැඹෙන්නෙමි”යි.

හවත් වඩකි මහණ ගොයුමන් දක්නට නඟමක් එළැඹෙව. හවත් වඩකි මහණ ගොයුමන් දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිස්ස. මහණ ගොයුමෝ මැ හවත් වඩකි දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියහ. හවත් වඩකි මවුපසින් ද පියපසින් ද*යි දෙපසින් සුජාත මැ යැ, සත් වැනි මුත්තායුගය තෙක් පිරිසුදු මවකුස් ඇතියෙ යැ, ජාතිවාදයෙන් උපක්‍රෝශ නො කරන ලද්දෙ යැ, බැහැර නො ලන ලද්දෙ යැ. යම් භෙයෙකින් හවත් වඩකි මවුපසින් ද පියපසින් ද*යි දෙපසින් සුජාත වෙ ද, සත් වැනි මුත්තායුගය තෙක් සංඥධගුණි ඇතියේ ද, ජාතිවාදයෙන් උපක්‍රෝශ නො කරන ලද්දෙ ද, බැහැර නො ලන ලද්දෙ ද, මෙ කරුණිනුදු හවත් වඩකි මහණගොයුමන් දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිස්ස. මහණ ගොයුම්හු මැ හවත් වඩකි දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියහ. හවත් වඩකි ආරාම යැ, මහත් ධන ඇතියේ යැ, මහත් භෝග ඇතියෙ යැ හවත් වඩකි නිසන්ධු කේටුහ සහිත ශික්‍ෂානිරුක්ති සහිත ඉතිහාසය පස් වතු කොට ඇති ත්‍රිවේදයෙහි පාරයට ගියේ යැ. පද හදුරනුයෙ යැ, ව්‍යාකරණ හදුරනුයෙ යැ ලෝකායත මහාපුරුෂ ලක්ෂණයෙහි පරිපුරකාරී යැ . . . හවත් වඩකි විශිෂ්ට රූප ඇතියේ යැ දකුම්කලු යැ ප්‍රසාද එළවනුයෙ යැ පරම වූ වණ්සොක්කයායෙන් සමන්වාගත යැ. ශ්‍රෙෂ්ඨවණ් (රත්වත්) ඇතියේ යැ මහබමුණේ සිරුරුපැහැ ඇතියේ යැ (හවත්හුගේ සිරුර) දක්නා අවකාශය කුඩා නො වෙයි හවත් වඩකි සිල්වත් යැ වැඩුණුසිල් ඇතියේ යැ වාදධම්මයෙන් සමන්වාගත යැ . . . හවත් වඩකි සුඤ්චවන ඇතියේ යැ මධුරවාක්කරණ ඇතියේ යැ පලිබෝධ රහිත වූ කෙළතොලු නො වූ අරුත් හැඟවීමෙහි නිසි පොරවවනයෙන් සමන්වාගත යැ . . . හවත් වඩකි බොහෝ දෙනාට ආවායාප්තවායා වෙයි. තුන් සියක් මාණවකයනට මන්ත්‍රහදරවයි. . . . හවත් වඩකි පසේනදි කොසොල් රජහු විසින් සත්කෘත යැ ගරුකෘත යැ මානිත යැ පූජිත යැ අපවායන කරන ලද . . . හවත් වඩකි පොක්කරසානී බමුණු විසින් සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා අපවායන කරන ලද හවත් වඩකි පසේනදි කොසොල් රජහු විසින් තෘණකාෂ්ටොදක සහිත වැ ධාන්‍ය සහිත වැ බ්‍රහ්මදේය කොට දෙනලද රාජ්‍යයාදා වූ රාජභෝගා වූ බහුජනාකීණී ඔපසාද බමුණුගම්හි වෙසෙයි. යම් භෙයෙකින් හවත් වඩකි පසේනදි කොසොල් රජහු විසින් තෘණකාෂ්ටොදක සහිත වැ ධාන්‍ය සහිත වැ බ්‍රහ්මදේය කොට දෙන ලද රාජ්‍යයාදා වූ රාජභෝගා වූ බහුජනාකීණී ඔපසාද බමුණුගම්හි වෙසේ ද, මෙ කරුණිනුදු හවත් වඩකි ශ්‍රමණගෞතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිස්ස. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මැ හවත් වඩකිහු දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියහ”යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවං වුතෙන වඩ්ඪි බ්‍රාහ්මණො තෙ බ්‍රාහ්මණෙ එතදවොච : තෙන හි හො, මමපි සුණාථ යථා මයමෙව අරහාමි තං භවිත්තං ගොතමො¹ දස්සනාය උපසඞ්කමිදුං. න තෙව අරහති සො භවං ගොතමො අමහාකං දස්සනාය උපසඞ්කමිදුං.

සමණො ඛලු හො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාමානො යාච සත්තමා පිතාමහස්සා අකඛිතො අනුපකකුටෙඨා ජාතිවාදෙන. යමපි හො සමණො ගොතමො උභතො සුජාතො මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඤ්ඤාමානො යාච සත්තමා පිතාමහස්සා අකඛිතො අනුපකකුටෙඨා ජාතිවාදෙන, ඉමිනාපඤ්ඤාන අරහති සො භවං ගොතමො අමහාකං දස්සනාය උපසඞ්කමිදුං, අථ ඛො මයමෙව අරහාමි තං භවිත්තං ගොතමං දස්සනාය උපසඞ්කමිදුං.

සමණො ඛලු හො ගොතමො පසුතං තිරිසුසුසුචණ්ණං ඔහාය පබ්බජිතො භූමිගතඤ්ඤා වෙහාසට්ඨඤ්ඤා-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො දහරෙ සමානො සුසුකාලකෙසො භද්දෙන යොබ්බතෙන සමන්තාගතො පඨමෙන වයසා අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජිතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අකාමකානං මාතාපිතුත්තං අසුඤ්ඤානං රුද්ධතානං කෙසමස්සං ඕහාරෙතා කාසායාති වත්තාති අච්ඡාදෙනා අගාරස්මි අනගාරියං පබ්බජිතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො අභිරුපො දස්සනීයො පාසාදිකො පරමාය වණ්ණපොකකරතාය සමන්තාගතො බ්‍රහ්මවණ්ණේ බ්‍රහ්මවච්චසි² අකුඤ්ඤාපනියා-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො සිලවා අරියසිලී කුසලසිලී කුසල-සිලෙන සමන්තාගතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො කල්‍යාණවාචො කල්‍යාණවාකකරණො පොරියා වාචාය සමන්තාගතො විස්සට්ඨාය අනෙළගලාය අත්ඤ්ඤා විඤ්ඤාපනියා-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො බහුත්තං ආවරියපාවරියො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඛිණ්ණකාමරුගො විගතවාපලො³ -පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො කම්මවාදී කිරියවාදී අපාපපුරෙකඛාරෙ බ්‍රහ්මඤ්ඤාය පජාය-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො උච්චාකුලා පබ්බජිතො අසමතිත්තා ඛතතියකුලා-පෙ-

1. සමණං ගොතමං - ස්‍යා. 2. බ්‍රහ්මවච්ඡසි - සිඝ්‍රි, මජ්ඣං, ස්‍යා.
3. විගතපපඤ්ඤා - සිඝ්‍රි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මෙසේ කී කල්හි වඩිකීශ්‍රාවණ ඒ බමුණනට තෙල කී 'එසේ වී නම් හවත්නි, යම්සේ අපි ම ඒ හවත් ගොයුම්ගොතුටත් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියමෝ ද, ඒ හවත් ගොයුම්ගොතුටෝ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසි වෙත් ද එසේ වූ මඬසුදු අසව.

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලි මට්ටසින් ද පියටසින් ද^{*} යි දෙපසින් සුජාතයහ, සත් වැනි මුත්තායුගය තෙක් සංගුද්ධමාතෘකුක්ඛි ඇතියහ, ජාතිවාදයෙන් බැහැර නො ලනලද උපමෝග නො කරන ලද. මෙ කරුණිනුදු ඒ හවත් ගොතමයෝ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසියහ, වැළින් අපි මැ ඒ හවත් ගොතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියම්හ.

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලි භූමිගත වූ ත් ආකාශගත වූ ත් බොහෝ වූ භිරණාසුවණ් හැරපියා පැවිදි වූහ

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලි තරුණ වූවාහු මැ මනා කථකෙතෙ ඇතියාහු හදුයොවන යෙන් සමන්වාගත වූවාහු පළමු වයස්හි ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වත්හ . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලි නො කැමැති මට්ටසින් කදුර වගුළුමුහුණු ඇති වැ හඩද්දී කෙස්මස් බහා කහවත් හැද පෙරෙවැ ගෙන් නික්ම සසුන් වත්හ. . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලි විශිෂ්ට රූප ඇතියහ දඹනියහ ප්‍රසාද එළවනුවහ පරම වණ්සොද්‍යයීයෙන් සමන්වාගතයහ, රන්වන්හ මහබඹුහු බදු සිරුරු ඇතියහ කුඩා නො වූ දඹනාවකාශ ඇතියහ

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලි සිල්වත්හ ආයාඨීල ඇතියහ කුශල (නිරවදා) ශීල ඇතියහ කුශලශීලයෙන් සමන්වාගතයහ

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලි කලණබස් ඇතියහ මධුර වාක්කරණ (උසුරුවීමගොස) ඇතියහ, පරිබාධ රහිත වූ කෙළතොලු නො වූ අරුත් හඟවනු සමත් පෞරජනයන්ගේ වචනයට බදු වචනයෙන් සමන්වාගතයහ . . .

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලි බොහෝ දෙතාහට ආවායඨ්‍රාවායඨයහ

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු ක්‍ෂය කළ කාමරාග ඇතියහ පහවූ වපල බව ඇතියහ

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලි කම්චාදීයහ ක්‍රියාවාදීයහ නවලොවුතුරු දහම් පෙරවූ කොට ඇතියහ ශ්‍රාවණාප්‍රජාව පෙරවූ කොට ඇතියහ

හවත්නි, මහණ ගොයුම්හු වූකලි අමීග්‍ර කෘත්‍රියකුල සඨබ්‍රාහ්‍ම උසස්කුලෙන් නික්ම පැවිදි වූවහ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සමණො ඛලු හො ගොතමො අභිකුලා¹ පබ්බජිතො මහඛිනා මහාභොගා-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං තිරොරථං තිරොජනපදා සමුප්පිත්තුං ආගච්ඡන්ති-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං අනෙකානි දෙවතාසහස්සානි පාණෙහි සරණං ගතාති-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අභ්‍යුත්තතො; ඉතිපි සො හභවා අරහං සමමාසමුද්ධො විජ්ජාචරණං සම්පන්නො සුගතො ලොකවිද්ධ අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරපි සත්ථා දෙවම්බුස්සානං බුද්ධො හභවාති-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ආත්මි-සමභාපුරිසලක්ඛණෙහි සම්මතාගතො-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං රුජා මාගධො සෙතියො ඩිඤ්ඤායෙ සපුත්තදුරෙ පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං රුජා පසෙතදි කොසලො සපුත්තදුරෙ පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-

සමණං ඛලු හො ගොතමං බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාති සපුත්තදුරෙ පාණෙහි සරණං ගතො-පෙ-

සමණො ඛලු හො ගොතමො ඔපසාදං අනුප්පන්නො ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙත ඔපසාදං දෙවච්ඡෙන සාලච්ඡෙන. යෙ පන ඛො කෙච්ඡි සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා අමහාකං ගාමකෙතිත්තං ආගච්ඡන්ති. අතිපි තො තෙ භොගතී. අතිපි ඛො පනමොති සක්කාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො පුජෙතබ්බො, යම්පි හො සමණො ගොතමො ඔපසාදං අනුප්පන්නො ඔපසාදෙ විහරති උත්තරෙත ඔපසාදං දෙවච්ඡෙන සාලච්ඡෙන. අතිපි අමහාකං² සමණො ගොතමො. අතිපි ඛො පනමොති සක්කාතබ්බො ගරුකාතබ්බො මානෙතබ්බො පුජෙතබ්බො. ඉමිනා පබ්බෙත³ න අරහති සො හවං ගොතමො අමහාකං දස්සනාය උපසංඛිකම්භුං. අථ ඛො මයමෙව අරහාමි නං හවින්නං ගොතමං දස්සනාය උපසංඛිකම්භුං. එත්තකං ඛො අහං හො තස්ස භොගො ගොතමස්ස වණණං පරියාපුණාමි. න ච සො හවං ගොතමො එත්තකං-වණණො, අපරිමාණවණණො හි සො හවංගොතමො. එකමෙකෙනපි හො, අබ්බෙත සම්මතාගතො න අරහති සො හවං ගොතමො අමහාකං දස්සනාය උපසංඛිකම්භුං. අථ ඛො මයමෙව අරහාමි නං හවින්නං ගොතමං දස්සනාය උපසංඛිකම්භුං. තෙන හි හො සබ්බෙව මයං සමණං ගොතමං දස්සනාය උපසංඛිකම්භාමි⁴ති.

1. අභිකුලා - ස්ත්‍රී.

3. ඉමිනාපබ්බෙත හො - සිමු.

2. { අතිපිමහාකං - මජ්ඣං.
අතිපිමහාකං - PTS.

හවත්ති, මහණ ගොස්මුණු වූකලී මහද්ධන ඇති මහද්ධන ඇති ආරාමයෙන් නික්ම පැවිදි වූවහ

හවත්ති, මහණ ගොස්මුණු වූකලී (පැන) පුළුස්සනට පරවත් පරදනවියෙන් (ක්ෂත්‍රිය ප්‍රාචීණාදි පණ්ඩිතයෝ) එති.

හවත්ති, මහණ ගොස්මුණු වූකලී නොයෙක් දහස් ගණන් දෙවියෝ දිවිහිමියෝ සරණ ගියහ

හවත්ති, මහණ ගොස්මුණොත්තුවන්ගේ වූකලී මේ බදු කලණ යසගී උස් වැ නැගිණ :
"මේ කරුණුන්හි ඒ භාග්‍යවත්තු අර්හත්ත සමාක් සම්බුද්ධයහ විද්‍යාවරණ සමපන්නයහ සුගත්ත ලොකවිද්ධ අනුත්තරපුරුෂදමාසාරථියහ දෙවිච්චිසුනට සාක්ෂ්‍යවහ බුද්ධයහ හඟවත්ත"යි.

හවත්ති, මහණ ගොස්මුණු වූකලී දෙතිස් මහපුරිස්ලකුණින් සමන්වාගතයහ

හවත්ති, මහණ ගොස්මුණු මගධෙස්වර ජෙනියා බිමබ්බසාර රජ පුත්‍රදරාවන් සහිත වැ දිවිහිම වැ සරණ ගියේ යි . . .

හවත්ති, මහණ ගොස්මුණු වූකලී පසේනදි කොසොල් රජ පුත්‍රදරාවන් සහිත වැ දිවිහිම කොට සරණ ගියේ යි

හවත්ති, මහණ ගොස්මුණු වූකලී පොක්ඛරසාති බමුණු පුත්‍රදරාවන් සහිත වැ දිවිහිමියෙන් සරණ ගියේ යි . . .

හවත්ති, මහණ ගොස්මුණොත්තුවෝ ඕපසාද බමුණුගමට පැමිණියාහු ඕපසාදයෙහි ඕපසාදයට උතුරුදික්හි දේවවන නම් සල්ලෙනෙහි වැඩවෙසෙති. යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි ප්‍රාචීණ කෙනෙක් වෙත්වයි අපගේ ගම්කෙතට එක් ද, ඔහු අපට ආගන්තුක වෙති, ආගන්තුකයෝ වැළිත් අප විසින් සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කළයුත්තාහ. හවත්ති, යම් හෙයකින් මහණ ගොස්මුණොත්තුවෝ ඕපසාද බමුණුගමට වැඩියාහු ඕපසාද බමුණුගමැ ඕපසාදයට උතුරුදික් දේවවන නම් සල්ලෙනෙහි වැඩවෙසෙත් ද, එහෙයින් මහණ ගොස්මුණු අපට අමුතුවහ. අමුතුවෝ වැළිත් අප විසින් සත්කාර ගරුකාර මානන පූජා කළයුත්තාහ. මේ කරුණුන්හි ඒ හවත් ගොතමයන් වහන්සේ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසියහ. අපි මැ වැළිත් ඒ හවත් ගොතමයන් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියම්හ. හවත්ති, මම ඒ හවත් ගොතමයන්ගේ මෙනෙක් මැ ගුණ දැනිමි. ඒ හවත් ගොස්මුණොත්තුවෝ මෙනෙක් මැ ගුණ ඇතියාහු නො ද වෙති. ඒ හවත් ගොස්මුණොත්තුවෝ අපගේ ගුණ ඇතියාහු මැ යි. හවත්ති, එකෙකි අභිනුදු සමන්වාගත වූ ඒ හවත් ගොස්මුණොත්තුවෝ අප දක්නට එළැඹෙන්නට නො නිසියහ. අපි මැ වැළිත් ඒ හවත් ගොස්මුණොත්තුවන් දක්නට එළැඹෙන්නට නිසියම්හ, එසේ වී නම් හවත්ති, අපි හැමදෙ-දෙනාමෝ මහණ ගොස්මුණු දක්නට එළැඹෙමිහ"යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො වඩ්ඪි බ්‍රාහ්මණො මහත්තා බ්‍රාහ්මණගණෙන සද්ධිං යෙන හඟවා තෙත්‍රපසංඛිකම්. උපසංඛිකම්භා හඟවතා සද්ධිං සමෙමාදි, සමෙමා-දනීයං කර්මං සාර්ථකීයං විතීක්‍යායෙති ඵකම්භන්තං තිසිදි. තෙන ඛො පන සමයෙන හඟවා වුද්ධෙති වුද්ධෙති¹ බ්‍රාහ්මණෙති සද්ධිං කිඤ්චි කිඤ්චි කර්මං සාර්ථකීයං විතීක්‍යායෙති තිසින්නො හොති.

තෙන ඛො පන සමයෙන කාපටිකො² නාම මාණවො දහරේ වුත්තසිරේ සොළසවස්සද්දෙසිකො ජාතියා, තිණණං වෙදනං පාරගු සනිඝණ්ඨකෙටුගානං සාකඛරප්පහෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයො, තස්සං පරිසාරං තිසින්නො හොති. සො වුද්ධානං බ්‍රාහ්මණානං හඟවතා සද්ධිං මන්තරයමානානං අන්තරන්තරා කර්මං ඔපානෙති. අථ ඛො හඟවා කාපටිකං මාණවං අපසාදෙසි: මායසමා භාරදාජො වුද්ධානං වුද්ධානං බ්‍රාහ්මණානං මන්තරයමානානං අන්තරන්තරා කර්මං ඔපානෙතු³, කර්මා-පරියොසානං අයසමා භාරදාජො අගමෙතු⁴ති. ඵං වුත්තෙ වඩ්ඪි බ්‍රාහ්මණො හඟවන්තං ඵතදවොච: මා හවං ගොතමො කාපටිකං මාණවං අපසාදෙසි, කුලපුත්තො ච කාපටිකො මාණවො ඛුසුසුත්තො ච කාපටිකො මාණවො කල්‍යාණවාක්‍යකරණො ච කපටිකො මාණවො පණ්ඩිතො ච කාපටිකො මාණවො, පහොති ච කාපටිකො මාණවො ගොතා ගොතමෙන සද්ධිං අසමිං වචනෙ පතිමන්තෙතු⁵ති.

අථ ඛො හඟවතො ඵතදහොසි: ‘අභි ඛො කාපටිකස්ස මාණවස්ස තෙවිජ්ජකෙ පාවචනෙ කතං⁶ හවිස්සති. තථා හි නං බ්‍රාහ්මණා සමුප්පරෙක්ඛරෙන්නති’ති. අථ ඛො කාපටිකස්ස මාණවස්ස ඵතදහොසි: ‘යද්ද මෙ සමණො ගොතමො චක්ඛුනා චක්ඛුං උපසංගරිස්සති, අථාහං සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡිස්සාමි’ති. අථ ඛො හඟවා කාපටිකස්ස මාණවස්ස චෙතසා වෙත්තොපරිවිතක්ඛම්ඤ්ඤාය යෙන කාපටිකො මාණවො තෙන චක්ඛුති උපසංභාසි. අථ ඛො කාපටිකස්ස මාණවස්ස ඵතදහොසි: ‘සමන්තාහරති ඛො මං සමණො ගොතමො, යන්තූනාහං සමණං ගොතමං පඤ්ඤං පුච්ඡෙය්‍ය’ති. අථ ඛො කාපටිකො මාණවො හඟවන්තං ඵතදවොච: ‘යමිදං හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණානං පොරුණානං මන්තපදං ඉතිහිතිහ පරමපරාය පිටකසමපදාය, තත්ථ ච බ්‍රාහ්මණා ඵකංසෙන තිට්ඨං ගච්ඡන්ති. ‘ඉදමෙව සච්චං මොඝම්ඤ්ඤ’ති, ඉධ හවං ගොතමො කිමාහා’ති.

කිං පන භාරදාජ, අපි කොච්ඡි බ්‍රාහ්මණානං ඵකබ්‍රාහ්මණොපි යො ඵවමාහ: ‘අගමෙනං ජානාමි, අගමෙනං පස්සාමි: ‘ඉදමෙව සච්චං මොඝම්ඤ්ඤ’ති

නො තිදං හො ගොතම.

කිං පන භාරදාජ, අපි කොච්ඡි බ්‍රාහ්මණානං ඵකාවරියොපි ඵකාවරියපාවරියොපි යාව සත්තමා අවරියමභග්ගොපි, යො ඵවමාහ: ‘අගමෙනං ජානාමි, අගමෙනං පස්සාමි, ඉදමෙව සච්චං මොඝම්ඤ්ඤ’ති.

නොතිදං හො ගොතම.

1. වුද්ධෙති වුද්ධෙති - ස්‍යා.

2. { කාපටිකො - ස්‍යා.
කාපටිකො - PTS.

3. { ඔපානෙතු - සිඞ්ගි.
ඔපානෙති - ස්‍යා.

4. කර්මං - සිඞ්ගි, කර්මා - මජ්ඣ.

එසඳ වඩිකී ප්‍රාභ්මණ මහත් වූ බමුණුගණයා හා සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සාරාණිය කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහලු මහලු බමුණන් හා සමග කිසි කිසි සාරාණියකරා කොට නිමවා වැඩහුන්නාහු වෙති.

එසමයෙහි කරුණ වූ බහාලු කෙහෙ ඇති උපතින් සොළොස්වස් පමණ ඇති, නිසන්දු කේටුභ සහිත ශික්ෂානිරුක්ති සහිත ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයෙහි පාරයට ගිය පද හදරන ව්‍යාකරණ හදරන ලෝකායතමහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි අනූන වූ කාපටික නම් මාණව එ පිරිස්හි හුන්නේ වෙයි. හේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග මන්ත්‍රණ කරන මහලු බමුණනට අතුරතුරෙහි කරා බහාලයි. එසඳ බුදුහු “ආයුෂ්මත් භාරද්වාජ මන්ත්‍රණ කරන මහලු බමුණනට අතුරතුරෙහි නහමක් කරා බහාලව. ආයුෂ්මත් භාරද්වාජ කරා පයඛිවසානය බලව”යි කාපටික මණෙටු බැහැර කළහ. මෙසේ වදළ කල්හි වඩිකී ප්‍රාභ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ : “හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කාපටික මාණව නහමක් බැහැර ලන සේක්වා. කාපටික මාණව කුලපුත්‍ර ද වෙයි, කාපටික මාණව බහුශ්‍රැත ද වෙයි, කාපටික මාණව කලායාණවාක්කරණ ද වෙයි, කාපටික මාණව පණ්ඩිත ද වෙයි, කාපටික මාණව මේ වඩනායෙහි හවත් ගොයුම් ගොතුටත් හා සමග ප්‍රතිමන්ත්‍රණ කරන්නට පොහොනේ යැ”යි.

එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත් වී : ඒකාන්තයෙන් මැ කාපටික මාණව ත්‍රිවේද සධ්‍යාත ප්‍රවචනය හදළේ වන. එසේ මැ යි ප්‍රාහ්මණයෝ ඔහු පෙරටු කොට හැසිරෙති”යි. එසඳ කාපටික මාණවහට තෙල සිත් වී : යම් කලෙක ශ්‍රමණ ගෞතම ඔබගේ ඇසින් මාගේ ඇස බලා ද එකල්හි මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් අතින් පැන පුරවුස්මි”යි. ඉක්බිති බුදුහු තමන් සිතීන් කාපටික මාණවගේ චිත්තපරිවිතකිය දන කාපටික මාණව කරා දෙනුවන් එළැඹුහ. එසඳ කාපටික මාණවහට තෙල සිත් වී : “මහණ ගොයුම්හු මා මෙනෙහි කෙරෙති, මම මහණ ගොයුම් ගොතුටත් අතින් පැන පුරවුස්නෙමි නම් මනා මැ නු”යි. ඉක්බිති කාපටික මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පැරැණි බමුණන්ගේ පරම්පරායෙහි පිටකසම්ප්‍රදායෙහි ‘මෙසේ මෙසේ වී යැ’යි යම් මන්ත්‍රපදයක් වේ ද, එහිදු ප්‍රාභ්මණයෝ ‘මේ මැ සත්‍ය යැ, තද්‍යාය සිස් යැ’යි ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට යෙති. මෙහි ලා හවත් ගෞතමයෝ කුමක් කියත් ද?”යි.

කිම භාරද්වාජයෙනි, බමුණන් අතුරෙහි යමෙක් “මම තෙල කරුණ දැනිමි, මම තෙල කරුණ දකිමි, මේ මැ සත්‍ය යැ අන්‍යය සිස් යැ’යි මෙසේ කියා නම් එබදු කිසි එකද බමුණෙක් ඇද්ද?

මේ නො වේ මැ යි හවත් ගෞතමයෙනි.

කිම භාරද්වාජයෙනි, බමුණන් අතුරෙහි යමෙක් “මම තෙල කරුණ දැනිමි. මම තෙල කරුණ දකිමි, මේ මැ සත්‍ය යැ සෙස්ස සිස් යැ’යි මෙසේ කියා නම් එබදු කිසි එකද ආවායඝ්‍රියෙක් එකද ආවායඝ්‍රිප්‍රවායඝ්‍රියෙක් සත් වැනි ප්‍රවායඝ්‍රියගය හිමි කොට පවා ඇද්ද?

මේ නො වේ මැ යි හවත් ගොයුමාණෙනි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කිං පන භාරදාජ, යෙපි තෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉතයො මන්තානං කත්තාඤ්ඤ මන්තානං පච්ඡන්තාඤ්ඤ, යෙසමිදං එතරගි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මන්තපදං ගිතං පටුත්තං සමිහිතං තදනුගායන්ති තදනු-
භායන්ති, භාසිතමිත්‍රභායන්ති, වාචිතමිත්‍රවාචෙන්නති. සෙය්‍යපීදං¹ :
'අට්ඨකො වාමකො වාමදෙවො වෙස්සාමිත්තො යමනග්ගි අභිගිරිසො
භාරදාජෝ වාසෙට්ඨා කස්සපො හගු. තෙපි එවමාහංසු : 'මයමෙතං
ජානාම, මයං මෙතං පස්සාම : 'ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤ'න්ති.

තො හිදං හො ගොතම.

ඉති කීර භාරදාජ, නඤ්ඤි කොච්ඡි බ්‍රාහ්මණානං එකබ්‍රාහ්මණොපි
යො එවමාහ : 'අහමෙතං ජානාමි, අහමෙතං පස්සාමි, ඉදමෙව සච්චං
මොඝමඤ්ඤ'න්ති. නඤ්ඤි කොච්ඡි බ්‍රාහ්මණානං එකාචරියොපි එකාචරි-
යාචරියොපි යාච සත්තමා අචරියමහසුගා, යො එවමාහ : 'අහමෙතං
ජානාමි, අහමෙතං පස්සාමි, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤ'න්ති. යෙපි
තෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉතයො මන්තානං කත්තාඤ්ඤ මන්තානං
පච්ඡන්තාඤ්ඤ. යෙසමිදං එතරගි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මන්තපදං ගිතං
පටුත්තං සමිහිතං තදනුගායන්ති, තදනුභායන්ති, භාසිතමිත්‍රභායන්ති,
වාචිතමිත්‍රවාචෙන්නති. සෙය්‍යපීදං : 'අට්ඨකො වාමකො වාමදෙවො
වෙස්සාමිත්තො යමනග්ගි අභිගිරිසො භාරදාජෝ වාසෙට්ඨා කස්සපො
හගු' තෙපි න එවමාහංසු : 'මයමෙතං ජානාම, මයමෙතං පස්සාමි,
ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤ'න්ති.

'සෙය්‍යථාපි භාරදාජ, අකිච්ඤ්ඤි* පරමපරසංසන්නා පුරිමොපි
න පස්සති, මජ්ඣිමොපි න පස්සති, පච්චිමොපි න පස්සති. එවමෙව
බො භාරදාජ, අකිච්ඤ්ඤපමං මඤ්ඤෙ බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං සමපජ්ඣති.
පුරිමොපි න පස්සති, මජ්ඣිමොපි න පස්සති, පච්චිමොපි න පස්සති.
තං කිං මඤ්ඤසි භාරදාජ, න නු එවං සන්තො බ්‍රාහ්මණානං අඤ්ඤිකා
සඤ්ඤා සමපජ්ඣති'ති.

න බොත්ථි හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා සඤ්ඤායෙව පසිරුපායන්ති,
අනුස්සවාපෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා පසිරුපායන්ති'ති.

පුබ්බෙව බො කිං භාරදාජ, සඤ්ඤා අගමාසි, අනුස්සවං ඉදං
වදෙසි. පඤ්ඤා බො ඉමෙ භාරදාජ, ධම්මා දිට්ඨෙවධම්මෙ ආරාධා
විපාකා. කතමෙ පඤ්ඤා : සඤ්ඤා රුචි අනුස්සවො ආකාරපරිච්ඡිතකෙසකා
දිට්ඨිතිඤ්ඤානකකන්ති. ඉමෙ බො භාරදාජ, පඤ්ඤා ධම්මා දිට්ඨෙව
ධම්මෙ ආරාධා විපාකා. අපි ව භාරදාජ, සුසංගුහිතං යෙව හොති,
තඤ්ඤා හොති රිතතං තුච්ඡං ඡුඤ්ඤා, තො වෙපි සුසංගුහිතං හොති,
භුතං තච්ඡං අනඤ්ඤාථා. අපි ව භාරදාජ, සුරුචිතං යෙව හොති.
-පෙ- කානුසසුතං යෙව හොති. -පෙ- සුපරිච්ඡිතකකිතං යෙව හොති.
-පෙ- සුතිඤ්ඤාසිතං යෙව හොති. තඤ්ඤා හොති රිතතං තුච්ඡං ඡුඤ්ඤා,
තො වෙපි සුතිඤ්ඤාසිතං හොති, භුතං තච්ඡං අනඤ්ඤාථා. සච්ච-
මිත්‍රරක්කතා භාරදාජ, වීඤ්ඤානා පුරිසෙත නාලමෙත්ථ එකංගෙත
තිට්ඨං ගන්තුං 'ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤ'න්ති.

1. සෙය්‍යපීදං - මජ්ඣං.

2. අකිච්ඤ්ඤා - සිඤ්ඤා.

3. න බොත්ථි - සිඤ්ඤා, මජ්ඣං, ස්‍යා.

කීම භාරද්වාරයෙනි, මන්ත්‍රකතෘ වූ මන්ත්‍රප්‍රවණික වූ ඛමුණන්ගේ යම් පූරී සෘෂි කෙනෙක් ඇද්ද, යම් කෙනෙකුත් විසින් හදළ වාචනා කළ රැස් කොට තැබූ පොරාණමන්ත්‍රපදයක් මෙකලා ඛමුණේ (ඔවුන් විසින්) ගයනලද්ද අනුව ගයත් ද ඔවුන් අනුව ඛමුණේ ද, ඛණනලද්ද අනුව ඛමුණේ ද, වාචනා කරන ලද්ද අනුව වාචනා කෙරෙද්ද ඔහු යි. යළි ඔහු කවරභයත් : අට්ටක යැ වාමක යැ වාමදේව යැ වෙස්සාමිත්ත යැ යමතග්ගී යැ අභිරිස යැ භාරද්වාර යැ වාසෙට්ඨ යැ කස්සප යැ හඟු යැ යන මොහු යි. ඔහු 'තෙල කරුණ අපි දනුමහ, තෙල කරුණ අපි දකුමහ. මේ මැ සත්‍ය යැ තදන්‍යය සිස් යැ'යි කීහු ද?

මේ කරුණ නො වේ මැ යි හවත් ගොයුමාණෙනි.

මෙසෙයින් භාරද්වාරයෙනි, ඛමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මෙම තෙල කරුණ දැනීම, මම තෙල කරුණ දකිමි, මේ මැ සත්‍ය යැ, අන්‍යය සිස් යැ'යි මෙසේ කියා නම් එ ඛද්‍ර කිසි එකද ඛමුණෙක් නැත් ල, ඛමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම තෙල කරුණ දැනීම, මම තෙල කරුණ දකිමි, මේ මැ සත්‍ය යැ සෙස්ස සිස් යැ'යි මෙසේ කියා නම් එ ඛද්‍ර කිසි එක ද ආවායඨියෙක් එක ද ආවායඨිප්‍රවායඨියෙක් සත් වැනි ප්‍රවායඨියුගය හිමි කොට නැත් ල, ඛමුණන්ගේ මන්ත්‍ර කතෘ වූ මන්ත්‍රප්‍රවණික වූ යම් ඒ පූරී සෘෂි කෙනෙකුත් ඇද්ද, යම් කෙනෙකුත් විසින් හදළ වාචනා කළ රැස් කොට තැබූ මේ පැරැණි මන්ත්‍රපදයක් මෙකලා ඛමුණේ ඔවුන් අනුව ගයත් ද ඔවුන් අනුව ඛමුණේ ද, කියනලද්ද අනුව කියත් ද, වාචනා කරන ලද්ද අනුව වාචනා කෙරෙත් ද, ඔහු යි, වැළි ඔහු කවරභයත් : අට්ටක යැ වාමක යැ වාමදේව යැ විස්වාමිත්‍ර යැ යමදග්ගී යැ අභිරිස යැ භාරද්වාර යැ වාසිෂ්ට යැ කාශ්‍යප යැ හඟු යැ යන මොහු යි. ඔහු 'අපි තෙල දනුමහ, අපි තෙල දකුමහ, මේ මැ සත්‍ය යැ තදන්‍යය සිස් යැ'යි මෙසේ නො කීහු.

භාරද්වාර, යම් පරිදි පරම්පරා විසින් සංසක්ත (ඛද්‍රණු) වූ අත්ඛවෙණියෙක් ඇද්ද, එහි පළමු අත්ඛයා ද නො දක්නේ යැ මධ්‍යම අත්ඛයා ද නො දක්නේ වේ ද, පශ්චිම අත්ඛයා ද නො දක්නේ වේ ද, භාරද්වාරය, එ පරිදි මැ බ්‍රාහ්මණයන්ගේ භාෂිතය අත්ඛවෙණුපමා මෙන් වෙයි. (පළමු කී දහ ඛමුණන් කෙරෙහි) පූරීම ඛමුණු නො දක්නේ යැ මධ්‍යම ඛමුණු නො දක්නේ යැ පශ්චිම ඛමුණු නො දක්නේ යැ. භාරද්වාරය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙසේ ඇති වත් මැ ඛමුණන් ගේ සැදහැ අමුලික වන්නේ නො වේ ද?

හවත් ගොතමයෙනි, මෙහි ලා ඛමුණේ සැදහැයෙන් මැ පර්යයුපාසනා නො කෙරෙහි. මෙහි ලා අනුශ්‍රවයෙනුද ඛමුණේ පර්යයුපාසනා කෙරෙහි.

භාරද්වාරය, පළමු මැ තෝ සැදහැ කරා ගියෙහි. දන් අනුශ්‍රවය කියෙහි. භාරද්වාරය, මේ ඛම්මයෝ පස් දෙනෙක් දුටුදම්මයෙහි මැ (භූත අභූත විසින්) දෙවැදෑරුම් විපාක ඇත්තාහ. කවර පස්දෙනෙක් යත් : ශ්‍රද්ධා යැ රූපී යැ අනුශ්‍රව යැ ආකාරපරිච්ඡාරක යැ දිව්‍යනිජ්ඣාන ඛන්ති යැ යන මොහු යි. භාරද්වාරය, මේ පඤ්ච ඛම්මයෝ ඉභාත්මයෙහි මැ දෙවැදෑරුම් විපාක ඇත්තාහ. භාරද්වාරය, මොනොවට අදහනලද නමුදු එ ද රික්ත වෙයි, තුවඡ වෙයි, මාෂා වෙයි. නො අදහනලද නමුදු භූත වෙයි, තරා වෙයි, අනන්‍යරා වෙයි. භාරද්වාරය, මැනැවින් රුස්නාලද නමුදු . . . මොනොවට අදහනලද නමුදු . . . මොනොවට පරිච්ඡාක කරනාලද නමුදු . . . මොනොවට සිකින් ඛලනලද නමුදු එ ද රික්ත වෙයි, තුවඡ වෙයි, මාෂා වෙයි. නො ඛලනලද නමුදු භූත වෙයි, තරා වෙයි, අනන්‍යරා වෙයි, භාරද්වාරය, සත්‍යය රක්තා විඤ්චුරුෂයකු විසින් 'මෙය මැ සත්‍ය යැ අනෙක මොස යැ'යි මෙහි ලා ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට යනු නො නිසි යැ.

කිත්තාවතා පන ගො ගොතම, සච්චානුරක්කනා හොති, කිත්තාවතා සච්චමනුරක්කති? සච්චානුරක්කනං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡමා'ති.

සඤ්ඤා වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස හොති, 'ඵවං මෙ සඤ්ඤා'ති ඉති වදං සච්චමනුරක්කති, න තෙව තාව ඵකංසෙත නිට්ඨං ගච්ඡති : 'ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'ති. ඵත්තාවතා ඛො භාරදාජ සච්චානුරක්කනා හොති. ඵත්තාවතා සච්චමනුරක්කති. ඵත්තාවතා ච මයං සච්චානුරක්කනං පඤ්ඤපෙම. න තෙව තාව සච්චානුබොධො හොති.¹ රුපි වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස හොති, -පෙ- අනුස්සවො වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස හොති, -පෙ- ආකාරපරිචිතකෙකා වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස හොති, -පෙ- දිට්ඨිනිජ්ඣානකකනති වෙපි භාරදාජ, පුරිසස්ස හොති 'ඵවං මෙ දිට්ඨිනිජ්ඣානකකනති'ති ඉති වදං සච්චමනුරක්කති න තෙව තාව ඵකංසෙත නිට්ඨං ගච්ඡති : 'ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤා'ති. ඵත්තාවතා ඛො භාරදාජ, සච්චානුරක්කනා හොති, ඵත්තාවතා සච්චමනුරක්කති, ඵත්තාවතා ච මයං සච්චානුරක්කනං පඤ්ඤපෙම. න තෙව තාව සච්චානුබොධො හොති'ති.

ඵත්තාවතා ගො ගොතම, සච්චානුරක්කනා හොති, ඵත්තාවතා සච්චමනුරක්කති, ඵත්තාවතා ච මයං සච්චානුරක්කනං පෙක්ඛාමි. කිත්තාවතා පන ගො ගොතම, සච්චානුබොධො හොති, කිත්තාවතා සච්චමනුබුජ්ඣති? සච්චානුබොධං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡමා'ති.

ඉධ² භාරදාජ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරති. තමෙතං³ ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා උපසංඝමිත්තා තිසු ධම්මෙසු සම්මතෙතසති : ලොභනීයෙසු ධම්මෙසු දොසනීයෙසු ධම්මෙසු මොහනීයෙසු ධම්මෙසු. අපි⁴ ඤ ඛො ඉමස්ස අයසමනො තථාරූපා ලොභනීයා ධම්මා යථාරූපෙති ලොභනීයෙති ධම්මෙති පරිශාදිත්තවිත්තො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති, පරං වා තථත්තාය⁵ සමාදපෙය්‍ය යං පරෙතං අස්ස දිඤ්ඤාතං අභිනාය දුක්ඛායාති. තමෙතං සම්මතෙතසමානො ඵවං ජානාති : නපි⁶ ඛො ඉමස්සායසමනො තථාරූපා ලොභනීයා ධම්මා යථාරූපෙති ලොභනීයෙති ධම්මෙති පරිශාදිත්තවිත්තො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති, පරං වා තථත්තාය⁷ සමාදපෙය්‍ය යං පරෙතං අස්ස දිඤ්ඤාතං අභිනාය දුක්ඛායාති, තථා⁸ ඛො පනිමස්සායසමනො කායසමාචාරො, තථා වජිසමාචාරො, යථා තං අලුඤ්ඤා : යං ඛො පන අයසමායසමා ධම්මං දෙසෙති, ගමිතිරො සො ධම්මො දුග්ගසො දුරානුබොධො සත්තො පණ්ණාසො අතකාචාරො තිපුණො පණ්ණිකවෙදනීයො, න සො ධම්මො සුදෙසියො ලුඤ්ඤානාති.

1. ඵත්තාවතා -පෙ- හොති - මජ්ඣං උතං.

2. ඉධ කිර - ස්‍යා.

3. තමෙව - ස්‍යා.

4. තදත්තාය - සිඬ්ඬි, මජ්ඣං.

5. තථාරූපො - මජ්ඣං.

භවත් ගෞතමයෙනි, කීපමණෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වේ ද? කීපමණෙකින් සත්‍යය රක්ෂේ වේ ද? අපි භවත් ගෞතමයන් සත්‍යානුරක්ෂණව පුරවුසුම්හි.

භාරද්වාජය, "මා ඇදහිලි මෙසේ යැ"යි ඉදින් පුරුෂයක්හට සැදහූ ඇති වේ නම් මෙසේ බණනුයේ සත්‍යය රක්ෂේ වෙයි. එසේ වුව ද එතෙකින් ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට නො මැ යෙයි. 'මෙය මැ සත්‍ය යැ, අනෙක අසත්‍ය යැ' කියා යි. භාරද්වාජය, මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වෙයි, මෙතෙකින් සත්‍යය රක්ෂේ යැ. අපි මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණව පනවමිහ. එතෙකින් සත්‍යානුබෝධය නො වන්නේ මැ යැ. භාරද්වාජය, ඉදින් රූචිය ද පුරුෂයක්හට වේ ද... භාරද්වාජය, ඉදින් අනුශ්‍රවය ද පුරුෂයක්හට වේ ද... භාරද්වාජය, ඉදින් පරිචිතකිය ද පුරුෂයක්හට වේ ද... භාරද්වාජය, ඉදින් දිට්ඨිනිජ්ඣානාකඛන්තිය ද පුරුෂයක්හට වේද, මාගේ දිට්ඨිනිජ්ඣානාකඛන්තිය මෙසේ යැ, කියා යි. මෙසේ බණනුයේ සත්‍යය රක්ෂේ යැ. එතෙකින් එකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට නො යන්නේ මැ යැ. 'මෙය මැ සත්‍යය වෙයි, අනෙක අසත්‍යය වේ යැ' කියා යි. භාරද්වාජය, මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වෙයි, මෙතෙකින් සත්‍යය රක්ෂේ යැ, අපි මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ පනවමිහ. එතෙකින් සත්‍යානුබෝධය නො වේ මැ යැ.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණ වෙයි, මෙතෙකින් සත්‍යය රක්ෂේ යැ, අපි මෙතෙකින් සත්‍යානුරක්ෂණව දකුමිහ. භවත් ගෞතමයෙනි, කීපමණෙකින් සත්‍යානුබෝධය වේ ද? කීපමණෙකින් සත්‍යය අවබෝධ කරන්නේ වේ ද? අපි භවත් ගෞතමයන් සත්‍යානුබෝධය පුරවුසුම්හ.

භාරද්වාජය, මෙසස්තෙනි මහණ එක්තරා ගමක් හෝ නියමිතමක් ඇසුරු කොට වාස කෙරෙයි. ගැහැටියෙක් හෝ ගැහැටිපුතෙක් හෝ කුලුන් කරා එළැඹ තුන් කරුණෙක සමත්තේසනා කෙරෙයි, ලෝභධම්මයෙහි යැ ද්වේෂධම්මයෙහි යැ මෝහධම්මයෙහි යැ යි. (කෙසේ යැ යත් :) "යම් බද්ධ ලෝභධම්මයෙකින් ගත් සිතැත්තෝ නො දන්වීන් හෝ 'දන්වී'යි බෙණේ ද, නො දක්වීන් හෝ 'දක්වී'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට අභිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ නම් ඒ පිණිස මෙරමා හෝ සමාදාන් කරවා ද මේ ආයුෂ්මත් හට එ බද්ධ ලෝභධම්මයෝ ඇද්දෝ හෝ"යි. කුලුන් සමත්තේසණා කරනුයේ මෙසේ දන්නේ යැ. (කෙසේ යැ යත්) "යම් බද්ධ ලෝභධම්මයෙකින් ගත් සිතැත්තෝ නො දන්වීන් හෝ 'දන්වී'යි බෙණේ ද නො දක්වීන් හෝ 'දක්වී'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ ද, මෙරමා හෝ එය පිණිස සමාදාන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්හට එ බද්ධ ලෝභධම්මයෝ නැති"යි. අලුබ්ධයක්හට යම්සේ වේ ද මේ ආයුෂ්මත්හුගේ කායසමාවාර එසේ වෙයි, වාක්සමාවාර එසේ වෙයි, මේ ආයුෂ්මත් යම් දහමක් දෙසා නම් ඒ දහම ගම්භීර යැ, දුර්දර යැ, දුරතුබොධ යැ, ඥාත්ත යැ, ප්‍රණිත යැ, අතර්කාවචර යැ නිපුණ යැ, පණ්ඩිතයන් විසින් වේදිතව්‍ය යි. ලුබ්ධයක්හු විසින් ඒ දහම සුවසේ නො දෙසියහැකි යැ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යතො නං සම්මනෙතසමානො විසුඤ්ඤාං මොහනීයෙති ධම්මෙති සම්මුතං පට්ඨාති¹. තතො නං උත්තරිං සම්මනෙතසති දෙසනීයෙසු ධම්මෙසු : අනිත්තං ඛො ඉමස්ස අයස්මතො තථාරූපා දෙසනීයා ධම්මා, යථාරූපෙති දෙසනීයෙති ධම්මෙති පරිතාදිත්තවිත්තො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති, පරං වා තථත්තාය සමාදපෙය්‍ය, යං පරෙසං අස්ස දිඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති. තමෙනං සම්මනෙතසමානො ඵලං ජානාති : නත්ති ඛො ඉමස්සායස්මතො තථාරූපා දෙසනීයා ධම්මා, යථාරූපෙති දෙසනීයෙති ධම්මෙති පරිතාදිත්තවිත්තො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති, පරං වා තථත්තාය² සමාදපෙය්‍ය යං පරෙසං අස්ස දිඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායා³ති. තථා⁴ ඛො පතිමස්සායස්මතො කායසමාචාරො, තථා වච්ඡිසමාචාරො, යථා තං අවුත්ථාසං. යං ඛො පන අයමායස්මා ධම්මං දෙසෙති. ගම්භිරො සො ධම්මො දුග්ගසො දුරනුඛොධො සනෙතො පඤ්ඤො අතක්කාවචරො නිපුණො පණ්ණිතවේදනීයො, න සො ධම්මො සුදෙසියො දුට්ඨිනාති.

යතො නං සම්මනෙතසමානො විසුඤ්ඤාං දෙසනීයෙති ධම්මෙති සම්මුතං පට්ඨාති. තතො නං උත්තරිං සම්මනෙතසති මොහනීයෙසු ධම්මෙසු : අනිත්තං ඛො ඉමස්ස අයස්මතො තථාරූපා මොහනීයා ධම්මා, යථාරූපෙති මොහනීයෙති ධම්මෙති පරිතාදිත්තවිත්තො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති. පරං වා තථත්තාය² සමාදපෙය්‍ය, යං පරෙසං අස්ස දිඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායාති. තමෙනං සම්මනෙතසමානො ඵලං ජානාති : නත්ති ඛො ඉමස්සායස්මතො තථාරූපා මොහනීයා ධම්මා, යථාරූපෙති මොහනීයෙති ධම්මෙති පරිතාදිත්තවිත්තො අජානං වා වදෙය්‍ය ජානාමිති, අපස්සං වා වදෙය්‍ය පස්සාමිති. පරං වා තථත්තාය² සමාදපෙය්‍ය යං පරෙසං අස්ස දිඝරත්තං අභිතාය දුක්ඛායා. තථා⁴ ඛො පතිමස්සායස්මතො කායසමාචාරො, තථා වච්ඡිසමාචාරො, යථා තං අවුත්ථාසං. යං ඛො පන අයමායස්මා ධම්මං දෙසෙති. ගම්භිරො සො ධම්මො දුග්ගසො දුරනුඛොධො සනෙතො පඤ්ඤො අතක්කාවචරො නිපුණො පණ්ණිතවේදනීයො, න සො ධම්මො සුදෙසියො බුලොකනා⁵ති.

යතො නං සම්මනෙතසමානො විසුඤ්ඤාං මොහනීයෙති ධම්මෙති සම්මුතං පට්ඨාති. අථ තස්මිං සඤ්ඤාං නිවේසෙති. සඤ්ඤාජානො උපසඤ්ඤාමති උපසඤ්ඤාමනො පසිරුපාසති. පසිරුපාසනො සොතං ඕදහති. ඕදහසොතො ධම්මං සුඤ්ඤාති. සුඤ්ඤා ධම්මං ධාරෙති. ධනානං ධම්මානං අත්ථං උපපට්ඨිකති. අත්ථං උපපට්ඨිකතො ධම්මො නිජ්ඣානං බම්බති. ධම්මනිජ්ඣානාකතනායා සති ඡන්දො ජායති. ඡන්දජානො උසාහති. උසාහිතො තුලයති. තුලයිතො පහදති. පතිත්තො සමානො කායෙහ වෙච්ච පරමසම්මං සම්මතරොති. පඤ්ඤාය ව නං අනිවේඤ්ඤා පට්ඨාති. ඵත්තාවතා ඛො භාරදාජ, සම්මානුඛොධො භොති. ඵත්තාවතා සම්මතනුඤ්ඤාති. ඵත්තාවතා ව මයං සම්මානුඛොධං පඤ්ඤාපෙඨි. න තෙව තාව⁶ සම්මානුපතති භොතිති.

1. පට්ඨාති සම්මුතං පට්ඨාති - සා. 2. තදත්තං - සි. 3.

3. තථාරූපො - මජ්ඣ. 4. න තෙව - PTS.

යම් හෙයකින් ඔහු සොයා බලනුයේ ලෝභධම්මයෙන් විභූද්ධ වූවහු තුවණින් දක්නේ වේ ද, එහෙයින් ඔහු මතුයෙහි ද්වේෂධම්මයෙහි ලා පරික්ෂා කෙරෙයි. (කෙසේ යැ යත් : "යම් බද්ධ ද්වේෂධම්මයකින් හත් සිතැත්තේ නො දැනීමත් හෝ 'දැනීම'යි බෙණේ ද, නො දැනීමත් හෝ 'දක්ම'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ ද, මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බද්ධ ද්වේෂධම්මයෝ ඇද්දෝ හෝ"යි. තුළුන් මෙසේ සොයනුයේ මෙසේ දක්නේ යැ : කෙසේ යැ යත් :) "යම් බද්ධ ද්වේෂධම්මයකින් හත් සිතැත්තේ නො දැනීමත් හෝ 'දැනීම'යි බෙණේ ද, නො දැනීමත් හෝ 'දක්ම'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ නම් මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බද්ධ ද්වේෂධම්මයෝ නැති"යි, ද්වේෂ රහිතයක්තට යම්සේ වේද, මේ ආයුෂ්මත්ත හේ කායසමාවාර එසේ වෙයි, වාක් සමාවාර එසේ වෙයි. මේ ආයුෂ්මත් යම් දහමක් දෙසා නම් එ දහම ගම්භීර යැ දුර්දඬු යැ දුරතුබොධ යැ ශාන්ත යැ ප්‍රණීත යැ අතර්කාවචර යැ නිපුණ යැ පණ්ඩිතයන් විසින් වේදිතවා යි. ද්වේෂ සහගතයකු විසින් එ දහම සුවසේ නො දෙසිය හැකි යැ.

යම් හෙයකින් ඔහු සොයා බලනුයේ ද්වේෂධම්මයෙන් විභූද්ධ වූවහු තුවණින් දක්නේ වේ ද, එහෙයින් ඔහු මතුයෙහි මෝහධම්මයෙහි ලා පරික්ෂා කෙරෙයි. (කෙසේ යැ යත් :) "යම් බද්ධ මෝහධම්මයකින් හත් සිතැත්තේ නො දැනීමත් හෝ 'දැනීම'යි බෙණේ ද, නො දැනීමත් හෝ 'දක්ම'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ ද, මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බද්ධ මෝහධම්මයෝ ඇද්දෝ හෝ"යි. තුළුන් මෙසේ සොයනුයේ මෙසේ දක්නේ යැ : (කෙසේ යැ යත් :) "යම් බද්ධ මෝහධම්මයකින් මැඩගත් සිතැත්තේ නො දැනීමත් හෝ 'දැනීම'යි බෙණේ ද, නො දැනීමත් හෝ 'දක්ම'යි බෙණේ ද, යම් කරුණෙක් මෙරමාහට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අභිත පිණිස දුක් පිණිස වැටේ නම් මෙරමා හෝ ඒ පිණිස සමාදන් කරවා ද, මේ ආයුෂ්මත්තට එ බද්ධ මෝහධම්මයෝ නැති"යි. මෝහ රහිතයක්තට යම්සේ වේ ද, මේ ආයුෂ්මත්ත හේ කායසමාවාර එසේ වෙයි, වාක් සමාවාර එසේ වෙයි, මේ ආයුෂ්මත් යම් දහමක් දෙසා නම් එ දහම ගම්භීර යැ දුර්දඬු යැ දුරතුබොධ යැ ශාන්ත යැ ප්‍රණීත යැ අතර්කාවචර යැ නිපුණ යැ පණ්ඩිතයන් විසින් වේදිතවා යි. මොහ සහගතයක්ත විසින් එ දහම සුවසේ නො දෙසිය හැක්කේ.

යම් හෙයකින් ඔහු සොයා බලනුයේ මෝහ ධම්මයෙන් විභූද්ධ වූවහු තුවණින් දක්නේ වේ ද, එ සඳ ඔහු කෙරෙහි සැදහැ පිහිටුවයි. හටගත් සැදහැ ඇතියේ එළැඹෙයි, එළැඹෙනුයේ පර්යයුපාසන කෙරෙයි, පර්යයුපාසන කරනුයේ කන් නතු කෙරෙයි, නතු කළ කන් ඇතියේ දහම් අසයි, අසා දහම් ධරයි. ධාරු දහම්හි අරුත් පිරික්සයි. අරුත් පිරික්සනුවහට ධම්මෝ වටහති, දහම් වැටහීම (ධම්මනිජ්ක්ඛානක්ඛන්ති) ඇති කල්හි කරතුකමාසා ඡන්දය උපදී, හටගත් ඡන්ද ඇතියේ උත්සාහ කෙරෙයි, උත්සාහ (වැයම්) කොට තුලනය (අනිත්‍යාදී විසින් තීරණය) කෙරෙයි, තුලනය කොට ප්‍රධන්වියා කෙරෙයි, නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇත්තේ මැ (නාම) කයිනුදු සත්‍යය(නිවන) ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙයි, ප්‍රඥයනුදු කෙලෙස් විනිවිද දකී. භාරද්වාජයෙහි, මෙතෙකින් මැ සත්‍යානුබෝධය වෙයි මෙතෙකින් සත්‍යය අනුබෝධ කෙරෙයි, මෙතෙකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුබෝධය පනවමහ. එපමණෙකින් සත්‍යානුප්‍රාප්ති නො වේ මැ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එතතාවතා හො ගොතම, සච්චානුබ්බොධො හොති, එතතාවතා සච්චමනුබ්බුද්ධොති, එතතාවතා ච මයං සච්චානුබ්බොධං පෙක්ඛාමි. කිත්තාවතා පන හො ගොතම, සච්චානුපත්ති හොති? කිත්තාවතා සච්චමනුපාපුණාති? සච්චානුපත්තිං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

තෙසංගෙව ඛො භාරදාජ, ධම්මානං ආසෙවිතා භාවතා බහුලී කම්මා සච්චානුපත්ති හොති, එතතාවතා ඛො භාරදාජ, සච්චානුපත්ති හොති, එතතාවතා සච්චමනුපාපුණාති, එතතාවතා ච මයං සච්චානු පත්තිං පඤ්ඤාපෙමාති.

එතතාවතා හො ගොතම, සච්චානුපත්ති හොති, එතතාවතා සච්චමනුපාපුණාති, එතතාවතා ච මයං සච්චානුපත්තිං පෙක්ඛාමි. සච්චානුපත්තිං පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? සච්චානුපත්තිං බහුකාරං ධම්මං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

සච්චානුපත්තිං ඛො භාරදාජ, පඤ්ඤා බහුකාරං. නො චේතං පදහෙය්, නසිදං සච්චං අනුපාපුණෙය්. යස්මිං ච ඛො පදහති, තස්මිං සච්චං අනුපාපුණාති. තස්මිං සච්චානුපත්තිං පඤ්ඤා බහුකාරනති.

පඤ්ඤා පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? පඤ්ඤා බහුකාරං ධම්මං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

පඤ්ඤා ඛො භාරදාජ, තුලනා බහුකාරං. නො චේතං තුලෙය්, නසිදං පදහෙය්. යස්මිං ච ඛො තුලෙති, තස්මිං පදහති. තස්මිං පඤ්ඤා තුලනා බහුකාරනති.

තුලනා පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? තුලනා බහුකාරං ධම්මං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

තුලනා ඛො භාරදාජ, උසාහො බහුකාරො. නො චේතං උසාහෙය්, නසිදං තුලෙය්. යස්මිං ච ඛො උසාහති, තස්මිං තුලෙති. තස්මිං තුලනා උසාහො බහුකාරෙති.

උසාහා පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? උසාහා බහුකාරං ධම්මං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

උසාහා ඛො භාරදාජ, ජන්ඤා බහුකාරො. නො චේතං ජන්ඤා ජායෙථ, නසිදං උසාහෙය්. යස්මිං ච ඛො ජන්ඤා ජායති, තස්මිං උසාහති. තස්මිං උසාහා ජන්ඤා බහුකාරෙති.

ජන්ඤා පන හො ගොතම, කතමො ධම්මො බහුකාරො? ජන්ඤා බහුකාරං ධම්මං මයං භවිත්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

ජන්ඤා ඛො භාරදාජ, ධම්මනිස්සිංසකකතනි බහුකාරං. නො චේතං ධම්මනිස්සිංසං බමෙය්, නසිදං ජන්ඤා ජායෙථ. යස්මිං ච ඛො ධම්මනිස්සිංසං බමනති, තස්මිං ජන්ඤා ජායති. තස්මිං ජන්ඤා ධම්මනිස්සිංසකකතනි බහුකාරනති.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙපමණෙකින් සත්‍යානුබෝධය වෙයි, මෙපමණෙකින් සත්‍යානුබෝධය කෙරෙයි, මෙපමණෙකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුබෝධය දක්මහ. භවත් ගෞතමයෙනි, කීපමණෙකින් වැළිත් සත්‍යානුප්‍රාප්ති වේ ද? කීපමණෙකින් සත්‍යයට පැමිණේ ද? අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය භවත් ගෞතමයන් අතින් පුරවුසුමහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, එ මැ ධර්මයන් හේ ආසේවනයෙන් භාවිතයෙන් බහුලීකරණයෙන් සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වෙයි. භාරද්වාජයෙනි, මෙපමණෙකින් මැ සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වෙයි, මෙපමණෙකින් සත්‍යයට පැමිණෙයි. මෙපමණෙකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය පතවමහ'යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙපමණෙකින් සත්‍යානුප්‍රාප්තිය වෙයි, මෙපමණෙකින් සත්‍යයට පැමිණෙයි, මෙපමණෙකින් වැළිත් අපි සත්‍යානුප්‍රාප්තිය දකුමහ. භවත් ගෞතමයෙනි, වැළිත් සත්‍යානුප්‍රාප්තියට (ඵලප්‍රත්‍යක්‍ෂයට) කවර ධර්මයක් බහුකාර වේ ද? සත්‍යානුප්‍රාප්තියට බහුකාරධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුරවුසුමහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, සත්‍යානුප්‍රාප්තියට ප්‍රධානය (මාථි ප්‍රධානය) බහුකාර වෙයි. ඉදින් තෙල මාථිප්‍රධානය නො කෙරේ නම් මේ සත්‍යයට නො පැමිණෙන්නේ යැ. යම් භෙයකින් මාථිප්‍රධානය කෙරේ ද, එහෙයින් සත්‍යයට පැමිණෙයි (සත්‍යය ලබයි). එහෙයින් සත්‍යානුප්‍රාප්තියට ප්‍රධානය බහුකාර වේ යයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, වැළිත් මාථිප්‍රධානයට කවර දහමක් බහුකාර වේ ද? මාථි ප්‍රධානයට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුරවුසුමහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, ප්‍රධානයට තුලනාව බහුකාර වෙයි. ඉදින් තුලනා නො කෙරේ නම් මේ ප්‍රධාන වියායම නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් තුලනා කෙරේ ද, එහෙයින් මාථිප්‍රධානය කෙරෙයි. එහෙයින් ප්‍රධානයට තුලනාව බහුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, තුලනාවට වැළිත් කවර ධර්මයක් බහුකාර වේ ද? තුලනාවට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුරවුසුමහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, තුලනාවට ව්‍යායාමය බහුකාර වෙයි. ඉදින් ව්‍යායාම නො කෙරේ නම් මේ තුලනාව නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් ව්‍යායාම කෙරේ ද, එහෙයින් තුලනා කෙරෙයි. එහෙයින් තුලනාවට ව්‍යායාමය බහුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ව්‍යායාමයට කවර ධර්මයක් බහුකාර වේ ද? ව්‍යායාමයට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුරවුස්මහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, ව්‍යායාමයට (කර්තුකමත්‍යා) ඡන්ද්‍රය බහුකාර වෙයි. ඉදින් ඡන්ද්‍රය නූපදී නම් මේ ව්‍යායාමය නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් ඡන්ද්‍රය උපදී ද, එහෙයින් ව්‍යායාම කෙරෙයි. එහෙයින් ව්‍යායාමයට ඡන්ද්‍රය බහුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ඡන්ද්‍රයට කවර දහමක් බහුකාර වේ ද? ඡන්ද්‍රයට බහුකාර ධර්මය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුරවුසුමහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, ඡන්ද්‍රයට ධර්මනිජ්ඣානකඛන්තිය (දහම් වැටඹීම) බහුකාර වෙයි. ඉදින් ධර්මයේ බැලීම නො සහත් (නො වටහත්) නම් මේ ඡන්ද්‍රය නූපදුනේ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් ධර්මයේ වටහත් ද, එහෙයින් ඡන්ද්‍රය උපදී. එහෙයින් ඡන්ද්‍රයට ධර්මනිධ්‍යානක්‍ෂාන්තිය බහුකාර වෙයි.

ධම්මනිජ්ඣානකකන්තියා පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛුත්තායේ? ධම්මනිජ්ඣානකකන්තියා ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

ධම්මනිජ්ඣානකකන්තියා ඛො භාරද්‍රාජ, අඤ්චපපරික්ඛා ඛුත්තාරු. නො වේතං අත්ථං උපපරික්ඛෙය්‍ය, නසිදං ධම්මනිජ්ඣානං ඛමෙය්‍යං. යස්මා ච ඛො අත්ථං උපපරික්ඛති, තස්මා ධම්මනිජ්ඣානං ඛමන්ති. තස්මා ධම්මනිජ්ඣානකකන්තියා අඤ්චපපරික්ඛා ඛුත්තාරුති.

අඤ්චපපරික්ඛාය පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛුත්තායේ? අඤ්චපපරික්ඛාය ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

අඤ්චපපරික්ඛාය ඛො භාරද්‍රාජ, ධම්මධාරණා ඛුත්තාරු. නො වේතං ධම්මං ධාරෙය්‍ය, නසිදං අත්ථං උපපරික්ඛෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො ධම්මං ධාරෙති, තස්මා අත්ථං උපපරික්ඛති. තස්මා අඤ්චපපරික්ඛාය ධම්ම-ධාරණා ඛුත්තාරුති.

ධම්මධාරණාය පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛුත්තායේ? ධම්මධාරණාය ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

ධම්මධාරණාය ඛො භාරද්‍රාජ, ධම්මසවනං ඛුත්තාරං. නො වේතං ධම්මං සුඤ්ඤෙය්‍ය, නසිදං ධම්මං ධාරෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො ධම්මං සුඤ්ඤාති, තස්මා ධම්මං ධාරෙති. තස්මා ධම්මධාරණාය ධම්මසවනං ඛුත්තාරන්ති.

ධම්මසවනස්ස පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛුත්තායේ? ධම්මසවනස්ස ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

ධම්මසවනස්ස ඛො භාරද්‍රාජ, සොත්ථාචධානං ඛුත්තාරං. නො වේතං සොත්ථං ඔදභෙය්‍ය, න ඉදං ධම්මං සුඤ්ඤෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො සොත්ථං ඔදහති, තස්මා ධම්මං සුඤ්ඤාති. තස්මා ධම්මසවනස්ස සොත්ථාචධානං ඛුත්තාරන්ති.

සොත්ථාචධානස්ස පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛුත්තායේ? සොත්ථාචධානස්ස ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

සොත්ථාචධානස්ස ඛො භාරද්‍රාජ, පසිරුපාසනා ඛුත්තාරු. නො වේතං පසිරුපාසෙය්‍ය, නසිදං සොත්ථං ඔදභෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො පසිරුපාසති, තස්මා සොත්ථං ඔදහති. තස්මා සොත්ථාචධානස්ස පසිරු-පාසනා ඛුත්තාරුති.

පසිරුපාසනාය පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛුත්තායේ? පසිරුපාසනාය ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

පසිරුපාසනාය ඛො භාරද්‍රාජ, උපසංඛ්‍යාමනං ඛුත්තාරං. නො වේතං උපසංඛ්‍යාමෙය්‍ය, නසිදං පසිරුපාසෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො උප-සංඛ්‍යාමති, තස්මා පසිරුපාසති. තස්මා පසිරුපාසනාය උපසංඛ්‍යාමනං ඛුත්තාරන්ති.

උපසංඛ්‍යාමනස්ස පන භො ගොතම, කතමො ධම්මො ඛුත්තායේ? උපසංඛ්‍යාමනස්ස ඛුත්තාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං පුච්ඡාමාති.

භවත් ගෞතමයෙනි, ධම්මනිදානාසාන්තියං කචර දහමෙක් ඛුකාර වෙ ද? ධම්මනිදානාසාන්තියං ඛුකාර දහම අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, ධම්මනිදානාසාන්තියං අරුත් වීමයිම ඛුකාර වෙයි. ඉදින් අරුත් නො වීමසා නම් මේ ධම්මයෝ නො වටහත්. යම් භෙයකින් වැළිත් අරුත් වීමසා ද, එහෙයින් ධම්මයෝ වටහති. එහෙයින් දහම්වැටහීමට අරුත් වීමයිම ඛුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, අරුත් පිරික්සීමට කචර දහමෙක් ඛුකාර වෙ ද? අරුත් පිරික්සීමට ඛුකාර දහම අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, අරුත් පිරික්සීමට වැළිත් දහම් බැරීම ඛුකාර වෙයි. ඉදින් දහම් නො ධරා නම් මේ අරුත් නො පිරික්සන්නෝ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් දහම් ධාරණ කෙරේ ද, එහෙයින් අරුත් පිරික්සයි. එයින් අරුත් පිරික්සීමට ධම්ධාරණය ඛුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, වැළිත් ධම්ධාරණයට කචර දහමෙක් ඛුකාර වෙ ද? ධම්ධාරණයට ඛුකාර ධම්ය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, ධම්ධාරණයට ධම්ග්‍රවණය ඛුකාර වෙයි. ඉදින් දහම් නො අසා නම් මේ දහම් නො ධරන්නෝ යැ. යම් භෙයකින් වැළිත් දහම් අසා ද, එහෙයින් දහම් ධරයි. එයින් ධම්ධාරණයට ධම්ග්‍රවණය ඛුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, වැළිත් ධම්ග්‍රවණයට කචර දහමෙක් ඛුකාර වෙ ද? ධම්ග්‍රවණයට ඛුකාර ධම්ය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, ධම්ග්‍රවණයට ශ්‍රෝත්‍රාවධානය (කන් නතු කිරීම) ඛුකාර වෙයි. ඉදින් කන් නතු නො කෙරේ නම් මේ දහම් නො අසන්නෝ යැ. යම් භෙයෙකින් වැළිත් කන් නාමා ද, එහෙයින් දහම් අසයි. එයින් ධම්ග්‍රවණයට ශ්‍රෝත්‍රාවධානය ඛුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට කචර දහමෙක් ඛුකාර වෙ ද? ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට ඛුකාර ධම්ය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට පර්යයුපාසනය (ඇසුරු කිරීම) ඛුකාර වෙයි. ඉදින් පර්යයුපාසන නො කෙරේ නම් මේ ශ්‍රෝත්‍රාවධාන නො කරන්නෝ යැ. යම් භෙයෙකින් වැළිත් පර්යයුපාසන කෙරේ ද, එහෙයින් ශ්‍රෝත්‍රාවධාන කෙරෙයි. එයින් ශ්‍රෝත්‍රාවධානයට පර්යයුපාසනය ඛුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, පර්යයුපාසනයට කචර දහමෙක් ඛුකාර වෙ ද? පර්යයුපාසනයට ඛුකාර ධම්ය අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

භාරද්වාජයෙනි, පර්යයුපාසනයට එළැඹීම ඛුකාර වෙයි. ඉදින් නො එළැඹී නම් පර්යයුපාසන නො කරන්නෝ යැ. යම් භෙයෙකින් වැළිත් එළැඹී ද, එහෙයින් පර්යයුපාසන කෙරෙයි. එයින් පර්යයුපාසනයට උපසංක්‍රමණය ඛුකාර වෙයි.

භවත් ගෞතමයෙනි, උපසංක්‍රමණයට කචර දහමෙක් ඛුකාර වෙ ද? උපසංක්‍රමණයට ඛුකාර කරුණ අපි භවත් ගෞතමයන් අතින් පුළුවස්මහ'යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

උපසංඝමනස්ස ඛො භාරදාජ, සද්ධා ඛුක්කාරො. නො වේතං සද්ධා ජායෙථ, නසිදං උපසංඝමෙය්‍ය. යස්මා ච ඛො සද්ධා ජායති, තස්මා උපසංඝමති. තස්මා උපසංඝමනස්ස සද්ධා ඛුක්කාරති.

සච්චානුරක්ඛනං මයං භවන්තං ගොතමං අපුච්ඡිම. සච්චානුරක්ඛනං භවං ගොතමො ඛ්‍යාතාසි. තඤ්ච පනමාකං රුච්චති වෙව ඛමති ච, තෙන චමා අත්තමනා. සච්චානුබොධං¹ මයං භවන්තං ගොතමං අපුච්ඡිම. සච්චානුබොධං¹ භවං ගො ගොතමො ඛ්‍යාතාසි. තඤ්ච පනමාකං රුච්චති වෙව ඛමති ච, තෙන චමා අත්තමනා. සච්චානුපතතිං මයං භවන්තං ගොතමං අපුච්ඡිම. සච්චානුපතතිං භවං ගොතමො ඛ්‍යාතාසි. තඤ්ච පනමාකං රුච්චති වෙව ඛමති ච, තෙන චමා අත්තමනා. සච්චානුපතතිං ඛුක්කාරං ධම්මං මයං භවන්තං ගොතමං අපුච්ඡිම. සච්චානුපතතිං ඛුක්කාරං ධම්මං භවං ගොතමො ඛ්‍යාතාසි. තඤ්ච පනමාකං රුච්චති වෙව ඛමති ච, තෙන චමා අත්තමනා. යං යදෙව ච පන මයං භවන්තං ගොතමං අපුච්ඡිම, තං තදෙව භවං ගොතමො ඛ්‍යාතාසි. තඤ්ච පනමාකං රුච්චති වෙව ඛමති ච, තෙන චමා අත්තමනා.

මයං හි ගො ගොතම, පුබ්බෙ ඵලං ජානාමි : කෙ ච ඉක්ඛාකා සමණකා ඉබ්බා කණ්ඨා ඛනුපාදපච්චා, කෙ ච ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරොති. අජ්ඣෙසි වත මේ භවං ගොතමො සමණෙසු සමණපෙමං, සමණෙසු සමණපසාදං, සමණෙසු සමණභාරවං. අභික්ඛන්තං ගො ගොතම, අභික්ඛන්තං ගො ගොතම, -පෙ-උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣත්තෙහ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

වඩ්ඪිසුතං පඤ්චමං.

භාරද්වාජයෙනි, උපසංක්‍රමණයට ශ්‍රද්ධාව බහුකාර වෙයි, ඉදින් ශ්‍රද්ධා තුළදී නම් උපසංක්‍රමණ නො කරන්නේ යැ. යම් භෙයෙකින් වැළිත් ශ්‍රද්ධා උපදනේ ද, එහෙයින් උපසංක්‍රමණ කෙරෙයි. එකරුණින් උපසංක්‍රමණයට ශ්‍රද්ධා බහුකාර වෙයි.

අපි සත්‍යානුරක්‍ෂණය හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞසුම් ගොතුචේ සත්‍යානුරක්‍ෂණය පැවැසුහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි සත්‍යානුබොධය හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞතමයෝ සත්‍යානුබොධය ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි සත්‍යානුප්‍රාච්ඡිය හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞතමයෝ සත්‍යානුප්‍රාච්ඡිය ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි සත්‍යානු ප්‍රාච්ඡියට බහුකාර කරුණු හවත් ගෞතමයන් අතින් පිළිවිසියම්හ. හවත් ගෞතමයෝ සත්‍යානුප්‍රාච්ඡියට බහුකාර කරුණු ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටු වූම්හ. අපි වැළිත් යම් යම් මැ දෑක් හවත් ගෞතමයන් අතින් විවාළමෝ ද, හවත් ගෞතමයෝ ඒ ඒ දෑ මැ ප්‍රකාශ කළහ. එ ද අපට රුස්නේත් සහනේත් වෙයි, එයිනුදු සතුටුයිත් ඇති වූම්හ.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි ව්‍යාභි පෙර මෙසේ අනුමත : 'මුණ්ඩකයෝ ශ්‍රමණකයෝ ගෘහපතිහු කෂණයෝ බමිහුගේ පිටිපයින් උපන් දරුවෝ කවරහු ද? අහම් දන්තාහු කවරහු ද''යි. හවත් ගෞතමයෝ ඒකාන්තයෙන් මට ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණප්‍රේමය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණප්‍රසාදය, ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණගෞරවය ඉපැදූහ. හවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා කාන්ත යැ, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යි. . . . හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවිහිම වැසරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරන්ව'යි.

පස් වැනි වචනීසූත්‍ර යි.

2. 5. 6

එසුකාරීසුතං

එවං මේ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවඥියං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. අථ ඛො එසුකාරී බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙත්තපසඛිකම්, උපසඛිකම්නිා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනියං කථං සාර්ථකියං විනිසාරෙතා එකමනතං නිසිදි. එකමනතං නිසිනො ඛො එසුකාරී බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච :

බ්‍රාහ්මණා හො ගොතම, චතස්සො පාරිවරියා පඤ්ඤපෙනති. බ්‍රාහ්මණස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති, ඛතතියස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති, වේස්සස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති, සුද්දස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති. තත්ථිදං හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති, බ්‍රාහ්මණො වා බ්‍රාහ්මණං පරිවරෙය්‍ය, ඛතතියො වා බ්‍රාහ්මණං පරිවරෙය්‍ය, වේස්සො වා බ්‍රාහ්මණං පරිවරෙය්‍ය. සුද්දො වා බ්‍රාහ්මණං පරිවරෙය්‍යාති. ඉදං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති. තත්ථිදං හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා ඛතතියස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති. ඛතතියො වා ඛතතියං පරිවරෙය්‍ය, වේස්සො වා ඛතතියං පරිවරෙය්‍ය, සුද්දො වා ඛතතියං පරිවරෙය්‍යාති. ඉදං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා ඛතතියස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති. තත්ථිදං හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා වේස්සස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති. වේස්සො වා වේස්සං පරිවරෙය්‍ය, සුද්දො වා වේස්සං පරිවරෙය්‍යාති. ඉදං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා වේස්සස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති. තත්ථිදං හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා සුද්දස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති. සුද්දො වා සුද්දං පරිවරෙය්‍ය. කො වා පනඤ්ඤ සුද්දං පරිවරියාති. ඉදං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා සුද්දස්ස පාරිවරියං පඤ්ඤපෙනති. බ්‍රාහ්මණා හො ගොතම, ඉමා චතස්සො පාරිවරියා පඤ්ඤපෙනති. ඉධ භවං ගොතමො කිමානාති?

කිං පන බ්‍රාහ්මණ, සබ්බො ලොකො බ්‍රාහ්මණානං එතදබ්‍රහ්මජානාති ඉමා චතස්සො පාරිවරියා පඤ්ඤපෙනති'ති¹

තොභිදං හො ගොතම.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිතො දට්ඨිද්දො අස්සකො අනාලුතියො, තස්ස අකාමකස්ස බ්‍රිලං ඕලුග්ගෙය්‍යො: ඉධ තෙ අමො: පුරිත, මංසං ඛාදිතබ්බං, මුලඤ්ච අනුපාදතබ්බං'නති. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණා අපට්ඨඤ්ඤා² තෙසං සමණබ්‍රාහ්මණානං. අථ ච පනිමා චතස්සො පාරිවරියා පඤ්ඤපෙනති නාහං බ්‍රාහ්මණ, සබ්බං පරිවරිතබ්බනති වදාමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, සබ්බං න පරිවරිතබ්බනති වදාමි. යං හිස්ස බ්‍රාහ්මණ, පරිවරතො, පාරිවරියාහෙත්තු පාටියො අස්ස න සෙය්‍යො. නාහනතං පරිවරිතබ්බනති වදාමි. යඤ්ච ඛවාස්ස බ්‍රාහ්මණ, පරිවරතො පාරිවරියාහෙත්තු සෙය්‍යො අස්ස න පාටියො, තමහං පරිවරිතබ්බනති වදාමි.

1. { පඤ්ඤපෙනතුති - මජ්ඣිම, සා. 2. අපට්ඨඤ්ඤාය - සිඬ්ඨි, මජ්ඣිම.
පඤ්ඤපෙනතුති - PTS.

2. 5. 6

ඒස්සකාරිසුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදී : එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු මහසිංහන් ගේ අරමිහි වැඩ වාස කෙරෙත්. එසේ ඒස්සකාරි බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු කලක් සිහි කටයුතු කරුවා කොට නිමවා එකත්පසෙක හින. එකත්පසෙක හුන් ඒස්සකාරි බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ :

හවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ පරිවය්‍යා සතර දෙනකුන් පනවත්. බමුණුහට පරිවය්‍යා පනවති, ඤාත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා පනවති, වෛශ්‍යයාහට පරිවය්‍යා පනවති, ඥායාහට පරිවය්‍යා පනවත්. හවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ බ්‍රාහ්මණයන්හට මේ පරිවය්‍යාව පනවති, (කෙසේ යැ යත් :) බමුණෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ඤාත්‍රියයෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, වෛශ්‍යයෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ඥායෙක් හෝ බමුණුහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ යි. හවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ බ්‍රාහ්මණයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවත්. හවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ ඤාත්‍රියයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති, (කෙසේ යැ යත් :) ඤාත්‍රියයෙක් හෝ ඤාත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, වෛශ්‍යයෙක් හෝ ඤාත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ඥායෙක් හෝ ඤාත්‍රියයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ යි. හවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ ඤාත්‍රියයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති. හවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ වෛශ්‍යයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති, (කෙසේ යැ යත් :) වෛශ්‍යයෙක් හෝ වෛශ්‍යයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ, ඥායෙක් හෝ වෛශ්‍යයාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ. හවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ වෛශ්‍යයාහට මේ පරිවය්‍යා පනවත්. හවත් ගෞතමයෙනි, එහි දී බ්‍රාහ්මණයෝ ඥායාහට මේ පරිවය්‍යා පනවති : (කෙසේ යැ යත් :) ඥායෙක් මැ ඥායාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ යැ. අන් කවරෙක් නම් ඥායාහට පරිවය්‍යා කරන්නේ වේ ද? යි. හවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ ඥායාහට මේ පරිවය්‍යා පනවත්. හවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෝ මේ සතර පරිවය්‍යාවන් පනවත්. හවත් ගෞතමයෝ මෙහි ලා කුමක් වදනේ ද?

කිම බමුණ, සියලු ලෝකයා 'මේ සතර පරිවය්‍යා පනවති' යි බමුණනට තෙල අනුදනී ද? යි.

හවත් ගෞතමයෙනි, මෙ කරුණ නො වේ මැ යි.

බමුණ, යම් සෙයකින් නැළියෙක ධනයකුදු නැති, තමා සතු කිසිවක් නැති දිළිඳු පුරුෂයෙක් වේ ද, ඔහු නො කැමැතිකමට 'එම්බා පුරුෂය, මෙහි තා විසින් මස් කැපුනු යැ (මස්) මිල ද දියයුතු යැ' යි කොටස නැත ද, එසෙයින් මැ බමුණ, බ්‍රාහ්මණයෝ ඒ මහණ බමුණන්ගේ ප්‍රතිඥා නැති වැ එතෙකුදු වත් මෙ සතර පරිවය්‍යාවන් පනවත්. බමුණ, මම හැම පරිවය්‍යා කළ යුතු යයි නො කියමි, බමුණ, වැළිත් මම හැම පරිවය්‍යා නො කළයුතු යයි නො කියමි. බමුණ, යමක්හු පරිවය්‍යා කරන ඔහට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් පාපයෙක් වේ ද, හිතයෙක් නො වේ ද, ඔහු පරිවය්‍යා කළයුතු යැ යි මම නො කියමි. බමුණ, යමක්හු වැළිත් පරිවය්‍යා කරන ඔහට පරිවය්‍යා හේතුවෙන් හිතයෙක් වන්නේ ද, පාපයෙක් නො වන්නේ ද, ඔහු පරිවය්‍යා කළයුතු යැ යි මම කියමි.

බතතිග්ගෙට්ඨි බ්‍රාහ්මණ, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: යං වා තෙ පරිවරතො පාරිවරියානෙතු පාපියො අස්ස න සෙය්‍යො, යං වා තෙ පරිවරතො පාරිවරියානෙතු සෙය්‍යො අස්ස න පාපියො. කමෙත්ථ පරිවරෙය්‍යා-සිති? බතතිග්ගෙට්ඨි හි බ්‍රාහ්මණ, සම්මා ඛ්‍යාකරමානො එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යා: යං හි මෙ පරිවරතො පාරිවරියානෙතු පාපියො අස්ස න සෙය්‍යො, නාහං තං පරිවරෙය්‍යං. යඤ්ච ඛො මෙ පරිවරතො පාරිවරියානෙතු සෙය්‍යො අස්ස න පාපියො, තම්හං පරිවරෙය්‍ය'නති.

බ්‍රාහ්මණඤ්චට්ඨි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- වෙස්සඤ්චට්ඨි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- සුග්ගඤ්චට්ඨි බ්‍රාහ්මණ, එවං පුච්ඡෙය්‍යං: යං වා තෙ පරිවරතො පාරිවරියා-නෙතු පාපියො අස්ස න සෙය්‍යො, යං වා තෙ පරිවරතො පාරිවරියානෙතු සෙය්‍යො අස්ස, න පාපියො. කමෙත්ථ පරිවරෙය්‍යාසි'ති? සුග්ගෙට්ඨි හි බ්‍රාහ්මණ, සම්මා ඛ්‍යාකරමානො එවං ඛ්‍යාකරෙය්‍යා: යං හි මෙ පරිවරතො පාරිවරියානෙතු පාපියො අස්ස න සෙය්‍යො, නාහං තං පරිවරෙය්‍යං. යඤ්ච ඛො මෙ පරිවරතො පාරිවරියානෙතු සෙය්‍යො අස්ස න පාපියො, තම්හං පරිවරෙය්‍ය'නති.

නාහං බ්‍රාහ්මණ, උච්චාකුලීනතා සෙය්‍යංගොති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, උච්චාකුලීනතා පාපියංගොති වදමි. නාහං බ්‍රාහ්මණ උලාර-වණ්ණතා සෙය්‍යංගොති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, උලාරවණ්ණතා පාපියංගොති වදමි. නාහං බ්‍රාහ්මණ, උලාරභොගතා සෙය්‍යංගොති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, උලාරභොගතා පාපියංගොති වදමි.

උච්චාකුලීනොපි හි බ්‍රාහ්මණ, ඉධෙකච්චො පාණ්ඩපාති හොති, අදින්නාදුති හොති, කාමෙසුමිච්ඡාචාරී හොති, මුසාවාදො හොති, පිසුනාවාචො හොති, එරුකාවාචො හොති, සම්ඵප්පලාපි හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, ඛ්‍යාපනනවිතො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. තස්මා න උච්චා-කුලීනතා සෙය්‍යංගොති වදමි. උච්චාකුලීනොපි හි බ්‍රාහ්මණ ඉධෙ-කච්චො පාණ්ඩපාතා පරිවරතො හොති, අදින්නාදුතා පරිවරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරි පරිවරතො හොති, මුසාවාද පරිවරතො හොති, පිසුනාවාචා පරිවරතො හොති, එරුකාවාචා පරිවරතො හොති, සම්ඵප්පලාපා පරිවරතො හොති, අභිජ්ඣාලු හොති, අඛ්‍යාපනන-විතො හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති. තස්මා න උච්චාකුලීනතා පාපියංගොති වදමි.

උලාරවණ්ණොපි හි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- උලාරභොගොපි හි බ්‍රාහ්මණ, ඉධෙකච්චො පාණ්ඩපාති -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨි හොති. තස්මා න උලාර-භොගතා සෙය්‍යංගොති වදමි. උලාරභොගොපි හි බ්‍රාහ්මණ, ඉධෙ-කච්චො පාණ්ඩපාතා පරිවරතො -පෙ- සම්මාදිට්ඨි හොති. තස්මා න උලාරභොගතා පාපියංගොති වදමි.

නාහං බ්‍රාහ්මණ, සබ්බං පරිවරිතබ්බන්ති වදමි. න පනාහං බ්‍රාහ්මණ, සබ්බං න පරිවරිතබ්බන්ති වදමි. යං හිංසා බ්‍රාහ්මණ, පරිවරතො පාරිවරියානෙතු සඤ්ඤා වංසිති, සිලං වංසිති, සුතං වංසිති, වාගො වංසිති, පඤ්ඤා වංසිති. තම්හං පරිවරිතබ්බන්ති වදමි. යං හිංසා බ්‍රාහ්මණ පරිවරතො පාරිවරියානෙතු න සඤ්ඤා වංසිති, න සිලං වංසිති, න සුතං වංසිති, න වාගො වංසිති, න පඤ්ඤා වංසිති. නාහං තං පරිවරිතබ්බන්ති වදමි'ති

බමුණ, ඉදින් කෘත්‍යයකුගේ මෙය ප්‍රවෘත්තිය නම් : (කෙසේ යැ යත් :) යමක් හෝ පරිවරණ කරන තව පරිවරණ හේතුවෙන් පාපයක් වන්නේ යැ, හිතයක් නො වන්නේ යි. යමක් හෝ පරිවරණ කරන තව පරිවරණ හේතුවෙන් හිතයක් වන්නේ යැ, පාපයක් නො වන්නේ යි. මෙහි දී කවරක් පරිවරණ කරන්නෙහි ද?''යි. බමුණ, කෘත්‍යය තෙමින් මොනොවට ප්‍රකාශ කරනුයේ මෙය කියන්නේ යැ : ''යමක් පරිවරණ කරන මව පරිවරණ හේතුවෙන් පාපයක් වන්නේ ද හිතයක් නො වන්නේ ද, මම ඔහු පරිවරණ නො කරන්නෙමි. යමක් වැළිත් පරිවරණ කරන මව පරිවරණ හේතුවෙන් හිතයක් වන්නේ ද පාපයක් නො වන්නේ ද, ඔහු මම පරිවරණ කරන්නෙමි''යි.

බමුණ, ඉදින් මාසිකයකු බමුණ, ඉදින් වෛරයකු බමුණ, ඉදින් ඉද්‍රවයකු මෙය විවරණය නම් : (කෙසේ යැ යත් :) ''යමක් හෝ පරිවරණ කරන තව පරිවරණ හේතුවෙන් පාපයක් වන්නේ ද හිතයක් නො වන්නේ ද, යමක් හෝ පරිවරණ කරන තව පරිවරණ හේතුවෙන් හිතයක් වන්නේ ද පාපයක් නො වන්නේ ද, මෙහි දී කවරක් පරිවරණ කරන්නෙහි ද?''යි. බමුණ, ඉද්‍රවය තෙමින් මොනොවට ප්‍රකාශ කරනුයේ මෙය කියන්නේ යැ : ''යමක් පරිවරණ කරන මව පරිවරණ හේතුවෙන් පාපයක් වන්නේ ද හිතයක් නො වන්නේ ද, මම ඔහු පරිවරණ නො කරන්නෙමි. යමක් වැළිත් පරිවරණ කරන මව පරිවරණ හේතුවෙන් හිතයක් වන්නේ ද පාපයක් නො වන්නේ ද, ඔහු මම පරිවරණ කරන්නෙමි''යි.

බමුණ, මම 'උසස් කුල ඇති බව ප්‍රශ්න යැ'යි නො කියමි. බමුණ, වැළිත් මම 'උසස්කුල ඇති බව ලාමක යැ'යි ද නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරවණ ඇති බව උතුම් යැ'යි නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරවණ ඇති බව පාපක යැ'යි නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරවණ ඇති බව උත්තම යැ'යි නො කියමි. බමුණ, මම 'උදරවණ ඇති බව පාපක යැ'යි නො කියමි.

බමුණ, උසස්කුල ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණිවිස කරනු වෙයි, අධිකාරීන් කරනු වෙයි, කාමයෙහි මිත්‍රයෙහි ඇති වෙයි, මිත්‍රයා බණනු වෙයි, පිසුණු කෙසුල් ඇති වෙයි, පරොස්බස් ඇති වෙයි, පලස් ඇති වෙයි, අභිධ්‍යා බිහිවී වෙයි, ව්‍යාපන්න සිත් ඇති වෙයි, මිසදිවු වෙයි. එහෙයින් උසස්කුල ඇති බව අතිශය ශ්‍රේෂ්ඨ යැ'යි නො කියමි. බමුණ, උසස්කුල ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණිවිසයෙන් වැළකීයේ වෙයි, අධිකාරීන් වැළකීයේ වෙයි, කාමයෙහි මිත්‍රයෙහි වැළකීයේ වෙයි, මිත්‍රයාගෙන් වැළකීයේ වෙයි, පිසුණුබසින් වැළකීයේ වෙයි, පරොස්බසින් වැළකීයේ වෙයි, පලසින් වැළකීයේ වෙයි, අභිධ්‍යා බහුල නො වෙයි, අව්‍යාපන්න සිත් ඇති වෙයි, සම්බුද්ධ වෙයි. එහෙයින් උසස්කුල ඇති බව අතිශය පාපක යැ'යි නො කියමි.

බමුණ උදරවණ ඇති වූත් . . . බමුණ, උදරවණ ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණිවිස කරනු වෙයි . . . මිසදිවු ඇති වෙයි. එහෙයින් 'උදරවණ ඇති බව ශ්‍රේෂ්ඨ යැ'යි නො කියමි. බමුණ, උදරවණ ඇති වූත් මෙලොවැ කිසිවෙක් පණිවිසයෙන් වෙන් වූයේ වෙයි . . . සම්බුද්ධ ඇති වෙයි. එහෙයින් 'උදරවණ ඇති බව පාපක යැ'යි නො කියමි.

බමුණ, මම හැම පරිවරණ කටයුතු යැ'යි නො කියමි. බමුණ, වැළිත් මම හැම පරිවරණ නො කටයුතු යැ'යි නො කියමි. බමුණ, යමක් පරිවරණ කරන ඔහට පරිවරණ හේතුවෙන් ශ්‍රද්ධාව වැඩේ ද, භීරිය වැඩේ ද, ශ්‍රැතිය වැඩේ ද, ක්‍රියාව වැඩේ ද, ප්‍රඥාව වැඩේ ද, මම ඔහු පරිවරණ කටයුතු යැ යි කියමි. බමුණ යමක් පරිවරණ කරන ඔහට පරිවරණ හේතුවෙන් ශ්‍රද්ධාව නො වැඩේ ද, භීරිය නො වැඩේ ද, ශ්‍රැතිය නො වැඩේ ද, ක්‍රියාව නො වැඩේ ද, ප්‍රඥාව නො වැඩේ ද, මම ඔහු පරිවරණ නො කටයුතු යැ'යි කියමි''යි.

එවිං චූතො එසුකාරී බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: බ්‍රාහ්මණො හො ගොතම, චත්තාරි ධනානි පඤ්ඤාපෙතති. බ්‍රාහ්මණස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති, ඛතතිස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති. වේස්සස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති. සුද්දස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තත්‍රිදං හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති භික්ඛාචරිතං. භික්ඛාචරිතඤ්ච පන බ්‍රාහ්මණො සක්කිනං අතිමඤ්ඤමානො අකිච්චකාරී හොති ගොපොච අදින්නං ආදියමානොති. ඉදං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො බ්‍රාහ්මණස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තත්‍රිදං හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො ඛතතිස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති ධනුකලාපං. ධනුකලාපඤ්ච පන ඛතතිස්ස සක්කිනං අතිමඤ්ඤමානො අකිච්චකාරී හොති. ගොපොච අදින්නං ආදියමානොති. ඉදං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො ඛතතිස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තත්‍රිදං හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො වේස්සස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති කසිගොරකං. කසිගොරකඤ්ච පන වේස්සස්ස සක්කිනං අතිමඤ්ඤමානො අකිච්චකාරී හොති ගොපොච අදින්නං ආදියමානොති. ඉදං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො වේස්සස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති.

තත්‍රිදං හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො සුද්දස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති අසිතඛ්‍යාහඛිතං. අසිතඛ්‍යාහඛිතඤ්ච පන සුද්දෙ සක්කිනං අතිමඤ්ඤමානො අකිච්චකාරී හොති ගොපොච අදින්නං ආදියමානොති. ඉදං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණො සුද්දස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙතති බ්‍රාහ්මණො හො ගොතම, ඉමානි චත්තාරි ධනානි පඤ්ඤාපෙතති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාහාති.

කිං පන බ්‍රාහ්මණ, සබ්බො ලොකො බ්‍රාහ්මණානං එතදබ්‍රහ්මචාරීනාති. ඉමානි චත්තාරි ධනානි පඤ්ඤාපෙතතිති? නො හිදං හො ගොතම.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, පුරිසො දළිඤ්ඤා අස්සකො අනාලුභිසො තස්ස අකාමස්ස ඛිලං ඕලග්ගෙය්‍යං: ඉදං තෙ අවේසො පුරිස, මංසං ඛාදිතබ්බං මූලඤ්ච අනුප්පද්ධතබ්බතති. එවමේව ඛො බ්‍රාහ්මණ, අපට්ඨඤ්ඤාය තෙසං* සමණ්‍යබ්‍රාහ්මණානං. අථ ච පතිමානි චත්තාරි ධනානි පඤ්ඤාපෙතති:

අරියං ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ, ලොකුත්තරං ධම්මං පුරිසස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙමි. පොරුණං ඛො පනස්ස මාතෘපෙතතිකං කුලවංසං අනුස්සරතො යත්තං යත්තෙව අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති හොති, තෙන තෙනෙව සඛිං ගච්ඡති. ඛතතිකුලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති හොති, ඛතතිසොත්තෙව සඛිං ගච්ඡති. බ්‍රාහ්මණකුලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති හොති, බ්‍රාහ්මණොත්තෙව සඛිං ගච්ඡති. වේස්සකුලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති හොති, වේස්සොත්තෙව සඛිං ගච්ඡති. සුද්දකුලෙ වෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බතති හොති, සුද්දොත්තෙව සඛිං ගච්ඡති.

1. චත්තාරි - PTS, උභයං. 2. පඤ්ඤාපෙතුති - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.
3. අපට්ඨඤ්ඤාය තෙසං - PTS.

මෙසේ වදළ කල්හි ඒසුකාරී ප්‍රාභමණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : 'හවත් ගෞතමයෙනි, ඔවුණේ සතර ධන කෙනෙකුන් පනවති : ඔවුණුහට ස්වකීය ධනයක් පනවති, කෘත්‍රියහට ස්වකීය ධනයක් පනවති, වෛශ්‍යහට ස්වකීය ධනයක් පනවති, ශුද්‍රහට ස්වකීය ධනයක් පනවති.

හවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා ඔවුණේ ප්‍රාභමණහට මේ ස්වකීය ධනය පනවති. භික්ෂා වයඨාව යි. ඔවුණු වැළිත් ස්වකීය ධනය වූ භික්ෂාවයඨාව ඉක්මවා සිතනුයේ (ඌක්කයුතු ඔවු) තෙතාගන්තා අරක් මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නොකටයුතු කරන්නේ වෙයි. හවත් ගෞතමයෙනි, ප්‍රාභමණයෝ ඔවුණුහට මේ ස්වකීයධනය පනවති.

හවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා ප්‍රාභමණයෝ කෘත්‍රියහට මේ ස්වකීය ධනය පනවති : ඤාතියවුරු යි. කෘත්‍රිය වැළිත් ස්වකීය ධනය වූ ඤාතියවුරු ඉක්මවා සිතනුයේ (ඌක්කයුතු ඔවු) තෙතාගන්තා අරක් මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නොකටයුතු කරනුයේ වෙයි.

හවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා ප්‍රාභමණයෝ වෛශ්‍යහට මේ ස්වකීයධනය පනවති : කෘමිකම හා ගෝරක්ෂා යි. වෛශ්‍ය වැළිත් ස්වකීය ධනය වූ කෘමිගෝරක්ෂා ඉක්මවා සිතනුයේ (ඌක්කයුතු ඔවු) තෙතාගන්තා අරක්මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නො කටයුතු කරනුයේ වෙයි. හවත් ගෞතමයෙනි, ප්‍රාභමණයෝ වෛශ්‍යහට මේ ස්වධනය පනවති.

හවත් ගෞතමයෙනි, එහි ලා ප්‍රාභමණයෝ ශුද්‍රහට මේ ස්වධනය පනවති : (තණ කපන) දැකැත්ත හා කද යි. ශුද්‍ර වැළිත් ස්වධනය වූ දැකැත්ත හා කද ඉක්මවා සිතනුයේ (ඌක්කයුතු ඔවු) තෙතාගන්තා අරක්මෙහෙ නියුතුවකු සෙයින් නොකටයුතු කරනුයේ වෙයි. හවත් ගෞතමයෙනි, ප්‍රාභමණයෝ ශුද්‍රහට මේ ස්වධනය පනවති. හවත් ගෞතමයෙනි, ප්‍රාභමණයෝ මේ සතර ධනයන් පනවති. මෙහි ලා හවත් ගෞතමයෝ කුමක් කියත් ද ? යි.

කීම ඔවුණ, 'මෙ සතර ධනයන් පනවති'යි සියලු ලෝකයා ඔවුණන්ගේ තෙල පැනවීම අනුද්‍රී ද?යි. හවත් ගෞතමයෙනි, මෙ කරුණ නො වේ මැ යි.

ඔවුණ, යම්සේ සහල් නැළියෙක ධනයකුදු නැති ස්වකීය වූ කිසිවක් නැති දිළිඳු පුරුෂයෙක් වේ ද, නො කැමැති මහට 'එමබා පුරුෂය, තා වසින් මේ මස් කැයුතු යැ, මස්මිළ ද දියයුතු යැ'යි මිළ කොටස නංවන්නාහු ද, එසෙයින් මැ ඔවුණ, ඒ මහණඔවුණන්ගේ පිළින නැති වූ එතෙකුදු වත් මේ සතර ධනයන් පනවති.

ඔවුණ, මම ආයඨ වූ ලෝකොත්තර ධර්මය පුරුෂයාගේ ස්වධන කොට පනවමි. පැරැණි වූ මව්පිය සතු කුලට්ඨය සිහි කරන මුහුගේ ආත්මභාවය යම් යම් කුලට්ඨයෙක මැ ඉපැත්ම වේ ද, ඒ ඒ කුලට්ඨයෙන් මැ ගිණිමට යෙයි. ඉදින් කැත්කුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'කෘත්‍රියහ'යි මැ ගිණිමට යෙයි. ඉදින් ඔවුණුකුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'ප්‍රාභමණයහ'යි මැ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් වෛශ්‍යකුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'වෛශ්‍යයහ'යි මැ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් ශුද්‍රකුලයෙහි ආත්මභාවයාගේ ඉපැත්ම වේ ද, 'ශුද්‍රයහ'යි මැ ගිණිමට යේ.

සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ යඤ්ඤදෙව පච්චයං පටිච්ච අග්ගි ජලති, තෙන තෙනෙව සබ්බං ගච්ඡති. කට්ඨඤ්ඤෙ පටිච්ච අග්ගි ජලති, කට්ඨග්ගිඤ්ඤෙව සබ්බං ගච්ඡති. සකලිකඤ්ඤෙ පටිච්ච අග්ගි ජලති, සකලිකග්ගිඤ්ඤෙව සබ්බං ගච්ඡති. තිණඤ්ඤෙ පටිච්ච අග්ගි ජලති, තිණග්ගිඤ්ඤෙව සබ්බං ගච්ඡති. ගොමියඤ්ඤෙ පටිච්ච අග්ගි ජලති, ගොමියග්ගිඤ්ඤෙව සබ්බං ගච්ඡති. එවමෙව ඛො අහං බ්‍රාහ්මණ, අරියං ලොකුත්තරං ධම්මං පුරිසස්ස සක්කිනං පඤ්ඤාපෙම්. පොරුණං ඛො පනස්ස මාත්‍යාපෙත්තිකං කුලවංසං අනුස්සරතො යත්ථ යත්ථෙව අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බත්ති භොති, තෙන තෙනෙව සබ්බං ගච්ඡති. ඛත්තියකුලෙ ටෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බත්ති භොති, ඛත්තියොඤ්ඤෙව සබ්බං ගච්ඡති. බ්‍රාහ්මණකුලෙ ටෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බත්ති භොති, බ්‍රාහ්මණොඤ්ඤෙව සබ්බං ගච්ඡති. වෙස්සකුලෙ ටෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බත්ති භොති, වෙස්සොඤ්ඤෙව සබ්බං ගච්ඡති. සුද්දකුලෙ ටෙ අත්තභාවස්ස අභිනිබ්බත්ති භොති, සුද්දොඤ්ඤෙව සබ්බං ගච්ඡති.

ඛත්තියකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතපථවේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො භොති, අදික්ඛාදුතා පටිවිරතො භොති, අබ්‍රහ්මවරියං පටිවිරතො භොති, මුසාවාදු පටිවිරතො භොති, පිසුනා වාචා පටිවිරතො භොති, එරුතා වාචා පටිවිරතො භොති, සමප්පලාපා පටිවිරතො භොති, අනභිජ්ඣාපු භොති. අඛ්‍යාපක්ඛාපිතො භොති, සමාදිට්ඨි භොති, ආරාධකො භොති ඤයං ධම්මං කුසලං. බ්‍රාහ්මණකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතපථවේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො භොති, -පෙ- සමාදිට්ඨි භොති, ආරාධකො භොති ඤයං ධම්මං කුසලං. වෙස්සකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතපථවේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො භොති, -පෙ- සමාදිට්ඨි භොති, ආරාධකො භොති ඤයං ධම්මං කුසලං. සුද්දකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතපථවේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො භොති, -පෙ- ඤයං ධම්මං කුසලං.

තං කිං මඤ්ඤයි බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණොව නු ඛො පභොති අග්ගිං පදෙසෙ අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේත්තචිත්තං භාවෙතුං. නො ඛත්තියො, නො වෙස්සො, නො සුද්දො?

නො හිදං භො ගොතම්, ඛත්තියො පි හි භො ගොතම්, පභොති අග්ගිං පදෙසෙ අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේත්තචිත්තං භාවෙතුං. බ්‍රාහ්මණොපි හි භො ගොතම්, -පෙ- වෙස්සොපි හි භො ගොතම්, -පෙ- සුද්දොපි හි භො ගොතම්, -පෙ- සබ්බෙපි හි භො ගොතම්, චත්තාරෙ වණ්ණා පභොනාති අග්ගිං පදෙසෙ අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං මේත්තචිත්තං භාවෙතු'න්ති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඛත්තියකුලා චෙපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච තථාගතපථවේදිතං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො භොති, -පෙ- ඤයං ධම්මං කුසලං. බ්‍රාහ්මණකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- වෙස්සකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- සුද්දකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො ච

බමුණ, යම් පරිදි යම් යම් මෑ ප්‍රත්‍යයක් පිණිස ගිනි දිලේ ද, ඒ ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් මෑ ගිණිමට යෙයි. ඉදින් කෘෂටය නිසා ගිනි දල්වේ ද, 'කෘෂටාග්නි' යයි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් පතුරු නිසා ගිනි දල්වේ ද, 'පතුරුගිනි' යයි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් තෘණ නිසා ගිනි දල්වේ ද, 'තෘණාග්නි' යයි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් ගොම නිසා ගිනි දල්වේ ද, 'ගොමයාග්නි' යයි මෑ ගිණිමට යේ. බමුණ, එපරිදි මෑ මම ආයඬ වූ ලෝකෝත්තර ධර්මය පුරුෂයාගේ ස්වධන කොට පනවමි. පැරැණි වූ මව්පියන්ගෙන් පැවැත එන කුලවංසය සිහි කරන ඔහුගේ ආත්මභාවෝත්පත්තිය යම් යම් කුලවංශයකැ මෑ වේ ද, ඒ ඒ කුලවංශයෙහි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් කෘත්‍රියකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්ති වේ නම් 'කෘත්‍රියහ' යි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් බ්‍රාහ්මණකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්ති වේ නම් 'බ්‍රාහ්මණයහ' යි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් වෛශ්‍යකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්ති වේ නම් 'වෛශ්‍යයහ' යි මෑ ගිණිමට යෙයි, ඉදින් ශුද්‍රකුලයෙහි ආත්මභාවෝත්පත්ති වේ නම් 'ශුද්‍රයහ' යි මෑ ගිණිමට යේ.

බමුණ, ඉදින් කෘත්‍රියකුලයෙකුගේ ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට වැදුණේ වේ ද, හෙ ද තරාගත-ප්‍රවිදික ධර්මිත්‍ය ලැබ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද. අධිනාදතින් වැළකියේ වේ ද, අමුම්සරින් වැළකියේ වේ ද, මුසවායෙන් වැළකියේ වේ ද, පිසුණුබසින් වැළකියේ වේ ද, පරොස් බසින් වැළකියේ වේ ද, පලපින් වැළකියේ වේ ද, අභිධ්‍යා බහුල නො වේ ද, ව්‍යාපන්තසිත් නැතියේ වේ ද, සම්දිට්‍ඨ වේ ද, න්‍යාය සධ්ව්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ, බ්‍රාහ්මණකුලයෙකුගේ ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාගතප්‍රවිදික ධර්මිත්‍යට පැමිණ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද . . . සම්දිට්‍ඨ වේ ද, (හේ) න්‍යාය සධ්ව්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ ඉදින් වෛශ්‍ය කුලයෙකුගේ ගිහිගෙන් නික්ම සස්නට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාගතප්‍රවිදික ධර්මිත්‍යට පැමිණ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද . . . සම්දිට්‍ඨ වේ ද, හේ ද න්‍යාය සධ්ව්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, ශුද්‍රකුලයෙකුගේ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හේ ද තරාගතප්‍රවිදික ධර්මිත්‍යට පැමිණ පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද හේ ද න්‍යාය සධ්ව්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වේ.

බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිති? බමුණෙක් මෑ මෙපෙදෙසෙහි අවෙර නිර්දූෂ මෙමුත්‍රී වීත්තය වඩන්තට පොහොනේ වේ ද, කෘත්‍රියයෙක් පොහොනේ නො වේ ද, වෛශ්‍යයෙක් පොහොනේ නො වේ ද, ශුද්‍රයෙක් පොහොනේ නො වේ ද?

හවත් ගෞතමයෙනි, මේ නොවන්නෙකි, හවත් ගෞතමයෙනි, කෘත්‍රියයෙකු මෙ පෙදෙසෙහි අවෙර නිර්දූෂ මෙමුත්‍රී වීත්තය හවන්තට පොහොනේ ය. හවත් ගෞතමයෙනි, බ්‍රාහ්මණයෙකු . . . හවත් ගෞතමයෙනි, වෛශ්‍යයෙකු . . . හවත් ගෞතමයෙනි, ශුද්‍රයෙකු . . . හවත් ගෞතමයෙනි, හැම වතුච්ඡයෝ මෑ මෙපෙදෙසෙහි අවෙර නිර්දූෂ මෙමුත්‍රී වීත්තය හවන්තට පොහොනාහු වෙත්.

බමුණ, එ පරිදි මෑ කැත්තුලිකුණු වේවයි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාගතප්‍රවිදික දහම්විත්‍ය දන පණ්ඩායෙන් වැළකියේ වේ ද, න්‍යාය සධ්ව්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි බමුණ, බමුණුකුලෙකු වේවයි . . . බමුණ, වෛශ්‍ය කුලයෙකු වේවයි . . . බමුණ, ශුද්‍රකුලයෙකු වේවයි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තථාගතප්පථෙදිතං ධම්මවිනයං ආගමම පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො හොති,
අදික්කාදුතා පටිවිරතො හොති, අබ්‍රහ්මචරියා පටිවිරතො හොති,
මුසාවාදු පටිවිරතො හොති, පිසුනා වාචා පටිවිරතො හොති, එරුතා
වාචා පටිවිරතො හොති, සම්ප්පාදාපා පටිවිරතො හොති, අනභිජ්ඣාපු
හොති. අබ්‍යාපනතථිත්තො හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති, ආරාධකො
හොති සද්දං ධම්මං කුසල්ලං.

තං කිං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, බ්‍රාහ්මණොච නු ඛො පහොති සොත්තං
සිනාති? ආදාය නදිං ගන්ත්වා රජොජල්ලං පවාහෙතුං. නො ඛත්තියො,
නො වෙසො, නො සුඤ්ඤති?

නො තිදං හො ගොතම, ඛත්තියොපි හි හො ගොතම, පහොති
සොත්තං සිනාති? ආදාය නදිං ගන්ත්වා රජොජල්ලං පවාහෙතුං.
බ්‍රාහ්මණොපි හි හො ගොතම -පෙ- වෙසොපි හි හො ගොතම -පෙ-
සුඤ්ඤපි හි හො ගොතම -පෙ- සබ්බෙපි හි හො ගොතම, චත්තාරෙ
වණ්ණො පහොතති සොත්තං සිනාති ආදාය නදිං ගන්ත්වා රජොජල්ලං
පවාහෙතුනති.

එවිමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඛත්තියකුලා වෙපි අගාරස්මා අනගාරියං
පබ්බජිතො හොති, සො ච තථාගතප්පථෙදිතං ධම්මවිනයං ආගමම
පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො හොති, -පෙ- ආරාධකො හොති සද්දං ධම්මං
කුසල්ලං. බ්‍රාහ්මණකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- වෙසකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ,
-පෙ- සුඤ්ඤකුලා වෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති,
සො ච තථාගතප්පථෙදිතං ධම්මවිනයං ආගමම පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො
හොති, -පෙ- ආරාධකො හොති සද්දං ධම්මං කුසල්ලං.

තං කිං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, ඉධ රජා ඛත්තියො මුඛාවසිත්තො
නානාජම්බානං පුරිසානං පුරිසගතං සන්තිපාතෙත්තං, ආයතනු ගොතොතො
යෙ තත්ථ ඛත්තියකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රජඤ්ඤකුලා උප්පන්නා සාකස්ස
වා* සාරස්ස වා, සලලස්ස වා චන්දනස්ස වා පදුමකස්ස වා උත්තරරණිං
ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බත්තොතනු තෙජෝ පාතුකරොතනු. ආයතනු පන
ගොතොතො යෙ තත්ථ වණ්ණාරකුලා තෙසාදකුලා වෙණකුලා* රථකාරකුලා
පුක්කකුලා උප්පන්නා, සාපාතදෙණියා වා සුකරදෙණියා වා රජක-
දෙණියා වා එළඤ්ඤකම්බස්ස වා උත්තරරණිං ආදාය අග්ගි
අභිනිබ්බත්තොතනු තෙජෝ පාතුකරොතනුති. තං කිං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ,
යො එව නු ඛො සො ඛත්තියකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රජඤ්ඤකුලා
උප්පන්නොති සාකස්ස වා සාරස්ස වා සලලස්ස වා චන්දනස්ස වා පදුම-
කස්ස වා උත්තරරණිං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බත්තො තෙජෝ පාතුකතො,
ස්ථෙව නු ඛෙස්ස අග්ගි අව්චිමා වෙච වණ්ණිමා ච පහස්සරො ච, තෙන
ච සක්කා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුං. යො පන සො වණ්ණාරකුලා
තෙසාදකුලා වෙණකුලා* රථකාරකුලා පුක්කකුලා උප්පන්නොති
සාපාතදෙණියා වා සුකරදෙණියා වා රජකදෙණියා වා එළඤ්ඤකම්බස්ස
වා උත්තරරණිං ආදාය අග්ගි අභිනිබ්බත්තො තෙජෝ පාතුකතො.
ස්ථාස්ස අග්ගි න වෙච අව්චිමා න ච වණ්ණිමා න ච පහස්සරො, න ච
තෙන සක්කා අග්ගිනා අග්ගිකරණීයං කාතුනති.

1. සොත්තිසිනාතිං - මජ්ඣං.
2. සාකස්ස වා - සිමු, නප්ඵි.

3. වෙණකුලා - සිමු.

වේ ද, හෙ ද තරාගතප්‍රවිදිත ධර්මිතයට පැමිණ පණිවායෙන් වැළකියේ වේ ද, අධිනාදනින් වැළකියේ වේ ද, අමුම්සරින් වැළකියේ වේ ද, මුසවායෙන් වැළකියේ වේ ද, පිසුණුබසින් වැළකියේ වේ ද, පරොස්බසින් වැළකියේ වේ ද, පලපින් වැළකියේ වේ ද, අභිධ්‍යාබහුල නො වේ ද, අව්‍යාපන්න වීක්ත ඇති වේ ද, සම්දිට්‍ඨ වේ ද, හේ න්‍යාය සධ්‍යාත කුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි.

බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිති? බමුණෙක් මැ නහන්නට කළ කුරුඳුවැළ ගෙන භෝයට ගොස් රජස් දැලි සෝධා ලන්නට පොහොතේ වේ ද, කෘත්‍රියයෙක් පොහොතේ නො වේ ද, වෛශ්‍යයෙක් පොහොතේ නො වේ ද, ශුද්‍රයෙක් පොහොතේ නො වේ ද?

හවත් ගොතමයෙනි, මේ නොවන්නෙක් මැ යි. හවත් ගොතමයෙනි, කෘත්‍රියෙකුදු නහන්නට කළ කුරුඳුවැළ ගෙන භෝයට වැද රජස්දැලි සෝධාලන්නට පොහොතේ යැ. හවත් ගොතමයෙනි, බමුණෙකුදු . . . හවත් ගොතමයෙනි, වෛශ්‍යයෙකුදු . . . හවත් ගොතමයෙනි, ශුද්‍රයෙකුදු . . . හවත් ගොතමයෙනි, හැම වතුර්වණ්යෝ මැ නහන කළ කුරුඳුවැළ ගෙන භෝයට වැද රජස්දැලි බහන්නට පොහොනාහු වෙයි.

බමුණ, ඒ පරිදි මැ කැත්කුලෙකුදු වෙවයි ගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාගතයන් වහන්සේ විසින් වදහළ දහම්චිතය දැන පණිවායෙන් වෙන් වූයේ වේ ද (හෙ) න්‍යායසධ්‍යාතකුශල ධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ බමුණුකුලෙකුදු වෙවයි බමුණ. වෛශ්‍යකුලයෙකුදු වෙවයි . . . බමුණ, ශුද්‍රකුලයෙකුදු වෙවයි ගිහිගෙන් බැස පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද බුදුන් වදහළ දහම්චිතය දැන පණිවායෙන් වෙන් වූයේ වේ ද, . . . (හෙ) න්‍යායසධ්‍යාතකුශලධර්මය ආරාධනා කරනු වෙයි.

බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ මුදුනෙහි බිසෙස් කළ කැත්රජෙක් නානා ජාතියෙහි උපන් සියක් පුරුෂයන් මුළු දෙවන්නේ යැ, හවත්තු අප කරා එක්වා, ඒ මුළුයෙහි කැත්කුල බමුණුකුල රජකුල උපන් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, ඔහු සල්මුවා හෝ සලලමුවා හෝ සදුන්මුවා හෝ පියුමුමුවා හෝ උතුරුරිණි ගෙන ගිනි දල්වක්වා තෙද නහක්වා හවත්තු අප කරා එක්වා, ඒ මුළුයෙහි සැඩල්කුල වැදිකුල කුලපොකුකුල රියකරු කුල පුප්පකුකුල උපන් යම් කෙනෙක් ඇද්ද, බලුදෙණිමුවා හෝ හුරුදෙණිමුවා හෝ රදදෙණි මුවා හෝ එරණධකාෂටමය හෝ උතුරුරිණි ගෙන ගිනි දල්වක්වා, තෙද පහල කෙරෙක්වා. බමුණ, ඒ කෙසේ හඟිති? කැත්කුල හෝ බමුණුකුල හෝ රජකුල හෝ උපනුන් විසින් ශාකමය වූ හෝ සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වතුනමය වූ හෝ පදුමකමය වූ හෝ උතුරුරිණි ගෙන ඉපැයූ පහළ කළ යම් ඒ ගින්නෙක් තෙදෙක් වේ ද, ඒ ගිනි මැ සිළු ඇතියේත් වණ් ඇතියේත් ප්‍රභාඥර වූයේත් වේ ද, ඒ ගින්නෙන් ගිනිකරණි කරන්නට හැකි වේ ද, සැඩල්කුල හෝ වැදිකුල හෝ කුලපොකුකුල හෝ රියකරුකුල හෝ පුප්පකුකුල හෝ උපනුන් විසින් බලුදෙණිමුවා හෝ හුරුදෙණිමුවා හෝ රදදෙණිමුවා හෝ එරණධ කාෂටමය වූ හෝ උතුරුරිණි ගෙන ඉපැයූ පහළ කළ යම් ගින්නෙක් තෙදෙක් වේ ද, ඒ ගිනි ද සිළු ඇතියේ නො වේ ද, වණ් ඇතියේ නො වේ ද, ප්‍රභාඥර නො වේ ද, ඒ ගින්නෙන් ගිනිකරණි කරන්නට නො හැකි වේ ද?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

හො: හීදං හො ගොතමි, යො හො හො ඛතතියකුලා බ්‍රාහ්මණකුලා රජඤ්ඤකුලා උප්පන්නෙති සාකස්ස වා සාලස්ස වා සලලස්ස ව ච්ඡදනස්ස වා පදුමකස්ස වා උත්තරරණිං ආදය අහි අභිනිබ්බතො, තෙජෝ පාතුකතො. ස්වාස්ස අහි අව්විමා, චෙව වණ්ණිමා, ච පහස්සරෙ ව. තෙන ව සක්කා අහිනා අහිකරණීයං කාතුං. යොපි හො චණ්ඩාලකුලා තෙසාදකුලා චෙණ්කුලා රජකාරකුලා පුකකුසකුලා උප්පන්නෙති සාපාන-දෙණියා වා සුකරදෙණියා වා රජකදෙණියා වා ඵලණ්ඩකවර්ණා වා උත්තරරණිං ආදය අහි අභිනිබ්බතො, තෙජෝ පාතුකතො. ස්වාස්ස අහි අව්විමා, චෙව වණ්ණිමා, ච පහස්සරෙ ව. තෙනපි ව¹ සක්කා අහිනා අහිකරණීයං කාතුං. සබ්බොපි හො ගොතමි, අහි අව්විමා, චෙව වණ්ණිමා, ච පහස්සරෙ ව සබ්බෙනපි ව² සක්කා අහිනා අහිකරණීයං කාතුනති.

එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඛතතියකුලා චෙපි අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ඣො හොති, හො ව තථාගතප්පච්චේදිනං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො හොති-පෙ-ආරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලං. බ්‍රාහ්මණකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- වේස්සකුලා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, -පෙ- සුඤ්ඤා චෙපි බ්‍රාහ්මණ, අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජ්ඣො හොති, හො ව තථාගතප්පච්චේදිනං ධම්මවිනයං ආගම්ම පාණ්ඩිපාතා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදනා පටිවිරතො හොති, අබ්‍රහ්මචරියා පටිවිරතො හොති, මුත්තාචාද පටිවිරතො හොති, පිසුනාචාචා පටිවිරතො හොති, ඵරුසාචාචා පටිවිරතො හොති, සමථප්පලාපා පටිවිරතො හොති, අනභිජ්ඣලු හොති, අඛ්‍යාපනතථිතො හොති, සමමාදිට්ඨි හොති, ආරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලනති.

එවං වුත්තෙ එසුකාරී බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච: අභික්කන්තං හො ගොතමි, අභික්කන්තං හො ගොතමි-පෙ-උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣත්තො පාණ්ණපෙන සරණං ගත'නති.

එසුකාරීසුත්තං ජට්ඨමං.

1. තෙන ව - මජ්ඣං.
2. සබ්බෙනපි - මජ්ඣං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භවත් ගෞතමයෙනි, මේ නොවන්නෙක් මැ යි. භවත් ගෞතමයෙනි, කෘත්‍රියකුලයෙන් හෝ ප්‍රාග්මණ කුලයෙන් හෝ රාජන්‍යකුලයෙන් හෝ උපනුන් විසින් ශාකමය වූ හෝ සාලමය වූ හෝ සලලමය වූ හෝ වඤ්ඤමය වූ හෝ පද්මකමය වූ හෝ උතුරුරිඳි ගෙන පහළ කළ යම් ඒ ගින්නෙක් තෙතෙක් වේ ද, ඒ ගිනි සිඵ ඇතියෙක් වණි ඇතියෙක් ප්‍රභාසාර වූයෙක් වෙයි, ඒ ගින්නෙකුණු ගිනිකරණි කරන්නට හැකි යැ. වණ්ඩාලකුලයෙන් ව්‍යාධි කුලයෙන් වෙණකුලයෙන් රජකාරකුලයෙන් පුක්කුසකුලයෙන් උපනුන් විසින් බලුදෙණිමුඛා හෝ හුරුදෙණිමුඛා හෝ රදුදෙණිමුඛා හෝ ඵරණධකාෂටමය හෝ උතුරුරිඳි ගෙන උපදවනලද ප්‍රාණර්හුත කළ යම් ඒ ගින්නෙක් තෙතෙක් ඇද්ද, ඒ ගිනි අර්චිෂ්මත් වූයෙක් වණ්ඩත් වූයෙක් ප්‍රභාසාර වූයෙක් වෙයි. ඒ ගින්නෙකුණු ගිනිකරණි කරන්නට හැකි යැ. භවත් ගෞතමයෙනි, හැම ගිනි මැ අර්චිෂ්මත් ද වණ්ඩත් ද ප්‍රභාසාර ද වෙයි, හැම ගින්නෙකුණු ගිනිකරණි කරන්නට හැකි යැ.

බමුණ, ඵපරිදි මැ කෘත්‍රියකුලයෙකුණු ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාගතයන් වහන්සේ විසින් වදළ දහම්විනය දන පණ්ඩායෙන් දුරු වූයේ වේ ද (හෙ) න්‍යාය සධ්ධ්‍යාත කුශලධම්මය ආරාධනා කරනු වෙයි. බමුණ, ප්‍රාග්මණකුලයෙකුණු බමුණ, ඵවෙණකුලයෙකුණු බමුණ, ශුද්ධකුලයෙකුණු ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියේ වේ ද, හෙ ද තරාගතප්‍රවිදිත ධම්මවිනයට පැමිණ ප්‍රාණවධයෙන් වැළකියේ වේ ද, අදත්තාදනයෙන් වැළකියේ වේ ද, අමුත්මවයායෙන් වැළකියේ වේ ද, මෘෂාචාදනයෙන් වැළකියේ වේ ද, ඵපෙශුන්‍ය බසින් වැළකියේ වේ ද, පරුෂ බසින් වැළකියේ වේ ද, සම්ඵප්පලාපයෙන් වැළකියේ වේ ද, අභිධ්‍යාබහුල නො වේ ද, අව්‍යාපන්න සිත් ඇතියේ වේ ද, සමග්ගදෘෂ්ටික වේ ද, හෙ න්‍යාය සධ්ධ්‍යාත කුශලධම්මය ආරාධනා කරනු වෙයි.

මෙසේ වදළ කලැ ඵසුකාරී ප්‍රාග්මණ හඟවත්භට තෙල කී : “භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවැ, භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවැ. . . . භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට මා දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උපසායකයකු කොට ධරන සේක්වයි.

සචෑනි ඵසුකාරීසුත්‍ර යි.

2. 5. 7

බහඤ්ජානිසුතනං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා රජගහෙ විහරති වෙච්චනෙ කලඤ්ඤානිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා සාරිපුතො: දක්ඛිණාභිරිසමිං චාරිකං වරති මහතා භික්ඛුසංඝෙහෙව සද්ධිං. අථ ඛො අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු රජගහෙ වසං වුත්ථො යෙන දක්ඛිණාභිරි යෙනායස්මා සාරිපුතො: තෙත්ථපසංඝෙහි, උපසංඝෙහි: ආයස්මා: සාරිපුතො: සද්ධිං සමමොදි, සමමොදනියං කථං සාරඤ්ඤියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදි, එකමන්තං නිසිත්තං ඛො තං භික්ඛුං ආයස්මා සාරිපුතො: එතදවොච:

කච්චාට්ඨසො, හගවා අරෙගො ච බලවා වා'ති?

අරෙගො චාට්ඨසො, හගවා බලවා වා'ති.

කච්චි පනාට්ඨසො, භික්ඛුසංඝෙහා අරෙගො ච බලවා වා'ති?

භික්ඛු සංඝෙහාපි ඛො ආට්ඨසො, අරෙගො ච බලවා වා'ති.

එත්ථාට්ඨසො, තඤ්ඤුලපාලදාරයං¹ බහඤ්ජානි² නාම ප්‍රාග්බණ්ණො අපථි. කච්චාට්ඨසො, බහඤ්ජානි නාම ප්‍රාග්බණ්ණො අරෙගො ච බලවා වා'ති.

බහඤ්ජානිපි ඛො අට්ඨසො, ප්‍රාග්බණ්ණො අරෙගො ච බලවා වා'ති.

කච්චි පනාට්ඨසො බහඤ්ජානි ප්‍රාග්බණ්ණො අපමනෙතාති.

කුතො නො ආට්ඨසො, බහඤ්ජානියං ප්‍රාග්බණ්ණං අපමාදෙ? බහඤ්ජානි ආට්ඨසො, ප්‍රාග්බණ්ණො රජානං නිත්තාය ප්‍රාග්බණ්ණගපනිකෙ විලුමපති. ප්‍රාග්බණ්ණගපනිකෙ. නිත්තාය රජානං විලුමපති. යාපිත්ත හරියා සද්ධා සද්ධාකුලා³ ආනිතා, යාපිත්ත කාලකතා, අඤ්ඤා'ත්ත⁴ හරියා අත්තථා අත්තථාකුලා⁵ ආනිතා'ති.

දුග්ගතං වතාට්ඨසො අග්ගමනා, දුග්ගතං වතාට්ඨසො අග්ගමනා, යෙ මයං බහඤ්ජානිං ප්‍රාග්බණ්ණං පමිත්තං අග්ගමනා. අපොචනාම මයං කදථි කරහථි බහඤ්ජානිනා ප්‍රාග්බණ්ණෙන සද්ධිං සමාගචෙත්ථාමි. අපොචනාම සියං කොථිදෙව් කථාසලලාපො'ති.

1. තඤ්ඤුලපාලදාරයං - මජ්ඣං.

2. බාහඤ්ජානි - PTS.

3. සද්ධාකුලා - මජ්ඣං.

4. අඤ්ඤාත්ත - සිඤ්ඤා, මජ්ඣං.

5. අත්තථාකුලා - මජ්ඣං.

2. 5. 7

ධනඤ්ජානී සුත්‍රය

මා වීසින් මෙසේ අසනලදි: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කළඤ්ජානීවාස නම් වූ වේථවන විහාරයෙහි වැඩ වාස කරන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ඤ්චිණ්ණගිරි දනවියෙහි මහත් ඛික්ඛහන හා සමග සැරිසරන සේක. එසඳ එක්තරා මහණෙක් රජගහනුවර වස් වීසුයේ ඤ්චිණ්ණගිරි දනවිය කරා ගියේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළැඹියේ යැ. එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වී. සම්මොදනයට නිසි සිහි කරනුවට නිසි කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිනා. එකත්පස් වැ හුන් ඒ මහණෙට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කිහු :

“කිම ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරෝග සේක් ද? කායබල ඇති සේක් ද?”

ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරෝග සේක. කායබල ඇති සේකැ’යි.

කිම ඇවැත්නි, හික්කුසඨසයා නිරෝග වේ ද? කායබල ඇති වේ ද?

ඇවැත්නි, හික්කුසඨසයා ද නිරෝග වෙයි කායබල ඇති වේ’යි.

ඇවැත්නි, මෙහි තණවුලපාලද්වාරයෙහි ධනඤ්ජානී නම් බමුණෙක් ඇත. කිම ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී නම් බමුණු නිරෝග වේ ද, කායබල ඇති වේ ද?

ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී බමුණු නිරෝග වෙයි, කායබල ඇති වේ’යි.

කිම ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී බමුණු අප්‍රමත්ත වේ ද?

ඇවැත්නි, කොයින් නම් ධනඤ්ජානී බමුණුට අප්‍රමාදයෙක් ඇද්ද? ඇවැත්නි, ධනඤ්ජානී බමුණු රජු ඇසිරි කොට බමුණුගැහැවියන් වීලුම්ප න කෙරෙයි. බමුණුගැහැවියන් ඇසිරි කොට රජු අසිඳගනී. උහුගේ සැදහැකිකුලෙන් ගෙන ආ යම් සැදහැකි බිරියක් වූ ද උහුගේ ඒ බිරිය ද කල්‍රිය කළා. උහුට සැදහැ නැති කුලයෙකින් සැදහැ නැති අත්බිරියක් ගෙන එනලදි.

අපි ධනඤ්ජානී බමුණු අප්‍රමත්ත වූවහු ඇසුමෝ වේ ද, එහෙයින් ඇවැත්නි, නපුරු ඇසුමක් ඇසුමෝ මැ යැ. ඇවැත්නි, නපුරු ඇසුමක් ඇසුමෝ මැ යි. අපි කිසියම් දිනෙකැ ධනඤ්ජානී බමුණු හා සමග එකතු වන්නමෝ නම් මැනැවැ. එසඳ කිසියම් කරා සල්ලාපයෙක් වේ නම් මැනැවැ යි.

අථ ඛො ආයස්මි සාරිපුත්තො දක්ඛණාභිරිතං ගථාභිරතං විහරිතො යෙන රුජගහං තෙන වාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බෙන වාරිකං වරමානො යෙන රුජගහං තදවහරි. තත්‍ර සුදං ආයස්මි සාරිපුත්තො රුජගහෙ විහරති වෙඵචනෙ කලාඤ්ඤානිවාපෙ. අථ ඛො ආයස්මි සාරිපුත්තො පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙති පත්තවිචරං ආදාය රුජගහං පිණ්ඩාය පාවිසි.

තෙන ඛො පන සමයෙන ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණො ඛහිතගරෙ ගාමො ගොවෙධ දෙහාපෙති¹ අථ ඛො ආයස්මි සාරිපුත්තො රුජගහෙ පිණ්ඩාය වරිතො පච්ඡාගතං පිණ්ඩපාතපටික්කනො යෙන ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණො තෙනුපසඛකමි. අද්දසා ඛො ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණො ආයස්මිතං සාරිපුත්තං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන යෙනාස්මි සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිති ආයස්මිතං සාරිපුත්තං එතදවොච: ඉතො හො සාරිපුත්ත, පයො පියනං තාව ගතත්තං කාලො භවිස්සති².

අලං බ්‍රාහ්මණ, කතමෙම අජ්ඣ ගතත්තිවං. අමුක්කමි මෙ රුක්ඛමුලෙ දිවාච්ඡායෙ භවිස්සති. තස්ස ආගච්ඡන්තාසි³.

එවං හොති ඛො ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණො ආයස්මිතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සාසි. අථ ඛො ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණො පච්ඡාගතං භුත්තපාතරුසො යෙනාස්මි සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකමි, උපසඛකමිති ආයස්මිතො සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සමමාදි, සමමාදනියං කරං සාරුභියං විනිසාරෙනා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණො ආයස්මි සාරිපුත්තො එතදවොච:

කච්චිසි ධනඤ්ඤානි, අපමන්තො⁴ති?

‘කුතො හො සාරිපුත්ත, අමහාකං අපමාදෙ යෙසං නො මාතාපිතරෙ පොසෙතබ්බො, පුත්තදුරං පොසෙතබ්බො, දසකම්මකරපොරිසං පොසෙතබ්බො, මිත්තාමිච්චානං මිත්තාමිච්චකරණියං කාතබ්බං සුඤ්ඤානං සීතානං සුඤ්ඤානිකරණියං කාතබ්බං, අතිපීනං අතිපීකරණියං කාතබ්බං, පුබ්බපෙතානං පුබ්බපෙතකරණියං කාතබ්බං, දෙවතානං දෙවතාකරණියං කාතබ්බං, රඤ්ඤා රුජකරණියං කාතබ්බං, අයමිපි කායො පිනෙතබ්බො බ්‍රාහ්මණබ්බො⁵ති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ඤානි, ඉධෙකච්චො මාතාපිතුන්තං⁶ හෙතු අධම්මවාටි විසම්මවාටි අස්ස, තමෙන අධම්මවරියා විසම්මවරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලො උපකම්බෙත්තං. ලහෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො මාතාපිතුන්තං හෙතු අධම්මවාටි විසම්මවාටි අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලො⁷ති. මාතාපිතරෙ වා පනස්ස ලහෙය්‍යං ‘එසො ඛො අමහාකං හෙතු අධම්මවාටි විසම්මවාටි අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලො⁸ති.

නො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ඤන්තං⁹යෙව නිරයෙ නිරයපාලො පක්ඛිපෙත්තං.

1. දුහාපෙති - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. විකඤ්ඤන්තං - ස්‍යා, PTS.

2. මාතාපිතුන්තං - ස්‍යා, මජ්ඣං.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ දක්ඛිණාගිරි දනවියෙහි කැමැති තාක් වාස කොට රජගහනුවර කරා වාරිකා කොට ගියහ. පිළිවෙළින් සැරිසරනුවෝ රජගහ නුවර කරා වැඩියෝ, එහි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ රජගහනුවර කළඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳන වෙහෙරෙහි විහරණ කෙරෙති. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පෙරවරුයෙහි සකසා හැඳ පාසිවුරු ගෙන රජගහාවට පිවු පිණිස වැඩියෝ.

එකල ධනාඤ්ඤානි බමුණු පිටිනුවරෙහි ගොවුදෙකැ ගෙරින් දෙව්වයි. එසඳ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ රජගහනුවර පිවු පිණිස හැසිර පසුබත්හි පිණ්ඩසාතයෙන් වැළකියාහු ධනාඤ්ඤානි බමුණු කරා එළැඹියෝ. ධනාඤ්ඤානි බමුණු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් දුර දී මැ තමන් කරා එන්නවුන් දිට. දක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළැඹියෝ. එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවනට තෙල කී : හවත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, මෙයින් ධාරොණ්ණ පයස බොන්නේ මැනැව. එ වීට මැ බතට කල් වේ'යි.

බමුණ, කම් නැත. මා වීසින් අද බත් කිසි කරන ලද. තෙල වාක්කවුලයෙහි මාගේ දිවාවිහාර වෙයි. එහි එව'යි.

'හවත්නි, එසේ යැ'යි ධනාඤ්ඤානි බමුණ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවනට පිළිවදන් දින, ඉක්බිති ධනාඤ්ඤානි බමුණු පසුබතැ වැළදු ප්‍රාතරාස ඇති වැ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළැඹියෝ. එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් හා සතුටු වී. තුස්තට නිසි සිහි කරන්නට නිසි කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිත. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ එකත්පස් වැ හුන් ධනාඤ්ඤානි බමුණුට තෙල කී :

"කිම ධනාඤ්ඤානියෙනි, අප්‍රමත්තයෙහි?"

හවත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, අප යම් කෙනෙකුත් වීසින් දෙමාපියෝ පෝෂණ කළයුතු වෙත් ද, පුත්‍රදරුවෝ පෝෂණ කළයුතු වෙත් ද, දසිකම්කරුපුරිස් පෝෂණ කළයුතු වේ ද, මිත්‍රාමාත්‍ය යන්ගේ මිත්‍රාමාත්‍යකරණී කළයුතු වේ ද, නාසාලේනායන්ගේ නාසාලේනාකරණී කළයුතු වේ ද, අතිරීන්ගේ අතිරීකරණී කළයුතු වේ ද, සුච්ඡේතයන්ගේ සුච්ඡේතකරණී කළයුතු වේ ද, දේවතාවන්ගේ දේවතා කරණී කළයුතු වේ ද, රජුගේ රජකරණී කළයුතු වේ ද, මේ කයත් පිණ්ඩයයුතුත් වැඩියයුතුත් වේ ද, ඒ අපට කොයින් නම් අප්‍රමාදයෙන් ඇදද?යි කී.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හෙයින්? මෙලොවැ කිසි එකෙක් මව්පියන් නිසා අධම්මාරී විමමාරී වේ ද, තුලුහු අධම්මවය්‍යා විමමවය්‍යා හේතුයෙන් නිර්ධපල්ල නිරයට ඇදහන්නාහු නම් හේ "මම වතාහි මව්පියන් හේතු කොට අධම්මාරී විමමාරී වීමි. නිර්ධපල්ල මා නිරයට නොගනිත්වා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ මව්පියෝත් "තෙලෙ වතාහි අප හේතුයෙන් අධම්මාරී විමමාරී වී. නිර්ධපල්ල උහු නිරයට නොගනිත්වා" යනු ලබන් ද?

හවත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, මෙය නො වන්නේ මැ යැ. වැළිදු නිර්ධපල්ල වික්‍රඤ්ඤා කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයට බහත් මැ යැ.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ඤාති, ඉධෙකච්චො පුත්තදුරස්ස හෙතු ධම්මචාරි විසම්මචාරි අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්මචරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඝේසියස්සං. ලභෙය්‍ය නු ඛො සො 'අහං ඛො පුත්තදුරස්ස හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අහොසිං. මා මං නිරයං නිරයපාලා'ති. පුත්තදුර වා පනස්ස ලභෙය්‍යං¹ 'ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා'ති?

නො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ඤාතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඝිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ඤාති, ඉධෙකච්චො දුසකම්මකරපොරිසස්ස හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්මචරියා හෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඝේසියස්සං. ලභෙය්‍ය නු ඛො සො 'අහං ඛො දුසකම්මකරපොරිසස්ස හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලා'ති. දුසකම්මකරපොරිසං වා පනස්ස ලභෙය්‍ය 'ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා'ති?

නො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ඤාතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඝිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ඤාති, ඉධෙකච්චො ඕත්තාමච්චානං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්මචරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඝේසියස්සං. ලභෙය්‍ය නු ඛො සො 'අහං ඛො ඕත්තාමච්චානං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලා'ති. ඕත්තාමච්චා වා පනස්ස ලභෙය්‍යං 'ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා'ති?

නො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො තං වික්කඤ්ඤාතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඝිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ඤාති, ඉධෙකච්චො ඤ්ඤිසාලොභිතානං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්මචරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඝේසියස්සං. ලභෙය්‍ය නු ඛො සො 'අහං ඛො ඤ්ඤිසාලොභිතානං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අහොසිං. මා මං නිරයං නිරයපාලා'ති. ඤ්ඤිසාලොභිතා වා පනස්ස ලභෙය්‍යං 'ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අහොසි. මා නං නිරයං නිරයපාලා'ති?

නො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ඤාතංයෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඝිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ඤාති, ඉධෙකච්චො අතිපීනං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්මචරියාහෙතු නිරයං නිරයපාලා උපකඝේසියස්සං. ලභෙය්‍ය නු ඛො සො 'අහං ඛො අතිපීනං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අහොසිං, මා මං නිරයං නිරයපාලා'ති. අතිපී වා පනස්ස ලභෙය්‍යං 'ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අහොසි, මා නං නිරයං නිරයපාලා'ති?

නො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ඤාතං යෙව නිරයෙ නිරයපාලා පකඝිපෙය්‍යං.

1. ලභෙය්‍ය - සිඬු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ධනාකාරයාගේ, ඒ කෙසේ හෙයිනි? මෙලොවැ කිසි එකක් පුත්‍රයාගේ භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වෙ ද, කුලපුත්‍ර අධම්මාරියා විෂමාරියා භේදයෙන් නිරයපල්ල නිරයප දැනෙනා නම් හේ "මම වනාහි පුත්‍රයා භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වීම්. නිරයපල්ල මා නිරයප නො ගනිමි" යනු ලබා ද? ඔහුගේ පුත්‍රයා හෝ "තෙලෙ අප භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වී නිරයපල්ල උතු නිරයප නො ගනිමි" යනු ලබා ද?

හවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු වික්‍රමානුකරණයා වූ මැ ඔහු නිරයප බහත් මැ යැ.

ධනාකාරයාගේ, ඒ කෙසේ හෙයිනි? මෙලොවැ කිසි එකක් දසිකම්මාරියාගේ භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වෙ ද, නිරයපල්ල අධම්මාරියා විෂමාරියා භේදයෙන් නිරයප අදානා නම් හේ "මම වනාහි දසිකම්මාරියාගේ භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වීම්. නිරයපල්ල මා නිරයප නො ගනිමි" යනු ලබා ද? ඔහුගේ දසිකම්මාරියාගේ හෝ "තෙලෙ වනාහි අප භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වී. නිරයපල්ල උතු නිරයප නො ගනිමි" යනු ලබා ද?

හවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයපල්ල වික්‍රමානුකරණයා වූ මැ ඔහු නිරයපෙහි බහත් මැ යි.

ධනාකාරයාගේ, ඒ කෙසේ හෙයිනි? මෙලොවැ කිසි එකක් මිත්‍රාමාත්‍ය භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වෙ ද, නිරයපල්ල කුලපුත්‍ර අධම්මාරියා විෂමාරියා භේදයෙන් නිරයප අදානා නම් හේ "මම වනාහි මිත්‍රාමාත්‍ය භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වීම්. නිරයපල්ල මා නිරයප නො ගනිමි" යනු ලබා ද? ඔහුගේ මිත්‍රාමාත්‍යයා හෝ "තෙලෙ වනාහි අප භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වී. නිරයපල්ල ඔහු නිරයප නො ගනිමි" යනු ලබා ද?

හවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයපල්ල වික්‍රමානුකරණයා වූ මැ ඔහු නිරයපෙහි බහත්.

ධනාකාරයාගේ, ඒ කෙසේ හෙයිනි? මෙලොවැ කිසි එකක් නාසාලේනා භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වෙ ද, නිරයපල්ල කුලපුත්‍ර අධම්මාරියා විෂමාරියා භේදයෙන් නිරයප අදානා නම් හේ "මම වනාහි නාසාලේනා භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වීම්. නිරයපල්ල මා නිරයප නො ගනිමි" යනු ලබා ද? ඔහුගේ නාසාලේනාගේ හෝ "තෙලෙ වනාහි අප භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වී. නිරයපල්ල ඔහු නිරයප නො ගනිමි" යනු ලබා ද?

හවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයපල්ල වික්‍රමානුකරණයා වූ මැ ඔහු නිරයපෙහි බහත්.

ධනාකාරයාගේ, ඒ කෙසේ හෙයිනි? මෙලොවැ කිසිවෙක් අතිරිත් (අභ්‍යන්තරයෙන්) භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වෙ ද, නිරයපල්ල කුලපුත්‍ර අධම්මාරියා විෂමාරියා භේදයෙන් නිරයප අදානා නම් හේ "මම වනාහි අතිරිත්ගේ භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වීම්. නිරයපල්ල මා නිරයප නො ගනිමි" යනු ලබා ද? ඔහුගේ අතිරිත් හෝ "තෙලෙ වනාහි අප භේදයෙන් අධම්මාරි විෂමාරි වී. නිරයපල්ල ඔහු නිරයප නො ගනිමි" යනු ලැබේ ද?

හවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිරයපල්ල වික්‍රමානුකරණයා වූ මැ ඔහු නිරයපෙහි බහත්.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනාසෘජානි, ඉධෙකච්චො පුබ්බපෙතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්මචරියා හෙතු තීරයං තීරයපාලා උපකඝේසය්‍යං, ලභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො පුබ්බපෙතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අහොසි, මා මං තීරයං තීරයපාලා’ති. පුබ්බපෙතා වා පනස්ස ලභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අහොසි, මා නං තීරයං තීරයපාලා’ති?

නො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ඤානංයෙව තීරයෙ තීරයපාලා පක්ඛිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනාසෘජානි, ඉධෙකච්චො දෙවතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්මචරියා හෙතු තීරයං තීරයපාලා උපකඝේසය්‍යං, ලභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො දෙවතානං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අහොසි, මා මං තීරයං තීරයපාලා’ති. දෙවතා වා පනස්ස ලභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අහොසි, මා නං තීරයං තීරයපාලා’ති?

නො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ඤානංයෙව තීරයෙ තීරයපාලා පක්ඛිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනාසෘජානි, ඉධෙකච්චො රඤ්ඤෙසු හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, තමෙතං අධම්මචරියා විසම්මචරියාහෙතු තීරයං තීරයපාලා උපකඝේසය්‍යං, ලභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො රඤ්ඤෙසු හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අහොසි, මා මං තීරයං තීරයපාලා’ති. රුජා වා පනස්ස ලභෙය්‍ය ‘ඵසො ඛො අමාකං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අහොසි, මා නං තීරයං තීරයපාලා’ති?

නො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ඤානංයෙව තීරයෙ තීරයපාලා පක්ඛිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනාසෘජානි, ඉධෙකච්චො කායස්ස පිණ්ඩහෙතු¹ බ්‍රාහ්මහෙතු² අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස. තමෙතං අධම්මචරියා විමසවරියාහෙතු තීරයං තීරයපාලා උපකඝේසය්‍යං, ලභෙය්‍ය නු ඛො සො ‘අහං ඛො කායස්ස පිණ්ඩහෙතු¹ බ්‍රාහ්මහෙතු² අධම්මචාරී විසම්මචාරී අහොසි, මා මං තීරයං තීරයපාලා’ති. පරෙ වා පනස්ස ලභෙය්‍යං ‘ඵසො ඛො කායස්ස පිණ්ඩහෙතු බ්‍රාහ්මහෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අහොසි, මා නං තීරයං තීරයපාලා’ති?

නො හිදං හො සාරිපුත්ත, අථ ඛො නං වික්කඤ්ඤානංයෙව තීරයෙ තීරයපාලා පක්ඛිපෙය්‍යං.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනාසෘජානි, යො වා මාතෘපිතුත්තං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස. යො වා මාතෘපිතුත්තං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අස්ස, කතමං සෙය්‍යොති?

යො හි හො සාරිපුත්ත, මාතෘපිතුත්තං හෙතු අධම්මචාරී විසම්මචාරී අස්ස, න නං සෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, මාතෘපිතුත්තං හෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අස්ස, තදෙවෙත්ථ සෙය්‍යො. අධම්මචරියා විසම්මචරියා හි හො සාරිපුත්ත, බ්‍රහ්මචරියා සම්මචරියා සෙය්‍යො’ති.

1. පිණ්ඩාහෙතු - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS
2. බ්‍රාහ්මාහෙතු - මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ධනඤ්ජානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසිවෙක් පුරිප්පෙයන් හේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වේ ද, නිදසල්ලු තුල්ලු අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යා හේතුයෙන් නිරයට අද්‍යානු නම් හේ "මම වනාහි පුරිප්පෙයන් හේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වීම්. නිදසල්ලු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලබා ද? ඔහුගේ පුරිප්පෙයෝ හෝ "තෙලෙ අප හේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වී. නිදසල්ලු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබෙත් ද?

භවත් ඥාපිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිදසල්ලු වික්‍රඤ්ඤා කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනඤ්ජානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසිවෙක් දෙවියන් හේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වේ ද, නිදසල්ලු තුල්ලු අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යා හේතුයෙන් නිරයට අද්‍යානු නම් හේ "මම වනාහි දෙවියන් හේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වීම්. නිදසල්ලු මා නිරයට නො ගනිත්වා." යනු ලබා ද? ඔහුගේ දෙවියෝ හෝ "තෙලෙ අපහේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වී. නිදසල්ලු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබෙත් ද?

භවත් ඥාපිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. වැළිදු නිදසල්ලු වික්‍රඤ්ඤා කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනඤ්ජානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ කිසිවෙක් රජු හේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වේ ද, නිදසල්ලු තුල්ලු අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යා හේතුයෙන් නිරයට අද්‍යානු නම් හේ "මම වනාහි රජු නිසා අධම්මාරි විෂමවාරි වීම්. නිදසල්ලු මා නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබේ ද? ඔහුගේ රජ හෝ "තෙලෙ අප නිසා අධම්මාරි විෂමවාරි වී. නිදසල්ලු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා" යනු ලැබේ ද?

භවත් ඥාපිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නේ මැ යි. එතෙකුදුවත් වික්‍රඤ්ඤා කරන්නා වූ මැ ඔහු නිදසල්ලු නිරයෙහි බහත්.

ධනඤ්ජානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? මෙලොවැ එකෙක් කය පිනවීම් වැඩීම් හේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වේ ද, නිදසල්ලු අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යා හේතුයෙන් තුල්ලු නිරයට අද්‍යානු නම් හේ 'මම වනාහි කය පිනවීම් වැඩීම් හේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වීම්. නිදසල්ලු මා නිරයට නො ගනිත්වා' යනු ලබා ද? පරහු හෝ 'තෙලෙ වනාහි කය පිනවීම් වැඩීම් හේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වී. නිදසල්ලු ඔහු නිරයට නො ගනිත්වා' යනු ලබත් ද?

භවත් ඥාපිපුත්‍රයෙනි, මේ නො වන්නෙකි. වැළිත් නිදසල්ලු වික්‍රඤ්ඤා කරන්නා වූ මැ ඔහු නිරයෙහි බහත්.

ධනඤ්ජානිය, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් මවපියන් හේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වේ ද? යමෙක් හෝ මවපියන් හේතුයෙන් ධම්මාරි සමවාරි වේ ද, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

භවත් ඥාපිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් මවපියන් හේතුයෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වේ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වේ. භවත් ඥාපිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් වනාහි මවපියන් හේතුයෙන් ධම්මාරි සමවාරි වේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වේ. භවත් ඥාපිපුත්‍රයෙනි, අධම්මවය්‍යා විෂමවය්‍යායෙන් වඩා ධම්මවය්‍යා සමවය්‍යා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අපී ඛො ධනාඤ්ඤානි, අඤ්ඤා සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, යෙහි සක්කා මාතෘපිතරො චෙව පොභෙතුං. න ච පාපං කම්මං කත්තුං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජතුං. තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාඤ්ඤානි, යො වා පුත්තදුරුඤ්ඤා හෙතු ආබ්බවාදී විසම්මවාදී අඤ්ඤා, යො වා පුත්තදුරුඤ්ඤා හෙතු ධම්මවාදී සම්මවාදී අඤ්ඤා. කතමං භෙය්‍යොති?

යො හි හො සාරිපුත්ත, පුත්තදුරුඤ්ඤා හෙතු ආබ්බවාදී විසම්මවාදී අඤ්ඤා, න තං භෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, පුත්තදුරුඤ්ඤා හෙතු ධම්මවාදී සම්මවාදී අඤ්ඤා, තදෙවෙත්ථ භෙය්‍යො. ආබ්බවාදීයා විසම්මවාදීයා හි හො සාරිපුත්ත, ධම්මවාදීයා සම්මවාදීයා භෙය්‍යොති.

අපී ඛො ධනාඤ්ඤානි අඤ්ඤා සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, යෙහි සක්කා පුත්තදුරො චෙව පොභෙතුං, න ච පාපං කම්මං කත්තුං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජතුං. තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාඤ්ඤානි, යො වා දුග්ගම්මකරපොර්ඨකං හෙතු ආබ්බවාදී විසම්මවාදී අඤ්ඤා, යො වා දුග්ගම්මකරපොර්ඨකං හෙතු ධම්මවාදී සම්මවාදී අඤ්ඤා. කතමං භෙය්‍යොති?

යො හි හො සාරිපුත්ත, දුග්ගම්මකරපොර්ඨකං හෙතු ආබ්බවාදී විසම්මවාදී අඤ්ඤා, න තං භෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, දුග්ගම්මකරපොර්ඨකං හෙතු ධම්මවාදී සම්මවාදී අඤ්ඤා, තදෙවෙත්ථ භෙය්‍යො. ආබ්බවාදීයා විසම්මවාදීයා හි හො සාරිපුත්ත, ධම්මවාදීයා සම්මවාදීයා භෙය්‍යොති?

අපී ඛො ධනාඤ්ඤානි, අඤ්ඤා සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, යෙහි සක්කා දුග්ගම්මකරපොර්ඨකඤ්ච පොභෙතුං, න ච පාපං කම්මං කත්තුං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජතුං. තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාඤ්ඤානි, යො වා මිත්තාමච්චානං හෙතු ආබ්බවාදී විසම්මවාදී අඤ්ඤා, යො වා මිත්තාමච්චානං හෙතු ධම්මවාදී සම්මවාදී අඤ්ඤා. කතමං භෙය්‍යොති?

යො හි හො සාරිපුත්ත, මිත්තාමච්චානං හෙතු ආබ්බවාදී විසම්මවාදී අඤ්ඤා, න තං භෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, මිත්තාමච්චානං හෙතු ධම්මවාදී සම්මවාදී අඤ්ඤා, තදෙවෙත්ථ භෙය්‍යො. ආබ්බවාදීයා විසම්මවාදීයා හි හො සාරිපුත්ත, ධම්මවාදීයා සම්මවාදීයා භෙය්‍යොති.

අපී ඛො ධනාඤ්ඤානි, අඤ්ඤා සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, යෙහි සක්කා මිත්තාමච්චානඤ්ච මිත්තාමච්චකරණීයං කාතුං, න ච පාපං කම්මං කත්තුං, පුඤ්ඤාඤ්ච පටිපදං පටිපජ්ජතුං. තං කීං මඤ්ඤාසි ධනාඤ්ඤානි, යො වා ඤ්ඤානිසංග්‍රහිතානං හෙතු ආබ්බවාදී විසම්මවාදී අඤ්ඤා, යො වා ඤ්ඤානිසංග්‍රහිතානං හෙතු ධම්මවාදී සම්මවාදී අඤ්ඤා. කතමං භෙය්‍යොති?

යො හි හො සාරිපුත්ත, ඤ්ඤානිසංග්‍රහිතානං හෙතු ආබ්බවාදී විසම්මවාදී අඤ්ඤා, න තං භෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, ඤ්ඤානිසංග්‍රහිතානං හෙතු ධම්මවාදී සම්මවාදී අඤ්ඤා, තදෙවෙත්ථ භෙය්‍යො. ආබ්බවාදීයා විසම්මවාදීයා හි හො සාරිපුත්ත, ධම්මවාදීයා සම්මවාදීයා භෙය්‍යොති.

1. පාපකම්මං කාතුං - මජ්ඣං, PTS.
2. පුත්තදුරං - සා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්මාන්තයෙකින් මව්පියන් පුස්තං හැකි වේ ද, පටිකම්මකරන්නං නො හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදා පිළිපදනං හැකි වේ ද, එ බඳු ආත්‍ය සහෙතුක ධාර්මික කම්මාන්තයෝ ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් පුත්‍රදර හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, යමෙක් හෝ පුත්‍රදර හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි

භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් පුත්‍රදර හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් වතාහි පුත්‍රදර හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වේ. භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, අධම්මයානී විෂමවයානීයෙන් වධා ධම්මයානී සමවයානී ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්මාන්තයෙකින් පුත්‍රදරයන් පුස්තං හැකි වේ ද, පටිකම්ම කරන්නං නො හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදා පිළිපදනං හැකි වේ ද, ආත්‍ය එ බඳු සහෙතුක ධාර්මික කම්මාන්තයෝ ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් හෝ දස්කම්මකරුපුරිස් හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, යමෙක් හෝ දස්කම්මකරුපුරිස් හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී හෝ වේ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් දස්කම්මකරුපුරිස් හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් වතාහි දස්කම්මකරුපුරිස් හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, අධම්මයානී විෂමවයානීයෙන් වධා ධම්මයානී සමවයානී ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, දස්කම්මකරුපුරිස් පුස්තං හැකි වේ ද, පටිකම්ම කරන්නං නො හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදා පිළිපදනං හැකි වේ ද, එ බඳු ආත්‍ය සහෙතුක ධාර්මික කර්මාන්තයෝ ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් හෝ මිත්‍රාමාත්‍ය හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, යමෙක් හෝ මිත්‍රාමාත්‍ය හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද,

භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් මිත්‍රාමාත්‍ය හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් වතාහි මිත්‍රාමාත්‍ය හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි ඒ මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, අධම්මයානී විෂමවයානීයෙන් වධා ධම්මයානී සමවයානී ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, යම් කම්මාන්තයෙකින් මිත්‍රාමාත්‍යයන්ගේත් මිත්‍රාමාත්‍ය කර්ම කරන්නං හැකි වේ ද, පටිකම්ම කරන්නං නො හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදා පිළිපදනං හැකි වේ ද, එ බඳු ආත්‍ය වූ ත් සහෙතුක ධාර්මික කම්මාන්තයෝ ඇත. ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමෙක් නාසාලේනායන් හේතුයෙන් හෝ අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, යමෙක් නාසාලේනායන් හේතුයෙන් හෝ ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, මෙහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙක් නාසාලේනායන් හේතුයෙන් අධම්මාරී විෂමවාරී වේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, යමෙකුත් නාසාලේනායන් හේතුයෙන් ධම්මාරී සමවාරී වේ ද, එය මැ මෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි, භවත් ඥාරිපුත්‍රයෙනි, අධම්මයානී විෂමවයානීයෙන් වධා ධම්මයානී සමවයානී ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

අපේ බො බඩඤාති, අඤ්ඤා සහෙනුකා බලමිකා කමමනා, රෙහි සකකා ඤාතිසාලොතිනානඤ්ඤව ඤාතිසාලොතිනකරණිං කාතු, න ව පාපං කමම කතතුං, පුඤ්ඤඤව පටිපදං පටිපජ්ඣං. නං කිං මඤ්ඤසි බඩඤාති, යො ව, අතිපිනං හෙතු අබමචාරි විසමචාරි අසුං, යො ව, අතිපිනං හෙතු බමචාරි සමචාරි අසුං. කතමං සෙයොසාති?

යොග්‍ය හෝ සාරිපුත්ත, අතිපිනං හෙතු අබ්බව්‍යාදී විසම්මාදී අරුණ, න නං සෙය්‍යො. යොව ඛො හෝ සාරිපුත්ත, අතිපිනං හෙතු ධම්මව්‍යාදී සම්මාදී අරුණ, නදෙවෙත් සෙය්‍යො. අබ්බව්‍යාදිං විසම්මව්‍යාදිං හි හෝ සාරිපුත්ත, ධම්මව්‍යාදිං සම්මව්‍යාදිං සෙය්‍යොති.

අපි බො ධනඤ්ඤාති, අඤ්ඤා සහෙනුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, ගෙති සක්කා අතිරිතඤ්ඤාව අතිරිතරණියං කාතුං, න ච පාපං කම්මං කතතුං, පුඤ්ඤඤාව පටිපදං පටිපජ්ජතුං. තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ඤාති, ගො වා පුබ්බපෙතානං හෙතු අධම්මචාරි විසම්මචාරි අරුහං, ගො වා පුබ්බපෙතානං හෙතු ධම්මචාරි සම්මචාරි අරුහං. කතම් ගෙගොසා'ති?

යොගි හොඳ සාරිපුත්ත, පුබ්බපෙතානං හෙතු අබ්බවාරි විඝම්මාරි අරුත, න තං සෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, පුබ්බපෙතානං හෙතු ධම්මවාරි සම්මාරි අරුත, තදෙවෙත් සෙය්‍යො අබ්බවාරිතං විඝම්මාරිතං හි හො සාරිපුත්ත, ධම්මවාරිතං සම්මාරිතං සෙය්‍යොති

[illegible]

යො හි හො සාරිපුත්ත, දෙවතානං හෙතු අබ්බවාරි විසම්මාරි අස්ස. න නං සෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, දෙවතානං හෙතු ධම්මවාරි සම්මාරි අස්ස, තදෙවෙඤ්ඤා සෙය්‍යො, අබ්බවරියං විසම්මරියං හි හො සාරිපුත්ත, ධම්මවරියං සම්මරියං සෙය්‍යොති.

අපි බො බඩඤාති, අඤ්ඤා හභෙතුකා බමිකා කම්මන්තා, ගෙහි සකකා දෙවතානඤ්ඤව දෙවතාකරණීයං කාතුං, න ව පාපං කම්මං කත්තුං, පුඤ්ඤඤා පටිපදං පටිපජ්ජතුං. තං කිං ඕඤ්ඤාසි බඩඤාති, ගො වා රඤ්ඤා හෙතු අබමමාරි විහමමාරි අග්ග, ගො වා රඤ්ඤා හෙතු බමමමාරි හමමාරි අග්ග. කත්මං හෙගෙසාති?

යො හි හො: සාරිපුත්ත, රඤ්ඤා හෙතු අධිමම්මාරි විසම්මාරි අරුණ, න නං සෙයොසා. යො ච ඛො: හො: සාරිපුත්ත, රඤ්ඤා හෙතු ධම්මමාරි සම්මාරි අරුණ, නදෙවෙත් සෙයොසා. අධිමමමරියා විසම්මමරියා හි හො: සාරිපුත්ත, ධම්මමරියා සම්මමරියා සෙයොසා'ති

අපි බො බහඤ්ඤානි, අඤ්ඤා සහෙතුකා බමිකා කම්මතා, ගෙහි සකකා රඤ්ඤා වෙව් රුජකරණීයං කාදාං, න ටි පාපං කම්මං කතාදාං, පුඤ්ඤාඤා පටිපදංපටිපජ්ඣං. තං කිං ඕඤ්ඤාසි බහඤ්ඤානි, ගො වා කායස්ස පිණෙනෙතු මුහනෙනෙතු අබ්බවාරී විහම්බාරී අස්ස, ගො වා කායස්ස පිණෙනෙතු මුහනෙනෙතු බ්බවාරී සම්බාරී අස්ස. කතම් භෙදෙය්‍යාති?

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ධනාත්මකයෙහි, යම් කම්පනයකින් නැසාලෙනුයත් හෝ නැසාලෙනුකරණි කරන්නට හැකි වේ ද, පවකම් කරන්නට නො හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදන්, පිළිපදනට හැකි වේ ද, එ බඳු අන්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්පනයෝ ඇත. ධනාත්මකයෙහි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමක් අතිරිත් හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි හෝ වේ ද, යමක් අතිරිත් හේතුවෙන් ධම්මාරි සමවාරි හෝ වේ ද, එහි කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, යමක් අතිරිත් හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි, භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, යමෙකුත් අතිරිත් හේතුවෙන් ධම්මාරි සමවාරි වේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, අධම්මයා විෂමවයායෙන් වඩා ධම්මයා සමවයා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ.

ධනාත්මකයෙහි, යම් කම්පනයකින් අතිරිත්හේ අතිරිකරණි ත් කරන්නට හැකි වේ ද, පවකම් කරන්නට නො ද හැකි වේ ද, පුණ්‍යප්‍රතිපදන් පිළිපදනට හැකි වේ ද, එ බඳු අන්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්පනයෝ ඇත. ධනාත්මකයෙහි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමක් පුරිප්‍රේතයන් හේතුවෙන් හෝ අධම්මාරි විෂමවාරි වන්නේ යැ, යමක් පුරිප්‍රේතයන් හේතුවෙන් හෝ ධම්මාරි සමවාරි වන්නේ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, යමක් පුරිප්‍රේතයන් හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වන්නේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, යමෙකුත් පුරිප්‍රේතයන් හේතුවෙන් ධම්මාරි සමවාරි වන්නේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, අධම්මයා සමවයායෙන් වඩා ධම්මයා සමවයා ශ්‍රේෂ්ඨ වන හෙයිනි.

ධනාත්මකයෙහි, යම් කම්පනයකින් පුරිප්‍රේතයන්හේ පුරිප්‍රේතකරණි කරන්නටත් පවකම් නො කරන්නටත් පුණ්‍ය ප්‍රතිපද පිළිපදනටත් හැකි වේ ද, එ බඳු අන්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්පනයෝ ඇත. ධනාත්මකයෙහි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමක් දෙවියන් හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි හෝ වන්නේ යැ, යමක් දෙවියන් හේතුවෙන් ධම්මාරි සමවාරි හෝ වන්නේ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, යමක් දෙවියන් හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි වන්නේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, යමෙකුත් දෙවියන් හේතුවෙන් ධම්මාරි සමවාරි වන්නේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, යම් භෙයෙකින් අධම්මයා විෂමවයායෙන් වඩා ධම්මයා සමවයා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, එහෙයිනි.

ධනාත්මකයෙහි, යම් කම්පනයකින් දෙවියන්හේ දේවකරණි කරන්නටත් පවකම් නො කරන්නටත් පුණ්‍යප්‍රතිපද පිළිපදනටත් හැකි වේ ද, එ බඳු අන්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්පනයෝ ඇත. ධනාත්මකයෙහි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමක් රජු හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි හෝ වන්නේ යැ, යමක් රජු හේතු කොට ධම්මාරි සමවාරි හෝ වන්නේ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, යමක් රජු හේතු කොට අධම්මාරි විෂමවාරි හෝ වේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නො වෙයි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, යමෙකුත් රජු හේතු කොට ධම්මාරි සමවාරි වන්නේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙහි, යම් භෙයෙකින් අධම්මයා විෂමවයායෙන් වඩා ධම්මයා සමවයා ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, එහෙයිනි.

ධනාත්මකයෙහි, යම් කම්පනයකින් රජුහේ රාජකරණි කරන්නටත් පවකම් නො කරන්නටත් පුණ්‍යප්‍රතිපද පිළිපදනටත් හැකි වේ ද, එ බඳු අන්‍ය වූ සහේතුක ධාර්මික කම්පනයෝ ඇත. ධනාත්මකයෙහි, ඒ කෙසේ හඟිති? යමක් කය පිනැවිම් හේතුවෙන් වැඩිම් හේතුවෙන් අධම්මාරි විෂමවාරි හෝ වන්නේ යැ, යමක් කය පිනැවිම් හේතුවෙන් වැඩිම් හේතුවෙන් ධම්මාරි සමවාරි හෝ වන්නේ යැ, කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

යො හි හො සාරිපුත්ත, කායස්ස පිණ්ණහෙතු චූභනහෙතු අධම්මචාරී විමම්චාරී අස්ස, න තං සෙය්‍යො. යො ච ඛො හො සාරිපුත්ත, කායස්ස පිණ්ණහෙතු චූභනහෙතු ධම්මචාරී සම්මචාරී අස්ස, තදෙවෙත්ථ සෙය්‍යො, අධම්මචරියා විසම්මචරියාහි හො සාරිපුත්ත, ධම්මචරියා සම්මචරියා සෙය්‍යොති.

අපී ඛො ධනඤ්ඤානී, අඤ්ඤා සහෙතුකා ධම්මිකා කම්මන්තා, යෙහි සක්කා කායඤ්ඤාව පිණ්ණං චූභෙතුං, න ච පාපං කම්මං කත්තුං, පුඤ්ඤාඤ්ඤාව පටිපදං පටිපජ්ඣන්ති.

අප ඛො ධනඤ්ඤානී බ්‍රාහ්මණෝ අයස්මිනො සාරිපුත්තස්ස භාසිතං අභිනාදිති අනුමොදිති උච්ඡායාසනා පක්කාමි.

අප ඛො ධනඤ්ඤානී බ්‍රාහ්මණෝ අපරෙත සම්මෙත අඛාධිකෝ අහොසි දුක්ඛිනො ඛාලාහිලානො. අප ඛො ධනඤ්ඤානී බ්‍රාහ්මණෝ අඤ්ඤාතරං පුරිසං අමනෙතාසි: එහි තිං අමොහං පුරිසං, යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භි: මම් වචනෙන භගවතො පාදෙ සිරසා වන්ඳුහි, 'ධනඤ්ඤානී භනෙත, බ්‍රාහ්මණෝ අඛාධිකෝ දුක්ඛිනො ඛාලාහිලානො, සො භගවතො පාදෙ සිරසා වන්ඳුහි'ති. යෙන වායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භි: මම් වචනෙන අයස්මිනො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්ඳුහි, 'ධනඤ්ඤානී භනෙත, බ්‍රාහ්මණෝ අඛාධිකෝ දුක්ඛිනො ඛාලාහිලානො. සො අයස්මිනො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්ඳුහි'ති. එව්ඤ්ඤා වදෙහි: 'සාධු කීර භනෙත, අයස්මා සාරිපුත්තො යෙන ධනඤ්ඤානිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්භු අනුකම්මං උපාදායාති.

එවං භනෙතති ඛො සො පුරිසො ධනඤ්ඤානිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පටිසුත්ථි: යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භි: භගවන්තං අභිවාදෙති: එකම්න්තං නිසිදි, එකම්න්තං නිසිනො ඛො සො පුරිසො භගවන්තං එතදවොච 'ධනඤ්ඤානී භනෙත, බ්‍රාහ්මණෝ අඛාධිකෝ දුක්ඛිනො ඛාලාහිලානො සො භගවතො පාදෙ සිරසා වන්ඳුහි'ති. යෙන වායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භි: අයස්මිනං සාරිපුත්තං අභිවාදෙති: එකම්න්තං නිසිදි. එකම්න්තං නිසිනො ඛො සො පුරිසො අයස්මිනං සාරිපුත්තං එතදවොච: 'ධනඤ්ඤානී භනෙත, බ්‍රාහ්මණෝ අඛාධිකෝ දුක්ඛිනො ඛාලාහිලානො සො අයස්මිනො සාරිපුත්තස්ස පාදෙ සිරසා වන්ඳුහි, එව්ඤ්ඤා වදෙහි. 'සාධු කීර භනෙත, අයස්මා සාරිපුත්තො යෙන ධනඤ්ඤානිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්භු අනුකම්මං උපාදායාති. අධිවාසෙසි ඛො අයස්මා සාරිපුත්තො තුණ්හිභාවෙන.

අප ඛො අයස්මා සාරිපුත්තො නිවාසෙති: පත්තච්චිරං අදාය යෙන ධනඤ්ඤානිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්භි: පඤ්ඤාතො අයසෙන නිසිදි නිසජ්ඣ ඛො අයස්මා සාරිපුත්තො ධනඤ්ඤානි: බ්‍රාහ්මණෝ එතදවොච: 'කච්චි තෙ ධනඤ්ඤානී, ඛම්නියං කච්චි යාපනියං කච්චි දුක්ඛා වෙදනා පටික්කමන්ති නො අභික්කමන්ති, පටික්කමොසානං පඤ්ඤායති, නො අභික්කමොති?

භවත් ඤාපිපුරුයෙනි, යමෙක් කස පිනාවීම හේතුයෙන් වැඩීම හේතුයෙන් අධම්මාරී වීමවාරී වන්නේ ද, එය ශ්‍රේෂ්ඨ නොවෙයි. භවත් ඤාපිපුරුයෙනි, යමෙකුත් කස පිනාවීම හේතුයෙන් වැඩීම හේතුයෙන් අධම්මාරී සමවාරී වන්නේ ද, මෙහි එය මැ ශ්‍රේෂ්ඨ යි. භවත් ඤාපිපුරුයෙනි, යම් භෙයකින් අධම්මයාසී සමවයාසීයෙන් වධා අධම්මයාසී සමවයාසී ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, එහෙයිනි.

ධනාඤ්ඤානීයෙනි, යම් කම්මාන්තයෙකින් කස පිනාවන්නට වඩන්නටත් පටකම් නො කරන්නටත් පුණ්‍යප්‍රතිපද පිළිපදනටත් හැකි වේ ද, එබඳු අන්‍යා වූ සහේතුක ධාර්මික කම්මාන්තයෝ ඇත.

එසඳු ධනාඤ්ඤානී බමුණු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ භාෂිතය අභිනාදනා කොට අනුමෝදන් වැ හුනස්නෙන් නැඟී බැස ගියේ.

ඉක්බිති ධනාඤ්ඤානී බමුණු මෑත භාගයෙහි ආබාධ ඇතිගේ දූෂිත වූයේ දඩ්ගිලන් ඇති වී. එසඳු ධනාඤ්ඤානී බ්‍රාහ්මණ එක්තරා පුරුෂයකු ඇමැකී : "එම්බා පුරුෂය, එව තෙපි භාග්‍යවතුන් කරා එළඹෙව. එළඹ මා ගේ බසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ පාසඟළ සිරසින් වදුව, "වහන්ස, ධනාඤ්ඤානී බමුණු ආබාධ ඇතිගේ දූෂිත වූයේ දඩ්ගිලන් වෙයි. හේ භාග්‍යවතුන්ගේ පාසඟළ සිරසින් වදි"යයි වදුව. 'වහන්ස, ධනාඤ්ඤානී බමුණු ආබාධ ඇතිගේ දූෂිත වූයේ දඩ්ගිලන් වෙයි. හේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ගේ දෙපා සිරසින් වදි"යයි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ගේ ද පාසඟුර සිරසින් වදුව. මෙසේත් කියව : වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ධනාඤ්ඤානී බමුණුගේ නිවෙස්න කරා අනුකම්පා පිණිස එළැඹෙනසේක්ව"යි.

'එසේ යැ වහන්සැ,යි එ පුරිස් ධනාඤ්ඤානී බමුණුහට පිළිවදන් අස්වා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීයේ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වැඳ එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් එ පුරිස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : "වහන්ස, ධනාඤ්ඤානී බමුණු ආබාධ ඇතිගේ දූෂිත වූයේ දඩ්ගිලන් වෙයි. හේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ පාසඟුරවත් සිරසින් වදි"යයි. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් කරා ද එළැඹීයේ, එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් වැඳ එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් එ පුරිස් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන්ට තෙල කී : "වහන්ස, ධනාඤ්ඤානී බමුණු ආබාධ ඇතිගේ දූෂිත වූයේ දඩ්ගිලන් වෙයි. හේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ගේ පාසඟුර සිරසින් වදි, මෙසේත් කියයි : "වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස ධනාඤ්ඤානී බමුණුගේ නිවෙස්න කරා එළැඹෙන සේක්ව"යි. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තුෂ්ඨිභාවයෙන් ඉවැසූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ හැඳපෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙන ධනාඤ්ඤානී බමුණුගේ නිවෙස්න කරා එළැඹීයහ. එළැඹ පැනවූ අස්තෙහි වැඩහුන්හු. වැඩහිඳ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ධනාඤ්ඤානී බමුණුහට තෙල කී : "ධනාඤ්ඤානීයෙනි, කිම තොපට සහනු හැකි ද? කිම යැපෙනු හැකි ද? කිම දුක් වේදනාවෝ බැස යෙත් ද? නො වැටෙත් ද? වැඩීම නො වැ සන්තිදීම පැතේ ද?"යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

න මෙ භො සාරිපුත්ත, ඛම්නීයං න යාපනීයං, බාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛම්නති නො පටික්ඛම්නති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති. සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, බලවා පුරිසො තිණ්ණෙන සිඛරොන චූඤ්ඤාති¹ අභිමජ්ඣෙය්‍ය.² ඵවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අබ්බිමත්තා වාතා චූඤ්ඤාති³ උභනනන්ති⁴ න මෙ භො සාරිපුත්ත, ඛම්නීයං න යාපනීයං බාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛම්නති නො පටික්ඛම්නති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, බලවා පුරිසො දලොන වරතඛක්ඛිනෙන⁵ සිසෙ සිසවෙධං⁶ ඛනෙය්‍යා⁷, ඵවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අබ්බිමත්තා සිසෙ සිසවේදනා භොති. න මෙ භො සාරිපුත්ත, ඛම්නීයං න යාපනීයං බාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛම්නති නො පටික්ඛම්නති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, දුක්ඛා ගොඝාතකො වා ගොඝාත-කනෙතවාසි වා තිණ්ණෙන ගොච්ඡතතනෙන කුච්ඡං පටිකනෙතය්‍ය. ඵවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අබ්බිමත්තා වාතා කුච්ඡං පටිකනතන්ති. න මෙ භො සාරිපුත්ත, ඛම්නීයං න යාපනීයං බාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛම්නති නො පටික්ඛම්නති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

සෙය්‍යථාපි භො සාරිපුත්ත, දො බලවනො පුරිසා දුබ්බලතරං පුරිසං නානාබාහාසු ගහෙති; අබ්බාරකාසුයා සන්තාපෙය්‍යං සම්පට්ඨතාපෙය්‍යං, ඵවමෙව ඛො මෙ භො සාරිපුත්ත, අබ්බිමත්තා කායසම් දුභො, න මෙ භො සාරිපුත්ත, ඛම්නීයං න යාපනීයං බාලො මෙ දුක්ඛා වේදනා අභික්ඛම්නති නො පටික්ඛම්නති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති නො පටික්ඛමොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ජානී, කතමිං සෙය්‍යො, තිරයො වා තිරච්ඡානගොති වා ති?

තිරයා භො සාරිපුත්ත, තිරච්ඡානගොති සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ජානී, කතමිං සෙය්‍යො, තිරච්ඡානගොති වා පෙතතිවිසගො⁷ වා ති?

තිරච්ඡානගොතියා භො සාරිපුත්ත, පෙතතිවිසගො සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ජානී, කතමිං සෙය්‍යො, පෙතතිවිසගො වා මනුස්සො වාති?

පෙතතිවිසගා භො සාරිපුත්ත, මනුස්සො සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි ධනඤ්ජානී, කතමිං සෙය්‍යො, මනුස්සො වා වාතුමහාරුජ්ඣා දෙවා වාති?

1. චූඤ්ඤානං - ස්‍යා,

3. ඕහනනති - ස්‍යා.

5. {සිසවෙධං - ස්‍යා.

6. {සිසවෙධං - මජ්ඣං.

2. අභිමජ්ඣෙය්‍ය - මජ්ඣං, PTS.

4. වරතඛක්ඛින - ස්‍යා.

6. දදෙය්‍ය - මජ්ඣං, ස්‍යා.

7. පිතතිවිසගො - ස්‍යා.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, මා වීසින් නො සිහිය හැක්ක. නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ දැඩි දුෂ්ඨවේදනාවෝ වැඩී යෙත්, බැස නො යෙත්. වැඩුම පැනෙයි, බැසයනු නො පැනෙයි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් නිද්‍රාණු සිරියෙකින් මුද්‍රා අළලන්නේ වේ ද, භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, එ පරිදි මැ අධිමාත්‍ර වාතවේදනාවෝ මා ගේ මුද්‍රා පහරත්. භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, මා වීසින් නො සිහිය හැක්ක, නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ දැඩි දුෂ්ඨවේදනාවෝ නැඟියෙත්, නො ගිලිහෙත්. නැඟියනු පැනේ, බැසයනු නො පැනේ.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෙක් දළ වරබහනින් හිසෙහි හිස්වෙළුම් බඳනේ වේ ද, භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, එපරිදි මැ මා ගේ හිසෙහි අධිමාත්‍ර ශිරෝවේදනාවෝ වෙති. භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, මා වීසින් නො සිහිය හැක්ක, නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ දැඩි දුෂ්ඨවේදනාවෝ නැඟියෙත්, නො සන්තිඳෙත්. නැඟයනු පැනේ, බැසයනු නො පැනේ.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි දක්ෂ ගෝසාතකයෙක් හෝ ගෝසාතක අතවැසියෙක් හෝ නිද්‍රාණු වූ ගෙරි කපන කැත්තෙත් කුස වීචර කොට කපන්නේ වේ ද, භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, එ පරිදි මැ අධිමාත්‍ර වාතවේදනාවෝ මා කුස සිදිත්, භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, මා වීසින් නො සිහිය හැක්ක. නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ අධි දුෂ්ඨවේදනාවෝ නැඟියෙත්, බැස නො යෙත්, නැඟයනු පැනේ, ගැලයනු නො පැනේ.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, යම් පරිදි බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් දුර්වලතර පුරුෂයකු දෙඅත් ගෙන අධිගාරකර්මයෙහි තවන්නාහු ද මොනොවට තවන්නාහු ද, භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, එ පරිදි මැ මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, මා වීසින් නො සිහිය හැක්ක. නො යැපිය හැක්ක. මා ගේ අධි දුෂ්ඨවේදනාවෝ නැඟියෙත්, බැස නො යෙත්. නැඟයනු පැනේ, බැසයනු නො පැනේ.

බ්‍රාහ්මණීයෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? නිරය හෝ තිරිසන් යෝනි හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ ද? යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, නිරයට වඩා තිරිසන්යෝනිය ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණයෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? තිරිසන් යෝනි හෝ ප්‍රේතච්ඡය හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, තිරිසන්යොනට වඩා ප්‍රේතච්ඡය ශ්‍රේෂ්ඨ වෙයි.

බ්‍රාහ්මණයෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? ප්‍රේතච්ඡය හෝ මිනිස්බව හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

භවත් භාරිපුත්‍රයෙනි, ප්‍රේතච්ඡයට වඩා මිනිස්සු ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

බ්‍රාහ්මණයෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? මිනිස්සු හෝ පිපුමහරදවාසි දෙවියෝ හෝ කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මනුස්සොති හො ආරිපුත්ත, වාතුමමහාරුජ්ඣා දෙවා සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤයි ධනඤ්ඤානි, කතමං සෙය්‍යො, වාතුමමහාරුජ්ඣා වා දෙවා තාවතීංසා වා දෙවාති?

වාතුමමහාරුජ්ඣොති හො ආරිපුත්ත, දෙවෙති තාවතීංසා දෙවා සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤයි ධනඤ්ඤානි, කතමං සෙය්‍යො, තාවතීංසා වා දෙවා යාමා වා දෙවාති?

තාවතීංසොති හො ආරිපුත්ත, දෙවෙති යාමා දෙවා සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤයි ධනඤ්ඤානි, කතමං සෙය්‍යො, යාමා වා දෙවා තුසිතා වා දෙවාති?

යාමොති හො ආරිපුත්ත, දෙවෙති තුසිතා දෙවා සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤයි ධනඤ්ඤානි, කතමං සෙය්‍යො, තුසිතා වා දෙවා නිම්මානරතී වා දෙවාති?

තුසිතොති හො ආරිපුත්ත, දෙවෙති නිම්මානරතී දෙවා සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤයි ධනඤ්ඤානි, කතමං සෙය්‍යො, නිම්මානරතී වා දෙවා පරනිමිතවසවතතී වා දෙවාති?

නිම්මානරතීති හො ආරිපුත්ත, දෙවෙති පරනිමිතවසවතතී දෙවා සෙය්‍යොති.

තං කිං මඤ්ඤයි ධනඤ්ඤානි, කතමං සෙය්‍යො, පරනිමිතවසවතතී වා දෙවා බ්‍රහ්මලොකොවාති?

බ්‍රහ්මලොකොති හවං ආරිපුත්තො ආහ, බ්‍රහ්මලොකොති හවං ආරිපුත්තො ආහාති

අථ ඛො ආයස්මතො ආරිපුත්තස්ස එතදහොසි : ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මලොකාභිඤ්ඤාතා. යනුභාහං ධනඤ්ඤානිස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසෙය්‍යතති. බ්‍රහ්මානං තෙ ධනඤ්ඤානි සහව්‍යතාය මග්ගං දෙසිස්සාමි. තං පුණාති සාධුක්කං මනසි කරොති භාසිස්සාමිති. එවිමොති ඛො ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණො ආයස්මතො ආරිපුත්තස්ස පච්චස්සෙසි.

ආයස්මා ආරිපුත්තො එතදවොච : ‘කතමො ච ධනඤ්ඤානි, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මග්ගො? ඉධ ධනඤ්ඤානි, භික්ඛු මේතතාසහගතෙන වේතසා එකං දිසං එරිඤා විහරති. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුසීං. ඉති උභිමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය¹ සබ්බාවතතං ලොකං මේතතාසහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපපමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛිත එරිඤා විහරති. අයමි ඛො ධනඤ්ඤානි, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යතාය මග්ගො.

1. සබ්බත්තතාය - සිඤ්ඤි, ස්‍යා.

හවත් ඥාප්තියෙනි, මනිසුනට වඩා සිදුම්භරදවැසි දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද? වතුම්මහාරාජික දෙවියෝ හෝ තාවතී-ස දෙවියෝ හෝ ද? යි.

හවත් ඥාප්තියෙනි, වතුම්මහාරාජික දෙවියනට වඩා තාවතී-ස දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද; තාවතී-ස දෙවියෝ හෝ යාම දෙවියෝ හෝ ද? යි.

හවත් ඥාප්තියෙනි, තාවතී-ස දෙවියනට වඩා යාම දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, යාම දෙවියෝ හෝ කුමිත දෙවියෝ හෝ ද? යි.

හවත් ඥාප්තියෙනි, යාම දෙවියනට වඩා කුමිත දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, කුමිත දෙවියෝ හෝ නිම්මානරඤ්ඤ දෙවියෝ හෝ ද? යි.

හවත් ඥාප්තියෙනි, කුමිත දෙවියනට වඩා නිම්මානරඤ්ඤ දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, නිම්මානරඤ්ඤ දෙවියෝ හෝ පරනිම්මිතවසවත්ඤ්ඤ දෙවියෝ හෝ ද? යි.

හවත් ඥාප්තියෙනි, නිර්මාණරඤ්ඤ දෙවියනට වඩා පරනිම්මිතවසවත්ඤ්ඤ දෙවියෝ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි.

ධනාඤ්ඤානියෙනි, ඒ කෙසේ හඟිති? කුමක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද, පරනිම්මිතවසවත්ඤ්ඤ දෙවියෝ හෝ බ්‍රහ්මලෝකය හෝ ද? යි.

හවත් ඥාප්තියෙනි, බ්‍රහ්මලෝකය යි කියයි, හවත් ඥාප්තියෙනි, බ්‍රහ්මලෝකය යි කියයි.

එසේද ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්හට තෙල සිත් වී : "මේ බමුණෝ නම් බ්‍රහ්මලෝකාධිප්තිත්වයහ, මම ධනාඤ්ඤානි බමුණෙහට බ්‍රහ්මයන් හා එක්ව වීසිම සඳහා මහ දෙසම් නම් මනා මැ නු"යි. ධනාඤ්ඤානියෙනි, කොපට බ්‍රහ්මය හා එක්ව වීසිම සඳහා මහ දෙසම්. ඒ අසව. මොනොවට මෙනෙහි කරව. කියම් යි. 'හවත්නි, එසේ යැ'යි ධනාඤ්ඤානි බමුණු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්හට පිළිවඳන් දුන්.

ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල කීහු : "ධනාඤ්ඤානියෙනි, බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසය සඳහා මාගිය කවරේ යැ? ධනාඤ්ඤානියෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ මෙත් සහගිය සිතින් එක් දිගක් ස්පඨ කොට ගෙන වාස කෙරෙයි. දෙවන දිග ද එසේ යැ, තුන්වන දිග ද එසේ යැ, සතරවන දිග ද එසේ යැ. මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සරාත්මසමකායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව වීදුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අනෙවර අව්‍යාබාධ වූ මෙත් සහගිය සිතින් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. ධනාඤ්ඤානියෙනි, මේ ද බ්‍රහ්මයන්ගේ සහවාසය සඳහා මාගිය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුත ච පරං ධනඤ්ජාති, හික්ඛු කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ-
ඉදිතාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන වෙනසා එකං
දිසං ඵරිත්ථා විහරති. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං. ඉති
උභිමධො තීරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛා
සහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපරමාණෙන අවේරෙන
අමිත්‍යාපජේඛිත ඵරිත්ථා විහරති. අගමපි ඛො ධනඤ්ජාති, බ්‍රහ්මානං
සහව්‍යායාය මග්ගොති.

තෙන හි හො සාරිපුත්ත, මම විවතෙන හගවතො පාදෙ සිරසා
චතුර්ති, 'ධනඤ්ජාති හතො, බ්‍රාහ්මණො අඛායිකො දුක්ඛිතො ඛාලා-
කීරානො, සො හගවතො පාදෙ සිරසා චතුර්ති'ති.

අථ ඛො අගඝමා සාරිපුත්තො ධනඤ්ජාතිං බ්‍රාහ්මණං සති
උත්තරිං කරුණියො හිනෙ බ්‍රහ්මලොකෙ පතිට්ඨාපෙනා උට්ඨායාසතා
පක්ඛාමි.

අථ ඛො ධනඤ්ජාති බ්‍රාහ්මණො අචිරපක්ඛතො අගඝමතො
සාරිපුත්තො කාලමිකාසි, බ්‍රහ්මලොකඤ්ච උපපජ්ඨි.¹

අථ ඛො හගවා හික්ඛු අමනොසි : එසො හික්ඛවෙ, සාරිපුත්තො
ධනඤ්ජාතිං බ්‍රාහ්මණං සති උත්තරිං කරුණියො, හිනෙ බ්‍රහ්මලොකෙ
පතිට්ඨාපෙනා උට්ඨායාසතා පක්ඛතොති.

අථ ඛො අගඝමා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙත්ථපසඛක්ඛි.
උපසඛක්ඛිත්ථා හගවන්තං අභිවාදෙත්ථා එකමන්තං තිසිද්ධි, එකමන්තං
තිසිත්තො ඛො අගඝමා සාරිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච : ධනඤ්ජාති
හතො, බ්‍රාහ්මණො අඛායිකො දුක්ඛිතො ඛාලාකීරානො, සො
හගවතො පාදෙ සිරසා චතුර්ති.

තිං පත තිං සාරිපුත්ත, ධනඤ්ජාතිං බ්‍රාහ්මණං සති උත්තරිං
කරුණියො, හිනෙ බ්‍රහ්මලොකෙ පතිට්ඨාපෙනා උට්ඨායාසතා
පක්ඛතොති?

මග්ගං ඛො හතො, එච්. අහොසි : ඉමෙ ඛො බ්‍රාහ්මණා බ්‍රහ්මලො-
කාචිත්ථිත්තා යනුත්තං ධනඤ්ජාතිත්තා බ්‍රාහ්මණත්තා බ්‍රහ්මානං සහව්‍යායාය
මග්ගං දෙසෙය්‍යතති.

කාලකතො ච සාරිපුත්ත, ධනඤ්ජාති බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මලොකඤ්ච
උපපන්නොති².

ධනඤ්ජාති සුත්තං³ නන්තමං.

1. උපපජ්ඨි - සිඹු, PTS.
2. උපපන්නොති - සිඹු, PTS.
3. ධනඤ්ජාතිසුත්තං - PTS.

තවද ධනාඤ්ඤානියෙහි, අත් මගක් කියමි, මහණ කුරුණු සහගිය සිඤ්ඤානියෙහි මහණාසහගත සිඤ්ඤානියෙහි උපේක්ෂාසහගත සිඤ්ඤානියෙහි එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. දෙවන දිග ද එසේ යැ, තෙවන දිග ද එසේ යැ, සිව්වන දිග ද එසේ යැ. මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සමාත්මසමාසායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව විසුල මහද්ගත අප්‍රමාණ අප්‍රේරි අව්‍යාධිව ධු උපේක්ෂා සහගත සිඤ්ඤානියෙහි සැහැසගෙන වාස කෙරෙයි. ධනාඤ්ඤානියෙහි, මෙ ද බ්‍රහ්මයන් හා සහභාවය සදහා මාර්ගයි.

භවත් සාරිපුත්‍රයෙහි, එතෙයින් මා ඔබින් භගවත්හුගේ පාදයන් හිසින් වදුව : "වහන්ස, ධනාඤ්ඤානි ඔවුණු ආබාධික යැ දුර්විත යැ දුර්විලත. හේ භගවත්හුගේ පාසඟුරුවන් හිසින් වදි" යයි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ධනාඤ්ඤානි ඔවුණු මතු කරණි තිථිය දී භික්ෂුමලෝකයෙහි පිහිටුවා හුනස්නෙන් නැගී වැඩියෝ.

එසඳ ධනාඤ්ඤානි ඔවුණු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් වැඩි නොබෝ වෙලෙහි කල්පරිය කෙළේ. ඔහිලොව ගියේ ද වී.

එසඳ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමැතු සේක : "මහණෙනි, තෙල සැරියුත් ධනාඤ්ඤානි ඔවුණු මතු කරණි තිථිය දී හුනු ඔහිලොව පිහිටුවා හුනස්නෙන් නැගී ගියේ යැ" යි වදාළේ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹි භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් වැ හුන්හ. එකත්පස් වැ හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකළෝ : "වහන්ස, ධනාඤ්ඤානි, ඔවුණු ආබාධික යැ දුර්විත යැ දුර්විලත. හේ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ පාසඟුරු හිසින් වදි" යයි.

සාරිපුත්‍රය, තෝ ධනාඤ්ඤානි ඔවුණු මතු කරණි තිථිය දී හුනු ඔහිලොව පිහිටුවා හුනස්නෙන් නැගී කිම බැස ගියෙහි?

වහන්ස, මට මෙ සිත් වී : "මේ ඔවුණේ නම් බ්‍රහ්මලෝකාධිප්තිත්වයහ, මම ධනාඤ්ඤානි ඔවුණුට බ්‍රහ්මයන්ගේ සහභාවය සදහා මහ කියමි නම් මනා මැනු" යනු යි.

සාරිපුත්‍රය, ධනාඤ්ඤානි ඔවුණු කල්පරිය කෙළේ යැ. ඔහිලොව ගියේ ද වී" යයි වදාළේ.

සත් වැනි ධනාඤ්ඤානිසූත්‍ර යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 5. 8

වාසෙට්ඨසුත්තං

එවං මේ සුතං: එකං සමයං හතචා ඉච්ඡානඛතලෙ විහරති ඉච්ඡා-
නඛතලවනසංගේඛි. තෙන ඛො පන සමයෙන සම්මසුලා අභිඤ්ඤාතා
අභිඤ්ඤාතා: ප්‍රාග්බ්‍රහ්මකාසාලා ඉච්ඡානඛතලෙ පටිවිසන්ති. සෙය්‍යපීදං:
චික්ඛි ප්‍රාග්බ්‍රහ්මකාසාලා, තාරාකේඛා: ප්‍රාග්බ්‍රහ්මකාසාලා, පොක්ඛරසාති ප්‍රාග්බ්‍රහ්මකාසාලා,
ජානුකේඛා: ප්‍රාග්බ්‍රහ්මකාසාලා, තොදෙය්‍යා: ප්‍රාග්බ්‍රහ්මකාසාලා, අඤ්ඤා ව අභිඤ්ඤා
තා: අභිඤ්ඤාතා: ප්‍රාග්බ්‍රහ්මකාසාලා.

අථ ඛො වාසෙට්ඨභාරදාජානං මාණවානං ජක්ඛාමිහාරං අනුචක්ඛම-
මානානං අනුච්චරමානානං අයමන්තරං කථා උදපාදී: ‘කථමො:
ප්‍රාග්බ්‍රහ්මකාසාලා භොති’ති. භාරදාජො මාණවො එවමාන: යතො ඛො
භො උභතො සුජාතො භොති මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුඛිගහණිකො
යාච සත්තමා පිතාමහසුතා අක්ඛිතො: අනුපක්ඛාමෙති ජාතිවාදෙන.
එත්තාචතා ඛො භො, ප්‍රාග්බ්‍රහ්මකාසාලා භොති’ති. වාසෙට්ඨා මාණවො
එවමාන: ‘යතො ඛො භො, සීලවා ච භොති වතසම්පන්නො’ ච එත්තාචතා
ඛො භො, ප්‍රාග්බ්‍රහ්මකාසාලා භොති’ති. තෙව ඛො අසක්ඛි භාරදාජො
මාණවො වාසෙට්ඨා මාණවං සඤ්ඤාපෙතුං. න පන අසක්ඛි වාසෙට්ඨා
මාණවො භාරදාජං මාණවං සඤ්ඤාපෙතුං.

අථ ඛො වාසෙට්ඨා මාණවො භාරදාජං මාණවං අමනෙතසී:
‘අයං ඛො භො භාරදාජ, සමිකො ගොතමො සක්ඛාසුතො: සක්ඛාසුලා
පඛිඨේතො ඉච්ඡානඛතලෙ විහරති ඉච්ඡානඛතලවනසංගේඛි. තං ඛො
පන හතචන්තං ගොතමං එවං කලාසංගේඛි කිත්තිසද්දො අබ්බුත්තො:
ඉතිපි සො හතචා අරහං සම්මාසම්මුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුභතො
ලොකවිද්ද අනුත්තරෙ පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමිත්තානං බුද්ධො
හතවා’ති. අයං භො භාරදාජ, යෙන සමිකො ගොතමො තෙනුප-
සක්ඛිකාමො. උපසක්ඛිකාමො සමිකො ගොතමො එතමිත්තං පුරිසානං.
යථා හො සමිකො ගොතමො බ්‍රහ්මාරියාති, තථා තං බ්‍රහ්මාරියාමා’ති.
එවමොති ඛො භාරදාජො මාණවො වාසෙට්ඨානං මාණවං
පට්ඨෙය්‍යාසී.

අථ ඛො වාසෙට්ඨා, භාරදාජො මාණවො යෙන හතචා තෙනුපසක්ඛිකාමො.
උපසක්ඛිකාමො හතචා සද්ධිං සම්මොද්ධං, සම්මොද්ධං කථං සාරාණීයං
විජ්ජාසාරණීයං එකමන්තං නිසීදංසු. එකමන්තං නිසීදො: ඛො වාසෙට්ඨා
මාණවො හතචන්තං ගාථාහි අර්ථකාසී:

1. අනුචක්ඛමන්තානං අනුච්චරන්තානං - මිජ්ඣං, ස්‍යා.

2. වතසම්පන්නො - මිජ්ඣං, සීලී, ස්‍යා.

විශේෂයක් සූත්‍රය

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අනුඤ්ඤානුසංඝයානුසංඝයා නෙවිජ්ජා මග්ගස්ස හො
අහං පොකරිතානිකානුසංඝයානුසංඝයා මාණවො.

නෙවිජ්ජානං යදකතං තත්ත කෙවලිනො'යමසෙ
පදකතමා වෙය්‍යාකරණා¹ ජපො අවරිතසාදිතා.

තෙසං නො ජාතිවාදයමිං විවාදො අත්ථි ගොතමි,
ජාතියා බ්‍රාහ්මණො හොති භාරදාජො ඉති භාගති
අගඤ්ඤා කමමනා බ්‍රුමි ඵලං ජානාති චක්ඛමි.

තෙ න සකෙකාමි ඤ්ඤාපෙත්තුං අඤ්ඤාමඤ්ඤා මයං උගො
හගවන්තං පුට්ඨමාගමමි² සමුද්ධං ඉති විසුත්තං.

චන්දං යථා බ්‍රහ්මකතං පෙවමි පඤ්ඤාලිකා ජනා
චන්දමානා නමස්සන්ති ඵලං ලොකයමිං ගොතමිං
චක්ඛමි ලොකෙ සමුත්තං මයං පුට්ඨමි ගොතමිං.

ජාතියා බ්‍රාහ්මණො හොති උදුහු හවති කමමනා
අජානනං නො පමුභි යථා ජානෙමි බ්‍රාහ්මණන්ති.

තෙසං වොහං ව්‍යාපිකතියං³ (වාග්මයානානුසංඝයානුසංඝයා)
අනුපුබ්බං යථාතථං
ජාතිවිහරිතං පාණානං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.

තිණ්ණරුකෙහපි ජානාථ න වාපි පටිජානරො
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.

තතො කිංච පට්ඨෙතමි⁴ ච යාව කුන්ධපිට්ඨලිකෙ
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.

චතුස්සරෙපි ජානාථ බුද්ධකෙ ච මහලුකෙ
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.

පාද්දරෙපි ජානාථ උරගෙ දිඝපිට්ඨකෙ⁵
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.

තතො මචෙත්ථි ජානාථ උදකෙ වාරිගොවරො
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.

තතො පක්ඛිපි ජානාථ පත්තයානෙ විහරිතමි
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.

යථා ඵතාසු ජාතියු ලිඛං ජාතිමයං පුට්ඨ
ඵලං නත්ථි මිත්තස්ස ලිඛං ජාතිමයං පුට්ඨ.

1. නො බ්‍රාහ්මණා - සිඞ්ඛ.

2. { පුට්ඨමාගමා - මජ්ඣං.
පුට්ඨං අගමමි - සංඝා.

3. වො, අහං බ්‍රහ්මකතියං - මජ්ඣං.

4. පත්ඨෙතමි - සිඞ්ඛ.

5. දිඝපිට්ඨකෙ - සිඞ්ඛ.

“හවත් ගොතමයෙනි, අපි (තොප ශික්ෂිතයහ”යි) ඇයුරන් විසින් අනුභවන වැ (‘එසේ යැ ශික්ෂිතයමහ’යි තමන් විසින්) ප්‍රතිභවන වූ ත්‍රිවිද්‍යා පාරගත බ්‍රාහ්මණයමහ. මම පොක්වරසාති බමුණුගේ ශිෂ්‍යයෙමි. මේ මණෙවු කාරුක්ඛ බමුණුගුගේ ශිෂ්‍යයෙක.

ත්‍රිවේද පාරගත බමුණන් විසින් යමක් අතී වාඤ්ජන විසින් පැවැසිණි ද, එහි ලා (එහැම දුන නිෂ්ඨාගත වූ) කෙවලි වමහ. පදශස්ත්‍ර හදරන්තමහ, ව්‍යාකරණ හදරන්තමහ. ජල්පයෙහි ලා ස්වීය ආවායඝීයන් වැනියමහ.

ගොතමයන් වහන්ස, ඒ අප අතර ජාතිවාදයෙහි ලා විවාදයෙක් ඇත. භාරද්වාජ මාණවක ‘ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ’යයි කියයි. මම ව්‍යාති ‘කම්යෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ’යයි කියමි, පසැස් ඇත්තව, (තෙල විවාදය) මෙසේ දනුමැනැවැ.

ඒ අපි දෙදෙනමෝ උතුන් හඟවන්නට නො හැක්කමහ. ලෝවැසි දෙවියෝ බද්දිලි වූවාහු වෙත එළඹ පරිපූණි වන්දුමණධ්‍රැය වදනා සෙයින් මෙසේ ගොතමයන් වහන්සේ පසසමින් නමදිත් ද, මෙසේ විශ්‍රැත වූ ලෝකයෙහි පහළ ඇසක් වැනි වූ හඟවත් සමබුද්ධ ගොතමයන් වහන්සේ පුළුවස්නට අඩු අපි පුළුවසුමහ :

ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ ද, නොභොත් කම්යෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ ද? යි බ්‍රාහ්මණ චිනිශ්වය යමි පරිදි දනුමෝ ද, එපරිදි, නො දන්නා අපට වදළ මැනැවි.

(‘වාසෙට්ඨයෙනි’යි බුදුහු ඇමැතුසේක.) මම ඒ තොපට ප්‍රාණයන්ගේ ජාති විභාගය (ජාතිවිස්තරය) ඇති සැටි අනුපුරී කොට විවරණ කරමි. ජාතීහු අනන්‍යාන්‍යයහ. (නානාප්‍රකාරයහ).

(‘අපි තෘණයමහ’ ‘අපි වෘක්ෂයමහ’යි) යම් තෘණ වෘක්ෂ කෙනෙක් වෙත වෙත නො දැනිත් ද, ඒ තෘණ වෘක්ෂයනුද දනුව. උන්ගේ ජාතිමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

ඉන් මතු (උපාදින්නකයන් කෙරෙහි) කුරුකුහුඹුවන් තෙක් පඤ්චත්‍රුසු පළභැටියනුද දනුව. උන්ගේ ජාතිමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

(ලෙහෙතැන් ආදි, කුඩාසතුනුද (බළලන් ආදි) මහසතුනුද මෙසේ වතුෂ්පදජාතීනුද දනුව. උන්ගේ ජාතිමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

දික් පිටු ඇති උරින් යන විෂධරයනුද දනුව. උන්ගේ ජාතිමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

ඉක්බිති දියෙහි උපන් ජලය ගෝවර කොට ඇති මසුනුද දනුව. උන්ගේ ජාතිමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

ඉක්බිති පියාපත් යන කොට ඇති අභසැ ඇවිද්‍යා ලිඛිතනුද දනුව. උන්ගේ ජාතිමය ලිඛිත ඇත. (කවර හෙයින් යත්:) ජාතීහු නානාප්‍රකාරයහ.

යම් පරිදි තෙල ජාතියෙහි වෙත වෙත ජාතිමය ලිඛිත ඇත්ද, එපරිදි මිනිසුන් කෙරෙහි වෙත වෙත ජාතිමය ලිඛිත නැත.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

න කෙසෙති න සිසෙති න කණ්ණෙති න අකඛ්ඨි,
න මුඛෙන න නාසාය න ඕට්ඨෙති හමුති වා.

න ගිවාය න අංගෙති න උදරෙන න පිට්ඨියා
න සොණ්ණියා න උරසා න සමධායෙ න මෙට්ඨෙන.

න හතේති න පාදෙති නාඛ්‍යුලිති නබෙති වා,
න ජඛ්‍යාති න උෆාරුති න වණ්ණෙන සරෙන වා
ලිඛං ජාතිමයං තෙව යථා අඤ්ඤාසු ජාතිසු.

පච්චතතං ව සරීරෙසු මනුස්සෙසෙතං න විජ්ජති
වොකාරඤ්ච මනුස්සෙසු සමඤ්ඤාය පට්ඨිවිඨිති.

යො හි කොච්චි මනුස්සෙසු ගොරකං උපජිවති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති කය්‍යකො සො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුස්සෙසු පුට්ඨිපෙපන ජිවති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති සිප්පිකො සො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුස්සෙසු වොහාරං උපජිවති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති වාණිජො සො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුස්සෙසු පරපෙස්සෙත ජිවති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති පෙක්ඛිකො සො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුස්සෙසු අදින්නං උපජිවති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති වොරෙ ඵසො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුස්සෙසු ඉක්කන්ථං උපජිවති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති යොධාජිවො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුස්සෙසු පොරොතිවේවන ජිවති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති යාජකො සො න බ්‍රාහ්මණො.

යො හි කොච්චි මනුස්සෙසු ගාමං රට්ඨඤ්ච භුඤ්ජති
ඵලං වාසෙට්ඨ ජානාති රජා ඵසො න බ්‍රාහ්මණො.

න වාහං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රුමි යොතිජං මිත්තිසමාචං
කොවාදි නාමි සො හොති සචෙ හොති සක්ඤ්චනො
අක්ඤ්චනං අනාදානං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

සබ්බසඤ්ඤාජනං ඡෙත්ති යො වෙ න පරිත්තංති
සමායාතිහං විසඤ්ඤාතං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

ඡෙත්ති නන්දිං වරතඤ්ච සතුතං සහසුක්කමං
උක්ඛිත්තපට්ඨිකං බ්‍රුමිං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

(ලිඛිතභෙදයෙන්) කේශයෙන් නැත, හිසින් නැත, කනින් නැත, ඇසින් නැත, මුඛින් නැත, නැහැයෙන් නැත, කොළින් නැත, බැලීනුද නැත.

ශ්‍රීවායෙන් නැත, අංශයෙන් නැත, උදරයෙන් නැත, පිටින් නැත, ශ්‍රොණියෙන් නැත, උරයෙන් නැත, සම්බාධයෙහි නැත, මෙට්ඨනයෙහි නැත.

අතින් නැත, පයින් නැත, ඇඟිල්ලෙන් නැත, නියෙන් නැත, දහින් නැත, කලවෙයින් නැත, පැහැයෙන් නැත, ස්වරයෙන් අනාජායින්හි සෙයින් ජාතිමය ලිඛිත නැත මැයි.

(බ්‍රාහ්මණාදී භෙදවත්) මිනිස් සිරුරුහි වෙන වෙන තෙල (ජාතිමය ලිඛිතය) නො පැහැත්. මිනිසුන් කෙරෙහි නානාත්වය ද ව්‍යවහාරමාත්‍රයෙන් කියනු ලැබේ.

මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් කෘෂිකම්මයෙන් දීවි රක්තේ ද, වාසෙට්ඨයෙනි, මෙසේ, හේ "ගොවියෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් නොයෙක් ශිල්පයෙන් දීවි රක්තේ ද, මෙසෙයින් හේ "ශිල්පියෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් වෙණෙදහමින් දීවි රක්තේ ද, මෙසෙයින් හේ වෙළෙඳෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් පරතට මෙහෙ කිරීමෙන් දීවි රක්තේ ද මෙසෙයින් හේ "මෙහෙකරුවෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් අයිනාදැනින් දීවි රක්තේ ද, මෙසෙයින් හේ "සොරෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් ආයුධයෙන් දීවි රක්තේ ද, මෙසෙයින් හේ "යොධාර්ථීයෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් පෙරෙව්කමින් දීවි රක්තේ ද, මෙසෙයින් හේ "යාජකයෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

වාසෙට්ඨයෙනි, මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසිවෙක් ගමක් රටක් පරිභෝග කෙරේ ද, මෙසෙයින් හේ "රජෙක, බමුණු නො වේ" යයි දනුව.

මම යොතිජමාතෘසම්භව මාත්‍රයෙන් 'බමුණු' යයි නො කියමි. ඉදින් හේ (රාහාදි) පලිබෝධ සහිත වේ නම් 'හො වාදී' නම් වෙයි. (රාහාදි පලිබෝධ නැති ආදා නැති (ග්‍රහණ හැරවි) ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ' යයි මම කියමි.

යමෙක් ඒකාන්තයෙන් සියලු සංයෝජනයන් සිදු කෘෂ්ණා නො කෙරේ ද, (රාහාදි) සභිගයන් ඉක්ම ගිය (සතර යෝනියෙන් හා සියලු කෙලෙසුන් කෙරෙහි) වෙන් වූ ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ' යයි මම කියමි.

(බද්ධවෙර සභිඛාත) බහන ද (කෘෂ්ණා සභිඛාත) වරපට ද (දෘෂ්ටිපර්ශ්‍යත්පාත සභිඛාත) පාශය ද (දෘෂ්ටානුශාස සභිඛාත) ගණ්ඨිය ද සිදු නභා හළ (අවිද්‍යා සභිඛාත) අගුළු ඇති, වතුස්සත්‍යය අවබෝධ කළ ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ' යයි මම කියමි.

අකෙකාසං වධ්වක්ඛස්සව අදුට්ඨා යො තිතික්ඛති
ඛන්තිබලං බලාභීතං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

අකෙකාධනං වතචන්තං සිලචන්තං අනුස්සදං
දන්තං අන්තිමසාරීරං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

වාරි පොක්ඛරපතෙතච ආරග්ගෙරිච සාසපො
යො න ලිප්පති¹ කාමේසු තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

යො දුක්ඛස්ස පජානාති ඉධෙව ඛන්තිතතො
පන්තහාරං විසංසුත්තං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

ගම්හිරපඤ්ඤං මේධාචිං මිත්තාමිත්තස්ස කොච්ඡදං
උත්තමත්ථමිත්තපත්තං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

අසංසට්ඨං ගහට්ඨති අනාගාරෙහි වුහසං
අනොක්ඛසාරිං අපිට්ඨං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

තිරියාද දණ්ඩං භුතෙසු තසෙසු ථාවරෙසු ච
යො න හන්ති න භාතෙති තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

අචිරුඤ්ඤං චිරුඤ්ඤෙසු අත්තදණ්ඩෙසු තිබ්බුතං
සාදුතෙසු අනාදුතං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

යස්ස රුගො ච දෙගො ච මානො මතෙඛා ච ඔහිතො
සාසපොරිච ආරග්ගා තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

අකක්ඛසං විඤ්ඤපතීං² ගිරං සච්චං උද්දිගෙ
යාය නාභිසජ්ජේ කිඤ්චි තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

යො ච දිසං ච රස්සං වා අණ්ණං උලං සුභාසුභං
ලොකෙ අදිත්තං නාදිගති³ තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

ආසා යස්ස න විජ්ජන්ති අග්ගිං ලොකෙ පරමිති ච
තිරුසයං⁴ විසංසුත්තං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

යස්සාලයා නවිජ්ජන්ති අඤ්ඤාය අකථංකපි⁵.
අමතොගධං අනුපත්තං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

යොධ පුඤ්ඤස්සව පාපස්සව උභොසඛිතං උපච්චිතා
අසොකං විරජං සුඤ්ඤං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

චන්ද්‍රච විමලං සුඤ්ඤං විප්පසන්නමනාවිලං
නන්දිතචපරික්ඛණං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

1. ලිප්පති - සිඬු, මජ්ඣං, සෘ.

3. නාභිසජ්ජේ - මජ්ඣං, සෘ.

5. තිරුසයං - මජ්ඣං, සෘ.

2. විඤ්ඤපතීං - සිඬු, මජ්ඣං, සෘ.

4. නාදෙති - මජ්ඣං, සෘ.

6. අකත්ඛකපි - සිඬු.

යමෙක් අදුෂ්ට වැ අන්‍යෝය හා වධ බන්ධ සෙවේ ද, කෘන්තිබල ඇති කෘන්ති සම්බන්ධ බල ඇති ඇති, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

ත්‍රෝධ රහිත වූ වූතාභිත ඇති වූතාභිතවූත ඇති, සිල්වත් වූ ගුණවත් වූ (රාගාදී) උත්සද නැති, දන්ත වූ අන්තිමයර්ථධර වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

පොකුරුපත හුන් දිය සෙයින් හිදි අග හුන් හබ සෙයින් යමෙක් කාමයෙහි නො ලැගේ ද, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් දූෂය දන්නේ ද, මෙ අත්බැව් මැ තමා ගේ දූෂකෂය දන්නේ ද, බහා තැවූ කෙලෙස් බර ඇති, සියලු කෙලෙසුන් කෙරෙන් විසංයුක්ත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

ගැඹුරු අරමුණෙහි පැවැති පැන ඇති ප්‍රකෘති ප්‍රභේදයන් ප්‍රභේදවත් වූ මාභාමාභි පිළිබඳ කෝවිදයකු වූ උත්තමාථී සම්බන්ධ අර්හත්වයට පැමිණි ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

ගෙවැසියන් හා ද අනගාරිකයන් හා ද 'යි දෙපස හා නො හැඟුණු පඤ්චකාමගුණයෙහි නො ඇලුණු අල්පෙච්ඡ වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

භූත තස ථාවර සත්ත්වයන් කෙරෙහි දුඛිවම් බහා තබා යමෙක් භිංසා නො කෙරේ ද, සාතන නො කෙරේ ද, මම ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

දුඛිගත් චෛරීන් කෙරෙහි අවිරුද්ධ වූ (ක්ලේශනිවාරණයෙන්) නිවූණු උපාදාන සහිතයන් කෙරෙහි අනුපාදාන වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යම්කිසිගේ රාගද්වේෂමාන හා මුක්කය ද හිදි අභිත් ගිලිහුණු අබැටක් සෙයින් බහා තැබීණි ද ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යම් වචනයෙකින් කිසිවකුත් නො සටා ද, කැකුළු නො වූ පෙහෙසුන් නො වූ එ බඳු සත්‍ය වචන බෙණේ නම් මම ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් ලෝකයෙහි වැටෙන දීඨි වූ ත් හුසව් වූ ත් සියුම් වූ ත් දළ වූ ත් ගුහාගුහ අධිනාදන් නො ගනී ද, මම ඔහු 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක්හට මෙලොවහි දු පරලොවහි දු ආශාවෝ නැද්ද, තෘෂ්ණා රහිත වූ එහෙයින් මැ විසංයුක්ත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක්හට තෘෂ්ණාලයයෝ නැද්ද, දනීම භේතු කොට කර්මකරා සම්බන්ධ සැක නැද්ද, අමා තුළට පැමිණි ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

මෙලොවැ යමෙක් සුණාපාප සම්බන්ධ උභය සම්භය ඉක්ම ගියේ වේ ද, ශෝක රහිත වූ රජස් රහිත වූ ගුද්ධ වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

විමල පරිශුද්ධ වන්දුමණ්ඩලය සෙයින් විප්‍රසන්න වූ (රාගාදීන්) අනාවිල වූ කෂය කළ තෘෂ්ණාව හා හවය ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යො ඉමං පට්ටපථං දුක්ඛං සංසාරං මොහමච්චයා
තිණේණ පාරගතො ක්‍රියාසි අනෙජො අකථබ්බපී
අනුපාදය තිබ්බුතො තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණො.

යොධි කාමේ පහතොන අනාගාරෙ පරිබ්බජේ
කාමහවපරික්ඛිණං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණො.

යොධි තණ්හං පහතොන අනාගාරෙ පරිබ්බජේ
තණ්හා හවපරික්ඛිණං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණො.

හිනා මානුසකං යොගං දිබ්බං යොගං උපච්චයා
සබ්බයොගච්ඡයනං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණො.

හිනා රතිඤ්ච අරතියං සිතීභුතං නිරුපධිං
සබ්බාලොකාහිභුං චිරං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණො.

වුතියං යො වෙදි සත්තානං උපපතතිඤ්ච සබ්බයො
අසත්තං සුගතං බුද්ධං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණො.

යස්ස ගතියං න ජානන්ති දෙවා ගතිබ්බමානුසා
බ්බිණාසවං අරගන්තං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණො.

යස්ස පුරෙ ච පච්ඡා ච මජ්ඣෙ ච නත්ති කිඤ්චනං
අකිඤ්චනං අනාද්‍යං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණො.

උසහං පචිරං චිරං මහෙසිං විජ්ඣාමිනං
අනෙජං නසාතකං බුද්ධං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණො.

පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදි සඤ්ඤාපායඤ්ච පස්සති
අපො ජාතිකයං පතොනං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණො.

සමඤ්ඤා¹ හෙසා ලොකස්මිං නාමගොතනං පකපටිතං
සමුච්චා² සමුදයනං තත්ථ තත්ථ පකපටිතං.

දිඝරත්තමනුසංගතං දිට්ඨිගතමජානනං
අජානන්තා³ නො පබ්බැවන්ති⁴ ජාතියා හොති බ්‍රාහ්මණො.

න ජච්චා බ්‍රාහ්මණො⁴ හොති න ජච්චා හොති අබ්‍රාහ්මණො⁵
කම්මනා බ්‍රාහ්මණො⁴ හොති කම්මනා හොති අබ්‍රාහ්මණො⁵

කස්සකො කම්මනා හොති සිප්පිකො හොති කම්මනා
වාණිජො කම්මනා හොති පෙස්සිකො හොති කම්මනා.

වොරෙපි කම්මනා හොති යොධාච්චොපි කම්මනා
යාජකො කම්මනා හොති රුජාපි හොති කම්මනා.

1. සමුච්චා - සිමු.

3. පබ්බැවන්ති - මජ්ඣං.

5. බ්‍රාහ්මණො - සසා.

2. ජානන්තා - සිමු.

4. වසලො - සසා.

යමෙක් විසංවාදකාන්තියෙන් පලිපථ වූ දුග්ධි වූ සංසරණයට කාරණ වූ මෝහය ඉක්ම සිටියේ වේ ද, චතුරෝසය කරණය කෙළේ නිව්‍රාණ පාරයට ගියේ ධ්‍යාන කරනුයේ නිෂ්කාණ්ණ වූයේ වීමකි නැතිමයේ උපාදාන වශයෙන් නො ගෙන පිරිනිව්‍යේ වේ ද, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් මෙලොවැ කාම හැර පියා ගිහිගෙයින් නික්මියේ පැවිද්දට පැමිණෙන්නේ වේද, කාය කළ කාම හා භව ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ' යයි කියමි.

යමෙක් මෙලොවැ කාණ්ණාව පියා ගිහිගෙයින් නික්මියේ පැවිද්දට පැමිණෙන්නේ වේ ද, කාය කළ කාණ්ණා හා භව ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

මානුසක පස්කම්මඥය යෝගය පියා දිවා පඤ්චකාමඥය යෝගය ඉක්ම ගියේ වේ ද, මෙසේ සථියොග විසංයුක්ත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

පඤ්චකාමඥය රතිය හා කුසලභාවනායෙහි අරතිය පියා ශීතීභූත වූ උපධි රහිත වූ සියලු ලොව මැඩසිටුනා වැඩු වැර ඇති ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුත්තිය දත්තේ වේ ද, සථිප්‍රකාරයෙන් උප්පත්තිය ද දත්තේ වේ ද, නො ලැබුණු මනා ගති ඇති, සිව්සස් දත් ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

දෙවියන් හා ගත්ධර්මිකුණායෝ යමක්හුගේ නිෂ්පත්තිය නො දනිත් ද, කෂිණාසුච වූ අර්හත් වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

අතීතයෙහිත් අනාගතයෙහිත් ප්‍රකූෂ්ටත්පත්තයෙහිත් යමක්හුගේ කිඤ්චනාධා කෙලෙස් නැද්ද, කිඤ්චන රහිත වූ (කෙලෙස් වීසින්) ආදාන රහිත වූ ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ප්‍රචර වූ වැඩු වැර ඇති, මහර්මී වූ දුක්ඛ සඳිග්‍රාම ඇති නිෂ්කාණ්ණ වූ සොධා හළ කෙලෙස් ඇති සිව්සස් දත් ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

යමෙක් සුචිනිවාසය දත්තේ ද සචරිතාසය දෙකත් දත්තේ ද, ඉක්කිති ජාතිකයට පැමිණියේ වේ ද, ඔහු මම 'බ්‍රාහ්මණ'යයි කියමි.

(නැසහලේනැ ආදීන් වීසින්) කරනලද නාමගෝත්‍රයෙක් ඇද්ද ලෝකයෙහි තෙල වාචහාර මාත්‍රයෙකි. දීඝිරාත්‍රයෙහි අනුගය වශයෙන් බැස සිටි දාණ්ඩගතය නො දත් නෑයන් වීසින් ඒ ඒ තත්ති (ජාත කාලයෙහි) කරනලද (නාමගෝත්‍රය) සමනුඤ්ඤයෙන් පහළ වූයෙකි. එය නො දත්තාහු 'ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණයහ'යි කියත්.

ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ නො වෙයි, ජාතියෙන් අබ්‍රාහ්මණත් නො වෙයි, කම්මයෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙයි, කම්මයෙන් අබ්‍රාහ්මණත් වෙයි.

(කෂිකම්පාදිය නිපයන වෙතනා) කම්මයෙන් කම්ක වෙයි, කම්මයෙන් ශිල්පික වෙයි, කම්මයෙන් වාණිජ වෙයි, කම්මයෙන් ප්‍රේෂාක වෙයි.

කම්මයෙන් වොර වෙයි, කම්මයෙන් යොධාර්ථ ව ද වෙයි, කම්මයෙන් යාජක (යාග කරනු) වෙයි, කම්මයෙන් රජත් වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

එවිමේතං යථාභූතං කම්මං පසාදනං පණ්ණාසං,
පට්ඨවසංඝාතාදදසා කම්මවිපාකකොවිදා.

කම්මනා වත්තති ලොකො කම්මනා වත්තති පජා,
කම්මතිබ්බතා සත්තා රථස්සාඤ්ච යාගතො.

තපෙන බ්‍රහ්මචරියෙන සංගමෙන දමෙන ච
එතෙන බ්‍රාහ්මණො හොති එතං බ්‍රාහ්මණස්සුත්තමං.

කීඨි විජ්ජාති සම්පන්නො සන්නො ඩිණපුනබ්බවො,
එවං වාසෙට්ඨ ජානාති බ්‍රහ්මා සකෙකා විජානතනති.

එවං වුත්තෙත වාසෙට්ඨභාරදාජා මණ්ඩා හගවන්තං එතදවොවුං:
අභික්කන්තං හො ගොතමි, අභික්කන්තං හො ගොතමි, සෙය්‍යථාපි
හො ගොතමි, තික්කජ්ජිතං වා උක්කජ්ජෙය්‍ය, පට්ඨජ්ජන්තං වා විචරෙය්‍ය
මුලාස්ස වා මග්ගං ආවිසෙය්‍යා. අකිකාරේ වා තෙලපජේජාතං
බාරෙය්‍ය වක්ඛුමන්තො රූපාති දක්ඛිනති'ති. එවිමේවං හොතා
ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එතෙ මයං හවන්තං
ගොතමං සරණං ගච්ජාම ධම්මස්ස භික්ඛුසංඝස්ස. උපාසකො නො
හමං ගොතමො බාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතෙති.

වාසෙට්ඨසුත්තං අට්ඨමං.

මෙසේ ප්‍රතිකාසයෙන් පසුව දක්නා කම්භිසාකඤ්ඤායෙහි කෝට්ඨි වූ පණ්ඩිතයෝ තෙල යථාගත කම්භිස දක්නාහ.

ලෝකය කම්මයෙන් වැටේ. ප්‍රජාව කම්මයෙන් වැටෙයි. යන රටයක් හුණේ අකුරග ඇණය සෙයින් සත්ත්වයෝ කම්ම නිබන්ධන කොට ඇත්තාහ.

ධුතාභග තපසිනුදු මෙමුද්‍රන වීරකියෙනුදු ගීලයෙනුදු ඉන්ද්‍රියදමනයෙනුදු මෙසේ මෙයින් බ්‍රාහ්මණ වේ. තෙල කම්ම උතුම් බ්‍රාහ්මණභාව ඵලවන ගුණ යි.

ත්‍රිවිද්‍යායෙන් සමෘද්ධ වූ සන්ත්‍රුත් කෙලෙස් ඇති ක්‍ෂය කළ පුනර්භවය ඇති යමෙක් වේද, ඔහු වාසෙව්ඨය, මෙසේ 'බ්‍රහ්මයහ'යි ද 'මත්‍රයහ'යි ද නුවණැතියන්ගේ බයින් දැනුව.

මෙසේ වදළ කල 'වාසෙව්ඨ'යැ 'භාරද්වාස්'යැ යන දෙමණෙවුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළේ : "හවස් ගොතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනැවැ ,හවස් ගොතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනැවැ. හවස් ගොතමයන් වහන්ස, යම් පරිදි යටිහුරු කළ බඳුනක් හෝ උඩුහුරු කරන්නේ වේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ වීචර කරන්නේ වේ ද, මංවුළාවුවක්හට හෝ මාභිය කියන්නේ වේ ද, "ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහ"යි අඳුරෙහි හෝ කෙල්පහනක් ධරන්නේ වේ ද, එපරිදි මැ හවස් ගොතමයන් වහන්සේ වියින් අනේකප්‍රකාරයෙන් දහම් දෙසිණ. තෙල අපි හවස් ගොතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද හි ක්‍රියාසම්පාදන ද සරණ යමහ. හවස් ගොතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට අප ප්‍රාණොපෙත සරණ ගිය උපාසකයන් කොට ධරත්වා.

අට වැනි වාසෙව්ඨසූත්‍ර යි.

2. 5. 9

සුභසුඛය

එවිං මේ සුභය: එකං සමයං ගතවි: සාවජීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ තෙන ඛො පන සමයෙන සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුතො: සාවජීයං පටිවසති අඤ්ඤාතරස්ස ගහපතියා නිවේසනෙ කෙනවිදෙව කරණීයෙන. අථ ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුතො: යස්ස ගහපතියා නිවේසනෙ පටිවසති, තං ගහපතීං එතදවොච: සුභං මෙතං ගහපති, අවිචිතො: සාවජී අරහතොති'ති. කනනු ඛට්ඨ් සමණං වා, බ්‍රාහ්මණං වා පසිරුපාසෙය්‍යාමා'ති?

අයං භනෙත, ගතවි: සාවජීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමේ. තං භනෙත, ගතවිතො: පසිරුපාසෙය්‍ය'ති.

අථ ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුතො: තස්ස ගහපතියා පටිඤ්ඤාතො යෙන ගතවි: තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතී: ගතවිතො සද්ධිං සමමාදි, සමමාදතීයං කථං සාරණීයං විතීසාරෙතී: එකමන්තං නිසිදි එකමන්තං නිසිතො: ඛො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුතො: ගතවිතො: එතදවොච:

බ්‍රාහ්මණ: හො ගොතමි, එවමිහංසු: ගතවෙතී: ආරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලං, න පබ්බජිතො ආරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසල'නති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාහාති?

විහරුථ්වාදෙ ඛො අහමෙත්ථ මාණව, නාහමෙත්ථ එකංගවාදෙ, ගිහිස්ස වාහං මාණව, පබ්බජිතස්ස වා මිච්ඡාපටිපත්තීං න වණෙණමි. ගිහි වා හි මාණව, පබ්බජිතො වා මිච්ඡාපටිපන්නො මිච්ඡාපටිපන්නාධිකරණහෙතු හ ආරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලං. ගිහිස්ස වාහං මාණව, පබ්බජිතස්ස වා සමමාපටිපත්තීං වණෙණමි. ගිහි වා හි මාණව, පබ්බජිතො වා සමමාපටිපන්නො සමමාපටිපන්නාධිකරණහෙතු ආරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසල'නති.

බ්‍රාහ්මණ: හො ගොතම, එවමිහංසු : 'මහට්ඨමිදං¹ මහාකිච්චං මහාධිකරණං මහාසමාරම්භං හරුචාසකමමට්ඨානං මහපථලං හොති අප්පට්ඨමිදං අප්පකිච්චං අප්පාධිකරණං අප්පසමාරම්භං පබ්බජ්‍යා-කමමට්ඨානං අප්පථලං හොති'ති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාහාති?

1. මහට්ඨං - සත්‍ය

2. 5. 9

සුභ සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි අප බුදුහු සැවැත්තුවර නිසා ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙති. එසමයෙහි තෝදෙයා ඛමුණුහුගේ පුත් සුභ මණෙටු කිසි කටයුත්තෙකින් සැවැත්තුවර එක්තරා ගෘහපතියක්හුගේ නිවෙස්නෙහි වෙසෙයි. එසඳ තෝදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණව යම් ගැහැවියක්හු ගේ නිවෙස්නෙහි වෙසේ ද, එ ගැහැවිහට තෙල කී : “ගැහැවියෙනි, සැවැත්තුවර රහතුන්ගෙන් වෙන් නො වේ” යන තෙල බස මා විසින් අසන ලද. අද කවර නම් මහණකු හෝ ඛමුණකු හෝ පරියප්පාසන කරමෝ ද?”යි.

“සොමීනි, මේ හඟවත්තු සැවැත්තුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිඬුසිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙති. සොමීනි, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පරියප්පාසන කරව”යි.

එසඳ තෝදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණව ඒ ගැහැවිහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණි. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භා සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු කාලාන්තර යෙහි සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හින. එකත්පස් වැ හුන් තෝදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ :

“හවත් ගෞතමයෙනි, ඛමුණෝ මෙසේ කීහු : ගෘහස්ථ තෙමේ අනාවද්‍ය න්‍යාය (කාරණ) ධර්මය පුරන්තෝ වෙයි, ප්‍රච්චිත තෙමේ අනාවද්‍ය න්‍යායධර්මය පුරන්තෝ නො වේ” යයි. මෙහි ලා හවත් ගෞතමයෝ කුමක් කියත් ද? යි.

මාණවකය, මම මෙහි දී විහජ්ජවාදයෙහි. මම මෙහි දී ඒකාන්තවාද නො වෙමි. මාණවකය, මම ගිහියක්හුගේ වෙවයි, පැවිද්දක්හුගේ වෙවයි, මිට්ඨාප්‍රතිපත් නො වනමි. මාණවකය, ගිහියෙක් වෙවයි පැවිද්දෙක් වෙවයි, වරදවා පිළිපත්තෝ වරදවා පිළිපැදීම හේතු කොට ගෙන අනාවද්‍ය වූ කාරණ ධර්මය සපයන්නෝ නො වේ. මාණවකය, මම ගිහියකුගේ වෙවයි, පැවිද්දකුගේ වෙවයි, මනා පිළිවෙත වනමි. මාණවකය, ගිහියෙක් වෙවයි පැවිද්දෙක් වෙවයි මොනොවට පිළිපත්තෝ මොනොවට පිළිපැදීම හේතුවෙන් අනාවද්‍ය වූ න්‍යායධර්මය සපයන්නෝ වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඛමුණෝ මෙසේ කීහු : “බොහෝ වූ (මෙහෙකරුවන් විසින් හෝ උවරණ විසින්) අථී ඇති මහත් වූ නාමග්‍රහණාදි කිස ඇති මහත් වූ අධිකාර ඇති මහත් වූ (පිඩා සධ්‍ධාන) සමාරම්භ ඇති මේ ගෘහාවාස කම්මය මහත්ඵල වෙයි. අල්පාරී වූ අල්පකෘත්‍ය වූ අල්පාධිකාර ඇති අල්ප සමාරම්භ ඇති මේ ප්‍රච්ඡාදකම්මය අල්පඵල වේ ය කියා යි. මෙහි ලා හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කුමක් වදනාසේක් ද?

ඵතාපි ඛො අහං මාණව, විහරස්වාදො, නාහමෙත්ථ ඵකංසවාදො අපි මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාඛිකරණං මහාසමාරමං විපජ්ජමානං අපථලං හොති. අපි මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාඛිකරණං මහාසමාරමං සම්පජ්ජමානං මහපථලං හොති. අපි මාණව, කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපකිච්චං අපාඛිකරණං අපසමාරමං විපජ්ජමානං අපථලං හොති. අපි මාණව, කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපකිච්චං අපාඛිකරණං අපසමාරමං සම්පජ්ජමානං මහපථලං හොති.

කතමඤ්ච¹ මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාඛිකරණං මහාසමාරමං විපජ්ජමානං අපථලං හොති: කසි ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාඛිකරණං මහාසමාරමං විපජ්ජමානං අපථලං හොති.

කතමඤ්ච මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාඛිකරණං මහාසමාරමං සම්පජ්ජමානං මහපථලං හොති: කසිගෙව ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාඛිකරණං මහාසමාරමං සම්පජ්ජමානං මහපථලං හොති.

කතමඤ්ච මාණව, කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපකිච්චං අපාඛිකරණං අපසමාරමං විපජ්ජමානං අපථලං හොති: වණ්ණිත්ථා ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපකිච්චං අපාඛිකරණං අපසමාරමං විපජ්ජමානං අපථලං හොති.

කතමඤ්ච මාණව, කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපකිච්චං අපාඛිකරණං අපසමාරමං සම්පජ්ජමානං මහපථලං හොති: වණ්ණිත්ථාගෙව ඛො මාණව, කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපකිච්චං අපාඛිකරණං අපසමාරමං සම්පජ්ජමානං මහපථලං හොති.

සෙය්‍යථාපි මාණව, කසි කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාඛිකරණං මහාසමාරමං විපජ්ජමානං අපථලං හොති. ඵවමෙව ඛො මාණව, සරුවාසකම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාඛිකරණං මහාසමාරමං විපජ්ජමානං අපථලං හොති.

සෙය්‍යථාපි මාණව, කසිගෙව කම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාඛිකරණං මහාසමාරමං සම්පජ්ජමානං මහපථලං හොති. ඵවමෙව ඛො මාණව, සරුවාසකම්මට්ඨානං මහට්ඨං මහාකිච්චං මහාඛිකරණං මහාසමාරමං සම්පජ්ජමානං මහපථලං හොති.

1. කතමං - ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මාණවකය, මම මෙහි දු විහර්ජවාදයෙහි. මම මෙහි ඵකාන්තවාද නො වෙමි. මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකාර ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයෙක් වනසට යන්නේ අල්පර්ල වේ ද, ඵබ්දු කම්මාන්තයෙක් ඇත. මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකාර ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයෙක් සම්පාදන කරනුලබනුයේ මහත්ර්ල වේ ද, ඵබ්දු කම්මාන්තයෙක් ද ඇත. මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්ප කෘතය වූ අල්පාධිකාර ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයෙක් වැනසෙනුයේ අල්පර්ල වේ ද, ඵබ්දු කම්මාන්තයෙක් ද ඇත. මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘතය වූ අල්පාධිකාර ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කම්මාන්තයෙක් සපයනුලබන්නේ මහත්ර්ල වේ ද, ඵබ්දු කම්මාන්තයෙක් ද ඇත.

මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයෙක් වනසට යන්නේ අල්පර්ල වේ ද යත් : මාණවකය, කෘෂිකම්මාන්තය මහාර්ථ වූයේ මහාකෘතය වූයේ මහාධිකරණ ඇත්තේ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ වනසට යන්නේ අල්පර්ල වෙයි.

මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයෙක් සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ර්ල වේ ද යත් : මාණවකය, කෘෂිකම්මාන්තය මෑ මහාරී වූයේ මහාකෘතය වූයේ මහාධිකරණ ඇත්තේ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ර්ල වෙයි.

මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘතය වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයෙක් වනසට යනුයේ අල්පර්ල වේ ද යත් : මාණවකය, වේණෙදහම් කම්මාන්තය අල්පාරී වූයේ අල්පකෘතය වූයේ අල්පාධිකරණ ඇතියේ අල්පසමාරම්භ ඇතියේ වනසට යන්නේ අල්පර්ල වෙයි.

මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘතය වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති කවර නම් කම්මාන්තයෙක් සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ර්ල වේ ද යත් : මාණවකය, වේණෙදහම් කම්මාන්තය මෑ අල්පාරී වූයේ අල්පකෘතය වූයේ අල්පාධිකරණ ඇතියේ අල්ප සමාරම්භ ඇතියේ සමෘද්ධ වන්නේ මහත්ර්ල වෙයි.

මාණවකය, යම්යේ මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කෘෂිකම්මාන්තය වැනැසෙනුයේ අල්පර්ල වේ ද, ඵසෙයින් මෑ මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති ගෘහවාසකම්මය වැනැසෙනුයේ අල්පර්ල වෙයි.

මාණවකය, යම්යේ මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති කෘෂිකම්මය මෑ සමෘද්ධ වනුයේ මහත්ර්ල වේ ද, ඵසෙයින් මෑ මාණවකය, මහාරී වූ මහාකෘතය වූ මහාධිකරණ ඇති මහාසමාරම්භ ඇති ගෘහවාසකම්මය සමෘද්ධ වන්නේ මහත්ර්ල වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සෙය්‍යථාපි මාණව, වණ්ණිජ්ජා කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපට්ඨං අපාඨකරණං අපට්ඨං අපට්ඨං විපජ්ජමානං අපට්ඨං හොති. එවමෙව ඛො මාණව, පබ්බජ්ජා කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපට්ඨං අපාඨකරණං අපට්ඨං අපට්ඨං විපජ්ජමානං අපට්ඨං හොති.

සෙය්‍යථාපි මාණව, වණ්ණිජ්ජායෙව කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපට්ඨං අපාඨකරණං අපට්ඨං අපට්ඨං අපට්ඨං විපජ්ජමානං අපට්ඨං හොති. එවමෙව ඛො මාණව, පබ්බජ්ජා කම්මට්ඨානං අපට්ඨං අපට්ඨං අපාඨකරණං අපට්ඨං අපට්ඨං අපට්ඨං විපජ්ජමානං අපට්ඨං හොති.

බ්‍රාහ්මණා හො ගොතම, පඤ්ච ධර්මෙ පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනායාති.

යෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණා පඤ්ච ධර්මෙ පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. තථෙ තෙ අගරු, සාධු තෙ පඤ්ච ධර්මෙ ඉමස්මිං පරිසරිං භාසස්සති.

න ඛො මෙ හො ගොතම, ගරු, යත්තස්ස භවතො වා නිසිත්තා භවත්තරුපා වාති.

තෙහ භි මාණව, භාසස්සති.

සච්චං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා පඨමං ධර්මං පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. තපං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා දුතියං ධර්මං පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. ත්‍රිතියං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා තතියං ධර්මං පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. චතුර්තියං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා චතුර්තියං ධර්මං පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. වාගං ඛො හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා පඤ්චමං ධර්මං පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. බ්‍රාහ්මණා හො ගොතම, ඉමෙ පඤ්ච ධර්මෙ පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනායාති. ඉධ භවං ගොතමො කිමාහාති?

කිං පන මාණව, අපි කොච්ඡි බ්‍රාහ්මණානං එකබ්‍රාහ්මණොපි යො එවමාහ : ‘අහං ඉමෙසං පඤ්ඤානං ධර්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා විපාකං පච්චෙදෙමි’ති?

තො භිදං හො ගොතම.

කිං පන මාණව, අපි කොච්ඡි බ්‍රාහ්මණානං එකාවරියොපි එකාවරිය පාවරියොපි යාවසන්තමා ආවරියමහස්සයා, යො එවමාහ : අහං ඉමෙසං පඤ්ඤානං ධර්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා විපාකං පච්චෙදෙමි’ති.

තො භිදං හො ගොතම.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මාණවකය, යම්සේ අල්පාරී වූ අල්පකෘත්‍යා වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති වෙණෙදහම් කම්සරානාය නස්තේ අල්පර්ල වේ ද, එසෙයින් මෑ මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘත්‍යා වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති ප්‍රවුර්ණාකම්ය නස්තේ අල්පර්ල වෙයි.

මාණවකය, යම්සේ අල්පාරී වූ අල්පකෘත්‍යා වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති වෙණෙදහම් කම්ය මෑ සමාද්ධ වතුයේ මහත්ර්ල වේ ද, එසෙයින් මෑ මාණවකය, අල්පාරී වූ අල්පකෘත්‍යා වූ අල්පාධිකරණ ඇති අල්පසමාරම්භ ඇති ප්‍රවුර්ණාකම්ය සමාද්ධ වතුයේ මහත්ර්ල වේ''යයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට පස්දහමක් පනවති'යි.

මාණවකය, යම් බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට පස්දහමක් පනවත් ද, ඉදින් තොපට නො බැරි වේ නම් එ පස්දහම් මේ පිරිස්සි කියව'යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් තැනෙක භවත්හු වෙත්වයි භවතුන් බදුහු වෙත්වයි හුන්නාහු ද, එහි මට බැරි නො වේ යයි.

එසේ වී නම් මාණවකය, කියව'යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට වාක්සත්‍යය පළවූ වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට තපස දෙවන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පින් කරනුවට කුසල් සපයනුවට බ්‍රහ්මචර්යාව තුන් වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට වේද හැදෑරීම සතර වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට ත්‍යාගය පස් වන කරුණ කොට පනවති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට මෙපස් දහවුන් පනවති. මෙහි ලා භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කුමක් වදාරනසේක් ද? යි.

කීම මාණවකය, බමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම මෙපස්දහවුන් තමා විසින් විශිෂ්ටඥා-යෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට විපාක ප්‍රකාශ කෙරෙමි'යි මෙසේ කියා නම් එ බදු කිසි එක ද බමුණෙක් ඇද්ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ නො වේ මෑ යි.

කීම මාණවකය, බමුණන් කෙරෙහි යමෙක් 'මම මේ පස්දහවුන් තමා විසින් විශිෂ්ට-ඥායෙන් දූත ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට විපාක ප්‍රකාශ කෙරෙමි'යි මෙසේ කියා නම් එ බදු කිසි එක ද ආචාර්යයෙක් එක ද ආචාර්ය්‍යාචාර්යයෙක් සත් වැනි ආචාර්යමහසුගය තෙක් ඇද්ද? යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ නො වේ මෑ යි.

කීං පන මාණව, යෙපි නෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මිත්තානං කත්තාඤ්ඤ මිත්තානං පචිත්තාඤ්ඤ, යෙහමිදං එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මිත්තපදං ගීතං පවුත්තං සමිතිතං තදනුභාගනති, තදනුභාගනති, භාසිතමනුභාගනති, වාචිතමනුචාවෙනති, සෙය්‍යපීදං: අට්ටකො වාමිකො වාමදෙවො වෙඤ්ඤාමිත්තො යමිතඤ්ඤ අබ්බිරයො භාරදාපො වාසෙවෙඤ්ඤා කඤ්ඤාපො භගු. තෙපි එවමාහංසු: මයං ඉමෙසං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති: විපාකං පචෙදෙමා'ති?

නො හිදං හො ගොතමි.

ඉති කීර මාණව, නත්ති කොච්ඡි බ්‍රාහ්මණානං එකබ්‍රාහ්මණොපි යො එවමාහ: අහං ඉමෙසං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති: විපාකං පචෙදෙමිති. නත්ති කොච්ඡි බ්‍රාහ්මණානං එකාවරියොපි එකාවරිය-පාවරියොපි යාවසත්තමා: අාවරියමහසුභා, යො එවමාහ: 'අහං ඉමෙසං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති: විපාකං පචෙදෙමි'ති. යෙපි නෙ බ්‍රාහ්මණානං පුබ්බකා ඉසයො මිත්තානං කත්තාඤ්ඤ මිත්තානං පචිත්තාඤ්ඤ, යෙහමිදං එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරුණං මිත්තපදං ගීතං පවුත්තං සමිතිතං තදනුභාගනති, තදනුභාගනති, භාසිතමනුභාගනති, වාචිතමනුචාවෙනති, සෙය්‍යපීදං: අට්ටකො වාමිකො වාමදෙවො වෙඤ්ඤාමිත්තො යමිතඤ්ඤ අබ්බිරයො භාරදාපො වාසෙවෙඤ්ඤා කඤ්ඤාපො භගු. තෙපි එවමාහංසු: මයං ඉමෙසං පඤ්චන්තං ධම්මානං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති: විපාකං පචෙදෙමා'ති.

නො හෙතං හො ගොතමි.

සෙය්‍යථාපි මාණව, අකිවෙණ්ඤ්ඤාපරමපරං සංඝත්තා: ¹ පුරිමොපි න පඤ්ඤා, මජ්ඣිමොපි න පඤ්ඤා, පච්චිමොපි න පඤ්ඤා. එවමෙව ඛො මාණව, අකිවෙණ්ඤ්ඤාපමං මිඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණානං භාසිතං සමපජ්ජති: පුරිමොපි න පඤ්ඤා, මජ්ඣිමොපි න පඤ්ඤා, පච්චිමොපි න පඤ්ඤාති.

එවං වුත්තෙ සුභො මාණවො නොදෙය්‍යපුත්තො භගවතා: අකිවෙණ්ඤ්ඤා පමෙත වුච්චමානො: කුපිනො: අනත්තමනො: භගවන්තංයෙව බුංසෙතො: භගවන්තංයෙව වමොතො: භගවන්තංයෙව වදමානො: 'සඤ්ඤා ගොතමො: පාපිනො: භවිස්සති'ති. භගවන්තං එතදවොච: බ්‍රාහ්මණා හො ගොතමි, පොකඤ්ඤා: භවිස්සන්ති: සුභගච්ඡිකො: එවමාහ: එවමෙව පච්චිමෙකො ² සමිතිබ්‍රාහ්මණා උත්තරිමනුභාගධම්මා: අරමරිය-ඤ්ඤාදකානවිසෙසං පච්චිකන්ති. තෙහමිදං භාසිතං සයංයෙව සමපජ්ජති, නාමිකංයෙව සමපජ්ජති, රිත්තකංයෙව සමපජ්ජති, කුච්ඡකං-යෙව සමපජ්ජති. කථං හි නාම මනුස්සකුතො: උත්තරිමනුභාගධම්මා: අරමරියඤ්ඤාදකානවිසෙසං ඤායන්ති වා දකන්ති ³ වා සච්ඡි වා කරිස්සන්ති. තෙනං ධානං විජ්ජති'ති.

1. සමානත්තා - සායා.

2. පච්චිමෙකෙවෙ - මජ්ඣං.

3. දකන්ති - මජ්ඣං. දකන්ති - සිද්ධි.

කීම මාණවකය, ඔවුණන්ගේ මන්ත්‍රකතෘ වූ මන්ත්‍ර ප්‍රවක්තෘ වූ යම් ඒ පූර්ව සෘෂි කෙනෙක් ඇද්ද, මේ කල්හි ඔවුණේ යම් කෙනෙකුත් වීසින් හදුනා වාචනා කළ සංභිතා (පිඬු) කළ පැරැණි වේද සම්බන්ධ මන්ත්‍රපදය ඔවුන් අනුව ගයත් ද, ඔවුන් අනුව කියත් ද, කියුණේ කියත් ද, වාචනා කළ ජේ වාචනා කෙරෙත් ද, ඔහු කවරග යත් : අවටක යැ වාමක යැ වාමදෙව යැ වීශ්වාම්න යැ යම්දත්ති යැ අභිරේක්ශ යැ භාරද්වාජ යැ වාසිෂ්ට යැ කාශ්‍යප යැ භෞග්‍ර යැ යන මොහු යි. ඔහු දු 'අපි මේ පස්කරුණු තමන් වීසින් වීශිෂ්ටදෙනාගෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට විපාක පටිසම්භ'යි මෙසේ කීහු ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ නො වේ මැ යි.

මාණවකය, මෙසෙයින් ඔවුණන් කෙරෙහි යමක් 'මම මේ පස්දහම් තමා වීසින් වීශිෂ්ටදෙනාගෙන් දන පසක් කොට විපාක පටිසම්භ'යි මෙසේ කියා නම් එ බඳු කිසි එක ද ඔවුණේ නැත් ල, ඔවුණන් කෙරෙහි 'මම මේ පස්දහම් තමා වීසින් වීශිෂ්ටදෙනාගෙන් දන පසක් කොට විපාක පටිසම්භ'යි මෙසේ කියා නම් එ බඳු කිසි එක ද ආවායාරියෙන් එක ද ආවායාරිප්‍රාවායාරියෙන් සත් වැනි ආවරියමහසුගය තෙක් නැත් ල, මන්ත්‍රකතෘ වූ මන්ත්‍රප්‍රවක්තෘ වූ ඔවුණන් ගේ යම් පූර්ව සෘෂි කෙනෙක් වූහු ද, මේ කල්හි ඔවුණේ යම් කෙනෙකුත් වීසින් ගයනලද, කියනලද රැස් කරනලද පැරැණි මන්ත්‍රපද ඒ අනුව ගයත් ද, ඒ අනුව කියත් ද, කියනලද්ද අනුව කියත් ද වාචනා කරනලද්ද අනුව වාචනා කෙරෙද්ද, ඔහු කවරග යත් : 'අවටක යැ වාමක යැ වාමදෙව යැ වීශ්වාම්න යැ යම්දත්ති යැ අභිරේක්ශ යැ භාරද්වාජ යැ වාසිෂ්ට යැ කාශ්‍යප යැ භෞග්‍ර යැ යන මොහු යි. ඔහු දු 'අපි මේ පස්දහමින්ගේ විපාක තමන් වීසින් වීශිෂ්ටදෙනාගෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පටිසම්භ'යි මෙසේ කීහු ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, තෙල නො වේ මැ යි.

මාණවකය, යම්සේ සංසක්ත වූ අත්ඨවේණියෙන් ඇද්ද එහි ප්‍රථමයාත් නො දකී ද මධ්‍යමයාත් නො දකී ද පශ්චිමයාත් නො දකී ද, එසෙයින් මැ මාණවකය, ඔවුණන්ගේ 'ප්‍රථමයාත් නො දකී, මධ්‍යමයාත් නො දකී, පශ්චිමයාත් නො දකී.' යන භාෂිතය 'අත්ඨ. වේණුපමාව සපයනී' සිතමි.

මෙසේ වදන කල්හි තෝදෙයාසුහු සුභ මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වීසින් අත්ඨ-වේණුපමායෙන් කියනුලබන්නේ කිපියේ නො සතුටු වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මැ චූංසන කෙරෙමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මැ ගර්භා කෙරෙමින් ශ්‍රමණ ගෞතම නො දන්නා බවට පමුණුවන ලද්දේ වනැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මැ කියමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ කී : 'භවත් ගෞතමයෙනි, උපමිඤ්ඤ ගෝත්‍ර ඇති සුභගවතායට රීශ්වර වූ පොක්කරසාති බ්‍රාහ්මණ මෙසේ කියයි : "මෙසෙයින් මැ ඇතැම් මහණඔවුණේ මනුෂ්‍යාධර්මයෙන් මත්තෙහි ආයාර්භාවකරණයට සමරි දෙනදර්ශනය පිළින කෙරෙහි. උන්ගේ මේ භාෂිතය භාසාය මැ උපදවයි, ලාමක බව මැ උපදවයි, නිස්සාරභාවය මැ උපදවයි, සිස් බව මැ උපදවයි. කෙසේ නම් මනුෂ්‍යා වූයෙක් මනුෂ්‍යාධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයාර්භාව කරණයට සමත් දෙනදර්ශනවිශේෂයක් දන්නේ හෝ දක්නේ හෝ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්නේ හෝ වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ'යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කිං පන මාණව, බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති ඔපමසේඤ්ඤා සුභග-
වතීකො සබ්බෙසංගෙව සමණවුහමණානං වේතසා වේතො පරිච්චි
පජානාති'ති?

සකායපි හි හො ගොතම, පුණ්ණකාය දුසිතා බ්‍රාහ්මණො පොකඛ-
රසාති ඔපමසේඤ්ඤා සුභගවතීකො න වේතසා වේතො පරිච්චි පජානාති,
කුතො පන සබ්බෙසංගෙව සමණවුහමණානං වේතසා වේතො
පරිච්චි පජානීයාති'ති.

සෙය්‍යපාපි මාණව, ජච්චකො පුරිසො න පය්‍යෙය්‍ය කණ්ණසුක්කාති
රූපාති, න පය්‍යෙය්‍ය නීලකාති රූපාති, න පය්‍යෙය්‍ය පිතකාති
රූපාති, න පය්‍යෙය්‍ය ලොහිතකාති රූපාති, න පය්‍යෙය්‍ය මඤ්ඤවර්කාති
රූපාති, න පය්‍යෙය්‍ය සමච්ඡිකමං¹, න පය්‍යෙය්‍ය තාරකරූපාති, න
පය්‍යෙය්‍ය චන්ද්‍රිමසුරිතො. සො ඵලං වදෙය්‍යා: නච්චි කණ්ණසුක්කාති
රූපාති, නච්චි කණ්ණසුක්කානං රූපානං දඤ්ඤාච්චි, නච්චි නීලකාති
රූපාති, නච්චි නීලකානං රූපානං දඤ්ඤාච්චි, නච්චි පිතකාති රූපාති,
නච්චි පිතකානං රූපානං දඤ්ඤාච්චි, නච්චි ලොහිතකාති රූපාති,
නච්චි ලොහිතකානං රූපානං දඤ්ඤාච්චි, නච්චි මඤ්ඤවර්කාති රූපාති,
නච්චි මඤ්ඤවර්කානං රූපානං දඤ්ඤාච්චි, නච්චි සම ච්ඡිකමං, නච්චි
සමච්ඡිකමය්‍ය දඤ්ඤාච්චි, නච්චි තාරකරූපාති, නච්චි තාරකරූපානං
දඤ්ඤාච්චි, නච්චි චන්ද්‍රිමසුරිතො, නච්චි චන්ද්‍රිමසුරිතානං දඤ්ඤාච්චි, අහමේතං
න ජානාමි, අහමේතං න පඤ්ඤාමි, තඤ්ඤා නච්චිති. සමමා හු ඛො
සො මාණව, වදමානො වදෙය්‍යාති?

හො හිදං හො ගොතම, අච්චි කණ්ණසුක්කාති රූපාති, අච්චි
කණ්ණසුක්කානං රූපානං දඤ්ඤාච්චි, අච්චි නීලකාති රූපාති, අච්චි නීලකානං
රූපානං දඤ්ඤාච්චි, අච්චි පිතකාති රූපාති, අච්චි පිතකානං රූපානං
දඤ්ඤාච්චි, අච්චි ලොහිතකාති රූපාති, අච්චි ලොහිතකානං රූපානං
දඤ්ඤාච්චි. අච්චි මඤ්ඤවර්කාති රූපාති, අච්චි මඤ්ඤවර්කානං රූපානං
දඤ්ඤාච්චි, අච්චි සමච්ඡිකමං, අච්චි සමච්ඡිකමය්‍ය දඤ්ඤාච්චි, අච්චි තාරක-
රූපාති, අච්චි තාරකරූපානං දඤ්ඤාච්චි, අච්චි චන්ද්‍රිමසුරිතො², අච්චි
චන්ද්‍රිමසුරිතානං දඤ්ඤාච්චි, අහමේතං න ජානාමි, අහමේතං න පඤ්ඤාමි
තඤ්ඤා නච්චිති න හි සො හො ගොතම, සමමා වදමානො වදෙය්‍යාති.

ඵවමෙව ඛො මාණව, බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති ඔපමසේඤ්ඤා
සුභගවතීකො අකො අවකඤ්ඤා. සො වත උත්තරිමනුක්කංගමො,
අලමරිතඤ්ඤාදඤ්ඤානවිසෙසං ඤායාති වා දකඤ්ඤා³ වා සච්චි වා කරිසාති'ති
නෙතං ධානං විජ්ජති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාණව, යෙ තෙ කොසලකා⁴ බ්‍රාහ්මණමහාසාලා
සෙය්‍යපිදං: 'වඩ්ඤි බ්‍රාහ්මණො තාරකෙඛා බ්‍රාහ්මණො පොකඛරසාති
බ්‍රාහ්මණො ජානුසේය්‍යාඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො පිතා වා තෙ තොදෙය්‍යා. කතමා
නෙතං සෙය්‍යා'යං වා තෙ සමුච්චා⁵ වාචං භාසෙය්‍යං. යං වා අසමුච්චාති⁶

සමුච්චා හො ගොතම.

1. සමච්ඡිකමාති - ස්‍යා, PTS.	2. චන්ද්‍රිමසුරිතො - සිඞ්ග.
3. දකඤ්ඤා - මජ්ඣ.	4. යෙ පන තෙ කොසලිකා - ස්‍යා.
5. සමුච්චා - සිඞ්ග, PTS, සමුච්චා - ස්‍යා.	6. අසමුච්චාති - සිඞ්ග, PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කිම මාණවකය, උපමඤ්ඤ ගොත් ඇති සුභගවනයට ඊශවර වූ පොකරසාති බමුණු හැම මහණබමුණන්ගේ මැ සිය සිතීන් උන් සිත පිරිසිදු දන්නේ වේ ද? යි.

හවත් ගොතමයන් වහන්ස, උපමඤ්ඤ ගොත්‍ර ඇති සුභගවනයාධිපති පොකරසාති බමුණු සිය පුණ්ණකා දස්සගේ වුව ද සිය සිතීන් ඇය සිත පිරිසිදු නො දන්නේ යැ. කොයින් නම් හැම මහණබමුණන්ගේ මැ සිත සිය සිතීන් පිරිසිදු දන්නේ වේ ද? යි.

මාණවකය, යම් පරිදි ජාත්‍යන්ධ පුරුෂයෙක් කථසුදු රූපායතන නො දන්නේ වේ ද, නිල්වන් රූපායතන නො දන්නේ වේ ද, පිත රූපායතන නො දන්නේ වේ ද, ලෙඟෙවන් රූපායතන නො දන්නේ වේ ද, මදට වන් රූපායතන නො දන්නේ වේ ද, සමච්ඡම ස්ථාන නො දන්නේ වේ ද, තාරකරූප නො දන්නේ වේ ද, සද්භිරු නො දන්නේ වේ ද, (එහෙත්) හේ මෙසේ බෙණේ ද : "සුදුකථ රූපායතන නැත, සුදුකථ රූපායතන දක්නාසුල්ලෙක් නැත, නිල්වන් රූපායතන නැත, නිල්වන් රූපායතන දක්නාසුල්ලෙක් නැත, පිතවණ් රූපායතන නැත, පිතවණ් රූපායතන දක්නාසුල්ලෙක් නැත. ලෙඟෙවන් රූපායතන නැත, ලෙඟෙවන් රූපායතන දක්නාසුල්ලෙක් නැත. මදට වන් රූපායතන නැත, මදටවන් රූපායතන දක්නාසුල්ලෙක් නැත. සමච්ඡම ස්ථාන නැත, සමච්ඡමස්ථාන දක්නාසුල්ලෙක් නැත. තාරකරූප නැත, තාරකරූප දක්නාසුල්ලෙක් නැත. සද්භිරු නැත, සද්භිරු දක්නාසුල්ලෙක් නැත. 'මම තෙල නො දන්මි, මම තෙල නො දන්මි. එහෙයින් නැතැ'යි බෙණේ ද, මාණවකය, මෙසේ බණන හෙතෙම මැනවක් බණන්නේ වේ ද?

හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මැනවක් නො බණන්නේ මැ යැ. කෘෂ්ණශුක්ල රූපායතන ඇත, කෘෂ්ණශුක්ල රූපායතන දක්නෙක් ඇත. නීලරූපායතන ඇත, නීල රූපායතන දක්නෙක් ඇත. පිතරූපායතන ඇත. පිතරූපායතන දක්නෙක් ඇත. රක්තරූපායතන ඇත, රක්තරූපායතන දක්නෙක් ඇත. මාඤ්ජීෂ්ටරූපායතන ඇත, මාඤ්ජීෂ්ටරූපායතන දක්නෙක් ඇත. සමච්ඡමභේදන ඇත, සමච්ඡමභේදන දක්නෙක් ඇත. තාරකරූප ඇත, තාරකරූප දක්නෙක් ඇත. වන්ද්‍රස්‍රයාබ්‍යෝ ඇත, වන්ද්‍රස්‍රයාබ්‍යන් දක්නෙක් ඇත. හවත් ගොතමයන් වහන්ස, මොනොවට බණන්නෙක් 'තෙල මම නො දන්මි, තෙල මම නො දන්මි, එහෙයින් නැතැ'යි නො කියන්නේ මැයි.

මාණවකය, එපරිදි මැ උපමඤ්ඤ ගොත්‍ර ඇති සුභගවනයට සොම් වූ පොකරසාති බමුණු අන්ධ යැ අවක්ඛිත යැ. හේ මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මතුයෙහි ආයාභාවකරණයට සමර්ථතාදර්ශනවිශේෂයක් දන්නේ හෝ දන්නේ හෝ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්නේ හෝ යැ යන තෙල කරුණ නො වන්නේ මැ යි.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හරිහි? යම් ඒ කොසොල්ලට වැසි බමුණුමහසල්කුලෝ ඇද්ද, ඔහු කවරහ යන් : 'වඩකි බ්‍රාහ්මණ යැ, තාරුක්ඛ බ්‍රාහ්මණ යැ පොකරසාති බ්‍රාහ්මණ යැ තාගේ පිය වූ තොදෙයා බ්‍රාහ්මණ හෝ යි. ඔහු සම්මුතියෙන් (ලොකවාචිකාරයෙන්) යම් බසක් හෝ බෙණෙත් ද, අසම්මුතියෙන් යම් බසක් හෝ බෙණෙත් ද, උන්ගේ කවර බසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

හවත් ගොතමයන් වහන්ස, සම්මුතියෙන් බණන බස යි.

කතමා තෙසං සෙය්‍යො, යං වා තෙ මන්තා වාචං භාසෙය්‍යං. යං වා අමන්තාති?

මන්තා හො ගොතමි.

කතමා තෙසං සෙය්‍යො, යං වා තෙ පටිසංඛ්‍යාය වාචං භාසෙය්‍යං. යං වා අපටිසංඛ්‍යායාති?

පටිසංඛ්‍යාය හො ගොතමි.

කතමා තෙසං සෙය්‍යො, යං වා තෙ අත්ථංගිතං වාචං භාසෙය්‍යං. යං වා අත්ථංගිතන්ති?

අත්ථංගිතං හො ගොතමි.

තං කිං මඤ්ඤයි මාණව, යද්දි එවං සන්තො බ්‍රාහ්මණෙන පොක්ඛරං සාතිතා, ඔපමඤ්ඤො සුභගචතීකෙන සමමුච්චා වාචා භාසිතා, අසමමුච්චා වාති?

අසමමුච්චා හො ගොතමි.

මන්තා වාචා භාසිතා, අමන්තා වාති?

අමන්තා හො ගොතමි.

පටිසංඛ්‍යාය වාචා භාසිතා, අපටිසංඛ්‍යාය වාති?

අපටිසංඛ්‍යාය හො ගොතමි.

අත්ථංගිතා වාචා භාසිතා, අත්ථංගිතා වාති?

අත්ථංගිතා හො ගොතමි.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ මාණව, තීවරණං. කතමෙ පඤ්ච: කාමච්ඡන්දනීවරණං. ඛ්‍යාපාදනීවරණං. විතමිඤ්ඤිනීවරණං. උඤ්චවකුක්ඛවනීවරණං. විචිතිච්ඡං- තීවරණං. ඉමෙ ඛො මාණව, පඤ්චතීවරණං. ඉමෙහි ඛො මාණව, පඤ්චහි තීවරණෙහි බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරසාති ඔපමඤ්ඤො සුභගචතීකො අංචුතො,¹ නිච්චුතො ඔච්චුතො,² පරියොනඤ්ඤො. සො චත උත්තරිමනුස්සංගිමම, අලමරියඤ්ඤාණදස්සංගිමසංගි ඤ්ඤාසාති වා, දන්තිති වා, සච්ඡි වා, කරිස්සාතිති තෙනං ආනං විජ්ජති.

1. අංචුතො - PTS.

2. {ඔච්චුතො - මජ්ඣං, සා.
ඔච්චුතො - PTS.

ඔහු තුලනා කොට යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, තුලනා නො කොට යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, ඔවුන් හේ කවර බසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, තුලනා කොට බණන බස යි.

ඔහු නුවණින් දන යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, නුවණින් නො දන යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, ඔවුන් හේ කවර බසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, නුවණින් දන බණන බස යි.

ඔහු අරීසංහිත වූ යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, අනරීසංහිත වූ යම් බසක් හෝ බෙණෙක් ද, ඔවුන් හේ කවර බසෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අරීසංහිත කොට බණන බස යි.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හඟිති? ඉදින් මෙසේ වත් මැ උපමිඤ්ඤ ගෝත්‍රජ වූ සුභගවනයට අධිපති වූ පොක්බරසානි බඩුණු වීසින් සම්මුතියෙන් බස් බැණිණි ද, අසම්මුතියෙන් හෝ බැණිණි ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අසම්මුතියෙන් බස් බැණිණි.

තුලනා කොට බස් බැණිණි ද, තුලනා නො කොට හෝ බැණිණි ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, තුලනා නො කොට බස් බැණිණි.

නුවණින් දන බස් බැණිණි ද, නුවණින් නො දන හෝ බැණිණි ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, නුවණින් නො දන බස් බැණිණි.

අරීසංහිත වූ බස් බැණිණි ද, අනරීසංහිත වූ හෝ බස් බැණිණි ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අනරීසංහිත බස් බැණිණි.

මාණවකය, මේ පඤ්චනිවරණ කෙනෙක් ඇත. කවර පසෙක යත් : කාමච්ඡදනිවරණ යැ ව්‍යාපාද නිවරණ යැ චිතමිද්ධනිවරණ යැ උද්ධවචකුක්කුචනිවරණ යැ විවික්චජානිවරණ යි. මාණවකය, මේ පඤ්චනිවරණයෝ යි. මාණවකය, උපමිඤ්ඤ ගෝත්‍රජ වූ සුභගවනෙශ්වර වූ පොක්බරසානි ස්‍රාත්මක මේ පඤ්චනිවරණයන් වීසින් (ආවරණ වශයෙන්) වළඳනාලද්දේ යැ. අවුරන ලද්දේ යැ. වටාගන්නා ලද්දේ යැ. භාත්පස බඳනා ලද්දේ යැ. හේ මිනිස්දහමින් මතුයෙහි ආයාභාවකරණයට පොහොසත් ඥානදසීන විශෙෂය දන්නේ හෝ යැ දක්නේ හෝ යැ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්නේ හෝ යැ යන තෙල කරුණ නො වන්නේ මැ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පඤ්ච ඛො ඉමෙ මාණව. කාමගුණා, කතමෙ පඤ්ච: වක්ඛවිඤ්ඤායා: රූපා: ඉඨා: කන්තා: මනාපා: පිගරූපා: කාමුපසංහිතා: රජනීයා. සොත්ථිඤ්ඤායා: ගද්දා -පෙ- භානවිඤ්ඤායා: ගඤ්ඤා -පෙ- ජ්ඣා-විඤ්ඤායා: රසා: -පෙ- කායවිඤ්ඤායා: ඵොඨබ්බො ඉඨා: කන්තා: මනාපා: පිගරූපා: කාමුපසංහිතා: රජනීයා. ඉමෙ ඛො මාණව, පඤ්ච කාමගුණා. ඉමෙහි ඛො මාණව, පඤ්චහි කාමගුණෙහි බ්‍රාහ්මණො පොක්ඛරතාහි ඕපම්ඤ්ඤා සුභගචනිකො ගට්ඨො^{*} නුවරිනො අජේඛාපනො අනාදිනවදස්සාචි අනික්ඛරණපඤ්ඤා පරිගුඤ්ඤාති. සො චත උත්තරිමනුස්සධම්මො අලම්භිතඤ්ඤාදස්සනවිගෙහං ඤාස්සති වා දක්ඛිති වා භවිති වා කරස්සතිති නෙතං ධානං විජ්ජති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාණව, යං වා තිණ්ණකට්ඨපාදානං පටිච්ච අග්ගිං ජාලෙය්‍ය, යං වා නික්ඛට්ඨතිණ්ණකට්ඨපාදානං අග්ගිං ජාලෙය්‍ය, කතමො හු ඛොස්ස අග්ගි අවට්ඨො ච වණ්ණම්මො ච පහස්සරෙ වාති?

ගමෙ තං හො ගොතම, ධානං නික්ඛට්ඨතිණ්ණකට්ඨපාදානං අග්ගිං ජාලෙය්‍යං, ඥාස්ස අග්ගි අවට්ඨො ච වණ්ණම්මො ච පහස්සරෙ වාති.

අඨානං ඛො එතං මාණව, අනම්මාසො, යං නික්ඛට්ඨතිණ්ණකට්ඨපාදානං අග්ගිං ජාලෙය්‍ය අඤ්ඤානු ඉද්ධිමිතා. සෙය්‍යථාපි මාණව, තිණ්ණකට්ඨපාදානං පටිච්ච අග්ගි ජලති, තථුපමාහං මාණව, ඉමං පිතිං වදාමි. යායං පිති පඤ්චකාමගුණෙ පටිච්ච. සෙය්‍යථාපි මාණව, නික්ඛට්ඨතිණ්ණකට්ඨපාදානං පටිච්ච අග්ගි ජලති. තථුපමාහං මාණව, ඉමං පිතිං වදාමි, යායං පිති අඤ්ඤානු භාමෙහි අඤ්ඤානු අකුසලෙහි ධම්මෙහි.

කතමො ච මාණව, පිති අඤ්ඤානු භාමෙහි අඤ්ඤානු අකුසලෙහි ධම්මෙහි: ඉධ මාණව, හික්ඛු විවිච්චව භාමෙහි -පෙ- පඨමං කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, අගම්පි ඛො මාණව, පිති අඤ්ඤානු භාමෙහි අඤ්ඤානු අකුසලෙහි ධම්මෙහි. පුනචපරං මාණව, හික්ඛු විතක්ඛවිචාරනං චුපසමා -පෙ- දුතියං කානං උපසම්පජ්ජ විහරති, අගම්පි ඛො මාණව, පිති අඤ්ඤානු භාමෙහි අඤ්ඤානු අකුසලෙහි ධම්මෙහි.

සෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණා පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. කමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා ධම්මං මහපථලගරං පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනායාති?

ගෙමෙ හො ගොතම, බ්‍රාහ්මණා පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය, වාහමෙත්ථ බ්‍රාහ්මණා ධම්මං මහපථලගරං පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනායාති.

මාණවකය, මේ කාමඥයෙක් පසෙකි. කවර පසෙක යත් : ඉෂට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්ථිරූප වූ කාමොපසංහිත වූ රාගොත්පත්ති කාරණ වූ චක්‍ෂුර්විඥය රූපායතනයේ යැ ශ්‍රොත්‍රවිඥය ශබ්දායතනයේ යැ . . . ස්පර්ශවිඥය ගන්ධායතනයේ යැ . . . ජිහ්වාච්ඥය රසායතනයේ යැ. . . . ඉෂට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්ථිරූප වූ කාමොපසංහිත වූ රාගොත්පත්තිකාරණ වූ කායවිඥය ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යායතනයේ යි. මාණවකය, මේ පඤ්ච කාමඥයෙක් යි. මාණවකය, උපමඤ්ඤ ගෝත්‍රප වූ සුභගවනෝචර වූ පොක්කරසාති ඛට්‍ටිඤ්ඤ මෙසේ මේ පඤ්චකාමඥයන් විසින් ග්‍රහීත වූ මූර්ථිත වූ ගැලගන්නාලද වූ ආදීනව නො දක්නාසුලු වූ නිස්සරණප්‍රඥ රහිත වූ වළඳ කෙරෙයි. හේ මිනිස්දහමින් මතුපෙති ආයතනවකරණයට පොහොසත් ඥානදම්නවිශේෂයක් දන්නේ හෝ දක්නේ හෝ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරන්නේ හෝ යැ යන තෙල කරුණ විද්‍යාමාන නො වේ මැ යි.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හෙිති? තණකාෂ්ට සධ්‍යාත දර නිසා යම් ගින්නක් හෝ දල්වන්නේ වේ ද, පහ කළ තණකාෂ්ට සධ්‍යාත දර ඇති යම් ගින්නක් හෝ දල්වන්නේ වේ ද, එහි කවර නම් ගින්නක් ජවාල ඇතියෙන් වැඩි ඇතියෙන් ප්‍රභාස්වර වූයේත් වේ ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉදින් හළ තණකාෂ්ට සධ්‍යාත දර ඇති ගින්නක් දල්වන්නට ඒ තැනෙක් ඇද්ද, එ ගිනි ජවාල ඇතියෙන් වැඩි ඇතියෙන් ප්‍රභාස්වර වූයේත් වෙයි.

මාණවකය, යම් භෞයෙකින් සෘද්ධිමතකු වීනා (අනෙකෙක්) හළ තණකාෂ්ට සධ්‍යාත දර ඇති ගින්නක් දල්වන්නේ යැ යන තෙල කරුණ නො වනසුලු යැ වන්නට අවකාශ ද නැත. මාණවකය, යම් පරිදි තණකාෂ්ටොපාදන නිසා ගිනි දල්වා ද, මාණවකය පස්කම් ඥය නිසා උපන් යම් ඒ ප්‍රීතියක් ඇද්ද, මම මේ ප්‍රීතිය එ බඳු යැ යි වදාරමි. මාණවකය, යම් පරිදි හළ තණකාෂ්ටොපාදන නිසා ගින්නක් දල්වා ද, මාණවකය, පස්කම්ඥය පියා අකුසල්දහම් පියා නිපන් යම් ඒ ප්‍රීතියක් ඇත් නම් මම මේ ප්‍රීතිය එ බඳු යැ යි කියමි.

මාණවකය, කාමයෙන් වෙන් වූ අකුසල්දහමින් වෙන් වූ ප්‍රීතිය කවර යත් : මාණවකය, මෙ සස්තෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් වූ මැ. . . ප්‍රථමධ්‍යානය උපදවාගෙන වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙ ද කාමයෙන් වෙන් වූ මැ අකුසල්දහමින් වෙන් වූ මැ ප්‍රීතියක. තවද මාණවකය, මහණ තෙම විතකිව්වාරයන් සන්තිදීමෙන් . . . දව්තියධ්‍යානය උපදවා ගෙන වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙ ද කාමයෙන් වෙන් වූ මැ අකුසල්දහමින් වෙන් වූ මැ ප්‍රීතියෙකි.

මාණවකය, බ්‍රාහ්මණයෝ පින් කිරීමට කුසල් සැපයීමට යම් ඒ පඤ්චධර්මයක් පනවත් ද, බ්‍රාහ්මණයෝ මෙහි පුණ්‍යක්‍රියාවට කුසලසම්පාදනයට කවර දහමක් ඉතා මහත්ඵල කොට පනවත් ද? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහ්මණයෝ පුණ්‍යක්‍රියාවට කුසලපරිපූරණයට යම් පඤ්චධර්මයක් පනවත් ද, බ්‍රාහ්මණයෝ මෙහි පුණ්‍යක්‍රියාවට කුසලසම්පාදනයට ත්‍යාගධර්ම ඉතා මහත්ඵල කොට පනවති' යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාණව, ඉධිඤ්ඤාතරංගා බ්‍රාහ්මණංගා මහායඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිතො අරංග. අථ දො බ්‍රාහ්මණො අංගචේතස්ස : ‘ඉත්තතාමංගා බ්‍රාහ්මණංගා මහායඤ්ඤාං අනුභවිංගාමා’ති. තත්‍රෙකංගා බ්‍රාහ්මණංගා ඵලිමංගා : ‘අහො චත අහමෙව ලහෙයං ගතතංගො අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං, නාඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො ලහෙයං¹ ගතතංගො අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩංති. ථානං ඛො පනෙතං මාණව, විජ්ජිති : ‘යං අඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො ලහෙයං ගතතංගො අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං, න හො බ්‍රාහ්මණො ලහෙයං ගතතංගො අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං. අඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො ලහති ගතතංගො අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං, නාහං ලහාමි ගතතංගො අග්ගාසනං අග්ගොදකං අග්ගපිණ්ඩං’තති, ඉති හො කුපිතො හොති අනතතමනො. ඉමංගා පන මාණව, බ්‍රාහ්මණො කිං විපාකං පඤ්ඤාපෙනති’ති²

න ඛොත්ථ³ හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො ඵලං දහං දෙනති : ඉමිනා පරෙ කුපිතො හොතු අනතතමනො’ති අථ ඛෙවත්ථ බ්‍රාහ්මණො අනුකම්පා-ජාතිකංගෙව දහං දෙනති’ති.

ඵලං ගනෙත ඛො මාණව, බ්‍රාහ්මණොනං ඉදං ජට්ඨං පුඤ්ඤාකිරිතාවත්ථ හොති ගද්දං අනුකම්පාජාතිකතති.

ඵලං ගනෙත හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණොනං ඉදං ජට්ඨං පුඤ්ඤා-කිරිතාවත්ථ හොති ගද්දං අනුකම්පාජාතිකතති.

ගෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණො පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤංගා කිරිතංග කුසලංගා අර්ධතංග. ඉමෙ කිං පඤ්ච ධම්මෙ කත්ථ ඛහුලං සම්නුපංගාසි⁴ ගහට්ඨසු වා පඛච්ඡෙනෙසුවා’ති?

ගෙමෙ හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤංගා කිරිතංග කුසලංගා අර්ධතංග, ඉමාහං පඤ්ච ධම්මෙ පඛච්ඡෙනෙසු ඛහුලං සම්නුපංගාසි අපං ගහට්ඨසු. ගහට්ඨා හි හො ගොතමි, මහට්ඨා මහාකිළේවා මහාධිකරණො මහාසමාරමො, න සතතං සමිතං සචච්චාදි හොති. පඛච්ඡෙනො ඛො පන හො ගොතමි, අපට්ඨා අපාකිළේවා අපාධිකරණො අපසමාරමො, සතතං සමිතං සචච්චාදි හොති. ගහට්ඨා හි හො ගොතමි, මහට්ඨා මහාකිළේවා මහාධිකරණො මහාසමාරමො, න සතතං සමිතං තපස්සි හොති. බ්‍රහ්මචාරී භොති. සඤ්ඤාය ඛහුලො හොති. වාගඛහුලො හොති. පඛච්ඡෙනො ඛො පන හො ගොතමි, අපට්ඨා අපාකිළේවා අපාධිකරණො අපසමාරමො, සතතං සමිතං තපස්සි හොති-පෙ-බ්‍රහ්මචාරී හොති-පෙ-සඤ්ඤාය ඛහුලො හොති-පෙ-වාග ඛහුලො හොති. ගෙමෙ හො ගොතමි, බ්‍රාහ්මණො¹ පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති. පුඤ්ඤංගා කිරිතංග කුසලංගා අර්ධතංග. ඉමාහං පඤ්ච ධම්මෙ පඛච්ඡෙනෙසු ඛහුලං සම්නුපංගාසි, අපං ගහට්ඨසුති.

1. න අඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො ලහෙයං - සා.
2. න ඛෙවත්ථ - මජ්ඣං, සා, PTS.
3. සම්නුපංගාසි - සිඬු.
4. සමාහ්වංගාසි - PTS.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හිතී? මෙලොවු එක්තරා බමුණක්හට මහායාගයෙක් එළැඹ සිටියේ වෙයි. එසඳු බමුණෙක් දෙදෙනෙක් එකී : "මෙ නම් බමුණුගේ මහායාග වළඳ කරමිහ"යි. ඔවුන් කෙරෙහි එක් බමුණක්හට මෙවන් සිතෙක් වෙයි : "මම මැ හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ ලබමි නම් මනා මැ යැ. අන් බමුණා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ නො ලබා නම් මනා මැ නු"යි. මාණවකය, යම් භෙයෙකින් අනා චූෂ්මණයා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ ලබා ද ඒ බමුණා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ නො ලබා ද, තෙල කරුණ වෙයි. අනා චූෂ්මණයා හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ ලබයි. 'මම හක්තග්‍රයෙහි අග්‍රාසන අග්‍රොදක අග්‍රපිණ්ඩ නො ලබමි'යි මෙසේ හේ කිපියේ නො සතුටු සිත් ඇතියේ වෙයි. මාණවකය, මොහුට බමුණෙක් කිනම් විපාකයක් පතවන් ද?

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙහි බමුණෙක් මෙසේ දන් නො දෙත්. (කෙසේ යැ?) මේ දනින් අනෙකා කුපිත වෙවා, නො සතුටු සිතැති වෙවා, කියා යි. වැළි මෙහි දී බමුණෙක් අනුකම්පාජාතීය වූ මැ දනක් දෙත්.

මාණවකය, මෙසේ වත් මැ යම් අනුකම්පාසම්භාවයෙක් ඇද්ද? බමුණන්ගේ මේ සවන පුණ්‍ය ක්‍රියාවක්කු වෙයි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එසේ වත් මැ යම් අනුකම්පා සම්භාවයෙක් ඇද්ද, බමුණන්ගේ මේ සවන පුණ්‍ය ක්‍රියාවක්කු වෙයි.

මාණවකය, චූෂ්මණයෝ පුණ්‍යක්‍රියාව පිණිස කුශලයාගේ ආරාධනා පිණිස යම් පඤ්චධම් කෙනකුත් පතවන් ද, තෝ මේ පඤ්චධම්යන් කවුරුන් කෙරෙහි බහුල කොට නුවණින් දක්ති? ගිහියන් කෙරෙහි දක්ති හෝ? පැවිද්දන් කෙරෙහි දක්ති හෝ? යි.

හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, චූෂ්මණයෝ පුණ්‍යක්‍රියා පිණිස කුශලසම්පාදනය පිණිස යම් පඤ්චධම් කෙනකුත් පතවන් ද, මම මේ පස්දහම් පැවිද්දන් කෙරෙහි බහුල වැ දක්මි, ගිහියන් කෙරෙහි අල්ප වැ දක්මි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ගෘහස්ථ තෙමේ මහාරී මහාකාන්ත මහාධිකරණ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ මැ යැ, නිරතුරු එක්වන් සත්‍යවාදී නො වෙයි. එතෙකු වත් හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ප්‍රවුජිත තෙමේ අල්පාරී අල්පකාන්ත අල්පාධිකරණ අල්පසමාරම්භ ඇත්තේ යැ. නිරතුරු එක්වන් සත්‍යවාදී වෙයි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ගැහැව් තෙම මහාරී මහාකාන්ත මහාධිකරණ මහාසමාරම්භ ඇත්තේ මැ යැ. නිරතුරු එක්වන් තපස්වී නො වෙයි, බ්‍රහ්මචාරී නො වෙයි, ස්වාධ්‍යාය (හැදෑරීම) බහුල නො වෙයි. ත්‍යාග බහුල නො වෙයි. එතෙකු වත් හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පැවිදි තෙම අල්පාභී අල්පකාන්ත අල්පාධිකරණ අල්පසමාරම්භ ඇත්තේ යැ. නිරතුරු එක්වන් තපස්වී වෙයි. බ්‍රහ්මචාරී වෙයි, ස්වාධ්‍යායබහුල වෙයි, ත්‍යාගබහුල වෙයි. එභෙයිනි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බමුණෙක් පින් කිරීමට කුසල් සැපැයීමට යම් පඤ්චධම් කෙනකුත් පතවන් ද, මම මෙ පස් දහමින් පැවිද්දන් කෙරෙහි බහුල වැ දක්මි, ගැහැවියන් කෙරෙහි අල්ප වැ දක්මි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරිමාය කුසලස්ස ආරාධනාය. චිත්තස්සාහං එතෙපරික්ඛාරෙ වදාමි. යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනාය.

ඉධ මාණව, හික්ඛු සච්චවාදී හොති. සො සච්චවාදීමහිති¹ ලහති අත්ථෙදං ලහති, ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මූපසංඝිතං පාඤ්ඤං² යත්තං කුසල්ලපසංඝිතං පාඤ්ඤං, චිත්තස්සාහං එතං පරික්ඛාරං වදාමි. යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනාය.

ඉධ මාණව, හික්ඛු තපස්සි හොති -පෙ- බ්‍රහ්මචාරී හොති -පෙ- සජ්ඣායබහුලො හොති -පෙ- වාගබහුලො හොති. සො වාග බහුලොමහිති ලහති අත්ථෙදං, ලහති ධම්මවෙදං, ලහති ධම්මූපසංඝිතං පාඤ්ඤං, යත්තං කුසල්ලපසංඝිතං පාඤ්ඤං, චිත්තස්සාහං එතං පරික්ඛාරං වදාමි යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනාය.

ගෙ තෙ මාණව, බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ච ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙතති පුඤ්ඤස්ස කිරිමාය කුසලස්ස ආරාධනාය. චිත්තස්සාහං එතෙ පරික්ඛාරෙ වදාමි යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනායාති.

එවං වුත්තෙහ සුභො මාණවො තොදෙසාපුත්තො භගවත්තං එතදවොච: සුතං මෙතං හො හොතමි, සම්මණො හොතමො බ්‍රහ්මානං භගවත්තාය මඤ්ඤං ජාතාතිති.³

තං කිං මඤ්ඤාසි මාණව, ආසන්නෙ ඉතො නළකාරගාමො, නසිතො දුරෙ නළකාරගාමොති?

එවං හො, ආසන්නෙ ඉතො නළකාරගාමො, නසිතො දුරෙ නළකාරගාමොති.

තං කිං මඤ්ඤාසි මාණව, ඉධස්ස⁴ පුරිසො නළකාරගාමෙ ජාතවඤ්ඤො⁵ තමෙතං නළකාරගාමිනො තාවදෙව අවසට්ඨං⁶ නළකාරගාමස්ස මඤ්ඤං පුච්ඡෙත්ථං. සිතා හු ඛො මාණව, තස්ස පුරිසස්ස නළකාරගාමෙ ජාතවඤ්ඤො නළකාරගාමස්ස මඤ්ඤං පුච්ඡස්ස දක්ඛිංසිතත්තං වා විජ්ඣාසිතත්තං වාති?

හො හිදං හො හොතමි, තං කිස්ස හෙතු: අසු හි හො හොතමි, පුරිසො නළකාරගාමෙ ජාතවඤ්ඤො තස්ස සබ්බාතෙව නළකාරගාමස්ස මඤ්ඤාති සුච්ඡිතාතිති.

1 සච්චවාදීමහිති - පිඤ්ඤා, සාය.	2 පාමොජ්ජං - මිත්තං.
3 පජාතාතිති - සාය.	4 ඉධබ්බස්ස - සාය.
5 ජාතසංචරෙහි, - සාය.	6 අපසන්නං - සාය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මාණවකය, යම් ප්‍රාග්ධන කෙනෙක් පුණ්‍යක්‍රියා පිණිස කුසලාරාධනා පිණිස පඤ්චධම් කෙනකුත් පතවත් ද, මම තෙල ධර්මයන් මෙමුත්‍රීචිත්තයාගේ පරිඡිකාර කොට කියමි. අපේර අව්‍යාපාද සිතෙක් වේ ද, ඒ මෙමුත්‍රීචිත්තයාගේ භාවනා පිණිස යි.

මාණවකය, මෙ සස්තෙහි මහණ සත්‍යවාදී වෙයි, හේ 'සත්‍යවාදියෙමි'යි අභිච්ඡේදය ලබයි, ධර්මච්ඡේදය ලබයි, කුසලොපසංහිත ප්‍රමෝදයෙක් ඇද්ද, ඒ කුසලධර්මොපසංහිත ප්‍රමෝදය ලබයි. මම තෙල සත්‍යවාදී බව චිත්තයාගේ පරිඡිකාර කොට කියමි. අපේර අව්‍යාපාද සිතෙක් ඇද්ද, ඒ මෙමුත්‍රීචිත්තයාගේ භාවනා පිණිස යි.

මාණවකය, මෙ සස්තෙහි මහණ තපස්ථී වෙයි..... පුත්චොරි වෙයි..... ස්වාධ්‍යාය බහුල වෙයි.... ත්‍යාග බහුල වෙයි. හේ 'ත්‍යාග බහුල වෙමි' යි අර්ථච්ඡේදය ලබයි, ධර්මච්ඡේදය ලබයි, කුසලොපසංහිත ප්‍රමෝදයෙක් ඇද්ද, ඒ කුසලධර්මොපසංහිත ප්‍රමෝදය ලබයි. මම තෙල ත්‍යාග බහුලබව චිත්තයාගේ පරිඡිකාර කොට කියමි. අපේර අව්‍යාපාද සිතෙක් ඇද්ද, ඒ මෙමුත්‍රීචිත්තයාගේ භාවනා පිණිස යි.

මාණවකය, යම් ඔවුණු කෙනෙක් පුණ්‍යක්‍රියා පිණිස, කුසලාරාධනා පිණිස පඤ්චධම් කෙනකුත් පතවත් ද, මම තෙල දහමුත් චිත්තයාගේ පරිඡිකාර කොට කියමි. අපේර අව්‍යාපාද සිතෙක් වේ ද, ඒ මෙමුත්‍රීචිත්තයාගේ භාවනා පිණිස යි.

මෙසේ වදන කල්හි තොදෙයා ඔවුණුසුත් සුභ මාණවක භාග්‍යාවකුත් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ; "භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා වීසින් තෙල කරුණ අසනලදි: "මුමණ ගෞතමයන් වහන්සේ ප්‍රභමයන්ගේ සහභාවය පිණිස මාභිය දැනිමි" යනුයි.

මාණවකය, එය කෙසේ හිතියි? මෙයින් අසල නළකාර ගමෙක් වේ ද, මෙයින් දුරෙහි ඒ නළකාරගම නො වන්නේ වේ ද?

භවන්ති, එසේ යැ. මෙයින් නුදුරෙහි නළකාරගම ඇත. මෙයින් දුරෙහි නළකාරගම නො වන්නේ වෙයි.

මාණවකය, ඒ කෙසේ හිතියි? මෙහි යම් පුරුෂයෙක් නළකාරගමහි ඉපදී වැඩුණේ වේ ද, නළකාරගමින් එකෙකෙහි බැසගිය තුලුන් අතින් නළකාරගම පිළිබඳ මහ පුරවුස්-නාහු යැ, මාණවකය, නළකාරගමහි ඉපදී වැඩුණු, නළකාරගම පිළිබඳ මහ පුරවුස්නාලද ඒ පුරුෂයාගට (සැක වීසින්) ලැයි බවක් හෝ සිරුරු තද වන බවක් හෝ වේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ නො වේ මැ යැ. ඒ කවර හෙයින් යත් : භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, තෙල පුරුෂයා නළකාරගමහි ඉපදී වැඩිණ. ඔහු වීසින් නළකාරගම පිළිබඳ සියලු මාභියෝ සුවිදිත වෙයි.

සියා නු බො මාණව, තස්ස පුරිසස්ස නලකාරභාමෙ ජාතවඤ්ඤා
නලකාරභාමස්ස මස්සා පුරිසස්ස දක්ඛිණිකතං වා විජ්ජාසිතතං වා,
න තෙව තථාගතස්ස බ්‍රහ්මලොකං වා බ්‍රහ්මලොකභාමිනිං වා පටිපදං
පුරිසස්ස දක්ඛිණිකතං වා විජ්ජාසිතතං වා. බ්‍රහ්මානං වාහං මාණව,
පජානාමි, බ්‍රහ්මලොකඤ්ඤා බ්‍රහ්මලොකභාමිනිඤ්ඤා පටිපදං. යථා
පටිපන්නො ච බ්‍රහ්මා බ්‍රහ්මලොකං උපපන්නො, තඤ්ඤා පජානාමි'ති.

‘සුතං මේතං හො ගොතම, සමණො ගොතමො බ්‍රහ්මානං සහව්‍යායා
මස්සා දෙසෙති’ති. සාධු මේ හම් ගොතමො බ්‍රහ්මානං සහව්‍යායා මස්සා
දෙසෙතු’ති.

තෙන හි මාණව, සුඤ්ඤා, සාධුකං මනසි කරොති, භාසිස්සාමිති.

ඵලං හොති බො සුභො මාණවො තොදෙය්‍යපුත්තො සහවිත්තො
පට්ටස්සොසි.

හගවා ඵතදවොච: ‘කතමො ච මාණව, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යායා
මස්සො: ඉධ මාණව, භික්ඛු මේතනාසහගතෙන වේතසා ඵකං දිසං
ඵරිත්තා විහරති. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්තං. ඉති උඤ්ඤා
තිරියං සබ්බසි සබ්බත්තත්තාය¹ සබ්බාවත්තං ලොකං මේතනා සහගතෙන
වේතසා විපුලෙන මහස්සාගෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන අබ්‍යාපජේඛන
ඵරිත්තා විහරති. ඵලං භාවිත්තාය බො මාණව, මේතනාය වේත්තොවිඤ්ඤායා
යං පමාණකතං කම්මං, න තං තත්ත්වාචසිස්සාති. න තං තත්ත්වාච-
තිට්ඨති.

සෙය්‍යථාපි මාණව, බලවා සබ්බධමො අප්පකසිරෙනෙව චතුර්ඤ්ඤා²
විඤ්ඤාපෙය්‍ය. ඵලමෙව බො මාණව, ඵලං භාවිත්තාය මේතනාය වේත්තො
විඤ්ඤායා, යං පමාණකතං කම්මං න තං තත්ත්වාචසිස්සාති. න තං තත්ත්වාච-
තිට්ඨති. අගමපි බො මාණව, බ්‍රහ්මානං සහව්‍යායා මස්සො.

පුනචපරං මාණව, භික්ඛු කරුණාසහගතෙන වේතසා -පෙ-
ඤ්ඤාසහගතෙන වේතසා පෙ-උපෙක්ඛාසහගතෙන වේතසා ඵකං දිසං
ඵරිත්තා විහරති, තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්තං. ඉති
උඤ්ඤා තිරියං සබ්බසි සබ්බත්තත්තාය සබ්බාවත්තං ලොකං උපෙක්ඛා-
සහගතෙන වේතසා විපුලෙන මහස්සාගෙන අප්පමාණෙන අවේරෙන
අබ්‍යාපජේඛන ඵරිත්තා විහරති. ඵලං භාවිත්තාය බො මාණව, උපෙක්ඛාය
වේත්තොවිඤ්ඤායා යං පමාණකතං කම්මං, න තං තත්ත්වාචසිස්සාති, න
තං තත්ත්වාචතිට්ඨති. සෙය්‍යථාපි මාණව, බලවා සබ්බධමො අප්පකසි-
රෙනෙව චතුර්ඤ්ඤා විඤ්ඤාපෙය්‍ය. ඵලමෙව බො මාණව, ඵලං භාවිත්තාය
උපෙක්ඛාය වේත්තොවිඤ්ඤායා යං පමාණකතං කම්මං, න තං තත්ත්වාච-
සිස්සාති, න තං තත්ත්වාචතිට්ඨති. අගමපි බො මාණව, බ්‍රහ්මානං
සහව්‍යායා මස්සො.

1. සබ්බත්තත්තාය - සිඤ්ඤා, ස්‍යා.

2. චතුර්ඤ්ඤා - ස්‍යා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මාණවකය, නළකාරගමිති ඉපදී වැඩුණු, නළකාරගම පිළිබඳ මහ පුළුස්සා ලද ඒ පුරුෂයාගට දන්ධවෙස් හෝ සිරුරු තද වන බවක් හෝ විය හෙතුද බඹලොව හෝ බඹලොව යන පිළිවෙත හෝ පුළුස්සාලද තරාතයන්හට දන්ධ බවෙස් හෝ සිරුරු තද වන බවෙස් හෝ නො වේ මැ යැ. මාණවකය, මම බ්‍රහ්මයන් පිළිබඳ බඹලොව ද බඹලොව යන පිළිවෙත ද දනිමි. යම් පරිදි යම් පිළිවෙතක පිළිපත් බඹ බඹලොවට පැමිණි ද එ ද දනිමි"යි වදන.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා විසින් තෙල කරුණ අසන ලදී : "මහණ ගොෂුම්භු බ්‍රහ්මයන්ගේ සහභාවය පිණිස මාර්ගය දෙසති" යනු යි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ බ්‍රහ්මයන්ගේ සහභාවය පිණිස මට මාර්ගය දෙසන සේක්ව"යි යදිමි.

'මාණවකය, එසේ වී නම් අසව. මොනොවට මෙනෙහි කරව. කියමි'යි.

'භවත්ති, එසේ යැ'යි තොදෙයා බවුණුයුත් සුභ මාණවක භාගාවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දින.

බුදුහු මෙසේ වදන : "මාණවකය, බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසයට මාර්ගය කවරෙ යත් : මාණවකය, මෙ සක්කෙහි මහණ මෙත් සහගිය සිත්තේ එක් දෙසක් අරමුණු කොට වෙහෙසි. දෙ වන දිග ද එසේ යැ තුන්වන දිග ද එසේ යැ සතර වන දිග ද එසේ යි. මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵත්තමායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව චිත්ත වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෙර වූ අව්‍යාඛාධ වූ මෙත්‍රිසහගත සිත්තේ අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙසේ මෙත්‍රිවිත්තචිත්තකිය වඩනා ලද කල්හි ප්‍රමාණකෘත (කාමාවචර වූ) යම් කම්මයක් ඇද්ද, ඒ කම්ම එහි (රූපාවචරකම්මයෙහි) ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී.

මාණවකය, යම්සේ බලවත් සක් පුබුනා පුරුෂයෙක් නිදුකින් මැ සතරදිග (සරියෙන්) හඟවන්නේ ද, එසෙයින් මැ මාණවකය, මෙසේ මෙත්‍රිවිත්තචිත්තකිය වැඩු කල්හි යම් කාමාවචර කම්මයක් ඇද්ද, එය එහි ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී. මාණවකය, මෙ ද බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසයට මහෙකි.

තවද මාණවකය, මහණ කරුණසහගත සිත්තේ මෘදුකාසහගත සිත්තේ උපෙක්ෂා සහගත සිත්තේ එක් දිගක් අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. දෙ වන දිග ද එසේ යැ තුන් වන දිග ද එසේ යැ, සතර වන දිග ද එසේ යැ. මෙසෙයින් උඩ යට සරස හැම තන්හි සඵත්තමායෙන් සියලු සතුන් ඇති ලොව චිත්ත මහද්ගත අප්‍රමාණ අවෙර අව්‍යාඛාධ උපෙක්ෂා සහගත සිත්තේ අරමුණු කොට වාස කෙරෙයි. මාණවකය, මෙසේ උපෙක්ෂාවිත්ත චිත්තකිය වැඩු කල්හි යම් කාමාවචරකම්මයක් ඇද්ද, එය එහි ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී. මාණවකය, යම්සේ ඥාති ඇති සක් පුබුනා පුරුෂයෙක් නිදුකින් මැ සතරදිග (සරියෙන්) හඟවා ද, මාණවකය, එපරිදි මැ මෙසේ උපෙක්ෂාවිත්තචිත්තකිය වැඩු කල්හි යම් කාමාවචරකම්මයක් ඇද්ද, එය එහි ශේෂ නො වෙයි. එය එහි බැසගෙන නො සිටී. මාණවකය, මෙ ද බ්‍රහ්මයන් හා සහවාසයට මාර්ගයෙකි"යි.

එවං වුද්ධො සුභො මාණවො නොදෙය්‍යපුද්ධො හභවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි, තික්ඛුජ්ජිතං වා උක්ඛුජ්ජෙය්‍ය. පච්චිත්තන්තං වා විචරෙය්‍ය. මුලාසං වා මග්ගං ආවික්ඛෙය්‍ය. අකික්ඛාමෙ වා තෙල-පජ්ජාතං ඛාරෙය්‍ය චක්ඛුමිත්තො රූපානි දක්ඛිත්තී'ති¹. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන. අනෙකපරිතායෙන ධම්මො පක්ඛාසිත්තො, එසාහං භවන්තං ගොතමං කරුණං ගච්ඡාමි ධම්මස්ස භික්ඛුසංඝස්සච. උපාසකං මං හවං ගොතමො ඛාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙනං කරුණං ගතං. හන්ද චද්දති මයං හො ගොතමි, ගච්ඡාමි, ඛුද්ධාච්චා මයං ඛුද්ධකරණීය්‍යාති.

ගණ්ඨාති තිං මාණව, කාලං මඤ්ඤාසිති.

අථ ඛො සුභො මාණවො නොදෙය්‍යපුද්ධො හභවතො හාසිතං අභිතන්දිත්තා අනුමොදිත්තා උට්ඨායාසනා හභවන්තං අභිවාදෙත්තා පදක්ඛිණං කත්තා පක්ඛාමි.

තෙන ඛො පන සමයෙන ජාත්‍රග්ගොණී බ්‍රාහ්මණො සබ්බසෙතෙන චලගිරථෙන² සාවජ්ජියා තිග්‍යාති දිවාදිවග්ගං. අද්දතා ඛො ජාත්‍රග්ගොණී බ්‍රාහ්මණො සුභං මාණවං නොදෙය්‍යපුද්ධං එතදවොච: 'හන්ද කුතො ඤා හවං භාරථාජො ආගච්ඡති දිවාදිවග්ගාති?'

ඉතො හි ඛො හො, අහං ආගච්ඡාමි සමණස්ස ගොතමස්ස සන්ධිකාති.

තං කිං මඤ්ඤාසි හවං භාරථාජො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤා-වෙය්‍යතතිතං පණ්ණිතො මඤ්ඤාති?

කො වාහං හො, කො ච සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤා-වෙය්‍යතතිතං ජාතික්ඛාමි. සොපි ඤානස්ස තාදිසොච, යො සමණස්ස ගොතමස්ස පඤ්ඤා-වෙය්‍යතතිතං ජාතෙය්‍යාති.

උලාරාය ඛුද්ධාච්චා හවං භාරථාජො සමණං ගොතමං පසංසාය පසංසාසිති.

කො වාහං හො, කො ච සමණං ගොතමං පසංසික්ඛාමි. පසන්ධ-පසන්ධො ච සො හවං ගොතමො, සෙට්ඨො දෙවමිත්තස්සානං, යෙ වීමෙ හො බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤා ධම්මෙ පඤ්ඤාපෙනති පුඤ්ඤස්ස කිරියාය කුසලස්ස ආරාධනාය. පිත්තස්ස තෙ සමණො ගොතමො පරික්ඛාමෙ වදෙති, යදිදං චිත්තං අවෙරං අඛ්‍යාපජ්ඣං තස්ස භාවනායාති.

1. දක්ඛිත්තී - ස්‍යා.

2. චලගිරථෙන - මජ්ඣ, PTS.

මෙසේ වදළ කල්හි තොදෙයා ඔවුණුපුත් සුභ මාණවක භාග්‍යාවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ : “භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යැ, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යව්නුරු කළ දයක් හෝ උඩුනුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ වීවර කරන්නේ ද, මුළාඩුවකට හෝ මහ කියන්නේ ද, ‘ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්ව’යි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එසෙයින් මැ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසන ලද, තෙල මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ධර්මය හා භික්ෂුසභ්‍යයා හා සරණ කොටයෙමි. භවත් ගොයුම්ගොකුවෝ මා අද පටන් දිවිහිම වැ සරණගිය උපාසකයකු කොට ධරත්වා භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, දන් අපි යමහ. ඇපි බොහෝ කටයුතු බොහෝ කරණි ඇතියමහ”යි.

‘මාණවකය, තෙපි දන් ඊට කල් දැනුව’යි.

එසඳ තොදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණවක, භාග්‍යාවතුන් වහන්සේගේ භාණ්ඩය අභිනාදනා කොට අනුමෝදන් වැ හුනාස්නෙන් නැඟී භාග්‍යාවතුන් වැද පැදකුණු කොට බැසගියේ.

තවද එසමයෙහි ජාණ්ඩසොණි බ්‍රාහ්මණ සථිසේවක වළවාරථයෙන් දෙවෙන්දවහල්හි සැවැත්නුවරින් නික්මෙයි. ජාණ්ඩසොණි බ්‍රාහ්මණ තොදෙයාපුත්‍ර සුභමාණවකයා දුරින් මැ එන්නා දිට. දක තොදෙයාපුත්‍ර සුභ මාණවකහට තෙල කී : “භවත් භාරදවාප් දෙවෙන් දවහල්හි කොහි සිට එයි’ද? යි.

භවත්ති, මම මෙහි ශ්‍රමණගෞතමයන් වෙතින් එමි’යි.

ඒ කෙසේ හඟිහි? භවත් භාරදවාප් තෙමේ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ගේ ප්‍රඥව්‍යාක්ෂ්‍යභාවය හඟනේ ද, පණ්ඩිතයෙකැ’යි හඟනේ ද?

භවත්ති, මම කවරෙකිම ද? කෙසේ නම් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ගේ ප්‍රඥව්‍යාක්ෂ්‍යභාවය දැනීම ද? යමෙක් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් ගේ ප්‍රඥව්‍යාක්ෂ්‍යභාවය දන්නේ ද, ගේ එකැතින් ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයන් වැනි මැ වෙයි.

භවත් භාරදවාප් තෙමේ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් උදර ප්‍රශංසායෙන් පසස්නේ මැ යැ

භවත්ති, මම කවරෙකිම ද, කිනම් කරුණෙකින් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් පසස්නෙම ද? ඒ භවත් ගෞතමයෝ ප්‍රශස්තගුණයෙන් මැ ප්‍රශස්තයහ. දෙවිච්ඡික්ෂ්‍යට ශ්‍රේෂ්ඨයහ. භවත්ති බ්‍රාහ්මණයෝ පුණ්‍යක්‍රියා පිණිස කුශලාරාධනය පිණිස යම් පඤ්ච ධර්ම කෙතකුත් පනවත් ද, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ ඒ පඤ්ච ධර්මයන් අවේර අව්‍යාපාද යම් සිතෙක් ඇද්ද, ඒ චෛත්‍රිවිත්තයා ගේ භාවනා පිණිස විත්තපටිෂ්කාර කොට වදරන සේක.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

784 මජ්ඣම පණ්ණාසකො - මූහමණ වග්ගො [3.5.9 සුභ සුභතං]

එවං වුතෙන ජාණ්ණකොණී මූහමණො සබ්බසෙතා වළභිරථා¹.
ඕරොහිනිභි ඵකංසං උත්තරංසංඛං කපිනිභි යෙන හතථා තෙනඤ්ඤි.
පණ්ණාසෙතිභි උදහං උදහෙසි. ලංහා රඤ්ඤා පසෙනදිකා කොසලකා
සුලභිලාහා රඤ්ඤා පසෙනදිකා කොසලකා, යකා විජ්ජෙන තථාහතො
විහරති අරහං සම්මාසම්මුඤ්ඤො²ති.

සුභසුභතං නවමං.

1. වළභිරථා - මජ්ඣං, PTS.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මෙසේ කී කල ජාත්‍යයොගී බවුණු සවිසුදු වළඟිරටයෙන් බැස උත්තරාසරිගය එතැන් කොට බහා භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ උදන් ඇති : “යම් රජක්සුගේ වීරිතයෙහි අරහත් සමාක්සම්බුද්ධ තරාගතයන් වහන්සේ වැඩවසනසේක් ද, ඒ පසේනදී කොසොල්ලරජහට ලාභයෙක. කලාණ ලාභයෙකැ”යි.

නව වැනි සුභසූත්‍ර යි.

—————

2. 5. 10

සබ්බාරවස්සනං

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ගඟවා කොසලෙසු වාරිකං වරති මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං තෙන ඛෙං පන සමයෙන ධනඤ්ඤානි¹ නාම බ්‍රාහ්මණී මණ්ඩලකපො² පථිවසති අභිපාසනතා, බුද්ධි ච ධර්මෙ ච සංඝෙ ච අථ ඛෙං ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණී උපකම්පිතා, තික්ඛතං උද්දනං උද්දෙනයි: 'නමො තස්ස ගඟවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, නමො තස්ස ගඟවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, නමො තස්ස ගඟවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස'ති.

තෙන ඛෙං පන සමයෙන සබ්බාරවො³ නාම මාණවො මණ්ඩලකපො පථිවසති තිණ්ණං වේදනං පරගු භතිඝණ්ඨකෙට්ඨභානං සාකඤ්ඤා- හෙදනං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වේදනාකරණො ලොකායත- මහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවතො. අස්සොසි ඛෙං සබ්බාරවො මාණවො ධනඤ්ඤානිතා බ්‍රාහ්මණීතා එවං වාරිං හාසමානාය, සුඤ්ඤා ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණී එතදවොච: අවගුතාව අයං ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණී පරිගුතාව අයං ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණී විජ්ජමානානං බ්‍රාහ්මණානං. අථ ච පන තස්ස මුණ්ඩකස්ස සමණකස්ස චණ්ණං හාසති⁴.

න හි පන නිං තාන හදුමුඛ, තස්ස ගඟවතො සිලපඤ්ඤාණං ජානාසි. සචෙ නිං තාන හදුමුඛ, තස්ස ගඟවතො සිලපඤ්ඤාණං ජානෙය්‍යාසි, න නිං තාන හදුමුඛ, තං ගඟවතං අකෙකාසිතඛිං පරිහාසිතඛිං මඤ්ඤෙය්‍යාසිති.

තෙන හි ගොති, යද සමණො ගොතමො මණ්ඩලකපං අනුප්පන්නො ගොති. අථ මෙ⁵ අරොවේදනාසිති. එවං හදුමුඛාති ඛෙං ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණී සබ්බාරවස්ස මාණවස්ස පථිවස්සොසි.

අථ ඛෙං ගඟවා කොසලෙසු අනුප්පන්නෙ වාරිකං වරමානො යෙන මණ්ඩලකපං තදවසරි. තත්‍ර සුදං ගඟවා මණ්ඩලකපො විහරති නොදෙය්‍යානං බ්‍රාහ්මණානං අඛිවතෙ. අස්සොසි ඛෙං ධනඤ්ඤානි බ්‍රාහ්මණී. 'ගඟවා කිර මණ්ඩලකපං අනුප්පන්නො මණ්ඩලකපො විහරති නොදෙය්‍යානං බ්‍රාහ්මණානං අඛිවතෙ'ති.

1. ධනඤ්ඤානි - PTS.

2. { වඤ්චලිකපො - මජ්ඣං.
පථිවලකපො - ස්‍යා.
මණ්ඩලකපො - සිඝ්ඤ.

3. සබ්බාරවො - ස්‍යා.

4. හාසිස්සතිති - මජ්ඣං.

5. අථ ඛෙං, මෙ - සිඝ්ඤ.

සංගාර්ථ සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලද : එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් ද්‍රාව්‍යයෙහි මහබ්බසඟුන් හා සමග සැරිසරනසේක. එසමයෙහි ධනාඤ්ජානී නම් බැලිණි මණ්ඩලකප්ප නම් ගමහි වෙසෙයි. බුදුන් කෙරෙහි දු දහම් කෙරෙහි දු සඟුන් කෙරෙහි දු (අවේතාප්‍රසාද වශයෙන්) පහන, එකල ධනාඤ්ජානී බැලිණි පය පැකිල තුන් වරක් උදන් ඇතු : “ඒ හගවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා, ඒ හගවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා, ඒ හගවත් අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා” කියයි.

එසමයෙහි සංගාර්ථ නම් මාණවක මණ්ඩලකප්ප නම් ගමහි වාස කෙරෙයි. භේ නිසණ්ඩු කෙටුහඟස්ත්‍ර සහිත අක්කරප්‍රභේද සහිත ඉතිහාසය පස්වතු කොට ඇති ත්‍රිවේදයන්ගේ පරතෙර ගියේ පද ඟස්ත්‍ර හදුරුනුයේ ව්‍යාකරණ හදුරුනුයේ ලොකායතික මහාපුරුෂලක්ෂණයෙහි පරිපූරකාරී වූයේ වෙයි. සංගාර්ථ මාණවක මෙසේ නමස්කාරපාඨ බණන ධනාඤ්ජානී බැලිණියගේ බස් ඇසී. අසා ධනාඤ්ජානී බැලිණියට කෙල කී : “බමුණන් විද්‍යාමාන වූ සිටිය දී මේ ධනාඤ්ජානී බැලිණි අව්‍යාද්ධිමත් වූ යැ, විනාශප්‍රාප්ත වූ යැ. තවද ඒ මුණ්ඩක ශ්‍රමණයන් ගේ ගුණ කියා” යනු යි.

‘සුත හදුමුබය, තෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ සිල් හා නුවණ නො දක්ති. සුත හදුමුබය, ඉදින් තෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිල් හා නුවණ දක්ති නම්, සුත හදුමුබය, තෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආත්‍රොග කළ යුත්තකු කොට පරිභාෂණ කළ යුත්තකු කොට නො හඟිති.

‘හවතිය, එසේ වී නම් යම් දිනෙක ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මණ්ඩලකප්ප ගමට පැමිණියාහු වෙත් ද, එකල මට දන්වන්නේ යැ’යි කී. ‘හදුමුබය, එසේ යැ’යි ධනාඤ්ජානී බැලිණි සංගාර්ථ මාණවකයාගට පිළිවදන් දිත්.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් ද්‍රාව්‍යයෙහි පිළිවෙළින් සැරිසරනසේක් මණ්ඩලකප්ප ගම කරා වැඩිසේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මණ්ඩලකප්ප ගමහි තෝදෙයා බමුණන්ගේ අභි වේනෙහි වැඩ වාස කෙරෙති. ධනාඤ්ජානී බැලිණි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මණ්ඩලකප්ප ගමට වැඩිසේක් මණ්ඩලකප්ප ගමහි තෝදෙයා බමුණන්ගේ අභි වේනෙහි වැඩ වාස කෙරෙත් ලැ’යි ඇසූ යැ.

අථ ඛො ධනස්සාති බ්‍රාහ්මණී යෙන සංඛාරවො මාණවො, තෙහුපසංඛතී, උපසංඛතීති; සංඛාරවං මාණවං ඵතදවොච : ‘අයං තාත චූළච්ච, සො හගවා මණ්ඩලකපං අනුපානෙතා, මණ්ඩලකපො විහරති තොදෙය්‍යානං බ්‍රාහ්මණානං අඛච්චෙන. යස්සදාති තිං¹ තාත හදුච්ච, කාරං මඤ්ඤාසිති.

‘ඵවං ගොති’ ති² ඛො සංඛාරවො මාණවො ධනස්සාතිතා බ්‍රාහ්මණීතා පටිසුඤ්ඤා යෙන හගවා තෙහුපසංඛතී, උපසංඛතීති; හගවතා සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං සාධණීයං විනිසාරෙති; ඵකම්නතං තිසිදි. ඵකම්නතං තිසිනෙතා ඛො සංඛාරවො මාණවො හගවනතං ඵතදවොච :

‘සන්ති ඛො ගො ගොතමි, ඵතෙ සමණ්‍යාහමණා දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤා-වොසානපාරමිපාත්තා; අදිට්ඨභවිරිදං පටිජානන්ති. තත්‍ර ගො ගොතමි, යෙ තෙ සමණ්‍යාහමණා දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤා-වොසානපාරමිපාත්තා; අදි-ට්ඨභවිරිදං පටිජානන්ති, තෙසං හවං ගොතමො කතමො’ ති?

දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤා-වොසානපාරමිපාත්තානං අදිට්ඨභවිරිදං පටිජා-නන්තානම්ච ඛො අහං භාරදාජ, වෙමන්තං³ වදාමි. සන්ති භාරදාජ, ඵතෙ සමණ්‍යාහමණා අනුස්සවිකා, තෙ අනුස්සවෙන දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤා-වොසානපාරමිපාත්තා; අදිට්ඨභවිරිදං පටිජානන්ති සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණා තෙවිජ්ජා. සන්ති පන භාරදාජ, ඵතෙ සමණ්‍යාහමණා කෙවලං සද්ධාමන්තකෙන දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤා-වොසානපාරමිපාත්තා; අදිට්ඨභවිරිදං පටිජානන්ති සෙය්‍යථාපි තක්ඛි වීමංසි. සන්ති භාරදාජ, ඵතෙ සමණ්‍යාහමණා පුඛෙඛ අනුසුතෙසු ධම්මෙසු සාමඤ්ඤාච ධම්මං අභිඤ්ඤාය දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤා-වොසානපාරමිපාත්තා; අදිට්ඨභවිරිදං පටිජානන්ති.

තත්‍ර භාරදාජ, යෙ තෙ සමණ්‍යාහමණා පුඛෙඛ අනුසුතෙසු ධම්මෙසු සාමඤ්ඤාච ධම්මං අභිඤ්ඤාය දිට්ඨධම්මාභිඤ්ඤා-වොසානපාර-මිපාත්තා; අදිට්ඨභවිරිදං පටිජානන්ති. තෙසංහමස්මි. තදම්නාපෙනං භාරදාජ, පරියායෙන වෙදිතඛං: යථා යෙ තෙ සමණ්‍යාහමණා පුඛෙඛ අනුසුතෙසු ධම්මෙසු සාමඤ්ඤාච ධම්මං අභිඤ්ඤාය දිට්ඨධම්මා-භිඤ්ඤා-වොසානපාරමිපාත්තා; අදිට්ඨභවිරිදං පටිජානන්ති, තෙසංහ-මස්මිති.

1. යස්සදාති - මජ්ඣං.
2. ඵවං ගොති - මජ්ඣං.
3. වෙමන්තං - මජ්ඣං.

එසේ ධනාත්මක බැලීම සංකාරව මාණවකයා කරා එළඹියා. එළඹ සංකාර මාණවකයාට තෙල කිවු : “සුත හදුනුවය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මණ්ඩලකප්ප ගමට වැඩිසේක් මණ්ඩලකප්ප ගමේ තොදෙයා බමුණන්ගේ අභි චේතනේ වැඩිවෙසෙති. සුත හදුනුවය, තෝ දන් යමක් ගැන සිතෙති නම් එයට කල් දැනැ”යි කිවු.

‘හවතිය, එසේයැ’යි සංකාරව මාණවකයා ධනාත්මක බැලීමට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීමේ, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී. සතුටු වියයුතු සිහි කළ යුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් වැ හිත. එකත්පස් වැ හුන් සංකාරව මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ :

“හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉහාත්මයෙහි මැ දන ව්‍යවසිත වැ පාරම් සංඛ්‍යාත ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයානිය පිළින කෙරෙත් ද එබඳු මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මැ මහණ බමුණු කෙනෙක් ඉහාත්මයෙහි මැ දන ව්‍යවසිත වැ පාරම් සංඛ්‍යාත නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයානිය පිළින කෙරෙත් නම් ඔවුනතුරෙන් හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කවරහ?

භාරදවාජය, ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි බණන ආදි බ්‍රහ්මවයානිය පිළින කරන ඔවුන්ගේ ද චේතස කියමි. භාරදවාජය, අනුග්‍රහකරා ගත් කිසි මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. ඔහු අනුග්‍රහ වශයෙන් ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයානිය පිළින කෙරෙති. තෙව්ප්ප්‍රාණමණයන් සෙයිනි. භාරදවාජය, හුදු ශ්‍රද්ධාමාත්‍ර වශයෙන් ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයානිය පිළින කෙරෙත් ද, එ බඳු කිසි මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. තකිග්‍රාහී වූ වීමසක වූ ප්‍රාණමණයන් සෙයිනි. භාරදවාජය, පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තමන් වීසින් මැ දහම දන ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයානිය පිළින කෙරෙත් ද, එ බඳු කිසි මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත.

භාරදවාජය, එහි යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් අනානුග්‍රහ ධර්මයෙහි තමන් වීසින් මැ දහම දන ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයානිය පිළින කෙරෙත් ද, ඒ සම්බුද්ධයන් අතුරෙන් මම අනාතරයෙක්මි. භාරදවාජය, යම් පරිදි යම් ඒ මහණ බමුණු කෙනෙක් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි තමන් වීසින් මැ දහම දන ඉහාත්මයෙහි මැ දන පයාවසිත වැ ‘නිව්‍යාණයට පැමිණියමහ’යි කියා ආදිබ්‍රහ්මවයානිය පිළින කෙරෙත් ද, ඒ සම්බුද්ධයන් අතුරින් මම අනාතරයෙක්මි යන ඒ මේ කරුණ මේ කාරණයෙකුද දතයුතු යැ.

ඉධ මේ භාරද්‍රාජ, පුබ්බෙව සම්මොඛා අනභිසම්මුඛස්ස ඛොධි-
 සත්තකස්සෙව සත්තො එතදභොසි: සම්මොඛො සර්වාභො රජාපථො,
 අබ්බොකාභො පබ්බජ්ජා, නසිදං සුඤ්ඤං අභාරං අජ්ඣාචිතතා එකත්ත-
 පරිපුණ්ණං එකත්තපරිපුඤ්ඤං සංඛලිඛිතං බ්‍රහ්මචරියං චරිතුං, යනුත්තාහං
 කෙසම්ඤ්ඤං ඕභාරෙකා කාසායානි වජ්ජානි අවජාදෙකා අභාරස්මි
 අනගාරියං පබ්බජෙය්‍ය”නති. භො ඛො අහං භාරද්‍රාජ, අපරෙත
 සම්මෙතෙ දහරෙව සමානො සුසුකාලකෙතො හද්දෙත යොබ්බතෙන
 සමත්තාගතො පඨමෙන වයසං අකාමිකානං මායාපිතුත්තං අඤ්ඤාමිඛානං
 රුදන්තානං කෙසම්ඤ්ඤං ඕභාරෙකා කාසායානි වජ්ජානි අවජාදෙකා
 අභාරස්මි අනගාරියං පබ්බජිං. භො එවං පබ්බජිතො සමානො
 කිංකුසලගවෙසි අනුත්තරං සන්තිවිරපදං පරියෙසමානො යෙන ආලාභෙ
 කාලාමො තෙත්තපසංකම්මං, උපසංකම්මානා ආලාරං කාලාමං එතදවොචං:
 “ඉච්ඡාමිහං ආවුසො කාලාම, ඉමස්මිං ධම්මවිතයෙ බ්‍රහ්මචරියං චරිතු”නති.
 එවං චුත්තො භාරද්‍රාජ, ආලාභෙ කාලාමො මං එතදවොච: “විහරන්තා-
 යස්මි, තාදිසො අයං ධම්මො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො න චිරස්සෙව සකං
 ආචරිතං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා”ති.
 භො ඛො අහං භාරද්‍රාජ, නචිරස්සෙව ඩිප්පමෙව තං ධම්මං පරියාපුණ්ණං
 සො ඛො අහං භාරද්‍රාජ, තාවතකෙතෙව ඕච්චිප්පහත්තමත්තෙන
 ලපිතලාපනමත්තෙන ඤ්ඤාණවාදඤ්ඤා වදම් ථෙරවාදඤ්ඤා ‘ජානාමි පස්සාමි’
 ති ච පටිජානාමි අහඤ්ඤාච අඤ්ඤා ච. තස්ස මස්සං භාරද්‍රාජ,
 එතදභොසි: “න ඛො ආලාභෙ කාලාමො ඉමං ධම්මං කෙවලං
 සඤ්ඤාමත්තකෙන ‘සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ජ විහරමි’ති
 පවෙදෙති. අඤ්ඤා ආලාභෙ කාලාමො ඉමං ධම්මං ජානං පස්සං
 විහරති”ති.

අථ ඛොහං භාරද්‍රාජ, යෙන ආලාභෙ කාලාමො තෙත්තපසංකම්මං,
 උපසංකම්මානා ආලාරං කාලාමං එතදවොචං: “කිත්තාචතා නො
 ආවුසො කාලාම, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ජ
 විහරමි”ති පවෙදෙමි”ති. එවං චුත්තො භාරද්‍රාජ, ආලාභෙ කාලාමො
 ආභිඤ්ඤායතනං පවෙදෙසි. තස්ස මස්සං භාරද්‍රාජ, එතදභොසි:
 “න ඛො ආලාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි සඤ්ඤා, මස්සම්පත්ති සඤ්ඤා. න
 ඛො ආලාරස්සෙව කාලාමස්ස අත්ථි විරියං -පෙ-සති -පෙ-සමාධි -පෙ-
 පඤ්ඤා, මස්සම්පත්ති පඤ්ඤා. යනුත්තාහං යං ධම්මං ආලාභෙ කාලාමො
 සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ජ විහරමි”ති පවෙදෙති, තස්ස
 ධම්මස්ස සච්ඡිකිරියාය පදභෙය්‍යා”නති. භො ඛො අහං භාරද්‍රාජ,
 න චිරස්සෙව ඩිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසම්පජ්ජ
 විහරාසිං.

භාරද්වාරය, සමාක්සමබෝධියෙන් පෙර මැ වතුස්සතාචබෝධය නො කළ බෝධි-
සත්ත්ව වූ මැ මට තෙල සිත් වී : “භාහවාසය සමබාධ යැ රාහාදිරජස් එන මහැ, පැවිද්ද
භ්‍යාවකාශ යැ, ගිහිගෙහි වසනාහු වීසින් ඒකාන්ත පරිපූණ වූ ඒකාන්ත පරිශුද්ධ වූ බොන-
සධිම සදාශ වූ මේ බ්‍රහ්මවයාභීය පුරන්තට සුකර නො වෙයි. මම කෙතෙමස් බහා
කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පැමිණෙමි නම් මිනා මැ නු”යි.
භාරද්වාරය, මම පසු කලෙකැ දහර වූයෙමි මැ මනා කථකෙතෙම ඇත්තෙමි හදුයොවන
හා ප්‍රථම වයසින් සමන්වාගත වූයෙමි නො කැමැති කදුරවුසු මුහුණු ඇති දෙමාපියන්
හඩමින් සිටිය දී කෙතෙරවුර බහා කහවත් හැඳ පෙරෙවැ ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට
පැමිණියෙමි. මම මෙසේ පැවිදි වැ කිඩකුශලගවෙයි වැ අනුත්තර ශාන්තිවිරපදය
සොයන්නෙමි ආළාරකාලාම තවුසන් කරා පැමිණියෙමි. පැමිණ ආළාරකාලාම
තවුස්තට තෙල කීම් : “ඇවැත කාලාමයෙනි, මම මේ තොප සතු ධර්මිනියෙහි බහිර
පුරන්තට කැමැතියෙමි”යි. භාරද්වාරය, මෙසේ කී කල ආළාරකාලාම තවුස් මට තෙල
කී : “ආයුෂ්මත් මෙහි වසන්නේ මැනැව. යම් දහමෙකැ වීඳ පුරුෂයෙක් නොබෝ
දිනෙකින් ස්වකීය ආවායොඤ්ඣතණය තමා වීසින් මැනැවින් දන පසක් කොට එයට
පැමිණ වාසය කරන්නේ වෙ ද, මේ එබඳු දහමෙකැ”යි. භාරද්වාරය, මම නොබෝ
කලෙකින් මැ වහා මැ ඒ දහම පුහුණු කෙළෙමි. භාරද්වාරය, මම එතෙක් තොල් පහළ
පමණින් මැ බස් බිණු පමණින් මැ භද්‍රවාදය ද ථෙරවාදය ද කියමි, “දන්මි, දන්මි”යි ද
මම ද පිළින කරමි. සෙස්සෝ ද පිළින කෙරෙත්. භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී :
“ආළාරකාලාම තවුස් මේ දහම හුදෙක් සැදූ පමණෙකින් ‘තමන් වීසින් වෙසෙසින් දන
පසක් කොට උපයාගෙන වෙසෙමි”යි නො දන්වයි, ඒකාන්තයෙන් ආළාරකාලාම
තවුස් මේ දහම දන්මින් දක්මින් වාස කෙරේ”යනු යි.

භාරද්වාරය, ඉක්බිති මම ආළාරකාලාම තවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ ආළාරකාලාම
තවුස්තට තෙල කීම් : “ඇවැත, කාලාමයෙනි, කෙතෙකින් මේ දහම තමන් වීසින්
වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි”යි දන්වමි ද? යි. භාරද්වාරය,
මෙසේ කී කල ආළාරකාලාම තවුස් ආකිඤ්චඤ්ඤයතනය කී. භාරද්වාරය, මට තෙල
සිත් වී : “ආළාරකාලාම තවුස්තට මැ සැදහැ ඇත්තේ නො වෙයි. මට ද සැදහැ ඇත.
ආළාරකාලාම තවුස්තට මැ වැර ඇතියේ නො වෙයි; . . . සිහිය . . . සමාධිය . . . ප්‍රභූ
ඇත්තේ නො වෙයි, මට ද ප්‍රභූ ඇත. මම, ආළාරකාලාම තවුස් යම් දහමක් තමන්
වීසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයා ගෙන වාස කරමි”යි දන්වා ද, ඒ දහම පසක්
කරනු පිණිස ප්‍රධන් වැර වඩමි නම් මනා මැ නු”යි. භාරද්වාරය, මම නොබෝ කලෙකින්
මැ වහා මැ එදහම තමන් වීසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස
කෙළෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛවාහං භාරදාජ, යෙන ආලාභේ කාලාමො තෙත්තපසංකම්, උපසංකම්භිනා ආලාභං කාලාමං එතදවොචං: “එතතාවතා නො ආවුසො කාලාම, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙයි”ති. එතතාවතා ඛො අහං ආවුසො, ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙමි”ති. අභමිඨි ඛො ආවුසො එතතාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ විහරමි”ති. ලාභා නො ආවුසො, පුරුභං නො ආවුසො යෙ මයං අයසමන්තං තාදිසං සමුගම්චාරිං පසාම ඉති, යාහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙමි, තං නිමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ විහරමි. යං නිමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ විහරමි, තමහං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ පච්චෙදෙමි. ඉති යාහං ධම්මං ජානාමි, තං නිමං ධම්මං ජානාමි. යං නිමං ධම්මං ජානාමි, තමහං ධම්මං ජානාමි. ඉති යාදිසො අහං, තාදිසො තුවං. යාදිසො තුවං, තාදිසො අහං. එහි දුති ආවුසො, උභොව සන්තා ඉමං ගණං පරිහරමා”ති. ඉති ඛො භාරදාජ, ආලාභේ කාලාමො ආචරියො මෙ සමානො අත්තනො අත්තවාසිං මං සමානං අත්තනො සම්මතං ධරෙයි, උලාරය ව මං පුජ්ජා පුජෙයි. තස්ස මයං භාරදාජ, එතදභොසි: “තායං ධම්මො නිබ්බිදාය න වීරහාය න නිරෝධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව ආකිඤ්චඤ්ඤායනුපපත්ති”ති. භො ඛො අහං භාරදාජ, තං ධම්මං අනුලබ්භිතං තස්මා ධම්මං නිබ්බිජ්ජ අපකක්ඛමි.

භො ඛො අහං භාරදාජ, කිංකුසලගවෙසි අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො යෙන උද්දකො¹ රුමපුත්තො තෙත්තපසංකම්. උපසංකම්භිනා උද්දකං රුමපුත්තං එතදවොචං: “ඉච්ඡාමහං ආවුසො රුම² ඉමසම් ධම්මවිනයෙ මුග්ගවරියං චරිතු”න්ති. එවං වුත්තෙ භාරදාජ, උද්දකො රුමපුත්තො මං එතදවොච: ‘විහරතායසා, තාදිසො අහං ධම්මො, යත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො න වීරසෙව සකං ආචරියකං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා”ති. භො ඛො අහං භාරදාජ, න වීරසෙව ඩිප්පමෙව තං ධම්මං පරියාපුඤ්ඤං. භො ඛො අහං භාරදාජ, තාවත්තකෙනෙව ඔට්ඨස්සානමත්තෙන ලපිත ලාපනමත්තෙන ඤ්ඤාචාරාදඤ්ච වදාමි ථෙරවාදඤ්ච ‘ජානාමි පසාමි’ති ච පච්ජානාමි අභඤ්ඤා ච. තස්ස මයං භාරදාජ, එතදභොසි: “න ඛො රුමො ඉමං ධම්මං කෙවලං සභ්‍යාමත්තකෙන සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ විහරමි”ති. පච්චෙදෙයි, අභ්‍යා රුමො ඉමං ධම්මං ජානං පසාමි විහරමි”ති.

අථ ඛවාහං භාරදාජ, යෙන උද්දකො¹ රුමපුත්තො තෙත්තපසංකම්. උපසංකම්භිනා උද්දකං රුමපුත්තං එතදවොචං: “කිත්තාවතා නො ආවුසො, රුමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ විහරමි”ති පච්චෙදෙයි”ති. එවං වුත්තෙ භාරදාජ, උද්දකො රුමපුත්තො නෙවිසඤ්ඤායාසඤ්ඤායනං පච්චෙදෙයි. තස්ස මයං භාරදාජ, එතදභොසි: “න ඛො රුමසෙව අභොසි වරියං. -පෙ- සති -පෙ- සමාධි -පෙ- පඤ්ඤා, මයාමපඤ්චි පඤ්ඤා. යනුත්තාහං සං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ විහරමි”ති පච්චෙදෙයි. තස්ස ධම්මසං සම්මතානා පදසෙය්‍යා”න්ති. භො ඛො අහං භාරදාජ, න වීරසෙව ඩිප්පමෙව තං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සම්මතානා උපසම්පජ්ජ විහරමි.

1. ආවුසො - මජ්ඣං.

2. උද්දකො - මජ්ඣං.

භාරද්වාරය, ඉක්බිති මම ආළාරකාලාම තවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ ආළාරකාලාම තවුස්හට තෙල කීම් : "ඇවැත් කාලාවයෙනි, මෙතෙකින් මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන උපයාගෙන ප්‍රකාශ කෙරෙහි ද?යි. ඇවැත්, මම මෙ පමණෙකින් මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන දන්වමි"යි කී. ඇවැත්නි, මම ද මෙපමණෙකින් මෙ දහම තමන් විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි"යි කීම්. මම යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන දන්වමි ද, තොයිත් එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට වාස කෙරෙහි, තෝ යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙහි ද, මම එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන දන්වමි. මෙසේ මම යම් දහමක් දන්වමි නම් තොයිත් එ දහම දන්වමි. තො යම් දහමක් දන්වමි නම් මමත් එ දහම දන්වමි. මෙසේ මම යම් බද්ධයෙමි ද, තො ද එබද්ධයෙහි. තෝ යම් බද්ධයෙහි ද, මම එ බද්ධයෙමි. (මෙසේ) අපි තා බද්ධ සමුච්ඡාර ආයුෂ්මතකු දක්මෝ ද, ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙකැ, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇවැත්නි, දන් එව දෙදෙනාමෝ මේ ගණයා පරිහරණ කරමිහ"යි කී. භාරද්වාරය, මෙසේ ආළාරකාලාම තවුස් මාගේ ආවායා වූයේ මැ තමා අතැවැසි වූ මා තමහට සමසම කොට තැබී. උදර සුජායෙහුද මා පිදී. භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී : "මෙ දහම නිර්විද පිණිස නො වැටෙයි. විරාග පිණිස නො වැටෙයි, නිරෝධ පිණිස නො වැටෙයි, උපයිම පිණිස නො වැටෙයි, අභිඤ්ඤ පිණිස නො වැටෙයි, සම්බෝධ පිණිස නො වැටෙයි, නිවාණ පිණිස නො වැටෙයි. ආකිඤ්ඤායනාදිපත්තිය පිණිස මැ වැටෙයි" කියා යි. භාරද්වාරය, මම එ දහම පමණ නො කොට එ දහමින් කලකිරී බැසගියෙමි.

භාරද්වාරය, ඒ මම 'කුසල් කීමැ'යි සොයනුයෙමි අනුත්තරසත්තිවරපදය (නිවන) සොයමින් උද්දක රාමපුත්‍ර කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ උද්දක රාමපුත්‍රහට තෙල කීම් : "ඇවැත්නි රාමපුත්‍රයෙනි, මම මෙසස්තෙහි බබ්බර සරත්‍ර විසියෙමි"යි. භාරද්වාරය, මෙසේ කී කල්හි රාමපුත්‍ර උද තවුස් මට මෙසේ කී : "ඇවැත්නි, වාස කරව. යම් දහමෙක විඤ්ඤානාදිපත්තිය කලෙකින් මැ සිය ඇඳුරුසමය තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වාස කෙරේ නම් මේ එ බද්ධ දහමෙකැ"යි. භාරද්වාරය, මම නොබෝ කලෙකින් මැ වහා මැ එ දහම පිරිවැහිමි. භාරද්වාරය, එ මම එතෙක් තොල් පහළ පමණින් මැ වදන්පිළිවදන් මතුයෙන් මැ ඥානවාදයක් සංවිච්ඡාදයක් කියමි, 'දන්වමි දක්මි'ද මමත් පිළින කෙරෙමි, සෙසුවෙන් පිළින කෙරෙහි. භාරද්වාරය, ඒ මට තෙල සිත් වී : "රාම තවුස් මෙ දහම හුදෙක් ශ්‍රද්ධා පමණෙකින් තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයා වාස කෙරෙමි" නො ද පැවැසි, එකාත්තයෙන් රාම තවුස් මෙ දහම දන්වමින් දක්වමින් වසි"යි.

එසේ භාරද්වාරය, මම රාමපුත්‍ර උද තවුස් කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ රාමපුත්‍ර උද තවුස්හට තෙල බස් කීම් : "ඇවැත්නි, රාමයෙනි, කිපමණෙකින් අපට මෙදහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි, පවසවු ද?"යි, භාරද්වාරය, මෙසේ කී කල්හි රාමපුත්‍ර උද තවුස් නොවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනාස ප්‍රකාශ කෙළේ යැ. භාරද්වාරය, එ මට තෙල සිත් වී : "රාමහව මැ ශ්‍රද්ධා නො ද වූ, මටත් ශ්‍රද්ධා ඇත. රාමහට මැ වියා නො ද වී. . . . සති . . . සමාධි . . . රාමහට මැ ප්‍රඤ්ඤා නො ද වූ, මටත් ප්‍රඤ්ඤා ඇති. රාම තවුස් යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙසින් දන පසක් කොට එළැඹ වාස කෙරෙමි" ප්‍රකාශ කෙළේ ද මම එ දහම පසක් කරනුවට ප්‍රධන්වියා කරනෙමි නම් මනා මැ නු"යි භාරද්වාරය, එ මම නොබෝ කලෙකින් මැ වහා මැ එ දහම තමා විසින් වෙසෙසින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට වාස කෙළෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛවාහං භාරදාජ, යෙන උද්දකො රුමපුතො නෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්නි උද්දකං රුමපුතං එතදවොචං: “එත්තාවතා නො අවුසො රුම* ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසමාපජ්ජෙයි”ති. එත්තාවතා ඛො අහං ආවුසො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසමාපජ්ජෙයි”ති*. ‘අහමි ඛො ආවුසො, එත්තාවතා ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසමාපජ්ජෙයි’ති. ලාහං නො ආවුසො, සුලභි: නො ආවුසො, යෙ මයං අයස්සන්තං නාදිසං චුහම්චාරිං පස්සාම ඉති යං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසමාපජ්ජෙයි, නං නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසමාපජ්ජෙයි’ති. යං නං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසමාපජ්ජෙයි, නං ධම්මං රුමො සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසමාපජ්ජෙයි. ඉති යං ධම්මං රුමො අභිඤ්ඤාසි, නං නං ධම්මං ජානාසි. යං නං ධම්මං ජානාසි, නං ධම්මං රුමො අභිඤ්ඤාසි. ඉති යාදිසො රුමො අහොසි, නාදිසො තුචං. යාදිසො තුචං, නාදිසො රුමො අහොසි. එහි දුති ආවුසො, තුචං ඉමං ගණං පරිහර්”ති. ඉති ඛො භාරදාජ, උද්දකො රුමපුතො සමුග්ගචාරි මෙ සමානො ආචරියධාරිනො මං ධරෙයි, උලාරුග ව මං සුජාය සුජෙයි. තස්ස මය්හං භාරදාජ, එතදහොසි: “නායං ධම්මො නිබ්බිද්ධ න විරුගාග න ඤ්ඤෙධාය න උපසමාය න අභිඤ්ඤාය න සමොධාය න නිබ්බානාය සංවත්තති, යාවදෙව නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනත්තප-පත්තියා”ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, තං ධම්මං අනලංකරිති; තස්මා ධම්මො නිබ්බිජ්ජ අපක්කම්.

සො ඛො අහං භාරදාජ, කිංකුසලගවෙසි අනුත්තරං සන්තිවරපදං පරියෙසමානො මගධෙසු අනුපුබ්බෙන චාරිකං වරමානො යෙන උරුබෙලා සෙනානිගමො තදවසරිං. තත්ථදුසං රමණීයං භූමිභාගං පාසාදිකඤ්ච වණසංඝං නදිඤ්ච සන්දන්තිං සෙනකං සුපතීන්ද්‍රං රමණීයං සමන්තා ව ගොචරගාමං. තස්ස මය්හං භාරදාජ, එතදහොසි: “රමණීයො වත හො භූමිභාගො, පාසාදිකො ව වනසංඝො, නදි ව සන්දති සෙනකා සුපතීන්ද්‍රං රමණීයා, සමන්තා ව ගොචරගාමො, අලං විනිදං කුලපුත්තස්ස පධානභිකස්ස පධානායා”ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, තත්තෙව නිසිදිං ‘අලමිමං පධානායා’ති.

අපිසු මං භාරදාජ, තිස්සො උපමායො පරිගංසු අනච්ඡරිග, පුබ්බෙ අප්පකපුබ්බා:

සෙසාථා’පි භාරදාජ, අලං කට්ඨං සසෙතහං උදකෙ නික්ඛිතං, අථ පුරිසො ආගචේත්ත උත්තරුරණිං ආදාය අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතස්සාමි, තෙජෝ පාතුකරිස්සාමි”ති. තං කිං මඤ්ඤාසි භාරදාජ, අපි නු සො පුරිසො අශ්මං අලං කට්ඨං සසෙතහං උදකෙ නික්ඛිතං උත්තරුරණිං ආදාය අභිමේජ්ජෙනා අග්ගිං අභිනිබ්බතෙතස්ස තෙජෝ පාතුකරෙත්තා”ති?

3. රුමො - මජ්ඣං.

2. එත්තාවතා ඛො ආවුසො රුමො ඉමං ධම්මං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකන්ති උපසමාපජ්ජෙයි”ති - මජ්ඣං.

එසේ භාරද්වාරය, මම උදෙසා රාමපුත්‍ර කරා එළැඹියෙමි. එළැඹ උදෙසා රාමපුත්‍රහට තෙල බස් කීම් : "ඇවැත්නි, රාමයෙනි මෙතෙකින් අපට මෙදහම, තමා විසින් වෙසෙයින් දන පසක් කොට උපයාගෙන පවසවු ද?"යි. "ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මම මෙ දහම, තමා විසින් වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට එයට පැමිණ වෙසෙමි"යි. "ඇවැත්නි, මෙතෙකින් මමත් මෙ දහම, තමා විසින් වෙසෙයින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කෙරෙමි"යි. ඇවැත්නි, අපට ලාභයෙකැ, ඇවැත්නි, අපට මනා ලාභයෙකි. ඇපි තොප වැනි සමුම්සර ආයුෂ්මත් කෙනකුත් දකුම්හ. මෙසෙයින් රාම යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයාගෙන ප්‍රකාශ කෙළේ ද, තෙපි එ දහම තමා විසින් වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයාගෙන වාස කරව. තෙපි යම් දහමක් තමා විසින් වෙසෙයින් දන පසක් කොට උපයාගෙන වාස කරවු ද, එ දහම රාම තමා විසින් වෙසෙයින් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපයාගෙන ප්‍රකාශ කෙළේ යැ. මෙසෙයින් රාම යම් දහමක් දත්තේ ද, තෙපි එ දහම දත්තහු යැ. තෙපි යම් දහමක් දත්තහු ද, එ දහම රාම දත්තේ යැ. මෙසේ රාම යම් බදු වී නම් තෙපි එ බදු ව. තෙපි යම් බදු වවු නම් රාම එ බදු වී. එව දත් ඇවැත්නි, තෙපි මේ ගණයා පරිහරණ කරව"යි. භාරද්වාරය, මෙසෙයින් රම්පුත් උද තවුස් මා ගේ සමුම්සැරි වූයේ මැ මා ඇදුරු තැන්හි තැබී. උදර පුජායෙහු මා පිදී. භාරද්වාරය, ඒ මට තෙල සිත් වී : "මෙ දහම නිවේදයට නො වැටෙයි, නො ද විරාගයට නො ද නිරොධයට නො ද කෙලෙස් සන්තිදීමට නො ද අභිඤ්චට නො ද සම්බෝධයට නො ද නිර්වාණයට වැටෙයි. නෙවසඤ්ඤානසඤ්ඤාසතයෙහි උපත පිණිස මැ වැටේ"යි. භාරද්වාරය, ඒ මම එ දහම පිළිකෙව කොට එ දහමින් කලකිරී බැස ගියෙමි.

භාරද්වාරය, ඒ මම 'කිංකුලගවෙම් වැ අනුතතර ශාන්තිවරපදය පිරියෙස්මින් මගධ දනවියෙහි අනුක්‍රමයෙන් සැරිසරනුයෙමි උරුවෙලායෙහි සෙනා නම් නියමිතමට (සෙනානී නම් සිටුහුගේ ගමට) බටුයෙමි. එහි රමණී භූමිභාගය ද ප්‍රසාද එළවන වනළැහැබ ද ගලන, සුදුවැලිතලා ඇති, මනා තොට ඇති, රමණී භාගය ද භාත්පසැ පිහිටි ගොදුරුගම ද දිවිමි. භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී : "භූමිභාගය රමණීය මැ යැ. වන ළැහැබ ප්‍රසාද එළවන්නේ මැ යැ, සුදුවැලිතලා ඇති මනා තොට ඇති රමණී භාගය ද ගලයි, භාත්පස්හි ගොදුරුගම ඇත. ප්‍රධන්වියා කරනු කැමැති කුලපුතක්හට මෙ තැන සමත් වේ මැ"යි. භාරද්වාරය, ඒ මම මෙ තැන ප්‍රධන් පිණිස සමන් වෙතී ඒ බෝපලගෙහි මැ නිෂද්‍යා කෙළෙමි.

තවද භාරද්වාරයෙනි, මට පුතපුතා ආශ්වයා එළවන, පෙර නො ඇසුරු උපමාවෝ තුන් දෙනෙක් වැටහුණහ :

"යම්සේ භාරද්වාරයෙනි, ස්නෙහ සහිත, දියෙහි බැහු, තෙත් කාෂ්ටයෙක් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරුපිණි ගෙන ගිනි නිපදවමි, තෙද පහළ කෙරෙමි"යි එන්නේ වේ ද, භාරද්වාරය, ඒ කෙසේ හඟිනි? ඒ පුරුෂ ස්නෙහ සහිත, දියෙහි බැහු, තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරුපිණි ගෙන අළලන්නේ කිම ගිනි නිපදවන්නේ වේ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වේ ද?යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

නො හිදං හො ගොතමි. තං කිසං හෙතු: අදුං හි හො ගොතමි, අලුං කට්ඨං සසෙතහං. නඤ්ච පන උදකෙ නික්ඛිතතං. යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලම්ථස්ස විභාතස්ස භාගි අස්සා'ති.

එවමෙව ඛො භාරදාජ, යෙ හි කෙපි සමණා වා බ්‍රහ්මණා වා කායෙහ වෙව කාමෙහි අවුපකට්ඨා විහරන්ති, යො ච නෙහං කාමෙසු කාමච්ඡද්දො කාමසෙතහො කාමඤ්ච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො, සො ච අජ්ඣන්තං න සුප්පභිනො භොති, න සුප්පට්ඨස්සඤ්ඤා. ඔපක්කමිකා වෙ'පි තෙ හොනොතා සමණව්‍යාභිණා දුක්ඛා තිප්පා කවුක්කා වෙදනා වෙදියන්ති, අහබ්බාච තෙ ඤාණං දස්සනං අනුත්තරං සමොඛායං. නො වෙ'පි තෙ හොනොතා සමණව්‍යාභිණා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා කවුක්කා වෙදනා වෙදියන්ති, අහබ්බාච තෙ ඤාණං දස්සනං අනුත්තරං සමොඛායං. අයං ඛො මං භාරදාජ, පරමා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරිතා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා.

අපරු'පි මං භාරදාජ දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරිතා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා: සෙය්‍යථා'පි භාරදාජ, අලුං කට්ඨං සසෙතහං ආරකා උදකා ථලෙ නික්ඛිතතං, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරුර්ණිං ආදය අග්ගිං අභිනිබ්බතොස්සාමි, තෙජෝ පාතුකරිස්සාමි'ති. තං කිං මඤ්ඤාසි භාරදාජ, අපිනු සො පුරිසො අඤ්ඤං අලුං කට්ඨං සසෙතහං ආරකා උදකා ථලෙ නික්ඛිතතං උත්තරුර්ණිං ආදය අභිමනේනොතා අග්ගිං අභිනිබ්බතොස්සාමි තෙජෝ පාතුකරෙය්‍යා'ති?

නො හිදං හො ගොතමි, තං කිසං හෙතු: අදුං හි හො ගොතමි, අලුං කට්ඨං සසෙතහං. කිඤ්චාපි ආරකා උදකා ථලෙ නික්ඛිතතං යාවදෙව ච පන සො පුරිසො කිලම්ථස්ස විභාතස්ස භාගි අස්සා'ති.

එවමෙව ඛො භාරදාජ, යෙ හි කෙපි සමණා වා බ්‍රහ්මණා වා කායෙහ ඛො කාමෙහි වුපකට්ඨා විහරන්ති. යො ච නෙහං කාමෙසු කාමච්ඡද්දො කාමසිනෙහො කාමඤ්ච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිලාභො, සො ච අජ්ඣන්තං න සුප්පභිනො භොති න සුප්පට්ඨස්සඤ්ඤා. ඔපක්කමිකා වෙ'පි තෙ හොනොතා සමණව්‍යාභිණා දුක්ඛා තිප්පා කවුක්කා වෙදනා වෙදියන්ති, අහබ්බා ච තෙ ඤාණං දස්සනං අනුත්තරං සමොඛායං. නො වෙ'පි තෙ හොනොතා සමණව්‍යාභිණා ඔපක්කමිකා දුක්ඛා තිප්පා කවුක්කා වෙදනා වෙදියන්ති*, අහබ්බාච තෙ ඤාණං දස්සනං අනුත්තරං සමොඛායං. අයං ඛො මං භාරදාජ, දුතියා උපමා පටිභාසි අනච්ඡරිතා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා.

අපරු'පි ඛො මං භාරදාජ, තතියා උපමා පටිභාසි, අනච්ඡරිතා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා: සෙය්‍යථා'පි භාරදාජ, සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ථලෙ නික්ඛිතතං. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උත්තරුර්ණිං ආදය අග්ගිං අභිනිබ්බතොස්සාමි, තෙජෝ පාතුකරිස්සාමි'ති. තං කිං මඤ්ඤාසි භාරදාජ, අපිනු සො පුරිසො අඤ්ඤං සුක්ඛං කට්ඨං කොලාපං ආරකා උදකා ථලෙ නික්ඛිතතං උත්තරුර්ණිං ආදය අභිමනේනොතා අග්ගිං අභිනිබ්බතොස්සාමි, තෙජෝ පාතුකරෙය්‍යා'ති?

1 තිබ්බා ඛර - මජ්ඣං.

2. වෙදියන්ති - මජ්ඣං.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙ කරුණ නො වන්නේ මැ යි. ඒ කවර හෙයින් යත් :
 "භවත් ගෞතමයෙනි, තෙල තෙත් කාෂ්ටය සස්තොහ වෙයි, එ ද දියෙහි බහනලද වෙයි.
 තෙල පුරුෂ වැළිත් ඇළලූ තාක් ක්ලාන්තයට වෙහෙසට හිමි වන්නේ යැ"යි.

භාරද්වාරයෙහි, එපරිදිමැ යම්කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි
 කයිනුදු සිකිනුදු කාමයෙන් නො වෙන් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන්ගේ යම් කාමයෙහි
 කාමවිජ්ජායෙන් කාමසෙනාහයෙන් කාමමුර්ඡායෙන් කාමපිපාසායෙන් කාමපරිභයෙන්
 ඇද්ද, එ ද සිය සත්ත්ව සුප්‍රභේණ නො වෙ ද, මොනොවට සත්ත්වන් නො වෙ ද, ඒ භවත්
 මහණ බමණහු ඉදින් භාපක්‍රමික වූත් තීව්‍ර කටුක දුඃඛ වේදනා විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර
 සම්බෝධ සංඛාරාක ඥානදර්ශනයට අභවා මැ වෙති. ඉදින් ඒ මහණ බමුණෙක්
 භාපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක දුඃඛවේදනා නො විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර සම්බෝධ සංඛාරාක
 ඥානදර්ශනයට අභවා මැ යි. භාරද්වාරයෙහි, මට පුනපුනා ආශ්වාසී ඵලවන පෙර
 නො ඇසුවීරු මෙ පළමු උපමා වැටහිණ.

භාරද්වාරය, මට නැවත නැවත අසිරි ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු අනෙක් දෙවන
 උපමායෙන් ද වැටහිණ : භාරද්වාරය, යම් පරිදි දියෙන් බැහැර වැ සිටී ගොඩබිම්හි ලූ
 ස්තොහ සහිත තෙත් කාෂ්ටයෙන් ඇද්ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උතුරුරිඳි ගෙන 'ගිනි
 උපදවමි'යි 'තෙද පහළ කෙරෙමි'යි එන්නේ වෙ ද, භාරද්වාරය, ඒ කෙසේ හඟිති? ඒ
 පුරුෂ ස්තොහ සහිත, දියෙන් බැහැර වැ සිටී, ගොඩබිම්හි ලූ, තෙල තෙත් කාෂ්ටය උතුරු-
 රිඳි ගෙන අළලන්නේ කිම ගිනි උපදවන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද? යි.

භවත් ගෞතමයෙනි, තෙල නො වෙ මැ යි. ඒ කවර හෙයින් යත් : "භවත් ගොයුම්
 ගොකුව, තෙලෙ දියෙන් බැහැර වූයේ නමුදු ගොඩබිම්හි ලූයේ නමුදු සෙනාහ සහිත තෙත්
 කාෂ්ටයෙකි. ඒ පුරුෂ වැළිත් ඇළලූ තාක් ක්ලාන්තවට වෙහෙසට හිමි වන්නේ යැ"යි.

එපරිදි මැ භාරද්වාරය, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි
 කයින් කාමයෙන් වෙන් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන්ගේ යම් කාමයෙහි කාමවිජ්ජායෙන්
 කාමස්තොහයෙන් කාමමුර්ඡායෙන් කාමපිපාසායෙන් කාමපරිභයෙන් ඇද්ද, එ ද සිය
 සත්ත්ව සුප්‍රභේණ නො වෙ ද, සත්ත්වන් නො වෙ ද, ඉදින් ඒ භවත් මහණබමුණෙක් භාපක්‍රමික
 වූත් තීව්‍ර කටුක දුඃඛවේදනා විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර සම්බෝධසංඛාරාක ඥානදර්ශනයට
 අභවා මැ වෙති. ඉදින් ඒ භවත් ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයෙක් භාපක්‍රමික වූ තීව්‍ර කටුක දුඃඛවේදනා
 නො විදිත් ද, ඔහු අනුත්තර සම්බෝධසංඛාරාක ඥානදර්ශනයට අභවා මැ වෙත්.
 භාරද්වාරය, පුනපුනා අසිරි ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු මෙ දෙවන උපමාව මට වැටහිණ.

භාරද්වාරය, පුනපුනා අසිරි ඵලවන පෙර නො ඇසුවීරු අනෙක් තුන් වැනි උපමායෙන් ද
 මට වැටහිණ; යම්සේ භාරද්වාරය, කොලපු වූ, දියෙන් බැහැර වූ, ගොඩබිම්හි ලූ වියළි
 කාෂ්ටයෙන් ඇද්ද, එසේ පුරුෂයෙක් උතුරුරිඳි ගෙන 'ගිනි උපදවමි, තෙද පහළ කෙරෙමි'
 එන්නේ වෙ ද, භාරද්වාරය, ඒ කෙසේ හඟිති? ඒ පුරුෂ කොලොපු වූ, දියෙන් බැහැර වූ,
 ගොඩබිම්හි ලූ, තෙල වියළි කාෂ්ටය උතුරුරිඳි ගෙන අළලනුයේ කිම ගිනි උපද-
 වන්නේ වෙ ද, තෙද පහළ කරන්නේ වෙ ද? යි.

එවං හො ගොතම, තං කිංහං හෙතු: අදං හි හො ගොතම, සුක්ඛං කම්මං කොලාපං, තඤ්ච පන අරකා උදකා එලෙ නික්ඛිත්ත'න්ති.

එවමෙව ඛො භාරදාජ, යෙ හි කෙච්ඡි සමණා වා, බ්‍රාහ්මණා වා කායෙන වෙච්ච චිත්තෙන ච කාමෙහි වූපකම්මා විහරන්ති. යො ච නෙතං කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමසෙතභො කාමඉච්ඡා කාමපිපාසා කාමපරිද්‍රාභො, තො ච අජ්ඣන්තං සුප්පභිනො හොති සුප්පට්ඨස්සඤ්ඤා. ඔපකක්ඛිකා ඡවපි තෙ හොනෙතා සමණබ්‍රාහ්මණා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිතන්ති, හබ්බාව තෙ ඤාණාය දස්සනාය අනුත්තරාය සබ්බොධාය. අයං ඛො මං භාරදාජ, තතියා උපමා පටිහාසි අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා. ඉමා ඛො මං භාරදාජ, තියො උපමා පටිහංසු අනච්ඡරියා පුබ්බෙ අස්සුතපුබ්බා.

තස්ස මග්ගං භාරදාජ, එතදහොසි: “යනුසාහං දන්තෙහිදන්තමාධාය ජිව්හාය තාලං අහච්ච වෙතසා චිත්තං අභිනික්ඛණ්ණයං අභිනිප්පිලෙයං අභිසන්තාපෙය”න්ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, දන්තෙහිදන්තමාධාය ජිව්හාය තාලං අහච්ච වෙතසා චිත්තං අභිනික්ඛණ්ණාමි අභිනිප්පිලෙමි අභිසන්තාපෙමි. තස්ස මග්ගං භාරදාජ, දන්තෙහිදන්තමාධාය ජිව්හාය තාලං අහච්ච වෙතසා චිත්තං අභිනික්ඛණ්ණතො අභිනිප්පිලතො අභිසන්තාපතො කචෙජ්ඣි සෙදො ඉච්චන්ති. සෙය්‍යථාපි භාරදාජ, ඛලවා පුරිසො දුබ්බලතරං පුරිසං සිසෙ වා ගහෙත්වා ඛජ්ඣෙ වා ගහෙත්වා අභිනික්ඛණ්ණයං අභිනිප්පිලෙයං අභිසන්තාපෙය, එවමෙව ඛො මෙ භාරදාජ, දන්තෙහිදන්තමාධාය ජිව්හාය තාලං අහච්ච වෙතසා චිත්තං අභිනික්ඛණ්ණතො අභිනිප්පිලතො අභිසන්තාපතො කචෙජ්ඣි සෙදො ඉච්චන්ති. අරඬං ඛො පන මෙ භාරදාජ, විරිතං හොති අසලච්ඡිතං, උපව්ඪිතා සති අපච්ඡෙද්ධා, සාරඤ්ඤා ච පන මෙ කායො හොති අපට්ඨස්සඤ්ඤා තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො.

තස්ස මග්ගං භාරදාජ, එතදහොසි: “යනුසාහං අප්පාණකං ක්කානං ක්කායෙය”න්ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, ඉච්චතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරාජිං. තස්ස මග්ගං භාරදාජ, ඉච්චතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරාඤ්ඤෙසු කණ්ණසොතෙහි වාතානං නික්ඛමන්තානං අධිමත්තො සද්දො හොති. සෙය්‍යථාපි නාම කම්මාරගගාරියා ධම්මානාය අධිමත්තො සද්දො හොති එවමෙව ඛො මෙ භාරදාජ, ඉච්චතො ච නාසතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරාඤ්ඤෙසු කණ්ණසොතෙහි වාතානං නික්ඛමන්තානං අධිමත්තො සද්දො හොති. අරඬං ඛො පන මෙ භාරදාජ, විරිතං හොති අසලච්ඡිතං, උපව්ඪිතා සති අපච්ඡෙද්ධා, සාරඤ්ඤා ච පන මෙ කායො හොති අපට්ඨස්සඤ්ඤා තෙනෙව දුක්ඛප්පධානෙන පධානාභිතුන්නස්ස සතො.

1. අප්පාණකංයෙව - මජ්ඣං.

2. අපච්ඡෙද්ධා - මජ්ඣං.

එසේ යැ හවත් ගොතමයෙනි, ඒ කවර හෙයින් යත් : හවත් ගොයුම්ගොතුව, තෙල ගුහකකාමය කොලොපු වෙයි, එ ද දියෙන් බැහැර වූයේ වෙයි, ගොඩබිම්හි බහාලන ලද වේ''යයි.

එසෙයින් මැ හාරද්වාජයෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් වෙත්වයි බමුණු කෙනෙක් වෙත්වයි කඩිනුදු සිකිනුදු කාමයෙන් වෙන් වැ වෙසෙත් ද, ඔවුන්ගේ යම් කාමයෙහි කාමච්ඡදයෙන් කාමස්තෙහයෙන් කාමමූර්ඡායෙන් කාමපිපාසායෙන් කාමපරිදහයෙන් ඇද්ද, එ ද සිය සත්ත්ව මොනොවට ප්‍රභිණ වූයේ වේ ද, සන්ත්‍රන් වේ ද, ඉදින් ඒ හවත් මහණබමුණෝ කීවු කටුක භාජනමාස දූඛවේදනා විදුනාහු නමුදු ඔහු අනුක්තර සම්බොධ සම්බන්ධ ඥානදර්ශනයට හව්‍ය මැ වෙති, ඉදින් ඒ හවත් මහණබමුණෝ කීවු කටුක භාජනමාස දූඛවේදනා නො විදුනාහු නමුදු ඔහු අනුක්තර සම්බොධසම්බන්ධ ඥානදර්ශනයට හව්‍ය මැ වෙති. හාරද්වාජය, පුනපුනා අසිරි එළවන පෙර නො ඇසුරු මේ තුන් වැනි උපමා මට වැටහිණ. හාරද්වාජය, පුනපුනා ආශ්වාසී එළවන පෙර නො ඇසු රු මේ තුන් උපමාවෝ මට වැටහුණහ''යි.

හාරද්වාජය, මට තෙල සිත් වී; ''යට්ඨන්ති උඩුදත තඬා දිවින් තලු පැහැර (කුසල්සිතින්) අකුසල්සිත නිගන්නෙම් පෙළන්නෙම් තවන්නෙම් නම් මැනවැ''යි. හාරද්වාජය, මම යට්ඨතෙහි උඩුදත තඬා දිවින් තලු පැහැර ගෙන සිතින් සිත නිගන්වීම, පෙළවීම, තපොච්ඡා කෙරෙමි. හාරද්වාජය, යට්ඨතෙහි උඩුදත තඬා දිවින් තලු පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්නා පෙළන තපොච්ඡා කරන මා ගේ කවඡයෙන් යෙදියේ මිඳෙත්, හාරද්වාජය, බලවත් පුරුෂයෙක් ඉතා දුබල පුරුෂයකු හිසෙහි වෙවයි ස්කන්ධයෙහි වෙවයි ගෙන නිගන්නේ වේ ද, පෙළන්නේ වේ ද, තාප කරන්නේ වේ ද, හාරද්වාජය, එපරිදි මැ යට්ඨතෙහි උඩුදත තඬා දිවින් තලු පැහැරගෙන සිතින් සිත නිගන්නා පෙළන තවන මා ගේ කැසින් යෙදියේ මිඳෙත්. හාරද්වාජය, මා විසින් වැර රුකුළේ වෙයි, සංලීන නො වෙයි, සිහි එළවියා වෙයි, මුෂිත නො වෙයි. ඒ දුක් සහගිය ප්‍රධනින් මැ ප්‍රධන්වැරින් වීත් කැවා වූ මැ මා ගේ කය දරට සහිත වෙයි, නො සන්ත්‍රන් වෙයි.

හාරද්වාජය, මට තෙල සිත් වී : ''මම අප්‍රාණක (නිරාශ්වාස,) ධ්‍යාන කරනෙම් නම් මැනවැ''යි. හාරද්වාජය, ඒ මම මුච්ඡිනු නැහැයෙහුද ආශ්වාස ප්‍රශ්වාස වැළැහීම, හාරද්වාජය, මුච්ඡිනු නැහැයෙහුද අසස්පයස් වැළැහු කල්හි මා ගේ කන්සිළින් නික්මෙන වාතයන්ගේ අධිමාත්‍ර ගබ්දය වෙයි. යම්සේ නම් කමුරුසමක් පුඹුනා කල්හි අධිමාත්‍ර ගබ්දයෙන් වේද, එසෙයින් මැ හාරද්වාජය, මුච්ඡිනු නැහැයෙහුද ආශ්වාසප්‍රශ්වාස වැළැහු කල්හි කන්සිළින් නික්මෙන වාතයන්ගේ අධිමාත්‍ර ගබ්දය වෙයි. හාරද්වාජය, මා විසින් වැර රුකුළේ සංලීන නො වෙයි. සිහි එළබී සිටියා, මුෂිත නො වෙයි. එතෙකුදු වත් මා ගේ කය ඒ දුක්සහගිය පදගනින් ප්‍රධන්වියායෙන් වීත් කැගේ දරට සහිත වූයෙන් නො සන්ත්‍රන්නේත් වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තස්ස මඤ්ඤාං භාරද්වාජ, එතදභොසි : “යනුතාහං අප්පාඤ්ඤාංගෙව ක්කානං ක්කාගෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භාරද්වාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මඤ්ඤාං භාරද්වාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤාසු අභිමත්තා වාතා මුඛානං¹ උභයනන්ති. සෙය්‍යථාපි භාරද්වාජ, බලවං පුරිසො තිණ්ණෙන සිඛරෙන මුඛානි අභිමත්තො, එවමෙව ඛො මෙ භාරද්වාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤාසු අභිමත්තා වාතා මුඛානි උභයනන්ති. අරඬං ඛො පන මෙ භාරද්වාජ, විරිසං භොති අසලථිතං, උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡිට්ඨා, සාරඤ්ඤො ච පන මෙ කායො භොති අපට්ටපස්සඤ්ඤො තෙනෙව දුක්ඛප්පාදානෙන පට්ඨානාභිතුන්නස්ස සතො.

තස්ස මඤ්ඤාං භාරද්වාජ, එතදභොසි : “යනුතාහං අප්පාඤ්ඤාංගෙව ක්කානං ක්කාගෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භාරද්වාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මඤ්ඤාං භාරද්වාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤාසු අභිමත්තා සිසෙ සිසවේදනා භොතන්ති. සෙය්‍යථාපි භාරද්වාජ, බලවං පුරිසො දළෙන වරත්තකඛණ්ණෙන^{*} සිසෙ සිසවේදනං දදෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භාරද්වාජ මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤාසු අභිමත්තා සිසෙ සිසවේදනා භොතන්ති. අරඬං ඛො පන මෙ භාරද්වාජ, විරිසං භොති අසලථිතං, උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡිට්ඨා, සාරඤ්ඤො ච පන මෙ කායො භොති අපට්ටපස්සඤ්ඤො තෙනෙව දුක්ඛප්පාදානෙන පට්ඨානාභිතුන්නස්ස සතො.

තස්ස මඤ්ඤාං භාරද්වාජ, එතදභොසි : “යනුතාහං අප්පාඤ්ඤාංගෙව ක්කානං ක්කාගෙය්‍ය”න්ති සො ඛො අහං භාරද්වාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මඤ්ඤාං භාරද්වාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤාසු අභිමත්තා වාතා කුච්ඡිං පරික්ඛන්තන්ති, සෙය්‍යථාපි භාරද්වාජ, දඤ්ඤාං ගොඤ්ඤාතකො වා ගොඤ්ඤාතකතොවාසි වා තිණ්ණෙන ගොච්ඤාතතෙන කුච්ඡිං පරික්ඛන්තො, එවමෙව ඛො මෙ භාරද්වාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤාසු අභිමත්තා වාතා කුච්ඡිං පරික්ඛන්තන්ති. අරඬං ඛො පන මෙ භාරද්වාජ, විරිසං භොති අසලථිතං, උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡිට්ඨා, සාරඤ්ඤො ච පන මෙ කායො භොති අපට්ටපස්සඤ්ඤො තෙනෙව දුක්ඛප්පාදානෙන පට්ඨානාභිතුන්නස්ස සතො.

තස්ස මඤ්ඤාං භාරද්වාජ, එතදභොසි : යනුතාහං අප්පාඤ්ඤාංගෙව ක්කානං ක්කාගෙය්‍ය”න්ති. සො ඛො අහං භාරද්වාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙ උපරුක්ඛිං. තස්ස මඤ්ඤාං භාරද්වාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤාසු අභිමත්තො කායසම්මං ඛාගො භොති, සෙය්‍යථාපි භාරද්වාජ, ඤෙ බලවන්තො පුරිසා දුඛලතරං පුරිසං නානාඛාසාසු ගග්ගො අඛාරො-කාසුයො සත්තාපෙය්‍ය සම්පට්ඨිතාපෙය්‍ය. එවමෙව ඛො මෙ භාරද්වාජ, මුඛතො ච නාසතො ච කණ්ණතො ච අස්සාසපස්සාසෙසු උපරුඤ්ඤාසු අභිමත්තො කායසම්මං ඛාගො භොති. අරඬං ඛො පන මෙ භාරද්වාජ, විරිසං භොති අසලථිතං, උපට්ඨිතා සති අපමච්ඡිට්ඨා, සාරඤ්ඤො ච පන මෙ කායො භොති අපට්ටපස්සඤ්ඤො තෙනෙව දුක්ඛප්පාදානෙන පට්ඨානාභිතුන්නස්ස සතො.

1. මුඛානි - මජ්ඣං.

2. වරත්තකඛණ්ණෙන - මජ්ඣං.

භාරදවාජය, මට තෙල සිත් වී : “මම නිරස්සාසක වූ මැ ධ්‍යාන වඩම නම් මනා මැ නු” යි. භාරදවාජය, මම මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකීම්. භාරදවාජය, මා විසින් මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකූ කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍රා පෙළත්. භාරදවාජය, බලවත් පුරුෂයෙක් යම් පරිදි තියුණු කඩුසිලෙකින් මුද්‍රා පෙළන්නේ ද ඊ පරිදි මැ භාරදවාජය, මා විසින් මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකූ කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ මුද්‍රා පෙළත්, භාරදවාජය, මා විසින් වැර රුකුළේ අසංලීන වෙයි. සිහි ඵලාභි සිටියා මුෂිත නො වෙයි. ඵතෙකුද්ද වත් මා ගේ කය ඊ මැ දුක්සහගිය පදහනින් ප්‍රධන්වියායෙන් වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්ත්‍රන්තේත් වෙයි.

භාරදවාජය, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මැ ධ්‍යාන වඩනෙම නම් මනා මැ නු” යි භාරදවාජය, මම මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකීම්. භාරදවාජය, මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකූ කල මා ගේ ශීතියෙහි අධිමාත්‍ර ශිරෝවේදනාවෝ වෙති, භාරදවාජය, යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් දළවරබහනින් හිසෙහි හිස්වෙරළම් බෙරෙන් වේ ද, ඵසෙයින් මැ භාරදවාජය, මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකූ කල හිසෙහි අධිමාත්‍ර ශිරෝවේදනාවෝ වෙති, භාරදවාජය, මා විසින් රුකුළු වැර සංලීන නො වෙයි, සිහි ඵලාභි සිටියා මුෂිත නො වෙයි. ඵතෙකුද්ද වත් මා ගේ කය ඊ මැ දුක්සහගිය පදහනින් වැරින් වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්ත්‍රන්තේත් වෙයි.

භාරදවාජය, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මැ දහැත් වඩනෙම නම් මනා මැ නු” යි. භාරදවාජය, මම මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකීම්. භාරදවාජය, මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකූ කල මා ගේ කය අධිමාත්‍ර වාතයෝ සිඳිත්. භාරදවාජය, යම්සේ දක්ෂ ගෝසාතකයෙක් හෝ ගෝසාතක අතැවැසියෙක් හෝ තිහිණි වූ, ගෙරිකපන කැත්තෙකින් කය කපන්නේ ද, ඵසෙයින් මැ භාරදවාජයෙහි, මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකූ කල අධිමාත්‍ර වාතයෝ කය කපත්. ඵතෙකුද්ද වත් භාරදවාජය, මා විසින් වැර රුකුළේ සංලීන නො වෙයි, සිහි ඵලාභි සිටියා මුෂිත නො වෙයි, ඵතෙකුද්ද වත් මා ගේ කය ඊ මැ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන්වියායෙන් වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්ත්‍රන්තේත් වෙයි.

භාරදවාජය, මට තෙල සිත් වී : “මම අප්‍රාණක වූ මැ ධ්‍යාන වඩනෙම නම් මනා මැ නු” යි. භාරදවාජය, මම මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකීම්. භාරදවාජය, මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකූ කල මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. භාරදවාජය, යම්සේ බලවත් පුරුෂයෝ දෙදෙනෙක් ඉතා දුශ්‍රීල් මිනිසක්හු වෙත් වෙත් අත්හි ගෙන අඟුරු වළෙක තවත්තාහු ද මොනොවට තවත්තාහු ද, ඵසෙයින් මැ භාරදවාජය, මුච්ඡාදන නැහැයෙකු කනිකුද්ද අසස්සස්ස වැළකූ කල මා ගේ කයෙහි අධිමාත්‍ර දහය වෙයි. ඵතෙකුද්ද වත් භාරදවාජය, මා විසින් ආරබ්ධවියා සංලීන නො වෙයි. ඵලාභිසිටි සිහි මුෂිත නො වෙයි, ඵතෙකුද්ද වත් මා ගේ කය ඊ මැ දුක් සහගිය පදහනින් ප්‍රධන්වියායෙන් වීත් කැයේ දරට සහිත වූයේත් නො සන්ත්‍රන්තේත් වෙයි.

අපිත්තු මං භාරදාජ, දෙවතා දික්වා එවමාහංසු: “කාලකතො¹ සමණො ගොතමො”ති. එකච්චා දෙවතා එවමාහංසු: “න කාලකතො සමණො ගොතමො, අපි ච කාලඛ්ඛරොති”ති. එකච්චා දෙවතා එවමාහංසු: “න කාලකතො සමණො ගොතමො, න²පි කාලඛ්ඛරොති. අරහං සමණො ගොතමො, විහාරෙතෙවෙසො³ අරහතො එවරුපො ගොති”ති.

තස්ස මය්හං භාරදාජ, එතදහොසි: “යනුනුනාහං සබ්බසො ආහාරුපචේදය පටිපජ්ජෙය්”නති. අථ ඛො මං භාරදාජ, දෙවතා උපසඛිකම්භා: එතදවොචු: “මා ඛො නං මාරිස, සබ්බසො ආහාරුපචේදය පටිපජ්ජි. සචෙ ඛො නං මාරිස, සබ්බසො ආහාරුපචේදය පටිපජ්ජෙය්, තස්ස තෙ මයං දිබ්බං ඔජං ලොමකුපෙති අජේඛාහාරෙය්සාම⁴ නාය නං යාපෙය්සාම”ති. තස්ස මය්හං භාරදාජ, එතදහොසි: ‘අහඤ්ච ඛො පන සබ්බසො අජඤ්ඤා⁵ පටිජානෙය්සං, ඉමා ච මෙ දෙවතා දිබ්බං ඔජං ලොමකුපෙති අජේඛාහාරෙය්සං, නාය වාහං යාපෙය්සං, තං මමස්ස ඡුතා’ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, තා දෙවතා පච්චා-චික්ඛාමි, හලනති වදාමි.

තස්ස මය්හං භාරදාජ, එතදහොසි: “යනුනුනාහං ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්සං පසතං පසතං යදි වා ඡුක්ඛය්සං යදි වා කුලප්පය්සං යදි වා කල්‍යායය්සං යදි වා හරෙණ්ණකය්සං”නති. සො ඛො අහං භාරදාජ, ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්සං පසතං පසතං යදි වා ඡුක්ඛය්සං යදි වා කුලප්පය්සං යදි වා කල්‍යායය්සං යදි වා හරෙණ්ණකය්සං. තස්ස මය්හං භාරදාජ, ථොකං ථොකං ආහාරං ආහාරෙය්සං පසතං පසතං යදි වා ඡුක්ඛය්සං යදි වා කුලප්පය්සං යදි වා කල්‍යායය්සං යදි වා හරෙණ්ණකය්සං අභිමත්තකසිමානං පතොතා කායො හොති. සෙය්සථාපි නාම ආසිතිකපඤ්ඤාති වා කාලපඤ්ඤාති වා, එවමෙවස්ස මෙ අභිපච්චිඛානති හචනති නායෙවසාහාරනාය. සෙය්සථාපි නාම ඕඨ්ඨපදං, එවමෙවස්ස මෙ ආතිසදං හොති නායෙවසාහාරනාය. සෙය්සථාපි නාම වට්ඨනාවලී, එවමෙවස්ස මෙ පිට්ඨකණ්ටකො උත්තනාවනතො හොති නායෙවසා-හාරනාය. සෙය්සථාපි නාම ජරසාලාය ගොපානසියො ඕළුග්ගවිළුග්ගා හචනති, එවමෙවස්ස මෙ ඵාසුලියො ඕළුග්ගවිළුග්ගා හචනති නායෙවසා-හාරනාය. සෙය්සථාපි නාම ගභිරෙ උදපානෙ උදකතාරකා ගමිතරගතා ඕකකාසිකා දිස්සන්ති, එවමෙවස්ස මෙ අකඛ්ඤාපෙසු අකඛ්ඤාතාරකා ගමිතරගතා ඕකකාසිකා දිස්සන්ති නායෙවසාහාරනාය. සෙය්සථාපි නාම

1. කාලඛ්ඛරො - මජ්ඣං.

2. නාපි - මජ්ඣං.

3. විහාරෙතෙවෙසො - මජ්ඣං.

4. අජේඛාහාරෙය්සාම - මජ්ඣං.

5. අජඤ්ඤා - මජ්ඣං.

තවද භාරද්වාරය, දෙවතාවෝ දැක මට මෙසේ කීහ: "ශ්‍රමණ ගෞතම කල්‍යාණ කළහ"යි. සමහර දෙවතාවෝ මෙසේ කීහ: "ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කල්‍යාණ නො කළහ, එතෙකුදු වත් කල්‍යාණ කෙරෙති"යි. සමහර දෙවතාවෝ මෙසේ කීහ: "ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කල්‍යාණ නො කළහ, නො ද කල්‍යාණ කෙරෙති, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ රහත්හ, රහතුන්ට තෙල මෙ බදු වීභාර ඇත්තේ මැ වේ" යයි.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී: "මම සථිප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපවිජේදයට පිළිපදනෙමි (බස්නෙමි) නම් මැනැවැ"යි. එකල්හි භාරද්වාරය, දෙවියෝ මා කරා අවුත් තෙල බස් කීහු: "නිද්ධාණෙනි, තෙපි සථිප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපවිජේදයට නහමක් පිළිපදුව, ඉදින් නිද්ධාණෙනි, තෙපි සථිප්‍රකාරයෙන් ආභාරොපවිජේදයට බස්නාහු නම් අපි තොප වහන්සේ ගේ රොමකූපයෙන් දිව්‍යමිස්ස ඇතුළු කරමිහ, එයින් තෙපි යැපෙන්නාහු යැ"යි. භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී: "මම වනාහි සථිප්‍රකාරයෙන් නො වැළඳීම පිළින කරන්- නෙමි, මෙ දෙවියොත් මා ගේ රොමකූපයෙන් දිව්‍යමිස්ස බහාලන්නාහ. එයින් මම යැපෙමි නම් ඒ මා ගේ මෘෂා වෙයි, භාරද්වාරය, මම ඒ දෙවියන් ප්‍රතික්ෂේප කෙරෙමි, 'කම් නැතැ'යි කියමි.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී: "මම මුංශුෂ වෙව්යි කොල්ලුශුෂ වෙව්යි කඩලුශුෂ වෙව්යි මැශුෂ වෙව්යි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගන්නෙමි නම් මනා මැ තු"යි. භාරද්වාරය, ඒ මම මුංශුෂ වෙව්යි කොල්ලුශුෂ වෙව්යි කඩලුශුෂ වෙව්යි මැශුෂ වෙව්යි පතක් පතක් පමණ වූ චික චික අහර ගනිමි. භාරද්වාරය, මුංශුෂ වෙව්යි කොල්ලුශුෂ වෙව්යි කඩලුශුෂ වෙව්යි මැශුෂ වෙව්යි පතක් පතක් පමණ වූ මද මද අහර ගන්නා මා ගේ කය අධිමාත්‍ර කාශක්වයට පැමිණියේ වෙයි. අධිකික වැල් පුරුක් හෝ කරවැල් පුරුක් යම්සේ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අධිගප්‍රකාශයෙන් එ බදු වෙති. ඔවුපිය යම්සේ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ නිසිදාමාංශය එ බදු වෙයි. කුරුදුවැල යම්සේ (උස්විටි) වේ ද, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ පිටකවුට (වංශස්ථිය) එසෙයින් මැ උස්විටි වෙයි. යම්සේ නම් දිරාගිය ශාලායෙකැ ගොනැස්සු ඵලුණාහු ඇත මැත ඵලුණාහු වෙත් ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ ඉළ ඇටඵලුණාහු ඇත මැත ඵලුණාහු වෙති. යම්සේ නම් ගැඹුරු දියවළෙකැ දියතරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිවිසියාහු දක්නා ලැබෙත් ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ අක්කිකුපයන්හි ඇස්තරු ගැඹුරට ගියාහු යටට පිවිසියාහු දක්නා ලැබෙති. යම්සේ නම් කිත්තලවු ඵලයක්

තිත්තකා උාචු ආමකවජ්ඣනො වාතාතපෙන සමුප්පිතො හොති සමමුලානො, එවමෙවස්ස මෙ සිසවජ්ඣ සමුප්පිතා හොති සමමුලානා තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං භාරදාජ, උදරවජ්ඣං පරමසිංහං- මි'ති පිට්ඨිකණ්ඩකංයෙව පරිගණකාමි. 'පිට්ඨිකණ්ඩකං පරමසිංහංමි'ති උදරවජ්ඣංයෙව පරිගණකාමි. යාවස්ස මෙ භාරදාජ, උදරවජ්ඣ පිට්ඨිකණ්ඩකං අලලිතො හොති තායෙවප්පාභාරතාය, සො ඛො අහං භාරදාජ, 'වච්චං වා ඉත්තං වා කරිංසාමි'ති තත්තෙව අවකුල්ලො පපතාමි තායෙවප්පාභාරතාය. සො ඛො අහං භාරදාජ, ඉමමෙව කායං අස්සාසෙන්නො පාණිනො ගතතාති අනුමල්ලාමි. තස්ස මස්සා භාරදාජ, පාණිනො ගතතාති අනුමල්ලානො පුත්තිමුලාති ලොමාති කායස්සා පපතනති තායෙවප්පාභාරතාය. අපිස්ස මං භාරදාජ, මනුස්සා දිස්සා එවමාහංසු : "කාලො සමණො ගොතමො"ති. එකච්චෙ මනුස්සා එවමාහංසු : "න කාලො සමණො ගොතමො, සාමො සමණො ගොතමො"ති එකච්චෙ මනුස්සා එවමාහංසු : "න කාලො සමණො ගොතමො, න'පි සාමො, මඛුරවජ්ඣ සමණො ගොතමො"ති. යාවස්ස මෙ භාරදාජ, තාව පරිපුඤ්ඤා ජිව්වණේණ පරිඥාදානො උපහතො හොති තායෙවප්පාභාරතාය.

තස්ස මස්සා භාරදාජ, එතදහොසි : "සෙ ඛො කෙච්ඡි අතීතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපකක්ඛිකා දුක්ඛා තිප්පා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසිංසු,² එතාව පරමං නසින්නො හිංසො. යෙ'පි හි කෙච්ඡි අනාගත- මඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපකක්ඛිකා දුක්ඛා තිප්පා¹ කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසිංසුනති,³ එතාව පරමං නසින්නො හිංසො. යෙ'පි හි කෙච්ඡි එතරහි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඔපකක්ඛිකා දුක්ඛා තිප්පා කට්ඨකා වෙදනා වෙදිසිංසුනති,⁴ එතාව පරමං නසින්නො හිංසො. න ඛො පනාහං ඉමාය කට්ඨකාය දුක්ඛකාරිකාය අභිගච්ඡාමි උත්තරිමනුස්සා- ධම්මො අලමරියඤ්ඤාණදස්සනවිතෙසං. සියා භු ඛො අඤ්ඤා මස්සො ඛොධායා"ති?

තස්ස මස්සා භාරදාජ, එතදහොසි : "අභිජානාමි ඛො පනා'හං පිකුසක්ඛස්ස කම්මනො සිතාය ජම්බුවජ්ජායා නසින්නො විච්චෙව කාමෙහි විච්චෙ අකුසලෙහි ධම්මෙහි සචිත්තස්ස සචිතාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමං කුචං උපසම්පජ්ඣ විහරිතා. සියා භුඛො එසො මස්සො ඛොධායා"ති. තස්ස මස්සා භාරදාජ, සත්තාසුකාරි විඤ්ඤාණං අහොසි : "එසො'ව⁵ මස්සො ඛොධායා"ති. තස්ස මස්සා භාරදාජ, එතදහොසි : "කිං භුඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භායාමි, යං තං සුඛං අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි"ති. තස්ස මස්සා භාරදාජ, එතදහොසි : "න ඛො අහං තස්ස සුඛස්ස භායාමි, යං තං සුඛං අඤ්ඤාත්‍රෙව කාමෙහි අඤ්ඤාත්‍ර අකුසලෙහි ධම්මෙහි"ති.

1. තිබ්බා ඛරු - මජ්ඣං.

2. වෙදිසිංසු - මජ්ඣං.

3. වෙදිසිංසුනති - මජ්ඣං.

4. වෙදිසුනති - මජ්ඣං.

5. එසෙව - මජ්ඣං.

තරුණ කල්හි සිදුනා උද්දේ වා-අවුයෙන් මිලාන වැ හැකුරුණේ වෙ ද, එසෙයින් මැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ හිසසිව් මිලාන වැ හැකුරුණේ වෙයි. භාරද්වාජය, ඒ මම 'කුසුසිව් පරාමයි කෙරෙමි'යි පිටකවුව මැ (උදරසිව් හා සමග) ගනිමි. 'පිටකවුව පිරිමසමි'යි උදරසිව් මැ (පිටකවුව හා සමග) ගනිමි. භාරද්වාජය, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් මා ගේ උදරසිව් පිටකවුව තාක් ඇලුණේ වෙයි. භාරද්වාජය, මම එ මැ අල්පාභාරතායෙන් 'මලකිස හෝ මුකිස හෝ කෙරෙමි'යි එහි මැ මුහුණින් වැටෙමි. භාරද්වාජය, මම මෙමැ කය අස්වසමින් අත්ලෙන් සිරුරු අවයව පිරිමදිමි, භාරද්වාජය, එ මැ අල්පාභාරතායෙන් අතින් භාත්‍රයන් පිරිමදනා මා ගේ කයින් කුණු වූ මුල් ඇති ලෝමයෝ ගිලිහෙති, තවද භාරද්වාජය, මිනිස්සු මා දක මෙසේ කීහ : "ශ්‍රමණ ගෞතම කථපැහැ ඇතියහ"යි, ඇතැම් මිනිස්සු මෙසේ කීහ; ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කථපැහැ නො වෙති. ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ සම්චන්ත"යි. සමහර මිනිස්සු මෙසේ කීහ : "ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කථපැහැ නො වෙති, නො ද සම්චන්ත, ශ්‍රමණ ගෞතම මඟුරුපැහැ ඇතියහ"යි. භාරද්වාජය, මා ගේ පරිඤ්ඤා වූ පයඛිවදන වූ සිව්පැහැ එ මැ අල්පාභාරතායෙන් එතෙක් නවුයේ වෙයි.

භාරද්වාජය, මට තෙල සිත් වී : අතීතකාලයෙහි යම්කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් වෙත්වයි බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් වෙත්වයි ඖපත්‍රමික වූ තීව්‍ර කවුක දුඃඛවේදනා චින්ද්‍ර නම් (එ වේදනාව) මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. අනාගතකාලයෙහි දු යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහ්මණ කෙනෙක් හෝ ඖපත්‍රමික වූ තීව්‍ර කවුක වේදනා විදුනාහු නම් මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මෙ කල්හි දු යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ඖපත්‍රමික වූ තීව්‍ර කවුක දුඃඛවේදනා විදිත් නම් මේ මැ පරම කොට ඇති, මෙයින් වැඩි නො වෙයි. මම වැළිත් මේ කවුක වූ දුෂ්කරක්‍රියායෙන් මනුෂ්‍යාධර්මයෙන් මතු ආයඛිභාවකරණයට සමත් ඥානදර්ශනවිශේෂයක් නො ලබමි. සම්බොධයට අනෙක් මාර්ගයක් ඇද්දැ? යි.

භාරද්වාජයෙනි, මට තෙල සිත් වී : "මම වනාහි පිතෘශාක්‍යයන්ගේ කමත්හි සිහිල් දඹසෙවනෙහි හුන්නෙමි කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ චිත්තකි සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේතයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වාස කෙළෙමි දැනීම මැ යැ. තෙල සම්බෝධයට මාර්ග වන්නේ ද? යි. භාරද්වාජය, මට සතානුසාරි (සිහිය අනුව යන) විඤ්ඤා පහළ විය. 'තෙල මැ සම්බොධයට මාර්ග වෙ යැ'යි. භාරද්වාජය, මට තෙල සිත් වී : "කිමෙක් ද මම කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශල ධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ යම් සුඛයෙක් වේ නම් ඒ සුඛයට බිය වෙමි ද?"යි. භාරද්වාජය, එ මට තෙල සිත් වී : "කාමයෙන් වෙන් වැ මැ අකුශලධර්මයෙන් වෙන් වැ මැ යම් සුඛයෙක් වේ නම් මම ඒ සුඛයට බිය නො වෙමි මැ"යි.

තස්ස මග්ගං භාරදාජ, එතදහොසි. “න ඛො තං සුකරං සුඛං අභිගන්තුං එවං අභිමතතකස්මිනං පත්තකායෙන. යනුතාහං ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඔදනකුමාස”න්ති. සො ඛො අහං භාරදාජ, ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඔදනකුමාසං. තෙන ඛො පටා මං භාරදාජ, සමයෙන පඤ්චවග්ගිකා හික්ඛු පච්චුපට්ඨිතා ගොන්ති, “යං ඛො සමණො ගොතමො ධම්මං අභිගමිස්සති, තං නො ආරොවෙස්සති”ති යතො ඛො අහං භාරදාජ ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං ඔදනකුමාසං. අප් මෙ තෙ පඤ්චවග්ගිකා හික්ඛු තිබ්බිජ්ජ පක්කමිසු “බාහුලිකො¹ සමණො ගොතමො පටානවිබහනො ආවතො බාහුලායා”ති.

සො ඛො අහං භාරදාජ, ඔලාරිකං ආහාරං ආහාරෙය්‍යං බලං ගහෙය්‍යං විවිධෙවි කාමෙහි -පෙ- පඨමං කුතං උපසම්පජ්ජි ව්‍යාධිං. විතක්කවිචාරනං චූපසමා -පෙ- දුතියං කුතං -පෙ- තතියං කුතං -පෙ- චතුත්තං කුතං උපසම්පජ්ජි ව්‍යාධිං.

සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිශොද්ධෙ අනඛණේ විගතූපක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිසෙ ධීතෙ අනෙඤ්ජපතෙත පුබ්බෙතිව්‍යාසානුස්සාසිඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙසිං. සො අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිව්‍යාසං අනුස්සාරම්. සෙය්‍යපීදං : එකමිපි ජාතීං දොපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋදෙසං අනෙකවිතිතං පුබ්බෙතිව්‍යාසං අනුස්සාරම්. අයං ඛො මෙ භාරදාජ, රතතියා පඨමෙ යාමෙ පඨමා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උපත්තා තමො විහතො අලොකො උපත්තො යථා තං අපමන්තස්ස අනාපිනො පභිත්තතස්ස විහරතො.

සො එවං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිශොද්ධෙ අනඛණේ විගතූපක්ඛිලෙසෙ මුද්දහුතෙ කම්මතිසෙ ධීතෙ අනෙඤ්ජපතෙත සත්තානං චූතූපපාතඤ්ඤාය විතතං අභිනිත්තාමෙසිං. සො දිබ්බෙත චක්ඛුතා විසුද්ධිත අතික්කන්තමානුසකෙත සතෙත පස්සාමි විවිමානෙ උපපජ්ජමානෙ හිතෙ පණ්ණිතෙ සුචණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ, යථාකම්මපගෙ සතෙත පජානාමි. -පෙ- අයං ඛො මෙ භාරදාජ, රතතියා මජ්ඣිමෙ යාමෙ දුතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විහතා විජ්ජා උපත්තා, තමො විහතො අලොකො උපත්තො, යථා තං අපමන්තස්ස අනාපිනො පභිත්තතස්ස විහරතො.

භාරද්වාරය, මට තෙල සිත් වී : "මෙසේ අධිමාත්‍ර කාශභාවයට ගිය කසින් ඒ සුමය ලබන්නට සුකර නො වෙයි, මම ඔදනකුම්මාස සංඛ්‍යාත ඔළාරික අතර වළඳනෙමි නම් මනා මැ නු"යි. භාරද්වාරය, මම ඔදනකුම්මාස සංඛ්‍යාත ඔළාරික අතර වැළඳුයෙමි. භාරද්වාරය, එසඳු පස්වග මහණහු 'මහණ ගොයුම්හු යම් දහමක් අධිගම කෙරෙත් ද, එ දහම අපට පවසනී' මට උවැටන් කළාහු වෙති. භාරද්වාරය, යම් දිනෙකැ මම බත්කොවු-පිඩු සංඛ්‍යාත ඔළාරික අතර වැළඳුයෙමි ද, එකල ඒ පස්වග මහණහු මට කළකිරි නික්ම ගියහ. "මහණ ගොයුම්හු බාහුලිකයහ, ප්‍රධනින් ගිලිහුණහ, ප්‍රත්‍යය බාහුලයට වැටුණහ" යි කියා යි.

භාරද්වාරය, ඒ මම ඔළාරික අතර වළඳා කායබල ගෙන කාමයෙන් වෙන් වැ මැ . . . ප්‍රථමධ්‍යාන උපයාගෙන විසිමි, විතකිච්චාරයන් ගේ ව්‍යුපගමයෙන් . . . ද්විතීය ධ්‍යානය . . . තෘතීයධ්‍යානය . . . චතුර්ථධ්‍යානය උපදවා ගෙන විසිමි.

මම මෙසේ සමාහිතවිත්තය පරිඥද්ධ වැ පයඛිවදන වැ අනාඛිගණ වැ විගතෝපකෙලය වැ මෘදු වැ කම්ණු වැ ස්ථිත වැ නිශ්චලප්‍රාප්ත වැ සිව් කල්හි ඒ සිත පූර්වනිවාසානුස්මාතිඥානය පිණිස නතු කෙළෙමි. මම අනෙකවිධ පූර්වනිවාසය සිහි කරමි. ඒ කෙසේ යැ යත් : එක් ජාතියකුදු දෙජාතියකුදු . . . මෙසේ සාකාර සොද්දෙශ අනෙප්‍රකාර පූර්වනිවාසය සිහි කෙරෙමි, භාරද්වාරය, මා විසින් රැස පළවු යම්හි මේ පළවු විද්‍යාව අධිගත යැ, අවිද්‍යා විහත වූ විද්‍යා උපත, තමස විහත විය, ආලෝකය උපත, අප්‍රමත්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ කායච්චිත නිරපෙකෂක වැ වසනුවක්භට යම්සේ වේ ද එසෙයිනි.

මෙසේ මම පරිඥද්ධ පයඛිවදන අනාඛිගණ විගතෝපකෙලය මෘදුභූත කම්ණුම ස්ථිත නිශ්චලප්‍රාප්ත සමාධිගත විත්තය ඇති වත් මැ එ සිත සත්ත්වයන්ගේ චූතුපපාතඤ්ණය පිණිස නතු කෙළෙමි. මම පිරිසුදු වූ මිනිසැය ඉක්ම සිව් දිවැසින් ව්‍යුහ වන උපද්‍රව්‍යා භීත ප්‍රණීත සුවණ්දුර්ණ සුගත දුගිත සත්ත්වයන් දක්මි. කම් වූ පරිදි ගිය සතුන් දත්මි . . . භාරද්වාරය, මා විසින් රැස මැදුම් යමැ මේ දෙවන විද්‍යා අධිගත වූ, අවිද්‍යා විහත වූ, විද්‍යා උපත, තමස විහත වී, ආලෝකය උපත. අප්‍රමත්ත වැ ආතාපන වියඛි ඇති වැ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාස කරන යෝගාවචරයක්භට යම්සේ වේ ද, එසෙයිනි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සො ඵලං සමාහිතෙ විතෙත පරිසුද්ධෙ පරිසොද්ධෙ අනඛණේ විභතුපක්ඛිලෙසෙ මුදුගුතෙ කම්මතිසෙ සිතෙ ආනෙඤ්ජයතෙත ආසවානං ඛගඤ්ඤංය විතතං අභිතින්නාමෙසිං. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං අබ්භාඤ්ඤාසිං. -පෙ- අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපථපදාති යථාභූතං අබ්භාඤ්ඤාසිං. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං අබ්භාඤ්ඤාසිං. -පෙ- අයං ආසවනිරෝධගාමිනීපථපදාති යථාභූතං අබ්භාඤ්ඤාසිං. තස්ස මෙ ඵලං ජානතො ඵලං පස්සතො කාමාසවාපි විතතං විමුච්චිත්. භවාසවාපි විතතං විමුච්චිත්. අවිජ්ජාසවාපි විතතං විමුච්චිත්. විමුක්තත්තමිං විමුක්තමිති ඤ්ඤං අහොසි. ඩිණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉන්ත්තයාති අබ්භාඤ්ඤාසිං. අයං ඛො මෙ භාරදාජ, රතතියා පච්ඡිමෙ යාමෙ තතියා විජ්ජා අභිගතා, අවිජ්ජා විගතා විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විභතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප- මිත්තස්ස ආනාපිනො පභිත්තත්තස්ස විහරතොති.

ඵලං වුතෙත සංඛාරවො මාණවො හගචන්තං ඵතදවොච: අට්ඨිත්ඵලං ගොතො ගොතමස්ස පට්ඨානං අහොසි. සපුරිසඵලං ගොතො ගොතමස්ස පට්ඨානං අහොසි, යථා තං අරහතො සමමා- සමුද්ධස්ස.

කිනත්තු ඛො ගො ගොතම, අත්ථි දෙවොති. ධානසො මෙතං භාරදාජ, විදිතං යදිදං අත්ථි දෙවොති.

කිනත්තු ඛො ගො ගොතම, අත්ථි දෙවොති පුට්ඨා සමානො, ධානසො මෙතං භාරදාජ, විදිතං යදිදං අත්ථි දෙවොති¹ වදෙසි? න හු ඛො ගො ගොතම, ඵලං සන්තෙත තුච්ඡා² මුක්තා ගොති³ති.

අත්ථි දෙවොති භාරදාජ, පුට්ඨා සමානො, අත්ථි දෙවොති යො වදෙස. ධානසො මෙ විදිතොති යො වදෙස, අථ ඛෙවිත් විඤ්ඤානො පුරිසෙත⁴ ඵකංසෙත තිට්ඨං ගන්තබ්බං⁵ යදිදං අත්ථි දෙවොති.

කිස්ස පන මෙ හවං ගොතමො, ආදිකෙතෙව න බ්‍යාකාසිති.

උච්චිත සම්මතං ඛො ඵතං භාරදාජ, ලොකස්මිං යදිදං අත්ථි දෙවොති.

1. අභිදෙවොති - සිමු.

2. තුච්ඡා - සිමු.

3. විඤ්ඤාපුරිසෙත PTS, ස්‍යා.

4. ගන්තුං වා - ස්‍යා.

මෙසේ මම සමාහිත සිත පිරිසුදු වැ ප්‍රභාසාර වැ නිරතභූත වැ පහවූ උපක්ලේශ ඇති ව මොළොක් වැ කම්භා වැ ස්ථිත වැ නිසල බවට පැමිණ සිටි කල්හි ආශ්‍රවක්ෂයඥනය පිණිස සිත නතු කෙළෙමි, මම 'මේ දුකැ'යි ඇති සැටියෙන් දක්මි . . . මේ දුකිනිරෝධ-භාවීන් ප්‍රතිපත් යැ'යි ඇති සැටියෙන් දක්මි. 'මොහු ආශ්‍රවයහ'යි ඇති සැටියෙන් දක්මි . . . මේ ආශ්‍රවනිරෝධභාවීන් ප්‍රතිපත් යැ'යි ඇති සැටියෙන් දක්මි. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා මා හේ සිත කාමසුවයෙහි මිදිණ. සිත භවාසුවයෙහි මිදිණ. සිත අවිද්‍යාසුව-යෙහි මිදිණ. මිදුන් මැ 'මිදිණැ'යි නුවණ විය. ජාති ක්ෂිණ වූ, ඔබ්බරවස් වැස නිව්වන ලද, කරුණි කරනලදි. මේ රහත් බවට අත් කිසෙක් නැතැ'යි දක්මි. භාරද්වාරය, මා විසින් රැස පැසුළු යමැ මේ තුන් වන විද්‍යා අධිගත යැ. අවිද්‍යා විහත වූ යැ, විද්‍යා උපත, තමස විහත වී, ආලෝකය, උපත. නො පමාව කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති වැ වාස කරන යෝගාවචරයක්භව යම්සේ වේ ද එසෙයිනි.

මෙසේ වදළ කල්හි සංඛ්‍යාරව මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැල කෙළේ : "භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හේ අස්ථිත (නො සිටි) ප්‍රධානයෙක් මැ විය, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හේ සත්පුරුෂ ප්‍රදහනයෙක් මැ වී. අර්හත් සමාක් සම්බුද්ධයක්භව යම්සේ ද එසෙයිනි.

කිම භවත් ගෞසුම්භොතුමෙනි, දෙවියෝ ඇද්ද? යි. භාරද්වාරය, 'දෙවියෝ ඇද්ද, යන යමක් වේ ද, තෙල මා විසින් කරුණු විසින් දන්නා ලද.

කිම භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'දෙවියෝ ඇද්ද'යි පුළුවන් නා ලද්දහු "භාරද්වාරය, 'දෙවියෝ ඇද්ද? යන යමක් වේ ද තෙල කරුණ මා විසින් කරුණු විසින් දන්නා ලද"යි කියව, භවත් ගෞතමයෙනි, මෙසේ ඇති කල්හි සිස් මුසවා නො මැ වේ නු? යි.

භාරද්වාරය, 'දෙවියෝ ඇද්ද'යි පුළුවන් නා ලද යමෙක් 'දෙවියෝ ඇතැ'යි කියන්නේ ද, යමෙක් 'මා විසින් කරුණු හෙයින් දන්නා ලද'යි කියන්නේ ද, එසෙ මෙහි නුවණැති පුරුෂයක්හු විසින් 'දෙවියෝ ඇත' යන මෙ කරුණ ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඨාවට යායුතු යැ.

කුමක් හෙයින් මම භවත් ගෞතමයෝ මුලදී මැ ප්‍රකාශ නො කළාහු ද? යි.

භාරද්වාරය, ලෝකයෙහි 'දෙවියෝ ඇද්ද' යන යමක් වේ ද තෙල කරුණ උස්භසින් සම්මත යැ : යි.

එවං වුත්තෙ සංඛාරවො මාණවො හතචන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං භො භොතමි, අභික්ඛන්තං භො භොතමි, සෙය්‍යථාපි භො භොතමි, තික්ඛාජ්ඣිතං වා උක්ඛාජ්ඣිතං, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුක්ඛං වා මග්ගං අපිකෙඛිතං, අක්ඛිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛිනති'ති. එවමෙවං භොතා භොතමෙත අනෙකපරිසායෙන ධම්මො පක්ඛාසිත්තො. එසංභං හචන්තං භොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්ස භික්ඛුසංඝස්ස උපාසකා මං හවං භොතමො ධාරෙතු අජ්ඣත්තො පාණ්ඩුපෙතං සරණංගත'නති.

සංඛාරවසුත්තං දසමං

බ්‍රාහ්මණවග්ගො පඤ්චමො

තස්ස වග්ගස්ස උඤ්ඤං

බ්‍රහ්මාස්ස සෙලස්සලායනො භොටමුඛො ච බ්‍රාහ්මණො එසු චංඛති ධනස්සාති වාසෙට්ඨා සුභ ගාරවොති.

ඉදං වග්ගාන'මුඤ්ඤං

වග්ගො ගහපති භික්ඛු පරිබ්බජ්ජනාමකො රූපවග්ගො බ්‍රාහ්මණොති පඤ්ච මජ්ඣිමඥායකමො.

මජ්ඣිමපණ්ණාසකං සමන්තං

මෙසේ වදළ කල්හි සංඛ්‍යාරව මාණවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී : “භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යැ, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්ත යි. යම්සේ භවත් ගෝයුම් ගොතුටෙති, යථිභුරු කරනලද්දක් හෝ උඩුභුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් දයක් හෝ වීවර කරන්නේ ද, මං මුළු වුවක්හට මහ කියන්නේ ද, ‘ඇස් ඇත්තාහු රූප දකිත්ව’යි අදුරෙහි තෙල්පහනක් හෝ දරන්නේ ද, එ පරිදි මැ භවත් ගෞතමයන් වසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් පවසනලද, තෙල මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යෙමි, දහම් හා සඟුන් හා සරණ කොට යෙමි, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිම වැ සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරනසේක්ව’යි.

දහ වැනි සංඛ්‍යාරවසූත්‍ර යි.

පස් වැනි බ්‍රාහ්මණවර්ග යි.

ඒ වර්ගයෙහි උද්‍යනය :

බ්‍රහ්මාපු සූත්‍ර යැ ඡේදසූත්‍ර යැ අස්සලායනසූත්‍ර යැ සේවවුටසූත්‍ර යැ වඩකීසූත්‍ර යැ ඒසුකාරී සූත්‍ර යැ ධනඤ්ජරානිසූත්‍ර යැ වාසෙට්ඨසූත්‍ර යැ සුභසූත්‍ර යැ සංඛ්‍යාරවසූත්‍ර යැ යි.

මේ වර්ගයන්ගේ උද්‍යනය :

ගහපතිවර්ග යැ හික්ඛුට්ඨ යැ පරිබ්බාජකවර්ග යැ රාජවර්ග යැ බ්‍රාහ්මණවර්ග යැ යි මජ්ඣිමා භග්ගෙහි වර්ග පසෙකි.

මජ්ඣිමපණ්ණාසකය සමාප්ත යි.

මජ්ඣිමනිකායෙ මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

අනුකතමණීකා

ශාථාදිපාදානුකූලමණිකා	768 - 769
සක්කාදානාමානුකූලමණිකා	769 - 773
විසෙසපදානුකූලමණිකා	774 - 782

ගාථාදිපාදානුක්‍රමණිකා

	පිටුව
අ	
අක්කකසං විඤ්ඤපථිං	706
අක්ථංකපීඨං තුසිතස්ස	80
අකෙකාංචනං චතවිනතං	706
අකෙකාංචනං චට්ඨකං ච	706
අභිනිත්තප්පිකං යඤ්ඤ	606
අඤ්ඤානිච්ච නචා චිත්තං	434
අට්ඨපාදකතා කෙසං	434
අභිං දුට්ඨං ච චුත්තනි ඵලං	408
අනුඤ්ඤාතප්පිඤ්ඤාතං	702
අපාරාධා තෙසං අමතස්ස ආරාධ	504
අභිඤ්ඤාසං අභිඤ්ඤාතං	592, 604
අරහං හො කථං හොති	592
අරියස්ස භාවිතත්තස්ස	80
අරුත්තකකතා පාද	434
අවිරුද්ධං විරුද්ධෙත්තං	706
අසංසථිං ගහවෙදිති	706
අසංසතස්ස කුලස්ස	80
අහං හි අරහං ලොකෙ	506
අභිංසකොති මේ නාමිං	526
ආ	
ආරොග්‍යපරමා ලාභා	298, 300
ආසං යස්ස න විජ්ජනති	706
ඉ	
ඉතෙව වොරෙ අසිඤ්ඤාමි	518
ඉමං හොනෙතා නිසංසෙථ	604
ඉසිසත්තමස්ස අකුසල්ලං	80
උ	
උට්ඨෙති විර විජ්ජනසම්මානං	502
උදකං හි නගනති නෙතතිකං	526
උපධි තෙ සමතිකකතා	608
උපෙති ගමනං ච පරං ච ලොකං	408
උග්‍රහං පවිරං විරං	708

	පිටුව
එ	
එතං වෙ රුච්චති හොතෙ	606
එවමෙතං යථාභූතං	710
ඔ	
ඔදගි මගවො පාසං	434
ක	
කච්චි කොසොතිතං හොතෙ	590
කච්චි පසුතජ්ජෙතාති	590
කථං හො බ්‍රාහ්මණො හොති	592
කතංති තං ඤාති පකිට්ඨ කෙසෙ	448
කම්මතා චිත්තති ලොකො	710
කල්‍යාණදස්සනො හික්ඛු	604
කස්සකො කම්මතා හොති	710
කං	
කාමං හි චිත්තං මධුරං මනෝරමං	450
කි	
කිවෙජ්ජන මේ අභිගතං	500
කො	
කො භු කෙසංපති හොතෙ	604
ඛ	
ඛතතිහං හොති රජානො	604
ඛතතිහං කෙට්ඨා ජනෙනස්මිං	36
ග	
ගච්ඡං විදෙසි සමණ ඩිත්තොමිති	518
ගඤ්ඤිතපඤ්ඤං මෙධාමිං	706

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

	පිටුව
ච	
චතුසාදෙව් ජානාථ	702
චන්ද්‍රං යථා බයාතිතං	702
චන්ද්‍රංචි විමලං සුභං	706
චූ	
චිත්තං විසුභං ජානාති	592
චිරස්සං චිත මෙ මහිතො මහෙසී	518
චූ	
චූතිං යො වෙදි සත්තානං	708
චෝ	
චෝරො අහං පුරො ආසිං	526
චෝරොපි කම්මනා හොති	708
චෝරො යථා සත්තිමුඛෙ ගහිතො	448
චේ	
චේතා නන්දිං චිරතතං ච	704
චා	
චාතිසා ප්‍රාග්මණො හොති	702
චූ	
චූතො අහං අභිසුලිමාල සබ්බද	518
ච	
චණ්ඩවජ්ජයා ප්‍රභංගා	80
චතො කීටෙ පට්ඨෙත ච	702
චතො පක්ඛිපි ජානාථ	702
චතො මචේජපි ජානාථ	702
චපෙන ප්‍රභව්වරියෙන	710
චස්මා හි පඤ්ඤාච ධනෙන	සෙය්‍යො 448
චා	
චාදිසං කම්මං කත්තාන	526
චි	
චිණ්දරාකෙඛපි ජානාථ	702
චි	
චිති විජ්ජාති සම්පන්නො	710

	පිටුව
චූ	
චූචං බුද්ධො චූචං සත්ථා	608
චේ	
චේ න සකෙකාමි ඤාපෙතුං	702
චේවිජ්ජානං යදකඩානං	702
චේසං නො ජාතිවාදයම්	702
චේසං වොහං ව්‍යාචිකක්ඛං	702
චූ	
චූතොචෙනකෙ දම්මසන්ති	526
චූ	
චූයාදකා තස්ස ධනං හරන්ති	448
චූ	
චූච්චම්මසිත්තජාය	590, 592
චූසා හි මෙ ඛන්තිවාදනං	526
චූසා හි මෙ ධම්මකථං සුණ්ණඤ්ඤා	526
චූ	
චූහරතනමනුසසිතං	708
චූ	
චූමපථලානිච පතන්ති මානවා	450
චූ	
චූමචකකං පච්චෙනතුං	506
චූ	
චූරස්සා විගතමොහස්සා	80
චූ	
චකකතතානං මුඛං චිත්තො	606
ච කෙසෙහි න සිසෙහි	704
ච සිවාය න අංසෙහි	704
ච වාහං ප්‍රාග්මණං ප්‍රාමි	704
ච ජච්චා ප්‍රාග්මණො හොති	708
ච දිග්ඛාසුං ලහතෙ ධනෙන	448
ච මෙ ආචරියො අත්ථි	506
චරස්සා හි සුජාතස්සා	604
ච හතෙහි න පාදෙහි	704
චති ජාතු සො මම්මං හිංසෙ	526

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

	පිටුවක
නා	
නාගයා පනතගෙනයා	80
නි	
නිධාය දණ්ඩා හුනෙය	706
නිසභයා අපමෙයයා	80
ප	
පව්වතා ව සර්වෙය	704
පව්වතාගාමි නිපුණ	500
පමාදමනුපුඤ්ඤා	526
පරිපුණ්ණකායා සුරුච්චි	604
පයා විතතකතං බිලබං	434
පයා විතතකතං රූපං	434
පයාමි ලොකෙ තබනෙ මනුසො	446
පයාතතනෙනෙතා සුඤ්ඤා	604
පා	
පාතුරහොසි මගවෙය පුබ්බෙ	502
පාදුදරෙපි ජානාමි	702
පු	
පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදි	592, 708
බු	
බුහමහුතං අතිතුලං	606
බුහමහුතො අතිතුලො	604, 606
බුහමණා තිසතා ඉමෙ	606
බු	
බුද්ධා ව බො කාරුණිකො	
මහෙසි	520
හි	
හික්කවො තිසතා ඉමෙ	608
ම	
මයා පව්වතිතං වසකං	604

	පිටුවක
මා	
මාදිසා වෙ ජිනා ගොනති	506
මා පමාදමනුපුඤ්ඤා	526
ය	
යථා එතාසු ජාතිසු	702
යසා ගතිං න ජානනති	708
යසා පාපං කතං කම්මං	526
යසා පුරෙ ව පච්ඡා ව	708
යසා රුගො ව දෙසො ව	706
යසාලයා න විජ්ජනති	706
යං තං සරණමාගමම	706
යෙ	
යෙ තෙ ආතතිංසාති සුතා	592
යෙ මෙ ආතතිංසාති සුතා	590
යෙසං වෙ දුලලහො ලොකෙ	604
යො	
යො ඉමං පලිපථං දුග්ගං	708
යො ව දිඝං ව රඣං ව	706
යො ව පුබ්බෙ පමජ්ජනා	524
යො දුක්ඛයා පජානාති	706
යොධි කාමෙ පහසාන	708
යොධි තුණ්හං පහසාන	708
යොධි පුඤ්ඤං ව පාපං ව	706
යො මං ඉච්ඡති අනෙකු	606
යො හවෙ දහරෙ හික්කු	526
යො හි කොචි මනුසොසු	704
යා	
යාජා අරහසි හවිතුං	604
යාජා ව අඤ්ඤා ව බසු මනුසො	446
යාජා පසයා පඨවිං විජ්ජනා	446
යාජාහමසමි සෙලාති	604
ලො	
ලොභිතපාණි පුරෙ ආසිං	526

	පිටුවකිනා
මං	
වාරිපොකබරපතෙතව	706
චි	
විනගසු මස කතියං	604
ස	
සාකතානං බ්‍රහ්මවරියං	606
සනතසා හුරිපසුසාසා	80
සබ්බසසෙසාඤ්ජනං ඡේතියං	704
සබ්බාහිභු සබ්බවිදුහමසමි	506
සමසුසු හෙසා ලොකසමි	708
සමුද්ධො පච්ජානාසි	604
සමමග්ගනසා කාසිසා	80

	පිටුවකිනා
සං	
සාගතං නාපගතං	528
සෙ	
සෙලෙ යථා පබ්බතමුද්ධානිට්ඨිතො	502
සො	
සො ඛයාති සුලෙභි භුජ්ජමානො	448
ති	
තිනා මානුසකං සොගං	708
තිනා රතියං ච අරතියං	708

සඤ්ඤානාමානුකූල මණිකා

පිටස්වකාං		පිටස්වකාං	
අ		උ	
අඩක	644	උදසි	100, 190, 378
අඩවිරක	656, 718	උදෙත	628
අඩකුතකරාප	38, 190, 598	උපක	64
අඩකුලිමාල	516	උපාලි	62, 628
අචිරවතී	542	උරාලේලා	504, 744
අජාතසතතු	546		
අට්ටක	656, 718	එ	
අත්තසාර	332	එකපුණ්ඩරික	252, 540
අනාථපිණ්ඩක	142, 152, 164, 174, 256, 336, 394, 516, 530, 540, 570, 610, 668, 712	එසුකාරී	668, 678
අනුරුඳ්ව	216	ඔ	
අහස	92	ඔපමඤ්ඤ	718
අම්බලට්ඨිකා	130	ඔපසාද	644
අසාර්-පුනබ්බසුක	236	ක	
අසාරායන	610	කණ්ණකුල	562
අසිත	622	කන්දරක	2
අභිංසක	526	කපිලවස්තු	28
		කම්මාසාදම්ම	288
අං		කම්මොප්	612
අංකාසගොතන	564	කලාරජනක	462
අනන්ද	20, 30, 100, 166, 216, 308, 404, 418, 452, 482, 540	කසාප	404, 656, 718
අපණ	38, 190, 598	කාපථික	654
අපාරකාලාම	484, 504, 740	කාලිඛාරඤ්ඤ	68
ඉච්ඡානඛිල	700	කාසි	236, 538
ඉසිදත්ත-පුරුණ	558	කිකී	410
ඉසිපතන	410, 504	කිම්බිල	216
		කිසසඛිකිච්ච	230
උ		කී	
උග්ගමාන	366	කීටාහිරි	236
උජ්ජක	562	කු	
උත්තර	578	කුණ්ඩායන	216
උද්දකරාමපුත්ත	486, 504, 742	කුරු	288, 420

	පිටුවකිනි
කු	
කුට්ඨාසාරකාලා	252
කෙ	
කෙණිත	598
කෙ	
කොකනද	480
කොරබ්‍ය	436
කොලිය	84, 404
කොතමි	308
කොසල 108, 216, 404, 540, 550, 562, 646, 736	
කෙ	
කෙමියමිවන	628
ක	
කක	522
කකරාපොකරණි	2
කකිනානදි	274, 432
කි	
කිප්කියුට	280
කු	
කුකුළු	466
කුලියානි	228
කෙ	
කොනම 256, 266, 332, 420, 576, 610, 642, 646, 668, 710, 712, 736	
ක	
කට්ඨකාර	404
කෙ	
කොට්ඨක	628, 642
කොට්ඨකි	644
කොසිකාරාම	308

	පිටුවකිනි
ම	
මඩ්ඩි	646, 700, 720
මමා	2, 4
මාකුමමකාරාජක	696
මාකුමා	206
ම	
මානුකොණි	700, 720, 732
ම	
මමක	54
ම	
මෙතමන 142, 152, 164, 174, 256, 366, 394, 516, 530, 540, 610, 668, 712	
මෙ	
මොතිපාල	404
ම	
මානුමලපාලකාර	680
ම	
මාරාක	700, 720
මාමකිත	696
මි	
මිකුකාමර	366
මු	
මුසිත	696
මෙ	
මොදෙය	700, 712, 720, 736
මි	
මුලලකොට්ඨක	420
ද	
දකිණිකිට්	680
දකිකාරකුකු	68
දකමගහපති	20, 26

පිටුවකිනි		පිටුවකිනි	
දි		පි	
දිනකාරයක	550	පුරුණ	84
දිනපතයි	60		
දිනනම	280	පුරුණතාව	334
දෙ		පෙ	
දෙවනුවකිනි	308		
දෙවල	622	පෙය	2
දෙවලන	646		
		පො	
බ		පොකර්තාති	648, 700, 720
බහඤ්ඤාති	680	පොතලිත	38
බහඤ්ඤාති	736		
		මු	
න		මුහුණ	576
නඤ්ඤාති	330		
නලකපාන	216	බො	
නලකාරයාම	728	බොරුකි	410, 504, 628
		බොතිනි	546
නො			
නොගරක	550	බො	
නොලක	60	බොතිරුපකුමාර	480
නොලිපක	532		
		බි	
නි		බිබිතාර	520, 600
නිශ්ශාධාරාම	28		
නිශ්ශාධාරාමපුතන	60, 92	බෙ	
නිමොණාරති	696	බෙලවතාම	20
නිමි	458		
		හ	
ප		හක	480
පඤ්ඤාති	100	හකව	414
පරතිමිතවකවනති	696	හඟු	216, 656, 718
පහෙනදි	516, 520, 532, 540,	හදි	216
550, 562, 648, 734		හදිලි	174
පො		හො	
පොලිපුතන	20, 644	හොරුප	656, 700, 718
පොලිපුතනක	26	හොරුපකොතන	290
පොලිකමිවන	60		
		හෙ	
පි		හෙකලාවන	480
පිලකකගුහා	308		

	පිටුවකිනා
ම	
මනව විද්‍යා	308, 336
මධ්‍යම	452, 588
මගධ	744
මනව විද්‍යා	736
මධ්‍යම	466
මනව විද්‍යා	522
මනව විද්‍යා	66
මධ්‍යම	366, 532
මනව විද්‍යා	466
මනව විද්‍යා	30
මනව විද්‍යා	252
මා	
මාගධ	520
මාගධ	288
මාගධ	68
මාගධ	460
මාගධ	466
මාගධ	152, 164
මි	
මිගධ	452, 576
මිගධ	436
මේ	
මේ	68
මේ	550
මේ	
මේ	206, 234
මේ	332, 376
ය	
ය	656, 718
යා	
යා	696
යා	
යා	612

	පිටුවකිනා
ර	
රාජ්‍ය	420
රා	
රාජ්‍ය	54, 92, 130, 228, 266
රාජ්‍ය	280, 376, 680
රාජ්‍ය	130, 142
රා	
රාජ්‍ය	216
රා	
රාජ්‍ය	158
රා	
රාජ්‍ය	194
රා	
රාජ්‍ය	520
රා	
රාජ්‍ය	252, 266
රාජ්‍ය	536
රාජ්‍ය	332
රා	
රාජ්‍ය	656, 718
රාජ්‍ය	656, 718
රාජ්‍ය	536
රාජ්‍ය	656, 700, 718
රා	
රාජ්‍ය	536, 564
රාජ්‍ය	458, 576
රා	
රාජ්‍ය	394
රාජ්‍ය	656, 718
රාජ්‍ය	20, 252
රාජ්‍ය	26
රාජ්‍ය	404, 412
රාජ්‍ය	92, 130, 228, 332, 266, 376, 680

පිටපතකි		පිටපතකි	
ස		ස	
සකක	28, 458, 460, 550	සිපිලහනු	156
සකුලා	562	සිරිවික්ක	540
සකුලුදසි	332, 376		
සකිතාරව	736	සු	
සකුප්ප	564	සුබමම	460
සකුප්පාප්පත	480	සුභ	712
සකුප්ප	308	සුභගම්මය	718
සකුප්පමාර	36	සුප්පමාරකිර	480
සකුප්පමාරකාප්පත	284		
සකුප්පය	502	සෙ	
සාරිප්පත	206, 228, 284, 680	සෙනානිගාම	744
සාලා	108	සෙනිග	84
සාලසි 142, 152, 164, 256, 366,		සෙල	600
394, 428, 516, 530, 540, 610,			
668, 712		සො	
		සොමා	562
		ස	
		සලිලුප්පත	84

විශේෂපද්‍යාං අනුක්‍රමණිකා

පිටුවකිනි		පිටුවකිනි	
අ		අ	
අක්කස	156	අකිවෙණි	656, 718
අක්කිහාරකෝ	76	අනන්තරහිතාය	426
අක්කකසං	706	අනන්තවා	256, 258
අකට්ඨිඛා	316, 318	අනතිස්සරෝ	440
අකට්ඨා	316, 318	අනරං	204
අකසිරලාහි	30	අනස්සාසිකං	324
අකිව්ලාහි	30	අනාලහියෝ	196
අඛිකුසගගො	510	අතිමානා	316, 318
අඛාරකාග්‍රයා	294, 296	අනුප්‍රබ්‍රප්‍රපද	248
අවුක්කව්‍යං	586	අනුමනෙතසු වජේසු	30
අව්දිදං	384, 386	අනුච්චිකාරං	70
අවෙලකෝ	634	අනුසාවිකෝ	322
අජේඛාසනාය	282	අනුසාවෝ	656
අජග්‍රිකං	496, 752	අනෙකඛාතුපව්වෙඛාය	274
අඤ්ඤං	302	අප්‍රච්චිතීනෝ	166
අඤ්ඤානිප්‍රියා	26	අප්‍රමාදඵලං	242
අඤ්ඤාරාධනා	248	අප්‍රරජකඤ්ජානිකා	502
අට්ඨකරණේ	554	අප්‍රාචිතිරකං	380, 394
අට්ඨපාදකතා	434	අප්‍රාණකං ක්‍රියානං	492, 748
අට්ඨපුරිසගුමියෝ	318	අප්‍රොසුකෙකා	194, 196
අට්ඨිකඛකලං	46	අප්‍රණ්ණකෝ ධම්මෝ	108
අට්ඨියෝ	622	අප්‍රප්‍රච්චිතා	268
අභිකමෙම	318	අප්‍රහතා	190
අත්තනනපො	6, 10, 630, 636	අප්‍රපුරෙකකාරෝ	650
අත්තාණෝ	440	අප්‍රච්චිකිතාය	32
අත්තකාවච්චරේ	660	අප්‍රතිකං ඛකිනං	192, 198
අඥාමං	582	අඛ්‍යාතං	192
අභිමත්තකසිමානං	752	අඛ්‍යාතාංගේ	558
අභිසිතානි	34	අඛ්‍යාසිතෙත	312, 314, 316
අභ්‍යාව්‍යවර්තං	302	අඛ්‍යා	314, 316
අනන්තවා	256	අභිජාතිසු	314, 316
		අභිඤ්ඤාපාරමිච්චොසානපාතනා	346, 348

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.

	පිටුව
අ	
අභිඤ්ඤාය	464
අභිදේ	384, 398
අභිදේසකාලකතො	504
අභිවිතයෙ	232
අමනථාරං	26
අමරවිකේසං	324
අසුභපරජිතං	610
අයොජ්ඣං	368, 370
අයොසිඛ්ඛාටකං	92
අරියකතොති	412
අරුකායං	434
අරුතෙනො	294, 296
අවකකන්ති	624
අවගුහං	730
අවසං	314, 316
අවිනිපාතධම්මො	222
අවිරියං	314, 316
අවේච්චිතසංදේහ	412
අලකභිකා	338
අලමිතෙනා	440
අසකුද්දිගබ්බං	318
අසානෙ	196
අසාසනෙ	256, 258
අසතිතං	196
අනිතිඤ්ඤා	358

අභ	
අකාරවති පටිපදා	384
අකාසානඤ්ඤායතනං	24, 740
අභිලාශති	28
අභ්‍යවාරිං	474
අචරියධර්මං	26
අචාරමනකේසං	634
අචාරගොචරසම්පන්නො	30
අච්ඡේදං තෙ	336
අච්ඡාදං	458
අභ්‍යවාරි	192
අඤ්ඤාභවිරියං	738
අනන්තරුපො	572

	පිටුව
ආ	
ආනන්දගොමනස්සා	532
ආනාපානසති	148
ආනිසදං	496, 752
ආභිචේතසිකානං	30
ආමකධිඤ්ඤාපටිග්ගහනං	12, 638
ආමකමංසපටිග්ගහනං	12, 638
ආලයරතා	500
ආවට්ඨගං	210, 212
ආවරණීයෙති	30
ආවේසනං	416
ආසන්ධිපඤ්ඤාමං	310, 312
ආසවකධිඤ්ඤායං	18, 642, 758

ඉ	
ඉඤ්ඤාතසම්මං	202
ඉඤ්ඤාතො	216
ඉතරජ්ඣේවං	404
ඉඤ්ඤාතමත්තං	172, 198
ඉඤ්ඤාතංවරෙත	14, 638
ඉරියං	508
ඉත්තං	704

උ	
උපාදනො	130, 194
උසිකං	358

උ	
උක්කංසාවකංසං	318
උක්කුචිකපට්ඨානං	312, 314, 320
උක්කොට්ඨංසාචාරො	12, 638
උච්ඡින්නමුලං	218, 264
උඤ්ඤාපකෙ	342
උත්තම්පත්තිපත්තං	368, 370
උත්තමෙ ජලේ	188
උත්තරුඤ්ඤා	488, 616, 676, 744
උත්තරිමුත්තධම්මං	508, 718, 754
උදකප්පිතකානි	200
උදකමණ්ඩලං	28, 392, 600
උදඤ්ඤානිකො	392
උදයන්තාමිති	566

	පිට්ඨකයා
උ	
උද්දිග්ගකටං	54
උභිවිජ්ජවනං	302
උපධි	198
උපධිසංඛයෙ	200
උපවිජ්ජකු	78
උපසංඝාය	464
උපහතතා	190
උඛ්ඛට්ඨකො	634
උඛ්ඛුලාවා	130, 194
උතතොභාගවිමුච්චං	350, 352
උතතොභාගවිමුච්චනො	178, 242
උභ	
උභෙතං	210, 212
ඵ	
ඵකඛ්ඛෙව්	20, 22
ඵකභතභිකො	12
ඵකමංගඛලං	68
ඵකාගාරිකො	8
ඵකාලොපිකො	8
ඵකාසනගොජනං	174
ඵසිකඛ්ඛාසිඛ්ඛිතා	316, 318
ඵලකොකඛ්ඛාසන	616, 676
ඹ	
ඹකඛ්ඛාසිකා	496
ඹඛ්ඛපදං	496, 752
ඹදනකුච්චාසුපචයො	350
ඹදරිකතතකං	212
ඹදනචිතතා	366
ඹපපාභිකො	22
ඹපාරලො	542
ඹරඛ්ඛිකො	126
ඹරභාගිතානි	164
ඹරමතතකං	192, 194
ඹරිගලො	192
ඹලකච්චලකං	196, 752
ඹවට්ඨිකං	406
ඹවුතො	722
ඹසධිතාරකා	382

	පිට්ඨකයා
ක	
කටග්ගහො	122
කණ්ඩකාවට්ටං	192
කණ්ඩුවනගෙතු	296
කණ්ගකෙඛා	634
කතපරපචාදා	554
කතීකාය	506
කප්පකො	452, 462
කප්පිකං	58
කම්මච්ඛානං	712
කම්මාරගග්ගරිතො	492, 748
කරණඛිමා	358
කලායපචිතකානි	414
කලායසුතං	496, 752
කලිඛ්ඛරො	192, 198
කා	
කාකාභිදුසිං	196
කාමකප්පඛං	400
කාමිගුණං	200
කාමසිනෙහො	488
කායදණ්ඩං	60
කායසකඛි	242
කාසිකච්චදනං	312
කි	
කිංකුලගවෙසි	484, 742
කිත්තයමානරුපා	458
කු	
කුච්චිගෙතු	192
කුකුලගාරා	334
කුච්චිගාරං	210, 212
කුච්චායං	414
කුලභ්චයං	496, 752
කු	
කුච්චා	316, 318
කුලපච්චයං	414
කෙ	
කෙච්චිතො	702
කෙසමසුලොචනං	312, 314, 320

	පිටුවකිනා
කො	
කොදණෙකා	156
කොඩුපායාසො	40, 44
කොලාපං	746
කොතකාරුති	340
කොසියා	358
බ	
බජේපණකො	382, 384, 396
බවොපිකා	196
බතො	648
බලොපියා	414
බි	
බිණාසවා	4, 708
බිරපණභේතො	156
භ	
භකිකුපි	416
භකිබෙබො	624
භලපාවෙබකෙන	58
භහනියා	438
භා	
භාමණ්ඩලරූපො	622
භාමවරං	462
භාලාපාවෙබකෙන	156
භි	
භිද්ධිලොභො	40, 42
භිහිතංගොජනං	254
ච	
චතතායෙරෙ වණණං	566
චතුසං කොතං	6, 22, 32, 640, 724, 754
චතුසකං	192
චරණසමිං	34
චා	
චාතුමමහාභුතිකො	310
චාතුයාමතංචරතංවුතො	66
චාතුචණභේසුද්ධි	570, 610
චි	
චිතතුපහාරං	558

	පිටුවකිනා
චු	
චුතුපපාතසුණංග	16, 642, 756
චුලාසිතිමහාකපුතො	318
චේ	
චේතොවිඤ්ඤාති	254, 268, 720
චේලපතතිකං	482
ඡ	
ඡවො	62, 62
ඡලාතිජාතියො	318
ඡ	
ඡකාචිහාරං	38
ඡතකපිකුපිතා	624
ඡතකුහනන්තං	226
ඡතපදකලාංභි	380, 394
ඡතලපනන්තං	226
ඡතිකාමාතුමාතා	624
ඡරපාරිජ්ඣාදා	436
ඡා	
ඡාගරිතං අනුසුතො	30
ඡාපෙනා	554
ඡාසිතා	196
ඡි	
ඡිතච්ඡා	46
ඡි	
ඡිවෙ	316
ඤ	
ඤාණදක්ඛනං	252, 328, 378, 564
ඤාණවාදං	484, 486
ඤාතිපරිච්චං	12, 636
ඤාතිපාරිජ්ඣාදා	436
ඤායං ධම්මං කුසලං	674, 712
ත	
තක්කපරියාහතං	322
තච්ඡපපිකං	264
තණ්ඩුලපරිභක්ඛාති	414
තතියං කොතං	16, 22, 32, 640, 724, 754
තථාගතො	152, 256
තදුපිතඤ්ඤා	416

	පිටුවකිනි
නං	
තාරාච්ඡාදකතො	56, 264
නි	
තිණ්ණකං	46
තිර්ථිකතං	308, 366, 376
තු	
තුලනා	662
තෙ	
තෙලමසිකතෙත	300, 302
ථං	
ථාලිපාකෙ	620
ථෙ	
ථෙරමාදං	484, 486
ථු	
ථුමසිකතරකතා	318
ථුමසිපථිපදා	318
ථුමසිකමහාපුරිසලකකිණෙති	580, 652
ද	
දතතියා	634
දතතුපඤ්ඤාතනං	312
දසුලහකෙතා	634
දබ්බිතාහො	626
දි	
දිට්ඨං	54
දිට්ඨබ්බිමාභිඤ්ඤාමොසානං	
පාරමිසතතා	738
දිට්ඨපාතො	242, 244
දිට්ඨිකතාරං	260
දිට්ඨිගතං	260
දිට්ඨිගතනං	260
දිට්ඨිනිජ්ඣානකතනි	656
දිට්ඨිවිපථජ්ඣිතං	260
දිට්ඨිවිසුකං	260
දිමාචිකාලහොජනං	190, 192
දි	
දිඝපිට්ඨිකෙ	702

	පිටුවකිනි
උ	
උකං	18, 642, 758
උකතිරෙධො	18, 642
උකතිරෙධොමිනිපථිපදා	18, 642, 758
උකතිඉද්දො	18, 642
උකතිඋදං	132
උකෙති	316
උතියං කාතං	16, 22, 32, 640, 724, 754
උපාරිකොතාහො	264
උද	
උදෙව්දුතෙ	454
උද	
උදෙණිමිතෙ	318, 320
ඛ	
ඛමමචකපුං	284, 594
ඛමමවේනිකාති	560
ඛමමුද්දො	440
ඛමමාතු	98
ඛමමානො	552
ඛමමනිජ්ඣානකතනි	248, 660
ඛමමසමුද්දො	290
ඛමමාතිකරණං	596
ඛමමානුසාරි	242, 246
න	
නගතියං	312, 314, 320
නඤ්ඤාමිමං	302
නනතකාති	340
නං	
නාගාචාරකතෙ	318
නානාබාහාපු	296
නි	
නිකතො	302
නිකාමලාභී	30
නිගණ්ඨිගතො	318
නිභාතං	158
නිච්ඡාතො	6, 10, 630, 632
නිජාරං	182
නිබ්බුතං	26
නිජුරෙතො	44

	පිටුවකිනා
නි	
නිබ්බදය	464
නිබ්බතො	6, 10, 630, 636
නියතිසම්භවිතාචරිණතා	314, 316
නිරතපාලා	682
නිරුපති	200
නිරෝධාය	464
නිලොපං	474
නිසාරණපඤ්ඤා	56
නි	
නිවරණං	640, 722
නිවාරකකො	634
නෙ	
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං	24, 742
ප	
පක්කතතො	294, 296
පච්චඤ්ඤා	302
පච්ඡාසම්මණෙන	520
පඤ්චනිවරණං	16
පඤ්චසතං විහාරං	26
පඤ්ඤාච්ඡිත්තං	264, 268
පඤ්ඤාච්ඡිත්තො	242
පච්චිකම්මං	54
පච්ඡිත්තො	76
පථම්මං කොභං	16, 22, 32, 640, 724, 754
පණ්ණිනෙ	312
පණ්ණිකායං	410
පත්තයානෙ	702
පඤ්ඤාලො	622
පතිතිවිභවරෙ	384
පථාචිත්තො	516
පදරසම්චාරෙ	228
පදුමකායං	616, 676
පධානවිබ්භවනො	508
පධානිකධෙහි	514, 566
පත්තානුසාරො	414
පත්තාලොමො	194, 196, 198
පබ්බජ්ජා	12, 636, 740
පබ්බතසංඛෙයො	364

	පිටුවකිනා
ප	
පරදවුත්තං	194, 196, 198, 554
පරධම්මාචාරාදා	330
පරතපො	6, 10, 18, 630
පරපෙය්‍යෙන	704
පරමකුසලං	368, 370
පරමසම්මං	660
පරිපෙඨාසකං	354
පරිසන්තකපටි	318, 320
පරිබ්බාජෙ	628
පරිසාදනං	200
පරිසම්මිතං	54
පරිසම්මං	716
පරිසෙවිත්තානි	34
පලිත්තානි	452, 454
පලුඤ්ඤා	302
පවුට්ඨා	318
පමුච්ඡාදනො	46
පා	
පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො	30
පාරිවරිතං	668
පාවචනං	264
පි	
පිඤ්ඤාකතකො	634
පිටකසම්පදය	322, 654
පිසාලා	192
පි	
පුග්ගලවේමනතා	90
පුප්ප්ප්ප්ප්ප්	200
පුබ්බෙතිවාරං	16, 640, 708, 756
පුරිසපුග්ගෙ	454, 456
පි	
පුතිලතා	194
පො	
පොකොතවිකා	218
පොරොසොසං	48
පොරොසිවේවන	204
ප	
ථාදිත්තො	368
ථා	
ථාසුලියො	752

	පිටුවකිනි
එළු	
එළු	264
බා	
බාහිර පාරිච්ඡේදය	436
බු	
බුහුමාවරිය	216, 324, 622, 636, 716, 740
බුහුමාවිභාජන	462
බ	
බහුකරණය	554
බරිහිතය	636
බලවං බහුත	122
බා	
බාලකිනිය	62
බාල	312
බාහං	458
බාහුලය	508
බි	
බිලං	672
බි	
බිජයාමහාමයාමාරයා	12, 638
බු	
බුද්ධිමත්ත	504
බෙ	
බෙදුමාහාරපි	340
හ	
හඟවනෙතතනික	220
හඟවමපිසරණ	220
හඟවමුලක	220
හබෙබා අභිනිබ්බදය	30
හවනාරූපානං	632
හි	
හිකුසබ්බා පටිපාදිතො	2
හ	
හුනුනො	288

	පිටුවකිනි
හො	
හොගපාරිච්ඡේදය	436
හොජනෙමතයා	30
ම	
මහුරව්ව	156, 196, 757
මහුරමාලං	600
මහුල	188
මනා	722
මනං	558
මනුසාකතවෙ	4
මනොදහමං	60
මනොභාවනිය	366
මරුමාය	156
මයානානි	8, 634
මහවිරජානුභාවෙන	436
මා	
මානාපෙතනිකසමාවෙ	356
මාතුමාරි	192
මාරියා	458, 496
මි	
මිගවො	434
මි	
මිලාසුමං	200
මු	
මුඛසතතිහි	102
මුඛාධානෙ	186
මුග්ගපටිභානානි	414
මුඤ්ඤා	358
මුඤ්ඤිකං	312, 314, 320
මුත්තාචාරෙ	634
මු	
මුසිකකුකකුරෙ	414
මෙ	
මෙනාචෙතොවිමුත්ති	22
මො	
මොමුහො	324
මො	
මොගකෙකිමං	20, 22
මොධාථ්වො	708
මොනිපමුඛසතතිහානානි	318

	පිටුවකින
ර	
රජකදෙණිය	616, 676
රජෝජලං	586, 616
රජෝධාතුයෝ	318
රත්නකිකාරතීභයං	192, 382
රත්තිහොජනා	238
රවිසෝ	188
ර	
රජගුණේ	188
රජදායං	646
රජවංශේ	188
රූ	
රූමතකියං	248
රූ	
රූපසංඛ්‍යාවිමුක්තො	264
රූපසමුද්දිනං	290
රේ	
රේදිතමතො	368
රේ	
රේඛු	524
රේ	
රෝකාමිසුපාදනා	46, 50
රෝකායතමහාපුරිසලකකිණේසු	576, 600, 610, 648
රි	
රිවිදණිං	60
රිඤ්ඤා	316, 318
රිටං	454, 456
රිටනාචලී	496, 752
රිත්තාලී	546
රිතසණ්ඨා	190
රිලහිරථෙන	732
රි	
රිකරං	434
රිදසංඝාථෙන	76
රිදනුචාදං	564
රිලවේධිරූපෙ	556
රි	
රිකාලහොජනං	192
රිකුජිතමතො	368
රිඝාතගමනං	522
රිඝාතපරිලාභා	40, 42
රිජ්ජනනිකාය	192

	පිටුවකින
රි	
රිජ්ජාය	36
රිජ්ජවාතානි	550
රිඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං	24, 742
රිඤ්ඤා	382, 396
රිපාතවර්මානො	294, 296
රිපාලිතාය	524
රිපරමොසං	12
රිපරවතනං	336
රිපෙකකිමානො	582
රිහජ්ජවාදෙ	714
රිඤ්ඤානිසුඛපටිතංවෙදී	524
රිරුහාය	464
රිවිතනං සෙනාසනං	14
රිවේකාවතො	582
රිඝඤ්ඤානො	198, 200
රිඝරං	192
රි	
රිමංසානුවරිතං	322
රිරිඝරූපා	578
රි	
රිත්තසිරෙ	610, 654
රි	
රිවිකණිං	158
රිවිකුරඤ්ජාය	620
රිවිසි	380, 394
රි	
රිවොතින්ද්‍රානො	556
රිවොරොපෙනා	524
රිවොහාරසමුච්ඡේදං	40, 44, 50
රි	
රිවාගතං	460
රිකකායදිට්ඨි	166
රිකකරකර්මං	364
රිකකිදිට්ඨා	56
රිකකිහමතං	274
රිකකිතිසො	192
රිකකිලිඛිතං	420, 636, 740
රිකකාගකො	460
රිකවිවාසුපතති	660, 666
රිඤ්ඤාචේදසිත නිරේඛං	106,
	204, 350

සිංහල නාමය	සිංහල නාමය
ස	
සඤ්ඤාසංඛිතවිමුක්තො	264
සඤ්ඤාසංමුච්ඡාදානං	370
සඤ්ඤාදිගමනං	318
සඤ්ඤාලයා	82
සඤ්ඤාජනං	204
සණ්ඨකං	156
සණ්ඨාසෙන	452
සණ්ඨොවිතං	64
සන්තිමේ කායං	316
සතිපට්ඨානං	4
සඤ්ඤාසංමුක්තො	242
සඤ්ඤාසංමුක්තො	242
සඤ්ඤා	620
සංවිමුක්තකංසනං	330
සන්තිවරපදං	484, 742
සන්තොරං	28
සන්තං	704
සන්තං	672
සන්තොරවිතො	66
සන්තොරවිතං	52, 666
සන්තොරවිතං	202
සන්තොරවිතං	366
සන්තොරවිතං	14
සන්තොරවිතං	754
සන්තොරවිතං	464
සන්තොරවිතං	720
සන්තොරවිතං	198, 200
සන්තොරවිතං	156, 294
සන්තොරවිතං	328
සන්තොරවිතං	328
සන්තොරවිතං	256, 258
සන්තොරවිතං	336
සන්තොරවිතං	40, 42, 704
සං	
සංකතකෙතො	634
සංකතකෙතො	12
සංකතකෙතො	634
සංකතකෙතො	48
සංකතකෙතො	196
සංකතකෙතො	634
සංකතකෙතො	300, 302
සංකතකෙතො	616, 676
සංකතකෙතො	594
සංකතකෙතො	632

සිංහල නාමය	සිංහල නාමය
සි	
සිකතාකාමං	192, 194
සිකතාකාමංවිමුක්තො	12
සිකරෙන	492, 694, 750
සිකරෙන	534
සිකරෙන	364
සි	
සිකරෙන	6, 10, 630
සිකරෙන	14, 344, 640
සිකරෙන	28
සි	
සිකරෙන	318, 320
සිකරෙන	190
සිකරෙන	424
සිකරෙන	316
සිකරෙන	424
සිකරෙන	54
සිකරෙන	380, 394
සිකරෙන	46
සිකරෙන	210, 214
සි	
සිකරෙන	616, 676
සිකරෙන	126
සිකරෙන	192
සෙ	
සෙකං	4
සෙකං පාටිපදො	28
සෙකං රසං	158
සෙ	
සෙකං කිලිකරො	64
සෙකං සිනාතිං	406, 616
සෙකං	524
ස	
සට්ඨකෙතො	634
සට්ඨකෙතො	516
සට්ඨකෙතො	582
සට්ඨකෙතො	436, 542
සට්ඨකෙතො	510
සට්ඨකෙතො	634
සට්ඨකෙතො	4
සට්ඨකෙතො	496, 752
සි	
සිකරෙන	4
සෙ	
සෙකරුපං	568
සෙකං	318, 320

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 14 හි ඇතුළත් කර ඇත.